Bundel van de Raadsplein besluitvormend van 15 juni 2015

Agenda documenten

Korte terugblik Raadsplein Besluitvorming 15 juni

1 Mededelingen

2015-06-15 Getekende presentielijst raad

2 In Memoriam

3 Vaststelling agenda

4-1 MV D66 - OV poortjes in de reizigerstunnel

4 Bekrachtiging geheimhouding

5 Ingekomen stukken

5-1 algemeen agenderingsverzoek GL Maatschappelijke Medezeggenschap

Opinienota- Maatschappelijke medezeggenschap

5-2 - AG GroenLinks - Opbrengst wijkdialogen

5-3 agenderingsverzoekGL informatienota's vastgoedbeleid

2015-06-15 Raadsbesluit lijst ingekomen stukken

5.A Informatienota's voor de raad / ter kennisname

5.A.1Evaluatie evenementenbeleid en ingekomen petities

Informatienota evaluatie evenementenbeleid en ingekomen petities

1. Petitie tegen het schrappen van Megabase in park de Wezenlanden

2. reactie op Petitie tegen het schrappen van Megabase in park de Wezenlanden

3. Petitie comité Herrie uit de stad

4. Reactie op petitie Herrie uit de stad

5.A.2Opbrengst wijkdialogen 2015

Informatienota Opbrengst wijkdialogen 2015

Stadsdeeladvies Midden

Stadsdeeladvies Noord

Stadsdeeladvies West

Stadsdeeladvies Zuid-v3

Stadsdeeladvies Oost-v3

5.A.3Asbestverontreiniging locatie De Stadkamer aan Zeven Alleetjes

Informatienota Asbestverontreiniging locatie De Stadkamer aan Zeven Alleetjes

Situatietekening Blok A B en C

Samenvatting asbestinventarisatie 2-6-2015

5.A.41e fase Dorpsplan Wijthmen

Informatienota Dorpsplan Wijthmen 1e Fase

5.A.5Tijdelijk Anders Gebruiken

Informatienota Tijdelijk Anders Gebruiken

Bijlage 1 TAG 2011 - 2014

Bijlage 2 Overzicht initiatieven

5.A.6Grondbeleid Nieuwe Stijl

Informatienota Grondbeleid Nieuwe Stijl

Bijlage 1 Notitie Grondbeleid Nieuwe Stijl

Bijlage 2 Essay Grondbeleid Nieuwe Stijl watertorenberaad

Bijlage 3 Infosheet Faciliterend Grondbeleid

Bijlage 4 Eindpublicatie leerkring grondbeleid definitief

Bijlage 5 Handreiking grondbeleid voor raadsleden VNG

5.A.7Green deal autodelen

Informatienota Green deal autodelen

5.B1 Diversen / ter kennisgeving aannemen / Lijst ingekomen stukken

5.B2 Diversen / ter afdoening in handen stellen van het College

1. dhr. Uittenbogaard- Maximale parkeerduur 3 uur

5.B3 Diversen / ter advies in handen stellen van het College

2. dhr. Huisman- beheerplan leisure Wijthmenerplas

5.C Beantwoording artikel 45 vragen / ter kennisgeving aannemen

5.C.1Beantwoording artikel 45 vragen lange wachttijd afwikkeling aanvraag individuele inkomenstoeslag

2015-05-21beslisnota college iit

Artikel 45 vragen GroenLinks-SP lange wachttijd afwikkeling aanvraag individuele inkomenstoeslag

6 Voorjaarsstukken

6.a Amendementen en moties

Definitieve Overzicht M en A Voorjaarsstukken 2015

2015-06-15 AM-1 Beroep op solidariteit Zwollenaren

2015-06-15 AM-2 Jaarschijf 2016 buffer sociaal domein

2015-06-15 AM-3 Bezuinigingen sociaal domein

2015-06-15 AM-4 Alternatieve dekking voor bezuiniging besparing sociaal domein (breed)

2015-06-15 AM-5 Ophogen armoedegrens

2015-06-15 M-2 Transparante financien door open data

2015-06-15 M-3 Overhevelen OZB gebruikersdeel niet-woningen naar OZB eigenarendeel niet-woningen

2015-06-15 M-4 Lastenverschuiving van afvalstoffenheffing naar OZB

2015-06-15 M-5 Verkenning democratie en regionale samenwerking

2015-06-15 M-6 (Collectief) particulier opdrachtgeverschap

2015-06-15 M-7 100 sociale huurwoningen

2015-06-15 M-8 Dialoog dierenwelzijn

2015-06-15 M-9 3 x win situatie voor onderhoud binnen de openbare ruimte

2015-06-15 M-10 Handhaving 30 kilometerzones

2015-06-15 M-12 Financiele en procesmatige verantwoording 3d's

2015-06-15 M-13 Bureaucratie in het sociaal domein

2015-06-15 M-14 Bezuinigingen met (ex)clienten, mantelzorgers en hulpverleners

2015-06-15 M-15 Snellere evaluatie armoedebeleid

2015-06-15 M-17 Communicatie offensief (armoede)regelingen

2015-06-15 M-18 Innovatie schulddienstverlening

2015-06-15 M-19 Wijkgericht passend onderwijs

2015-06-15 M-20 Dementievriendelijke gemeente

2015-06-15 M-21 Startersvriendelijk klimaat

2015-06-15 M-22 Werk in goede banen

2015-06-15 M-23 Werkgelegenheid voor 50-plussers

2015-06-15 M-24 Verkenning Zwols basisinkomen

2015-06-15 M-25 Bijstand basis van je inkomen

2015-06-15 M-26 Scholingsvouchers voor werkzoekenden en werkende minima

2015-06-15 M-27 PeperMunt voor Participatie

2015-06-15 M-28 Cultuur & Vastgoed make things possible

2015-06-15 M-29 Betaalbare atelierruimte

2015-06-15 M-30 Betrekken van Zwollenaren bij zichtbaar maken van cultuurhistorie

2015-06-15 M-31 Stegen- en gangenplan

2015-06-15 M-32 Klaar voor de omgevingswet

2015-06-15 M-33 Schoolzuster

7 Jaarstukken 2014 (jaarverslag en jaarrekening)

Aangepaste beslisnota jaarstukken 2014

Jaarstukken 2014

Jaarstukken Bijlagenboek 2014

Accountantsverslag Zwolle

Advies bij de jaarstukken 2014

Beantwoording schriftelijke vragen Voorjaarsmoment 2015

2015-06-15 Raadsbesluit Jaarstukken 2014

8 Beleidsrapportage (Berap) 2015 - 1

Aangepaste beslisnota Berap 2015

Berap

2015-06-15 Raadsbesluit Beleidsrapportage 2015-1

9 Meerjaren Prognose Vastgoed (MPV) 2015

Beslisnota MPV 2015

MPV 2015

Bijlagenboek MPV 2015

2015-06-15 Raadsbesluit MPV 2015

10 Meerjaren Prognose Gebouwen (MPG) 2015 - 2018

Beslisnota (voorlopige) Meerjaren Prognose Gebouwen 2015-2018

2015-06-15 Raadsbesluit (voorlopige) Meerjaren Prognose Gebouwen

11 Perspectiefnota (PPN) 2016 - 2019

Beslisnota PPN 2016 - 2019

PPN 2016 - 2019

Gemeentelijke woonlasten

Brief Stedelijk Museum Zwolle - PPN 2016 - 2019 onderdeel cultuur

2015-06-15 Raadsbesluit Perspectiefnota 2016-2019

12 Kredietaanvraag herinrichting stadhuis

Beslisnota Kredietaanvraag herinrichting stadhuis

Informatienota Aanvullende informatie kredietaanvraag Stadhuis

12-1 M VVD - inzet structurele bezuiniging van 1 miljoen

2015-06-15 Raadsbesluit Kredietaanvraag herinrichting Stadhuis

13 Sluiting

14 Documenten te betrekken bij behandeling voorjaarsstukken

14.a Tekortschietend rijksbudget beschermd wonen 2015

Informatienota Tekortschietend rijksbudget beschermd wonen 2015

14.b Perspectief voor shared services

Informatienota Perspectief voor shared services

14.c Lokale solidariteit getoetst petitie lokaal armoedebeleid

Lokale solidariteit getoetst petitie lokaal armoedebeleid

korte terugblik

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Vergadering d.d.	15 juni 2015
Locatie	Raadzaal
Aanvang	19.30
Eindtijd	22.30
Voorzitter	Drs. H.J. Meijer
Griffier/secretaris	Drs. A.B.M. ten Have

Aanwezige leden Yildirim, C., Slijkhuis, J.A., Wolthof, P.A.L., Ben Ali Ahlaq, Y., Mussche, F., Vegte - Poot, A. van der , Wijnen, J.C.G., Kooij, G.A. van der, Campen, A.A.H. van, Compagner, J. , Veen, M.G. van der , Vilsteren, H.T.M. van , Rots, D.G. , Willigen, M.W.J. van , Mulder, R. , Looijenga, J., Elshof-Rook, G.J., Vries, J. de , Bos, J.A., Boer, J.W. de, Bruggen, K.T. van, Schippers, H., Oldengarm, H.S., Dam, O.J. van, Drost, S.N., Futselaar, F.W., Geerling, B.J., Rijke, P.A.C.J.M.J., Harten, M.A.R. van, Moshaver, B., Dogger, W., Jurgens, B., Sluijer, B., Cetin, O., Michies, B.F.M., Willegers, J., Baal, K. van, Meijerink, E.G., Paauw, S.N.C.

Afwezige leden

1. Mededelingen
   Er zijn geen berichten van verhindering.
2. In Memoriam
   De voorzitter spreekt een in memoriam uit naar aanleiding van het overlijden van Jan Robaard, medewerker van de eenheid Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
3. Vaststelling agenda
   Aan de agenda wordt toegevoegd de mondelinge vragen van D66 over ov-poortjes in de NS reizigerstunnel.
   3a. Mondelinge vragen te stellen door raadsleden.
   Op vragen van de fractie van D66 over het al geplaatst zijn van de ov-poortjes in de reizigerstunnel antwoordt wethouder Anker dat het college op de hoogte was van de plaatsing. Ook de raad kon op de hoogte zijn omdat dit van de zijde van de NS is meegedeeld aan de raad op de bijeenkomst op 21 april jl.
   De poortjes staan nog steeds open. Het proces, zoals afgesproken tussen de raad en de NS, zal worden doorlopen. Direct na de zomer lijkt er meer bekend te worden.
   De beantwoording van de art 45 vragen van D66 over dit onderwerp zal over 1 of 2 weken gereed zijn.
4. Bekrachtiging geheimhouding
   Hiervoor zijn geen stukken aangeleverd.
5. Ingekomen stukken
   -de fractie van GroenLinks heeft een algemeen agenderingsverzoek ingediend over maatschappelijke medezeggenschap. Dit verzoek wordt door de raad gehonoreerd.
   -ook vraagt de fractie van GroenLinks om agendering van de informatienota Opbrengst

Wijkdialogen 2015. De fracties van PvdA, VVD, D66 en fractie Jurgens stemmen tegen dit verzoek, de overige fracties voor. Het agenderingsverzoek is aangenomen.
-tot slot vraagt GroenLinks om agendering van de informatienota Grondbeleid Nieuwe Stijl en Tijdelijk anders gebruiken. Ook dit verzoek wordt door de raad gehonoreerd.

6. Voorjaarsstukken
7. Jaarstukken 2014 (jaarverslag en jaarrekening)
   Met algemene stemmen aangenomen.
8. Beleidsrapportage (Berap) 2015 - 1
   Met algemene stemmen aangenomen.
9. Meerjaren Prognose Vastgoed (MPV) 2015
   Met algemene stemmen aangenomen.
10. Meerjaren Prognose Gebouwen (MPG) 2015 - 2018
    Met algemene stemmen aangenomen.
11. Perspectiefnota (PPN) 2016 - 2019
    De fractievoorzitters reageren in tweede termijn op de eerste termijn van het college en lichten toe waarom zij moties en amendementen hebben ingediend.
    Naar aanleiding van de reactie van het college op de ingediende moties en amendementen worden 4 moties ingetrokken en een aantal moties en amendementen gewijzigd.
    Voor een volledig overzicht van de stemming van alle moties en amendementen wordt verwezen naar het overzicht moties en amendementen die aan de agenda is toegevoegd.

Aangenomen moties en amendementen:
- amendement 3 van GroenLinks en CDA over bezuiniging sociaal domein.
Voor: ChristenUnie, PvdA, D66, SP, fractie Cetin, Swollwacht, CDA en GroenLinks
- Motie 2 van het CDA, Swollwacht, D66 en ChristenUnie over transparantie financiën door open data.
De motie is met algemene stemmen aangenomen.
- Motie 3 van SP en D66 over overhevelen OZB-gebruikersdeel niet-woningen naar OZB-eigenarendeel niet-woningen.
Voor: PvdA, D66, SP, Fractie Cetin, CDA, GroenLinks en Swollwacht
- Motie 5 van de ChristenUnie, CDA en GroenLinks over de verkenning democratie en regionale samenwerking
De motie is met algemene stemmen aangenomen.
- Motie 12 van VVD, Swollwacht, D66, Fractie Cetin, CDA en ChristenUnie over de financiële en procesmatige verantwoording 3d's
De motie is met algemene stemmen aangenomen.
- Motie 13 van GroenLinks over bureaucratie in het sociaal domein
De motie is met algemene stemmen aangenomen.
- Motie 14 van GroenLinks, ChristenUnie, CDA, en D66 over bezuinigingen mét (ex)cliënten, mantelzorgers en hulpverleners
Voor: ChristenUnie, PvdA, D66, SP, GroenLinks, Swollwacht, CDA, Fractie Cetin
- Motie 18 van de VVD en D66 over innovatie schulddienstverlening
Voor: CDA, VVD, ChristenUnie, Fractie Jurgens, Fractie Cetin, D66
- Motie 19 van PvdA wijkgericht passend onderwijs
Voor: D66, SP, VVD, Fractie Jurgens, Fractie Cetin, GroenLinks, PvdA, Swollwacht
- Motie 22 van VVD, D66 en PvdA over werk in goede banen
De motie is met algemene stemmen aangenomen.
- Motie 26 van PvdA, SP en D66 over scholingsvouchers voor werkzoekenden en werkende

minima

Voor: ChristenUnie, PvdA, D66, SP, GroenLinks, Fractie Cetin

- Motie 28 van ChristenUnie, D66 en GroenLinks over cultuur & vastgoed: make things possible

Voor: ChristenUnie, PvdA, D66, SP, GroenLinks, Fractie Cetin, Swollwacht, CDA

- Motie 29 van D66, GroenLinks, Swollwacht, PvdA en ChristenUnie over Betaalbare atelierruimte

Voor: ChristenUnie, PvdA, D66, SP, GroenLinks, Fractie Cetin, Swollwacht

- Motie 30 van ChristenUnie en GroenLinks over het betrekken van Zwollenaren bij zichtbaar maken van cultuurhistorie

De motie is met algemene stemmen aangenomen.

- Motie 31 van de ChristenUnie over stegen- en gangenplan

Voor: ChristenUnie, VVD, PvdA, Fractie Jurgens, D66, GroenLinks, CDA, Fractie Cetin

- Motie 32 van de VVD en ChristenUnie over klaar voor de Omgevingswet

Voor: ChristenUnie, VVD, PvdA, Fractie Jurgens, D66, GroenLinks, Swollwacht en SP

- Motie 33 van D66 over schoolzusters

Voor: ChristenUnie, PvdA, D66, SP, GroenLinks

Vervolgens stemmen de fracties van Swollwacht en SP tegen het voorstel PPN 2016-2019. De overige fracties stemmen voor. Het voorstel is aangenomen.

12. Kredietaanvraag herinrichting stadhuis

Motie 12-1 van de VVD, waarbij het college wordt opgedragen bij de begroting 2016 met een aanvullende structurele bezuiniging te komen die recht doet aan de afspraak slechts een deel van de 500.000 euro in te zetten voor verbouwing van het stadhuis en in deze aanvullende structurele bezuiniging geen met de ondernemers in de stad concurrerende zaken op te nemen.

Voor deze motie stemmen de fracties van de VVD, PvdA, ChristenUnie, D66, fractie Jurgens. De motie is aangenomen.

De fractie van Swollwacht stemt vervolgens tegen het voorstel, de overige fracties stemmen voor. Het voorstel is aangenomen.

13. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering.

PRESENTIELIJST van de Raad

Vergadering d.d. 15 juni 2015

	Naam	Handtekening
1	Baal, dhr. K.F. van	
2	Ben Ali Ahlaq, dhr. Y.	
3	Boer, dhr. J.W. de	
4	Bos, dhr. J.A.	
5	Bruggen, mw. K.T. van	
6	Campen, dhr. A.A.H. van	
7	Cetin, dhr. O.	
8	Compagner, mw. J.	
9	Dam, dhr. O.J. van	
10	Dogger, dhr. W.	
11	Drost, mw. S.N.	
12	Elshof-Rook, mw. G.J	
13	Futselaar, dhr. F.W	
14	Geerling, dhr. B.J.	
15	Harten, dhr. M.A.R. van	
16	Jurgens, mw. B.	
17	Kooij, dhr. G.A. van der	
18	Looijenga, dhr. J.	
19	Meijerink, mw. E.G.	
20	Michies-de Roos, mw. B.F.M.	
21	Moshaver, dhr. B.	
22	Mulder, dhr. R.	
23	Mussche, dhr. F.	
24	Oldengarm, dhr. H.S.	
25	Paauw, mw. S.N.C.	
26	Rijke, dhr. P.	
27	Rots, mw. D.G.	
28	Schippers, dhr. H.	
29	Slijkhuis, dhr. J.A.	
30	Sluijer, dhr. A	
31	Veen, dhr. M.G. van der	
32	Vegte-Poot, mw. A. van der	
33	Vilsteren, dhr. H.T.M. van	
34	Vries, dhr. J. de	
35	Wijnen, dhr. J.C.G.	
36	Willegers, dhr. J.J.A.	
37	Willigen, dhr. M.W.J. van	
38	Wolthof, mw. P.A.L.	
39	Yildirim, dhr. C.	
	Wethouders	
1.	Anker, dhr. E.W.	
2.	As, dhr. F.M. van	
3.	Brink, dhr. J.E.	
4.	Heer, dhr. R.E. de	
5.	Vedelaar, mw. N.	

Mondelinge vragen

Aan: College van B&W

Van: D66, Claudia van Bruggen

Datum: 15 juni 2015

Onderwerp: **OV Poortjes in de reizigerstunnel**

De afgelopen maanden is op meerdere momenten door deze raad het signaal afgegeven dat het plaatsen van OV poortjes in de reizigerstunnel het openbare karakter van die verbinding aantast. Uit een onlangs gehouden gesprek van de raad met mevrouw Van Gent (regiodirectie NS) bleek dat het overleg dat NS met de gemeente dient te voeren, eerder over oplossingen ná het besluit tot plaatsen gaan dan over maatwerk voor de locatie. Om die reden heeft onze fractie nog vragen gesteld aan het college. Deze artikel 45 vragen staan nog open.

Tot onze verbazing was afgelopen week tijdens de opnamen voor 'Portal Zwolle' te zien dat er in de tunnel al OV poortjes zijn geplaatst. Wat ons betreft strookt dit niet met het overlegproces of het leveren van maatwerk. Het is dan ook reden voor onze fractie om ook via deze weg de volgende vragen te stellen:

Dit brengt ons tot de volgende vragen:

1. Was het college op de hoogte van het reeds plaatsen van de OV poortjes?
2. Zo ja, wat is er voor actie ondernomen richting de NS?
3. Wat betekent dit voor het vervolgproces?

Namens de fractie van D66,

Claudia van Bruggen

voorstellen

Zwolle

Algemeen Agendaverzoek

In te vullen door de indiener van het agendaverzoek:

Naam indienende fractie:	GroenLinks
Naam woordvoerder / contactpersoon	Patrick Rijke
Verzoekt agendering van het onderwerp:	Maatschappelijke medezeggenschap
Verzoekt bespreking in de:	☐Informatieronde ☒Meningsvormende ronde
Voor de informatieronde moeten de volgende betrokkenen worden uitgenodigd:	**Voor de meningsvormende ronde moet de debatvraag zijn:** **1. Herkent u de probleemanalyse zoals beschreven in het stuk (zie bijlage)?** **2. Staat u achter onze wens om Zwollenaren (onder wie huurders, cliënten en leerlingen/studenten) meer invloed te geven op maatschappelijke instellingen?** **3. Ziet u voor de gemeente een rol om deze instellingen hiertoe aan te sporen, te helpen en hiervoor kaders mee te geven?** **4. Welke ideeën heeft u over de uitwerking hiervan bij woningcorporaties, zorginstellingen en onderwijsinstellingen?**
Aanleiding tot het agendaverzoek:	**GroenLinks is van mening dat de lokale overheid als bewaker van de democratische verhoudingen in de stad een taak heeft om bestuurders van maatschappelijke instellingen aan te sporen om - in overleg en vanuit ieders verantwoordelijkheid - meer samenwerkng met álle belanghebbenden te organiseren. Zie voor een nadere onderbouwing de Opinienota die door de fractie van GroenLinks is geschreven (zie bijlage).**
Beoogd effect van Raadspleinbehandeling;	**Verkennen wat de mogelijkheden zijn om de inwoners van Zwolle meer invloed te geven**

Datum 11 mei 2010

op de woningcorporaties, zorginstellingen en schoolbesturen in de stad.

In te vullen door de raadsgriffie:

Opmerkingen:

In te vullen door de griffier:

Agendaverzoek gehonoreerd door de raad: ☐Ja, d.d.
☐Nee

GROENLINKS

Maatschappelijke Medezeggenschap

inwoners als volwaardige gesprekspartners van corporaties, zorg- en onderwijsinstellingen

opinienota

Van	GroenLinks Zwolle
Aan	de gemeenteraad van Zwolle
Datum	8 juni 2015

Doel — verkennen wat de mogelijkheden zijn om de inwoners van Zwolle meer invloed te geven op de woningcorporaties, zorginstellingen en schoolbesturen in de stad

Kernboodschap

Woningcorporaties, zorginstellingen en schoolbesturen zijn opgericht om te zorgen voor goede collectieve voorzieningen voor iedereen. Mensen voor wie deze instellingen werken zijn echter voor de bestuurders als gesprekspartner uit beeld geraakt. GroenLinks Zwolle is van mening dat de lokale overheid als bewaker van de democratische verhoudingen in de stad een taak heeft om bestuurders van maatschappelijke instellingen aan te sporen om - in overleg en vanuit ieders verantwoordelijkheid - meer samenwerking met álle belanghebbenden te organiseren.
Dit debatstuk is geschreven om in de gemeenteraad samen met andere partijen te verkennen wat de mogelijkheden zijn voor 'maatschappelijke medezeggenschap' waarbij inwoners meer zicht en invloed krijgen op de Zwolse woningcorporaties, schoolbesturen en de zorginstellingen die in onze stad actief zijn. Al deze instellingen werken immers met maatschappelijk geld, hebben een inhoudelijke (en soms financiële) relatie met de gemeente en leveren diensten aan vele Zwollenaren.

Maatschappelijke medezeggenschap

inwoners als volwaardige gesprekspartners van corporaties, zorg- en onderwijsinstellingen

Woningcorporaties, zorginstellingen en schoolbesturen zijn opgericht om te zorgen voor goede collectieve voorzieningen voor iedereen. Zij hebben ons veel gebracht: goede zorg, goed onderwijs en betaalbare woningen. Door privatisering, marktwerking, schaalvergroting en professionalisering zijn de besturen van deze instellingen op (soms grote) afstand van huurders, cliënten en studenten komen te staan. Dat heeft elders in het land geleid tot misstanden die landelijk de aandacht richtten op dit probleem.
Gelukkig is Zwolle tot nog toe verschoond gebleven van grote schandalen en misstappen. Wel waren zorgelijke inspectierapporten aanleiding tot recente gesprekken van de gemeenteraad met de bestuurders van een onderwijs- en een zorginstelling[1]. De gemeenteraad als vertegenwoordigend orgaan van de Zwolse bevolking heeft echter geen formele rol t.o.v. deze bestuurders.
Semipublieke organisaties kunnen heel veel zelf bepalen zonder noemenswaardige tegenspraak vanuit de overheid, de eigen interne organisatie en/of de samenleving. De landelijke overheid is druk bezig met het aanscherpen van regelgeving en het organiseren van meer toezicht. Branche-organisaties werken aan professionalisering en gedragscodes. Toch ligt er een belangrijke sleutel op lokaal niveau.

Corporaties, scholen en zorginstellingen werken met maatschappelijk geld, hebben een inhoudelijke (en soms financiële) relatie met de gemeente en leveren diensten aan vele Zwollenaren. Maar de legitimatie van de maatschappelijke instellingen is beperkt. Van wie is de corporatie eigenlijk? En de stichting voor het lager onderwijs? Wie gaat er over het vermogen van de zorgpartij? En komen de publieke belanghouders wel aan het woord?
Natuurlijk zijn er bewonerscommissies en medezeggenschap- en cliëntenraden. Maar tussen meepraten en meebeslissen, tussen invloed en macht, tussen advisering en zeggenschap zit veel ruimte. Juist bij maatschappelijke instellingen kan het toezicht op het realiseren van maatschappelijke meerwaarde beter. Er is in onze ogen een wereld te winnen. Om een paar voorbeelden te noemen: de invloed van wijkbewoners op de (onderhouds-, bouw- of sloop)plannen van een corporatie in hun buurt, de scheiding tussen beroeps- en algemeen vormende opleidingen in aparte locaties en de positie van informele zorgverleners.

GroenLinks[2] ziet kansen om de Zwolse samenleving meer en nadrukkelijker te betrekken bij het functioneren van maatschappelijke instellingen. Zoals de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid[3] het beschrijft: het is verstandig om derde partijen in te schakelen om bestuurders

---

[1] 13 april jl. informatieronde met de directeur-bestuurder van De Landstede en met de interim directeur-bestuurder van Driezorg.

[2] GroenLinks Zwolle heeft voor dit discussiestuk veel te danken aan GroenLinks Nijmegen, en met name fractievoorzitter Pepijn Boekhorst. In Nijmegen is 1 oktober 2014 het initiatiefvoorstel Maatschappelijke aandeelhouders door de raad aangenomen, nadat eerder een discussiestuk was besproken dat ook de basis vormt voor deze Zwolse variant.

[3] WRR-studie 'Van tweeluik naar driehoeken, Versterking van interne checks and balances bij semipublieke organisaties' mei 2014 http://www.wrr.nl/publicaties/publicatie/article/van-tweeluik-naar-driehoeken/
'Voor het versterken van de maatschappelijke meerwaarde en legitimiteit van de organisatie kan het betrekken van maatschappelijke belanghebbenden zeer zinvol zijn. Zij kunnen zowel bij het bepalen van de strategische

en raden van toezicht te helpen scherp te blijven. Zo'n derde partij moet dan wel voldoende bevoegdheden krijgen, voldoende expertise hebben, vasthoudend zijn en voldoende tijd en energie investeren. Wij denken dat er in onze stad voldoende betrokken bewoners aanwezig zijn die hieraan voldoen. We spreken niet voor niets van 'Initiatiefrijk Zwolle': onze stad kent volop huurders, woningeigenaren, ondernemers, ouders, cliënten en andere (praktijk)deskundigen die kunnen meedenken en meebeslissen over belangrijke besluiten van maatschappelijke instellingen.

Per type instellingen kan samenwerking met derden partijen er anders uitzien[4]. De WRR beschrijft verschillende vormen zoals maatschappelijke adviesraden of een raad van maatschappelijke aandeelhouders[5]. Het is uiteindelijk aan de raad van bestuur en de raad van toezicht van een instelling om in gezamenlijk overleg en vanuit ieders verantwoordelijkheid dit te organiseren. De taak van de overheid is om hen hiertoe aan te sporen en kaders mee te geven.
Wij zijn van mening dat de lokale overheid als bewaker van de democratische verhoudingen in de stad bestuurders van maatschappelijke instellingen mag aansporen om meer samenwerking met alle belanghebbenden te organiseren.

GroenLinks wil dus 'de Zwolse samenleving' - huurders, ouders, cliënten en andere Zwollenaren - meer invloed en zo mogelijk zelfs beslissingsbevoegdheid geven op het beleid van maatschappelijke instellingen. Met deze discussienota willen we in de gemeenteraad samen met andere partijen de mogelijkheden verkennen om Zwollenaren meer zicht en invloed te geven op de Zwolse woningcorporaties, schoolbesturen en de zorginstellingen die in onze stad actief zijn.

<u>Debatvragen</u>
Wij leggen de gemeenteraad de volgende vragen voor:
1. Herkent u de probleemanalyse zoals beschreven in dit stuk?
2. Staat u achter onze wens om Zwollenaren (onder wie huurders, cliënten en leerlingen/studenten) meer invloed te geven op maatschappelijke instellingen?
3. Ziet u voor de gemeente een rol om deze instellingen hiertoe aan te sporen, te helpen en hiervoor kaders mee te geven?
4. Welke ideeën heeft u over de uitwerking hiervan bij woningcorporaties, zorginstellingen en onderwijsinstellingen?

<u>Vervolg</u>
Afhankelijk van de reacties op dit debatstuk zullen wij een initiatiefvoorstel schrijven waarmee we het college meer concreet kunnen vragen aan de slag te gaan. Wanneer fracties hieraan willen meewerken, juicht GroenLinks dat toe.
GroenLinks hoopt overigens dat ook het college het gedachtegoed van dit plan omarmt en deze wens sowieso meeneemt in de (reguliere) contacten met de betreffende instellingen.

---

doelen van de organisatie, als bij de verantwoording over de gevolgde koers, een belangrijke rol als kritisch klankbord vervullen. Zij kunnen als ‘derde oog’ optreden en als zodanig bestuurders voor blinde vlekken behoeden.

[4] zie de bijlage voor een situatieschets en de mogelijke belanghebbenden per maatschappelijke sector

[5] Mogelijke vormen volgens de WRR: maatschappelijke adviesraden, cliëntenpanels en –raden en visietafels en – met oplopende bevoegdheden en zeggenschap – raad van belanghebbenden, raad van belanghouders en raad van maatschappelijke aandeelhouders, de laatste twee vormen als 'volwaardige tegenspeler' van bestuurders.

Bijlage: stand van zaken en mogelijkheden per maatschappelijke sector

Woningcorporaties
Het wettelijk kader staat in de Overlegwet en vereist dat in de raden van toezicht één of twee commissarissen op voordracht van huurders zitting hebben. Naast deze formele inspraak van huurders zouden er andere Zwollenaren mee kunnen praten en besluiten. Denk daarbij aan bestuursleden van VvE's, winkeliers die ondernemen in de wijk, wijkagenten, raadsleden, schooldirecteuren of betrokken buurtbewoners. Zij hebben belang bij het functioneren van een woningcorporatie en zouden daarom (mede)zeggenschap moeten krijgen. In de praktijk betrekken sommige corporaties in bepaalde gevallen al inwoners die geen huurder van hen zijn, bij plannen in hun onmiddellijke leefomgeving
Nieuwe prestatieafspraken die in de maak zijn voor 2016-2019 bieden een mooie kans om het "maatschappelijk toezicht" verder uit te werken.

Onderwijsinstellingen
De schoolbesturen hebben veelal een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad waarin van iedere school één docent en één ouder zit. Iedere school heeft ook een medezeggenschapsraad en/of leerlingenraad. Gezien de hoeveelheid ouders en docenten is de representatie soms lastig te organiseren. Er wordt voldaan aan de minimale zeggenschap vanuit de wet maar vaak blijft het daarbij.
We zien kansen om meer mensen uit de stad te laten meepraten over de keuzes van onderwijsinstellingen zoals oud-leerlingen, studenten, ondernemers, raadsleden.

Zorginstellingen
Veel zorginstellingen werken per locatie (bijvoorbeeld een verzorgings- of verpleeghuis) of per doelgroep met een cliëntenraad. Ook hier het verschijnsel dat er niet altijd voldoende mensen te vinden zijn die willen en kunnen meepraten. Op organisatieniveau is er soms een beleidsadviesraad die echter vooral advies geeft en niet meebeslist. Raadsleden, betrokken ondernemers, (aankomende) zorgprofessionals zoals huisartsen en studenten kunnen volwaardig invulling geven aan maatschappelijk toezicht op een zorginstelling.
Een aandachtspunt is hoe de regionale samenwerking tussen gemeenten vertaald wordt naar regionale samenwerking van instellingen en als gevolg daarvan: regionaal toezicht op deze activiteiten. Het is zaak om de cliënten, hun families maar ook andere maatschappelijke betrokkenen een rol te geven in het "maatschappelijke toezicht".

voorstellen

Zwolle

Agenderingsverzoek

In te vullen door de indiener van het agenderingsverzoek:

Naam indienende fractie:	GroenLinks
Naam woordvoerder / contactpersoon	Patrick Rijke, Remko de Paus
Verzoek om agendering van de Informatienota:	Opbrengst wijkdialogen
Verzoek om agendering in de:	☐Informatieronde ☒Meningsvormende ronde
Voor de informatieronde moeten de volgende betrokkenen worden uitgenodigd:	**Voor de meningsvormende ronde moet de debatvraag zijn:** **Terugblikkend: Zijn inwoners en raad voldoende betrokken bij de wijkopgaven en de doorontwikkeling van het wijkgericht werken?** **Vooruitkijkend: In welke vorm geven we een vervolg aan het wijkgericht werken?**
Aanleiding tot agenderen:	**De wijkbijeenkomsten begin dit jaar wisselden sterk in de mate waarin sprake was van dialoog; dat blijkt onder meer uit de geformuleerde wijkopgaven. GroenLinks heeft behoefte aan meer duidelijkheid over de doorontwikkeling van het wijkgericht werken en de rol daarin van inwoners en gemeenteraad.**
Beoogd effect van agenderen:	**Besluitvorming over doorgang en vorm van wijkdialogen in de toekomst. Het is raadzaam het debat te agenderen zodra de aangekondigde evaluatie van de wijkdialogen beschikbaar is. Ook de uitkomsten van de raadsconferentie van 4 september kunnen bruikbare input vormen voor het debat over de doorontwikkeling van het wijkgericht werken.**

Datum 11 mei 2010

In te vullen door de raadsgriffie:

Opmerkingen:

In te vullen door de griffier:

Agenderingsverzoek gehonoreerd door de raad: ☐Ja, d.d.
☐Nee

voorstellen

Zwolle

Agenderingsverzoek Informatienota

In te vullen door de indiener van het agenderingsverzoek:

Naam indienende fractie:	GroenLinks
Naam woordvoerder / contactpersoon	Michiel van Harten
Verzoek om agendering van de Informatienota:	5.A.6 Grondbeleid Nieuwe Stijl/ 5.A.5 Tijdelijk Anders Gebruiken
Deze Informatienota staat op de lijst van ingekomen stukken d.d.:	15 juni 2015
Verzoek om agendering in de:	☒Informatieronde ☐Meningsvormende ronde
Voor de informatieronde moeten de volgende betrokkenen worden uitgenodigd: **Relevante ambtelijke deskundigen Vastgoed en RO, verder eventueel externe deskundigen en belanghebbenden (nader te bepalen)**	**Voor de meningsvormende ronde moet de debatvraag zijn:**
Aanleiding tot agenderen:	**Beide informatienota's zijn nauw gerelateerd. Aanleiding is de wens om de raad in eerste instantie verder te informeren over achtergronden, de relatie met de (uitgangspunten) MPV, Structuurvisie en Omgevingsvisie.**
Beoogd effect van Raadsbespreking:	**Vervolgens kan de raad bepalen op welke wijze zij sturing wil geven in het vervolg, zowel op Vastgoed- als RO gebied.**

In te vullen door de raadsgriffie:

Opmerkingen:

In te vullen door de griffier:

Agenderingsverzoek gehonoreerd door de raad:	☐Ja, d.d.

Datum 11 mei 2010

☐Nee

CONFORM BESLOTEN

ARCHIEF EXEMPLAAR

Bestuursorgaan : Besluitvormingsronde Raadsplein
Onderwerp : Lijst ingekomen stukken
Raadsplein : 15-06-2015

Aan de raad,
Wij delen u mede, dat de volgende stukken zijn binnengekomen:

Nr.	Kenmerk	Onderwerp en voorgestelde behandeling	B&W datum
	A	**Informatienota's voor de raad / ter kennisname**	
1.	GR.15-055	Evaluatie evenementenbeleid en ingekomen petities	26-05-2015
2.	GR.15-056	Opbrengst wijkdialogen 2015 **(geagendeerd voor een debatronde)**	26-05-2015
3.	GR.15-057	Asbestverontreiniging locatie De Stadkamer aan Zeven Alleetjes	02-06-2015
4.	GR.15-058	Dorpsplan Wijthmen 1e Fase	02-06-2015
5.	GR.15-059	Tijdelijk Anders Gebruiken **(geagendeerd voor een informatieronde)**	02-06-2015
6.	GR.15-060	Grondbeleid Nieuwe Stijl **(geagendeerd voor een informatieronde**	02-06-2015
7.	GR.15-061	Green deal autodelen	02-06-2015

Nr.	Onderwerp + voorgestelde behandeling	Datum
B1	**Diversen / ter kennisgeving aannemen**	
1.	Circulaire- wijziging bezoldiging B&W alsmede wijziging tegemoetkoming	02-06-2015
B2	**Diversen / ter afdoening in handen stellen van het college**	
1.	Dhr. Uittenbogaard- maximale parkeerduur 3 uur	30-05-2015
B3	**Diversen / ter advies in handen stellen van het college**	
1.	Dhr. Goulooze- hondenoverlast Stadshagen (niet openbaar)	25-05-2015
2.	Dhr. Huisman- beheerplan leisure Wijthmenerplas	26-05-2015

Aldus besloten in de openbare vergadering van 15-06-2015

de voorzitter, H.J. Meijer

de griffier, A.B.M. ten Have

Nr.	Onderwerp	B&W datum
C	**Beantwoording artikel 45 vragen / ter kennisgeving aannemen**	
1.	beantwoording artikel 45 vragen fractie GroenLinks en SP lange wachttijd afwikkeling aanvraag individuele inkomenstoeslag	02-06-2015

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	Evaluatie evenementenbeleid en ingekomen petities
portefeuillehouder	Rene de Heer
informant	Tuqan, I (Iskander) 2016
eenheid/afdeling	Ontwikkeling OWA

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:
De ingediende petities in het kader van de nota Evaluatie evenementenbeleid en de reactie hierop van
het college.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 20 mei 2015

Onderwerp	evaluatie evenementenbeleid en ingekomen petities
Versienummer	V3.

Portefeuillehouder Rene de Heer

Informant I Tuqan
Eenheid/Afdeling Ontwikkeling/OW
Telefoon 038 498 2016
Email I.Tuqan@zwolle.nl

Bijlagen
1. petitie tegen het schrappen van Megabase in park de Wezenlanden
2. reactie op petitie tegen het schrappen van Megabase in park de Wezenlanden
3. petitie comité Herrie uit de stad
4. reactie op petitie Herrie uit de stad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De ingediende petities in het kader van de nota Evaluatie evenementenbeleid en de reactie hierop van het college.

voorstel

Datum 20 mei 2015

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Op 22 juni bespreekt uw raad de nota Evaluatie evenementenbeleid. Van twee zijden zijn zogenaamde petities ingediend. Eén van het comité Herrie uit de stad, waarover wij u op 16 april al hebben geinformeerd, en één die is ingediend tijdens het het Celedebat over het evenementenbeleid. De laatste is een handetekeninglijst die op internet is verzameld om het evenement Megabase te behouden voor de locatie park de Wezenlanden.

Kernboodschap
Het college wil uw raad informeren over beide petities en over de wijze waarop het college hierop gereageerd heeft.
De petitie van het comité is beantwoord middels een brief aan het comité en de handtekeningenactie voor behoud van evenement Megabase in het park is beantwoord via een bericht op de gemeentelijke pagina van facebook.
Aangezien de handtekeningenactie 'pro' een online-initiatief is geweest, vinden we het passend (en praktisch) deze mensen via een onlinereactie te bedanken voor hun bijdrage. De handtekeningenactie heeft op petities24.com gestaan, een site zonder reactiemogelijkheid. We hebben daarom middels een korte tekst passend bij de doelgroep en het medium gereageerd via onze Facebookpagina. Via ons Twitteraccount hebben we aan deze pagina gelinked. We schatten in dat de reactie via social media breed verspreid is, zodat alle ondertekenaars en andere belangstellenden geïnformeerd zijn. Net als in de brief aan de initiatiefnemers van de petitie 'contra' wordt in de reactie (kort) uiteengezet dat we in ons evenementenbeleid kiezen voor maatwerk, en we (dus) zowel evenementenliefhebbers als omwonenden zoveel mogelijk recht willen doen.

Voor beide petities geldt dat wij aan de indieners hebben aangegeven dat wij uw raad hebben geadviseerd de petities te betrekken bij de evaluatie van het evenementenbeleid.

Openbaarheid
Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer

mevrouw R.E. Riemersma MCM

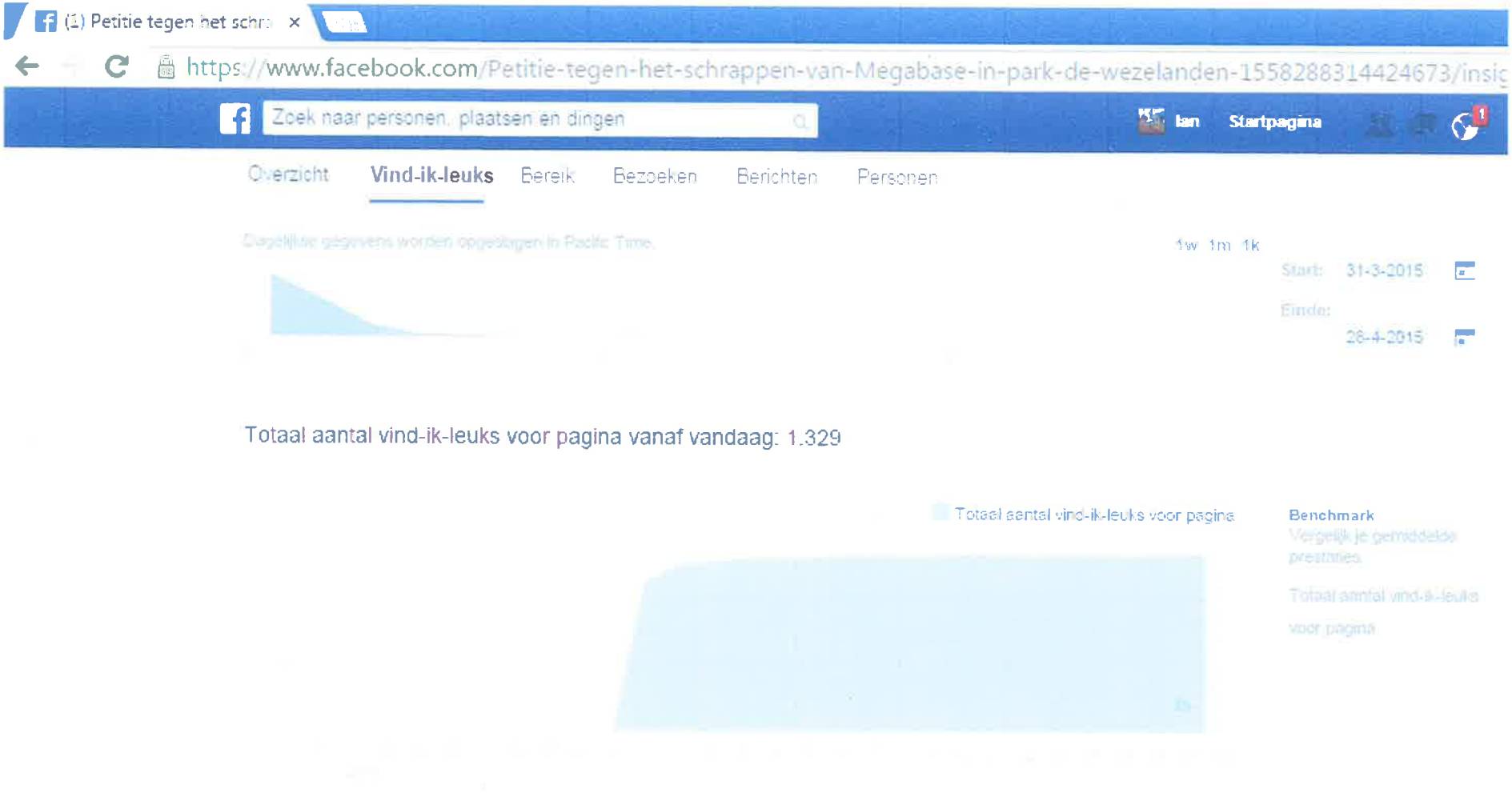

Facebook Handtekeningen DANCE i/d Stad

#	Plaats	Handtekeningen	
1.	Zwolle	413	36.36 %
2.	Groningen	33	2.9 %
3.	hasselt	22	1.94 %
4.	Raalte	20	1.76 %
5.	harderwijk	17	1.5 %
6.	kampen	17	1.5 %
7.	wezep	17	1.5 %
8.	apeldoorn	16	1.41 %
9.	Dedemsvaart	15	1.32 %
10.	Ommen	14	1.23 %
11.	Heino	14	1.23 %
12.	Meppel	13	1.14 %
13.	wijhe	12	1.06 %
14.	Elburg	12	1.06 %
15.	Steenwijk	12	1.06 %
16.	Enschede	11	0.97 %
17.	Genemuiden	11	0.97 %
18.	Almelo	8	0.7 %
19.	utrecht	8	0.7 %
20.	lemelerveld	7	0.62 %
21.	Arnhem	7	0.62 %
22.	Zwartsluis	7	0.62 %
23.	Hengelo	7	0.62 %
24.	dalfsen	7	0.62 %
25.	Deventer	6	0.53 %
26.	Nijverdal	6	0.53 %
27.	Hattem	6	0.53 %
28.	Tilburg	6	0.53 %
	Andere locaties	392	34.507 %

#	Naam	Plaats	Date
1	Richard Oelen	Zwolle	2015-04-09 17:55
2	Marvin Klaassen	Hengelo	2015-04-09 18:06
3	Lindy de vries	zwolle	2015-04-09 18:07
4	Arne Schoenmaker	Zwolle	2015-04-09 18:10
5	Rodi Vogelzang	Zwolle	2015-04-09 18:10
6	anneke stegen	apeldoorn	2015-04-09 18:10
7	joyce b	zwolle	2015-04-09 18:11
8	Baikie Villegas Castillo	Zwolle	2015-04-09 18:12
9	somai kompagnie	zwolle	2015-04-09 18:12
10	Bram ganzeveld	zwolle	2015-04-09 18:12
11	rogier visscher	zwolle	2015-04-09 18:13
12	Lisanne Hardjo	Zwolle	2015-04-09 18:13
13	Max Riesebosch	Zwolle	2015-04-09 18:14
14	Kenneth Jansen	Zwolle	2015-04-09 18:15
15	ilona klunder	zwolle	2015-04-09 18:15
16	Bas Oosterveld	Groningen	2015-04-09 18:16
17	Daf van de Graaf	Nunspeet	2015-04-09 18:16
18	stefanie sol	rouveen	2015-04-09 18:16
19	sharon fidder	zwolle	2015-04-09 18:16
20	D Jaarsma	Hattem	2015-04-09 18:16
21	wilfred wassenaar	rouveen	2015-04-09 18:16
22	vincent van der meulen	ijmuiden	2015-04-09 18:16
23	glenn niens	dalfsen	2015-04-09 18:18
24	Sharon ras	urk	2015-04-09 18:20
25	Femke Blauw	Fochteloo	2015-04-09 18:22
26	Michael Jansen	Raalte	2015-04-09 18:22
27	Reinier prins	sgravenzande	2015-04-09 18:22
28	Tim Setro	Roden	2015-04-09 18:23
29	Vincent Grendel	Ambt Delden	2015-04-09 18:24
30	lonneke klein	hasselt	2015-04-09 18:24
31	Harwin Bruintjes	Hasselt	2015-04-09 18:24
32	ingrid huls	zwolle	2015-04-09 18:26
33	Maarten Zantinga	Zeerijp	2015-04-09 18:26
34	Manuela Kalajica	Elburg	2015-04-09 18:26
35	Lisanne Bastiani	Elburg	2015-04-09 18:27
36	af w	zwolle	2015-04-09 18:27
37	Angel roossien	zwolle	2015-04-09 18:27
38	Cilla Klomp	Zwolle	2015-04-09 18:28
39	Sarah Attaqui	Elburg	2015-04-09 18:28
40	Merle Hazelhorst	Zwolle	2015-04-09 18:28
41	dominique drenth	zwolle	2015-04-09 18:29
42	Loes Rave	Zwolle	2015-04-09 18:29
43	Brian Groteboer	Raalte	2015-04-09 18:29
44	Jelle Strikkers	Havelte	2015-04-09 18:30
45	Joep Van der horst	Elburg	2015-04-09 18:30
46	Sharona tebak	zwolle	2015-04-09 18:31
47	Pascal Klumper	Laag-Zuthem	2015-04-09 18:31
48	Marc Van de veen	Elburg	2015-04-09 18:31
49	ewoud manting	westerbork	2015-04-09 18:31
50	Kevin Bosch	Wijk Aan zee	2015-04-09 18:31

#	Naam	Plaats	Date
51	Willem Hoekerd	Elburg	2015-04-09 18:32
52	Nouk Hollewand	Heino	2015-04-09 18:33
53	Helen Geerts	Zwolle	2015-04-09 18:34
54	Jeffrey Evers	Zwolle	2015-04-09 18:35
55	Rick Doldersum	Zwolle	2015-04-09 18:36
56	Kelsey Fürrer	Zwolle	2015-04-09 18:36
57	Marieke Böke	Zwolle	2015-04-09 18:36
58	Lizzy Habermehl	Amsterdam	2015-04-09 18:36
59	Ilse Spruijt	Heerenveen	2015-04-09 18:36
60	Renske Bos	Zwolle	2015-04-09 18:38
61	Bart Eekhof	Eelde	2015-04-09 18:39
62	michelle sch	zeewolde	2015-04-09 18:41
63	Margaret o	zwolle	2015-04-09 18:41
64	wiljon van der kolk	wijhe	2015-04-09 18:41
65	sven jonkman	zwolle	2015-04-09 18:41
66	ian van der linden	zwolle	2015-04-09 18:41
67	Marissa Dijkstra	Zwolle	2015-04-09 18:41
68	Jordy Spanhaak	Zwolle	2015-04-09 18:42
69	Joey van Kempen	Zwolle	2015-04-09 18:43
70	Rachel Zantingh	Zwolle	2015-04-09 18:44
71	kevin springer	zwolle	2015-04-09 18:44
72	Jade Visser	Leeuwarden	2015-04-09 18:44
73	Jeroen Brinker	Zwolle	2015-04-09 18:45
74	Alison beumer	zwolle	2015-04-09 18:45
75	sam kattenberg	laag zuthem	2015-04-09 18:45
76	jordi venneman	raalte	2015-04-09 18:46
77	Anouk van Eerde	Zwartsluis	2015-04-09 18:46
78	dominique te wierik	wijhe	2015-04-09 18:46
79	Jos Vredeveld	Ommen	2015-04-09 18:46
80	jos visser	Groningen	2015-04-09 18:47
81	tess bakker	hasselt	2015-04-09 18:47
82	Robin Buitenhuis	Rheezerveen	2015-04-09 18:47
83	quintijn vd Horst	Zwolle	2015-04-09 18:48
84	Nina Scholten	Zwolle	2015-04-09 18:48
85	roy van der wal	kampen	2015-04-09 18:48
86	daphne brouwer	groningen	2015-04-09 18:48
87	Natascha Ekkel	Dedemsvaart	2015-04-09 18:48
88	Dennis Deemter	Zwolle	2015-04-09 18:49
89	Elise Muis	Enkhuizen	2015-04-09 18:49
90	marco zwiggelaar	zwolle	2015-04-09 18:49
91	Milan Muller	Westerbork	2015-04-09 18:50
92	Berry Altena	Genemuiden	2015-04-09 18:50
93	Marc Hoogeveen	Harlingen	2015-04-09 18:50
94	Joep van der Horst	Zwolle	2015-04-09 18:51
95	Kevin van der Kreke	moordrecht	2015-04-09 18:51
96	Erik Jonkers	Havelte	2015-04-09 18:51
97	Adriana Sudar	Vollenhove	2015-04-09 18:52
98	kaydee ten klooster	zwolle	2015-04-09 18:52
99	linda ik	zwolle	2015-04-09 18:52
100	melissa dubbink	daarlerveen	2015-04-09 18:52

#	Naam	Plaats	Date
101	Rick Unen van	Ijsselmuiden	2015-04-09 18:52
102	m m	zwolle	2015-04-09 18:52
103	Arne Koppenaal	Zwolle	2015-04-09 18:52
104	Mara van der Veen	Groningen	2015-04-09 18:53
105	Rick veldman	genemuiden	2015-04-09 18:54
106	chantal hultink	hasselt	2015-04-09 18:54
107	Robbert-jan van Hal	Meppel	2015-04-09 18:56
108	roy morph	alkmaar	2015-04-09 18:57
109	Jasper Leistra	zwartsluis	2015-04-09 18:57
110	rosanne romano	zwolle	2015-04-09 18:57
111	danny krijgsman	Steenwijk	2015-04-09 18:58
112	Jarno Hammer	Hasselt	2015-04-09 18:58
113	colin beute	Hasselt	2015-04-09 18:58
114	Ramon Niks	zwolle	2015-04-09 18:59
115	rick jansen	hasselt	2015-04-09 18:59
116	wesley jansen	raalte	2015-04-09 18:59
117	gerrie dul	Zwolle	2015-04-09 19:00
118	Maaike Van dijk	Zwolle	2015-04-09 19:00
119	Mark Slooijer	Nijverdal	2015-04-09 19:00
120	Esmée Van Benthem	Stegeren	2015-04-09 19:00
121	Ina de vries	zwolle	2015-04-09 19:00
122	kayleigh van der Vegt	Zwolle	2015-04-09 19:01
123	Scott De Haan	Zwolle	2015-04-09 19:01
124	Angeleta van den Berg	Hasselt	2015-04-09 19:01
125	Jeroen Van kaam	Ter aar	2015-04-09 19:02
126	Klaas Hammer	Hasselt	2015-04-09 19:02
127	Moniek van Rouwendal	Wanneperveen	2015-04-09 19:02
128	Benjamin Dolly	Genemuiden	2015-04-09 19:03
129	laura jansen	genenuiden	2015-04-09 19:07
130	kim maatman	raalte	2015-04-09 19:07
131	Dewi Schuurman	Dedemsvaart	2015-04-09 19:08
132	Esmé de Boo	Koekange	2015-04-09 19:08
133	Dustin Kwint	Workum	2015-04-09 19:09
134	Manon schaap	ijmuiden	2015-04-09 19:09
135	Julia Van Benthem	Ommen	2015-04-09 19:09
136	robbin jansen	raalte	2015-04-09 19:10
137	Dirk van Duijvenbode	's-Gravenzande	2015-04-09 19:11
138	Marloes Voorbach	Moordrecht	2015-04-09 19:11
139	rajen eenkhoorn	Genemuiden	2015-04-09 19:11
140	olcay karanfil	zwolle	2015-04-09 19:11
141	Ruby Philippo	Zwolle	2015-04-09 19:11
142	Vladik Breunis	Hattem	2015-04-09 19:13
143	jeroen van diggelen	alphen ad rijn	2015-04-09 19:13
144	Muisje muis	zwolle	2015-04-09 19:13
145	chiem van mal	Haren	2015-04-09 19:15
146	angelique velde	meppel	2015-04-09 19:18
147	amber halfmouw	belt-schutsloot	2015-04-09 19:18
148	Sharon Groot	Opmeer	2015-04-09 19:19
149	chris gosen	kampen	2015-04-09 19:19
150	Jan bel	zwolle	2015-04-09 19:19

#	Naam	Plaats	Date
151	Danielle Van der vlugt	Zwolle	2015-04-09 19:20
152	Angelique Rijkens	Appingedam	2015-04-09 19:20
153	Nelus Bakker	Hasselt	2015-04-09 19:20
154	marco Piepenbroek	zwolle	2015-04-09 19:21
155	joao aubri	Zwartsluis	2015-04-09 19:21
156	patrick Brand	punthorst	2015-04-09 19:22
157	Demis van der Kruk	Venlo	2015-04-09 19:23
158	Marissa Nagtegaal	utrecht	2015-04-09 19:23
159	dennis gaertner	ooij	2015-04-09 19:23
160	youri willemse	dongen	2015-04-09 19:23
161	Bianca Schaftenaar	Beverwijk	2015-04-09 19:23
162	marjan van osnabrugge	epburg	2015-04-09 19:23
163	Lisanne Heemskerk	Dedemsvaart	2015-04-09 19:24
164	Lindsey Bakker	Hardenberg	2015-04-09 19:24
165	Jade Aura	Hollum	2015-04-09 19:24
166	Angelique bouhuis	steenwijk	2015-04-09 19:25
167	Silvia van Leeuwen	Lelystad	2015-04-09 19:25
168	Stefan de Jong	rouveen	2015-04-09 19:26
169	Fleur vermeulen	ouddorp	2015-04-09 19:26
170	Chantal Rustemeijer	Groningen	2015-04-09 19:27
171	Steven Woest	Groningen	2015-04-09 19:28
172	Michael Diks	Son	2015-04-09 19:29
173	sybren hilverda	raalte	2015-04-09 19:30
174	Sarah van Wolde	Groningen	2015-04-09 19:32
175	stefanie pakes	tolbert	2015-04-09 19:32
176	Hidde Knuiman	Beuningen	2015-04-09 19:33
177	esmeralda van Veenendaal	zwolle	2015-04-09 19:33
178	jennifer van blitterswijk	Nijmegen	2015-04-09 19:35
179	peter vd streek	zwolle	2015-04-09 19:36
180	Justin Hulsman	Zwolle	2015-04-09 19:36
181	Nigel de Lange	Zwolle	2015-04-09 19:37
182	Marscha Snoeken	Zwolle	2015-04-09 19:38
183	Bjorn westenberg	Zwolle	2015-04-09 19:38
184	Iris ter Beek	Hengelo	2015-04-09 19:40
185	Jette holleboom	zwolle	2015-04-09 19:41
186	kevin van stelten	dronten	2015-04-09 19:41
187	Jaap Perlot	Dedemsvaart	2015-04-09 19:41
188	Eugenio Dorwart	Almere	2015-04-09 19:41
189	Wouter van der zwan	hasselt	2015-04-09 19:41
190	Suze Garbode	Doornspijk	2015-04-09 19:42
191	Jens Prins	Zwolle	2015-04-09 19:43
192	Jeanet S	Nijverdal	2015-04-09 19:43
193	jan vd woude	Leeuwarden	2015-04-09 19:43
194	Jordi Zwart	Dronten	2015-04-09 19:43
195	Annaloes Rump	Kampen	2015-04-09 19:44
196	bart Riezebos	wilsum	2015-04-09 19:45
197	Perceval hasselman	zwolle	2015-04-09 19:46
198	rick nijdeken	Rijssen	2015-04-09 19:47
199	Mike Borst	Roelofarendsveen	2015-04-09 19:48
200	Jeroen Schroder	Zwolle	2015-04-09 19:48

#	Naam	Plaats	Date
201	Bianca Tielemans	Velp	2015-04-09 19:48
202	Robin Smidhof	ijhorst	2015-04-09 19:48
203	stefan altena	bruchterveld	2015-04-09 19:50
204	Geanda Ekkel	Geesteren	2015-04-09 19:50
205	Jean-Paul Vlieger	Zwolle	2015-04-09 19:51
206	niels wobbes	zwolle	2015-04-09 19:52
207	brendy schuurman	lemelerveld	2015-04-09 19:53
208	Tom Bruin	Oudkarspel	2015-04-09 19:53
209	Jep jansen	Zwolle	2015-04-09 19:54
210	Patrick Jannink	Raalte	2015-04-09 19:54
211	jurjen kingma	zwolle	2015-04-09 19:54
212	joey hamerling	apeldoorn	2015-04-09 19:57
213	sebastiaan vroom	zwolle	2015-04-09 19:57
214	ricardo hofstee	Groningen	2015-04-09 19:57
215	Jan Dauwe	Wondelgem, Belgium	2015-04-09 19:58
216	Haike Haan	nijverdal	2015-04-09 19:58
217	ans nijenkamp	raalte	2015-04-09 19:58
218	Lisette Veltman	Groningen	2015-04-09 19:58
219	Aike Mulder	Zwolle	2015-04-09 19:58
220	Damian peters	lichtenvoorde	2015-04-09 19:59
221	marco hooft	zwolle	2015-04-09 19:59
222	MM van dam	wijhe	2015-04-09 20:00
223	Anneke Stijf	Heerde	2015-04-09 20:02
224	Lindi Pluim	Zwolle	2015-04-09 20:03
225	daniel hoogvliet	zwolle	2015-04-09 20:03
226	Melanie Jansen	zwolle	2015-04-09 20:04
227	Sven de gier	olst	2015-04-09 20:04
228	Geert Bakker	Nijkerk	2015-04-09 20:04
229	Djago Smits	Tilburg	2015-04-09 20:04
230	wouters james	zwolle	2015-04-09 20:05
231	Colinda Ramaker	Zwolle	2015-04-09 20:05
232	Coen van Maar	Meppel	2015-04-09 20:05
233	Michel boetes	de wilp	2015-04-09 20:06
234	wilco rodink	zwolle	2015-04-09 20:06
235	David Brinkhof	de meern	2015-04-09 20:06
236	Mark Klaassen	Zwolle	2015-04-09 20:08
237	Pasca Tibben	Zwolle	2015-04-09 20:09
238	Diana Dissel	Alphen aan den rijn	2015-04-09 20:09
239	Jan-Jaap Top	Bunne	2015-04-09 20:10
240	Lesley Calot	Hardenberg	2015-04-09 20:10
241	stefan bronsink	heerde	2015-04-09 20:13
242	Nick Runhart	Witharen	2015-04-09 20:13
243	Glenn van den Berg	Lemelerveld	2015-04-09 20:13
244	Frans Vos	Kampen	2015-04-09 20:14
245	janita pottuit	wapenveld	2015-04-09 20:14
246	maarten groot koerkamp	ommen	2015-04-09 20:14
247	marco pottuit	wapenveld	2015-04-09 20:14
248	jasper kriesels	westervoort	2015-04-09 20:14
249	Saskia Brink	Zwolle	2015-04-09 20:14
250	F Heller	Epe	2015-04-09 20:15

#	Naam	Plaats	Date
251	kevin krist	zwolle	2015-04-09 20:15
252	leonie hendriks	marienheem	2015-04-09 20:15
253	Lousanne Pouls	Dedemsvaart	2015-04-09 20:16
254	Mariska Batterink	Doetinchem	2015-04-09 20:16
255	mike van luijk	Nijverdal,overijssel	2015-04-09 20:16
256	Ger Bonen	Hoogeveen	2015-04-09 20:16
257	Wiecher Hof	Dedemsvaart	2015-04-09 20:17
258	Jacqueline Blankenburgh	Groningen	2015-04-09 20:17
259	Maarten Exel	Heeten	2015-04-09 20:17
260	Dave van Uitert	Steenwijk	2015-04-09 20:17
261	Bjorn vos	zwolle	2015-04-09 20:17
262	Henry Aarten	Genemuiden	2015-04-09 20:18
263	jose de jong	zwolle	2015-04-09 20:18
264	Jessie wassenburg	oldenzaal	2015-04-09 20:18
265	wouter rozen	malden	2015-04-09 20:18
266	Chris Ottens	Zwolle	2015-04-09 20:19
267	M. Van Zitteren	Zwolle	2015-04-09 20:19
268	Annelot Dieben	Groningen	2015-04-09 20:20
269	Karin Witte	Zwolle	2015-04-09 20:21
270	Lisa Nieuwmans	zwolle	2015-04-09 20:21
271	matthijs kat	Dedemsvaart	2015-04-09 20:22
272	Daan van de Kant	Nieuwegein	2015-04-09 20:23
273	Gideon de vries	Genemuiden	2015-04-09 20:23
274	irvan ten broeke	olst	2015-04-09 20:24
275	Iris Scheffer	Zwolle	2015-04-09 20:24
276	damien baltes	lemelerveld	2015-04-09 20:24
277	Arjen Korterink	Zwolle	2015-04-09 20:25
278	Angelique Bosma	Workum	2015-04-09 20:25
279	gerrit ten have	elburg	2015-04-09 20:27
280	tim groenewold	zwolle	2015-04-09 20:28
281	René Nieborg	Genemuiden	2015-04-09 20:28
282	Martin Bunskoeken	Arnhem	2015-04-09 20:28
283	sven jansen	zwolle	2015-04-09 20:29
284	mitchel visser	de lier	2015-04-09 20:29
285	Kars ten Hove	Zwolle	2015-04-09 20:30
286	Steven Biemans	Zwolle	2015-04-09 20:31
287	pascale sluiter	zwolle	2015-04-09 20:31
288	Janieke Elferink	Enschede	2015-04-09 20:32
289	Wichard Stijf	Heerde	2015-04-09 20:32
290	Ron Nijboer	Zwolle	2015-04-09 20:33
291	jp Van dijk	driebergen	2015-04-09 20:33
292	Kelly Vos	Zwolle	2015-04-09 20:34
293	Desiree 1987	Zwolle	2015-04-09 20:35
294	Marijn Vulkers	Zwolle	2015-04-09 20:36
295	Jeremy konings	leeuwarden	2015-04-09 20:37
296	luc hermeler	ijsselmuiden	2015-04-09 20:37
297	miranda vos	Zwolle	2015-04-09 20:38
298	Jeroen rietmab	raalte	2015-04-09 20:39
299	Patrick Brink	Doornspijk	2015-04-09 20:40
300	erwin konijnenberg	Drachten	2015-04-09 20:41

#	Naam	Plaats	Date
301	Davy Keizer	Zwolle	2015-04-09 20:43
302	Gerhard Vogelzang	Zwolle	2015-04-09 20:43
303	Sander Beute	Dedemsvaart	2015-04-09 20:44
304	cynthia hekman	zwolle	2015-04-09 20:44
305	sebas veenstra	leeuwarden	2015-04-09 20:44
306	Jurjen Bosch	IJsselmuiden	2015-04-09 20:48
307	Henk Veldman	Zwolle	2015-04-09 20:48
308	Aafke mulder	Zwolle	2015-04-09 20:48
309	matthijs tijssen	wezep	2015-04-09 20:49
310	bradley zehl	zwolle	2015-04-09 20:49
311	Stefan nekkers	nijverdal	2015-04-09 20:50
312	Stephan Kruithof	Elburg	2015-04-09 20:51
313	Ivo te Woerd	Ommen	2015-04-09 20:51
314	Anita Melchers	Olst	2015-04-09 20:51
315	jurn selles	zwolle	2015-04-09 20:52
316	Berry Vd berg	Zwolle	2015-04-09 20:52
317	Cheyenne Leeuwis	Utrecht	2015-04-09 20:52
318	Joeri Delfgaauw	Purmerend	2015-04-09 20:53
319	petra van dam	Zwolle	2015-04-09 20:54
320	Priscilla Bosch	Achtmaal	2015-04-09 20:55
321	laura visch	't Harde	2015-04-09 20:55
322	Max R	Zwolle	2015-04-09 20:55
323	Simone Hofstee	zwolle	2015-04-09 20:58
324	jochem van den bosch	doornspijk	2015-04-09 20:59
325	Amber Sebrechts	Mechelen	2015-04-09 20:59
326	Henry de Groot	IJsselmuiden	2015-04-09 21:00
327	Leon Prenger	Almelo	2015-04-09 21:00
328	henriet jaarsveld	Nieuwleusen	2015-04-09 21:00
329	ruben van olst	hasselt	2015-04-09 21:01
330	Lucas Bosscher	Zwolle	2015-04-09 21:01
331	rick van de Bult	paterswolde	2015-04-09 21:02
332	Ron Das	Epe	2015-04-09 21:02
333	willart van der linden	leerdam	2015-04-09 21:03
334	martijn perdok	hoogezand	2015-04-09 21:04
335	Jerney 't Zand	Hoogezand	2015-04-09 21:04
336	Mark wind	zwolle	2015-04-09 21:05
337	bryan eerden	angeren	2015-04-09 21:06
338	Glenn van der Kolk	Zwolle	2015-04-09 21:08
339	Michael bruggeling	alphen aan den rijn	2015-04-09 21:08
340	Amber Onderdijk	Zwolle	2015-04-09 21:10
341	Marloes Meijer	Dronten	2015-04-09 21:11
342	Frank Vos	Haren	2015-04-09 21:12
343	Dennis van den Pol	Zaandam	2015-04-09 21:13
344	Marjolein -	Zwolle	2015-04-09 21:13
345	Daniëlle Pater	't Harde	2015-04-09 21:14
346	Roxanne boers	t harde	2015-04-09 21:14
347	sander hobbenschot	meppel	2015-04-09 21:14
348	Marco den Hollander	Klundert	2015-04-09 21:15
349	Wiljan de Groot	's-Heerenbroek	2015-04-09 21:15
350	bram heinen	raalte	2015-04-09 21:17

#	Naam	Plaats	Date
351	Richard Dankelman	Witharen	2015-04-09 21:17
352	lajos te lindert	zoetermeer	2015-04-09 21:18
353	Christa Althoff	zwolle	2015-04-09 21:19
354	aydin goksen	dedemsvaart	2015-04-09 21:19
355	christian van der veen	zwolle	2015-04-09 21:21
356	Ivo Honing	Zwolle	2015-04-09 21:23
357	Richard wennekes	hasselt	2015-04-09 21:23
358	Gwenn oosterom	made	2015-04-09 21:23
359	ramon pas	vriezenveen	2015-04-09 21:24
360	janet nijland	zwolle	2015-04-09 21:26
361	Zoe Van ommen	T harde	2015-04-09 21:28
362	Glenn Schurink	Vaassen	2015-04-09 21:29
363	Alko sok	zwolle	2015-04-09 21:31
364	tom veenhuis	Eelde	2015-04-09 21:32
365	alwin kruidhof	zwartaluis	2015-04-09 21:32
366	Jonell van Lenthe	Drogteropslagen	2015-04-09 21:33
367	Tim Huiskamp	Apeldoorn	2015-04-09 21:33
368	sjoerd hammer	heinp	2015-04-09 21:34
369	Thijs Theunissen	Hengelo	2015-04-09 21:35
370	Stefan Hardy	Velp	2015-04-09 21:37
371	Arnaud vaartjes	tuk	2015-04-09 21:38
372	Vincent Weisz	Hattem	2015-04-09 21:40
373	sebastiaan terpstra	Westerbork	2015-04-09 21:40
374	Roel Mulder	Zwolle	2015-04-09 21:41
375	Melanie Leusink	Oldebroek	2015-04-09 21:44
376	Thjardo van solkema	lelystad	2015-04-09 21:45
377	Tamara te Winkel	groningen	2015-04-09 21:45
378	Siebrand Wijmans	Groningen	2015-04-09 21:47
379	Frank Stellingwerff	Nijkerk	2015-04-09 21:47
380	paul pijlman	Groningen	2015-04-09 21:48
381	Joris van Vlaanderen	Haaksbergen	2015-04-09 21:48
382	Maud van Bochove	lisse	2015-04-09 21:49
383	chantal verwindt	zwolle	2015-04-09 21:50
384	Jan-Willem Lugtenburg	Ermelo	2015-04-09 21:50
385	lexus h	harderwijk	2015-04-09 21:51
386	Sander Van norden	Ermelo	2015-04-09 21:51
387	Liza Dirksen	Harderwijk	2015-04-09 21:53
388	Dennis van den Hoorn	Hoevelaken	2015-04-09 21:56
389	Remco haan	Nijverdal	2015-04-09 21:57
390	marlinda schutte	zwolle	2015-04-09 21:57
391	Mandy Jansen	Ermelo	2015-04-09 22:01
392	Thomas Wierema	Zwolle	2015-04-09 22:04
393	yorrick kort	Zwolle	2015-04-09 22:06
394	Bjorn wijermars	zwolle	2015-04-09 22:09
395	Roy van huenestein	harderwijk	2015-04-09 22:10
396	Tijs Kolhoop	Rijssen	2015-04-09 22:15
397	Amber Zoer	Zwolle	2015-04-09 22:16
398	Lotte Veldman	Blokzijl	2015-04-09 22:19
399	chris eikelboom	Dalfsen	2015-04-09 22:27
400	iris potzsch	zwolle	2015-04-09 22:29

#	Naam	Plaats	Date
401	Nick van den Berg	Hasselt	2015-04-09 22:30
402	lise overmars	enschede	2015-04-09 22:31
403	Chiem nijhuis	haaksbergen	2015-04-09 22:36
404	wouter foppen	harderwijk	2015-04-09 22:37
405	Paulien Moes	Dedemsvaart	2015-04-09 22:38
406	semmy tuinte	eibergen	2015-04-09 22:49
407	jeffrey schipper	apeldoorn	2015-04-09 22:54
408	Charlotte donker	drachten	2015-04-09 22:57
409	Frank Pijlman	Leek	2015-04-09 22:59
410	Remco de Geest	zwolle	2015-04-09 23:01
411	Danile Dyadko	Wezep	2015-04-09 23:19
412	jelle gadella	houten	2015-04-09 23:27
413	Sjoerd Broekert	Meppel	2015-04-09 23:38
414	kirstin kool	Zwolle	2015-04-09 23:52
415	Maarten le Clercq	Groningen	2015-04-10 00:12
416	Geoffrey Setrodimedjo	Groningen	2015-04-10 00:31
417	Michael Keizer	Zwolle	2015-04-10 00:33
418	arvid langeraar	zwolle	2015-04-10 00:37
419	Wendy Poesé	Zwolle	2015-04-10 02:42
420	Michel Sallomons	Hollandscheveld	2015-04-10 02:50
421	Danny Va de wiel	Zeewole	2015-04-10 03:50
422	Jeffrey hulleman	steenwijk	2015-04-10 04:08
423	peter kiers	tilburg	2015-04-10 04:32
424	L Everts	Harderwijk	2015-04-10 04:35
425	maud karsten	daarlerveen	2015-04-10 04:52
426	quenten felix	zwolle	2015-04-10 05:04
427	coen viguurs	rosmalen	2015-04-10 05:10
428	Tara Zwiers	Groningen	2015-04-10 05:14
429	Tim De lange	Ommen	2015-04-10 05:14
430	erica tijssen	wezep	2015-04-10 05:23
431	Steven kreule	zwolle	2015-04-10 05:26
432	Jorinde Nijland	wijhe	2015-04-10 05:33
433	Anneke Boertjes	Dedemsvaart	2015-04-10 05:34
434	lorinda eggers	koningslust	2015-04-10 05:34
435	Tom Hendriks	zwolle	2015-04-10 05:38
436	Felicity B	Assen	2015-04-10 05:41
437	stephanie visscher	zwolle	2015-04-10 05:57
438	kim tuitman	appingedam	2015-04-10 05:58
439	lotte v d wal	Harderwijk	2015-04-10 06:00
440	Niels koster	eindhoven	2015-04-10 06:03
441	A Kroes	Zwolle	2015-04-10 06:05
442	Kevin vd sloot	hasselt	2015-04-10 06:12
443	Margot possel	harderwijk	2015-04-10 06:13
444	Aron Fijma	Zwolle	2015-04-10 06:25
445	Niels Veldhuizen	Vries	2015-04-10 06:26
446	lex m	gron	2015-04-10 06:32
447	arjan Berghuis	heerde	2015-04-10 06:33
448	Jelle Oord	Dedemsvaart	2015-04-10 06:35
449	Jeroen Wichers	Heerde	2015-04-10 06:36
450	Martijn Roelofs	Huizen	2015-04-10 06:37

#	Naam	Plaats	Date
451	nick van den berg	zwolle	2015-04-10 06:40
452	Cedric Ederzeel	Gorinchem	2015-04-10 06:43
453	Thomas van Leeuwen	Groningen	2015-04-10 06:48
454	Anjuli Eenkhoorn	Genemuiden	2015-04-10 06:50
455	jeffrey mulder	gieten	2015-04-10 06:53
456	chantal van dam	harderwijk	2015-04-10 06:55
457	laszlo v. erve	almere	2015-04-10 06:59
458	B Oosterveld	Groningen	2015-04-10 07:01
459	Ramon meijering	beilen	2015-04-10 07:01
460	jeroen koster	groenlo	2015-04-10 07:02
461	Pascal Sopacua	Zwolle	2015-04-10 07:05
462	Kevin kiewiet	finsterwolde	2015-04-10 07:09
463	janine vrieling	diever	2015-04-10 07:12
464	Aranka ten Hove	Tilburg	2015-04-10 07:13
465	Erwin Wortel	Middenmeer	2015-04-10 07:14
466	Tim Moet	Arnhem	2015-04-10 07:16
467	Claire Hoffman	Amsterdam	2015-04-10 07:18
468	Sylvana vonk	t harde	2015-04-10 07:24
469	Coen K	Deventer	2015-04-10 07:38
470	Tim Brand	Zwolle	2015-04-10 07:41
471	sam peters	huissen	2015-04-10 07:43
472	Pim van der Hoeven	Apeldoorn	2015-04-10 07:45
473	Emma Colstee	Zwolle	2015-04-10 07:46
474	wj beumer	Zwolle	2015-04-10 07:48
475	jorick Kock	steenwijk	2015-04-10 07:49
476	Stefan Koning	Volendam	2015-04-10 07:52
477	marloes van diermen	ermelo	2015-04-10 07:53
478	Thomas ten Broeke	LEMELE	2015-04-10 07:55
479	a herbrink	laag zuthem	2015-04-10 07:56
480	peter bos	harderwijk	2015-04-10 07:56
481	Levy Van Litsenborg	Rumst	2015-04-10 07:58
482	marian keizer	zwolle	2015-04-10 08:01
483	Diella jans	IJmuiden	2015-04-10 08:01
484	J Verbeek	Zwolle	2015-04-10 08:03
485	reguillo timmermans	roggel	2015-04-10 08:07
486	Dennis Werners	Beilen	2015-04-10 08:08
487	Bart Pruis	Elburg	2015-04-10 08:08
488	Edwin Karsten	Hattem	2015-04-10 08:11
489	nick van den Berg	kampen	2015-04-10 08:12
490	Bas Kemper	Zwolle	2015-04-10 08:13
491	Carlos Schee	De Lier	2015-04-10 08:15
492	heidy de Jong	Drachten	2015-04-10 08:16
493	ivan Stavorinus	Zwolle	2015-04-10 08:16
494	Anne van den Beld	heino	2015-04-10 08:16
495	Sara Antonia	Zwartsluis	2015-04-10 08:17
496	Randy van Malsen	Burum	2015-04-10 08:18
497	Koen De Jong	Zwolle	2015-04-10 08:19
498	Miriam Slomp	Westerhaar-Vriezenveensewijk	2015-04-10 08:22
499	Marga Hasselbaink	linschoten	2015-04-10 08:24
500	Corry zunnenberg	ZWOLLE	2015-04-10 08:29

#	Naam	Plaats	Date
501	Daniel Hamstra	Groningen	2015-04-10 08:29
502	Lotte Hultink	Zwolle	2015-04-10 08:31
503	linda elburg	dalfsen	2015-04-10 08:32
504	Mike Damen	Beuningen	2015-04-10 08:33
505	Tim Sibelt	Lemelerveld	2015-04-10 08:33
506	Rohan de Soet	Zoetermeer	2015-04-10 08:35
507	Rutger Schutte	Zoetermeer	2015-04-10 08:35
508	Bryan wigbers	zwolle	2015-04-10 08:37
509	Guus Wezendonk	Arnhem	2015-04-10 08:40
510	roy kurvink	emmeloord	2015-04-10 08:41
511	dehwi dors	hapert	2015-04-10 08:46
512	Stan Renkens	Venlo	2015-04-10 08:48
513	Dion van den Bosch	Zwolle	2015-04-10 08:49
514	Carla Klaster	Meppel	2015-04-10 08:51
515	ruthger idema	emmen	2015-04-10 08:52
516	David van der Stelt	Ermelo	2015-04-10 08:54
517	patrick bouwmeester	lemelerveld	2015-04-10 09:01
518	jurrien schut	putten	2015-04-10 09:05
519	marvin kools	breda	2015-04-10 09:06
520	Ruud Janssen	Reuver	2015-04-10 09:07
521	Sarina Jenezon	Zwolle	2015-04-10 09:08
522	Erwin z	Zwolle	2015-04-10 09:10
523	gordon van asselt	holten	2015-04-10 09:10
524	Pien Lammers	Utrecht	2015-04-10 09:10
525	Lisa Pruijmboom	zwolle	2015-04-10 09:11
526	René ter stege	Zwartsluis	2015-04-10 09:14
527	Marco Zuidhof	Zwolle	2015-04-10 09:15
528	Eline Tutuarima	Zwolle	2015-04-10 09:21
529	Carl Homberg	Gorssel	2015-04-10 09:21
530	sander bokkers	nieuwleusen	2015-04-10 09:22
531	Martijn Bloemink	Zwolle	2015-04-10 09:23
532	mark reinders	zwolle	2015-04-10 09:30
533	Floris Poortland	Ossenzijl	2015-04-10 09:31
534	Priscilla Werkman	Zwolle	2015-04-10 09:34
535	marieke waanders	zwolle	2015-04-10 09:35
536	simone van hell	zwolle	2015-04-10 09:36
537	Leila Lamnadi	utrecht	2015-04-10 09:37
538	Mickel Rijers	Zwolle	2015-04-10 09:40
539	michel last	genemuideb	2015-04-10 09:43
540	Eveline germs	zwolle	2015-04-10 09:54
541	lindsay ponsteen	zwolle	2015-04-10 09:54
542	Erik Kanis	KAMPEN	2015-04-10 09:56
543	bjorn hoekman	zwolle	2015-04-10 10:03
544	Remko Holtrust	Dalfsen	2015-04-10 10:03
545	Mirjam Veldink	Zwolle	2015-04-10 10:03
546	Renger Sissing	Zwolle	2015-04-10 10:04
547	Anneke van der baan	Zwolle	2015-04-10 10:05
548	Nicolien Flikkema	Zwolle	2015-04-10 10:06
549	J Westhuis	Zwolle	2015-04-10 10:07
550	klaas vos	elburg	2015-04-10 10:13

#	Naam	Plaats	Date
551	nannette dekker	t harde	2015-04-10 10:15
552	Amber ten brinke	kampen	2015-04-10 10:21
553	Wilco Zoet	Kampen	2015-04-10 10:23
554	Matthijs Kootstra	Leeuwarden	2015-04-10 10:26
555	Jelita horsting	zwolle	2015-04-10 10:28
556	nathalie van duivenboden	meppel	2015-04-10 10:28
557	Jeanine Vierhuis	Wezep	2015-04-10 10:29
558	Hanjo klaver	noordwolde	2015-04-10 10:33
559	angeline nijhof	wezep	2015-04-10 10:35
560	Art Bruggink	Zwolle	2015-04-10 10:38
561	Jeroen Blom	Schiedam	2015-04-10 10:39
562	Steven Samaan	Afferden	2015-04-10 10:40
563	sven compagner	meppel	2015-04-10 10:41
564	Jelle Ovinge	Zwolle	2015-04-10 10:42
565	Anouk Schinkel	Zwolle	2015-04-10 10:42
566	bob bouius	wolvega	2015-04-10 10:55
567	jeanny overbeek	zwolle	2015-04-10 10:55
568	Robin oostergetel	Nijeveen	2015-04-10 10:58
569	Lisanne .	deventer	2015-04-10 11:06
570	Jorn Meijerink	apeldoorn	2015-04-10 11:07
571	jannieta van dijk	zwolle	2015-04-10 11:08
572	Stijn haaK	meppel	2015-04-10 11:12
573	Lars Bloo	Raalte	2015-04-10 11:20
574	Niels Renting	Zwolle	2015-04-10 11:27
575	G Wittingen	Wezep	2015-04-10 11:29
576	diana e	kropswolde	2015-04-10 11:30
577	sanne tuitman	delfzijl	2015-04-10 11:36
578	Danny jansen	Zwolle	2015-04-10 11:36
579	gilles bohyn	Antwerpen	2015-04-10 11:37
580	L wiersma	zwolle	2015-04-10 11:38
581	jeroen wolff	hattemerbroek	2015-04-10 11:43
582	Arjan Wiggers	Zwolle	2015-04-10 11:44
583	Roelof Doorn	Zwolle	2015-04-10 11:46
584	niels velthuis	zwolle	2015-04-10 11:58
585	Vera de Jong	Alphen a/d Rijn	2015-04-10 12:01
586	pieter hut	utrecht	2015-04-10 12:06
587	Gerjan Pool	Zwolle	2015-04-10 12:16
588	N springer	zwolle	2015-04-10 12:24
589	Niels Rooijakkers	Leiden	2015-04-10 12:30
590	Jerre Edens	Groningen	2015-04-10 12:35
591	andrea versteeg	zwoll	2015-04-10 12:44
592	Michael Postma	Steenwijk	2015-04-10 12:44
593	Milou Riezebos	IJsselmuiden	2015-04-10 12:55
594	Richard Haak	Wijdewormer	2015-04-10 12:57
595	Jeroen Claassen	't Harde	2015-04-10 13:07
596	Jesse Koelewijn	Ommen	2015-04-10 13:16
597	Bianca den Hartog	Groningen	2015-04-10 13:20
598	marloes pap	zwolle	2015-04-10 13:21
599	Romey vd zee	zwolle	2015-04-10 13:27
600	Koen Buurma	Hengelo	2015-04-10 13:30

#	Naam	Plaats	Date
601	Daan Veldman	Borne	2015-04-10 13:33
602	Tomas van Scheppingen	Amsterdam	2015-04-10 13:34
603	jasper van der meij	zwolle	2015-04-10 13:35
604	pascal bouwman	haaksbergen	2015-04-10 13:38
605	Bert De Vreugd	Nunspeet	2015-04-10 13:40
606	r van der wal	zwolle	2015-04-10 14:07
607	robin wiersma	zutphen	2015-04-10 14:09
608	michael kriek	emmeloord	2015-04-10 14:16
609	kick lukassen	ooij	2015-04-10 14:27
610	Chantal bakker	Harderwujk	2015-04-10 14:27
611	Dominique Raanhuis	Enschede	2015-04-10 14:27
612	Manon van Hell	Zwolle	2015-04-10 14:42
613	Edwin Vrieling	Hoogeveen	2015-04-10 14:46
614	Daan van soestbergen	Haarsteeg	2015-04-10 15:02
615	Danny Brand	Zwolle	2015-04-10 15:03
616	Auke klene	apeldoorn	2015-04-10 15:04
617	Ricardo Dimmendaal	Hengelo	2015-04-10 15:04
618	Leroy Trentelman	Zwolle	2015-04-10 15:05
619	Anne Strikkers	Havelte	2015-04-10 15:08
620	Maarten de Vries	Zwolle	2015-04-10 15:09
621	Thomas Busschers	Hengelo	2015-04-10 15:18
622	Amber Sanderus	Mepel	2015-04-10 15:21
623	dennis petter	meppel	2015-04-10 15:21
624	ernick bruintjes	genemuiden	2015-04-10 15:29
625	Joey Huisman	Steenwijk	2015-04-10 15:38
626	Inge huiskamp	apeldooorn	2015-04-10 15:42
627	gertjan jansen	zwolle	2015-04-10 15:53
628	Sanne Vogelzang	Dedemsvaart	2015-04-10 16:00
629	Dilly Dekker	Zwolle	2015-04-10 16:01
630	Mark Janszen	Groningen	2015-04-10 16:04
631	Raymon de Groot	Berlikum	2015-04-10 16:05
632	perry patelski	hoensbroek	2015-04-10 16:19
633	salina kanis	kampen	2015-04-10 16:20
634	Robin Nijland	Zwolle	2015-04-10 16:29
635	robbie veldman	raalte	2015-04-10 16:30
636	Ruben hofsink	zwolle	2015-04-10 16:35
637	Izjan van Pul	Meppel	2015-04-10 16:46
638	Tim ter Haar	Hoevelaken	2015-04-10 16:47
639	Romke Mulder	Laag Zuthem	2015-04-10 16:53
640	Walter Reupkes	Zwolle	2015-04-10 16:55
641	Feike Jouwsma	Dalfsen	2015-04-10 16:55
642	Jesper Damsteeg	Molenaarsgraaf	2015-04-10 16:56
643	Leonie Wierike	Bolsward	2015-04-10 16:58
644	Micky Ponjee	Venray	2015-04-10 16:59
645	indy petter	meppel	2015-04-10 17:05
646	Alexander Deemter	Enschede	2015-04-10 17:10
647	ceran lau	hasselt	2015-04-10 17:12
648	Donny Eversdijk	Dordrecht	2015-04-10 17:14
649	jeroen feenstra	hasselt	2015-04-10 17:16
650	Niels Wildeboer	Oldekerk	2015-04-10 17:17

#	Naam	Plaats	Date
651	Terence Helle	Zutphen	2015-04-10 17:21
652	Annemijn Happel	Arnhem	2015-04-10 17:21
653	Thijs Schoon	Ommen	2015-04-10 17:27
654	Jeffrey de graaf	apeldoorn	2015-04-10 17:30
655	joey uijens	tilburg	2015-04-10 17:30
656	Arjan beelen	hierden	2015-04-10 17:35
657	Elyne Brouwer	Apeldoorn	2015-04-10 17:41
658	jordy bultman	tilburg	2015-04-10 17:43
659	andre klijnhout	Arnhem	2015-04-10 17:46
660	Jorn Arnoldus	zutphen	2015-04-10 17:50
661	S Mulder	Zwolle	2015-04-10 17:53
662	boris rikels	zwolle	2015-04-10 17:54
663	Denise Kompier	Apeldoorn	2015-04-10 17:56
664	Thom Jansen	Wilp	2015-04-10 17:57
665	Gert v.d. Bosch	Zwolle	2015-04-10 18:04
666	marloes van lente	zwolle	2015-04-10 18:05
667	Anouk Smid	Groningen	2015-04-10 18:06
668	gerwin hummel	dedemsvaart	2015-04-10 18:10
669	Esma Cakir	Almelo	2015-04-10 18:25
670	Jelle Nijkamp	Raalte	2015-04-10 18:25
671	Appie Pool	Zwolle	2015-04-10 18:30
672	bram meerstra	zwolle	2015-04-10 18:34
673	Renée Schoonhoven	Den Burg	2015-04-10 18:34
674	Frank de Kruijf	Heino	2015-04-10 18:46
675	Nadine Heneweer	Duiven	2015-04-10 18:46
676	Milko van den berg	zwolle	2015-04-10 18:48
677	Lisette Horstede	Deventer	2015-04-10 18:53
678	Daniel Horstede	Deventer	2015-04-10 18:54
679	gerdi stoter-jut	blankenham	2015-04-10 19:03
680	sierd postma	ossenzijl	2015-04-10 19:04
681	Ate Faber	Kollum	2015-04-10 19:16
682	Jeffrey kompier	apeldoorn	2015-04-10 19:19
683	Bart Scholten	Zwolle	2015-04-10 19:36
684	Kim de Lange	Ommen	2015-04-10 19:37
685	Gerda Wendt	Zwolle	2015-04-10 19:37
686	Aafke mulder	zwolle	2015-04-10 19:37
687	Marianne Overbeeke	Zwolle	2015-04-10 19:39
688	j mulder	wezep	2015-04-10 19:42
689	Melanie Ten Kate	Vinkenbuurt	2015-04-10 19:43
690	Tim Van lingen	Zwolle	2015-04-10 19:44
691	Kristy Meijer	London	2015-04-10 19:46
692	Emma van zijll de jong	gaanderen	2015-04-10 19:48
693	tessa speek	heino	2015-04-10 19:48
694	Patrick boekelder	raalte	2015-04-10 19:50
695	Lotte van Eeks	loppersum	2015-04-10 19:52
696	Niels Witte	Ommen	2015-04-10 19:53
697	Rutger Walma	Groningen	2015-04-10 20:03
698	Niels koelewijn	bunschoten	2015-04-10 20:04
699	Sietze Wendt	Zwolle	2015-04-10 20:06
700	Niels Kardol	Maasland	2015-04-10 20:06

#	Naam	Plaats	Date
701	Klaas van Aperlo	Elburg	2015-04-10 20:09
702	Danny Klomp	Almelo	2015-04-10 20:10
703	cilia ottens	zwolle	2015-04-10 20:11
704	Lisette karssen	nunspeet	2015-04-10 20:12
705	Daniel van der Hoek	Boskoop	2015-04-10 20:12
706	Tjip schievink	harkema	2015-04-10 20:18
707	rick Eikelboom	Dalfsen	2015-04-10 20:32
708	Wietse van der Hoop	bussum	2015-04-10 20:34
709	jeroen Stoffer	Zwolle	2015-04-10 20:35
710	Mirjam de Rink	Holten	2015-04-10 20:37
711	john ten Brink	Zwolle	2015-04-10 20:38
712	Bobby Radstaat	Wijchen	2015-04-10 20:50
713	elodie breman	genemuiden	2015-04-10 20:51
714	koen koiter	zwolle	2015-04-10 20:52
715	Jorrit Haverslag	Marienheem	2015-04-10 20:56
716	sanne wobbes	Zwolle	2015-04-10 20:57
717	Alexander Bouten	Vlissingen	2015-04-10 20:58
718	Robbie van Bers	Wuustwezel	2015-04-10 21:01
719	Sella Van Bree	vierlingsbeek	2015-04-10 21:03
720	wendy wilmink	zwolle	2015-04-10 21:09
721	Roy naam	Almelo	2015-04-10 21:12
722	Lennard Profijt	Hoogeveen	2015-04-10 21:17
723	Lena wildeman	druten	2015-04-10 21:24
724	Frederyk Nijland	Zwolle	2015-04-10 21:29
725	Petra Denkers - Hovestad	Zwolle	2015-04-10 21:35
726	Jens Küng	Villmergen	2015-04-10 21:36
727	sanne van der meer	harderwijk	2015-04-10 21:44
728	Jesse schutte	wijhe	2015-04-10 21:58
729	Janou Heldoorn	Zwolle	2015-04-10 22:16
730	lobke van den beld	heino	2015-04-10 22:32
731	Piet klasen	deventer	2015-04-10 22:35
732	Frances lugtenberg	heino	2015-04-10 22:37
733	kim kingma	enschede	2015-04-10 22:45
734	lars Leuninge	Ommen	2015-04-10 23:12
735	Jesper Pruiksma	Almelo	2015-04-10 23:13
736	danny Lammersen	Balkbrug	2015-04-10 23:25
737	luuk janssen	Apeldoorn	2015-04-10 23:33
738	Minne Rozenberg	Lippenhuizen	2015-04-10 23:57
739	Edwin prins	Staphorst	2015-04-11 00:20
740	Joyce Visser	Harderwijk	2015-04-11 01:42
741	jorn leferink	ommen	2015-04-11 03:20
742	Gerco Bouwmeester	Raalte	2015-04-11 04:35
743	mirna verkerk	kampen	2015-04-11 04:44
744	Dorien Bakker	zwolle	2015-04-11 05:06
745	Pauline Thoomes	Alphen aan den Rijn	2015-04-11 05:16
746	Jurian Meijntjes	zwolle	2015-04-11 05:21
747	Miranda Luchies	Enschede	2015-04-11 05:29
748	wendy romer	zwolle	2015-04-11 05:33
749	Maurice Nolten	Zwolle	2015-04-11 05:46
750	Richard Van Dam	Zwolle	2015-04-11 05:52

#	Naam	Plaats	Date
751	nannie hirdes	zwolle	2015-04-11 05:54
752	arthur van der bos	steenwijk	2015-04-11 05:54
753	lisa tielbeek	raalte	2015-04-11 06:04
754	lars van wieren	Zwartsluis	2015-04-11 06:12
755	Carlos Groeneveld	Eibergen	2015-04-11 06:19
756	Dennis Veenstra	zwolle	2015-04-11 06:21
757	Hayco Ijspeerd	Zwolle	2015-04-11 06:24
758	Rachel Kuitert	Enschede	2015-04-11 06:29
759	maria ruiz	Enschede	2015-04-11 06:43
760	jimboy Roelofsen	wezep	2015-04-11 06:58
761	Chrisjon Kruizinga	zwolle	2015-04-11 07:00
762	nick boerkamp	wijhe	2015-04-11 07:02
763	Liam Curtin	Haarlem	2015-04-11 07:05
764	Ilona van Wijhe	Oldebroek	2015-04-11 07:05
765	martti jonkers	zwolle	2015-04-11 07:06
766	sanne kuipers	zwolle	2015-04-11 07:10
767	GM Moorman	Wezep	2015-04-11 07:12
768	Eline Spanhak	Zwolle	2015-04-11 07:21
769	Ida Peelen	Zwolle	2015-04-11 07:21
770	Alex Korblet	Kloosterhaar	2015-04-11 07:22
771	kirsten Spijkers	Kampen	2015-04-11 07:25
772	Jarno hissink	apeldoorn	2015-04-11 07:28
773	Sven Timmerman	Steenwijk	2015-04-11 07:29
774	Niels tamminga	apeldoorn	2015-04-11 07:33
775	Ron Straathof	sint-michielsgestel	2015-04-11 07:36
776	jeanine knippers	aagtekerke	2015-04-11 07:39
777	jessica bijlsma	groningen	2015-04-11 07:48
778	Jolanda Huitema	Zwolle, Assendorp	2015-04-11 07:50
779	Michelle K	Zwolle	2015-04-11 07:51
780	sean wierda	Harderwijk	2015-04-11 07:54
781	Lysanne Schaapman	Zwolle	2015-04-11 07:57
782	patrick bos	epe	2015-04-11 07:59
783	Helma hoekman	zwolle	2015-04-11 07:59
784	Yoran Hagens	Vroomshoop	2015-04-11 08:01
785	krista boot	Zwolle	2015-04-11 08:05
786	bert-jan schaapman	oldebroek	2015-04-11 08:06
787	nymfe foppen	harderwijk	2015-04-11 08:08
788	Kim Aa	Heino	2015-04-11 08:11
789	Nico Timmermans	Vollenhove	2015-04-11 08:14
790	Tirsa Spruitenburg	Nijmegen	2015-04-11 08:25
791	Gert de Goede	Zwolle	2015-04-11 08:27
792	Dominique Slender	Zwolle	2015-04-11 08:34
793	Guido van der Wind	Zegveld	2015-04-11 08:37
794	Dennis sennef	zwolle	2015-04-11 08:42
795	Michelle Schoonhoven	Zwolle	2015-04-11 08:44
796	Ilja Kokke	Bathmen	2015-04-11 08:54
797	Robin Mars	Zwolle	2015-04-11 08:58
798	Emiel broekstra	zwolle	2015-04-11 09:01
799	Marianne vd	schootbrugge	2015-04-11 09:12
800	Roy Vulkers	Zwolle	2015-04-11 09:15

#	Naam	Plaats	Date
801	J.W. Wietsma	Zwolle	2015-04-11 09:22
802	Jeroen Tilder	Sneek	2015-04-11 09:22
803	Marielin Stroeve	Zwolle	2015-04-11 09:25
804	wim wittenaar	zwolle	2015-04-11 09:27
805	Cath katje	Zwolle	2015-04-11 09:29
806	michael ter veer	groningen	2015-04-11 09:29
807	jelle van westerop	zwolle	2015-04-11 09:30
808	Gert de Leeuw	Zwolle	2015-04-11 09:32
809	michel nijland	zwolle	2015-04-11 09:35
810	Chris Massey	Zwolle	2015-04-11 09:37
811	j.f jan stroeve	zwolle	2015-04-11 09:40
812	Tom Ramaker	zwolle	2015-04-11 09:45
813	Diede Klomp	Luttenberg	2015-04-11 09:47
814	Nicole Boelen	Zwolle	2015-04-11 09:48
815	Arnold Hoekjen	Zwolle	2015-04-11 09:49
816	christien van der Vegt	zwolle	2015-04-11 09:52
817	Harm Poortman	Rijssen	2015-04-11 09:54
818	dirk van olst	Genemuiden	2015-04-11 09:55
819	Ria Botter	Zwolle	2015-04-11 09:58
820	Ellen Arends	Zwolle	2015-04-11 10:05
821	Tom Meijer	Eelde	2015-04-11 10:11
822	Gaby Eelink	Apeldoorn	2015-04-11 10:11
823	anja nijland	zwolle	2015-04-11 10:13
824	karin ter horst	Zwolle	2015-04-11 10:14
825	Danny zomers	zwolle	2015-04-11 10:23
826	Marloes Nijland	zwolle	2015-04-11 10:24
827	Roel van Selling	Zwolle	2015-04-11 10:26
828	kevin laan	Harderwijk	2015-04-11 10:29
829	Devid Dieussaert	Hasselt	2015-04-11 10:30
830	cor ballijns	zwolle	2015-04-11 10:39
831	Henri Disselhof	Zwolle	2015-04-11 10:39
832	Sascha Korber	zwolle	2015-04-11 10:39
833	roy. kurvink	emmeloord	2015-04-11 10:40
834	Jasper Rietman	Wijhe	2015-04-11 10:48
835	Jeroen te Wierike	Zwolle	2015-04-11 10:49
836	k bakker	zwolle	2015-04-11 10:50
837	Ellen milder	apeldiorn	2015-04-11 10:57
838	jasmijn beunk	nijverdal	2015-04-11 10:59
839	robert derks	denhelder	2015-04-11 11:03
840	Dave Captein	Waddinxveen	2015-04-11 11:05
841	shareena jacobs	tilburg	2015-04-11 11:06
842	G.R. van Halem	Zwolle	2015-04-11 11:08
843	Gerjon westerink	kampen	2015-04-11 11:09
844	Hans van Dijk	Zwolle	2015-04-11 11:12
845	kelvin kluinhaar	zwolle	2015-04-11 11:12
846	arno sroffer	zwolle	2015-04-11 11:13
847	Ron Bergen	Zwolle	2015-04-11 11:13
848	Marloes Van der Meulen	zwolle	2015-04-11 11:17
849	calvin cornelissen	dordrecht	2015-04-11 11:22
850	Patricia van 't Ende	Kampen	2015-04-11 11:23

#	Naam	Plaats	Date
851	Frank van keulen	hengelo	2015-04-11 11:23
852	Sandra Bos	Zwolle	2015-04-11 11:25
853	Annemiek van der Heide	zuidwolde	2015-04-11 11:34
854	Reinier Schoth	Zwolle	2015-04-11 11:38
855	andrew kopijn	groningen	2015-04-11 11:38
856	patricia van stijn	vianen	2015-04-11 11:39
857	berry van Haarlem	Zwolle	2015-04-11 11:48
858	marion sloten	Zwolle	2015-04-11 11:51
859	Dj Hysterical	Zwolle	2015-04-11 11:52
860	Darryl van der Mey	Zutphen	2015-04-11 11:55
861	Mike Baarslag	Zwolle	2015-04-11 12:00
862	henk hendriksen	Zwolle	2015-04-11 12:01
863	Nanne Wiersma	Joure	2015-04-11 12:05
864	h peed	zwolle	2015-04-11 12:05
865	dominique slingerland	nijmegen	2015-04-11 12:08
866	Inge van Veen	Kampen	2015-04-11 12:18
867	Jacq Spin	Zwolle	2015-04-11 12:20
868	fred fred	zwolle	2015-04-11 12:21
869	Iris Hendriks	zwolle	2015-04-11 12:25
870	janmartijn ploeger	Zwolle	2015-04-11 12:28
871	Pascal Van De Pasch	Zwolle	2015-04-11 12:29
872	roy westera	zwolle	2015-04-11 12:33
873	dustin Gijsberts	emmen	2015-04-11 12:34
874	Michel Mantjes	Groningen	2015-04-11 12:38
875	Nathasja Slotman	Hardenberg	2015-04-11 12:39
876	annick beijer	zwolle	2015-04-11 12:43
877	allien rook	Zwartsluis	2015-04-11 12:44
878	wilco bouwhuis	heino	2015-04-11 12:44
879	Krista Mulder	zwolle	2015-04-11 13:18
880	Elisa AltenA	Kraggenburg	2015-04-11 13:22
881	Joeri van der Molen	Rotterdam	2015-04-11 13:25
882	Julian Spin	Zwolle	2015-04-11 13:33
883	G ten Have	Zwolle	2015-04-11 13:39
884	Simon visscher	ZWolle	2015-04-11 13:42
885	Jeroen Jongman	Zwolle	2015-04-11 13:49
886	tom van den Berg	Zwolle	2015-04-11 13:52
887	Anne dV	zaolls	2015-04-11 13:54
888	tim schotman	zwolle	2015-04-11 13:55
889	Jos Muller	Zwolle	2015-04-11 13:56
890	D erk Groot	Zwolle	2015-04-11 14:13
891	T Noorman	Paterswolde	2015-04-11 14:13
892	Jeroen Strijker	wijhe	2015-04-11 14:19
893	Leonie Akkerman	Groningen	2015-04-11 14:21
894	Henk Mulder	Zwolle	2015-04-11 14:22
895	etienne wullems	wezep	2015-04-11 14:22
896	Frans Nowee	Zwolle	2015-04-11 14:28
897	sylvana kohler	zwolle	2015-04-11 14:31
898	Arjen Strijdveen	Wijhe	2015-04-11 14:43
899	nick van doorn	woudenberg	2015-04-11 14:57
900	j smit	lelystad	2015-04-11 15:03

#	Naam	Plaats	Date
901	Angelique ter braak	enschede	2015-04-11 15:12
902	Gritta Bot	ZWOLLE	2015-04-11 15:15
903	Geertje Link	ZWOLLE	2015-04-11 15:16
904	Leon Verhorst	Nieuw-vennep	2015-04-11 15:34
905	Thomas van der Hooft	Zwolle	2015-04-11 15:34
906	Anouk In 't Veld	Broekland	2015-04-11 15:34
907	Leon Tulen	Zwolle	2015-04-11 15:38
908	melvin badenbroek	zwolle	2015-04-11 15:43
909	marjolein spiegelaar	zwolle	2015-04-11 15:43
910	edwin Meijer	Bergentheim	2015-04-11 15:55
911	Joëlle Meijer	Elburg	2015-04-11 15:59
912	loudi van olst	wezep	2015-04-11 16:04
913	Stephen Van den Berg	Rijssen	2015-04-11 16:12
914	Fedde Bakker	Zwolle	2015-04-11 16:13
915	Janita Spronk	Oldebroek	2015-04-11 16:21
916	Irma H.	Zwolle	2015-04-11 16:22
917	Johny Toebast	Wezep	2015-04-11 16:23
918	manon ter wee	hasselt	2015-04-11 16:25
919	oscar kieft	Zaandijk	2015-04-11 16:25
920	Jeroen korenberg	Hasselt	2015-04-11 16:28
921	Merel van der Kolk	heino	2015-04-11 16:28
922	Evert hulleman	nieuwleusen	2015-04-11 16:29
923	Gerwin van der Wal	Zwolle	2015-04-11 16:32
924	m sayin	zwolle	2015-04-11 16:36
925	z x	zwolle	2015-04-11 16:49
926	Sytze de Vries	Zwolle	2015-04-11 16:49
927	Kirsten de Vries	Zwolle	2015-04-11 16:51
928	Anne Will van der Weerd	Wezep	2015-04-11 16:52
929	Peter Mulder	Zwolle	2015-04-11 16:53
930	Ronald Glandrup	Enschede	2015-04-11 16:55
931	Jorijn Zielhuis	Wezep	2015-04-11 17:10
932	Matthijs Rotgers	Hardenberg	2015-04-11 17:14
933	Wouter van den Hul	Zwolle	2015-04-11 17:16
934	Lyanne Peters	Westerhaar-Vriezenveensewijk	2015-04-11 17:31
935	Karen oostra	steenwijk	2015-04-11 17:39
936	leonie weerd	nieuwleusen	2015-04-11 17:53
937	Alex van der gronde	zwolle	2015-04-11 18:00
938	Anne Vonhof	Zwolle	2015-04-11 18:00
939	Erna Gellings	Zwolle	2015-04-11 18:01
940	esteban polman	halle	2015-04-11 18:04
941	Marjolein Peeters	arnhen	2015-04-11 18:04
942	Koen Zandbergen	Zwolle	2015-04-11 18:06
943	lodewijk mulder	hasselt	2015-04-11 18:09
944	lucie spijkers	kampen	2015-04-11 18:34
945	Randy Koopman	Zwolle	2015-04-11 19:04
946	Mylotte Middelkamp	Nijkerk	2015-04-11 19:11
947	Alwin schlepers	slagharen	2015-04-11 19:20
948	Janine Dk	Zwolle	2015-04-11 19:21
949	Els Magdalena Kuipers	Zwolle	2015-04-11 19:32
950	Marleen Groeneveld	Zwolle	2015-04-11 19:33

#	Naam	Plaats	Date
951	Mike Achterhuis	Wijhe	2015-04-11 19:40
952	Linda Springer	Zwolle	2015-04-11 19:46
953	Jasja Booij	Zwolle	2015-04-11 19:50
954	Ronald Bruins	Hasselt	2015-04-11 19:57
955	dion visschedijk	almelo	2015-04-11 20:22
956	koos hanema	zwolle	2015-04-11 20:39
957	Joran Van essen	Zwolle	2015-04-11 20:58
958	Manon Jager	Nijeveen	2015-04-11 21:51
959	nick wermelink	almelo	2015-04-11 22:04
960	Kevin oud	zwolle	2015-04-11 22:10
961	Joris Meurs	Diemen	2015-04-11 22:19
962	Jet Van brussel	Zwolle	2015-04-11 22:23
963	Roderik Euverman	Enschede	2015-04-11 22:46
964	Tom Rozenberg	Zwolle	2015-04-11 23:34
965	Narayan de With	Zwolle	2015-04-11 23:57
966	patrick spoelstra	dedemsvaart	2015-04-12 00:41
967	Abel van Maurik	alphen ad Rijn	2015-04-12 01:08
968	Glenn Mulder	Utrecht	2015-04-12 01:34
969	kenrick van de goor	Vriezenveen	2015-04-12 02:35
970	Roy Niessen	Reuver	2015-04-12 03:05
971	Laura Bakker	Daarlerveen	2015-04-12 06:42
972	Elly de Jong	Zwolle	2015-04-12 06:45
973	Saajan Khan	Zwolle	2015-04-12 07:13
974	Sven Menges	NUNSPEET	2015-04-12 08:10
975	Natalie Biesemaat-Woolf	Zwolle	2015-04-12 08:10
976	lies van zijl	zwolle	2015-04-12 08:15
977	Yustin steentjes	doesburg	2015-04-12 08:22
978	monique huls	zwolle	2015-04-12 08:33
979	Betsie Vijfschaft-Westendorp	ZWOLLE	2015-04-12 08:48
980	Jeroen pool	zwolle	2015-04-12 08:52
981	Christian Spaaij	Zwolle	2015-04-12 09:05
982	Danielle Wittenaar	ZWOLLE	2015-04-12 09:40
983	sandra boerhof	zwolle	2015-04-12 10:06
984	Gideon Burgers	Zwolle	2015-04-12 10:22
985	m breuker	zwolle	2015-04-12 10:30
986	danny hal	terneuzen	2015-04-12 10:32
987	Ellen Benning	zwolle	2015-04-12 11:19
988	Ruben Rooseboom	hasselt	2015-04-12 12:46
989	tina vink	zwolle	2015-04-12 13:36
990	Erik Wellner	Zwolle	2015-04-12 13:41
991	Jill scholtens	muntendam	2015-04-12 14:51
992	linsey groot	assendelft	2015-04-12 14:59
993	Andras W	Meppel	2015-04-12 15:10
994	Max Oude Spraakste	Zwolle	2015-04-12 15:31
995	Sander van der valk	Nunspeet	2015-04-12 15:51
996	Glenn Pieters	Tuitjenhorn	2015-04-12 16:14
997	richard blok	kampen	2015-04-12 16:16
998	Roy van Zijl	Den Bosch	2015-04-12 16:23
999	Teunie Vreugdenhil	Zwolle	2015-04-12 16:37
1000	Inge Groote Schaarsberg	Heino	2015-04-12 16:40

#	Naam	Plaats	Date
1001	Rick nijkamp	almelo	2015-04-12 16:59
1002	Maxx Rheubottom	Babberich	2015-04-12 17:12
1003	Melvin Brok	Lemelerveld	2015-04-12 17:36
1004	Sven van Hinte	Lelystad	2015-04-12 18:24
1005	martin pronk	zwolle	2015-04-12 19:09
1006	Vince S	Zwolle	2015-04-12 19:33
1007	Bjorn van Tilborgh	Zwolle	2015-04-12 19:45
1008	Julian Paarhuis	Rouveen	2015-04-12 20:01
1009	khalid el hilali	emmeloord	2015-04-12 20:17
1010	Marcel Zomer	Zwolle	2015-04-12 20:38
1011	dennis van riel	zwolle	2015-04-12 20:40
1012	Matthijs van Dam	Arnhem	2015-04-12 20:51
1013	Sven Haagen	Utrecht	2015-04-12 21:24
1014	nikita voorhorst	zwolle	2015-04-12 22:29
1015	ferdinand bremmer	heerenveen	2015-04-13 00:31
1016	robin de louw	ravenstein	2015-04-13 01:36
1017	Jeroen Lindeboom	Zwolle	2015-04-13 05:28
1018	Pascal Huisman	Zwolle	2015-04-13 08:15
1019	Vincent ten Klooster	Zwolle	2015-04-13 08:17
1020	Jan ten Klooster	Zwolle	2015-04-13 08:19
1021	Lambert ten Klooster	Zwolle	2015-04-13 08:20
1022	Vincent ten Klooster ten	Zwolle	2015-04-13 08:21
1023	Johan ten Klooster	Zwolle	2015-04-13 08:22
1024	Willem ten Klooster	Zwolle	2015-04-13 08:23
1025	Sean Pellaers	Zwolle	2015-04-13 08:26
1026	Sasha Klooster	Hoofddorp	2015-04-13 08:56
1027	marijke vdlinden	zwolle	2015-04-13 09:04
1028	Egbert Joostens	Siddeburen	2015-04-13 09:19
1029	hugo van der haar	zwolle	2015-04-13 09:45
1030	Remco Prevoo	Beek	2015-04-13 09:51
1031	petra b	zwolle	2015-04-13 10:15
1032	jan b	zwolle	2015-04-13 10:16
1033	Stan Brinker	Zwolle	2015-04-13 11:08
1034	Bjorn schoeters	2290	2015-04-13 11:49
1035	Simon Jauke Jonker	Zwolle	2015-04-13 11:59
1036	Robert Hermelink	Stedum	2015-04-13 12:04
1037	patrick Lindeboom	Zwolle	2015-04-13 13:09
1038	Jaimy Poeles	Apeldoorn	2015-04-13 13:11
1039	Timmethy Duyck	Gent	2015-04-13 13:42
1040	amanda haas	zwolle	2015-04-13 14:16
1041	Danny Geerts	Zwolle	2015-04-13 15:12
1042	Iris Veenstra	Zwolle	2015-04-13 15:31
1043	Job Eeltink	Winterswijk	2015-04-13 15:56
1044	Remon Knikker	Zwolle	2015-04-13 18:15
1045	Miranda Roescher	Raalte	2015-04-13 18:53
1046	Niek Poort	Groningen	2015-04-13 18:54
1047	Delano Hollander	Deventer	2015-04-13 20:57
1048	emiel greveling	zwolle	2015-04-13 21:34
1049	kevin visscher	zwolle	2015-04-14 01:41
1050	johan vels	zwolle	2015-04-14 04:34

#	Naam	Plaats	Date
1051	Lennart van Hell	Dalfsen	2015-04-14 07:20
1052	Simon Wierike, te	Zwolle	2015-04-14 07:22
1053	Tom Wortel	Alkmaar	2015-04-14 08:16
1054	Bryan Scheffer	Hattemerbroek	2015-04-14 11:18
1055	Piet van Tilborgh	Zwolle	2015-04-14 11:24
1056	piet H van Tilborgh	zwolle	2015-04-14 11:25
1057	theo van der heijden	harderwijk	2015-04-14 13:22
1058	robin muller	hattem	2015-04-14 15:21
1059	Janita Aan t goor	Oldebroek	2015-04-14 18:14
1060	Steven Palm	Ede	2015-04-14 18:56
1061	Martin Nijenhuis	Lemele	2015-04-14 19:15
1062	casper van Donk	Lochem	2015-04-15 07:58
1063	Elke Van keulen	Zutphen	2015-04-15 08:15
1064	Laurens V. Gellekom	Arnhem	2015-04-15 08:16
1065	Roy Kok	Harlingen	2015-04-15 08:44
1066	Rick Hoekstra	Dokkum	2015-04-15 09:58
1067	Esther den Boer	Kampen	2015-04-15 14:04
1068	Nigel Sinkeler	Almere	2015-04-15 19:07
1069	Thijs Lukas	Ommen	2015-04-15 20:32
1070	Robbert Boonstra	Heerenveen	2015-04-16 07:38
1071	Simon Jansen	Lemelerveld	2015-04-16 11:08
1072	luke tuink	raalte	2015-04-16 11:10
1073	Michael Westerhof	Brunssum	2015-04-16 17:59
1074	Dennis vos	Steenwijk	2015-04-16 20:13
1075	Mark Faas	Steenwijk	2015-04-16 20:17
1076	Hobie braam	almere	2015-04-17 08:56
1077	Simon Thienpont	Sint-Amandsberg (Gent)	2015-04-17 13:56
1078	Sander Derks	Benthuizen	2015-04-17 15:00
1079	Dylan Borst	Roelofarendsveen	2015-04-17 15:46
1080	Pascal Vromans	Waalre	2015-04-19 09:25
1081	Daniel ten Berge	Zwolle	2015-04-19 19:36
1082	Michelle Zandbergen	Lisse	2015-04-20 07:02
1083	Florian Klahm	Sarreguemines	2015-04-21 10:03
1084	Claudia Deiana	Appingedam	2015-04-21 18:05
1085	Jurrian Knol	Wijhe	2015-04-22 06:26
1086	joost Groenevelt	alphen aan den rijn	2015-04-22 06:52
1087	Patrick Hollak	Ommen	2015-04-22 07:43
1088	iris schipper	zwolle	2015-04-22 07:46
1089	Manon wienbelt	zwolle	2015-04-22 08:36
1090	marcel ras	wezep	2015-04-22 09:01
1091	martijn dollenkamp	wijhe	2015-04-22 09:24
1092	Dani Jansen	Ommen	2015-04-22 11:05
1093	michael Boxma	Purmerend	2015-04-22 16:04
1094	Chantal Kluiver	Zwolle	2015-04-22 16:16
1095	Coen van Nimwegen	HARDERWIJK	2015-04-22 16:59
1096	charon haas	zwolle	2015-04-23 06:20
1097	Merel Brink	Groningen	2015-04-23 21:25
1098	Atie van Tuil	Zwolle	2015-04-25 18:39
1099	Theo van Tuil	Zwolle	2015-04-25 18:41
1100	marcel harmsen	harderwijk	2015-04-25 20:28

#	Naam	Plaats	Date
1101	Lobke Beld	Heino	2015-04-26 10:18
1102	anne school	zwolle	2015-04-26 10:19
1103	wim van den beld	Heino	2015-04-26 10:21
1104	Jeroen Rietman	Raalte	2015-04-26 10:21
1105	geke van den beld	Heino	2015-04-26 10:22
1106	Robin Sienot	Groningen	2015-04-26 10:24
1107	sharon zielman	Hasselt	2015-04-26 10:38
1108	Wendy Redder	Wezep	2015-04-26 10:40
1109	Glenn Vosselman	Zwolle	2015-04-26 10:42
1110	Limke Strikkers	Utrecht	2015-04-26 10:44
1111	laurent geene	zwolle	2015-04-26 10:52
1112	Clif weghorst	zwolle	2015-04-26 11:12
1113	Marije Timmerman	nijeveen	2015-04-26 11:27
1114	Manon Warink	Loppersum	2015-04-26 11:28
1115	rick goudkamp	Zwolle	2015-04-26 11:42
1116	Johan Dingemanse	Zwolle	2015-04-26 11:54
1117	Mike Lock	Appeltern	2015-04-26 12:01
1118	richard prins	wezep	2015-04-26 12:54
1119	Marielle Aartsen	Zwolle	2015-04-26 13:09
1120	R denissen	zwolle	2015-04-26 13:21
1121	jan kuis	zwolle	2015-04-26 13:48
1122	Wietse bruggeman	zwolle	2015-04-26 13:54
1123	Melanie Rave	Zeewolde	2015-04-26 13:56
1124	rachel van harten	zwolle	2015-04-26 14:35
1125	christel van Nijnanten	Heino	2015-04-26 15:14
1126	robert van lohuizen	hattem	2015-04-26 15:58
1127	wim sol	Zwolle	2015-04-26 18:29
1128	thea haverink	zwolle	2015-04-26 18:48
1129	Peter bos	Zwolle	2015-04-26 19:15
1130	deborah woudenberg	zwolle	2015-04-27 06:55
1131	wendy koops	zwolle	2015-04-27 07:28
1132	Renate Nijland	Zwolle	2015-04-27 09:22
1133	Benjamin Wink	Oudleusen	2015-04-27 10:52
1134	laura vos	zwolle	2015-04-27 15:53
1135	Pascal pellikaan	zwolle	2015-04-27 16:38
1136	Terzah Jansen	emmen	2015-04-28 12:56

Bijgevoegde tekst is vanochtend op het gemeentelijke Facebookaccount geplaatst.

“To like or not to like, that’s the question. De afgelopen periode is er in Zwolle veel te doen over de lusten en lasten van festivals in de stad. De gemeente vindt dat het evenementenbeleid in evenwicht moet zijn: maximaal plezier voor het publiek, zo min mogelijk overlast voor omwonenden. Het vinden van die balans vraagt steeds om maatwerk. Soms leidt dat tot besluiten die niet iedereen meteen begrijpt. Zo zal een dance-event als Megabase na 2016 niet meer midden in de stad gehouden kunnen worden. Onlangs heeft wethouder René de Heer ruim 1000 handtekeningen ontvangen van fans van dit festival die Megabase in Park de Wezenlanden willen houden. Ook hier kiezen we voor maatwerk: het festival hoeft niet te verdwijnen uit Zwolle maar komt wel op een plek die beter geschikt is. We willen iedereen die zijn of haar stem heeft laten horen bedanken voor de inbreng in het vormgeven van een evenementenbeleid dat zo breed mogelijk gedragen wordt.”

Geachte raadsleden,

Nadat er het afgelopen jaar een groot aantal klachten over de geluidsoverlast van de festivals bij de gemeente waren binnen gekomen heeft u het college verzocht om na de zomervakantie 2014 een evaluatie te maken over deze geluidsoverlast. Tot op heden is de evaluatie niet afgerond en het festivalseizoen staat weer voor de deur. Tijdens het eerste en blijkbaar tevens het laatste gesprek met een aantal van de mensen die aandacht hebben gevraagd voor de door hen ondervonden hinder, in januari jl., bleek de wethouder niet tot enige beweging in onze richting bereid te zijn. Om de impasse te doorbreken en de gemeente en ons te vrijwaren van meerdere stappen naar de rechter hebben we het volgende voorstel om het evenementenbeleid te veranderen.

Er wordt aansluiting gezocht bij de Nota Evenementen met een Luidruchtig Karakter van de Inspectie Milieuhygiëne Limburg met een maximale gevelbelasting van 70 dB(A) (uitgaande van een gevelisolatie van nabijgelegen woningen van 20 dB(A); indien de gevelisolatie lager is zal de maximale gevelbelasting daarop moeten worden aangepast). De universiteitsstad Eindhoven, een stad die zeker eveneens op de kaart staat heeft al een dergelijke maximale gevelbelasting.

Voor de bastonen, uitgedrukt in dB(C) denken wij aan een maximale gevelbelasting van 80 dB(C) in verband met de beperkte gevelisolatie (vooral bij bastonen) van veel woningen in de directe omgeving van de aangewezen evenemententerreinen. Door de gemeente zal een onderzoek moeten worden verricht naar de gevelisolatie van de woningen die in de directe omgeving van aangewezen evenementen locaties gesitueerd zijn.

Wat de handhaving betreft, is de gemeente er door de Raad van State al op gewezen dat de genoemde db(A)’s en d(b)C’s als absolute maximale geluidsbelasting gelden en niet als maximale gemiddelde belasting. Metingen dienen daar dan ook op te worden afgestemd. Tot op heden is er derhalve onjuist gemeten en gehandhaafd.

Ook vinden we dat de gemeente Zwolle het convenant, gesloten tussen de evenementenbranche, staatssecretaris van Rijn en de Hoorstichting dient op te nemen in de af te geven geluidsvergunning. (Dit convenant wordt zelfs in de toelichting van het evenementenbeleid van Zwolle genoemd en wordt door het gros van de gemeenten gehanteerd).

Indien de gemeente ook muziekevenementen wil toe staan met een hardere geluidsemissie dan zouden die in de IJsselhallen moeten plaats vinden. Deze hallen zouden dan op kosten van de gemeente kunnen worden geïsoleerd. Dit is in ieder geval beter dan privé woningen te isoleren zoals het college bij de zitting van de raad van State voorstelde.

We zijn altijd bereid om het een en ander toe lichten.

Vriendelijke groet,
namens Herrie uit de Stad
Rita Kersten, Henk Kroeze en Eko Huisman

bericht

Zwolle

Ontwikkeling
Ruimte & Economie

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon (038) 498 2016
I.Tuqan@zwolle.nl

www.zwolle.nl

Retouradres: Postbus 10007, 8000 GA Zwolle

Aan mevrouw R. Kersten, de heer H. Kroeze
en de heer E. Huisman
p/a Ter Pelkwijkpark 21
8011 SH Zwolle

Uw kenmerk	petitie van 25 maart 2015
Ons kenmerk	
Behandeld door	Iskander Tuqan
Datum	15 april 2015
Onderwerp	uw petitie van 25 maart 2015
Bijlage	Nota Evaluatie evenementenbeleid

Geachte mevrouw Kersten, meneer Kroeze en meneer Huisman,

Op 25 maart 2015 stuurde u een petitie naar de gemeenteraad. De brief is om advies in handen van het college gegeven.

Hierbij treft u de beantwoording aan. Wij hebben een afschrift van deze brief aan de raad gestuurd met het advies uw brief en het antwoord te betrekken bij de evaluatie van het evenementenbeleid.

Het college heeft inmiddels de nota Evaluatie evenementenbeleid vastgesteld. Deze nota zal binnenkort door de gemeenteraad worden besproken. Wij houden u op de hoogte van de voortgang hierover.

De nota Evaluatie Evenementenbeleid is als bijlage toegevoegd bij deze brief.

In deze nota is een aantal maatregelen opgenomen om te komen tot een goede balans tussen de beleving die de evenementen met zich meebrengen en de leefbaarheid van de stad en voor de omwonenden in het bijzonder. Verder is ook in de nota opgenomen dat wij voortaan van de evenementenorganisatoren verwachten dat zij zich hebben aangesloten bij het convenant Preventie Gehoorschade Muzieksector.

In de nota is verder aangegeven dat wij gaan onderzoeken, zoals wij dat inmiddels in Wythmen hebben gedaan, welke belasting feitelijk wordt ervaren bij de diverse andere locaties voor evenementen in Zwolle, zowel aan de gevels als binnen. Dat onderzoek moet leiden tot het krijgen van een representatieve indruk van de gemiddelde gevelisolatie rondom de belangrijkste locaties, welke effecten dit heeft voor de toelaatbare geluidsbelasting en de mogelijkheden voor het houden van grootschalige evenementen. Dit zou kunnen leiden tot aanpassing van de geluidsnormen naar beneden.

Op opdrachten die door gemeente Zwolle worden verstrekt, zijn de algemene inkoopvoorwaarden van gemeente Zwolle van toepassing, gedeponeerd bij KvK Zwolle onder nummer 3132.

Uw opmerking dat de gemeente Zwolle het geluid onjuist meet, kunnen wij niet volgen. De gemeente Zwolle hanteert bij het meten van het geluid namelijk de "Handleiding meten en rekenen industrielawaai" die de in Nederland aanvaarde kaders geeft over de wijze van meten van geluid bij evenementen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van geijkte geluidsapparatuur. Indien u dat zou willen, nodigen wij u graag uit voor een gesprek hierover waarin wij dit kunnen toelichten.

Tot slot merken wij op dat de gemeente Zwolle op zoek gaat naar alternatieve locaties waar het mogelijk is om grootschalige muziekevenementen te laten plaatsvinden. Overigens is het niet zo dat het college bij de Raad van State heeft voorgesteld om woningen te isoleren.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle ,

De heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

Mevrouw R.E. Riemersma MCM, secretaris

Op opdrachten die door gemeente Zwolle worden verstrekt, zijn de algemene inkoopvoorwaarden van gemeente Zwolle van toepassing, gedeponeerd bij KvK Zwolle onder nummer 3132.

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	Opbrengst wijkdialogen 2015
portefeuillehouder	Henk Jan Meijer
informant	Valkeman, WHJ (Hanneke) 2279
eenheid/afdeling	Ontwikkeling OWP

Voorgesteld besluit raad

De raad voor te stellen kennis te nemen van de vijf stadsdeeladviezen waarin opgenomen de wijkopgaven per wijk.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 7 mei 2015

Onderwerp	Opbrengst wijkdialogen 2015
Versienummer	V0.1

Portefeuillehouder H.J. Meijer

Informant H. Valkeman
Eenheid/Afdeling Ontwikkeling/OWP
Telefoon 038 498 2279
Email WHJ.Valkeman@zwolle.nl

Bijlagen De stadsdeeladviezen Noord, West, Zuid, Midden en Oost

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
de vijf stadsdeeladviezen, waarin opgenomen de wijkopgaven per wijk.

Datum 7 mei 2015

Inleiding

Zoals u weet, zijn vanaf eind januari tot begin maart van dit jaar over de hele stad weer wijkdialogen gehouden. De wijkdialogen maken onderdeel uit van de doorontwikkeling van het wijkgericht werken waarbij niet de instrumenten maar de gewenste maatschappelijke resultaten centraal staan.
Basis voor de wijkdialogen vormen de uitkomsten van het 2-jaarlijkse Buurt-voor-Buurt onderzoek. Het algemene beeld uit deze ronde, gehouden in mei 2014, is positief. Zwolle als geheel krijgt het rapportcijfer 7,8 (nog niet eerder zo hoog) en de wijken scoren met gemiddeld 7, 5 ook ruim voldoende.
Op basis van de uitkomsten en aan de hand van thema's is met bewoners gesproken over zaken die opvallen in de uitkomsten en hen in de wijken bezig houden.
De opkomst was deze ronde beduidend hoger dan bij de eerste in 2013. Reden hiervoor is hoogst waarschijnlijk de koppeling met de vraag hoe het beheer van de openbare ruimte slimmer en duurzamer aan te pakken, en de koppeling met de kennismaking met leden van de sociale wijkteams. Maar ook andere vraagstukken als veiligheid in de wijk (Holtenbroek) of verkeersvraagstukken (Assendorp/Wipstrik) waren aanleiding. En tot slot groeit ook langzaam aan het aantal bewoners dat zich betrokken voelt bij en zich wil inzetten voor de eigen buurt.

De uitkomsten van deze wijkdialogen zijn, samen met inbreng van wijkwerkers en andere betrokkenen van diverse instellingen en organisaties uitgewerkt tot wijkopgaven voor de verschillende wijken.
Daarbij maken we onderscheid tussen probleemopgaven, preventieopgaven en kansopgaven:

- Van een probleemopgave is sprake bij een opstapeling van negatief afwijkende scores en signalen waarbij inzet van meerdere partijen nodig is om tot verbetering te komen.
- Voor een preventieopgave geldt dat meerdere indicatoren een negatieve trend vertonen en richt de inzet zich op het ombuigen van de trend.
- Van een kansopgave is sprake als eigen kracht en energie van bewoners/buurtinitiatief leidt tot een maatschappelijke meerwaarde. Burgerkracht is dan leidend, de rol van de partijen is faciliterend.

De opgaven zijn per wijk vastgelegd in vijf stadsdeeladviezen.
Niet alles is nieuw t.o.v. de eerste ronde in 2013, daarvoor is de tijdspanne van 1,5 jaar te kort. Er is eerder sprake van een verdere aanscherping en focus, mede door de duidelijkheid over de veranderingen in het sociaal domein.

Kernboodschap

Voor de verschillende wijken zijn totaal 24 opgaven geformuleerd: 10 kansopgaven, 9 probleemopgaven en 5 preventieopgaven.
Kansopgaven op thema:

- Betrokkenheid bij de veranderingen in het sociaal domein (Aalanden, Assendorp, Zwolle Zuid).
- Energie die lopende trajecten en projecten weten te organiseren onder bewoners (Holtenbroek, Diezerpoort).
- Betrokkenheid bij de leefbaarheid van de eigen omgeving (Berkum, Stadshagen, Wijthmen).

Probleemopgaven op thema:

- Verminderen van de (sociale) overlast (Kamperpoort, Diezerpoort).
- Aanpak van sociaal uitsluiting en armoede / versterken maatschappelijke participatie (Kamperpoort, Holtenbroek, Diezerpoort, Ittersummerlanden en Geren).
- Vergroten van de veiligheid en veiligheidsbeleving (Holtenbroek).
- Ontwikkelkansen van kinderen (Diezerpoort).

Datum 7 mei 2015

Preventieopgaven op thema:

- Voorkomen toename (sociale) overlast (Binnenstad).
- Toename parkeeroverlast aan de randen van de wijk (Wipstrik).
- Jeugd in de wijk: moeizame omgang tussen jong en oud (Stadshagen/Westenholte) en een toename van het aantal kinderen dat opgroeit in kwetsbare omstandigheden (Zuid).

Consequenties

- Niet onverwacht zijn de probleemopgaven vooral te vinden in die wijken waar de goedkope woningvoorraad zich concentreert. De problematiek is vaak complex en weerbarstig. Maar naast probleemopgaven kennen deze wijken ook kansen. De bereidheid om zich in te zetten voor de buurt is ook in die wijken volop aanwezig met daarbij de gedachte dat hun bijdrage een positieve draai kan geven aan de situatie van hun buurt/buren.

- Bij de kansopgaven in de wijken ligt het initiatief zoveel mogelijk bij bewoners of andere partijen in de wijk. De ervaring over de afgelopen periode heeft ons wel geleerd dat afstand in nabijheid van belang is. Kansopgaven lopen, ondanks de energie en inzet van betrokkenen niet vanzelf en regelmatig moeten hobbels worden genomen. De nabijheid van de gemeente bijvoorbeeld als meedenker in het slechten van deze hobbels, als partner bij de omgang met regels en als stimulator bij het zoeken naar fondsen is van groot belang.

- De probleemopgaven kennen een grote sociaal maatschappelijke component. Bij het aanpakken hiervan is dan ook een grote rol weggelegd voor de sociale wijkteams. Zij zijn vaak trekker van deze opgaven, waarbij wordt samengewerkt met organisaties als de woningbouwcorporaties, politie, afdeling Beheer openbare ruimte, Zwolle Doet en Buurtbemiddeling. Daarmee wordt ook de relatie met het voorliggende veld versterkt voorzover het de leefbaarheid van wijk betreft.

Communicatie

De diverse opgaven worden voor de hele stad via GEO-kaartbeelden weergegeven, met de mogelijkheid om per stadsdeel per wijkopgave door te klikken voor meer informatie. Het is de bedoeling deze GEOkaarten zo breed mogelijk toegankelijk te maken.
Verder worden in alle wijken de uitkomsten teruggekoppeld naar de bewoners. De opgaven vormen de basis voor bewonerswerkgroepen en uitvoeringsteams waarin ook nadrukkelijk de eigen inzet en verantwoordelijkheid voor bewoners wordt meegenomen.

Vervolg

Via diverse bewonerswerkgroepen en uitvoeringsteams (d.i. een team van werkers vanuit verschillende organisaties verantwoordelijk voor de uitvoering van een opgave) wordt al gewerkt aan de uitvoering van de wijkopgaven. Ook deze ronde is het mogelijk gebleken de uitvoering op te pakken zonder een beroep te moeten doen op aanvullende middelen. De insteek is vooralsnog het inzetten op meer complementair aan elkaar werken, om zo de effectiviteit van bestaande en beschikbare inzet te kunnen vergroten. Bij een volgende ronde kan het mogelijk zijn dat de uitkomsten van de opgaveformulering leidt tot een verdere gedifferentieerde inzet tussen wijken of heroverweging van middelen.

Datum 7 mei 2015

Want we zitten in een proces van doorontwikkeling van het wijkgericht werken: van het zoeken naar goede samenhang met de opgaven op stedelijk en regionaal niveau, het verder uitwerken van de verbinding met de opgaven in het sociaal domein en het goed doordenken van de bestuurlijke consequenties c.q. de rol van de gemeenteraad. Hiervoor bestaat geen blauwdruk, wij kiezen ervoor een stapsgewijze ontwikkeling, daabij zoveel mogelijk inspelend op de dynamiek van de Zwolse samenleving.
Dit gesteld hebbend is ook een volgende ronde wijkdialogen (2017) met gelijke opzet geen vanzelfsprekendheid. Op basis van een evaluatie van de afgelopen maanden en genoemde ontwikkelingen zal gekeken worden welke werkwijze en vorm tegen die tijd het beste van toepassing kan zijn.

Openbaarheid
De inhoud van deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer

mevrouw R.E. Riemersma MCM

daadkracht

Zwolle

Ontwikkeling
OW

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 538
8000 AM Zwolle
Telefoon (038) 498 2489
www.zwolle.nl

Opgaven Stadsdeel Midden

Assendorp, Binnenstad, Kamperpoort, Hanzeland en Veerallee

Opdrachtgever	
Opdrachtnemer	S.Douwsma
Versie	1
Datum	9 maart 2015

Datum 9 maart 2015
Ons kenmerk Opgaven Stadsdeel Midden

1 Aanleiding

Medio 2013 zijn voor de eerste keer op basis het tweejaarlijkse Buurt-voor-buurtonderzoek door de Stadsdeelteams de stadsdeeladviezen voor de vijf stadsdelen opgesteld met daarin de opgaven voor de verschillende wijken. Op basis van de resultaten van het Buurt-voor-buurtonderzoek 2014 en de wijkdialogen die in de stad in februari 2015 zijn gevoerd, is in de stadsdeelteams beoordeeld of de vastgestelde opgaven nog steeds actueel zijn of dat deze aangepast of aangevuld moeten worden met nieuwe opgaven.

In deze notitie wordt kort ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen in de wijken van stadsdeel Midden in 2013 en 2014 en worden de wijkopgaven voor de komende jaren benoemd. Bij de wijkopgaven wordt aangegeven welke organisaties daar invulling aan geven.
Na vaststelling van de opgaven zal verdere uitwerking gegeven worden aan de opgaven. Indien de opgaven ongewijzigd blijven ten opzichte van 2013 dan zullen in gang gezette uitvoeringprogramma’s door blijven lopen zolang dat nodig en effectief is.

2 De wijken

2.1 Assendorp

	Assendorp		Stationsbuurt		Oud-Assendorp		Nieuw-Assendorp		Wezenlanden		Pierik	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014
Algemeen												
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	7,7	7,9	7,7	8,0	7,8	7,9	7,9	8,1	7,7	7,9	7,5	7,7
Sociaal												
Sociale cohesie (schaalscore)	6,4	6,6	5,9	6,4	6,7	6,9	6,7	6,9	5,9	6,0	6,0	6,1
Leefbaarheid												
Woonomgeving (rapportcijfer)	7,4	7,7	7,2	7,7	7,4	7,8	7,5	7,8	7,6	7,7	7,5	7,5
Leefbaarheid (rapportcijfer)	7,5	7,7	7,5	7,5	7,5	7,8	7,7	7,8	7,4	7,6	7,3	7,4
Veiligheid												
Veiligheid buurt (rapportcijfer)	7,3	7,5	7,0	7,2	7,2	7,5	7,4	7,6	7,2	7,1	7,4	7,4

In Assendorp gaat het goed. Daardoor zijn er weinig uren inzet beschikbaar voor de wijk bij instanties. Bewoners in de Pierik hebben bij de wijkdialoog aangegeven behoefte te hebben aan begeleiding op het thema eenzaamheid, gecombineerd met sociale uitsluiting. Buurt voor Buurt laat ook een lagere score op sociale binding zien voor Pierik en Wezenlanden. Verschillende partners in de wijk zijn bij de wijkdialoog in stelling gebracht en willen samenwerken aan het versterken van de sociale binding.

Kansopgave: Matchen van bestaande sociale netwerken en bewoners in Pierik en Wezenlanden.
Doel: voorkomen sociale uitsluiting, pedagogisch buurtklimaat op peil houden
Criteria: Samenbrengen van sterke partijen in het collectieve voorveld die complementair zijn aan het sociaal wijkteam.
Wie: Sportpark Marslanden, Speeltuinvereniging Assendorp, Brede School Veldboeket, Buurthulppost in oprichting Landstede, Diaconie, bewoners, sociaal wijkteam
Middelen: Opgave kan binnen bestaande middelen opgepakt worden.

Ontwikkelingen in de wijk die nader onderzoek vragen:

	Stationsbuurt	Oud-Assendorp	Nieuw-Assendorp	Wezenlanden	Pierik
straatverlichting (% voldoende aanwezig)	83	87	89	78	85
openbaar groen (% voldoende aanwezig)	72	61	78	93	88
parkeerruimte / -gelegenheid (% voldoende aanwezig)	43	54	55	52	68
straatmeubilair (% voldoende aanwezig)	54	55	56	67	53
hondenuitlaatstroken / -plaatsen (% voldoende aanwezig)	39	42	51	67	59
ontmoetingsplekken (% voldoende aanwezig)	81	82	79	.	81
sportvoorzieningen (% voldoende aanwezig)	71	79	78	83	88
speelvoorzieningen kinderen t/m 12 jaar (% voldoende aanwezig)	61	76	78	.	87
voorzieningen voor jongeren in openbare ruimte (% voldoende aanwezig)	38	72	72	82	85
voorzieningen voor ouderen (% voldoende aanwezig)	73	82	69	61	47
zorgvoorzieningen (% voldoende aanwezig)	85	90	87	77	68
winkels (% voldoende aanwezig)	90	88	92	85	77

Voor de bewoners in met name oud Assendorp, Nieuw Assendorp en Stationsbuurt staat parkeerdruk/verkeer al jaren als thema op de agenda. Dit blijkt ook steeds uit de resultaten van Buurt voor Buurt. Bij de wijkdialoog is dit thema nadrukkelijk aan de orde

gekomen. Er lopen bewonersinitiatieven zoals autodelen. Maar er is ook belangstelling voor initiatieven waar een actieve rol van de gemeente nodig lijkt, zoals bijvoorbeeld parkeren op afstand. Onderzocht zal worden welke rol de gemeente in deze initiatieven wil nemen en waar deze aan kunnen sluiten bij duurzaamheidsbeleid en ambities van de gemeente zoals Klimaat actieve stad (KAS). Ontwikkeling die meegenomen moet worden is het voornemen van de provincie om onrendabele busdiensten in Assendorp aan te pakken.

2.2 Kamperpoort

		Kamperpoort	
		2012	2014
Algemeen			
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	+	6,4	6,5
Oordeel ontwikkeling buurt afgelopen jaar (% vooruit)	-	56%	39%
Oordeel ontwikkeling buurt afgelopen jaar (% achteruit)	-	14%	18%
Toekomstverwachting ontwikkeling buurt (% vooruit)	-	76%	46%
Toekomstverwachting ontwikkeling buurt (% achteruit)	-	5%	9%
Sociaal			
Sociale cohesie (schaalscore)	+	5,2	5,4
Gehechtheid aan buurt (% (zeer) gehecht)	-	43%	39%
Buurt prettig om in te wonen (% (zeer) prettig)	+	75%	80%
Afgelopen jaar actief buurt verbeterd (% ja)	-	30%	25%
Sociale participatie (schaalscore)	-	4,7	4,3
Inzet voor buurt (schaalscore)	+	2,7	2,9
Ervaren gezondheid (% (zeer) goed of uitstekend)	+	85%	87%
Moeite met rondkomen (% (zeer) moeilijk of niet kunnen rondkomen)	-	21%	28%
Eenzaamheidsgevoelens (% voelt zich vaak of altijd eenzaam)	-	2%	7%

Kamperpoort laat een voorzichtige positieve trend zien op een aantal indicatoren waaronder algemeen oordeel buurt, sociale binding en inzet voor buurt. Men vindt de buurt prettiger om te wonen. Ook wijkwerkers ervaren dat het beter lijkt te gaan in de Kamperpoort. Dit neemt niet weg dat het algemene beeld nagenoeg gelijk is gebleven ten opzichte van het Buurt voor buurt 2012. De score op sociale cohesie blijft het laagst ten opzichte van de rest van Zwolle. Dit leidt tot druk op sociale leefbaarheid, overlast en een relatief hoog beroep op inzet van instanties. Hierbij wordt een duidelijke relatie gelegd met het hoge percentage van bewoners dat van sociaal minimum moet rondkomen en een kwetsbare sociaal economische positie heeft. De opgaven waaraan gewerkt wordt in de Kamperpoort blijven in aangescherpte vorm gelijk ten opzichte van 2012.

Probleemopgave 1: Aanpakken sociale overlast
Doel: vergroten gemeenschappelijke verantwoordelijkheid bij bewoners waardoor minder beroep op instanties wordt gedaan.
Criteria:

- inzetten op betrokkenheid in openbare ruimte (BOR en corporaties) om samenwerking te stimuleren
- inzetten bewonersbedrijf om oude en nieuwe bewoners bij elkaar te houden

Wie: BOR, Travers, Bewonersbedrijf, Fysieke Leefomgeving (handhaving) en politie
Middelen: Binnen bestaande middelen

Probleemopgave 2: **Aanpakken maatschappelijke en sociale participatie**
Doel: Bewoners nemen deel aan de wijksamenleving en dragen bij aan gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. Zij leggen minder druk op sociale leefomgeving en instanties en er is minder sociale uitsluiting.
Criteria: bewoners aanspreken op hetgeen zij wel kunnen.
Wie: Sociaal wijkteam en bewonersbedrijf
Middelen: Binnen bestaande middelen.

Ontwikkeling in de wijk die aandacht vraagt
Kans: Sinds twee jaar probeert een groep bewoners (oude en nieuwe Kamperpoorters) een bewonersbedrijf op te richten. Zij willen zich inzetten voor de wijk. Deze ontwikkeling biedt kansen voor de wijk maar blijft lang in de overlegfase en concrete actie blijft vooralsnog uit.
Wie: Travers en gemeente

2.3 Binnenstad

	Binnenstad	
	2012	2014
Algemeen		
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	7,6	7,5
Sociaal		
Sociale cohesie (schaalscore)	5,3	5,1
Leefbaarheid		
Woonomgeving (rapportcijfer)	7,5	7,4
Leefbaarheid (rapportcijfer)	7,4	7,4
Veiligheid		
Veiligheid buurt (rapportcijfer)	6,9	7,1

De scores voor de Binnenstad zijn, gegeven de vele functies die deze wijk kent naast de woonfunctie, nog altijd goed te noemen. Er is traditioneel gezien meer druk op de sociale leefomgeving in een binnenstedelijk woonmilieu. Desondanks is het cijfer voor leefbaarheid een 7.4.

Datum 9 maart 2015
Ons kenmerk Opgaven Stadsdeel Midden

Wijzig	Buurtproblemen - Buurten						
	Binnenstad-zuid		Binnenstad-noord		Noordereiland		Zwolle
	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2014
rommel op straat (% komt vaak voor)	48	+ 61	54	+ 64	41	- 40	28
bekladding van muren of gebouwen (% komt vaak voor)	21	+ 34	39	+ 48	17	- 14	10
hondenpoep op straat (% komt vaak voor)	13	+ 20	19	+ 33	17	+ 21	29
overlast van dronken mensen op straat (% komt vaak voor)	39	+ 45	32	+ 38	13	+ 15	7
overlast van groepen jongeren (% komt vaak voor)	35	- 31	33	+ 35	11	+ 15	9
overlast van zwervers (% komt vaak voor)	7	+ 20	17	- 16	9	+ 11	3
drugsoverlast (% komt vaak voor)	7	+ 11	20	- 10	6	= 6	4
fietsendiefstal (% komt vaak voor)	16	+ 33	23	+ 31	9	+ 15	9
geluidsoverlast door horeca (% komt vaak voor)	33	= 33	22	+ 27	12	- 10	3
andere vormen van geluidsoverlast (% komt vaak voor)	18	+ 20	28	- 18	6	+ 12	8
% gemeente heeft weinig aandacht voor problemen buurt	27	+ 33	26	+ 28	22	+ 27	25

Er is echter in de meest recente gegevens een negatieve trend te zien op gebied van sociale overlast (divers), verloedering (tijdens wijkdialoog genoemd in relatie tot leegstand) en geluidsoverlast (horeca en evenementen). Daarnaast is een daling in tevredenheid in aandacht van de gemeente te zien. Bewoners geven aan handhaving en “blauw” op straat te missen. Sinds de wijkdialoog 2012 wordt samen met bewonersvereniging bbZ en partijen in de wijk gezocht naar mogelijkheden om bewoners meer te betrekken bij de sociale leefbaarheid. Er is een bewonerspanel in oprichting waarin een aantal betrokken bewoners, samen met instanties in de wijk, een periodieke focus van inzet binnen bestaande uren op een gebied of thema afspreken. En ook de rol die bewoners zelf kunnen oppakken op het afgesproken gebied of thema.

Preventieopgave 1: Voorkomen toename sociale overlast
Doel: Vergroten van invloed van bewoners op hun directe leefomgeving
Wie: Wijkwerkers (politie, Fysieke Leefomgeving (handhaving), BOR, parkeerdienst) samen met bewonerspanel, en bewonersvereniging bbZ
Criteria:
Middelen: Opgave kan binnen bestaande middelen opgepakt worden

Met opgave gerelateerde ontwikkeling in de wijk die aandacht vraagt:
Kans: Politie, Fysieke Leefomgeving (handhaving), parkeerbeheer (en waar mogelijk BOR) in de Binnenstad geven aan meer complementair aan elkaar te willen werken om de effectiviteit van bestaande en beschikbare inzet te kunnen vergroten. Hierover zijn al gesprekken gevoerd maar om diverse, hoofdzakelijk wederzijds bureaucratische, redenen nog niet concreet geworden. Het hervatten van deze gesprekken biedt gezien de gegevens van Buurt voor Buurt 2014 kansen om aan te sluiten bij de gestelde opgave en vraag van bewoners.
Wie: Politie en gemeente

2.4 Hanzeland

	Hanzeland	
	2012	2014
Algemeen		
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	7,6	7,4
Sociaal		
Sociale cohesie (schaalscore)	5,6	5,6
Leefbaarheid		
Woonomgeving (rapportcijfer)	7,6	7,4
Leefbaarheid (rapportcijfer)	7,5	7,5
Veiligheid		
Veiligheid buurt (rapportcijfer)	7,5	7,6

In Hanzeland zijn geen bijzondere of nieuwe ontwikkelingen die aandacht of inzet vragen ten opzichte het vorige Buurt voor Buurt onderzoek. Er lijkt iets meer binding te ontstaan door een tweetal bewonersinitiatieven in groen. Hiervoor aandacht houden en faciliteren waar mogelijk. Dit biedt ook een positieve basis voor meer samenwerking in de openbare ruimte.

2.5 Veerallee

	Veerallee	
	2012	2014
Algemeen		
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	8,6	8,6
Sociaal		
Sociale cohesie (schaalscore)	6,8	6,8
Leefbaarheid		
Woonomgeving (rapportcijfer)	8,0	8,1
Veiligheid		
Veiligheid buurt (rapportcijfer)	7,9	7,7

Datum 9 maart 2015
Ons kenmerk Opgaven Stadsdeel Midden

	2011	2012	2014
mensen in de buurt (rapportcijfer) [rapportcijfer]	7,8	7,9	7,9
inzet voor buurt (schaalscore) [0-10 negatief-positief]	3,6	3,3	3,6
afgelopen jaar actief buurt verbeterd (% ja) [%]	39	37	45
% verleent mantelzorg [%]		35	39
% actief als vrijwilliger [%]		74	79

Veerallee
Eén van de beter scorende wijken in Zwolle. Hoge mate van zelfredzaamheid en toenemende inzet voor de buurt.

Ontwikkelingen in de wijk die aandacht vragen:
Kans: Men mist voorzieningen voor ouderen en is met behulp van Zwolle Doet een bewonersinitiatief gestart, een soort buurthulppost. Daarnaast twee groen initiatieven waarmee oa brug naar Hanzeland wordt geslagen. Koesteren en faciliteren!
Wie: Zwolle doet, sociaal wijkteam

3 Aanvullende informatie/ vervolg

uitgebreid

Zwolle

Ontwikkeling
Projectontwikkeling

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon (038) 498 25 68
WC.van.Hattum@zwolle.nl

www.zwolle.nl

Stadsdeeladvies Zwolle Noord

Wijken Aa-landen, Holtenbroek, Haerst Tolhuislanden

Opdrachtgever	
Opdrachtnemer	wijkmanager Wim van Hattum
Versie	1
Datum	14 april 2015

1 Opgaven stadsdeel Noord

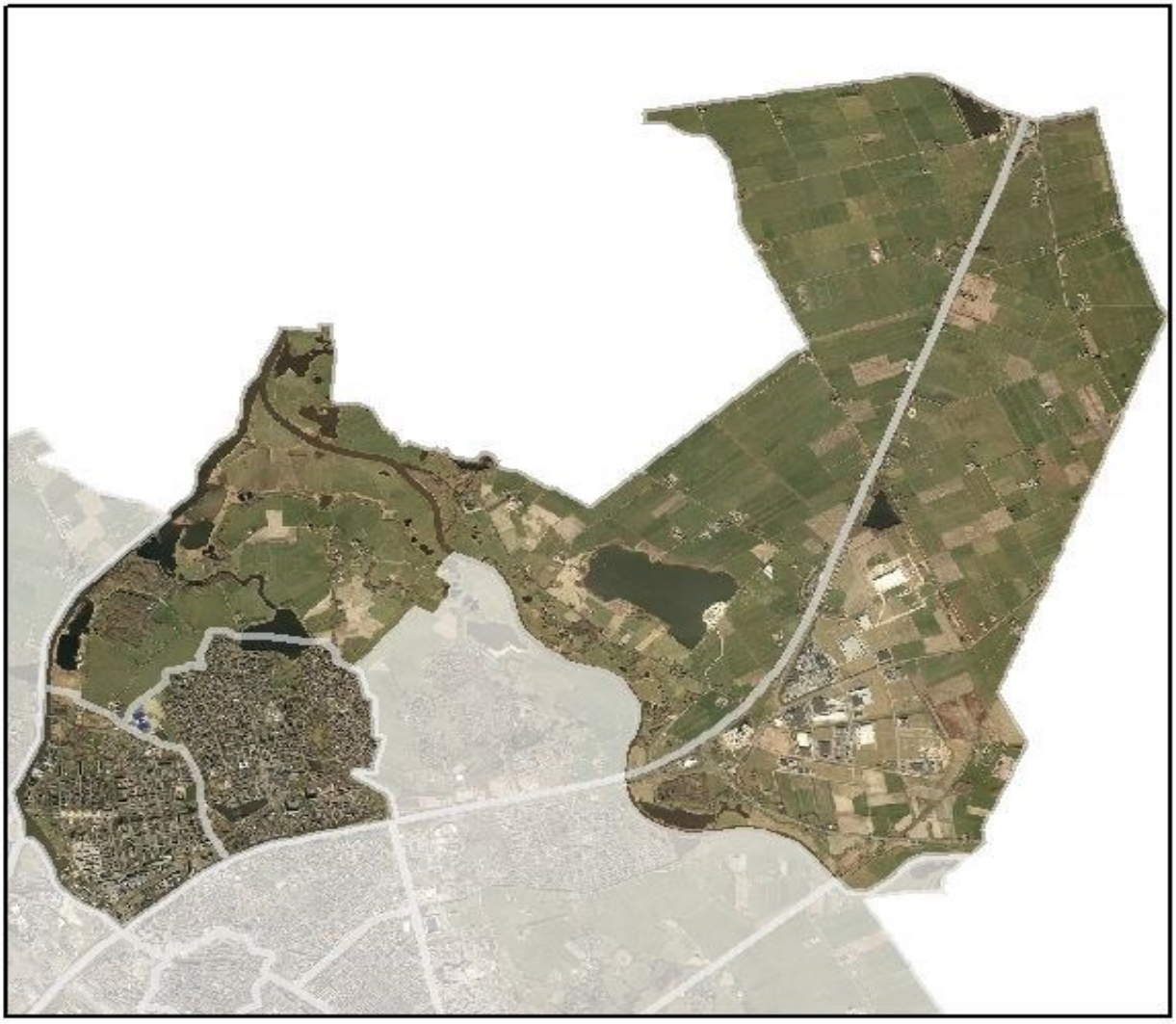

Algemeen

Stadsdeel Noord bestaat uit de wijken Aa-landen, Holtenbroek en Haerst Tolhuislanden. De wijken, en de diverse buurten binnen de wijken, hebben allemaal hun eigen karakter, bevolkingssamenstelling en leefbaarheidsvraagstukken.
Uit het laatste buurt voor buurt onderzoek blijkt dat de algemene trend in het Stadsdeel Noord positief is. Uitzondering daarop is de buurt Holtenbroek 3 voor zover het gaat om het onveiligheidsgevoel.

Medio 2013 zijn voor de eerste keer, op basis het tweejaarlijkse Buurt- voor-buurtonderzoek (hierna te noemen BvB), stadsdeeladviezen voor de vijf stadsdelen opgesteld door de stadsdeelteams met daarin de opgaven voor de verschillende wijken. Op basis van de resultaten van het BvB 2014 en de wijkdialogen die in de stad in februari 2015 zijn gevoerd is in de stadsdeelteams beoordeeld of de vastgestelde opgaven nog steeds actueel zijn of dat deze aangepast of aangevuld moeten worden met nieuwe opgaven.

In deze notitie wordt kort ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen in de wijken van stadsdeel Noord in 2013 en 2014 en worden de wijkopgaven voor de komende jaren benoemd. Bij de wijkopgaven wordt aangegeven welke betrokken organisaties daar invulling aan te geven.
Na vaststelling van de opgaven zal vanaf augustus 2015 verdere uitwerking gegeven worden aan de opgaven. Indien de opgaven ongewijzigd blijven ten opzichte van 2013, dan zullen in gang gezette uitvoeringprogramma's door blijven lopen zolang dat nodig en effectief is. Voor een aantal programma's is al eerder aangegeven dat de resultaten van de inzet pas duidelijk meetbaar zijn in 2016

De wijk Haerst Tolhuislanden is landelijk gebied en kent geen wijkspecifieke opgaven. Het vraagstuk verkeersveiligheid, als gevolg van toename van verkeersstromen richting het bedrijventerrein Hessenpoort, maakt onderdeel uit van stedelijk beleid.
Voor de wijken Aa-landen en Holtenbroek worden de wijkopgaven in deze notitie nader toegelicht.

2 De Wijken

2.1 Aa-landen

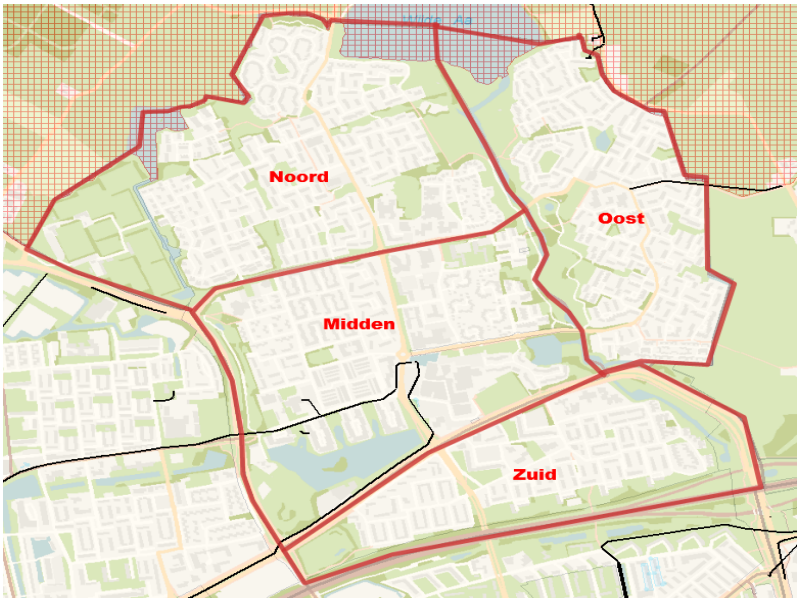

Waardering buurt	2012	2014
Zeer prettige buurt om te wonen	96%	96%
Rapportcijfer voorzieningen	7.6	7.6
Rapportcijfer woonomgeving	7.7	7.8
Rapportcijfer leefbaarheid	7.6	7.7
Rapportcijfer veiligheid	7.2	7.3
Inzet voor de buurt (Zwolle 3.4, 3.4))	3.4	3.5
Afgelopen jaar actief buurt verbeterd (Zwolle 38%, 37%)	39%	39%

Gemiddelde scores voor hele wijk gelijk aan stadsgemiddelde.
Oost en Noord boven gemiddelde. Zuid en Midden onder gemiddelde

Opvallend voor de Aa-landen is het relatief hoge percentage ouderen in de wijk.

Percentage ouderen 25% (Zwolle 14%)
Percentage jongeren 11% (Zwolle 11%)

Moeite met rondkomen	2012	2014
Zwolle	14%	14%
Aa-landen zuid	20%	22%
Aa-landen midden	15%	20%
Aa-landen oost	11%	14%
Aa-landen noord	5%	10%

Opgave 1:
Betere match vraag en aanbod voor vrijwilligers uit de wijk

Kans.
De wijk heeft een groot potentieel aan vrijwilligers die behoefte hebben kennis over vraag en aanbod en samenwerkingsmogelijkheden.

Uit het BvB en de wijkdialoog blijkt dat veel mensen zich actief vrijwillig voor de wijk en de andere wijkbewoners inzetten of willen inzetten. Naast de inzet voor wijk- en buurtactiviteiten wordt er veel mantelzorg verleend. De wijk kent relatief veel oudere bewoners en het is fijn dat zij zorg vanuit hun directe omgeving krijgen wanneer dat nodig is. Tijdens de wijkdialoog is duidelijk naar voren gekomen dat er behoefte is aan informatie uitwisseling over vrijwilligerswerk. Koppeling van vraag en aanbod, uitwisseling van ervaringen, delen van vrijwilligersbestanden etc. Er liggen mooie kansen om het potentieel aan vrijwillige inzet verder te benutten

Doel.
Behouden van en zo mogelijk vergroten van de inzet van vrijwilligers in de wijk.

Criteria
Er moet maximaal gebruik worden gemaakt van de bestaande instrumenten
Organisatie en coördinatie van inzet vrijwilligers moet door vrijwilligers kunnen worden uitgevoerd

De belangrijkste partners
Zwolle Doet, Sociaal Wijkteam, Travers Welzijn, de wijkorganisatie SWA in samenwerking met de in de wijk bekende organisaties die gebruik maken van vrijwilligers.

Middelen
Uitvoering moet binnen de bestaande budgetten

Ontwikkelingen die nader onderzoek vragen

1. In Aa-landen Zuid en Midden geven erg veel bewoners aan dat zij moeilijk rond kunnen komen van hun inkomen. Deze signalen worden bevestigd door individuele begeleiders op de basisscholen. De woningbouwcorporaties geven echter aan dat zij geen opvallende stijging zien in de huurachterstanden.

   Het Stadsdeelteam Noord wil meer inzicht verwerven over de onderliggende oorzaken en effecten om te kunnen beoordelen of er sprake is van een specifieke wijkopgave. Het sociaal wijkteam is een zeer belangrijke partner in dit onderzoek.

2. Uit de wijkdialoog is naar voren gekomen dat er behoefte is aan een locatie in de wijk waar (ambulante)wijkwerkers tijdelijk en flexibel gebruik van kunnen maken om te werken en/of cliënten of elkaar kunnen ontmoeten. Er zal samen met de in de wijk actieve organisaties (waaronder stichting wijkcentrum De Bolder) een behoefteonderzoek gedaan moeten worden om de werkelijke behoefte en mogelijkheden scherp te krijgen.

2.2 Holtenbroek

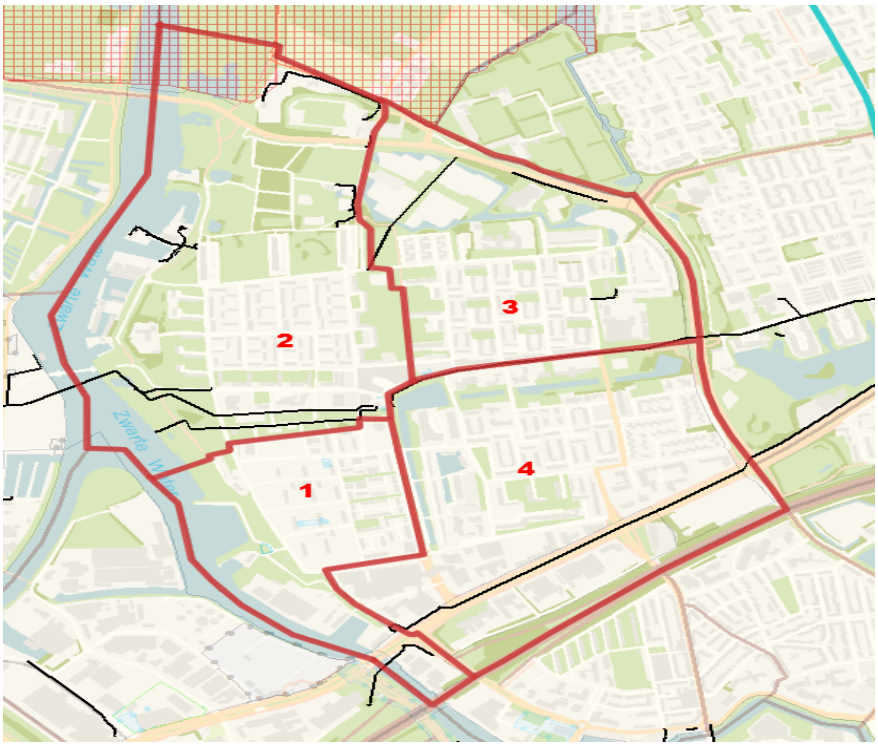

Waardering buurt	2012	Hb3	2014	Hb3
Zeer prettige buurt om te wonen	72%	57%	74%	57%
Rapportcijfer voorzieningen	7.0	6.9	7.1	6.8
Rapportcijfer woonomgeving	6.4	5.7	6.7	6.1
Rapportcijfer leefbaarheid	6.5	6.2	6.6	6.1
Rapportcijfer veiligheid	6.0	5.2	5.8	4.9
Inzet voor de buurt (zwolle 3.4, 3.4))	2.8	2.5	3.0	3.2
Afgelopen jaar actief buurt verbeterd (Zwolle 38%, 37%)	35%	30%	37%	42%

Opvallend is dat alle waarderingscijfers een positieve trend laten zien. Daarbij moet nog in acht worden genomen dat de cijfers van Holtenbroek 3 de totale trendcijfers vaak negatief beïnvloeden. De bereidheid om mee te werken aan de verbetering van de buurt is juist in Holtenbroek 3 het grootst. In het algemeen zijn er in de wijk veel participatieprojecten in het beheer van de openbare ruimte.

Opgave 1
Veiligheid Palestrinalaan en Holtenbroek 3.

Probleem.

- Veel mensen in de omgeving Palestrinalaan en Holtenbroek 3 voelen zich onveilig in hun eigen buurt als gevolg van criminaliteit, intimidatie en schietincidenten.
- Ouders durven kinderen in delen van Holtenbroek 3 niet buiten te laten spelen uit angst dat zij worden gepest, (verbaal) mishandeld of worden verleid tot criminele activiteiten.

Hoewel het vertrouwen in de aanpak van criminele en/of overlastgevende groepen en individuen door politie, woningbouwcorporaties, Travers Welzijn en de gemeente groot is, is het onveiligheidsgevoel onder de bewoners nog steeds aanwezig. De aanpak heeft wel opgeleverd dat bewoners weer bereid zijn om zich in te zetten voor de buurt en weerbaarder worden.
Uit de gesprekken met wijkbewoners, wijkwerkers, directies van basisscholen en peuterspeelzalen blijkt dat er relatief veel kinderen opgroeien in een gezinssituatie die onvoldoende basis en stabiliteit biedt voor een probleemloos opgroeien en functioneren op school en in de vrije tijd.

Doel.
Terugdringen van criminaliteit en overlast en het vertrouwen in de toekomst herstellen.
Herstellen van een veilig buitenspeelklimaat in een deel van Holtenbroek 3, zodat de ouders de kinderen weer buiten laten spelen.

Criteria
De aanpak moet zowel gericht zijn zero tolerance als versterking van de eigen kracht van bewoners.
De bewoners en basisscholen moeten actief worden betrokken bij de aanpak.
In de aanpak moet ook actief worden ingezet op het beperken van overlast door hangroepen van jongeren, zoals de

- Multi Culti groep(op te delen in drie afzonderlijke groepen),
- de Antilliaanse groep,
- De groep Noord

In 2016 is de beoordeling van de leefbaarheid en veiligheid weer op het niveau van 2011

De belangrijkste partners
Bewoners, Woningbouwcorporaties, Politie, Gemeente, Travers Welzijn, AV Pec, Basisscholen

Middelen
De inzet van een ervaringsdeskundige voor de begeleiding van moeilijk bereikbare jongeren uit de overlast gevende multi-culti groep wordt voor 2015 gefinancierd vanuit de incidentele middelen voor Jeugdbeleid.

.

Opgave 2
Armoede en sociale uitsluiting

Probleem. Veel huishoudens hebben financiële problemen met vaak als gevolg dat zij (volwassenen en kinderen) niet meer volwaardig participeren. Zij doen niet meer mee aan sociale activiteiten, verenigingsleven. Door gebrek aan geld wordt bezuinigd op gezonde voeding.
Sociale uitsluiting wordt naast armoede mede veroorzaakt door gebrek aan opleiding en taalproblemen.
Na de wijkdialoog in 2013 is samen met actieve bewoners een uitvoeringprogramma gestart met daarin diverse projecten die de toeleiding tot zelfhulpgroepen en de reguliere hulpverlening moeten verbeteren. De eerste positieve resultaten daarvan zijn zichtbaar. Er kan openlijk over de problemen worden gesproken en er is al een aantal bewonersinitiatieven gestart.

Doel. Verlichten van gevolgen van armoede en voorkomen van sociale uitsluiting als gevolg van inkomensproblemen. Vergroten van zelfredzaamheid.

Criteria.
De uitvoeringsprogramma's moeten gericht zijn op het versterken van de eigen kracht van bewoners in samenwerking met het sociaal wijkteam.
Alle ondersteuningsmogelijkheden, zowel van de overheid als particuliere initiatieven, moeten eenvoudig toegankelijk zijn.
Wijkwerkers moeten een merkbaar verschil ervaren bij cliënten waar het gaat om schaamte en drempelvrees voor het gebruikmaken van beschikbare voorzieningen.
De oplossingen die worden ingezet moeten ook bijdragen tot vermindering van gezondheidsproblemen als gevolg van slechte voeding, zowel bij volwassenen als kinderen..

De belangrijkste partners
Sociaal wijkteam, gemeente, Woningbouwcorporaties, Travers Welzijn, zelfhulporganisaties, onderwijs.

Middelen
De werkzaamheden moeten worden uitgevoerd door middel van prioritering binnen de bestaande budgetten.

Opgave 3
Centrale rol openbare ruimte voor ontmoeting en leefbaarheid.
Kans
De openbare ruimte wordt onvoldoende benut voor informele ontmoetingsmomenten.

Doel.
De inrichting en beheer van de openbare ruimte levert een belangrijke bijdrage aan ontmoeting tussen wijkbewoners.

Criteria
Bewoners moeten betrokken worden bij uitvoering beheer en inrichting van openbare ruimte.
De aanpassing van de inrichting van de inrichting moet aansluiten bij de behoefte van de gebruikers.

Middelen
De beheerkosten moeten binnen de regulier beschikbare budgetten blijven.

Belangrijkste partners.
Actieve bewonersgroepen en bewonersorganisaties, wijkbeheerder, Travers Welzijn

Opgave 4
Mix van culturen en leefstijlen inzetten voor imago verbetering

Kans
Buiten de wijk wordt de mix van culturen en leefstijlen vaak benoemd als reden voor het slechte imago van de wijk.
Uit de wijkdialoog en een brainstormsessie van het Hanzelab (4 februari 2015) is door zowel bewoners, als creatieve denkers van buiten de wijk vastgesteld dat juist de mix van culturen en leefstijlen Holtenbroek zo bijzonder en aantrekkelijk maakt. Deze kwaliteit van de wijk kan veel beter worden benut en uitgedragen.

Doel
De mix van culturen en leefstijlen wordt gezien als iets positiefs waardoor de wijk aantrekkelijk is om te wonen.

Criteria
Bestaande contacten binnen de diverse multiculturele organisaties moet worden betrokken bij de uitwerking van de plannen
De gemeente is geen trekker maar faciliteert initiatieven vanuit de wijk

De belangrijkste partners
Wijkorganisatie Holtenbroek NU, georganiseerde multiculturele groepen, Travers Welzijn

Middelen
De uitvoering moet binnen bestaande budgetten

Ontwikkelingen die nader onderzoek vragen

De wijkbewoners hebben weinig profijt van de ligging aan het water.
Uit de wijkdialoog en een brainstormsessie van het Hanzelab (4 februari 2015) is door zowel bewoners, als creatieve denkers van buiten de wijk vastgesteld dat de ligging van de wijk unieke, nog onbenutte mogelijkheden biedt om de aantrekkelijkheid van de wijk verder te vergroten. Tot op heden is er bij het vaststellen de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling onvoldoende aandacht voor. Mogelijk liggen er kansen bij herontwikkeling van bedrijventerreinen langs het Zwarte Water en de plannen tot dijkverbetering. De kansen voor de korte en middellange termijn moeten worden onderzocht.

doen

Zwolle

Ontwikkeling
OW

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 538
8000 AM Zwolle
Telefoon (038) 498 2906
www.zwolle.nl

Stadsdeeladvies West

Wijkopgaven 2015-2016 Stadshagen-Mastenbroek, Westenholte en Spoolde

Opdrachtgever	E. Wolfkamp
Opdrachtnemer	H. Michel
Versie	
Datum	7 mei 2015

Datum 7 mei 2015
Ons kenmerk Stadsdeeladvies West

Inhoud

1	**Aanleiding**	**3**
2	**Wijken en buurten in stadsdeel West**	**4**
3	**Stadshagen**	**5**
3.1	**Preventie opgave jeugd Stadshagen / Westenholte**: Verbeteren van de omgang tussen jong en oud	**6**
3.2	**Preventie opgave Stadshagen / Breecamp Oost**: Versterken sociale en fysieke woonklimaat	**7**
3.3	**Kans opgave Stadshagen / Werkeren**: Behoefte aan ontmoetingsplekken zoals een wijkboerderij	**7**
4	**Westenholte**	**8**
5	**Spoolde**	**9**

Datum 7 mei 2015
Ons kenmerk Stadsdeeladvies West

1 Aanleiding

Medio 2013 zijn voor de eerste keer op basis van het tweejaarlijkse Buurt-voor-buurtonderzoek door de Stadsdeelteams de stadsdeeladviezen voor de vijf stadsdelen opgesteld met daarin de opgaven voor de verschillende wijken. Op basis van de resultaten van het Buurt-voor-buurtonderzoek 2014 en de wijkdialogen die in de stad in februari 2015 zijn gevoerd, is in de stadsdeelteams beoordeeld of de vastgestelde opgaven nog steeds actueel zijn of dat deze aangepast of aangevuld moeten worden met nieuwe opgaven.

In deze notitie wordt kort ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen in de wijken van stadsdeel West in 2013 en 2014 en worden de wijkopgaven voor de komende jaren benoemd. Bij de wijkopgaven wordt aangegeven welke organisaties daar invulling aan geven.
Na vaststelling van de opgaven zal verdere uitwerking gegeven worden aan de opgaven. Indien de opgaven ongewijzigd blijven ten opzichte van 2013 dan zullen in gang gezette uitvoeringprogramma's door blijven lopen zolang dat nodig en effectief is.

2 Wijken en buurten in stadsdeel West

Tabel waarin met 2012 vergeleken wordt om de totale ontwikkeling te kunnen bepalen.

	9 Spoolde		10 Westenholte		11 Stadshagen	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014
Algemeen						
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	8,5	8,6	7,9	7,8	7,4	7,4
Sociaal						
Sociale cohesie (schaalscore)	6,9	7,1	6,9	6,9	5,7	5,8
Leefbaarheid						
Woonomgeving (rapportcijfer)	8,3	8,3	7,7	7,6	7,5	7,5
Leefbaarheid (rapportcijfer)	7,9	8,0	7,6	7,5	7,5	7,5
Veiligheid						
Veiligheid buurt (rapportcijfer)	7,2	7,5	7,6	7,2	7,5	7,5

Het gemiddelde buurtcijfer van de buurten in stadsdeel West is over de hele linie redelijk constant gebleven ten opzichte van 2012. De buurten gezamenlijk scoren een gemiddeld buurtcijfer van 7,5. Een ruime voldoende. De buurt-totaalscores van de wijk Spoolde (8,6) en de wijk Westenholte (7,8) beïnvloeden de totaalscore van het stadsdeelgemiddelde positief, want de wijk Stadshagen handhaaft zich op een gemiddelde totaalscore van 7,4 over de 5 onderscheiden buurten binnen Stadshagen. In het algemeen zijn er enkele kleine maar opmerkelijke accentverschillen in de buurtscores t.o.v. 2012 opgetreden: voor Oud-Westenholte (in Westenholte) en Werkeren (in Stadshagen) is in het algemene oordeel over de buurt een licht negatieve trend zichtbaar. In Breecamp Oost in Stadshagen is juist een positieve trend opgetreden.

- Oud-Westenholte heeft te maken met nieuwbouwontwikkelingen in de Stinspoort en dat leidt kennelijk tot enige onrust met betrekking tot de ervaren leefbaarheid en ook over de toekomstverwachting van de buurt.
- Diezelfde onrust heeft in Werkeren juist te maken met stagnatie in de ontwikkeling en een nieuwe visie op de ‘doorontwikkeling’ van Stadshagen, van ‘uitrollen’ naar ‘inbreiding’. De projectorganisatie Stadshagen pakt dit samen met partners op in een informatie- en communicatiecampagne, die in 2014 is gestart. Dit geldt ook voor Frankhuis aan het water en Breecamp Oost, de andere prioritaire buurten.
- In Breecamp Oost werpt de in 2013 geformuleerde buurtopgave én gerelateerde inspanningen van gemeente en partners de eerste vruchten af, inclusief belangrijke bijdragen van bewoners zelf. Er is sprake van een significante verbetering op vijf indicatoren. De score voor ‘leefbaarheid’ is gestegen van 6,1 naar 6,8.
- Over de hele linie in ‘West’ is een licht negatieve trend opgetreden in ‘actief / inzet voor de buurt’ en ‘sociale participatie’, maar per wijk en per buurt binnen de wijken, schommelt deze score enigszins. Een eenduidige reden is hiervoor niet aantoonbaar.
  Eenzelfde licht negatieve trend geldt voor de belevingsscores in ‘West’ op leefbaarheid en veiligheid.

- Ten aanzien van ‘leefbaarheid’ zijn verkeersoverlast, geluidsoverlast en in mindere mate sociale overlast en verloedering hierbij de belangrijkste indicatoren.
- Voor ‘veiligheid’ zit de negatieve trend vooral in persoonlijke beleving, waaronder onveiligheid, bedreigende voorvallen en delicten (als inbraak).
- In ‘aandacht voor buurtproblemen’ door gemeente en partners is deze trend echter licht positief, zeer waarschijnlijk afhankelijk van de gepleegde specifieke inzet van gemeente en partners op buurtniveau (de buurten Spoolde, Westenholte Stins en Breecamp Oost).

3 Stadshagen

De wijkdialoog met Stadshagen (op 17/02/15) over het Buurt-voor-buurtonderzoek 2014, de nieuwe visie op beheer en onderhoud van de openbare ruimte en de kennismaking met het Sociaal wijkteam heeft meer dan 150 bezoekers naar het Cultuurhuis op de been gebracht. In het algemeen herkent men de uitkomsten van het onderzoek, is de belangstelling voor beheer en onderhoud en “een groene visie” voor Stadshagen groot[1]. De aanwezigheid van het splinternieuwe Sociaal wijkteam wordt zeer gewaardeerd, maar het was in dit prille stadium vooral nog een uitwisseling van informatie.

	Stadshagen	
	2012	2014
Algemeen		
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	7,4	7,4
Sociaal		
Sociale cohesie (schaalscore)	5,7	5,8
Leefbaarheid		
Woonomgeving (rapportcijfer)	7,5	7,5
Leefbaarheid (rapportcijfer)	7,5	7,5
Veiligheid		
Veiligheid buurt (rapportcijfer)	7,5	7,5

Buurt voor Buurt 2014, ontwikkelingen t.o.v. 2012

	Fr	Sc	We	Mi	Br*
Algemeen oordeel buurt	+	+	-	-	n
Sociaal 3 scores	+	+	-	n	n
Rapportcijfer woonomgeving	+	+	-	-	+
Rapportcijfer leefbaarheid	+	n	-	+	+
Rapportcijfer veiligheid	+	n	-	n	+

Fr = Frankhuis, Sc = Schoonhorst, We = Werkeren, Mi = Milligen, Br = Breecamp

Br* = cijfers Breecamp zijn nog niet consistent

Ontwikkeling = (+) positief, (n) neutraal, (-) negatief

[1] Krijgt een vervolg in 2015.

De uitkomsten van de Buurt-voor-buurt Stadshagen 2014 scoren over het algemeen rond het Zwols gemiddelde
Een paar zaken vallen op:

- Negatieve lijn bewonersbeleving Werkeren. Dit lijkt niet zozeer betrekking te hebben op een echte achteruitgang van de buurt van de buurt als wel een uiting van een niet uitgekomen verwachtingspatroon.
- Positieve lijn bewonersbeleving Breecamp Oost.
- De cijfers over jongerenoverlast geven een genuanceerd beeld.

3.1 Preventieopgave jeugd Stadshagen / Westenholte: verbeteren van de omgang tussen jong en oud

De cijfers over jongerenoverlast laten een genuanceerd beeld zien. Dit tot in tegenstelling wat sommige wijkbewoners aan beeld uitdragen. Laat onverlet dat dit aandacht blijft vragen, juist vanwege de verwachte aanwas van jongeren (12-17 jaar). Maar zeker ook de op vele plekken moeizame omgang tussen jong en oud vraagt aandacht. .
Daarnaast merken werkers in toenemende mate dat er sprake is van sociale problematiek van ouders o.a. als gevolg van relatieproblemen en financiële problematieken. Op de wijkdialoog is wél aandacht gevraagd voor vraagstukken van jongeren en hun eigen plek in de wijksamenleving.

Doel: jongeren onderdeel laten zijn van de wijkgemeenschap Stadshagen **/** Westenholte
Criteria:
- Gebruik maken van hun eigen denk- en doe-kracht zodat zij zichzèlf verbinden aan voorzieningen, activiteiten en oplossingen
- Verbinding / samenwerking Stadshagen en Westenholte (komst Nieuwe Anker in Noordschil) bevorderen
- Ontwikkelen van gezamenlijk instrumentarium door partners t.b.v. tijdig signaleren van kwetsbare omstandigheden onder jeugdigen.

Partners: Level-Z, Fonteinkerk (relatie koppelwerk), Travers, SportService Zwolle, Sociaal wijkteam, de Basisscholen[2], Politie, Wijkbeheer, Wijkmanagement
Middelen:
- Herschikking reguliere middelen (Travers en SSZ), voor de rest van de organisaties uit reguliere middelen
- Extra investering is gehonoreerd (maart 2015), € 40.000 in 2015 en € 45.000 in 2016, ten laste van opvoed- en opgroeiondersteuning

	Zwolle	West	Frankhuis	Schoonho	Werkeren	Milligen	Breecamp
Omgang tussen jongeren en volwas	100	103	122	77	113	76	81
Overlast jeugd	100	105	115	56	114	119	119
Jeugdcriminaliteit	100	103	106	100	105	109	99
Overlast groepen jongeren	100	108	111	106	128	96	93

Tabel overlast groepen jongeren / Buurt voor Buurt (1997-2014), Stadshagen en 'de buren' Westenholte en Holtenbroek

[2] Via Uitvoeringsteam is relatie gelegd met directeuren-overleg Stadshagen

% **komt vaak voor**	**1997**	**1999**	**2001**	**2003**	**2005**	**2007**	**2009**	**2011**	**2012**	**2014**
Westenholte	**4%**	**5%**	**5%**	**7%**	**29%**	**25%**	**14%**	**5%**	**13%**	**7%**
Stadshagen		**3%**	**7%**	**13%**	**4%**	**9%**	**9%**	**8%**	**8%**	**7%**
Holtenbroek	25%	23%	18%	18%	15%	18%	24%	18%	28%	27%
Stadsgemiddelde	**13%**	**13%**	**11%**	**14%**	**14%**	**14%**	**12%**	**9%**	**11%**	**9%**

3.2 Preventieopgave Stadshagen / Breecamp Oost: versterken sociale en fysieke woonklimaat

Breecamp-Oost kent een relatief een geisoleerde ligging binnen Stadshagen. Bij het Buurt-voor-buurtonderzoek 2012 werd het ongenoegen over de buurt en omgeving duidelijk. Er is daarna ingezet op contact en samenwerking met bewoners. Op punten is een positieve ontwikkeling te constateren. Ongenoegen over de omgeving (ontwikkellocatie bij uitstek) blijft bestaan.

Doel: versterken sociale en fysieke woonklimaat
Criteria:
- Door in samenwerking in te zetten op versterken van samenhang / sociale cohesie
- Door in samenwerking in te zetten ontwikkeling eigen kracht en opvoedingsklimaat
- Door in samenwerking in te zetten op ondersteuning kwetsbare huishoudens
- Inzetten op betrokkenheid (BOR / projectorganisatie SH) in openbare ruimte om samenwerking (met bewoners) te stimuleren

Partners:
Bewoners en bewonerscommissie (i.o.), SWZ, Travers, SportService Zwolle, Politie, Sociaal wijkteam, Wijkbeheer, Projectorganisatie en Wijkmanagement Stadshagen
Middelen:
Binnen beschikbare middelen.

3.3 Kansopgave Stadshagen / Werkeren: behoefte aan ontmoetingsplekken zoals een wijkboerderij

Een al lang liggend plan voor de ontwikkeling van een wijkboerderij voor Stadshagen is door Landstede teruggegeven aan de gemeente. Tijdens de wijkdialoog van 22 mei 2013 is het initiatief opgepakt door de bewoners. De wijkstichting Stadshagen Totaal heeft hierin de lead genomen.

Doel: Ontwikkelen en daarna exploiteren en beheren van wijkboerderij ‘De Stadshoeve’ door het bewonerscollectief Stichting Stadshoeve
Criteria:
- Flexibel Programma van Eisen met ruimte voor eigen afwegingen
- Bestemmingsplan
- Afstemming zoeken met commerciële partijen in het gebied
- Van, door en voor de bewoners van Stadshagen

Partners:
Wijkstichting Stadshagen Totaal, Stichting Stadshoeve, gemeente Zwolle / Travers
Middelen:

Binnen beschikbare middelen (vastgesteld budget). Voor overschrijdingen moet een beroep gedaan worden op aanvulllende fondsen.

4 Westenholte

	Westenholte	
	2012	2014
Algemeen		
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	7,9	7,8
Sociaal		
Sociale cohesie (schaalscore)	6,9	6,9
Leefbaarheid		
Woonomgeving (rapportcijfer)	7,7	7,6
Leefbaarheid (rapportcijfer)	7,6	7,5
Veiligheid		
Veiligheid buurt (rapportcijfer)	7,6	7,2

Voor Westenholte is geen specifieke wijkopgave geformuleerd. De scores voor Buurt-voor-buurt 2014 zijn bovengemiddeld hoog en de wijkdialoog (10/02/2015) heeft geen extra aandacht gevestigd op speerpunten in beleid of uitvoering. Wel is het logisch om Westenholte in stadsdeelverband aan te laten sluiten op de preventie-opgave jeugd. **(zie 3.1 Preventieopgave jeugd Stadshagen / Westenholte)**
De nieuwe beheersvisie Beheer Openbare Ruimte krijgt met de resultaten van de burgerpanel-enquete én de input van de wijkdialoog een vervolg in 2015.
Dit geldt ook voor het bewonersinitiatief “Noaberschap”, dat door wijkvereniging WVF in samenwerking met een aantal organisaties wordt doorontwikkeld. Het Sociaal wijkteam (stadsdeel West) is hier inmiddels aangehaakt.

5 Spoolde

	Spoolde	
	2012	2014
Algemeen		
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	8,5	8,6
Sociaal		
Sociale cohesie (schaalscore)	6,9	7,1
Leefbaarheid		
Woonomgeving (rapportcijfer)	8,3	8,3
Leefbaarheid (rapportcijfer)	7,9	8,0
Veiligheid		
Veiligheid buurt (rapportcijfer)	7,2	7,5

Ook in Spoolde is geen specifiek aandachtspunt uit het Buurt voor Buurt 2014 naar voren gekomen. Net als in Westenholte zijn de scores bovengemiddeld. Spoolde heeft daarbij de hoogste scores in stadsdeel West. Natuurlijk heeft Spoolde een eigen wijkagenda, die vooral is gericht op het fysieke woonklimaat (‘bedreigingen van de oprukkende stad’). In Spoolde is door bewoners, tijdens de wijkdialoog (05/03/2015), aandacht gevraagd voor het langer zelfstandig kunnen blijven wonen in de eigen buurtschap en de directe woonomgeving. Mensen zoeken ook zélf naar alternatieve oplossingen. Deze zorg wordt gevoed door de de veranderingen in het sociale domein. In dit verband zijn ook de functiewijzigingen die bij de Venus (Driezorg) aan de orde zijn genoemd. Ook de nieuwe beheersvisie Beheer Openbare Ruimte krijgt hier een vervolg in 2015.

Bron :

Tabellen en cijfers uit Buurt voor Buurt 1997-2014,
Afdeling Onderzoek en Informatie, gemeente Zwolle

advies

Zwolle

Ontwikkeling
OW

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 538
8000 AM Zwolle
Telefoon (038) 498 2373
www.zwolle.nl

Stadsdeeladvies Zuid

Wijkopgaven Stadsdeel Zuid 2015-2016

Zwolle-Zuid en Windesheim

Opdrachtgever	E.Wolfkamp
Opdrachtnemer	H.Gansekoele
Versie	3
Datum	7 mei 2015

Datum 7 mei 2015
Ons kenmerk Opgaven Stadsdeel Zuid

Inhoud

1. Aanleiding 3

2. De wijken 4

3. Opgaven stadsdeel Zuid 5
3.1 kansopgave Zwolle-Zuid: de kracht van vrijwilligers 5
3.2 preventieopgave Zwolle-Zuid: kansen voor kinderen en jongeren in de wijk 6
3.3 probleemopgave: Ittersumerlanden 7
3.4 probleemopgave: Geren 8

4. Windesheim 9

5. Vervolg 10

Datum 7 mei 2015
Ons kenmerk Opgaven Stadsdeel Zuid

1 Aanleiding

Medio 2013 zijn voor de eerste keer op basis het tweejaarlijkse Buurt-voor-buurtonderzoek door de Stadsdeelteams de stadsdeeladviezen voor de vijf stadsdelen opgesteld met daarin de opgaven voor de verschillende wijken. Op basis van de resultaten van het Buurt-voor-buurtonderzoek 2014 en de wijkdialogen die in de stad in februari 2015 zijn gevoerd, is in de stadsdeelteams beoordeeld of de vastgestelde opgaven nog steeds actueel zijn of dat deze aangepast of aangevuld moeten worden met nieuwe opgaven.

In deze notitie wordt kort ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen in stadsdeel Zuid in 2013 en 2014 en worden de wijkopgaven voor de komende jaren benoemd. Bij de wijkopgaven wordt aangegeven welke organisaties daar invulling aan geven.
Na vaststelling van de opgaven zal verdere uitwerking gegeven worden aan de opgaven. Indien de opgaven ongewijzigd blijven ten opzichte van 2013 dan zullen in gang gezette uitvoeringprogramma's door blijven lopen zolang dat nodig en effectief is.

2 De wijken

Het stadsdeel Zuid bestaat uit de wijken:

- Schelle met de buurten: Oud-Schelle, Schellerhoek, Schellerbroek en Schellerlanden
- Oldeneel met de buurten: Oldenelerlanden-oost, Oldenelerlanden-west en Oldenelerbroek
- Ittersum met de buurten: Oud-Ittersum, Ittersumerlanden en Ittersumerbroek
- Geren met de buurten: Geren, Gerenlanden en Gerenbroek
- Buitengebied met de buurten: Schelle-zuid, Oldeneel, Harculo, Hoogzuthem en Windesheim

Tabel waarin met 2012 vergeleken wordt om totale ontwikkeling te kunnen bepalen

	Schelle		Oldeneel		Ittersum		Geren		Buitengebied-Zuid	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014
Algemeen										
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	8,1	8,2	7,6	7,8	7,6	7,6	7,4	7,5	8,3	8,5
Sociaal										
Sociale cohesie (schaalscore)	6,4	6,3	5,8	6,1	5,6	5,8	5,9	6,1	7,4	7,6
Leefbaarheid										
Woonomgeving (rapportcijfer)	7,8	7,9	7,7	7,7	7,5	7,6	7,5	7,6	8,4	8,4
Leefbaarheid (rapportcijfer)	7,7	7,9	7,6	7,7	7,5	7,6	7,5	7,6	8,1	8,1
Veiligheid										
Veiligheid buurt (rapportcijfer)	7,4	7,7	7,4	7,6	7,4	7,4	7,4	7,4	7,8	7,8

Het is goed wonen in Stadsdeel Zuid. Dat laten bewoners zien in de waardering die zij aan hun wijk/buurt geven. Scores die dit keer nog hoger zijn dan in 2012 en boven het Zwolse gemiddelde uitkomen. Alleen op sociaal gebied scoren de buurten Ittersumerlanden en Geren lager.
Het aantal bewoners dat afgelopen jaar actief is geweest om de buurt te verbeteren, laat echter een dalende lijn zien. En deze trend is ook te zien bij de inzet voor de buurt.

Toekomstige ontwikkelingen
In 2025 kent Zwolle-Zuid een andere bevolkingssamenstelling. De verwachting is dat het aantal bewoners in alle leeftijdsgroepen tot 55 jaar, daalt. De grootste daling is in de leeftijdsgroep van 40 tot 55 jaar (15,4%) gevolgd door de 4- 12 jarigen (11,4% minder dan nu). Het aantal bewoners van 55 jaar en ouder zal over 10 jaar tijd met 24% toenemen.

Demografische veranderingen kunnen gevolgen hebben voor de behoefte aan voorzieningen. Uit de berekeningen van het toekomstig aantal kinderen en de daarbij gewenste aantal voorzieningen blijkt dat de vraag naar kinderdagverblijven, buitenschoolse opvang en primaire onderwijsinstellingen zal verminderen.

Door de toename van het aantal ouderen zal de zorgvraag groter worden. Hierdoor zal een tekort ontstaan aan huisartsen en apotheken. Maar er zal ook een grote groep vitale en actieve ouderen met tijd en geld zijn, die behoefte heeft aan een voor hen aansprekende voorziening.

3 Opgaven stadsdeel Zuid

Op basis van de cijfers zijn de opgaven voor het stadsdeel Zuid aangescherpt maar blijven min of meer dezelfde als in 2013.

3.1 De kracht van vrijwilligers in de wijk Zwolle-Zuid

Oordeel inwoners - BvB-Wijken

	Schelle			Oldeneel			Ittersum			Geren		
	2011	2012	2014	2011	2012	2014	2011	2012	2014	2011	2012	2014
evaluatie buurt (schaalscore) [0-10 negatief-positief]	8,3	8,1	8,2	7,9	7,6	7,8	7,5	7,6	7,6	7,5	7,4	7,5
inzet voor buurt (schaalscore) [0-10 negatief-positief]	3,5	3,6	3,4	3,3	3,7	3,2	3,2	3,1	3,0	3,5	3,5	3,5
% verleent mantelzorg [%]		46	44		47	45		52	44		46	48
% actief als vrijwilliger [%]		63	72		73	67		64	66		71	72

Veel lager
Lager
Gemiddeld
Hoger
Veel hoger

Bron: O&S, gemeente Zwolle

In het buurt voor buurt onderzoek en de wijkdialoog geven veel bewoners aan dat ze zich meer willen inzetten voor de wijk en voor andere bewoners. Ook de kerken in Zuid zoeken de relatie met de buurt. Tijdens de wijkdialoog bleek dat veel bewoners die vrijwilligerswerk willen doen, behoefte hebben aan meer informatie. Dat geldt ook voor een koppeling van vraag en aanbod en ondersteuning hierbij. Een mooie kans om de inzet van nieuwe vrijwilligers in de wijk te verzilveren.

Kansopgave: betere match vraag en aanbod vrijwilligers uit de wijk
Doel: Behouden van en zo mogelijk vergroten van inzet van vrijwilligers in de wijk.
Criteria

- Ondersteunen van de wijkenvereniging in veranderende omgeving.
- Bekendheid vergroten van faciliteiten voor vrijwilligers.

Partners: TraversWelzijn, Zwolle Doet, wijkenvereniging, WijZ, Sociaal wijkteam, gemeente.
Middelen: Binnen bestaande middelen.

3.2

3.2 Kansen voor kinderen en jongeren in de wijk Zwolle-Zuid

14,1 % van de inbewoners van stadsdeel Zuid zijn jongeren, het hoogste percentage van de stad. Met de meesten van hen gaat het goed, net als met het grootste deel van de kinderen. Van de huishoudens is 6,3% een eenouderhuishouden met kinderen. Dit is hoger dan het Zwolse gemiddelde.
Uit een enquête die het kinderplatform Zuid heeft gehouden onder 642 leerlingen in de groepen 5 t/m 8 van 7 basisscholen blijkt dat 1 op de 3 kinderen gepest wordt en dat 1 op de 6 kinderen weleens andere kinderen pest. Ook het aantal kinderen dat na schooltijd door de wijk zwerft neem toe.
Zuid kent een overlastgevende jeugdgroep waarbij een gerichte aanpak wordt ingezet. Ittersumerlanden heeft een hoog percentage vroegtijdige schoolverlaters alsook een hoog percentage jongeren zonder startkwalificaties, net als Ittersumerbroek en Gerenlanden.

	Bevolking 18 t/m 22 jaar, 20-10-2014	VSV'ers 18 t/m 22 jaar, 20-10-2014	% VSV	Bevolking 18 t/m 22 jaar met startkwalificatie,	% jongeren met startkwalificatie	% jongeren zonder startkwalificatie
Ittersumerlanden	161	20	12,4	85	52,8	47,2
Ittersumerbroek	161	19	11,8	103	64,0	36,0
Gerenlanden	197	21	10,7	124	62,9	37,1
Total in Zwolle	7742	849	11,0	5048	65,2	34,8
			hoger dan gem.			

<u>Preventieopgave</u>: een groeiend aantal kinderen en jongeren groeit op in kwetsbare omstandigheden dat zich uit in zwerf-, hang- en pestgedrag
<u>Doel:</u> meer complementair laten werken van instanties om de effectiviteit van bestaande en beschikbare inzet te vergroten.
<u>Criteria:</u>

- Inzetten op weerbaarheid en ondersteunen bij behalen startkwalificatie en vinden van werk o.a. Make-it en School's cool
- inzetten van koppelwerk (jeugdagent-jongerenwerker)
- ontwikkelen gezamenlijk instrumentarium door partners t.b.v. tijdig signaleren kwetsbare omstandigheden
- Benutten van informatie Kinderplatform.

<u>Partners:</u> Kinderplatform, TraversWelzijn, Politie, Sociaal wijkteam, basisonderwijs, Sportservice.
<u>Middelen:</u> Binnen bestaande middelen.

3.3 Ittersumerlanden

	Ittersumerlanden	Zwolle
eenzaamheid t.o.v. het hebben van één of meerdere beperkingen of aandoeningen		
	voelt zich eenzaam	
Heeft u (last van) één of meerdere langdurige ziekten, aandoeningen of beperkingen?	altijd, vaak of soms	altijd, vaak of soms
Ja	32%	31%
eenzaamheid t.o.v. leeftijd		
	voelt zich eenzaam	
leeftijdsgroepen	altijd, vaak of soms	altijd, vaak of soms
35-49	30%	19%
50-64	29%	18%
het hebben van één of meerdere beperkingen of aandoeningen t.o.v. eenzaamheidsscore		
Heeft u (last van) één of meerdere langdurige ziekten, aandoeningen of beperkingen?	eenzaamheidsscore (0=niet, 11=sterk)	
Ja	4,0	3,2
leeftijd t.o.v. eenzaamheidsscore		
leeftijdsgroepen	eenzaamheidsscore (0=niet, 11=sterk)	
35-49	3,2	2,0
50-64	2,9	2,1
eenzaamheid t.o.v. schaalscore sociaal isolement		
voelt zich eenzaam	Schaalscore Sociaal isolement (0=geen, 10=hoge mate)	
altijd, vaak of soms	3,5	2,8
leeftijd t.o.v. schaalscore sociaal isolement		
leeftijdsgroepen	Schaalscore Sociaal isolement (0=geen, 10=hoge mate)	
35-49	2,0	1,3
50-64	2,0	1,5
het hebben van één of meerdere beperkingen of aandoeningen t.o.v. schaalscore sociaal isolement		
Heeft u (last van) één of meerdere langdurige ziekten, aandoeningen of beperkingen?	Schaalscore Sociaal isolement (0=geen, 10=hoge mate)	
Ja	2,6	2,2
Nee	1,4	1,1
Ik weet niet of de aandoening langdurig is	2,9	1,9

Bron: Buurt voor buurtonderzoek 2014, gemeente Zwolle

Bewoners in Ittersumerlanden hebben meer vertrouwen gekregen in de toekomstige ontwikkeling van hun buurt. Ook de scores voor sociale cohesie en het rapportcijfer voor de leefbaarheid laten een stijgende lijn zien. Wat betreft participatie en capaciteiten is de score lager dan het Zwolse gemiddelde.
17,8% van de bewoners in Ittersumerlanden zijn ouderen (Zwolle 14%). Een groot deel van hen is vitaal en actief maar ook is een aantal minder mobiel, heeft een klein of geen netwerk en loopt het risico te vereenzamen. Opvallend is echter dat in de leeftijdsgroep van 35-49 jaar 30% aangeeft zich eenzaam te voelen.

Bijna een derde van de bewoners geeft aan dat zij zich belemmerd voelen of niet in staat zijn vanwege hun aandoeningen (fysiek, verstandelijk of anderszins) om volwaardig aan de samenleving deel te nemen.

Probleemopgave: voorkomen van uitsluiting door sociaal isolement in de buurt Ittersumerlanden

Doel: Bewoners aan spreken op wat zij wel kunnen en hen betrekken bij activiteiten en netwerken om hen een waardevolle plek in de samenleving te geven. Iedereen doet mee.

Criteria:

- Aandacht voor specifieke groepen: mensen met beperkingen en ouderen
- Benutten kansen bestaande bewonersnetwerken
- Sociaal wijkteam is herkenbare plek voor vragen en ondersteuning.

Partners: TraversWelzijn, Sociaal wijkteam, WijZ, gemeente, Frion, RIBW

Middelen: Binnen bestaande middelen.

3.4 Geren

	2012	2012	2014	2014
	Geren	Zwolle	Geren	Zwolle
Betaald werk (meer dan 12 uur	69%	73%	58%	74%
Laag inkomen	26%	15%	25%	13%
(Zeer) moeilijk rondkomen	22%	13%	27%	14%
Inkomen verslechterd	26%	30%	34%	33%

Het oudere deel van de buurt Geren laat een positieve trend zien als het gaat om de leefbaarheid, woonomgeving en het algemeen oordeel over de buurt. In sociaal opzicht is het een kwetsbare buurt wat betreft moeite met rondkomen en werkloosheid.
Een groeiend percentage bewoners geeft aan inkomensproblemen te hebben en moeilijk rond te kunnen komen. Ook wonen er relatief veel bewoners die geen of weinig startkwalificaties hebben of arbeidsongeschikt zijn. Ook het aantal bewoners dat betaald werk heeft, is lager dan 2 jaar geleden. Bijna een kwart van de bewoners geeft aan zich door langdurige ziekten, aandoeningen of beperkingen belemmerd te voelen om aan de maatschappij deel te nemen. In Geren lijkt sprake te zijn van meer bewoners die door armoede moeite hebben maatschappelijk bij te blijven en zich uitgesloten voelen van deelname aan de samenleving. Een beeld dat ook bevestigd wordt door de huisbezoeken van het huidige uitvoeringsteam.

Probleemopgave: voorkomen van sociale uitsluiting door armoede in de buurt Geren.

Doel: Versterken eigen kracht en zelfredzaamheid.

Criteria:

- Aansluiten bij renovatie woningen door SWZ
- Voorlichting over bestaande financiële regelingen
- Ondersteunen en faciliteren van initiatieven van actieve bewoners.

Partners: TraversWelzijn, SWZ, Frion, RIBW, Sociaal wijkteam.

Middelen: Binnen bestaande middelen.

4 Windesheim

	Windesheim	
	2012	2014
Algemeen		
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	8,2	8,5
Sociaal		
Sociale cohesie (schaalscore)	7,6	8,0
Leefbaarheid		
Woonomgeving (rapportcijfer)	8,1	8,4
Leefbaarheid (rapportcijfer)	7,8	8,1
Veiligheid		
Veiligheid buurt (rapportcijfer)	7,9	8,0

Windesheim is een sterke en een zeer zelfredzame kern waar de maatschappelijke inzet van belang is voor het bestaan en de leefbaarheid van het dorp.

Maatschappelijke inzet 2014 - Windesheim

	Buurt Windesheim	Zwolle
inzet voor buurt (schaalscore) [0-10 negatief-positief]	5,3	3,4
afgelopen jaar actief buurt verbeterd (% ja) [%]	65	37
% actief als vrijwilliger [%]	91	69

Bron: O&I, gemeente Zwolle
O&S, gemeente Zwolle

.

Ontwikkelingen in Windesheim die aandacht vragen

Net als in vele kleine kernen in ons land heeft Windesheim, behalve een basisschool, geen winkels en geen zorgvoorzieningen meer. Dat zijn dan ook de meest gemiste voorzieningen in het buurt voor buurt onderzoek.

Meest gemiste buurtvoorzieningen

	Buurt Windesheim	Zwolle
winkels (% te weinig aanwezig)	100	12
zorgvoorzieningen (% te weinig aanwezig)	67	12
voorzieningen voor ouderen (% te weinig aanwezig)	49	28

Bron: gemeente Zwolle

Tijdens de wijkdialoog is het gemis aan voorzieningen gekoppeld aan de vraag hoe de leefbaarheid en levensvatbaarheid van het dorp zodanig op peil te houden dat jong en oud er in de toekomst kunnen blijven wonen. Windesheim heeft geen opgave.
In samenwerking met Plaatselijk Belang Windesheim, het Dorpshuis en Sociaal wijkteam zal het thema van levensloopbestendig wonen in Windesheim verder uitgewerkt worden.

5 Vervolg

In de uitvoeringsteams worden de plannen van aanpak voor de opgaven verder uitgewerkt.

doen

Zwolle

Ontwikkeling
OW

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 538
8000 AM Zwolle
Telefoon (038) 498 2279
www.zwolle.nl

Stadsdeeladvies Oost

Wijkopgaven 2015-2016 Diezerpoort, Berkum, Wipstrik en Wijthmen

Opdrachtgever	E. Wolfkamp
Opdrachtnemer	H. Valkeman
Versie	
Datum	16 maart 2015

Datum 16 maart 2015
Ons kenmerk Stadsdeeladvies Oost

Inhoud

1	**Aanleiding**	**3**
2	**De wijken**	**4**
2.1	Diezerpoort	4
2.2	Berkum	10
2.3	Wipstrik	12
2.4	Wijthmen	14

Datum 16 maart 2015
Ons kenmerk Stadsdeeladvies Oost

1 Aanleiding

Medio 2013 zijn voor de eerste keer op basis het tweejaarlijkse Buurt-voor-buurtonderzoek door de Stadsdeelteams de stadsdeeladviezen voor de vijf stadsdelen opgesteld met daarin de opgaven voor de verschillende wijken. Op basis van de resultaten van het Buurt-voor-buurtonderzoek 2014 en de wijkdialogen die in de stad in februari 2015 zijn gevoerd, is in de stadsdeelteams beoordeeld of de vastgestelde opgaven nog steeds actueel zijn of dat deze aangepast of aangevuld moeten worden met nieuwe opgaven.

In deze notitie wordt kort ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen in de wijken van stadsdeel Oost in 2013 en 2014 en worden de wijkopgaven voor de komende jaren benoemd. Bij de wijkopgaven wordt aangegeven welke organisaties daar invulling aan geven.
Na vaststelling van de opgaven zal verdere uitwerking gegeven worden aan de opgaven. Indien de opgaven ongewijzigd blijven ten opzichte van 2013 dan zullen in gang gezette uitvoeringprogramma's door blijven lopen zolang dat nodig en effectief is.

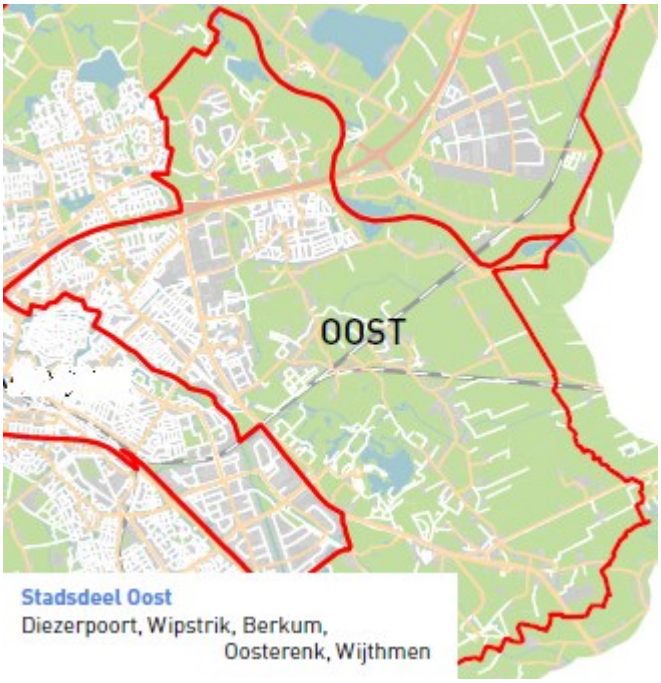

2 De wijken

2.1 Diezerpoort

De wijk Diezerpoort is opgebouwd uit een aantal buurten die zich in verschillende opzichten van elkaar onderscheiden ook in de uitkomsten van Buurt voor Buurt. Grosso mode is er sprake van een positieve trend in Oost en in de afzonderlijke wijken en buurten. De enige buurt die er wat in negatieve zin iets uitspringt is Dieze Centrum. De focus van de werkers was de afgelopen periode vooral gericht op Dieze Oost en Dieze West. Gekoppeld aan een stagnerende ontwikkeling aan de Langenholterweg is deze uitkomst dan ook niet helemaal verbazingwekkend.
Kijkend naar de uitkomsten als geheel en de reacties vanuit bewoners, organisaties en werkers in de wijk komen we tot de volgende opgaven voor de Diezerpoort.

Dieze Oost

In Dieze Oost worden de resultaten van de inspanningen vanuit de natuurlijke wijkvernieuwing zichtbaar. Dit uit zich in een sterk gestegen waardering voor de buurt (van 5,8 naar 6,4) en bovengemiddelde scores op vertrouwen, waardering openbare ruimte en meer inzet voor de buurt.

Tabel waarin met 2012 vergeleken wordt om de totale ontwikkeling te kunnen bepalen.

	3 Dieze-Oost	3
	2012	2014
Algemeen		
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	5,8	6,4
Sociaal		
Sociale cohesie (schaalscore)	4,6	5,0
Leefbaarheid		
Woonomgeving (rapportcijfer)	6,6	6,9
Leefbaarheid (rapportcijfer)	6,6	6,9
Veiligheid		
Veiligheid buurt (rapportcijfer)	6,3	6,6

Bron: Buurt voor Buurt 2014

Kansopgave 1: verbeteren van woningvoorraad en openbare ruimte Dieze Oost
Doel: Dieze Oost is een aantrekkelijke en leefbare woonwijk.
Criteria:

- Differentiatie aanbrengen in kwaliteit woningen en woningtypen.
- Openbare ruimte meer laten aansluiten aan bij wensen bewoners.
- Inzetten op verduurzamen van woningen

Partners: deltaWonen, SWZ. Gemeente,WIJbedrijf
Middelen: uit te voeren binnen gemaakte afspraken en geoormerkte budgetten.

Dieze West, Dieze centrum en Indische Buurt

In Dieze West en de Indische Buurt is over het geheel sprake van een stabiele lijn en op punten een voorzichtig positieve lijn. Dit uit zich o.a. in groeiende gehechtheid aan de buurt.

Tabel Dieze West

Tabel waarin met 2012 vergeleken wordt om de totale ontwikkeling te kunnen bepalen.

	2	2	110	110	112	112	113	113	114	114
	Dieze-West		Het Noorden		Bollebieste		Dieze-centrum		Bagijneweide	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014	2012	2014
Algemeen										
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	6,5	6,6	6,8	6,8	6,0	5,9	6,6	6,5	6,9	7,5
Sociaal										
Sociale cohesie (schaalscore)	5,0	5,0	5,0	5,1	4,9	4,9	4,6	4,6	5,3	5,5
Leefbaarheid										
Woonomgeving (rapportcijfer)	7,0	6,9	7,2	7,2	6,6	6,3	7,0	6,8	7,2	7,5
Leefbaarheid (rapportcijfer)	6,8	6,9	7,1	7,2	6,5	6,4	6,9	7,0	6,9	7,6
Veiligheid										
Veiligheid buurt (rapportcijfer)	6,6	6,7	7,0	6,9	6,4	6,3	6,5	6,6	6,6	7,1

Bron: Buurt voor Buurt 2014

Ook Dieze Centrum laat in de totaal score een stabiele lijn zien. Uit onderliggende cijfers blijkt echter dat binnen het domein leefbaarheid de score op verloedering behoorlijk gestegen is en de waardering voor de gemeente duidelijk gedaald. Zoals eerder aangegeven speelt hier de onduidelijkheid rondom de locatie Langenholterweg, maar ook de nabijheid van de Binnenstad, een rol in.

Tabel Dieze Centrum.

Tabel waarin met 2012 vergeleken wordt om de totale ontwikkeling te kunnen bepalen.

	0,2	0,2	113	113
	Stadsdeel		Dieze-centru	
	2012	2014	2012	2014
Algemeen				
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	7,2	7,4	6,6	6,5
Sociaal				
Sociale cohesie (schaalscore)	5,7	5,9	4,6	4,6
Gehechtheid aan buurt (% (zeer) gehecht)	59%	65%	47%	44%
Leefbaarheid				
Woonomgeving (rapportcijfer)	7,3	7,4	7,0	6,8
Verloedering (schaalscore)	3,8	3,8	4,4	5,1
Sociale overlast (schaalscore)	1,7	1,6	3,3	3,6
Verkeersoverlast (schaalscore)	3,9	4,1	3,7	4,5
Geluidsoverlast (% dat vaak geluidsoverlast ervaart)	29%	31%	31%	35%
Onderhoud fysieke voorzieningen (schaalscore)	6,1	6,1	6,1	5,7
Hoeveelheid fysieke voorzieningen (schaalscore)	6,2	6,2	6,1	5,9
Hoeveelheid sociale voorzieningen (schaalscore)	5,9	6,0	6,1	6,0
Gemeente betrekt bewoners bij buurtveranderingen (% ja)	46%	48%	53%	39%

Bron: Buurt voor Buurt 2014.

Los van de positieve trends blijven buurten als de Schildersbuurt, Bollebieste en Indische Buurt kwetsbare buurten binnen de Diezerpoort, met name in sociaal opzicht (moeite met rondkomen, werkloosheid, voortijdig schoolverlaten, overlast door botsende leefstijlen, verloedering (verharding in onderlingen verhoudingen), weinig vertrouwen in de toekomst). Bij sommige families speelt dit van generatie op generatie en is er sprake van meervoudige problematiek.
De afstand tot de arbeidsmarkt lijkt daarbij steeds groter te worden. Ook wonen in de Diezerpoort relatief veel mensen die zich belemmerd voelen of niet in staat zijn (fysiek, verstandelijk of anderszins) om deel te nemen aan de samenleving.
De afgelopen paar jaar is met inzet van Pauropus ingezet op vergroten van de participatie van deze mensen. De eerste resultaten zijn hoopgevend: het aantal mensen op participatietrede 1 (sociaal isolement) is afgenomen. De grootste beweging is gemaakt van trede 2 naar trede 4.
Dat deze problematiek in deze buurten voorkomt is niet verbazingwekkend gelet de soort woningvoorraad. Een groot deel van deze woningen is recentelijk, tot blijdschap van veel bewoners, gerenoveerd waarmee de sfeer in de buurt, passend bij veel van de bewoners, behouden is gebleven.

	Zwolle	Het Noorc	Bollebiest	Dieze-cen	Hogenkan	Indischebuurt
Voldoende opleiding	100	78	47	114	81	60
Goede gezondheid	100	93	72	92	83	75
Voldoende inkomen	100	66	21	90	53	15
Voldoende taalbeheersing	100	94	39	100	72	56
Woonomgeving en sociaal klimaat	100	66	34	49	52	44
Leefbaarheid	100	71	28	63	62	49
Veiligheid	100	96	59	72	66	81
Werk	100	64	45	77	60	62

Bron: Buurt voor Buurt 2014

Probleemopgave 1: relatief veel sociale overlast en het grote beroep dat op instanties wordt gedaan om deze problemen aan te pakken.
Doel: De overlastgevenden weten zich niet meer onaantastbaar of onwetend, en de overige buurtbewoners weten zich gesteund en nemen verantwoordelijkheid in het aanspreken van en omgaan met deze buurtbewoners.
Buurten: Bollebieste, Schildersbuurt, Indische Buurt en Dieze Centrum
Criteria:

- Overlastmelder moet weten wat hij kan verwachten en wat er met de melding gebeurt.
- Vergroten zichtbaarheid en aanspreekbaarheid werkers in Bollebieste/ Schildersbuurt/Dieze Centrum.
- Gericht en samenhangende (straat-)aanpakken door instanties
- Ondersteunen bij het nemen van eigen verantwoordelijkheid/aanspreken van eigen kracht. Daarbij helder maken welke verwachtingen/beelden bestaan ten aanzien van eigen kracht. Kanteling niet voor iedereen even duidelijk en makkelijk.

Partners: TraversWelzijn, deltaWonen, SWZ, Openbaar Belang, Politie IJsselland, Toezicht & Handhaving, Wijkbeheer, Sociaal Wijkteam en Buurtbemiddeling.
Middelen: Binnen beschikbare middelen Toezicht Openbare Ruimte mogelijk komen tot herschikking van prioriteiten.

Probleemopgave 2: voorkomen uitsluiting/sociaal isolement
Doel: Iedereen doet mee: bewoners aan spreken op dat wat zij wel kunnen en hen zo een, ook voor hen, waardevolle plek te geven in de (wijk)samenleving.
Criteria:

- Borging van de aanpak van Pauropus, gericht op vergroten van de participatie
- Ondersteunen van grote mate van absorptievermogen van de buurten in huisvesting kwetsbare mensen ("portiekstructuur") met name Dieze Oost en Dieze Centrum.
- Sociaal Wijkteam is herkenbare plek voor vragen en ondersteuning.
- Voor de inzet van de woningbouwcorporaties geldt dat hun rol zich gelet hun kennis van de wijk en de wooncomplexen. richt op signalering en toeleiding.

Partners[1]: Sociaal wijkteam, Pauropus, Politie IJsselland, WIJZ en woningbouw-corporaties. Zwolle Doet participeert met o.a. inzet bruggenbouwers in de 2e schil.
Middelen: geen aanvullende middelen.

Wijkbreed: Jeugd in de wijk
De ontwikkelkansen van een deel van de kinderen in de wijk Diezerpoort is kwetsbaar. De afgelopen paar jaar is ingezet op goede ondersteuningsstructuur voor kinderen en hun ouders op de basisschool De Springplank. Echter een groot aantal kinderen uit de wijk gaat elders naar school, met name in de Wipstrik maar ook in Aalanden Zuid.
In de Indische Buurt, Bollebieste en Het Noorden blijft ook het voortijdig schoolverlaten om aandacht vragen.

Probleemopgave 3: Opgroei- en ontwikkelkansen van een deel van de jeugd in de Diezerpoort staat onder druk.
Doel: In afwachting van de jeugdindex inzetten op het verbinden en betrekken van vindplaatsen van kinderen en hun ouders.
Criteria:

- Ondersteunen/faciliteren samenwerking De Springplank met omliggende buurten.
- Benutten kansen gebouw De Springplank en versterken functie Brede School.
- Stimuleren van pedagogisch buurtklimaat.
- Impuls koppelwerk stadsdeel Oost (jongerenwerk – politie).
- Vanuit de gedachte 'Kansen voor jongeren' inzetten op bewegen, weerbaarheid en ondersteuning bij het behalen van een startkwalificatie en bij het vinden van werk ("Make it").

[1] Inzet is primair gericht op de Diezerpoort. Daarnaast valt ook de Zeeheldenbuurt (Wipstrik Zuid) onder het aandachtsgebied van deze opgave.

Partners: Travers Welzijn, OBS De Springplank, Sociaal Wijkteam, politie IJsselland, Sportservice Zwolle/Beweegteam Oost.
Middelen: reguliere middelen; eventueel aanvullend incidenteel uit Diezerpoort sociaal

Wijkbreed: Bewoners aan zet.
Op de wijkdialoog werd een groeiende wijkbetrokkenheid zichtbaar door de komst van meer mensen met eigen plannen en ideeën waarvoor zij zich willen inzetten. Maar wat ook duidelijk werd, is dat dit niet vanzelf gaat: "hoe breng ik het verder", "wie wil mij helpen?" .De bestaande wijkverenigingen kunnen die rol niet vervullen, zij zijn zelf zoekende.
We zien een positieve trend in de waardering voor de inzet van partners al varieert die wel wat per buurt, en in de waardering waarop we als instanties bewoners betrekken bij buurtveranderingen.

Kansopgave 2: behoefte aan een ondersteuningsstructuur voor bewonersinitiatieven ("Bewoners aan zet")
Doel: Afhankelijk van behoefte en inzet van bewoners komen tot een ondersteunings-structuur die aanjaagt, faciliteert en ernaast staat.
Criteria:

- Mogelijkheden WIJbedrijf onder de aandacht brengen en inzetten.
- In samenwerking met Pauropus en bewonersgroepen uit Het Noorden en Schildersbuurt haalbaarheidsplan voor Het Noorden uitwerken.
- Samenwerking tussen wijkvereniging Bollebieste en OBS De Springplank versterken/vergroten.
- Toekomst huidige locatie wijkcentrum Dieze Oost bepalen mede in het licht van mogelijke ruimte voor bewonersinitiatieven in winkelplint Simon van Slingelandtplein.
- Ondersteuningsstructuur voor bewonersinitiatieven openbare ruimte.

Partners: WIJbedrijf, buurtvereniging Bollebieste, andere bewonersgroepen, OBS De Springplank, Sociaal Wijkteam, deltaWonen, TraversWelzijn, Zwolle Doet, Wijkbeheer en Wijkmanagement.
Middelen:

- Het Noorden: inzet Pauropus en eventuele startsubsidie Het Noorden te dekken via Diezerpoort sociaal
- Overige: uit reguliere middelen, eventueel herschikking bestaande subsidies voor wijkorganisaties en –verenigingen.

Ontwikkelingen die aandacht vragen.
Huisvesting Bijzondere Doelgroepen
Steeds meer mensen met een vorm van begeleiding vinden onderdak in Dieze Centrum. Belangrijk hierbij is draagkracht en draagvlak te bewaken. Dit vraagt om nader onderzoek. Dit zal vanuit wijkmanagement worden opgepakt.

Analyse maatschappelijk vastgoed

Vanuit veranderende sociaal maatschappelijke omstandigheden ontstaat een andere behoefte aan een visie op het gebruik van maatschappelijke voorzieningen. De recente wijkdialogen en de constructieve reacties op de aangekondigde bezuinigingen op wijkvoorzieningen hebben geleid tot nieuwe inzichten in de behoeften in de wijk en de manier waarop hier invulling aan kan worden gegeven.
Binnen de gemeente leeft ook de behoefte tot meer inzicht in gebruik en behoefte van maatschappelijk vastgoed.
Vanuit de gemeente is nu een uitvraag gedaan voor een trainee om te onderzoeken welke scenario's mogelijk zijn waarbij het niet alleen gaat om het maatschappelijk vastgoed van de gemeente, maar ook rekening wordt gehouden met maatschappelijk vastgoed van andere partijen. Dit moet leiden tot een efficiënter en doelmatiger gebruik maatschappelijke voorzieningen en – vastgoed . Daarbij zal ook gekeken worden naar beter passende exploitatiemodellen, waarbij nadrukkelijk geanticipeerd wordt op initiatieven uit de wijk.

2.2 Berkum

Tabel waarin met 2012 vergeleken wordt om de totale ontwikkeling te kunnen bepalen.

	14 Berkum (wijk)		320 Brinkhoek		400 Berkum (buurt)	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014
Algemeen						
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	8,4	8,5	8,9	8,8	8,3	8,4
Sociaal						
Sociale cohesie (schaalscore)	6,7	6,9	6,6	6,8	6,7	6,9
Leefbaarheid						
Woonomgeving (rapportcijfer)	8,0	8,1	8,8	8,7	7,9	7,9
Leefbaarheid (rapportcijfer)	7,9	8,0	8,3	8,5	7,8	7,9
Veiligheid						
Veiligheid buurt (rapportcijfer)	7,6	7,5	7,3	7,7	7,7	7,5

De uitkomsten voor Berkum zijn op veel fronten goed en Berkum kent een goed functionerend verenigingsleven, al laat de inzet een dalende lijn zien. Vooralsnog is er geen aanleiding hier een opgave voor te formuleren. Wel van belang dit te blijven volgen. De negatieve score op veiligheid vindt zijn oorzaak in een inbraakgolf voorjaar 2014. Dit is door de wijkvereniging opgepakt door een bijeenkomst over inbraakpreventie te organiseren.
De goede uitkomsten, waaronder ook een goede waardering voor de woonomgeving, willen de Berkummers graag behouden. Deze wens vertaalt zich in een zeer kritische houding jegens bezuinigingen op beheer en onderhoud openbare ruimte. Dit was dan ook het centrale onderwerp op de wijkdialoog. Een grote groep wijkbewoners heeft zich gemeld om verder mee te denken.

Kansopgave: samen invulling geven aan de bezuinigingen beheer openbare ruimte.
Doel: komen tot een gedragen bezuinigingspakket beheer openbare ruimte waarbij gebruik wordt gemaakt van kennis, ideeën en mogelijkheden van bewoners en organisaties in de wijk.
Criteria:

- in samenwerking met wijkvereniging en anderen invulling geven aan de bezuinigingsopgave openbare ruimte.
- Afhankelijk van vragen invulling geven aan ondersteuningsstructuur.

Partners: wijkvereniging Berkum, Wijkbeheer
Middelen: invulling bezuinigingsbudget.

Overige ontwikkelingen
Bewoners inzet voor de wijk.
De wijkgemeenschap Berkum kent een grote inzet van vrijwilligers. Volgens de uitkomsten van het Buurt voor Buurt onderzoek zou de inzet wel iets afnemen. Dit wordt in Berkum zelf niet door echt herkend al geeft men wel aan dat op een bepaalde groep bewoners een groot beroep wordt gedaan. Een aantal ‘trekkers’ zijn gestopt en daarmee is wel expertise verloren gaan. ‘Nieuwe mensen’ willen best doen maar vaak kort en flexibel wat lastig is voor meer coördinerend functies.

Een concrete opgave is nog niet benoemd. Vanuit organisaties in Berkum is aangegeven dat zij onderling meer de verbinding en samenwerking zullen zoeken. In de overleggen vanuit de gemeente met de wijkvereniging Berkum zal een eventuele opgave op dit gebied punt van aandacht zijn. Op basis daarvan zal bekeken wordt waaraan behoefte is en welke inzet daarop mogelijk is.

Toekomst winkelplein.
Een aantal bewoners vanuit Berkum heeft zorgen geuit over de toekomst van het winkelcentrum. Zij willen in gesprek met de ondernemers en de wijkvereniging en kijken of ze gezamenlijk tot een plan kunnen komen.

2.3 Wipstrik

Tabel waarin met 2012 vergeleken wordt om de totale ontwikkeling te kunnen bepalen.

	5	5	120	120	121	121
	Wipstrik		Wipstrik-noord		Wipstrik-zuid	
	2012	2014	2012	2014	2012	2014
Algemeen						
Algemeen oordeel buurt (schaalscore)	7,7	7,9	8,4	8,5	7,2	7,4
Sociaal						
Sociale cohesie (schaalscore)	5,9	6,1	6,5	6,5	5,4	5,7
Leefbaarheid						
Woonomgeving (rapportcijfer)	7,6	7,7	7,9	8,0	7,3	7,5
Leefbaarheid (rapportcijfer)	7,5	7,7	7,9	8,0	7,1	7,4
Veiligheid						
Veiligheid buurt (rapportcijfer)	7,4	7,5	7,6	7,7	7,1	7,3

De wijk Wipstrik wordt door veel wijkbewoners als een prettige woonwijk ervaren. Dit geldt ook in steeds grotere mate voor Wipstrik Zuid waar de sociale cohesie een betere score laat zien en ook de woonomgeving en leefbaarheid beter worden gewaardeerd. Dit uit zich o.a. in nieuwe vrijwilligers die betrokken willen zijn bij de speeltuin en buurtbewoners die openbaar groen adopteren.
Opvallend in de Wipstrik zijn stijgende scores op verkeersoverlast.

	2012		2014		Zwolle	
	Wipstrik-noord	Wipstrik-zuid	Wipstrik-noord	Wipstrik-zuid	2012	2014
parkeeroverlast (% komt vaak voor)	23	26	31	24	17	18
agressief verkeersgedrag (% komt vaak voor)	11	9	6	10	10	11
te hard rijden (% komt vaak voor)	36	23	34	26	31	37
geluidsoverlast door verkeer (% komt vaak voor)	18	13	15	14	13	15

< 14
14 < 19
19 < 23
23 < 28
>= 28
Eenheid
%
Bron
O&S, gemeente Zwolle

Twee jaar geleden werd dit al enigszins zichtbaar. In de tweede helft van 2014 heeft een werkgroep van bewoners al een eerste voorzet gemaakt hoe met verkeersknelpuntenaan de slag te gaan.
Tijdens de wijkdialoog was het de bedoeling hier dieper op in te gaan, maar met name de parkeeroverlast aan de randen van de wijk waar mensen, werkzaam elders in de stad (Oosterenk, Provinciehuis), hun auto op een gratis plek in een woonwijk parkeren, vroeg nadrukkelijk om aandacht. De irritaties zijn groeiende.

Preventieopgave: Bewoners ervaren toenemende parkeeroverlast aan de randen van de wijk.
Doel: terugdringen parkeeroverlast en verkeersonveilige situaties veroorzaakt door werknemers werkzaam elders in de stad.
Criteria:

- Onderzoek naar wie zijn parkeerders en wat zijn hun motieven, in samenwerking met bewonerswerkgroep
- Afstemming ondernemersvereniging Oosterenk en andere werkgevers aan de randen van de wijk.

Partners: bewonersvertegenwoordiging, Ondernemersvereniging Oosterenk, Isala, politie IJsselland, Mobiliteitsmakelaar, gemeente Zwolle.
Middelen: niet beschikbaar

Overige ontwikkelingen.
Tijdens de vorige periode was het tegengaan van sociale overlast en het vergroten van de eigen verantwoordelijkheid een expliciete opgave voor de Zeeheldenbuurt. Uit het Buurt voor Buurt onderzoek blijkt dat het op dit vlak beduidend beter gaat met de buurt. Dit wordt bevestigd door bewoners en werkers. Deze opgave is dan ook niet meer als zodanig opgenomen in het stadsdeeladvies. Het Uitvoeringsteam dat me deze opgave in de Diezerpoort aan de slag gaat, heeft echter ook de Zeeheldenbuurt als aandachtsbuurt. Mochten zich toch problemen voordien op het gebied van sociale overlast, dan zal dit door het Uitvoeringsteam in de Diezerpoort worden opgepakt.

2.4 Wijthmen

Wijthmen scoort in het Buurt voor Buurt onderzoek 2014 op bijna alle terreinen hoog. Of het nu gaat om de gehechtheid aan de buurt, de veiligheid, de waardering voor de woonomgeving, de inzet van bewoners of het zich verantwoordelijk voelen voor de leefbaarheid, op al deze punten scoort Wijthmen hoger dan gemiddeld.
Een paar zaken laten een heel ander beeld zien:

- De tevredenheid voor zorgvoorzieningen
- De tevredenheid voor buurtvoorzieningen

Maar dit gegeven is niet nieuw. In 2011 is een dorpsplan “Samen werken aan Wonen” opgesteld, een plan dat in nauwe samenspraak en met veel inbreng vanuit de bewoners is opgesteld. Het opstellen van dit dorpsplan heeft er wel toegeleid dat meer mensen met vertrouwen de toekomst van hun wijk bezien.

De score op geluidsoverlast is ook hoger. Dit vindt vooral zijn oorzaak in de evenementen op de Wijthmenerplas.

Kansopgave: Vervolg uitwerken dorpsplan ‘Samen werken aan wonen’.
Voor de uitwerking hiervan wordt hier kortheidshalve naar het dorpsplan verwezen.

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	Asbestverontreiniging locatie De Stadkamer aan Zeven Alleetjes
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Ampt - van de Kamp, E (Erlinde) 5168
eenheid/afdeling	Ontwikkeling OWP

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:
De geconstateerde aanwezigheid van asbest in de ten behoeve van de vestiging van De Stadkamer van de GGD gekochte gebouwdelen aan de Zeven Alleetjes.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 1 juni 2015

Onderwerp	Asbestverontreiniging locatie De Stadkamer aan Zeven Alleetjes
Versienummer	V1.1

Portefeuillehouder Jan Brink

Informant R.C. Eggink
Eenheid/Afdeling Ontwikkeling/OW
Telefoon 038 498 2007
Email R.Eggink@zwolle.nl

Bijlagen

1. Samenvatting van het door RPS te Zwolle uitgevoerde asbestinventarisatieonderzoek type B voor de gebouwdelen A, B en D, gedateerd juni 2015.
2. Situatietekening van de ten behoeve van De Stadkamer aangekochte gebouwdelen.

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De geconstateerde aanwezigheid van asbest in de ten behoeve van de vestiging van De Stadkamer van de GGD gekochte gebouwdelen aan de Zeven Alleetjes.

Datum 1 juni 2015

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Op 30 juni 2014 besloot de gemeenteraad ondermeer om in te stemmen met:

- het herhuisvesten van de centrale bibliotheekfunctie (inmiddels De Stadkamer genaamd) in delen van het gebouwencomplex van de GGD aan de Zeven Alleetjes;
- daartoe drie gebouwdelen en grond aan te kopen van de GGD IJsselland en
- de betreffende gebouwdelen ten behoeve van de De Stadkamer te verbouwen.

Vervolgens zijn de stappen gezet om tot de verbouwing van het onroerend goed te komen. Als eerste stap is architect JHK uit Utrecht geselecteerd. Het Definitief Ontwerp voor het bouwplan voor de (ver)bouw is inmiddels gereed. Vervolgens heeft de aannemerselectie plaatsgehad. De sloop, (ver)bouw en terreininrichting is aan aannemer Salverda uit 't Harde gegund. Om te kunnen starten met de sloop- en (ver)bouwactiviteiten in de beide andere gebouwdelen, zijnde het gebouw met cortenstaal (gebouwdeel A) en het hogere betonnen kantoordeel (gebouwdeel B) moest, in vervolg op een asbestinventarisatieonderzoek dat is uitgevoerd ten tijde van het nog in gebruik zijn van de gebouwdelen, een zogenaamd destructief asbestinventarisatieonderzoek type B worden uitgevoerd. Dit onderzoek heeft de afgelopen maand mei plaatsgehad.

Asbestonderzoek
Kort samengevat worden met een asbestinventarisatieonderzoek type A asbesthoudende toepassingen opgespoord die direct zichtbaar of met licht destructief onderzoek waarneembaar zijn. Met een type B onderzoek worden ook niet direct zichtbare asbesthoudende toepassingen opgespoord met behulp van verregaand destructief onderzoek (onderzoek achter vaste wanden, plafonds en vloerdelen, in schachten en spouwmuren etc.).
Asbesthoudende materialen worden in verschillende risicoklassen ingedeeld en deze indeling bepaalt hoe vervolgens met deze materialen (bij sloop en/of verbouwing van het gebouw) moet worden omgegaan.

Kernboodschap
Uit de rapportage van het in de gebouwdelen aan de Zeven Alleetjes uitgevoerde asbestinventarisatieonderzoek type B blijkt dat sprake is van veel asbesthoudende toepassingen in de gebouwdelen A en B. Er zijn meer asbesthoudende materialen aangetroffen dan met de uitkomsten van eerder uitgevoerd asbestinventarisatieonderzoek type A werd verwacht.
In de voornoemde gebouwdelen A en B is sprake van uitzonderlijk veel asbesthoudende toepassingen in met name de constructie van het gebouw. Er is onder meer asbest aangetroffen achter vaste muren en platen en in materialen zoals kitten en bitumen.

Gezondheidsrisico
Op basis van de beschikbare onderzoeksresultaten wordt het risico voor de volksgezondheid voor mensen die in het gebouw hebben gewerkt en mensen die in het gebouw aanwezig zijn geweest verwaarloosbaar geacht. Bij de aangetroffen toepassingen van asbesthoudend materiaal gaat het vooral om materiaal waarin asbest in lage percentages voorkomt en waarbij de asbestvezels stevig vast zitten in het materiaal. In kleinere hoeveelheden is ook materiaal aangetroffen waarin hogere percentages asbest zijn verwerkt in niet hechtgebonden vorm. Deze materialen zijn zodanig verwerkt in

het gebouw dat de kans dat gebruikers van het gebouw aan asbestvezels zijn blootgesteld verwaarloosbaar wordt geacht.

Consequenties
De resultaten van het asbestinventarisatieonderzoek type B worden de komende tijd nader beoordeeld. Beoordeeld wordt welke asbest zonder meer verwijderd dient te worden en welke asbest met het nemen van beheersmaatregelen veilig kan worden gehandhaafd. Daarmee wordt ook duidelijkheid verkregen over de financiële gevolgen en de gevolgen voor de planning voor de herhuisvesting van de Stadkamer.
Er is voor gekozen om u in een zo vroeg mogelijk stadium te informeren over het feit dat een ernstige asbestverontreiniging is geconstateerd. De gevolgen van deze constatering zullen in de komende periode in beeld worden gebracht.

Communicatie
De boodschap van deze informatienota is op het moment van beschikbaarstelling van deze nota aan de raad gedeeld met:
1. Medewerkers van GGD en Veiligheidsregio;
2. Omwonenden van het gebouw;
3. De directie van De Stadkamer;
4. Het algemeen bestuur en de directie van de GGD;
5. De ontwikkelaar en architect van de Zara–vestiging;
6. De architect, aannemer en overige gemeentelijke adviseurs van het bouwplan voor De Stadskamer.

De directe omwonenden zijn per brief geinformeerd en er is een persbericht verzonden.
Met de directie van de GGD is gesproken over het risico voor de volksgezondheid voor mensen die in het gebouw hebben gewerkt en aanwezig zijn geweest. De GGD Ijsselland informeert haar medewerkers en de voormalige huurders van het gebouw hierover.

Vervolg
Om alle gevolgen van de asbestverontreiniging in beeld te brengen zijn nadere onderzoeken nodig. Wij denken op dit moment in ieder geval aan:
1. Onderzoek naar de gevolgen voor het (ver)bouwplan en het beheer van het gebouw;
2. Onderzoek naar de gevolgen in tijd en geld;
3. Onderzoek naar de ten tijde van aankoop beschikbare informatie over asbestverontreiniging;
4. Onderzoek naar de mogelijkheden van het verhalen van kosten.

Ons doel is om de resultaten van de in gang te zetten onderzoeken zo spoedig mogelijk beschikbaar te krijgen waarmee we de gevolgen zo volledig mogelijk inzichtelijk kunnen maken. Wij zeggen toe om u voor het zomerreces nader te informeren.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Datum 1 juni 2015

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer

mevrouw R.E. Riemersma MCM

Situatietekening Blok A, B en C (De Stadkamer) Zeven Alleetjes

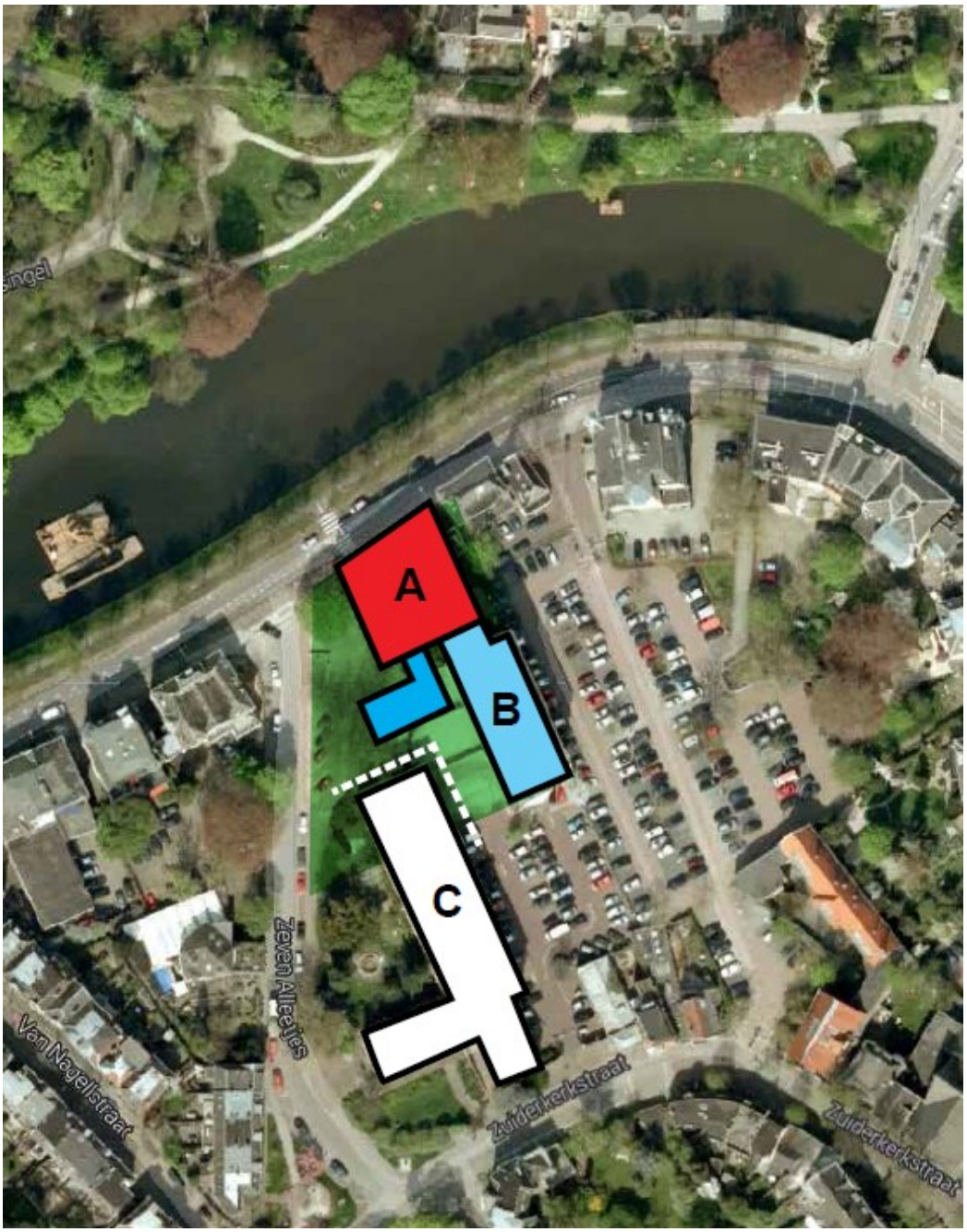

Ampèrestraat 35, 8013 PT Zwolle, Postbus 40172, 8004 DD Zwolle
T +31 880 23 57 50 **W** www.rps.nl **E** zwolle@rps.nl

SAMENVATTING

ASBESTINVENTARISATIE

RPS/1502360N00

Voormalig hoofdkantoor IJsselcentrale
Bouwdeel A en B
Zeven Alleetjes 1
8011 CV Zwolle

Datum: 1 juni 2015

SAMENVATTING, CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

Aan RPS advies- en ingenieursbureau bv is opdracht verleend voor het uitvoeren van een asbestinventarisatie in het voormalige hoofdkantoor van de IJsselcentrale aan de Zeven Alleetjes 1 in Zwolle. De werkzaamheden zijn uitgevoerd in opdracht van de gemeente Zwolle en Bouwbedrijf Salverda.

De asbestinventarisatie is uitgevoerd conform de eisen zoals gesteld in het Certificatieschema SC-540 (2011, versie 2) en heeft bestaan uit een asbestinventarisatie Type A en Type B, uit te voeren voor het doen van een sloopmelding voorafgaan aan het verwijderen van asbest.

Doelstelling

Het doel van de inventarisatie is geweest het inzichtelijk maken van de soorten en hoeveelheden van asbesthoudende toepassingen en het aangeven van de specifieke beschermende arbomaatregelen die toegepast moeten worden bij de verwijdering.

Toelichting:
In de asbestregelgeving zoals verwoord in de SC-540, wordt onderscheid gemaakt tussen enerzijds een asbestinventarisatie uit te voeren in het kader van uit te voeren renovatie- of sloopwerkzaamheden en anderzijds het beoordelen van blootstellingsrisico's aan asbesthoudende materialen tijdens het gebruik van een gebouw. Dit laatste type inventarisatie wordt een 'Type 0' onderzoek genoemd en is niet een standaard onderdeel van de asbestinventarisaties zoals uit te voeren voor het doen van een sloopmelding.

Samenvatting resultaten

In de navolgende tabel is een overzicht opgenomen van de aangetoonde asbesthoudende materialen in hoofdgroepen. Verder is onderscheid gemaakt tussen enerzijds de bevindingen zoals deze relevant zijn voorafgaande aan de verwijdering van asbesthoudende materialen en anderzijds de risicobeoordeling zoals deze uitgevoerd wordt voor het vaststellen van milieuhygiënische risico's ten gevolge asbest aanwezig in gebouwen.

Bij het bepalen van de blootstellingsrisico's wordt onder meer onderscheid gemaakt tussen 'hechtgebonden'- en 'niet hechtgebonden' asbest. Deze termen komen voort uit de asbestregelgeving. Hechtgebonden materialen zijn zodanig 'hard' en in goede staat, dat er normaal gesproken geen asbestvezels vrijkomen, omdat deze zeer sterk gebonden zijn in het materiaal waarmee het vermengd is. Alleen als het materiaal bewerkt wordt (bijvoorbeeld boren, zagen, frezen en dergelijke) is er kans op het vrijkomen van asbestvezels. Niet-hechtgebonden materialen zijn zachter van samenstelling. In het zachte materiaal zijn de asbestvezels slecht gebonden, zodat deze door geringe mechanische krachten op het materiaal vezels vrij kunnen komen.

Hoofdgroep	Materialen	Code en hoeveelheid	Hechtgebonden + asbestpercentage	Risico's gebruik situatie ('-' = geen direct risico)	Opmerkingen in het kader van verbouwing
Installaties	Bitumen in convectorpanelen	B26, 104 stuks	Ja, chr 0,1-2%	-	Convectoren worden verwijderd, dus sprake van asbestsanering
	Kit in luchtkanalen tussen flenzen	B34, 600 m^1	Ja, chr 0,1-2%	-	Luchtkanalen worden verwijderd, dus sprake van asbestsanering ter plaatse van flenzen
	Kit luchtkanalen op muur	B38, 100 m^1	Ja, ant 0,1-2%	-	Idem, kit saneren / beheersen
	Pakkingen radiatoren	B37, 16 stuks	Nee, chr 30-60%	-	Saneren / beheersen
	Pakkingen brandkranen	B39, 6 stuks	Nee, chr 30-60%	-	Saneren / beheersen
	Pakkingen divers	B51, 12 stuks B55, 6 stuks B07, 2 stuks B08, 4 stuks B09, 4 stuks	Nee, chr 30-60%	-	Saneren / beheersen
Brandwerende constructies	Board trappenhuis, achter blinde panelen	B23, 30 m^2	Nee, chr 15-30%	In een gebruik situatie concentratiemetingen uitvoeren conform NEN2991 om vast te stellen of er een actueel blootstellingsrisico aan asbestvezels is	Sanering dringend geadviseerd
	Board techn schacht	B32, 90 m^2	Nee, amo 15-30% en chr 2-5%	In een gebruik situatie concentratiemetingen uitvoeren conform NEN2991 om vast te stellen of er een actueel blootstellingsrisico aan asbestvezels is	Sanering dringend geadviseerd
	Branddeur	B17-20, 4 stuks	n.b.	-	Saneren / beheersen

Hoofdgroep	Materialen	Code en hoeveelheid	Hechtgebonden + asbestpercentage	Risico's gebruik situatie ('-' = geen direct risico)	Opmerkingen in het kader van verbouwing
Afwerking en decoraties	Kit binnen	B02, 51 m^1 B27, 50 m^1 B29, 1 stuks B33, 450 m^1 B35, 25 m^1 B36, 275 m^1	Ja, chr 0,1-2%	-	Saneren / beheersen / valideren
	Stroken in verlaagd plafond	B30, 130 m^2 (plafond)	Ja, chr 5-10%	-	Sanering geadviseerd
	Vensterbanken	B06, 200 m^1	Ja, chr 10-15%		Saneren / beheersen
Gevel- en waterkerende constructies	Borstweringpanelen	B22, 10 m^2	Ja, chr 10-15%	-	Saneren / beheersen
	Kit buitengevel	B05, 23 m^1 B24, 850 m^1 B25, 90 stuks B28, 80 m^1 B40, 300 m^1 B57, 20 m^1	Ja, chr 0,1-2%	-	Saneren / beheersen
	Bitumen op loodslabbe	B42, 15 m^1	Ja, chr 10-15%	-	Saneren / beheersen
Tijdens de bouw toegepaste / achtergebleven materialen	Bitumen / cementlaag binnenzijde gevel	B31, 105 m^2 B41, 1000 m^2 B47, 20 m^2	Ja, chr 0,1-2%	-	Saneren / beheersen Opmerking: Gezien de bouwplannen zal het noodzakelijk zijn bevestigingspunten te maken in de gevels. Dit dient plaats te vinden onder asbestcondities. Bij voorkeur dient de gevel hiervoor gedeeltelijk of geheel gesaneerd te worden.
	Stelplaatjes	B45, 200 m^2 wand	Ja, chr 2-5%	-	Saneren / beheersen
	Lodorith tussen bouwmuren	B52, 4 m^2	Ja, chr 0,1-2%	-	Saneren / beheersen
	Bitumen in convectorputten	B53, 125 m^2	Ja, ant 0,1-2%	-	Saneren / beheersen
	Bitumen tegen bouwk plafond	B54, 50 m^2	Ja, chr 0,1-2%	-	Saneren / beheersen

Hoofdgroep	Materialen	Code en hoeveelheid	Hechtgebonden + asbestpercentage	Risico's gebruik situatie ('-' = geen direct risico)	Opmerkingen in het kader van verbouwing
(Mogelijke) asbest-besmettingen	Restanten koord	B48, diverse stukken	Nee, chr >60%	Visuele besmetting aangetoond. Buiten het besmette gebied geen potentieel en actueel blootstellingsrisico aangetoond.	Sanering dringend geadviseerd
	Restanten board	B49, diverse stukken	Nee, amo 15-30% en chr 2-5%	Visuele en analytische besmetting aangetoond. Rond het besmette gebied een potentieel blootstellingsrisico aangetoond. Hier is geen actueel risico aangetoond.	Sanering dringend geadviseerd
Overig	Losse pakkingen	B50, 3 stuks	Nee, chr 30-60%	-	Sanering geadviseerd
	Board, stelplaatjes	B59, 2 stuks	Nee, chr 15-30%	-	Saneren / beheersen
	Radiator	B03, 1 stuks	n.b.	-	Saneren / beheersen
	Meszekeringen	B04, 1 stuks B11, 28 stuks	n.b.	-	Saneren / beheersen
	Brandkast	B13-16, 3 stuks	n.b.	-	Saneren / beheersen
	Vormstukken	B21, 1 stuks	n.b.	-	Saneren

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	1e fase Dorpsplan Wijthmen
portefeuillehouder	Ed Anker
informant	Koop, AHW (Aldert) 3217
eenheid/afdeling	Ontwikkeling OWP

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De stand van zaken rond de ontwikkeling van de 1e fase van het dorpsplan Wijthmen.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 11 mei 2015

Onderwerp	Dorpsplan Wijthmen 1e Fase
Versienummer	

Portefeuillehouder Ed Anker

Informant A.H.W. Koop
Eenheid/Afdeling Ontwikkeling/OW
Telefoon 038 498 3217
Email AHW.Koop@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De stand van zaken rond de ontwikkeling van de 1e fase van het dorpsplan Wijthmen.

Datum 11 mei 2015

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Het dorpsplan van Wijthmen is destijds samen met de bewoners van Wijthmen tot stand gekomen. De bewoners speelden daarbij een centrale rol. Diverse, vaak intensieve sessies, en een drietal dorpsdebatten leidden uiteindelijk tot het Dorpsplan Wijthmen. Op 13 december 2010 werd het Dorpsplan Wijthmen door de gemeenteraad vastgesteld.

De bewoners bleven ook na de vaststelling van het Dorpsplan steeds actief met als doel tot verwerkelijking van de plannen te komen. Dit leidde ondermeer tot de betrokkenheid van de Stichting Ouderenzorg Wijthmen (SOW) (i.s.m. Driezorg), Salverda en de gemeente Zwolle.
De realisatie van de eerste fase van het dorpsplan Wijthmen zou tot stand moeten komen door een samenwerking tussen deze partijen. Daartoe werden binnen deze samenwerking afspraken gemaakt over verdeling van kosten voor de grondaankoop, plankosten en risico's.

Op 17 februari 2014 werd door de Raad ingestemd met de grondexploitatie voor de realisatie van de 1e fase van het Dorpsplan Wijthmen.

Nadat op 4 maart 2014 met de eigenaar van de grond overeenstemming was over de koopsom en de voorwaarden werd aansluitend gestart met de verdere uitwerking van de stedenbouwkundige schets, de voorbereidingen ten behoeve van de bestemmingsplanprocedure en de afstemming met de provincie en omwonenden. Voor alle betrokken partijen staat daarbij vast dat deze ontwikkeling voor de kern Wijthmen zeer gewenst is.

Kernboodschap
De ontwikkeling van de 1e fase van het Dorpsplan Wijthmen vormt een belangrijke basis en start voor het totale ontwikkelingsplan voor Wijthmen. Ondanks de inzet van de betrokken partijen stagneert de voortgang. Oorzaak hiervan is dat er nog geen sluitende financiering is.

Consequenties
Ten behoeve van de start van de bestemmingsplanprocedures is het van belang dat de financiële haalbaarheid van de ontwikkeling kan worden onderbouwd.
De SOW had in maart 2014 de financiering voor haar deel van de ontwikkeling nog niet rond. Aangezien er ten behoeve van het bestemmingsplan diverse voorbereidende werkzaamheden moesten worden uitgevoerd was dit niet problematisch.
Omdat tijdens de voorbereidingen bleek dat door de milieucontour van één van de aangrenzende boerderijen om aanvullende maatregelen nodig waren, werd de tijd ook benut om hiervoor een oplossing te vinden.

Eind 2014 is alle informatie die nodig is voor de bestemmingsplan procedure zowel inhoudelijk als procedureel helder. Voor de ontwikkeling van het gebied moet naast de bestemmingsplanprocedure ook een procedure voor de milieucontour en de NB-Wetvergunning voor de nieuwe boerderij en de woningbouw worden doorlopen. Op grond van de informatie die dan bekend is tekent zich af dat binnen de gemeente extra dekking voor onvoorziene kosten moet worden gevonden.
De SOW is in gezamenlijkheid met Driezorg in gesprek met een financierder. Hoewel zij positief gestemd zijn over de uitkomst is er op dat moment nog geen zicht op contractvorming.

Datum 11 mei 2015

In april 2015 vindt vanwege de stagnatie in de voortgang, een Bestuurlijk Overleg met de betrokken partijen plaats. Geconstateerd wordt dat er ten aanzien van de financiering van het project onvoldoende voortgang wordt geboekt en dat de tijd begint te dringen. Daarbij geeft Driezorg aan dat zij ten aanzien van de vastgoedontwikkeling geen rol meer zal spelen. In relatie tot de zorg kon er nu geen uitspraak worden gedaan.
Gezamenlijk wordt geconcludeerd dat er in september zicht moet zijn op een sluitende financiering voor het project. Daarom wordt afgesproken dat in september 2015 een Bestuurlijk Overleg wordt gepland om de stand van zaken van de financiering te bespreken.

Financiën
Van oorsprong was het uitgangspunt dat de markt het project oppakt. De gemeentelijke exploitatie is daarom gebaseerd op kosten met betrekking tot de uitvoering van haar gemeentelijke taken.
Inmiddels is samen met de partners onderkend dat het project complexer is dan voorzien.
De op te lossen knelpunten, de extra procedures en de extra inzet werken kostenverhogend.

Een deel van de kosten wordt verdeeld over de drie partners. Dan nog wordt er rekening mee gehouden dat binnen de gemeente extra dekking moet worden gevonden voor circa € 300.000.
Voor dit bedrag is daarom een voorziening in de MPV opgenomen.

Eerst wanneer er concreet zicht is op de realisatie van de 1e fase van het Dorpsplan Wijthmen zal de Raad een onderbouwd voorstel worden voorgelegd om dit bedrag beschikbaar te stellen.

Communicatie
De bevolking van Wijthmen is geïnformeerd over de stand van zaken van het project.

Vervolg
De gemeente en de partners vinden de realisatie van de 1e fase van het Dorpsplan Wijthmen nog steeds een goede maar ook noodzakelijke ontwikkeling voor Wijthmen. Vanwege dat belang zetten de partners zich in om het voorliggende knelpunt op te lossen. In aanloop naar het Bestuurlijk Overleg in september vindt regulier overleg tussen de partners plaats om de voortgang en eventuele scenario's te bespreken.

Openbaarheid
Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer

Datum 11 mei 2015

mevrouw R.E. Riemersma MCM

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	Tijdelijk Anders Gebruiken
portefeuillehouder	Rene de Heer
informant	Koop, AHW (Aldert) 3217
eenheid/afdeling	Ontwikkeling OWP

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De Informatie over het tijdelijk anders gebruiken van beoogde bouwgronden.
2. Dat hiermee motie 138 ,nieuwe maatschappelijke waarde binnen grondbeleid, is afgehandeld.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 19 mei 2015

Onderwerp	Tijdelijk Anders Gebruiken
Versienummer	

Portefeuillehouder R.E de Heer

Informant A.H.W. Koop
Eenheid/Afdeling Ontwikkeling/OW
Telefoon 038 498 3217
Email AHW.Koop@zwolle.nl

Bijlagen Bijlage 1 TAG 2011 - 2014
Bijlage 2 Overzicht initiatieven

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De Informatie over het tijdelijk anders gebruiken van beoogde bouwgronden.
2. Dat hiermee motie 138 ,nieuwe maatschappelijke waarde binnen grondbeleid, is afgehandeld.

voorstel

Datum 19 mei 2015

Toelichting op het voorstel

1. **Inleiding**

Er is een trend gaande dat mensen vaker met initiatieven komen voor hun buurt. Daarbij komt men ook met initiatieven voor kavels bouwgrond die geruime tijd braak liggen. Vanuit de gemeente staan we hier positief tegenover. Het doel daarbij is om het maatschappelijk nut en het imago van braakliggende gebieden te verbeteren in de vorm van bijvoorbeeld natuurontwikkeling en extra speelgelegenheid. Tevens wordt het wenselijk geacht om tot een meer eenduidige en snellere behandeling van verzoeken te komen. Op 19 oktober 2011 wordt door het College de Beleidsnotitie Tijdelijk Anders Bestemmen / Gebruiken (TAB/G) vastgesteld, waarover u vervolgens in kennis wordt gesteld.

Bij deze informatienota vindt u als ***bijlage 1 "TAG 2011 - 2014"***. In deze bijlage zijn de aspecten in relatie tot het Tijdelijk Anders Gebruiken (TAG) inzichtelijk gemaakt. Daarbij wordt ingegaan op: proces en proceduretijd, aantal en aard initiatieven, waar landen initiatieven, de Financiële aspecten. Tevens zijn een aantal verbeterpunten opgenomen.

2. **Kernboodschap**

De bewoners van de stad kloppen met een grote diversiteit aan initiatieven bij de gemeente aan.
Veel van deze initiatieven kunnen door de initiatiefnemers tot uitvoering worden gebracht.
In dat verband voorziet de mogelijkheid om gronden tijdelijk voor andere functies te benutten voor een deel in de behoefte.

3. **Uitgangspunten**

Om tot een efficiënte implementatie van Tijdelijk Anders Gebruiken te komen zijn er vier principes vastgesteld.

A Het gaat om initiatieven die uit de "maatschappij" of "markt" komen. De benodigde activiteiten voor de realisatie van een initiatief ligt primair bij de mensen zelf .

B Initiatieven moeten worden gefaciliteerd met als doel dat de initiatiefnemer in korte tijd weet waar deze aan toe is.

C Tijdelijke initiatieven vergen een proactieve houding van iedereen met een "Ja, mits" mentaliteit.

D Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij reeds bestaande processen en overleggen.

Een ander uitgangspunt is dat de werkzaamheden van de gemeente, het faciliteren van initiatieven, zoveel mogelijk budgettair neutraal moeten worden afgehandeld.

4. **Wat heeft TAG opgeleverd**

Het doel om het maatschappelijk nut en het imago van braakliggende gebieden te verbeteren wordt in de vorm van bijvoorbeeld moestuintjes en speelplaatsjes door middel van TAG bereikt.

De initiatiefnemers betrekken andere buurtbewoners bij de realisatie van hun plan en organiseren daarbij ook het benodigde draagvlak voor het initiatief in de buurt. Dit bevordert de sociale cohesie in de buurt.

Ook zien we dat enkele grotere commerciële partijen de kansen van het tijdelijk anders gebruiken van gronden benutten. Dit gegenereerd inkomsten. In relatie tot de benodigde werkzaamheden zijn deze inkomsten kostendekkend. In relatie tot de totale exploitatie van een gebied zijn deze inkomsten niet kostendekkend.
Voor de kleinere bewoners initiatieven kan inmiddels worden geconcludeerd dat de inkomsten niet kostendekkend zijn.

5. Verbeterpunten

In bijlage 1 staan een aantal verbeterpunten genoemd. De belangrijkste punten zijn de volgende.

- Voor initiatiefnemers moet het niet uit maken met welk idee men waar bij de gemeente aanklopt. Intern moeten we organiseren dat initiatiefnemers via zo kort mogelijke lijnen bij de juiste persoon terecht komt. Er zijn in de afgelopen jaren verbeteringen doorgevoerd. Onder de naam "Initiatiefrijk Zwolle" wordt onderzocht op welke wijze initiatiefnemers nog beter gefaciliteerd zouden kunnen worden.

- Vooral bij TAG-moestuinen blijkt dat het in rekening brengen van huur voor de initiatiefnemers een obstakel is. Daarnaast wordt eenmalig een bijdrage van € 150,- gevraagd voor inzet van ambtelijke uren. Daarom zal voor TAG-moestuinen wel een de eenmalige bijdrage worden gevraagd, maar geen huur meer in rekening worden gebracht.

- Door middel van Geopoort zou inzichtelijk kunnen worden gemaakt welke gronden voor tijdelijk gebruik beschikbaar zijn inclusief informatie over de duur van de beschikbaarheid, contactpersonen. Onderzocht wordt wat de mogelijkheden, kosten en meerwaarde zijn in relatie tot het jaarlijkse aantal initiatieven.

6. Samenvatting en conclusies

De mogelijkheid om gronden tijdelijk voor andere functies te benutten voorziet in een behoefte.
Dit varieert van initiatieven die leiden tot moestuinen en pluktuinen tot grotere commerciële initiatieven.
Geconstateerd moet worden dat het jaarlijkse aantal TAG-initiatieven beperkt is.

Voor alle soorten initiatieven binnen de stad is het belangrijk dat initiatiefnemers goed gefaciliteerd worden. Een belangrijke stap in het eerste contact met de gemeente is dat mensen via korte lijnen bij de juiste persoon terecht komen. Op stedelijk niveau is de ideeënmakelaar tot en met eind 2015 het centrale loket. Op wijkniveau fungeert de wijkmanager als spil.

De totale doorlooptijd van initiatief tot realisatie is in de afgelopen jaren geoptimaliseerd.
De doorlooptijd blijkt ook bij gelijksoortige initiatieven te verschillen door verschillende factoren waar we als gemeente geen invloed op hebben. De voortgang van het proces van planvorming door de initiatiefnemers zou door enige begeleiding wellicht versneld kunnen worden. Anderzijds is het ook in bredere zin een keuze om het initiatief bij de bewoners te laten.

De huur voor de TAG categorie “(Moes)tuintjes voor particulier gebruik” wordt afgeschaft. Het belangrijkste rendement van deze initiatieven is dat zij de sociale cohesie in de wijk bevorderen.

Datum 19 mei 2015

7. Vervolg

Gelijktijdig met de nieuwe MPV wordt jaarlijks inzicht gegeven in het aantal en soort TAG verzoeken van het afgelopen jaar en welk vervolg deze verzoeken hebben gekregen.

8. Vervolg

Gelijktijdig met de nieuwe MPV wordt jaarlijks inzicht gegeven in het aantal en soort TAG verzoeken van het afgelopen jaar en welk vervolg deze verzoeken hebben gekregen.

Openbaarheid

Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer

mevrouw R.E. Riemersma MCM

BIJLAGE 1

TAG 2011 - 2014

1. Inleiding

Op 19 oktober 2011 heeft het College de Beleidsnotitie Tijdelijk Anders Bestemmen / Gebruiken (TAB/G) vastgesteld en u hiervan in kennis gesteld. Het doel was het maatschappelijk nut en het imago van braakliggende gebieden te verbeteren in de vorm van bijvoorbeeld natuurontwikkeling en extra speelgelegenheid.

Vier principes

Een ambtelijk / bestuurlijke verkenning komt in 2011 tot vier principes om tot een efficiënte implementatie van Tijdelijk Anders Bestemmen/Gebruiken te komen.

A Het gaat om initiatieven die uit de “maatschappij” of “markt“ komen. Mede in het licht van de bezuinigingen pleit dit ervoor om als gemeente vooral de regie te voeren.

B Initiatieven moeten worden gefaciliteerd met als doel dat de initiatiefnemer in korte tijd weet waar deze aan toe is. Omdat de gemeente vanuit haar wettelijk taak zorg moet dragen voor een verantwoorde Ruimtelijke Ordening. Maar ook in verband met rechtsbescherming voor andere functies en gebruikers is een duidelijke beschrijving van de procesgang nodig.

C Tijdelijke initiatieven vergen een proactieve houding van iedereen met een “Ja, mits” mentaliteit. Er moet de bereidheid zijn om lef te tonen en risico’s te nemen. Het mag ook een keer fout gaan. Uiteraard mag de eindbestemming niet uit oog worden verloren.

D Een snelle implementatie en een snel proces worden bereikt door zoveel mogelijk aan te sluiten bij reeds bestaande processen en overleggen.

Een ander uitgangspunt is dat de werkzaamheden van de gemeente, het faciliteren van initiatieven, zoveel mogelijk budgettair neutraal moeten worden afgehandeld.

Pauzelandschappen

Pauzelandschappen is een verzamelnaam die vooral door de provincie wordt gebruikt voor braakliggende terreinen van zowel overheden als van derden. De naam pauzelandschap roept wellicht het beeld op dat het om grootschalige initiatieven gaat. De kleinschalige initiatieven zoals tijdelijke pluktuinen en tijdelijke speelplaatsjes vallen ook onder dit begrip.

2. Proces en proceduretijd

In 2011 en 2012 verloopt het omgaan met de initiatieven, zoals bijvoorbeeld bij de Torteltuin, nog met vallen en opstaan doordat dit onderwerp in zijn algemeenheid een andere inzet en houding van de gemeentelijke organisatie vergt. Het opdoen van ervaring en leren van de uiteenlopende verzoeken vraagt tijd.

Ook moeten we ons als gemeentelijke organisatie instellen op een ander toekomstperspectief en toegenomen onzekerheid. Per project verschillen de consequenties. Daardoor kan soms niet goed worden ingeschat of het een gebied voldoende lang beschikbaar is voor een TAG initiatief.

De bewoners met leuke ideeën hebben in de eerste jaren ook nog geen goed beeld van wat het tijdelijk anders gebruiken van gronden inhoudt. De verwachting van initiatiefnemers was soms dat de gemeente met hun idee aan de slag zou gaan. Van begin af aan is echter gesteld dat de benodigde activiteiten voor de realisatie van een initiatief primair bij de mensen zelf ligt.

Door het invoeren van een formulier met vragen over het initiatief gaan initiatiefnemers nadenken over de concrete realisatie van het initiatief. Hierdoor is eerder duidelijk welke acties nodig zijn om het initiatief van de grond te krijgen en wat daarbij de eigen inzet is. Dit blijkt in de praktijk goed te werken.

Uitgangspunt bij de spelregels is dat optimaal gebruik wordt gemaakt van bestaande platforms binnen de gemeente waar nieuwe initiatieven normaliter ook worden afgewogen. De afgelopen jaren is gebleken de set “spelregels” hoe we met verzoeken wordt omgegaan goed werkt. Het merendeel van de verzoeken kan inmiddels min of meer standaard worden afgehandeld. Dat wil niet zeggen dat het afhandelen van een verzoek soms meer tijd in beslag neemt dan we zouden willen.

We maken een onderscheid tussen de procestijd en de procedure tijd.

De procestijd is de tijd die de initiatiefnemers nodig hebben om het plan uit te werken, medestanders te vinden, een geschikte locatie te vinden, eventueel geld te verzamelen en om een akkoord te krijgen van de bewoners die nabij het initiatief wonen.

Het proces van idee tot concreet initiatief duurt het langst. Deze kan variëren van 4 – 6 weken maar soms ook 4 – 6 maanden en langer.
Elk verzoek is anders en heeft zijn eigen kleinere of grotere hick-ups.
Het ene speelveldje of moestuin kan binnen 4 -6 weken geregeld worden een ander verzoek voor het zelfde soort initiatief kan maanden duren.

Het hangt vaak ook van de aanvrager af.
Bij de ene aanvraag neemt een initiatiefneemster de verantwoordelijkheid om zaken te regelen, reageert actief op mails en ondertekent het contract. In een andere situatie zijn een aantal buurtbewoners eerst lang in beraad geweest over wie de overeenkomst moest tekenen.
Ook komt het voor dat initiatiefnemers in beginsel niets willen vastleggen en tekenen.
Er gaat dan de nodige tijd over heen om tot een oplossing te komen.

De proceduretijd is de tijd die nodig is voor het contract en een eventuele Wro procedure.
Procedures worden binnen de gebruikelijke tijd gerealiseerd. Uit een verkenning in 2011 blijkt dat er altijd sprake zal zijn van een proceduretijd van enkele weken. Wanneer een tijdelijke afwijking van het bestemmingsplan of een omgevingsvergunning nodig zou de doorlooptijd kunnen oplopen tot 26 weken. Tot nu toe kan steeds met lichtere Wro instrumenten worden volstaan.

De Werkgroep Tijdelijk Anders Gebruiken houdt zich met name nog bezig met verzoeken die niet op een reguliere manier kunnen worden afgehandeld en/ of als er sprake is van een knelpunt. Ook wordt de voortgang gemonitord en onderzocht op welke manier het tijdelijk anders gebruik nog verder kan worden geoptimaliseerd. Tevens wordt voor het opdoen van nieuwe ideeën landelijke en provinciale ontwikkelingen gevolgd en deelgenomen aan bijeenkomsten op dit gebied.

3. Aantal en aard initiatieven

De gemeente heeft er voor gekozen een beperkte proactieve rol te willen spelen en vooral te willen faciliteren. De “stad” vooral zelf aan zet is om met goede ideeën te komen.
In ***bijlage 2*** vindt u een lijst met een overzicht van de TAG initiatieven.

Aantal en soort initiatieven
In 2011 komen er 25 TAB/G-initiatieven bij de gemeente binnen. Aan het einde van dat jaar zijn sommige dan ook al uitgevoerd of dichtbij uitvoering. De jaren daarna zien we het volgende aantal initiatieven langs komen:

In 2012	19 initiatieven
In 2013	17 initiatieven
In 2014	20 initiatieven

De aard van de initiatieven is heel verschillend. Aan de hand van ervaringen valt een driedeling te maken:

- (Moes)tuintjes; particulieren die braakliggende grond of delen van openbaar groen willen gebruiken voor het telen van eigen groenten
- Semi-commerciële, maatschappelijke, educatieve, recreatieve en sport- initiatieven; initiatieven die een naast een private doelstelling ook een maatschappelijk voordeel opleveren
- Commerciële initiatieven; dit zijn vaak btw-plichtige huurders met een commercieel initiatief

Waardoor vertragen en/ of stoppen initiatieven
Afbreuk door:
- Na een eerste gesprek blijft het benodigde eigen initiatief voor vervolgacties achterwege.
- De grond is te kort beschikbaar om het initiatief tot ontwikkeling te laten komen.
- De grond is qua aard en kwaliteit niet geschikt (stadslandbouw)

4. Waar landen initiatieven

Als gemeente hebben we verschillende soorten gronden in eigendom. Hieronder volgt een overzicht van de soorten gemeentelijke gronden en de mate waarin deze een rol kunnen spelen bij het Tijdelijk Anders Gebruiken.

Verhuurde (niet openbare) terreinen
Verhuurde terreinen liggen verspreid over de stad. Iedere kavel heeft contractueel zijn eigen historie. Het betreft circa 190 kavels. Het gaat om grond die structureel verhuurd wordt. Daaronder vallen bijvoorbeeld ook nutstuinen/ volkstuinen. (ca. 30%).
Doordat deze kavels verpacht worden en ook in gebruik zijn ligt het niet voor de hand dat voor deze kavels verzoeken voor Tijdelijk Anders Gebruiken worden gedaan.

De Voorraad gronden zonder stellig voornemen
Deze gronden zijn in het verleden aangekocht met als doel om ontwikkelingen ten behoeve van woningbouw of bedrijven op termijn mogelijk te maken. Het gaat om ongeveer 590 Ha grond dat doorgaans in het buitengebied ligt. Al deze gronden zijn in gebruik en worden over het algemeen verpacht aan de boeren.
Deze gronden zijn potentieel geschikt voor TAG initiatieven. Het beeld is dat initiatieven die hier zouden kunnen landen een grotere ruimtebehoefte hebben. Dit zal naar verwachting bij de initiatiefnemer ook om een grotere investering vragen waardoor het de vraag rijst in hoeverre er dan nog sprake zal zijn van “Tijdelijk”. Wanneer deze gronden een initiatief aan de orde is zal er een maatschappelijke en financiële afweging moeten worden gemaakt.

De Voorraad gronden met een stellig voornemen
Deze gronden zijn ook bekend onder de naam “Nog Niet in Exploitatie Genomen Gronden” (Nniegg) Oppervlakte 144 hectare.
Deze gronden heeft de gemeente aangewezen als potentiele ontwikkelgebieden. Dit zijn de gronden van Voorsterpoort, Zwartewaterallee en het niet prioritaire gebied van Stadshagen. Deze gronden zijn ingezet als “TAG-grond” in de vorm van bijvoorbeeld, tijdelijke verhuur van gronden aan Scania en ABN AMRO voor parkeren, stadslandbouw in Stadshagen etc.

Gronden binnen actieve grondexploitatie gebieden.
Het gaat om gebieden die momenteel in ontwikkeling zijn voor woningbouw of bedrijven.
De grote locaties betreffen Hessenpoort en Stadshagen. Daarnaast zijn er kleinere locaties zoals Oosterenk-Watersteeg, Hanzeland, Zwolle-Zuid. Bij deze actieve grondexploitaties worden prognoses gemaakt met een inschatting welke gebieden wanneer daadwerkelijk tot ontwikkeling gaan komen.
De beschikbare oppervlakte is lastig te kwantificeren omdat dit direct samenhangt met de periodieke prognoses wanneer deze gronden concreet ontwikkeld gaan worden. Deze prognose komt voort uit

de actuele ontwikkelingen van de voortgang van het plantraject en/ of de contractgesprekken met de verschillende marktpartijen.

Het zijn vooral deze gronden waar de verzoeken om TAG op zijn gericht. Over het algemeen bevinden de gebiedjes waar mensen in geïnteresseerd zijn zich binnen woningbouwgebieden die voor een deel al zijn bebouwd. De interesse van initiatiefnemers gaat doorgaans uit naar de kleinere bouwkavels. Een neveneffect van deze initiatieven is dat ze bijdragen tot de sociale cohesie in de buurt. Maar een beperkt deel van de verzoeken is gericht op bedrijfskavels.

Openbare grond (Algemene Dienst)
Binnen de wijken komen uiteenlopende soorten initiatieven van bewoners tot stand. De gemeentelijke website http://www.geopoort.nl/doemee/ geeft door middel van een kaart, gegroepeerd naar thema, aan waar de ruim 100 grotere en langlopende initiatieven plaats vinden. Circa 30 initiatieven hebben te maken met het gebruik van grond. Daarnaast zijn er uiteenlopende soorten activiteiten op deze site te zien. Bij de wijkbeheerders komt met regelmaat een breed scala aan nieuwe initiatieven binnen. Vanwege de aard en de hoeveelheid worden deze niet op de overzichtskaart bijgehouden.
In de afgelopen jaren ontdekken de bewoners steeds meer wat ze zelf in hun wijk kunnen en mogen doen. Vanuit de wijken wil men dit via de website bij de bewoners nog meer onder de aandacht gaan brengen.

5. Financiële aspecten

Het uitgangspunt is dat de gemeente initiatieven wil faciliteren. Op grond daarvan is gesteld dat initiatieven zoveel mogelijk budgettair neutraal moeten worden afgehandeld.

Werkzaamheden
- *Overeenkomsten:* Voor al het tijdelijke gebruik worden contracten gesloten met als doel die tijdelijkheid en de voorwaarden voor het gebruik vast te leggen. Het is een standaard contract voor TAG initiatieven.
- Verzoeken voor commerciële TAG initiatieven worden gelijk behandeld. Daarbij wordt echter altijd maatwerk geleverd. Dit leidt er toe dat de inhoudelijke en financiële afspraken die contractueel worden vastgelegd per initiatief uiteindelijk kunnen verschillen.
- Wro procedure/ omgevingsvergunning: Dit is doorgaans van toepassing op de grotere commerciële en semi commerciële initiatieven. Tot nu toe kan worden volstaan met lichtere procedures. Daardoor blijven de kosten voor de initiatiefnemer beperkt.
- *Werkgroep Tijdelijk Anders Gebruiken.* Per jaar vindt er circa 10 keer overleg plaats.

Kosten
De 7 deskundigen in de werkgroep TAG besteden op jaarbasis ieder ongeveer 20 uur aan TAG. Afhankelijk van de aard en het aantal initiatieven komt daar voor een enkeling 40 á 60 uur op jaarbasis bij voor inhoudelijke werkzaamheden. Totaal wordt circa 250 á 300 uur aan tijd besteed (€ 37.000).

Dekking
De kosten worden jaarlijks voor een bedrag van € 20.000 betaald uit een TAG budget dat wordt gedekt door huurinkomsten van een commercieel initiatief. Dit loopt vooralsnog nog tot en met medio 2017.
De overige kosten circa € 17.000 komen ten laste van algemene afdelingsbudgetten van betrokken afdelingen.

Huurinkomsten

Grotere commerciële en semi commerciële initiatieven zijn ten aanzien van de werkzaamheden om tot contractvorming te komen kostendekkend.
Jaarlijks ontvangen op grond van één contract € 150.000. Daaruit wordt het bovengenoemde TAG budget van gedekt. De resterende € 130.000 gaat naar de Nniegg. In relatie tot de totale exploitatie van een gebied zijn deze inkomsten niet kostendekkend.

De huurprijzen van de kleine initiatieven zijn niet kostendekkend. De bedragen zijn zodanig klein dat deze in de verschillende grondexploitaties niet apart geadministreerd worden.

Tarieven

Vanwege het uitgangspunt dat er kostendekkend gewerkt zou moeten worden, is uitgewerkt welke kosten in rekening worden gebracht. In de spelregels zijn de te hanteren huurprijzen per categorie bepaald, zodat initiatiefnemers snel inzicht hebben of een initiatief, naast de eigen investering, ook haalbaar is wat betreft huur.
De destijds vastgestelde huurtarieven zijn gerelateerd aan de 3 bovengenoemde categorieën:
1. particulieren ten behoeve van (moes)tuintjes, 2. semi-commerciële initiatieven en 3. commerciële initiatieven. Omdat het gebied tussen categorie 2 en 3 soms grijs kan zijn, zal in eerste instantie onderscheid worden gemaakt in wel en niet btw-plichtige partijen.
Aan deze categorieën zijn samengevat de volgende huurprijzen gekoppeld.

1. (Moes)tuintjes voor particulier gebruik, waar grond niet gebonden is aan een opstal: € 0,75 /m2
   Eenmalige (administratieve) kosten ten behoeve van het opstellen van het contract en bijkomende werkzaamheden € 150,=
2. Semi-commerciële, maatschappelijke, educatieve, recreatieve- en sport initiatieven:
   De huur wordt berekend op basis van de grondprijs voor recreatieve doeleinden á € 35,-/m2 in combinatie met een omslagpercentage 6,1%. Naar mate de omvang toe neemt wordt er een staffel toegepast waardoor binnen bandbreedtes uitgegaan wordt van een lager basisbedrag.
3. Commerciële initiatieven (btw-plichtige partijen). De huur wordt berekend op basis van het bedrag uit de grondprijzennota voor een kleinschalige gronduitgifte á € 95,-/m2 in combinatie met een omslagpercentage 6,1%.

6. Verbeterpunten

Pauze Landschappen binnen Zwolle

Elders in het land komen verschillende soorten initiatieven tot stand. Hoewel de situatie in Zwolle verschilt van andere steden in het land kunnen er zich landelijk ontwikkelingen voordoen die ook voor Zwolle kansen biedt. Daarom blijft het van belang deze ontwikkelingen te volgen en eventuele kansen binnen de stad te stimuleren door ze onder de aandacht te brengen van potentiële initiatiefnemers.
De organisatie van de Pauzelandschappenbijeenkomst in Stadshagen vorig jaar werkt stimulerend voor potentiële initiatiefnemers.

Faciliteren initiatieven

Voor initiatiefnemers moet het niet uit maken met welk idee ze waar bij de gemeente aankloppen. Ook de wijze waarop wij het intern hebben georganiseerd is voor de initiatiefnemer op zich niet relevant. Intern moeten we organiseren dat initiatiefnemers via zo kort mogelijke lijnen bij de juiste persoon terecht komt.

- Tot en met eind 2015 vervult de ideeënmakelaar de rol als centraal loket. Doordat zij de organisatie kent zorgt zij er voor dat initiatiefnemers direct bij de juiste persoon terecht komen.

Er zijn in de afgelopen jaren verbeteringen doorgevoerd. Onder de naam "Initiatiefrijk Zwolle" wordt onderzocht op welke wijze initiatiefnemers nog beter gefaciliteerd zouden kunnen worden.

- “TAG-initiatiefnemers” worden door de ideeënmakelaar direct doorverwezen naar de afdeling vastgoed. Daar kunnen de eenvoudige verzoeken door middel van een standaard contract snel worden afgehandeld. In dit verband leidt het in rekening brengen van huur regelmatig tot discussie met de initiatiefnemer waardoor de contractvorming meer tijd vraagt.
- Vanuit de wijken wil men via de website bij de bewoners nog meer onder de aandacht brengen wat bewoners zelf in de wijk kunnen en mogen doen. Dit gaat om een veel breder palet aan initiatieven dan alleen het in gebruik geven van gemeentelijke grond.
- Voor het faciliteren van initiatiefnemers zou het helpen wanneer informatie over het melden en/ of afstemmen van een initiatief meer vindbaar is op de Website van de gemeente Zwolle.
- Initiatieven moeten we soms bewust gedogen met een bewuste risico-inschatting. Daarbij moet worden gedacht aan het realiseren van eenvoudige voorzieningen (speel/natuurterreintjes of tuintjes) op een gebied met een niet passende bestemming.

<u>Doorlooptijd</u>

- Op de voortgang van het proces van planvorming door de initiatiefnemers hebben wij als gemeente maar beperkt invloed. Enige begeleiding van initiatieven, zonder het initiatief over te nemen, zou wel voor een versnelling zorgen. Dit zal naar verwachting nauwelijks tot meer initiatieven leiden. Dit vraagt ook om extra inzet.

<u>Financieel</u>

- Er zijn in de loop der jaren diverse soorten openbaar groen onder uiteenlopende voorwaarden in gebruik gegeven. Momenteel vindt in verband daarmee een inventarisatie plaats. Het doel is om meer lijn te brengen in het in gebruik geven van openbaar gebied en de voorwaarden waaronder dat gebeurt.

- De huur voor de categorie (Moes)tuintjes voor particulier gebruik wordt afgeschaft.
  Voor reguliere langjarige contracten voor moestuinen betaalt men per jaar € 0,10 – 0,25 /m2.
  Vanuit het oogpunt van kostendekking is destijds voor “TAG-moestuinen” een bedrag van € 0,75 /m2 vastgesteld.
  Vooral bij TAG-moestuinen blijkt dat het in rekening brengen van huur voor de initiatiefnemers een obstakel is. Daarnaast wordt eenmalig een bijdrage van € 150,- gevraagd voor inzet van ambtelijke uren. In de praktijk wordt de eenmalige bijdrage daarom niet opgelegd als de initiatiefnemer huur moet gaan betalen. Daarom zal voor de categorie (Moes)tuintjes voor particulier gebruik wel een de eenmalige bijdrage worden gevraagd, maar geen huur meer in rekening worden gebracht.

  Tegenover het in rekening brengen van huur voor de langjarige moestuinen, en gratis gebruik van grond voor “TAG-moestuinen” moet in ogenschouw worden genomen dat het gebruik van de grond eindig is. Zodra er sprake is van een concrete ontwikkeling moet men binnen een afgesproken tijd de kavel verlaten.

<u>Juridisch</u>

- Doordat er met lichte privaatrechtelijke en publiekrechtelijke instrumenten wordt gewerkt worden op dit punt géén optimalisatiemogelijkheden gezien.

<u>Communicatie</u>

- Door middel van Geopoort zou inzichtelijk kunnen worden gemaakt welke gronden voor tijdelijk gebruik beschikbaar zijn inclusief informatie over de duur van de beschikbaarheid, contactpersonen.

Onderzocht wordt wat de mogelijkheden, kosten en meerwaarde zijn in relatie tot het jaarlijkse aantal initiatieven.

- De communicatie van mogelijkheden binnen de stad via Geopoort zou ook kunnen worden gebruikt bij om inzichtelijke te maken welke gebouwen of gebieden voor transitie beschikbaar zijn. In dat verband zou mogelijk de website WIKAZA een alternatief kunnen zijn.

  N.B. WIKAZA, is een zelfstandige website, het is een open platform met als doel particulieren bij elkaar te brengen rond nieuwe initiatieven en locaties. Zwolle neemt deel aan deze site (naast Amsterdam en Den Haag). De site en de door Zwolle geplaatste onderwerpen is nog in ontwikkeling. Zie WIKAZA.nl

7. Relatie TAG en Transitie Gebouwen

Algemeen gesteld komt het er op neer dat het gaat om ruimte in de stad die voor de korte of langere tijd niet gebruikt zal worden. “Ruimte” staat daarbij voor zowel grond als gebouwen.
Reden waarom de gemeente positief tegenover ontwikkelingen op dit gebied staat, is dat deze ruimten tijdelijk in gebruik worden genomen. Daarmee wordt voorkomen dat de uitstraling van het gebouw of de kavel door achterstallig onderhoud of andere redenen achteruit gaat. Dit heeft ook een negatief effect op de beleving van het gebied waar het in ligt.

<u>Aanbod en vraag</u>
Als gemeente kun je faciliteren of stimuleren dat aanbod en vraag elkaar kunnen vinden.
Het gebruik van een website waarop het aanbod inzichtelijk is gemaakt wordt in zijn algemeenheid wel gezien als een eenvoudig maar effectieve manier om de mogelijkheden te communiceren.

De vraag is wel of een stukje grond dat geschikt is voor een tijdelijke moestuin/ speelplaats of NIEGG-kavel op dezelfde site moet worden geplaatst als een in onbruik geraakt bedrijfspand.
Dit hangt samen met de vraag via welke weg de verschillende doelgroepen het beste worden bereikt.

<u>Inhoudelijke aspecten tijdelijk anders gebruiken</u>
De aard en complexiteit van het tijdelijk anders gebruik van een kavel of een gebouw verschilt wezenlijk.

Voor het tijdelijk in gebruik nemen van kavels worden eenvoudige contracten gemaakt en een huurbedrag bepaald. De initiatiefnemers investeren in de vorm van vrije tijd en soms in de aankoop van wat spullen om het gebied in te richten. Dit doet men met de wetenschap dat men na een paar jaar weer afstand moet doen van het gebiedje. Samengevat is dit zowel inhoudelijk als financieel relatief eenvoudige en overzichtelijke materie.

Voor gebouwen ligt dit wezenlijk anders.
Afhankelijk van wat men met een gebouw gaat doen zal in wat voor vorm dan ook een contract worden opgesteld met één of verschillende gebruikers. Het gebouw zal in ieder geval aan bijvoorbeeld de brandweervoorschriften moeten voldoen en afhankelijk van de aard van de functies ook aan specifieke milieu en bouwregels. Wanneer de functie afwijkt van het bestemmingsplan is het de vraag in hoeverre en voor welke termijn van het bestemmingsplan mag worden afgeweken.
Start de transitie met het doel en/of de potentie een definitieve transitie te worden is dan een aandachtspunt. Wanneer de transitie leidt tot substantiële investeringen zullen partijen meer zekerheid willen. In die lijn zal bij de transitie van een gebouw eerder sprake zijn van een “definitieve” nieuwe functie. Samengevat is het tijdelijk anders gebruiken of de transitie van een gebouw inhoudelijk complexer en meer kapitaal intensief dan bij het tijdelijk anders gebruiken van grond.

8. Samenvatting en conclusies

De mogelijkheid om gronden tijdelijk voor andere functies te benutten voorziet in een behoefte. Dit varieert van initiatieven die leiden tot moestuinen en pluktuinen tot grotere commerciële initiatieven. Geconstateerd moet worden dat het jaarlijkse aantal TAG-initiatieven beperkt is.

Voor alle soorten initiatieven binnen de stad is het belangrijk dat initiatiefnemers goed gefaciliteerd worden. Een belangrijke stap in het eerste contact met de gemeente is dat mensen via korte lijnen bij de juiste persoon terecht komt. Op stedelijk niveau is de ideeënmakelaar tot en met eind 2015 het centrale loket. Op wijkniveau fungeert de wijkmanager als spil.

De totale doorlooptijd van initiatief tot realisatie is in de afgelopen jaren geoptimaliseerd.
De doorlooptijd blijkt ook bij gelijksoortige initiatieven te verschillen door verschillende factoren waar we als gemeente geen invloed op hebben. De voortgang van het proces van planvorming door de initiatiefnemers zou door enige begeleiding wellicht versneld kunnen worden. Anderzijds is het ook in bredere zin een keuze om het initiatief bij de bewoners te laten.

De huur voor de TAG categorie “(Moes)tuintjes voor particulier gebruik” wordt afgeschaft. Het belangrijkste rendement van deze initiatieven is dat zij de sociale cohesie in de wijk bevorderen.

	Start	Naam project	korte omschrijving	organisatie	terrein	uitgevoerd	Status
1	2010	parkeerterrein Scania	24.000m2 grond voor parkeerterrein	Scania	Voorst	ja	In gebruik
	2011	*In 2011 is niet alle informatie vastgelegd.*					
2	1-09-11	Hondenuitlaatterrein	Hondenuitlaatveld als alternatief voor bossen ed in de omgeving	Div. hondenuitlaatservices	Marslanden naast kynologenclub terrein	ja	In gebruik
3	4-09-11	Bijenakkers Oude Mars	Bijenakker op Zandhove	Bijenteeltvereniging Zwolle	Oude Mars	ja	Uitgevoerd
4	21-11-11	Zwolsche Spelt	Winterspelt verbouwen voor project Van Akker tot Bakker	Stadsbakker	Bij Ceintuurbaan	ja	Uitgevoerd, was eenmalig
5	11-11-11	Tactory	Onderzoek reïntegratie en dagbesteding via stadslandbouw	Tactus	Diverse locaties in Zwolle.	nee	Tactus onderzoekt samenwerking met andere partijen, o.a. de Groene Welle, deels aangesloten bij andere initiatieven
	2012						
6	1-01-12	Lippenstift voor de Stad	Wedstrijd voor initiatieven op braakliggende grond. De beste ideeën worden gefaciliteerd bij de uitvoering	st Lippenstift voor de Stad (van Arcadis)	Verspreid over de stad	nee	Niet uitgevoerd. i.v.m. te hoge kosten. Gemeente kan geen bijdrage doen i.v.m. budgettair neutrale uitvoering Tijdelijk Anders Bestemmen/Gebruiken .
7	15-02-12	Festivalcamping	Tijdens ZwolleUnlimited in juni 3 dagen kamperen voor standhouders en festival medewerkers	Xplosief	Achter de Spiegel; Kranenbolwerk; park Weezenlanden	nee	Afgewezen i.v.m. te veel overlast voor bewoners en natuur
8	15-02-12	Buurtrestaurant Zuid	Moestuin bij buurtrestaurant om groenten te kweken met buurtbewoners	particulier initiatief	Nabij BDG Sporthallen	nee	Niet uitgevoerd. Initiatiefnemers kunnen te weinig toezicht uitoefenen, waardoor de kans op vandalisme te groot is .
9	19-02-12	Modelbouwclub	Terrein voor modelautoraces. +- 30 m lang, verzoek om blijvend parcours uit te zetten.	st Modelbouwclub Zwolle	Kan overal, mits geen kans op vandalisme	nee	Doorverwezen naar schaatsvereniging, verzoek is in feite geen tijdelijk gebruik
10	28-02-12	Wilgenenergieplantage	Onderzoek wilgen energieplantage	Stichting Probos	Hessenpoort 3	gereed	Geen haalbare businesscase
11	24-03-12	Buurtmoestuin Anna de Roodestraat	Verbouw groente, fruit etc..	particulier initiatief	Hoek Anna de Roostraat / Jofferenlaan	ja	In gebruik
12	20-03-12	Jongerenparticipatie	Jongerenactiviteiten zoals pijlboogschieten etc..	Travers	Brandweerkazerne Zwolle Zuid	nee	Niet beschikbaar voor tijdelijk anders bestemmen i.v.m. reserveringsovereenkomst grond.- is inmiddels verkocht (sportschool)
13	28-03-12	Green Value	Haalbaarheidsonderzoek transitie van fossiele naar biobased economie.	Witteveen en Bos	Zwolle	gereed	Initiatief wordt gekoppeld aan initiatief van stichting Probos,
14	24-03-12	Natuurbeleefplek	Natuurspeelplek creëren	particulier initiatief	Meanderhof Stadshagen	nee	Destijds niet uitgevoerd i.v.m. aansprakelijkheid gemeente en i.v.m. bouwplannen op korte termijn.
15	3-04-12	Oranjecamping	Oranjecamping tijdens EK van 8 juni tm 17 juni	Promo	Wythmenerplas? Park Weezenlanden?	nee	afgewezen i.v.m. te veel overlast, zowel voor natuur als voor bewoners in omgeving
16	23-04-12	Zelfoogsttuin	Zelfoogsttuin	particulier initiatief	Stadshagen. +- 15.000 m2	nee	Randvoorwaarden voor de beoogde locatie bleken onvoldoende: te natte grond, geen rijke grond. Initiatiefnemers hebben zich inmiddels aangesloten bij ander initiatief
17	4-05-12	Mimosastraat	16 tot 20 tuintjes van 4 x 4 m	particulier initiatief	In totaal +- 320 m2	ja	doorverwezen naar SWZ, eigenaar van de grond. Is gerealiseerd
18	4-05-12	Park Eekhout	Stukje van dierenweide Park Eekhout rolstoeltoegankelijk maken en stadslandbouw creëren voor en met kinderen	Dierenclub Zwolle	+- 100 m2	nee	initiatiefnemers zien er voorlopig van af i.v.m. tijd- en geldgebrek
19	19-06-12	Stichting Art of Life	Tijdelijke binnen- en buitenruimte voor creatieve workshops, moestuin e.d. in en rond FRION-gebouw	st Art of Life	Groene tak aan de Eemlaan	nee	Afgewezen; is niet beschikbaar i.v.m. reserveringsovereenkomst. Gewezen op diverse andere locaties
20	1-07-12	Zonnepark	Onderzoek zonnepark op braakliggend stuk grond of boven parkeerplaats	Duurzaam Energiehandelshuis en	Stadshagen	nee	Niet haalbaar gebleken i.v.m. vandalisme gevoeligheid.
21	1-08-12	Tactus sportterrein	Bij bouwketen Tactus i.s.m. politie, hogeschool Windesheim en Groene Welle, sportterrein creëren. 's Zomers voetbal en 's winters schaatsbaan.	Tactus	Tijdelijk sportveld naast Tactus	ja	Gerealiseerd Dit gebruik is onlangs beëindigd en getransformeerd naar twee moestuin-initiatieven
22	1-10-12	Zonnepark inwoners binnenstad	Onderzoek zonnepark speciaal voor inwoners binnenstad, omdat op huizen in de binnenstad geen zonnepanelen gelegd kunnen worden	Inwoners binnenstad	Binnenstad	nee	Niet haalbaar gebleken
23	1-10-12	Ecodorp Zwolle	Onderzoek haalbaarheid “Dorp” van woningen die 100 % duurzaam zijn gebouwd en door mensen wordt bewoond die in eigen voedsel, water, warmte e.d. voorzien.		Nader te bepalen	nee	Heeft niet tot een plan geleid
24	20-10-12	Groenbeheer Ulgerkamp	Groenbeheer van bos door bewoners Ulgerkamp, creeëren meer biodiversiteit		Groen bossig gebied bij Ulgerkamp	ja	Gerealiseerd

	2013						
25	9-01-13	Akkerbergplein	Natuurspeelplek/pluk-moestuin (vervolg van verzoek buurt Meanderhof Stadshagen= Akkerbergplein)	particulier initiatief	Meanderhof Stadshagen	ja	In gebruik
26	27-02-13	Moestuin Waterlelie	Moestuin tegenover huizenrij van vijf bewoners om groenten te kweken met en voor buurtbewoners	particulier initiatief (famR)	Waterlelie	nee	Initiatiefnemer heeft zich teruggetrokken
27	10-03-13	Natuurbeheergebied + paarden	Natuurbeheer/gebied voor recreatie en wandelgebied met revalidatiecentrum voor paarden; minimaal 5 ha	particulier initiatief	Buitengebieden? Waar kans ligt.	nee	Gemeente niet in bezit van die grond zoals initiatiefneemster die voor ogen heeft. Doorverwezen naar landelijke organisaties
28	14-02-13	Octotuin Zwolle Zuid	Na in 2012 verkenning rondom tijdelijk braakliggend terrein bij bs De Octopus, aanvraag om deze grond	ouders en omwonenden	Tijdelijk braakliggende grond naast De Octopus	ja	In gebruik
29	6-04-13	Moestuin Zwolle Zuid Schaepmanlaan	moestuin aan het spoor bij .Schaepmannlaan	particulier initiatief	Braakliggende grond tussen huizenrij en terrein aan het spoor	Nee	De grond is onderdeel vd schouw vd sloot die langs het spoor loopt en daarmee nodig voor onderhoud.
30	25-05-13	Stichting 4PK buitengebied en gronden binnenstad	Gronden gebruiken als vehikel voor re-integratie van mensen die nu buiten de arbeidsmarkt vallen.	Stichting 4 PK	Braakliggende grond in en rondom de stad	ja	verschillende gronden lopend in onderzoek, maar ook al gronden in gebruik door St4pk en al samen met trajecten via SOZA
31	2-06-13	Stadstuin Fruit en notenbomen plus moestuin	Tussen de 1000m2 en opbouwend naar 5000m2 stadstuin om groente en fruit etc. te verbouwen	particulier initiatief	Braakliggende (rijke) grond in en rondom de stad	Nee/ja	Initiatiefneemster heeft samenwerking gezocht met St4PK en Nijverheidsstraat. De laatste is als moestuin gerealiseerd.
32	21-06-13	Buurtmoestuin Smetanastraat	Moestuin met buurt en voor de buurt	particulier initiatief	Smetanastraat	nee	Niet mogelijk i.v.m. bestemmingsplan en daarnaast te hoge huurkosten
33	14-08-13	Buurtmoestuin Ravelijnstraat Stadshagen	Moestuin voor de straat en alle inwoners vd straat	particulier initiatief	Ravelijnstraat	nee	Te hoge huurkosten
34	1-10-13	Moestuin voor instelling De Omzetting	Moestuin	particulier initiatief	Rondom de instellingen of elders	nee	initiatiefneemster ziet er voorlopig van af i.v.m. tijdgebrek van haar
35	3-10-13	Moderne Ambacht Breecamp-oost	Verbouwen van graansoorten en bloemen en mogelijk grazen van schapen	particulier initiatief	Breecamp-oost	nee	Te hoge huurkosten Daarnaast vond initiatiefnemer de "voorwaarden" waaronder het wordt verhuurd relatief ongunstig om slagvaardig te kunnen werken.
36	10-10-13	Maisvelden	Verbouwen van mais (graansoorten) 5 tot 10 hectare	boer (Dalfsen)	Overal	nee	Doorverwezen naar pachtgronden,
37	13-10-13	Oldenhuisstraat Paardenbak	Plaatsen van paardenbak	particulier initiatief	In eigen buurt	nee	zou afwijking betekenen van algemeen beleid voor het stallen van paarden en pony's; verder stankoverlast plus plaatsen van hekken niet gewenst in woonwijk.
38	11-11-13	Moes- en speeltuin Stadshagen	Moestuin en speeltuin voor buurtje	particulier initiatief	Nijenhuislaan/Melenhorststraat	nee	initiatiefnemer(s) hebben zich teruggetrokken i.v.m. huurkosten en gebrek aan draagvlak in de buurt
39	8-12-13	Eureka	Moestuin voor buurt aan plein	particulier/instelling	Assendorperplein of grenzend aan Aplein	nee	Initiatiefnemer heeft geen plan ingediend ondanks herhaaldelijke reminders gemeente
40	17-12-13	Moes-beleefltuin Stadshagen Breecampoost	Moestuin voor buurt en door buurt	particulier	Braakliggend terrein Breecamp-oost	ja	In gebruik
41	30-12-13	Moestuin en bloemen tuin Terborghstraat	Moestuin voor buurtgenoten	particulier	Terborgstraat of aangrenzend	nee	De grond was feitelijk niet beschikbaar. Doorverwezen naar andere locaties. Niet bereid tot het betalen van huur.

2014

42	21-01-14	Stadsmoestuin	Moestuin voor binnenstad	initiatiefneemster	Thorbeckegracht	nee	Niet geschikt; intensief gebruikte zone van stedelijk groen en niet geschikt voor stadslandbouw, verblijffunctie van bezoekers en openbarre ruimte in de binnenstad en vandalistisch gevoelig
43	27-01-14	Stadslandbouw	Stadslandbouw en educatie	Christiaan Huiskens	Ecodrome	nee	Het complex is verkocht.
44	11-02-14	Buurtmoestuin	Moestuin voor BreecampOost	Diana van der Stouw	Breecamp-Oost	ja	In gebruik met uitbreiding van natuurbeleef-speelplek
45	14-02-14	Speel-educatieveld	Rondom school Toonladder	School Holtenbroek	Holtenbroek	ja	In gebruik vraag was een permanente locatie.
46	22-02-14	Zomerpark Zwolle	Ontmoetingsplek met zand/strand en horeca	Remco Rooker	Hanzeland	nee	Initiatief groots en complex. Daarvoor was grond van meerdere eigenaren nodig. Bleek te complex om tot een realiseerbaar plan te komen. De initiatiefnemer heeft zich teruggetrokken
47	27-02-14	Moestuin	Moestuin	Groene Welle	Oost Zeelaan	ja	In gebruik
48	17-03-14	Luchtsportcentrum	Zoekt een plek voor 12x per jaar. 100 vluchten per dag. Start en landingsplek	initiatiefnemer	Hessenpoort	nee	Naar Kampen
49	17-03-14	Moes-/ pluktuinen	Diverse activiteiten	Joke Wieringa	Stadshagen	ja	Verbonden met en inmiddels aangesloten bij andere initiatieven
50	17-03-14	Moestuin	Moestuin rond oude gymzaal	Landstede	Assendorperdijk 10	Niet bekend	Initiatiefnemer in contact gebracht met Landstede (eigenaar grond)
51	17-03-14	Hondenuitlaatplaats Brutus	Hondenuitlaatservice	Brutus	Fokkerstraat	nee	Terrein bleek te kort beschikbaar (verbreding spoor NS)
52	10-04-14	Speelvelden	Rondom Wendakker en vuurtoren	Scholen (albert Kamphuis)	Stadshagen	ja	Via SWZ
53	10-04-14	Stadslandbouw	Stadslandbouw	Stichting 4PK	Stadshagen	ja	Aangehaakt bij de wijkboerderij Stadshagen
54	15-05-14	Moestuin	Naar aanleiding van Zwolle Actief	Div partijen	Nijverheidsweg	Ja	In gebruik
55	15-05-14	Knuffelweide	Op zoek naar een eigen plek omdat activiteiten op de huidige locatie niet zijn toegestaan.	Het knuffelkonijn	Zwolle zuid en bedrijventerrein	Lopend	In onderzoek, initiatiefnemer heeft nog geen geschikte locatie gevonden. Is ook niet als tijdelijk bedoelt. Vraag is een permanente locatie.
56	15-05-14	Moestuin	Moestuin	Bewoners Veerallee	Oostzeelaan	ja	In gebruik
57	19-05-14	Basketbal-sport-veld	Sport-speelveld	initiatiefnemer	Einde Ravelijnstraat	ja	Via wijkbeheer deels gerealiseerd
58	23-09-14	Speelveld	Speelveld voor kinderen uit de buurt	J Schingenga	Dahliaweg	Ja	In gebruik.
59	07-10-14	Moestuin	Botanische tuin met glazen tempel	initiatiefnemer	Holtenbroek	nee	Initiatiefnemer gaf geen (re)actie (ondanks herhaalde navraag)
60	13-11-14	Stadslandbouw	Stadslandbouw	Diverse personen samen met 4PK	Brinkhoekweg 14		Aangehaakt bij de wijkboerderij Stadshagen
61	17-11-14	Speelterrein voor honden	Speelterrein en educatieruimte	initiatiefnemer	Zwolle breed	nee	Initiatiefnemer haakte af ivm tijdsinvestering en eigen financiële situatie

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	Grondbeleid Nieuwe Stijl
portefeuillehouder	Rene de Heer
informant	Ekelenkamp, JW (Arjan) 2322
eenheid/afdeling	Ontwikkeling OWV

Voorgesteld besluit raad

1. De wijze waarop wij met grondbeleid nieuwe stijl willen inspelen op de transformatie in het fysieke domein.
2. De wijze waarop wij met grondbeleid nieuwe stijl willen komen tot de inhoudelijke invulling van de wettelijk verplichte en jaarlijkse paragraaf grondbeleid bij de gemeentelijke begroting.
3. De gevolgen van grondbeleid nieuwe stijl voor de wijze waarop wij ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk kunnen maken en de daarbij behorende gemeentelijke rol(len).
4. De menukaart grondbeleid welke we situationeel zullen toepassen (zie hoofstuk 3 van bijlage 1).

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 29 mei 2015

Onderwerp	Grondbeleid Nieuwe Stijl
Versienummer	V.2

Portefeuillehouder René de Heer

Informant J.W. Ekelenkamp
Eenheid/Afdeling Ontwikkeling/OW
Telefoon 038 498 2322
Email A.Ekelenkamp@zwolle.nl

Bijlagen
Bijlage 1: Notitie grondbeleid nieuwe stijl (College)
Bijlage 2: Essay Grondbeleid Nieuwe Stijl (Watertorenberaad)
Bijlage 3: Eindpublicatie Leerkring Grondbeleid (Platform31)
Bijlage 4: Infosheet lessen Leerkring Faciliterend Grondbeleid (Platform31)
Bijlage 5: Handreiking Grondbeleid voor raadsleden (VNG)

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. De wijze waarop wij met grondbeleid nieuwe stijl willen inspelen op de transformatie in het fysieke domein.
2. De wijze waarop wij met grondbeleid nieuwe stijl willen komen tot de inhoudelijke invulling van de wettelijk verplichte en jaarlijkse paragraaf grondbeleid bij de gemeentelijke begroting.
3. De gevolgen van grondbeleid nieuwe stijl voor de wijze waarop wij ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk kunnen maken en de daarbij behorende gemeentelijke rol(len).
4. De menukaart grondbeleid welke we situationeel zullen toepassen (zie hoofstuk 3 van bijlage 1).

Datum 29 mei 2015

Toelichting op het voorstel

Inleiding en context
Grondbeleid ondersteunt de ruimtelijke ontwikkeling van de stad, zowel in uitleggebieden als bij de her-ontwikkeling van de bestaande stad. Er gebeurt momenteel veel in het ruimtelijk-fysiek domein. En daar willen we met grondbeleid nieuwe stijl op inspelen. Dat vraagt om enkele strategische beleidsuitspraken over grondbeleid. En deze kunnen niet los worden gezien van de transformatie in het fysieke domein. Zonder in deze informatienota hierover uitputtend te willen zijn, gaat het bijvoorbeeld om de ladder duurzame verstedelijking, het actualiseren van de structuurvisie en aanpak van de leegstand.

Er gebeurt veel in het ruimtelijk-fysiek domein. De rol van de overheid verschuift van het programmeren naar het meer ruimte geven aan en faciliteren van particuliere initiatieven. Zonder dat daarbij onze verantwoordelijkheid voor de ruimtelijke ontwikkeling van de stad verdwijnt. Het Kwaliteitsboek Spoorzone is een voorbeeld van deze werkwijze: een kader dat richting geeft, maar ruimte schept voor ontwikkelingen en initiatieven. Daarnaast hebben we sinds 2012 te maken met de toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking. Dat betekent dat we bij plannen voor stedelijke vernieuwing het bestaan van een regionale behoefte moeten aantonen. De Raad van State hanteert dit vereiste vrij strikt.

We werken ook aan een nieuwe structuurvisie, die aansluit bij de nieuwe realiteit op economisch, maatschappelijk en fysiek gebied en kaders geeft voor de verschillende gebieden. Bijvoorbeeld op het gebied van wonen, duurzaamheid, klimaat en water. Waarbij veel ruimte is voor initiatieven uit en in de stad. De rol van de overheid bij gebiedsontwikkeling verandert en langjarig vooruitkijken is lastig. Met het oog op de aankomende Omgevingswet is de Structuurvisie hét integrale instrument en een eerste aanzet tot een gemeentelijke Omgevingsvisie. Wij hebben u hierover ook recentelijk geïnformeerd.

In de Veranderbrief hebben we de lijnen geschetst waarlangs we ons (maatschappelijk) vastgoed verduurzamen. We zoeken naar slimme combinaties in het beschikbare vastgoed en stoten delen van ons bezit af. De aanpak van leegstand heeft hoge prioriteit. Met eigenaren, ondernemers en andere betrokkenen wordt gebiedsgericht naar oplossingen gezocht (bijvoorbeeld het Broerenkwartier). Initiatieven tot transformatie van leegstaande gebouwen van marktpartijen, ondernemers of inwoners willen we stimuleren en faciliteren. Daarom starten we voor de periode van een jaar de pilot Transitieteam. Dit flexibele team kan gebieds- of casusgericht ondersteunen bij het oplossen of voorkomen van urgente leegstand, primair in de gebieden Binnenstad, Oosterenk en Hanzeland.

In bovengenoemde ontwikkelingen speelt grondbeleid een rol, waarbij (faciliterend) grondbeleid ondersteunend kan zijn aan de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Onze vigerende nota grondbeleid (2009-2013) is echter onvoldoende toegesneden op de transformatie in het fysieke domein.

Op initiatief van de gemeente Zwolle is daarom samen met de ministeries BZK en I&M, VNG, VvG (Vereniging van Grondbedrijven), Watertorenberaad, een groot aantal gemeenten én private partijen gewerkt aan Grondbeleid Nieuw Stijl. Dat heeft geleid tot het Essay Grondbeleid Nieuwe Stijl van het Watertorenberaad (bijlage 2). Op basis hiervan is een notitie opgesteld waarin de belangrijke strategische uitspraken voor het Zwolse grondbeleid nieuwe stijl zijn geformuleerd (bijlage 1). Verder heeft Platform31 in 2014 in samenwerking met het ministerie van Infrastructuur en Milieu de Leerkring Faciliterend

Grondbeleid georganiseerd (bijlagen 3 en 4). Hierin hebben wij als gemeente Zwolle geparticipeerd, samen met nog acht andere gemeenten.

Kernboodschap
De lessen en inzichten uit het Essay Watertorenberaad en de Leerkring Faciliterend Grondbeleid, zijn door Platform31 in drie hoofdessenties als volgt geformuleerd:

1. De maatschappelijke opgave als uitgangspunt voor grondbeleid;
2. Een (cultuur)omslag in denken en doen: faciliteren is hard werken;
3. Verbinden en combineren van financieringsmogelijkheden.

1. De maatschappelijke opgave als uitgangspunt voor grondbeleid
Gemeenten zijn op zoek naar nieuwe manieren van acteren in gebiedsontwikkeling, waarbij de term faciliterend grondbeleid steeds meer gemeengoed wordt. Belangrijkste voordeel van een meer faciliterende houding van de gemeente is dat veel minder (financieel) risico gelopen wordt. Maar misschien nog wel het belangrijkste: er wordt ruimte geboden voor initiatief. Met faciliterend grondbeleid is echter geen eind gekomen aan actief grondbeleid. Gemeenten zullen, afhankelijk van de situatie en context, telkens moeten bezien welke manier van handelen past bij de opgave:

- Ga uit van situationeel grondbeleid: maak een goed afwegingskader met criteria voor de te kiezen strategie per opgave;
- Stel daarbij de maatschappelijke doelen en visie op de stad voorop in het handelen;
- Hanteer een duidelijke definitie van faciliteren die ook bestuurlijk gedeeld wordt;
- Onzekerheid is een constante, bouw daarom flexibiliteit in. Zowel in het proces als in de ontwikkeling.

2. Een (cultuur)omslag in denken en doen: faciliteren is hard werken
Gebiedsontwikkeling is veel meer een samenspel van allerlei initiatieven en partijen geworden. Kleinschalige, binnenstedelijke en organische ontwikkelingen waarbij veel partijen betrokken zijn. Dit vraagt een hele nieuwe manier van samenwerken. Het betekent ook dat partijen moeten doen waar ze goed in zijn. Voor de gemeente is dat vooral het kaderstellen, visie bepalen en toetsen op maatschappelijke waarde. Marktpartijen en particulieren zijn vervolgens aan zet om met hun kennis en kunde ontwikkelingen vorm en inhoud te geven:

- Bepaal met elkaar de houding en manier van werken en laat dit door de hele organisatie omarmen, ook bestuurlijk;
- Ga uit van ‘willen we het’ in plaats van ‘mag het’;
- Wees open en transparant naar alle partijen; werk op basis van vertrouwen;
- Kennis van de markt, het kunnen verbinden van partijen en initiatieven en het intern kunnen organiseren van processen zijn daarbij belangrijke competenties.

3. Verbinden en combineren van financieringsmogelijkheden
Financiering wordt vaak genoemd als één van de grootste bottlenecks van gebiedsontwikkeling in deze tijd. Organische gebiedsontwikkeling vraagt een andere manier van financiering en misschien ook wel een ander financieel instrumentarium. Vooral in binnenstedelijke herontwikkeling is vaak sprake van een onrendabele top, en daarmee een niet-sluitende business case. Ook kostenverhaal wordt veelal genoemd als bottleneck. Een aantal aanpakken kan hierbij helpen:

- Kijk bij de dekking van voorfinanciering naar een nieuwe verhouding tussen grondbedrijf en algemene dienst;
- Maak gebruik van een combinatie van financieringsconstructies;
- Werk met een maatschappelijke business case om meerwaarde te creëren;
- Experimenteer met nieuwe financieringsvormen, zoals stedelijke herverkaveling, crowdfunding en fondsvorming.

Consequenties
De inzichten van het Watertorenberaad (Essay), ondersteund door de Leerkring Facilternd Grondbeleid (Platform31), zijn benut door de vertaalslag naar de wettelijk verplichte paragraaf grondbeleid bij de begroting. In bijlage 2 staan 11 strategische beleidsuitspraken die zijn samengevat in de voorgaande bullets. De beleidsuitspraken vormen de basis om onze verplichte paragraaf grondbeleid bij de begroting (nader) te onderbouwen, te verbeteren en waar nodig verder aan te vullen. Met een aangepaste paragraaf grondbeleid kan Zwolle haar grondbeleid prima verantwoorden. Daarvoor is geen separate nota grondbeleid noodzakelijk. Deze 'moest' vierjaarlijks worden vastgesteld op basis van onze eigen gemeentelijke financiële verordening. Inmiddels is deze verplichting geschrapt uit onze financiële verordening.

Grondbeleid nieuwe stijl zal gevolgen kunnen hebben voor de wijze van financiering van grondbeleid. Het grondbeleid is niet meer vanzelfsprekend de financiële kurk waarop de gemeente drijft. Steeds vaker zal sprake zijn van financieel onrendabele ontwikkelingen om de gewenste beleidsdoelen te realiseren en de dynamiek van stedelijke ontwikkelingen op gang te houden. Het grondbeleid zal dan op andere wijze(n) moeten worden bekostigd. Dat vraagt om vernieuwende werkwijzen, een daarop toegesneden adequate organisatie en mogelijk andere financierings- en/of financieringssystematiek. De komende periode zullen we dat nader moeten onderzoeken. En op grond hiervan eventuele voorstellen formuleren.

Grondbeleid nieuwe stijl zal ook gevolgen kunnen hebben voor onze Meerjaren Prognose Vastgoed (MPV). De komende periode zullen we dat eveneens nader moeten onderzoeken. En op grond hiervan eventuele voorstellen formuleren. Eventuele wijzigingen zullen worden verwerkt in de MPV-2016 en verder. De huidige MPV-2015 is dus nog gestoeld op onze nota grondbeleid 2009-2013. De MPV is een financiële verantwoording van het grondbeleid en betreft een nogal technische en complexe materie. De VNG heeft daarom een handreiking voor raadsleden opgesteld welke voor de volledigheid ter informatie is bijgevoegd (bijlage 5).

Grondbeleid nieuwe stijl vraagt daarnaast om een nieuw gemeentelijk handelingsperspectief: een handelingsleidraad met spelregels. Van product- naar procesdenken. Dit raakt de wijze waarop we als gemeente in het algemeen omgaan met ruimtelijke initiatieven, gebiedsontwikkeling en planbegeleiding. Het raakt ook onze reiswijzer ruimtelijke projecten en de (te actualiseren) structuurvisie. Verder vinden in het kader van het fysieke domein onderzoeken plaats over de wijze waarop wij onze (werk-) processen zouden kunnen verbeteren. Het is daarom niet zinvol om in het kader van grondbeleid sec, zo'n handelingsleidraad te maken.
Dat kan én moet integraler en daar komen we op terug bij de actualisatie van onze structuurvisie.

Communicatie
Niet van toepassing.

Datum 29 mei 2015

Vervolg
De gemeentelijke begroting 2016 zal een vernieuwde paragraaf grondbeleid bevatten waarin ons grondbeleid wordt toegelicht als ook verantwoord. We staan evenwel aan het begin van het veranderproces dat nog de nodige doorlooptijd zal vragen. Hierdoor zal de paragraaf grondbeleid de komende jaren werkenderwijs telkens verder worden uitgebouwd en verbeterd.

Het college gaat graag met u in dialoog over:

- De invulling van de nieuwe verplichte paragraaf grondbeleid bij de begroting;
- Grondbeleid en de mogelijke gevolgen voor de wijze van financiering;
- Grondbeleid en de mogelijke gevolgen voor de MPV;
- Het nieuwe handelingsperspectief voor het fysieke domein (in relatie tot structuurvisie).

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer

mevrouw R.E. Riemersma MCM

toekomst

Zwolle

Grondbeleid Nieuwe Stijl

Een voorzet

“Een zekerheid is dat er weinig zekerheden zijn”

Datum Mei 2015

Inhoud

1	**Inleiding**	**3**
1.1	Inhoud en opbouw	3
1.2	Wat is nu eigenlijk verplicht en wat is facultatief?	3
1.3	Conclusie	4
2	**De 11 strategische beleidsuitspraken**	**5**
2.1	Ten aanzien van facultatieve mogelijkheid nota grondbeleid	5
2.2	Ten aanzien van verplichte onderdelen paragraaf grondbeleid	5
2.2.1	Visie op grondbeleid	5
2.2.2	Wijze van uitvoering grondbeleid	5
2.2.3	Actuele prognose resultaat totale grondexploitatie	6
2.2.4	Onderbouwing van de winstneming	6
2.2.5	Beleidsuitgangspunten reserves in relatie tot risico's	7
3	**Menukaart grondbeleid**	**7**
3.1	Inleiding	7
3.2	Overgaan tot actief handelen als:	8
3.3	Overgaan tot aankopen/'actief-faciliterend' handelen als:	9
3.4	Overgaan tot verkopen/'actief-faciliterend' handelen als:	9
3.5	Overgaan tot meewerken/faciliteren ('passief-faciliteren') als:	9
3.6	De menukaart samengevat:	10

1 Inleiding

De praktijk van vastgoed- en gebiedsontwikkeling is de afgelopen jaren nogal veranderd. Onze oude nota grondbeleid (2009) dateert van net voor het uitbreken van de vastgoedcrisis en kenmerkt zich door een grote mate van maakbaarheid door de lokale overheid en een grote nadruk op controle en verantwoording van het grondbeleid. En juist deze aspecten zijn aan grote veranderingen onderhevig en vragen om een ander handelingsperspectief van de lokale overheid. Dat heeft ook gevolgen voor het gemeentelijke grondbeleid.

Dat is de reden geweest om mee te draaien in een pilot Grondbeleid Nieuwe Stijl. Op initiatief van Zwolle is samen met de ministeries BZK en I&M, VNG, VvG (Vereniging van Grondbedrijven), Watertorenberaad, een groot aantal gemeenten en private partijen gewerkt aan een essay Grondbeleid Nieuw Stijl (zie bijlage). Dit essay beschrijft een aantal essentiële noties over grondbeleid in de nieuwe realiteit van gebiedsontwikkeling en daagt uit tot een groot aantal veranderingen. Wellicht te omvangrijk om allemaal in één keer door te voeren. Daarvoor raken we teveel aan. Het vraagt om systeemveranderingen en veranderingen in houding en gedrag. Het grondbeleid verkeert in een transitiefase.

Een uitdaging derhalve. Kenmerk van transities en systeemveranderingen is dat het langzaam in kleine stapjes gebeurt. Deze notitie is voor het grondbeleid van Zwolle dan ook de eerste stap. Het essay is als bijlage toegevoegd en belangrijke inspiratiebron van de voorstellen die we in deze notitie doen.

1.1 Inhoud en opbouw

We staan allereerst even stil bij de context van het gemeentelijk grondbeleid. Wat is daarbij verplicht en wat is facultatief? We gebruiken daarbij informatie van de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten). Deze gebruiken we als kapstok en op grond hiervan doen we strategische beleidsuitspraken. Als deze hun goedkeuring krijgen, dan zijn we in staat om grondbeleid nieuwe stijl handen en voeten te geven. Dat zal werkenderwijs gebeuren.

De kapstok staat in de volgende paragraaf beschreven. In hoofdstuk 2 staan de strategische beleidsuitspraken. Ze zijn dus ontleend aan het essay grondbeleid nieuwe stijl waarnaar op deze plek nogmaals wordt verwezen. Hoofdstuk 3 beschrijft een zogenaamde menukaart voor grondbeleid: een duiding van het gemeentelijke handelingsperspectief en situationeel grondbeleid.

1.2 Wat is nu eigenlijk verplicht en wat is facultatief?

Onderstaand is gebaseerd op een notitie van de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten).

Kaderstelling

Het college is binnen een gemeente het uitvoerend bestuursorgaan. Die uitvoering wordt door de raad aan kaders gebonden. De raad legt de financiële kaders vast in de begroting. De grondexploitatiebegroting is hierin verwerkt.

De paragraaf grondbeleid bij de begroting
Het college moet in de paragraaf grondbeleid bij de begroting de beleidsvoornemens voor het komende jaar neerleggen. Deze verplichting staat in het BBV. De BBV stelt in de paragraaf grondbeleid de volgende onderdelen verplicht:

- Visie op grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting
- Een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert
- Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming
- De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken

Nota grondbeleid
De raad kan het college vragen om een Nota grondbeleid op te stellen in aanvulling op de Parag raaf grondbeleid. In een dergelijke nota wordt ingegaan op de vorm van het te voeren grondbeleid, verwervingen en beheer, aanbestedingen, uitgifte, kostenverhaal, samenwerkingen, programma‟s, kwaliteit, sturing en verantwoording. In Zwolle is in de gemeentelijke financiële verordening opgenomen dat het college eens in de vier een nieuwe nota grondbeleid ter besluitvorming aan de raad voorlegt. Dit is geen wettelijke verplichting, maar een gemeentelijke beleidskeuze en daarmee dus facultatief. Op grond van de gemeentelijke financiële verordening hebben we ons als gemeente zelf een verplichting opgelegd.

De controle van de uitvoering
Het is aan de raad om te controleren of het college, bij de uitvoering van het grondbeleid, binnen de door de Gemeenteraad vastgestelde beleidskaders is gebleven. De wijze van verslaglegging over het gevoerde grondbeleid zal zodanig vorm moeten worden gegeven, dat de raad in staat is haar controlerende functie naar behoren uit te voeren. In het kader van de beheersbaarheid van de grondexploitatie is het verstandig spelregels vast te stellen omtrent de optimale omvang en de duur van de grondexploitatie. Het kan verstandig zijn de grondexploitatie op te knippen in afzonderlijk herkenbare deel-exploitaties.

De jaarstukken
De jaarstukken (jaarverslag) bieden inzicht in de gerealiseerde kosten en opbrengsten van de door de raad vastgestelde grondexploitaties en in de eventuele afwijkingen in het inhoudelijke programma en in de tijdsplanning ten opzichte van de door de raad vastgestelde uitgangspunten. Het jaarverslag kijkt in andere woorden vooral terug.

1.3 Conclusie

Samengevat:

De paragraaf grondbeleid is wettelijk verplicht. Een nota grondbeleid is in principe facultatief. Op grond van onze eigen financiële verordening hebben we ons zelf de verplichting van een nota grondbeleid opgelegd.

2 De 11 strategische beleidsuitspraken

2.1 Ten aanzien van facultatieve mogelijkheid nota grondbeleid

1. Inmiddels heeft u besloten om de verplichting van een gemeentelijke nota grondbeleid te schrappen uit de gemeentelijke financiële verordening.

2.2 Ten aanzien van verplichte onderdelen paragraaf grondbeleid

2.2.1 Visie op grondbeleid

Visie op grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting:

2. Het grondbeleid is niet meer vanzelfsprekend de financiële kurk waarop de gemeente drijft. Steeds vaker zal sprake zijn van financieel onrendabele ontwikkelingen om de gewenste beleidsdoelen te realiseren en de dynamiek van stedelijke ontwikkelingen op gang te houden. Dat leidt tot maatschappelijke effecten en maatschappelijk rendement. Het grondbeleid zal op andere wijze(n) moeten worden bekostigd. Dat vraagt om vernieuwende werkwijzen, een daarop toegesneden adequate organisatie en mogelijk andere financieringsconstructies en/of financieringssystematiek. De komende periode zullen we dat nader moeten onderzoeken. En op grond hiervan eventuele voorstellen formuleren.

3. Leidend hierin zal de (te actualiseren) structuurvisie zijn. De structuurvisie beschrijft de gewenste sociaal-ruimtelijke-economische ontwikkeling van de stad. Waar mogelijk en nodig zal het grondbeleid worden ingezet om de doelen te bereiken. We stoten gronden af die niet meer nodig (zullen) zijn om de gemeentelijke doelen te realiseren. Grondbeleid staat aldus ten dienste van het realiseren van gemeentelijke beleidsdoelen en het grondbeleid is geen doel op zich. In sommige situaties zal dat vragen om actief grondbeleid en in andere situaties om faciliterend grondbeleid (zie 6).

4. De gemeente zet waar mogelijk in op tijdelijk anders gebruiken/bestemmen van gemeentelijke gronden (TAG/TAB). Tijdelijkheid wordt wel eens getypeerd als het nieuwe permanente. Het kan ook een prima overbrugging zijn alvorens er een nieuwe structurele functie komt. Tijdelijkheid creëert maatschappelijke waarde en effecten. Echter, tijdelijke initiatieven mogen structurele kansen voor permanente functie(s) niet belemmeren. Ze moeten ‘direct’ plaats maken bij concreet aangetoonde behoefte aan structurele, permanente functie(s). Er is momenteel een plan van aanpak TAG/TAB in de maak waarin voorstellen zullen worden uitgewerkt.

5. In het bijzonder zetten we in op duurzame ontwikkelingen op gemeentelijke gronden. Vanuit de energievisie is er behoefte aan ruimte voor duurzame energie (zon, wind en biomassa). Vanuit de klimaatopgave is er ruimte nodig voor oplossingen ten aanzien van waterkwantiteit en –kwaliteit. Gemeentelijke gronden kunnen hierin in meer of mindere mate voorzien.

2.2.2 Wijze van uitvoering grondbeleid

Een duiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert:

6. Het grondbeleid is situationeel bepaald. Dat wil zeggen afhankelijk van de concrete situatie. Als handelingsperspectief gebruiken we daarbij de zogenaamde menukaart grondbeleid. Hierin is een relatie gelegd tussen (gemeentelijke) grondposities en de gemeentelijke prioriteiten. Per casus bepalen we het handelingsperspectief en de inzet van het grondbeleid: actieve grond-productie, actief of passief faciliteren. De rol van de gemeente kan per casus verschillen. Grosso modo zet de gemeente in op het daadwerkelijk mogelijk maken van ontwikkelingen: indien nodig en verantwoord nemen we eventuele gemeentelijke belemmeringen weg gevolg van gemeentelijk beleid en/of regelgeving. De gemeente maakt de beweging van toetser naar stimulator/facilitator. Hoofdstuk 3 gaat in op de menukaart grondbeleid.

7. Een nieuw gemeentelijk handelingsperspectief is nodig; een handelingsleidraad met spelregels. Van product- naar procesdenken. Dit raakt de wijze waarop we als gemeente in het algemeen omgaan met ruimtelijke initiatieven, gebieds-ontwikkeling en planbegeleiding. Het raakt ook onze reiswijzer ruimtelijke projecten en de (te actualiseren) structuurvisie. Verder vinden in het kader van het fysieke domein onderzoeken plaats over de wijze waarop wij onze (werk-) processen zouden kunnen verbeteren. Het is daarom niet zinvol om in het kader van grondbeleid sec, zo'n handelingsleidraad te maken. Dat kan en moet integraler en daar komen we op terug. Uiteraard zullen de aanbevelingen uit het essay grondbeleid nieuwe stijl een plek krijgen.

8. Het grondbeleid als ook het RO-beleid hebben een gereedschapskist gevuld met in te zetten instrumenten. Vanuit het grondbeleid zetten we zoveel mogelijk in op privaatrechtelijke instrumenten. Zo nodig maken we gebruik van publiekrechtelijke instrumenten. Indien zich situaties voordoen dat toepassing van regelgeving zinvolle en gewenste ontwikkelingen onverhoopt blokkeert, dan staan we open om nieuwe praktijken te onderzoeken.

2.2.3 Actuele prognose resultaat totale grondexploitatie

Een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie:

9. Vastgoedontwikkelingen laten zich moeilijk voorspellen. De factoren f (functie), p prijs), q (volume), t (tijd) raken ongewis. We zijn inmiddels afgestapt van het stelselmatig programmeren voor woningbouw, kantoren en bedrijventerreinen. Het gemeentelijk adagium is van programmeren naar stimuleren/faciliteren. Dat houdt tevens in dat de markt en particulieren aan zet zijn. De gemeente wil vraaggericht ontwikkelen: dat wil zeggen vanuit de behoefte van eindgebruikers. Deze voorgestane werkwijze heeft invloed op de huidige manier van werken binnen grondexploitaties en de MPV. Een belangrijke aanbeveling uit het essay is het werken met scenario's en bandbreedtes. De gevolgen voor de grex-systematiek én de MPV zullen nader worden onderzocht. Voorstellen voor nieuwe werkwijze(n) zullen worden voorgelegd.

2.2.4 Onderbouwing van de winstneming

Een onderbouwing van de geraamde winstneming:

10. We hebben vigerend beleid voor (tussentijdse) winstneming. Mede in het licht van het voorafgaande, zal winstneming in de komende jaren extra zorgvuldig moeten plaatsvinden. In geval we (tussentijds) winstnemen heeft dat tot doel om de financiële positie van de algemene reserve Vastgoed te verbeteren (zie ook 11): er is conform de huidige spelregels geen ruimte voor afdrachten aan de Algemene

Dienst. De systematiek van winstneming zal echter mogelijk veranderen in het licht van de uitspraken onder punt 2 en 11.

2.2.5 Beleidsuitgangspunten reserves in relatie tot risico's

De beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van de grondzaken:

11. De opbrengsten die met grondzaken worden gegenereerd zetten we in om een gezonde financiële situatie van de gemeente te houden en/of te bereiken. Dat betekent dat wordt ingezet op: gefaseerd afboeken op grondposities (sparen), creëren van voldoende financiële buffers om tegenvallers structureel op te (kunnen) lossen. Het huidige systeem van spelregels over afdrachten aan de algemene dienst c.q. storten naar de afdeling Vastgoed zal mogelijk worden aangepast. Dit in het licht van de beweging als ware grondzaken te typeren als een 'Algemene Dienst'. Dat vraagt tevens om vernieuwend risicomanagement en mogelijk andere financieringsconstructies en/of financieringssystematiek. De komende periode zullen we dat nader moeten onderzoeken. En op grond hiervan eventuele voorstellen formuleren.

3 Menukaart grondbeleid

3.1 Inleiding

De strategische beleidskaders -deels komende vanuit gemeentelijke beleidsvelden en in onderlinge samenhang gebracht- worden vertaald in een handelingsperspectief. Dit moet ruimte, maar tegelijkertijd ook richting bieden. Zodoende kunnen wij per initiatief/project beredeneerd kiezen welk type beleid wordt gevoerd. Dit noemen we situationeel grondbeleid. Naast de inhoudelijke beleidskaders is het reëel te veronderstellen dat er ook expliciet financiële kaders meesturend zijn. Er zijn immers grote financiële belangen gemoeid met bijvoorbeeld al ingenomen grondposities. Zaken kunnen dus sterk verschillen al naar gelang een nieuwe situatie zich aandient waarbij de gemeente geen grond heeft versus een situatie waarbij de gemeente wel grond heeft.

Bij het situationeel selecteren van een ontwikkelstrategie voor een specifiek project zijn de parameters 'doel/prioriteit' en 'grondposities' nuttig. De eerste wordt bepaald vanuit de strategische beleidskaders (bv. Structuurvisie, Ontwikkelingsvisie, Gebiedsvisie, etc.). De tweede wordt bepaald vanuit de feitelijke financiële grondpositie.

De menukaart ziet er dan grofweg als volgt uit en de overwegingen hierbij zijn uitgewerkt in de paragrafen 3.2 t/m 3.5.

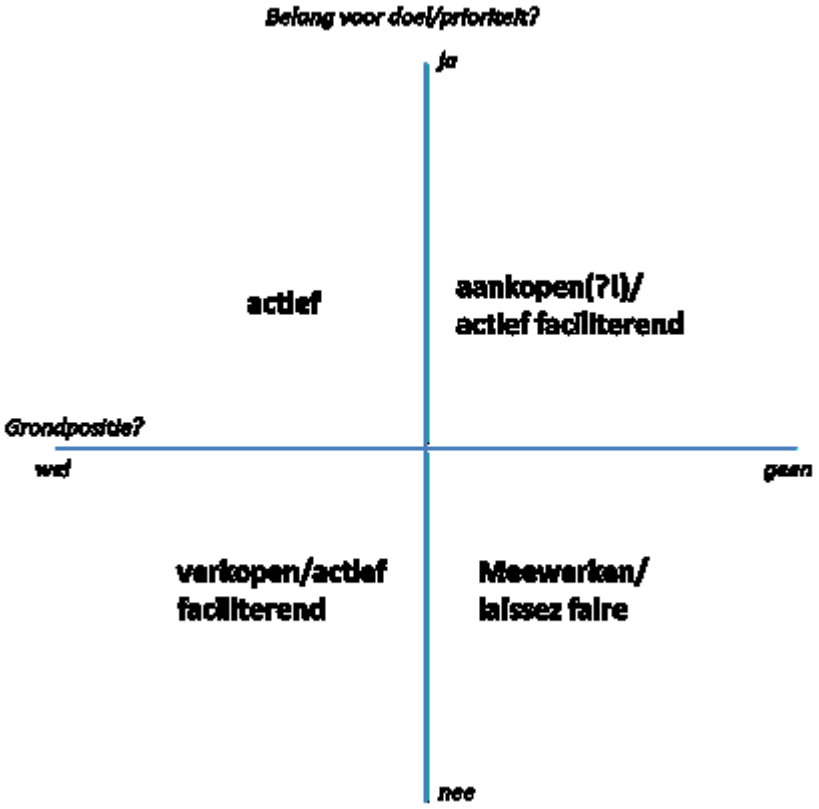

3.2 Overgaan tot actief handelen als:

- Wij hoge prioriteit geven aan de beoogde ontwikkeling;
- Wij de benodigde gronden in handen hebben en tot ontwikkeling willen (laten) brengen (= bijvoorbeeld overgaan tot pitch, prijsvraag, open uitnodiging, of tender/aanbesteding, concessie);
- Wij de benodigde gronden in handen hebben en bijvoorbeeld in verband met risico en expertise dit samen met de markt tot ontwikkeling willen brengen (bijvoorbeeld via een PPS of een ‘open raamovereenkomst);
- Wij de grond hebben maar de markt de gronden en ontwikkeling niet van ons wil over wil nemen om de beoogde ontwikkeling te realiseren (= gemeentelijke zelfrealisatie).

Als wij kiezen voor het laten realiseren van de beoogde doelen door de partijen en actoren in markt en maatschappij kunnen we kiezen voor:

- geheel de regie nemen en overgaan tot tenderen/aanbesteden van de gewenste ontwikkeling;
- een volwaardige PPS-samenwerking.

Ook hier wordt in feite ‘actief-faciliterend’ gehandeld: binnen ruime kaders wordt de markt en maatschappij ruimte geboden om invulling te geven aan de beoogde doelen. Dit kan bijvoorbeeld door open uitnodigingen te doen via pitches, prijsvragen. Dit kan daarna overigens alsnog leiden tot grondverkoop, PPS of een concessie. Ook is de inzet mogelijk van innovatieve grondbeleidsinstrumenten zoals (dynamische) erfpacht, ingroeimodellen.

3.3 Overgaan tot aankopen/‘actief-faciliterend’ handelen als:

- Wij hoge prioriteit geven aan de ontwikkeling;
- Wij de grond en regie in handen willen krijgen als de markt geen medewerking wil verlenen (= overgaan tot aankopen, of participeren in ontwikkeling/PPS);
- Wij de benodigde gronden niet in bezit hebben en ook niet willen/kunnen krijgen (= overgaan tot ‘actief-faciliteren’, verleiden).

De gemeente kan ‘actief-faciliterend’ inzetten op realisatie van de beoogde doelen. Als we de regie ook financieel willen en kunnen pakken, dan kan er zelfs worden aangekocht of geparticipeerd (bv. via PPS). Het ligt echter meer voor de hand over te gaan tot het ‘makelen en schakelen’. Wij kunnen onze externe kanalen inzetten om partijen en gebruikers bij elkaar brengen via ons account-, proces-, project-, gebieds- en wijkmanagement . Ook kunnen we nadrukkelijk overgaan tot functieregie om de beoogde doelen in samenwerking met de marktpartij te bereiken. De verdere invulling van het plan kan aan de markt worden overgelaten. Hiermee wordt bedoeld dat wij geen uitgebreide lijst met eisen moeten optellen maar ons beperken tot een aantal inhoudelijke ‘outcome’-doelstellingen; een kader met minimum eisen of enkele punten die absoluut niet de bedoeling zijn. Op deze manier wordt binnen deze kaders ruimte en zekerheid geboden aan de markt. Hierover maken wij dan meebewegende/ flexibele afspraken die door de tijd heen worden herijkt. Inclusief bijvoorbeeld het inbrengen van optionele planonderdelen waarbij bij realisatie de opbrengsten worden geherinvesteerd in het gebied zelf.

3.4 Overgaan tot verkopen/’actief-faciliterend’ handelen als:

- Wij een lage/geen prioriteit geven aan een ontwikkeling;
- Wij de grond in handen hebben.

In dit geval verleiden wij idealiter de markt om de gronden van ons over te nemen. Dit zal doorgaans vooral slagen vanuit partnerschap met de markt. Ook dit kan bijvoorbeeld door het uitschrijven van prijsvragen, open calls, etc. Het uitschrijven van tenders/ aanbestedingen ligt minder voor de hand: er is immers geen gemeentelijke prioriteit in het geding. Een concessiemodel is wel goed mogelijk afhankelijk van de marktinteresse. In deze situaties komt ook het spectrum van het mogelijk maken van tijdelijke bestemmingen, het verleiden van partijen via ingroeiprijzen, dynamische erfpacht, etc. aan de orde.

3.5 Overgaan tot meewerken/faciliteren (‘passief-faciliteren’) als:

- Wij een lage/geen prioriteit geven aan de ontwikkeling;
- Wij niet de grondposities in handen hebben.

Initiatieven vanuit de markt zijn welkom, maar wij sporen de markt niet actief aan om een ontwikkeling op te pakken. We ondersteunen als nodig en daar dient de markt dan ook voor de betalen. De markt is leidend en kan ook bijvoorbeeld zelf het RO-traject voeren. In geval de ontwikkeling echt conflicteert met onze gemeentelijke geformuleerde doelen, kunnen wij de ontwikkeling belemmeren via het publiekrechtelijk instrumentarium c.q. de bevoegdheden van college en raad. Bijvoorbeeld als een ontwikkeling niet past binnen een bestemmingsplan, hoeven wij verder geen medewerking aan de ontwikkeling te verlenen.

3.6 De menukaart samengevat:

Samenvattend ontwikkelt zich tot onderstaande menukaart grondbeleid. Het betreft een overzichtsbeeld van welke keuzes zich aandienen bij situationeel grondbeleid.

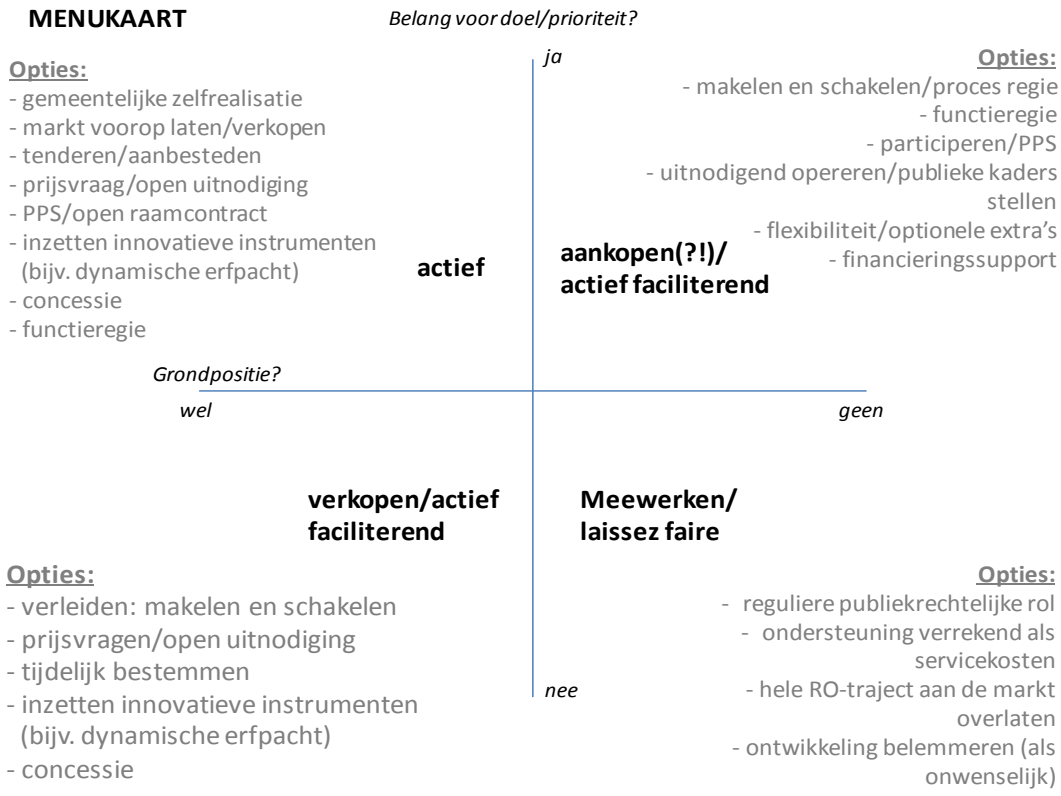

Essay

Naar een Nota Grondbeleid Nieuwe Stijl

Hoe kan de Nota Grondbeleid afgestemd worden op de nieuwe realiteit?

Watertorenberaad

Secretariaat Watertorenberaad
Watermanweg 44
3067 GG Rotterdam
secreteriaat@watertorenberaad.nl
www.watertorenberaad.nl

Essay

Naar een Nota Grondbeleid Nieuwe Stijl

Hoe kan de Nota Grondbeleid afgestemd worden op de nieuwe realiteit?

April 2014

Watertorenberaad
Watermanweg 44
3067 GG Rotterdam
secretariaat@watertorenberaad.nl
www.watertorenberaad.nl

Disclaimer:
Dit essay is opgesteld door het Watertorenberaad. Het Watertorenberaad is een samenwerkingsverband van private partijen (ontwikkelaars, bouwers, beleggers, banken, etc.), semi-private (corporaties, kennisinstituten) en publieke partijen (gemeenten, provincies, Rijk). Het Watertorenberaad stelt als doel een bijdrage te bieden aan gebiedsontwikkelingen op basis van denken & doen, het leveren van kennis & kunde en het beïnvloeden van houding & gedrag. Juist door deze onderdelen te combineren kunnen nieuwe werkwijzen ontwikkeld en geïmplementeerd worden. Dit product is op initiatief van de gemeente Zwolle en met medewerking van onder andere het Rijk, VNG en Vvg tot stand gekomen.

Bron afbeelding titelblad: www.g2k.nl

Samenvatting in 2A4: kernboodschappen voor de Nota Grondbeleid Nieuwe Stijl

Dit essay gaat in op de vraag hoe een Nota Grondbeleid ingericht kan worden zodat deze op de substantieel veranderende werkelijkheid van de ruimtelijke ontwikkeling in Nederland is afgestemd. Hier volgt een beknopte samenvatting:

a) Inhoudelijke koersbepaling: lange termijn ambities centraal, zonder te programmeren

- Bepaal met de raad de inhoudelijke -kwalitatieve- lange termijndoelen voor de gemeente. Wat wil deze gemeente zijn en bereiken, ook binnen de regio? Leg ruimtelijke accenten maar programmeer niet. Van het 'wat' naar het 'waarom en hoe'. Dit kan worden vastgelegd in een Ontwikkelingsvisie o.i.d.;
- Afhankelijk van de regionale woningvraag verschuift in veel gevallen de noodzaak van kwaliteitstoevoeging via uitleglocaties naar een dominantere opgave in het verbeteren of zelfs overeind houden van de bestaande stad. In groeiregio's zal het echter ook gaan over uitbreiding van de bestaande voorraad of een combinatie van beiden.

b) Procesmatige koers: meebewegen met ontwikkelingen via een handelingsleidraad en spelregels die door de gemeenteraad zijn vastgesteld

- Handelingsleidraad met spelregels vaststellen: klant (eindgebruiker) voorop, maatwerk, acceptatie intrinsieke onzekerheid, beslissingscriteria, het verminderen van stapeling en verkokering van beleid en eisen ('ontslakken');
- Ruimte aan initiatiefnemers. Overheid stelt zich flexibel op. Inrichten op andere competenties. Co-creatie (ontwikkelen met en door eindgebruiker) als principe voorop stellen, leidt mogelijk ook tot grotere multiplier;
- Het huidige instrumentarium maakt meer mogelijk dan vaak wordt gedacht: biedt experimenteerruimte;
- Steeds meer privaatrechtelijk regelen in plaats van publiekrechtelijk, is flexibeler maar betekent grotere rol goede samenwerking, maar ook goede borging van democratisch belang via raadscontrole op principes;
- Toegevoegde waarde gemeente verandert van het aankopen en bouwrijp maken van bouwgrond naar makelen en schakelen; 'stadsontwikkeling zonder grex'. Bestaande kennis en kunde binnen grondbedrijf is en blijft relevant, indien nodig nieuwe competenties aan boord brengen.

c) Consequentie voor aansturing en rolneming: raad op afstand maar toch dichtbij, strakke procesregie

- Raad: Blijvend sturen op hoofdlijnen, maar ook dichterbij blijven: strakke informatievoorziening. Debat over ruimtelijke doelen op outcome-niveau en de rol van grondbeleid daarbij. Daarvoor is handelingsruimte nodig. Het opstellen van kaders kan voorkomen dat: 'alles kan en mag';
- College: Sturen op het 'waarom en hoe' in plaats van 'wat'. Durf wel te kiezen voor bepaalde ontwikkelingen die minimaal vereist zijn. Laat verder ruimte voor nieuwe initiatiefnemers. Verleid partners, organiseer investerend vermogen. Duidelijkheid bieden over publiek-publieke samenwerking en procesgang;
- Ambtelijke organisatie: Strakke procesregie op planontwikkeltraject in specifieke 'arena's/beslistafeltjes, nauwe samenwerking tussen zowel account-, wijk-, project- en gebiedsmanagement, beleid, marketing, verkoop/gronduitgifte, juridische zaken. Belang van goede intake en management van verwachtingen.

- Markt en maatschappij[1] krijgen -echt- de ruimte, toegevoegde waarde overheid ligt in dienstverlening. Maar ook spelregels voor initiatiefnemers: committeren aan procesbeginselen, inclusief transparantie.

d) Concrete vertaling principes in Nota Grondbeleid: 'actief-faciliteren', af/opbouwen en herijken

- Het grondbeleid kader-stellend inzetten, daarbinnen situationeel grondbeleid voeren aan de hand van een handelingsleidraad. Per initiatief/project beredeneerd kiezen welk type beleid (actief/faciliterend) gevoerd wordt. Het 'actief-faciliteren' (actief meedoen zonder grondposities in te nemen) speelt een belangrijke rol binnen de Nota Grondbeleid Nieuwe Stijl.
- Hoe vorm te geven aan 'actief-faciliterende' houding overheid: het in netwerken, tijdsinzet, innovatieve inzet RO-/grondinstrumentarium, functieregie, etc. actief ondersteunen van ontwikkelingen. Situationeel te bepalen. Uitgaande van combinatie kwalitatieve inhoudelijke doelen en financiële sturing;
- Ander model grondbedrijf: in toenemende mate geen terugverdienoptie/kostenverhaal meer c.q. lastiger te verwezenlijken. Wordt eigenlijk een gewone gemeentelijke dienst waar ook (maatschappelijke) investeringen gedaan worden die niet direct worden terugverdiend;
- Kleine locaties met meer kortere exploitatieperioden, tijdelijke exploitaties, etc. ten behoeve van 'behapbare' ontwikkelingen oftewel in klant, tijd, zekerheid en geld/financiering te overziene ontwikkelingen;
- Berekening grondexploitatie meer in bandbreedtes. Maak scenario's expliciet, wat zijn mogelijke routes naar welk einddoel. Op die manier grip krijgen op langjarige onzekerheden;
- Meebewegende afspraken (bijvoorbeeld exploitatieovereenkomsten, exploitatieplannen/kostenverhaal) en herijken wordt de norm. Anterieure afspraken worden 'on going'. Dit geldt ook voor het naar rato maken van plankosten, aanleggen van infrastructuur en (bovenplanse) voorzieningen, etc.;
- Financieel inregelen van afspraken via bijvoorbeeld een voorzieningenfonds; of zelfs juist via planbatenbijdrage achteraf?;
- Meer flexibiliteit en verleiding inbouwen betekent ook iets voor risicomanagement en randvoorwaarden: om kunnen gaan met onzekerheid;
- Meer verleidend instrumentarium inzetten, zoals bv. pitches, prijsvragen, open calls, etc. NB iets anders dan aanbestedingen. Niet zozeer alleen op geld, juist ook op partnerschap (zonder voorgoed te zijn uitgeleverd aan een partij; optie tot open raamovereenkomsten). Van aanbesteden naar gezamenlijk investeren;
- Alternatieve investeringsmodellen: dienstverlening aan de bestaande stad (bijvoorbeeld wijkbedrijf, buurtbeheerbedrijf, duurzaamheidsbedrijf), kapitaliseren maatschappelijke baten: maatschappelijke business case centraal stellen. Dit vertaalt zich in (grote) geldstromen binnen en rondom gemeente. Dit zit niet allemaal bij het grondbedrijf, maar ook bij andere onderdelen van de gemeente.

[11] In de rest van dit essay wordt zo veel mogelijk onderscheid gemaakt tussen markt en maatschappij. Waar dit niet gebeurt kan 'de markt' ook vaak als de samenleving, bewoners en/of consumenten worden geïnterpreteerd.

Inhoudsopgave:

VOORAF: INLEIDING **7**

UITWERKING VERKENNING AAN DE HAND VAN 7 KERNVRAGEN **8**

1. Hoe kan de Nota Grondbeleid een meer strategische structuur krijgen in plaats van een uitvoerende? En wat zijn deze strategische kaders? 8
2. Wat betekent dat voor de rolneming gemeente intern (raad, college en ambtenaren) en rolneming gemeente extern (relevante stakeholders)? 9
3. Grondbeleid is toch ten dienste van andere beleidsdoelen? Hoe kunnen die het beste gediend worden? 12
4. Ziet het nieuwe financieel instrumentarium voor gebiedsontwikkeling er in de toekomst echt anders uit? En zo ja, wat betekent dat dan voor de huidige financiële instrumenten zoals grondexploitatie en kostenverhaal (privaat of publiek)? Hoe om te gaan met doorlooptijden en grote onzekerheden bij gebiedsontwikkeling? 16
5. Kunnen we juridisch(-financieel) gezien eigenlijk wel adequaat op hoofdlijnen sturen/faciliteren en welke ruimte biedt de vigerende wetgeving daarvoor? 21
6. Gebiedsontwikkeling is niet alleen meer gericht op ontwikkelen, maar ook op transformeren, beheren en renoveren: wat zijn hiervan de belangrijkste implicaties voor de gemeente(begroting)? 23
7. Hoe laten, brengen en houden we de markt en maatschappij aan zet? Hoe gaan we daarbij om met risico's op bevoordeling, willekeur etc? 27

BIJLAGE I MENUKAART **32**

Vooraf: Inleiding

De wereld van ruimtelijke ontwikkeling is in forse verandering. Een combinatie van conjuncturele en structurele factoren zorgt voor een verschuiving in de werkwijzen en rollen van partijen. De marktvraag is gekelderd, het aanbod is in veel regio's te groot. De opgave verschuift naar de bestaande stad en voorraad. We zien een shift van grote productie, grote instituties en overheidssturing naar kleinere ontwikkelingen, olievlekwerking en een veelheid aan spelers. De eindgebruiker is aan zet, al dan niet collectief georganiseerd. De onzekerheid over wat nog wanneer en hoe gerealiseerd wordt is evident. De factoren f (functie), p (prijs), q (volume) en t (tijd) raken ongewis. Overheden bezuinigen als gevolg van de verminderende inkomsten over de volle breedte.

De verandering zit in verschillende factoren: een expliciete onderlinge erkenning van de verandering van (schijn)zekerheid naar zekere onzekerheid, van denken in harde programma's naar flexibele scenario's en bandbreedtes, van kwantiteiten naar kwaliteiten, van t=0 contracten naar meebewegende afspraken en tot slot van plan- en productdenken naar procesdenken.

Het gemeentelijk grondbeleid zit in het oog van de storm. Dit betekent ook het nodige voor de Nota Grondbeleid. Dit essay beschrijft de veranderingen en geeft aan hoe hiermee omgegaan zou kunnen worden. Het gaat hierbij om:

a) (her)nieuw(d)e situaties waarbij initiatieven loskomen;
b) transitie van bestaande situaties naar de nieuwe realiteit.

De kern van de vraag zit er in hoe wel de (ruimtelijke) kaders aan te geven (hier heeft de markt behoefte aan), maar daarbinnen veel meer 'ruimte' te laten voor particulier initiatief. Hoe geven we ruimte en houvast tegelijk?

Het gaat per saldo voor veel gemeenten steeds meer om een combinatie van het organiseren van investerend vermogen en het investeren in organiserend vermogen.

Hoe gaat dat bijvoorbeeld in een project: een transitie van bestaande afspraken naar nieuwe realiteit…

Veel projecten en plannen hebben te maken met een lang lopend proces van plannen maken, contracten onderhandelen, producten uitwerken, bestemmingsplan wijzigen, vergunningen aanvragen, etc.. Partijen zitten 'vast' in deze afsprakenkaders, zijn al vaak tegen problemen opgelopen en zoeken houvast. Het is heel logisch en menselijk te veronderstellen dat men niet zo eenvoudig ineens een andere -meer flexibele- werkwijze zal omarmen. Er is immers al zo hard voor zo veel gevochten. En niet in het minst: er is ook al veel betaald. Toch is het vaak -uiteindelijk- bij alle partijen duidelijk dat een ander type plan, product en vooral proces benodigd is. Met andersoortige afspraken. Partijen zijn op zoek naar hernieuwd perspectief, om nieuwe stappen te kunnen zetten in hun projecten.
In de praktijk kan deze transitie bijvoorbeeld de volgende vorm krijgen:

- Problemen met het huidige plan en product (geen marktinteresse/afzet, financieel tekort loopt op, etc.);
- Erkenning dat nul-scenario (= doorgaan op de huidige weg) onvoldoende perspectief biedt;
- Herkenning dat mogelijk een ander proces gevolgd kan worden (waar vervolgens een plan- en productaanpassing uit naar voren kan komen, idealiter direct marktgestuurd);
- Uitwerking van verschillende scenario's en alternatieven, afhankelijk te maken van marktvraag en timing;
- Verwerking van benodigde flexibiliteit en bandbreedtes (programmatisch, stedenbouwkundig, financieel) in uitgangspunten en plannen;
- Herziening contractuele afspraken, inbouwen herijkingsproces en variabele uitkomsten o.b.v. alternatieve routes.

Uitwerking verkenning aan de hand van 7 kernvragen

1. **Hoe kan de Nota Grondbeleid een meer strategische structuur krijgen in plaats van een uitvoerende? En wat zijn deze strategische kaders?**

Van 'wat en hoe' naar 'waarom, hoe en wat'

Een Nota Grondbeleid heeft altijd gediend om een uitvoeringskader te geven aan de 'wat'-vraag: hoeveel (woningen, kantoren, winkels, bedrijventerreinen, maatschappelijk vastgoed, etc.) moet waar gerealiseerd worden op welk moment. Het grondbeleid vult in welke handelwijze de gemeente volgt bij het realiseren van die plannen. De nieuwe realiteit leidt er echter toe dat de 'wat'-vraag pas later komt en dat het 'waarom' centraal komt te staan. Waar ligt de behoefte vanuit markt en maatschappij? Het is dan nog immer de taak van een Nota Grondbeleid om aan te geven 'hoe' de gemeente daar denkt bij te kunnen helpen.

In de Nota Grondbeleid kan worden vastgesteld binnen welke kaders de gemeente medewerking verleent aan initiatiefnemers en hoe zij die zal ondersteunen[2] (zie ook vraag 2). Hoe deze kaders ingevuld kunnen worden wordt in de volgende paragraaf verder uitgewerkt. Wat in ieder geval voorkomen dient te worden zijn specifieke afspraken over bijvoorbeeld het bouwvolume, programmering en fasering. Op deze manier wordt voorkomen dat er spookcontingenten ontstaan die toch niet gerealiseerd zullen worden en mogelijk andere ontwikkelingen tegen houden.

Op deze manier ontstaat er in feite een grotere handelingsvrijheid voor de markt. Oftewel voor velen ook onzekerheid. Door vervolgens echter te sturen op handelingsprincipes ('hoe wordt bepaald 'wat' er ergens gaat komen) kan toch een leidraad gegeven worden. Dit past een Nota Grondbeleid.

Handelingsleidraad als strategisch kader: inhoudelijke doelen, klant voorop, maatwerk, procesbeginselen

De Nota Grondbeleid is dan een handelingsleidraad waarin bijvoorbeeld de volgende principes/spelregels staan beschreven:

- Vraaggericht werken: bij nieuwe ontwikkelingen geeft de gemeente aan dat zij verwacht dat de markt(partijen) eindgebruikers en hun vraag in het proces voorop zetten. Eindgebruikers worden leidend, marktpartijen dienstverlenend.

- Maatwerk vanuit de gemeente: per project/initiatief bekijkt de gemeente welke rol zij inneemt. Het is belangrijk om dit principe van 'situationeel grondbeleid', het zoeken naar maatwerk per situatie, richting externe partners te benoemen. Afhankelijk van de geformuleerde doelstellingen en de prioriteit die de gemeente aan een ontwikkeling geeft, wordt dan gekeken of de gemeente vooral de ruimte aan de markt laat om invulling aan een project te geven en tot uitvoering te brengen, of dat zij zelf een meer actieve rol vervult. Dit laatste kan dan zowel via grondaankopen, participaties etc. Vraag 3 van dit essay gaat verder in op de vraag hoe maatwerk geleverd kan worden, hetgeen is samengevat in een 'menukaart' die aan dit essay is toegevoegd als bijlage.
  Het verdient in ieder geval de aanbeveling te verduidelijken wat de criteria zijn waarop de gemeente besluit bepaalde activiteiten over te laten aan de markt, te participeren of zelf op te pakken. Ook uitleg over de beoogde inhoudelijke doelen, de publiekrechtelijke taken en randvoorwaarden.

[2] Brouwer, M., E. van Beek, 2013. *De Waardevolle visie,* Duurzaam gebouwd, oktober 2013 pp. 106-107.

- Acceptatie van onzekerheid: helderheid over de intrinsieke onzekerheid is te prefereren boven schijnzekerheid. Dit betekent dat uitgangspunt is dat met bijvoorbeeld bandbreedtes en scenario's wordt gewerkt, ook in publiek- en privaatrechtelijke overeenkomsten. Dit gaat dan gepaard met een regelmatig herijkingsregime. Dit betekent acceptatie van gefaseerde en meebewegende afspraken. Doel is uiteindelijk handelingsruimte te creëren en samenwerkingen soepeler te laten verlopen.

- Procesbeginselen: de gemeente vraagt om commitment aan een aantal samenwerkingsbeginselen, waaronder volledige duidelijkheid en openheid van partijen. Wat wordt er van elkaar verwacht en hoe wordt er samengewerkt? Het devies is: ook over de financiële (on)mogelijkheden is men transparant naar elkaar. Dit doet echter geen afbreuk aan het feit dat iedere partij zijn gerechtvaardigde eigen belang heeft. Door zaken open op tafel te leggen kan de slagingskans van een project worden vergroot.

- Ruimte bieden aan particulier initiatief: door te 'ontslakken' brengt de gemeente de wensen en aanvullende regels terug die aan een ontwikkeling worden gesteld. Zodoende ontstaat er ruimte voor initiatiefnemers een project zodanig in te richten dat de ontwikkeling het uitgangspunt is. Het publiekrechtelijk RO-instrumentarium is en blijft gewoon van kracht, de democratische legitimatie is daarmee gewaarborgd.

Vraag 1: Hoe kan de Nota Grondbeleid een meer strategische structuur krijgen in plaats van een uitvoerende? En wat zijn deze strategische kaders?

- Zet de 'waarom-vraag' centraal. Bepaal inhoudelijke -kwalitatieve- lange termijndoelen voor de gemeente. Leg ruimtelijke accenten maar programmeer niet.
- Handelingsleidraad met spelregels vaststellen:
  - Welke houding neemt de gemeente wanneer aan?
  - Waar moet de markt aan voldoen en wat doet de gemeente?
  - Welk herijkingsregime wordt gevolgd?
  - Wat wordt er verwacht van een samenwerking?
  - Hoe wordt omgegaan met (particuliere) initiatieven?
- Situationeel handelen als norm, binnen kader en handelingsleidraad;
- Ruimte aan initiatiefnemers betekent overheid inrichten op andere competenties en werkwijzen.

2. Wat betekent dat voor de rolneming gemeente intern (raad, college en ambtenaren) en rolneming gemeente extern (relevante stakeholders)?

Uitgaande van een nieuwe rolverdeling waarbij markt en maatschappij aan zet zijn (waar mogelijk), gaat het om ruimte bieden aan het initiatief. In de Nota Grondbeleid krijgen deze rollen en de bevoegdheden van de raad, het college en ambtenaren invulling. Ook kan er worden aangegeven wat er van de markt en maatschappij mag worden verwacht, wat hun rol is en welke verantwoordelijkheden daarbij horen.

De gemeenteraad formuleert doelen en stuurt op outcome, geeft handelingsruimte, maar wordt bijgepraat

De gemeenteraad stelt op voordracht van de college van B en W de -kwalitatieve- maatschappelijke doelen en de prioritering vast. Dit kan in een beleidskader stedelijke ontwikkeling, ontwikkelingsvisie, (kwalitatieve) structuurvisie, etc. (zie verder vraag 3). Daarmee heeft de raad een sturende rol, op hoofdlijnen, en geeft handelingsruimte voor het college en ambtenaren. Het is belangrijk dat in het grondbeleid een handelingsleidraad met spelregels wordt vastgesteld, om te voorkomen dat 'iedereen maar doet wat ie wil'. Door de intrinsieke

onzekerheid en flexibiliteit in planvorming is het daarbij ook nodig dat de raad tijdig en periodiek wordt geïnformeerd over de voortgang/actuele situatie.

Markt en maatschappelijk initiatief krijgen de ruimte

De markt en maatschappij zijn aan zet. De kunst is als gemeente hier speelruimte voor te bieden, zodat er creatieve ideeën en oplossingen tot stand kunnen komen binnen de door de gemeente vastgestelde ontwikkelingskaders. Denk niet alleen aan reguliere marktpartijen en maatschappelijke instituties, maar ook aan tijdelijke initiatieven, coöperatieve ontwikkelingen, particulier opdrachtgeverschap, etc. Veel gemeenten pionieren hier al mee. Deze werkwijze vergt een nieuwe samenwerking tussen markt (investeerders, risicodragers, eindgebruikers), de overheid, maar ook tussen overheden onderling. Dit gaat dan zowel om het mogelijk maken en het afstemmen tussen ontwikkelingen, maar ook monitoring. Juist door het dynamische karakter van de nieuwe realiteit is het gemeente/regio-breed in de gaten houden van de algehele ontwikkeling in planning, programmering, segmentering, etc. belangrijk. Echter niet als kaderstellend door de overheid, maar als informerend door de gezamenlijke partijen. Externe partners hebben hierin ook een verantwoordelijkheid te nemen richting de overheid als hun partner. Ze dienen zich ook aan de voornoemde handelingsleidraad te committeren.

College en ambtenarij: goede procesregie op planontwikkeltraject in specifieke ‘arena’s/beslistafeltjes’, intake-team

Binnen de door de raad vastgestelde handelingsruimte en met de private partijen afgesproken procesbeginselen voor samenwerking, is veel experimenteerruimte mogelijk. Hierbij gaat het steeds om het bieden van maatwerk. Maar tegelijkertijd moet worden voorkomen dat dit ontaardt in een soort chaos waarin iedereen doet waar hij zin in heeft en de samenhang tussen het geheel totaal uit het oog wordt verloren. Of waarbij uiteindelijk het ‘eigen grond eerst’-principe de boventoon voert terwijl dit niet aansluit bij de behoefte van de maatschappij.

Vanuit het vertrouwensbeginsel en het gelijkheidsbeginsel is het voor externe partijen belangrijk om duidelijkheid te hebben over hoe het proces ook binnen de gemeente gevoerd wordt. Bij diverse gemeenten is al een ‘intake-team’ actief dat private initiatiefnemers op zeer korte termijn duidelijkheid geeft over hoe de gemeente in principe (als relevant) tegen hun ideeën aan kijkt. Verder wordt ook her en der al geprobeerd te werken met een serie van samenhangende en regelmatig met elkaar afstemmende ‘arena’s/tafeltjes’, waarin het planproces doorlopen wordt en de gemeentelijke beslissingen getrapt en op elkaar afgestemd, worden voorbereid.

Casus Tilburg: organisatie van grondbeleid en planontwikkeling binnen de gemeente

Allereerst wordt er in de Structuurvisie minder planmatig richting gegeven aan ontwikkelingen. Het voorspellen van de toekomst voert minder de boventoon. In de Structuurvisie wordt meer verwoord wat echt ongewenste ontwikkelingen zijn, zodat er voor de markt verder alle ruimte overblijft voor initiatieven. Hier sluit de Nota Grondbeleid op aan. Deze nota benoemt tevens alle instrumenten die beschikbaar zijn. Daarna wordt per project gefocust op de strategie en aanpak die wordt gevolgd. De Nota Grondbeleid bevat daarom zowel beleid als de vastlegging van het proces om efficiënt tot besluiten te komen.

Hiervoor zijn een aantal voorwaarden/richtlijnen geformuleerd:

- Alle getallen zijn uit de Nota Grondbeleid gehaald om ruimte te geven aan flexibele invullingen;
- Er worden wel parameters gebruikt, zoals die van het CPB;
- Er wordt geen algemene keuze meer gemaakt tussen faciliteren of actief beleid. Dit wordt per project vastgesteld.
- Er worden geen overheidskeuzes over het ‘wat’ gemaakt;
- Er wordt 3x per jaar aan de raad gerapporteerd;
- Er wordt jaarlijks een risicoanalyse opgesteld op portefeuilleniveau, gevoed door individuele projecten.

Er zijn twee groepen experts (’beslistafels’) samengesteld die elke maand samen komen. Zij hebben drie keuzes: (1) het stoppen van een project, (2) het ondersteunen van een project en (3) het starten van een traject. Om er voor te zorgen dat de besluitvorming ordentelijk loopt stellen Raad en B&W de overkoepelende visie en handelswijze vast. Afhankelijk van de toegekende mandaten per benodigde typen inzet, neemt B&W of Raad een beslissing.

Duidelijkheid bieden over publiek-publieke samenwerking en procesgang

Tegelijkertijd is het ook van belang om duidelijk te maken hoe het publiek-publieke samenwerkingstraject in elkaar zit en wordt doorlopen. Dit geldt zowel voor de situatie rondom regionale afstemming met de buurgemeenten als bijvoorbeeld in die gevallen waar een provincie een duidelijke bevoegdheid heeft. Dit doet zich bijvoorbeeld vaak voor in het kader van plannen buiten Bestaand Bebouwd Gebied (buiten BBG). Dan is het voor externe partijen van belang te weten hoe het planbeoordelingsproces rondom initiatieven op gronden aldaar wordt doorlopen. De provincie speelt een belangrijke rol als het gaat om communicatie en afstemming tussen gemeenten onderling. De provincie heeft een coördinerende rol die is gebaseerd op een kwalitatieve leest, niet kwantitatief.

Om een succes te maken van particulier gedreven ontwikkelingen is voor de gemeente via een dergelijk publiek-interne handelwijze ook belangrijk te voorkomen dat verschillende ambtenaren met elkaar concurreren. Dit maakt een einde aan het ‘shoppen’ van ambtenaren bij dezelfde marktpartijen of andersom. Amsterdam heeft bijvoorbeeld daartoe één loket opgericht waar de verschillende onderdelen die gemoeid waren met het ‘verkopen’ van projecten zijn ondergebracht, zodat er regie is op de samenwerking met marktpartijen.

In een Nota Grondbeleid past het voor een gemeente om duidelijkheid te bieden hoe zij de samenwerking met externe partijen en het publieke proces inricht.

Vraag 2: Welke rol kan de gemeente intern (raad, college en ambtenaren) en extern vervullen?

- De gemeenteraad kan op hoofdlijnen sturen door:
  - Het formuleren van maatschappelijke doelen met bijbehorende prioritering.
  - Ontwikkelingen tussen gemeenten of binnen de regio op elkaar af te stemmen.
- Het college stuurt op het 'waarom' in plaats van het 'wat'. Durft wel te kiezen voor prioritaire belangen.
- Ambtenaren krijgen veel handelingsruimte binnen vastgestelde kader over het 'hoe': strakke procesregie.
- De gemeenteraad behoudt zijn controlerende rol: zij moet tijdig en periodiek geïnformeerd worden.
- Verleid partners, organiseer investerend vermogen. De Nota Grondbeleid kan duidelijkheid bieden over de manieren waarop de gemeente publiek-publieke en publiek-private samenwerkingen vorm wil geven c.q. de hierbij dominante criteria.
- Nauwe samenwerking tussen zowel account-, wijk-, project- en gebiedsmanagement, beleid, marketing, verkoop/gronduitgifte, juridische zaken. Belang van goede intake en management van verwachtingen.
- Markt en maatschappij[1] krijgen -echt- de ruimte, toegevoegde waarde overheid ligt in dienstverlening. Maar ook spelregels voor initiatiefnemers: committeren aan procesbeginselen, inclusief transparantie.

3. Grondbeleid is toch ten dienste van andere beleidsdoelen? Hoe kunnen die het beste gediend worden?

Toe naar maatwerk…

De strategische beleidskaders -deels komende vanuit gemeentelijke sectoren en in onderlinge samenhang gebracht- worden vertaald in een handelingskader in de Nota Grondbeleid. Dit biedt ruimte, en tegelijkertijd ook richting. Zodoende kan de gemeente per initiatief/project beredeneerd kiezen welk type beleid wordt gevoerd. Dit noemen we situationeel grondbeleid. De nota bevat zodoende een menukaart waarin staat beschreven welke strategieën de gemeente kent. Hoewel het niet nodig is om de handelwijze per situatie uit te schrijven (dit laat dan onvoldoende ruimte aan de uitvoerenden) zit er wel enige logica in de grove lijnen hoe men daar om mee zal willen gaan. Dit geeft ook duidelijkheid voor externe partners.

Deze denkwijze past niet alleen op grondbeleid, maar in feite ook op het hele gemeentelijk vastgoedbeleid.

Naast de inhoudelijke beleidskaders is het zowel bij grond als vastgoed reëel te veronderstellen dat er ook expliciet financiële kaders sturend zijn. Er zijn immers grote financiële belangen gemoeid met bijvoorbeeld al ingenomen grondposities. Zaken kunnen dus sterk verschillen al naar gelang een nieuwe situatie zich aandient waarbij de gemeente geen grond (of vastgoed) heeft versus een situatie waarbij een gemeente wel grond (of vastgoed) heeft.

….door per voorgenomen ontwikkeling uit te gaan van zowel inhoudelijke doelen als financiële sturing;

Dit leidt ertoe dat bij het situationeel toepassen van een ontwikkelstrategie voor een specifiek project de parameters 'doel/prioriteit' en 'grondposities' nuttig zijn. De eerste wordt bepaald vanuit de strategische beleidskaders (bv. Ontwikkelingsvisie, etc.), de tweede vanuit de feitelijke financiële (grond- of vastgoed)positie. Dit beslisschema oftewel deze menukaart is als bijlage opgenomen. Hieronder is een beknopte versie opgenomen (NB in het schema wordt verschil gemaakt tussen actief handelen en actief grond- of vastgoedbeleid, de terminologie verandert…!):

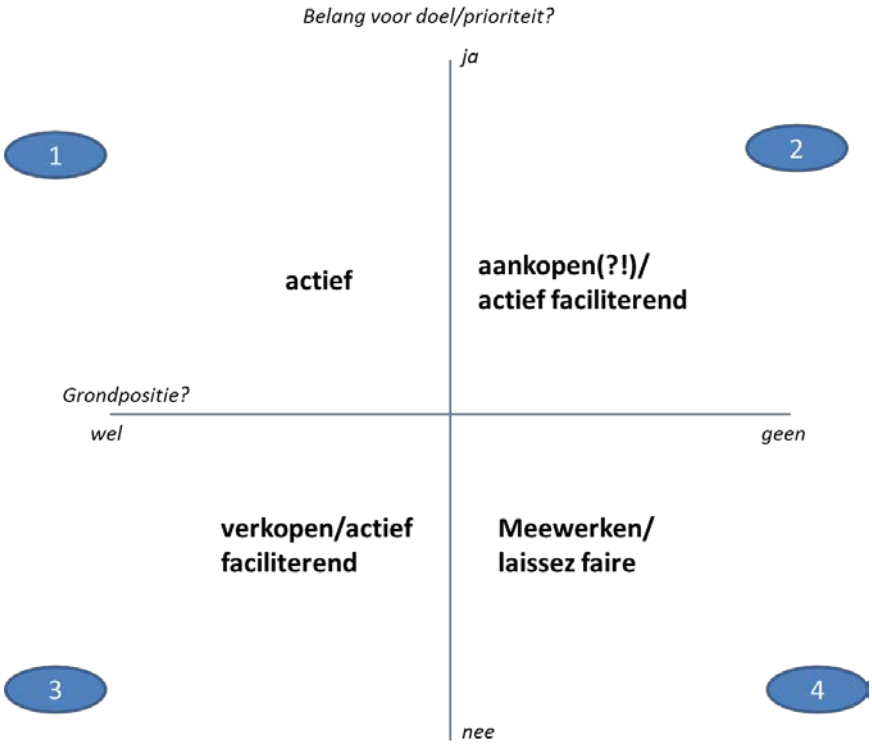

In dit schema is de bestaande situatie als uitgangspunt genomen, waarbij bezien wordt welke opties zich aandienen om mee te starten. Dit leidt dan per type situatie tot de volgende overwegingen:

Ad 1) Overgaan tot actief handelen als:

- Er hoge prioriteit aan de beoogde ontwikkeling wordt gegeven;
- De gemeente de benodigde gronden in handen heeft en tot ontwikkeling wil (laten) brengen (= bv. overgaan tot pitch, prijsvraag, open uitnodiging, etc. of tender/aanbesteding, concessie);
- De gemeente de benodigde gronden in handen heeft en bijvoorbeeld in verband met risico en expertise dit samen met de markt tot ontwikkeling wil brengen, zoals via een PPS (of bv. een 'open raamovereenkomst', zie ook vraag 7);
- De gemeente de grond heeft maar de markt de gronden en ontwikkeling niet over wil nemen van de gemeente om de beoogde ontwikkeling te realiseren (= gemeentelijke zelfrealisatie).

In geval een gemeente kiest voor het laten realiseren van de beoogde doelen door de partijen en actoren in markt en maatschappij, kan ze kiezen voor verschillende typen activering: ofwel ze neemt echt zelf geheel de regie en gaat over tot tenderen/aanbesteden van de gewenste ontwikkeling, of ze kiest voor een volwaardige PPS-samenwerking. Hier wordt dan primair gehandeld vanuit de wens om marktpartijen te verleiden mee te doen: binnen ruime kaders wordt de markt en maatschappij ruimte geboden om invulling aan de beoogde doelen te geven. Dit kan bijvoorbeeld door open uitnodigingen te doen via pitches, prijsvragen, etc. Dit kan daarna overigens alsnog leiden tot grondverkoop (gekoppeld aan realisatie conform de afgesproken doelen), PPS of een concessie. In dergelijke gevallen is het voeren van een strakke functie-regie vanuit de overheid een logisch maar voor de marktpartijen ook belangrijk bijproduct. Ook de inzet van innovatieve grondbeleidsinstrumenten zoals (dynamische) erfpacht, ingroeimodellen, etc. kunnen hierbij horen.

Ad 2) Overgaan tot aankopen/'actief-faciliterend' handelen als:

- De ontwikkeling een hoge prioriteit heeft
- De gemeente de benodigde gronden niet in bezit heeft en ook niet wil/kan krijgen (= overgaan tot 'actief-faciliteren', verleiden).

- De gemeente de grond en regie in handen wil krijgen als de markt geen medewerking wil verlenen of dit financieel voordeliger is (= overgaan tot aankopen, of participeren in ontwikkeling/PPS);

De gemeente kan ‘actief-faciliterend’ inzetten op realisatie van de beoogde doelen. Als ze de regie ook financieel wil en kan pakken dan kan er zelfs worden aangekocht of geparticipeerd (bv. via PPS), maar anderszins ligt het voor de hand over te gaan tot het ‘makelen en schakelen’. Dit is het verbinden van partijen. De gemeente kan onder andere via haar account-, proces-, gebieds- en wijkmanagement haar externe kanalen inzetten om partijen en gebruikers bij elkaar brengen. Ook kan ze nadrukkelijk overgaan tot functieregie om de beoogde doelen in samenwerking met de marktpartij te bereiken.
De verdere invulling van het plan kan aan de markt worden overgelaten. Hier wordt mee bedoeld dat de gemeente geen uitgebreide lijst met eisen op moet stellen maar zich beperkt tot een aantal inhoudelijke ‘outcome’-doelstellingen, een kader met minimum eisen of zelfs punten die absoluut niet de bedoeling zijn. Op deze manier wordt binnen deze kaders ruimte en zekerheid geboden aan de markt, maar is de gemeente op hoofdlijnen wel verzekerd van het realiseren van de beoogde prioritaire doelen. Hierover kunnen dan meebewegende/ flexibele afspraken gemaakt worden die door de tijd heen herijkt worden (zie vraag 4), inclusief bijvoorbeeld het inbrengen van optionele planonderdelen waarbij bij realisatie de opbrengsten worden geherinvesteerd in het gebied zelf (zoals bij Hart van Zuid Rotterdam, of Spoorzone Delft). Dit is een zinvolle wijze om de markt aan zet te brengen als de gemeente prioriteit aan een plek stelt, maar bijvoorbeeld zelf geen middelen/capaciteit heeft om ook zelf de realisatie te leiden.

Instrumenten voor verleiding en stimulering: financiering in plaats van subsidies

Er zijn niet of nauwelijks meer stimulerings- en/of tekort-subsidies voor ruimtelijke ontwikkeling, woningbouw e.d. (cf. BWS, BLS, ISV etc.). Het is nu zaak een andere vorm te vinden voor financiële stimulering van partijen om beoogde doelen te realiseren. Dit kan steeds meer via bijvoorbeeld het inrichten van (voor)financieringsvormen zoals een revolverend fonds (leningverstrekking), deelnemingen of garantiestellingen voor belangrijke en/of kansrijke ontwikkelingen. Dergelijke publieke regelingen kunnen inspelen op langjariger terugverdientijden en beperktere opbrengstpotenties. Er zijn wel andersoortige competenties vereist voor het managen van dergelijke investerings- en financieringsvehikels dan gebruikelijk aanwezig bij gemeenten. Hier moet het risicomanagement anders voor worden ingericht, met belangrijke gevolgen voor treasury. Doorgaans betreft het overigens vooral extern fondsmanagement, met extern getoetste waarderingen, etc. Dit betekent wel expliciet minder zeggenschap voor de betrokken overheden, maar het risico en de aansprakelijkheid worden anderzijds ook afgegrendeld.

Ad 3) Overgaan tot verkopen/’actief-faciliterend’ handelen als:

- Er een lage/geen prioriteit aan een ontwikkeling wordt gegeven,
- De gemeente grond in handen heeft.

In dit geval wordt idealiter de markt verleid om de gronden van de gemeente tegen marktconforme voorwaarden over te nemen. Dit zal doorgaans vooral slagen onder de randvoorwaarde dat er door de gemeente ook een ‘actief-faciliterend’ beleid kan worden gevoerd, vanuit partnerschap met de markt. Ook dit kan bijvoorbeeld door het uitschrijven van prijsvragen, open calls, etc., maar het uitschrijven van tenders/aanbestedingen etc. ligt minder voor de hand. Er is immers geen gemeentelijke prioriteit in het geding. Een concessiemodel is wel goed mogelijk, afhankelijk van de marktinteresse. In deze situaties komt ook het spectrum van het mogelijk maken van tijdelijke bestemmingen, het verleiden van partijen via ingroeiprijzen, dynamische erfpacht, etc. aan de orde.

Mocht dit niet werken, is de situatie aan de orde beleid te formuleren hoe om te gaan met die gronden die de gemeente in handen heeft, maar waar een lage of geen prioriteit aan wordt gegeven en waar het doorlopen van het beslisschema niet tot de gewenste resultaten heeft geleid (gronden niet verkocht, ‘actief-faciliteren’ geen

oplossing heeft geboden). In dit soort situaties zullen gronden doorgaans blijven stilliggen c.q. richting voorraadbeheer/NIEGG (Niet In Exploitatie Genomen Gronden) gaan. En/of is meestal nodig om ook de financiële consequenties hiervan te nemen, door af te boeken. Als er langjarig wel gedachten zijn over ontwikkelingen maar de tussentijdse onzekerheid groot is, kan –in verband met afboekingsdiscussies- hier mogelijk ook nog op een andere wijze mee om worden gegaan (‘sparen en reserveren op een grijs scenario’). Zie hierover verder vraag 5.

Ad 4) Overgaan tot meewerken/faciliteren als:

- De gemeente een lage/geen prioriteit geeft aan de ontwikkeling,
- De gemeente niet de grondposities in handen heeft.

Initiatieven vanuit de markt zijn welkom, maar de gemeente hoeft in dit geval de markt niet actief aan te sporen om de ontwikkeling op te pakken. Er kan wel procesmatig ondersteund worden als nodig, maar dan dient de markt ook voor de door de gemeente te leveren tijd en inspanning te betalen. De markt is leidend en kan ook bijvoorbeeld zelf het RO-traject voeren. In geval de ontwikkeling echt conflicteert met de door de gemeente in een Ontwikkelingsvisie of ander strategisch beleidskader geformuleerde doelen, is het immer mogelijk via het publiekrechtelijk instrumentarium c.q. de bevoegdheden van college en raad de ontwikkeling te belemmeren. Bijvoorbeeld als een ontwikkeling niet past binnen een bestemmingsplan, hoeft de gemeente verder geen medewerking aan de ontwikkeling te verlenen.

Samenvattend ontwikkelt het eerdere schema op hoofdlijnen zich dan tot de volgende menukaart:

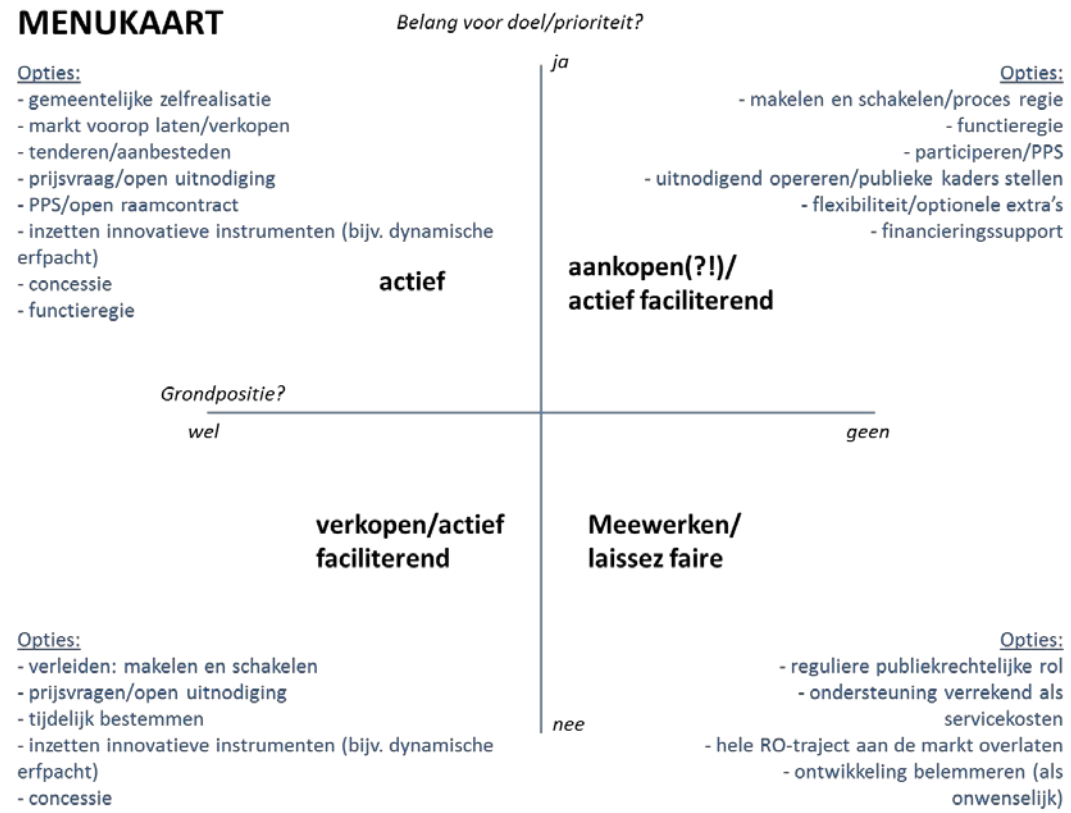

Dit is daarmee een overzichtsbeeld van welke keuzes zich aandienen bij situationeel grondbeleid.

Casus Apeldoorn: situationeel grondbeleid via zeven ontwikkelarena's

De gemeente Apeldoorn heeft in de Nota Grondbeleid twee regierollen geformuleerd die zij kan aannemen: actief of reactief. Daarnaast zijn er vier productierollen vastgesteld: actieve productie van grond, productie van grond via samenwerking, facilitaire productie van grond en actieve productie van bovenwijkse werken. De combinatie van de twee regie- en vier productierollen creëert een arena met 7 ontwikkelvelden.

	Actieve productie van bouw(rijpe)grond	Productie van bouw(rijpe)grond via samenwerking	Facilitaire productie van bouw(rijpe)grond	Actieve productie van bovenwijkse werken
Actieve regie	Ontwikkelveld 1	Ontwikkelveld 2	Ontwikkelveld 3	Ontwikkelveld 7
Reactieve regie	Ontwikkelveld 4	Ontwikkelveld 5	Ontwikkelveld 6	

Daarbij accentueert de gemeente in de Nota Grondbeleid vijf beleidskaders. In de eerste staat beschreven dat de gemeente kiest voor een regierol op de grondmarkt en de productie van grond overlaat aan andere partijen. Wel acteert zij als producent bij de verwezenlijking van de grote infrastructuur. In principe wordt er daarom gekozen voor de ontwikkelvelden 3 en 6. Alleen in aangewezen gebieden/projecten (binnenstad, grote infrastructuur) of bij excessief financieel en maatschappelijk rendement is een actieve productierol mogelijk.

Vraag 3: Grondbeleid is toch in principe ten dienste van andere beleidsdoelen? Hoe kunnen die het beste worden gediend?

- Maatwerk maakt situationeel grondbeleid mogelijk (dit is het selecteren van een specifieke ontwikkelstrategie voor elk afzonderlijk project) waarmee per situatie de andere doelen het beste worden gediend;
  - De parameters 'doel/prioriteit' en 'grondposities' kunnen helpen bij het vormen van een afwegingskader voor het te volgen type grondbeleid (zie de menukaart in de bijlage).
  - Dit kan vergezeld gaan van een leidraad waarin wordt beschreven bij welke situatie welk type grondbeleid ('actief', 'aankopen/actief faciliterend', 'verkopen/actief faciliterend', 'meewerken/laissez faire') wordt gevolgd.
- Opkomst van 'actief-faciliterende' houding overheid: het in netwerken, tijdsinzet, innovatieve inzet RO-/grondinstrumentarium, functieregie, etc. actief ondersteunen van ontwikkelingen. Situationeel te bepalen. Uitgaande van combinatie kwalitatieve inhoudelijke doelen en financiële sturing;

4. Ziet het nieuwe financieel instrumentarium voor gebiedsontwikkeling er in de toekomst echt anders uit? En zo ja, wat betekent dat dan voor de huidige financiële instrumenten zoals grondexploitatie en kostenverhaal (privaat of publiek)? Hoe om te gaan met doorlooptijden en grote onzekerheden bij gebiedsontwikkeling?

Grondexploitaties met onbekende parameters?! Naar scenario's en bandbreedtes

Hoe ga je om met een grondexploitatie als de variabelen (functie (f), prijs (p), volume (q) en tijd (t) niet bekend zijn? Als dit al lastig is, laat staan het opstellen van een Meerjarenperspectief Grondexploitatie (MPG) die op meerdere grondexploitaties is gebaseerd. Om te voorkomen dat een grondexploitatie een voor waar aangenomen schijnzekerheid weergeeft is het werken met scenario's en hieruit volgende bandbreedtes een handig hulpmiddel om met de intrinsiek aanwezige onzekerheid om te gaan. Hierbij is het van belang om rekening te houden met gehanteerde veronderstellingen en randvoorwaarden. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een duidelijke beschrijving welke onzekere factoren behandeld zijn en hoe hiermee om is gegaan.

De gemeentelijke grondexploitatie heeft in dit geval de vorm van een robuust raamwerk waarbij nog geen exacte en definitieve invulling aan de variabelen f, p, q en t wordt gegeven. Grondexploitaties behoeven daarbij op regelmatige basis geactualiseerd te worden zodat ze kunnen worden herijkt. Idealiter bestaat naar mate een project verder is gevorderd meer zekerheid over de financiële consequenties, maar het kan ook zijn dat dit proces heel lang zal blijven voortduren.

Om het vraagstuk hanteerbaar te maken zijn schaalverkleining (kleinere eenheden) en het hanteren van een kortere looptijd werkbare methoden. Als toch niet langer dan bijvoorbeeld 2-3 jaar vooruit gekeken kan worden, concentreer je financieel dan op die behapbare brokken en maak daar steeds afspraken over. Ook kunnen (bijvoorbeeld voor braakliggende gronden of leegstaande gebouwen) mogelijkheden voor tijdelijke exploitatie[3] interessant zijn (bijvoorbeeld ten behoeve van dekking van (een deel van) de rentekosten).

SOK-vrije deelontwikkelingen?!

Bij projecten die desondanks vastlopen op reeds gesloten samenwerkings- of exploitatieovereenkomsten en dichtgetimmerde bijbehorende grondexploitaties, verdient het de aanbeveling om te proberen deze eens opzij te leggen en samen met private partijen opnieuw te beginnen. Menigmaal liggen de knelpunten bij de grondexploitatie waar zowel publieke als private partijen destijds veel elementen hebben ondergebracht die niet noodzakelijkerwijs nodig zijn voor de feitelijke ontwikkelingen. In deze gevallen, en vooral bij projecten die minder draagkrachtig en meer onzeker zijn, dient het de aanbeveling om samen met de private partijen te onderzoeken of deze ballast uit de grexen gehaald kan worden. Ten opzichte van de oorspronkelijke plannen is het in bepaalde gevallen nodig dat sommige partijen ‘water bij de wijn doen’.

Naar het naar rato maken van plankosten, aanleggen van infrastructuur en voorzieningen: meebewegen met de markt

In veel gevallen zijn afgesproken voorinvesteringen in bijvoorbeeld de infrastructuur, sloopkosten of voorzieningen in een gebied een obstakel. Zeker nu de afzet van de woningbouw die dit zou moeten terugverdienen steeds onzekerder is geworden. Hierbij is het dan zaak de badkuip in de cash-flow te beperken. In plaats van te starten met de aanleg van de publieke infrastructuur voor het gehele plangebied, of in geval van bestaand bebouwd gebied te starten met de sloop van alle opstallen, kan dit bijvoorbeeld naar rato van de ontwikkeling worden vormgegeven. Leg niet te veel van te voren al aan als daar geen middelen voor zijn. Is dit vanuit de markt niet gewenst, dan zal deze dan ook de extra kosten moeten meedragen. Dit kan eventueel nog verrekend worden met bijvoorbeeld een lager instaptarief voor erfpacht (waarna meerwaarde bij verkoop zelf gehouden mag worden[4]) of de grondprijs. Een andere variant om te overwegen is over te gaan op tijdelijke vormen van infrastructurele voorzieningen; hiertoe zijn in de gww-wereld (grond- weg- en waterbouw) al steeds meer innovaties gaande, inclusief bijvoorbeeld tijdelijke parkeergarages (zoals in Rotterdam op de Mullerpier). Bekostiging hiervan is dan ook gekoppeld aan de tijdelijke exploitatie, bijvoorbeeld via een bruikleen-constructie. Dit houdt in dat de gemeente de grond (gratis) in bruikleen geeft aan een initiatiefnemer zodat een tijdelijke exploitatie (financieel) mogelijk is. Zodoende kan bijvoorbeeld een parkeerprobleem worden opgelost en/of hebben omwonenden geen last van een kale vlakte voor de deur.

Veranderingen haalbaarheid kostenverhaal en bovenplanse voorzieningen: van vooraf afrekenen tot herijken, soms accepteren dat basis weg is, maar als ‘not-if-not’: meebetalen. Hanteren globaal exploitatieplan?!

[3] In het kader van langjarige tijdelijkheid zijn bijvoorbeeld zelfs opties als energieopwekking middels zonPV, wind e.d. mogelijk interessant.
[4] N. Bouabbouz (gemeente Amsterdam), notitie Mogelijke varianten voor nieuwe inzet instrumenten grondbeleid, 2013

Het ‘kostenverhaal’ oftewel het vergoeden door de marktpartijen van kosten die door de overheid worden gemaakt ten behoeve van hun ontwikkelingen, loopt tegen steeds meer obstakels op: bijvoorbeeld door versnippering in kleinschalige ontwikkelingen is het lastiger om de overkoepelende kosten toe te rekenen en daar bekostiging voor te vinden; het opbrengstpotentieel van projecten (bijvoorbeeld ingeval van stedelijke herontwikkeling) is zo beperkt dat dit überhaupt niet mogelijk is; of er is simpelweg geen sprake van een grondexploitatie van waaruit kosten verhaald kunnen worden (bijvoorbeeld bij het faciliteren van het opwaarderen van bestaand stedelijk gebied met privaat bezit).

Daar waar er geen kosten te verhalen zijn omdat er geen sprake is van een positieve grondexploitatie, dient geaccepteerd te worden dat dit in feite werkt als zovele gemeentelijke taken bij een ‘reguliere’ gemeentelijke dienst. Daar waar exploitatieplannen als basis voor kostenverhaal aanwezig zijn, komen ook problemen boven: hierin dienen kosten en opbrengsten op lange termijn ingeraamd te worden. De kosten zijn verplichtend, terwijl de opbrengsten behoorlijk tegen kunnen vallen door onzekerheid. Een belangrijke manier om hiermee om te gaan is exploitatieplannen niet op t=0 uitgaande van t=20 ineens af te rekenen, maar te faseren, tijdelijk te maken als nodig, regelmatig te actualiseren. Dit vergt andere afspraken, maar maakt de onzekerheid hanteerbaarder (of er kan voor worden gekozen dit later op te stellen, bijvoorbeeld bij het verlenen van de omgevingsvergunning, waarbij wel ineens afgerekend wordt[5]). De alternatieve werkwijzen verdienen dan als uitgangspunt een plaats in de Nota Grondbeleid.

Cruciaal is dat -indachtig dat- de wetgever altijd al de voorkeur aan zogeheten anterieure overeenkomsten heeft gegeven- een privaatrechtelijk traject veel meer mogelijkheden biedt om flexibel om te gaan met de nieuwe realiteit, dan de zogeheten ‘posterieure overeenkomst’ oftewel een exploitatieplan. In een privaatrechtelijke overeenkomst is de ruimte aanwezig om alles vast te leggen wat wederzijds gewenst is en ook duidelijke afspraken te maken over herijkingen van afspraken en afdrachten, etc.

Bij het maken van een anterieure overeenkomst doet zich nog iets anders voor. Alhoewel een anterieure overeenkomst voorafgaand aan een ontwikkeling gesloten wordt, betekent dit niet dat ook alle financiële betalingen anterieur vastgelegd moeten worden, laat staan voldaan moeten worden. Anterieure afspraken maken het niet alleen mogelijk om gaandeweg het aantal woningen, het type woningen e.d. verder te specificeren, ook financiële afspraken tussen de gemeente en markt kunnen en moeten in bepaalde gevallen zelfs meegroeien en on-going worden aangepast. Dit kan zelfs betekenen dat het financiële hoofdstuk van een anterieure overeenkomst bij oplevering/na afloop van een project kan worden afgesloten. Dit principe verdient als reële optie verankering in een Nota Grondbeleid.

In een Nota Grondbeleid kunnen uitspraken worden opgenomen over de verschillende manieren waarop een gemeente mogelijkheden ziet om met private partijen afspraken te maken. Dit kan zitten in zaken als afspraken op nacalculatiebasis, vooraf vastgestelde herijkingsmomenten, exit-strategieën of zelfs invoegen van optionele plandelen.

Het is zelfs goed mogelijk om een groot deel van het RO-traject etc. te verleggen naar de private partij vanuit de gedachte dat deze partij dit efficiënter aanpakt dan de gemeente (bijvoorbeeld zoals bij Amsterdam Food Center). Er zijn dan ook veel minder publieke kosten en dus is kostenverhaal dan minder aan de orde.
Een mogelijke variant op het publiekrechtelijke traject is wel om met een globaal exploitatieplan te werken; dit is de pendant van een globaal bestemmingsplan[6], waarbij de principes voor verrekening van kostenverhaal worden

[5] F. de Zeeuw, Grondbeleid: met een paar moderniseringen kunnen we weer vooruit. VHV-bulletin, juli 2013
[6] E.J. van Baardewijk, E.Hijmans, Nieuwe stijlen van gebiedsontwikkeling (deel III). Enkele aspecten van organische ontwikkeling en uitnodigingsplanologie. Bouwrecht, juli 2013

afgesproken en worden verankerd aan de eventuele bestemmingsplanuitwerkingen. Ingeval van een Structuurvisie waarbij met postzegelbestemmingsplannen wordt gewerkt werkt dit anders, maar zou een vergelijkbaar regime aan de Structuurvisie gekoppeld kunnen worden.

Voorbeelden hoe met kostenverhaal om te gaan bij meer organische gebiedsontwikkeling:

1) Minder kosten maken (bv. minder studies en ontwikkelplannen etc.), breng vooral de eindgebruiker aan tafel;
2) Private partijen nemen ontwikkeltraject (bv. incl. deel van de RO-component) over;
3) Vastleggen spelregels en parameters in globaal exploitatieplan, pas feitelijk uitwerken bij uitwerkingsplannen/ projectomgevingsbesluiten, etc.;
4) Idem bij postzegelbestemmingsplannen i.r.t. structuurvisie (daarin vastleggen);
5) Afhankelijk maken van feitelijke realisaties, naar rato van ontwikkeling. Oftewel meebewegende afspraken (dynamisch kostenverhaal), o.b.v. bandbreedtes.
6) Financieel inregelen via een voorzieningenfonds (vooraf) of een te overwegen planbatenbijdrage (achteraf)?!

Dezelfde discussie geldt voor (bovenplanse) voorzieningen. Welke voorzieningen kunnen nog wel medegefinancierd worden vanuit de exploitatie en welke niet? En in welke mate? Het is essentieel de transformatie te maken naar een besef dat simpelweg de truc is uitgewerkt dat alles wel uiteindelijk ergens terugverdiend kan worden via forse gronduitgifte voor hoge prijzen. De crux is echter of er in de ‘what-if-not’-variant (wat als dergelijke voorzieningen er niet zouden komen) ook ontwikkeld zou kunnen worden of op dezelfde kwaliteit van het geheel. Zo nee dan is een bijdrage legitiem, op welke wijze dan ook geregeld. Op zijn minst zijn randvoorwaardelijke afspraken te maken over meebetalen naar rato van de ontwikkeling (zoals bovengenoemd met binnenplanse infrastructuur), maar ook in relatie tot de feitelijke realisatie van die voorzieningen. Ook hierbij lijkt meebewegen via regelmatige herijking een praktische mogelijkheid. Dit kost weliswaar voor beide partijen wat meer tijd, maar geeft wel aan de voorkant waarschijnlijk veel minder onderlinge discussie.

Financieel inregelen via een voorzieningenfonds?

Een handzame financiële manier om meebewegende publiek-private afspraken en bijdragen mogelijk te maken is via een voorzieningenfonds. Aan iedere ontwikkeling rekenen we een percentage van de noodzakelijke investeringen in infrastructuur en voorzieningen toe. Bij voldoende omvang wordt dit aangelegd. Kortjarige afdrachten maken langjarige investeringen mogelijk. Een optie is dat gebruikers zelf de voorziening of infrastructuur aanleggen en vervolgens uit het fonds worden betaald. Een goed onderscheid tussen collectieve voorzieningen en bovenwijkse voorzieningen is nodig. Verder moeten verwachtingen over wat wanneer wordt gerealiseerd worden gemanaged (meebewegende afspraken, benoem van onzekerheden en risico’s).

Misschien zelfs naar iets als dynamische erfpacht? Of variabele afbetaling koopprijzen?

In het geval bij de gemeente (of andere partijen) in eigendom zijnde gronden door externe partijen moeten worden aangekocht, maar de bekostiging en/of financiering hiervan een probleem vormt, zijn verschillende ‘actief-faciliterende’ danwel ‘verleidende’ instrumenten voorhanden. Diverse methoden zijn al beproefd in de praktijk, zoals:

- Gefaseerd afnemen van gronden;
- Het naar rato van vastgoedverkoop betalen van gronden;
- Gronduitgifte via erfpacht (zonder afkoop maar per jaar af te dragen, indexatie, met kortlopende contractmogelijkheden);
- Etc.

Daarbovenop dienen zich nog andere denkbare vormen aan, soms combinaties van deze instrumenten. Voorts valt bijvoorbeeld te denken aan een vorm als dynamische erfpacht (ook wel ‘lease increment financing’ genoemd). De betaling van de grond hoeft ook in zo’n geval niet in één keer plaats te vinden maar wordt over de jaren uitgesmeerd middels een canon. Het verschil met reguliere erfpacht is echter dat deze canon bijvoorbeeld jaarlijks wordt vastgesteld op basis van elementen als de waarde-ontwikkeling of juist de betaalbaarheid door de huurder, zoals in een systeem met omzethuren in winkelcentra. Dit is dus expliciet aan een andere variabele gekoppeld. Dit kan ook worden toegepast voor het betalen van grond.

Meer flexibiliteit en verleiding inbouwen betekent ook iets voor risicomanagement en randvoorwaarden

De oplossingen die worden aangedragen moeten nog hun weg in de dagelijkse praktijk vinden. Een aantal risico’s doen zich bijvoorbeeld voor:

- Het onzekerder en flexibeler plan- en ontwikkelingstraject is een proces van ‘trial & error’, wat over het algemeen tijdsintensief is. Ook het vervolgens regelmatig herijken en het voeren van een strakke planning en control kost meer tijd, etc. Dit wringt met deze tijden waarin menskracht en geld schaars is;
- Het belang van risicomanagement wordt alleen maar groter. Inboeking of ‘afkoop’ inééns wordt immers lastiger en de onzekere ontwikkelingen moeten mee-gevolgd worden, wat goede monitoringafspraken vergt;
- Het belang van een open procesvoering en wederzijdse transparantie in de rekensommen neemt toe.
- Bij het hanteren van bandbreedtes en scenario’s bestaat het gevaar dat er bij de markt of politiek opportunisme optreedt: uitgaan van het meeste positieve getal of datgene wat (financieel) het beste uitkomt. Dit kan weer ongewenste druk zetten op de samenwerking en realisatie van de overall ambities.

NB: deze risico’s hebben deels implicaties op de kostenverhaalsnoodzaak.

Vraag 4: Hoe kunnen de huidige financiële instrumenten worden ingezet bij ontwikkelingen met lange doorlooptijden en grote onzekerheden?

- Bij grondexploitaties waar de variabelen (functie (f), prijs (p), volume (q) en tijd (t)) nog niet bekend zijn kan het werken met scenario’s en bandbreedtes helpen om met intrinsieke onzekerheid om te gaan. Grondexploitaties moeten altijd al regelmatig geactualiseerd te worden; doe dat ook met de hieraan gekoppelde afspraken;
- Aanpakken kleine(re) locaties met meer kortere exploitatieperioden, tijdelijke exploitaties, etc. ten behoeve van 'behapbare’ ontwikkelingen oftewel in klant, tijd, zekerheid en geld/financiering te overziene ontwikkelingen;
- Probeer de voorfinanciering (badkuip) te beperken. Bijvoorbeeld met erfpacht-constructies of door publieke functies (wegen) naar rato van de ontwikkeling te ontwikkelen. Ook afspraken over fasering, tijdelijk grondgebruik, achteraf betalen zijn mogelijke richtingen.
- De anterieure overeenkomst heeft veel mogelijkheden voor flexibiliteit, herijking, afspraken over afdrachten etc, maar ook in een posterieure overeenkomst kan als men het wil veel flexibeler e.e.a. geregeld worden. Dergelijke principes kunnen in de Nota Grondbeleid verankerd worden.
- Financieel inregelen van afspraken via bijvoorbeeld een voorzieningenfonds; of zelfs juist via planbatenbijdrage achteraf?;
- Meer flexibiliteit en verleiding inbouwen betekent ook een toenemend belang voor risicomanagement en randvoorwaarden; men moet ook om kunnen gaan met andersoortige afspraken.

5. **Kunnen we juridisch(-financieel) gezien eigenlijk wel adequaat op hoofdlijnen sturen/faciliteren en welke ruimte biedt de vigerende wetgeving daarvoor?**

Het huidige instrumentarium maakt meer mogelijk dan vaak wordt gedacht: biedt experimenteerruimte

Als eerste geldt dat er vaak meer mogelijk is dan mensen denken. Het zit veel vaker in de toepassing van wet- en regelgeving dan in die kaders zelf. Denk hierbij bijvoorbeeld aan kostenverhaal, dynamische erfpacht, binnenstedelijke herverkaveling, betalen naar rato van verkoop, inkadering milieuruimte, e.d. En met de op handen zijnde Omgevingswet worden de mogelijkheden op veel fronten al weer verder verruimd. Er is dus al het nodige mogelijk, maar dit wordt nog niet altijd (h)erkend, gezien of gebruikt.

Regelmatig zitten er belangrijke politieke richtingskeuzes en risico's vast aan de keuze voor het op een bepaalde manier inzetten van een instrument. Het streven om de bestaande instrumenten en werkwijzen flexibel en innovatief toe te passen kan nadrukkelijk in het grondbeleid staan. Daarmee biedt de raad experimenteerruimte aan de uitvoerende ambtelijke diensten. Daarbovenop neemt het aantal in te zetten instrumenten toe. De Crisis- en Herstelwet geeft bijvoorbeeld op veel planologisch-juridische onderdelen extra ruimte. Om met deze wetgeving te kunnen experimenteren is het echter wel noodzakelijk om het project waar de betreffende wetgeving op getest kan worden aan te melden bij het Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Terwijl er planologisch-juridisch meer kan, kan er financieel minder….. en dienen andere wegen te worden bewandeld

Door de financiële positie van zowel de nationale als lokale overheden, is een deel van het weliswaar beschikbare instrumentarium bot geworden. De inzet van het aan actief grondbeleid gerelateerde instrumentarium met financiële consequenties zoals vestiging van Wvg, onteigening, etc. neemt af. Dit terwijl bijvoorbeeld de inzet van het verruimen van planologisch-juridisch instrumentarium juist toeneemt.

Deze verschuiving van inzetbaarheid van het instrumentarium voor grondontwikkeling verdient een plek in het vast te stellen grondbeleid.
Het actieve grondbeleidsinstrumentarium kan als stok achter de deur fungeren en kan selectief worden ingezet, bijvoorbeeld alleen daar waar echt publieke hoofdprioriteiten in geding zijn. Een alternatief is het zoeken naar andere wegen, waarbij de doelen wel gerealiseerd worden, maar zonder zulke grote financiële consequenties. Hierbij komt bijvoorbeeld het instrumentarium van stedelijke herverkaveling aan de orde, waarbij meer een ruil- dan een uitkoopgedachte aan de orde is. Dit kan in natura, zoals ruil in grond en/of vastgoed die worden geruild of door de kosten en financiële risico's die horen bij de ontwikkeling door de partijen te laten betalen die voordeel van de ontwikkeling hebben. Dit kan los van het publiekrechtelijk instrument ook privaatrechtelijk worden ingezet. In een Nota Grondbeleid kan dit expliciet benoemd worden, zodat het voor externe partijen duidelijk is welke wegen de gemeente wil bewandelen.

Het effect van de verschuivingen is dat de gemeente minder actieve mogelijkheden heeft om haar wensen te realiseren, wat ook past bij de veranderende rol naar 'de markt en maatschappij voorop' en een meer faciliterende opstelling. Via 'nieuw' instrumentarium kan potentieel de gemeente daarbij deels eenvoudiger (planologisch-juridisch) en deels tegen lagere kosten ontwikkelingen op gang helpen.

Mogelijkheden voor het anders omgaan met langjarige onzekerheid in relatie tot de financiële verantwoording

In grondexploitaties is de onzekerheid op middellange en langere termijn lastig een plek te geven. Het werken met bandbreedtes en scenario's inclusief het inbouwen van een regelmatig herijkingstraject is cruciaal voor nieuw op te starten trajecten. Maar er zijn ook veel lopende grondexploitaties waarbij de vraag aan de orde is hoe met die onzekerheid om te gaan, zonder direct uit te hoeven gaan van het negatiefste scenario en alles daartoe af te moeten waarderen, met alle gevolgen voor de gemeentelijke financiën van dien. Want we weten net zo min zeker of dat zwarte scenario gaat optreden.

Hoe kan deze onzekerheid en vereiste flexibiliteit ook financieel vertaald worden? Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) en de accountant vragen vaak om één bedrag in de boeken. Ook een MPG (Meerjarenperspectief Grondexploitaties) dat voor groot gedeelte is samengesteld uit bandbreedtes en/of onzekerheden biedt moeizamer houvast voor de gemeente. Vraagtekens spelen omtrent de wijze van afwaarderen, de grondslagen voor herwaardering van grond, het treffen van voorzieningen, etc. Uit de praktijk (bijvoorbeeld bij gemeente Amsterdam, Almere) blijkt dat er veel in goed overleg kan, ook met de accountant, mits transparantie wordt betracht.

Andere manieren voor het omgaan met 'grijze' scenario's:

Een technische manier om een andersoortige aanpassing (een 'zachtere' landing in plaats van een 'harde' landing) vorm te geven is te herwaarderen op huidige (lagere) opbrengsten en daarna weer via de parameters een stijging op te nemen door de tijd heen. Dan is wel een actualisatie doorgevoerd maar moet er vooralsnog minder afgeboekt worden. Het is daarbij goed voorstelbaar dat indien nodig jaarlijks de opbrengsten verder naar beneden bijgesteld worden, hetzij via de waarde zelf, hetzij via het bijstellen van de parameters. Dit beïnvloedt sterk de netto contante waarde die vaak nog als parameter moet worden ingevoerd.

De keuze van parameters is sterk bepalend voor de rekenkundige uitkomst van grondexploitaties. De onzekerheden op de grondmarkt maken het echter zelfs voor korte termijn prognoses al moeilijk om te komen tot goed onderbouwde parameters en andere berekeningsgrondslagen. Laat staan voor prognoses die zich richten op exploitatietermijnen van 10 jaar of nog langer. Pas achteraf kan worden vastgesteld of de gehanteerde grondslagen realistisch, te pessimistisch of te optimistisch waren.

De werkelijkheid kent veel 'grijze'-scenario's: niet zwart of wit, veel is nog onduidelijk. Kenmerkend voor situaties die als grijs scenario zijn aan te merken, is dat er een situationeel te bepalen overgangsgebied is tussen een (hoog) risico op verlieslaten en een feitelijk als gerealiseerd verlies op de balans te verwerken verlies. In feite moet dan per geval worden bepaald welk deel van het verliesrisico het traject volgt van directe verwerking van het verlies (afboeken; voorziening treffen) en welk deel het risicotraject volgt (te benoemen als marktrisico). Het laatste traject vereist een vastgesteld kader voor risicomanagement en weerstandsreservering. Bij een keus voor het risicotraject zal conform het geldende kader een deel van het beschikbare eigen vermogen moeten worden afgezonderd als weerstandsreserve. Afboeken of het treffen van een voorziening is voor dit deel dan nog niet aan de orde. Periodiek (jaarlijks) moet de eerder gemaakte keus tussen het verlies- en het risicotraject worden geactualiseerd, hetgeen kan leiden tot aanpassing van een al getroffen verliesvoorziening dan wel van een al gevormde weerstandsreserve. Zo wordt tegelijkertijd afgebouwd en gespaard om risico's of feitelijke verliezen die zich op moment xx voordoen toch in hun volle omvang te kunnen verwerken. Dit systeem kan bouwen op de manier van werken zoals we die al kennen, het aanvullen van weerstandsreserves kan door nog op enig moment geplande afdrachten (doorgaans aan de algemene reserve van de gemeente) in het grondbedrijf vast

te houden. En/of door trapsgewijs een spaarpot op te bouwen, bijvoorbeeld via het aanleggen van een bestemmingsreserve (geld op papier reserveren, hiertoe geoormerkt door de gemeenteraad) of het opbouwen van een voorziening (bedoeld om financiële verplichtingen van bekende en onbekende en inschatbare toekomstige risico's op te vangen; nb dit betreft wel het aanhouden van reëel geld op de bank). Dit geheel vormt dan onderdeel van het gemeentelijk weerstandsvermogen, dat naar de toekomstige situatie toe groeit.

Vraag 5: Kunnen we juridisch(-financieel) gezien wel adequaat op hoofdlijnen sturen/faciliteren en welke ruimte biedt de vingerende wetgeving daarvoor?

- Het huidige instrumentarium maakt meer mogelijk dan soms gedacht wordt.
- De inzet van financiële middelen is bij veel gemeenten een probleem, hetgeen consequenties heeft op de inzet van instrumentarium (Wvg, onteigening). De middelen die er wel al zijn, worden hierdoor steeds minder ingezet…
- Het toepassen van alternatieven waarbij de financiële impact minder groot is, is hierbij mogelijk. Bijvoorbeeld stedelijke herverkaveling (in natura met ruil grond/-vastgoed).
- Ga naar 'parkeren en reserveren' in plaats van afboeken alleen. In goed overleg met de accountant zijn er -financieel gezien- veel mogelijkheden (omtrent afboeken, het treffen van voorzieningen, het opbouwen van weerstandsreserves etc.).
- In geval van een positief verwacht exploitatieresultaat hoort hier dan bij dit saldo te reserveren voor de onzekere toekomst en niet (meer) min of meer standaard hierop vooruitlopend e.e.a. af te dragen aan de algemene dienst.

6. Gebiedsontwikkeling is niet alleen meer gericht op ontwikkelen, maar ook op transformeren, beheren en renoveren: wat zijn hiervan de belangrijkste implicaties voor de gemeente(begroting)?

Van kwaliteitstoevoeging via uitleglocaties naar het verbeteren of zelfs overeind houden van de bestaande stad

Ruimtelijke ontwikkeling gaat per saldo steeds minder over het ontwikkelen van uitleglocaties. Er is en blijft ook naar die milieus en producten zeker vraag, maar de opgave ligt dominanter bij het opwaarderen, herstructureren of zelfs transformeren van de bestaande stedelijke omgeving. Dit betreft zowel openbare ruimte als de gebouwde omgeving. Net als met grond geldt dat het zowel om publiek als privaat eigendom kan gaan. De uitdagingen liggen immers op beide terreinen, of het nu gaat om het afstoten van publiek of ooit aangekocht vastgoed, de overmaat in de kantorenmarkt, de herstructurering van winkelgebieden of de situatie in de particuliere woningvoorraad. Overal is een collectief publiek belang in het geding; gemeentelijk grondbeleid gaat daarmee niet alleen over hoe om te gaan met gemeentelijke gronduitgifte. Ook vraagstukken op private gronden kennen een gemeentelijk belang.

Deze verschuiving heeft een majeur effect op de gemeente en niet in het minst op haar begroting. Deze verschuiving verdient expliciete erkenning in het grondbeleid. Het verdienmodel van het grondbedrijf verandert immers radicaal.

De rol van het grondbedrijf: van 'verdienmachine' naar een 'gewone' gemeentelijke dienst

Per saldo zien we de volgende bewegingen:

- Er wordt minder grond uitgegeven dus er komt minder geld binnen; en dat terwijl er soms veel grond op voorraad gekocht was;

- Voor die gronden die wel uitgegeven worden geldt dat ze doorgaans beduidend minder geld opbrengen dan ooit was verwacht. Soms moet er zelfs geld bij of moet op z'n minst worden geaccepteerd dat er veel onzekerheid is en blijft over de opbrengsten. En die opbrengsten komen ook pas later binnen;
- De opgave ligt steeds meer in de bestaande stad, waar ontwikkelingen rond privaat bezit spelen en er dus ook geen geld bij de gemeente binnenkomt (anders dan leges, etc.);
- Daar waar gemeenten in de bestaande stad eigendommen hebben (grond of gebouwen) geldt ook dat eventuele opbrengsten minder zullen zijn, later zullen komen, langjarige onzekerheid kennen;

Het is derhalve evident dat de rol van het gemeentelijk grondbedrijf niet meer hetzelfde is of kan zijn dan in het recente verleden. De naam is zelfs wellicht aan vervanging toe. Acceptatie dat gebiedsontwikkeling geld kost en met grondbeleid niet altijd meer terug verdiend kan worden is cruciaal. Vanwege de combinatie van opbrengstdalingen, langjarige onzekerheden en de veranderende opgave kan er doorgaans niet meer gerekend worden op elkaar opvolgende afdrachten aan de algemene dienst. Die geprognosticeerde winsten die er nog zijn dienen doorgaans binnen het grondbedrijf gehouden te worden om reserveringen op te bouwen voor de onzekere toekomst op zowel korte als lange termijn.

Toegevoegde waarde gemeente verandert van de grond verzorgen naar makelen en schakelen

In feite zien we het ontstaan van 'stadsontwikkeling zonder grex'.

Stadsontwikkeling verschuift van een dominantie van nieuwbouwlocaties naar het sleutelen aan de bestaande stad. Daarmee komt ook de situatie in beeld dat zich gebiedsontwikkelingopgaves aandienen waar de gemeente geen grond in bezit heeft (anders dan wellicht een deel openbare ruimte), maar waar vooral vele bestaande partijen samenwerken c.q. samen gebracht moeten worden om aan de verbetering van het bestaande gebied te werken. Dan is er de facto sprake van 'stadsontwikkeling zonder grex'. Het gaat daarmee dus minder om de grondexploitatie, maar meer om de vastgoed- en vooral de operationele exploitatie. Die is altijd al randvoorwaardelijk (want daaruit moeten uiteindelijk de grondkosten worden verdiend), maar zeker nu. De gemeentelijke rol verandert hierin mee. We kunnen ons afvragen of de stelregel nog opgaat dat bijvoorbeeld een projectleider alleen uren kan gaan maken als er een gemeentelijke grondexploitatie is geopend waaruit zijn uren uiteindelijk wel terugverdiend worden.

Ervaringen met 'stadsontwikkeling zonder grex': de Watertorenberaad-pilot Bospolder Tussendijken, Rotterdam:
De planontwikkeling en –realisatie voor de vernieuwing van het Groot Visserijplein in Rotterdam Delfshaven kwam met het wegvallen van ISV-subsidies en het vanwege de marktsituatie onhaalbaar en onbetaalbaar blijken van de oorspronkelijke sloop- en vernieuwingsplannen, tot stilstand. Er is toen een proces van 'schatgraven in de wijk' opgestart, om de inspiratie en initiatieven uit de wijk het voortouw te laten zijn.

Hiernaast is het in deze pilot door Havensteder, gemeente Rotterdam en Heijmans/Proper-Stok ontwikkelde denk- en werkmodel weergegeven, met acht stappen. Zo is een kennis(sen)netwerk ontstaan dat niet alleen bestaat uit de 'usual suspects' (gemeente, corporatie en ontwikkelaar), maar ook uit partijen zoals lokale ondernemers, bewoners, particuliere beleggers, maatschappelijke organisaties en nutsbedrijven. Met deze partijen is een afwijkend en bijzonder samenwerkingsproces ingegaan.

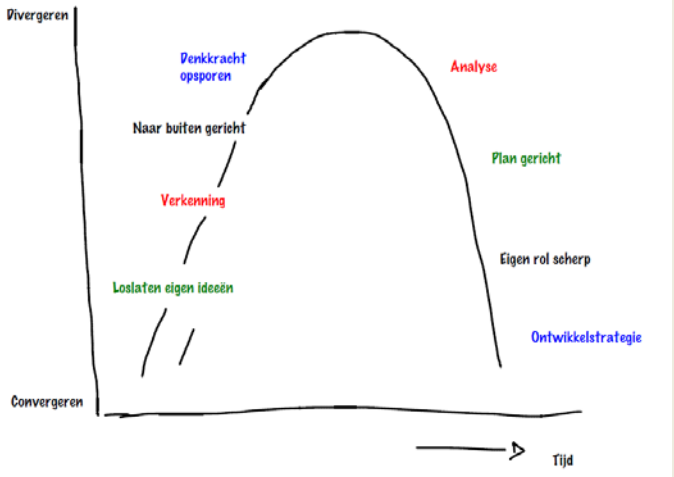

De toegevoegde waarde van de gemeente schuift door. Naar het openklappen naar de gemeenschap: in de bestaande stad gaat het om het faciliteren van initiatiefnemers en bestaande eigenaren, het ‘makelen en schakelen’ met lokale actoren, ondernemers, maatschappelijke organisaties, burgers, etc. Hier neemt de gemeente doorgaans veel meer een ‘actief-faciliterende’ rol aan; een combinatie van procesbegeleiding, accountmanagement en gebieds-/wijkmanagement. Dit betekent een doorontwikkeling van de competenties (zie kader ‘checklist’) van de gemeentelijke professional, ook in grondzaken.

Waar mogelijk kan de gemeente nog immer functieregie inzetten om maatschappelijke opgaven en functies aan locaties te koppelen. En ze houdt haar publiekrechtelijk instrumentarium. Transparantie over de inzet hiervan is meer dan ooit belangrijk, vanwege de toegenomen onzekerheden. Verwachtingenmanagement is essentieel.

Checklist veranderende competenties voor gemeentelijke professionals in gebiedsontwikkeling nieuwe stijl: hoe stuur je op het vooropstellen en houden van markt en maatschappij?

- netwerk- en kansgestuurd denken
- open en eerlijk zijn over motieven, belangen en posities;
- jezelf kwetsbaar durven opstellen, niet overtuigd zijn van eigen ideeën;
- wapens thuislaten (bv. geld, publiekrechtelijke macht, etc.)
- écht communiceren, niet alleen informeren en aanhoren; luisterend vermogen en serieus nemen van wat wordt ingebracht;
- weten wie de spelers en belanghebbenden zijn, kennis van de groep achter de reguliere vertegenwoordigers; oog hebben voor processen van sociale samenhang, leefbaarheid en veiligheid in het gebied haar omgeving
- om kunnen gaan met en een plek kunnen geven aan een enorme diversiteit aan betrokkenen en uiteenlopende meningen;
- tijd en aandacht kunnen geven, bijvoorbeeld om nieuwe/extra opties uit te werken;
- inkadering en afbakening: waar hebben we het wel en niet over (bv. in relatie tot democratische legitimatie/rol van de raad, financiële (on)mogelijkheden);
- helderheid over wie uiteindelijk welke beslissingen waarom en op welke manier vanuit welke verantwoordelijkheid geacht worden te nemen (inclusief de gebruikers zelf);
- professionele ondersteuning bieden om voorstellen van niet-professionals indien nodig beter haalbaar te kunnen doen worden;
- transparantie over rekensommen, procedures, etc: ‘hoe zit mijn afwegingskader in elkaar, op basis waarvan neem ik mijn beslissingen’
- acceptatie van een op voorhand onzekere uitkomst (die in de gangbare praktijk overigens toch altijd ook anders uitpakt dan gedacht…);
- consistentie van betrokkenheid door het proces heen (niet alleen in planvormingsfase maar juist vanaf intentie tot en met realisatie- en beheerfase)
- eigen traditionele rol kunnen loslaten, maar niet het hele proces loslaten: ‘actief-faciliteren’

Bestaande kennis en kunde binnen grondbedrijf is en blijft relevant

De bestaande kennis en kunde binnen het gemeentelijk grondbedrijf (hoewel dit wisselt binnen gemeente gaat het dan om zaken als planeconomie, juridische zaken, verkoop/gronduitgifte, vastgoed, etc.) is en blijft relevant. Deze wordt alleen anders ingezet. Bijvoorbeeld het rekenen is en blijft nodig en wordt door het steeds moeten herijken van ontwikkelingen en rekensommen vanuit oogpunt van risicomanagement wellicht alleen maar

belangrijker. Hoe juridisch gezien met grond en vastgoed omgegaan kan worden, is en blijft relevant. Ook de bij gemeenten aanwezige specialistische kennis over en relaties met bijvoorbeeld nutsbedrijven is en blijft belangrijk. Maar de kennis en kunde wordt op meer externe wijze ingezet, ter ondersteuning van het sleutelen aan de bestaande stad door of in samenwerking met andere actoren. Het is belangrijk deze toegevoegde waarde richting externe partijen ook in het grondbeleid te benoemen en aan te bieden.

Alternatieve investeringsmodellen: dienstverlening aan de bestaande stad, kapitaliseren maatschappelijke baten

Hoe kan een gemeente zichzelf in deze veranderende situatie inzetten? Bijvoorbeeld door een ander investeringsmodel te kiezen, gestoeld op bredere dienstverlening. Zoals genoemd kan dit ook ten behoeve van grond- en vastgoedontwikkeling, waarbij de kennis en kunde zelf de toegevoegde waarde is. Het kan ook via het faciliteren van collectief onderhoud, renovatie en beheer (zowel fysiek als sociaal en economisch). Hiertoe zijn vormen denkbaar als een buurtbeheerbedrijf of een duurzaamheidsbedrijf (bijvoorbeeld via energieopwekking, maar ook via water, afval, biomassa, etc.), of een integralere wijkonderneming die meerdere diensten aanbiedt. Dit kan bijvoorbeeld bij gebieden met veel particulier bezit. Ook hier kan de gemeente verschillende rollen nemen: niet mee bemoeien, faciliteren en verbinden, of om ervaringen op te doen en anderen hiermee om te leren gaan- zelf de lead nemen en dan laten overgaan in particuliere handen. Meerdere gemeenten experimenteren hier al mee. Ook ontstaan her en der -ook rondom vastgoed- al coöperatieven die ontwikkelingen entameren. De gemeente kan hier op veel fronten een dienstverlenende rol spelen.

Uiteindelijk gaan alle ontwikkelingen om het genereren van maatschappelijke meerwaarde. Het is dan ook eigenlijk niet meer dan logisch om dit veel nadrukkelijker op de voorgrond te zetten. Dus niet alleen focussen op directe financiële effecten, maar juist ook op bredere maatschappelijke effecten. Het gaat er om dat de zogeheten ‘maatschappelijke business case’ centraal staat.

Dit ziet er indicatief dan als volgt uit:

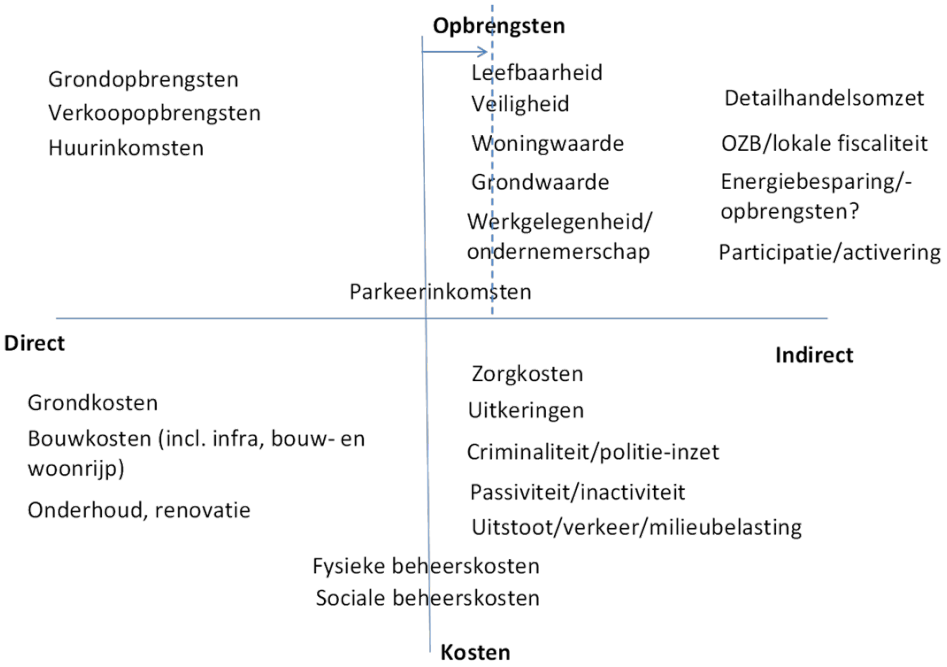

Die meerwaarde is steeds meer ook te vertalen in concrete geldstromen, zowel in termen van opbrengsten als in termen van vermeden kosten. Dit kan bijvoorbeeld in de sfeer van effecten op koopkracht, werkgelegenheid, (re-) integratie, uitkeringen, zorg en welzijn, leefbaarheid en veiligheid. De crux is dat daar ook een directe link ligt met concrete verdiensten voor de gemeente. Die zullen echter dan vaker via andere gemeentelijke diensten geïnd worden. Met de decentralisaties in het sociaal domein en bijvoorbeeld de rol van de sociale dienst, is dit van groot belang. Stadsontwikkeling gaat dan meer en meer via de concrete geldstromen die ook op andere terreinen gaan lopen. In feite wordt dan het fysieke deel binnen de gemeente meer faciliterend voor het verdienpotentieel van het sociale deel. Daar nemen de budgetomvang en inverdienmogelijkheden stevig toe in de nieuwe situatie. Ook in het grondbeleid is het belangrijk dit te erkennen en benoemen. Het kan zelfs bv. van toepassing zijn op gronduitgifte, via bijvoorbeeld een kavelveiling. Dit kan in principe zowel bij erfpacht als bij koop.

Dergelijke andere investerings- en terugverdienmodellen vragen om (forse) systeemwijzigingen in de type rekensommen die worden gemaakt en niet in het minst in de gemeentelijke begrotingssystematieken. Hier wordt al mee geëxperimenteerd, maar dit zal niet over de hele breedte van de een op de andere dag geregeld zijn. Hier ligt dan ook een belangrijke opgave.

Vraag 6: Gebiedsontwikkeling is niet alleen meer gericht op ontwikkelen, maar ook op transformeren, beheren en renoveren: wat zijn hiervan de belangrijkste implicaties voor de gemeente(begroting)?

- Er vindt een verplaatsing plaats van de ontwikkeling van uitleggebieden naar het opwaarderen, herstructureren, transformeren van de bestaande stedelijke omgeving. Dit heeft grote gevolgen voor het gemeentelijk grondbedrijf. Er moet in bepaalde gevallen geaccepteerd worden dat gebiedsontwikkeling geld kost i.p.v. geld oplevert.
- Het faciliteren en ondersteunen van initiatieven wordt belangrijker, dit betekent dat de gevraagde competenties van gemeentelijke professionals verschuift.
- Beschouw een grondexploitatie zoals andere gemeentelijke diensten. Niet alle grondexploitaties zijn nog winstgevend. Misschien meer in termen van ‘service’kosten denken.
- De vastgoed- en operationele exploitatie wordt van groter belang. De arbeidsuren van een gemeentelijke professional zijn bijvoorbeeld niet meer altijd te herleiden naar een grondexploitatie.
- Denk over alternatieve investeringsmodellen voor de dienstverlening aan de bestaande stad (bijvoorbeeld wijkbedrijf, buurtbeheerbedrijf, duurzaamheidsbedrijf) of zelfs aan het kunnen kapitaliseren van maatschappelijke baten door de maatschappelijke business case centraal te stellen. Deze geldstromen zitten niet allemaal bij het grondbedrijf, maar ook bij andere onderdelen van de gemeente of bij andere maatschappelijke partners.

7. Hoe laten, brengen en houden we de markt en maatschappij aan zet? Hoe gaan we daarbij om met risico’s op bevoordeling, willekeur etc?

Co-creatie als principe voorop stellen, leidt mogelijk ook tot grotere multiplier

Het is cruciaal de behoefte van de samenleving centraal te stellen. Het aan- en verkopen van grond is niet meer iets van een select groepje uit een gesloten sector. Dit leidend principe kan in een Nota Grondbeleid staan. De burgers, ondernemers en maatschappelijke partijen mogen zelf aan het stuur komen. Andere partijen ook, mits ze de eindgebruiker(s) aan tafel brengen.

Co-creatie maakt dat niet zozeer minder, maar wel iets anders gevraagd wordt van de gemeentelijk professional. Het gaat om handelen in plaats van verschuilen achter bureaucratie, vanuit een open houding gericht op ‘wat kan

wel ‘meer dan ‘hoezo u wilt wat? Dit doet een groter beroep op de professionaliteit en er is meer procesbagage nodig: er zal met andersoortige partijen en op een andere manier moeten worden samengewerkt. Dit heeft ook binnen de gemeente nadrukkelijke consequenties: verschillende afdelingen werken dan meer samen rondom initiatiefnemers en andere marktpartijen. Dit geldt dan voor bijvoorbeeld grondzaken, juridische zaken (in het kader van staatssteun/aanbestedingsrecht) en het sectorale accountmanagement, maar ook marketing en communicatie. Het belang van de gemeente als partner is en blijft van groot belang. In haar grondbeleid kan de gemeente deze handelwijze benoemen, zodat duidelijkheid hierover is voor de partner. Die partner kan ook een relatief onervaren initiatiefnemer zijn.

Het is goed voorstelbaar dat initiatiefnemers of andere marktpartijen er letterlijk en figuurlijk meer voor over hebben om aan de slag te kunnen met ruimte voor eigen ideeën, risicobeheersing en bijsturingsmogelijkheden, dan in te tekenen op door anderen al voorgekookte uitwerkingen. Dit betekent de facto dat er dan dus ook een grotere multiplier te behalen zou kunnen zijn. Dit gaat wel in ruil voor minder zeggenschap en beïnvloeding van overheden zelf.

Partnerschap centraal in plaats van plannen…..

Bij organisch ontwikkelen geldt idealiter dat 'wie komt/wil die kan'. Oftewel dat partijen of individuen die willen ondernemen of wonen in een gebied daar ook de gelegenheid voor krijgen. Liefst snel, simpel en op een flexibele manier. Zonder al te veel beperkingen en belemmeringen. Zo kunnen markt en maatschappij goed aan zet komen. Om verwarring te voorkomen is het van belang om duidelijk naar deze partijen te communiceren dat de gemeente verantwoordelijk is en blijft voor een goede ruimtelijke ordening. Zoals eerder aangegeven komt in deze situatie het kader waarbinnen partijen zich vrij kunnen bewegen, zonder dat ‘alles kan en mag’ van pas. De partijen/mensen die vroeg aan tafel zitten, lang meedenken en veel inspanningen vooraf plegen, zouden de ruimte moeten krijgen om aan de slag te kunnen gaan zonder dat anderen met hun ideeën aan de haal gaan.

De kern is het open staan voor en waar nodig selecteren van goede partners. Hoe de gemeente hiermee om wil gaan kan in het grondbeleid vervat worden. Hier komen in de praktijk regelmatig aspecten als aanbestedingskaders (ter voorkoming van willekeur) en staatssteun (ter voorkoming van bevoordeling) om de hoek kijken. Het is zaak door het goed hiermee omgaan (via de benodigde gemeentelijke kennis en kunde) er geen onnodige ruis ontstaat voor de gewenste flexibele facilitering van partijen die actief iets willen. In veel gevallen hoeft dat ook niet. Gronduitgifte is niet aanbestedingsplichtig (mits uitgegeven tegen marktprijzen), op goede ideeën kan gehandeld worden.

….zonder voorgoed aan een bepaalde partner uitgeleverd te raken

Maar hoe komen goede partners aan tafel, zonder dat anderen al te zeer worden uitgesloten? Het is belangrijk als gemeente niet ‘uitgeleverd’ te raken aan partijen die met goede bedoelingen voor een gebied rondlopen maar uiteindelijk nergens toe komen. Samenwerkingsovereenkomsten veranderen van karakter: van gesloten naar open. Als voorbeeld is hier een principe op toepasbaar getiteld ‘Raamovereenkomst met open toetreding’[7]. Dit betekent de facto dat een gemeente samenwerkingsafspraken maakt met een aantal (al dan niet na inschrijving geselecteerde) partners, zonder dat anderen expliciet worden buitengesloten. De anderen partijen moeten dan ook wel voldoen aan de criteria die voor de selectie van de eerste partners gelden, maar kunnen daarna alsnog meedoen. Dit verhoogt sterk de benodigde flexibiliteit om met meerdere partners de door de tijd heen snel veranderende opgaven aan te kunnen pakken. Dit kan in het grondbeleid benoemd worden.

[7] Hijmans c.s., Bouwrecht, 2012

Van aanbesteden naar gezamenlijk investeren

Het waarborgen dat publieke voorzieningen, zoals infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen (scholen, zorg, bibliotheek, cultuur, etc.), ook worden gerealiseerd, is vaak een belangrijk issue. Als de overheid hier publieke eisen aan/over oplegt dan is er sprake van directe aanbestedingsplicht, in enige vorm. Mits dit boven de budgettaire drempels komt. Dit kan dan vervat worden in een integrale uitvraag, zodat een of meer partners worden geselecteerd voor het hele proces. Maar er kan dan eigenlijk niet worden ontkomen aan de aanbestedingsplicht. Een andere weg is via privaatrechtelijke weg af te spreken dat partijen binnen de gebiedsontwikkeling hier integraal voor zorgdragen, op basis van een beperkt publiekrechtelijk kader. Dit is gezamenlijk investeren in plaats van inkopen (wat eerder tot aanbesteden leidt). Hier zijn diverse ervaringen mee opgedaan, van meegerealiseerde buurthuizen tot scholen en kinderopvang, etc. Een streven om dit gedachtegoed te integreren in het handelen, kan in het grondbeleid worden benoemd. Het alternatief is dat binnen de gehele ontwikkeling de overheid hiervoor zorg blijft dragen. Dit ligt met name voor de hand bij grotere voorzieningen. Relevante kosten etc. kunnen binnen de geldende principes via de aanwezige kostenverhaalsmethoden worden gecompenseerd. Bij vraag 4 is op de (on)mogelijkheden van kostenverhaal nader ingegaan.

Marktconforme sturing op maatschappelijke baten ≠ staatssteun

Het is essentieel dat bij partijen voldoende praktische kennis aanwezig is over de toepassing van niet alleen aanbestedings-, maar ook van staatssteunregelgeving. Zeker om onnodige zorgen de kop in te drukken. De essentie is dat marktconformiteit en transparantie centraal staan. Er is bijvoorbeeld in principe geen risico op staatssteun omdat een gemeente bijvoorbeeld op haar grond een niet-optimale opbrengst genererende (tijdelijke?) activiteit tot stand laat komen. Wel als dit niet marktconform gebeurt. Het is daarbij belangrijk om te beseffen dat marktconformiteit niet hetzelfde is als altijd streven naar die functie die de hoogste opbrengst genereert. Denk aan een bedrijfsverzamelgebouw voor starters: hier ligt de marktconforme grondprijs beduidend lager dan voor een duur appartementencomplex. Een gemeente kan dit principe nadrukkelijk verankeren in haar grondbeleid, bijvoorbeeld met als doel primair optimale maatschappelijke opbrengsten te genereren. De regel is dan dat bij grondbesluiten juist de combinatie van financiële en maatschappelijke baten expliciet leidend is.

Er kan wel staatssteun op de loer liggen als wordt gesproken van bijvoorbeeld het bieden van uitstel bij grondafname, ingroei, kortingen, uitruildeals etc. Ook hier geldt dat dit gebaseerd moet kunnen zijn op transparant en marktconform handelen. De reden voor dergelijke afspraken ligt echter immers doorgaans juist ook in de marktsituatie, die dan bemoeilijkt dat bepaalde breder gewenste ontwikkelingen tot stand komen.

Vraag 7: Hoe laten, brengen en houden we de markt en maatschappij aan zet? Hoe gaan we daarbij om met risico's op bevoordeling, willekeur etc?

- Burgers, ondernemers en maatschappelijke partijen mogen zelf aan het stuur komen: het vooropstellen van co-creatie en het centraal stellen van de samenleving kan hierbij tot een grotere multiplier leiden dan dat partijen moeten voortborduren op voorgekookte uitwerkingen.
- Om te voorkomen dat er (bij organisch ontwikkelen) een gevoel ontstaat dat 'alles kan en mag' is het van belang om duidelijk te communiceren naar de eindgebruikers dat de gemeente verantwoordelijk is en blijft voor een goede ruimtelijke ordening.
- Om flexibiliteit in planvormingstrajecten te behouden en geen partijen buiten te sluiten kunnen 'raamovereenkomsten met open toetreding' er voor zorgen dat meerdere partners door de tijd heen kunnen toetreden en je als gemeente niet van één bepaalde partner afhankelijk bent.
- De ontwikkeling van publieke- en maatschappelijke voorzieningen kan, naast een aanbestedingstraject, georganiseerd worden door privaatrechtelijk af te spreken dat een of meerdere partijen hier binnen de gebiedsontwikkeling zorg voor dragen. Van aanbesteden kan worden doorontwikkeld naar samen investeren.
- Er hoeft om staatsteun te voorkomen, niet altijd gestreefd te worden naar de realisatie van een functie die de hoogste grondprijs genereert. De kern is dat er een marktconforme prijs voor de grond betaald wordt. Een gemeente kan in haar grondbeleid opnemen dat zij daarbij streeft naar een optimaal maatschappelijk rendement (zodat markt en maatschappij eenvoudiger c.q. eerder aan zet kunnen komen).

Colofon:

Met bijzondere dank aan: Arjan Ekelenkamp en Julia Sondermeijer voor het nemen van het initiatief respectievelijk het faciliteren van dit initiatief.

Auteurs:
Damo Holt, Hugo ter Heegde (Watertorenberaad) m.m.v. Gerard Achterberg of Agterberg en Bart Witmond (allen Ecorys)

Kernteam:
Arjan Ekelenkamp – Gemeente Zwolle
Jelmer Kloosterman – VNG
Judith Wicherson – VvG
Rob de Boer – VNG
Julia Sondermeijer – Ministerie van BZK/I&M

Participanten:
Antoinette van Heijningen – Urbancore/Watertorenberaad
Anneloes van Roon – Gemeente Zwolle
Anjo Koomen-van der Burgt – Gemeente Almere
Anita Ingenhou – Gemeente Arnhem
Atte Roskam – Gemeente Den Haag
Edwin van den Heuvel – Gemeente Tilburg
Francois Weerts – Gemeente Maastricht
Harry Nijland – Gemeente Apeldoorn
Marieke Kranenburg – Gemeente Amsterdam
Mark Slingerland – Gemeente Nieuwegein
Nabila Bouabbouz – Gemeente Amsterdam
Peter van Haasteren – Gemeente Rotterdam
Peter Soerel – Gemeente Westland
Sonja Vermeij – Gemeente Apeldoorn
Séverine Blok – Gemeente Breda
Louk Dercksen – Gemeente Doetinchem
Ingrid Sluiter – Gemeente Overbetuwe
Niels Lyklema – Ministerie van I&M
Alwin Snijders – Proper-Stok
Charlie Martens – Ballast Nedam
Bernard Migchelbrink – NIBC
Diederik van Hoogstraten – Ballast Nedam
Erwin Hijmans – Purple Blue
Herman de Wolff – TU Delft
Noel Kees - Zelfstandige
Phlip Boswinkel - Local
Paul Jorna - BBN
Carolien van Rijen – Woningstichting SWZ
Dick Huijskamp – DHLGroep
David van der Hulst – Volker Wessels
Jeroen Heijdra – Dura Vermeer
Laurens Elmendorp – Volker Wessels
Mike van Nes – Bouwfonds
Sjoerd Quint – Delta Wonen
Rene de Heer – Gemeente Zwolle
Gerrit Piek – Gemeente Zwolle
Anja Jager – Gemeente Zwolle
Maarten Veeger – Gemeente Zwolle
Maarten van Helden – Gemeente Zwolle

Bijlage I
Menukaart

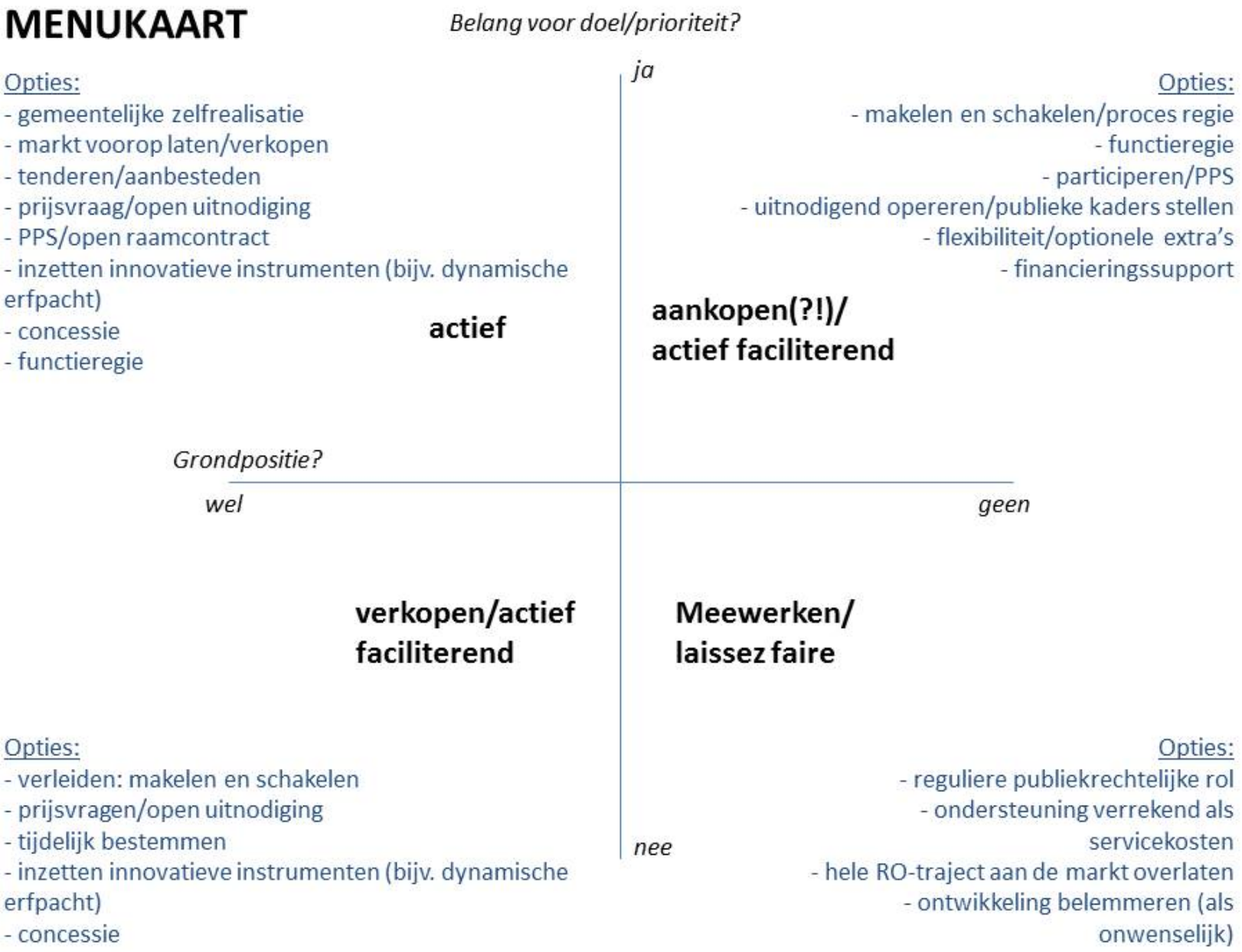

PLATFORM31
kennis van stad en regio

Faciliterend Grondbeleid in de praktijk

Lessen uit de leerkring faciliterend grondbeleid

Er is veel veranderd in gebiedsontwikkeling sinds de start van de crisis in 2008. De woningmarkt is ingestort en gebiedsontwikkelingen komen nauwelijks van de grond. Gemeenten hebben te maken gekregen met flinke afboekingen en financiële problemen door verliezen op de grondposities. Gemeentelijke grondbedrijven zijn niet langer de 'economische motor' van veel gemeenten en actief grondbeleid staat onder druk. In 2014 heeft Platform31 in samenwerking met het ministerie van Infrastructuur en Milieu de leerkring faciliterend grondbeleid georganiseerd. Deze infosheet is een beknopt overzicht van de lessen en inzichten die in de leerkring zijn opgedaan.

De maatschappelijke opgave als uitgangspunt voor grondbeleid

Gemeenten zijn op zoek naar nieuwe manieren van acteren in gebiedsontwikkeling, waarbij de term faciliterend grondbeleid steeds meer gemeengoed wordt. Belangrijkste voordeel van een meer faciliterende houding van de gemeente is dat veel minder (financieel) risico gelopen wordt. Maar misschien nog wel het belangrijkste: er wordt ruimte geboden voor initiatief. Met faciliterend grondbeleid is echter geen eind gekomen aan actief grondbeleid. Gemeenten zullen, afhankelijk van de situatie en context, telkens moeten bezien welke manier van handelen past bij de opgave.

- Ga uit van situationeel grondbeleid: maak een goed afwegingskader met criteria voor de te kiezen strategie per opgave;
- Stel daarbij de maatschappelijke doelen en visie op de stad voorop in het handelen;
- Hanteer een duidelijke definitie van faciliteren die ook bestuurlijk gedeeld wordt;
- Onzekerheid is een constante, bouw daarom flexibiliteit in. Zowel in het proces als in de ontwikkeling;

Een (cultuur)omslag in denken en doen: faciliteren is hard werken!

- Bepaal met elkaar de houding en manier van werken en laat dit door de hele organisatie omarmen, ook bestuurlijk;
- Ga uit van 'willen we het' in plaats van 'mag het';
- Wees open en transparant naar alle partijen; werk op basis van vertrouwen.
- Kennis van de markt, het kunnen verbinden van partijen en initiatieven en het intern kunnen organiseren van processen zijn daarbij belangrijke competenties; .

Gebiedsontwikkeling is veel meer een samenspel van allerlei initiatieven en partijen geworden. Kleinschalige, binnenstedelijke en organische ontwikkelingen waarbij veel partijen betrokken zijn. Dit vraagt een hele nieuwe manier van samenwerken. Het betekent ook dat partijen moeten doen waar ze goed in zijn. Voor de gemeente is dat vooral het kaderstellen, visie bepalen en toetsen op maatschappelijke waarde. Marktpartijen en particulieren zijn vervolgens aan zet om met hun kennis en kunde ontwikkelingen vorm en inhoud te geven.

Verbinden en combineren van financieringsmogelijkheden

Financiering wordt vaak genoemd als één van de grootste bottlenecks van gebiedsontwikkeling in deze tijd. Organische gebiedsontwikkeling vraagt een andere manier van financiering en misschien ook wel een ander financieel instrumentarium. Vooral in binnenstedelijke herontwikkeling is vaak sprake van een onrendabele top, en daarmee een niet-sluitende businesscase. Ook kostenverhaal wordt veelal genoemd als bottleneck. Een aantal aanpakken kan hierbij helpen.

- Financier voorinvesteringen vanuit de algemene dienst (of maak het grondbedrijf onderdeel van de algemene dienst);
- Maak gebruik van een combinatie van financieringsconstructies;
- Werk met een maatschappelijke businesscase om meerwaarde te creëren;
- Experimenteer met nieuwe financieringsvormen, zoals stedelijke herverkaveling, crowdfunding en fondsvorming;

Gemeenten die hebben deelgenomen aan de leerkring:

Almere, Amsterdam, Enschede, Goes, Nunspeet, Rotterdam, Waalwijk, Weesp en Zwolle

Meer informatie

Wilt u meer weten over grondbeleid of de opbrengsten van de leerkring?
Neem dan contact op met:

Annemiek Lucas (projectleider)
06 - 57 94 18 66
annemiek.lucas@platform31.nl
www.platform31.nl

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

PLATFORM31
kennis van stad en regio

Faciliterend Grondbeleid in de praktijk

Opbrengst van de leerkring Faciliterend Grondbeleid

Inleiding

In 2014 heeft Platform31 in samenwerking met het ministerie van Infrastructuur en Milieu de leerkring faciliterend grondbeleid georganiseerd. Er is veel veranderd in gebiedsontwikkeling sinds de start van de crisis in 2008. De woningmarkt is ingestort en gebiedsontwikkelingen komen nauwelijks van de grond. Gemeenten hebben te maken gekregen met flinke afboekingen en financiële problemen door verliezen op de grondposities. Gemeentelijke grondbedrijven zijn niet langer de 'economische motor' van veel gemeenten en het voeren van actief grondbeleid staat onder druk. Ook ontwikkelaars hebben niet meer de investeringskracht die ze voorheen hadden of gaan zelfs failliet. Het speelveld van gebiedsontwikkeling is sterk veranderd. Kleinschalige initiatieven ontstaan, nieuwe partijen staan op en particuliere investeerders worden steeds belangrijker. Naast deze veranderende werkwijze zien we ook een verschuiving van de opgave: van uitleg naar binnenstedelijke herontwikkeling. En van aanbodgericht naar vraaggericht ontwikkelen. Dit vraagt een hele andere benadering van gebiedsontwikkeling en grondbeleid.

Gemeenten zijn zich vanuit deze financiële situatie en veranderende opgave aan het herbezinnen op hun taken, werkwijze en instrumentarium. Waar voorheen vooral in gezet werd op ontwikkelingsplanologie zien we nu steeds meer een verschuiving naar uitnodigingsplanologie. Maar hoe doe je dat? En wat betekent dat voor je gemeentelijke grondbeleid? Dat is waar de leerkring faciliterend grondbeleid oplossingen voor heeft gezocht. Aan de leerkring deden 11 gemeenten mee en zijn in 2014 vier tweedaagse bijeenkosten georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten is nieuwe

kennis gedeeld, praktijkervaring uitgewisseld en is aan de hand van casussen de kennis toepasbaar gemaakt voor de eigen praktijk. Drie thema's zijn daarbij als rode draden te herkennen:

1. Het wat en waarom van *faciliterend grondbeleid*;
2. *Proces en partijen*: samenwerking binnen de gemeente, maar vooral ook met externe partijen;
3. *Financiering*: het zoeken naar financieringsmogelijkheden bij organische gebiedsontwikkeling.

In de vier bijeenkomsten is veel kennis opgedaan en uitgewisseld op deze thema's. De kennis, praktijklessen en inzichten zijn gebundeld in deze beknopte eindpublicatie, waarmee we hopen ook andere gemeenten te inspireren bij het nadenken over en vormgeven van hun grondbeleid.

1 Faciliterend grondbeleid: wat en waarom?

Veel gemeenten hebben in de afgelopen decennia vooral gewerkt met actief grondbeleid. Door actief grondbeleid te voeren kunnen gemeenten zelf volop sturen in gewenste ontwikkelingen en het bereiken van doelstellingen. De crisis op de woningmarkt heeft dit model echter flink onder druk gezet. Gemeenten kampen met te veel gronden die niet of nauwelijks nog waard zijn waarvoor ze in de boeken staan. Deze financiële druk, maar ook de veranderende opgave, maakt dat het actief grondbeleid en gehanteerde instrumentarium ter discussie staan. Gemeenten zijn daardoor op zoek naar nieuwe manieren van acteren in gebiedsontwikkeling, waarbij de term faciliterend grondbeleid steeds meer gemeengoed wordt. Belangrijkste voordeel van een meer faciliterend grondbeleid is dat gemeenten veel minder (financieel) risico lopen. Maar wat is eigenlijk faciliterend grondbeleid? En wat vraagt dat van de inzet van de gemeenten? Een eenduidige definitie is niet te geven. Gemeenten doen er daarom goed aan om intern duidelijk te benoemen en afbakenen wat verstaan wordt onder faciliterend grondbeleid en de houding en rol bepalen die daar bij past. Vooral omdat faciliteren verschillende benaderingen kan hebben. De ene keer kan de gemeente een meer actieve houding aan nemen, de andere keer een meer passieve houding.

Casus Almere - Oosterwold

Oosterwold wordt op een organische manier ontwikkeld de komende jaren. De gemeente kiest daarbij voor een faciliterende houding. Daarvoor heeft de gemeente een aantal principes vastgesteld. Bijvoorbeeld dat de initiatiefnemers zelf de gebiedsontwikkeling doen, dus ook de openbare ruimte. Er is daarbij sprake van een taakverschuiving tussen overheid en initiatiefnemers. Ook heeft de gemeente 10 spelregels vastgesteld, die leidend zijn voor de initiatiefnemers. Tevens heeft de gemeente een gebiedsregisseur aangesteld, die initiatiefnemers faciliteert en in de gaten houdt of de spelregels worden gehanteerd.

Het bieden van ruimte en stimuleren van initiatiefnemers is essentieel. Blijf bij je eigen, faciliterende rol. Laat initiatiefnemers zelf oplossingen zoeken, ook wanneer dit moeizaam gaat.

Deze vergaande vorm van faciliteren zorgt ook voor een worsteling: hoever kun je gaan in het loslaten? En hoe houd je dat vol wanneer er problemen ontstaan? Wie is verantwoordelijk? Dit zal ook in Oosterwold, wanneer de ontwikkeling start, een worsteling worden.

Met faciliterend grondbeleid is er echter geen eind gekomen aan actief grondbeleid. Gemeenten zullen, afhankelijk van de situatie en context, telkens moeten bezien welke manier van handelen past bij de opgave. Het Watertorenberaad[1] pleit in haar essay 'Naar een nota grondbeleid nieuwe stijl' voor *situationeel grondbeleid*. Situationeel grondbeleid vraagt echter wel scherpe afwegingskaders en –criteria om te komen tot goede keuzes over welke manier van grondbeleid past bij de opgave. De keuze voor actief grondbeleid dan wel actief of passief faciliterend grondbeleid is afhankelijk van een aantal factoren. Uiteraard is het al dan niet hebben van grondposities een belangrijk criterium, maar zeker niet de enige afweging. De gemeente zal veel meer moeten kijken naar gewenste ontwikkelingen in het licht van haar maatschappelijke doelstelling en visie op de stad. Actief grondbeleid kan een middel zijn om, wanneer de gemeente grondposities heeft of kan verkrijgen, vastgelopen ontwikkelingen met een groot maatschappelijk belang van de grond te krijgen. Wel moeten daarbij een aantal randvoorwaarden gesteld worden om risico's te beperken. Bijvoorbeeld door het instellen van een vereveningsfonds of risicoreserve. Is er sprake van weinig maatschappelijk belang en geen grond kan de gemeente er voor kiezen een meer passief faciliterend grondbeleid te voeren. Wanneer een initiatiefnemer zich meldt zal de gemeente toetsen op wenselijkheid en haalbaarheid om te bepalen of een initiatief ruimte krijgt. Zonder grondposities, maar met een hoge mate van maatschappelijk belang en passend binnen de visie op de stad is actief faciliteren een goede manier om ontwikkelingen te stimuleren. Actief faciliteren betekent dan ook dat de gemeente actief uitnodigt en openstaat voor initiatief.

Uiteraard spelen in de keuze voor handelen ook de economische en politieke invloeden gedurende de looptijd van een ontwikkeling een rol. Deze moeten, voor zover dat mogelijk is, meegewogen worden. Dat betekent ook dat er altijd sprake is van onzekerheid. Vooral in organische gebiedsontwikkeling, waarbij niet vaststaat wanneer de ontwikkeling 'klaar' is en het veel langjarige ontwikkelingen zijn. Deze onzekerheid vraagt om flexibiliteit. Flexibiliteit in het proces en de samenwerking, maar ook flexibiliteit in de ontwikkeling. Een goede afstemming van korte termijn handelen en lange termijn visie is daarbij noodzakelijk.

2 Proces & Partijen

Gebiedsontwikkeling is veel meer een samenspel van allerlei initiatieven en partijen geworden. Kleinschalige, binnenstedelijke en organische ontwikkelingen waarbij veel partijen betrokken zijn. Partijen kunnen het ook niet meer alleen. Dit vraagt een hele nieuwe manier van samenwerken, zowel met de traditionele partijen als met allerlei nieuwe initiatiefnemers. Het betekent tegelijkertijd ook dat partijen moeten doen waar ze goed in zijn. Voor de gemeente is dat vooral het kaderstellen, visie bepalen en toetsen op maatschappelijke waarde. Marktpartijen en particulieren zijn vervolgens aan zet om met hun kennis en kunde ontwikkelingen vorm te geven. Dit vraagt vertrouwen in elkaars kwaliteiten en openheid in doelen en belangen. En transparantie en openheid naar elkaar toe in kennis en informatie.

Dit betekent ook een cultuuromslag in het denken over grondbeleid en gebiedsontwikkeling. Een interne cultuuromslag bij gemeenten, maar ook een cultuuromslag in de samenwerking met partijen. Intern zullen gemeenten veel meer moeten leren om te denken vanuit 'willen we het' in plaats van 'mag het'. Wat betreft de samenwerking met partijen is veel meer sprake van 'informele interactie' en is gebaseerd op vertrouwen en gedeelde belangen.

[1] Het Watertorenberaad is een samenwerkingsverband tussen een groot aantal publieke, publiekprivate en private partijen. In dit verband wordt op verschillende niveaus gezocht naar nieuwe wegen in gebiedsontwikkeling.

Casus Weesp – Spoorzone

In Weesp wordt de Spoorzone de komende periode herontwikkeld (door het Rijk en de grondeigenaren). De gemeente heeft geen grond en heeft gekozen voor een actief faciliterende houding. Dit omdat ze een aantal doelen nastreeft, om een kwaliteitsimpuls te geven aan het gebied en de stad. Deze actieve faciliterende houding vertaalt zich in het opzoeken van partijen en het open staan voor initiatief.

De gemeente zou zich nog meer op kunnen stellen als 'verbindingsofficier', waarbij open en transparant de wensen en belangen in kaart worden gebracht en gezocht wordt naar de gezamenlijke doelstelling.

Bijkomend voordeel voor de gemeente Weesp is dat investeringen in capaciteit betaald worden vanuit de algemene dienst. Dit maakt faciliteren een stuk makkelijker. Ook het opereren in een kleine gemeente, met korte lijnen intern en extern werkt snel en efficiënt.

De verschillende manieren van grondbeleid voeren en omgaan met ontwikkelingen in de stad maakt dat de gemeenten telkens een goede afweging moeten maken, passend binnen de afgesproken grondhouding. Bij elke vorm van grondbeleid hoort vervolgens een werkwijze en houding. Deze grondhouding, de afgesproken kaders en manier van werken, moeten in alle lagen van de gemeentelijke organisatie gedeeld worden. Ook op bestuurlijk niveau. Faciliteren botst nogal eens met de bestuurlijke wens om regie te voeren en te sturen. Faciliterend grondbeleid is hard werken, en bovenal, samenwerken. Het beruchte 'op de handen zitten' is geen optie: niets doen bestaat niet.
Het vraagt ook hele andere competenties van gemeenten, die voorheen misschien minder van belang waren. Ambtenaren moeten veel meer in staat zijn om te kunnen 'wheelen en dealen' met de (markt)partijen. Kennis van de markt, het kunnen verbinden van partijen en initiatieven en het intern kunnen organiseren van processen worden steeds belangrijker. Daarin zien we ook dat in veel kleine gemeenten deze manier van werken al meer eigen is, vaak zonder daar actief in te sturen. Kleine gemeenten werken veelal al meer domeinoverstijgend en met kortere lijnen richting bestuur en de buitenwereld. In Amsterdam wordt geëxperimenteerd met de nieuwe manier van werken, in de praktijkleergang 'De Nieuwe Wibaut'.

3 Financiering

Financiering wordt vaak genoemd als één van de grootste bottlenecks van gebiedsontwikkeling in deze tijd. Overigens is gebleken dat in 70% van de vastgelopen gebiedsontwikkelingen niet de financiering het probleem was, maar knelpunten veel meer in het proces zitten. Organische gebiedsontwikkeling vraagt echter wel een hele andere manier van financiering en misschien ook wel een ander financieel instrumentarium.

Kostenverhaal bij organische gebiedsontwikkeling kent een aantal mogelijkheden. In het rapport 'Bekostiging van publieke voorzieningen bij organische gebiedsontwikkeling' van het PBL worden hiervoor een zestal ontkoppelingen geïntroduceerd, waarmee het kostenverhaal waar mogelijk wordt losgekoppeld van de daadwerkelijke vastgoed- of gebiedsontwikkeling. Ook in het essay van 'Kostenverhaal bij organische transformatie' worden hiervoor handreikingen gedaan. Belangrijk bij

organische gebiedsontwikkeling is om de grondexploitatie af te stemmen op de organische groei. Maak een (minimum) investeringsmodel en een (maximum) groeimodel. Knip de exploitatie hierin op. Stel daarbij ook randvoorwaarden aan fasering en investeringen. Periodieke actualisatie van de grondexploitatie maakt groei en ontwikkeling mogelijk.

Casus Amsterdam – Stadswerf Oostenburg

Stadswerf Oostenburg is voor de gemeente Amsterdam een unieke manier van ontwikkelen, doordat de gemeente geen grond heeft in het gebied. De gemeente kiest voor een faciliterende houding, waarbij ze de grondeigenaren daar waar nodig ondersteunt. In een open en transparant proces worden met de eigenaren afspraken gemaakt over kostenverhaal. De gemeente heeft hiervoor een stappenplan gehanteerd waaruit een verdeelschema en betalingsafspraken voort komen.

Juist de open en transparante houding van de gemeente zorgt ervoor dat er met op maat gemaakte anterieuere overeenkomsten gewerkt kan worden, waar initiatiefnemers mee uit de voeten kunnen.

De gemeente loopt op deze minimale risico's en plankosten kan verhalen bij de eigenaren. Verder is ingezet op het vermijden van publieke investeringen en worden alle investeringen in het gebied (zoals de openbare ruimte) door de eigenaren zelf gedaan.

Een probleem bij faciliterend grondbeleid waar gemeenten tegenaan lopen is de financiering en kostenverhaal van inzet van gemeentelijke capaciteit. Vooral wanneer de gemeente nog in de voorbereidingsfase zit met initiatiefnemers, of zelf actief initiatiefnemers wil opzoeken, is de financiering van deze inzet lastig. Kostenverhaal is op zo'n moment vaak nog niet aan de orde, omdat er nog geen concrete ontwikkelingen zijn. Ook schrikt het initiatiefnemers vaak af, wanneer in een heel vroeg stadium deze kosten al worden opgevoerd richting de initiatiefnemer. Een oplossing hiervoor kan zijn om het grondbedrijf onderdeel te maken van de algemene diensten van de gemeente. Op deze manier kan capaciteit gedekt worden uit de algemene middelen vanuit publiek belang, en hoeft er geen directe grondexploitatie en opbrengsten tegenover te staan.

Vooral in binnenstedelijke herontwikkeling is vaak sprake van een onrendabele top, en daarmee een niet-sluitende businesscase. De financiële instrumenten die ingezet kunnen worden zijn veelal bedoeld om financiering mogelijk te maken, het levert echter geen 'extra' geld op. Een sluitende businesscase is dus wel het uitgangspunt en onrendabel blijft dus onrendabel. Een oplossing daarvoor zou kunnen zijn om te werken met een maatschappelijke businesscase. Hierin wordt maatschappelijke meerwaarde gekapitaliseerd, om zo een betere businesscase te creëren. Dit vertaalt zich in het verbinden van verschillende geldstromen binnen de gemeente en het vertalen van maatschappelijke effecten als werkgelegenheid, zorg, leefbaarheid en veiligheid om te zetten in opbrengsten of besparingen. Dit vraagt wel een domeinoverstijgende aanpak.

In organische gebiedsontwikkeling is sprake van veel kleinschalige ontwikkelingen en partijen. Dit maakt ook dat vaak niet gewerkt kan worden met één financieel model. Er zal daarom gezocht moeten worden naar een combinatie van financiële instrumenten. Veel van deze instrumenten zijn beschreven in de Toolbox Financieringsconstructies van de RVO.

Een aantal 'nieuwe' instrumenten die mogelijk zijn in gebiedsontwikkeling, zoals Stedelijke Herverkaveling, crowdfunding en fondsvorming, worden nog maar weinig toegepast. In potentie kan het oplossingen bieden voor financieringsproblemen. De waarde van deze instrumenten zal in de praktijk echter nog moeten blijken. Ook instrumenten als 'Tax increment Financing', waarbij toekomstige OZB-opbrengsten worden teruggebracht voor investeringen in het gebied, zijn in Nederland nog weinig beproefd maar bieden mogelijk wel kansen.

Casus Enschede – Stadsweide

Enschede heeft in haar visie op de stad bepaald om alleen binnenstedelijk te ontwikkelen. Echter gaat binnenstedelijke herontwikkeling vaak gepaard met een onrendabele top. Hoe kan toch waarde worden gecreëerd in deze binnenstedelijke ontwikkeling? Oplossing kan zijn om in de binnenstad kwaliteit toe te voegen, en in het buitengebied in te zetten op sloop van woningen met slechte kwaliteit. Op deze manier wordt geen programma toegevoegd, maar kan wel waarde worden gecreëerd op de plekken waar je dat wilt.

Ook kan het maken van een maatschappelijke businesscase een oplossing zijn voor het 'waardegat'. Het monetariseren van maatschappelijke effecten en doelen om zo een 'rendabele' businesscase te creëren.

Enschede zit midden in de worsteling van 'oud naar nieuw', van sturen naar loslaten en durven kiezen voor faciliterend grondbeleid. Dit vraagt een andere manier van organiseren en financieren. En dit kost ook geld.

Misschien is het nog wel de grootste opgave voor de komende tijd om 'opgepot' geld tot leven te brengen. We hebben in Nederland nog nooit zoveel vermogen gehad als nu, maar waar zit het en hoe activeren we het voor gebiedsontwikkeling? Dat is de grote uitdaging voor de komende jaren.

Toekomst van het grondbeleid

Waar we over 10 jaar staan met het grondbeleid en grondbedrijf kunnen we niet voorspellen. Wel weten we dat de veranderende omstandigheden structureel zijn en grondbeleid structureel anders ingevuld zal worden. Steeds meer faciliterend grondbeleid, een overheid die kaders en visie stelt met daarbinnen maximale ruimte voor initiatief en de markt én de burger aan zet zijn daarbij de leidende principes.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Handreiking grondbeleid voor raadsleden

WAT U ALS RAADSLID MOET WETEN OVER GRONDBELEID

RAADSLID.NU
NEDERLANDSE VERENIGING VOOR RAADSLEDEN

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Handreiking grondbeleid voor raadsleden

Wat u als raadslid moet weten over grondbeleid

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Grondbeleid, een introductie	4
Wat is grondbeleid?	6
Wat is een grondexploitatie?	10
Wat zijn de kaders van het grondbeleid?	12
Waar liggen de kansen voor de toekomst?	16
Vragen voor raadsleden	18
Begrippenlijst	20
Bijlage meer informatie en bronnen	21

Voorwoord

Beste raadsleden,

Voor u ligt de handreiking grondbeleid voor raadsleden. In deze handreiking wordt op een korte en bondige wijze geschetst wat grondbeleid inhoudt en welke keuzes u als raadslid daarbij kunt maken. Keuzes die bepalend zullen zijn voor de wijze waarop de gemeente kan sturen in de ruimtelijke ontwikkelingen, en keuzes die bepalend zijn voor de risico's die de gemeente daarbij loopt.

De uitdagingen in het grondbeleid zijn groot, misschien wel groter dan ooit voorheen. De huidige demografische en maatschappelijke ontwikkelingen hebben hun invloed op het grondbeleid, en ook het denken over de overheid is aan verandering onderhevig. De komende jaren zal bovendien een verschuiving zichtbaar worden van grootschalige, vooral buitenstedelijke ontwikkelingen, naar initiatieven die meer kleinschalig, voornamelijk binnenstedelijk en organisch van aard zullen zijn. Het zal daarbij bovendien steeds vaker gaan om herstructurering en herbestemming van de bestaande voorraad.

Het is aan u als raadsleden om kaders te stellen voor het gemeentelijk grondbeleid. Kiest u in de toekomst om faciliterend te worden aan de private en particuliere initiatieven in uw gemeente of kiest u nog voor een actief grondbeleid? Duidelijk mag zijn, dat er voor u wat te kiezen valt, en dat u de omstandigheden en doelstellingen zorgvuldig zal moeten afwegen. Wij hopen dat deze handreiking u daarbij van hulp kan zijn.

Met vriendelijke groet, mede namens de ministers van Wonen en Rijksdienst, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, en Infrastructuur en Milieu, en
Raadslid.nu, de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden,

Annemarie Jorritsma,
Burgemeester van Almere en voorzitter van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Grondbeleid, een introductie

Na afloop van de Tweede Wereldoorlog was de woningbehoefte in Nederland groot. De opdracht voor de Nederlandse overheden was om in een korte periode veel en tegen lage kosten te bouwen, met name in het huursegment. Gemeenten kochten (voornamelijk) agrarische gronden aan de randen van de bestaande bebouwing en maakten deze gronden geschikt voor bebouwing. De gronden werden vervolgens uitgegeven aan corporaties, particulieren en bouwondernemingen die de woningen realiseerden. De gemeenten voerden zogezegd een *actief grondbeleid*. Vanuit de positie van grondeigenaar kon de gemeente de gewenste ruimtelijke doelen realiseren.

Vanaf het begin van de jaren negentig kwam er meer nadruk te liggen op het eigen woningbezit. Andere partijen dan de gemeente (in het bijzonder bouwers, projectontwikkelaars, beleggers en corporaties) zagen bovendien commerciële kansen op de grondmarkt. Door grondposities in te nemen op toekomstige bouwlocaties verzekerden zij zich van de toekomstige bouwproductie. De gemeente nam deze grondposities in eigendom over, en verschafte de andere partijen een eerste recht op de ontwikkeling van de voorgenomen woningen. Op deze wijze konden gemeenten, opnieuw vanuit een rol als grondeigenaar handelen, de gewenste ruimtelijke doelen realiseren en bovendien werd er op deze wijze voldoende geld verdiend om een hoge ruimtelijke kwaliteit te kunnen bekostigen.

De economische crisis die zich in 2008 in volle hevigheid aandiende, maakte de risico's van het gemeentelijk grondbeleid duidelijk. De markt voor nieuwbouwwoningen zakt ver terug, en daarmee ondervinden veel ruimtelijke plannen vertraging, en soms zelfs geen doorgang. De gemeentelijke gronduitgifte loopt terug, en de verworven grond wordt minder waard. Als gevolg daarvan hebben de gemeenten die een actief grondbeleid hebben gevoerd, flinke bedragen moeten afboeken en voorzieningen moeten treffen. Een flink aantal gemeenten is op dit moment nog steeds bezig om maatregelen te treffen.

Op hetzelfde moment verandert als gevolg van maatschappelijke en demografische ontwikkelingen ook de ruimtebehoefte. Er is een duidelijke verschuiving waarneembaar van grootschalige, buitenstedelijke en van overheidswege geplande ontwikkelingen naar initiatieven die kleinschalig, voornamelijk binnenstedelijk en organisch van aard zijn. Door de vergrijzing neemt bovendien de behoefte aan woningen voor ouderen toe. Daarnaast worden grote delen van Nederland gekenmerkt door bevolkingskrimp. In deze krimpende gebieden zal naar verwachting minder of geen behoefte aan nieuwe uitleglocaties zijn. De nadruk ligt daar vooral op herstructurering (of zelfs gedeeltelijke sloop) van de bestaande voorraad. Deze effecten werken uiteraard door in het grondbeleid.

Bovendien is in 2008 een nieuwe regeling grondexploitatie als onderdeel van de Wet ruimtelijke ordening in werking getreden, die het voor gemeenten mogelijk maakt om ook zonder grondeigendom een actieve regie en sturing op de verstedelijking te behouden, inclusief de mogelijkheid om de gemeentelijke kosten van grondexploitatie te kunnen verhalen op degene die tot de ontwikkeling van een bouwplan overgaat. Deze vorm van grondbeleid wordt *faciliterend grondbeleid* genoemd, en zal naar verwachting in de toekomst meer en meer worden toegepast in de gemeentelijke praktijk.

Wat betekent dit voor u als raadslid...

Voor u als raadslid is het van belang om goed na te denken over hoe u het grondbeleid in uw gemeente wilt inzetten. U moet nadenken over de kansen, risico's en onzekerheden die het gevoerde grondbeleid bij de ontwikkeling en herontwikkeling van locaties voor uw gemeente met zich mee zal brengen.

Hoe kunt u zo optimaal mogelijk uw doelen bereiken? Maar ook: hoe wordt de consument en dus uw burger het beste bediend?

In deze handreiking wordt ingegaan op uw kaderstellende, sturende en controlerende rol. Er komen verschillende strategieën aan de orde om samen met andere partijen op de grondmarkt te opereren. Elke strategie kent in bepaalde situaties voor- en nadelen en brengt risico's met zich mee voor de gemeente en de ontwikkelende partijen.

Wat is grondbeleid?

Grondbeleid is een middel

Grondbeleid is geen doel op zich, maar een middel. Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van de volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken, en is dus niet leidend maar volgend op deze ruimtelijke doelstellingen.

In structuurvisies, beleidsnota's, en bestemmingsplannen legt de gemeente haar ruimtelijk beleid vast. Welke verdere verstedelijking staat de gemeente in de komende jaren voor? Welke voorzieningen moeten daartoe worden aangelegd? Welke ruimte krijgt de natuur in de gemeente?

In de *gemeentelijke structuurvisie* worden de hoofdlijnen geschetst van het voorgenomen ruimtelijke beleid. De structuurvisie is een verplicht plan (op grond van de Wet ruimtelijke ordening), en wordt vastgesteld door de gemeenteraad. In de structuurvisie wordt een integrale afweging gemaakt over het toekomstig ruimtegebruik en dient tevens globaal inzicht te worden geven in de haalbaarheid van de diverse plannen en de financiële consequenties. Bij het opstellen van de gemeentelijke structuurvisie is het van belang om goed rekening te houden met het provinciale beleid (zoals vormgegeven in de provinciale structuurvisie).

Daarnaast kent de gemeente vaak een aantal *beleidsnota's*, waar voor een bepaald thema of een bepaalde sector het beleid uit de structuurvisie verder wordt uitgewerkt. In een beleidsnota wonen kan bijvoorbeeld nader worden uitgewerkt hoe de gemeente staat tegenover particulier opdrachtgeverschap, sociale woningbouw, woonmilieus en dergelijke. Ander voorbeelden van beleidsnota's zijn een nota economie, een nota verkeer en vervoer en een nota welstand. De beleidsnota's behoren wat betreft de inhoud uiteraard te passen binnen de hoofdlijnen van de structuurvisie.

Let op toekomstige vraagontwikkeling, voorkom overprogrammering

Als gevolg van maatschappelijke en demografische ontwikkelingen (zoals toenemende concentratie in stedelijke regio's, vergrijzing, gezinsverdunning en bevolkingskrimp in bepaalde gebieden) verandert de vraag van de consument. Het is van belang om bij de programmering van locaties rekening te houden met de verandering in de woningbehoefte en steeds goed in te spelen op de vraag. Hierdoor kan worden voorkomen dat een teveel aan (bouw)grond wordt verworven, waarmee financiële verliezen in de toekomst kunnen worden vermeden. Het is handig om aan het college regelmatig inzicht te vragen over de daadwerkelijke behoefte aan woningen, bedrijventerreinen en commerciële voorzieningen, zowel in kwalitatief als kwantitatief opzicht. Verstandig is om dit niet alleen in beeld te brengen op basis van rekenkundige (prognose)modellen, maar ook gebruik te maken van consumentenpanels en de kennis bij marktpartijen (zoals makelaars en bouwers).

In *bestemmingsplannen* wordt het voorgenomen beleid vastgelegd in voorschriften en regels. Hiermee wordt het gemeentelijk ruimtelijk beleid voor iedereen bindend. De normstelling in het bestemmingsplan bepaalt uiteindelijk wat wel en wat niet gebouwd mag worden, en onder welke voorwaarden. Ook het bestemmingsplan wordt vastgesteld door de gemeenteraad, en moet tenminste eenmaal in een periode van tien jaar worden herzien. Bij het bestemmingsplan kan overigens bepaald worden dat het aan het college is om het bestemmingsplan nader uit te werken, of te wijzigen.

Het is goed te beseffen dat een bestemmingsplan voor een grondeigenaar geen uitvoeringsverplichting inhoudt. Indien agrarische gronden bij bestemmingsplan worden aangewezen als bouwgronden met de functie wonen, dan is de grondeigenaar niet verplicht deze functie ook daadwerkelijk te realiseren. Het is de hem toegestaan om het bestaande agrarisch gebruik voort te zetten. Om tot realisering van de plannen te komen zal de gemeente moeten gaan sturen op de uitvoering van de plannen.

Vormen van grondbeleid

Het gemeentelijk grondbeleid is een belangrijk middel bij de uitvoering van het bestemmingsplan. Grondeigendom (of juist niet) en de mogelijkheden van kostenverhaal zijn in hoge mate bepalend bij de keuze tot inzet en de vorm van het gemeentelijk grondbeleid.

Bij *actief grondbeleid* verwerft de gemeente de te ontwikkelen gronden zelf. De gemeente kan daarbij gebruik maken van een aantal instrumenten. In de meeste gevallen verkrijgt de gemeente de grond via een vrijwillige verkoop, al dan niet met behulp van de vestiging van gemeentelijk voorkeursrecht, of via een grondruil. Daarnaast heeft de gemeente de mogelijkheid om gronden in het kader van het algemeen belang te onteigenen, indien geen koopovereenkomst tot stand komt en de grondeigenaar niet in staat wordt geacht de voorgenomen bestemming zelf te realiseren. Onteigening is een politiekgevoelig instrument, en gaat bovendien gepaard met lange doorlooptijden en hoge kosten.

Bij actief grondbeleid zorgt de gemeente er zelf voor dat de grond geschikt wordt gemaakt om op te bouwen. De gemeente voert grondwerkzaamheden uit, legt werken en voorzieningen aan en ontsluit de gronden met nieuwe infrastructuur. Nadat het bestemmingsplan gemaakt is, wordt de grond in bouwrijpe staat verkocht aan één of meerdere andere partijen (bouwers, projectontwikkelaars, beleggers, corporaties, of ook particulieren), die zorgen voor de bouw van de woningen.

De laatste jaren kiezen steeds meer gemeenten voor een *faciliterend vormgegeven grondbeleid*. De gemeente wordt gedurende het proces van planvorming en uitvoering geen eigenaar meer van de gronden. De gemeente laat de grondverwerving en gronduitgifte over aan andere partijen (particulieren, ontwikkelaars, bouwers, beleggers, en dergelijke). De invloed van de gemeente op de toekomstige bestemming en de inrichting van de grond loopt dan ook niet via het grondeigendom, maar via het bestemmingsplan, de exploitatieovereenkomst en/of een exploitatieplan. Dat is sinds 1 juli 2008 geregeld in de regeling voor grondexploitatie, in de Wet ruimtelijke ordening.

De gemeente kan ook andere initiatieven ondernemen en ondersteunen om ontwikkelingen mogelijk te maken. Indien de huidige kavelstructuur en eigendomssituatie een goede en snelle uitvoering van de voorgenomen plannen in de weg staat kan de gemeente een grondruil in het plangebied stimuleren, ook wel stedelijke herverkaveling genoemd. Hierbij wordt grondbezit (met verrekening van waardeverschillen) geruild tussen de grondeigenaren om gebiedsontwikkeling mogelijk te maken. De gemeente kan deze stedelijke herverkaveling faciliteren door partijen aan tafel te brengen, de eigendommen in kaart te brengen, te verzoeken een plan te maken en hen warm te maken voor een aanpak. De gemeente faciliteert, eventueel met externe ondersteuning, om partijen ieder een evenredig aandeel in de ontwikkeling te geven. Van belang is dat de gemeente een plan niet oplegt. Dan krijgt ze de partijen niet warm, en ontstaat een afwachtende houding.

Tenslotte kan gekozen worden voor een publiek-privaat samenwerkingsmodel. In deze situatie richten de gemeente en de andere partijen een gezamenlijke onderneming op om de bouwlocatie te ontwikkelen (een grondexploitatiemaatschappij, of kortweg GEM). In deze onderneming brengen de partijen gezamenlijk gronden in, en brengen deze ook gezamenlijk tot ontwikkeling. Een punt van aandacht bij een PPS is dat tussen de partijen marktconforme (prijs)afspraken worden gemaakt en er geen

financieel voordeel bij de samenwerking wordt genoten. Daardoor zou concurrentievervalsing kunnen ontstaan, wat door de Europese Commissie als staatssteun wordt beoordeeld. Van belang is ook dat de marktpartijen in de PPS in verband met de aanbestedingsregels niet zomaar het openbaar gebied mogen aanleggen.

Kostenvergoeding

Bij actief grondbeleid komt het verschil tussen de prijs van aankoop en uitgifte van gronden toe aan de gemeente. Met dit verschil bekostigt de gemeente haar inzet van mensen, de kosten van onderzoek, de uitvoering van werken en werkzaamheden, en de aanleg van de openbare ruimte in het plangebied. En aangezien de kosten van de gemeentelijke grondexploitatie vaak vele jaren voor de opbrengsten uitgaan, komen ook de kosten van voorfinanciering, rentelasten en tijdelijk beheer voor rekening van de gemeente. Overschotten op het ene plan kunnen bovendien via het grondbedrijf worden aangewend de ontwikkeling van niet-rendabele ontwikkelingen met bijbehorende negatieve grondexploitaties mogelijk te maken. Via bestemmingsreserves en fondsvorming is de gemeente bovendien in staat te investeren in bovenwijkse infrastructuur, in openbare voorzieningen en in de stedelijke vernieuwing.

Bij faciliterend grondbeleid bekostigt de gemeente haar inzet uit de exploitatiebijdrage van de grondeigenaar die tot ontwikkeling van zijn gronden overgaat (dit wordt het kostenverhaal genoemd). Deze kan vrijwillig worden overeengekomen (via een overeenkomst over het kostenverhaal) maar deze kan ook dwingend worden opgelegd (als betalingsvoorschrift bij de omgevingsvergunning voor het bouwen, op grond van een exploitatieplan).

Het kostenverhaal bij faciliterend grondbeleid hangt sterk samen met de besluitvorming van het bestemmingsplan. De wet schrijft voor dat op het moment dat de raad het bestemmingsplan vaststelt, er zekerheid moet bestaan over het kostenverhaal. Indien het kostenverhaal op het moment van het vaststellen van het bestemmingsplan (nog) niet verzekerd is, dan is de gemeenteraad op grond van de Wet ruimtelijke ordening verplicht om tegelijkertijd met het bestemmingsplan een exploitatieplan vast te stellen. De praktijk laat overigens zien dat in de ruime meerderheid der gevallen (ongeveer 95 procent) de exploitatiebijdrage bij overeenkomst wordt verzekerd, en dat kostenverhaal via het exploitatieplan de uitzondering betreft.

Anders dan bij actief grondbeleid is het bij faciliterend grondbeleid niet mogelijk om tussen twee of meer grondexploitaties onderling te verevenen (NB eventueel wel via de vrijwillig overeengekomen exploitatiebijdrage, maar in ieder geval niet via de weg van het exploitatieplan). Het is de gemeente niet toegestaan om een overschot op het ene plan over te hevelen naar een ander niet-rendabel plan. In het voorkomende geval van een niet-rendabel plan zal de gemeente zelf middelen moeten reserveren om dat deel van de kosten die uiteindelijk niet verhaald kunnen worden, te bekostigen.

De gemeentelijke nota grondbeleid

De meeste gemeenten hebben hun grondbeleid vastgelegd in een nota grondbeleid. In deze nota staat aangegeven welke vorm van grondbeleid de gemeente voorstaat, en welke instrumenten het zal inzetten om het ruimtelijk beleid tot uitvoering te brengen. De nota grondbeleid wordt zo tot een belangrijk instrument van de kaderstellende rol van de gemeenteraad. Aangezien de nota grondbeleid geen wettelijke verplichting betreft, verschillen de diverse gemeentelijke nota's grondbeleid onderling overigens sterk naar vorm, doorgelopen procedure, inhoud en looptijd.

Tip:
Ga na of uw raad reeds een Nota Grondbeleid heeft (vastgesteld in het verleden) Als de nota vragen oproept of niet meer actueel is dan kunt u deze actualiseren. Het is raadzaam om ook eens een nota grondbeleid van een andere gemeenten te bekijken.

Onderstaande tabel schetst de verschillen tussen de drie vormen van grondbeleid.

	Actief	PPS	Faciliterend
Ruimtelijke doelen bij het bestemmingsplan en projecten	Omdat de planvorming bij de gemeente ligt, kan direct op de ruimtelijke doelen worden gestuurd.	Deels gelijk aan faciliterend, maar met dit verschil dat tussentijds ook sturing mogelijk is in de samenwerkingsrelatie	Afspraken nodig met ontwikkelende partij: Sturen door goede kaderstelling vooraf en met exploitatieplan of anterieure overeenkomst.
Financiële risico's	Een groot deel van de risico's en de opbrengsten ligt bij de gemeente. Bij een bouwclaim heeft de gemeente zich bovendien verbonden aan één afnemer.	De verdeling van de financiële lasten en lusten is een kernpunt van de PPS. Risico's worden gedeeld met een bepaalde verdeelsleutel	Ontwikkelende partijen lopen de financiele risico's. Zij kunnen profiteren van een positief saldo grondexploitatie

Figuur 1: vormen van grondbeleid

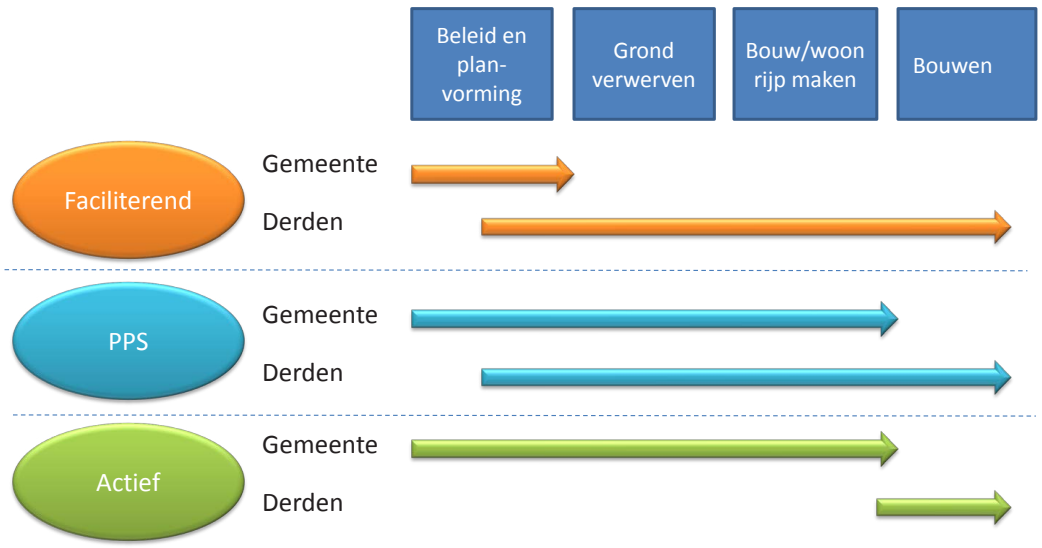

Wat is een grondexploitatie?

De grondexploitatie is een balans

De gemeentelijke grondexploitatie bestaat uit een balans van kosten en opbrengsten (beschouwd vanuit de gemeente). Het saldo van de kosten en de opbrengsten per locatie is het resultaat van een grondexploitatie. Dit saldo kan zowel positief zijn (opbrengsten hoger dan de kosten), alsook negatief zijn (opbrengsten lager dan de kosten).

Tot de *kosten van de grondexploitatie* kunnen worden gerekend (o.a.) de kosten van verwerving van gronden en eventuele opstallen in het plangebied, de kosten van het ontwerp, de kosten van milieukundig, archeologisch, cultuurhistorisch en akoestisch onderzoek, de kosten van bodemsanering, ophogen en andere grondwerken, de kosten van aanleg en inrichting van de openbare ruimte en groenvoorzieningen, de kosten van de aanleg van nutsvoorzieningen, riolering en parkeervoorzieningen, de kosten van de inzet van het gemeentelijk apparaat en de kosten van planschade. En aangezien de kosten van de gemeentelijke grondexploitatie vaak vele jaren voor de opbrengsten uitgaan, komen ook de kosten van voorfinanciering, rentelasten en tijdelijk beheer voor rekening van de gemeente.

De inkomsten uit gronduitgifte gelden als de belangrijkste bron van opbrengsten van de *grondexploitatie*. Andere bron van opbrengsten zijn subsidies en bijdragen van derden.

De inrichting van een grondexploitatie kent een zeker mate van vrijheid. De raad kan hier dus ook conservatieve keuzes in maken. U kunt hierover in gesprek gaan met uw accountant. Voor meer gedetailleerde informatie kunt u de ‘notitie grondexploitatie’ raadplegen, zie www.commissiebbv.nl

De factor tijd in de grondexploitatie

Belangrijk in de grondexploitatie is de factor tijd, omdat een ontwikkeling van een gebied vaak meerdere jaren duurt. Termijnen van 5 tot 10 jaar zijn gangbaar, maar ook langere doorlooptijden komen veelvuldig voor.

Omdat de kosten veelal aan het begin worden gemaakt en de opbrengsten veelal aan het eind, moet financieel een correctie plaatsvinden. Dit is goed te vergelijken met een hypotheek. U koopt als particulier het huis via de bank en die rekent u rente en aflossing zodat u na 30 jaar de hypotheek heeft afgelost. Ook bij de grondexploitatie wordt een rente berekend, die goed gemaakt moet worden door de verkoop van de grond (of door verkoop van de opstallen bij faciliterend grondbeleid). Het gemeentelijk grondbedrijf leent doorgaans intern bij de gemeente geld en de gemeente leent dat weer van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Zodra de gemeente kosten maakt, van grondverwerving tot planvorming tot en met bouw- en woonrijp maken, moeten hier dus rentekosten over worden betaald.

In figuur 2 is het verloop van een grondexploitatie geschetst. In deze afbeelding van de verwachte kasstroom van de grondexploitatie is te zien dat het zes jaar duurt (2010-2015), voordat de gemaakte kosten zijn terugverdiend (break-even-point). In dit voorbeeld wordt ervan uitgegaan dat de grondexploitatie eindigt met een positief resultaat. In de huidige praktijk kan de verkoop van de woningen langzamer gaan. Hierdoor nemen de kosten voor de rente toe en komen de opbrengsten pas later in de tijd. De ervaring van de afgelopen jaren is dat aanzienlijk minder snel woningen worden verkocht. Stel dat de grondexploitatie twee jaar langer doorloopt, dan kan het saldo door deze vertraging negatief worden. De gemaakte kosten worden niet helemaal terugverdiend. Bovendien staan de woning-

prijzen onder druk. De gemeente draait geheel of gedeeltelijk voor deze risico's op. Bij actief grondbeleid draait de gemeente hier volledig voor op, bij een PPS naar rato van het afgesproken aandeel.

De gemeente moet bij een verwacht tekort de grondexploitatie afboeken of een zogenaamde 'voorziening' opnemen in de gemeentebegroting. Bij faciliterend grondbeleid ligt dit risico grotendeels bij marktpartijen.

Het treffen van een afboeking is nodig als de huidige marktwaarde lager is dan de boekwaarde. Een voorziening gebeurt bij een geprognosticeerd verlies direct ter grootte van dit volledige verlies en wordt na het afsluiten van de grondexploitatie geheel of gedeeltelijk gebruikt.

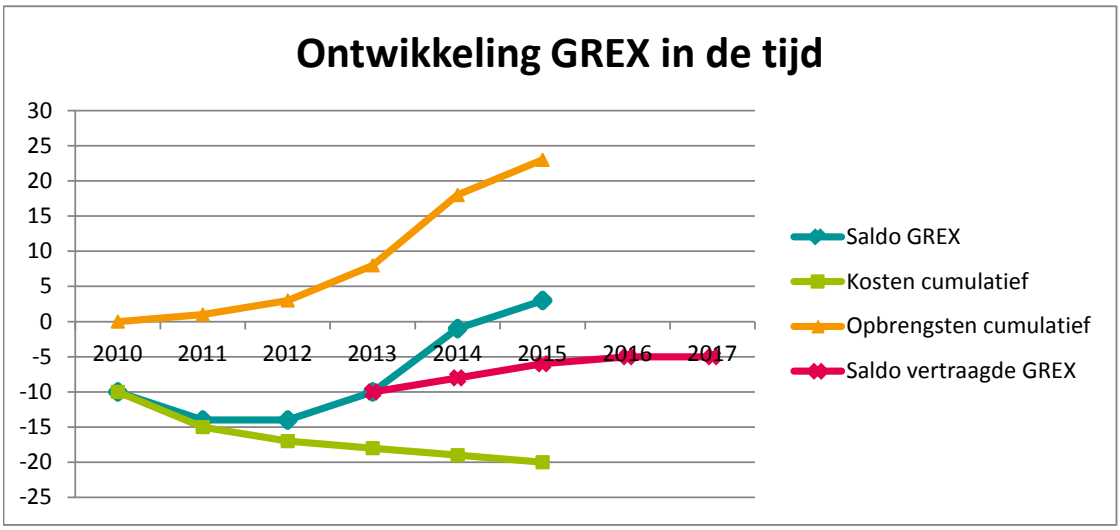

Figuur 2

Netto contante waarde en eindwaarde van de grondexploitatie

Bij een grondexploitatie worden de verwachte kosten en opbrengsten van een project in de tijd uitgezet (jaarreeksen worden opgesteld). Na afloop van de looptijd van het project kunnen van de verwachte opbrengsten alle kosten (inclusief rente) worden afgetrokken. Dit levert de eindwaarde van een grondexploitatie op. Dat is dus de waarde van een grondexploitatie na afloop van het project, bijvoorbeeld in 2017. Om meerdere projecten met verschillende looptijden (2017 en 2021) met elkaar te kunnen vergelijken, is correctie nodig voor de verschillen in looptijd. Een project dat bijvoorbeeld een positief resultaat van € 1 mln. oplevert in 2017 is meer waard dan een ander project dat in 2021 ook €1 mln. oplevert. Daarom worden alle kosten en opbrengsten teruggerekend naar de contante waarde op 1 januari van het huidige jaar (peildatum jaarrekening). Vaak wordt hiervoor de afkorting NCW gebruikt (Netto Contante Waarde). Met de contante waarde wordt in feite berekend wat de huidige waarde is van een reeks in de toekomst te ontvangen inkomsten en te betalen uitgaven.

Wat zijn de kaders van het grondbeleid?

Begroting en verantwoording van het grondbeleid

Het grondbeleid vormt een vast onderdeel van de begroting en verantwoordingscyclus van de gemeente. In het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (wellicht beter bekend onder afkorting BBV) is bovendien vastgelegd dat zowel in de begroting als in de jaarrekening er een afzonderlijke paragraaf over het grondbeleid moet worden opgenomen.

De behandeling van de *begroting* vindt meestal plaats in het najaar. Het is een vooruitblik naar de inkomsten en de opbrengsten van het volgende jaar. De begroting, ook wel programmabegroting genoemd, geeft, inclusief de meerjarenraming, in grote lijnen de (financiële) verwachtingen weer voor het begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren. Dat houdt in dat hier de antwoorden staan op de vragen wat de gemeente wil bereiken, wat de gemeente daarvoor gaat doen en wat het allemaal mag kosten. Verplicht onderdeel van de gemeentelijke begroting is de paragraaf grondbeleid.

De gemeentelijke *jaarrekening* verschijnt (doorgaans) in het voorjaar, en is het belangrijkste document in de financiële verantwoording van het college. Hierin staan de kosten en opbrengsten van het beleid en de voortgang. Dat geldt dus ook voor het grondbeleid. In veel gemeenten was de grondexploitatie een bron van inkomsten, nu zijn er veel gemeenten waar geld naar het grondbedrijf toe moet. Dat heeft grote invloed op de gemeentelijke begroting.

De gemeentelijke jaarrekening is vaak een flink pak papier, dat hier en daar de nodige toelichting behoeft. In de jaarrekening moet helder omschreven staan hoe het grondbeleid bijdraagt aan het realiseren van de gemeentelijke doelen.

Tip!
Het kan raadzaam zijn extra uitleg te vragen. Denk hierbij aan speciaal georganiseerde avonden, waarbij een ambtenaar of een door uw raad ingeschakelde onpartijdige specialist u uitlegt wat de cijfers rondom de grondexploitaties en exploitatieplannen betekenen.

Meerjarenperspectief grondexploitaties

In aanvulling op de begroting en de jaarrekening kennen vele gemeenten een
een *meerjarenperspectief grondexploitaties* (MPG). Het MPG geeft informatie over de actuele voortgang van de grondexploitaties. In het MPG wordt teruggekeken op het afgelopen jaar en vooruit gekeken naar de komende jaren. De te verwachten ontwikkelingen worden financieel vertaald. Tevens wordt een inschatting gemaakt van de risico's.

Tip!
Huidige risico's inventariseren en managen. Het is raadzaam om het college te vragen per project de risico's te inventariseren, die kunnen optreden en invloed hebben op de grondexploitatie. Deze risicoanalyse helpt om scenario's te maken, bijvoorbeeld over het effect van vertraging van gronduitgifte door lagere woningvraag. Wat is het effect als er niet, zoals geraamd, 100 maar 50 kavels per jaar worden verkocht? Of wat is het effect als de ontwikkelkosten 20% hoger uitvallen?

Wanneer de gemeente zelf veel grond in eigendom heeft of samenwerkt met marktpartijen, loopt zij aanmerkelijk meer risico dan wanneer faciliterend grondbeleid uitgangspunt is. Daarnaast is het belangrijk om te bepalen hoe groot de kans is dat zich een dergelijk scenario voordoet. Deze informatie is essentieel voor u om te kunnen beoordelen of u een grondexploitatie wilt vaststellen. Daarnaast is mogelijk om per risico beheersmaatregelen te formuleren om zo te voorkomen dat risico's in volle omvang optreden.

De uitvoering van het voorgenomen plan blijkt in de praktijk door nieuwe ontwikkelingen vaak anders te lopen. Dit heeft invloed op de kosten en opbrengsten. Het financiële beeld van de grondexploitatie verandert en het plan wordt steeds concreter, ieder jaar komt men immers dichter bij de afronding van het plan. Om een juist beeld te hebben van de financiële situatie van het plan of project, moeten de grondexploitaties jaarlijks worden herzien.

Met het bijgestelde financiële beeld kunt u opnieuw naar het plan kijken en bepalen of daar wijzigingen in gewenst zijn. Zo kan er om oplopende kosten te beperken, gekozen worden een ander kwaliteitsniveau van voorzieningen te realiseren. Uw raad kan zich laten voorlichten over de vele alternatieve mogelijkheden die beschikbaar zijn om tot bijstelling te komen, bijvoorbeeld:

- andere manieren van marktbenadering
- het afstoten van gronden
- heronderhandelen van contracten om vastgelopen projecten weer op gang te krijgen

Het is belangrijk om bij het beoordelen van lopende projecten de financiële en juridische consequenties scherp in beeld te hebben. Sommige ontwikkelingen stagneren. Analyseer de behoefte aan deze plannen, en ga na of het verstandig is om met het plan door te gaan, te stoppen of aan te passen. Belangrijk is dat het ook duur kan zijn om met niet lopende projecten door te gaan waarbij de renteteller en ambtelijke kosten doorgaan. Als dit projecten zijn waarbij wordt samengewerkt is het van belang hierover met elkaar in gesprek te gaan. Daarnaast is het verstandig om juridisch advies in te winnen over de gevolgen van het stoppen met een project.

Kijk bij de behoefte naar plannen ook op regionale schaal. Als uw buurgemeenten bijvoorbeeld veel overcapaciteit hebben dan kan dat ook aanleiding zijn om uw huidige grondportefeuille goed te beschouwen. Zorg er voor dat de risico's bij uw raad helder in beeld zijn en dat afboekingen niet als verrassing komen. Het is belangrijk dat het college uw raad daar goed inzicht in geeft.

Tip!
Het is zinvol om, naast de controle van de individuele projecten jaarlijks stil te staan bij de verwachtingen voor het totaal aan projecten. In de jaarrekening of een MPG worden de projecten gebundeld en kan het financiële toekomstperspectief van alle grondexploitaties worden bezien. Dit is belangrijk om te toetsen of eventuele financiële tegenvallers nog te vermijden zijn en te dragen zijn.

Andere nota's en informatie over begroting en verantwoording

In volgende figuur zijn de begroting, de jaarrekening en het MPG onderling in tijd uiteengezet. Voor de volledigheid zijn in de figuur ook de (niet-verplichte maar wel gebruikelijke) voorjaarsnota, de najaarsnota en de perspectievennota opgenomen. Ook daarin kan het grondbeleid een van de onderwerpen zijn.

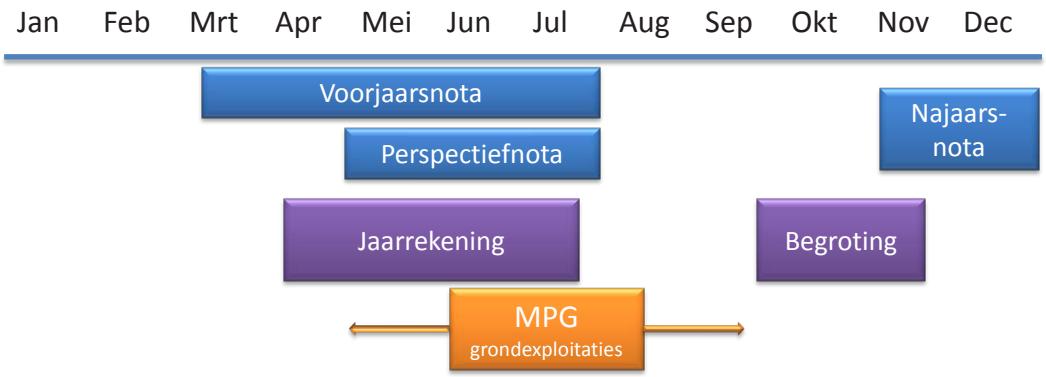

Figuur 3: De planning- en -controlcyclus

Nota	Verplicht	Doel
Jaarrekening	ja	Verantwoording over het afgelopen jaar (financieel en beleidsmatig)
Begroting	ja	Spoorboekje van gemeentelijk financieel beleid, wat mag het beleid kosten?
MPG	nee	Meerjarenperspectief grondexploitatie: Actuele grondexploitaties van de lopende projecten
Perspectief- of kadernota	nee	Actueel inzicht in de stand van de meerjarenbegroting en beleidsaanpassingen. Kaderstellend voor het komende jaar
Voorjaars-nota	nee	Analyse van de resultaten van de afgelopen begroting met vooruitblik en aanpassingen
Najaarsnota	nee	Analyse van de resultaten van het afgelopen jaar

Daarnaast mag u ervan uitgaan dat het college ook tussentijds inhoudelijk verantwoording aflegt over de voortgang van de projecten. Dat geeft informatie over het aantal gebouwde en verkochte woningen en of dit conform de planning is. U kunt hierbij de relatie leggen met de financiële aspecten om zo inhoud en geld te koppelen. Zo kunt u bij een raadscommissie over ruimtelijke plannen verzoeken of de wethouder grondzaken / financiën aanwezig is.

Uw raad controleert het college en daarbij kan de accountant en de gemeentelijke rekenkamer de raad ondersteunen. De accountant speelt een belangrijke rol als het gaat om grondbeleid en grondexploitaties. De afgelopen jaren is de rol van de accountant veranderd. Het gaat niet alleen meer om controle (achteruitkijkend), maar ook om vooruitkijken: meedenken in het dekken van verliezen en signaleren van risico's. Wat gebeurt er als een project vertraagt, de rente hoger wordt of de grondwaarde stijgt?

Tip!
Het is belangrijk dat uw raad beschikt over heldere en begrijpelijke risicoprofielen (heldere overzichten met de duiding van risico's). Vraag aan de accountant om hierin mee te denken. Voor de raad is die informatie nodig om de juiste beslissingen te nemen en het college adequaat te kunnen controleren. Ook de gemeentelijke rekenkamer kan u als raadslid ondersteunen. Omdat de rekenkamer onderzoek kan (laten) doen naar het beleid en de uitvoering van het grondbeleid, kan stevig onderbouwd een oordeel worden gegeven. In veel gemeenten is al onderzoek gedaan naar het grondbeleid.

Verder houdt de provincie financieel toezicht op de gemeente. Mochten er naar het oordeel van de

provinciale toezichthouder structurele tekorten zijn, dan stelt de provincie preventief toezicht in. Als de problemen erg groot zijn geworden en een gemeente financiële steun nodig heeft, dan geldt het vangnet van de artikel 12 procedure. Naast de rol als financieel toezichthouder kan de provincie ook een rol vervullen bij de regionale afstemming van kantoren, bedrijventerreinen en woningbouw.

Let op Europese regelgeving

Voor het aan – en verkopen van grond en vastgoed door de gemeente gelden de Europese staatssteunregels. Dit zijn regels om te voorkomen dat een gemeente aan een bepaald bedrijf een financieel voordeel gunt, waardoor de concurrentie tussen bedrijven niet eerlijk verloopt. Om een eerlijk speelveld te garanderen, moet voorafgaand aan een grondtransactie een onvoorwaardelijke biedprocedure of een taxatie van de marktwaarde door een onafhankelijk deskundige taxateur worden verricht. Deze regels werken voor de volle breedte van het grondbeleid: koop- en verkooptransacties, erfpacht, gewone pacht en huur.

Verder geldt voor werken of diensten en leveringen ten behoeve van de overheid, zoals de aanleg van het openbaar gebied of het inhuren van adviesbureaus, dat deze zodra zij boven een bepaald bedrag uitkomen, verplicht openbaar aanbesteed moeten worden (2012/2013 respectievelijk €5.000.000 en €200.000). Voor de raad is dus van belang dat zij, in het geval er onderhands gegund wordt, nagaat of dat wel kan. Verder moeten gemeenten zich houden aan de verdere uitwerking van deze regels in de Nederlandse wetgeving. Het is voor de raad van belang zich hier goed rekenschap van te geven. Plannen kunnen behoorlijk gefrustreerd worden als de aanbestedingsregels niet gevolgd worden.

Waar liggen de kansen voor de toekomst?

Stel als raad eerst de ruimtelijke doelen

Om het grondbeleid in de toekomst goed in te zetten in het gemeentelijke beleid is de eerste opgave om helder te hebben wat de ruimtelijke opgave van de gemeente is. Door de kwantitatieve en kwalitatieve raming van de behoefte uit te zetten tegen de voorgenomen plannen in structuurvisies, beleidsnota's en bestemmingsplannen verkrijgt de gemeente een beeld van wat deze ruimtelijke opgave voor de gemeente is.

Tip!
Het is zinvol om op regionaal niveau te analyseren welke rol uw gemeente wil vervullen en waar in ruimtelijke zin behoefte aan is. U kunt bijvoorbeeld accent leggen op het herstructureren van het bestaand stedelijk gebied en ontwikkelen voor bepaalde doelgroepen zoals ouderen in combinatie met zorg.

In de eerste plaats kan dat betekenen dat een aantal voorgenomen plannen voorlopig niet tot ontwikkeling zullen worden gebracht, of eventueel in een kleinere omvang of met een andere programmering. Ook kan het duidelijk worden dat voorgenomen plannen geheel niet meer tot ontwikkeling zullen worden gebracht. In dat geval zal de gemeente de boekwaarde van de gronden terugbrengen.

Tip!
Gemeenten kunnen hun gronden tijdelijk bestemmen om toch enige inkomsten te genereren. Waar het binnenstedelijke gronden betreft met leegstaand vastgoed valt te denken aan tijdelijk huisvesten van studenten of aan ruimte bieden voor de creatieve sector.

U kunt ook beslissen om anders te gaan ontwikkelen en te experimenteren met organische ontwikkeling. In plaats van de traditionele grootschalige, veelal van overheidswege geplande ontwikkelingen, staat bij organisch ontwikkelen het initiatief uit de maatschappij voorop. Dat kunnen individuen zijn, die hun eigen woning en/of bedrijfspand willen bouwen. Het kunnen ook collectieven zijn, zoals een bewonersgroep die samen een deelgebied willen ontwikkelen of een ontwikkelaar die zo'n proces wil trekken. Drie zaken zijn anders georganiseerd:

- Planning en fasering: er wordt een indicatieve planning vooraf opgesteld. De ontwikkeling gaat mee in het tempo dat de initiatiefnemers aangeven.
- Ruimtelijke invulling: er wordt geen ruimtelijk plan opgesteld met een gedetailleerde stedenbouwkundige invulling. De initiatiefnemers krijgen ruimte om zelf met eigen deelplannen te komen op een kleinere schaal, waarbij wel een aantal randvoorwaarden worden meegegeven.
- Rol van partijen: de gemeente doet beperkte voorinvesteringen en laat ook een aantal voorzieningen in de wijk over aan de initiatiefnemers.

Het is bij deze organische ontwikkeling de kunst om de ruimte bieden aan verschillende partijen om hun creatieve ideeën te uiten. Het verdient de voorkeur om meerdere partijen een deel van de ontwikkeling te laten doen en zo minder afhankelijk te worden van één ontwikkelende partij. Als het toch gewenst is om voor een bepaald gebied één ontwikkelende partij te kiezen (een corporatie of een projectontwikkelaar), zorg dan voor concurrentie tussen de partijen. Hiervoor zijn verschillende instrumenten die binnen de Europese regels toegelaten zijn, zoals een veiling, een prijsvraag en een tender. Bij deze laatste worden partijen uitgenodigd om een kwalitatief goed voorstel te doen, in combinatie met de juiste prijs. Er kunnen in de uitvraag diverse eisen worden opgenomen voor de gewenste ontwikke-

ling, waaronder de programmering en bijvoorbeeld duurzaamheid.

Tip!
Is er ruimte om te experimenteren met organische ontwikkeling in uw gemeente, bijvoorbeeld gronden waar de gemeente zelf nog niet aan toekomt? Misschien zijn anderen wel geïnteresseerd, geef flexibele kaders en biet de locatie aan. Maak afspraken over de wijze waarop de grondprijs zal worden berekend. Is de grond van marktpartijen, geef hen de mogelijkheid organisch te ontwikkelen.

Grondbeleid afwegen per situatie of toesnijden op de situatie

Als de ruimtelijke opgave voor de gemeente in kaart is gebracht, kan het grondbeleid tegen het licht worden gehouden. Wellicht komt u tot de conclusie dat met de kennis van nu in het verleden andere keuzes gemaakt hadden moeten worden. Het verleden kunt u echter niet meer veranderen, maar uit het verleden kunt u wel lessen trekken voor de toekomst. Om risico's in de toekomst te reduceren, kunt u samen met het college besluiten voor nieuwe plannen geen of slechts zeer terughoudend nieuwe gronden aan te kopen en primair te kiezen voor faciliterend grondbeleid. Gemeenten stimuleren ontwikkelingen dan niet via grondeigendom, maar via het bestemmingsplan, een overeenkomst over grondexploitatie en/of het exploitatieplan, of ook via stedelijke herverkaveling.

In de praktijk is waarneembaar dat gemeenten hun grondbeleid meer toesnijden op de situatie, ook wel situationeel grondbeleid genoemd. De keuze van het ontwikkelingsmodel is dan afhankelijk van onder meer de te ontwikkelen functie, de aard en kenmerken van het te ontwikkelen gebied, de verdeling van de eigendomsposities, enzovoort.

Het gaat bij ruimtelijke ontwikkelingen om maatwerk per project. Op deze wijze kan per project een bewuste afweging gemaakt worden tussen actief grondbeleid en faciliterend grondbeleid. Welke risico's wil uw raad lopen, welke mate van sturing is gewenst? Er kunnen goede redenen zijn om in bepaalde gevallen te kiezen voor een actieve rol op locaties waar de gemeente zelf ambities heeft, om een bepaalde ontwikkeling sneller op gang te brengen. U kunt hierbij denken aan bijvoorbeeld een buurt waar de sociale problematiek groot is en de kwaliteit van de woningen te wensen overlaat: herontwikkeling kan hier van belang zijn. Als marktpartijen geen interesse hebben, kan de gemeente samen met bijvoorbeeld een corporatie een actievere rol kiezen. Gemeenten hoeven echter niet alle gronden te verwerven, maar kunnen actief partners zoeken en randvoorwaarden stellen voor ontwikkeling. Kortom: het gaat om inspelen op de specifieke situatie bij de realisatie van projecten.

Tip!
Kiest u alsnog voor een actievere rol, zorg er dan ook voor dat de plannen behapbaar zijn, bijvoorbeeld door ze op te delen in deelexploitaties. Doorgaans geldt hoe korter de looptijd van een grondexploitatie, hoe beter deze beheersbaar is.

Let op!
Bij actief grondbeleid is de afgelopen jaren veel gebruik gemaakt van het bouwclaimmodel en PPS. Bij het bouwclaimmodel draagt een marktpartij zijn gronden over aan de gemeente maar behoudt het bouwrecht. De afgelopen periode hebben bouwclaims voor vertraging gezorgd. Partijen die het recht hadden om te bouwen wachtten op betere tijden. In contracten is niet altijd geregeld wat de sancties hierop zijn. Daardoor kan de gemeente, als ze geen clausules opneemt over afname van de grond of ontbindingsmogelijkheden, de grond niet aan andere marktpartijen verkopen of inzetten voor particulier opdrachtgeverschap.

Vragen voor raadsleden

In onderstaand overzicht staat een verzameling van vragen die u als raadslid kunt stellen aan het college. Daarbij is een onderscheid gemaakt naar vier categorieën van vragen.

1. Vragen over de nota grondbeleid en de planning- en controlecycles

- Heeft u een Nota grondbeleid (eerder vastgesteld)? Is deze nog actueel? Welke kaders en strategie stelt u voor in de paragraaf grondbeleid of in de Nota Grondbeleid?
- Welk vorm van grondbeleid hanteert de door gemeente (actief, faciliterend of PPS)? Hoeveel ruimte krijgen andere partijen (corporaties, ontwikkelaars en particulieren)? Wordt de keuze van het model mede bepaald door de vraag in de markt? Is er ruimte voor particulier opdrachtgeverschap?
- Houdt de gemeente alle niet ontwikkelde grond in eigendom of stoot zij die af?
- Wat kunnen de gemeentelijke rekenkamer en de accountant voor u betekenen bij uw controlerende taak?

2. Vragen over het ruimtelijk beleid in relatie tot grondbeleid

- Is het ruimtelijk beleid t.a.v. wonen goed afgestemd op de toekomstige behoefte van uw gemeente?
- Wordt er rekening gehouden met een andere samenstelling van de bevolking en nieuwe woonwensen?
- Wordt er rekening gehouden met de bestaande voorraad van kantoren en bedrijfsterreinen, ook in relatie met buurgemeenten?
- Is er een aansluiting tussen het ruimtelijk beleid en de financiële mogelijkheden van de gemeente, mede op basis van het grondbeleid?
- Kan er voldoende (tussentijds) invloed worden uitgeoefend op de gewenste ruimtelijke ontwikkeling?

3. Vragen over het beheersen van risico's bestaande projecten

- Krijgt u voldoende informatie van het college over de grondexploitaties en de aanpassingen ervan in de loop der tijd? Is er actueel inzicht in de verwachte financiële resultaten per grondexploitatie?
- Zijn de verantwoordelijkheden in het grondbeleid goed toegedeeld? Is helder wat het mandaat is van de ambtelijke organisatie en de wethouder als zij handelen op de markt van het grondbeleid? Hoe is de raad betrokken?
- Zijn de risico's van de huidige projecten bij verschillende scenario's bekend? Wat gebeurt er als een ontwikkeling langzamer op gang komt? Wat zijn de kosten van de rente? U kunt gezien het belang van een goede risicoafweging vragen om een vlootschouw van de projecten.
- Welke beheersmaatregelen zijn door het college geformuleerd?
- Zijn er goede afspraken met partijen over de verdeling van de financiële lusten en lasten (risico's)? Hoe is de verdeling van de risico's tussen de gemeente en de ontwikkelende partijen?
- Is er voldoende afgeboekt om tegenvallende grondexploitaties te dekken? Zijn de risico's van grondexploitaties voldoende betrokken bij het bepalen van het weerstandsvermogen van de gemeente? Is het totaal aan grondexploitaties en eventuele verliezen daarbij dragelijk voor de gemeente (weerstandsvermogen)?

4. Vragen over beheersing van nieuwe projecten

- Is een openbare biedprocedure of is het organiseren van een competitie een optie voor de ontwikkeling?

- Heeft er een voorafgaande onafhankelijke taxatie van de transactie met grond of vastgoed plaatsgevonden in verband met de staatssteunregels?
- Worden er onderhandse afspraken gemaakt over de aanleg van openbaar gebied of openbare functies die aanbesteed moeten worden? Biedt een contract met een marktpartij over grondafname voldoende clausules om grondafname te verzekeren of om het contract eventueel te ontbinden?
- Wat is het ontwikkelbudget, hoe wil de gemeente de kosten dekken vanuit de gronduitgifte of het verhalen op de marktpartijen?

Begrippenlijst

Begrip	Toelichting
Actief grondbeleid	Een vorm van grondbeleid waarbij de gemeente grond verwerft, bouw- en woonrijp maakt en dan verkoopt aan een ontwikkelaar. Zij kiest daarbij voor gehele of gedeeltelijke overname van het economisch risico op de grondexploitatie.
Anterieure overeenkomst	Een overeenkomst over de ontwikkeling van een locatie met marktpartijen voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan en het exploitatieplan.
Bouwclaim	Hierbij draagt een marktpartij zijn gronden over aan de gemeente in ruil voor een claim op de toekomstige bouwrijpe grond. Daarbij wordt op het moment van verkoop van de grond aan de gemeente de methode van prijsbepaling bij de afname van de bouwrijpe grond van de gemeente vastgelegd.
Bouwrijp maken	Grond geschikt maken voor ontwikkeling door bodemsanering, ophogen en andere grondwerken.
Contante waarde	Een methode om alle kosten en opbrengsten met een de rente terug te rekenen tot een basisjaar.
Eindwaarde	De verwachte waarde van kosten en opbrengsten tot aan afronding van het project.
Exploitatieplan	Een plan waarin een overzicht in de tijd van kosten en opbrengsten is opgenomen alsmede een overzicht van hoeveel kosten door de partijen in het plangebied aan de gemeente moeten worden betaald. Deze kosten moeten voldoen aan de criteria profijt, proportionaliteit en toerekenbaarheid
Faciliterend grondbeleid	Een vorm van grondbeleid waarbij de gemeente de grond niet zelf verwerft, maar de ontwikkeling aan de eigenaren zelf overlaat binnen door de gemeente te stellen kaders.
Grondbeleid	De manier waarop de gemeente en andere spelers omgaan met grond, waarop ontwikkeld wordt (van bestemming verandert)
Grondexploitatie	Raming van de kosten over de tijd voor het leveren van bouw- en woonrijpe grond, afgezet tegen de toekomstige opbrengsten van de verkoop van de grond.
Particulier opdrachtgeverschap	Particulieren kopen een kavel en bouwen volgens hun eigen ontwerp en kiezen zelf de bouwende partij.
Woonrijp maken	Aanleg en inrichting van de openbare ruimte, groenvoorzieningen, riolering en parkeervoorzieningen.

Bijlage meer informatie en bronnen

De Reiswijzer Gebiedsontwikkeling: praktische routebeschrijving voor marktpartijen en overheden

www.rijksoverheid.nl

Praktische handreikingen voor de selectie van marktpartijen in gebiedsontwikkeling.
Veel aandacht voor initiatieven van marktpartijen, die al dan niet een grond- of vastgoedpositie hebben. Met voorbeelden uit de praktijk laat deze Reiswijzer het verloop zien bij de totstandkoming van complexe projecten. De publicatie gaat in op: de essentie van gebiedsontwikkeling; het betrekken van marktpartijen: de voorfase; fase van selectie of aanbesteding; fase vanaf (voorlopige) gunning en overeenstemming; het publiekrechtelijke kader bij gebiedsontwikkeling. Verder wordt er aandacht besteed aan de Europese aanbestedingsregels en de voorschriften voor grond- en vastgoedtransacties die voortvloeien uit de staatssteunregels. Uitgebracht door ministeries BZK en IenM, VNG, IPO en Neprom

Europa decentraal: o.a. informatie over staatssteun en aanbesteden

www.europadecentraal.nl

Europa decentraal is het kenniscentrum voor Europees recht en beleid van en voor (semi) overheidsorganisaties. Doel is de kennis en expertise over Europees recht en beleid en de juiste toepassing ervan bij de decentrale overheden te vergroten en het Europabewustzijn te bevorderen. De website bevat uitgebreide informatie over staatssteun en aanbesteden.

Commissie BBV

www.commissiebbv.nl

De Gemeentewet en de Provinciewet schrijven voor dat elke gemeente en elke provincie jaarlijks begrotings- en verantwoordingsstukken moet opstellen. Het Besluit begroting en verantwoording (BBV) bevat de regelgeving daarvoor. In het BBV is opgenomen dat er een commissie voor het Besluit begroting en verantwoording (commissie BBV) is met als taak zorg te dragen voor een eenduidige uitvoering en toepassing van het BBV. Dit doet zij ondermeer door het beantwoorden van praktijkvragen en het uitbrengen van richtinggevende notities.

Toolbox Financieringsconstructies: nieuwe mogelijkheden financiering

www.agentschapnl.nl

'Door de financiële crisis en het wegvallen van veel subsidies is in Nederland een zoektocht naar nieuwe mogelijkheden voor financiering op gang gekomen. Het verzamelen van de informatie heeft geresulteerd in een flinke bibliotheek: de 'Toolbox Financieringsconstructies'.' Door Agentschap NL, in opdracht van ministerie BZK.

Wet en regelgeving

www.overheid.nl

Op deze website staat alle wetgeving opgenomen, zoals de Wet ruimtelijke ordening, de Wet voorkeursrecht gemeenten en de Onteigeningswet.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten, informatie over grondbeleid

http://www.vng.nl/onderwerpenindex/ruimte-en-wonen/grondzaken

Hier biedt de Vereniging van Nederlandse Gemeenten u informatie over planschade, gronduitgifte en grondexploitatie.

Raadslid.NU, de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden,

www.raadslid.nu

Staat voor een sterke en krachtige positie van gemeenteraden ten behoeve van het functioneren van de lokale democratie. De vereniging is er voor alle: raadsleden, deelraadsleden, burgerraadsleden, commissieleden, duo-raadsleden, steunfractieleden en fractiemedewerkers.

Actieteams Ontslakken en Regionaal Grondbeleid

www.actieagendabouw.nl

In 2012 is door bedrijven, kennisinstellingen en overheden de Actieagenda Bouw ontwikkeld voor de woning- en utiliteitsbouw. Deze agenda geeft antwoord op de vraag wat organisaties gezamenlijk te doen staat om te zorgen dat de woning- en utiliteitsbouwsector sterker uit de crisis komt. De Actieagenda Bouw omvat 17 acties, waarbij het voortouw voor de uitvoering bij ondernemers en hun brancheorganisaties ligt. Kennisinstellingen, overheden en financiers moeten -gezamenlijk met de ondernemers- voor de juiste condities zorgen.

Het Kabinet kijkt kritisch waar regelgeving in de bouwsector, vooruitlopend op de Omgevingswet, nu al vereenvoudigd kan worden. Nu is binnen de huidige wet- en regelgeving vaak al meer mogelijk dan men denkt. In samenwerking met de bouwsector is daarom het Actieteam 'Ontslakken van gebiedsontwikkeling' actief. Het actieteam is bedoeld om de gemeenten te ondersteunen, zodat de mogelijkheden ook daadwerkelijk benut worden. Hiermee zijn al eerste resultaten geboekt. Van belang is ook dat gemeenten zelf kijken, in hoeverre aanvullende regels bovenop het landelijk kader gesteld worden, en waar deze vereenvoudigd kunnen worden. De ministeries en de VNG zullen in 2014 samen met de bouwsector deze aanpak voortzetten en de resultaten hiervan uitdragen.

Particulier opdrachtgeverschap: Expertteam eigenbouw

www.agentschapnl.nl

Het expertteam Eigenbouw helpt gemeenten in de opzet en uitwerking van beleid en projecten. Eigenbouw biedt kansen op veel terreinen: mensen maken niet alleen hun woning naar wens, maar worden sterk betrokken bij hun eigen omgeving. Particulieren blijken door de crisis heen te blijven bouwen, wat een impuls geeft aan de lokale bouweconomie. Door Agentschap NL, in opdracht van ministerie BZK.

Wetgeving: project Nu al Eenvoudig Beter, Ministerie van Infrastructuur en Milieu

https://omgevingswet.pleio.nl/pages/view/4118652/nu-al-eenvoudig-beter

'Het duurt nog even voordat de Omgevingswet in werking treedt. Maar daar hoeft niet op te worden gewacht. De Omgevingswet gaat namelijk niet alleen over wetgeving. De wet gaat ook over de manier van werken en over kennis opdoen en delen. Op basis van de huidige wetgeving kan nu al in de geest van de Omgevingswet worden gewerkt. En dat gebeurt ook, in het hele land. Deze initiatieven brengen we in beeld onder de noemer "Nu al Eenvoudig Beter". Nu al Eenvoudig Beter inspireert om nu al op weg te gaan naar de Omgevingswet.'

Vereniging Van Grondbedrijven

www.vvg.nl

De VVG houdt zich bezig met kennisuitwisseling en belangenbehartiging van o.a. de planeconomische, juridische en makelaarsaspecten van integrale locatie- en gebiedsontwikkeling, bezien vanuit het publieke domein..

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	Green deal autodelen
portefeuillehouder	Filip van As
informant	Tjepkema, SH (Syb) 2133
eenheid/afdeling	Ontwikkeling OWA

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van de overeenkomst greendeal autodelen.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 26 mei 2015

Onderwerp	Green deal autodelen
Versienummer	V1.

Portefeuillehouder van As

Informant SH Tjepkema
Eenheid/Afdeling Ontwikkeling/OW
Telefoon 038 498 2133
Email S.Tjepkema@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

de overeenkomst greendeal autodelen.

Datum 26 mei 2015

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In Zwolle wordt de afgelopen jaren al actief aan autodelen gedaan. Zo groeit het aantal autodelers sterk en zijn er naast autodeelprojecten van grote aanbieders ook steeds meer buurtinitiatieven op dit gebied. De gemeente wil dit de komende jaren verder ondersteunen in het kader van onder andere het lopende programma Beter Benutten en in het kader van de herijking van het openbaar vervoer.
Ook heeft de gemeente zich aangemeld voor de landelijke deelautochalllege van Natuur en Milieu om mee te doen voor de titel meest deelauto vriendelijke gemeente van Nederland. Voorstel is ook om deel te nemen aan de Greendeal autodelen, dat onderdeel uitmaakt van het landelijke SER-energieaccoord.

In het SER-energieacoord is een afspraak gemaakt dat er in het jaar 2020 100.000 deelauto's beschikbaar zijn. Deze opschaling van autodelen levert een aantal voordelen op:
a. bewuster autogebruik leidend tot vermindering van autokilometers (door meer fiets en OV gebruik), resulterend in minder CO2 uitstoot en betere luchtkwaliteit.
b. betere benutting en efficiënter gebruik van bestaande infrastructuur en vermindering filedruk.
c. verbetering van leefomgeving (minder parkeerdruk, parkeerplaatsen).
Deze afspraak wordt concreet gemaakt in een greendeal autodelen die tussen belangenorganisaties, overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen wordt afgesloten met het Ministerie van I&M en EZ.

Doel van deze Green Deal is bedrijven, overheden en burgers te stimuleren en te faciliteren om hun mobiliteitsbehoefte in te vullen op een manier die maximaal gebruik maakt van de mogelijkheden die autodeelconcepten bieden. Partijen willen komen tot een netwerk van 100.000 deelauto's in 2018. Met de Green Deal Aanpak wil het kabinet deze dynamiek in de samenleving op groene groei optimaal benutten.

Kernboodschap
De gemeente Zwolle wil door deel te nemen aan de Greendeal autodelen haar actieve rol op het gebied van het stimuleren van deelauto's benadrukken. Door deel te nemen zal het aantal deelauto's in Zwolle toenemen met alle positieve gevolgen van dien. Zo levert deze opschaling van autodelen een aantal voordelen op:
a. bewuster autogebruik leidend tot vermindering van autokilometers (door meer fiets en OV gebruik), resulterend in minder CO2 uitstoot en betere luchtkwaliteit.
b. betere benutting en efficiënter gebruik van bestaande infrastructuur en vermindering filedruk.
c. verbetering van leefomgeving (minder parkeerdruk, parkeerplaatsen).

Datum 26 mei 2015

Consequenties

De gemeente Zwolle doet specifiek mee aan de volgende onderdelen van de Greendeal:

1. *Bundelen van kennis;*

Greenwheels, PFR, Arval, Share2Use, Alphabet, Kyoto Lease, WeGo, SnappCar, MyWheels, De Groene Zaak, Climate Neutral Group, VGA, OCDM, shareNL, NMF, gemeente Utrecht, gemeente Zwolle en de Rijksoverheid bundelen en delen hun kennis van business cases en best practices. Deze kennis wordt ingezet voor de het informeren van doelgroepen over de voordelen en mogelijkheden van autodelen door de ontwikkeling van 'menukaarten' voor de verschillende doelgroepen. Doelgroepen zijn: lokale overheden, bedrijven, bedrijventerreinen, particulieren (evt. via communicatie gemeenten) en buurtinitiatieven.

2. *Promoties & evenementen richting (zakelijke)eindgebruikers*

Mywheels, Wego, Natuur & Milieu, NMF, Greenwheels, De Groene Zaak, Climate Neutral Group, share NL, Kyoto Lease, Centraal Beheer Achmea, Snappcar, ANWB, VGA, gemeente Utrecht, Rijksoverheid ondernemen concrete activiteiten ter promotie van autodelen, bijvoorbeeld deelname aan evenementen zoals voorlichtingsbijeenkomsten.

3. *In kaart brengen kansen en belemmeringen*

Arval, OCDM, Alphabet Lease en Multilease brengen (specifieke) informatie in kaart over kansen en belemmeringen.

4. *Gemeentelijk beleid*

Gemeente Utrecht, gemeente Zwolle, Arval, Alphabet, GreenWheels, WeGo, Share2Use, MyWheels, VGA, NMF, Multilease zullen de dialoog over gedeelde mobiliteit aangaan met gemeenten binnen en buiten de Green Deal. Veel grote steden zien autodelen als één van de oplossingen om de toenemende druk op de openbare ruimte op te vangen. De deelnemende gemeenten zullen zich inzetten om een helder (en uniform) (parkeer)beleid te formuleren rondom autodelen middels dialoog met marktpartijen over de juiste randvoorwaarden.

5*. Pilot op een bedrijventerrein*

Arval, Kyoto Lease, WeGo, Greenwheels, Share2Use (inzetten platform onder nader af te spreken condities), Natuur en Milieufederaties, Alphabet gemeente Zwolle, Kyoto (ondersteuning bij registratie, inname en uitgave van deelauto's), Multilease, Alphabet zullen samenwerken aan een pilot met het doel om deelauto's in te zetten die gebruikt worden door personeel van verschillende bedrijven.

6 Deelmobiliteit en openbaar vervoer

Gemeente Zwolle, MyWheels en Greenwheels verkennen en rapporten over de verhouding van de deelauto t.o.v. openbaar vervoer. Er is sprake van een veranderende rol van openbaar vervoer binnen het palet van vervoersopties (fiets, elektrische fiets, taxi, deelmobiliteit, particuliere vervoersinitiatieven).

Communicatie

Het ondertekenen van de Greendeal vindt bij een landelijk congres autodelen op 2 juni in Utrecht plaats met vertegenwoordigers van de deelnemende partners. De verwachting is dat dit de nodige publiciteit zal genereren. Ook in Zwolle zal het deelnemen aan de greendeal van publiciteit worden voorzien. In het kader van de uitvoering van de activiteiten zal actief met doelgroepen worden gecommuniceert.

Datum 26 mei 2015

Vervolg
De activiteiten van de Greendeal zullen voor een belangrijk deel worden uitgevoerd in het kader van het programma beter benutten, de vervolgaanpak in het kader van de herijking openbaar vervoer en het zwolse parkeerbeleid.

Openbaarheid
Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer

mevrouw R.E. Riemersma MCM

Raadsgriffie

Van: Theo Uittenbogaard <tu@dds.nl>
Verzonden: zaterdag 30 mei 2015 18:26
Aan: Raadsgriffie
Onderwerp: "Max.3h"

Geachte Griffier, gelieve onderstaands door te geleiden naar
het College B&W en de Gemeenteraad Zwolle resp. de raadscommissie Verkeer en Vervoer

Geachte Raadsleden, Geacht College,

Onlangs, dinsdag 26 mei 2015, bezochten mijn vrouw en ik de beide lokaties van het Museum de Fundatie, eerst het Nijenhuis te Heino en daarna (vanaf 15:14 uur) het Museum aan de Blijmarkt.
Gelukkig vond ik, op een voor mij nog net beloopbare afstand van de Fundatie, een lege parkeerplaats voor gehandicapten op de Potgietersingel en parkeerde daar mijn auto en legde mijn Europese Gehandicaptenkaart 1027839 op het dashboard achter de voorruit. "Max.3h" stond er op een wit bordje aan de paal. "Maximale parkeerduur 3 uur", vertaalde ik. Dat zou geen probleem worden, want ons bezoek aan de Fundatie zou niet veel meer dan een uurtje duren, schatte ik. Inderdaad, rond 16:25 uur keerden wij terug naar de auto en trof ik tot mijn verbijstering een BON (Aankondiging van Beschikking) onder mijn voorruit aan; 90,00 euro sanctiebedrag plus 7,00 euro administratiekosten, omschrijving: "Parkeren op parkeergelegenheid op andere dan aangegeven wijze". Dat leek mij toch niet het geval. Het tegenovergelegen politiebureau gaf geen gehoor op mijn poging tot opheldering. De baliemedewerkster, Liesbeth Hasselt, van het Hoofdbureau aan de Koggelaan vertelde mij dat de parkeerhandhaving te Zwolle geprivatiseerd en gedelegeerd was. Zij was zo vriendelijk, met een direct nummer, de firma Parkeerselect (¿heb ik dit goed onthouden?) te bellen -want de BON bevreemdde ook haar- en vroeg verbalisant 69219 te spreken. Dat weigerde men en verbrak de verbinding. Toen zij daarna opnieuw belde kreeg zij, en ik daarna (om 16:43 uur), de chef van de verbalisant te spreken en die legde mij uit, dat het bordje "Max.3hr" vertaald diende te worden met "Parkeerschijf verplicht". En voerde allerlei wettelijke verplichtingen op verbonden aan verkeerstekens en -regels, waardoor ik die summiere mededeling "Max.3h" als burger zou moeten kennen. En of ik nu tegenwierp dat de bewijslast van die maximale 3 uur bij de verbalisant zou moeten liggen, en aanvoerde dat ik nog nooit zo'n bordje hier te lande gezien had, en dat ik sinds juni 2000 niet meer in Zwolle geweest was, het vermurwde de chef niet. Maar ook mijn vraag, waarom er dan geen bordje " Max.3 uur. Parkeerschijf verplicht" hing, wenste de de chef niet te beantwoorden. Nadat ik neergelegd had veronderstelde ik pas, dat het bordje "Max.3h", op een of andere manier met winst-max-imilisatie van de parkeerfirma van doen moet hebben.

Afijn.
Ik zal trachten de Officier van Justitie te vermurwen van de sanctie af te zien -ik kan onze vertrek- en aankomsttijd bewijzen; die vielen binnen "Max.3h", en daar ging het in principe toch om.
U, College en Raad wil ik vragen te besluiten om het bordje "Max.3h", daar waar het te pas komt te Zwolle, te laten vervangen voor een begrijpelijker bordje "Max.3 uur. Parkeerschijf verplicht". Kleine moeite, ten dienste van de gehandicapte medemens. En wellicht zou u ook nog eens de hoogte van de sanctie voor dit vergrijp kunnen heroverwegen.

Graag ontvang ik van u een positief bericht,
Vriendelijke groeten,
Th A UITTENBOGAARD
Burmanstraat 10
1091SJ Amsterdam

Raadsgriffie

Van: Eko Huisman <eko.huisman@kpnmail.nl>
Verzonden: dinsdag 26 mei 2015 14:28
Aan: Raadsgriffie
Onderwerp: beheerplan leisure ondernemer Wijthmenerplas
Bijlagen: amendement.jpg

Geachte heer/ mevrouw

graag verzoek ik u het onderstaande door te willen sturen aan de raadsleden.

Met vriendelijke groet,

E. Huisman

Geachte raadsleden,

Overwegende dat u in 2012 expliciet heeft besloten dat een beheerplan dient te worden opgesteld door omwonenden en ontwikkelaar **voordat** een leisureontwikkeling wordt toegevoegd aan de Wijthmenerplas heeft u in het amendement van 17 februari 2014 besloten dat **voorafgaand** aan het toevoegen van nieuwe leisurefuncties die passen in het bestemmingsplan in overleg met omwonenden een beheerplan wordt opgesteld.
Ondanks meerdere verzoeken mijnerzijds om een beheerplan is er tot op heden nog steeds geen beheerplan terwijl de bouwactiviteiten van het paviljoen en waterskibaan bijna voltooid zijn en er dus niet volgens uw amendement gehandeld wordt.
Weliswaar is er een concept gemaakt, maar deze voldoet niet aan de eis van ondersteunende horeca zoals u bepaalt heeft in het bestemmingsplan. Ook de Raad van State heeft in een tussenuitspraak deze eis nog nadrukkelijk vermeld. In principe komt de term ondersteunende horeca er op neer dat als er recreatie is mag de horeca open is er geen recreatie dan is het paviljoen gesloten. Een voorbeeld: Waanders mag zijn restaurant open hebben wanneer de boekwinkel ook open is en anders niet.
Ik verzoek u dan ook aandacht aan dit probleem te geven en het college te vragen om met spoed het beheerplan conform het bestemmingsplan en de uitspraak van de Raad van State, openbaar te maken.

Met vriendelijke groet,
Eko Huisman

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	Beantwoording artikel 45 vragen lange wachttijd afwikkeling aanvraag individuele inkomenstoeslag
portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
informant	Dekker, AM (Astrid) 3268
eenheid/afdeling	Sociale Zaken SZA

Voorgesteld besluit raad

de beantwoording van de vragen van de heer Bert Sluier van de SP en de heer Patrick Rijke van Groen Links over de lange wachttijd afwikkeling aanvraag individuele inkomenstoeslag.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor het college

Datum 21 mei 2015

Openbaar

Onderwerp	Art. 45 vragen SP en GroenLinks over de lange wachttijd afwikkeling aanvraag individuele inkomenstoeslag
Versienummer	
Portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
Informant	Astrid Dekker
Eenheid/Afdeling	Sociale Zaken en Werkgelegenheid / SZA
Telefoon	(038) 498 3268
Email	A.M.Dekker@zwolle.nl
Benodigde middelen	n.v.t.
Dekking t.l.v.:	

Parafering	datumparaaf
Eenheidsmanager	
T. van Lenthe	
Portefeuillehouder	

Raad
X Informatienota voor de raad
☐ Opinienota voor de raad
☐ Beslisnota voor de raad
☐ n.v.t.

Bijlagen

1. Raadsininformatienota art 45 vragen van SP en GroenLinks over lange wachttijd afwikkeling aanvraag individuele inkomenstoeslag

2. Raadsvragen SP en GroenLinks over de lange wachttijd afwikkeling aanvraag individuele inkomenstoeslag

Ontwerp besluit

Het college besluit:

Bijgevoegde informatienota voor de Raad vast te stellen waarin de artikel 45 vragen van de SP en GroenLinks over de lange wachttijd afwikkeling aanvraag individuele inkomenstoeslag worden beantwoord.

Collegebesluit d.d.:

☐ Conform
☐ Gewijzigd
☐ Aangehouden
☐ Teruggenomen

Aan: College van B&W Zwolle
Van: Fracties Socialistische Partij en GroenLinks
Betreft: Lange wachttijd afwikkeling aanvraag Individuele Inkomenstoeslag
Datum: 3 april 2015

Geacht college,

In het kader van artikel 45 van het reglement van orde voor de gemeenteraad willen de fracties van SP en GroenLinks vragen stellen over lange wachttijd bij de afwikkeling van de Individuele Inkomenstoeslag.

De Zwolse politiek is hierover benaderd en ook de Stentor heeft hier terecht aandacht aan besteed.

Vanuit de gemeente is reeds erkend dat de afhandelingtermijnen op dit moment lang zijn, maar vooralsnog binnen de wettelijke termijn van 8 weken blijven. Als reden voor de vertraging wordt gegeven, de reguliere piekmaanden januari en februari, de nieuwe taken die de gemeente per 1 januari 2015 kreeg toebedeeld en de personeelswisselingen die onder andere daarmee verband houden.

Er moet onderscheid gemaakt worden tussen de regeling Individuele Inkomenstoeslag en de regeling die er is voor duurzame gebruiksgoederen binnen de bijzondere bijstand. Zij staan los van elkaar. Anderzijds is er voor de betrokkenen zelf wel een verband tussen de afzonderlijke regelingen. Immers, betrokkenen worden geacht (mede) vanuit de Individuele Inkomenstoeslag te reserveren voor noodzakelijke woninginrichting. Door de diverse bezuinigingen, de crisis en persoonlijke omstandigheden van betrokkenen moet dit geld meer en meer anders worden ingezet om de eindjes aan elkaar te kunnen knopen. Wanneer men dan bijvoorbeeld plotseling voor de vervanging van een wasmachine komt te staan en daarvoor een gericht beroep doet op de bijzondere bijstand voor duurzame gebruiksgoederen, zal dat in de basis niet worden gehonoreerd door de gemeente. Omdat de gemeente er vanuit gaat dat mensen voor dergelijke aankopen de Individuele Inkomenstoeslag gebruiken. Echter, door de lange afhandelingstermijn biedt dat voor acute noden geen oplossing. Zo raakt men verder in de problemen zonder oplossing.

Juist in deze economisch moeilijke tijden, waarin veel mensen zijn aangewezen op een uitkering of langdurig rond moeten komen van lage inkomsten, is het noodzaak dat de voor hen bestemde ondersteuningsregelingen zo snel mogelijk worden uitgevoerd.

Dit alles brengt ons tot de volgende vragen:

1. Is het college het met ons eens dat bij de afwikkeling van de aanvraag Individuele Inkomenstoeslag aangestuurd moet worden op een zo spoedig mogelijke afhandeling en niet op een afhandeling die de uiterste grens van de wettelijke termijn opzoekt?

2. Het is bekend dat januari en februari jaarlijkse piekmomenten zijn. Het was ook al bekend dat de gemeente per januari 2015 veel nieuwe taken toebedeeld kreeg en dat daarmee de nodige personeelswisselingen aan de orde waren.
Waarom heeft het college hier desondanks niet op geanticipeerd?

3. Wat zijn de kosten per afhandeling van een aanvraag en hoe verhouden deze zich tot de verstrekte bedragen?

4. Wat gaat het college concreet doen om de afhandelingstermijnen op korte termijn op het gewenste niveau te krijgen?

5. Op welke datum heeft de gemeente Zwolle dit gerealiseerd?

6. Is het college bereid om - zolang de afwikkeling van de Individuele Inkomenstoeslag niet op orde is - de regeling voor duurzame gebruiksgoederen binnen de bijzondere bijstand actief en soepel op te pakken zodat de aanvragers op die wijze bij acute en noodzakelijke vervangingen (zoals koelkast, vriezer en wasmachine) niet in de knel komen?

7. Is het college bereid om de gemeente aanvragers nadrukkelijker en (nog) meer pro actief te laten attenderen op de diverse regelingen waar een betrokkene een beroep op kan doen?

Wij verzoeken u deze vragen zo spoedig mogelijk te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,

Namens de SP fractie
Bert Sluijer

Namens de GroenLinks fractie
Patrick Rijke

Amendementen

	Tekst	Indieners	Aangenomen verworpen	Voor	Tegen	Opmerkingen	Portefeuillehouder
1.	Beroep op solidariteit Zwollenaren	GroenLinks	V	SP, GroenLinks	ChristenUnie, VVD, PvdA, Fractie Jurgens, Fractie Cetin, D66, Swollwacht, CDA		Brink en Vedelaar
2.	Jaarschijf 2016 buffer sociaal domein	GroenLinks	V	SP, GroenLinks	ChristenUnie, VVD, PvdA, Fractie Jurgens, Fractie Cetin, D66, Swollwacht, CDA		Vedelaar
3.	Bezuinigingen sociaal domein	GroenLinks, CDA	A	ChristenUnie, PvdA, Fractie Cetin, D66, Swollwacht, CDA, SP, GroenLinks	VVD, Fractie Jurgens	Tekstueel gewijzigd CDA mede indiener	Vedelaar
4.	Alternatieve dekking voor bezuiniging/besparing sociaal domen (breed)	Swollwacht, SP	V	Fractie Cetin, Swollwacht, GroenLinks, SP	ChristenUnie, PvdA, VVD, Fractie Jurgens, D66, CDA		Vedelaar
5.	Ophogen armoedegrens	SP, Swollwacht, GroenLinks	V	Swollwacht, GroenLinks, SP	ChristenUnie, PvdA, VVD, Fractie Jurgens, D66, CDA, Fractie Cetin		Vedelaar

Moties

	Tekst	Indieners	Aangenomen Verworpen Ingetrokken	Voor	Tegen	Opmerkingen	Portefeuillehouder
1.	Inzicht in belanghebbenden	D66, GroenLinks, PvdA	I	-	-	Ingetrokken	Meijer
2.	Transparantie financien door open data	CDA, Swollwacht, D66, ChristenUnie	A	Unaniem	-	D66 en ChristenUnie mede indieners	Brink
3.	Overhevelen OZB-gebruikersdeel niet-woningen naar OZB-eigenarendeel niet-woningen	SP, D66	A	PvdA, D66, SP, GroenLinks, Swollwacht, CDA, Fractie Cetin	VVD, ChristenUnie, Fractie Jurgens	D66 mede indiener Tekstueel gewijzigd	Brink
4.	Lastenverschuiving van afvalstoffenheffing naar OZB	SP	V	SP	ChristenUnie, PvdA, VVD, Fractie Jurgens, D66, CDA, Fractie Cetin, Swollwacht, GroenLinks		Brink
5.	Verkenning democratie en regionale samenwerking	ChristenUnie, CDA, GroenLinks	U	Unaniem	-	CDA en GroenLinks, D66 mede indieners Tekstueel opnieuw gewijzigd	Meijer
6.	(Collectief) particulier opdrachtgeverschap	Swollwacht	V	SP, GroenLinks, Swollwacht, Fractie Cetin	ChristenUnie, PvdA, VVD, Fractie Jurgens, D66, CDA	D66, ChristenUnie, Fractie Cetin mede indiener	Anker
7.	100 sociale huurwoningen	Swollwacht, Fractie Cetin	V	SP, Swollwacht, Fractie Cetin	ChristenUnie, PvdA, VVD, Fractie Jurgens, D66, CDA, GroenLinks		Vedelaar
8.	Dialoog dierenwelzijn	Swollwacht, Fractie Cetin, GroenLinks	V	SP, GroenLinks, Swollwacht, Fractie Cetin, D66	ChristenUnie, PvdA, VVD, Fractie Jurgens, CDA		Van As
9.	3x win situatie voor onderhoud binnen de openbare ruimte	Swollwacht, SP	V	CDA, Swollwacht, GroenLinks, SP	ChristenUnie, VVD, PvdA, D66, Fractie Jurgens, Fractie Cetin		Van As
10.	Handhaving 30 kilometerzones	Swollwacht	V	SP, Swollwacht, CDA	ChristenUnie, VVD, PvdA, D66, Fractie Jurgens, Fractie Cetin, GroenLinks		Van As
11.	Uitwerking van Zwols Gentechbeleid	GroenLinks, CDA, SP, Swollwacht	I	-	-	CDA mede indiener Ingetrokken	Van As
12.	Financiële en procesmatige verantwoording 3d's	VVD, Swollwacht, D66, Fractie Cetin, CDA, CU	U	Unaniem	-	D66, fractie Cetin, CDA en CU mede indiener	Vedelaar
13.	Bureaucratie in het sociaal domein	GroenLinks	U	Unaniem	-	Tekstueel aangepast	Vedelaar

	Tekst	Indieners	Aangenomen Verworpen Ingetrokken	Voor	Tegen	Opmerkingen	Portefeuillehouder
14.	Bezuinigingen mét (ex)cliënten, mantelzorgers en hulpverleners	GroenLinks, ChristenUnie, CDA, D66	A	ChristenUnie, PvdA, D66, Fractie Cetin, GroenLinks, SP, Swollwacht, CDA	VVD, Fractie Jurgens	CDA en D66 mede indiener	Vedelaar
15	Snellere evaluatie armoedebeleid	SP, Swollwacht, GroenLinks	V	CDA, Swollwacht, GroenLinks, SP	ChristenUnie, VVD, PvdA, D66, Fractie Jurgens, Fractie Cetin	GroenLinks mede indiener	Vedelaar
16	Eén centrale aanvraagprocedure (armoede)regelingen	SP	I	-	-	Ingetrokken	Vedelaar
17	Communicatie offensief (armoede)regelingen	SP	V	SP, Swollwacht	ChristenUnie, VVD, PvdA, D66, Fractie Jurgens, Fractie Cetin, CDA, GroenLinks		Vedelaar
18	Innovatie schulddienstverlening	VVD, D66	A	CDA, VVD, ChristenUnie, Fractie Jurgens, Fractie Cetin, D66	SP, PvdA, Swollwacht, GroenLinks	Tekstueel gewijzigd D66 mede indiener	Vedelaar
19	Wijkgericht passend onderwijs	PvdA	A	D66, SP, VVD, Fractie Jurgens, Fractie Cetin, GroenLinks, PvdA, Swollwacht	ChristenUnie, CDA		Anker
20	Dementievriendelijke gemeente	CDA	V	CDA, GroenLinks	ChristenUnie, VVD, PvdA, D66, Fractie Jurgens, Fractie Cetin, CDA, Swollwacht		Vedelaar
21	Startersvriendelijk klimaat	D66, GroenLinks, Swollwacht	V	CDA, Swollwacht, GroenLinks, D66, SP	ChristenUnie, VVD, PvdA, Fractie Jurgens, Fractie Cetin	Tekstueel gewijzigd	De Heer
22	Werk in goede banen	VVD, D66, PvdA	U	Unaniem	-	D66, PvdA mede indiener	Vedelaar
23	Werkgelegenheid voor 50-plussers	Swollwacht, Fractie Cetin	V	SP, Swollwacht, Fractie Cetin	ChristenUnie, VVD, PvdA, Fractie Jurgens, D66, GroenLinks, CDA		Vedelaar en De Heer
24	Verkenning Zwols basisinkomen	CDA, Fractie Cetin	V	Fractie Cetin, GroenLinks, CDA	ChristenUnie, VVD, PvdA, Fractie Jurgens, D66, SP, Swollwacht	Fractie Cetin mede indiener	Vedelaar
25	Bijstand basis van je inkomen	GroenLinks	V	GroenLinks, Swollwacht, CDA, Fractie Cetin	ChristenUnie, VVD, PvdA, Fractie Jurgens, D66, SP		Vedelaar
26	Scholingsvouchers voor werkzoekenden en werkende minima	PvdA, SP, D66	A	ChristenUnie, PvdA, SP, D66, GroenLinks, Fractie Cetin	VVD, Fractie Jurgens, Swollwacht, CDA	Tekstueel gewijzigd D66 mede indiener	Vedelaar

	Tekst	Indieners	Aangenomen Verworpen Ingetrokken	Voor	Tegen	Opmerkingen	Portefeuillehouder
27	PeperMunt voor participatie	SP, GroenLinks	V	SP, Swollwacht, GroenLinks	ChristenUnie, VVD, PvdA, Fractie Jurgens, D66, CDA, Fractie Cetin	GroenLinks mede indiener	Vedelaar
28	Cultuur & vastgoed: make things possible	ChristenUnie, D66, GroenLinks	A	ChristenUnie, PvdA, D66, Fractie Cetin, GroenLinks, SP, Swollwacht, CDA	VVD, Fractie Jurgens	Opnieuw tekstueel gewijzigd	Brink
29	Betaalbare atelierruimte	D66, GroenLinks, Swollwacht, PvdA, ChristenUnie	A	ChristenUnie, PvdA, D66, Fractie Cetin, GroenLinks, SP, Swollwacht	VVD, Fractie Jurgens, CDA		Brink
30	Betrekken van Zwollenaren bij zichtbaar maken van cultuurhistorie	ChristenUnie, GroenLinks	U	Unaniem	-	GroenLinks mede indiener Tekstueel gewijzigd	Brink
31	Stegen- en gangenplan	ChristenUnie	A	ChristenUnie, VVD, PvdA, Fractie Jurgens, D66, CDA, Fractie Cetin, GroenLinks	SP, Swollwacht	Tekstueel gewijzigd	Van As
32	Klaar voor de Omgevingswet	VVD, CU	A	ChristenUnie, VVD, PvdA, Fractie Jurgens, D66, SP, Swollwacht, GroenLinks	CDA, Fractie Cetin	CU mede indienen	Anker
33	Schoolzuster	D66	A	ChristenUnie, PvdA, D66, SP, GroenLinks	VVD, Fractie Jurgens, Swollwacht, Fractie Cetin, CDA	Nieuw	Vedelaar en Anker
34	Co-financiering systematiek m.b.t. inzet van het Stadsonwikkelfonds	VVD	I	-	-	Nieuw Tekstueel gewijzigd Ingetrokken	De Heer

GROENLINKS

Zwolle,
15 juni 2015

Amendement (ruimteschappend)

Beroep op solidariteit Zwollenaren

Gelezen de Perspectiefnota 2016-2019

overwegende dat
- voor de jaarschijf 2016 €1,3 mln. van de buffer voor het sociaal domein wordt ingezet als bezuiniging en dus niet meer beschikbaar is voor het oorspronkelijke doel
- de invulling en haalbaarheid van €6,5 mln. aan structurele bezuinigingen op het sociaal domein verre van duidelijk is
- in de perspectiefnota de middelen ontbreken voor een extra impuls aan het armoedebeleid, waaronder een mogelijke verhoging van de toetsnorm naar 115% of 120%

verder overwegende dat
- de gemeente Zwolle in tegenstelling tot veel andere gemeenten de afgelopen jaren de onroerend zaakbelasting niet heeft verhoogd om bezuinigingen op te vangen
- het huidige OZB-tarief de gemeente Zwolle een plaats in de 'middenmoot' van alle gemeenten oplevert (volgens het Coelo-woonlastenoverzicht)
- de OZB naar haar aard een progressieve belasting is (hoe hoger de waarde van het bezit hoe hoger het belastingbedrag)
- een tariefsverhoging van een tot twee euro per maand (voor goedkope resp. duurdere woningen) de gemeente al meer dan anderhalf miljoen euro extra ruimte geeft voor sociaal beleid

van oordeel dat
- we een beroep mogen doen op de solidariteit van Zwollenaren die het financieel beter hebben, om de zorg, ondersteuning en/of begeleiding te waarborgen voor mede-inwoners die dat nodig hebben

stellen wij de raad voor aan het voorstel een extra beslispunt toe te voegen:

- **om een verbetering van het armoedebeleid te betalen en ongewenste invullingen van bezuinigingen op het sociaal domein te voorkomen, een bescheiden verhoging van de OZB toe te passen**

Namens fractie GroenLinks
Patrick Rijke

Voor: SP en GroenLinks
Verworpen 15-06-2015

Toelichting
Om een indruk te geven van de beperkte invloed die een verhoging heeft op de te betalen belasting een voorbeeld van de consequenties voor een eigenaar van een woning met een WOZ van €400.000: bij een tariefsverhoging van 0,1331 naar 0,1398 (een stijging van nog geen 0,007) gaat de belasting €24,00 per jaar omhoog.
Om een indruk te geven van de omvang van de dekking: bovenvermelde verhoging van met minder dan 7 promillepunten levert een dekking van circa € 1,65 mln. op.

AM-2

GROENLINKS

Zwolle,
15 juni 2015

Amendement Jaarschijf 2016 buffer sociaal domein

Gelezen de Perspectiefnota 2016-2019

overwegende dat
- van de structurele buffer voor het sociaal domein van € 5 mln. voor het jaar 2016 slechts de helft, € 2,6 mln., via de risicoreserve beschikbaar blijft
- van deze buffer slechts € 1,1 mln. wordt ingezet waarvoor die bedoeld is, nl. voor het opvangen van maatschappelijk ongewenste effecten, i.c. op het gebied van participatie
- de rest van de buffer voor het sociaal domein, €1,3 mln., wordt ingezet als bezuiniging voor de jaarschijf 2016 en dus niet meer beschikbaar is voor het oorspronkelijke doel

van oordeel dat
- het onjuist is de buffer bij voorbaat te 'plunderen' om te bezuinigen
- absoluut voorkómen moet worden dat cliënten die zorg, ondersteuning en/of begeleiding nodig hebben én hulpverleners die deze zorg, ondersteuning en/of begeleiding verzorgen, de dupe worden van de bezuinigingsopgave

stellen wij de raad voor het voorstel (beslispunt 1, bullet 3) *als volgt te wijzigen:*

- In te stemmen met het incidenteel inzetten van de jaarschijf 2016 van de buffer sociaal domein:
  - **€ 1,3 mln. voor het opvangen van ongewenste effecten van de rijksbezuinigingen bij de decentralisatie van het sociaal domein**
  - € 1,1 mln. voor participatie sociaal domein
  - € 2,6 mln. toevoeging aan risicoreserve sociaal domein als extra weerstandsvermogen

Namens fractie GroenLinks
Patrick Rijke

Toelichting
De dekking voor dit amendement komt uit een bescheiden verhoging van de OZB; zie het amendement *Beroep op solidariteit Zwollenaren*

Voor: SP en GroenLinks
Verworpen 15-06-2015

CD2

AM-3

GROENLINKS

Zwolle,
15 juni 2015

Amendement Bezuinigingen sociaal domein

Gelezen de Perspectiefnota 2016-2019

overwegende dat
- van het voorgestelde bezuinigingspakket van € 10,36 mln. (beslispunt 1, bullet 7) het leeuwendeel, t.w. € 7 mln., moet worden opgebracht door bezuinigingen in het sociaal domein
- van die bezuinigingsopgave slechts € 0,5 mln concreet is ingevuld, t.w. door 'inkoopvoordeel collectief vervoer'
- de invulling van de overige bezuinigingen op het sociaal domein zowel in de zogeheten Veranderbrief als in de perspectiefnota slechts in algemene termen wordt aangeduid
- tijdens het debat op 8 juni jl. het college heeft aangegeven dat de besparingen vooral worden gezocht in 'ontdubbeling', 'ontbureaucratisering' en 'minder overhead / management'

van oordeel dat
- op dit moment onzeker is of de bovengenoemde bezuinigingsopgave op deze manier kan worden gerealiseerd
- absoluut voorkómen moet worden dat inwoners die - naast inzet van hun eigen draagkracht en die van hun netwerk - zorg, ondersteuning en/of begeleiding nodig hebben door deze bezuinigingsopgave in de problemen komen

stellen wij de raad voor het voorstel (beslispunt 1, bullet 7) *als volgt te wijzigen:*

- In te stemmen met het bezuinigingspakket van € 10,36 mln. **op voorwaarde dat de bezuinigingen op het sociaal domein zo worden ingevuld dat de nodige zorg, ondersteuning en/of begeleiding op een aanvaardbaar niveau blijft, d.w.z. dat voorkomen wordt dat inwoners door het ontbreken van juiste hulp en ondersteuning niet meer in staat zijn om optimaal te participeren en/of te voorzien in eerste levensbehoeftes**

- en bij de perspectiefnota 2017-2020 invulling te geven aan de resterende bezuinigingsopgave van € 0,64 mln.; **het sociaal domein is daarbij geen zoekrichting.**

Namens fractie GroenLinks

Patrick Rijke

CD2

Judith Compagner

Tegen: VVD en Fractie Jurgens

Aangenomen 15-06-2015

Swollwacht SP

Amendement

Amendement alternatieve dekking voor bezuiniging/besparing sociaaldomein (breed)

De gemeenteraad van Zwolle in vergadering bijeen op 15 juni 2015, tijdens de besluitvormingsronde van de PPN 2016 - 2019.

Constaterende dat:

- Dat het College voorstelt een aantal bezuinigingen door te voeren welke verwoord zijn in de veranderbrief 2015 en in de PPN 2016 – 2019;
- Dat deze bezuinigingen zullen worden doorgevoerd in de aanstaande gemeentelijke (meerjaren)begroting;
- Dat een aanzienlijk bedrag te weten; € 7 mio- als structureel onderdeel van deze bezuinigingen- binnen het sociaaldomein zal worden gemuteerd;
- Dat een bedrag van € 2 mio een latere opplussing is geweest (zie veranderbrief) op een eerdere bezuinigingsrichting van ong. € 5 mio en dat daarmee het totale bezuinigingsbedrag op het sociaaldomein(breed) ong. € 7 mio is geworden;

Concluderende dat:

- Diverse essentiële taken- waaronder zorg en ondersteuning- fors zullen verschralen bij een daadwerkelijke budgettaire mutering van € 7 mio binnen het sociaaldomein;
- Er nog vele onduidelijkheden zijn op het gebied van de uitvoering van transities en transformaties binnen het sociaaldomein/zorgdeel;
- Deze onduidelijkheid een waas kan leggen over de budgettaire uitvoering van voornoemde transities en transformaties;
- Nu in Zwolle een bezuiniging van € 7 mio door te voeren op voorhand voorbarig is;
- De gemeenteraad de kans moet krijgen om bij de aanstaande begrotingen- met de kennis en inzichten van dan- met bezuinigingsalternatieven te kunnen komen!

Besluit:

Daar waar in de PPN (althans in de strekking) verwoord staat, dat de bezuiniging/besparingen van € 7 mio zal worden gezocht binnen het sociaal domein (breed),

<u>als volgt wordt geamendeerd:</u>

indien er tijdens de aanstaande begrotingsvergadering geen alternatieve zoekrichting is gevonden voor de extra bezuiniging/besparing van € 2 mio op het sociaaldomein, dan wel een deel van dit bedrag, zal een bezuiniging/besparing van € 7 mio, dan wel een deel van dit bedrag, alsnog op het sociaaldomein(breed) worden ingeboekt.

Toelichting:
Het doel van dit amendement is om de (partijen in de) raad meer tijd te geven, om buiten het sociaaldomein een alternatieve dekking te zoeken voor het bedrag van € 2 mio of een deel daarvan, dit te onderbouwen en te laten besluiten tijdens de aanstaande begrotingsvergadering

door de raad. Mocht er geen alternatieve dekking voor het bedrag van € 2 mio of een deel daarvan worden gevonden, dan blijft het voorstel gehandhaafd, zoals deze in de niet geamendeerde PPN 2016 - 2019 is vervat.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de Swollwachtfractie

William Dogger, fractievoorzitter

SP fractie

Frank Futselaar

Voor: Fractie Cetin, Swollwacht, GroenLinks en SP
Verworpen 15-06-2015

SP Swollwacht GROENLINKS

BUDGETNEUTRAAL AMENDEMENT

Betreft: Ophogen Armoedegrens

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 15 juni 2015.

Overwegende dat:
- Het college in diens informatienota Ophogen Armoedegrens van 15 april 2015 heeft aangegeven de ophoging van de armoedegrens naar 115% of 120% niet wenselijk te vinden.
- Een agenderingsverzoek van deze informatienota door de SP bij de besluitvormende ronde op 11 mei 2015 geen meerderheid van de raad achter zich kreeg.
- De kosten van verhoging van de armoedegrens naar 115% worden geschat op 225.000 euro
- Het college in de 'Veranderbrief' heeft gesteld onderhoud wegen en kunstwerken te willen vrijwaren van bezuinigingen

Van mening dat:
- Armoede een stijgend probleem is in de huidige economische tijden met gelijktijdig forse bezuinigingen in het sociale domein.
- Armoede veelal leidt tot een keten van andersoortige sociale problematiek, voor zowel de betrokkene als de samenleving.
- Die keten vroegtijdig doorbroken moet worden.
- Armoedebestrijding daarom geen kostenpost is, maar een investering in de toekomst van onze stad.
- Een goed armoedebeleid het verschil maakt tussen uitzichtloosheid en perspectief op een goede toekomst.
- Het redelijk is in een tijd van universele bezuinigingen ook naar het onderhoud wegen te kijken.
- Het budget voor onderhoud wegen 6.150.000 was in 2014. Een bezuiniging van 3.7% zou derhalve genoeg zijn om de benodigde middelen te realiseren.

De Zwolse raad spreekt uit:
- Dat bij beslispunt 1 van de Beslisnota PPN 2016-2019 de volgende bullit wordt toegevoegd:
  - In te stemmen met ophoging van de generieke armoedegrens tot 115% van het sociaal minimum, voor een bedrag van 225.000 euro, en dit te bekostigen uit een gelijke verlaging van dit bedrag van het budget voor beheer en onderhoud wegen.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van de SP;	Swollwacht	GroenLinks
Bert Sluijer	William Dogger	Patrick Rijke

Voor: Swollwacht, GroenLinks en SP
Verworpen 15-06-2015

Swollwacht

CDA ZWOLLE

D66

ChristenUnie Zwolle

Motie
Transparante financiën door open data*

De gemeenteraad van Zwolle bijeen op 15 juni 2015, gehoord hebbende de beraadslagingen over de Voorjaarsstukken.

Constaterende dat

- De gemeente Zwolle belang hecht aan de actieve participatie van inwoners, met hun ideeën, materiële inbreng en creatieve energie, zoals ook verwoord in het coalitieakkoord, de voorjaarsstukken en perspectiefnota (ppn);
- Een overheid, om haar publieke taak goed uit te kunnen voeren, veel financiële informatie produceert en verzamelt;
- Cijfers uit de voorjaarsnota's, begrotingen, jaarrekeningen en -verslagen, onontbeerlijk zijn voor sturing en verantwoording binnen de overheid;
- Het Besluit Begroting Verantwoording (BBV) regelt welke informatie gemeenten aan derden moeten leveren, de zogenaamde Iv3-vereisten;
- Open data niet herleidbaar is tot personen en de privacy van de inwoners van Zwolle in deze bestanden niet in gevaar komt;
- De gemeente Zwolle reeds ieder kwartaal en jaar haar financiële gegevens (begrotingen en realisaties) aanlevert aan het CBS (Iv3), maar deze gegevens nog niet als open data beschikbaar heeft gesteld.

Overwegende dat

- Het in bewerkbaar digitaal formaat beschikbaar maken van financiële data kansen biedt om uitgaven van overheden beter te toetsen en controleren door volksvertegenwoordigers, inwoners en journalisten;
- Door het digitaal beschikbaar maken van financiële data er op allerhande manieren kan worden meegedacht over mogelijke kostenbesparingen en alternatieven.

Verzoekt het college

- De meest actuele kwartaal- en jaarbegrotingen en realisaties van de gemeente Zwolle vanaf 2009, en ook in de toekomst, blijvend via de eigen website als open data en in origineel CBS-Iv3 bestandsformaat beschikbaar te stellen.

CDA	Swollwacht	D66	ChristenUnie
Judith Compagner	William Dogger	Oswald van Dam	Jolien Elshof

* Zie voor meer informatie over open data de webportal van de rijksoverheid: http://data.overheid.nl en over open data en overheidsfinanciën o.a. het Trendrapport Open Data 2015 van de Algemene Rekenkamer: http://www.rekenkamer.nl/Publicaties/Onderzoeksrapporten/Introducties/2015/03/Trendrapport_open_data_2015

Unaniem aangenomen
15-06-2015

SP D66

MOTIE

Betreft: Overhevelen OZB-gebruikerdeel niet-woningen naar OZB-eigenarendeel niet-woningen

Betreft: Overhevelen OZB-gebruikerdeel niet-woningen naar OZB-eigenarendeel niet-woningen

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 15 juni 2015.
Aan de orde: Voorjaarsstukken 2015.

Overwegende dat:
- In de notitie 'gemeentelijke woonlasten' als voordeel van een verschuiving van lasten van het OZB-gebruikersdeel naar het OZB-eigenarendeel is dat hiermee de aanslag vereenvoudigd kan worden en daarmee mogelijk ook de totale OZB-heffing mogelijk iets omlaag kan
- Eveneens wordt gesteld dat een dergelijke operatie consequenties kan hebben voor vooral eigenaren, onder andere omdat langjarige contracten niet gemakkelijk kunnen worden opengebroken

Van mening dat:
- Een vereenvoudiging van aanslag OZB voor bedrijven winst zou zijn
- Een verschuiving van OZB-lasten naar het eigenaarsdeel het minder aantrekkelijk maakt om panden leeg te laten staan, wat een (beperkte) impuls kan geven aan het vullen van leegstaande panden
- Een dergelijke operatie zorgvuldig moet worden ingevoerd zodat de markt de kans heeft zich aan te passen
- Een dergelijke verschuiving niet zou moeten leiden tot een stijging van de totale OZB-lasten

Verzoekt het college:
- De consequenties van het verschuiven van het OZB-gebruikersdeel naar het OZB-eigenaarsdeel in kaart te brengen en hierover de raad te informeren zodat bij de PPN in 2016 een besluit kan worden genomen over mogelijke verschuiving.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van de SP;

Frank Futselaar

D66

Oswald van Dam

Tegen: VVD, Fractie Jurgens, ChristenUnie

Aangenomen 15-06-2015.

SP

MOTIE

Betreft: Lastenverschuiving van afvalstoffenheffing naar OZB

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 15 juni 2015.
Aan de orde: Voorjaarsstukken 2015.

Overwegende dat:
- De inkomenspositie van een fors aantal Zwollenaren –met name lage inkomens- de afgelopen jaren achteruit is gegaan.
- Lage inkomens oververtegenwoordigd zijn in de huursector en de goedkope koopsector
- Een verschuiving van lasten van de afvalstoffenheffing naar de OZB derhalve voor huurders en eigenaren van goedkope huizen –die een relatief laag bedrag aan OZB betalen- voordelig zou zijn
- OZB –in tegenstelling tot afvalstoffenheffing- een is essentie progressieve belastingvorm is
- Een dergelijke verschuiving zou zorgen voor een forse verlaging van het deel 'oninbaar'

Van mening dat:
- Gezien de armoedesituatie in Zwolle een groter beroep kan worden gedaan op de hogere inkomens in de stad.
- Ook in het huidige systeem er geen verband is tussen het individuele afvalhergebruik en de hoogte van de afvalstoffenheffing, omdat deze collectief berekend wordt

Verzoekt het college:
- In de begroting van het najaar 2015 een verschuiving van lasten van afvalstoffenheffing naar OZB door te voeren gebaseerd op een verlaging van de afvalstoffenheffing van 100 euro voor zowel eens als meerpersoonshuishoudens en dit te compenseren met een OZB-verhoging waarmee de totale opbrengst voor de gemeente (nagenoeg) gelijk blijft.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van de SP;

Frank Futselaar

Voor: SP
Verworpen 15-06-2015

ChristenUnie CDA ZWOLLE D66

MOTIE GROENLINKS

Perspectiefnota 2016 - 2019

Betreft: **Verkenning Democratie en Regionale Samenwerking**

De Raad van Zwolle in vergadering bijeen op maandag 15 juni 2015, gelezen de voorjaarsstukken waaronder de Perspectiefnota 2016 – 2019,

overwegende dat:
- gemeenten in het hele land de uitvoering van wettelijke taken en de realisatie van ambities steeds vaker beleggen bij regionale samenwerkingsverbanden,
- het voor gemeenteraden vaak lastig is om grip te krijgen en te houden op de financiële en bestuurlijke risico's bij dergelijke regionale samenwerkingsverbanden,
- landelijk vanuit onder meer het Ministerie van Binnenlandse Zaken, de VNG en de Raad voor het Openbaar Bestuur onderzoek en handreikingen worden gedaan ten aanzien van de democratische legitimiteit van samenwerkingsverbanden;

van mening dat:
- het zinvol is om als gekozen volksvertegenwoordigers te verkennen hoe wij onze kaderstellende en controlerende taken kunnen blijven uitvoeren bij deze toenemende vormen van regionale samenwerking,
- Zwolle – gebruikmakend van de onderzoeken en handreikingen die er in het land worden gedaan - een eigen verkenning kan doen en daarnaast samen met gemeenten in de regio kan optrekken in een gezamenlijke verkenning;

roept het college op:
in kaart te brengen in welke regionale samenwerkingsverbanden Zwolle participeert;

roept de Raadsgriffie op:
een verkenning voor te bereiden van de implicaties van toenemende regionale samenwerking op de lokale democratie en daarbij indien door hen gewenst (op een effectieve en efficiënte manier) samen op te trekken met de regiogemeenten;

en gaat over tot de orde van de dag.

ChristenUnie
Gerdien Rots

CDA
Judith Compagner

GroenLinks
Patrick Rijke

D66
Mark Oldengarm

Unaniem aangenomen
15-06-2015

D66 Fractie Cetin

ChristenUnie Zwolle

Swollwacht

Motie (Collectief) Particulier Opdrachtgeverschap

Zwolle, 15 juni 2015

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 15 juni 2015

Gelezen hebbende de PPN 2016 -2019 van de gemeenteraad.

Overwegend dat:

- Keuzevrijheid voor de woonconsument een doelstelling is van het college
- Zwolle wil inzetten op het bevorderen van CPO
- CPO-projecten naast de woondoelstelling vaak ook andere doelen dienen, zoals sociale cohesie, combinaties van wonen en zorg et cetera
- Er nog steeds veel grond beschikbaar is voor woningbouw
- Deze niet meer zo gemakkelijk als weleer grootschalig tot ontwikkeling komt door marktpartijen of de gemeente zelf

Van mening dat:

- (Collectief) Particulier Opdrachtgeverschap de ruimte biedt aan keuzevrijheid voor de woonconsument
- Projecten in (C)PO bijdragen aan meer diversiteit in de ruimtelijke beleving van de stad
- Het nadrukkelijk inzetten op (C)PO een kans is om huidige onbenutte bouwgrond stapsgewijs tot ontwikkeling te laten komen.

Vraagt het college:

Om actief in te zetten op de promotie van (collectief) particulier opdrachtgeverschap en daartoe bijvoorbeeld een (of meerdere) gebied(en) aan te wijzen waar nadrukkelijk inzet wordt gepleegd om (C)PO-projecten tot stand brengen.

Mark Oldengarm	ChristenUnie	Fractie Cetin	Swollwacht
D66	Gerdien Rots	Orhan Cetin	Cemal Yildirim

Voor: SP, GroenLinks, Swollwacht en Fractie Cetin

Verworpen 15-06-2015

Swollwacht

Fractie Cetin

MOTIE

MOTIE 100 sociale huurwoningen

De gemeenteraad van Zwolle in vergadering bijeen op 15 juni 2015, tijdens de besluitvormingsronde van de PPN 2016 - 2019.

Constaterende dat:

- Zwolle voor verschillende doelgroepen een lange wachtlijst heeft voor het verkrijgen van een sociale huurwoning,
- Het College in haar College Programma een ambitie heeft uitgesproken van 400 sociale huurwoningen en deze te bouwen in de bestuursperiode 2014 – 2018,

Van oordeel dat:

- extra sociale huurwoningen zullen bijdragen aan een goede doorstroming binnen het Zwolse huursegment,

- Met de realisatie van 300 sociale huurwoningen de ambitie van 400 sociale huurwoningen binnen de periode 2014 – 2018 nog niet gehaald is en er dus nog minimaal 100 sociale huurwoningen in productie moeten worden genomen;

Draagt het College op:

- om in samenwerking met de Zwolse corporaties en binnen de ambtstermijn 2014 – 2018, nog 100 sociale huurwoningen te realiseren, daarmee te komen tot de toegezegde productie van 400 sociale huurwoningen en hierover- vóór de zomer 2016- concrete plannen voor te leggen aan de gemeenteraad.

Gaat over tot de orde van de dag.

Namens de Swollwachtfractie

Cemal Yildirim, Raadslid

Fractie Cetin

Orhan Cetin

Voor: SP, Swollwacht, Fractie Cetin

Verwapen 15-06-2015

Swollwacht

Fractie Cetin

GROENLINKS

MOTIE dialoog dierenwelzijn

De gemeenteraad van Zwolle in vergadering bijeen op 15 juni 2015, tijdens de besluitvormingsronde van de PPN 2016 - 2019.

Gelet op:

- Het belang dat in deze stad aan dierenwelzijn word gehecht en dat door middel van een dierenwelzijnsbeleid vorm krijgt;

Constaterende dat:

- Er enige jaren geleden een dierenwelzijnsbeleid tot stand is gekomen;
- Het zeer waarschijnlijk is dat er inmiddels verschillende ontwikkelingen hebben plaatsgevonden, en gaan plaatsvinden die van invloed zijn, of kunnen worden op dit dierenwelzijnsbeleid;

Van oordeel dat:

- Deze ontwikkelingen in kaart moeten worden gebracht en in het beleid moeten worden meegenomen en;
- Dat dit kan gebeuren door het aangaan van een dialoog met de diverse stakeholders op dit gebied (zoals bijvoorbeeld dierenasiel, dierenambulance, dierenartspraktijken, wijkboerderijen) en de Gemeenteraad en het college;
- De uitkomsten van deze dialoog input zijn om te komen tot een opmaat om vorm en inhoud te kunnen geven aan het begrip “Zwolle meest diervriendelijke stad van het land”;

Verzoekt:

- De Raadsgriffie om deze dialoog te organiseren en het College om de uitkomsten waarvan te gebruiken om het dierenwelzijnsbeleid te actualiseren.

En gaat over tot de orde van de dag

Namens de Swollwachtfractie	Fractie Cetin	Fractie GroenLinks
William Dogger, fractievoorzitter	Orhan Cetin	Bijan Moshaver

Voor: SP, GroenLinks, Swollwacht,
Fractie Cetin, D66
Verworpen 15-06-2015

Swollwacht SP

M-9

MOTIE

MOTIE 3 x win situatie voor onderhoud binnen de openbare ruimte

De gemeenteraad van Zwolle in vergadering bijeen op 15 juni 2015, tijdens de besluitvormingsronde van de PPN 2016 - 2019.

Constaterende dat:

- Vanwege budgettaire krimp de gemeente Zwolle steeds meer een beroep doet op haar burgerij om te participeren in het onderhouden van de openbare ruimte;
- Er door de lokale overheid steeds meer een beroep wordt gedaan op burgers om te participeren binnen het sociale en fysieke domein;
- Er grenzen zijn aan de inzet van burgers op basis van participatie en dat overvraging dreigt;

Van oordeel dat:

- bij het onderhouden van de openbare ruimte, waaronder het openbaargroen, wel continuïteit geborgd moet worden om dat anders verloedering dreigt;
- de vele verenigingen in Zwolle de kans moeten krijgen om op vrijwillige basis betrokken te worden bij het onderhouden van de openbare ruimte;

- de vele verenigingen op basis van inzet in de openbare ruimten- door de vorm van een buurt of straten adoptie- door de gemeente gecompenseerd moet kunnen worden, denk daarbij aan subsidie of (beperkte)vrijstelling van huur van verenigingsopstallen en/of accommodaties;

- De vele verenigingen deze compensatie kunnen door vertalen naar hun leden door bijvoorbeeld reductie te geven op contributies;

- Daarmee een 3 x win situatie ontstaat voor de gemeente, de betreffende verenigingen en hun leden en dit tevens een mooie invulling van participatie is;

Draagt het College op:

- De drie keer win situatie voor onderhoud binnen de openbare ruimte- zoals in de strekking binnen deze motie is beschreven- verder uit te werken op mogelijkheden en haalbaarheid en in de verkenningsfase op haalbaarheid ook de bereidheid van het verenigingsleven hierover te polsen;
- De gemeenteraad over mogelijkheden en haalbaarheid eind 2015 te rapporteren en een haalbare uitvoering te vervatten in de PPN van 2017.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de Swollwachtfractie

William Dogger, fractievoorzitter

Fractie SP

Frank Futselaar

Voor: CDA, Swollwacht, SP en GroenLinks

Verworpen 15-06-2015

Swollwacht

MOTIE handhaving 30 kilometerzones

De gemeenteraad van Zwolle in vergadering bijeen op 15 juni 2015, tijdens de besluitvormingsronde van de PPN 2016 - 2019.

Constaterende dat:

- In veel wijken in onze stad 30 kilometerzones zijn ingesteld;
- Deze zones zijn bedoeld om de veiligheid van onze inwoners te borgen, met name kinderen;
- Geconstateerd is dat het handhaven van de maximale snelheid van 30 kilometer niet of nauwelijks plaatsvindt;

Van oordeel dat:

- Als de gemeenten 30 kilometerzones instelt, deze dan ook gehandhaafd moeten worden;
- Het beleid op dit punt onvoldoende smart is;
- De verantwoordelijkheid hiervoor bij de gemeente ligt;

Verzoekt het College

- De 30 kilometerzones in woonwijken zo spoedig mogelijk structureel te gaan handhaven;

En gaat over tot de orde van de dag

Namens de Fractie Swollwacht

Cemal Yildirim, raadslid

Voor: Swollwacht, SP en CDA
Verworpen 15-06-2015

VVD Zwolle
Fractie Cetin
Swollwacht
ChristenUnie Zwolle
D66
CDA Zwolle

Motie
Financiële en procesmatige verantwoording 3d's

De gemeenteraad van Zwolle bijeen op 15 juni 2015, gehoord hebbende de beraadslagingen over de jaarstukken.

Overwegende dat:

- De rol van de raad door de decentralisaties op de controle van de financiële kaders sterk is toegenomen;
- De accountant aangeeft dat we voor informatie veel meer afhankelijk zijn geworden van externe partijen;
- De accountant waarschuwt dat procesbeschrijvingen nog niet op orde zijn, het tijdig verstrekken van de juiste informatie aan de raad op dit moment lastig is en hier nog veel te verbeteren valt;
- Er nog veel onzekerheid is over de werkelijke kosten van de zorg.

Van mening dat:

- Het tijdig ontvangen van financiële en procesmatige informatie in samenhang door de raad nodig is om binnen de kaders te kunnen sturen;
- Het niet tijdig in beeld hebben van de juiste informatie kan leiden tot nadelige financiële effecten;
- Een duidelijk beeld van de inkomsten en uitgavenstromen in samenhang kan bijdragen om los van elkaar staande incidenten te voorkomen.

Verzoekt het college:

- Een voorstel voor sluitende periodieke financiële en procesmatige verantwoordingsinformatie in samenhang van de decentralisatiedossiers aan de raad uit te werken en voor te leggen aan de raad.

En gaat over tot de orde van de dag.

VVD	Swollwacht	D66	Fractie Cetin
Hans Wijnen Aly van der Vegte	William Dogger	Henk Schippers	Orhan Cetin
CDA	ChristenUnie		
Judith Compagner	Jolien Elshof		

Unaniem aangenomen
15-06-2015

GROENLINKS

Zwolle,
15 juni 2015

Motie

Bureaucratie in het sociaal domein

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op **15 juni 2015**
gehoord de beraadslaging over **de perspectiefnota 2016-2019**

overwegende dat
- het college voor de bezuinigen op het sociaal domein wil inzetten op vermindering van de bureaucratie
- er landelijk en lokaal signalen zijn dat de bureaucratie voor instellingen juist is toegenomen; ook organisaties in Zwolle zetten noodgedwongen extra administratief personeel in

van oordeel dat
- het wenselijk is als gemeente het goede voorbeeld te geven bij het bestrijden van bureaucratie

roept het college op
- **de aanpak van bureaucratie op te nemen in de monitor voor het sociaal domein**
- **daarvoor gebruik te maken van de inbreng van relevante betrokkenen zoals ook cliënten en hulpverleners**
- **daarbij alle bureaucratie te betrekken zoals ook regelingen voor chronisch zieken en gehandicapten, mantelzorgwaardering, armoedebestrijding etc.**
- **voorafgaand aan de begroting voorstellen te doen aan de raad voor een substantieel lagere bureaucratische last bij aanbieders en gemeente**

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens GroenLinks

Patrick Rijke
Remko de Paus

Unaniem aangenomen
15-06-2015

GROENLINKS ChristenUnie Zwolle CDA ZWOLLE D66

Zwolle,
15 juni 2015

Motie

Bezuinigen mét (ex)cliënten, mantelzorgers en hulpverleners

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op **15 juni 2015**
gehoord de beraadslaging over **de perspectiefnota 2016-2019**

overwegende dat
- het college in de Perspectiefnota aangeeft voor de invulling van de voorgenomen bezuinigingen van € 6,5 mln. op het sociaal domein breed "intensief met partners in gesprek (te) gaan" (Bijlage 2, Bezuinigingen, pag. 22)
- de wethouder in het debat op 8 juni heeft aangegeven dat ook de input van de sociale wijkteams en de participatieraad wordt gebruikt

van oordeel dat
- het perspectief van (ex)cliënten, mantelzorgers, hulpverleners en andere betrokkenen, bij het verkennen van besparingsmogelijkheden niet mag ontbreken
- het van belang is om met hen in gesprek te gaan in een voor hen passende vorm en op een vertrouwde/veilige plek

roept het college op
bij het voorbereiden van bezuinigings- en verandervoorstellen op het 'sociaal domein breed' ook de ideeën te benutten van (ex)cliënten, mantelzorgers, hulpverleners en andere direct betrokkenen

en gaat over tot de orde van de dag.

GroenLinks	ChristenUnie	CDA	D66
Patrick Rijke	Wietse de Boer	Judith Compagner	Henk Schippers

Tegen: VVD en Fiachie Jurgens
Aangenomen 15-06-2015

GROENLINKS

SP

Swollwacht

MOTIE

Betreft: Snellere evaluatie armoedebeleid

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 15 juni 2015.
Aan de orde: Voorjaarsstukken 2015.

Overwegende dat:
- Het college in diens informatienota Ophogen Armoedegrens van 15 april 2015 heeft aangegeven de ophoging van de armoedegrens naar 115% of 120% niet wenselijk te vinden.
- Het college via deze informatienota kenbaar heeft gemaakt dat wel besloten is de ontwikkelingen rond de armoedegrens goed te laten monitoren over 2015, 2016 en 2017 en een armoedemonitor op te stellen die het bereik van de regelingen inzichtelijk maakt.
- Een door de SP ingediend verzoek tot agendering van deze informatienota bij de besluitvormende ronde op 11 mei 2015 geen meerderheid van de raad achter zich kreeg.
- Een amendement van de SP per 15 juni 2015 om de generieke armoedegrens op te trekken naar 115% van het sociaal minimum het niet heeft gehaald.

Van mening dat:
- Armoede een stijgend probleem is in de huidige economische tijden met gelijktijdig forse bezuinigingen in het sociale domein.
- Armoede veelal leidt tot een keten van andersoortige sociale problematiek, voor zowel de betrokkene als de samenleving.
- Armoede een zodanig urgent en groot probleem voor de Zwolse samenleving is, dat niet gewacht kan worden met een evaluatie tot na 2017.

De Zwolse raad spreekt uit:
- Dat zo spoedig mogelijk na 2015 een eerste evaluatie op basis van de monitoring plaats zal vinden.
- Dat zo spoedig mogelijk na 2015 de opgestelde armoedemonitor aan de raad wordt gepresenteerd.
- Dat zo spoedig mogelijk na 2015 betekent: uiterlijk in het voorjaar van 2016 maar vóór de PPN 2017-2020.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van de SP;
Bert Sluijer

Fractie Swollwacht
William Dogger

GroenLinks
Patrick Rijke

Voor: SP, Swollwacht, GroenLinks en CDA
Verworpen 15-06-2015

SP

MOTIE

Betreft: Communicatie offensief (armoede)regelingen

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 15 juni 2015.
Aan de orde: Voorjaarsstukken 2015.

Overwegende dat:
- In de PPN 2016-2019 op bladzijde 18 en 19 de digitalisering wordt benoemd.
- Dit de periodieke publicaties betreft.
- Los daarvan ook anderszins gecommuniceerd wordt met de Zwolse inwoners.

Van mening dat:
- Armoede een stijgend probleem is in de huidige economische tijden met gelijktijdig forse bezuinigingen in het sociale domein.
- Armoede veelal leidt tot een keten van andersoortige sociale problematiek, voor zowel de betrokkene als de samenleving.
- Die keten vroegtijdig doorbroken moet worden.
- Die sociale problematiek (deels) voorkomen kan worden door de betrokkenen daadwerkelijk gebruik te laten maken van de regelingen die juist voor hun situatie in het leven zijn geroepen.
- Ondanks de nood van de minima en de inzet van onder andere SWT-medewerkers, een aantal mensen toch geen beroep doet op de betreffende regelingen, met alle gevolgen van dien.
- Gemakkelijk toegankelijke, stadsbrede en pro actieve voorlichting over de diverse regelingen van essentieel belang is om een groter deel van de betrokkenen te bereiken.
- Gezien de ernst van de problematiek daarbij niet volstaan kan worden met het 'slechts' (passief) digitaal beschikbaar hebben van die informatie op de gemeentelijke website.

De Zwolse raad spreekt uit:
- Dat eind 2015 of begin 2016 een communicatie offensief over (armoede)regelingen wordt gestart.
- Middels een speciale uitgave van 'Meedoen Zwolle', waarin alle gemeentelijke regelingen rond inkomensondersteuning, werk, vrijwilligerswerk, participatie, mantelzorg, zwemlesvergoeding, armoedebestrijding, scholingsregelingen, ziektekostenverzekering, schulddienstverlening enzovoorts helder worden uitgelegd. Maar ook (kort) aandacht wordt besteed aan landelijke toeslagen en regelingen die daarmee samenhangen.
- Deze speciale publicatie, naast de reguliere verspreiding, huis aan huis te laten bezorgen in Zwolle (bijvoorbeeld via Cycloon Post / Wezo).
- Daarnaast deze speciale publicatie digitaal beschikbaar is.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van de SP;
Bert Sluijer

Voor: SP en Swollwacht
Verworpen 15-06-2015

VVD ZWOLLE D66

Motie
Innovatie Schulddienstverlening

De gemeenteraad van Zwolle bijeen op 15 juni 2015.
Gehoord hebbende de beraadslaging over de Berap 2015(1) en de Perspectiefnota 2016-2019.

Constaterende dat:
- Schulddienstverlening te maken heeft met een stijgend aantal aanvragen;
- Het college in een unaniem aangenomen motie is opgeroepen om door samenwerking met maatjesprojecten bij te dragen aan preventie en voorkomen van herhaling van problematiek.

Van mening dat:
- De rol van maatschappelijke organisaties, woningcorporaties en andere derde partijen ook van belang is bij het voorkomen van schulden*;
- De toekomstige verwachting van extra aanspraak op schuldhulpverlening het noodzakelijk maakt om een vernieuwende inzet toe te voegen aan de bestaande aanpak;
- Het nuttig is om te weten hoe problematiek is ontstaan, bijvoorbeeld door overmacht of door een structureel onevenwichtig inkomsten- en uitgavenpatroon;
- Het nuttig is om te weten of er meer actoren zijn die bijdragen aan het ontstaan van de schuld, omdat deze derde partijen betrokken kunnen worden bij het zoeken naar een oplossing voor schuldenproblematiek.

Verzoekt het college:
- Te onderzoeken hoe de effectiviteit en doelmatigheid van de schulddienstverlening verbeterd kan worden door middel van preventie en door verantwoordelijkheden die er zijn bij het oplossen van de schuldenproblematiek te delen met derde partijen of particuliere schulddienstverlening;
- Hierin een onderscheid te maken in de verhouding tussen overmacht, onevenwichtigheid van inkomsten- en uitgavenpatroon en de betrokkenheid van andere partijen, zodat inspelen op preventie en het betrekken van derde partijen meer succes kan hebben.

En gaat over tot de orde van de dag.

Johran Willegers
Aly van der Vegte
VVD

Henk Schippers
D66

*Bijvoorbeeld door bij mensen waarbij schuldenproblematiek dreigt, maar nog niet direct aanwezig is, verhuizing naar een goedkopere woning makkelijk mogelijk te maken. Derde partijen kunnen hier woningcorporaties, bedrijven, kredietverstrekkers etc. zijn.

Tegen: SP, PvdA, Stadswacht en GroenLinks

Aangenomen 15-06-2015

PARTIJ VAN DE ARBEID

Motie Wijkgericht Passend Onderwijs

De raad bijeen in de raadsvergadering van 15 juni 2015, gelezen hebbende de PPN 2016-2019,

Overwegende dat:

- de Zwolse schoolbesturen van het basisonderwijs de samenwerkingsverbanden voor het passend onderwijs willen inrichten op basis van denominatie (Katholiek, Protestants en openbaar samenwerkingsverband);
- aanmelding, plaatsing en verwijzing van kinderen dan plaats vindt binnen en niet tussen senwerkingsverbanden;
- de inrichting van het passend onderwijs op deze wijze niet primair op inhoudelijke gronden plaatsvindt, maar op grond van denominatie;
- het college als ambitie heeft wijkgericht te werken.

Van mening dat:

- de keuze van de schoolbesturen ingaat tegen de visie van passend onderwijs, namelijk dat een kind met een ondersteuningsbehoefte op iedere school terecht moet kunnen;
- dit ingaat tegen de visie van dit college om wijk- en opgavegericht te werken
- de keuzevrijheid van ouders en kinderen op deze manier wordt beperkt
- kinderen in hun eigen wijk de zorg en ondersteuning zouden moeten kunnen ontvangen die zij op school nodig hebben.

roept het college op:

- met de schoolbesturen in gesprek te gaan over een wijkgerichte aanpak van passend onderwijs
- daarbij de keuzevrijheid van ouders en hun kinderen in stand te houden;
- de raad te informeren over de uitkomsten van deze gesprekken.

PvdA

Youcef Ben Ali

Tegen: ChristenUnie en CDA
Aangenomen 15-06-2015

CDA ZWOLLE

Motie
Dementievriendelijke gemeente

De gemeenteraad van Zwolle bijeen op 15 juni 2015, gehoord hebbende de beraadslagingen over de Voorjaarsstukken.

Overwegende dat:

- Er in 2014 ongeveer 1600 mensen met dementie in Zwolle woonden.[1]
- Dat deze groep naar verwachting in 2020 is gegroeid naar 1900 inwoners, en in 2030 naar 3500 inwoners.[2]
- De helft (46%) van de mantelzorgers in Nederland zwaar belast of overbelast is.[3]
- We met de kanteling in het sociaal domein ernaar streven dat mensen langer in hun eigen leefomgeving blijven wonen, zodat zorg en welzijn betaalbaar blijven.
- Mensen met dementie en hun mantelzorgers volgens Alzheimer Nederland zelf ook de wens koesteren om zo lang mogelijk thuis te wonen.
- Er in de Zwolse samenleving initiatieven 'van onderop' ontstaan rond dementie, die navolging door de gemeente verdienen. Denk bijvoorbeeld aan het initiatief van een supermarkt in Zwolle Zuid, die haar medewerkers traint hoe om te gaan met klanten met dementie.
- De gemeente tot taak heeft om deelname van mensen met een beperking in de samenleving te bevorderen. Iedereen doet mee.

Van mening dat:

- Meedoen voor mensen met dementie en hun mantelzorgers niet altijd vanzelf gaat.
- Veel verschillende organisaties kunnen bijdragen aan de ondersteuning van mensen met dementie en hun mantelzorgers.
- De gemeente vanuit haar eigen rol als uitvoerder van de WMO een bijdrage kan leveren aan de ondersteuning van mensen met dementie en hun mantelzorgers.
- Er goede resultaten zijn geboekt bij andere gemeenten met een dementie aanpak die erop gericht is een dementievriendelijke gemeenschap te vormen.
- Een dementievriendelijke stad een concrete stap is om tot een inclusieve samenleving te komen.

Roept het college op:

- Met een voorstel te komen om van Zwolle in 2016 een dementievriendelijke stad te maken.[4]

Namens de CDA-fractie,

Judith Compagner

[1] http://www.alzheimer-nederland.nl/media/14752/Factsheet%20dementie%20prognose%20-%20publieksversie%2023-01-2013.pdf

[2] http://www.alzheimer-nederland.nl/media/14752/Factsheet%20dementie%20prognose%20-%20publieksversie%2023-01-2013.pdf

[3] Dementiemonitor Mantelzorg 2012

[4] Alzheimer Nederland heeft een driestappen plan waarmee een gemeente met relatief eenvoudige maatregelen de leefomgeving en ondersteuning aan mensen met dementie kan verbeteren.

Voor: CDA en GroenLinks
Verworpen 15-06-2015

D66 GROENLINKS Swollwacht

Motie Startersvriendelijk klimaat

Zwolle, 15 juni 2015

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 15 juni

Gelezen hebbende de PPN 2016 -2019 van de gemeenteraad.

Overwegend dat:

- Zwolle een ondernemende stad is.
- Dat de circa 10.379 ondernemers dynamiek en bedrijvigheid in de stad brengen en zorgen voor werk.
- Zwolle als ambitie heeft bij de top van dienstverlenende gemeenten te horen
- We ook nieuwe ondernemers naar de stad willen trekken, ook om extra banen te creëren.
- Er in verschillende Nederlandse gemeenten maatregelen genomen worden om het startende ondernemers makkelijker te maken en dat dit bijdraagt aan een ondernemersvriendelijk imago van betreffende gemeenten.
- Dit bijdraagt aan economische groei en de financiële gezondheid van de stad.

Van mening dat:

- Een goed ondernemersklimaat bijdraagt aan de levendigheid en aantrekkelijkheid van de stad en zorgt voor meer werk.
- We voor een uitstekend ondernemersklimaat moeten zorgen.
- Een pakket aan maatregelen waaronder lastenverlichting, bijvoorbeeld compensatie van de OZB (gebruikersdeel) het makkelijker maakt te starten met ondernemen.

Vraagt het college:

Te komen met een verkenning voor een pakket aan maatregelen voor startende ondernemers bij de begroting 2016. Daarbinnen te onderzoeken of de gemeente Zwolle startende ondernemers met een eigen bedrijfsvestiging, binnen de juridische mogelijkheden, voor de OZB kan compenseren en wat de consequenties hiervan zijn. We vragen het college hiervoor bij de ~~begroting~~ PPN 2017-2020 met een voorstel te komen.

Sonja Paauw	Michiel van Harten	William Dogger
D66	GroenLinks	Swollwacht

Voor: D66, GroenLinks, Swollwacht, CDA en SP
Verworpen 15-06-2015

M-22

VVD ZWOLLE D66 PARTIJ VAN DE ARBEID

Motie

Werk in goede banen

De gemeenteraad van Zwolle bijeen op 15 juni 2015.
Gehoord hebbende de beraadslaging over de Perspectiefnota.

Constaterende dat:

- Het college de ambitie heeft 1000 extra reguliere banen in Zwolle te realiseren;
- Er 1000 quotumbanen gecreëerd moeten worden in onze arbeidsmarktregio;
- Via het bijvoorbeeld het 1000-jongerenplan en uitstroom vanuit de bijstand nog aanvullende wegen zijn om het aantal Zwollenaren in werk te vergroten.

Van mening dat:

- Zwolle met de werkgeverstour, de business case 'Werken aan Minder Bijstand, de *Zwolle Werkt Aanpak*, De Zwolse Kracht, deze en nog veel meer middelen en programma's heeft om de Zwolse workforce te vergroten en versterken;
- Al deze middelen hun eigen ambitie hebben qua banengroei;
- Gezien de vele middelen, de grote ambitie en het belang van werk voor Zwollenaren het als gemeenteraad nuttig is om goed op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen in deze ambities.

Verzoekt het college:

- Per kwartaal een overzicht aan te leveren van de reguliere banengroei, de uitstroom uit bijstand en de gerealiseerde quotumbanen;
- Dit tenminste in de periode 2015 – 2018 te doen.*

En gaat over tot de orde van de dag.

Johran Willegers
Aly van der Vegte
VVD

Henk Schippers
D66

Eefke Meijerink
PvdA

*Dit is de periode waarin de 1000 extra reguliere banen gerealiseerd moeten worden. Daarnaast heeft de Tweede Kamer heeft een aanvullende motie aangenomen die bedrijven drie jaar de tijd geeft te voldoen aan hun verplichting qua quotumbanen, in plaats van na één jaar al sanctioneert. Ook daarin ligt de 'deadline' dus in 2018.

Unaniem aangenomen
15-06-2015

Swollwacht Fractie Cetin **MOTIE**

MOTIE werkgelegenheid voor 50-plussers

De gemeenteraad van Zwolle in vergadering bijeen op 15 juni 2015, tijdens de besluitvormingsronde van de PPN 2016 - 2019.

Constaterende dat:

- De werkeloosheid onder 50-plussers nog altijd stijgt en;
- Het voor deze groep moeilijk is een vaste, betaalde baan te verwerven;

Overwegende dat:

- Er voor kwetsbare jongeren een 1000-jongerenplan bestaat;
- Het denkbaar èn wenselijk is dat ook voor 50-plussers een actieplan wordt ontwikkeld teneinde hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten;

Van oordeel dat:

- De gemeente Zwolle zich in moet zetten om deze doelgroep (meer) perspectief op de arbeidsmarkt te bieden;

Verzoekt het College

- Een plan te maken met als doel de werkgelegenheid in onze gemeente voor 50-plussers te vergroten
- Voor de behandeling van de Begroting 2016 te komen met een aanzet voor een concreet plan.

En gaat over tot de orde van de dag

Namens de Swollwachtfractie

William Dogger, fractievoorzitter

Fractie Cetin

Orhan Cetin

Voor: Swollwacht, fractie Cetin, en SP

Verwapen 15-06-2015

Fractie Cetin

Motie: Verkenning Zwols 'Basisinkomen'

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op 15 juni 2015, gelezen hebbende de 'Voorjaarsstukken',

Overwegende dat:

- het sociaal stelsel gebaat is bij innovatieve projecten om de toenemende druk op het stelsel te kunnen weerstaan;
- uitvoering van de Participatiewet individuen kan beperken in de mogelijkheden om zelf te voorzien in inkomen, dan wel meerwaarde te bieden aan de samenleving (centraal staat bijvoorbeeld de toeleiding naar een baan en niet ondernemerschap);
- 'van onderop', maar ook op bestuurlijk niveau de idee van een basisinkomen steeds meer draagvlak krijgt;
- de idee van een basisinkomen ook scherpe (ideologische) tegenstellingen oproept in het publieke/politieke debat;
- de idee van het basisinkomen een kans is op verdere ontsluiting of benutting van de 'Kracht van Zwolle';
- Zwolle daarmee een economisch krachtige regio is waar proeftuinen/experimenten als het 'basisinkomen' kan worden gedragen;

Van mening dat:

- de slagingskans van de idee van het basisinkomen slechts kan worden aangetoond door daadwerkelijk te experimenteren;
- Zwolle als #kantelsamenleving bij uitstek geschikt is voor een dergelijk experiment;

Verzoekt het college:

- een duaal voorstel te formuleren waarin de mogelijkheden zijn verkend voor het opzetten van een experiment van het basisinkomen voor een beperkte, maar divers samengestelde groep Zwolse inwoners.

Namens het CDA,
Martijn van der Veen
Judith Compagner

Fractie Cetin
Orhan Cetin

Voor: CDA, Fractie Cetin, en GroenLinks
Verworpen 15-06-2015

GROENLINKS

Zwolle,
15 juni 2015

Motie

Bijstand Basis van je inkomen

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op **15 juni 2015**
gehoord de beraadslaging over **de perspectiefnota 2016-2019**

overwegende dat
- een waardevolle bijdrage aan de samenleving uit meer bestaat dan betaald werk verrichten
- er een gat gaapt tussen het aantal werkzoekenden en het aantal vacatures
- het sociaal stelsel gebaat is bij innovatieve projecten om de toenemende druk op het stelsel te kunnen weerstaan
- toekomstige maatschappelijke, economische en technologische ontwikkelingen ons sowieso dwingen tot nadenken over de relatie tussen arbeid en inkomen
- in de gemeenten Tilburg, Utrecht, Groningen, Eindhoven en Nijmegen concrete stappen worden voorbereid voor een andere bijstandsregeling

van oordeel dat
- het zinvol is te experimenteren vanuit een andere kijk op de bijstandsuitkering:
- de bijstand als basis voor het inkomen is misschien stimulerender voor de participatie (bijv. in de vorm van (maatschappelijk) ondernemerschap) dan de bijstand als bestaansminimum
- Zwolle als 'kantelsamenleving' de stad bij uitstek is voor een dergelijk experiment

roept het college op
- **een voorstel voor te bereiden voor een experiment voor minimaal 2 jaar waarbij mensen in de bijstand worden gevrijwaard van verplichtingen uit de Participatiewet en bijverdiensten tot een bepaalde grens mogen houden**
- **bij het kabinet te bepleiten dat er ook voor de bijstand experimenteerruimte komt (experimentenwet uit Agenda Lokale Democratie van minister Plasterk)**

en gaat over tot de orde van de dag.

Namens GroenLinks

Patrick Rijke

Voor: GroenLinks, Stadswacht, CDA en fractie Cetin

Verworpen 15-06-2015

PARTIJ VAN DE ARBEID D66 SP

MOTIE

Betreft: Scholingsvouchers voor werkzoekenden en werkende minima

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 15 juni 2015.
Aan de orde: Voorjaarsstukken 2015.

Overwegende dat:
- Het aantal flexwerkers dat meerdere banen nodig heeft om rond te kunnen komen, stijgt.
- Armoede zich niet meer beperkt tot uitkeringsgerechtigden, maar zich eveneens voordoet bij een deel van de werkende bevolking.
- Deze werkende minima daarmee mede aangewezen zijn op inkomensondersteunende en aanverwante regelingen.
- In de PPN de ambitie door het college wordt uitgesproken dat zoveel mogelijk burgers zelf in hun levensonderhoud moeten kunnen voorzien.
- Door het college momenteel met name wordt ingezet op 'employability' om mensen aan werk te krijgen, dan wel arbeidsfit te maken.

Van mening dat:
- Het onwenselijk is dat mensen door middel van allerlei (flex)baantjes het hoofd boven water moeten zien te houden zonder bestaanszekerheid op te bouwen.
- Het goed is deze flexwerkers en werkende minima te stimuleren in hun streven zich zodanig te ontwikkelen dat zij niet meer mede afhankelijk zijn van de diverse ondersteunende regelingen.
- Vakkennis en scholing belangrijke factoren zijn om een carrièrestap te kunnen maken en te komen tot een stabiele baan met een beter loon.
- Dit de betrokkene economisch zelfstandig maakt en anderzijds de gemeente Zwolle geld bespaart op de verstrekking van ondersteunende maatregelen.
- Het voor de betrokkene en de gemeente daarom gunstig is om hierin te investeren.
- Het daarbij in de basis niet relevant is of het gaat om een (deels) werkzoekende, een zelfstandige, ZZP'er of iemand in loondienst.
- En ook de partners van de werkende minima tot de doelgroep kunnen behoren, omdat langs die weg het gezinsinkomen kan worden verruimd.
- Het college daarom creatief zou moeten kijken naar regelingen voor opleidingsmogelijkheden voor de werkende minima en andere werkzoekenden die een aanvulling zijn op bestaande regelingen.

De Zwolse raad spreekt uit:
- Dat, naast de bestaande regelingen, het college een plan uitwerkt om te komen tot een regeling waarbij werkzoekenden en werkende minima (zo nodig met behoud van uitkering) gebruik kunnen maken van 'scholingsvouchers' of andersoortige opleidingsinstrumenten die bijdragen aan de beroepsmatige ontwikkeling van betrokkene.

- Dat het college dit plan integraal presenteert in het brede verband van de uitwerking van de participatiewet.
- Medewerkers van wijkteams de vouchers kunnen inzetten voor mensen die het geld zelf niet kunnen opbrengen en waarvoor de studielening niet past

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van de Partij van de Arbeid,
Eefke Meijerink

Namens de fractie van de SP,
Bert Sluijer

Namens de fractie van D66
Henk Schippers

Tegen: VVD, fractie Jurgens, Stadwacht en CDA

Aangenomen 15-06-2015

SP. GROENLINKS

MOTIE

Betreft: PeperMunt voor Participatie

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 15 juni 2015.
Aan de orde: Voorjaarsstukken 2015.

Overwegende dat:
- Ook uit de voorjaarsstukken blijkt, dat Zwolle elke inwoner naar vermogen actief mee wil laten doen aan de samenleving.
- Daarvoor een scala aan instrumenten en variaties bestaat; van de zogenaamde verplichte tegenprestatie tot het vrijwillig verlenen van mantelzorg aan bekenden.
- Dit jaar de Stichting Zwolse PeperMunt is opgericht (www.zwolsepepermunt.nl).
- Deze Stichting (kort verwoord) als doel heeft, het bevorderen van de economische, sociale en ecologische duurzaamheid in Zwolle.
- Deze stichting daartoe onder andere de Zwolse PeperMunt in roulatie heeft gebracht als aanvullend lokaal betaalmiddel.

Van mening dat:
- Zwolle haar burgers vraagt en stimuleert om te komen tot (maatschappelijke) burgerinitiatieven.
- De Stichting Zwolse PeperMunt daadwerkelijk met een dergelijk initiatief is gekomen.
- Het initiatief van deze stichting past bij het streven van de gemeente naar een grotere mate van participatie van de inwoners van Zwolle.
- Het initiatief van deze stichting bewoners betrekt bij elkaar en onze stad.
- Het gelijktijdig een stimulans betekent voor de Zwolse economie, met name voor de kleine en middelgrote ondernemingen.
- De PeperMunt voor de ontvanger een ludieke maar tevens bruikbare blijk van waardering is.
- Dit initiatief met een positieve 'vibe' gebruikt kan worden bij het realiseren van de doelstellingen die de gemeente Zwolle zichzelf en haar inwoners stelt bij participatie.

De Zwolse raad spreekt uit:
- Dat het college contact legt met de Stichting Zwolse PeperMunt en samen met hen een plan uitwerkt hoe het doen van bijvoorbeeld vrijwilligerswerk, het bereiken van een hoger stapje op de participatieladder, of het behalen van een (grotere) taalvaardigheid, beloond kan worden met de PeperMunt.
- Dat het college dit plan met financiële onderbouwing in het najaar van 2015 aan de raad voorlegt.

En gaat over tot de orde van de dag.

Namens de fractie van de SP;
Bert Sluijer

GroenLinks
Michiel van Harten

Voor: SP, GroenLinks en Stadlwacht
Verworpen 15-06-2015

ChristenUnie Zwolle D66 GROENLINKS

Motie | "Cultuur & Vastgoed: Make things possible"

De Raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 15 juni 2015,

Gelet op
- ~~dat een aanzienlijk onderdeel van de cultuurbegroting wordt besteed aan huisvesting~~,
- dat er leegstand is in onze (binnen)stad,
- dat de raad via het Meerjarig Prognose Gebouwen (MPG) een opdracht heeft gegeven om (een deel van) het leegstaand gemeentelijk bezit van gebouwen te vervreemden,
- dat afstemming, samenwerking en innovatie, in navolging van talloze burgerinitiatieven, tussen diverse gemeentelijke afdelingen gestimuleerd kan worden.

Van oordeel dat
- veel subtiele en meer prominente maatschappelijke culturele initiatieven en kunstenaars van (toekomstige) waarde zijn voor onze culturele stad een knelpunt ervaren over de duur, aard, kwaliteit en kosten van hun (tijdelijke) huisvesting (huur of koop),
- zichtbaarheid van cultuur in onze stad geholpen is bij creatieve oplossingen waarbij meer gekeken wordt vanuit maatschappelijke doelstellingen en effecten dan 'harde' kaders binnen o.a. gemeentelijke afdelingen vastgoed, kunst & cultuur, welzijn, andere maatschappelijke afdelingen en door de gemeente gesubsidieerde organisaties.

Verzoekt het college om
Bij het verschijnen van de Cultuuragenda (nog dit jaar) met een behoefteanalyse te komen uit het brede culturele veld, met kansen en verschillende scenario's waarbij het Zwolse culturele veld versterkt kan worden vanuit de verschillende gemeentelijke afdelingen, o.a. vastgoed, welzijn, cultuur, zodat de raad hierover mogelijk hernieuwde kaders kan formuleren.

En gaat over tot de orde van de dag.

Reinier Mulder
(ChristenUnie)

Sonja Paauw
(D66)

Bijan Moshaver
(GroenLinks)

Tegen: VVD en fractie Jurgens
Aangenomen 15-06-2015

D66 GROENLINKS Swollwacht ChristenUnie Zwolle PARTIJ VAN DE ARBEID

Motie betaalbare atelierruimte

Zwolle, 15 juni 2015

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 15 juni 2015

Gelezen hebbende de PPN 2016 -2019 van de gemeenteraad.

Overwegend dat:

- Er onder Zwolse kunstenaars behoefte is aan betaalbare Atelierruimte
- Atelierruimte en galeries in de binnenstad kunnen bijdragen aan verrassing en verwondering
- Er leegstand is, ook in de binnenstad en een transitieteam aan het werk gaat
- Er een inspirator in het Broerenkwartier aan het werk is
- Zwolle wil inzetten op innovatieve instrumenten met mogelijkheden voor pop-up stores, tijdelijke expositieruimte en in overleg met vastgoedeigenaren passende tijdelijke invullingen.

Van mening dat:

- Atelierruimtes en galeries in de binnenstad bijdragen aan versterking van de binnenstad als cultureel gebied.
- Zichtbaarheid van Zwolse kunstenaars bijdraagt aan de levendige stad en versterking van het Zwols kunstklimaat.

Vraagt het college:

Samen met betrokken partijen de mogelijkheden voor betaalbare atelierruimte en galerieruimte in de binnenstad inzichtelijk te maken en met een informatienota over de toegankelijkheid / bereikbaarheid voor kunstenaars te komen bij de begroting 2016. Dit in samenspraak met kunstenaars, het transitieteam, ArtEZ, de inspirator van het Broerenkwartier, vastgoedeigenaren en andere betrokkenen te doen.

Sonja Paauw	Bijan Moshaver	William Dogger	Patty Wolthof	Reinier Mulder
D66	GroenLinks	Swollwacht	PvdA	ChristenUnie

Tegen: VVD, fractie Jurgens en CDA

Aangenomen 15-06-2015

ChristenUnie GROENLINKS

MOTIE

Betreft: **Betrekken van Zwollenaren bij zichtbaar maken van cultuurhistorie**

De Raad van Zwolle in vergadering bijeen op maandag 15 juni 2015, gelezen de voorjaarsstukken waaronder de Perspectiefnota 2016 – 2019,

overwegende dat:

- Zwolle een rijke cultuurhistorie heeft,
- die cultuurhistorie beter zichtbaar kan worden gemaakt,
- het adviesbureau LAgroup gaat onderzoeken hoe de Zwolse partijen op het gebied van cultuur en historie het cultuurhistorisch profiel van Zwolle kunnen verstevigen en welke samenwerkingsmogelijkheden daarin zijn,
- LAgroup daarvoor gesprekken voert met vertegenwoordigers uit de 'eerste schil' van organisaties en vervolgens ook de 'tweede schil' betrekt;

van mening dat:

- het wenselijk is dat het verleden meer zichtbaar en voelbaar terugkomt in de hedendaagse beleving van inwoners en bezoekers van Zwolle,
- veel Zwollenaren zelf ook ideeën en suggesties hebben om de cultuurhistorie meer zichtbaar te maken,
- de inbreng van Zwollenaren een plek dient te krijgen in het traject dat LAgroup in opdracht van de gemeente vormgeeft;

roept het college op:

in overleg met, binnen de verstrekte opdracht aan LAgroup en ten behoeve van de gesprekken met vertegenwoordigers van de 'tweede schil' ruimte te creëren aan Zwollenaren die hun ideeën en suggesties willen inbrengen voor het verbeteren van de zichtbaarheid van de Zwolse cultuurhistorie;

en gaat over tot de orde van de dag.

ChristenUnie
Reinier Mulder

GroenLinks
Bijan Moshaver

Unaniem aangenomen
15-06-2015

ChristenUnie

MOTIE

Perspectiefnota 2016 - 2019

Betreft: **Stegen- en gangenplan**

De Raad van Zwolle in vergadering bijeen op maandag 15 juni 2015, gelezen de voorjaarsstukken waaronder de Perspectiefnota 2016 – 2019,

overwegende dat:
- de binnenstad van Zwolle tal van stegen en oude gangen kent,
- deze stegen en gangen veelal een grote cultuurhistorische waarde hebben en mede bepalend zijn voor de middeleeuwse sfeer,
- de stegen en gangen vaak ontsierd worden door 'stille' wanden en 'dode' zij- of achterkanten van winkels,
- deze stegen en gangen vaak weinig aandacht krijgen in de verbetering van de inrichting van de openbare ruimte,
- het college werkt aan een nieuwe toekomstvisie voor de binnenstad;

van mening dat:
- het verbeteren van het verblijfsklimaat in de oude stegen en gangen een gunstig effect heeft op de aantrekkelijkheid van de binnenstad in zijn geheel,
- er daarom specifieke aandacht moet zijn voor deze stegen en gangen;

roept het college op:

bij het opstellen van de toekomstvisie op de binnenstad specifiek aandacht te besteden aan ~~het verbeteren van het verblijfsklimaat van~~ de stegen en gangen;

en gaat over tot de orde van de dag.

ChristenUnie
Gerdien Rots

Tegen: SP en Swollwacht
aangenomen 15-06-2015

VVD ZWOLLE

Christen Unie

Motie
Klaar voor de Omgevingswet

De gemeenteraad van Zwolle bijeen op 15 juni 2015, gehoord hebbende de beraadslagingen over de jaarstukken.

Overwegende dat:

- Het kabinet met de voorbereiding van de Omgevingswet opnieuw een grote decentralisatie voorbereidt;
- Het college in aanloop naar de invoering hiervan bezig is een Omgevingsvisie op te stellen.

Van mening dat:

- De Omgevingswet nieuwe verantwoordelijkheden in het fysieke domein bij de gemeente brengt;
- Deze wet grote economische en ruimtelijke kansen voor de gemeente biedt.

Verzoekt het college:

- De gemeenteraad met bijpraatsessies periodiek te betrekken bij de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet.

En gaat over tot de orde van de dag.

VVD
Thom van Campen

Aly van der Vegte

Christen Unie

Jorden Rots

Tegen: CDA en fractie Celin
Aangenomen 15-06-2015

D66

Motie "schoolzuster"

Zwolle, 15 juni 2015

De raad van de gemeente Zwolle in vergadering bijeen op maandag 15 juni 2015, gelezen hebbende de PPN 2016 -2019 van de gemeenteraad:

Overwegende dat:

- Voor de opgaven van jeugdbeleid een goede aansluiting tussen de inzet van scholen voor passend onderwijs en de inzet van gemeente en partners op het gebied van jeugdhulp van groot belang is.
- In 2014 door de gemeente in samenspraak met scholen een start is gemaakt met ontwikkelingsagenda's passend onderwijs/jeugdhulp.
- We hierbij voortbouwen op de resultaten van het project Doorontwikkeling Netwerk Jeugd en Gezin, dat per 1 januari 2015 onderdeel is geworden van de sociale wijkteams.
- De gemeenteraad van Zwolle in de motie van 1 juni 2015 heeft onderschreven dat betrokkenheid van diverse partijen, zoals sociale wijkteams bij (brede) scholen een ononderbroken leerlijn bij kinderen stimuleert.
- Het zonder BIG-registratie uitvoeren van medische handelingen kan leiden tot claims en daarom door de onderwijsbonden wordt afgeraden deze handelingen door leerkrachten te laten uitvoeren.
- De samenwerking tussen wijkverpleegkundige en sociaal wijkteams reeds is geïntensiveerd,

Van mening dat:

- Verbinding van scholen met de wijk en met het wijkteam bijdraagt aan een veilige leef- en leeromgeving voor kinderen.
- In voorkomende gevallen ook medische zorg op school bijdraagt aan een veilige leef- en leeromgeving voor kinderen.
- Passend onderwijs niet mag betekenen dat leerkrachten taken als medische zorg voor hun rekening moeten nemen. Deze specifieke zorg voor kinderen dient door professionals te worden uitgevoerd.
- Regelmatige aanwezigheid van een wijkverpleegkundige op school hier een goede mogelijkheid voor biedt.
- Leerkrachten ontzorgd dienen te worden daar waar het gaat om specifieke zorg, zodat zijn hun aandacht en professie kunnen inzetten voor hun taak van lesgeven.

Vraagt het college:

In overleg te treden met scholen en de zorgverzekeraar over de mogelijkheid om een beroep te doen op de expertise van de wijkverpleegkundige , om medische handelingen/zorg aan kinderen op scholen op een verantwoorde manier in te richten.

Henk Schippers

D66

Voor: D66, ChristenUnie, PvdA, SP en GroenLinks

Aangenomen 15-06-2015

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	Jaarstukken 2014 (jaarverslag en jaarrekening)
portefeuillehouder	
informant	Dreven, A van (Adila) 2267
eenheid/afdeling	Concernstaf

Voorgesteld besluit raad

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. De jaarstukken 2014 vast te stellen
2. Het saldo van de rekening 2014 ad € 3.004.000 als resultaat op de balans te verwerken
3. Het rekeningresultaat toe te voegen aan de algemene concernreserve.
4. Ten laste van het rekeningresultaat € 140.000 te storten in de reserve nog uit te voeren werken in verband met transitiekosten Muzerie.
5. De behaalde boekwinst op verkoop van gemeentelijke panden in 2014 ad € 150.000 in te zetten voor extra afschrijving op bestaande investeringen in de openbare ruimte.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 10 juni 2015

Onderwerp	Jaarstukken 2014
Versienummer	1
Portefeuillehouder	J. Brink
Informant	Adila van Dreven, Jan van Dijk
Eenheid/Afdeling	Concernstaf / CSADV
Telefoon	(038) 498 2267 / 2664
Email	A.van.Dreven@zwolle.nl
Bijlagen	1. Jaarverslag 2014 2. Bijlagenboek jaarverslag 2014 3. Vertrouwelijk risicopargraaf en risico-matrix 4. Accountantsverslag

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. De jaarstukken 2014 vast te stellen
2. Het saldo van de rekening 2014 ad € 3.004.000 als resultaat op de balans te verwerken
3. Het rekeningresultaat toe te voegen aan de algemene concernreserve.
4. De behaalde boekwinst op verkoop van gemeentelijke panden in 2014 ad € 150.000 in te zetten voor extra afschrijving op bestaande investeringen in de openbare ruimte.

Datum 10 juni 2015

Toelichting op het voorstel

Inleiding
De jaarstukken omvatten een jaarverslag en een jaarrekening. In het jaarverslag zijn opgenomen; een algemene beschouwing op de uitvoering van de begroting 2014, een financiële verantwoording op hoofdlijnen, een programmaverantwoording, de beleidsparagrafen en de verplichte paragrafen.
De jaarrekening bestaat uit de gespecificeerde balans met toelichting en een overzicht van de staat van baten en lasten. In het bijlagenboek zijn meer gedetailleerde, cijfermatige overzichten opgenomen.
Voorts wordt verwezen naar drie websites. Dit jaar is naast het gebruikelijke pdf document de jaarrekening ook digitaal gepresenteerd (per 1 mei) Hierbij is ook gebruik gemaakt van een doorkliksysteem. www.zwolle.jaarverslag-2014.nl
Op http://bit.ly/PnCQSY is gerapporteerd over de voortgang van de (grote) projecten.
Achtergrondinformatie en kengetallen omtrent de diverse programma's (zie www.zwolle.nl/beleid/staat van de stad

Financiële veantwoording
Ten opzichte van de laatste gewijzigde begroting 2014 laat de jaarrekening 2014 een positief resultaat zien van € 3.004.000. Vanwege een stelselwijziging schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor dat ultimo 2014 de voorziening ten aanzien van de swap niet langer nodig is. De huidige voorziening van € 2,0 mln. is daardoor vrijgevallen en rechtstreeks ten gunste van het eigen vermogen (de Algemene Reserve) gebracht. Deze mutatie staat los van het positief resultaat van € 3,0 mln. Belangrijkste positieve posten in dit resultaat zijn : een hogere uitkering voor de algemene bijstand, minder ruimingen in het kader van het integraal veiligheidsbeleid. Negatieve posten zijn extra stortingen zoals pensioen voorziening, renteresultaat en de vastgoedportefeuille.
Het nadelig vastgoedresultaat per 31-12-2014 (MPV 2015) ad € 3.931.000 is verrekend met de weerstandsreserve voor vastgoed.
Het resultaat 2014 is verwerkt op de balans. Voorgesteld wordt het voordelig resultaat toe te voegen aan de algemene concernsreserve.

transitiekosten Muzerie
Per 1 januari 2015 zijn Muzerie en Bibliotheek Zwolle gefuseerd tot de nieuwe Stadkamer. Muzerie, Bibliotheek Zwolle en gemeente dragen gezamenlijk de kosten voor deze transitie. De jaarrekening 2014 van Muzerie sluit echter met een negatief eigen vermogen. Deze schuld gaat in het kader van de fusie over op de Stadkamer als rechtsopvolger van Muzerie en Bibliotheek Zwolle. Dit legt onbedoeld een hypotheek op de nieuwe fusieorganisatie Stadkamer en gaat feitelijk ten koste van het onderdeel bibliotheek. Dit is voor een goede start van Stadkamer en de continuïteit van het bibliotheekwerk niet gewenst
Ten aanzien van de personele afbouw van Muzerie spelen nog enkele risico's. Er loopt nog een onderzoek naar een mogelijke naheffing van de belastingdienst in verband met een onjuiste toepassing van de VAR-regeling en loon in natura bij afspraken met oud medewerkers. Daarnaast is er naar aanleiding van een gevoerde juridische procedure een risico op hogere kosten als gevolg van nabetaling van salaris en premies waarmee in de berekening van afbouwkosten Muzerie geen rekening is gehouden.

Datum 10 juni 2015

Voor het opvangen van het risico van onjuiste toepassing van de VAR-regeling en loon in natura heeft Muzerie een voorziening getroffen. Te bezien valt of eventueel hogere kosten voor dit risico en kosten als gevolg van het risico op nabetaling van salaris en premies op te kunnen vangen uit incidentele meevallers die vanaf 2015 in de gemeentebegroting ontstaan bij de afhandeling van personele afbouwkosten Muzerie.
Op beide onderwerpen zullen wij in een beslisnota die we na het zomerreces zullen presenteren nader ingaan. Wij kunnen ons dan baseren op de definitieve jaarrekeningscijfers. Tevens zullen wij ingaan op de oorzaken die geleid hebben tot het negatief vermogen van de Muzerie. De in de jaarrekening opgenomen storting van € 140.000 houden wij tot dan in reserve.

Extra afschrijving
Bij de behandeling van de begroting 2015 is besloten de boekwinsten op de verkoop van de gemeentelijke panden in te zetten voor het dekken van de huurderving op de exploitatie van de verhuurde panden. In 2014 is een boekwinst op drie panden behaald van € 150.000. Dit bedrag zetten wij in voor extra afschrijving op investeringen met een maatschappelijk nut (met name investeringen in de openbare ruimte) waardoor er € 14.000 aan rente en afschrijvingslasten vrijvalt. De hierdoor ontstane structurele ruimte zetten wij in voor de dekking van het exploitatietekort op de verhuurde panden.
De af te schrijven boekwaardes betreffen:

- Vervanging beplanting (boekwaarde: € 78.000, lasten € 6.700)
- Beschoeiingen diverse locatie Zwolle Zuid (boekwaarde € 44.000, lasten € 5.200)
- Stabiliseren bermen buitengebied (boekwaarde: € 28.000, lasten € 2.500)

Afschrijven op investeringen met een maatschappelijk nut past bij het advies van het Besluit Begroting en Verantwoording (wetgeving) om deze investeringen ineens ten laste van het resultaat te nemen.

Risicomanagement
In de weerstandsparagraaf van deze jaarrekening 2014 is berekend dat voor het afdekken van de financiële risico's een weerstandsbuffer van € 27,4 mln. noodzakelijk is. Dit is inclusief de benodigde financiële buffer voor het afdekken van grondexploitaties en de risico's in het sociaal domein. De risicoberekening is conform de door de raad vastgestelde methodiek zoals vermeld in de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement.
Als onderlegger van de in het jaarverslag opgenomen paragraaf weerstandsvermogen en risico's is onder geheimhouding een risicomatrix met vertrouwelijk risico informatie aan u toegezonden.

Accountantsverslag
Gelijktijdig met de jaarstukken ontvangt u het accountantsverslag. De accountant geeft een goedkeurende controle verklaring over getrouwheid en rechtmatigheid af. In hoofdstuk 1 zijn de belangrijkste kernboodschappen vermeld. Wij zullen deze en de advizezen ter harte nemen.

Moties
In de afgelopen tijd is een aantal moties aangenomen en zijn toezeggingen gedaan waaraan bij de jaarstukken aandacht zal worden besteed.

Communicatie bij opvang bijzondere doelgroepen

Datum 10 juni 2015

Vanaf heden het initiatief en de leiding te nemen in communicatietrajecten bij initiatieven m.b.t. huisvesting bijzondere doelgroepen.
In de dagelijkse praktijk wordt uitvoering gegeven aan deze motie.

Openbaarheid
Openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw R.E. Riemersma MCM, secretaris

Zwolle

Jaarstukken 2014

Jaarverslag en Jaarrekening

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 1
Leeswijzer 3
A. Jaarverslag 4
Kerngegevens 5
Algemene beschouwing 6
Financieel verslag 7
Beleidsparagrafen 18
Beleidsparagraaf 1 Bestuur en dienstverlening 19
Beleidsparagraaf 2 Sociaal Domein 21
Beleidsparagraaf 3 Participatie 23
Beleidsparagraaf 4 Duurzaamheid 24
Beleidsparagraaf 5 Bezuinigingen 25
Beleidsparagraaf 6 Investeringsprogramma 27
Programmaverantwoording 31
De stad 32
Programma 1 Volkshuisvesting 33
Programma 2 Economie 39
Programma 3 Bereikbaarheid en mobiliteit 46
Programma 4 Groene leefomgeving en milieu 56
Programma 5 Ruimte en cultuurhistorie 67
De wijken 75
Programma 6 Leefbaarheid en welzijn 76
Programma 7 Onderwijs en jeugd 82
Programma 8 Veiligheid 90
Programma 9 Integraal beheer openbare ruimte 95
De mensen 104
Programma 10 Sociaal economische zelfredzaamheid 105
Programma 11 Bijstandverlening en armoedebestrijding 110
Programma 12 Cultuur 116
Programma 13 Sport 121
Programma 14 Gezondheid en zorg 128
De organisatie 141
Programma 15 Raad en raadsgriffie 142
Programma 16 Bestuur en dienstverlening 146
Programma 17A Exploitatie gronden 155
Programma 17B Vastgoedmanagement 160
Programma 18 Financiering en algemene dekkingsmiddelen 164

Verplichte paragrafen 169
Paragraaf 1 Kapitaalgoederen 170
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 176
Paragraaf 3 Verbonden partijen 185
Paragraaf 4 Lokale heffingen 194
Paragraaf 5 Financiering 196
Paragraaf 6 Grondbeleid 200
Paragraaf 7 Bedrijfsvoering 203
B. Jaarrekening 207
1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 208
2 Balans met toelichting 211
2.1 Balansontwikkeling 212
2.2 Balans 214
2.3 Balanstoelichting 216
3 Programmarekening met toelichting 226
3.1 Programmarekening over begrotingsjaar 2014 227
3.1 Programmarekening over begrotingsjaar 2014 227
3.2 Toelichting op programmarekening 230
3.3 Belangrijkste verschillen in de staat van baten en lasten 231
3.4 Incidentele baten en lasten 233
3.5 Overzicht van reserves 236
3.6 Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves 238
3.7 Onvoorzien 239
3.8 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen 240
3.9 Analyse begroting (on)rechtmatigheid 241
3.10a SISA Bijlage 244
3.10b IMG Bijlage - IIO Bijlage 247
4 Controleverklaring 248
Bijlagen 250
Lijst van afkortingen 250

Leeswijzer

De jaarstukken 2014 bestaan uit de volgende onderdelen:
Deel A: het jaarverslag, dat bestaat uit de algemene beschouwing, het financieel verslag, de beleids- en verplichte paragrafen en de programmaverantwoordingen.
Deel B: de jaarrekening met de balans en de programmarekening
Het derde onderdeel is het bijlagenboek, waarin diverse financiële specificaties zijn opgenomen.

De jaarstukken 2014 volgen de programma- indeling van de begroting 2014. Daarom treft u een andere programma-indeling aan als die van de begroting 2015. Met ingang van de begroting 2015 wordt een andere programma-indeling gehanteerd. In het kader van het project “sturend vermogen” van de beleidscyclus is in overleg met het afstemmingscomité de verantwoording rond de investeringskredieten gewijzigd. OOk is een eerste stap gezet in het digitaliseren.
In onderstaand schema is de positie van de jaarrekening in de beleidscyclus aangegeven.
Ook is een eerste stap gezet in het digitaliseren van de jaarrekening. Naast de gebruikelijke PDF van de jaarrekening is op de site van Zwolle ook een versie van de jaarrekening te vinden die "doorklikbaar" is.

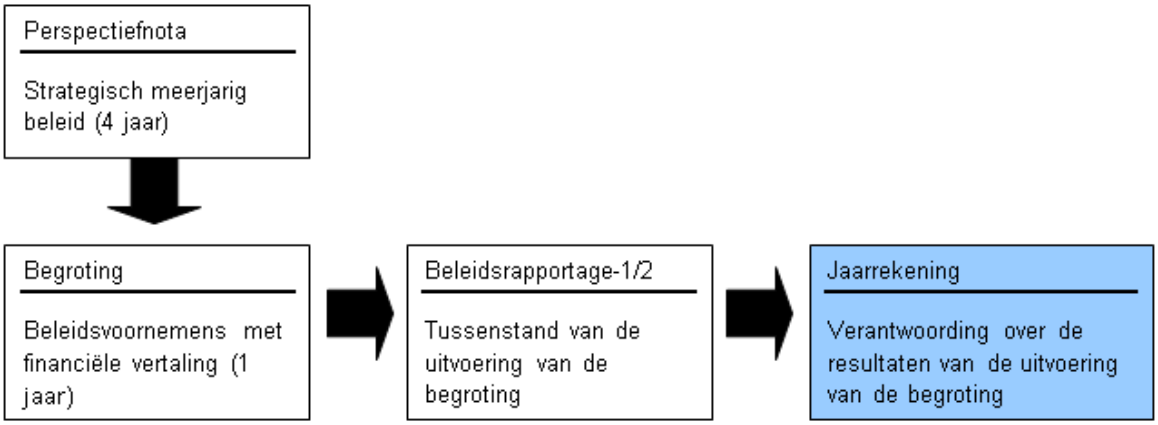

Kengetallen zijn te vinden op http://www.zwolle.nl/beleid/staat-van-zwolle
De voortgang rond de grote projecten is te vinden op http://bit.ly/PnCQSY

A. Jaarverslag

Kerngegevens

Kerngegevens			Zwolle	G-27*)
	jan'14	jan'15	in %	in %
Sociale structuur				
0 t/m 14 jaar	23.184	23.253	19	16
15 t/m 34 jaar	33.882	33.878	27	28
35 t/m 64 jaar	48.571	48.838	39	40
65 jaar e.o.	17.578	17.981	15	16
totaal	**123.215**	**123.950**	**100**	**100**
autochtonen	103.656	104.135	84	75
allochtonen	19.559	19.815	16	25
totaal	**123.215**	**123.950**	**100**	**100**
alleenstaand	17.645	18.060	34	44
1-ouderhuishouden	3.097	3.215	6	7
2 phh. zonder kinderen	15.173	15.230	29	26
overige huishoudens met kinderen	15.135	15.116	28	23
overige huishoudens zonder kinderen	1.400	1.432	3	1
totaal	**52.450**	**53.053**	**100**	**100**
% huishoudens onder 105% van het sociaal minimum			8,8	11,6
% van de bevolking (15-64) arbeidsongeschikt (WIA/WAO/WAZ/Wajong)			7,8	8,0
% van de bevolking (15-64) in de bijstand (WWB)			3,3	4,3
% personen met heel jaar inkomen met een midden of hoog inkomen			62	58
Fysieke structuur				
oppervlakte (ha)	11.936	11.936		
woonruimten	54.581	55.058		
% huurwoningen			48	49
% koopwoningen			52	51
Economische structuur				
aantal bedrijfsvestigingen (april 2014)	7.969			
aantal banen (april 2014)	88.791			
netto arbeidsparticipatie (werkzame beroepsbevolking in % van 15-64 jarigen)			69	65
% niet-werkende werkzoekenden in de potentiële beroepsbevolking			7,7	9,0
netto oppervlakte bedrijventerreinen (ha)	566			
v.v.o. kantorenvoorraad in m2 (per 1-1-2013)	780.500			
Kwaliteit van bestuur				
opkomstpercentage gemeenteraadsverkiezingen 2014			58,2	48,9
*) tot de G-27-gemeenten behoren:				
Alkmaar, Almelo, Amersfoort, Arnhem, Breda, Deventer, Dordrecht, Eindhoven, Emmen, Enschede, Groningen,				
Haarlem, Heerlen, Helmond, Hengelo, Den Bosch, Leeuwarden, Leiden, Lelystad,				
Maastricht, Nijmegen, Schiedam, Sittard-Geleen, Tilburg, Venlo, Zaanstad en Zwolle				

Algemene beschouwing

Het verslagjaar 2014 stond in het teken van verandering, bijvoorbeeld in het sociaal domein en licht herstel van de economie en woningmarkt.
Na de tot stand koming van het coalitieakkoord zijn wij op diverse manieren met de stad in gesprek gegaan om de ambities en bezuinigingstaakstelling nader vorm te geven in agenda's die gelijktijdig met deze jaarrekening in de PPN 2015-2019 worden gepresenteerd.
De veranderende rol van de overheid is daarbij leidraad. Wij sluiten daarbij aan bij de beweging en energie in de maatschappij en zijn gericht op het bundelen van krachten. Een duidelijk format voor de samenwerking met partners in de stad is er niet. Deze verschilt per opgave en per wijk. Binnen het programma "Initiatiefrijk Zwolle" geven wij mogelijkheden om initiatieven uit de stad op te pakken en te faciliteren, wat ook een aanpassing van de werkwijze van bestuur en organisatie vraagt. Bij de begroting 2015 hebben wij het stadsontwikkelfonds ingesteld om dergelijke initiatieven ook financieel te kunnen ondersteunen. Met "passende regels" werken wij aan het wegwerken van overbodige obstakels.

In 2014 is de grootste aandacht uitgegaan naar het sociaal domein. De transitie van de Wmo, de participatiewet en wet jeugdzorg per 1 januari 2015 wierp zijn schaduwen vooruit. Belangrijkste mijlpaal was dat de sociale wijkteams per die datum operationeel konden worden.
Met partners in de stad en regio geven wij nader vorm aan de gewenste transformatie, waarbij nog een grote financiële uitdaging te wachten ligt.

In 2014 is een licht economisch herstel geconstateerd. Wij prijzen ons gelukkig dat de economische structuur en positie van de regio in Nederlandse verhoudingen sterk blijkt te zijn en goede kansen blijft bieden. Diverse bedrijven toonden in 2014 interesse om zich in Zwolle te vestigen, zoals Wehkamp.nl Royal Haskoning /DHV en Ikea. Daarnaast kreeg Zwolle in 2014 de prijs voor de MKB vriendelijkste stad in Nederland.
Het aantal mensen dat een beroep doet op inkomensondersteuning is echter nog steeds hoog. Ook op dit terrein benutten we steeds meer de kracht van Zwolle om mensen naar werk te begeleiden. Van alle mensen die in 2014 uitstroomden naar werk was bijna 57 procent nog geen half jaar afhankelijk van de bijstand.

Goede bereikbaarheid blijft onverminderd een belangrijke pijler waarop het economisch functioneren van de stad op rust. Met het gereed komen van de Ceintuurbaan, de vorderingen bij de Hasselterweg en het aanpakken van de doorstroomassen is de hoofdinfrastructuur op orde. Teneinde dit ook voor de toekomst veilig te stellen hebben wij de bereikbaarheidsverklaring met het ministerie van I en M ondertekend om het programma Beter Benutten een vervolg te geven.
De fiets neemt een belangrijke plaats in bij ons mobiliteitsbeleid. Dat Zwolle tot fietsstad 2014is uitgeroepen ondersteunt dit.

De binnenstad blijft een belangrijk gezichtsbepalend element. Momenteel hebben binnensteden het om tal van redenen moeilijk om koopkracht te binden. Met de komst van Zara en retailer op de Melkmarkt zal de binnenstad een verdere impuls krijgen. Ook de samenwerking met de ondernemers is erop gericht de uitstraling en mede daardoor de trekkracht van de binnenstad te verbeteren. Goede voorbeelden zijn de Oude Vismarkt/Koningsplein en het Gasthuisplein.

Een licht herstel heeft zich in 2014 ook op de woningmarkt voorgedaan. Het aantal opgeleverde woningen was hoger dan verwacht. Speciale aandacht hebben we besteed aan de huisvesting van lagere inkomensgroepen. Samen met de woningcorporaties werken wij aan een versnellingsactie teneinde extra sociale huurwoningen binnen de bestaande stad te realiseren. Tevens ontwikkelen we een betaalbaarheidsagenda met als doel voor de laagste inkomens groepen in de stad het wonen betaalbaar te krijgen en te houden.

Ruimtelijk vraagt het water steeds meer aandacht. In 2014 zijn de deltabeslissingen genomen. Het rijk heeft daarmee de richting bepaald voor toekomstig peilbeheer en waterniveau van de IJssel en de waterveiligheid. Belangrijk hierbij is de relatie tussen ruimtelijk beleid en de delta/klimaatopgaven teneinde de stad en regio deltaproof te maken. Zowel binnen Kraanbolwerk en Stadshagen is dit actueel.

Genoemde veranderingen vinden plaats in een tijd van minder financiële armslag. Dit zegt het nodige over de energie en de veerkracht van de stad. Het jaar 2014 sluiten we af met een positief resultaat van € 3,0 mln. Vanwege een stelselwijziging schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor dat ultimo 2014 de voorziening ten aanzien van de swap niet langer nodig is. De huidige voorziening van € 2,0 mln. is daardoor vrijgevallen en rechtstreeks ten gunste van het eigen vermogen (de Algemene Reserve) geplaatst. Deze mutatie staat los van het positief resultaat van € 3,0 mln.
De eerste Beleidsrapportage 2014 gaf een negatief saldo van € 2,6 mln. en in de tweede Beleidsrapportage 2014 is een positief resultaat van € 2,3 mln. behaald. Ten opzichte van de oorspronkelijke vastgestelde begroting 2014 is er dus sprake van een voordelig resultaat van € 2,7 mln.
De belangrijkste componenten van het positief resultaat van € 2,7 mln. zijn:

- Uitgestelde plannen + € 0.8 mln. (onderwijshuisvesting, bezuinigingsoperatie)
- Minder werk dan ingeschat + € 0.6 mln. (bij grote ruimingen, maatschappelijke opvang en verslavingszorg en leges)
- Verschil tussen inkomsten met wat ingeschat was + € 1,1 mln. (veiligheidsregio, sociale werkvoorziening, bijstand en armoedebestrijding)
- Diverse onderwerpen – € 0.5 mln. (pensioenvoorziening, grondexploitatie, onttrekking algemene concernreserve)

Het positief resultaat van € 3,0 mln. is als resultaat 2014 op de balans verwerkt

Financieel verslag

Omvang en samenstelling uitkomsten jaarrekening 2014

Het voordelige gerealiseerde resultaat bedraagt € 3.004.000 ten opzichte van de laatst gewijzigde begroting 2014.
In de cijfers van de laatst gewijzigde begroting zijn de uitkomsten van de Beleidsrapportages 2014 al verwerkt, evenals de per saldo neutrale budgettaire gevolgen van de nadien t/m raad van 15 december genomen raadsbesluiten. Het in de gewijzigde begroting verwerkte resultaat van de eerste Beleidsrapportage 2014 was € 2,3 mln. negatief en de tweede € 2,3 mln. positief. Ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2014 is er dus ook sprake van een voordelig resultaat van € 3,0 mln.

Onderstaand gaan wij kort in op de samenstelling van het voordelig resultaat van de jaarrekening ad € 3,0 mln. vanuit de volgende invalshoeken:
* uitsplitsing resultaat: resultaat vóór en na bestemming (mutatie eigen vermogen)
* specificatie resultaten per pijler

Resultaat vóór en na bestemming

Het feitelijke resultaat van de jaarrekening 2014 komt overeen met de mutatie in het eigen vermogen in het boekjaar.	bedragen x € 1.000
Saldo eigen vermogen per 31-12-2014 (inclusief resultaat 2014)	€ 126.120
Saldo eigen vermogen per 1-1-2014 (inclusief resultaat bestemming 2013) *)	€ 133.053
Resultaat voor bestemming 2014 (saldo van baten en lasten)	-/- € 6.933
Stelselwijziging BBV reserves afval en riolering ==> voorziening ultimo 2014	€ 9.857
In de exploitatie zijn resultaatbestemmingen verwerkt volgens bestaand beleid: het saldo van toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves bedraagt	€ 80
Per saldo een voordelig resultaat inclusief toegestane verrekeningen met reserves	**€ 3.004**

*) € 133.053 is inclusief € 1.998 vrijval voorziening SWAP 2013 t.g.v. de algemene concernreserve a.g.v. stelselwijziging BBV.

Specificatie resultaat naar pijler
De samenstelling van de concernuitkomst 2014 blijkt uit onderstaand overzicht:
+ meevallende uitkomst rekening 2014 t.o.v. laatst gewijzigde begroting 2014
- tegenvallende uitkomst rekening 2014 t.o.v. laatst gewijzigde begroting 2014

Pijler	bedragen x€.1000
De stad	-/- € 10.157
De wijken	-/- € 62.843
De mensen	-/- € 79.500
De organisatie	€ 155.504
Concernuitkomst resultaat	**€ 3.004**

Belangrijkste verschillen in de staat van baten en lasten
Voor een uitvoerige toelichting op de verschillen tussen de rekening en de laatst gewijzigde begroting verwijzen wij naar de verantwoording per programma. Hierin worden ook de verschillen voor en na resultaatbestemming toegelicht en wordt ook nader ingegaan op het structurele dan wel incidentele karakter van ontstane verschillen. Wij volstaan op deze plek met vermelding van de belangrijkste verschillen (verschillen op productniveau > € 200.000) waarbij uitgegaan is van het gerealiseerde resultaat, dus in deze verschillen zijn de onttrekkingen aan c.q. stortingen in de diverse reserves al meegenomen. Aansluitend volgt een summiere toelichting met de bedoeling om op hoofdlijnen een beeld te krijgen van de belangrijkste verschillen.

Verschillen op productniveau > € 200.000 (Bedragen x € 1.000)

	Voordelig verschil	Nadelig verschil
Pijler De Stad	-	-
Pijler De Wijken		
Onderwijshuisvestingsbeleid	€ 475	
Integrale veiligheid	€ 1.567	
Gras en water		-/-€ 375
Pijler De Mensen		
Sociale werkvoorziening		-/-€ 472
Algemene bijstand	€ 594	
Armoedebestrijding	€ 243	
Podiumkunsten		-/-€ 236
Huishoudelijke hulp	€ 436	
Maatsch. Opvang/verslavingsbel	€ 339	
Pijler De Organisatie		
Burgemeester en wethouders		-/-€ 544
Onderst. bestuurlijk proces	€ 261	
Bouw		-/-€ 322
Voorbereidingsprojecten		-/-€ 2.275
Af te sluiten projecten		-/-€ 1.656
Reserve verrekeningen	€ 3.924	
Bel. OZB, precario, toeristenbel		-/-€ 220
Overige financiering		-/-€ 345
Renteverrekeningen reserves	€ 416	
Stelposten		-/-€ 524
Onvoorziene uitgaven inc/str	€ 337	

Toelichting op hoofdlijnen van de belangrijkste verschillen

Onderwijshuisvestingsbeleid + 475
Het verschil is met name tot stand gekomen door uitgestelde plannen met betrekking tot nieuwe schoolgebouwen. Wegens deze uitgestelde plannen is het budget van 350.000 voor het verwijderen van noodlokalen nog niet besteed.

Integrale veiligheid + 1.567
In 2014 vonden er geen grote ruimingen plaats welke ten laste kwamen van de Gemeente Zwolle, dus voordeel op post opruimen explosieven (€ 507.000). Daarbij is de verwachting dat Veiligheidsregio 2014 positief zal afsluiten met een voordeel van 854.000.

Gras en water - 375
Het verschil komt met name tot stand door een langlopende claim. De rechter heeft eind 2014 onverwachts een uitspraak gedaan over een claim welke betrekking heeft op het project baggeren 'Zwolse wateren'. Bij Berap-2 is besloten de gereserveerde middelen vrij te laten vallen en het risico, dat de claim alsnog zou worden toegekend in de risicoparagraaf op te nemen. Nu tot daadwerkelijke uitkering is overgegaan komt het nadeel ten laste van de algemene middelen.

Sociale werkvoorziening -472
De extra lasten worden met name veroorzaakt door de bijdrage aan de Wezo voor het resultaat op inkoop en resultaat op de bedrijfsvoering. De extra baten worden met name veroorzaakt door bijstelling van de rijksbijdrage sociale werkvoorziening.

Algemene Bijstand +594
Het voordeel ontstaat vanwege een hogere rijksbijdrage dan bij de tweede berap verwacht. In oktober is de definitieve rijksbijdrage bekend geworden deze bleek hoger te zijn dan begroot.

Armoedebestrijding +243
Als gevolg van een herberekening van de afrekening van de collectieve zorgverzekering van oude jaren door Achmea ontstaat een incidenteel voordeel. De afrekening van oude jaren is voordelig voor de gemeente Zwolle en Achmea heeft de teveel betaalde premie over 2012/2013 terug betaald.

Podiumkunsten -236
In verband met een wijziging in de verantwoording van de subsidie. In berap 2 is vijf maanden correctie vermeld, terwijl dat zes maanden moet zijn.

Huishoudelijke hulp +436
De afwijking in de lasten en baten betref hogere inkomsten voor eigen bijdrage en lagere uitgaven voor WMO verstrekkingen.

Maatsch. opvang/verslavingsbel +339
Het voordeel ontstaat vanwege minder uitgaven voor nazorg ex gedetineerd en huisvesting bijzondere doelgroepen, het stopzetten van het project Tactory en het daarmee terugontvangen van het beschikbaar gestelde voorschot voor dit project.

Burgemeester en Wethouders -544
Door een behoorlijke verlaging van de gehanteerde rekenrente ontstaat er een tekort in de voorziening. Er zal hierdoor een extra bedrag van € 595.000 gestort moeten worden in de pensioenvoorziening.

Onderst. bestuurlijk proces +261
De budgetten die beschikbaar zijn gesteld t.b.v. de bezuinigingsoperatie, na aftrek van de gemaakte kosten in 2014, deels doorgeschoven, via de reserve NUTW, naar het jaar 2015 .

Bouw -322
De leges vallen t.o.v. de Berap 2 tegen doordat er enkele bezwaarschriftprocedures zijn afgerond waardoor leges gedeeltelijk afgeboekt dienden te worden. Ook het aantal vergunningen bleef iets achter.

Voorbereidingsprojecten -2.275
Voor de toelichting wordt verwezen naar de toelichting van programma 17A Exploitatie gronden.

Af te sluiten projecten -1.656
Voor de toelichting wordt verwezen naar de toelichting van programma 17A Exploitatie gronden.

Reserve verrekeningen +3.924
Betreft een hogere onttrekking aan de algemene concernreserve dan geraamd i.v.m. het in de vorige posten genoemde resultaat Vastgoed

Belasting, OZB, precario, toeristenbel -220
Het nadeel wordt veroorzaakt doordat in enkele bezwaarprocedures uitspraak is gedaan of de verwachting is dat n.a.v. recente jurisprudentie meerjarig de WOZ waarde verlaagd dient te worden van enkele grote objecten. Het belastingjaar 2014 laat een voordeel zien.

Overige financiering -345
Renteverrekeningen reserves +416
Het per saldo voordelig verschil ad € 71.000 betreft het treasuryresultaat.

Stelposten -524
Het nadeel op de stelposten wordt grotendeels gecompenseerd door voordelen op andere programma's. De onder de baten genoemde € 162.000 betreft een eenmalig tekort op de bedrijfsvoeringbezuiniging en wordt gedekt via het implementatiebudget (programma 16). Onder de lastenkant is een bijdrage in de kosten van de waterschapverkiezingen geraamd, deze kosten worden in 2015 gemaakt (zie ook programma 16).

Onvoorziene uitgaven (inc/str) +337
Het beroep op de post onvoorzien (begroot op € 0,5 mln.) is beperkt gebleven tot ruim € 0,1 mln. (voor een specificatie verwijzen wij naar het afzonderlijk overzicht in paragraaf 3.5).

Uitkomsten Meerjaren Prognose Vastgoed
In deze paragraaf wordt een samenvattend overzicht gegeven van de financiële positie van het grondbedrijf.

Resumé	Exploitatieresultaat per 31-12-2014			Gunstiger, neutraal of ongunstiger
	MPV 2015	MPV 2014	verschil	
Resultaat grondexploitaties	-41.000.000	-38.900.000	-2.100.000	gunstiger
Reserve Vastgoed:				
- stand reserves	1.700.000	5.600.000	-3.900.000	gunstiger
- stand voorzieningen	26.300.000	23.600.000	2.700.000	ongunstiger
- stand bestemmingsreserve	8.075.688	4.100.000	3.975.688	ongunstiger
Risico's vastgoedontwikkelingen	**27.400.000**	**24.900.000**	**2.500.000**	**ongunstiger**

Resultaat grondexploitaties
Het resultaat van de grondexploitaties is met € 2,1 mln. verbeterd tot een positief resultaat van € 41,0 mln.. Dit wordt met name veroorzaakt door de grondexploitatie Hessenpoort die € 4,3 mln. gunstiger is geworden en de grondexploitaties Kraanbolwerk en Kamperpoort die respectievelijk met € 1,2 mln. en € 1,3 mln. zijn verslechtert.

Reserve, voorziening en bestemmingsreserve Vastgoed

Reserves en voorzieningen	MPV 2015	MPV 2014
reserve vastgoed (lopende rekening	-1.656.208	-5.573.775
voorziening vastgoed (geoormerkt geld tekortplannen)	26.266.038	23.641.614
bestemmingsreserve Nniegg	8.075.688	7.864.380

De stand van de reserve Vastgoed per 31-12-2014 is € 3,9 mln. negatief, bestaande uit het resultaat van de lopende rekening ad € 1,7 mln. negatief en het ophogen van de voorzieningen met € 2,2 mln. negatief. Aan de voorziening vastgoed van € 23,6 mln. is 4% rente toegevoegd.De reserve is het afgelopen jaar met € 1,2 mln. toegenomen en afgenomen met € 3,3 mln.
De toename is vooral het gevolg van het afsluiten van een drietal grondexploitaties, het resultaat van de erfpacht en verhuurde gronden en de verkoop van een pand. De afname betreft vooral het resultaat van de Nniegg, de afwikkeling van een verkoop en de voorbereidingskredieten. Het resultaat van de MPV 2015, op basis van het saldo op 31-12-2014, stortingen en onttrekkingen is € 1,7 mln. negatief. Het tekort wordt onttrokken uit de concernreserve. Het resultaat van de bestemmingsreserve Nniegg (€ 0,2 mln. negatief) is verrekend met het jaarresultaat reserve Vastgoed en maakt daar dan ook onderdeel vanuit.
De belangrijkste ontwikkelingen en aandachtspunten zijn:

- afsluiten van projecten, totaal resultaat is € 0,5 mln. positief;
- exploitatieresultaat van de Nniegg, € 2,2 mln. negatief;
- grondprijzen, voorziening van totaal € 5,0 mln. en een stimuleringsreserves van € 1,9 mln.

Voorziening Vastgoed
De voorziening Vastgoed is bedoeld voor de zogenaamde tekortplannen en de afwaardering van de Nniegg-gronden. Per 1 januari 2014 was een voorziening gevormd van € 23,6 mln..
Aan de voorziening vastgoed wordt jaarlijks de rente toegevoegd, in 2014 in totaal € 0,35 mln.
De volgende grote wijzigingen hebben plaatsgevonden waardoor een verhoging van de voorziening noodzakelijk is:

In exploitatie genomen gronden	Exploitatieresultaat per 31-12-2014		Gunstiger, neutraal of ongunstiger
	MPV 2015	Verschil	
Woningbouw:			
Kraanbolwerk	1.277.868	1.224.487	ongunstiger
Bagijneweide	381.059	-145.773	gunstiger
Stadshagen I en II	3.153.481	655.648	ongunstiger
Dorpsvisie Wythmen	316.022	316.022	ongunstiger
Kamperpoort	651.378	1.268.429	ongunstiger

Rekening houdend met o.a. bovenstaande wijzigingen is de benodigde voorziening per 31 december 2014 per saldo gestegen met € 2,6 mln. tot een totaal van € 26,3 mln. Een bedrag van € 2,6 mln. is gestort in de voorziening vastgoed en als nadelig resultaat gepresenteerd in de staat van Baten & Lasten.

Bestemmingsreserve Nnieg-gronden
De jaarlijkse exploitatielasten worden gedekt uit de bestemmingsreserve exploitatie gronden.
Sinds de introductie van het instrument is de hoogte van deze reserve ieder jaar opnieuw bepaald aan de hand van het jaarlijkse exploitatieresultaat. Vorig jaar was de bestemmingsreserve € 7,9 mln. Het exploitatieresultaat van de Nniegg-gronden bedraagt dit jaar € 8,1 mln. over de komende 4 jaar. Dit bedrag is gereserveerd in de bestemmingsreserve exploitatie gronden.
De omvang van de voorziening is verhoogd door het vervallen van een huurcontract vanaf 2017.

Risico's
Met het exploiteren van (bouw) grond zijn niet alleen grote bedragen gemoeid, er zijn ook risico's aan verbonden. Zeker gelet op de lange looptijden, de relatief hoge boekwaarden van de lopende exploitaties, geprognosticeerde omzetten en hoge nog te genereren opbrengsten moet rekening gehouden worden met een reëel bedrijfsrisico.
De regels omtrent de risicosystematiek en het bijbehorende niveau van het weerstandsvermogen zijn vastgelegd in de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2011 – 2014. In het overzicht hieronder zijn de gewogen risico's van de MPV 2015 weergegeven.

Risico's	MPV 2015	MPV 2014
Economische risico's	5.886.532	4.437.293
Projectgebonden risico's (rood)	14.532.834	14.134.000
Projectgebonden risico's (oranje en groen)	6.969.281	6.321.836
Specifieke risico's	-	-
Totaal risicobedrag	**27.388.647**	**24.893.129**

De € 4,9 mln. aan risico's (projectgebonden en economische risico's) die specifiek op de positieve grondexploitatie Hessenpoort van toepassing zijn, moeten in bovenstaande tabel in mindering worden gebracht. Deze risico's worden binnen het project opgevangen. Verder is het programma-risico, conform de besluitvorming bij de Nota van Uitgangspunten, ad € 1,6 mln. toegevoegd aan de economische risico's. In de tabel hieronder zijn de gecorrigeerde gewogen risico's inzichtelijk gemaakt.

De projectgebonden risico's van de projecten Stadshagen, Kamperpoort, Kraanbolwerk en Oude Mars zijn nog steeds groot te noemen, waarvan er, uitgezonderd de Oude Mars, sprake is van een negatief exploitatieresultaat. Deze risico's maken voor ca. 75% deel uit van alle projectgebonden risico's.

Risico's	
Economische risico's	5.886.532
Economische risico's Hessenpoort (gewogen)	-2.289.629
Projectgebonden risico's (rood) 75%	14.532.834
Projectgebonden risico's (oranje) 50%	5.690.757
Projectgebonden risico's (groen) 25%	1.278.524
Projectgebonden risico's Hessenpoort (gewogen)	-2.641.642
Totaal risicobedrag	**22.457.377**

Het risicoprofiel waarmee het weerstandsvermogen wordt berekend is € 2,4 mln. lager dan bij de MPV 2014.

Weerstandsvermogen
De hoogte van de risico's en de grootte van het weerstandsvermogen hangen nauw met elkaar samen.
Het berekende weerstandsvermogen in de MPV 2015 is 31,0%. Dit betekent dat 31,0% van de risico's gedekt kunnen worden uit de aanwezige middelen.

- **Weerstandsvermogen:** De verhouding tussen de aanwezige en vereiste weerstandscapaciteit
- **Vereiste weerstandscapaciteit:** Het risicobedrag dat periodiek bepaald wordt op basis van een inventarisatie en financiële vertaling van risico's
- **Aanwezige weerstandscapaciteit:** Het vrij besteedbare geld dat de gemeente gereserveerd en beschikbaar heeft om tegenvallers op te vangen

In de tabel hieronder is een financiële weergave gegeven van bovenstaande begrippen.

Aanwezige weerstandscapaciteit		Weerstandsvermogen
reserve vastgoed na verrekening voorzieningen	-3.931.332	
storting concern naar reserve vastgoed	-	
weerstandsreserve vastgoedrisico's (concern)	10.900.000	
Totaal aanwezige weerstandscapaciteit	**6.968.668**	
Vereiste weerstandscapaciteit		31%
Economische risico's	5.886.532	
Economische risico's Hessenpoort (gewogen)	-2.289.629	
Projectgebonden risico's (rood) 75%	14.532.834	
Projectgebonden risico's (oranje) 50%	5.690.757	
Projectgebonden risico's (groen) 25%	1.278.524	
Projectgebonden risico's Hessenpoort (gewogen)	-2.641.642	
Totaal risicobedrag	**22.457.377**	

Schuldontwikkeling kengetallen	2014	2013
Debt – ratio	76,02%	77,25%
(Mate waarin bezit is gefinancierd met schulden) Netto-schuld in relatie tot inkomsten	97,06%	80,51%
Netto-schuld per inwoner	€ 3.049,64	€ 3.301,06
Uitleenquote	14,72%	13,40%
(Verstrekte leningen in relatie tot inkomsten) Netto-schuldquote -/- 0,9 * uitleenquote	83,81%	68,45%
Voorraadquote	28,27%	24,36%
(Voorraden in relatie tot inkomsten) Bruto gevestigde schuld ofwel EMU-schuld	€ 374.904	€ 393.938
(Som van vaste en vlottende schuld) Benuttingspercentage EMU – referentiewaarde	-121,57%	-152,12%
Renterisiconorm (In Wet-FIDO voorgeschreven norm betreffende herfinanciering; mag maximaal 20 % zijn	0,00%	12,27%

Ontwikkelingen reserves en voorzieningen
Per 31 december 2014 zijn de totaalstanden van de reserves en voorzieningen als volgt gespecificeerd per eenheid.

Eenheid bedragen x€1 mln.	Weerstand- en risicoreserves	Overige reserves	Voorzieningen
Advies & faciliteiten		1,8	0,4
Concernstaf	28,4	11,3	1,1
Expertisecentrum		3,6	10,1
Ontwikkeling		73,8	0,0
Publiekszaken		1,7	
Raad(sgriffie)		0,0	0,1
Sociale zaken		2,5	
Eindstanden 2014	**28,4**	**94,7**	**11,7**
Eindstanden 2013	**19,9**	**111,9**	**5,3**
Af-/toename in 2014	**8,5**	**-17,2**	**6,4**

In het bijlagenboek is voor elke reserve en voorziening afzonderlijk aangegeven welke mutaties in 2014 hebben plaatsgevonden.

A. Weerstand- en risicoreserves: algemene concernreserve
In 2014 zijn de weerstandsreserves WWB en WMO opgeheven en toegevoegd aan de algemene concernreserve, zodat beter inzicht ontstaat in het beschikbare weerstandsvermogen.
In verband met de decentralisaties in het sociaal domein is er met ingang van 2015 voor de eerste drie jaar een aparte risicoreserve sociaal domein gevormd, de overige risico's worden afgedekt via de algemene concernreserve.

Reserves kunnen worden omschreven als eigen vermogen zonder of met een aangegeven bestemming.
Ontbreekt een bestemming, dan spreken we van algemene reserves. De algemene reserve heeft het karakter van "weerstandsvermogen" dat is bedoeld voor het opvangen van calamiteiten, rekeningstekorten of meer algemeen voor slechte tijden.
Per eind 2014 hebben wij € 28,4 mln. als weerstandsvermogen in de algemene concern reserve, waarvan € 7 mln. voor vastgoed en € 15,3 mln. voor algemene risico's, 3,6 mln. voor bestedingsbesluiten en 2,5 mln. vrije ruimte die bij de PPN kan worden betrokken om – indien nodig - het weerstandsvermogen aan te vullen.

In de weerstandsparagraaf wordt de functie en normering van de algemene concernreserve nader uiteengezet. Ten aanzien van de algemene reserve geldt als basisafspraak een normatieve omvang van € 10 mln. Met dit bedrag moet wel minimaal 50% en maximaal 100% van het in de risicomatrix berekende netto risicobedrag kunnen worden afgedekt. Voor verdere informatie wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risico's in deze rekening.
Bij de behandeling van de begroting in 2015 vindt besluitvorming plaats over het waar te nemen surplus ten opzichte van het normbedrag.

De stijging van het weerstandsvermogen in 2014 met € 8,8 mln. wordt met name veroorzaakt door het afboeken van de swapvoorziening € 2 mln., de verrekening van het rekeningresultaat 2013 (€-0,8 mln.); besluiten begrotingsbehandeling 2014 (€7 mln); voordeel I-deel WWB (€ 6 mln.); resultaat 2e Beleidsrapportage 2014 (€ 2,3 mln.); resultaat 1e beleidsrapportage (€-2,6 mln), Werken aan minder bijstand (€ -0,8 mln.), programma sociaal domein (€-0,7 mln.) en resultaat MPV/Vastgoed (€ -3,97mln).

B. Bestemmingsreserves
Een groot deel van het gereserveerd eigen vermogen heeft op basis van besluitvorming een bepaalde bestemming gekregen. We spreken dan van bestemmingsreserves. Per eind 2014 beschikken we in totaal over 60 bestemmingsreserves met een totaalstand van € 94,8 mln. Binnen het totaal van bestemmingsreserves zijn diverse groepen te onderkennen: risicoreservering voor specifieke taken, reserveringen gekoppeld aan het kostendekkingsbeginsel, reservering voor lopende exploitatiekosten (kapitaallasten/exploitatie, onderhoud, rechtspositionele verplichtingen, bedrijfsvoering) en overige bestemmingsreserves.

Onderstaand geven we een korte toelichting op de verschillen > € 1,0 mln. tussen de eindstanden 2014 en 2013.

Reserve incidentele bestedingen (- € 4,6 mln.)
De daling met € 4,6 mln. is het saldo van € 1,8 mln. aan toevoegingen en € 6,4 mln. aan onttrekkingen . De toevoeging betreft met name Kasschuif ICT reserve. De onttrekkingen zijn het gevolg van de (meerjarige) incidentele bestedingsbesluiten die de raad in de afgelopen jaren (via perspectiefnota of begroting heeft genomen). De grootste onttrekking heeft betrekking op de toevoeging aan de reserve Stadsontwikkelfonds (5 mln). Opmerking bij de onttrekkingen is dat dit niets zegt over de daadwerkelijke besteding in 2014. De daadwerkelijke besteding loopt via de programma's.

Reserve Stadsontwikkelfonds (+ € 5 mln.)
Bij de begrotingsbehandeling 2015 is besloten een afzonderlijke reserve stadsontwikkelfonds in te stellen. De toevoeging van € 5 mln. komt uit de hiervoor binnen de reserve incidentele bestedingen geparkeerde middelen.

Reserve Parkeren (+ € 0,3 mln.)
Doel van deze reserve is het dekken van de investerings- en exploitatielasten van het parkeren in het centrumgebied van Zwolle alsmede het flankerend beleid.
De reserve is in 2014 met € 0,3 mln. toegenomen tot € 5,7 mln. Dit is de resultante van de storting van het voordelig Exploitatiesaldo bijprogramma 3 met betrekking tot het onderdeel parkeren – exploitatie EC (€ 2,6 mln.), het parkeerbeleid Ontwikkeling (waaronder tevens de reguliere afdracht aan de algemene middelen) -€ 1,0 mln. en de reguliere investeringsuitgaven – € 1,3 mln.

Reserve Hoofdinfrastructuur Stadshagen (- € 5,2 mln.)
Doel van deze reserve is bundeling van alle middelen voor de aanleg van de hoofdinfrastructuur Stadshagen.
In 2014 bedroegen de bestedingen aan de hoofdinfrastructuur van Stadshagen € 5,2 mln.
Het saldo van deze reserve sluit daarmee eind 2014 op € 5,8 mln.

Reserve Decentralisatiefonds stadsvernieuwing (- € 3,1 mln.)
Het restant van de rijksbijdragen ISV 1, ISV2, GSB 3 en de decentralisatie-uitkering zijn de aflopen paar jaren in deze reserve gestort. In 2014 is de laatste rijksbijdrage (+ € 1,1 mln) via de decentralisatie-uitkering ontvangen en in de reserve gestort. Er is in 2014 € 4,2 aan de reserve onttrokken. Hiervan heeft een bedrag ad. € 1,5 mln betrekking op de binnenstad, een bedrag ad. € 1,5 mln op het project Visie ondergrond en € 0,4 mln. op Diezerpoort. De overige € 0,8 heeft betrekking op kleinere projecten.

Reserve Gebiedsbeheersplan (+ € 6,9 mln.)
Het Gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal heeft als doel de bijdrage van de ondergrond in het centrumgebied aan de duurzame ontwikkeling van Zwolle te maximaliseren. Zwolle doet dit door samen met haar ondergrondpartners (provincie Overijssel en waterschap Groot Salland) de knelpunten als gevolg van de aanwezigheid van grondwaterverontreinigingen weg te nemen, efficiënt gebruik te maken van de beschikbare ondergrondse ruimte en beschikbare (financiële) middelen voor het beheer van de ondergrond efficiënt te benutten. De inkomsten die hiervoor beschikbaar zijn dan wel binnenkomen, worden in de reserve 'Gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal' gestort. De jaarlijkse uitvoeringskosten worden gedekt uit deze reserve.
In 2014 is er € 7,4 mln in de reserve gestort. Deze storting bestaat uit € 4,0 mln aan bijdragen uit gemeentelijke projecten, € 2,7 mln bijdrage van de provincie en € 0,7 mln bijdragen derden. Voor de uitvoeringskosten is in 2014 € 0,5 mln uit de reserve onttrokken

Reserveringen nog uit te voeren werken
De stand van deze reserves bedragen eind 2014 € 19,3 mln. De eindstand 2013 was € 22,8 mln. De reserves zijn dus met € 3,5 mln. afgenomen. Iedere eenheid beschikt over een reserve nog uit te voeren werken waarin nog niet bestede restanten van toegekende (hoofdzakelijk) eenmalige budgetten en kredieten worden gereserveerd, althans voor zover de doelen waarvoor het geld is toegekend nog actueel zijn. Zoals gebruikelijk worden deze reserves in het kader van de begrotingsopstelling jaarlijks doorgelicht.

Conform de toezegging bij de behandeling van de jaarrekening 2007 tonen wij onderstaand het meerjarige verloop van deze reserves en gaan wij aansluitend nader in op omvang en samenstelling van de in de jaarrekening 2014 verwerkte reserveringen nog uit te voeren werken.

Omvang en samenstelling verwerkte reserveringen nog uit te voeren werken in de jaarrekening 2014
In de werkafspraken voor de jaarrekening 2014 is een reserveringskader vastgelegd dat aangeeft in welke situaties voor niet bestede gelden in 2014 direct in de jaarrekening een reservering mag worden verwerkt. Het reserveringskader is opgenomen in het bijlagenboek (bijlage reservemutaties).
In de bijlage reservemutaties geven wij een gespecificeerd inzicht in de omvang en samenstelling van de in de jaarrekening verwerkte reserveringen voor nog uit te voeren werken.
In totaal gaat het daarbij om reserveringen tot een bedrag van € 7,2 mln. (ter vergelijking: in de rekening 2013 was het € 9,9 mln.), als volgt te specificeren:
€ 1,5 mln. aangegane verplichtingen waarvoor per 31/12/2014 de prestatie nog moest worden geleverd (balanstechnisch geen reserve maar een overlopende post onder schulden);
€ 3,7 mln. reservering van (deels) nog niet bestede door de raad afzonderlijk voor specifieke bestedingsdoelen toegekende **eenmalige** budgetten;
€ 2 mln. reservering van (deels) niet bestede structurele budgetten in verband met per 31/12/2014 nog intern uitstaande going concern opdrachten; d.w.z. uitstaande interne orders die spoedig na afloop van het jaar worden uitgevoerd.

C. Voorzieningen
Een voorziening is bedrijfseconomisch gezien geen eigen vermogen. Het geld in de voorzieningen is bedoeld om te kunnen voldoen aan (toekomstige) financiële verplichtingen.
De onderhoudsfondsen zijn gerubriceerd onder de reserves en nog niet bestede gelden van derden worden via overlopende posten op de balans verwerkt. Een aantal voorzieningen – met name voor afboeking van dubieuze vorderingen en verwachte verliezen op grondexploitaties – worden aan de activakant van de balans op de betreffende posten direct in mindering gebracht.

Eind 2014 resteren er nog 8 voorzieningen met een totaalstand van € 11,7 mln. Dat is € 6,4 mln. hoger dan de eindstand 2013.

De 3 grootste voorzieningen zijn de de voorziening Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (€ 1 mln.) en de als gevolg van een stelselwijziging BBV dit jaar ingestelde voorzieningen afval (€ 5,1 mln.) en riolering (€ 4,7).
I.v.m. de stelselwijziging BBV is de voorziening derivaten (€ 2 mln.) overgeheveld naar de algemene concernreserve.

Samenvatting restant kredieten

(bedragen x € 1.000)	Begin saldo	nieuwe kredieten	Besteding	Afgesloten	Restant krediet 31-12-2014
Volkshuisvesting	4.396	228	368		4.256
Economie	2.915	526	674	-39	2.806
Bereikbaarheid en mobiliteit	71.823	808	12.964	-2	59.669
Groene leefomgeving en milieu	11.138	1.169	6.036	27	6.244
Ruimte en cultuurhistorie	10.331	109.310	8.307	56	111.278
Leefbaarheid en welzijn	490	784	156	330	788
Onderwijs en Jeugd	23.572	-954	3.317	1.232	18.069
Veiligheid	294	-294			-
Integraal beheer openbare ruimte	2.378	4.393	2.514	17	4.240
Sociaal economische zelfredzaamheid		100	48		52
Cultuur	114	36	65		85
Sport	1.079	183	645		617
Gezondheid en zorg	1.901	2.464	2.608	93	1.664
Bestuur en dienstverlening	10.275	4.888	7.043	150	7.970
Vastgoedmanagement	7.432	10.672	4.108		13.996
Totaal	**148.138**	**134.313**	**48.853**	**1.864**	**231.734**
Dekking restant kredieten 2014:					
bijdrage derden	77.614				
t.l.v. reserves en voorzieningen	46.881				
t.l.v. exploitatierekening	107.239				
	231.734				

Specificatie restantkredieten > € 1 mln. :	
Volkshuisvesting	
Trapjeswoningen Holtenbroek	3,5
Economie	
Duurz. versterking Voorst	1,6
Bereikbaarheid en mobiliteit	
Regiotram Zwolle/ Toekomst Kamperlijn	10,7
Doorstr. openbaar vervoer (lange termijn)	7,5
Hoofd Infrastructuur Stadshagen	7,1
Herontwikkeling Shell-terrein	1,6
Ceintuurbaan fasen 3-4-5	1,2
Katwolderplein parkeeracc.	25,4
Fietsenstalling Bankenlocatie	2,0
Groene leefomgeving en milieu	
Geluidssanering	2,1
Ruimte en cultuurhistorie	
Spoorzone Fase 2	1,2
Spoorzone Uitvoering	95,3
Binnenstad	2,6
Diezerpoort fysiek	2,1
Gebiedsontwikkeling Ijssel-Vechtdelta	2,0
Onderwijs en jeugd	
openbaar basisonderwijs	5,2
bijzonder basisonderwijs	11,6
Intergraal beheer openbare ruimte	
Ombouw verlichting naar LED	2,2
Bestuur en dienstverlening	
ICT projecten (MPI)	1,0
Het Nieuwe werken	3,1
Stadskantoor verv./upgrade installaties	1,4
Vastgoedmanagement	
Nieuwbouw Het Anker	3,2
Stadkamer, aank. en verb	7,9
Burg.Drijbers.11-13, verbouw	1,5

Volkshuisvesting
Trapjeswoningen Holterbroek 3,5 mln.
De ontwikkeling van de muziekwijk heeft vertraging opgelopen. Naar verwachting kan het project eind 2015 worden afgerond. Voor de herontwikkeling van het totale gebied ontvangt SWZ een subsidie. Deze wordt betaald na juridische levering van de openbare ruimte.

Economie

Duurzame versterking Voorst 1,6 mln.

Het project bevat een pakket aan maatregelen die van 2010 t/m 2015 worden uitgevoerd. Dit betreffen werkzaamheden in de openbare ruimte: verwijdering spoorlijn Voorst, aanpassing wegprofielen, fietspaden, bewegwijzering, geluidzonebeheersplan, groenvoorzieningen. Zoveel mogelijk wordt werk met werk gemaakt door aan te sluiten op planningen van stedelijke projecten.

Bereikbaarheid en mobiliteit

- Regiotram Zwolle-Kampen 10,7 mln.
  Als gevolg van het niet gunnen van het vervoer op de Kamperlijn door de provincie is de voorbereiding stopgezet, in afwachting van een vervolgbesluit over de Kamperlijn.
  Mogelijk heeft dit consequenties voor de inmiddels ontvangen subsidietoezeggingen.
- Doorstr. openbaar vervoer (lange termijn) 7,5 mln.
  De realisatie van de Katerdijk is afgerond in 2014. Het DO van de Pannenkoekendijk met de centrumhalte is vastgesteld en het VO voor de Willemskade is vastgesteld. Roelenweg: de herinrichting is uitgevoerd en vrijwel gereed (m.u.v. groeninplant)
- Hoofd Infrastructuur Stadshagen 7,1 mln.
  De voorbereidende werkzaamheden en realisatie tweede fase Hasselterweg (project) zijn gereed. Afhankelijk van de juridische procedure met betrekking tot een onteigening wordt dit naar verwachting eind 2015 opgeleverd. De werkzaamheden aan de tunnel bij de Boxem zijn gestart in 2012 en de tunnel is medio 2014 opgeleverd.
- Herontwikkeling Shell-terrein 1,6 mln.
  De uitvoering van de kruising Blaloweg/Katwolderweg is o.a. vertraagd door de beroepsprocedure tegen het bestemmingsplan Hornbach. In mei zal de Raad van State uitspraak doen. De realisatie van de kruising hangt van de uitspraak van de Raad van State en de samenloop met de andere infrastructurele opgaven in het kader van HOV-assen.
- Ceintuurbaan 1,2 mln.
  Het project Ceintuurbaan bevindt zich in de laatste fase, momenteel worden nog enkele kleine deelprojecten gerealiseerd. Medio 2015 worden deze opgeleverd.
- Katwolderplein 25,4 mln.
  Op 1 juli 2013 is door de gemeenteraad ingestemd met de nieuwe planopzet voor het Katwolderplein en werd gestart met het ontwerpproces. Naar verwachting kan het ontwerp op VO-niveau eind 1e / begin 2e kwartaal 2014 worden afgerond. Een gewijzigde projectopzet zal incl. de effecten voor het bestaande krediet en de reserve parkeren aan de raad worden voorgelegd. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar ‘beleidsparagraaf 5 Investeringsprogramma’ van deze jaarrekening.
- Fietsenstalling Bankenlocatie 2,0 mln.
  De geplande ondergrondse fietsenstalling in de Bankenlocatie wordt niet gerealiseerd vanwege het te verwachten beperkte gebruik, de geringe capaciteit en de hoge kosten. Besloten is om de benodigde capaciteit voor fietsparkeren in de omgeving van de Bankenlocatie te realiseren. Hier vindt momenteel een studie naar plaats.

Groene leefomgeving en milieu

Geluidssanering 2,1mln.

Een deel van het krediet (1,5 mln) is bestemd voor de geluidsanering Mimosastraat. Hiervoor heeft het Rijk een bijdrage toegekend. Doordat er nu wijzigingen gaan plaats vinden in verband met de Spoorzone is besloten de maatregelen mee te nemen in de Spoorzone. Het restant ad 0,6 mln is bestemd voor Actieplan geluid 2013-2018. Dit bedrag is in 2013 in de Raad beschikbaar gesteld.

Ruimte en cultuurhistorie

- Spoorzone Fase 2 1,2 mln.
  Dit deel van het totale project Spoorzone is, op het onderdeel reizigerstunnel na, afgesloten.
- Spoorzone Uitvoering 95,3 mln.
  Dit onderdeel van het project Spoorzone is met het raadsbesluit in 2013 in uitvoering genomen. In 2014 is hier nog een krediet van 6,6 mln. voor de reizigerstunnel bijgekomen.
- Binnenstad 2,6 mln.
  Het herontwikkelen van de Bankenlocatie Melkmarkt is vertraagd. Reden is dat contractvorming langer heeft geduurd. Inmiddels is het project in volle gang.Het afronden van ontwerp voor het Gasthuisplein en voorbereiden van de uitvoering is vertraagd. Visievorming heeft langer geduurd dan voorzien.
- Diezerpoort fysiek 2,1 mln.
  In de Diezerpoort wordt gewerkt vanuit het principe van natuurlijke wijkvernieuwing met als uitgangspunt aan te sluiten bij de dynamiek en ontwikkelkracht van de wijk. Door de corporaties wordt woningverbetering gerealiseerd door een combinatie van renovatie, sloop en nieuwbouw met behoud van het specifieke karakter en kracht van de wijk zoals ruimte, licht en lucht. De gemeente ondersteunt dit proces in de aanpak van het openbaar gebied en voorzieningen. Gerealiseerd periode 2013/2014: openbare ruimte/verlichting Pieter Steynstraat I t/mIV; openbare ruimte Geert Grote I en II, en Simon van Slingelandtplein.
- Gebiedsontwikkeling Ijssel-Vechtdelta 2,0 mln.
  Met dit project is in 2014 een start gemaakt.

Onderwijs en jeugd

- Openbaar basisonderwijs 5,2 mln.
  De belangrijkste restantkredieten zijn:
  - € 1,9 mln.: dit bedrag betreft de realisatie van nieuwbouw t.b.v. Talentstad: met het schoolbestuur vindt overleg plaats over de wijze waarop de toekomstige (her)huisvesting van dit onderwijsinstituut gestalte kan krijgen; verwacht wordt dat de plannen in 2016 gerealiseerd zullen zijn;
  - € 1,3 mln.: dit bedrag heeft betrekking op het treffen van veiligheidsvoorzieningen (o.a. asbestsanering) en het treffen van maatregelen in schoolgebouwen waardoor die gebouwen voldoen aan de eisen op het gebied van brand- en inbraakpreventie; € 1,2 mln.: dit bedrag is bestemd voor de 2e fase nieuwbouw t.b.v. de openbare basisschool Festival in Stadshagen;·€ 1,4 mln: dit betreft diverse huisvestingsvoorzieningen (o.a. vervangingsinvesteringen, 1e inrichting meubilair/ olp) t.b.v. verschillende (over het algemeen relatief kleinere) projecten.
- Bijzonder basisonderwijs 11,6 mln.
  Dit bedrag heeft betrekking op de nieuwbouw van een drietal scholen in Stadshagen. Met de bouw van de twee scholen (protestant christelijk en rooms katholiek) in het gebied Breezicht wordt binnenkort gestart; ingebruikname wordt in december 2015 verwacht. De plannen voor de gereformeerde school in het gebied de Tippe zijn momenteel in voorbereiding. Verwacht wordt dat deze school in 2017/2018 in gebruik kan worden genomen.

Intergraal beheer openbare ruimte

Ombouw verlichting naar LED 2,2 mln.

1. In 2014 zijn voor de eerste fase die nu in uitvoering is, de inkoop van armaturen en de levering en plaatsing lichtmasten aanbesteed.
2. Er zullen komende jaren nog 3.550 lichtpunten en masten geleverd en geplaatst worden. De verwachting is dat eind 2016 alle lichtpunten en masten van deze eerste fase vervangen zullen zijn.

Bestuur en dienstverlening

- ICT projecten (MPI) 1,0 mln.
  1. Afgeronde projecten: per saldo 165.000,-
  2. De projecten Windows en Office, HNW, Stukkenstroom, I-Nup, Sepa, E-loket 2014, Upgrade Lias, Opleidingsadministratie, Begroting in beeld, Transitie RIS en Thin clients zijn opgeleverd en in gebruik genomen.
  3. Per saldo was er een overschot op de opgeleverde projecten van 165.000 op een totaal investeringsvolume van ongeveer € 1,5 mln.
- Het Nieuwe werken 3,1 mln.
  Dit krediet is verleend in 2011.
  De investeringen vinden plaats in 2012, 2013 en 2014. Doordat de huur van de Lure daardoor kan komen te vervallen in 2015, leidt dit vanaf 2016 tot een structurele kostenverlaging van 500.000 per jaar.
- Stadskantoor verv./upgrade installaties 1,4 mln.
  De vervanging en upgrade van de installaties vindt plaats binnen het project HNW. Op dit moment landen de kosten daar ook. Binnen de administratie/boekhouding zullen de kosten in 2015 worden omgeboekt

Vastgoedmanagement

- Nieuwbouw Het Anker 3,2 mln.
  De planning is dat eind april/begin mei 2015 de nieuwbouw wordt opgeleverd.
- Stadkamer, aankoop en verbouwing 7,9 mln.
  Dit pand is bestemd voor de huisvesting van de Bibliotheek, pand wordt in 2015 aangekocht waarna met verbouwing wordt begonnen. Oplevering van dit pand is in 2016
- Burg.Drijbers.11-13, verbouw 1,5 mln.
  Dit pand is bestemd voor de nieuwe huisvesting van Travers. Krediet is eind 2014 verleend en de planning is dat het dit jaar, 2015, nog in gebruik wordt genomen door Travers.

Voor verdere toelichting zie de toelichting restant kredieten bij de programmaverantwoordingen.

Beleidsparagrafen

Beleidsparagraaf 1 Bestuur en dienstverlening

Het jaar 2014 heeft in het teken gestaan van de verkiezing die op 19 maart heeft plaatsgevonden en de daarop volgende coalitieonderhandelingen wat heeft geresulteerd in een coalitieakkoord dat op 16 mei is gesloten. Bij de begroting 2014 hebben wij aangeven dat we in een beweging naar een andere overheid zijn gekomen. Een overheid die meer aansluit bij de beweging en energie in de maatschappij. Die beweging heeft in 2014 een extra vlucht genomen door het gesloten coalitieakkoord waarin het programma ´Initiatiefrijk Zwolle` is opgenomen. Ook de relatie met de regio heeft nadrukkelijk aandacht gekregen in het coalitieakkoord.
De stad staat namelijk niet op zichzelf. Onze welvaart is sterk afhankelijk van de ontwikkelingen buiten het bereik van de stad, bijvoorbeeld in Europa en de wereld. Toch kan ook Zwolle de richting van die ontwikkelingen mee sturen. In 2014 is het ministerie van Binnenlandse Zaken bijvoorbeeld gestart met het programma Agenda Stad om antwoord te geven op de opgaven waarvoor de steden zich gesteld zien. Tegelijkertijd heeft het rijk samen met België het initiatief genomen om de discussie over een nieuwe balans tussen platteland en stedelijke regio's te agenderen (Urban Agenda).
Als Zwolle zijn wij hier via G32, VNG en rechtstreekse contacten direct bij betrokken. Het rijk komt naar verwachting voor de zomer met een uitwerking van Agenda Stad.

Regionale Samenwerking
Regio Zwolle
Eind 2014 is binnen Regio Zwolle gestart met de ´Toekomstverkenning Regio Zwolle´. Publieke ondernemers, private ondernemers, maatschappelijke organisaties, overheid (gemeenten en provincie), onderwijs en onderzoek hebben eind oktober gezamenlijk gesproken over de vraag op welke maatschappelijke uitdagingen de regio zich de komende drie à vier jaar moet richten om het onderscheidend vermogen te vergroten.
Uitkomst van de bespreking is geweest dat er een nadere uitwerking voor een gezamenlijke regionale agenda wordt opgesteld aan de hand van drie thema's:

- Economische ontwikkeling
- Sociale vernieuwing
- Positionering en verbinding

De verwachting is dat juni 2015 de definitieve Agenda Regio Zwolle 2015 - 2020 ter besluitvorming voorligt.

Zwolle Kampen Netwerkstad
Met het vaststellen van vier strategische lijnen in de Bestuursagenda 2014 is een werkprogramma nieuwe stijl gestart. Het gaat daarbij om de volgende vier lijnen:

1. Profiteren van de strategische ligging;
2. Verbeteren van de bereikbaarheid van de netwerkstad;
3. Blauwe en groene opgaven als kans benutten;
4. Profileren van ZKN als innovatieve vestigingsplaats;

Als vijfde categorie is 'Algemene ontwikkeling ZKN' opgenomen.
Door middel van een strategische agenda Zwolle Kampen Netwerkstad wordt uitwerking gegeven aan de Bestuursagenda, die met de drie partijen Kampen, Overijssel en Zwolle is vastgesteld.

Communicatie
Begin 2014 hebben we besloten per 2015 te stoppen met de wekelijkse publicatie van onze publieksinformatie en bekendmakingen in de Peperbus. In het najaar van 2014 hebben we daartoe de Zwolle kiosk geïntroduceerd. In deze digitale kiosk – verkrijgbaar in de verschillende app stores – publiceren we vanaf januari 2015 onze publieksinformatie (De Wijzer) andere nieuwsbrieven en digitale uitgaven van de gemeente.
De Wijzer is daarnaast ook digitaal beschikbaar op www.zwolle.nl/wijzer of op aanvraag via de mail. Inwoners die niet digitaal vaardig zijn kunnen wekelijks een print afhalen bij de balies in het Stadhuis en Stadskantoor.

Dienstverlening en 'passende regels'
In het coalitieakkoord 2014-2018 is als ambitieniveau aangegeven dat de dienstverlening van de gemeente aan ondernemers en inwoners van hoog niveau is. Vlotte afhandelingstermijnen, klantgericht, zoveel mogelijk digitaal en met passende regels. We streven ernaar bij de top van dienstverlenende gemeenten te horen.
De huidige visie op dienstverlening is medio 2011 vastgesteld. De kernbegrippen daaruit – mensgericht en efficiënt – zijn nog steeds relevant en vormen als zodanig de basis voor de nieuwe visie op dienstverlening waaraan we vanaf 2014 werken. Digitaal tenzi'j blijft daarbij onze kanalenstrategie. Daarmee sluiten we nauw aan op landelijke ontwikkelingen en mogelijkheden. 'Dimpact was ook in 2014 ons belangrijkste voertuig voor het realiseren van verbeteringen van onze digitale dienstverlening.
Vanaf medio 2014 is gewerkt aan de vernieuwing van de visie, waarbij we ook de dienstverlening aan ondernemers zullen benoemen. In het 3e kwartaal van 2015 denken we deze visie aan te kunnen bieden.

Onze ambities voor 2014 hebben we in de begroting 2014 vertaald in concrete doelstellingen en de inspanningen en activiteiten die daarvoor nodig zijn. De resultaten op dit terrein over 2014 vindt u terug in de programma's 2, 10, 11, 14 en 16

verleden

In 2014 is het onderdeel passende regels steeds meer in de belangstelling gekomen. Nieuwe lokale initiatieven worden vaker tegengehouden door bestaande regels lijkt het en daardoor is passende regels steeds meer onderdeel van het dagelijks werk geworden. Binnen passende regels is een driedeling ontstaan:

- Deregulering van bestaande regels: check de bestaande regels en kijk in hoeverre die nog steeds noodzakelijk zijn.
- Nieuwe regelgeving: ga na of een nieuwe regel nodig is, kijk in hoeverre je op een andere manier hetzelfde doel kunt bereiken. Dit passen we bijvoorbeeld toe op de APV, die in 2014/15 herzien wordt (zie programma 16).
- Daarnaast als derde ontwikkeling nieuwe initiatieven, bijvoorbeeld het tijdelijk anders bestemmen. Ontwikkelingen lopen tegen knellende regels aan en daar wordt gekeken in hoeverre regels passend gemaakt kunnen worden.

We leggen de verbinding tussen het programma Initiatiefrijk Zwolle en passende regels. Op deze wijze wordt de ervaring van de nieuwe initiatieven doorvertaald naar de reguliere werkprocessen. In het kader van passende regels wordt er eveneens gewerkt aan een uitvoeringsprogramma voor alle bestuurders. Dat programma wordt in 2015 afgerond.

Beleidsparagraaf 2 Sociaal Domein

Vanaf 1 januari 2015 zijn we als gemeente Zwolle verantwoordelijk voor een fors aantal nieuwe taken in het sociale domein. Het gaat om: Wmo (individuele begeleiding, huishoudelijke hulp en dagbesteding), Participatiewet en Jeugdzorg. Deze overheveling is gepaard gegaan met bezuinigingen. In 2014 hebben we gewerkt aan de transitie van deze nieuwe taken naar de gemeente.

De contracten zijn afgesloten, de verordeningen vastgesteld, de sociale wijkteams zijn ingericht, onze inwoners zijn over de veranderingen geïnformeerd. We hebben een drietal wettelijke taken vormgegeven en onze organisatie, onze partners en onze inwoners daarop tijdig voorbereid.

Beleidsmatig
In 2014 heeft de gemeenteraad verschillende uitvoeringsprogramma's/ kadernota's vastgesteld:
- Sociale Wijkteams
- Dagbesteding
- Individuele Begeleiding/Huishoudelijke Hulp
- Participatiewet
- Beschermd Wonen
- Jeugdhulp

Daarnaast zijn in december 2014 de noodzakelijke verordeningen rond Wmo, Participatiewet en Jeugdhulp vastgesteld.

Vanaf 1 januari 2015 kunnen inwoners voor alle vragen over hulp en ondersteuning terecht bij een sociaal wijkteam. Zwolle heeft vijf sociale wijkteams, één in ieder stadsdeel. Ieder wijkteam bestaat uit zo'n 10 tot 20 professionals. Ze werken in de wijk, dichtbij de inwoners, en ze zijn gemakkelijk te bereiken. In de stadsdelen noord en zuid hebben de teams vanaf 1 oktober 2014 ervaring op kunnen doen. Ondanks de onvermijdelijke aanloopproblemen is er bij de medewerkers een grote drive om de teams tot een succes te maken.

Per 1 januari 2015 kunnen inwoners bij de gemeente terecht voor ondersteuning op het gebied van de Wmo, participatie en jeugdhulp. De gemeente heeft hiertoe met verschillende partijen in de stad contracten afgesloten of subsidieafspraken gemaakt. Daarnaast zijn er de al bestaande partijen die, meestal via subsidie, ondersteuning en zorg bieden. Opvallend is dat er in de laatste maanden van 2014 een grote toestroom van initiatieven is geweest naar "Zwolle Doet", de organisatie gericht op vrijwillige inzet.

Contractering
Met betrekking tot de contractering jeugdhulp is in het Regionaal Transitie Arrangement overeengekomen dat de zorg aan zittende cliënten en cliënten op de wachtlijst, wordt geboden door de huidige aanbieders. Deze 'zachte landing' geldt voor 2015 en 2016; nieuwe cliënten die voor jeugdhulp in aanmerking komen worden eveneens ondergebracht bij de huidige aanbieders. Concreet betekent dit dat in de periode 2015 en 2016 nauw wordt aangesloten bij de werkwijze in de vroegere domeinen, met een opstap in de richting naar een integrale transformatie in de jeugdzorg vanaf 2017.

De gemeente Zwolle heeft voor de aanbesteding van Individuele Begeleiding en Huishoudelijke Hulp gekozen voor de methode van bestuurlijk aanbesteden.
Op basis van een aantal criteria, waaronder doelgroep en omvang, heeft de gemeente Zwolle een keuze gemaakt uit de geïnteresseerde aanbieders, ketenpartners en cliëntenvertegenwoordigers. Met deze partijen (64) vindt contractering plaats via de Deelovereenkomst Maatwerk Begeleiding met partijen.

Voor wat betreft beschermd wonen heeft de raad besloten om in het contracteringsproces in te zetten op het contracteren van de huidige in 2014 door het Zorgkantoor gecontracteerde partijen voor het bestaande aanbod. Hierbij wordt gewerkt met een subsidierelatie.

Passende regie en samenwerkingsvormen/regionalisering
In 2014 zijn er ten opzichte van eerdere jaren opvallende ontwikkelingen geweest in regie en samenwerking. De meest in het oog springende waren:
- de regionale samenwerking Jeugdzorg IJsselland die is uitgemond in een bedrijfsvoeringsorganisatie en een stevig inhoudelijk samenwerkingsverband;
- de processen van (bestuurlijk) aanbesteden zowel lokaal als regionaal.
- de samenwerking met kern- en schilpartners rond de ontwikkeling en implementatie van de sociale wijkteams. Hieruit is inmiddels een zogenaamd business change team voortgekomen waarin wij in samenwerking met de kernpartners van de sociale wijkteams invulling geven aan gezamenlijke ontwikkeling.
- de samenwerking met Progrez en Meedrie op basis waarvan wij de samenwerking tussen de sociale wijkteams en de wijkverpleging en huisartsen vorm geven.
- de samenwerking met Zorgkantoor en zorgverzekeraar Achmea om gezamenlijk invulling te geven aan de afstemming tussen gemeentelijke verantwoordelijkheden en de Wet langdurige zorg en Zorgverzekeringswet en meer in het bijzonder de inzet van de functie wijkverpleging S1.

Financiële kaders
De gemeenteraad heeft in mei 2014 een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld ad € 0,7 mln ten behoeve van de organisatie van de decentralisaties in het sociaal domein. De raad is in mei ook meegenomen in de financiële kaders rond de decentralisaties sociaal domein. Daarnaast heeft de raad in juni 2014 een besluit genomen over de financiële kaders en uitgangspunten sociaal domein voor de periode 2015 tot en met 2018. Daarnaast hebben de collegepartijen bij de totstandkoming van het Coalitieakkoord 2014 – 2018 afspraken gemaakt over de inpassing van het financieel kader voor het sociaal domein in het financieel meerjarenperspectief 2016 – 2018. In juni heeft de raad besloten tot een wijziging van de indeling van de programmabegroting. De budgetten voor het sociaal domein zijn in deze begroting ingedeeld naar of herschikt over de vier nieuwe programma's Samenleving, Inwonersondersteuning, Opvang en bescherming en Inkomensondersteuning. Deze Begroting 2015 is inmiddels conform deze besluiten ingericht. Bij het inrichten is tevens rekening is gehouden met de nieuwe IV3-verantwoordingsvoorschriften van het Rijk. In juni 2014 heeft de raad eveneens de notitie 'Risicomanagement in het Sociaal Domein' vastgesteld. De risico's zijn nu in de risicoparagraaf van deze Begroting 2015 'op geld gezet' en daarmee ingepast in het gemeentelijk risicobeleid conform de bestaande werkwijze met de Risicomatrix. Na vaststelling van de Begroting 2015 en de nieuwe verordeningen is de strategische financiële kaderstelling voor het sociaal domein afgerond en onderdeel van de bestaande gemeentelijk werkwijze.

Informatiehuishouding voor monitoring, sturing en verantwoording
Voor de sturing en beheersing in het sociaal domeinis een goede monitoring en informatiehuishouding onontbeerlijk. Het gaat daarbij om sturing en beheersing op respectievelijk:

- maatschappelijk effect en beleidsindicatoren (outcome);
- kwantitatieve sturing en managementindicatoren (output en throughput);
- financiële sturing en bedrijfseconomische indicatoren (input).

In de laatste maanden van 2014 is begonnen met het opzetten en (basaal) implementeren van deze informatiehuishouding.

Beleidsparagraaf 3 Participatie

Participatie: iedereen doet mee, we laten niemand langs de zijlijn staan. Voor de meeste Zwollenaren spreekt dat vanzelf, sommigen hebben daar hulp bij nodig. Van familie, van vrienden, van buren, van wijkwerkers, van ondernemers, van maatschappelijke instellingen of van de gemeente. We kijken daarbij telkens naar wat iemand wél kan, iedereen heeft talenten. Samen maken wij de stad was al een aantal jaren ons motto. In 2011 hebben we voor Zwolle een aanvullend motto geformuleerd: Iedereen doet mee: hoe zorgen we er met elkaar voor dat Zwolle een stad is waarin het voor en met iedereen fijn wonen, werken en leven is.

Het programma 'Iedereen doet Mee' is vormgegeven aan de hand van een viertal aandachtspunten:
1. Fungeren als aanjager eigen kracht (faciliteren, stimuleren)
2. Spin in het web bij dossiers
3. Meedenken en doen in veranderen van houding eigen medewerkers
4. Verbindende factor in en voor de stad

Het jaar 2014 was het laatste jaar voor het programma 'Iedereen doet Mee'. Dit betekent niet dat de beginselen van Iedereen Doet Mee niet meer centraal blijven staan. In het collegeakkoord is er voor gekozen om het vervolg van het programma nadrukkelijk te borgen in het programma Initiatiefrijk Zwolle, Dienstbare Overheid.

Successen en oogst programma Participatie:
- Veel initiatieven waaruit de eigen kracht van de stad blijkt, met en zonder ondersteuning vanuit de gemeente:
- Ontstaan van nieuwe netwerken en verbindingen in de stad
- Het ondersteunen, faciliteren, verbinden en stimuleren van (burger)initiatieven, wat door de stad gewaardeerd is.
- Een interne beweging naar meer samenwerking tussen afdelingen, nieuwe werkwijzen en verbindingen
- Lonend samenspel tussen ideeënmakelaar en programmacoördinator in signalering van kansen en uitdagingen voor participatie

Geslaagde voorbeelden van anders benaderen en organiseren: Citybattles, Z200, bewonerstraject Het Nieuwe Anker, Hanzelabsessies, aanleg en onderhoud openbare ruimte en tijdelijke grond, Ontspruiten, Opgavegericht werken etc.

Ideeënmakelaar
Om burgerinitiatieven te stimuleren, te faciliteren, te communiceren en te verbinden, heeft de Gemeente Zwolle sinds 2008 een ideeënmakelaar aangesteld. De ideeënmakelaar heeft in 2014 inwoners van Zwolle die een maatschappelijk initiatief in Zwolle willen ontplooien, geholpen om hun idee te realiseren. De focus ligt hierbij op burgers en op kleine organisaties. Vanuit het initiatief wordt bekeken welke partijen het beste kunnen worden betrokken.

In 2014 heeft de ideeënmakelaar zich, zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie, met name op drie terreinen ingezet:
- Maatschappelijk verantwoorde initiatieven van burgers en (kleine) organisaties die een bijdrage leveren aan de economische kracht van Zwolle
- Tijdelijk Anders Grondgebruik (TAG): het tijdelijk beschikbaar stellen van gronden aan (groepen) bewoners en (kleine) organisaties om initiatieven te realiseren die onze stad mooier maken.
- Jeugd en jongeren: ideeën en initiatieven van en voor jongeren stimuleren, faciliteren en tot realisatie brengen.

Besloten is om de functie van Ideeënmakelaar in het kader van het programma Initiatiefrijk Zwolle en Dienstbare Overheid in 2015 te continueren.

Beleidsparagraaf 4 Duurzaamheid

In mei 2014 is het coalitieakkoord gesloten. De doelen en ambities in dit akkoord worden uitgewerkt in 4 agenda's: voor een sociale stad, voor een ondernemende stad, voor een toekomstgerichte stad en voor een levendige stad. Agenda's met ruimte voor inbreng van de stad en de raad in de uitvoering. Duurzaamheid staat op de agenda toekomstgerichte stad, maar het draagt ook bij aan de overige 3 agenda's.

In de periode 2010-2014 heeft Zwolle het programma Duurzaamheid gedraaid. Samen met instellingen, bedrijven en burgers in de stad is een fundament gelegd voor de duurzame ontwikkeling van onze stad. De resultaten daarvan, en ook de lessen, moeten niet worden veronachtzaamd. Enerzijds kan er op worden voortgebouwd, anderzijds moet worden bijgesteld. De lessen dienen als bouwsteen voor de Agenda Duurzaamheid die op dit moment (maart 2015) wordt opgesteld.

Bereikt
In de afgelopen collegeperiode is een aantal resultaten bereikt. Enkele voorbeelden:

- De netwerken, van ondernemers, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen en bewoners dat zich inzet voor een duurzaam Zwolle (economisch, sociaal en ecologisch) zijn gegroeid. Deze netwerken zijn het fundament waarop voort kan worden gebouwd. Voorbeelden zijn Blauwvinger Energie en Duurzaam Ondernemend Regio Zwolle. Maar ook Hanzelab, Zwolle in Transitie, Ontspruiten, Let's Zwolle, De Stadstuinders, Het Verre Oosten en nog een heel aantal netwerken meer houden zich bezig met duurzame ontwikkeling. En ook nog een heel aantal actieve Zwollenaren meer die in losse verbanden samenwerken en bijdragen aan het mooier maken van de stad;
- In beleid dat we als gemeente ontwikkeld hebben in de voorbije jaren of dat in ontwikkeling is, is duurzaamheid steeds meer het uitgangspunt geworden. Zo is gewerkt aan een Energie-agenda, waarbij naar de reductie van CO2 (ecologie) wordt gewerkt aan versterking van de lokale economie (woonlasten, werkgelegenheid) en versterking van de sociale infrastructuur (autonomie, comfort, menselijke maat). In de nieuwe visie op het beheer van de openbare ruimte is duurzaamheid leidend geweest, net als in het nieuwe beleid voor openbare verlichting. En momenteel wordt gewerkt aan de totstandkoming van de Strategische Wateragenda. Ook deze kent duurzaamheid als leidend principe
- In gebiedsontwikkelingen zijn resultaten geboekt, of is de basis daarvoor gelegd. Voorbeelden hiervan zijn de Muziekwijk, waar met name op het gebied van energie stappen zijn gezet. Dieze-Oost, en intussen ook in Holtenbroek, waar door initiatiefnemers uit de stad wordt gebouwd aan een Coöperatief Wij-Bedrijf van, voor en door de wijk. Hessenpoort waar ondernemers creatief zijn in het bedenken van oplossingen die geen gebruik maken van gas, maar tegelijk ook samenwerken met elkaar door elkaars overwaarde (in machines, in personeel) te benutten, een voorbeeld van de Sharing economy. Tot slot, het Deltaprogramma. Ook daar is duurzaamheid leidend. Steeds wordt gekeken hoe de wateropgave die op ons afkomt zodanig kan worden benut dat de IJsselvechdelta sterk wordt in ecologisch, economisch én sociaal opzicht. Daarvoor zijn onder andere de IJsselvechtdelta-principes geïntroduceerd, die straks weer een plek gaan krijgen in de Structuurvisie die wordt geactualiseerd.
- maar ook hebben onze verantwoordelijkheid genomen door gebouwen en voorzieningen waar wij als gemeente opdrachtgever voor zijn te verduurzamen of duurzaam te ontwikkelen. Voorbeelden zijn het zwembad, de brandweerkazerne, onze eigen Stadskantoor en Stadhuis en nog een aantal meer.

Verbeteren
Ook hebben we veel geleerd. Deze lessen nemen we mee naar de nieuwe raadsperiode. Een aantal van die lessen zijn:

- Duurzaamheid is breder dan alleen de zorg voor moeder aarde. Ook wordt tegelijkertijd, en in balans, gewerkt aan de versterking van de lokale economie en de sociale infrastructuur;
- Duurzaamheid is daarmee geen thema, maar een strategie. Dit was altijd al zo, zie de Visie Zwolle duurzaam van 2011 die is vastgesteld, maar blijkbaar kleeft aan duurzaamheid de associatie met milieugerelateerde onderwerpen;
- In de beeldvorming is het programma duurzaamheid in de afgelopen jaren met name uitgelegd als het thema Energie. De komende 4 jaar wordt ingezet op verbreding;
- We zijn gewend te werken volgens een programmastructuur. De programma's vertalen we naar projecten. De projecten plannen we in en voeren we uit. Met het resultaat van al die projecten wordt de doelstelling gerealiseerd. We monitoren de voortgang van de projecten zodat we weten of we op schema zijn en onze doelstelling halen. Bij dit onderwerp levert deze manier van werken spanning op. De gemeente kan burgers en bedrijven niet verplichten om te investeren of werkzaamheden anders uit te voeren, ten dienste van een duurzaam Zwolle. Maar, veel bewoners, bedrijven en organisaties in Zwolle beseffen dat ze baat hebben bij duurzame ontwikkeling, er wordt in de stad al aan gewerkt. Met die partijen willen we de samenwerking aan. Daarom willen we werken met een agenda in plaats van een vast programma. Een dynamische agenda die zich in de loop van de jaren vult en waar onderwerpen weer van af zullen vallen, naar gelang de behoefte en de stappen die worden gezet of de wensen van de partijen waarmee we samenwerken aan een duurzaam Zwolle..
- De rol van de gemeente is daarin van belang. Deze zal variëren. Van geval tot geval bekijken welke het meest passend is. Maatwerk dus. Waarbij het uitgangspunt is dat beseft wordt dat de gemeente onderdeel is van de samenleving en op basis van gelijkwaardigheid samen wil werken aan het gemeenschappelijk belang.

Met de Agenda Duurzaamheid geeft de gemeente Zwolle aan wat zij belangrijk vindt voor de komende periode en waar de prioriteiten liggen. Daarmee is een basis gelegd voor de samenwerking met al die partijen in de stad die werken aan een duurzaam Zwolle.

Beleidsparagraaf 5 Bezuinigingen

Om de stad financieel gezond te houden hebben wij vanwege de economische crisis meerdere maatregelen moeten nemen om de tering naar de nering te zetten. Minder inkomsten van het rijk, maar ook een daling van de gemeentelijke inkomsten vanwege tegenvallende bouwproducties en het nemen van verliezen op de grondexploitatie dwongen de gemeente om te bezuinigingen op de bestaande voorzieningen in de stad. Tegelijkertijd is ingezet om ruimte te creëren voor nieuwe ontwikkelingen, zoals de Spoorzone en de decentralisatie van de rijkstaken jeugd, begeleiding en participatie.

Gerekend vanaf 2011 is in totaliteit sprake van 27,6 mln. (bruto 31,6 mln.) aan aangenomen en goedgekeurde bezuinigingsbesluiten, inclusief 2,0 mln. bij begroting 2015. Tot en met 2014 voor 18,2 mln. is geëffectueerd. Voor de periode 2015 t/m 2018 wordt nog 9,4 mln. van de reeds genomen besluiten geëffectueerd. De uitvoering hiervoor ligt op schema, er zijn geen signalen die duiden op het niet halen van de bezuinigingen.
(In de perspectiefnota 2016-2019 wordt ingegaan op de mogelijkheden om een opgaaf van € 11 mln. aan nog te realiseren bezuinigingen in te vullen. Dat is geen onderdeel van deze jaarrekening.)

De reeds gerealiseerde en voorgenomen bezuinigingen/ombuigingen zijn te onderscheiden in beleidsmatige- en bedrijfsvoeringachtige bezuinigingen.

Inhoudelijke maatregelen per 2014
De bezuinigingen op inhoudelijke programma's waartoe de raad in de afgelopen jaren besloten heeft, liggen op koers qua uitvoering. De bezuinigingen die geëffectueerd zijn per 2014 vindt u in onderstaande tabel. In deze tabel is ook aangegeven voor welke bedragen deze bezuinigingen in 2015 en verder geëffectueerd worden. Tot slot zijn de nieuwe bezuinigingen, waartoe bij begroting 2015 is besloten, per programma aangegeven (ingaande in de periode 2015 t/m 2018).

Beleidsmatige bezuinigingen o.b.v. besluitvorming t/m begroting 2015 (november 2014)				
(bedragen cumulatief x € 1.000)	**t/m 2013**	**2014**	**2015/ 2018**	**totaal**
Volkshuisvesting	47		18	65
Economie	117	97	200	414
Algemeen mobiliteitsbeleid/bereikbaarheid	17		300	317
Groen en milieu	50	30	40	120
Ruimte en cultuurhistorie	4	168	114	286
Leefbaarheid en welzijn	665	240	370	1275
Onderwijs en jeugd	562	265	484	1311
Veiligheid	116	340	0	456
Integraal beheer openbare ruimte	1.261	421	150	1832
Sociaal economische zelfredzaamheid	55		0	55
Cultuur	1.378	240	1062	2680
Sport	375	157	131	663
Gezondheid en zorg	1.393	372	606	2371
Raad	100		62	162
Bestuur en dienstverlening	144	300	670	1114
Vastgoedmanagement	135		210	345
Samenleving (per 2015)			375	375
Opvang en Bescherming (per 2015)			79	79
Inkomen (per 2015)			500	500
Totaal programma's	**6.419**	**2.630**	**5.371**	**14.420**
Financieel-technische en overige mutaties				
Wijziging rentesystematiek		400		400
Parkeren: doorbelasting hogere forfaitaire BTW			100	100
Afval: doorbelasting hogere forfaitaire BTW			835	835
Afval: dividend ROVA volledig t.g.v. alg. middelen		435		435
Riolering: doorbelasting hogere forfaitaire BTW			281	281
Riolering: doorbelasting onderhoud stedelijk water			65	65
Totaal financieel-technisch en overig		**835**	**1.281**	**2.116**
Totaal bezuinigingen beleidsinhoudelijk	**6.419**	**3.465**	**6.652**	**16.536**

Maatregelen Bedrijfsvoering
De bezuinigingen op de bedrijfsvoering omvatten een veelheid aan maatregelen. Zoals reductie management en ondersteuning, reductie beleidscapaciteit, efficiëncymaatregelen, lagere huisvestingslasten, voordelen vanwege digitalisering etc. In onderstaand overzicht de voortgang in de doorvoering van de bedrijfsvoeringbezuinigingen.

Voortgang in de doorvoering van bedrijfsvoeringsbezuinigingen					
	(bedragen cumulatief x € 1.000)	t/m 2013	2014	2015/ 2016	totaal
Bezuinigingsopdracht raad (netto)		6.500	2.000	1.800	10.300
Gerealiseerde en nog te realiseren maatregelen		6.341	1.980	2.749	11.070
Voor- / nadeel		**-159**	**-20**	**949**	**770**

Bij het realiseren van besparingen gaan kosten voor de baat uit. Hiervoor is een implementatiebudget beschikbaar. De tekorten in 2013 en 2014 worden incidenteel opgevangen door een beroep te doen op het implementatiebudget bedrijfsvoering.

De jaarlijkse verschillen worden verrekend via het implementatiebudget ten behoeve van de bezuinigingen. Het voorlopig verwachte structurele voordeel in 2016 is een buffer om eventuele tegenvallers in de uitvoering van de bezuinigingen op te vangen. Daarnaast dient de buffer om nadelige gevolgen (desintegratiekosten) als gevolg van de 'uitplaatsingen organisatieonderdelen' in verband met diverse samenwerkingsverbanden op te vangen.
Voor eventuele frictiekosten (bovenformatief personeel) is de organisatie zelf verantwoordelijk. Hier is geen separaat budget voor beschikbaar gesteld. Via herplaatsing wordt getracht de kosten zo beperkt mogelijk te houden.

Bruto – netto bezuinigingen op de bedrijfsvoering
De in bovenstaande tabel vermelde bedrijfsvoeringbezuinigingen betreft de netto-opbrengst. Dat is de opbrengst die ten gunste komt van de algemene middelen. Vanwege de doorbelastingsystematiek van de organisatiekosten (bijv. via uurtarief) komt een deel van de bezuinigingen op de bedrijfsvoering ten goede aan de gemeentelijke tarieven, grondexploitaties en projecten. Om de met de raad afgesproken bezuinigingsopbrengst (netto) te kunnen realiseren ligt de werkelijke bezuiniging ca. 30% hoger (bruto). In onderstaand overzicht is de verhouding bruto – netto zichtbaar gemaakt.

Verhouding bruto - netto					
	(bedragen cumulatief x € 1.000)	t/m 2013	2014	2015/ 2016	totaal
Bezuinigingsopdracht raad (netto)		6.500	2.000	1.800	10.300
Bruto te bezuinigen op de bedrijfsvoering		8.500	2.700	3.900	15.100

Beleidsparagraaf 6 Investeringsprogramma

Inleiding
Op basis van het investeringsprogramma in de begroting 2015 wordt in deze beleidsparagraaf inzicht gegeven in het verloop van de investeringen in 2014 en 2015 en de gevolgen voor 2016-2019.
De investeringen worden in deze paragraaf integraal in beeld gebracht waarbij de toe- en afname van de investeringsomvang, het verloop in jaarschijven, de verhouding eigen middelen/derden etc. inzichtelijk is gemaakt .
Deze paragraaf wordt steeds bij de begroting cq. jaarrekening geactualiseerd en geeft daarmee een voortschrijdend inzicht in het verloop van de investeringen.

Tevens gaan we in deze paragraaf in op het Stadsontwikkelfonds en op de in te stellen reserve incidentele bestedingen.
Tevens besteden wij aandacht aan het EMUsaldo en de wet HOF.

De investeringen zijn onderverdeeld in:
A. Voorgenomen projecten waarvoor middelen zijn gereserveerd, maar waarover nog besluitvorming moet plaats vinden in de loop van 2014 of later (inclusief nog vrije middelen t.b.v bestedingsvoornemens in reserves)
B. Lopende projecten waarover t/m juli 2014 besluitvorming heeft plaats gevonden
C. Vervangingsinvesteringen.

A Voorgenomen projecten PPN waarover nog besluitvorming plaats moet vinden:

Voorgenomen investeringen PPN (investeringsbedrag)	Gemeentelijke investering 2015	Resterend 2016 – 2018	Externe middelen	Totaal	Go / no go moment
Binnenstad uitvoeringsmaatregelen(1)	1.010.000	pm		1.010.000	2015
1e tranche Spoorzone (2)			950.000	950.000	2015
Campus Windesheim looproute (3)	25.000	1.660.000		1.685.000	2015
N35 (4)		250.000		250.000	Afh. van prov.
Doorstroomassen(5)	206.000	137.000	3.877.000	4.220.000	Per deelproject
Beter Benutten (6)	1.639.000		6.229.000	7.868.000	april 2015
Verkeersveiligheid (7)	437.000		541.000	978.000	April 2015
Onderwijshuisvestingsplan (8)		Pm			Begroting 2016 ev

Structurele gemeentelijke lasten van bovenstaande voorgenomen investeringen (cumulatief)	2014	2015	2016	2017	2018
Onderwijshuisvestingsplan	-		pm		

Toelichting op de voorgenomen investeringen
1. Binnenstad uitvoering:
   De benodigde middelen voor de binnenstad bestaan deels uit capaciteit en deels uit uitvoeringsmiddelen.
   Voor de uitvoering van het binnenstadsprogramma is 4 x € 500.000 beschikbaar gesteld voor de jaren 2012- 2015. Een dergelijk uitvoeringsbudget is nodig om snel te kunnen inspelen op kansen en als hefboom voor ontwikkelingen van derden. In het kader van Initiatiefrijk Zwolle worden initiatieven uit de stad gestimuleerd. Besluitvorming over de eerste jaarschijf van € 500.000 heeft plaatsgevonden in verband met de aanleg van de kunstroute station – binnenstad. Vanuit de tweede jaarschijf is € 455.000 beschikbaar gesteld voor de Oude Vismarkt/Koningsplein en € 45.000 voor de uitvoering van fietsparkeren en openbare ruimte Grote Kerkplein.
   De opgaven voor de binnenstad worden steeds meer bekeken vanuit een nieuwe ambitie en focus waarbij vooral wordt ingezet op kort cyclische processen en hotspots. In 2015 wordt deze nieuwe ambitie onderzocht en uitgewerkt in een visie. Dit betekent dat het programma voor 2015 en 2016 is aangepast. Het aangepaste programma kan in 2015 worden opgepakt vanuit de resterende beschikbare middelen. Bij de PPN in 2015 worden extra incidentele middelen voor 2016 aangevraagd. Op basis van de nieuwe visie zal in april 2016 bij de PPN een verdere invulling voor 2017 en verder worden voorgelegd.
   Voor de coördinatie, communicatie, projectleiding en begeleiding van nieuwe initiatieven was voor 2015 nog een planbegeleidingsbudget beschikbaar. Vanuit het coalitieakkoord is een onderzoek gestart naar de structurele lasten waaronder de personele inzet, die met het programmamanagement binnenstad gemoeid zijn. Voor 2016 is de planbegeleiding binnen de bestaande middelen opgelost. In de PPN 2017-2020 zullen wij nader ingaan op het vervolg.
2. Spoorzone 1e tranche:
   De raad heeft op 21 januari 2013 een krediet van € 4.2 mln. beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van zogenaamde no regret maatregelen in de reizigerstunnel zuidzijde (1e scope-interventie). Deze investering wordt gedekt uit de provinciale ontwikkelingsbijdrage Spoorzone (1e en 2e tranche).

Vanuit de 1e tranche is nog een bijdrage van € 950.000 gereserveerd voor verbetering van de ruimtelijke kwaliteit voor gebied Noordzijde in aansluiting op reizigerstunnel.

3. Looproute Campus-Windesheim:
   Dit project loopt mee in de planvorming van de Spoorzone, maar is geen onderdeel van de businesscase. Bij de vaststelling van het investeringsvoorstel Spoorzone is besloten de definitieve keuze over een alternatieve route te maken op basis van een nader onderzoek. Onderzocht zal worden: nut en noodzaak, ruimtelijke en technische inpassing, programma van eisen en kosten / dekking. Hiervoor zal in 2015 een apart voorstel aan de raad worden voorgelegd.
4. N35:
   De besluitvorming over de gereserveerde bijdrage in het tekort van het provinciale project van €250.000 (als onderdeel van de pakketafspraken met het rijk) zal op zijn vroegst eind 2015, begin 2016 kunnen plaatsvinden, wanneer de oplevering van de N35 gepland staat.
5. Doorstroomassen:
   Het totale project bedraagt €15 mln. waarvan €1,2 mln. gemeentelijke middelen en 13,8 provinciale subsidie. Besluitvorming vindt plaats per deelproject. Inmiddels heeft besluitvorming plaatsgevonden over het werkplan 2011-2014 en over de uitvoering van de projecten Katerdijk, Pannenkoekendijk en Harm Smeengekade. Voor de komende periode worden de projecten Willemskade en de oosterlijke doorstroomas voorbereid.
6. Beter Benutten:
   Samen met het rijk wordt een vervolg-programma Beter benutten voor de periode 2015-2017 opgesteld. De aanvragen voor cofinanciering bij rijk en provincie hebben eind 2014 plaatsgevonden. Het gemeentelijk financieel aandeel in het programma bedraagt € 1,9 mln. waarvan € 285.000 afkomstig is uit bestaande budgetten.
7. Onderwijshuisvesting:
   De investeringen onderwijshuisvesting worden jaarlijks vastgesteld door actualisatie van het masterplan onderwijshuisvesting. Het onderwijshuisvestingsprogramma 2015 is inmiddels grotendeels vastgesteld en verwerkt in de lopende projecten. Het programma 2016 zal eind 2015 aan de raad worden voorgelegd met een totaalkrediet. Naast het huisvestingsprogramma 2015 staan de volgende investeringen voor de komende jaren vermeld in het masterplan OHV: Talentstad € 2,8 mln. en CCC € 2,6 mln., huisvestingsprogramma 2016 t/m 2018. De lasten van de geraamde investeringen t/m 2017 zijn gedekt. Voor investeringen vanaf 2018 zal de dekking bij de komende perspectiefnota's worden afgewogen.

B Lopende projecten:
Onder deze categorie vallen de investeringskredieten (exclusief de grondexploitaties) waarover de raad al een besluit heeft genomen. Deze projecten worden gestart of zijn al in uitvoering. De investeringen vinden gefaseerd over meerdere jaren plaats in zogenoemde jaarschijven.
Per 31/12/2014 staat er in totaal voor € 282 mln. aan lopende investeringen uit. Het gaat dan om de restantkredieten per 31/12/2013 (€148 mln.) aangevuld met nieuwe kredieten van genomen raadsbesluiten in 2014 (€ 134 mln.). De stijging van de investeringen komt voort uit besluiten voor een aantal grote projecten waaronder de Spoorzone, structuurvisie, Vechtcorridor, N340, Gebiedsontwikkeling IJsselvechtdelta, doorstroming OV lange termijn, en onderwijshuisvesting.

In 2014 waren de werkelijke investeringsuitgaven €49 mln. en is voor € 2 mln. aan lopende kredieten afgesloten. Per saldo resteert ultimo 2014 € 232 mln. aan restantkredieten.

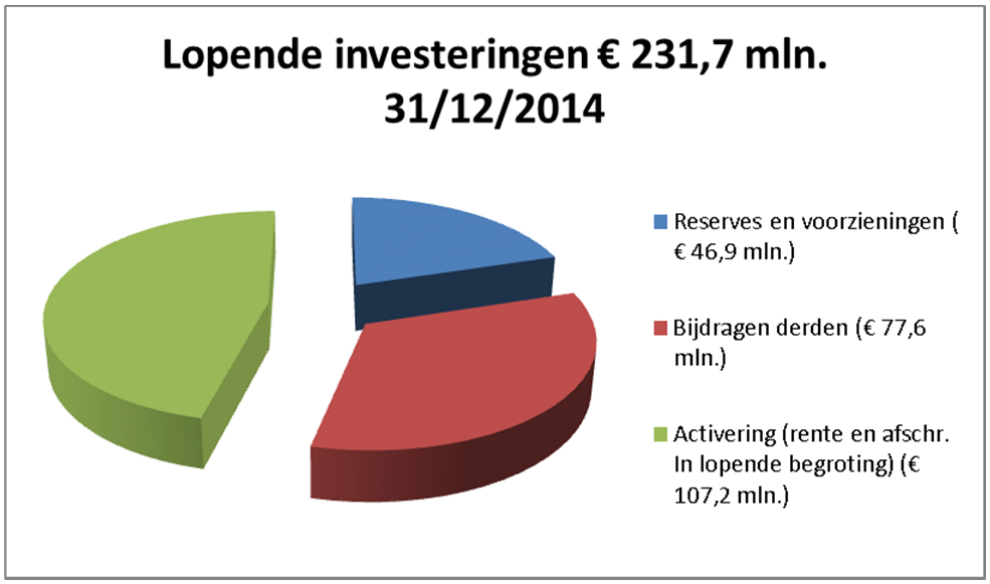

De investeringsuitgaven waren voor 2014 geraamd op € 89 mln. In werkelijkheid is €49 mln. uitgegeven. De lagere uitgaven zijn vooral het gevolg van het in de tijd doorschuiven van een aantal grote projecten.
Onder het financieel jaarverslag is een samenvatting van de restantkredieten (incl. toelichting) opgenomen en per programma is een nadere specificatie per project opgenomen.

Relevante ontwikkelingen lopende projecten:
Hieronder wordt een aantal specifieke projecten toegelicht in verband met het wijzigen van de projectopzet cq. nieuwe ontwikkelingen. De voortgang cq. afwijkingen op projecten worden eveneens toegelicht in de voortgangsrapportage projecten (**http://bit.ly/PnCQSY**) en de Beleidsrapportage.

Voortgang investeringsbesluit Spoorzone:
Aan de hand van de rapportage "Stad en Spoor verbonden" van 9 april 2013, die wordt gedragen door de samenwerkingspartners provincie Overijssel, NS Stations en ProRail, is het Investeringsvoorstel Spoorzone opgesteld. Hierover heeft de gemeenteraad op 30 september 2013 een besluit genomen en daarbij een krediet van € 101,6 mln. beschikbaar gesteld. Deze investering wordt gedekt door bijdragen van: de provincie Overijssel van € 45 mln. de gemeente van € 45 mln, het ministerie van I&M van € 8,4 mln (fietsparkeren) en derden van € 3,2 mln. De gemeentelijke bijdrage wordt gedekt door vanaf 2015 structureel € 3 mln. per jaar uit te trekken.
Uit het totaalkrediet is op 30 september 2013 een deelkrediet van € 2,0 mln. beschikbaar gesteld voor de voorbereidingskosten in 2013 en 2014. Als vervolg op zogenaamde no-regret maatregelen in de reizigerstunnel zuidzijde (1e scope-interventie)de heeft de raad op 17 februari 2014 kredieten beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de 2e fase van de scope-interventie reizigerstunnel (€ 6.460.000) en het slopen van de oude reizigerstunnel (€ 100.000). Op basis hiervan is het krediet gewijzigd van € 101,6 mln. in 100,6 mln. (€ 1,0 mln. lagere bijdrage NS). Hiervan is inmiddels € 8,560 aan krediet vastgesteld zodat gereserveerd blijft € 92,557 voor toekomstige investeringen.
De investeringsvoorstellen zullen gefaseerd worden voorgelegd aan de raad. Per planelement zal op basis van een programma met kostenraming en risicoberekening een kredietvoorstel worden gedaan.
Overeenkomstig de motie van 30 september 2013 over de projectbeheersing, aangenomen bij behandeling van de krediet aanvraag van de Spoorzone, zal voor het project Spoorzone een aparte verantwoording via voortgangsrapportages plaatsvinden. Inmiddels is een integraal plan van aanpak opgesteld om het investeringsbesluit om te zetten in een pakket van samenhangende activiteiten, leidend tot tijdige en doelmatige realisatie. De raad heeft op 10 maart 2014 kennis genomen van dit plan van aanpak en de wijze van uitvoering, inclusief de afdoening van de op 30 september 2013 aangenomen motie.
In voorjaar 2015 en najaar 2015 (en de hierna volgende momenten) zal worden gerapporteerd waarbij ook informatie wordt toegevoegd over de uitkomsten van de risico-scan.

C Vervangingsinvesteringen
Vanwege (economische) veroudering, slijtage worden jaarlijks vervangingsinvesteringen gedaan om bijvoorbeeld de veiligheid, de bedrijfsvoering etc. te waarborgen. Een deel van de vervangingsinvesteringen loopt via de daarvoor ingestelde onderhoudsreserves, voor het andere deel worden investeringskredieten aangevraagd, waarvan de lasten gedekt zijn uit de jaarlijks te ramen vervangingsbudgetten. De vervangingsinvesteringen hebben in hoofdzaak betrekking op het beheer in de openbare ruimte, onderwijshuisvesting en de bedrijfsvoering.
De vervangingsinvesteringen maken onderdeel uit van de lopende projecten en zijn integraal onder onderdeel B opgenomen

Stadsontwikkelfonds
Omdat wij de samenleving uitnodigen om de stad op een toekomstbestendige manier te (helpen)ontwikkelen is in het coalitieakkoord de werking van het bestaande stadsontwikkelfonds verruimd. Met het fonds wordt beoogd een financiële bijdrage te leveren aan grote en kleine initiatieven die samen de stad tot bloei brengen. Daarmee creëren we een hefboom voor investeringen van onze partners.

Doelstelling van het fonds is het (tussentijds) mogelijk maken van initiatieven en projecten die een bijdrage leveren aan de sociale, economische en/of fysieke ontwikkeling van (delen van) de stad. Het stadsontwikkelfonds bevat ongeoormerkte middelen, opdat gedurende het gehele jaar besluiten door de raad kunnen worden genomen, waardoor flexibel kan worden ingespeeld op kansen die zich voordoen.

De verwachting is dat de diversiteit aan initiatieven groot zal zijn. Als richtlijn om middelen beschikbaar te stellen gelden de volgende criteria:

- Het initiatief op sociaal, economisch en/of fysiek gebied dient de ontwikkeling van de stad en past binnen de gemeentelijke ambities zoals neergelegd in de vier agenda's.(zie hoofdstuk van coalitieakkoord naar PPN)
- Het initiatief levert rendement op voor een groot deel van de stad
- Het initiatief kan verdere ontwikkelingen in de stad aanjagen.
- Het initiatief is binnen een jaar uitvoerbaar.
- De financiële bijdrage van de gemeente aan het initiatief bedraagt in principe maximaal 50% van het totaal (inclusief gemeentelijke uitvoeringskosten). Hierbij wordt ervan uitgegaan dat de initiatiefnemer het grootste deel van de kosten voor zijn/haar rekening neemt. Het college kan gelet op het belang van een initiatief voorstellen doen om van dit percentage af te wijken.
- Het betreft investeringsprojecten die met cofinanciering van mede overheden (doorgaans provincie en eu) gerealiseerd kunnen worden en passen binnen de ambities van Zwolle.

Opdat ook kleine initiatieven, waarvan de gemeentelijke bijdrage kleiner is dan € 15.000 gehonoreerd kunnen worden, zonderen we een deel van het Stadsontwikkelfonds af ter waarde van € 150.000. Tevens stemmen wij de bestedingen af met het budget burgercontacten in het kader van initiatiefrijk Zwolle.
Bij de PPN worden potentiële projecten zoveel mogelijk aangegeven. Er is geen sprake van voorbeslag. Om kansen die zich voordoen te kunnen benutten, kan het college ook tussentijds voorstellen aan de raad doen, waarbij dekking via het Stadsontwikkelfonds plaats vindt.

Stadsontwikkelfonds	
Stand per 31-12-2014	€ 4.981.000
Geoormerkte gelden o.b.v. raads-/collegebesluiten:	
• N 35 (reservering, nog geen definitief besluit)	-/-€ 250.000
• Versnelling sociale woningbouw (collegebesluit maart 2015)	-/-€ 1.500.000
Beschikbare vrije ruimte	€ 3.231.000
Aanvulling tot € 5 mln. bij begroting 2015	€ 269.000
Totaal vrije ruimte in stadsontwikkelfonds	**€ 3.500.000**

Wet HOF en emu-saldo

De Wet Houdbare OverheidsFinanciën (HOF) is een vervolg op de Europese afspraak om de stabiliteit in de Eurozone te handhaven. De Europese afspraak houdt in dat de nationale begrotingen maximaal een negatief EMU-schuld mogen hebben van 3% en op termijn moet worden afgebouwd naar 0%. Voor 2015 is de norm 3%.
Eind 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel om de begrotingsnorm door te vertalen naar de gemeenten als totaal en andere decentrale overheden (eveneens als totaal). Van een individuele norm per gemeente is geen sprake evenmin dat er sancties aan een gemeente kunnen worden opgelegd. Indien de begrotingsnorm van de decentrale overheden als totaal structureel worden overschreden dan zal het rijk met de medeoverheden in overleg treden hoe de overschrijding terug te dringen.
Begin 2015 heeft de Tweede Kamer een wetswijziging indien sprake is van herhaaldelijke overschrijding van het EMU-plafond de nationale sanctie voor gemeenten te vervangen door een correctiemechanisme. Dat correctiemechanisme kan op in het uiterste geval een korting op het gemeentefonds inhouden.
Wel is per gemeente een referentiewaarde (negatieve kasstroom) aangegeven. Voor Zwolle is de referentiewaarde voor 2015 bepaald op € 17,4 mln. negatief. (was in 2014: € 15 mln. en daarvoor € 19 mln.) De referentiewaarde is een indicatie van het aandeel dat een gemeente op basis van het begrotingstotaal in de gezamenlijke tekortnorm heeft.
Onderstaand is de ontwikkeling van het EMU-saldo van Zwolle afgezet tegen de referentiewaarde.

EMU – saldo Zwolle	2012	2013	2014
EMU-tekort / overschot	-28	10	18
Referentiewaarde Zwolle	-19	-19	-15
Tekort / overschot	-9	29	33

Vanaf 2013 is sprake van een EMU-overschot, dat zich vertaald in een lagere schuldpositie. In het bijlagenboek is een nadere onderbouwing van het EMU-saldo voor 2014 opgenomen.

Programmaverantwoording

De stad

Programma 1 Volkshuisvesting

Beleidsverantwoording

Algemeen

In 2014 is de woningmarkt aan een voorzichtig herstel begonnen. Het herstel is met name zichtbaar in de bestaande markt, maar ook de nieuwbouw lijkt aan te trekken. In Zwolle is bijvoorbeeld het project Schellerhart in Zwolle Zuid in succesvol in verkoop gaan. In Stadshagen is veel behoefte aan woningen in het goedkopere segment. Qua realisatie is de oplevering van het studentencomplex aan de Roelenweg een mijlpaal. Mede daardoor is de woningproductie in 2014 gestegen tot 619 woningen (ruim boven het streefcijfer van 450).
Met de corporaties is gestart met het proces om te komen tot aankoop van gemeentelijke gronden en panden met als doel 250-300 extra sociale huurwoningen in de bestaande stad te realiseren (versnellingsactie). Met de corporaties is daarnaast gestart met de Betaalbaarheidsagenda met als doel het wonen voor de laagste inkomens in de stad betaalbaar te krijgen en te houden. Voor wonen en zorg hebben 29 partijen onder de noemer van WWZ038 samenwerkingsafspraken gemaakt over de gevolgen van scheiden van wonen en zorg.

Relevante kaderstellende nota's

- De Zwolse Woonagenda 2013-2017
- Prestatieafspraken met de provincie 2010-2015
- Prestatieafspraken gemeente - woningcorporaties 2012-2015
- Structuurplan Zwolle 2020
- Programma's, overeenkomsten en (ruimtelijke) plannen voor de grotere woningbouwprojecten, bijvoorbeeld Stadshagen

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Zwolle blijft bouwen: nieuwbouwprogramma en bevorderen (Collectief) Particulier Opdrachtgeverschap (CPO)

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Keuzevrijheid voor de woonconsument: in ieder woonmilieu is aanbod.		
Streefdoel/indicator		
Toevoegen van netto minimaal 400 woningen per jaar (2013 t/m 2017), waarvan 180 in Stadshagen. Indien nodig keuzes maken, faseren en doseren van projecten.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In 2013 worden naar verwachting (aug. 2013) tussen 400 en 500 woningen opgeleverd.	De nieuwe norm voor de productie bedraagt 400 woningen per jaar: Opleveren van 180 nieuwe woningen in Stadshagen. Opleveren van 220 nieuwe woningen in overig Zwolle.	In 2014 zijn 619 nieuwe woningen gerealiseerd. (een deel hiervan is de oplevering van de studentenwoningen aan de Pannekoekendijk)

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Keuzevrijheid voor de woonconsument: stimuleren van (collectief) particulier opdrachtgeverschap.		
Streefdoel/indicator		
In periode 2012-2015 zijn twee projecten voor CPO zijn gerealiseerd of in aanbouw (prestatieafspraak met provincie).		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
CPO project Mens- en Milieuvriendelijk Wonen Trapjeswijk wordt in 2013 opgeleverd.	CPO projecten 'Krasse Knarren' en woonwagenlocaties Werkerhoven faciliteren.'	Krasse Knarren groep heeft in 2014 binnen het uitgiftebeleid van de Aa-bad locatie de mogelijkheid gekregen om met een haalbaar voorstel te komen. De termijn hiervoor loopt door tot in 2015. Woonwagenlocatie Werkerhoven is gerealiseerd.

Streefdoel/indicator		
Minimaal 11% van de nieuwbouwwoningen wordt gerealiseerd via particulier opdrachtgeverschap.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In het nieuwbouwprogramma is 8% opgenomen als particulier opdrachtgeverschap	Voldoende kavels op verschillende locaties en in verschillende prijsklassen blijven aanbieden aan particulieren.	Op acht locaties en in verschillende prijsklassen zijn er in 2014 kavels aangeboden. In totaal zijn er drie kavels verkocht, 2 aan het Rozenpad Westenholte en 1 in Breecamp Oost.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Een evenwichtige bevolkingsopbouw in de stad: aanbod van nieuwbouwwoningen voor diverse doelgroepen.		
Streefdoel/indicator		
Het nieuwbouwprogramma bevat een gemiddelde toevoeging van structurele 75 studenteneenheden per jaar. Voor de periode 2011-2015 worden minimaal 375 structurele studenteneenheden toegevoegd.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In 2013 is het project studentenhuisvesting Burg. Roelenweg/Pannekoekendijk gestart.	75 eenheden per jaar.	Complex A tot C is opgeleverd. In totaal zijn dit 375 studentenwoningen.

Aandacht voor de sociale voorraad

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Voor de lagere inkomensgroepen in de stad blijft de voorraad sociale huurwoningen minimaal op peil.		
Streefdoel/indicator		
De ambitie is dat het aantal sociale huurwoningen in 2017 groeit tot circa 17.650-17.750 woningen.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Ambitie uitgesproken dat het aantal sociale huurwoningen tot 2017 stijgt tot circa 17.650 – 17.750.	Netto 30 à 50 sociale huurwoningen toevoegen.	Er zijn netto 161 sociale huurwoningen toegevoegd: - 323 nieuwbouwwoningen(dit is inclusief 206 studentenwoningen, toren A en B aan de Pannekoekendijk) - 70 sloopwoningen (binnenhofjes) - 92 woningen verkocht.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Betere toegang tot de woningmarkt voor starters.		
Streefdoel/indicator		
Voor nieuwbouw en bestaande woningen binnen de bestaande voorraad is de starterslening beschikbaar.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In 2013 zijn tot 1 september 2013 50 startersleningen verstrekt en 5 aanvragen in behandeling.	Budget beschikbaar voor verstrekken van 120 startersleningen.	Er zijn 110 startersleningen verstrekt.

Duurzaamheid en energiebesparing in de woningvoorraad

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
20% CO_2 reductie in Zwolle in 2020 t.o.v. 1990.		
Streefdoel/indicator		
In bestaande woningvoorraad van corporaties zijn alle woningen in 2020 verbeterd naar label B of minimaal 2 labelstappen vooruit gegaan.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
2012/2013: 450 woningen zijn verbeterd tot label B of hoger. 460 woningen zijn twee labels vooruit gegaan tot label C.	Prestatieafspraken met de corporaties voor 2012-2015.	deltaWonen: 159 woningen met D, E, F en G-label opgewaardeerd naar minimaal label B. Vraaggestuurde verbeteringen: Bewoners kunnen met ingang 2014 zelf zonnepanelen bestellen met huurverhoging (75% van energiereductie), mits dakligging zich daarvoor leent. Men gaat er wat betreft elektrakosten 25% op vooruit. Openbaar Belang: 139 woningen energetisch verbeterd. SWZ: 416 woningen met D, E, F of G-label zijn opgewaardeerd naar A, B of C-label. Totaal gaat het om: 714 woningen

Streefdoel/indicator		
In 2015 zijn in 1200 woningen in de particuliere voorraad energiebesparende maatregelen uitgevoerd.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In de periode 2010 tot en met 2012 zijn 327 particuliere woningen verbeterd met de subsidieregeling duurzaamheid bestaande woningen.	Vanaf 1 oktober 2012 worden particulieren via de Overijsselse Aanpak 2.0 gestimuleerd tot het verbeteren van hun woning. Verwachting is dat jaarlijks 400-500 woningen in Zwolle worden verbeterd met de regeling van de provincie Overijssel (verbeter en bespaar),	Van 1 oktober 2012 tot 30 november 2014 zijn aan 962 woningeigenaren subsidies toegekend in het kader van de Overijsselse aanpak 2.0
Streefdoel/indicator		
In 2015 is de bouw van 600 woningen gestart van woningen met een EPC lager dan 0,6 door de inzet van extra duurzaamheidsmaatregelen.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In 2012 is voor 181 nieuwe woningen subsidie verleend, waarvan 50 corporatiewoningen. In 2013 is voor 34 koopwoningen subsidie verleend.	Start bouw woningen met subsidie voor extra duurzaamheidsmaatregelen; het beschikbare budget bedraagt per 1 september 2013 nog € 455.000.	

Natuurlijke wijkvernieuwing in de bestaande voorraad

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Bevorderen van een toename van de woonkwaliteit in de bestaande wijken volgens de principes van natuurlijke wijkvernieuwing: het vernieuwingsproces verloopt op organische wijze, beheer en ontwikkeling worden samen genomen en het aanboren van de kracht en de eigen investeringen van bewoners komt meer centraal te staan.		
Streefdoel/indicator		
Op basis van de monitoringsuitkomsten van het Buurt voor buurt -onderzoek en het Early Warning wordt gekeken op welke plekken in de stad sprake is van een negatieve score door fysieke kenmerken. Op die plekken wordt ingezet op de verbetering van de fysieke aspecten met als doel bij de volgende monitoring tot betere scores te komen.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Uitkomsten Buurt voor buurt 2012 en Early warning 2011 en de genoemde waarden daarin t.a.v. fysieke aspecten.	Buurt voor buurt 2014 en Early Warning zijn tweejaarlijkse onderzoeken.	Corporaties hebben geparticipeerd in diverse leefbaarheidsprojecten in buurten en wijken. Een aantal voorbeelden: uitvoeringsteam Holtenbroek III, Breecamp Oost, Zwolle Zuid (democratenlaan, Regentenstraat), bewonersparticipatie Westenholte. Fysieke projecten: onder andere verder continueren van wijkvernieuwing Dieze Oost, afronden Muziekwijk, verdere planvorming Bachlaan.

Wonen en zorg

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Mensen met een beperking in staat stellen zo lang mogelijk zelfstandig te wonen.		
Streefdoel/indicator		
In 2015 woont minimaal 50% van de Zwolse huishoudens in enigerlei vorm van een woonservicegebied.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
	Minimaal 50% woont in een woonservicegebied.	Het woonlastenexperiment is toegevoegd aan de projectenlijst van woonservicegebieden. In totaal zijn er 24 projecten gesubsidieerd waarvan eind 2014 13 gerealiseerd.
	Verbeteren voorzieningenniveau binnen de bestaande woonservicegebieden.	
Streefdoel/indicator		
Het nieuwbouwprogramma bevat een gemiddelde toevoeging van 100 seniorenwoningen per jaar. Voor de periode 2011-2015 worden minimaal 500 woningen toegevoegd die geschikt zijn voor senioren.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In 2013 zijn circa 150 woningen opgeleverd (incl. zorgeenheden van IJsselheem).	Toevoegen van 100 woningen die geschikt zijn voor senioren.	Er zijn 64 woningen geschikt voor senioren opgeleverd. (gelijkvloerse woning of appartement met lift)
Streefdoel/indicator		
Tot 2015 worden gemiddeld 40 wooneenheden voor bijzondere doelgroepen aan de woningvoorraad toegevoegd door nieuwbouw of gebruik van woningen in de bestaande voorraad.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In 2013 zijn 74 zorgeenheden opgeleverd.	Toevoeging van 40 eenheden (zie j).	29 zorgwoningen opgeleverd aan de staatsmanlaan (Frion)

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	2.912	1.774	3.199	2.312	3.113	2.244	86	-68	18
Reservemutaties	1.298	315	1.450	220	1.419	155	31	-65	-34
Gerealiseerd resultaat	4.211	2.089	4.649	2.532	4.532	2.399	117	-132	-15

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Bijzondere doelgroepen		7	7			7
Bestuursdwang	3	-8	-5			-5
Woningbouwprogrammering	-8		-8		-3	-11
Beleid stedelijke vernieuwing	51	-26	25	-2	-31	-8
Doelgroepenbeleid	41	-41		33	-30	3
Woningexpl.toegel.instellingen						
Totaal	86	-68	18	31	-65	-15

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Beleid stedelijke vernieuwing	51	I	Het bedrag ad, € 51 bestaat uit een voordeel op rentelasten ad. € 19 door de liquidatie van de NV Wonen boven winkels en een bedrag € 32 inhuur derden. Door de liquidatie zijn de rente opbrengsten ook € 26 lager waardoor er een klein te kort is ontstaan op het onderdeel rente ad. € 8. De kosten inhuur derden worden gedekt uit de ISV reserve. Doordat er minder kosten waren is er ook al minder uit de reserve ISV onttrokken.

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Woonservicegebieden	310		74	236	181	55	
Trapjeswoningen Holtenbroek	3.451	13	19	3.445	1.583	1.862	
Herstruct.Ittersum.landen Noord	621		203	418	418		
Marslanden startnotitie Alm.kanaal	14		14	afgesloten			
Regulering walgebruik woonboten		125	28	97		97	
Versnellingsactie sociale huur		90	30	60		60	
	4.396	228	368	4.256	2.182	2.074	0

Project	Bedrag	Besluit	Toelichting
Trapjeswoningen Holtenbroek	13	Berap 2013-1	overheveling GREX H'broek
Regulering walgebruik woonboten	125	Rb. 10-3-2014	
Versnellingsactie sociale huur	30	BW 24-6-2014	
Versnellingsactie sociale huur	60	BW 9-9-2014	
	228		

Project	Bedrag
Marslanden startnotitie Almeloos kanaal	0
	0

Verantwoording (alle restantkredieten ouder dan 3 jaar en belangrijke restant kredieten korter dan 3 jaar)

Woonservicegebieden
De raad van Zwolle heeft in mei 2011 gezamenlijk met de visie woonservicegebieden 2011-2015 de subsidie-deelverordening woonservicegebieden 2011-2015 vastgesteld. Dit om een impuls te geven aan de ontwikkeling van woonservicegebieden in Zwolle. Het restantbedrag ad. € 236.000 wordt in 2015 ingezet voor projecten/ investeringen in Zwolle ter versterking van woonservicegebieden

Trapjeswoningen
De ontwikkeling van de muziekwijk heeft vertraging opgelopen. Naar verwachting kan het project eind 2015 worden afgerond. Voor de herontwikkeling van het totale gebied ontvangt SWZ een subsidie. Deze wordt betaald na juridische levering van de openbare ruimte.

Herstructurering Ittersummerlanden
De werkzaamheden omtrent de herinrichting Staatsmanlaan vinden plaats volgens planning. De start van de bouw van de woningen heeft in 2014 plaats gevonden. Naar verwachting wordt het project in 2015 afgerond.

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

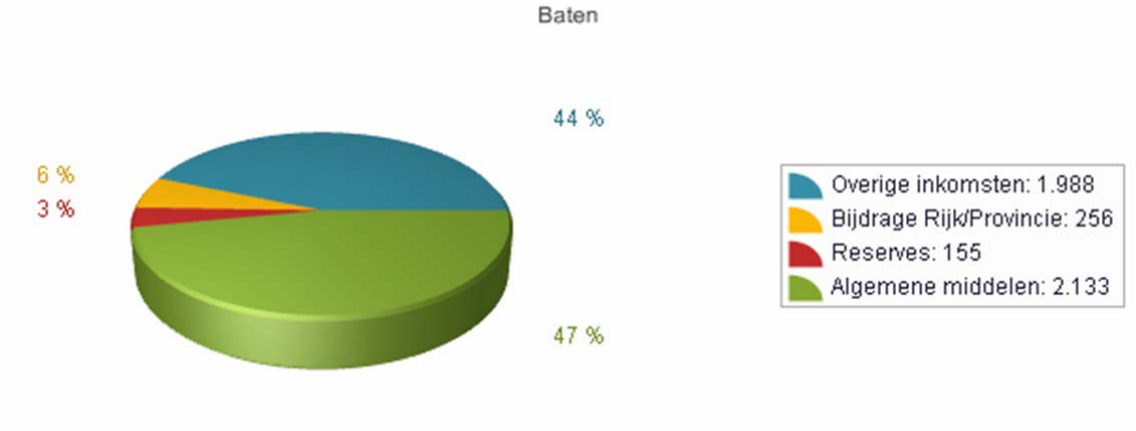

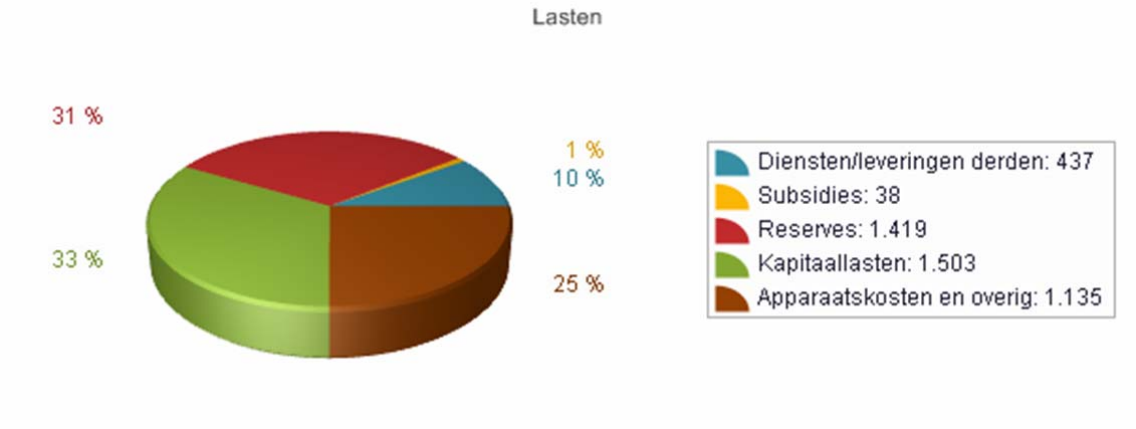

Programma 2 Economie

Beleidsverantwoording

Algemeen

De omvang van de Nederlandse economie is in 2014 naar verwachting met ¾% gegroeid ten opzichte van het jaar ervoor. Dit voorzichtige herstel van de economie is ook in de regio Zwolle merkbaar. In Overijssel is in 2014 de werkgelegenheid met 0,6% gedaald tot een totaal aantal banen van 536.800. Het is een minder sterke afname dan vorig jaar (-1,1%). Het aantal bedrijven is wel gegroeid met 2,5%. De groei kwam door een blijvende stijging van het aantal eenmanszaken. Vanaf januari tot oktober 2014 is de werkloosheid in Overijssel gedaald. Deze ontwikkeling volgt de landelijke ontwikkeling van het werkloosheidspercentage.

Een andere indicator van economisch herstel in 2014 betreft het consumentenvertrouwen. Het consumentenvertrouwen in de economie wordt maandelijks gemeten door het Centraal Bureau van de Statistiek (CBS) en geeft aan of consumenten positiever of negatiever zijn gaan denken over de economie en hun eigen financiële situatie. Het vertrouwen van consumenten is in 2014 verder toegenomen. Sinds juli 2013 verbeterde de stemming zowel in Nederland als in Overijssel vrijwel onafgebroken. Wel zijn er nog altijd meer pessimisten dan optimisten. Ook de koopbereidheid is toegenomen. De Overijsselse consument is iets pessimistischer dan een gemiddelde Nederlandse consument.

De inzet van de gemeente Zwolle is er in 2014 op gericht geweest een concurrerend en gunstig vestigingsklimaat voor bedrijven aan te bieden. Zwolle heeft na Haarlemmermeer (vanwege de aanwezigheid van luchthaven Schiphol) over 2013 gerekend de sterkste lokale economie van Nederland, zo bleek in de publicatie van Elsevier/Bureau Louter in 2014. En ook de regio Zwolle scoort in de top van sterkste economische gebieden van het land. Dit sterke economische fundament is nodig om bedrijven te boeien en te behouden voor de economische regio.

Enerzijds moeten bedrijven alle zeilen bijzetten om de onderneming levensvatbaar te houden. Uit oogpunt van werkgelegenheidsontwikkeling heeft de gemeente er groot belang bij dat bedrijven daar in slagen. In dat kader is het een belangrijk gegeven dat Zwolle begin 2014 werd uitgeroepen tot MKB-vriendelijkste stad van Nederland. Anderzijds zijn er ook bedrijven die investeren in nieuwe vestigingen, zich concentreren in bepaalde delen van het land of op een andere manier zich bezinnen op een nieuwe vestigingslocatie. In 2014 zijn er wat dat betreft goede ontwikkelingen geweest ten aanzien van de vestiging van Wehkamp.nl, RoyalHaskoning/DHV en IKEA en de ontwikkelingen rond Hornbach en in de binnenstad rond de Melkmarkt.

Samen met ondernemers, onderwijs- en onderzoeksinstellingen en overheden is in de Regio Zwolle gebouwd aan profilering van de economie door clusters te benoemen, vernieuwend ondernemerschap te stimuleren en kennisuitwisseling tussen ondernemers en kennisinstellingen te bevorderen (Kennispoort Regio Zwolle). Zwolle excelleert in Kunststoffen, Health and Care en Logistiek. Begin 2014 is het Health Innovation Park gestart. Om ondernemers in de Regio Zwolle ook te ondersteunen bij hun internationale ambities is tijdens het Regio Zwolle Congres in december 2014 NextPort Zwolle opgericht. Dit zijn elementen die de structuur van de Zwolse economie versterken.

Relevante kaderstellende nota's

- Structuurplan Zwolle 2020
- Kadernota bedrijventerreinen
- Kadernota kantoren 2011-2020
- Kadernota detailhandel 2012-2020
- Innovatieagenda The Next Step: Coalition of the Willing in de Regio Zwolle
- Horecavisie 2012-2017 Gastvrij en Vitaal
- Nota evenementenbeleid
- Beleidsnota hotels
- Toeristisch offensief
- Regionale werkgeversdienstverlening IJssel-Vecht (juni 2012)
- Rapport Zwolle bij top van Nederlandse binnensteden
- Ontwikkelingsprogramma Binnenstad 2020
- Beleidskader Commerciële Vrijetijdsvoorzieningen 2011-2025
- Beleidsregel Bed & Breakfast 2011
- Marketing en acquisitiestrategie werklocaties

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Concurrerend vestigingsklimaat voor bedrijven

Streefdoel/indicator

Top tien notering als MKB-vriendelijkste gemeente van Nederland in 2014

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
In de verkiezing van de MKB-vriendelijkste gemeente staat Zwolle in 2010-2011: 14de op de landelijke ranglijst, 3e op de lijst van 36 grote steden, 2e op de lijst voor Overijssel. Een deel van het onderzoek over 2012-2013 is in oktober 2013 bekend geworden: Zwolle staat opnieuw 2e op de lijst voor de provincie Overijssel.	In 2013-2014 staat Zwolle in de top tien van de landelijke ranglijst van MKB vriendelijkste gemeenten. Zwolle heeft een top-3 notering in de ranglijst van MKB-vriendelijkste gemeenten voor grote steden en de provincie Overijssel.	De norm voor 2013-2014 is gehaald. Zwolle is in 2013 verkozen tot MKB-vriendelijkste stad van Nederland en op één na MKB vriendelijkste gemeente van Overijssel. De prijs is in 2014 uitgereikt. De nieuwe peiling is in 2015.
Nulmeting Normenkader voor Bedrijven 2009: 6,9. De éénmeting Normenkader is in 2013 opgeleverd en daarbij is op zes van de tien normen voldoende gescoord (ten opzichte van vier voldoendes in 2009). Op de norm klanttevredenheid scoorde de gemeente een 7,3. In 2012 bezochten 18.773 personen het bedrijvenloket (een stijging van 77% ten opzichte van 2011). 'Ondernemen' op zwolle.nl is in 2012 15.172 bezocht (stijging van 36% ten opzichte van 2011).	Bij de 3e meting Normenkader (2014 of 2015) is het waarderingscijfer voor de klanttevredenheid bij de doelgroep ondernemers gestegen tot 8. Het aantal bezoekers en afnemers (via E-herkenning) van het digitaal bedrijvenloket is in 2014 met 10% gestegen.	In 2014 is een eigen ondernemerspeiling uitgezet waarmee ook deelnemers voor een Ondernemerspanel zijn geïnventariseerd. Dit panel dient als populatie voor het stelselmatig peilen van de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers. Samen met de nieuwe Economische index vervangt dit instrument externe onderzoeken die de gemeente ad hoc worden aangeboden. Er vindt (landelijk) geen nieuwe meting Normenkader plaats. Door de migratie van de website zijn geen cijfers beschikbaar van het effect zwolle.nl voor ondernemers. Per 2015 zijn nieuwe metingen weer mogelijk.
Nieuwbouw van kantoren op kantorenlocaties in Zwolle heeft in 2012 niet plaatsgevonden.	Periode 2012-2017: er zijn geen concrete plannen voor nieuwbouw kantoren (uitgifte particulier en gemeente).	In 2014 zijn geen nieuwe kantoren gebouwd en zijn er voor de periode tot 2017 geen concrete nieuwbouwplannen in Zwolle.
Kantorenleegstand is medio 2013 16% (123.000 m²) in Zwolle).	Leegstandspercentage kantoren in Zwolle komt overeen met het landelijk gemiddelde percentage.	Leegstandspercentage in Zwolle is in 2014 gestegen tot circa 16,2%, net boven het landelijke gemiddelde. Circa 10.000 m² kantoren zijn uit de markt genomen en worden de komende jaren getransformeerd naar medische en woonfuncties.
De uitgifte van bedrijventerreinen is in 2012 0,4 hectare. De uitgifte van bedrijventerreinen is in 2013 voorzien op 1 hectare.	Met de herprogrammering is de prognose voor de periode 2012-2017 bijgesteld naar 3 hectare uitgifte van gemeentelijk bedrijventerrein.	2013 is met 5,7 hectare (ha) uitgifte op Hessenpoort (eerste verkoop Wehkamp en Kuehne+Nagel) en 2.250 m2 op Marslanden G (De Haan en Kip2Day) ruimschoots voldaan aan de prognose van 3 ha. uitgifte per jaar. In 2014 is op Hessenpoort 1,4 ha. verkocht (tweede verkoop Wehkamp) en op Marslanden Zuid 5.212 m2 (RKR); opgeteld circa 1 ha onder de norm. Dit wordt gecompenseerd door de verkopen van 2013. De grondverkoop aan IKEA (4,9 ha.) wordt buiten beschouwing gelaten, omdat dit valt onder het programma detailhandel.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Werkstad voor eigen inwoners en regio.		
Streefdoel/indicator		
Jaarlijkse banengroei 0,5%-punt boven landelijk gemiddelde.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
• De verhouding tussen het aantal banen en het aantal inwoners van 15 tot en met 64 jaar is op 1 april 2012 109% (109 banen voor 100 inwoners). • Groei van de werkgelegenheid in 2012 was ten opzichte van 2011 1,3%. Landelijk was de krimp -0,7%. • De toename van het aantal vestigingen in 2012 was 3,3%. Landelijk was de groei 1,5%. • In Zwolle zijn in 2012 1.096 bedrijven gestart. Dat is 11,4% van het totaal aantal ondernemingen (nationaal is die verhouding 9,3%).	• De werkgelegenheidsfunctie van Zwolle is in 2014: 108%. • Jaarlijkse groei van werkgelegenheid 0,5%-punt boven landelijk niveau. • Jaarlijkse groei van vestigingen gelijk aan landelijk gemiddelde. • In 2014 1.000 startende bedrijven.	• De werkgelegenheidsfunctie van Zwolle is in 2014: 107%. • De groei van de werkgelegenheid ligt in 2014 ten opzichte van 2013 0,5%-punt boven het landelijk niveau (in Zwolle -0,6%, landelijk -1,1%). • De groei van het aantal vestigingen is boven het landelijke gemiddelde (in 2013-2014 in Zwolle 3,7%, landelijk 1,9%).
• In maart 2012 is Polymer Science Park geopend. Polymer Science Park heeft medio 2013 24 deelnemers, waarvan 2 grote bedrijven, 20 MKB-bedrijven en 3 kennisinstellingen. • Op 13 februari 2013 heeft Deltion College subsidie ontvangen voor de oprichting van een Centrum voor Innovatief Vakmanschap Polymeren, Coatings en Composieten. • In de tweede helft van 2013 is door de kwartiermaker Health and Care een verkenning uitgevoerd naar de opzet van het Health Innovation Park in Zwolle.	De doelen voor Polymer Science Park zijn in de subsidiebeschikking d.d. 19 december 2012 vastgelegd: • In 2014 nemen er ten minste 25 partijen deel aan het cluster Polymer Science Park (8 grote bedrijven, 13 MKB-bedrijven en 4 kennisinstellingen). • Binnen het cluster worden gedurende de periode tot 2015 5 à 6 grote projecten parallel uitgevoerd; en totaal 25 projecten (waarvan minimaal 20 MKB-projecten) in drie jaar tijd. De eerste drie opleidingen van het Centrum voor Innovatief Vakmanschap Polymeren, Coatings en Composieten zijn in het seizoen 2013-2014 gestart.	Bij het Polymer Science Park zijn inmiddels 30 betalende leden aangesloten. Eind 2014 zijn er projecten met 62 verschillende bedrijven uitgevoerd en zitten er nog 45 bedrijven in de pijplijn voor nieuwe projecten. Van die 45 zijn er minimaal 15 betrokken bij een gezamenlijke aanvraag voor een Europees subsidieprogramma (EFRO). Behalve in projectvorm is er bij 50-100 bedrijven per jaar een lichte vorm van ondersteuning verleend. De kennismakingsmodule is in vier opleidingen aangeboden. In het eerste half jaar van 2014 hebben ongeveer 200 studenten een module gevolgd en in de tweede helft van het jaar ongeveer 600.
• Kennispoort Regio Zwolle organiseerde in 2012 elf kenniskringen en 28 (innovatie)bijeenkomsten. In 2013 zijn ondernemersbijeenkomst in alle zeventien gemeenten in de Regio Zwolle georganiseerd. • In 2012 zaten 53 ondernemers in een ondersteuningstraject, daarnaast heeft Kennispoort met 73 ondernemers een intakegesprek gevoerd en hebben er acht voor de klankbordcommissie gepitcht.	Kennispoort Regio Zwolle heeft een gemiddelde klanttevredenheidswaardering van > 7,0 en kent een positieve NPS (> 0). De 'Net Promoter Score' (NPS) peilt bij de respondent in welke mate hij/zij Kennispoort, haar diensten en/of instrumenten aan anderen zou aanbevelen.	Het gemiddelde rapportcijfer voor de dienstverlening van Kennispoort Regio Zwolle is 7,3. 76 procent van de ondernemers beveelt Kennispoort aan bij een collega-ondernemer.
• In 2012 is er een Next Generation Access-netwerk (NGA) (open en toekomstvast breedbandnetwerk) voor alle bedrijven en huishoudens in de bebouwde kom beschikbaar.	In 2014 nemen marktpartijen het initiatief om nieuwe netwerken (op basis van glasvezel) aan te leggen. Dit bevordert de breedbandtoegang voor particulieren en bedrijven op bedrijventerreinen.	• In Stadshagen is door Reggefiber glasvezel aangelegd. Ook zijn voorbereidingen getroffen door marktpartijen voor de uitrol van glasvezel in nieuwbouwgebieden. • De Stichting IJsseldelta Buitengebied Glas is december 2014 opgericht. Dit initiatief van burgers verkend in aansluiting op subsidiemogelijkheden bij de Provincie Overijssel de mogelijkheden voor de aanleg van glasvezel in het buitengebied.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Zwolle: koop- en recreatiecentrum van de regio		
Streefdoel/indicator		
Zwolle in 2020 bij de top tien van meest gastvrije steden van Nederland		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
• Nulsituatie 2010 (op basis van vijfjaarlijks koopstromenonderzoek): · o Binding dagelijkse goederen: 96%; o Binding niet-dagelijkse goederen: 80%; o Toevloeiing dagelijkse goederen: 13%; o Toevloeiing niet dagelijkse goederen: 49%. o 20.000 m² winkeloppervlak op Voorsterpoort (woonboulevard).	• Koopstromenonderzoek: de binding van consumenten aan Zwolle en de toevloeiing van consumenten naar Zwolle is absoluut en relatief groter geworden in 2015, vergeleken met 2010 (alleen te meten in 2015). • Realisatie van 20.000 m² nieuwe winkels op Voorsterpoort (in 2012: 0).	Binding en toevloeiing is nog niet bekend. In 2015 vindt koopstromenonderzoek plaats. Er zijn op Voorsterpoort geen winkels gerealiseerd in 2014, omdat de gesprekken met de ontwikkelaar nog niet zijn afgerond.
• Het aantal toeristische bezoekers aan Zwolle was in 2009: 1.245.000. In 2012 waren dat er 1.369.000. • Het aantal overnachtingen in hotels, B&B en campings was in 2009: 119.500 overnachtingen. In 2011 waren dat er: 138.778.	• In 2014 zijn er 1.500.000 toeristische bezoekers. • In 2014 zijn er 160.000 toeristische overnachtingen.	Het aantal bezoekers is in 2013 verder gedaald naar 1.220.000 (-10,9%) ten opzichte van 2012. Bij de benchmarksteden van Zwolle scoorden slechter: Den Bosch -11,6% en Breda -11,4%. Minder slecht dan Zwolle scoorden: Groningen -6,9%, Arnhem -5,9%, Maastricht -7,8%, Haarlem -8,2%. NBTC-NIPO wijten de daling vooral aan de daling van de belangstelling voor de activiteit winkelen. De cijfers voor 2014 zijn in het 1e kwartaal van 2015 beschikbaar. Het eerste volledige jaar met bezoek aan Fundatie en Waanders in de Broeren. In 2013 was het aantal overnachtingen gestegen naar 149.185. In 2014 wordt een verdere stijging verwacht als gevolg van opening van de Valk Hotel. De cijfers over 2014 zijn in het 1e kwartaal van 2015 beschikbaar.
Binnenstad 2010: • Zwolle op de 16e plaats van de 21 onderzochte steden in het onderzoek van de landelijke VVV naar de meest gastvrije steden van Nederland. • 1.337.000 toeristische bezoeker. • 11 miljoen passanten (bewoners en toeristische bezoekers). • 330 miljoen euro detailhandelsomzet • 70.500 m² winkelvloeroppervlakte in de binnenstad.	Binnenstad 2020: • Zwolle in de top 10 van meest gastvrije steden van Nederland. • 1,9 miljoen toeristische bezoekers. • 14 miljoen passanten. • 485 miljoen detailhandelsomzet (prijspeil 2010). • 97.500 m² winkelvloer oppervlakte in de binnenstad.	• In 2013 stond Zwolle op plaats 9. In 2014 heeft het onderzoek niet plaatsgevonden. • Passanten en omzetcijfers komen in de loop van 2015 beschikbaar wanneer het koopstromen onderzoek wordt uitgevoerd (eens in de vijf jaar). In 2015 komen ook de passantencijfers van Locatus beschikbaar (eens in de twee jaar).
Zwolle Stadsmarketing 2010: • Toeristisch imago 6,5 (La Group 2009). • Toeristische bezoekers 1,3 miljoen (CVO 2010). • Promotionele mediawaarde in landelijke media 2010: € 1.1 miljoen.	Zwolle Stadsmarketing 2014: • Toeristisch imago 6,7 - 7,1. • Toeristische bezoekers miljoen. • Promotionele mediawaarde in landelijke media € 8 miljoen.	De resultaten zijn in de loop van het eerste kwartaal van 2015 beschikbaar.
Centrummanagement	2014 Stimuleren en faciliteren initiatieven lokale ondernemerscollectieven: Sassenstraat, Koningsplein, Gasthuisplein, Oude Vismarkt en Smeden (kop Diezerstraat)	De Sassenstraat kent nagenoeg geen leegstand meer. Voor de Oude Vismarkt – Koningsplein heeft een collectief van ondernemers, eigenaren en bewoners met de gemeente een plan opgesteld dat in uitvoering is. Voor het Gasthuisplein is een vergelijkbaar plan in voorbereiding. Voor de Smeden is een plan in voorbereiding voor het stroomlijnen van het fietsparkeren.

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	2.821	784	3.435	1.395	3.427	1.496	8	101	109
Reservemutaties	100	82	121	453	140	428	-19	-25	-44
Gerealiseerd resultaat	2.921	866	3.556	1.849	3.567	1.925	-11	76	65

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Economisch beleid en progr.	16	10	26		-25	1
Relatiebeheer/Acquisitiebeleid						
Marketing en promotie	32		32	-19		14
Evenementen	-5	1	-5			-5
Toeristisch beleid	8	8	16			16
Economische deelnemingen	-43	83	40			40
Totaal	8	101	109	-19	-25	65

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Economische deelnemingen	40	I	Betreft per saldo hogere dividenduitkeringen dan geraamd.

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Duurz. versterking Voorst	1.779	50	214	1.615	959	656	
Stimuleren Zwolse economie	171		-9	180	-50	230	
Digitaal ondernemersloket	42			42		42	
Vernieuwing economie	-8		31	afgesloten	0		
Quick scan IJsselhallen	12			12		12	
Flan.avonden/winkelsluitingstijden	55	-55		afgesloten			
Centrummarkten	24			24		24	
Hanzelijn monitor	-35	127	46	46	28	18	
Kantorenmarkt economie	112	100	45	167		167	
Economische ontwikkelingen ZKN	374		14	360		360	
Centrummanagement	57	-25	32	afgesloten			
Onderzoek kantorenmarkt Oosterenk	69	0		69	67	2	
Samenwerking Economie Regio	246	316	301	261		261	
Diezerstraat 80-82	-13	13		0			
Herontwikkeling Weeshuisstraat	30			30		30	
	2.915	526	674	2.806	1.004	1.802	0

Project	Bedrag	Besluit	Toelichting
Duurz. versterking Voorst	50	BW 22-4-2014	fietspad Westenholterallee
Flan.avonden/winkelsluitingstijden	-55	Berap 2014-2	vrijval
Hanzelijn monitor	127	BW 13-5-2014	2e fase Hanzelijnmonitor
Kantorenmarkt economie	100	PPN 2011	kantorenmarkt 2014
Centrummanagement	-25		correctie jaarrekening 2013
Samenwerking Economie Regio	299	BW 5-5-2011	doorwerking besluit 2011
Samenwerking Economie Regio	17	Berap 2014-2	samenwerking met De Wolden en Urk
Diezerstraat 80-82	13		naar programma Vastgoedbeheer
	526		

Project	Bedrag
Vernieuwing economie	-39
Flan.avonden/winkelsluitingstijden	0
Centrummanagement	0
	-39

Verantwoording (alle restantkredieten ouder dan 3 jaar en belangrijke restant kredieten korter dan 3 jaar)

Duurzame versterking Voorst
Het project bevat een pakket aan maatregelen die van 2010 t/m 2015 worden uitgevoerd. Dit betreffen werkzaamheden in de openbare ruimte: verwijdering spoorlijn Voorst, aanpassing wegprofielen, fietspaden, bewegwijzering, geluidzonebeheersplan, groenvoorzieningen. Zoveel mogelijk wordt werk met werk gemaakt door aan te sluiten op planningen van stedelijke projecten.

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

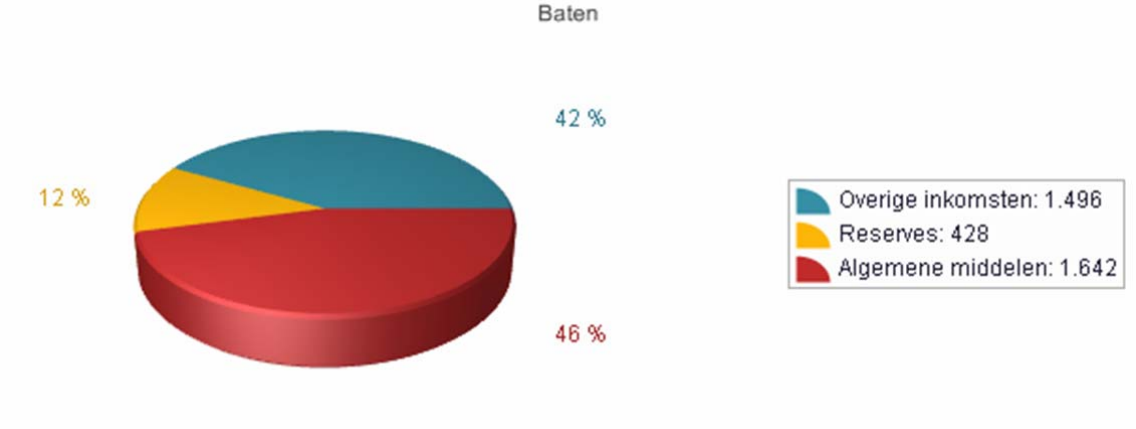

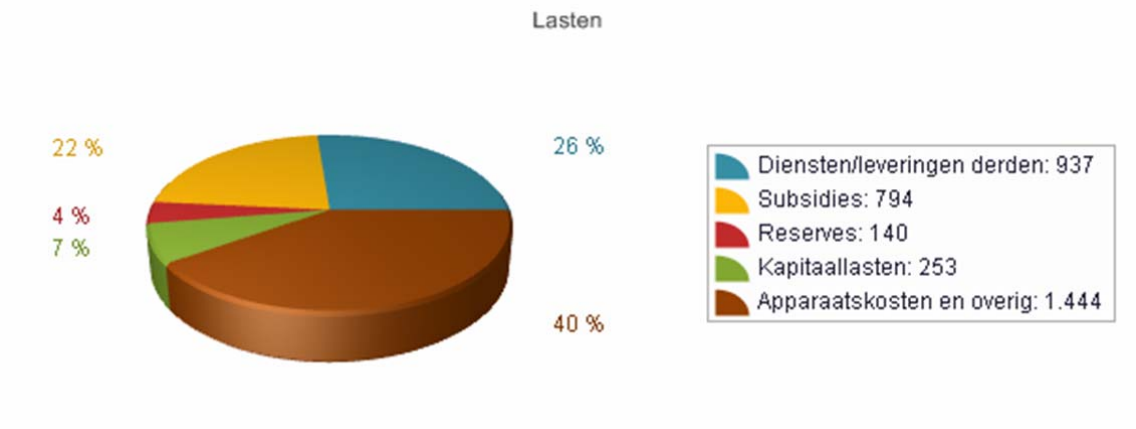

Programma 3 Bereikbaarheid en mobiliteit

Beleidsverantwoording

Algemeen

Fietsstad 2014-2015
Voor de economische en maatschappelijke ontwikkeling van Zwolle is de bereikbaarheid van de stad een belangrijke randvoorwaarde. In lijn met voorgaande jaren is de inzet op het gebied van mobiliteit en bereikbaarheid gecontinueerd. De verkiezing tot ‘Fietsstad 2014’ van Nederland door de Fietsersbond is een belangrijke erkenning van dit beleid. Deze nationale titel is het resultaat van dertig jaar structureel aan de positie van de fiets werken. Doorgevoerde innovaties op het terrein van verkeer en vervoer in Zwolle dragen daaraan bij. Dit vormt een stevige basis om de komende jaren versterkt mee verder te gaan. In november 2014 werd het nationale fietscongres in Zwolle georganiseerd. Hier heeft Zwolle de ‘Uitnodiging van Zwolle’ gepresenteerd om de fiets in Nederland de komende jaren op een hoger niveau te brengen. Dit initiatief is door het nationaal Fietsberaad in de vorm van de ‘Tour de Force’ overgenomen en wordt in juni 2015 op het volgende nationaal fietscongres gepresenteerd.

Beter Benutten
Het huidige programma Beter Benutten, dat in netwerkstadverband sinds eind 2012 wordt uitgevoerd, is in 2014 goed op stoom gekomen. Er zijn door de elf koploperbedrijven (onder meer Wehkamp, ROC Deltion College, Achmea, Fundatie, City Centrum) slimme bereikbaarheidsdeals gemaakt, zoals de Deltion Fiets en de actie ‘In Zwolle is altijd plaats’. Per 31 december 2014 zijn er 35 bereikbaarheidsdeals afgesloten ter waarde van ruim € 200.000 (investering van de markt), wat uiteindelijk heeft geresulteerd in ruim 1.100 spitsmijdingen in de regio Zwolle Kampen. Op 6 maart 2014 is op het Nationale Beter Benutten Congres in Zwolle de bereikbaarheidsverklaring getekend door Zwolle Kampen Netwerkstad en de Minister van I&M voor het vervolgprogramma dat van 2015 tot 2018 gaat lopen met een totale investering van meer dan € 8 mln.

Infrastructuur
Het project Ceintuurbaan, bestaande uit verbetering van de doorstroming van het autoverkeer en aanleg van 3 fietstunnels, is in 2014 afgerond. Daarnaast is gewerkt aan de Hasselterweg (HIS) rondom Stadshagen. Het eerste deel van het project Doorstroomassen, de herinrichting van de Katerdijk, is afgerond. Verder is de Burgemeester Roelenweg heringericht met onder andere de realisatie van een vrijliggende fietsroute naar Holtenbroek/Stadshagen.

Parkeren
In de gebieden Bagijneweide/Turfmarkt en Stationskwartier is samen met bewoners gewerkt aan het oplossen van parkeerproblemen. In Hanzeland is een voorbeeldproject in voorbereiding om bestaande parkeerterreinen van bedrijven beter te benutten. Dit is een uitvloeisel van het gebiedsplan mobiliteit Hanzeland. Er is in mei door de Erasmusuniversiteit Rotterdam door de gemeente Zwolle samen met Q-park een grootschalig gebruikersonderzoek onder ruim 800 bezoekers van parkeeraccommodaties in en rond de Binnenstad gehouden om de tevredenheid en parkeermotieven vast te stellen.
Tot slot is in de Binnenstad gewerkt aan de uitvoering van het uitwerkingsplan fietsparkeren door het realiseren van een mobiele bewaakte stalling op het Grote Kerkplein en de realisatie van de bewaakte fietsenstalling op het Rode Torenplein.

Verkeersveiligheid
In 2014 is verder gegaan met de uitvoering van het project ‘Veilige schoolomgeving’ met basisscholen in de stad. Verder is intensief gewerkt aan het verbeteren van de verkeersveiligheid van het kruispunt Belvederelaan-Twistvlietpad.

Relevante kaderstellende nota's

- Mobiliteitsvisie (2008)
- Actieprogramma mobiliteit (2013)
- Beleidsplan Verkeersveiligheid, Verkeersveiligheid Voor Elkaar, 2008-2018 (2008)
- Samenwerkingsagenda Overijssel (provincie, 2007 en 2009)
- Fietsstratenplan Zwolle (2006)
- Koersdocument Parkeren, inclusief fietsparkeren (2011)
- Uitwerkingsplannen fietsparkeren, tarieven en financiën, Hanzeland, schilwijken.

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Versterken samenwerking met regionale partners en marktpartijen.

Streefdoel/indicator

n.v.t.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
n.v.t.	n.v.t.	• In 2014 is de deelname op regionaal bestuurlijk niveau gecontinueerd via de programmalijn Bereikbaarheid en Mobiliteit van Zwolle Kampen Netwerkstad (ZKN). • Binnen het programma Beter Benutten is de samenwerking met de elf koplopers geïntensiveerd. Dit heeft geresulteerd in 35 deals en arrangementen, die ruim 1.100 spitsmijdingen hebben opgeleverd. • Onze wegbeheerders- en verkeersmanagementrol is uitgevoerd met de regionale partners in het Minder Hinder Team, daar zijn o.a. de verkeersscenario's mee ontwikkeld. • Deelgenomen in diverse regionale projecten van partners (N35, N340).

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Sterk inzetten op mobiliteitsmanagement voor specifieke gebieden en doelgroepen.

Streefdoel/indicator

Reductie van 5% van het aantal autokilometers in de spits in 2015 bij de bedrijven die meedoen met het Convenant Mobiliteitsmanagement voor Zwolle en Kampen.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
In 2010 is een 0-metingen en in 2012 een 1-meting uitgevoerd. Hieruit bleek dat het aantal autokilometers in de spits bij de deelnemende bedrijven met 1-2% was afgenomen.	Verdere afname van het aantal autokilometers in de spits.	Vanaf eind 2013 is de aanpak mobiliteitsmanagement integraal onderdeel van het programma Beter Benutten. Dit geldt ook voor de landelijke meting met regionale resultaten. Het resultaat voor onze regio is medio 2014 een reductie van gemiddeld 9%.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Handhaving van het binnenstedelijk fietsgebruik op het huidige hoge niveau en versterken van het regionaal fietsgebruik.

Streefdoel/indicator

In 2014 wordt 49% van de ritten tot 7,5 kilometer en korter met de fiets gemaakt.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
49% in 2009 (bron: CBS).	49% in 2014	Landelijke cijfers van het Kennisinstituut mobiliteitsbeleid (KiM) in het mobiliteitsbeeld 2014 over onder meer Zwolle bevestigen het hoge, bovengemiddelde fietsgebruik in Zwolle. Uitgevoerde activiteiten: • Voorbereiding en uitvoering herinrichting Burgemeester Roelenweg oost en hoofdfietsroute Stadshagen – Binnenstad zijn gereed. • Planvorming fietsbrug over de Blaloweg ter hoogte van de Hasselterweg is gereed. • Op het Rodetorenplein is een bewaakte fietsenstalling voor 200 fietsen gerealiseerd. • De fietsenstalling aan het Meerminneplein is uitgebreid met 60 klemmen en de bestaande klemmen zijn vervangen door andere klemmen waardoor de capaciteit beter benut kan worden. • De inzet van handhaving is in 2014 structureel gemaakt.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
De kwaliteit van het openbaar vervoer verbeteren door een intensieve samenwerking met de provincie Overijssel en het investeren in de doorstroming van het openbaar vervoer.		
Streefdoel/indicator		
n.v.t.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
n.v.t.	n.v.t.	• In samenwerking met de provincie Overijssel en de gemeente Kampen is gestart met de voorbereiding van de elektrificatie van de Kamperlijn, inclusief halte en onderdoorgang in Stadshagen. • Korte termijn maatregelen voor verbetering doorstroming busvervoer station–binnenstad zijn uitgevoerd (inzet verkeersregelaars). • Planvorming westelijke doorstroomas en voorbereiding start reconstructie Pannekoekendijk uitgevoerd. • Deelgenomen in studie capaciteits- en snelheidsverhoging baanvak trein Zwolle-Herfte.

Relaties met andere programma's
Er is een sterke relatie met het project Spoorzone. Binnen de Spoorzone worden de nieuwe busterminal aan de zuidzijde van het station en de nieuwe verbinding van de zuidzijde naar de noordzijde gerealiseerd.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
De betrouwbaarheid van het hoofdwegennet en de bereikbaarheid van belangrijke economische centra handhaven en waar mogelijk verbeteren.		
Streefdoel/indicator		
n.v.t.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
n.v.t.	n.v.t.	• Eind 2014 zijn bijna alle werkzaamheden voor de upgrade van de Ceintuurbaan uitgevoerd. • Voor de hoofdinfrastructuur Stadshagen is de Boxem-tunnel opgeleverd en zijn de voorbereidingen gestart voor de aanleg van de laatste fase Hasselterweg.
Aantal meldingen openbare ruimte verkeer in 2010.	Daling van het aantal meldingen met 5%.	

Relaties met andere programma's
Dit onderdeel heeft een sterke relatie met het programma Beter Benutten, welke hierboven is benoemd i.r.t. de doelstellingen over mobiliteitsmanagement.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Verbetering verkeersveiligheid.		
Streefdoel/indicator		
50% reductie van het aantal verkeersdoden en 34% reductie van het aantal ziekenhuisgewonden in 2020 ten opzichte van 2002.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
6 verkeersdoden en 98 ziekenhuisgewonden (2002).		Er zijn geen betrouwbare gegevens beschikbaaar over het aantal verkeersdoden en -gewonden. In 2015 wordt bezien hoe deze cijfers wel beschikbaar kunnen komen. • Het programma verkeersveiligheid educatief 2014 is samen met de partners uitgevoerd. • De middelen voor de verbetering van de oversteek Wijheseweg in Windesheim hebben wij gereserveerd. De provincie is gestart met de planvorming.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Bieden van kwantitatief en kwalitatief voldoende parkeergelegenheid.

Streefdoel/indicator
In 2020 1000 nieuwe parkeerplaatsen erbij en 850 parkeerplaatsen die beter worden benut ten opzicht van 2011.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
		• In 2014 is gestart met de planvoorbereiding voor de realisatie van een nieuwe parkeergarage aan het Katwolderplein (710 parkeerplaatsen). • Het openstellen van de parkeerplaatsen bij het provinciehuis en bij Wehkamp op koopavonden en weekenden is gecontinueerd. • In april 2014 is mobiel parkeren ('belparkeren') ingevoerd en medio november t/m december is weer gewerkt met het bereikbaarheidsarrangement In Zwolle is Altijd Plaats. • Medio 2014 heeft een gebruikersonderzoek onder bezoekers van parkeeraccommodaties plaats gevonden.

Relaties met andere programma's
Project Katwolderplein
Project Beter Benutten

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	7.498	8.180	19.446	12.106	18.561	11.938	885	-168	716
Reservemutaties	1.945	1.187	2.234	9.316	2.916	9.314	-683	-2	-685
Gerealiseerd resultaat	9.443	9.367	21.679	21.422	21.477	21.252	202	-171	32

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Verkeer en Vervoer						
Verkeersveiligheid						
Infrastructuur						
Parkeerbeleid OW	44	-2	42		-2	40
Parkeren exploitatie EC	787	-172	616	-616		
Mobiliteitsbeleid	-4		-4			-4
Verkeers mngt en mobiliteitbeh	57		57	-57		
Infra en verkeersveiligheid	1	5	6	-10		-4
Totaal	885	-168	716	-683	-2	32

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Parkeerbeleid OW	+ 40	I	In voorgaande jaren is een voorziening arbitragekosten gevormd. In januari 2014 vonnis gewezen en werd de raad middels een vertrouwelijke informatienota op de hoogte gebracht. De afwikkeling met de N.S. heeft vervolgens plaatsgevonden en is verrekend met de voorziening. Als gevolg hiervan kan de voorziening worden opgeheven en vallen de resterende middelen (+ 40) vrij t.g.v. de algemene middelen.
Parkeren exploitatie EC	+ 616	I / D	Dit voordelige resultaat wordt verrekend met de Parkeerreserve. Een deel van dit resultaat (+ 391) wordt gereserveerd i.v.m. nog uit te voeren (en te verrekenen) aangegane verplichtingen ultimo het boekjaar.
			Het andere deel (+ 226) betreft het voordelig exploitatieresultaat:
			Parkeerinkomsten (+ 35):
			Bij de toelichting op de cijfers van 2013 kon al voorzichtig worden gemeld dat de daling van de parkeerinkomsten leek af te zwakken. Deze trend heeft zich in 2014 voortgezet; ten opzichte van de toen bijgestelde verwachtingen zijn de inkomsten niet verder gedaald (en zelfs licht gestegen). Parkeerhandhaving (+ 57):
			- In 2014 is gestart met een nieuwe handhavingsorganisatie, waarbij contractueel is afgesproken dat er een minimale betalingsbereidheid moet zijn van 94% (dit houdt in dat van de 100 geparkeerde auto's er minimaal 94 een geldig parkeerticket, vergunning of naheffingsaanslag moet hebben). Over heel 2014 is een betalingsbereidheid gerealiseerd van 96,3%; hierdoor zijn weliswaar de inkomsten uit de naheffingsaanslagen lager dan begroot (- 146), echter is het effect van handhaven verbeterd naar een betalingsbereidheid van 96,3%. - Het afgelopen jaar werd in goed overleg met de Regiopolitie een volgende stap gezet in de verdere afbouw van haar inzet, deze verdere afbouw gaat zo voortvarend dat een lager beslag nodig was op hiervoor gereserveerde middelen dan verwacht. Verder behoefde het extra budget voor eventuele aanloopproblemen bij de nieuwe handhaaf-organisatie en voor incidentele acties niet volledig te worden aangesproken (+ 203). Onderhoud en incidentele opdrachten EC (+ 156):
			Het reguliere (bulk)onderhoud op beheer en onderhoud van parkeerinstallaties, -automaten, -garages en -terreinen is dit jaar wat lager (+ 78) dan begroot en vallen enkele buitengewoon onderhoudsposten vrij (+ 78). Algemene kosten en beheerskosten (+ 67):
			De al eerder genoemde kwaliteitsslag parkeerbeheer (berap 2014-1) èn de in gang gezette ontwikkeling m.b.t. het cashless parkeren veroorzaken deze positieve kostenontwikkeling. Vergunningen (- 55):
			Als gevolg van de tegenvallende economische activiteiten in de binnenstad zijn de inkomsten voor tijdelijke p-vergunningen lager.
Verkeersmangmnt/mob.beh.	+ 57	I	De lagere uitgaaf is een gevolg van de ultimo dit boekjaar nog uit te voeren (en te verrekenen) aangegane verplichtingen en wordt gereserveerd voor de hiervoor in 2015 te verwachten kosten.

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Mobiliteitsbeleid							
Mobiliteitsvisie	32		10	22		22	
Regionale Bereikbaarheid BREZ *)	868		154	714	714		
Regiotram Zwolle/ Toekomst Kamperlijn	10.474	576	342	10.708	3.078	7.630	
	11.374	576	506	11.444	3.792	7.652	0
Verkeersmanagement en mobiliteitsbeheer							
Beter benutten ZKN	1.118	24	747	395	395		
Beter benutten (2.0)	0	90	101	-11	-14	3	
	1.118	114	848	384	381	3	0
Infra en Verkeersveiligheid							
Rodetorenbrug afwikkeling	0	350	188	162	162		
Rb. 11.091 Fietsprojecten EC	213		45	afgesloten			
Aanpak verkeersonveil. situaties	-3			afgesloten			
Verkeersveiligheid scholen	33		36	afgesloten			
Verkeersveiligheid (Hermelenweg)	686	218	930	afgesloten			
Verkeersveilgheid Wijheseweg	0	200		200	100	100	
Halteplan toegankelijkheid OV	249		148	afgesloten			
Doorstr. openbaar vervoer (korte termijn)	121		121	0			
Station Zwolle Zuid -BW 15-12-09	50			afgesloten			
Doorstr. openbaar vervoer (lange termijn)	2.747	7.365	2.586	7.526	6.475	1.051	
Overname N35	5		6	afgesloten			
Fietsprojecten - Prov. I.I.O.-proj.	30		6	afgesloten			
Toek. Verkeersontsl. SH	97		36	61		61	
Kabels&Leid.-opzegg.ovk	82		7	75		75	
Benutting IJsselallee	115		1	114		114	
Reconstructie Bajonet	1.232		373	859		859	
Hoofd Infrastructuur Stadshagen	11.290	1.050	5.212	7.128	1.349	5.779	
Herontwikkeling Shell-terrein	1.802	-5	232	1.565	559	1.006	
Uitvoering Woonservicegebieden	0	35	15	20	20		
Ceintuurbaan fasen 3-4-5	1.558		327	1.231	-70	1.301	
	20.307	9.213	10.269	18.941	8.595	10.346	0
Parkeerbeleid Ontwikkeling							
Katwolderplein parkeeracc.	36.108	-10.250	505	25.353			25.353
Fietsenstalling Bankenlocatie	1.984			1.984			1.984
Arbitrage Lubeckplein	-672		30	afgesloten			
Parkeerbeleid koersdocument	179	-150	20	9		9	
Fietsenstalling Rodetorenplein	0	225	184	41	25		16
	37.599	-10.175	739	27.387	25	9	27.353

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Parkeerexploitatie Expertisecentrum							
Fietsparkeren binnenstad / station	67		0	67		67	
VVI11 Lübeckplein -ver. camera's	10		13	afgesloten			
VVI11 PdDeux in-uitrijstation	78		54	afgesloten			
VVI11 P-terr.Hanzeland div. vv.	224		0	afgesloten			
VVI11 P-gar. Dijkstr.camera	5		7	afgesloten			
VVI11 Verwijssysteem div.	47		2	45			45
P-gar.D'poort opwaard.	22		1	21		21	
VVI12 Emmawijk verlichting	10		0	10			10
P-beleid en fietspark.	75	407	115	367		288	79
Noordereiland p-dek	24		24	afgesloten			
VVI13 Dijkstraat parkeren	38		41	afgesloten			
VVI13 v.Roijensingel parkeren	4		4	afgesloten			
VVI13 Lübeckplein parkeergarage	338		178	160			160
2013-vervanging P-automaten (10X)	38		21	17			17
Uitw.plan.innov.parkeren	445		115	330		330	
VVI14 Turfmarkt	0	36	0	36			36
VVI14 Diezerpoort install.	0	204	15	189			189
VVI14 Emmawijk install.	0	283	12	271			271
VVI14 Vervanging P-automaten (10X)	0	150	0	afgesloten			
	1.425	1.080	602	1.513	0	706	807
	71.823	808	12.964	59.669	12.793	18.716	28.160

Project	Bedrag	Besluit	Toelichting
Beter benutten ZKN	34	Berap 2014-1	aanvulling BBZKN
Beter benutten ZKN	-10	Berap 2014-2	correctie BBZKN
Beter benutten (2.0)	90	Berap 2014-2	voorbereidingskosten
Verkeersveilgheid Hermelenweg	200	Berap 2014-2	
Verkeersveilgheid Hermelenweg	18	Berap 2014-2	bijdrage Halteplan
Verkeersveilgheid Wijheseweg	200	Berap 2014-2	
Regiotram Zwolle/ Toekomst Kamperlijn	560	Rb. 16-6-2014	reconstructie Roelenweg
Regiotram Zwolle/ Toekomst Kamperlijn	16		correctie jaarrekening 2013
Doorstroming openbaar vervoer (l. termijn)	7.202	Rb. 10-1-2014	Pannekoekendijk en Harm Smeengekade
Doorstroming openbaar vervoer (l. termijn)	105	Berap 2014-1	reconstructie Roelenweg
Doorstroming openbaar vervoer (l. termijn)	21	Berap 2014-2	riolering Schuttevaerkade
Doorstroming openbaar vervoer (l. termijn)	37	Berap 2014-2	bijdrage Halteplan
Hoofd Infrastructuur Stadshagen	850	Rb. 16-12-2013	wijz fietsp NLY-SH
Hoofd Infrastructuur Stadshagen	200	Rb. 27-10-2014	Beukenalle geluidsvz.
Herontwikkeling Shell-terrein	-5		correctie jaarrekening 2013
Uitvoering woonservicegebieden	15	BW 5-11-2013	comfortroute Zwolle Zuid
Uitvoering woonservicegebieden	20	BW 2-9-2014	toegankelijk Zwolle
Rodetorenbrug afwikkeling	350	BW 28-1-2014	
Katwolderplein, parkeergarage	-10.250		
Parkeerbeleid koersdocument	50	Rb. 3-2-2014	uitwerkplan regulering
Fietsenstalling Rodetorenplein	225	BW 28-1-2014	
P-beleid en fietspark.	117	Rb. 16-6-2014	parkeerregulering schilwijken
P-beleid en fietspark.	90	Rb.9-9-2014	3e fase uitwerkingsplan fietsparkeren
Vervangingsinvesteringen parkeerexploitatie	673	begroting 2014	begroting 2014
	808		

Project	Bedrag
Aanpak verkeersonveilige situaties	-3
Verkeersveiligheid scholen	-3
Station Zwolle Zuid -BW 15-12-09	50
VVI14 vervanging P-automaten (10X)	150
Verkeersveiligheid Hermelenweg	-26
Halteplan toegankelijkheid OV	101
Overname N35	-1
Fietsprojecten - Prov IIO -projecten	24
Fietsprojecten EC	168
Arbitrage Lübeckplein	-702
Lübeckplein vervangen camera's VVI-11	-3
P-terrein Hanzeland diverse vervangingen	224
Pas de Deux in- uitrijstation	24
P-garage Dijkstraat camera	-2
Noorder Eiland parkeerdek	0
Dijkstraat vervangingsinvestering	-3
v. Rooijensingel vervangingsinvestering	0
	-2

Verantwoording (alle restantkredieten ouder dan 3 jaar en belangrijke restant kredieten korter dan 3 jaar)

Mobiliteitsbeleid

- Mobiliteitsvisie
  Binnen dit project staan nog een tweetal posten gereserveerd, na afwikkeling hiervan wordt dit project afgesloten; het gaat om de volgende posten:
  1. In het kader van de verkiezing tot fietsstad is een Agenda Fietsstad ontwikkeld. Deze wordt in het 1e kwartaal 2015 aan het bestuur ter vaststelling aangeboden. De gereserveerde middelen i.h.k.v. de mobiliteitsvisie worden benut ter dekking van de kosten van de ontwikkeling van de Agenda Fiets.
  2. Er wordt op dit moment, samen met partners in de stad, verkend hoe het thema stadsdistributie vorm en inhoud kan worden gegeven. De daarvoor binnen dit project Mobiliteitsvisie gereserveerd middelen worden hiervoor aangewend.
- Regionale bereikbaarheid BREZ
  Het project DVM-BREZ is in 2011 uitgevoerd. Voor beheer en onderhoud is door de provincie een meerjarige subsidiebeschikking (loopt t/m 2019) afgegeven welke op projectbasis wordt verantwoord.

Verkeersmanagement en mobiliteitsbeheer

Infra en Verkeersveiligheid

- Halteplan toegankelijkheid OV
  Per 31-12-2014 is het project Halteplan afgesloten en inmiddels gereed gemeld bij de provincie aangezien de prestaties zijn geleverd. Binnen de projectperiode zijn met een financiële bijdrage van de provincie 80 haltes aangepast, in totaal werden ruim 90 haltes aangepast en opgeleverd conform het Zwolse beleid. Hiervan worden er in 2015 nog enkele opgeleverd binnen andere projecten doordat deze integraal binnen het betreffende project worden gerealiseerd.
- Station Zwolle Zuid
  In maart 2014 is de raad geïnformeerd over station Zwolle Zuid. In de informatienota staat dat er geen zelfstandige en exploitabele casus te maken is voor het openen van een nieuw station Zwolle Zuid. Het exploitatietekort wordt vooral veroorzaakt door het feit dat bediening van een nieuw station Zwolle Zuid alleen mogelijk is bij toevoeging van nieuwe sprinterdiensten Zwolle-Deventer naast intercitydiensten op de IJssellijn.
  De minister heeft in een bijlage bij de brief aan de Tweede Kamer over de uitkomsten Bestuurlijk Overleggen MIRT 2014 van 17 november 2014 gemeld dat een nieuw station Zwolle Zuid onder de huidige plancondities niet haalbaar is; eventuele realisatie ligt na 2028.
  De minister bevestigt dat het voor een nieuw station een vereiste is dat er sprake is van een volledige financiële dekking (zowel investerings- als exploitatiekosten).
- Doorstroming O.V. (kort)
  In 2011 heeft de afronding van de 1^{e} fase zijn beslag gekregen en daarmee ook de financiële afwikkeling ervan met de provincie Overijssel. De vervolgmaatregelen van de 2de fase lopen, gezien de planning rond de beoogde verplaatsing van het busstation naar de zuidzijde en de realisatie van de centrumhalte aan de Pannenkoekendijk, voorlopig nog door.
- Fietsprojecten EC en Ontwikkeling
  De fietsrotonde en de fietsstraat Philosofenallee zijn eind 2013 afgerond. Omdat de fietsrotonde een nieuwe kruispunt-vorm is en er landelijk veel aandacht voor is, zijn er meerdere observaties uitgevoerd die gericht waren op de verkeersveiligheid en de doorstroming. De laatste meting is een jaar na oplevering verricht (september 2014). Alle resultaten worden in een factsheet verwoord, zodat de leer- en verbeterpunten breed gedeeld kunnen worden.
  De werkzaamheden rond het IMG-project Rechterland (fietspad, Westerveldse Aa en rotonde Boerendanserdijk) zijn 2014 afgerond en wordt afgerekend met de provincie.
  Daarmee zijn de fietsprojecten afgesloten.
  De resterende cofinancieringsmiddelen zijn ingevolge Rb 14-11-2014 "Opgaven Verkeer en Vervoer' gereserveerd in de reserve Nog Uit Te Voeren Werken.
- N 35
  Bij de PPN is besloten om voor de planbegeleiding geen extra budget toe te kennen, De inzet van de gemeente dient binnen de eigen middelen te worden opgevangen.
  In 2014 is daarom het project afgesloten en wordt de inzet verantwoord binnen de DVO-Infra en verkeersveiligheid.
- Toekomstige verkeersontsluiting Stadshagen
  De laatste werkzaamheden voor dit project, de 2e fase verkeersmaatregelen oversteek Belvédèrelaan/Twistvlietpad, zijn in het laatste kwartaal van het afgelopen jaar uitgevoerd. De afwerking en afrekening ervan zal in het 1e kwartaal 2015 plaatsvinden waarna het projectwordt afgesloten.
- Doorstroming Openbaar Vervoer (Lange termijn)
  De realisatie van de Katerdijk is afgerond in 2014. Het DO van de Pannenkoekendijk met de centrumhalte is vastgesteld en het VO voor de Willemskade is vastgesteld.
  Roelenweg: de herinrichting is uitgevoerd en vrijwel gereed (m.u.v. groeninplant).
- Ring van Zwolle (Ceintuurbaan en IJsselallee)
  Het project Ceintuurbaan bevindt zich in de laatste fase, momenteel worden nog enkele kleine deelprojecten gerealiseerd. Medio 2015 worden deze opgeleverd.
- Hoofd Infrastructuur Stadshagen
  De voorbereidende werkzaamheden en realisatie tweede fase Hasselterweg (project) zijn gereed. Afhankelijk van de juridische procedure met betrekking tot een onteigening wordt dit naar verwachting eind 2015 opgeleverd. De werkzaamheden aan de tunnel bij de Boxem zijn gestart in 2012 en de tunnel is medio 2014 opgeleverd.

Parkeerbeleid Ontwikkeling

- Fietsenstalling Bankenlocatie
  De geplande ondergrondse fietsenstalling in de Bankenlocatie wordt niet gerealiseerd vanwege het te verwachten beperkte gebruik, de geringe capaciteit en de hoge kosten. Besloten is om de benodigde capaciteit voor fietsparkeren in de omgeving van de Bankenlocatie te realiseren.
  Hier vindt momenteel een studie naar plaats.
- Arbitrage parkeergarage Lübeckplein
  In de loop van 2014 heeft afwikkeling met de N.S. plaatsgevonden op basis van eindvonnis. Als gevolg hiervan kan het project worden afgesloten en vallen de resterende middelen in de voorziening vrij t.g.v. de algemene middelen.

Parkeerexploitatie Expertise Centrum

- VVI14 Vervanging P-automaten (10X)
  De vervanging van deze automaten is meegenomen in het raadsvoorstel Kentekenparkeren waardoor het krediet kan vervallen.
- Parkeerterrein Hanzeland
  De vervanging van de slagboomsystemen op het Hanzeland gaat wel door en wordt in 2015 gerealiseerd. Omdat deze vervanging gecombineerd is met de vervanging van andere slagboomsystemen is het aanbestedingsvoordeel dermate hoog dat dit specifieke krediet kan komen te vervallen en financiering kan plaatsvinden uit de vervangingskredieten van de overige slagboomsystemen.
- Verwijssysteem div. invest
  de afronding en laatste afrekeningen van dit project vinden plaats in de 1e helft van 2015 waarna het project zal worden afgesloten.
- Fietsparkeren binnenstad/station
  Als gevolg van de vertraagde besluitvorming rondom de Bankenlocatie heeft ook de inzet van deze middelen vertraging opgelopen en wacht nu op de afronding van de beheerdersruimten voor de stallingen op het RodeTorenplein en het Meerminneplein.

Voor de overige grote projecten geldt dat in 2012, 2013 en/of 2014 besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

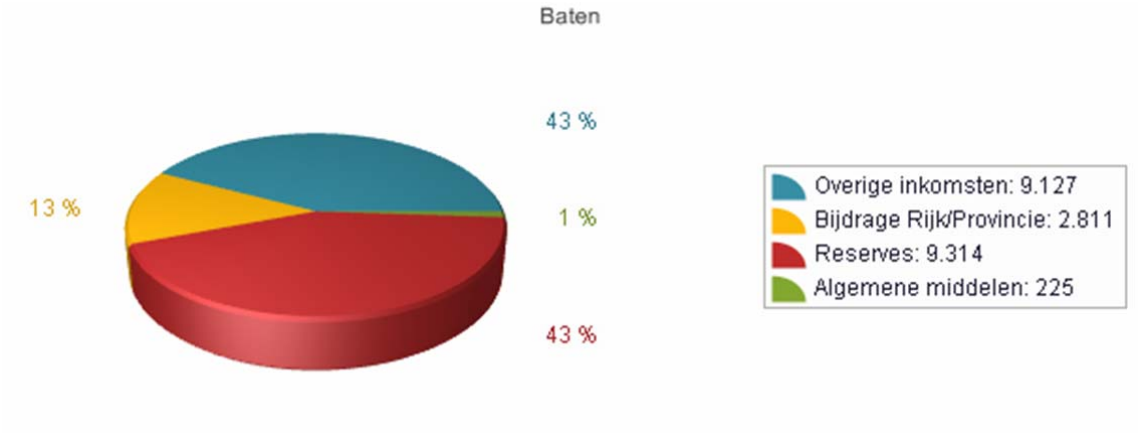

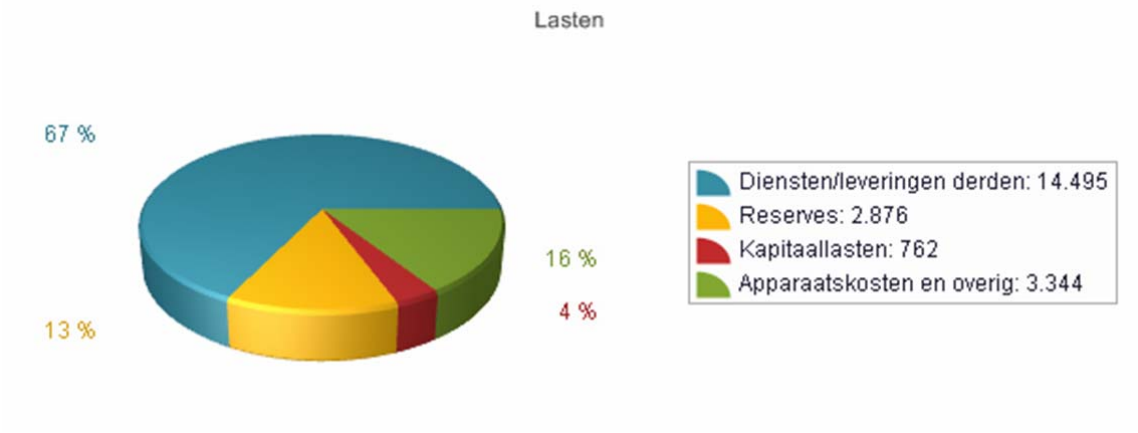

Programma 4 Groene leefomgeving en milieu

Beleidsverantwoording

Groen en Recreatie (ontwikkeling) voor beheer zie programma Beheer Openbare Ruimte

In 2014 is gestart met het actualiseren van het Groenbeleidsplan (GBP) uit 1998. Eind van het jaar is een concept Groene Agenda uitgebracht, die de nieuwe trends en ontwikkelingen schetst op het groene vakgebied in aanvulling op het Groenbeleidsplan (de algemene beleidsdoelen die hier in beschreven staan blijven gewoon gelden). Naast de agendering van nieuwe onderwerpen is ook gekeken wat de rol van de gemeente daarbij is. Er is gekozen voor een beknopte agenda.

In 2014 valt een tweetal ontwikkelingen in het bijzonder op:
een sterke trend op het vlak van nieuwe groene en recreatieve initiatieven / coöperaties vanuit de maatschappij;
de realisatie van nieuwe routenetwerken en groene ruimten lokken particuliere investeringen uit.

In het buitengebied van Zwolle is een omslag gaande van een overheidsgestuurde naar een coöperatief gestuurde gebiedsorganisatie met een grote rol voor maatschappelijke organisaties uit dit gebied. In het Nationaal Landschap IJsseldelta loopt men hierin voorop en is in 2014 de basis gelegd voor de oprichting van een gebiedscoöperatie voor het NLIJ in 2015. Ook werken Agrarische Natuurverenigingen sinds kort samen. Er zijn veel initiatieven op het vlak van stadslandbouw. Bij de laatste gaat het ook om professionele stadslandbouw die mogelijk een welkome versterking (zowel functioneel als ruimtelijk) kan betekenen van de fraaie stadsranden van Zwolle. In de stad zien we een vergelijkbare ontwikkeling. Collectieven, groepen burgers pakken nieuwe groenontwikkelingen op, onder meer binnen de Groene Loper.

We zien dat de investeringen in het "groen" van de afgelopen en komende jaren mede aanleiding zijn voor private investeringen. Zo zijn er het afgelopen jaar voorbereidingen getroffen voor het mogelijk maken van de komst van particulier te ontwikkelen horecagelegenheden bij de Wijthmenerplas, in park de Wezenlanden en de Vechtcorridor. Daardoor wordt de aantrekkelijkheid van parken, recreatiegebieden en routenetwerken verhoogd en kan er genoten worden van de fraaie natuur. Dit vraagt wel om een handhaving van de huidige kwaliteit van dit groen. Er zijn voorbereidingen getroffen voor het uitbrengen van een nieuwe recreatieve routekaart inclusief aanduiding van horeca-gelegenheden in het recreatieseizoen 2015.

De geslaagde samenwerking tussen gemeenten en waterschappen ten tijde van Gebiedsgerichtwerken (Investeringsbudget Landelijk Gebied) van de afgelopen jaren vroeg om voortzetting. In 2014 is gewerkt aan het verkennen van de samenwerking met meerdere gemeenten in Noord-Overijssel ten behoeve van leefbaarheid van het buitengebied en de verbetering relatie stad-platteland. Aangezien middelen steeds schaarser worden, is afgelopen jaar ook nagegaan of Zwolle (en Kampen) in samenwerking met andere gemeenten in Noord-Overijssel, kunnen meedoen aan de Europese programma's voor het buitengebied (zoals LEADER). Dat lijkt kansrijk. Met een dergelijk subsidieprogramma kunnen met name de eerder genoemde gebiedsprocessen en bijvoorbeeld een gebiedsmakelaar succesvol worden voortgezet.

Afgelopen jaar is nadrukkelijk gekeken naar het meeliften op projecten van derden met voorzieningen voor natuur en recreatie. Hierbij moet vooral gedacht worden aan mogelijk noodzakelijke maatregelen vanuit het Hoogwaterbeschermings-programma (HWBP) van het waterschap langs Zwarte Water en Vecht&IJssel (in latere perioden). Dit biedt kansen voor toegankelijke en natuurlijke oevers. Hiervoor is een Schetsschuit gehouden en een visie op hoofdlijn gereed gekomen. Ook de spoorverdubbeling Herfte-Zwolle kent naast bedreigingen, ook kansen voor verbetering van de groen- en route-structuur; er is intensief meegedacht. Gebiedsgericht bundelen van investeringsstromen is een belangrijke zo niet enige mogelijkheid om doelen te bereiken.

Milieu

De klassieke milieuthema’s geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid en bodem zijn op orde. Bezuinigingsrondes van de afgelopen jaren hebben er voor gezorgd dat taken sober worden uitgevoerd. Het minimaal noodzakelijke, maar wel alert op kansen voor werk-met-werk maken.

Voor luchtkwaliteit is beleid inmiddels verankerd in landelijke wet- en regelgeving. Deze worden gevolgd. Voor Zwolle wordt er aan voldaan. Het is een vast aandachtspunt bij ruimtelijke ontwikkelingen. En ook flankerend wordt gewerkt aan het thema, bijvoorbeeld vanuit mobiliteit en energie. De programma’s voor de komende jaren voor Externe Veiligheid en geluid zijn in uitvoeren. Voor beide geldt dat daarmee financiële middelen, veelal extern (provincie, ISV) voor de komende jaren goed zijn belegd en werkzaamheden voor de komende jaren zijn geborgd.

De grootste uitdagingen liggen op het gebied van water, klimaat en energie. Zij komen bij elkaar in de “Klimaatactieve stad”. Het bijdragen aan het voorkomen en het verminderen van klimaatverandering en tegelijkertijd het voorbereid zijn op, het aanpassen aan de effecten ervan. Maar met een duurzaam resultaat. Dus hoe kunnen deze uitdagingen leiden tot een sterkere lokale/regionale economie en een sterkere sociale infrastructuur? Op dit moment is Zwolle hierin landelijk koploper en dat biedt extra kansen voor samenwerking en cofinanciering.

Voor Energie is dit jaar verder gewerkt aan de uitvoering van de Zwolse Energie-agenda (zie ook verder). Eén van de punten is de uitvoering van de Overijsselse Aanpak 2.0 die er op is gericht zoveel mogelijk particuliere woningeigenaren te bewegen hun woning te verduurzamen: www.verbeterenbespaar-zwolle.nl. Intussen zijn door 962 woningeigenaren maatregelen getroffen. Ook is de subsidieregeling woningbouwproductie en duurzaamheid uitgevoerd. Ook hierdoor is het gelukt ruim 350 nieuwbouwwoningen extra duurzaam te ontwikkelen. Vanaf juli 2014 is de regeling aangescherpt, zijn extra ambities opgenomen.

Andere punten op de Zwolse energie-agenda waaraan is gewerkt is, hebben betrekking op de samenwerking met de stad. Daarbij gaat het onder andere om het faciliteren van het windenergie-initiatief van Blauwvinger Energie, waarbij in eerste instantie wordt gewerkt aan een strategie om te komen tot 'meedoen' door de Zwolse samenleving. Ook een voorbeeld is de totstandkoming van het WijBedrijf Dieze-Oost, een coöperatie van, voor en door de wijk, startend met een zonnepanelen-project, maar met perspectief op meer (van onderhoud vastgoed tot voorkoming leegstand). Verder is ingezet op het versterken en verbinden van de netwerken in de stad die bezig zijn met Energie, zoals het Zwols Energiehuis. Maar ook hebben onze verantwoordelijkheid genomen door gebouwen en voorzieningen waar wij als gemeente opdrachtgever voor zijn te verduurzamen of duurzaam te ontwikkelen. Voorbeelden zijn het zwembad, de brandweerkazerne, onze eigen Stadskantoor en Stadhuis en nog een aantal meer. De gemeentelijke rol is dus steeds weer anders, maatwerk is geboden.

Bodem
Voor bodem is gewerkt aan de verdere implementatie en financiering van de Visie op de Ondergrond, waaronder het Gebiedbeheerplan Zwolle Centraal, bescherming van de drinkwaterwinning, cofinanciering van het rijk (€ 2,9 mln.) en afkoop voor diverse locaties. Voor de doorontwikkeling van de Visie op de Ondergrond zijn binnen het project SKB-Showcase de potenties van de ondergrond verkend voor de water- en klimaatopgaven. Daarvoor zijn 3 ruwe businesscases opgesteld. Het vervolg daarvan zal binnen Klimaat Actieve Stad worden opgepakt.

Water
Zwolle ligt in de prachtige delta van IJssel en Vecht. De delta is een aantrekkelijk gebied om in te wonen, werken en recreëren. Het gebied is echter ook kwetsbaar voor klimaatveranderingen. We moeten ons voorbereiden op de gevolgen van de klimaatverandering: meer risico op overstroming en extreem weer (plensbuien, droogte, hittegolven). Daarbij zijn we afhankelijk van beslissingen op nationaal niveau. Op nationaal niveau wordt gewerkt aan het Deltaprogramma. Dit heeft geleid tot 5 Deltabeslissingen die op Prinsjesdag 2014 zijn aangeboden aan de Tweede Kamer. De deltabeslissingen zijn in november 2014 door de Tweede Kamer bekrachtigd. Binnen de IJssel-Vechtdelta is samengewerkt aan de voorbereiding van de Deltabeslissingen en innovatieve maatregelen zoals een waterkerende functie van de geluidswal Stadshagen. Deze samenwerking krijgt een vervolg voor de uitrol van die Deltabeslissingen tot een klimaatbestendige regio. De maatregelen voor waterveiligheid grijpen we aan om de regio duurzaam te ontwikkelen. Een nieuwe dimensie daarbij is de Klimaat Actieve Stad. Op 7 oktober 2014 hebben 33 partijen de regionale intentieovereenkomst Klimaat Actieve Stad regio IJssel-Vechtdelta getekend, waarna een gezamenlijk actieprogramma is opgesteld, inmiddels bestaande uit 42 partijen en 28 initiatieven. In 2014 is ook de concept Zwolse Wateragenda opgesteld. Bij dit proces zijn zeer diverse partijen betrokken om tot een gezamenlijk beeld van de wateropgaven en de benodigde samenwerking te komen (vaststelling Zwolse Wateragenda: maart 2015).

Relevante kaderstellende nota's

Groen
- Concept Groene Agenda 2015 (actualisering Groenbeleidsplan 1998-2010)
- Structuurvisie Vechtcorridor Noord (2013)
- Landschapontwikkelingsplan Zwolle-Zwartewaterland-Kampen (vastgesteld 2010);
- Visie en uitvoeringsprogramma Noordelijke Stadsrand Zwolle (vastgesteld 2009);
- Masterplan Ruimte Voor de Vecht (vastgesteld 2009);
- Ontwikkelingsperspectief en Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap IJsseldelta (vastgesteld 2006);
- Recreatievisie (vastgesteld 2004);
- Speelruimte in Zwolle (vastgesteld 2000);
- Ligplaatsenbeleid recreatievaartuigen (vastgesteld 1995);
- Buurtweiden en Wijkboerderijen (vastgesteld 1993).

Milieu
Geluid
- Handreiking gebiedsgericht werken aan milieu (2008)
- Beleid hogere grenswaarden geluid (2007)
- Geluidsonderzoek gemeentelijke wegen (2010)
- Actieplan geluid gemeente Zwolle 2013-2018

Luchtkwaliteit
- Huidige wet- en regelgeving biedt voldoende handvatten om luchtkwaliteit in ruimtelijke plannen op adequate wijze mee te wegen

Externe Veiligheid
- Beleidsvisie Externe Veiligheid (2013)
- Gemeentelijk uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid

Energie en duurzaam bouwen
- Beleidsvisie windenergie (2004)
- Energie in Zwols beleid (2004)
- Beleidsvisie duurzaam bouwen (2007)
- Visie op de Ondergrond (2007)
- Interim-taakstellingen energie (2010)
- Handreiking voor een Zwolse Energie-agenda 2014-1016
- Programma Implementatie Visie op de Ondergrond (2011)

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Het verbeteren en uitbreiden van het groen in de stad (recreatieve voorzieningen en routes, ecologische waarden en structuren).

Streefdoel/indicator

Het bezoek aan stadsparken neemt toe ten opzichte van 2005.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
In 2005 was het percentage bewoners dat minimaal 1 keer per maand een park bezocht:	De norm voor 2014 is dat het bezoek in ieder geval toeneemt t.o.v. 2005. In 2012 is die toename al geconstateerd namelijk:	In park de Wezenlanden is de opening van het "weeZhuis" (onderkomen wijkboerderij) gevierd en de tunnel onder de Leo Majorlaan geopend. De realisatie van de volière is voorbereid. Bovendien is de voorbereiding van de komst van het Horecapaviljoen opgepakt door een private partij.
• Wezenlanden 12 %	• Wezenlanden 17 %	
• Engelse werk 17%	• Engelse Werk 21%	In het Engelse Werk is het voormalige spoortracé naar de oude IJsselbrug ingericht en toegevoegd aan het park.

Streefdoel/indicator

Het aantal Zwollenaren dat vindt dat er te weinig groen in de eigen woonbuurt is, neemt af t.o.v. 2011.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Dit was in 2011 gemiddeld: 17 % Per wijk:	De norm voor 2014 is “dat men vindt dat er te weinig groen in eigen woonbuurt is” in ieder geval afneemt t.o.v. 2005. In 2012 zien wij deze afname namelijk: 14 %	Er is gestart met de "Groene Loper"; de ondersteuning private groeninitiatieven in de hele stad (zowel in permanente als tijdelijke vorm; zowel op kleine schaal (tuin) als op grote schaal (stads-landbouw in de stadsranden). In het Rietpark Stadshagen is de aanleg van een nieuwe recreatieve verbinding gestart (wandelbrug Oude Wetering). In Zwolle-Zuid is park Schellerdriehoek feestelijk in gebruik genomen.
Kamperpoort 61 % Assendorp 34 % Indische Buurt 31 % Dieze West 29 % Binnenstad 28 % Stadshagen 22 % ……. Berkum 3 % Aalanden 4 %	49 % 30 % 37 % 22 % 24 % 22 % ……. 5 % 4 %	Voor zelfstandige realisatie wijkboerderij Stadshagen zijn de mogelijkheden verder verkend. Er is provinciale subsidie verstrekt voor de visieontwikkeling (door private partners) voor het gebied Nooterhof e.o., de gemeente faciliteert hierbij.

Streefdoel/indicator

De biodiversiteit / natuurwaarde blijft minimaal gelijk (er wordt gewerkt aan deze te ontwikkelen indicator)

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
In 2/3 van de gebieden is de nulsituatie vastgelegd.	Normering is in ontwikkeling	De gezamenlijke inventarisatie met 80 vrijwilligers, het waterschap en Landschap Overijssel is gereed. De streefdoelen worden nu ontwikkeld.

Relaties met andere programma’s

Programmas 6, 9 en beleidsparagrafen Duurzaamheid en Participatie.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Verbeteren van landschap, natuur en recreatieve voorzieningen in het buitengebied rondom de stad.

Streefdoel/indicator

Het aantal kilometers vrij liggend fietspad in het buitengebied neemt gemiddeld met 1 km per jaar toe.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Het aantal kilometers vrij liggend fietspad bedroeg in 2010: 35 km.	Tot 2020 zal gemiddeld 1 km nieuw fietspad worden gerealiseerd. In 2013 is fietspad Bikkenrade (3 km) en deels fietspad Kuijerhuislaan - Marsweg (1km) aangelegd.	Het ontwerp voor het ruim 3 km lange fietspad over de geluidswal langs de Hasselterweg is gereed; de uitvoering staat gepland voor 2016-17. De aanleg fietspad Hessenpoort - Hessenweg (1,2 km) is verschoven naar 2015 of later.

Streefdoel/indicator

Het bezoek aan stadsrandgebieden neemt toe ten opzichte van 2005.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Het percentage bewoners dat minimaal 1 keer per maand een stadsrand bezocht was in 2005: • Langs de IJssel 23% • Zwarte Water Vecht 14% • Herfte Wijthmen 12 %	De norm voor 2014 is dat bezoek aan stadsranden gelijk blijft of groeit t.o.v. 2005. In 2012 zien we een groei: • Langs de IJssel 26% • Zwarte Water Vecht 20% • Herfte Wijthmen 16%	De uitvoering van het project Ruimte voor de RivierZwolle vordert gestaag. Tijdens deze uitvoeringsperiode organiseren lokale groeperingen excursies in de uiterwaarden. De actualisering van Rondje Zwolle is voorbereid (uitvoering voor seizoen 2015). De financiering van de verbetering van het "Kleine Veer" is in voorbereiding. De komst van een waterskibaan met een horecapaviljoen bij de Wijthmenerplas is voorbereid. Binnen Ruimte voor de Vecht zijn de financiering voor de ontwikkeling en het beheer voor Natuurontwikkelingsproject De Kromme Kolk (Vechtdal) geregeld, zodat in 2015 de uitvoering van start kan. In deze Vechtcorridor is de komst van een Dijkmoment (theehuis en informatiepunt) aan de Vecht bij camping Vecht&Zo voorbereid. De aanleg van het particuliere landgoed Herculosche Esch is gestart. Voorbereiding is getroffen om gebruik te maken van de Interim-regeling Groene Blauwe Diensten voor het behoud van particuliere landschapselementen in de Buurtschap IJsselzone en Stadsbroek.

Streefdoel/indicator

De biodiversiteit blijft minimaal gelijk (er wordt gewerkt aan het ontwikkelen van deze indicator).

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Norm is in ontwikkeling.	Norm is in ontwikkeling.	De gezamenlijke inventarisatie met 80 vrijwilligers, het waterschap en Landschap Overijssel is gereed. De streefdoelen worden nu ontwikkeld.

Geluid

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Terugdringen van geluidhinder voor bestaande woningen en het voorkomen van nieuwe geluidhindersituaties.

Streefdoel/indicator
124 woningen van de A-lijst zijn gesaneerd en voldoen aan de geluidnormen.

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Situatie 2013: 93 woningen zijn volgens de Wet geluidhinder gesaneerd en 31 woningen moeten nog worden aangeschreven (zie a).	A-lijst 100% afgerond.	Alle 31 niet-gesaneerde woningen zijn aangeschreven. In tegenstelling tot wat verwacht was, heeft een groot deel van de aangeschrevenen aangegeven toch mee te willen doen. In 2015 worden deze woningen nader onderzocht en waar nodig worden geluidmaatregelen getroffen. Hierdoor was procedurele afronding nog niet mogelijk. Ook de woningen op de Eindmelding zijn aangeschreven. Enkele woningen zijn procedureel afgerond. Voor de overige woningen is nader onderzoek gedaan. Verwacht wordt dat de woningen op de Eindmelding net als de woningen A-lijst in 2015 afgerond kunnen worden.

Streefdoel/indicator
Voor 11 locaties is de geluidsituatie verbeterd.

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Situatie 2013: 11 locaties geluidhinderknelpunten(zie b).	1 geluidhinderknelpunt aangepakt.	Er is in 2014 geen geluidhinderknelpunt fysiek aangepakt. Er zijn wel voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd. Het uitgangspunt is werk met werk maken en zijn er binnen de benoemde knelpunten geen projecten in uitvoering gegaan.

Streefdoel/indicator
In 2014 voldoen de 3 gezoneerde industrieterreinen aan de vastgestelde geluidzone .

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Situatie 2013: 100% van de industrieterreinen voldoet aan de wettelijke norm (zie c).	100%	Conform gerealiseerd,

Luchtkwaliteit

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Zorgen dat de luchtkwaliteit blijvend voldoet aan de maatgevende normen voor stikstofdioxide (NO2) en voor fijn stof (PM10) en bereiken dat de lucht gezond blijft in Zwolle.

Streefdoel/indicator
• PM10 voldoet aan jaargemiddelde concentratie 40 ug/m3 vanaf 2011. • PM10 voldoet aan de daggemiddelde concentratie van 50 ug/m3 (max. 35 dagen per jaar overschrijding). • NO2 voldoet aan jaargemiddelde concentratie 40 ug/m3 vanaf 2015.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Luchtkwaliteit in 2012.	Huidige luchtkwaliteit voldoet aan normen.	Conform gerealiseerd

Externe veiligheid

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Handhaven van de basisveiligheid (voldoen aan normen voor plaatsgebonden risico). Handhaven van een aanvaardbaar groepsrisico.

Streefdoel/indicator
• Er bevinden zich geen kwetsbare functies binnen de veiligheidscontour van bedrijven, wegen, spoorwegen, vaarwegen en buisleidingen voor aardgas/gevaarlijke stoffen. • Het groepsrisiconiveau past binnen de grenswaarden van het gebiedstype zoals vastgesteld in het gebiedsgerichte kader externe Veiligheid • De toename van het groepsrisico op stedelijk niveau is openbaar, verklaarbaar en aanvaard.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Provinciale risicokaart 2012. Risico Register Gevaarlijke Stoffen 2012. Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen (vermoedelijk wettelijk verankerd in 2013). Vastgestelde ontwerpbestemmingsplannen d.d. 1 juli 2013 .		Monitoring risicobronnen en volgen (beleids)ontwikkelingen: Conform gerealiseerd. Risicocommunicatie: Het primaat voor risicocommunicatie hoort bij het programma Veiligheid. Vanuit Externe Veiligheid is in 2014 geen inbreng gevraagd. Speerpunt Spoorzone, optimaliseren zelfredzaamheid en bluswatervoorziening: In het kader van de omgevingsvergunning is de bluswatervoorziening onderwerp van onderzoek en overleg geweest. Daarnaast is er ten bate van de ruimtelijke ontwikkeling Spoorzone een inspiratieboek Spoorzone opgesteld. Speerpunt A28 optimaliseren zelfredzaamheid en bluswatervoorziening: In 2014 is een voorstel ontwikkeld voor de verbetering van de bluswatervoorziening. In overleg met de veiligheidsregio en Rijkswaterstaat is het maatregelenpakket uitgebreid voor de gehele A28 binnen de gemeente Zwolle. Het eerste voorstel, droge bluswaterleiding ter hoogte van het Zwarte water, wordt gefinancierd door Rijkswaterstaat vanuit groot onderhoud. Voor de andere maatregelen kan mogelijk dezelfde financieringsbron worden gebruikt. Routekaart samenwerking met partners (Veiligheidsregio en RUD): Dit proces met de veiligheidsregio is in 2014 opgestart samen met de gemeente Deventer. Het doel, meer taken overlaten aan onze partner, de veiligheidsregio, is d.m.v. een pilot Ecodrome in de praktijk gebracht. Expertiseontwikkeling en vervolgaanpak EV 2015 en verder: Overijsselse gemeenten hebben audits bij elkaar uitgevoerd. De gemeente Zwolle heeft daaraan deelgenomen. Uit deze audit bleek dat Zwolle zijn organisatie goed op orde had. Evaluatie en rapportage: Conform gerealiseerd.

Energie en duurzaam bouwen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Zwolle onderschrijft de EU-doelstellingen voor energiebeleid. In 2020 is een reductie van 20% van de uitstoot van CO2 bereikt en wordt 20% van de gebruikte energie duurzaam opgewekt. Jaarlijks wordt een energiebesparing van 3% gerealiseerd.

Streefdoel/indicator

CO2-reductie (kton/jaar): Uitstoot in 1990: : 587 kton/jaar, in 2009: 722 kton/jaar, 20% reductie t.o.v. 1990 = 40% reductie t.o.v. 2009
% duurzaam opgewekt: % opgewekt in 2012: 5,6%.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Uitstoot 2009: 722 kton/jaar Duurzame opwek: 5,6 % in 2012	Energiebesparing van 3%	Er is platform geboden voor kennisontwikkeling, starten en verbinden van initiatieven en innovatie, onder andere door faciliteren Zwols Energiehuis, bijeenkomsten i.s.m. PEC Zwolle, deelname aan Kantelbijeenkomst, inzet op netwerken versterken, etc. Met behulp van Energie in Beeld vindt monitoring van prestaties plaats prestaties (uitstoot CO2, % duurzame opwek) De stimuleringsregeling woningbouwproductie en duurzaamheid liep per 1 juli 2014 af, 350 subsidies zijn verleend. Op dat moment was er een resterend budget van ca € 300.000. Dat is ingezet voor een aangescherpte regeling, het budget is toereikend voor 100 woningen. Van 1 oktober 2012 tot 30 november 2014 zijn aan 962 woningeigenaren subsidies toegekend in het kader van de Overijsselse aanpak 2.0. Hiermee is voldaan aan de verwachting. Faciliteren initiatief windenergie van Blauwvinger Energie is gecontinueerd. Er is met name ingezet op een strategie om te komen tot meedoen door de Zwolse samenleving Het protocol uitvoering AMvB Bodemenergie is gereed Inbreng is geleverd in (gebieds)-ontwikkelingen, zoals Stadskamer, Parkeergarage, Hessenpoort, Hanzeland, Dieze-Oost, Spoorzone en nog een aantal andere. Ook wordt gewerkt aan een aanpak voor verduurzaming van bestaand gemeentelijk vastgoed Beleid duurzame gebouwen is gecontinueerd en ondermeer opgenomen in de aangepaste stimuleringsregeling.

Bodem

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Er zijn geen risico’s voor de volksgezondheid door bodemverontreiniging.

Streefdoel/indicator

In 2015 hebben we alle humane spoedlocaties in Zwolle aangepakt.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Alle locaties met mogelijke risico’s zijn onderzocht.	Aanpak resterende humane spoedlocaties.	De resterende locaties zijn gemonitord: er zijn geen humane risico's geconstateerd.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
De kwaliteit (chemisch, fysisch, biologisch) van bodem en grondwater is geschikt voor de gewenste functies aan maaiveld en in de (diepe) ondergrond.		
Streefdoel/indicator		
De principes en doelen van de Visie op de Ondergrond zijn blijvend geïntegreerd in beleid en werkwijze voor bodem en grondwater.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Visie en Programma Ondergrond vastgesteld door raad.	Uitwerking en uitvoering visie en programma ondergrond.	Conform, het Gebiedbeheerplan is vastgesteld, via het SKB-showcase project is de potentie van de ondergrond voor de water- en klimaatopgaven nader uitgewerkt.
Bodembeleidsplan vastgesteld door raad.	Implementatie bodembeleidsplan.	In 2015 zijn nieuwe bodemkwaliteitskaarten opgesteld (vaststelling 2015)

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
De bodemsaneringsoperatie is betaalbaar en daardoor uitvoerbaar waardoor gewenste ontwikkelingen in de stad niet langer stagneren door bodemverontreiniging.		
Streefdoel/indicator		
Kostenbesparing van 75% op de totale bodemsaneringsoperatie in Zwolle.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Met gevalsgerichte aanpak wordt de bodemsaneringsoperatie in Zwolle Centraal beperkt tot ca. € 20.000.000.	Doorontwikkeling gebiedsaanpak (gebiedsbeheerplan) Zwolle Centraal. Kostenbesparing 2014: pm.	In 2014 is het Gebiedbheerplan vastgesteld en zijn met diverse partijen afspraken gemaakt over afkoop, lokatieontwikkeling en financiering, waaronder Katwolderweg en een bijdrage van het Rijk van 2,9 miljoen euro.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Bescherming van de drinkwaterwinning Engelse Werk tegen historische grondwaterverontreinigingen.		
Streefdoel/indicator		
Afname van de toestroom van grondwaterverontreiniging naar drinkwaterwinning Engelse Werk.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
(Monitorings)afspraken partijen Integrale Variant Zwolle tot 2033.	In overleg met partijen monitorings-periode inkorten tot 2015.	De Integrale Variant Zwolle is afgerond. De verplichtingen zijn overgegaan naar het gebiedbeheerplan.Over de monitoringsresultaten zijn we nog in overleg met partijen.

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	3.133		8.498	7.090	8.404	7.462	94	371	466
Reservemutaties	240	80	7.390	5.141	7.747	5.168	-357	27	-330
Gerealiseerd resultaat	3.373	80	15.888	12.231	16.151	12.630	-263	399	136

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Waterbeleid	-16	18	2		-9	-7
Milieu bodem	126		126			126
Bodembeheer	-38	310	272	-310	42	4
Geluid.Lucht ext.veiligheid	-14	5	-9	0		-9
Milieuverg. toez. en handhav.	-5	3	-2			-2
Duurzaam stedelijk beheer	36	30	66	-47	-6	13
Groenbeleid	5	7	11			11
Totaal	94	371	466	-357	27	136

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Milieu bodem / Milieuvergunning T&H	126	I	Bij het product milieuvergunning ontstaat er een voordeel van bijna € 70.000,-- op kosten derden en door inzet RUD. Hiertegenover staat dat er meer uren zijn ingezet dan begroot waardoor het uiteindelijke resultaat nihil is. Deze uren zijn afkomstig van het product milieu/bodem waarop dus een behoorlijk voordeel is ontstaan. Deze verschuiving is een gevolg van werkaanbod en prioritering.
Bodembeheer	310 -310	I	Er is in 2014 voor een hoger bedrag aan afkoopsommen ontvangen dan het bedrag dat bij de Berap 2 was verwacht. De afkoopsommen zijn bestemd voor het gebiedsbeheersplan en zijn daarom in de reserve gebiedsbeheersplan gestort.

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Project	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Groen							
Herinrichting Park Weezenlanden	508	-128	110	270		130	140
Deelgebied plan Hasselt / Zwolle	27			afgesloten			
Buurtschap IJsselzone	45		10	35	30	5	
Noordelijke Stadsrand / N.L.Y. '07-'13	1.037		559	478	478		
I.L.G '07-'13	585		308	277	176	101	
Recreat./Toeristische Voorz. Buitengebied	36		26	10		10	
Schellerdriehoek	168		62	106		106	
NLY 2012-2015	925		70	855	855		
Nooterhof-Enexisterrein	0	90	16	74	74		
	3.331	-38	1.161	2.105	1.613	352	140
Milieu							
Bodemprogramma ISV	234		234	afgesloten			
Integrale saneringsvariant	340	14	354	afgesloten			
Ondergrond	3.737	13	2.978	772	-100	872	
Geluidssanering	1.496	655	28	2.123	1.438	685	
Luchtkwaliteitsplan	21		1	20		20	
Geluidsoverlast	5		4	1		1	
Externe Veiligheid 2011 ev	97		74	23	23		
Duurzaam Dieze Oost	788		238	550	16	534	
Stim.reg.duurz en won.bouwprod	835		238	597	-5	602	
Zwolle Millenniumgemeente	48	25	9	64		64	
Gebiedsbeheerplan Zwolle-Centraal		500	542	-42		-42	
Sanering Thorbeckegracht	206		175	31		31	
	7.807	1.207	4.875	4.139	1.372	2.767	0
	11.138	1.169	6.036	6.244	2.985	3.119	140

Project	Bedrag	Besluit	Toelichting
Herinrichting Park Wezenlanden	-128		
Geluidssanering	655	Rb. 4-11-2013	actieplan geluid 2013 - 2018
Zwolle Millenniumgemeente	25	PPN 12-15	Milleniumdoelen
Gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal	500	Rb. 6-1-2014	
Nooterhof-Enexisterrein	90	BW 19-9-2014	lange termijn visie
Integrale saneringsvariant	14	Berap 2014-2	bijdrage GBP
Ondergrond	13		correctie jaarrekening 2013
	1.169		

Project	Bedrag
Deelgeb. plan Hasselt / Zwolle	27
Bodemprogrammering ISV	0
Intergrale saneringsvariant	0
	27

Verantwoording (alle restantkredieten ouder dan 3 jaar en belangrijke restant kredieten korter dan 3 jaar)

Herinrichting Park de Wezenlanden
Door vertraging in de realisatie van het Horeca-paviljoen loopt dit project door tot begin 2016.

Deelgebied. Plan Hasselt / Zwolle
Project is afgerond.

Buurtschap IJsselzone
Dit project loopt af in 2015.

Noordelijke Stadsrand/NLIJ 2007-2013
Dit project is afgerond en zal financieel worden afgesloten in 2015. Zie tevens NLIJ 2012-2015.

ILG 2007-2013
Qua uitvoering is dit project afgerond; er loopt een bezwarenprocedure over de afrekenwijze aangaande het onderdeel Groene en Blauwe Diensten; Daardoor is nu de financiële afrekening nog niet mogelijk.

Project Park Schellerdriehoek
Dit project is bijna ten einde.

Recreatieve Toeristische Voorzieningen Buitengebied
Dit project wordt in het tweede kwartaal van 2015 afgesloten.

Noordelijke Stadsrand/NLIJ 2012-2015
Dit project is in uitvoering. Het onderdeel Stadsbroek (uit NLIJ 2007 -2013) is in overleg met de provincie doorgeschoven in tijd en meegenomen in het nieuwe uitvoeringsplan 2012-2015. Er is in 2014 een start gemaakt met Stadsbroek, de werkzaamheden lopen door tot begin 2017.

Visie Ondergrond
De raad heeft in januari 2014 besloten om een bedrag ad. € 2,9 mln,. dat binnen het krediet Visie op de ondergrond is gereserveerd voor Zwolle, centraal toe te voegen aan het Gebiedsbeheersplan Zwolle Centraal. Het Gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal heeft als doel de bijdrage van de ondergrond in het centrumgebied aan de duurzame ontwikkeling van Zwolle te maximaliseren. Zwolle doet dit door samen met haar partners (provincie Overijssel en Waterschap Groot Salland) de knelpunten als gevolg van de aanwezigheid van grondwaterverontreinigingen weg te nemen, efficiënt gebruik te maken van de beschikbare ondergrondse ruimte en beschikbare (financiële) middelen voor het beheer van de ondergrond efficiënt te benutten.Het restant is bestemd voor onderdelen die buiten het Gebiedsbeheersplan Zwolle Centraal vallen.

Duurzaam Dieze Oost
Er zijn in 2013 nieuwe afspraken met de provincie gemaakt inzake de besteding van de provinciale middelen. Deze afspraken zijn met de
woningcorporaties besproken en per 1 januari 2015 gerealiseerd. Verder is er ook nog een bedrag beschikbaar ten behoeve van het projectinitiatief van Blauwvinger Energie “Energie als motor voor burgerkracht in Dieze-Oost”
Dit laatste project in nog niet afgerond. Hierdoor kan het project nog niet worden afgesloten

Stimuleringsregeling duurzame woningbouwproductie
Deze regeling loopt nog door in 2015

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

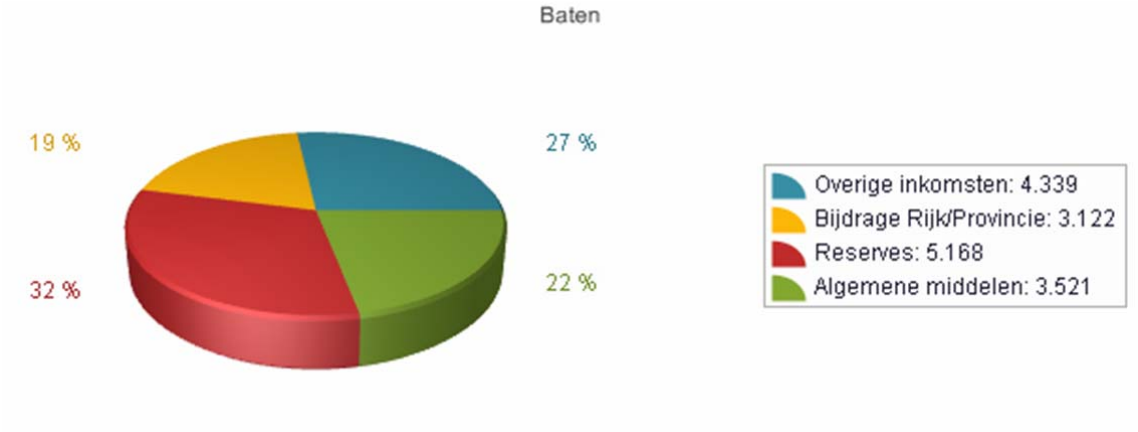

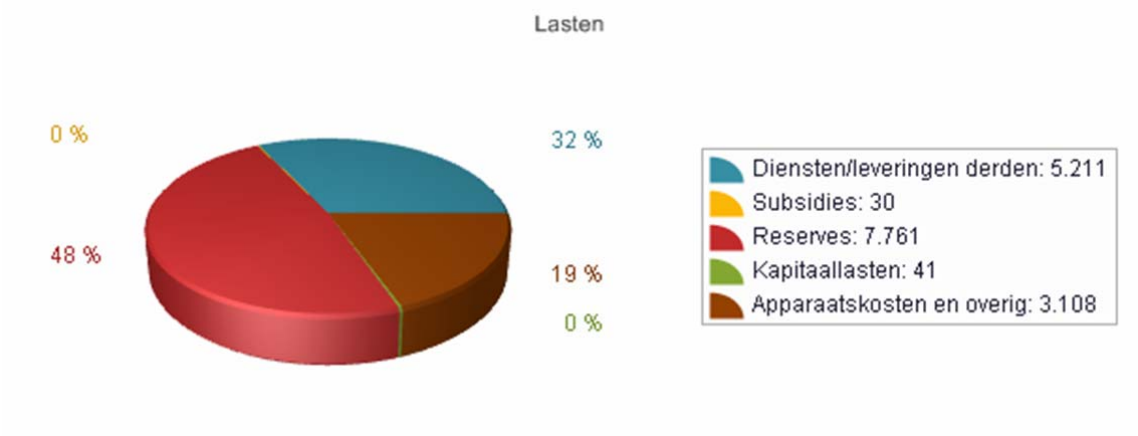

Programma 5 Ruimte en cultuurhistorie

Beleidsverantwoording

Algemeen

Het afgelopen jaar hebben de economische situatie en de maatschappelijke ontwikkelingen laten zien dat er langzaam weer vraag komt naar ruimte. Zwolle staat er landelijk en regionaal goed voor. De kracht van de stad is mede gebaseerd op de prachtige historische binnenstad, de aanwezigheid van stedelijke voorzieningen en het omliggende buitengebied. Diverse partijen hebben activiteiten ontplooid om een bijdrage te leveren aan de verdere ontwikkeling van Zwolle. We merken daarbij dat de markt steeds meer eisen stelt aan de kwaliteit van de omgeving.

Ruimte

In 2014 hebben we vooral ingezet op het bieden van mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen. We hebben met investeerders (ontwikkelaars, organisaties en burgers) de nadruk gelegd op de verdere ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit, terwijl we tevens mogelijkheden hebben geboden voor de uitwerking van locaties en gebieden.
Terwijl het huidige structuurplan nog actueel is voor wat betreft de hoofdstructuur is duidelijk dat verschillende actuele thema's en ontwikkelingen ervoor zorgen dat we ons ruimtelijk beleid moeten bijstellen. We hebben vorig jaar vastgesteld dat een nieuwe structuurvisie meer ruimte moet bieden aan de ontwikkelingen en veel meer uit moet gaan van de kwaliteit van de stad en de samenleving.
Samenwerking heeft ook gestalte gekregen bij de ontwikkeling van de Spoorzone, waar samen met NS, Prorail en provincie gewerkt is aan de uitwerking van integrale plannen voor de OV knoop. Ook voor de binnenstad is samen met betrokken ondernemers en belangenorganisaties verder gewerkt aan de uitvoering van het ontwikkelingsprogramma. Niet alleen in de voorbereiding, maar ook in daadwerkelijke aanpak van pleinen en straten. Hoewel de herontwikkeling van enkele bouwlocaties niet helemaal volgens verwachting is gegaan, is ook daar binnen de mogelijkheden van de markt samen met de betrokken partijen de nodige vooruitgang geboekt.
In het kader van het Deltaprogramma hebben we gezamenlijk met provincie, waterschap en buurgemeenten onze bijdrage geleverd aan strategieën om de delta/klimaatopgaven het hoofd te bieden. In 2014 zijn de zogenaamde Deltabeslissingen genomen. Het rijk heeft richting bepaald voor het toekomstig peilbeheer, het waterniveau van de IJssel en de waterveiligheid. Belangrijk is ook de aandacht voor de relatie tussen ruimtelijk beleid en de klimaatveranderingen, zoals onze inzet voor het deltaproof maken van de projecten Kraanbolwerk en Stadshagen.
Het planologisch kader (vooral bestemmingsplannen) is sinds 2013 op orde. Afgelopen jaar hebben we een begin gemaakt met het up to date houden daarvan. Daarbij hebben we de balans gezocht tussen enerzijds het juridisch regelen wat moet en het vastleggen van de belangrijkste kwaliteiten en anderzijds het bieden van voldoende flexibiliteit en ruimte voor particuliere initiatieven.

Erfgoed

In 2014 hebben wij het merendeel van onze voornemens ten aanzien van monumentenzorg en archeologie ten uitvoer gebracht en de uitvoering van de meerjarige doelstelling ligt op schema.

Wij hebben verschillende archeologische onderzoeken uitgevoerd en diverse onderzoeksrapporten opgesteld, waaronder een groot aantal vanuit het samenwerkingsverband met onze buurgemeenten. Door de recessie is het aantal opgravingen in Zwolle in 2014 beperkter geweest. Enkele voorbeelden van archeologische onderzoeken zijn: KWO Grote Kerkplein/Goudsteeg, Groot Lageland (Zwartsluis), Hof van Blom (Hattem) en de Van Heutskazerne (Kampen). Bij deze laatste opgraving werd in de beerput een unieke 17^{e} eeuwse IJsglasbeker aangetroffen. De beker had een uitzonderlijk groot formaat en was met goudfolie Twee bijzondere projecten trokken veel publiciteit en aandacht. Het betrof het scheepswrak Molenwaard (Hasselt) en Myosotis (Kampen). Het scheepswrak bleek een waardevol onbekend scheepstype van na de Kogge's en dateert uit het begin van de 16^{e} eeuw. Bij het grote onderzoek van Myosotis werden o.a. 14^{e} eeuwse houten huizen met prachtige stenen haardvloeren ontdekt. De compleetheid maakt dit een uitzonderlijke vondst. Uiterlijk twee jaar na beëindiging van het veldwerk moeten wij conform de wettelijke termijn het onderzoek hebben uitgewerkt en de documentatie en het vondstmateriaal deponeren.

In 2014 viel ons op het gebied van monumentenzorg op dat er veel relatief kleinere aanvragen om een omgevingsvergunning zijn ingediend en behandeld. Ook heeft Zwolle weer meer kleur gekregen door een aantal monumenten waarop de historische kleur is teruggebracht. Verder hebben wij in 2014 de uitgevoerde cultuurhistorische inventarisaties vertaalt naar een concept-gemeente brede digitale kaart. Naar ontbrekende gebieden is aanvullend onderzoek gedaan. De bouwhistorische inventarisatie in de binnenstad is afgerond. De selectiecommissie heeft in een drietal bijeenkomsten adviezen gegeven over een mogelijke gemeentelijke monumentenstatus zodat een vervolg kan worden gegeven aan een uiteindelijk selectievoorstel. Ook is een selectie van het ruimtelijk erfgoed van de wederopbouwperiode (1940-1965) opgesteld. De vondst van beschilderde plafondplanken aan Melkmarkt 10 bleek landelijk uniek. Het uitbundig versierde plafond met o.a. vruchten, bloemen, stuifmeeldraden en - vanuit diverse bloemknoppen - allerlei figuurtjes, heeft een datering in de tweede helft van de vijftiende eeuw. Het illustreert de rijkdom van het erfgoed van Zwolle.

Relevante kaderstellende nota's

- Structuurplan Zwolle 2020 en Uitvoeringsprogramma Structuurplan
- Groenbeleidsplan
- Mobiliteitsvisie
- Ontwikkelingsprogramma Binnenstad 2020
- Welstandsnota
- Visie Buitengebied
- Woonvisie
- Stedelijke programma's voor wonen, kantoren, bedrijven, leisure en detailhandel.
- Beleidsplan voor Monumentenzorg en Archeologie (2000)
- Archeologiebeleid gemeente Zwolle (2008)
- Erfgoedverordening (2010)
- Subsidieverordening Stedelijke Vernieuwing
- Regeling onderzoekskaders archeologie
- Regeling excessieve opgravingskosten Zwolle

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit en het stimuleren van ontwikkelingen en initiatieven.		
Streefdoel/indicator		
In de volgende bestuursperiode wordt een nieuw structuurplan vastgesteld.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
• Onderzoeken naar potentiële woningbouwlocaties zijn afgerond. • Keuze voor nieuwe locatie uitgesteld.	Richting bepaald voor herziening structuurplan.	Plan van aanpak voor nieuwe structuurvisie opgesteld
Streefdoel/indicator		
Stimuleren gebieds- en locatieontwikkeling		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Jaarlijks verschijnt een overzicht van de voortgang van de projecten.	Actueel overzicht van de programma's.	De voortgang van projecten wordt bijgehouden via rapportages en interne afstemming van initiatieven, ontwikkelingen heeft continue aandacht.
Spoorzone: financieel onderbouwd plan voor OV Knoop vastgesteld.	Uitgewerkte planonderdelen op basis waarvan het maken van ontwerpen en realisatie kan starten.	Hard gewerkt is aan het opstellen van een kwaliteitsboek en het pve voor de busbrug. Door afstemming met de partners is echter enige vertraging ontstaan.
A28 zone: bestemmingsplan vastgesteld en enkele initiatieven begeleid.	Ontwikkelingen gefaciliteerd.	Met initiatiefnemers zijn gesprekken en onderhandelingen gestart voor plannen op Voorsterpoort
Vechtcorridor Noord: Structuurvisie vastgesteld.	Bestemmingsplan Vechtcorridor Noord vastgesteld.	Bestemmingsplan in voorbereiding. Dit is vertraagd vanwege de provinciale besluitvorming over de N340
Streefdoel/indicator		
Verbeteren structuur en kwaliteit binnenstad.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
• Diverse pleinen en straten heringericht • Vergunningen verleend voor bouwinitiatieven. • Ontwikkelingsprogramma 2020 gereed.	Uitvoering van het Ontwikkelingsprogramma Binnenstad en de kadernota economisch beleid binnenstad.	• Herontwikkelen van de Bankenlocatie Melkmarkt is vertraagd omdat de contractvorming langer heeft geduurd. • Het Beeldkwaliteitplan Openbare Ruimte is in voorbereiding. Door geringe maatschappelijke draagvlak nog niet afgerond. • Uitvoering van de kunstroute is voorbereid • Herontwikkeling bibliotheeklocatie is voorbereid • Visie voor het Gasthuisplein gereed, maar iets vertraagd. Daardoor ontwerp en voorbereiden uitvoering nog niet is afgerond. • Verschillende nieuwe initiatieven begeleid

Streefdoel/indicator		
Actueel houden van bestemmingsplannen: vanaf 2014 worden jaarlijks enkele ‘oude’ plannen vernieuwd.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Gehele grondgebied voorzien van actuele planologische regeling.	Twee bestemmingsplannen herzien.	Het opstellen van de bestemmingsplannen Wipstrik en Westenholte is in volle gang. Vanwege nieuwe regelgeving (ten aanzien van cultuurhistorie en bouwen) en veranderingen in de RO standaarden kost dit meer tijd dan voorzien.
	Bestemmingsplan buitengebied aangepast aan de nieuwste inzichten (ontwikkelingen) en wensen (van waterschap en provincie).	Voor deel Haerst is een planherziening in procedure gebracht. Voor de Wijthmenerplas is gewerkt aan onderbouwing geluid in relatie met evenementen en leisure
Streefdoel/indicator		
Versterken positie Zwolle in ruimtelijk opzicht en opstellen strategieën voor de toekomstige ontwikkeling.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Deltaprogramma IJsselmeer: Zwolle heeft bijgedragen aan het lange termijn perspectief en het uitvoeringsprogramma projecten IJssel-Vechtdelta.	Veiligstellen toekomstige watersysteem Zwolle en functioneren van de stad Zwolle.	Zwolle heeft invloed uitgeoefend op de Deltabeslissingen via deelname aan het Lange Termijn Perspectief, de dijkringstrategieën en de projecten uit het Uitvoeringsprogramma.
Werkprogramma Zwolle Kampen Netwerkstad opgesteld.	Afspraken met Kampen en provincie en mogelijk rijk over projecten en ontwikkelingen. pm	Via het programma Sterke Steden zijn stappen gezet om de thema's mobiliteit, klimaat en energie op de agenda van het rijk te zetten.

Relaties met andere programma’s
De binnenstad is ook onderdeel van het programma Economie

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Duurzaam in stand houden, veiligstellen en zichtbaar maken van cultuurhistorische, monumentale en archeologische waarden in Zwolle.		
Streefdoel/indicator		
Er wordt op een zorgvuldige wijze rekening gehouden met erfgoedwaarden, onder meer bij (ruimtelijke) ontwikkelingen. Er zijn in 2015 geen achterstanden meer in de uitwerking van archeologische onderzoeken van opgravingen tussen 1987 en 2001. Uitbreiding van de gemeentelijke monumentenlijst. Cultuurhistorische waarden verankeren in bestemmingsplannen.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Gebieden met een lage archeologische verwachtingswaarde en gebieden met een hoge archeologische verwachtingswaarde zoals aangegeven (laag: 0% en 10%; hoog: 50%, 90% en 100%) op de Archeologische Waarderingskaart Zwolle.	Archeologisch waardevolle gebieden zijn opgenomen in nieuwe bestemmingsplannen.	Archeologieparagrafen worden aangeleverd zodra bestemmingsplannen worden herzien. In 2014 is input geleverd voor het bestemmingsplan Wipstrik.
	In geval van bodemverstoring in archeologisch waardevolle gebieden vindt overeenkomstig wetgeving en archeologiebeleid archeologisch onderzoek (incl. uitwerking) plaats.	In 2014 zijn diverse archeologische onderzoeken uitgevoerd. Een groot aantal vond plaats vanuit de samenwerking met onze buurgemeenten.
Van 15 opgravinglocaties, van archeologische onderzoeken uitgevoerd tussen 1987 en 2001, zijn de onderzoeksresultaten niet uitgewerkt.	Uitwerken archeologische onderzoeken 1987-2001. Er verschijnen, afhankelijk van de omvang van de opgraving, jaarlijks 1 of meer (deel)rapporten.	Er wordt gewerkt aan de uitwerking van het grootschalige onderzoek dat op het Eiland tussen 1990 en 1999 heeft plaatsgevonden. Dit vergt echter de nodige tijd vanwege de omvang van de opgraving en de daaraan gekoppelde uitwerkingsopgave. De oude onderzoeken zullen naar verwachting in 2016 zijn afgerond. Van het Eiland worden geen deelrapporten uitgegeven. Alle opgravingen worden als één geheel gepubliceerd.
461 beschermde rijksmonumenten1 340 beschermde gemeentelijke monumenten	25 monumenteigenaren/beheerders worden begeleid bij hun restauratie/verbouwplannen.	Er zijn in 2014 56 aanvragen voor wijzigingen aan monumenten behandeld. Daarbij tekenen wij aan dat het veel relatief kleinere plannen betrof.
	20 monumenteigenaren ontvangen een gemeentelijke onderhouds-, restauratie- of	In 2014 zijn 16 aanvragen om subsidies ontvangen, waarvan 15 konden worden

1 Dit aantal telt complexen als 1 monument. Inclusief de afzonderlijke onderdelen van complexen bedraagt het aantal 533.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Duurzaam in stand houden, veiligstellen en zichtbaar maken van cultuurhistorische, monumentale en archeologische waarden in Zwolle.

Streefdoel/indicator
Er wordt op een zorgvuldige wijze rekening gehouden met erfgoedwaarden, onder meer bij (ruimtelijke) ontwikkelingen. Er zijn in 2015 geen achterstanden meer in de uitwerking van archeologische onderzoeken van opgravingen tussen 1987 en 2001. Uitbreiding van de gemeentelijke monumentenlijst. Cultuurhistorische waarden verankeren in bestemmingsplannen.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
	kleuronderzoek subsidie.	toegekend.
	Zwolle doet mee aan Open Monumentendag.	De Open Monumentendag, met als thema 'Op reis', is succesvol verlopen. Vele bezoekers hebben tijdens een zonovergoten 28e editie van Open Monumentendag de opengestelde monumenten (en de stad) bezocht.
	Minimaal één publicatie/brochure wordt uitgegeven om Zwollenaren te informeren over ons erfgoed.	In het gratis Monumentenmagazine kon worden gelezen hoe reizigers die in de afgelopen eeuwen Zwolle hebben bezocht de stad hebben beleefd, kon een 19e eeuwse wandeling worden gemaakt en is het belang van de wegen en van de waterwegen voor de nationale en internationale handelspositie van Zwolle inzichtelijk gemaakt. Het magazine was wederom mede mogelijk door inbreng van sponsoren en de belangeloze inzet van auteurs.
Resultaten archiefonderzoek, veldwerk en input burgerparticipatie.	Ca. 100 objecten worden na inventarisatie beoordeeld in het kader van de actualisatie van de gemeentelijke monumentenlijst.	Het inventariseren (archiefonderzoek van ruim 400 en het 'veldwerk' van ca. 300 objecten) in de historische binnenstad is afgerond. In 2014 is de, vanuit de burgerparticipatie ingestelde, selectiecommissie 3 maal bijeen geweest. Zij heeft over 60 objecten een advies uitgebracht. Daarnaast is, in vervolg op de inventarisatie naar het ruimtelijk erfgoed van de wederopbouw (1940-1965), een selectie gemaakt. Tenslotte is de inventarisatie naar de periode van het Interbellum (1915-1940) gestart. Na het totale selectieproces zullen wij beoordelen welke (top)monumenten aan de gemeentelijke monumentenlijst worden toegevoegd.

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	2.325		10.530	7.743	10.140	7.809	390	66	455
Reservemutaties	451	327	451	645	1.507	1.201	-1.056	557	-500
Gerealiseerd resultaat	2.776	327	10.981	8.388	11.647	9.010	-667	622	-44

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Visies, prog. en projecten	318		318	-903	585	
Ruimtelijke kaders	-14	49	36	-44	-5	-13
Monumentenzorg	103	16	119	-109	-23	-13
Archeologie	-18		-18			-18
Totaal	390	66	455	-1.056	557	-44

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Visie, progr. en projecten	0	I	Niet alle projecten zijn eind 2014 gerealiseerd (+318). Deze middelen zijn gedoteerd aan de reserve Nog uit te voeren werken (-318). In de reserve ISV zijn middelen gereserveerd inzake het project Binnenstad. Deze middelen uit ISV (+ 585) zijn overgeheveld naar de reserve Nog uit te voeren werken (- 585).
Monumentenzorg	-13	I	Dit zijn voornamelijk lagere uitgaven i.v.m. openstaande verplichtingen en nog niet bestede middelen in het kader van in uitvoering zijnde projecten zoals de bouwhistorische inventarisatie in de binnenstad en de afronding van het aanbrengen van de valbeveiliging Peperbus. Het betreft projecten (in uitvoering) die meerdere jaren duren en waarvoor de incidentele middelen in de reserve staan

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Monumenten							
Excessieve uitgaven archeologie	41		3	38		38	
Subsidies Monumenten ISV	-20		19	-39		-39	
	21	0	22	-1	0	-1	0
Visies, programma's en projecten							
Spoorzone Fase 2	2.220		1.009	1.211		1.211	
Spoorzone Uitvoering	1.454	98.543	4.630	95.367	50.367	8.770	36.230
Binnenstad	1.659	1.614	698	2.575	1.461	1.069	45
Herontwikkeling loc. Weezenlanden	50	340	70	320	136	184	
Deltaprogramma	105		76	29	29		
Plankosten uitbreidingslocaties	51			afgesloten			
N 340 / Vechtcorridor	-14			-14	-14		
Diezerpoort sociaal (naar progr.leefbaarh.)	628	-628		0			
Diezerpoort fysiek	2.526	13	418	2.121		2.121	
Herontwikkeling Bachlaan-west	9		20	-11	-11		
Polymer Science Park	8		-1	9	9		
Uitvoeringsprogramma Structuurplan	-5			afgesloten			
Kunstroute Tunnel-Binnenstad	723		94	629	629		
Winkelcentrum Stadshagen	10			naar GREX			
Concentratie Rijkshuisvesting	25		3	22	22		
Kermisexploitatie Locatievoorstel	156	-12	28	116		116	
Beeldengroep v.d. Capellen	200			200		200	
Verkenning EO Wijers	0	10	18	-8	-8		
Structuurvisie VCN fase 1	0	6.566	405	6.161	1.093	5.068	
Spooraanpassing Zwolle Herfte	0	10	12	-2	-2		
Ontwikkeling Dijkstraat-Friesewal	0	5		5	5		
Herontwikkeling Russenweg e.o.	0	45	33	12	12		
Gebiedsontwikkeling Ijssel-Vechtdelta	0	2.649	605	2.044	2.044		
Hoogwaterbeschermingsprogramma	0	35	1	34	34		
Structuurvisie plan van aanpak	0	100	0	100	100		
Strategische Verkenning Stilohal e.o.	0	20	1	19	19		
	9.805	109.310	8.120	110.939	55.925	18.739	36.275

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Ruimtelijke kaders							
Bestemmingsplannen Buitengebied PPN	147		72	75		75	
Bestemmingsplannen Algemeen	6			6	6		
Bestemmingsplannen ZOO	311		88	223		223	
Bescherming Krekenbuurt	15		1	14		14	
Ruimtelijke initiatieven Buitengebied	26		4	22	22		
	505	0	165	340	28	312	0
	10.331	109.310	8.307	111.278	55.953	19.050	36.275

Project	Bedrag	Besluit	Toelichting
Spoorzone Uitvoering	92.990	Rb. 30-9-2013	
Spoorzone Uitvoering	6.560	Rb. 17-2-2014	reizigerstunnel
Spoorzone Uitvoering	-1.000	Berap 2014-2	
Spoorzone Uitvoering	-7		correctie jaarrekening 2013
Binnenstad	200	PPN 13-16	plankosten
Binnenstad	755	Rb. 14-10-2013	Oude Vismarkt-Koningsplein
Binnenstad	90	Rb. 9-9-2014	3e fase Fietsparkeren
Binnenstad	534	Rb. 15-12-2014	Melkmarkt
Binnenstad	35	BW 16-12-2014	Grote Kerk
Herontwikkeling loc. Weezenlanden	285	Rb. 22-4-2014	project W'landen
Herontwikkeling loc. Weezenlanden	55	BW 3-11-2014	Delta Wonen
Overheveling Diezerpoort van programma 5 naar 6	-628	Berap 2013-2	
Diezerpoort fysiek	13	2013	correctie
Kermisexploitatie Locatievoorstel	-12		correctie jaarrekening 2013
Verkenning EO Wijers	10	BW 17-12-2013	
Structuurvisie VCN fase 1	6.486	Rb. 10-3-2014	Vechtcorridor Noord
Structuurvisie VCN fase 1	80	BW28-10-2014	Kromme Kolk
Spooraanpassing Zwolle Herfte	10	BW 25-3-2014	
Ontwikkeling Dijkstraat-Friesewal	5	BW 15-4-2014	
Herontwikkeling Russenweg e.o.	45	BW 13-5-2014	
Gebiedsontwikkeling Ijssel-Vechtdelta	544	Rb. 10-1-2014	HOV doorstroomassen
Gebiedsontwikkeling Ijssel-Vechtdelta	2.105	Rb. 16-6-2014	uitvoeringsprogramma IJVD
Hoogwaterbeschermingsprogramma	35	BW16-12-2014	Meekoppelkansen
Structuurvisie	100	BW16-12-2014	plan van aanpak
Strat.verkenning Stilohal e.o.	20	BW 1-7-2014	
	109.310		

Project	Bedrag
Plankosten uitbreidingslocaties	51
Uitvoeringsprogramma Structuurplan	-5
Winkelcentrum Stadshagen (naar GREX)	10
	56

Verantwoording (alle restantkredieten ouder dan 3 jaar en belangrijke restant kredieten korter dan 3 jaar)

Spoorzone, 2e fase
Dit deel van het totale project Spoorzone is, op het onderdeel Reizigerstunnel na, afgesloten.

Spoorzone, Uitvoering
Dit onderdeel van het project Spoorzone is in 2013 in uitvoering genomen.

Binnenstad
Het herontwikkelen van de Bankenlocatie Melkmarkt is vertraagd. Reden is dat contractvorming langer heeft geduurd. Inmiddels is het project in volle gang.
Het afronden van ontwerp voor het Gasthuisplein en voorbereiden van de uitvoering is vertraagd. Visievorming heeft langer geduurd dan voorzien.

Herontwikkeling Locatie Weezenlanden
Dit project is in uitvoering.

Deltaprogramma
Dit project is een meerjarig project. Komende jaren zullen nieuwe projecten uitgevoerd gaan worden waar we subsidie voor krijgen.

Diezerpoort Fysiek
In de Diezerpoort wordt gewerkt vanuit het principe van natuurlijke wijkvernieuwing met als uitgangspunt aan te sluiten bij de dynamiek en ontwikkelkracht van de wijk.
Door de corporaties wordt woningverbetering gerealiseerd door een combinatie van renovatie, sloop en nieuwbouw met behoud van het specifieke karakter en kracht van de wijk zoals ruimte, licht en lucht. De gemeente ondersteunt dit proces in de aanpak van het openbaar gebied en voorzieningen. Gerealiseerd periode 2013/2014: openbare ruimte/verlichting Pieter Steynstraat I t/m IV; openbare ruimte Geert Grote I en II, en Simon van Slingelandtplein.

Kermisexploitatie locatievoorstel
Dit project is in uitvoering.

Kunstroute Tunnel-Binnenstad
Dit project is nog in uitvoering.

Structuurvisie VCN fase 1
Dit project is in 2014 aangevangen.

Gebiedsontwikkeling Ijssel-Vechtdelta
Met dit project is in 2014 een start gemaakt.

Bestemmingsplannen ZOO
Dit project is in uitvoering.

Bestemmingsplannen buitengebied
Dit project is in uitvoering.

Excessieve opgravingen
Eenmalig beschikbaar gesteld vanwege de wettelijke regeling dat archeologische kosten van bodemverstoringen voor rekening van de gemeente komen wanneer deze redelijkerwijs niet of niet geheel ten laste van de veroorzaker behoren te blijven (excessieve kosten). Bij het vaststellen van het archeologiebeleid is besloten om incidenteel middelen beschikbaar te stellen waaruit de excessieve kosten kunnen worden voldaan conform de Regeling Excessieve Opgravingskosten Zwolle. Daarmee wordt o.a. voorkomen dat ad hoc een beroep op de algemene middelen wordt gedaan en (bouw)plannen onnodig lang worden vertraagd.

Subsidies Monumenten ISV
Tot 2010 werden de monumentensubsidies gedekt uit het ISV. Per 2010 worden deze subsidie gedekt uit de toekenning structureel nieuw beleid 2010 ad € 40.000.

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

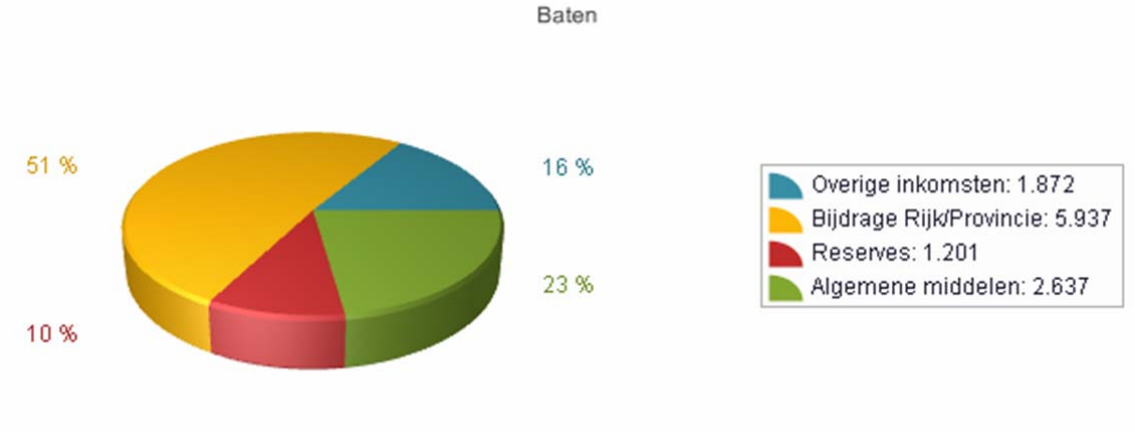

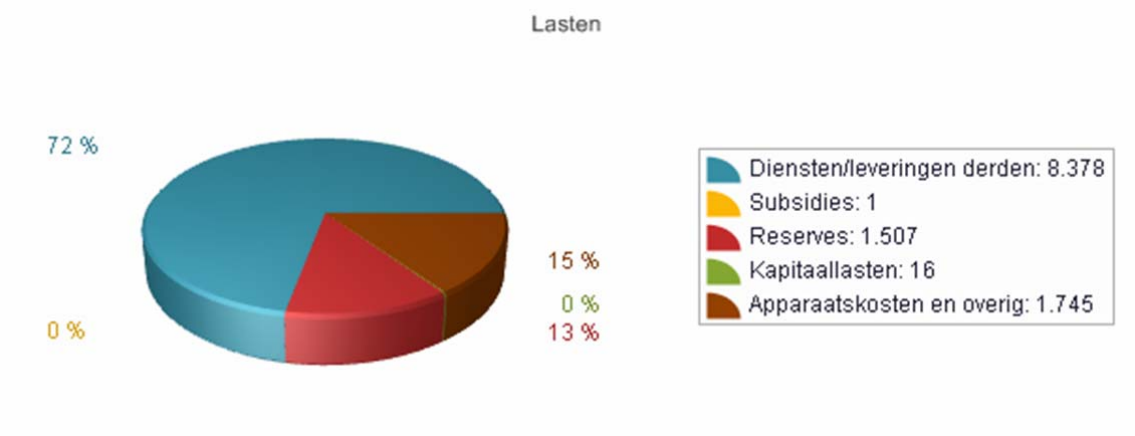

De wijken

Programma 6 Leefbaarheid en welzijn

Beleidsverantwoording

Algemeen

Het jaar 2014 stond met name in het teken van de transities in het sociaal domein. Met de nieuwe taken wordt de gemeente verantwoordelijk voor een groot deel van het sociaal domein. De decentralisatie van sociale taken heeft ook gevolgen voor de organisaties actief binnen het programma Samenleving, voor hun medewerkers en hun cliënten.
Er is intensief gewerkt aan het tot stand brengen van een dekkend netwerk van laagdrempelige sociale wijkteams per 2015. Naast de gemeente en bureau jeugdzorg participeren Travers Welzijn, De Kern en MEE in de SWT's. De GGD, WIJZ en Zwolle Doet nemen niet *direct* deel in de sociale wijkteams, maar spelen wel een belangrijke ondersteunende rol.

Per 1 januari 2014 zijn De Kern en WIJZ een (bestuurlijke) fusie aangegaan. Dat geldt ook voor Travers en Zwolle Doet. Hiermee is een efficiencyslag gemaakt en zijn de overheadkosten bij de instellingen gereduceerd.

Ook is het afgelopen jaar gewerkt aan de doorontwikkeling van het wijkgericht werken naar opgave gericht werken waarbij we inzetten op het optimaliseren en concretiseren van verbindingen binnen en buiten de gemeentelijke organisatie. Belangrijk doel is het terugdringen van zorg- en ondersteuningsvragen, toename van de eigen verantwoordelijkheid en inzet van inwoners zelf. Door middel van preventieve inzet proberen we problematiek te voorkomen, risico's op te sporen die zouden kunnen leiden tot problematiek en signalen op te pakken die wijzen op beginnende problematiek. Ondersteunend hieraan zijn de verbetering van de samenhang van de monitoring en effectmeting, en het vergroten van de samenhang in procesorganisatie.

Per 1 juli 2014 is de Participatieraad officieel van start gegaan. De participatieraad is in verband met de transities in het sociaal domein voortvarend te werk gegaan en heeft onder andere advies uitgebracht over de beleidsplannen en verordeningen WMO, Jeugdzorg, de kadernota en verordeningen Participatiewet en de aanbesteding van hulp in en aan huis en dagbesteding.
In de 2^{e} helft van 2014 werd een grote inzet van de Participatieraad gevraagd vanwege de grote hoeveelheid beleidsvoorstellen waarover deze zich moest uitspreken.

Verder is op 3 november 2014 het startsein gegeven voor de publiekscampagne "Iedereen doet mee". Met deze campagne laten inwoners en organisaties uit Zwolle zien dat de participatiesamenleving niets nieuws is. Veel inwoners, vrijwilligersorganisaties, scholen, buurthuizen, sportverenigingen en organisaties zetten zich al in zodat anderen, maar ook zijzelf mee kunnen doen. Betaald, vrijwillig, af en toe of regelmatig.

Relevante kaderstellende nota's

- Werken vanuit vertrouwen (december 2012)
- Nota Doorontwikkeling wijkgericht werken (september 2012)
- Ouderenagenda (2012)
- Nota Meerjarenaanpak Homo-emancipatie 2012-2014 (december 2011)
- Nota wijkaccommodaties (2011)
- De toekomst van Zwolle, nota jeugdbeleid (december 2012)
- Uitvoeringsplan Gezondheidsbeleid 2012-2015 (2013)
- Op weg naar een meerjarenvisie peuterspeelzaalwerk (april 2013)
- Uitvoeringsprogramma's Sociaal Domein (juni 2014)
- Wmo beleidskader 2014-2017 (december 2014)
- Beleidsplan Jeugdhulp Zwolle 2015-2016 (december 2014)

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Leefbaarheid, wijkgericht werken en welzijn

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

- het versterken van het zelforganiserend vermogen in woon- en leefomgeving,
- het stimuleren van het ontstaan en in stand houden van (preventieve) steunnetwerken,
- het overtuigen van bewoners van Zwolle dat persoonlijke inzet voor de publieke zaak verschil kan maken en er toe doet,
- het stimuleren en coördineren van vitale coalities die een bijdrage leveren aan de kwaliteit van woon- en leefsituatie in buurten en wijken.

Streefdoel/indicator

- bij de het Buurt voor buurt-onderzoek 2014 heeft elke buurt minimaal een percentage van 70% van de inwoners dat aangeeft zich verantwoordelijk te voelen voor de leefbaarheid. Het stedelijk gemiddelde blijft minimaal het gemiddelde van de meting 2011 (80%).
- Bij het Buurt voor buurt-onderzoek 2014 geldt voor elke buurt dat minimaal 35% van de buurtbewoners aangeeft in het afgelopen jaar zich actief heeft ingezet voor het verbeteren van de buurt.
- Bij het Buurt voor buurt-onderzoek 2014 is in alle buurten minimaal een percentage van 40% van de bewoners dat aangeeft dat de gemeente voldoende doet om bewoners te betrekken bij ontwikkelingen in de buurt.

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Bij de het Buurt voor buurt-onderzoek 2014 heeft elke buurt minimaal een percentage van 70% van de inwoners dat aangeeft zich verantwoordelijk te voelen voor de leefbaarheid. Het stedelijk gemiddelde blijft minimaal het gemiddelde van de meting 2011 (80%).	In iedere buurt minimaal stedelijke gemiddelde 2011	Stedelijk gemiddelde BvB 2014 : 79 % Buurten onder 70%: • Binnenstad-zuid : 67% • Het Noorden : 65% • Bollebieste : 65% • Dieze-centrum : 66% • Indischebuurt : 67% • Kamperpoort : 66% • Holtenbroek IV : 63%
• 2011: aandacht voor buurtproblemen (% veel +voldoende)= stedelijk gemiddeld 48% • Betrekt bewoners bij buurtveranderingen (% ja)= stedelijk gemiddeld 43% • Afgelopen jaar actief geweest in de buurt= stedelijk gemiddeld 40% • Schaalscore inzet buurt 2011: 3,4 stedelijk gemiddelde	In iedere buurt minimaal stedelijke gemiddelde 2011	2011: Stedelijk gemiddelde 49% 2014: Stedelijk gemiddelde 45% 2014: Stedelijk gemiddelde: 37% 2014: Stedelijk gemiddelde 3,4

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Een veerkrachtige Zwolse civil society waarin burgers bereid zijn iets voor elkaar te doen en als actieve burgers een bijdrage leveren aan de samenleving.

Streefdoel/indicator

Toename vrijwillige inzet/actief burgerschap
Bevorderen participatie van ouderen en eenzaamheidgevoelens onder jongeren en ouderen verminderen

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Vrijwillige inzet in de buurt: 40 % (buurt voor buurt onderzoek 2011).	Stijging met 10 %.	2014: Stedelijk gemiddelde: 37% Ondanks intensieve inzet van de Vrijwilligerscentrale en gericht aanbod van sociaal culurele activiteiten is o.a. als gevolg van de rijksbezuiniging op de maatschappelijke stages VO de veronderstelde groei achtergebleven.
25,9 % van de bevolking is als vrijwilliger actief (Arcon).	Stijging met 5 %.	
39 % van de ouderen voelt zich wel eens eenzaam (GGD Monitor 2011).	Daling met 5 %.	GGD monitor is niet geactualiseerd
8 % voelt zich ernstig tot zeer ernstig eenzaam (GGD monitor 2011).	Daling met 2 %.	Zie opmerking GGD monitor
38% van de mensen tussen de 19 en 65 jaar oud voelt zich wel eens eenzaam GGD-monitor 2008).	Daling met 5%.	Zie opmerking GGD monitor
3 % van de inwoners van Zwolle, vanaf 18 jaar, voelt zich vaak tot altijd eenzaam. (buurt voor buurt-onderzoek 2013).	Daling met 1%.	2014: stedelijk gemiddelde: 3%. Een tweetal stadsdelen is gedaald naar 2% (Stadsdelen West en Zuid)

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Krachtige straten, buurten en wijken waarin sprake is van een sterke sociale samenhang en een prettige, leefbare en veilige woonomgeving.		
Streefdoel/indicator		
Vergroten en versterken van het buurtkapitaal zodat de kwaliteit van de buurt verhoogd wordt. Indicatie vindt plaats op basis van het “Buurt voor buurt” onderzoek en de Veiligheidsmonitor.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In 2011 en 2012 zeggen 92% van de bewoners tevreden te zijn over het wonen in de eigen buurt.	In 2014 blijft de tevreden over de eigen woonomgeving ten minste gelijk aan de tevredenheid in 2012.	2014: 93%
De veiligheidsbeleving van bewoners in de eigen buurt en wijk in 2011 en 2012 is 7,2.	In 2014 is de veiligheidsbeleving van bewoners in de eigen wijk en buurt gestegen naar 7,5.	2014: 81% van de respondenten geeft aan zelden of nooit 's avonds onveilig te voelen.
Het aantal meldingen van overlast door jongeren bedroeg in 2011: 735 en in 2012: 805.	Het aantal meldingen van overlast door jongeren bedraagt in 2014 maximaal 700.	Gegevens 2014 nog niet bekend.
De sociale cohesie heeft in 2011 het gemiddelde cijfer van 6,1 gekregen en is in 2012 gedaald naar 5,9.	In 2014 is het cijfer voor “sociale cohesie” gestegen naar 6,5.	2014: 6,0

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Het stimuleren van een buitenschoolse omgeving (pedagogisch buurtklimaat) waarin jeugdigen zoveel mogelijk hun talenten kunnen ontwikkelen.		
Streefdoel/indicator		
Het ondersteunen van jongeren bij een zinvolle vrijetijdsbesteding		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Het aantal jongeren dat met behulp van het jongerenwerk aan zinvolle vrijetijdsactiviteiten deelneemt. 2013: 1500 individuele jongeren bereikt met ambulant jongerenwerk. 1000 individuele jongeren bereikt door accommodatiegebonden jongerenwerk.		in 2014 zijn door het ambulant jongerenwerk gemeentebreed minimaal 1600 individuele jongeren bereikt en door het accommodatiegebonden jongerenwerk worden nog eens minimaal 1800 individuele jongeren actief bereikt.
In 2011 is 24% van de bewoners tevreden over de voorzieningen voor jongeren, in 2012 is dat gestegen naar 28%.	In 2014 bedraagt de tevredenheid over voorzieningen voor jongeren minstens 35%	2014:tevredenheid is gestegen naar 29%.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Vergroten bespreekbaarheid homoseksualiteit (Lesbiennes-Homoseksuelen-Biseksuelen-Transgenders (LHBT)) in religieuze kring en onderwijs		
Streefdoel/indicator		
Het bereik van onderwijsinstellingen uitbreiden en het onderhouden van bestaande contacten met religieuze (allochtone) groepen.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
12 religieuze (allochtone) groepen	12 religieuze (allochtone) groepen	Op basis van de positieve gesprekken met de religieuze (allochtone) groepen wordt het homo-emancipatie vanaf 2013 ingezet voor de (uitbreiding) van de interactieve toneelvoorstellingen op scholen (10).
5 onderwijsinstellingen	10 onderwijsinstellingen	

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Integratie integraal onderdeel binnen alle beleidsterreinen.

Streefdoel/indicator
Per 2014 is inclusief beleid toegepast.

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
2010-2014	overgangsfase	Afgerond. Inclusief beleid is voldoende ingebed.

Relaties met andere programma's
Programma 7: onderwijs en jeugd
Programma 8: veiligheid
Programma 9: integraal beheer openbare ruimte
Programma 10: sociaal economische redzaamheid
Programma 11: bijstandverlening en armoedebestrijding
Programma 14: gezondheid en zorg

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	8.838	46	8.806	46	8.540	95	265	49	315
Reservemutaties		201		369	45	342	-45	-27	-72
Gerealiseerd resultaat	8.838	247	8.806	414	8.585	437	220	23	243

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Vrijwilligersbeleid						
Beleid accommodaties	141		141		-39	102
Sociaal cultureel werk	26		26			26
Wijkorganisaties	11		11			11
Welzijnsbeleid	39		39	-45		-6
Integratiebeleid	-6		-6			-6
Zelforganisatie minderheden	11		11			11
Ontwikkelingssamenwerking						
Ouderenbeleid	6		6			6
Wijkmanagement	28	49	77		12	89
Leefbaarheid en wijkveiligheid	10		10			10
Totaal	265	49	315	-45	-27	243

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Beleid accommodaties	+102	I	Dit voordeel is ontstaan vanwege het vrijvallen van kapitaallasten van het Anker. Volgens de nota afschrijving worden er pas kapitaallasten geboekt het jaar na het gereed komen van de activa. In dit geval betreft het de nieuwbouw van het Anker.

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Wijkenaanpak K'poort/D'poort	317			afgesloten			
Wijkbudgetten RB jun 10 6e ronde	23		10	afgesloten			
Jongerenbudget 12/13	60		30	30		30	
VVI 13 inr&interieur WC Gerenlanden	90			90			90
Diezerpoort sociaal (van progr.ruimte)		628	105	523	50	473	
Jongerenbudget 2013		156	11	145		145	
	490	784	156	788	50	648	90

Project	Bedrag	Besluit	Toelichting
Overheveling D'poort van progr. 5 naar 6	628	Berap 2013-2	
Bewoners-/jongerenbudget 2013	156	Rb. 25-6-2012	
	784		

Project	Bedrag
Wijkbudgetten RB jun 10 6e ronde	13
Wijkenaanpak K'poort/D'poort	317
	330

Verantwoording (alle restantkredieten ouder dan 3 jaar en belangrijke restant kredieten korter dan 3 jaar)

Diezerpoort Sociaal
In de Diezerpoort wordt gewerkt vanuit het principe van natuurlijke wijkvernieuwing met als uitgangspunt aan te sluiten bij de dynamiek en ontwikkelkracht van de wijk. Diezerpoort sociaal: uitvoering op basis van wijkopgaven en bewonersinzet o.a. gericht op participatie en iedereen doet mee.

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

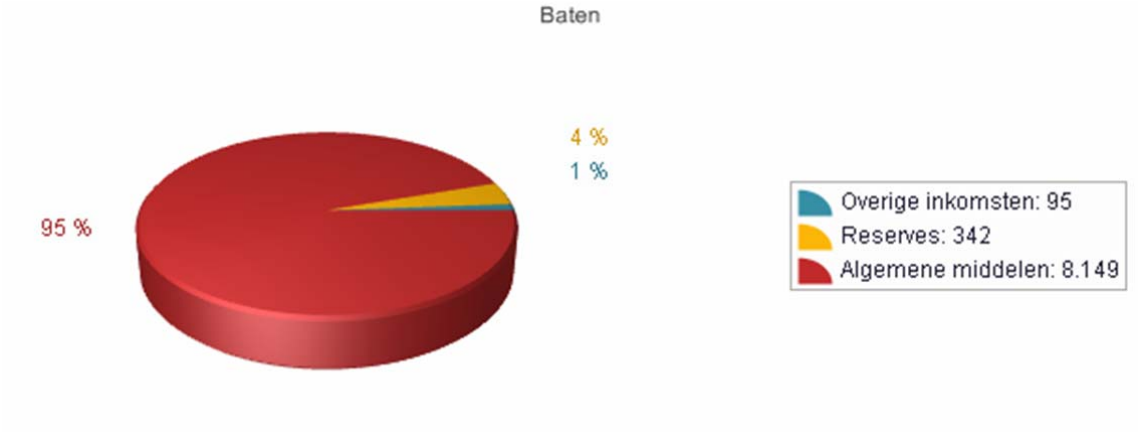

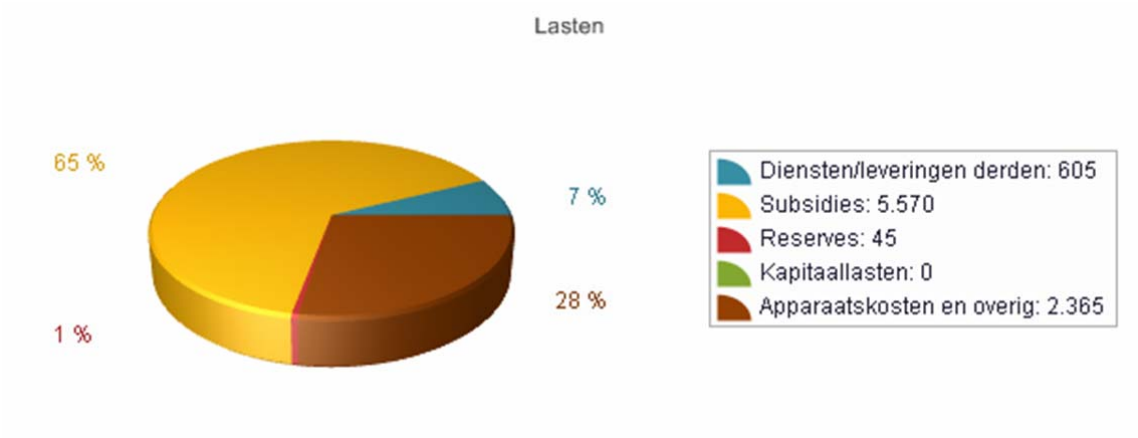

Programma 7 Onderwijs en jeugd

Beleidsverantwoording

Algemeen

In 2014 is opnieuw vooruitgang geboekt in het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters is weer gedaald. Jongeren die nu nog uitvallen, ondervinden vaak problemen op meerdere gebieden. Het rijk is in 2014 gestart om samen met gemeenten nieuw beleid te ontwikkelen gericht op deze groep kwetsbare jongeren. Een belangrijke ontwikkeling om ervoor te zorgen dat jongeren hun schoolloopbaan succesvol kunnen afsluiten.
Aandacht blijft nodig, ook voor het zonder achterstand starten van jonge kinderen in het basisonderwijs. Positief is de constatering van de Onderwijsinspectie in 2014 dat de kwaliteit van Voorschoolse educatie (VVE) verbeterd is ten opzichte van 2010.

Per 1 augustus 2014 zijn scholen verantwoordelijk geworden voor passend onderwijs. Met ingang van 1 januari 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor alle vormen van jeugdhulp. Voor de opgaven van jeugdbeleid is een goede aansluiting tussen de inzet van scholen voor passend onderwijs en de inzet van gemeente en partners op het gebied van jeugdhulp van groot belang. Scholen zijn zowel vindplaats voor problemen rondom opgroeien en opvoeden als werkplaats waar die problemen vroegtijdig worden onderkend en waar met ondersteuning van jeugdhulppartners kinderen en ouders gericht ondersteund kunnen worden. In 2014 zijn we daarom in samenspraak met het onderwijs gestart met ontwikkelagenda's passend onderwijs/jeugdhulp. We bouwen hierbij voort op de resultaten van het project Doorontwikkeling Netwerk Jeugd en Gezin. Het NJG is per 1 januari 2015 onderdeel geworden van de sociale wijkteams.

De deelname van nieuwe studenten aan de Mbo en Hbo instellingen in Zwolle tijdens de Bruisweek activiteiten is gestegen. In 2015 wordt opnieuw een forse stijging verwacht. De opzet verandert . De bruisweek en de introductieweek van diverse opleidingen worden in elkaar geschoven. De brede introductie heeft als doel de binding met elkaar te bevorderen, binding met de opleiding te vergroten en kennismaking met de steeds meer bruisende studentenstad Zwolle en omgekeerd te stimuleren.

Relevante kaderstellende nota's

- Werken vanuit vertrouwen. Visie sociaal domein (december 2012)
- Nota jeugdbeleid ‘De toekomst van Zwolle – Samenwerken aan verbeteringen voor de jeugd’ (december 2012)
- Beleidskader ‘Op weg naar een meerjarenvisie peuterspeelzaalwerk’ (april 2013)
- Beleidskader ‘VVE 2011-2015: Een stevig fundament’ (februari 2011)
- Notitie ‘Extra rijksmiddelen VVE en schakelklassen’ (februari 2012)
- Beleidskader voor de Zwolse Brede School 2006-2010 (februari 2007)
- Meerjarenbeleidsplan voorkomen voortijdig schoolverlaten regio IJssel-Vecht 2012- 2015 (februari 2013)
- Beslisnota “Zwolle studie- studentenstad” (juni 2011)
- Masterplan Onderwijshuisvesting 2011-2020 (incl. actualisatie, maart 2010 / mei 2011).
- Opvoeden versterken. Projectplan doorontwikkeling netwerk CJG (2012)

Deels vloeien bovenstaande nota’s voort uit wettelijke kaders, te weten: Wet Ontwikkelingskansen voor Kwaliteit en Educatie (Wet Oke), Wet op het primair onderwijs, Wet op de expertisecentra, Wet op het voortgezet onderwijs, wet- en regelingeving leerplicht en RMC en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). De Wmo omvat in totaal negen prestatievelden. Prestatieveld 2 ‘opvoeden en opgroeien’ maakt tot en met 2014 onderdeel uit van dit begrotingsprogramma, vanaf 2015 is dit onderdeel van de Jeugdwet en het nieuwe begrotingsprogramma Samenleving.

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Een geslaagde schoolloopbaan voor alle kinderen en jongeren, zodat ze hun mogelijkheden zoveel mogelijk benutten en hun kansen op de arbeidsmarkt vergroten.		
Streefdoel/indicator		
Het voorkomen en verminderen van onderwijsachterstanden. In 2013 e.v. neemt 100% van de doelgroepkinderen (zie a). deel aan voorzieningen. Doelgroepkinderen scoren eind groep 2 gemiddeld op landelijk niveau.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
% bereik doelgroeppeuters 0-meting 2012: 97% (absoluut: 155).	100%.	226 kinderen hebben deelgenomen aan een VVE programma op een VVE peuterspeelzaal of VVE kinderdagverblijf (zie a)
Doelgroepkinderen scoren eind groep 2 gemiddeld op landelijk niveau: nulmeting in november 2013.	Doelgroepkinderen scoren eind groep 2 gemiddeld op landelijk niveau.	Doelgroepkinderen lopen eind groep 2 ongeveer 3 maanden achter op het gemiddelde qua taalniveau.

Streefdoel/indicator		
De kwaliteit van peuterspeelzalen en kinderopvanglocaties is gewaarborgd door jaarlijks de wettelijke controles door de GGD te laten uitvoeren en waar nodig handhavend op te treden.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
2011: naleving na 1e controle: 42,5 %.	naleving na 1e controle: 75%.	2014: naleving na 1ste controle: 61%

Streefdoel/indicator		
Voor leerlingen die daarvoor op grond van de Wet Primair Onderwijs, Wet Voortgezet Onderwijs en Wet Expertise Centra in aanmerking komen, is passend vervoer (afgestemd op hun zelfredzaamheid) naar de dichtstbijzijnde school naar onderwijssoort en –richting beschikbaar. Zoveel mogelijk leerlingen gaan zelfstandig met het openbaar vervoer of de (brom)fiets naar school.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
peildatum 31-12-2012 aantal leerlingen in OV: 25 (5%) aantal leerlingen op (brom) fiets: 47 (9,4%) totaal aantal leerlingen in leerlingenvervoer: 500 (100%)	Minimaal op niveau 31-12-2012.	peildatum 31-12-2014 aantal leerlingen in OV: 12 (2,6%) aantal leerlingen op (brom)fiets: 44 (9,5%) aantal leerlingen met eigen vervoer (km-vergoeding): 66 (14,3% Totaal aantal leerlingen in vervoer: 462 (100%)

Streefdoel/indicator		
Het voorkomen en verminderen van het aantal voortijdig schoolverlaters (zie b). Jaarlijks daalt het aantal voortijdig schoolverlaters in de regio IJsselland met 25%. Ten opzichte van vergelijkbare gemeenten zijn de behaalde resultaten in Zwolle gelijk dan wel beter. In 2015 meldt 90% van de scholen verzuim volgens vastgestelde richtlijnen.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
aantal nieuwe vsv-ers (absoluut): meting schooljaar 2011-2012: vsv-ers landelijk: 36.245. vsv-ers regio IJsselland: 898.	2013 (schooljaar 2012-2013) regio IJsselland: 673. 2014 (schooljaar 2013-2014) regio IJsselland: 505.	In het schooljaar 2013/14 had de Regio IJsselland 573 nieuwe VSV'ers (1,6%). Dit is een daling van 5,4% ten opzichte van het jaar daarvoor. De ambitie van 505 nieuwe Vsv'ers (1,5%) is nog net niet gehaald. De best scorende regio heeft een uitval van 1,3%, gelijk aan het jaar daarvoor. Door de spectaculaire daling van het aantal nieuwe Vsv'ers in de afgelopen jaren wordt het steeds moeilijker dit aantal nog verder terug te brengen. Bestrijden van VSV gebeurt al veel meer preventief dan curatief. Jongeren die nu nog uitvallen zijn veelal in meerdere opzichten kwetsbare jongeren. Inmiddels bereiken Rijk, gemeenten en onderwijs nieuw beleid gericht op deze doelgroep voor.
meting schooljaar 2011-2012: Gemeente Enschede: vsv-ers 3,9%. Gemeente Arnhem: vsv-ers 5,0%. Gemeente Zwolle: vsv-ers 3,9%. Gemeente Deventer: vsv-ers 3,5%	2014: % vsv-ers stad Zwolle is gelijk aan of lager dan vergelijkbare gemeenten (Arnhem, Enschede en Deventer).	meting schooljaar 2012-2013: Enschede: 2,6% Arnhem: 3,5% Zwolle: 2,5 % Deventer: 2,4%
% scholen dat schoolverzuim meldt volgens richtlijnen van 2012.	2014: minimaal 75%.	85% meldt volgens de richtlijnen

Streefdoel/indicator		
Het versterken van Zwolle als studie/studentenstad waar studenten graag willen leren, wonen, verblijven en werken. In 2015 is het aantal deelnemers aan de Bruisweken minimaal 6250.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
aantal deelnemers Bruisweken 2012: 5870.	2014: 6250.	Aantal deelnemers: 10.600

Relaties met andere programma's
Deze doelstelling heeft een directe relatie met de programma's 6 en 2 (sociaal medische indicatie psz/ko) en 1 (Zwolle studentenstad).

Toelichting
a. Doelgroepkinderen voor voorschoolse educatie (VVE) zijn kinderen:
- die vallen onder de gewichtenregeling basisonderwijs (opleidingsniveau ouders)
- een taalachterstand in het Nederlands hebben
- die te maken hebben met gezinsgerelateerde problemen waardoor ze onvoldoende gestimuleerd worden in hun (taal)ontwikkeling.

Gemeente zijn wettelijk verplicht om te streven naar 100% bereik van doelgroepkinderen met VVE. In de praktijk wordt 100% nooit gehaald, omdat ouders niet verplicht kunnen worden hun kinderen naar een peuterspeelzaal of kinderopvang met VVE te sturen. Het is niet te achterhalen hoeveel kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar een VVE-indicatie hadden, waardoor het bereik niet percentueel is vast te stellen. Op basis van het aantal kinderen met een leerling-gewicht is wel een schatting te maken. Het aantal doelgroeppeuters is dan 155. Onze definitie van de doelgroep is ruimer. Toch kan gesteld worden dat het bereik goed is.

b. Een voortijdig schoolverlater is iemand tussen 12 en 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo of mbo/niveau 2 of hoger.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
In alle wijken is er een stimulerende leefomgeving waardoor kinderen en jongeren zich positief kunnen ontwikkelen.		
Streefdoel/indicator		
Integratie van het brede scholenbeleid in de ontwikkelingen sociaal domein, wijkgericht werken, sociale wijkteam en netwerk cjg.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
aantal brede scholen met keurmerk 2013: 23.	Afhankelijk van te ontwikkelen beleid.	Het aantal brede scholen is gelijkgebleven. Met het onderwijs is gewerkt aan een sterkere verbinding van (brede) scholen aan het opgavengericht werken in Zwolse wijken.

Relaties met andere programma's
Deze doelstelling heeft een relatie met de programma's 6 en 12 en 13.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Ouders en kinderen worden vroegtijdig, snel en in hun eigen sociale omgeving ondersteund bij opvoeden en opgroeien zodat zij kunnen (blijven) meedoen en zwaardere vormen van ondersteuning voorkomen kunnen worden.		
Streefdoel/indicator		
Het Netwerk Jeugd & Gezin *) is vindbaar voor jongeren, ouders/opvoeders en professionals. In 2015 weet 60% van alle jongeren, van ouders/opvoeders en 75% van alle professionals waar ze terecht kunnen bij vragen over opgroeien en opvoeden.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
% dat weet waar ze terecht kunnen bij vragen over opgroeien en opvoeden 0-meting: • jongeren • ouders/opvoeders • professionals	1-meting 2015: - jongeren: 60% - ouders/opvoeders: 60% - professionals: 75%	Vindbaarheid NJG: -jongeren: 70% -ouders/opvoeders: 65% -professionals: 80%
Streefdoel/indicator		
Vragen om ondersteuning aan het Netwerk Jeugd & Gezin worden altijd en tijdig beantwoord. In 2015 is 75% van diegenen die een beroep doen op het Netwerk Jeugd & Gezin voor ondersteuning tevreden over de beantwoording van hun vraag.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
% cliënten dat tevreden is over beantwoording vraag 0-meting:	1-meting 2015: 75%	Tevredenheid cliënten: 90%
Streefdoel/indicator		
De partners in het Netwerk Jeugd & Gezin werken flexibel samen. In 2015 scoren de partners in het CJG minimaal 7 op een schaal van 10 op onderling vertrouwen, ruimte voor eigen inbreng, eenduidige communicatie naar cliënten en flexibiliteit als een beroep op hen wordt gedaan.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
gemiddelde score van de partners op: • onderling vertrouwen • ruimte voor eigen inbreng • eenduidige communicatie naar cliënten • flexibele inzet 0-meting:	1-meting 2015: 7 op een schaal van 10	Op basis van uitkomsten van uitvoerende medewerkers afkomstig uit partner-organisaties in het Netwerk Jeugd en Gezin is de score 8.

Relaties met andere programma's
Deze doelstelling heeft een relatie met de programma's 6, 14 en 11.

*) Het Netwerk Jeugd en Gezin is per 1 januari 2015 onderdeel geworden van de Sociale Wijkteams.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Effectieve en efficiënte huisvesting van onderwijsinstellingen waar de gemeente Zwolle een zorgplicht voor heeft.		
Streefdoel/indicator		
Nagenoeg alle scholen voldoen in 2014 en volgende jaren aan de wettelijke capaciteitsnormen en de doelstellingen van het MeerjarenOnderhoudsPlan (MOP).		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
0-meting 2013: 97%	97%	De MOP jaarschijf 2014 is grotendeels uitgevoerd en wordt in 2015 afgerond. Daarmee voldoet 99%van de scholen aan de wettelijke normen en MOP doelstellingen. Vanaf 2015 zijn de Primair Onderwijs schoolbesturen zelf verantwoordelijk voor het buitenonderhoud. Enkele aanpassingen in gebouwen en uitbreiding van eerste inrichting is conform plan gerealiseerd. Met de schoolbesturen voor Voortgezet Onderwijs is frequent overleg geweest ter voorbereiding van het nog in 2015 op te stellen Integraal Huisvestingsplan.
Streefdoel/indicator		
In 2014 voldoen alle schoolgebouwen aan brandveiligheidseisen.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
0-meting 2013: 98%	100%	Van de nog drie nog aan te passen VO scholen zijn er twee gerealiseerd. Daarmee voldoet 99% van de schoolgebouwen aan de brandveiligheidseisen. In De Blaloborgh worden de brandveiligheidseisen gelijktijdig met noodzakelijke aanpassingen van het gebouw uitgevoerd.
Streefdoel/indicator		
In 2017 zijn bijna alle scholen gehuisvest in (semi)permanente gebouwen en is het merendeel van de huidige noodgebouwen afgestoten.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
0-meting 2013: 95%	95%	De norm voor 2014 (95%) is gehaald. De plannen voor het realiseren van een gecombineerde Protestants Christelijke en een Rooms Katholieke basisschool in Stadshagen-Breezicht zijn gereed; in 2015 wordt met de bouw gestart. De bouw van een Gereformeerde School in Stadshagen-De Tippe is in voorbereiding. Na realisering daarvan kunnen alle noodgebouwen in Stadshagen worden afgestoten. We liggen daarmee op schema om de doelstelling voor 2017 te halen.

Relaties met andere programma's
Deze doelstelling heeft een relatie met het programma 13 (onderdeel gebruik gymaccommodaties).

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	27.080	3.637	26.027	3.958	24.980	3.872	1.046	-86	960
Reservemutaties		69		82	184	120	-184	38	-147
Gerealiseerd resultaat	27.080	3.706	26.027	4.041	25.165	3.992	862	-49	813

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Onderwijshuisvestingsbeleid	551	24	575	-106	7	475
Lokaal onderwijsbeleid	19		19			19
Studentenbeleid	6		6			6
Brede School	-34	-21	-55		31	-24
Leerlingenvervoer	176		176			176
Beleid bewegingsonderwijs	27	-22	5			5
RMC/leerplicht/voortijd school	225	-147	78	-78		
Gem. onderwijs achterstandbel.	-61	78	16			16
Jongerenbeleid	1		1			1
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	198		198			198
Kinderopvang	-61	2	-60			-60
Peuterwerk						
Totaal	1.046	-86	960	-184	38	813

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Onderwijshuisvestingsbeleid	475	I	Het positieve resultaat op de lasten bestaat voornamelijk uit het in 2014 nog niet bestede budget voor het verwijderen van noodlokalen, omdat de plannen voor nieuwe schoolgebouwen nog niet zijn uitgewerkt. Verder was er in 2014 minder behoefte was aan (externe) adviezen en onderzoeken dan waarmee in de begroting rekening is gehouden en was het budget voor vandalismeschade niet volledig nodig; de uitgaven hierop kunnen van jaar tot jaar fluctueren en zijn afhankelijk van de vernielingen in het betreffende jaar. Het budget voor tijdelijke huisvestingsvoorzieningen is nog niet uitgegeven omdat de benodigde verhuisbewegingen nog niet konden plaatsvinden door gewijzigde huisvestingsplannen. Het budget is nodig in 2015 en is daarom in de reserve gestort. In 2014 heeft EC opdracht gekregen voor het verwijderen van een noodschool. Deze opdracht is nog niet in zijn geheel uitgevoerd; in 2015 maakt EC nog kosten vanwege o.a. verwijderen van bestrating en riool en uitwisselen van grond en zand. Het budget is in de reserve gestort.
Leerlingenvervoer	176	I/D	De lagere uitgaven op leerlingenvervoer zijn deels incidenteel van aard als gevolg van minder aanvragen en een meevaller op gymvervoer doordat alleen de Montessorischool gymvervoer nodig had. Verder is er op leerlingenvervoer een structurele meevaller van 50 vanwege het positieve effect van de nieuwe aanbesteding die heeft plaatsgevonden. Het structurele voordeel zal vrijvallen bij Berap 1 2015.
RMC/leerplicht/voortijd school	-	I	Het verschil betreft met name het project Harde Kern. In de begroting was rekening gehouden met een afloop in 2014. Het project loopt door in 2015. Het niet benodigde deel aan cofinanciering is in de reserve gestort.
Gem. onderwijsachterstandbel	16	I	De uitgaven op onderwijsachterstandenbeleid worden grotendeels gedekt vanuit meerjarige specifieke rijksgelden en kunnen daarom over meerdere jaren besteed worden. Dit verklaart zowel het negatieve resultaat op de lasten als het positieve resultaat op de baten
Opvoedondersteuning	198	I	Het positieve resultaat op de baten wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de betaalde subsidie voor 'opvoedondersteuning 0-4 jaar' éénmalig ten laste is gebracht van de Specifieke Rijksmiddelen Onderwijsachterstandenbeleid. De betreffende activiteiten kunnen onder de doelstelling van deze uitkering worden geschaard en de Rijksmiddelen waren toereikend. Om die reden kan het gemeentelijk budget voor opvoedondersteuning 0-4 jaar eenmalig vrijvallen. Verder was het voor dit product beschikbare budget vanuit de Decentralisatie-uitkering CJG iets ruimer dan voor de uitgevoerde activiteiten in 2014 nodig was.
Kinderopvang	-60	I	In 2014 hebben we leges ingevoerd voor kinderopvang, die laat een klein voordeel zien. Hier staat tegenover dat de kosten behoorlijk hoger zijn. De inzet GGD valt hoger uit en de kosten per controle zijn behoorlijk toegenomen. Ook de ambtelijke inzet was hoger dan begroot. Het aantal aanvragen en meldingen blijft op een hoog niveau.

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Onderwijshuisvesting							
openbaar basisonderwijs	5.920	698	1.395	5.223			5.142
waarvan afgesloten				-81			
bijzonder basisonderwijs	11.767	1.150	1.337	11.580			11.458
waarvan afgesloten				-122			
openbaar speciaal onderwijs	827	301	305	823			823
bijzonder speciaal onderwijs	246	186	265	167			42
waarvan afgesloten				-125			
openbaar voortgezet onderwijs	516	15	15	516			516
bijzonder voortgezet onderwijs	128	-49		79			0
waarvan afgesloten				-79			
vrijstaande gymaccommodaties	4.080	-3.255		825			0
waarvan afgesloten				-825			
	23.484	-954	3.317	17.981	0	0	17.981

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Jeugd							
IMG niet geind.amb.begel. 0-6 jarigen	1			1		1	
CJG/Jeugd	87			87	17	70	
	88	0	0	88	17	71	0
	23.572	-954	3.317	18.069	17	71	17.981

Project	Bedrag	Besluit	Toelichting
OHP 2014	2.301	Rb. 19-8-2013	
WC Anker van progr. 7 naar 17B	-3.255		
	-954		

Project	Bedrag
openbaar basisonderwijs	-81
bijzonder basisonderwijs	-122
bijzonder speciaal onderwijs	-125
bijzonder voortgezet onderwijs	-79
vrijstaande gymaccommodaties	-825
	-1.232

Verantwoording (alle restantkredieten ouder dan 3 jaar en belangrijke restant kredieten korter dan 3 jaar)

Het totaal van nog openstaande kredieten op het programma Onderwijs en Jeugd bedraagt bij het sluiten van de jaarrekening 2014 € 18,07 mln. Dit bedrag bestaat voor € 17,98 mln. uit openstaande onderwijshuisvestingskredieten. Onderstaand volgt een opsomming van de grootste posten:

- € 11,5 mln.: dit bedrag heeft betrekking op de nieuwbouw van een drietal scholen in Stadshagen. Met de bouw van de twee scholen (protestant christelijk en rooms katholiek) in het gebied Breezicht wordt binnenkort gestart; ingebruikname wordt in december 2015 verwacht. De plannen voor de gereformeerde school in het gebied de Tippe zijn momenteel in voorbereiding. Verwacht wordt dat deze school in 2017/2018 in gebruik kan worden genomen;
- € 1,9 mln.: dit bedrag betreft de realisatie van nieuwbouw t.b.v. Talentstad: met het schoolbestuur vindt overleg plaats over de wijze waarop de toekomstige (her)huisvesting van dit onderwijsinstituut gestalte kan krijgen; verwacht wordt dat de plannen in 2016 gerealiseerd zullen zijn;
- € 1,3 mln.: dit bedrag heeft betrekking op het treffen van veiligheidsvoorzieningen (o.a. asbestsanering) en het treffen van maatregelen in schoolgebouwen waardoor die gebouwen voldoen aan de eisen op het gebied van brand- en inbraakpreventie;
- € 1,2 mln.: dit bedrag is bestemd voor de 2e fase nieuwbouw t.b.v. de openbare basisschool Festival in Stadshagen;
- € 0,6 mln: dit bedrag heeft betrekking op nog met de afdeling Vastgoed te verrekenen grondkosten a.g.v. nieuwbouwprojecten;
- € 1,4 mln: dit betreft diverse huisvestingsvoorzieningen (o.a. vervangingsinvesteringen, 1e inrichting meubilair/ olp) t.b.v. verschillende (over het algemeen relatief kleinere) projecten.

De restantkredieten op vrijstaande gymaccommodaties zijn aangewend voor Nieuwbouw Het Anker en vervolgens afgesloten.

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

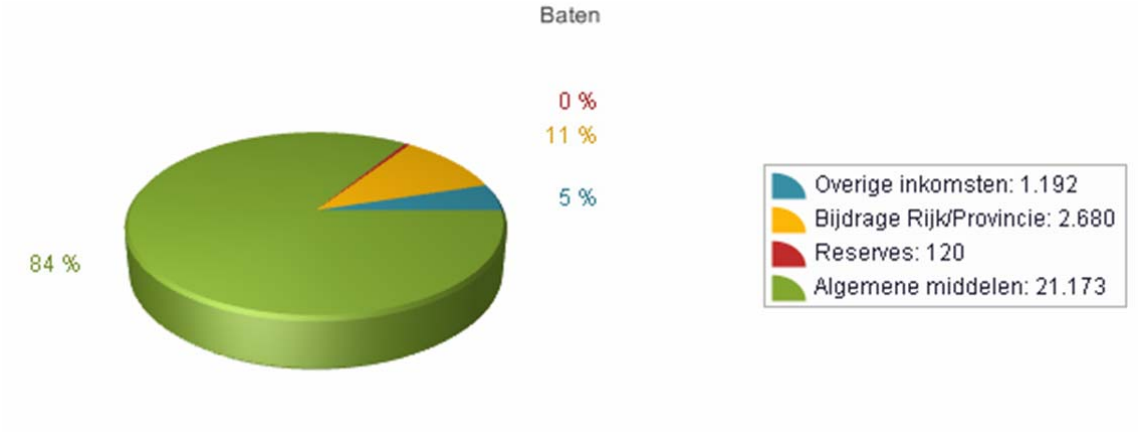

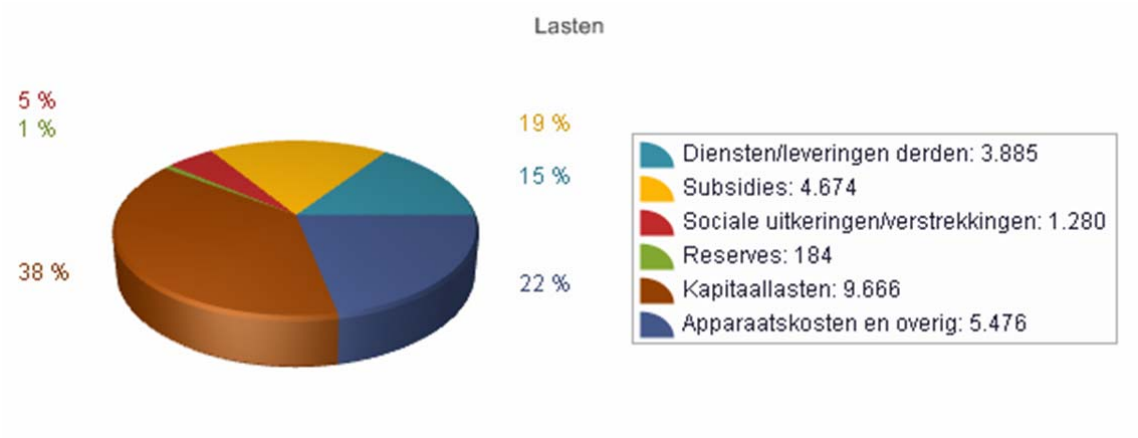

Programma 8 Veiligheid

Beleidsverantwoording

Algemeen

Je veilig voelen in je eigen omgeving is een groot goed. Zwolle is een relatief veilige stad, en dat is één van de redenen waarom Zwollenaren zich prettig voelen in deze gemeente. Wettelijke voorschriften en waarden en normen vormen de lijnen waarbinnen we ons burgerschap willen uitdragen. Dat stelt eisen aan de Zwollenaren zelf, maar ook aan het niveau waarop de gemeente zorg draagt voor de veiligheid in de stad. Veiligheid is niet alleen een zaak van de gemeente maar vraagt betrokkenheid en inzet van iedereen: politie, justitie en brandweer, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. De gemeente geeft daarbij als regisseur de veiligheidsproblemen aan, brengt (veiligheids)partners bij elkaar, stimuleert goede samenwerking en streeft eenduidige prioriteitenstelling na. Daarnaast kan inzet vanuit veiligheid ook middel zijn om bij te dragen aan de aanpak van sociale problemen.

Het nieuwe politiebestel is in 2014 doorontwikkeld en de organisatie is verder opgebouwd. In Zwolle is inmiddels sprake van één basisteam.

Ambities van het Zwolse veiligheidsbeleid 2011-2014 zijn het tegengaan van criminaliteit en overlast (sociale veiligheid) en een veilige leefomgeving met effectieve rampenbestrijding (fysieke veiligheid). Uit het Buurt voor Buurt onderzoek blijkt dat de inwoners van Zwolle veiligheid beoordelen met een ruime voldoende en dat er iets meer waardering is voor de algemene aanpak van veiligheid en leefbaarheid.
De inzet op veiligheid staat niet op zichzelf. Het heeft grote raakvlakken met andere beleidsterreinen zoals jeugd, zorg en wijkgericht werken.In 2014 is op deze beleidsterreinen intensief samengewerkt en aangesloten bij de verschillende ontwikkelingen, zoals de sociale wijkteams en de jeugdzorg. Wat betreft de lokale veiligheidsthema's: op basis van de beschikbare politiecijfers en analyses zien we dat de meeste criminaliteitsvormen vrijwel gelijk zijn gebleven. Uitzondering hierop vormen woninginbraken alsmede de zogenaamde voertuigcriminaliteit. In aantallen zijn deze vormen van criminaliteit significant gedaald. Gezamenlijke inzet op deze thema's leidt tot resultaat. Regionaal draait de politie het Programma Woninginbraken, inclusief een speciaal team voor Zwolle. Er is extra capaciteit ingezet om te posten bij hotspots. Wij ondersteunen dit met aandacht voor preventieve (wijk)activiteiten zoals de inbraakpreventieavonden en regelmatige publicaties op basis van het communicatieplan inbraakpreventie. Ontwikkelingen op het gebied van leefbaarheid en veiligheid op wijk- en buurtniveau en de opgave gerichte aanpak zijn medebepalend bij de prioritering van inzet van middelen en activiteiten. Voorbeelden hiervan zijn de aanpak Holtenbroek III en (opgroeiende) jeugd in Stadshagen,Westenholte en Zwolle-Zuid (stadsdeeladviezen).
Voor wat betreft de verwachte inwerkingtreding van het wetsvoorstel regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche verwijzen wij naar Programma 16.

In 2014 is een aanvang gemaakt met de beleidsontwikkeling en de daaraan gekoppelde uitvoering om te komen tot een sluitende aanpak van het Jihadisme. Het betreft hier een landelijk en actueel thema. De gemeente Zwolle vervult hierin een regionale centrum rol waarbij wordt samengewerkt met relevante partners. Daarnaast wordt vanaf 2014 ingezet op de aanpak van dreigende overlast en maatschappelijke onrust die mogelijk kan ontstaan door de ontwikkelingen die in verband staan met de OMG's oftewel de Outlaw Motorcycle Gangs. Deze specifieke clubs voelen zich in de regel niet gebonden aan de geldende regels waardoor zij een bedreiging kunnen vormen voor de openbare orde. Ook hierin is sprake van een landelijke richtlijn en een daaruit voortvloeiende lokale aanpak.

Externe Veiligheid
Externe veiligheid maakt deel uit van het programma 4.

Cameratoezicht binnenstad
Er heeft in de tweede helft van 2014 een evaluatie plaatsgevonden van het cameratoezicht in de binnenstad met als insteek de vraag 'doen de camera's wat ervan verwacht wordt?' Die evaluatie zal worden betrokken bij een plan van aanpak rond het camerasysteem, waarbij andere aandachtspunten zullen zijn: de actualiteit van het destijds gehanteerde bestek van eisen en de omvang van het gebied waarin het toezicht toegepast wordt en de financiering van het systeem.

Relevante kaderstellende nota's

- Regeerakkoord veiligheid
- Beleidsplan sociale veiligheid 2011-2014
- Beleidsplan fysieke veiligheid 2011-2014
- Stedelijk Kompas (2007)
- Integrale aanpak Huiselijk Geweld Regio IJsselland
- Beleidsvisie Externe Veiligheid (2007)
- Rampenplan en Regionaal Beheersplan Rampenbestrijding

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Beter veiligheidsgevoel.

Streefdoel/indicator
Inwoners en ondernemers in Zwolle voelen zich in 2013 veiliger dan in 2009 (meting in 2014).

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Score op: 'Voelt u zich soms onveilig' = 27% 'Voelt u zich zelden onveilig' = 13% 'Voelt u zich vaak onveilig' = 2% Bron: Buurt voor Buurt onderzoek 2009	Geen specifieke norm 2014 gesteld. Tussenstand wat betreft de huidige jaarschijf: Score op: 'Voelt u zich soms onveilig' = 10% 'Voelt u zich zelden onveilig' = 19% 'Voelt u zich vaak onveilig' = 2% Bron: Buurt voor Buurt onderzoek 2013	Op basis van het recente Buurt voor Buurt onderzoek 2014 dat de score ten aanzien van "soms onveilig" licht is gestegen tot 14%. Overige scores zijn vrijwel ongewijzigd gebleven.

Relaties met andere programma's
Programma 6.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Stabiele openbare orde.

Streefdoel/indicator
Stabiele openbare orde door het beperken van ordeverstoringen1 en criminele activiteiten2 in de periode 2011- 2014.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Kengetallen/nulsituatie 2009: • aantal risicogevoelige situaties (vooraf) besproken in Politieoverleg Zwolle (POZ) / Driehoek 21/21. • openbare ordeverstoringen (achteraf) besproken in POZ / Driehoek 65/70.	Geen specifieke norm 2014 gesteld. Tussenstand wat betreft de huidige jaarschijf: • aantal risicogevoelige situaties (vooraf) besproken in Politieoverleg Zwolle (POZ) / Driehoek 20/17 (2012). • openbare ordeverstoringen (achteraf) besproken in POZ / Driehoek 45/34 (2012).	In 2014 gerealiseerd: • aantal risicogevoelige situaties (vooraf) besproken in Politieoverleg Zwolle (POZ) / Driehoek 22/19 (2014). • openbare ordeverstoringen (achteraf) besproken in POZ / Driehoek 52/39 (2014).

Relaties met andere programma's
Programma 6.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Stabilisering / afname misdrijven.

Streefdoel/indicator
In 2014 zijn de volgende (gewelds)misdrijven gelijk gebleven of afgenomen ten opzichte van 2010.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Kengetallen/nulsituatie 2010: • diefstal/inbraak woning 500 • voertuigcriminaliteit 1100 • diefstal van (brom)fietsen 1275 • diefstal/inbraak bedrijven 340 • winkeldiefstal 460 • geweldsdelicten 800 • bedreiging 260 • mishandeling 475 Bron: geprognostiseerde cijfers 2010, gebaseerd op de Gebiedsscan Zwolle van de politie IJsselland. Cijfers over 2009 zijn niet beschikbaar door introductie van nieuwe monitoringsystematiek.	Geen specifieke norm 2014 gesteld. Tussenstand wat betreft de huidige jaarschijf: • diefstal/inbraak woning 796 • voertuigcriminaliteit 764 • diefstal van (brom)fietsen 1312 • diefstal/inbraak bedrijven 419 • winkeldiefstal 394 • geweldsdelicten 925 • bedreiging 280 • mishandeling 530 Bron: update gebiedsscan Zwolle 2013.	In 2014 waren dit: • diefstal/inbraak woning 442 • voertuigcriminaliteit 429 • diefstal van (brom)fietsen 1467 • diefstal/inbraak bedrijven 305 • winkeldiefstal 344 • geweldsdelicten 734 • bedreiging 274 • mishandeling 409 Bron: update gebiedsscan Zwolle 2014, jaarcijfers politie.

1 Bijvoorbeeld bij demonstraties, grote evenementen en voetbalwedstrijden.
2 Alle gedragingen die door de wet strafbaar zijn gesteld.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Stabilisering / afname van overlast
Streefdoel/indicator
Stabilisering/afname van overlast in 2014 t.o.v. 2009 door een persoons- en/of gebiedsgerichte aanpak.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Kengetallen/nulsituatie 2009: • aantal meldingen Meldpunt Ernstige Overlast (13). • aantal aanmeldingen buurtbemiddeling/waarvan afgerond (98/89). • aantal besproken incidenten in de beheersgroepen opvanglocaties (25). • aantal veelplegers geplaatst in nazorgtraject (30). • aantal overlastsituaties jongeren besproken in het POZ/Driehoek (13/13). • aantal opgelegde huisverboden1 (11, waarvan 4 verlengd).	Geen specifieke norm 2014 gesteld. Tussenstand wat betreft de huidige jaarschijf: Situatie 2012 • aantal meldingen Meldpunt Ernstige Overlast (14). • aantal aanmeldingen buurtbemiddeling/waarvan afgerond (108/95). • aantal besproken incidenten in de beheersgroepen opvanglocaties (20). • aantal veelplegers geplaatst innazorgtraject (23). • aantal overlastsituaties jongeren besproken in het POZ/Driehoek (6/8). • aantal opgelegde huisverboden (32,waarvan 14 verlengd).	• Het aantal meldingen ernstige overlast bedroeg 36. Dit is ruim een verdubbeling t.o.v. 2012. • Ten aanzien van het aantal gevallen waarin buurtbemiddeling is ingezet is sprake van een lichte toename (125/117). Dit geldt ook voor het aantal opgelegde/verlengde aantal huisverboden (42/14). • Ten aanzien van de overige activiteiten zijn aantallen vrijwel hetzelfde gebleven.

Relaties met andere programma's
Programma 6, 7 en 14.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Vergroten zelfredzaamheid burger
Streefdoel/indicator
Vergroten van de veerkracht onder burgers, bedrijven en instellingen omtrent (fysieke) veiligheid

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Lokaal projectplan onderverdeeld in diverse deelprojecten.	Geen specifieke norm gesteld voor 2014. Situatie 2013: • 30 lessen verzorgen voor basisscholen • 5 voorlichtingsavonden in de wijken organiseren. • in de bruisweken worden tweemaal acties houden voor bewustmaking brandveiligheid. • 10 rondleidingen houden op de kazerne, met voorlichting. • met 3 zorginstellingen contact om technische dienst medewerkers te scholen in brandveiligheid.	Situatie 2014: • in 2014 zijn op verzoek lessen verzorgd op de basisscholen. • tijdens de 'Bruisweek' is een evenement georganiseerd over (brand)veiligheid. • er zijn 4 voorlichtingsmiddagen geweest met daaraan gekoppeld een rondleiding in de kazerne te Zwolle – Zuid. • er is in 5 zorginstellingen overleg gevoerd en voorlichting gegeven aan het personeel i.v.m. brandveiligheid. Niet alleen personeel van technische dienst maar ook verplegend personeel.

1 2009 is het startjaar. In maart is er gestart met het huisverbod, vandaar dat er in de jaren daarna veel meer huisverboden zijn opgelegd.

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	12.986	206	13.542	653	11.129	595	2.413	-58	2.355
Reservemutaties		699		699				-699	-699
Gerealiseerd resultaat	12.986	905	13.542	1.352	11.129	595	2.413	-757	1.657

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
APV openbare orde	-12	-20	-32			-32
Veiligheid	8		8			8
Dierenasiel						
Integrale veiligheid	2.287	-21	2.266		-699	1.567
Gebruiksvergunning	130	-17	114			114
Totaal	2.413	-58	2.355		-699	1.657

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Integrale veiligheid	1.567	I	Na de Berap 2 kwam van de Veiligheidsregio het bericht dat zij verwachten 2014 met een zeer positief saldo af te zullen sluiten. Aangezien de Veiligheidsregio haar jaarrekening nog niet definitief heeft afgesloten gaan we uit van dit gerapporteerde voordeel van € 854.000. voorlopig gaan we er van uit dat dit voordeel incidenteel van aard is. Daarnaast hebben we voor het laatst doorschuif BTW ontvangen, voordeel € 146.000. Bij het ruimen van explosieven ontstaat een voordeel van € 507.000. Er zijn wel ruimingen geweest maar deze kwamen niet ten laste van de Gemeente Zwolle. Vanaf 2015 gaat deze regeling veranderen. Naast bovenstaande grote voordelen zijn er nog diverse kleine voor en nadelen waaronder eenmalige teruggave Veiligheidshuis, tegenover bijdrage opvang asielzoekers nagenoeg geen extra kosten gemaakt en lagere leges APV Openbare Orde. Door deze meevallers heeft er geen onttrekking uit de reserves plaats hoeven te vinden.
Gebruiksvergunning	114	I	Door personele en organisatorische ontwikkelingen is de inzet niet volledig geweest. Er is wel veel inzet geweest op de meest risicovolle gebouwen, de laagste prioriteit is minder aan bod gekomen. Daarnaast worden veel controles meegenomen tijdens de bouwcontroles. Uitsplitsing naar het product bouw en dit product is daardoor soms lastig. Voor 2015 is de verwachting dat de begrote inzet volledig gerealiseerd zal worden en hiermee het controleplan.

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Brandweer:							
Vervoermiddelen 2010	-18	18		0			
Machines/apparaten 2011	24	-24		0			
Overige inrichting 2011	13	-13		0			
Machines/apparaten 2012	76	-76		0			
Vervoermiddelen 2013	47	-47		0			
Overige inrichting 2013	152	-152		0			
				0			
	294	-294	0	0	0	0	0

Project
De afwikkeling van de restantkredieten Brandweer zal plaatsvinden bij de Veiligheidsregio.

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

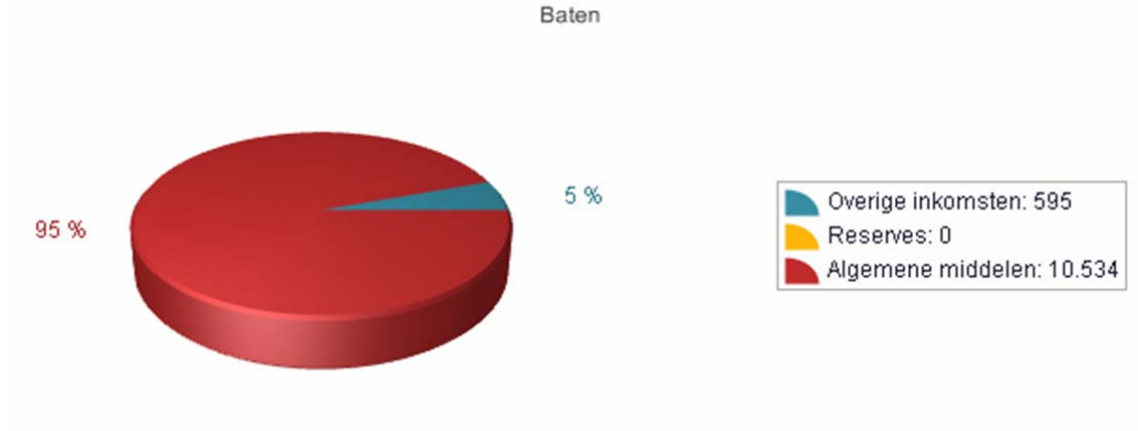

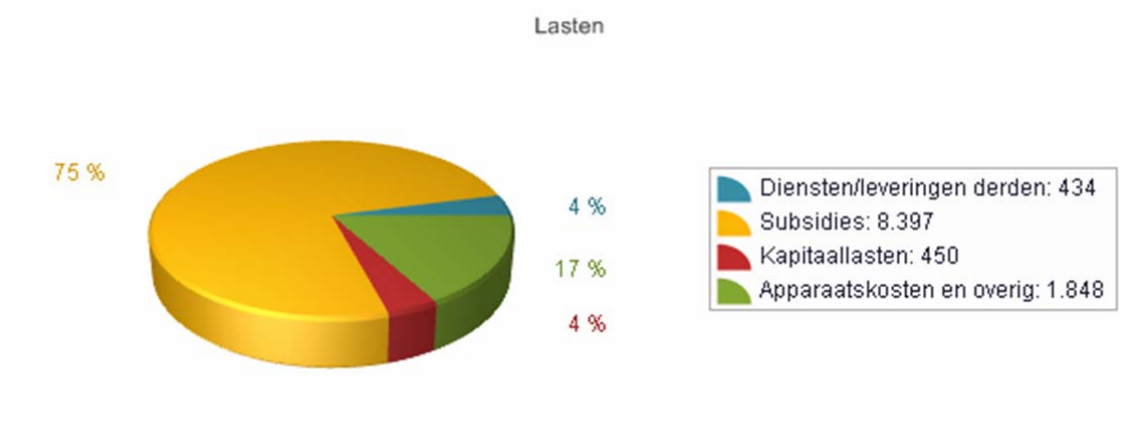

Programma 9 Integraal beheer openbare ruimte

Beleidsverantwoording

Algemeen

Terugkijkend op 2014 zijn er veel positieve resultaten te melden.

We hebben de vele informatie uit de gespreksronde met de stad in 2013 verwerkt tot nieuwe principes voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. De nieuwe beheerprincipes - beheren doen we samen, toekomstbestendig en op maat - passen bij de wensen van de huidige tijd, bij de veranderende maatschappij.
Tegelijkertijd hebben we een stadsbrede enquête voorbereid voor de dialoog met de stad in het voorjaar van 2015.

De veranderende tijd betekent veranderende rollen. Wij ‘treden terug’ en sommige burgers pakken al hun eigen verantwoordelijkheid. Ook bedrijven en partners - werkzaam in of aangrenzend aan de openbare ruimte - willen een rol spelen in het beheer. We omarmen en stimuleren deze participatie.

De samenleving is niet uniform. Wijken en buurten verschillen en vragen om differentiatie, vragen om maatwerk. Keuzes overv waar welke onderhoudskwaliteit doen we in samenspraak met de wijk. Bij deze differentiatie in het beheer en onderhoud van de openbare ruimte sluiten we aan bij de opgaven voor buurten (wijkdialogen en stadsanalyses) en zoeken we de verbinding met de ontwikkelingen in het sociale domein.

Met toekomstbestendig beheer dragen we bij aan de agenda voor een toekomstbestendige stad. CO2 vermindering door minder energieverbruik (denk aan LED) en meer grondstoffen uit het rest - en grof huishoudelijk afval halen. En klimaatbestendig beheren, door relaties te leggen met bijvoorbeeld de ‘water-of wolkenkaart’ (met risico’s voor wateroverlast en mogelijkheden voor wateropslag) en de ‘hittestress-kaart‘ die kan aangeven waar het te warm kan worden voor mens, flora en fauna.

De wijk Ittersum is als eerste omgebouwd naar LED verlichting. De reacties van de wijk zijn positief. In Holtenbroek 3 zijn vooruitlopend op de grote ombouw naar nieuwe Led verlichting de gele lampen in de oude armaturen vervangen door witte lampen. Hierdoor is door middel van een fysieke ingreep een bijdrage geleverd aan een sociaal vraagstuk (vergroten van het veiligheidsgevoel).

In Park de Wezenlanden is een nieuwe wijkboerderij met volière gerealiseerd. Er vinden o.a. meer (kinder)activiteiten plaats. De wijkboerderijen in de stad zijn voorzien van een milieustraat, zodat afval gescheiden ingezameld kan worden. En er is in samenwerking met ROVA een start gemaakt met de campagne Mooi Schoon. Middels deze campagne worden vrijwilligers gefaciliteerd bij het opruimen en schoonhouden van hun eigen buurt. Zo is in september een opruimdag georganiseerd in de wijk Hanzeland.

Er is een eerste versie van het meerjaren onderhoudsplan gemaakt. In dit plan wordt het toekomstige geplande onderhoud voor verschillende elementen in de openbare ruimte (zoals wegen, bomen, riolering, verlichting, bruggen, etc) op elkaar afgestemd. De weergave van de plannen op de kaart zorgt ervoor dat we kansen voor samenwerking kunnen signaleren en slimme combinaties kunnen maken.

Er is een lespakket voor basisscholen ontwikkeld getiteld ‘Het riool is geen alleseter’. Op die manier willen we verstopping en beschadiging van het rioolstelsel terugdringen.

De schaapskudde is in 2014 als proef langer ingezet om braakliggende kavels in Stadshagen te begrazen. Deze proef is geslaagd. Vanaf 2015 is de schaapskudde vergroot en zal deze structureel worden ingezet in Stadshagen.

In november is het nationaal beheercongres in Zwolle gehouden. Professionals uit het hele land waren naar Zwolle gekomen voor de laatste ontwikkelingen op het gebied van beheer en onderhoud van de openbare ruimte.

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Leefbare wijken, met een aantrekkelijk woon – en werkklimaat.

Streefdoel/indicator

Een herziening van de visie op het beheer van de openbare ruimte is in ontwikkeling, omdat de huidige onvoldoende rekening houdt met de ontwikkelingen van nu. Essentie wordt: “De openbare ruimte is van en voor ons allemaal. Die openbare ruimte is schoon, heel en veilig. Tevens duurzaam en op maat. Gericht op het gebruik van de openbare ruimte. En rekening houdend met de effecten van beheer op de leefbaarheid, veiligheid, gezondheid, economische aantrekkelijkheid en waarde van het vastgoed e.d. Dit doen we met zijn allen”.

In aansluiting op onze in ontwikkeling zijnde actualisatie van onze beheervisie passen we onze streefcijfers aan. We streven naar een redelijk hoge kwaliteit van de openbare ruimte in de Binnenstad; een rapportcijfer van 6,5 – 7 (was voorheen 7 – 7,5) en een basis kwaliteit in de rest van de stad; een rapportcijfer van 6 (was voorheen 6 – 6,5).

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Rapportcijfers BOR schouw *	Schoon, heel en veilig is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle ‘betrokkenen’. Als gemeente zorgen we voor veiligheid en functionaliteit. De openbare ruimte moet veilig zijn en alles moet goed functioneren. Het is niet erg als iets niet helemaal ‘heel’ is. In aansluiting op onze in ontwikkeling zijnde visie passen we onze streefcijfers aan. We houden zoveel mogelijk vast aan de kwaliteit hoog voor de Binnenstad (cijfer 6,5 – 7) en basis voor de rest van de stad (cijfer 6).	Het reguliere wegonderhoud is uitgevoerd (zie ook paragraaf kapitaalgoederen). 2014 kende zowel in jan/maart als in nov/dec een milde winter, er is weinig gestrooid (zie ook financiële toelichting). Het regulier beheer en onderhoud van de recreatieplassen is uitgevoerd. Ook het reguliere onderhoud van speeltoestellen, straat - en parkmeubilair is uitgevoerd.
De kwaliteit van de openbare ruimte voor de betreffende producten is opgenomen in de productbladen.		2014 is voor het groenbeheer een uitzonderlijk jaar geweest. De winter van 2013/2014 was mild en het voorjaar begon erg vroeg. Voor een aantal productbladen is de afgesproken kwaliteit daardoor in vooral het voorjaar en het begin van de zomer niet gehaald. Het gaat dan vooral om het maaibeeld van de gazons. Rova heeft extra inspanningen geleverd om de achterstanden in te lopen en er zijn afspraken gemaakt om achterstanden in de toekomst te voorkomen. In 2014 heeft de bestrijding van de Eiken Processierups veel extra inspanning gevergd. In de begroting was € 60.000 gereserveerd, terwijl de kosten € 101.000 bedroegen. In het najaar zijn extra maatregelen genomen om een explosie volgend jaar te voorkomen. Omdat de extra inspanningen in de eerste helft van het jaar zijn gepleegd, is het gelukt om dit nadeel incidenteel op te vangen in de begroting door andere werkzaamheden niet uit te voeren. Voor de toekomst is de verdere groei van de problematiek een aandachtspunt.
De in ontwikkeling zijnde herziene BOR visie.	-	Op 8 december 2014 heeft u een raadsdebat gevoerd over de actualisering van de BOR visie. Op 12 januari 2015 heeft u de nieuwe beheerprincipes met bijbehorende uitgangspunten vastgestel.

	2010	2011	2012
Binnenstad	6.6	6.7	6.7
Diezerpoort, Wiptrik, Assendorp, Veerallee, Kamperpoort	6.3	6.3	6.1
Berkum	6.3	6.3	6.1
Buitengebied	6.3	6.3	6.2
Westenholte Stadshagen	6.4	6.4	6.1
Holtenbroek en Aalanden	6.1	6.1	6.3
Zwolle-Zuid	6.2	6.3	6.1

* Door de overdracht van uitvoering naar ROVA is de schouw in 2012 niet op de dezelfde wijze uitgevoerd als in 2011. Sinds 1 juli 2012 maakt de afdeling uitvoering van de Gemeente Zwolle onderdeel uit van ROVA. Vanaf 1 januari 2013 is het groenonderhoud uitbesteed aan ROVA.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Duurzame wijken, waar voldaan wordt aan de zorgplichten m.b.t. huishoudelijk afval, afvalwater, hemelwater en grondwater.

Streefdoel/indicator

Bijdragen aan de duurzaamheidsambities van Zwolle, waarbij de nadruk ligt op: “duurzaamheid als leidend principe voor Zwolle” en “een betere leefomgevingskwaliteit nu en later”. Vanuit het programma integraal beheer openbare ruimte dragen we bij aan de doelstellingen voor de CO2/energie reductie en voor restafval reductie.

Concrete doelstellingen zijn:
47 kg. meer grondstoffen uit het restafval en grof huishoudelijk afval halen in 2016 t.o.v. 2010 (± 17 % reductie in 2016 t.o.v. 2010).
De Zwolse rioolstelsels blijven voldoen aan de wettelijke basisinspanning: het lozen van 50% minder vuil op het oppervlaktewater t.o.v. de referentie rioolstelsel.
Minder energieverbruik door openbare verlichting en daarmee CO2 vermindering.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Afvalscheiding in 2010 en 2012:	Doelstelling afvalscheiding in Gemeentelijk Grondstoffen Plan 2012 – 2016 (GGP):	De geplande maatregelen uit het GGP zijn uitgevoerd. O.a.: Het omgekeerd inzamelen is ingevoerd in Holtenbroek, Aalanden, Berkum, in een deel van Dieze en een deel van Assendorp. Voorbereiding van een extra milieubrengstation, door verkenning van gescheiden grondstoffenstromen. Voorbereiding nieuwe regeling bouw en sloopafval en stopzetten van inzameling wit- en bruingoed. Uitvoeren van de bezuinigingsmaatregel voor afval, door het – in overleg met de buurt – weghalen van overbodige afvalbakken (dit project loopt door tot maart 2015). (Zie a.)

in kg per inwoner	2010	2012
Restafval	232	239
GHA, grof huish afval	46	44
subtotaal	278	283
GFT, groente, fruit, tuinafval	66	68
GTA, grof tuinafval	14	20
subtotaal	80	88
Papier	63	52
Textiel	5,2	4,8
Glas	17,5	18,5
subtotaal	**85,7**	**75,3**
KCA, klein chemisch afval	1,6	1,5
Kunststof	5,1	5

in kg per inwoner	2016
restafval	193
GHA, grof huish afval	38
subtotaal	231
GFT, groente, fruit, tuinafval	78
GTA, grof tuinafval	17
subtotaal	95
papier	76
textiel	6
glas	21
subtotaal	**103**
KCA, klein chemisch afval	1,6
kunststof	20,1

Het omgekeerd inzamelen is eind 2012 gestart in Stadshagen. De resultaten worden in 2013 zichtbaar.

Op dit moment wordt nagenoeg al het groenafval gecomposteerd.

Het is ons streven dat op termijn al het Zwolse groenafval lokaal wordt afgehandeld en verwerkt tot nuttige producten als biogas en biobrandstof. Gezien de nieuwe situatie dat uitvoering naar ROVA is gegaan, gaan we hierover met ROVA in overleg.

Het groenafval wordt zo veel mogelijk hergebruikt. Een lokaal voorbeeld is het hergebruik van hout door Binthout (http://binthout.nl/). Rova en de gemeenten werken hiermee samen. Zo worden de palen die worden gebruikt bij het planten van bomen van lokaal hout gemaakt. (zie ook financiële toelichting)

Het rioolstelsel voldeed in 2010 aan de doelstelling: het inzamelen en transporteren van afvalwater en afstromend regenwater, zonder overlast in gebouwen.

Het rioolstelsel blijft voldoen aan de doelstelling: het inzamelen en transporteren van afvalwater en afstromend regenwater. Waarbij geen overlast mag ontstaan in gebouwen. En lozers van afvalwater kunnen ongestoord hun afvalwater kwijt.

Het rioolstelsel heeft naar verwachting gefunctioneerd. Het noodzakelijk onderhoud is conform de doelen zoals verwoord in het GRP uitgevoerd

energieverbruik openbare verlichting Zwolle

Jaar	aantal lichtpunten	verbruik per lichtpunt per jaar (in Kwh)
1986	12.500	283
1990	14.500	183
2000	20.000	190
2005	22.300	188
2010	23.700	189
2012	24.250	186
2013	24.700	175
2014	25.300	175

Meer LED verlichting en daarmee duurzame sociaal- en verkeersveilige energiezuinige openbare verlichting

Zowel in Ittersummerlanden als in Westenholte is de gele SOX-verlichting vervangen door witte LED-verlichting.

In de tabel links kunt u zien dat het gemiddeld energiegebruik van OVL in 2014 is gedaald.

In 2013 zijn alle heesters geïnventariseerd op belevingswaarde en ecologische waarde	Duurzaam investeren in groen door duurder (onderhoudsintensief) groen om te bouwen naar goedkoper (onderhoudsextensief) groen. Met name heesters zonder extra belevingswaarde en een lage ecologische functie vervangen door gras. Zo behouden we groenbeleving èn groenareaal.	In 2014 is 40% van de ombouw gerealiseerd. Een deel van de om te bouwen vakken worden geadopteerd door aanwonenden. Omdat het grootste deel van de ombouw pas laat in het seizoen heeft plaatsgevonden (na het broedseizoen) is in 2014 nog veel onderhoud aan de om te bouwen heesters uitgevoerd. Daardoor is het grootste deel van de bezuiniging nog niet gerealiseerd. De begroting is n.a.v. de 2e Berap 2014 aangepast. De vertraagde bezuiniging is in 2014 gecompenseerd met incidentele meevallers elders in het groenonderhoud en het uitstellen van andere werkzaamheden. Rova monitort voor een aantal voorbeeldvakken de daadwerkelijke kosteneffecten. Daarmee kan in de eerste helft van 2015 worden beoordeeld of de beoogde bezuiniging met de geplande ombouw wordt gerealiseerd. Daarbij verrekenen we de financiële besparing van de heestervakken die worden geadopteerd.

Toelichting

a. Afvalscheiding

in kg per inwoner	2010	2012	2013	2014	2016 GGP
Restafval + GHA, grof huish afval	278	283	262	256	231
GFT, groente, fruit, tuinafval en GTA, grof tuinafval	80	88	86	94	95
Papier Glas Textiel Kunststof	91	81	83	84	123
KCA, klein chemisch afval	1,6	1,5	1,5	1,4	1,6

specificering deelstromen Papier Glas Textiel Kunststof

in kg per inwoner	2010	2012	2013	2014	2016 GGP
papier	63	52	52	51	76
glas	18	19	19	19	21
textiel	5	5	5	5	6
kunststof	5	5	7	9	20

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Ondernemers en belanghebbenden zijn tevreden over de exploitatie en beheer van de openbare ruimte.		
Streefdoel/indicator		
Werkbare wijken, die goed worden gefaciliteerd op economische bruikbaarheid.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Niet bekend / beschikbaar	n.v.t.	Facilitering en kaderstelling gebruik openbare ruimte. Reclamebeleid, standplaatsenbeleid en marktverordening met bijbehorend uitvoeringsbesluit zijn uitgevoerd
Bezettingsgraad juli en augustus van de Passantenhaven (open: 1/5 – 30/9) zie toelichting	Een bezettingsgraad 44% of meer	zie toelichting
In 2012 is een sluitende keten m.b.t. dierennoodhulp gerealiseerd.	De sluitende keten m.b.t. dierennoodhulp borgen.	De samenwerking tussen de verschillende partijen is verbeterd.

Toelichting bezettingsgraad juli en augustus van de Passantenhaven (open: 1/5 – 30/9)

2009	2010	2011	2012	2013	2014
41%	44%	44%	39%*	42%**	42%

* mogelijke oorzaken: matig weer; overlast door uitgaanspubliek; overlast door werkzaamheden aanleg Rodetorenbrug; gewijzigde openingstijden Hofvlietbrug

** het percentage is in 2013 gestegen tov 2012, de verwachting is dat dat komt door de betere (tijdelijke) voorzieningen voor de havengebruikers. De verwachting is dat het gebruik langzaam aan nog verder toe zal nemen als deze betere voorzieningen meer bekend worden. Daar staat tegenover dat er in de weekenden overlast is door uitgaanspubliek

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Wijken, waarin iedereen een kans krijgt mee te doen		
Streefdoel/indicator		
De Inhoudelijke ontwikkeling van de Zwolse Participatie gaat langs vier kernwaarden: eigen verantwoordelijkheid, eigen initiatief, synergie in samenwerking en vangnetfunctie. Hierbinnen zijn dossiers benoemd. Vanuit het beheer en onderhoud van de openbare ruimte dragen we bij aan het dossier 'Participatie in de wijk/beheer en onderhoud'.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In 2013 is de 'Doe mee – Ideeënkaart' opgesteld. Op deze kaart staan alle fysieke participatie initiatieven. De kaart is voor en door bewoners om op allerlei plekken initiatieven te nemen om iets te verbeteren op straat.	Faciliteren en doorontwikkelen participatie	In 2014 is het aantal initiatieven verder gegroeid. De Doe mee-Ideeenkaart is gebruikersvriendelijker gemaakt. De ombouw "van struik naar gras" heeft een stimulans gegeven ten aanzien van de groenadoptie. Eind 2014 is gestart met een evaluatie van onze aanpak.
In 2012 zijn 10 rotondes ter adoptie aangeboden	rotondes en andere groene openbare ruimte ter adoptie en/of sponsoring aanbieden.	De markt voor adoptie van rotondes is door de crisis verkleind. Er zijn afspraken gemaakt over de adoptie van de rotonde bij de Burgemeester Roelenweg, maar nog niet alle tien de rotondes zijn geadopteerd. In 2014 is de financiële tegenvaller die hiervan het gevolg is (€ 20.000) opgevangen binnen de begroting. In 2017 loopt het contract met Rotondereclame.nl af, van een eerdere tranche adoptie van rotondes. We zien dat op die rotondes niet alle sponsormogelijkheden door Rotondereclame.nl worden benut omdat er blijkbaar onvoldoende vraag is van hun klanten. De kans bestaat daarom dat het contract niet of niet volledig wordt gecontinueerd. Daardoor zou een financiële tegenvaller ontstaan.
In 2012 is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de belangenvereniging Schellerdriehoek over het beheer	Duurzaam groenbeheer in park Schellerdriehoek door zelfbeheer.	Het onderhoud is in 2014 volgens afspraak samen met de omwonenden uitgevoerd.

Relaties met andere programma's
Relaties zijn er met de beleidsparagrafen Participatie en Duurzaamheid en de programma's 3, 4 en en 6.

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	48.221	22.981	48.919	23.402	48.454	23.869	466	467	933
Reservemutaties	399	3.234	479	3.306	1.275	2.871	-796	-435	-1.231
Gerealiseerd resultaat	48.620	26.215	49.398	26.708	49.728	26.740	-330	32	-298

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Stedelijke beplanting	196	-32	164	-97	-45	22
Stedelijke tuinen	32	-4	28	-12		16
Buitengebieden	168	24	192	-55	-114	23
Gras en Water	-136	6	-130	-245		-375
Spelen	-5	4	-2			-2
Voorzieningen in het groen	84	7	90	-100		-10
Wegen	-232	107	-125			-125
Straatmeubilair	-70	100	30	-17		13
Kunstwerken	163	6	169	-180		-11
Riolering	-96	16	-80	7	73	
Onkruidbeheer	4		4			4
Wijkbeheer	85	19	104	-97	-14	-7
Afval	168	191	359		-259	100
Reiniging	3		3			3
Toezicht openbare ruimte	-43		-43			-43
Reclame	-27	30	3			3
APV openbare ruimte	-3	7	4			4
Markten	54	-14	40			40
Havens	41	6	48			48
Veerdiensten	80	-5	75		-76	-1
Totaal	466	467	933	-796	-435	-298

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Stedelijke beplanting	+22	I	Opdrachten in kader van Reconstructies (+141) zijn per eind 2014 niet volledig uitgevoerd. Deze middelen zijn gereserveerd in de reserve Nog uit te voeren werken). Het resultaat op Groenafval (+52) wordt enerzijds veroorzaakt door een lager hoeveelheid groenafval en de halvering van het tarief voor deze afvalsoort. (er is een nieuw contract door Rova afgesloten). Aangezien het overgrote deel van het groenafval opgenomen is in de DVO Rova is er een meevaller op deze post Groenafval. Diverse verstrekte opdrachten zijn per eind 2014 nog niet volledig uitgevoerd (-97). Deze middelen zijn gedoteerd aan de reserve Nog uit te voeren werken. De gereserveerde middelen inzake Bomenfonds zijn in 2014 niet ingezet (-45) en blijven in de reserve gereserveerd.
Buitengebieden	+23	I	In kader van de PPN is voor de Wythmenerplas een bedrag van € 55.000 beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn niet aangewend en uiteindelijk gereserveerd. Op de Wythmenerplas is gepland groot onderhoud niet uitgevoerd o.a. in verband met onderzoek naar de toekomstige ontwikkelingen van deze plas. Dit heeft geleid tot een onderbesteding (+52). Tevens zijn de exploitatielasten lager uitgevallen (+24). Op de andere plassen en recreatieve terreinen zijn eveneens minder onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd en zijn de overige beheerskosten lager uitgevallen (+61). Reservemutaties: de niet aangewende middelen toegekend bij PPN zijn gereserveerd in de reserve Nog uit te voeren werken (-55). Daarnaast zijn vanwege niet uitgevoerde onderhoudswerkzaamheden en het exploitatieresultaat van de Wythmenerplas minder middelen aan de reserve onttrokken (-114).
Gras en Water	-375	I	Een aantal opdrachten is per eind 2014 nog niet volledig uitgevoerd (+245). Deze middelen zijn gereserveerd in de reserve Nog uit te voeren werken (-245). Baggeren: de rechter heeft eind 2014 onverwachts toch een uitspraak gedaan over de claim die de baggeraar bij het Waterschap Groot Salland had ingediend voor één van de eerste fasen in het project baggeren "Zwolse wateren" De claim ad. € 408.500 (deel van de gemeente Zwolle) is uiteindelijk toegekend, nadat het jaren bij de rechtbank in behandeling was geweest. Bij Berap-2 is besloten de gereserveerde middelen vrij te laten vallen en het risico, dat de claim alsnog zou worden toegekend in de risicoparagraaf op te nemen.Nu tot daadwerkelijke uitkering is overgegaan komt het nadeel ten laste van de algemene middelen. Het bestuur van het waterschap, provincie en College van B&W hebben besloten in hoger beroep te gaan, tegen het vonnis van de rechtbank. Overige kleine verschillen + 34.
Voorzieningen in het Groen	-10	I	Een tweetal opdrachten is per eind 2014 niet uitgevoerd (+100). Deze middelen zijn gereserveerd in de reserve Nog uit te voeren werken (-100). Daarnaast zijn er nog diverse kleine verschillen (-10).

Product	afwijking	I/D	Analyse
Wegen	-125	I	In de laatste periode van het jaar is bij uitvoering van het regulier onderhoud op een aantal plekken geconstateerd, dat de schade aan de onderlagen erger was dan vooraf uit de schouw en proefboringen bleek. Dit heeft geleid tot noodzakelijk meerwerk. Daarnaast is er een overschrijding geweest op de niet verhaalbare schades door derden (-302). Om de kostenoverschrijding zo laag mogelijk te houden is besloten herstelwerkzaamheden aan elementen (trottoirs) door te schuiven naar volgend jaar (+107). De kosten voor gladheidsbestrijding waren door de zachte winters lager (+110) Hogere kosten voor kabels en leidingen (-21). Overige kleine verschillen (-19).
Straatmeubilair	+13	I	Hogere uitgaven voor openbare verlichting (-75). Minder uitgaven voor de verkeersregelinstallaties (+88). In de reserve nog uit te voeren werken is een bedrag, dat wij hebben ontvangen als afkoopsom voor onderhoud gestort, dat de komende jaren zal worden aangewend (+17)
Kunstwerken	-11	I	Een aantal opdrachten is per eind 2014 nog niet volledig uitgevoerd (+180). Deze middelen zijn gereserveerd in de reserve Nog uit te voeren werken (-180).
Riolering	-0	I	Hogere uitgaven voor onderzoekskosten (-80). Dit bedrag is extra aan de reserve/voorziening riolering onttrokken. Overige kleine verschillen per saldo (0).
Wijkbeheer	-7	I	Een aantal opdrachten is per eind 2014 nog niet volledig uitgevoerd (+97). Deze middelen zijn gereserveerd in de reserve Nog uit te voeren werken. Overige kleine verschillen (-7)
Afval	+100	I	Voor tal van projecten alsmede implementatie van Omgekeerd inzamelen is meer ambtelijke inzet nodig geweest (-47). Van Kunststofverpakking, boetes uit Toezicht en handhaving en bijdrage containers zijn hogere inkomsten gegenereerd (+22). In kader van oud-papier zijn minder subsidies/vergoedingen verstrekt aan verenigingen/instellingen (+51). Daarnaast heeft een iets hogere prijs voor oud-papier geleid tot een extra opbrengst (+55). In 2014 zijn meer ondergrondse containers opgeleverd hetgeen meer incidentele bijdragen in civieltechnische kosten tot gevolg heeft (-28). De DVO Rova heeft in 2014 geleid tot een positief saldo van € 180.000. Op diverse onderdelen zijn positieve resultaten gerealiseerd t.o.v. de begroting als gevolg van lagere tonnages afval: restafval -367 ton, GFT -381 ton en grof huis- en tuinafval -369 ton. Daarnaast zorgt een hogere hoeveelheid van blank en bont glas alsmede wit- en bruingoed (van totaal 359 ton) voor extra inkomsten. Overige kleine verschillen en een iets hogere inkomst Afvalstoffenheffing zorgen voor een extra resultaat van € +26.000. De positieve ontwikkeling van het product Afval zorgt voor een lagere onttrekking aan de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing van € -259.000. Werkelijke onttrekking wordt € 615.000 i.p.v. het begrote € 874.000. Daarnaast heeft Rova in 2014 een hoger dividend uitgekeerd (+100).
Markten	+ 40	I	Vanaf 2014 is er minder ambtelijk inzet op markten (+45) Overige kleine verschillen (+9) Iets lagere inkomsten op de markten (-14)
Veerdiensten	-1	I	Voor 2014 was de vervanging van de motor gepland. Deze werkzaamheden zijn niet gedaan en zullen in 2015 uitgevoerd worden (+76). Deze middelen waren al gereserveerd. Aangezien deze werkzaamheden niet uitgevoerd zijn, leidt dit tot een lagere onttrekking aan de reservemiddelen (-76).

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Inc Nw Bel. Baggeren 08 tm 11	427		425	afgesloten			
Aanleg en inr. wijkboerderij Stadshagen	89			89		89	
Gem. riol. plan t/m 2011-2015	175	576	162	589			589
VVI12 vv speeltoestellen incl. skatebanen	62		67	afgesloten			
VVI12 bermverlaging tbv waterafv. wegen	16		12	afgesloten			
VVI12 vv oude lichtmasten/armaturen	120			120			120
VVI12 vv onderdelen Mastenbroekerbrug	52	-31	5	16			16
VVI12 Hofvlietbrug lagerstoelen	38	31	5	64			64
VVI12 Betaal/ticketautomaat Kleine Veer	15			afgesloten			
VVI13 vv havenkasten	25			25			25
VVI13 vv marktkasten	20			20			20
VVI13 beschoeiingen	133		133	afgesloten			
VVI13 houten bruggen	79		79	afgesloten			
VVI13 K'poortenbrug verv deklg	91		6	85			85
VVI13 geluidschermen	39		6	33			33
VVI13 D'poortenbrug hydrauliek	44		30	14			14
VVI13 Vispoortenbrug hydrauliek	44		33	11			11
VVI13 houtconstructies	16		16	afgesloten			
VVI13 armaturen en lichtmasten openb.verl.	185		178	7			7
VVI13 vv automaten van VRI's	109		115	afgesloten			
VVI13 vv armaturen van VRI's	32		32	afgesloten			
VVI13 Camera's H'broekerbrug	53		49	afgesloten			
VVI13 Camera's Hofvlietbrug	43		38	afgesloten			
VVI13 Tunnels voegen/voegoverg	59		52	7			7
VVI13 Spelen	170		160	10			10
VVI13 Beplantingen	117		46	71			71
VVI13 Bomen	125			125			125
Ombouw verlichting naar LED	0	2.213	4	2.209			2.209
VVI14vervangen bomen	0	75		75			75
VVI14betonklinkerkeien	0	47	44	afgesloten			
VVI14verbeteren fundatie hoofdwegen	0	51	51	afgesloten			
VVI14bermverbetering	0	25	25	afgesloten			
VVI14vri armaturen	0	26	21	afgesloten			
VVI14vri automaten	0	296	222	74			74
VVI14camera's brugbediening op afstand	0	128	122	afgesloten			
VVI14houten bruggen div onderdelen	0	71	72	afgesloten			
VVI14betonnen bruggen betonuitwas herst	0	64	43	21			21
VVI14tunnels voegen en voegoverg.2e fase	0	59	17	42			42
VVI14beschoeiingen	0	236	4	232			232
VVI14waterbouwkundige constructies hout	0	25	29	afgesloten			
VVI14geluidschermen	0	27	5	22			22
VVI14grondkerende voorzieningen	0	34	3	31			31
VVI14houtenbruggen slijtlagen	0	59	70	afgesloten			
VVI14spelen, vervanging speeltoestellen	0	275	133	142			142
VVI14Hofvlietbrug, dekplanken hout	0	56		56			56
VVI14vervangen beplanting	0	50		50			50
	2.378	4.393	2.514	4.240	0	89	4.151

Project	Bedrag	Besluit	Toelichting
Vervangingsinvesteringen riolering	576	Begroting 2014	jaarschijf 2014
Ombouw verlichting naar LED	1.600	BW 18-2-2014	
Onrendabele vervangingsinvesteringen '14	2.217	Begroting 2014	BW 18-2-2014
	4.393		

Project	Bedrag
Vervangingsinvesteringen 2012	16
Vervangingsinvesteringen 2013	3
Vervangingsinvesteringen 2014	-2
	17

Verantwoording (alle restantkredieten ouder dan 3 jaar en belangrijke restant kredieten korter dan 3 jaar)

Aanleg en inrichting Wijkboerderij Stadshagen
Het krediet is bedoeld:
1. voor het aansluiten van de openbare ruimte op de wijkboerderij Stadshagen nadat deze is gerealiseerd en
2. om de overgang van het huidige gemeentelijke beheer van de dierenweiden naar het beheer door een derde/andere partij mogelijk te maken.

In eerste instantie was de verwachting dat de wijkboerderij door Landstede gerealiseerd zou worden. Deze partij heeft zich echter teruggetrokken. Het College heeft daarop besloten de wijkboerderij te laten realiseren door de wijk zelf. De wijk heeft inmiddels een Stichting gevormd en de planvorming is in volle gang.

Ombouw verlichting naar LED
In 2014 zijn voor de eerste fase die nu in uitvoering is, de inkoop van armaturen en de levering en plaatsing lichtmasten aanbesteed.
Er zullen komende jaren nog 3.550 lichtpunten en masten geleverd en geplaatst worden.
De verwachting is dat eind 2016 alle lichtpunten en masten van deze eerste fase vervangen zullen zijn.

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

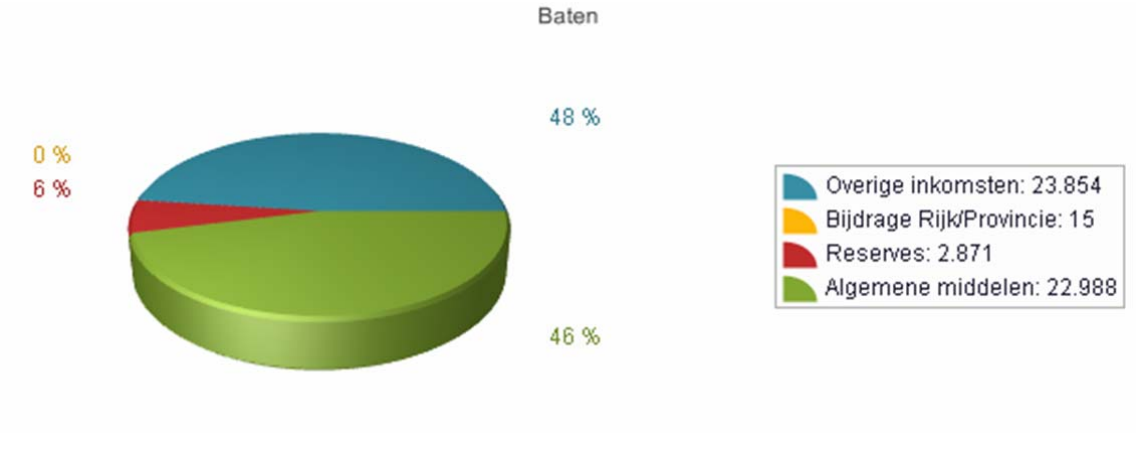

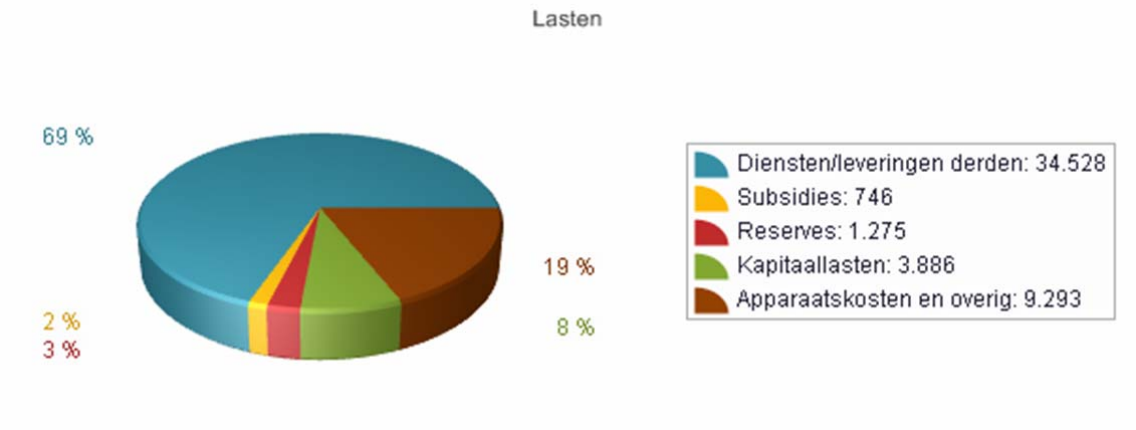

De mensen

Programma 10 Sociaal economische zelfredzaamheid

Beleidsverantwoording

Algemeen

Werk, re-integratie en participatie
De trajecten re-integratie worden ingezet voor de Zwolse inwoners met een bijstandsuitkering die (nog) niet in staat zijn om zelfstandig de regie te voeren over de kortste weg naar werk. In de tweede helft van 2013 en in 2014 heeft er een ommekeer plaatsgevonden: de re-integratie wordt steeds meer in eigen beheer uitgevoerd. Dit leidt tot een hogere participatiegraad en uitstroom dan de meeste aanbestede trajecten. Gezien de opgave die er ligt om zoveel mogelijk burgers economisch zelfredzaam te laten zijn, hanteren we de volgende uitgangspunten in 2015:

- objectiveren van de mogelijkheden van de WWB-gerchtigde d.m.v. screening
- we werken methodisch; de waarderende benadering staat centraal
- we werken met trajecten in eigen beheer
- de kortste weg naar werk is leidend
- maatwerk
- we gaan nauw samenwerken met partijen die goede maatschappelijke resultaten bereiken en innovatie hoog in het vaandel hebben staan

Het bevorderen van maatschappelijke participatie wordt steeds meer in de wijk uitgevoerd. In twee jaar tijd is de overdracht van de dienstverlening gericht op maatschappelijke participatie belegd in de sociale wijkteams.

In 2015 vormt het Werkbedrijf Regio Zwolle (een samenwerkingsverband van gemeenten, UWV, onderwijs, werkgevers en werknemers) de schakel tussen werkgevers en mensen met een arbeidsbeperking die toegeleid kunnen worden naar werk. Op basis van een regionaal marktbewerkingsplan wordt een eenduidige werkgeversdienstverlening gerealiseerd. Op basis van de afspraken in ons regionaal sociaal akkoord is onze taakstelling om 1000 extra (leerwerk)banen in te vullen in de periode tot 2018. Ook op lokaal niveau realiseren we 1000 extra banen. We stellen een Banenplan 'de kracht van Zwolle' op. Samen met werkgevers gaan we intensief aan de slag. We maken hierbij gebruik van de expertise en uitvoeringsorganisatie van de Wezo.

Relevante kaderstellende nota's

- Visie Sociaal Domein ‘Werken vanuit vertrouwen’.
- Kadernota Participatiewet ‘Meedoen mogelijk maken’.
- Kadernota Dagbesteding ‘Ondersteuning van kwetsbare inwoners met dagbesteding en bijzonder werk’.
- Beslisnota college, informatienota raad ‘Besteding budget maatschappelijke participatie over de periode 2013-2015 (mei 2013).

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Alle Zwollenaren die kunnen werken, werken naar vermogen. We willen Zwollenaren die een beroep (gaan) doen op inkomensondersteuning, zo snel mogelijk begeleiden naar betaald werk of zelfstandig ondernemerschap. Doel is om deze Zwollenaren zo snel mogelijk (weer) duurzaam bijstandsonafhankelijk (minimaal een half jaar uit de uitkeringssituatie) te laten zijn. De optelsom van de individuele effecten van het hebben van werk: verbetering van de financiële situatie, toename van de eigenwaarde, toename van gevoel van controle op het eigen leven, toename van ervaren gezondheid en de toename van arbeidsgerelateerde en/of andere activiteiten levert positieve maatschappelijke effecten op. Het betreft zowel effecten op sociaal terrein: minder beroep op zorgvoorzieningen, minder beroep op (bijzondere) bijstand (minder uitgaven) en een toename van de betrokkenheid bij de samenleving en de onderlinge betrokkenheid in de buurt/wijk, als effecten op economisch terrein: meer welvaart, meer te besteden, groei economie en werkgelegenheid.		
Streefdoel/indicator		
Het aantal bijstandsafhankelijke huishoudens neemt af door inkomsten uit loondienst of onderneming of het volgen van een opleiding. (Volledige uitstroom uit de uitkering).		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Nulsituatie 2013: afname aantal bijstandsafhankelijke huishoudens door inkomsten uit loondienst of onderneming of het volgen van een opleiding: 390. (2012: 390).	Afname aantal bijstandsafhankelijke huishoudens door inkomsten uit loondienst of onderneming of het volgen van een opleiding: 400.	Uitstroom naar loondienst: 320. Uitstroom naar eigen onderneming: 30. Uitstroom naar opleiding: 64. Totale uitstroom: 414.
Nulsituatie 2013: aantal allianties afgesloten met bedrijven: 25. Nulsituatie 2012: 313 personen zijn in loondienst getreden of zijn een eigen onderneming gestart. Op meetdatum 28 augustus 2013 zijn 222 personen nog aan het werk en uitkeringsonafhankelijk. 46 personen ontvangen een WW- uitkering en 45 personen een WWB-uitkering.	Aantal allianties met bedrijven uitbreiden tot minimaal 50.	In totaal zijn er 47 allianties afgesloten. In 2015 gaan we door met het afsluiten van allianties.
Streefdoel/indicator		
Het aandeel bijstandsafhankelijke huishoudens met inkomsten uit loondienst of onderneming neemt toe. (Gedeeltelijke uitstroom uit de uitkering).		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Nulsituatie 2013: aandeel bijstandsafhankelijke huishoudens met inkomsten uit loondienst of onderneming: 385. (2012: 367).	Het aandeel bijstandsafhankelijke huishoudens met inkomsten uit loondienst of onderneming: 385.	Aandeel bijstandsafhankelijke huishoudens met: Inkomsten uit loondienst: 448. Inkomsten uit eigen onderneming: 15. Totaal: 463.
Streefdoel/indicator		
Bij de groep bijstandsafhankelijk huishoudens met inkomsten uit loondienst of onderneming neemt het bedrag uit dit inkomen toe.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Nulsituatie 2013: de hoogte van dit inkomen per maand: € 475. (2012: € 466).	De hoogte van dit inkomen per maand: € 485 inclusief indexatie CBS 2014.	De groep bijstandsafhankelijke huishoudens verdienen gemiddeld € 474,- per maand. We blijven inzetten op het behalen van de norm in 2015.

Relaties met andere programma's
Met betrekking tot de werkgeversdienstverlening is er een directe relatie met de activiteiten die zijn opgenomen in programma 2. Met betrekking tot het bieden van individuele ondersteuning aan onze klanten worden genoemde activiteiten uitgevoerd in relatie met de activiteiten benoemd in het programma's 11 en 16 (digisterker).

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Gefaseerd afbouwen van de gesubsidieerde arbeid (ID/WIW).		
Streefdoel/indicator		
Alle ID/WIW- medewerkers werken naar vermogen.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Afbouw met 70% (gerealiseerd in 2013). (2012: 40%).	Afbouw met 30%.	Financiële afbouw is gerealiseerd. 100% afbouw m.i.v. 1 januari8 2014. 6 medewerkers hebben nog een (part) time baan waarbij we inzetten naar volledige uitstroom. 13 medewerkers hebben een traject gevolgd gericht op re-integratie, activering of maatschappelijke participatie De overige medewerkers zijn ontheven van arbeidsplicht, WSW- geïndiceerd, participeren of zijn uitgestroomd naar werk.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Alle Zwollenaren die (tijdelijk) niet kunnen werken zetten zich door maatschappelijk te participeren in voor hun eigen ontwikkeling en die van de stad. We willen dat iedere Zwollenaar voor wie betaald werk (nog) geen optie is, zich naar vermogen inzet voor de gemeenschap in het algemeen of voor zijn of haar leefomgeving in het bijzonder. Ons streven is om Zwollenaren met een WWB-uitkering die (nog) niet in staat is om te werken, daar waar nodig, te ondersteunen richting maatschappelijke participatie (bijvoorbeeld vrijwilligerswerk, deelname aan activiteiten in de wijk). Maatschappelijke participatie organiseert de burger zoveel mogelijk op eigen kracht. Van een burger die een beroep doet op het gemeentelijk vangnet verwachten we inzet terug. In de eigen wijk of gemeentebreed. Het gaat daarbij niet alleen om het participeren op zich maar vooral om het deel uitmaken van een netwerk, voorkomen sociaal isolement, toename zelfvertrouwen en het verkrijgen van tijdige signalen van multiproblematiek. De optelsom van deze individuele effecten van maatschappelijk functioneren levert positieve sociaal maatschappelijke effecten op. De onderlinge betrokkenheid in de buurt/wijk neemt toe, de leefbaarheid in de buurt/wijk stijgt; er ontstaat een sociaal netwerk, ontstaan van een positieve dynamiek in de buurt/wijk; steeds meer burgers worden enthousiast en doen mee.		
Streefdoel/indicator		
Het slagingspercentage voor trajecten (positief afronden trajecten) die worden ingezet vanuit re-integratie, inburgering of educatie is 80%.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Vaststellen per 1-1-2014.	100% van de doelgroep.	Inburgeringstaken en re-integratietaken voor de hele doelgroep verplichte inburgeraars ingezet.
Nader vast te stellen per 1-1-2013 binnen de regio IJssel-Vecht.	Nader vast te stellen binnen de regio IJssel-Vecht.	
Nulmeting 2013: 140 taalcursussen. (2012: 140).	300 taalcursussen.	422 taalcursussen via het programma Taal voor het leven. 155 via ROC's.
Nulsituatie 2013: aantal burgers met een WWB-uitkering dat participeert naar vermogen: 400. (2012: 400).	Aantal burgers met een WWB-uitkering dat participeert naar vermogen: 500.	415 burgers. Start gemaakt met transitie maatschappelijke participatie naar de wijk: aantal burgers met WWB-uitkering dat participeert nog niet betrouwbaar te meten. Monitoring volgt m.i.v. 2015 binnen sociaal domein.
Peildatum 1-1-2014.	Een stijging van de participatie van onze klanten.	In 2014 nam de afstand tot de arbeidsmarkt bij 145%van de klanten af. Bij 9% was er sprake van een toename.

Relaties met andere programma's

Met betrekking tot het stimuleren van participatie van onze burgers/klanten worden genoemde activiteiten uitgevoerd in relatie met de activiteiten benoemd in het programma 's 11 en 6.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Adequate uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening dat als doel heeft aan zoveel mogelijk arbeidsgehandicapten die zijn geïndiceerd voor de WSW aangepaste arbeid te bieden die aansluit bij hun capaciteiten en mogelijkheden.		
Streefdoel/indicator		
Het realiseren van 590 arbeidsjaren (taakstelling Ministerie van SZW). Zoveel mogelijk aangepaste arbeid bij reguliere werkgevers realiseren (detacheren en begeleid werken).		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Nulsituatie 2013: 611 arbeidsjaren.	590 arbeidsjaren.	589,36 arbeidsjaren
25% van de totale doelgroep plaatsen via detacheren en begeleid werken (2012).	30% van de totale doelgroep plaatsen via detacheren en begeleid werken.	48% van de totale doelgroep is geplaatst via detacheren en begeleid werken.

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	25.125	21.831	26.158	23.010	26.595	23.056	-436	46	-391
Reservemutaties		697		826	103	801	-103	-25	-128
Gerealiseerd resultaat	25.125	22.529	26.158	23.835	26.697	23.856	-539	21	-518

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Aansluiting onderw/arbeidsmark	2		2	-103		-100
Trajecten (WWB)	456	-375	81		-25	57
Sociale werkvoorziening	-583	112	-472			-472
Inburgering	-312	309	-3			-3
Totaal	-436	46	-391	-103	-25	-518

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Arbeidsmarktbeleid	-100	I	Voor de inrichting voor de regionale werkbedrijven is door het ministerie van SWZ een bedrag ad. € 1.000.000 voor de arbeidsregio beschikbaar gesteld. Het bedrag wordt in delen via de algemene uitkering van de gemeente Zwolle verstrekt. De eerste termijn ad. € 100.000 is in de reserve nog uit te voeren werken gestort.
Trajecten (WWB)	57	I	De afwijkingen met betrekking tot de lasten op het product hebben met name de volgende oorzaken: Er is voor 452 minder re-integratietrajecten ingezet ten laste van het rijksbudget participatie. Daarnaast is er 66 aan ESF-subsidie doorbetaald aan de gemeenten van de RPA-regio. De bestedingen ten laste van het budget maatschappelijke participatie zijn 58 lager. Dit komt met name doordat er minder maatschappelijke participatietrajecten daaraan konden worden toegerekend. De afwijkingen met betrekking tot de baten op het product hebben met name de volgende oorzaken: Er is 502 minder aan rijksbudget participatie nodig. Er is namelijk voor 50 aan re-integratie trajecten toegerekend aan een incidenteel ontvangen A+O subsidie. Daarnaast is er de ontvangst van de ESF-subsidie (66). Het niet besteedde deel rijksbudget participatie kan worden meegenomen naar volgend jaar (gecorrigeerd voor het deel dat bij het product Inburgering is verantwoord).
Sociale Werkvoorziening	-472	I	De extra lasten worden met name veroorzaakt door de bijdrage aan de wezo voor het resultaat op inkoop en resultaat op de bedrijfsvoering. De extra baten worden met name veroorzaakt door bijstelling van de rijksbijdrage sociale werkvoorziening.
Inburgering	-3	I	De afwijking met worden met name veroorzaakt door trajectkosten Inburgering (72) van Zwolle en trajectkosten van de regio (65). Daarnaast waren er nog kosten voor onze dienstverlening die aan de regio kon worden doorbelast (70). Tevens konden meer kosten worden toegerekend worden in verband met de dienstverlening met betrekking tot huisvesting asielzoekers (105). De volgende inkomsten staan daar tegenover, rijksbudget participatie (72), bijdrage regio (135) en bijdrage COA (105).

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid	0	100	48	52	-63	115	
	0	100	48	52	-63	115	0

Project	Bedrag	Besluit	Toelichting
Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid	100	BW 14-1-2014	
	100		

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

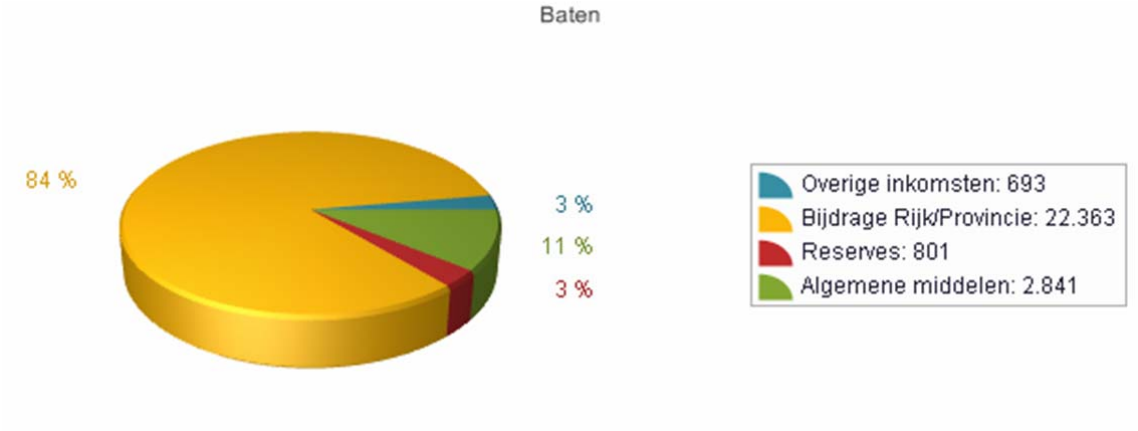

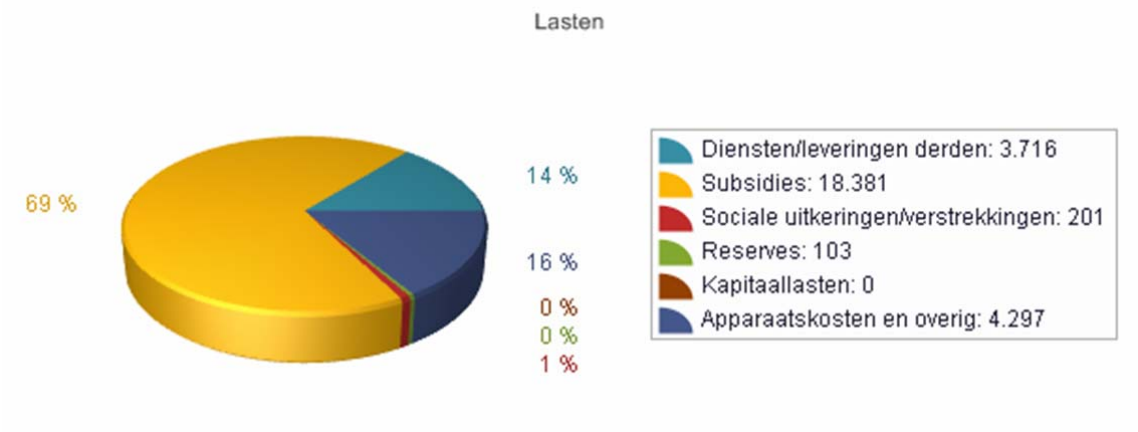

Programma 11 Bijstandverlening en armoedebestrijding

Beleidsverantwoording

Algemeen

Bijstandsverlening
In 2014 nam het bijstandsvolume in Zwolle toe met 8,7%. Het aantal huishoudens met een bijstandsuitkering nam toe met 7,9 % en bedroeg op 31 december 3.261 huishoudens. De toename is hoger dan het landelijke gemiddelde in 2014. De toename was het grootst bij de alleenstaanden en qua leeftijd bij de groep (jongeren) tot 27 jaar. Van de 3.261 Zwolse huishoudens met een bijstandsuitkering hebben er 921 (28%), thuisinwonende ten laste komende kinderen onder de 18 jaar. In totaliteit hebben zij 1.667 kinderen. De Zwolse bijstandspopulatie is relatief laag opgeleid. Van de Zwolse bijstandsgerechtigden is 64% in Nederland geboren en in totaal komen ze uit 98 verschillende landen.

Het aantal Zwollenaren dat op 31.12.2014 bijstandsafhankelijk was, bedroeg dus:

Bijstandsafhankelijke Zwollenaren op 31.12.2014		
Alleenstaanden	2.122	volwassenen
Eenoudergezinnen	697	volwassenen
(Echt)paren	(442 * 2)884	volwassenen
Kinderen	1.667	kinderen
Totaal	**5.370**	

In 2014 werden 1.232 bijstandsuitkeringen toegekend en 998 uitkeringen beëindigd. Het aantal huishoudens dat door werkaanvaarding in loondienst uitstroomde, kwam in 2014 uit op 320. Het aantal huishoudens dat een onderneming begon, kwam uit op 30, exact evenveel als in 2013. Het aantal klanten dat weer ging studeren nam relatief fors toe; van 51 in 2013 naar 64 in 2014. Van alle klanten die in 2014 uitstroomden naar werk, was bijna 57% nog geen half jaar bijstandsafhankelijk.

Trends en ontwikkelingen
In 2014 zijn de voorbereidingen getroffen voor de invoering van de Participatiewet per 1.1.2015 en de aanscherping van de WWB die daarin verwerkt is.

- Eind 2014 is de inkomensondersteuning voor personen met een beperking door de raad vastgesteld.
- In 2014 is de eenmalige koopkrachttegemoetkoming is uitgekeerd aan alle minima in Zwolle.
- In november is het eerste lustrum gevierd van het armoedepact Zwolle Armoedevrij!.

Relevante kaderstellende nota's

- Visie Sociaal Domein ‘Werken vanuit vertrouwen’.
- Kadernota, uitvoeringsnota en verordeningen Participatiewet ‘Meedoen mogelijk maken’.

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Bij onvoldoende inkomen in een huishouden kunnen mensen vertrouwen op hulp van de gemeente om in eigen levensonderhoud te kunnen voorzien.
Streefdoel/indicator
• Huishoudens die een beroep op de gemeente doen voor bijstand in de kosten van hun levensonderhoud kunnen zo snel mogelijk weer zelf in eigen levensonderhoud voorzien door inkomsten uit loondienst of onderneming in afstemming met programma 12. • We bieden een vangnet door het verstrekken van (bijzondere) bijstand binnen de rijksgelden van het macrobudget. • De groei van het Zwolse bijstandsvolume is minder of gelijk aan de landelijke groei van het bijstandsvolume. • We verstrekken rechtmatig en doelmatig bijstand voor kosten levensonderhoud en bijzondere bijstand voor noodzakelijke onvoorziene kosten. We willen de tijdigheid en accuratesse in dienstverlening bij het verstrekken van (bijzondere) bijstand op peil (binnen wettelijke normen) houden. 95% van de aanvragen (bijzondere) bijstand wordt tijdig binnen de wettelijke termijn afgehandeld. • We verlengen onze samenwerking met Stichting Noodfonds om in schrijnende gevallen hulp te kunnen bieden. • Bijzondere medische kosten blijven we via de collectieve zorgverzekering verstrekken. Het aantal huishoudens dat gebruik maakt van de collectieve zorgverzekering groeit.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
93% van de aanvragen voor (bijzondere) bijstand wordt tijdig binnen de wettelijke termijn afgehandeld.	95% van de aanvragen voor (bijzondere) bijstand wordt tijdig binnen de wettelijke termijn afgehandeld.	98% van de aanvragen voor kosten levensonderhoud is tijdig afgehandeld. Van de aanvragen bijzondere bijstand is 87% tijdig afgehandeld.
Het team handhaving bespaart € 360.000 aan uitkeringen.	Er wordt € 1,15 mln bespaard aan uitkeringen door het team handhaving.	Er is voor € 1,25 mln aan fraude aangetoond door team handhaving, waarvan € 768.000 in Zwolle en de rest regionaal.
48%van de debiteuren betaalt op de lopende vordering.	48% van de debiteuren betaalt op de lopende vordering.	53% van de debiteuren betaalt op de lopende vordering.
100% van de bekende debiteuren is opgenomen in de debiteurenbewaking.	100% van de bekende debiteuren is opgenomen in de debiteurenbewaking.	100% van de bekende debiteuren is opgenomen in de debiteurenbewaking.
De dekkingsgraad van de collectieve zorgverzekering onder WWB huishoudens met een laag inkomen 40%.	De dekkingsgraad van de collectieve zorgverzekering onder WWB huishoudens met een laag inkomen is 45%.	46% van de bijstandsgerechtigde huishoudens maakt gebruik van de collectieve zorgverzekering.
	Het gebruik van de collectieve zorgverzekering onder huishoudens met een laag inkomen (uit arbeid of als zelfstandige of een overige uitkering) neemt toe.	Het gebruik van de collectieve zorgverzekering onder huishoudens met een laag inkomen zonder WWB is toegenomen met 100 deelnemers.

Relaties met andere programma's
Programma 3 (goede werkgelegenheid in de stad voor alle bewoners) programma 10 (instroom WWB verminderen, aanscherping passende arbeid, uitstroom vergroten) en programma 16 (gezondheid of een beperking als belemmering voor participatie is, bijvoorbeeld door verstrekken individuele voorzieningen)

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
We bestrijden armoede als gevolg van langdurige afhankelijkheid van een laag inkomen.
Streefdoel/indicator
• We verstrekken de langdurigheidstoeslag aan huishoudens die van een laag inkomen leven, zodat zij in staat zijn om zelf te kunnen reserveren voor duurzame gebruiksgoederen of voor andere onvoorziene uitgaven. • 80% van de huishoudens die langdurig afhankelijk zijn van een laag inkomen, maakt gebruik van de langdurigheidstoeslag.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Minstens 70% van de WWB huishoudens die afhankelijk zijn van een laag inkomen doet een beroep op de langdurigheidstoeslag.	Minstens 80% van de WWB huishoudens die afhankelijk zijn van een laag inkomen doet een beroep op de langdurigheidstoeslag.	Er is 1921 keer een langdurigheidstoeslag uitbetaald. Van alle betaalde toeslagen gaat 91,3% naar huishoudens met een inkomen tot 100% van het sociaal minimum , 5% naar de inkomensklasse tot 105% en de overige 3,7% naar de klasse tot 110%.

Relaties met andere programma's
Programma 10 (instroom WWB verminderen, aanscherping passende arbeid, uitstroom WWB vergroten)

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Verminderen of oplossen van problematische schulden voor Zwollenaren.

Streefdoel/indicator

- We willen minimale wachttijden. We verstrekken schulddienstverlening in ieder geval binnen de wettelijke termijnen.
- Huishoudens hoeven zo min mogelijk beroep te doen op schulddienstverlening. We geven voorlichting aan instellingen over schuldpreventie en financiële zelfredzaamheid.
- Schulddienstverlening moet makkelijk bereikbaar zijn voor Zwollenaren, bijvoorbeeld telefonisch via 14038, via internet en via maatschappelijke partners.
- Dak- en thuisloze WWB-ers moeten meewerken aan het hanteerbaar maken van hun financiële verplichtingen via budgetbeheer of inhoudingen.
- Wij willen ingeval van een crisissituatie als eerste stap op weg naar een schuldenvrije toekomst: stabiliseren.
- Wij streven naar een schuldenvrije toekomst voor degenen die zijn toegelaten tot een schuldregeling
- We willen de financiële zelfredzaamheid van schuldenaren verhogen zodat bij het verkrijgen van een schone lei niet opnieuw schulden ontstaan.
- We willen dat schuldenaren weer naar vermogen gaan deelnemen aan maatschappelijk leven.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Bij 100% van de aanmeldingen vindt binnen 4 weken een gesprek plaats.	Bij 100% van de aanmeldingen vindt binnen 4 weken een gesprek plaats.	Tot 1 oktober 2014 gerealiseerd. Door vertrek medewerkers in verband met vorming SWT en opleiding van nieuwe medewerkers is dit percentage gedaald in het laatste kwartaal 2014.
45 bijeenkomsten over schuldpreventie	45 bijeenkomsten over schuldpreventie	Er zijn 45 bijeenkomsten geweest over schuldpreventie.
Bij 100% van de aanvragen schulddienstverlening wordt binnen 8 weken beslist over de toelating.	Bij 100% van de aanvragen schulddienstverlening wordt binnen 8 weken beslist over de toelating.	Tot 1 oktober 2014 gerealiseerd. Door vertrek medewerkers in verband met de vorming van de sociale wijkteams en opleiding van nieuwe medewerkers is dit percentage gedaald in het laatste kwartaal 2014.
90 cliënten uit budgetbeheer worden voorbereid op en begeleid naar duurzame financiële zelfredzaamheid.	110 cliënten uit budgetbeheer.	110 cliënten uit budgetbeheer zijn begeleid naar duurzame financiële zelfredzaamheid.
95% van de dak- en thuisloze WWB-ers zit in het budgetbeheer	100% van de dak- en thuisloze WWB-ers zit in het budgetbeheer.	100% van de dak- en thuisloze WWB-ers zit in het budgetbeheer.
8 van de aanvragen schuldregeling afhandelen door het opzetten van een saneringskrediet	30 van de aanvragen schuldregeling afhandelen door het opzetten van een saneringskrediet	30 aanvragen schuldregeling zijn afgehandeld door het opzetten van een saneringskrediet.
In 80% van de crisissituaties wordt met het aanvragen van SDV die crisis opgelost en wordt een stabiel inkomens- en uitgavenniveau bereikt.	In 90% van de crisissituaties wordt met het aanvragen van SDV die crisis opgelost en wordt een stabiel inkomens- en uitgavenniveau bereikt.	90% van de crisissituaties wordt met het aandragen van SDV opgelost.
In 85% van de afgeronde en doorlopen schuldregelingen eindigt met een schone lei.	90% van de afgeronde en doorlopen schuldregelingen eindigt met een schone lei.	90% van de afgeronde en doorlopen schuldregelingen eindigt met een schone lei.
75% van de cliënten die uit budgetbeheer gaan, maakt gedurende een jaar geen nieuwe schulden.	80% van de cliënten die uit budgetbeheer gaan, maakt gedurende een jaar geen nieuwe schulden.	80% van de cliënten die uit budgetbeheer gaat, maakt gedurende een jaar geen nieuwe schulden.
75% van de cliënten die een schuldregeling met een schone lei afsluiten, maakt gedurende een jaar geen nieuwe schulden.	80% van de cliënten die een schuldregeling met een schone lei afsluiten, maakt gedurende een jaar geen nieuwe schulden.	80% van de cliënten die een schuldregeling met een schone lei afsluiten, maakt gedurende een jaar geen nieuwe schulden.
De participatie van uitgestroomde cliënten is 7% groter dan de participatie van instromende cliënten.	De participatie van uitgestroomd cliënten is 10% hoger ten opzichte van de participatie van instromende cliënten.	De participatie van uitgestroomde cliënten is 10% hoger ten opzichte van de participatie van instromende cliënten.

Relaties met andere programma's

Relatie met programma 10 (formulierenbrigade)

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Alle kinderen moeten zich kunnen ontplooien, ongeacht de financiële situatie van het gezin waarin ze opgroeien. Kinderen van ouders met een laag inkomen worden gestimuleerd om te participeren in sport- of culturele activiteiten.		
Streefdoel/indicator		
• Indien de financiële thuissituatie een belemmering vormt voor kinderparticipatie worden ouders doorverwezen naar een van de deelnemende fondsen. • We signaleren armoede-gerelateerde gezondheidsknelpunten bij kinderen.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Bij controles van de JGZ en Icare bij 0-18 jarigen wordt in 100% aandacht besteed aan armoede en gezondheid bij kinderen	Bij controles van JGZ en Icare bij 0-18 jarigen wordt in 100% aandacht besteed aan armoede en gezondheid bij kinderen	Controles zijn uitgevoerd en bij 143 kinderen is een vervolgactie opgepakt
Via fondsen (zoals Jeugdsportfonds, Stichting Meedoen) kunnen alle kinderen die daarvoor in aanmerking komen meedoen aan sport en cultuur of schoolactiviteiten.	Via fondsen (zoals Jeugdsportfonds, Stichting Meedoen) kunnen alle kinderen die daarvoor in aanmerking komen meedoen aan sport en cultuur of schoolactiviteiten.	Fondsen hebben de aanvragen kunnen toekennen.

Relaties met andere programma's
Programma 14 (kinderen maken op school kennis met cultuur), programma 15 (80% van de jeugdigen voldoet aan de beweegnorm en is er een vangnet voor kinderen die zonder zwemdiploma de basisschool verlaten) en programma 9 (Lespakket voor scholen is beschikbaar voor kinderen en voor ouderavonden op basisscholen en in voortgezet onderwijs. Aandacht voor financiële opvoeding in reguliere lessen).

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Het bevorderen van maatschappelijke betrokkenheid bij armoede		
Streefdoel/indicator		
• Samenwerken met partners en ervaringsdeskundigen om armoede tegen te gaan. • Iedereen die tot de doelgroep behoort maakt gebruik van armoede- en inkomensondersteunende maatregelen.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Project de kunst van rondkomen is afgerond en nu onderzoeken we welke aanbevelingen van project De kunst van het rondkomen kunnen worden overgenomen in beleid en uitvoering.	Bij gebleken haalbaarheid worden aanbevelingen, zoals eigen kracht loket, gerealiseerd.	College heeft ingestemd met een eigen kracht training in 2015, 2016 en 2017, genaamd Bruggenbouwers, door Zwolle Doet!. Eerste training start in 2015.
Er wordt minimaal 4x per jaar in de Wijzer aandacht geschonken aan armoede- en inkomensondersteunende maatregelen Er vindt 4 x per jaar overleg plaats met professionals uit de stad over ontwikkelingen op het gebied van inkomen en schulden.	Er wordt minimaal 6x per jaar in de Wijzer aandacht geschonken aan armoede- en inkomensondersteunende maatregelen Er vindt 4 x per jaar overleg plaats met professionals uit de stad over ontwikkelingen op het gebied van inkomen en schulden.	Er is meer dan 30 keer aandacht geschonken aan diverse regelingen in de Wijzer en meer dan 30 keer in de Swollenaer. We organiseren en faciliteren het overleg.

Relaties met andere programma's
Programma 10 (formulierenbrigade en maatschappelijke participatie).

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	66.683	56.731	64.002	51.509	63.736	52.153	266	644	909
Reservemutaties			1.329		1.457		-128		-128
Gerealiseerd resultaat	66.683	56.731	65.331	51.509	65.193	52.153	137	644	781

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Kwijtschelding	-18		-18			-18
Algemene bijstand	-49	644	594	0		594
BBZ/BOB	-51	-13	-64			-64
IOAW/IOAZ	-12	12				
Wet inkomensvoorz. Kunstenaars		2	2			2
Armoedebestrijding	386	-15	371	-128		243
Schuldhulpverl. en kredietverl	-8	116	108			108
Budgetbeheer		-57	-57			-57
WSNP	18	-45	-26			-26
Totaal	266	644	909	-128		781

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Algemene bijstand	+594	I	Het voordeel ontstaat vanwege een hogere rijksbijdrage dan bij de tweede berap verwacht. In oktober is de definitieve rijksbijdrage bekend geworden deze bleek hoger te zijn dan begroot.
Armoedebestrijding	+243	I	Als gevolg van een herberekening van de afrekening van de collectieve zorgverzekering van oude jaren door Achmea ontstaat een incidenteel voordeel. De afrekening van oude jaren is voordelig voor de gemeente Zwolle en Achmea heeft de teveel betaalde bedragen over 2012/2013 terug betaald. dit is voor 2014 aangepast. . De afwijking in de reserve storting is het gevolg van het reserveren van gelden ten behoeve van de koopkrachttegemoetkoming regeling. De betaling van de aanvragen zal nog deels plaats vinden in 2015.
Schuldhulpverl en kredietverl.	+108	I	De bijdrage van regiogemeenten is hoger dan begroot. De verwachting is dat de landelijke cijfers de trend rondom een toename van het aantal schuldhulpverlening laten zien, dit draagt bij aan een grote bijdrage van de regiogemeenten.
Budgetbeheer	-57	I	Vanwege een lagere bijdrage van andere gemeente voor het budgetbeheer dan begroot ontstaat een nadeel op de baten. Deze lagere bijdrage ontstaan vanwege het volgen van het voorbeeld van de gemeente Zwolle door de regiogemeenten, waarbij er kritisch beoordeeld wordt welke vorm en hoelang budgetbeheer ingezet wordt. Zo wordt meer het product “financieel beheer” ingezet waaraan een aanzienlijk goedkoper tarief hangt en stromen klanten sneller uit dan in het verleden.

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

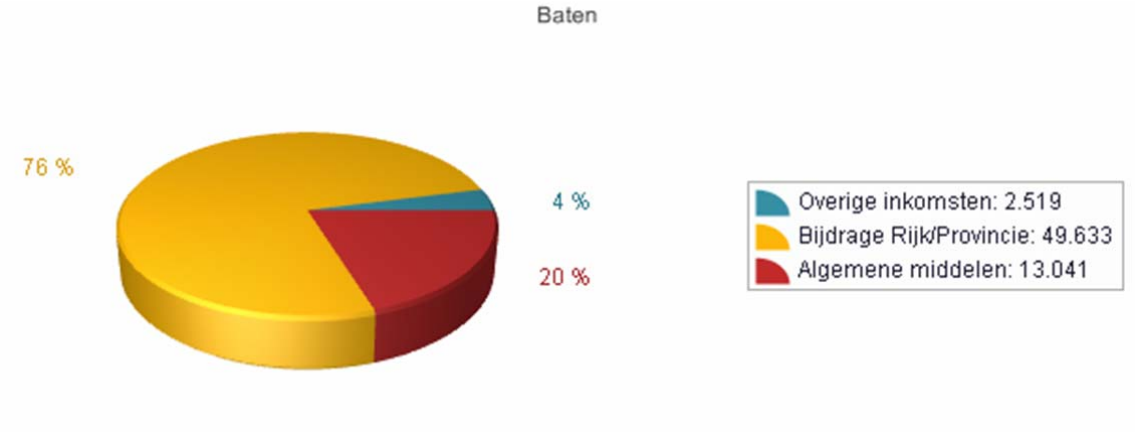

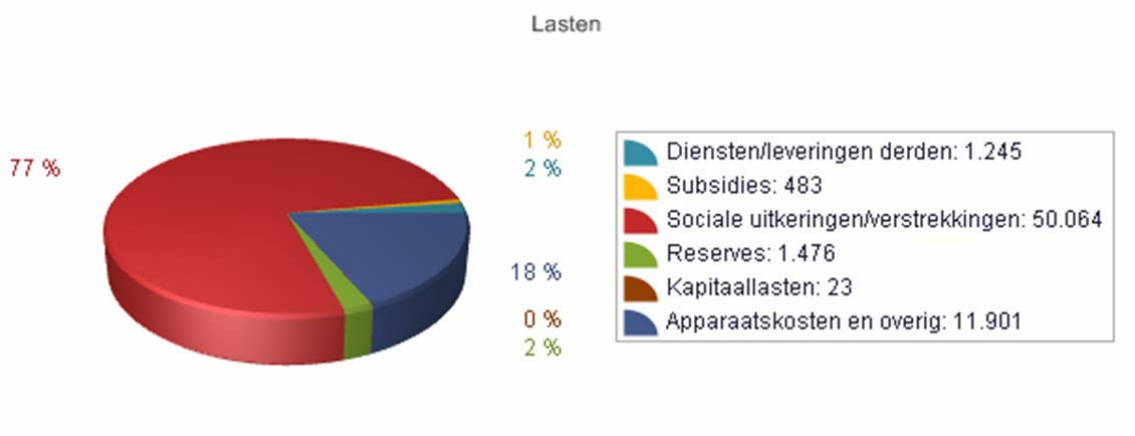

Programma 12 Cultuur

Beleidsverantwoording

Algemeen

Sinds 2011 (beleidsnota Cultuur) zetten wij in op participatie en sterke stad. Dit doen we met investeringen, nieuw aanvullend beleid, subsidies en het stimuleren van ontwikkelingen. Ook externe ontwikkelingen zijn van invloed op de sector, zoals veranderende geldstromen: lagere en latere inkomsten uit kaartverkoop (kaarten worden steeds minder bij aanvang van het seizoen gekocht), veranderende voorkeuren van het publiek, en steeds meer partijen doen een beroep op dezelfde fondsen. Allemaal ontwikkelingen waar de culturele sector op moet anticiperen.

Investeringen
Op 6 februari 2014 is Hedon heropend. De succesvolle verbouwing en programmering heeft geleid tot de volgende cijfers: 307 projecten binnen Hedon, 85.000 bezoekers en daarnaast is Hedon betrokken bij 150 projecten buiten Hedon. Recordcijfers! In 2012/ 2013 is De Fundatie verbouwd en heropend. Ook in het jaar na de opening, het jaar 2014, heeft De Fundatie ook een grote aantrekkende werking, waarbij Zwolle op de kaart wordt gezet.
Dit zie je ook terug in de bezoekersaantallen van bezoekers aan Zwolle: het totaal aantal bezoekers aan Zwolle is 1,2 miljoen (Zwolle Marketing, 2014). Daarvan geeft 8% aan dat de reden een museumbezoek is. Dat is een spectaculaire groei ten opzichte van 2012, toen 2% aangaf dat het museumaanbod de belangrijkste reden was om Zwolle te bezoeken. Verder komt 9% voor een evenement en 4% voor een theaterbezoek. In 2013 was dus 21% van de bezoekers in Zwolle met een culturele activiteit als hoofdreden.

Nieuw beleid
In 2014 is het nieuwe cultuureducatiebeleid vastgesteld, waarbij de subsidierelatie met Muzerie is beëindigd. Dit heeft er voor gezorgd dat er allerlei particuliere initiatieven zijn ontstaan om les te geven in scholen, Domusica, Baluwdruck en andere locaties. De fusie tussen bibliotheek en Muzerie, waaronder Kunst&Zo, heeft geresulteerd in de Stadkamer. De eerste slag met het nieuwe cultuureducatiebeleid is gemaakt: we zetten in op verankering van het cultuureducatie in leerlijnen binnen het onderwijs. Dit is vooruitlopend op 2015: dan worden ook de andere onderdelen van het cultuureducatiebeleid (o.a. wijken) uitgevoerd.

Subsidies en stimuleren van ontwikkelingen
We hebben ons subsidiebeleid grotendeels voortgezet. Maar de afspraken hierbinnen worden jaarlijks vastgesteld, zodat we op ontwikkelingen kunnen anticiperen. Een voorbeeld hiervan is het sociaal domein: veranderingen hierbinnen zijn van invloed op de stad, maar bieden ook weer kansen voor cultuur. We zien steeds vaker de verbindingen tussen het welzijn van inwoners en de rol die cultuur daarbij kan spelen. Mooie voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld de projecten Fakkelteit en de samenwerking tussen Driezorg en Kameroperahuis.

Kortom: er zijn veel veranderingen in de maatschappij die ook van invloed zijn op de sector cultuur. Tot op heden weet de sector haar weg daarin te vinden: bezoekcijfers zijn stijgend of stabiel/ licht dalend. De sector weet hierbij met gerichte projecten ook nieuwe doelgroepen te bereiken. Dit biedt ook perspectief voor de toekomst!
We zien wel een lichte daling bij het percentage inwoners dat de afgelopen 12 maanden actief aan kunst en cultuur heeft gedaan via een vereniging, club of school. Dit kan worden verklaard door het wegvallen van Muzerie, maar ook omdat er ook nieuwe vormen ontstaan of steeds meer ongeorganiseerd plaats vindt.

Relevante kaderstellende nota's

- Cultuur en stad. Cultuurbeleid gemeente Zwolle (2011)
- Nota Evenementen "Zwolle heeft het allemaal" (2012)

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Participatie: zoveel mogelijk inwoners van Zwolle laten meedoen met cultuur in de stad.		
Streefdoel/indicator		
Bevorderen van gebruik van culturele voorzieningen. In 2015 is het % inwoners dat bezoeker of gebruiker van gesubsidieerde culturele voorzieningen in Zwolle is niet gedaald. Het % bewoners dat tevreden is over het gesubsidieerde culturele voorzieningenniveau in de stad is minimaal gelijk gebleven.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
% bewoners dat de afgelopen 12 maanden gebruik heeft gemaakt van een gesubsidieerde culturele voorziening 0-meting 2013: 90%	2014: niet gemeten norm 2015: 90%	Qua grote projecten springt de realisatie van het gerenoveerde Hedon er boven uit: een gerenoveerd pand, met een zeer uitgebreid nieuw programma (85.000 bezoekers). Het aantal evenementen is in een paar jaar tijd verdrievoudigd.
% bewoners dat (zeer) tevreden is over het gesubsidieerde culturele voorzieningenniveau in Zwolle. 0-meting 2013: 66%	2014: niet gemeten norm 2015: 66%	Hetzelfde geldt voor de andere grote culturele instellingen: een brede programmering en veel diverse activiteiten. Dit maakt dat de bezoeksaantallen stijgen of stabiel blijven. Een goed resultaat als je dit naast de landelijke ontwikkelingen legt.

Streefdoel/indicator		
Stimuleren van actieve deelname aan culturele activiteiten. Het % inwoners dat zelf actief deelneemt aan culturele activiteiten is in 2015 minimaal gelijk gebleven.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
% bewoners dat de afgelopen 12 maanden actief aan kunst en cultuur heeft gedaan. 0-meting 2013: 47%	2015: niet gemeten norm 2015: 47%	2014 is het jaar van de transitie. De subsidierelatie met Muzerie voor het vrije tijdsaanbod is beëindigd. Er zal tal van nieuwe initiatieven en organisaties ontstaan. Gedeeltelijk vindt dit georganiseerd plaats, maar ook in nieuwe vormen, zoals Lab 1870 of andere projecten.
% bewoners dat de afgelopen 12 maanden actief aan kunst en cultuur heeft gedaan via een vereniging, club of school 0-meting 2013: 19% (Buurt-voor-Buurt)	2014: 17% norm 2015: 19%	

Streefdoel/indicator		
Versterken culturele ontwikkeling van alle kinderen in Zwolle. Alle scholen in het primair onderwijs nemen in 2015 deel aan cultuureducatieve activiteiten. 20% van alle scholen voor primair onderwijs werkt in 2015 met een doorgaande leerlijn voor cultuureducatie.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Deelname scholen (speciaal) primair onderwijs aan cultuureducatie activiteiten 0-meting 2011: 100%	norm: 2015: 100%	Nieuw beleid cultuureducatie Wat we met het nieuwe beleid willen stimuleren is, dat dit beter verankerd wordt en wordt vastgelegd in leerlijnen. Daarom is gestart met het nieuwe cultuureducatiebeleid per 01-01-2015 (formeel). Voor het primair onderwijs is hierop vooruitlopend een start gemaakt met de nieuwe werkwijze vanaf het schooljaar 2014-2015. In 2014 zijn 8 nieuwe voorhoedescholen aan de slag gegaan naast de 7 die al in 2013 waren begonnen.
Aantal scholen (speciaal) primair onderwijs met een doorgaande leerlijn cultuureducatie 0-meting 2011: 0 van 50 (0%)	norm: 10 van 50 (20%)	

Relaties met andere programma's
Om de doelstelling participatie te realiseren, leggen leveren wij inzet in programma 7 (cultuureducatie), 6 (vrijwilligersondersteuning) en 11 (geen drempel voor qua inkomenssituatie kwetsbare groepen).

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Sterke stad: het culturele klimaat in de stad, met name in de binnenstad, versterken en daarmee meer bezoekers van buiten de stad trekken.

Streefdoel/indicator
In 2015 bedraagt het aantal bezoeken aan theater en musea respectievelijk 3 en 1,5 bezoeken per inwoner per jaar. De positie van Zwolle t.o.v. de G50 blijft minimaal gelijk.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Aantal jaarlijkse bezoeken aan theaters en musea per inwoner 0-meting 2010: • Theater: 2,9 • Musea: 1,0 Positie Zwolle in vergelijking met 50 grootste gemeenten qua aantal bezoekers aan theaters en musea 0-meting 2011: • Theater: 26 • Musea: 19	Toneel: niet gemeten Musea: niet gemeten Toneel: niet gemeten Musea: niet gemeten	Deze gegevens worden niet meer gemeten in de Atlas voor gemeenten. We hebben deze gegevens ook aangepast in de begroting 2015.

Streefdoel/indicator
In 2015 is de positie van Zwolle ten opzichte van de G50 voor wat betreft het aantal uitvoeringen in de podiumkunsten minimaal gelijk gebleven.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Aantal uitvoeringen in de podiumkunsten per 1000 inwoners 0-meting 2010: • Theater: 2,6 • Popmuziek: 2,0 • Klassieke muziek: 0,8 Positie Zwolle in vergelijking met 50 grootste gemeenten 0-meting 2010; • Theater: 21 • Popmuziek: 16 • Klassieke muziek: 8	2014 • Theater: +/-2,3 • Popmuziek:+/- 2,6 • Klassieke muziek: +/-0,4 2014: • Theater: 20 • Popmuziek: 12 • Klassieke muziek: 23	Het aantal voorstellingen in de Zwolse theaters in seizoen 2013/14 is nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2012/13. De stijging voor wat betreft popmuziek is verklaarbaar: Hedon organiseert meer activiteiten. De klassieke muziek is gedaald. De programmering voor wat betreft klassiek vindt ook steeds meer op andere momenten en andere locaties plaats (bv. lunchconcerten), deze worden niet meegenomen in deze meting.

Streefdoel/indicator
Het aandeel van banen in de sector kunsten en erfgoed is in 2015 minimaal stabiel gebleven.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Aantal banen in de sector kunsten en cultureel erfgoed als percentage van de beroepsbevolking 0-meting 2010: 0,8%	niet gemeten	De gegevens uit het rapport van de Creative Board laat zien, dat het aantal bedrijven in deze sector groeit. Wel zijn het vaak eenmansbedrijven.

Streefdoel/indicator
Er worden in Zwolle in 2015 minimaal 20 culturele evenementen per jaar georganiseerd. Zwolle scoort jaarlijks een top 10 positie voor culturele evenementen.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Aantal culturele evenementen per 100.000 inwoners 0-meting 2010:25 Positie Zwolle in vergelijking met 50 grootste gemeenten 0-meting 2010: 4	niet gemeten niet gemeten	Ook dit is niet meer opgenomen in de Atlas voor gemeenten.

Streefdoel/indicator
Het aantal kunstwerken in de openbare ruimte per 10.000 inwoners is in 2015 gelijk aan 2012.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Aantal kunstwerken in de openbare ruimte per 10.000 inwoners 0-meting: 10	norm 2015: 10	In 2014 is de stand 13 kunstwerken per 10.000 inwoners

Relaties met andere programma's
Om de doelstelling sterke stad te realiseren, leggen we verbindingen programma 3 (bezoekers van buiten Zwolle) en 5 (beeldende kunst in openbare ruimte).met onze inzet in het programma 2 (bruisende binnenstad) en 7 (voorzieningen studenten).

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	17.736	263	18.882	103	19.171	103	-289		-289
Reservemutaties	70		778	132	778	216		84	84
Gerealiseerd resultaat	17.806	263	19.660	235	19.949	319	-289	84	-204

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Bibliotheken						
Podiumkunsten	-321		-321		84	-236
Festivals						
Cultuureducatie	-15		-15			-15
Amateurkunst	40		40			40
Musea	-1		-1			-1
Lokale geschiedenis	8		8			8
Beeldende Kunst						
Beiaardier						
Totaal	-289		-289		84	-204

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Podiumkunsten	-236	I	Odeon de Spiegel ontvangt jaarlijks een subsidie die gebaseerd is op het theaterseizoen dit loopt van juli t/m juni. De gemeentelijke subsidie verantwoording vindt plaats per kalenderjaar. We verantwoorden de subsidie in het kalenderjaar waarop het theaterseizoen eindigt. Dit betekent dat de subsidie voor het jaar 2013/2014 in de jaarrekening van de gemeente Zwolle 2014 wordt verantwoord. In de jaarrekening 2013 heeft de accountant erop gewezen dat dit administratief niet juist is. Reden dat dit bij de berap 2 2014 gemeld is, echter het blijkt dat bij berap 2 vijf maanden in plaats van zes maanden correctie zijn gemeld. Dit veroorzaakt het incidentele tekort bij de jaarrekening. Bij de mondelinge toelichting van de berap is dit gemeld. Daarnaast is er incidenteel een bedrag (80) uit de reserve podiumkunsten ontrokken ten behoeve van extra inzet voor cultuur voor het realiseren van de looproute en de percentage regeling beeldende kunst.

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Perc.reg beeldende kunst	114	36	65	85		85	
	114	36	65	85	0	85	0

Project	Bedrag	Besluit	Toelichting
Kunstbudget WC Het Anker	36		
	36		

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

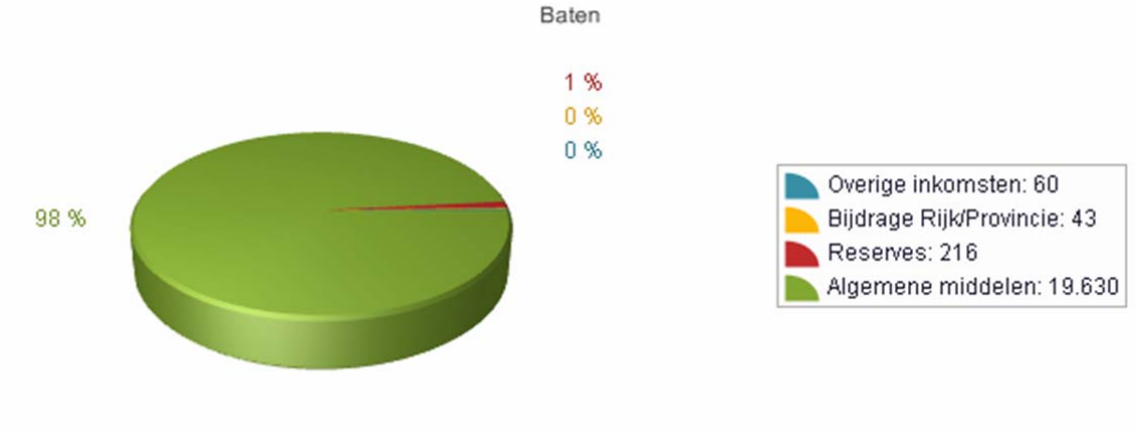

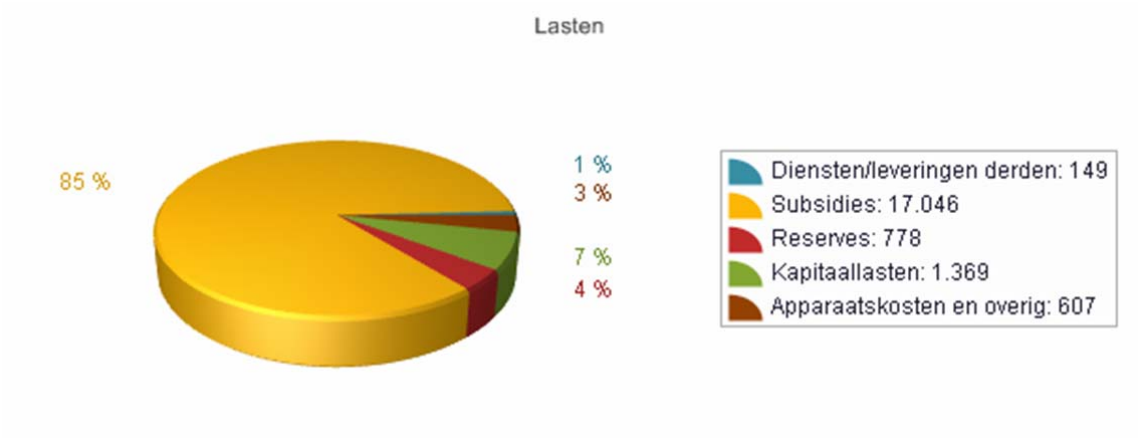

Programma 13 Sport

Beleidsverantwoording

Algemeen

Het jaar 2014 was een uitzonderlijk sportjaar voor Zwolle. Met de wereldtitel van Michel Mulder, de Olympische medailles van Ronald en Michel Mulder en Lotte van Beek, de landstitel, beker en Supercup van Landstede Volleybal en natuurlijk het winnen van de KNVB-beker en Johan Cruijff-schaal door PEC Zwolle heeft Zwolle nationaal en internationaal naam gemaakt als sportstad. Hoewel de gemeente beleidsmatig slechts een marginale rol speelt in de topsport mag het positieve effect van dergelijke prestaties en helden op de stad niet onderschat worden, niet alleen in promotionele waarde, maar vooral ook op het gebied van sportbeleving en sportdeelname.

Naast deze topprestaties hebben ook de sportevenementen in Zwolle dit jaar sterk bijgedragen aan de levendigheid in de stad. De kernevenementen (Ster van Zwolle en Halve marathon) kennen een stevig fundament en mogen zich jaarlijks verheugen op grote deelname- en bezoekersaantallen. Daarbij heeft de omloop van de IJsseldelta in 2014 een nieuwe impuls gekregen, die zich in 2015 verder zal doorzetten. Ook de meer op breedtesport gerichte evenementen zitten in de lift. Zo heeft dit jaar de succesvolle eerste editie van de toertocht Ster van Zwolle plaatsgevonden en heeft de Triatlon van Zwolle bij de Milligersplas haar max bereikt qua aantal deelnemers.

Op het gebied van breedtesport is een belangrijke mijlpaal gezet met de invoering van de buurtsportcoaches in de tweede helft van 2014. SportService Zwolle, Travers en Wijz zijn gestart om vanuit een gezamenlijk plan de sociale- en sportparticipatie van kwetsbare groepen te bevorderen door het buurtgericht organiseren van sport- en beweegactiviteiten.

Op accommodatieniveau valt te melden dat het satellietbad bij hogeschool Windesheim in gebruik is genomen, de bouw van de sporthal bij wijkcentrum het Anker is gestart en dat ook de verhuizing van korfbalvereniging Oranje-Zwart van sportpark Pelikaan naar sportpark Marslanden gerealiseerd is.

Tenslotte geldt dat in 2014 een oriëntatie heeft plaatsgevonden op de bezuinigingsopgave binnen sport en de stadsgesprekken die in dit kader gevoerd gaan worden. Belangrijke uitgangspunten zijn het vergroten van het verdienvermogen van de sportvereniging en het behoud c.q. vergroten van de vitaliteit en de maatschappelijke rol van de sportverenigingen. De stadsgesprekken hierover dienen in 2015 enerzijds te leiden tot concrete voorstellen om de bezuinigingsopgave te realiseren en anderzijds wordt beoogd hieruit een lange termijn visie de destilleren die vastgelegd wordt in een agenda voor de sport, die de vigerende sportnota uit 2007 vervangt.

Relevante kaderstellende nota's

- Sportnota: Sport in Zwolle, Samen Beleven (2006-2011), verlengd tot 2015
- Masterplan Sportaccommodaties (2009)
- Nota aangepast sporten: Zwolle sport onbeperkt (2010-2013)
- Nulmeting sportaccommodaties (2011)

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Sportparticipatie: een zo hoog mogelijke sportdeelname in alle geledingen van de bevolking

Streefdoel/indicator

Bevorderen van sportdeelname.
- In 2014 voldoet 75% van de volwassenen en 80% van de jeugdigen aan de beweegnorm.
- De sportdeelname van mensen met een beperking is gestegen tot 62% in 2014.

Versterken van de sportieve ontwikkeling van kinderen en volwassen in Zwolle.
- Het aantal scholen waar de jeugd binnen en buiten schooltijd dagelijks kan sporten bedraagt in 2014 18.
- De inzet van de buurtsportcoaches dient te leiden tot een afname van het aantal inactieve volwassenen tot 4% van de bevolking.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Sportparticipatie volwassenen 0-meting 2009: 75% 1-meting 2012: 77%	2-meting 2014: 75%	2-meting 2014: 78% Met de invoering van de buurtsportcoaches in het najaar van 2014 wordt beoogd de sport- en beweegparticipatie van met name kwetsbare groepen te vergroten. Daarnaast is ingezet op het in stand houden van kwalitatief sportaanbod (o.a. via verenigingsondersteuning door SSZ) om de sportparticipatie in stand te houden.
Sportparticipatie jeugdigen 0-meting 2009: 80% 1-meting 2012: 90%	2-meting 2014: 80%	2-meting 2014: 90% In het kader van sportstimulering jeugd – en jongeren heeft SSZ onder meer sportstimuleringspakketten aangeboden aan het (basis)onderwijs en zijn schoolsporttoernooien georganiseerd.
Sportparticipatie mensen met een beperking 0-meting 2012: 1,63% (cijfer t.o.v. de totale Zwolse bevolking en o.b.v. geregistreerde G-sporters, sporters met een beperking geïntegreerd binnen de valide sport of ongeorganiseerde sport zijn niet meegenomen)	1-meting 2014: 1,63%	Door de subsidieregeling Ondersteuning Uitvoering van de WMO van de Provincie is het project Regionale Sportcoach aangepast sporten van start gegaan per 1-1-2014. Eind 2014 is er een start gemaakt met het in beeld brengen van het regionaal sportaanbod. Diverse samenwerkingsverbanden zijn van start gegaan (vakdocenten speciaal onderwijs; ambulante begeleiding)
Aandeel scholen met dagelijks binnen- en buitenschools sportaanbod 0-meting 2012: 17	1-meting 2014: 18	Vanuit de sportstimuleringsrol stimuleert SSZ scholen naast het reguliere bewegingsonderwijs om binnen en buitenschools sportaanbod te realiseren. In 2014 was dit op 18 scholen het geval.
Aandeel kinderen zonder zwemdiploma in groep 7 0-meting 2012: 1% 1-meting 2013: 2% (landelijk gemiddelde: 2,1%)	2-meting 2014: 1%	2-meting 2014: 3,5%. De respons in 2014 was bijna 2/3 lager dan de eerdere metingen waardoor het resultaat minder representatief is. Ander onderzoek over 2014 (de jeugdsportmonitor) toont aan dat het zwemdiploma bezit in de leeftijdscategorie 4-12 jaar: 70% bedraagt (64% in 2012) en in de groep 13-17 jaar 99% (99% in 2012). Verder zijn er in 2014 80 nieuwe kinderen gestart met het zwemvangnet. Binnen het zwemvangnet hebben in 2014 27 kinderen het A-diploma behaald en 14 het B-diploma.
Percentage inactieven: 0-meting 2010: 5% 1-meting 2012: 6%	2-meting 2015: 4%	2-meting 2014: 9%. Dit is in lijn met de ontwikkeling in Overijssel (van 5% in 2012 naar 7% in 2014). Hoewel sportparticipatie vrij stabiel is en de intensiteit van sportbeoefening door sporters toeneemt, neemt het aantal inactieven binnen de groep die te weinig sport en beweegt toe. Najaar 2014 is gestart met de inzet van buurtsportcoaches, waarmee buurtgerichte sport- en beweegactiviteiten voor kwetsbare groepen worden ontplooid om sportparticipatie en gezond bewegen te bevorderen.

Relaties met andere programma's
Programma 6, 7 en 14.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Sport als middel ten behoeve van andere (maatschappelijke) doelen		
Streefdoel/indicator		
Versterken en benutten van de rol van sport (ten aanzien van doelen) in andere beleidsprogramma's • Sport vormt een structureel onderdeel van sociaal domein in het algemeen en het gezondheidsbeleid, het jeugdbeleid, welzijnsbeleid en participatie in het bijzonder. Sportverenigingen vervullen een bredere rol dan voor het sporten alleen. • In 2014 is 65% van de sportverenigingen maatschappelijk actief. • 40% van de sportverenigingen organiseert in 2014 activiteiten al dan niet exclusief voor speciale doelgrepen.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
aandeel sportverenigingen dat maatschappelijk actief is 0-meting 2011: 61%	1-meting 2014: 65%	In 2014 heeft geen meting plaatsgevonden (meting uit 2013 levert vanwege een andere vraagstelling geen vergelijkbaar resultaat op). Er is geen actief beleid gevoerd om sportverenigingen meer maatschappelijk actief te maken. De invoering van de buurtsportcoach dient de komende jaren bij te dragen aan het versterken en uitbreiden van de maatschappelijke functie.
Percentage sportverenigingen met leden uit speciale doelgroepen 0-meting 2011: 39%	1-meting 2014: 40%	1-meting 2013: 55% Vanuit het beleid (G-sport, gezondheid, ouderen) en de sportbonden zijn de verenigingen afgelopen jaren gestimuleerd zich meer te richten op kwetsbare doelgroepen, al dan niet door het realiseren van gerichte sport- en beweegactiviteiten.

Relaties met andere programma's
Programma 6, 7 en 14.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Sterke sportinfrastructuur

Streefdoel/indicator

Het bevorderen van sterke, bloeiende sportverenigingen die een aantrekkelijk sportaanbod hebben en een ontmoetingsplaats zijn voor diverse bevolkingsgroepen.

- Het aandeel sporters dat lid is van een sportvereniging bedraagt in 2014 60%.
- Het aantal verenigingen dat wachtlijsten kent voor jeugdleden is in 2014 gereduceerd tot 0. In voorkomende gevallen zal eerst gekeken worden naar eventueel beschikbare capaciteit op andere sportaccommodaties. Mocht deze capaciteit aanwezig zijn en de vereniging desondanks toch kiest voor een wachtlijst is het hun eigen keuze en wordt de vereniging in de meting als 0% gezien.
- Het aantal verenigingen met kaderproblemen (niet- technisch kader) is in 2014 gereduceerd tot 20%.
- 75% van de verenigingen kent een stabiel of stijgend ledenaantal.

Sportservice Zwolle is in 2014 het centrale sportservicepunt binnen de gemeente Zwolle op het gebied van accommodaties, sportstimulering, verenigingsondersteuning en de verbinding tussen sport en onderwijs

- Het aantal accommodaties dat in 2014 door SSZ wordt verhuurd bedraagt 30
- In 2014 bedraagt het aantal aan sportgerelateerde combinatiefunctionarissen 19,1 Fte.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Percentage sporters dat lid is van een sportvereniging 0-meting 2010: 57% 1-meting 2012: 52%	meting 2014: 60%	1-meting 2014: 54% Afgezet tegen het totaal van de Zwolse bevolking (18-75 jr) bedroeg het lidmaatschap 36%. SSZ ondersteunt bij het organiseren van een kwalitatief en aantrekkelijk sportaanbod. SSZ begeleidt en ondersteunt verenigingen o.a. bij ledenwerving en verenigingsbeleid.
Aantal verenigingen met wachtlijsten voor jeugdleden 0-meting 2011: 1%	meting 2014: 0%	SSZ ondersteunt de verenigingen bij het verhelpen van dit probleem voor zover dit veroorzaakt wordt door organisatorische knelpunten
Aandeel verenigingen met kaderproblemen (niet-technisch kader) 0-meting 2011: 23%	meting 2014: 20%	De 1-meting 2013 biedt alleen inzicht in het totaal van vrijwilligers en niet specifiek het kader (14% beschikt over onvoldoende vrijwilligers). SSZ heeft vanuit haar rol in verenigingsondersteuning al dan niet in samenwerking met het vrijwilligerssteunpunt verenigingen geholpen tot het terugbrengen van kaderproblemen door o.a. individuele begeleiding en advies, cursusaanbod etc
Aandeel verenigingen met stabiel of stijgend ledenaantal 0-meting 2011: 76%	meting 2014: 75%	1-meting 2013: 72% In de ledenbestanden hebben zich geen ingrijpende fluctuaties voorgedaan. Wel lijkt een deel van de verenigingen sterk te groeien ten koste van andere. Het aantal sporters dat lid is van een vereniging is immers licht gestegen.
Aantal binnensportaccommodaties dat door SSZ verhuurd wordt 0-meting 2011: 27	meting 2014: 30	1 meting 2014: 28 SSZ heeft zorg gedragen voor de verhuur van de gemeentelijke en een groot deel van de niet-gemeentelijke sportaccommodaties.
Aantal fte sportgerelateerde combinatiefunctionarissen/ buurtsportcoaches 0-meting 2012: 5,7	meting 2014: 17,7 Fte	Met de invoering van de buurtsportcoaches in 2014 is het volledige aantal Fte (19,1) bereikt .

Relaties met andere programma's

Programma 6, 7 en 14.

Maatschappelijke effecten
Kwalitatief en kwantitatief voldoende sportaccommodaties

Streefdoel/indicator		
De sportaccommodaties worden zo efficiënt mogelijk gebruikt. Het bezettingspercentage van de gymzalen, sportzalen en sporthallen bedraagt gemiddeld tenminste 25%, 25% respectievelijk 30% in 2014.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Bezettingspercentage 0-meting 2012: Sporthal: 28% Sportzaal:24% Gymzaal: 26%	 meting 2014 Sporthal: 30% Sportzaal: 25% Gymzaal: 25%	SSZ heeft de verhuur en inroostering van de gemeentelijke sportaccommodaties uitgevoerd.

Relaties met andere programma's
Programma 7 en 17.

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	9.230	1.098	9.430	1.356	9.327	1.351	102	-5	97
Reservemutaties	205	844	362	849	421	856	-58	7	-51
Gerealiseerd resultaat	9.434	1.942	9.792	2.205	9.748	2.207	44	2	46

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Breedtesport	47	6	52		1	53
Topsport						
Sportaccommodaties	55	-11	45	-58	6	-8
Totaal	102	-5	97	-58	7	46

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Breedtesport	53	I	Het positieve resultaat op de lasten wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de aan Hogeschool Windesheim toegezegde structurele subsidie voor het zwemvangnet ad 75 in de jaren 2013 en 2014 nog niet in zijn geheel is toegekend. In deze jaren is er afgerekend op basis van het werkelijke aantal kinderen dat gezwommen heeft:
Sportaccommodaties	-8	I	Het positieve resultaat op de lasten wordt veroorzaakt doordat opdrachten aan het EC inzake onderhoud groene sportvelden en terreinen en renovatie van het veld OranjeZwart nog niet volledig zijn uitgevoerd. De resterende opdrachtbudgetten zijn in de reserve gestort en zullen in 2015 worden aangewend.

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Renovatie Openluchtbad	179		198	-19			-19
Sportpark Hoge Laar	746		447	299		75	224
Kleedkamers Berkum 2013	154			154			154
Kunstgras Pelikaan	0	125		125			125
Verlichting Blue Hawks	0	58		58			58
	1.079	183	645	617	0	75	542

Project	Bedrag	Besluit	Toelichting
Kunstgras Pelikaan	125	Rb. 22-4-2014	
Verlichting Blue Hawks	58	Rb. 12-5-2014	
	183		

Verantwoording (alle restantkredieten ouder dan 3 jaar en belangrijke restant kredieten korter dan 3 jaar)

Het totaal van nog openstaande kredieten op het programma Sport bedraagt bij het sluiten van de jaarrekening 2014 € 617.000. Het betreft hier restantkredieten korter dan 3 jaar, die nog niet zijn afgerond.

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

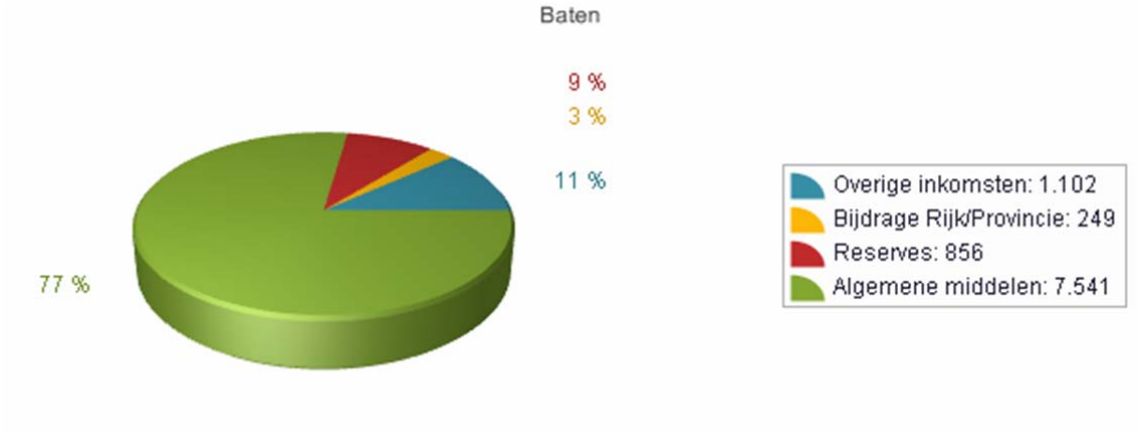

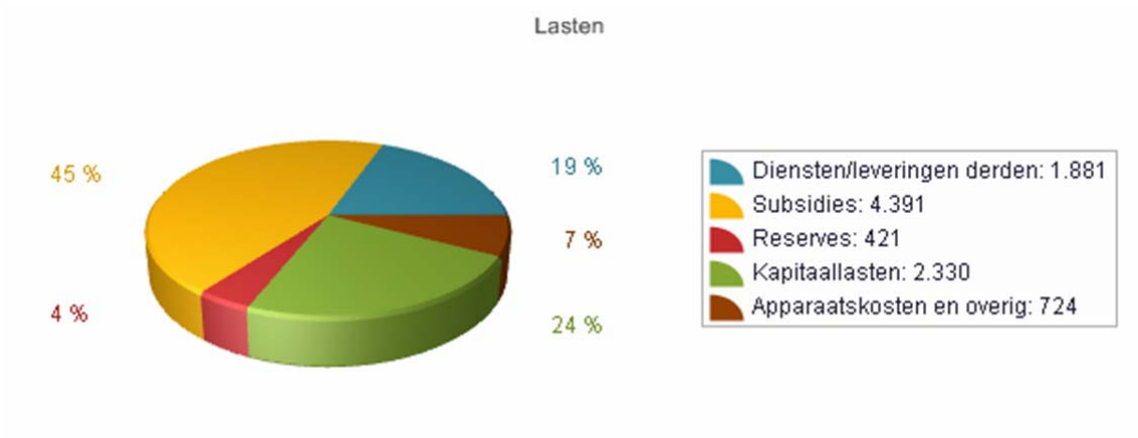

Programma 14 Gezondheid en zorg

Beleidsverantwoording

Algemeen

Binnen het begrotingsprogramma Gezondheid en Zorg lag in 2014 zeer sterk het accent op de decentralisatie in de Wmo. Vanaf 1-1-2015 is de Wmo qua verantwoordelijkheden sterk uitgebreid met individuele begeleiding, dagbesteding en beschermd wonen alsmede het AMHK en het mantelzorgcompliment. Deze decentralisaties zijn gepaard gegaan met rijksbezuinigingen op de nieuwe maar ook op bestaande taken (huishoudelijke hulp). In 2014 hebben we gewerkt aan de transitie van deze nieuwe taken naar de gemeente in samenhang met bestaande taken binnen de financiële mogelijkheden. Resultaat daarvan is dat we zorg gedragen hebben voor de continuïteit en kwaliteit van maatschappelijke ondersteuning door het bieden van een breed palet aan voorzieningen waarmee keuzevrijheid gewaarborgd is.

De toegang daartoe is vanaf 1-1-2015 laagdrempelig en nabij georganiseerd via met name vijf sociale wijkteams. Een netwerk van professionals en informele zorg draagt daarmee bij aan het snel en efficiënt kunnen inspelen op ondersteuningsvragen. De aanpak gaat uit van één regisseur en één plan voor een huishouden. Voor regionale voorzieningen als beschermd wonen en maatschappelijke opvang is de toegang georganiseerd via de regionale GGD-en.

Met deze basis kan in de komende jaren worden gewerkt aan verdere transformatie in samenwerking met maatschappelijke partners en inwoners.

De beweging naar een meer wijkgerichte geïntegreerde toegang is in 2014 samen op gegaan met een groeiende regionale samenwerking, binnen de centrumgemeenteregio (als het gaat om beschermd wonen), maar ook op de Wmo als geheel (als het gaat om de samenwerkingsagenda Wmo-hervorming langdurige zorg).

Relevante kaderstellende nota's

Gezondheidsbevordering
- Samen maken we de stad gezond: lokaal gezondheidsbeleid 2012-2015 (raadsbesluit: 21 januari 2013)

Maatschappelijke ondersteuning
- Wmo beleidskader 2010-2013 (januari 2010)
- Beleidsplan Wmo (raadsbesluit 8 december 2014)
- Visie betrekken van burgers bij Wmo-beleid (maart 2011)
- Ouderenagenda (raadsbesluit: 13 februari 2012)
- Verordening Individuele voorzieningen gemeente Zwolle 2011 (oktober 2010)
- Verordening maatschappelijke ondersteuning 2015 (raadsbesluit 8 december 2014)
- Besluit Maatschappelijke ondersteuning gemeente Zwolle 2011 (collegebesluit februari 2011)
- Besluit maatschappelijke ondersteuning 2015 gemeente Zwolle (collegebesluit 16 december 2014)
- Kadernota Dagbesteding ‘Ondersteuning van kwetsbare inwoners met dagbesteding en bijzonder werk’ (raadsbesluit 14 oktober 2013)
- Uitvoeringsprogramma dagbesteding 'Verbonden met de samenleving' (raadsbesluit 30 juni 2014)
- Kadernota Diensten in en aan huis "Langer zelfstandig leven en opgroeien" (raadsbesluit 14 oktober 2013)
- Ultvoeringsprogramma Diensten in en aan huis, Huishoudelijke hulp en Individuele begeleiding (raadsbesluit 30 juni 2014)
- Kadernotitie transitie beschermd wonen GGZ (raadsbesluit 30 juni 2014)
- Stedelijk Kompas Zwolle (raadsbesluit 26 maart 2007)
- Stand van zaken Stedelijk Kompas Zwolle 2010 (raadsbesluit, 27 september 2011)
- Maatschappelijke Opvang – nachtopvang (raadsbesluit, 16 september 2013)
- Opvang asielzoekers (raadsbesluit, 22 november 2010)
- Regionale aanpak kindermishandeling (RAAK) (raadsbesluit 25 mei 2009)
- Regiovisie Huiselijk Geweld IJsselland (raadsbesluit mei 2014)
- Kaders en uitgangspunten AMHK IJsselland (raadsbesluit maart 2014)

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Gezondheidsbevordering
In het kader van gezondheidsbevordering wordt onder meer uitvoering gegeven aan de wettelijke taak om de gezondheid van de Zwolse inwoners te bevorderen en te beschermen tegen ziekten en calamiteiten door onder meer deel te nemen aan de gemeenschappelijke regeling GGD. Daarnaast wordt ingezet op de volgende doelstellingen.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Het bevorderen van een gezonde leefstijl van onze inwoners en het bestrijden van risicovol gedrag t.a.v. gezondheid.		
Streefdoel/indicator		
1. In 2015 daalt het percentage inwoners met overmatig alcoholgebruik naar 10% of lager; 2. In 2015 daalt het percentage inwoners dat rookt (of blijft gelijk); 3. In 2015 stijgt het percentage inwoners met een gezond voedingspatroon.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In 2009 geldt voor 19-65 jarigen: 1. Het percentage inwoners met overmatig alcoholgebruik is 11%. 2. 22% van de inwoners van Zwolle rookt. 3. c. 21% van de Zwollenaren ontbijt niet iedere dag, 30% eet twee maal per week vis, 39% eet iedere dag groente en 34% eet iedere dag fruit.	In 2015 wordt door de GGD weer gemeten op de betreffende doelstellingen. Voor 2014 is het dus niet mogelijk een toetsbare norm te formuleren.	Zoals aangegeven nu geen meetgegevens beschikbaar.
Streefdoel/indicator		
Preventief ouderengezondheidsbeleid 1. In 2015 is het percentage ouderen van 80 jaar en ouder die psychisch ongezond zijn gedaald of in ieder geval niet gestegen. 2. In 2015 voldoet minimaal 62% van de ouderen aan de beweegnorm.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
1. 14 % van de ouderen van 80 jaar en ouder is psychisch ongezond (ouderenmonitor GGD 2011) 2. Inactiviteit neemt sterk toe met de leeftijd. 60 % van de ouderen voldoet aan de beweegnorm. (ouderenmonitor GGD 2011)	In 2015 wordt door de GGD weer gemeten op de betreffende doelstellingen. Voor 2014 is het dus niet mogelijk een toetsbare norm te formuleren.	Zoals aangegeven nu geen meetgegevens beschikbaar.
Streefdoel/indicator		
Bevorderen van gezond gewicht bij jongeren van 0-19 jaar. De ontwikkeling van het percentage kinderen en jongeren met een gezond gewicht blijft in Zwolle gunstiger verlopen dan de ontwikkeling van het landelijk gemiddelde percentage.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Jongeren met een gezond gewicht 4 t/m 13 jaar is 79% (bron: CheckKid 2009) en 12 t/m 23 jaar 75% (bron: Jongerenmonitor 2010).	In 2015 wordt door de GGD weer gemeten op de betreffende doelstellingen. Voor 2014 is het dus niet mogelijk een toetsbare norm te formuleren.	Zoals aangegeven nu geen meetgegevens beschikbaar.
Streefdoel/indicator		
Afname alcoholgebruik onder jongeren. Jongeren beginnen later met het drinken van alcohol, drinken minder vaak en minder vaak grote hoeveelheden. 1. In 2015 is de groep jongeren van 12-15 die alcohol drinkt maximaal 12% 2. In 2015 is de omvang van de groep 16-23 jaren die alcohol drinkt maximaal 80%. 3. In 2015 is de gemiddelde leeftijd waarop wordt begonnen met drinken gestegen naar 15,5 jaar of ouder. 4. In 2015 is de groep 12-24 jarigen die regelmatig grote hoeveelheden drinkt maximaal 15% 5. In 2015 is het percentage ouders dat het goed vindt of er niets van zegt dat hun kind drinkt maximaal 27%.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
1. Omvang van de groep 12-15 jarigen die alcohol drinkt is 14% (2011). 2. Omvang van de groep 16-23 jarigen die alcohol drinkt is 88% (2011). 3. Gemiddelde startleeftijd waarop voor het eerst alcohol wordt gedronken is 14,7 jaar (2011). 4. Omvang van de groep 12-24 jarigen die regelmatig grote hoeveelheden drinkt is 17% (2011). 5. Percentage ouders dat het goed vindt of er niets van zegt dat hun kind drinkt: 30% (2011)	In 2015 wordt door de GGD weer gemeten op de betreffende doelstellingen. Voor 2014 is het dus niet mogelijk een toetsbare norm te formuleren.	Zoals aangegeven nu geen meetgegevens beschikbaar.

Streefdoel/indicator		
Er is een sport- en beweegaanbod voor inwoners van Zwolle, met of zonder beperking en ongeacht de leeftijd. 1. Zwolse inwoners bewegen meer 2. Maximaal 8% van de kinderen van 0-12 jaar is inactief of matig actief in 2014; 3. in 2015 voldoet minimaal 66% van de 12-15 jarigen aan de beweegnorm; 4. In 2015 voldoet minimaal 60% van de volwassenen aan de beweegnorm; 5. Op 18 scholen kunnen kinderen binnen en buiten schooltijd sporten.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
1. 10% (2010) van de kinderen van 0-12 jaar is inactief of matig actief. 2. 66% (2011) van de 12-15 jarigen voldoet aan de beweegnorm. 3. 4. In 2009 voldoet 59% van de volwassenen aan de beweegnorm. 5. Er zijn 17 scholen (2012) waar de jeugd binnen en buiten schooltijd dagelijks kan sporten.	Maximaal 8% van de kinderen van 0-12 jaar is in 2014 inactief of matig actief. In 2015 wordt door de GGD weer gemeten op de betreffende doelstellingen. Voor 2014 is het dus niet mogelijk een toetsbare norm te formuleren. In 2014 kan op minimaal 18 scholen dagelijks binnen en buiten schooltijd worden gesport.	Zoals aangegeven nu geen meetgegevens beschikbaar.

Toelichting

Ten aanzien van preventief ouderengezondheidsbeleid wordt in 2014 geanalyseerd in hoeverre het preventieaanbod en de basiszorg beantwoorden aan de maatschappelijke opgave in de wijk.

Relaties met andere programma's
Jeugd en alcohol heeft een relatie met het verslavingsbeleid alsmede toezicht en handhaving. Dit onderwerp wordt echter primair vanuit het gezondheidsbeleid vorm gegeven. Bevorderen van bewegen heeft een relatie met het begrotingsprogramma Sport.

Maatschappelijke ondersteuning en Zorg algemeen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Het vergroten van de maatschappelijke participatie en zelfredzaamheid van Zwolse burgers en het (daarmee) voorkomen van sociaal isolement.		
Streefdoel/indicator		
1. De schaalscore voor maatschappelijke (sociale) participatie van Zwolse inwoners is in jaar 2016 gestegen ten opzichte van het jaar 2012 (bron: Buurt voor buurtonderzoek) 2. De schaalscore voor sociaal isolement van Zwolse inwoners van 15 jaar en ouder is in het jaar 2016 gedaald ten opzichte van jaar 2012 (bron: Buurt voor Buurtonderzoek)		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
1. De schaalscore voor maatschappelijke (sociale) participatie van Zwolse inwoners van 15 jaar en ouder is in 2012, 5,0.	De schaalscore voor maatschappelijke (sociale) participatie van Zwolse inwoners is in jaar 2014 gestegen ten opzichte van het jaar 2012.	De schaalscore voor maatschappelijke (sociale) participatie van Zwolse inwoners in 2014 (5,0) is gelijk gebleven ten opzichte van het jaar 2012.
2. De schaalscore voor sociaal isolement van Zwolse inwoners van 15 jaar en ouder is in 2012, 1½.	De schaalscore voor sociaal isolement van Zwolse inwoners van 15 jaar en ouder is in het jaar 2014 gedaald ten opzichte van jaar 2012	De schaalscore sociaal isolement van Zwolse inwoners van 15 jaar en ouder bedraagt in 2014 1,4.

Relaties met andere programma's
Het programmeren van woonzorgvoorzieningen (huisvesting bijzondere doelgroepen) heeft een relatie met programma 1 . De transformatie jeugdzorg heeft een relatie met de doorontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin en passend onderwijs, programma 7.

Informatie, advies en cliëntondersteuning (prestatieveld 3 Wmo)

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Doelstelling: Geven van informatie, advies en cliëntondersteuning aan inwoners over ondersteuningsmogelijkheden ten behoeve van de versterking van de regie van de cliënt. Maatschappelijk effect: Regieversterking en waar nodig toeleiding naar voorzieningenaanbod om zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie te bevorderen of in stand te houden.

Streefdoel/indicator
1. Het aantal keren dat de pagina's van het Wmo loket op de gemeentelijke website worden bekeken is toegenomen in 2014 ten opzichte van 2012. 2. Het aantal contacten van de sociaal raadslieden is in 2014 minimaal 4.300. 3. In 2014 is het aantal behandelde hulp- en adviesvragen van ouderen minimaal 206.

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
1. In 2012 zijn de pagina's van het Wmo loket op de gemeentelijke website 23.415 keer bekeken.	Het aantal keren dat de pagina's van het Wmo loket op de gemeentelijke website worden bekeken is toegenomen in 2014 (ten opzichte van 2012)	Als gevolg van de introductie van een nieuwe website zijn voor deze indicator in 2014 geen betrouwbare gegevens beschikbaar.
2. Het aantal contacten van de sociaal raadslieden is in 2012: 4.889	Het aantal contacten van de sociaal raadslieden is minimaal 4.300.	Gerealiseerd: het aantal contacten van de sociaal raadslieden bedraagt 4.672.
3. In 2012 zijn in totaal 206 hulp- en adviesvragen van ouderen behandeld.	In 2014 is het aantal behandelde hulp- en adviesvragen van ouderen minimaal 206.	Gerealiseerd: het aantal behandelde hulp- en adviesvragen van ouderen bedraagt 249.

Ondersteunen van mantelzorgers (prestatieveld 4b Wmo)

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Bieden van adequate ondersteuning en bevorderen van de participatie van mantelzorgers en voorkomen van overbelasting.

Streefdoel/indicator
1. Het aantal mantelzorgers dat zich (over)belast voelt is in 2014 met 2% afgenomen ten opzichte van 2009 (bron; Buurt voor Buurtonderzoek) 2. Het aantal mantelzorgers dat bekend is met het steunpunt Mantelzorg is met 5% toegenomen in 2014 ten opzichte van 2009 (bron: Buurt voor Buurtonderzoek).

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
1. 34 % van de mantelzorgers voelt zich tamelijk zwaar (26 %) tot zwaar overbelast (2 %).	Het percentage mantelzorgers dat zich tamelijk zwaar tot zwaar overbelast voelt is gedaald met 2 %.	Uit de specifieke onderzoeken onder mantelzorgers die in 2012 en 2014 zijn afgenomen is op een iets andere manier gemeten. Het aantal mantelzorgers dat te zwaar belast of zelfs overbelast is bedraagt 9 en 5 %.
2. 49 % van de mantelzorgers is bekend met het steunpunt Mantelzorg.	Het percentage mantelzorgers dat bekend is met het steunpunt Mantelzorg is gestegen met 5% in 2014 ten opzichte van 2009.	Uit het onderzoek dat in 2014 is gehouden blijkt dat 65 % van de mantelzorgers weet dat zij ondersteuning kunnen vragen. 62 % van hen weet ook hoe zij die ondersteuning kunnen regelen.

Relaties met andere programma's

Het ondersteunen van mantelzorgers heeft onder meer een relatie met de aanpak van huiselijk geweld. Binnen het plan van aanpak ouderenmishandeing vormen mantelzorgers en zorgvrijwilligers een aparte doelgroep.

Bevorderen participatie mensen met een beperking of chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem (prestatieveld 5 Wmo)

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Het verhogen van de deelname aan de Zwolse samenleving en het vergroten van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem.

Streefdoel/indicator
1. De schaalscore voor maatschappelijke (sociale) participatie van Zwolse inwoners met een beperking of een chronische ziekte van 15 jaar en ouder is in jaar 2016 gestegen ten opzichte van het jaar 2012 (bron: Buurt voor buurtonderzoek). 2. De schaalscore voor sociaal isolement van Zwolse inwoners van 15 jaar en ouder met een beperking of een chronische ziekte is in het jaar 2016 gedaald ten opzichte van jaar 2012 (bron: Buurt voor Buurtonderzoek).

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
1. De schaalscore voor maatschappelijke (sociale) participatie van Zwolse inwoners van 15 jaar en ouder met een beperking of een chronische ziekte is in 2012, 4,6.	De schaalscore voor maatschappelijke (sociale) participatie van Zwolse inwoners met een beperking of een chronische ziekte is in jaar 2014 gestegen ten opzichte van het jaar 2012.	De schaalscore voor maatschappelijke participatie van alle Zwolse inwoners is in 2014: 4,4
2. De schaalscore voor sociaal isolement van Zwolse inwoners van 15 jaar en ouder met een beperking of een chronische ziekte is in 2012, 2,2	De schaalscore voor sociaal isolement van Zwolse inwoners van 15 jaar en ouder met een beperking of een chronische ziekte is in het jaar 2014 gedaald ten opzichte van jaar 2012.	De schaalscore voor sociaal isolement van alle Zwolse inwoners is in 2014: 2,2

Streefdoel/indicator
1. In 2014 vindt de intake bij minimaal 75% van de aanmeldingen plaats binnen 3 weken. 2. In 2014 start 100% van alle hulpverlening als het gaat om algemeen maatschappelijk werk binnen 4 weken na de intake. 3. In 2014 wordt bij 100% van de internethulpvragen binnen 3 werkdagen gereageerd door het algemeen maatschappelijk werk.

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
In 2012: 1. Intake binnen 3 weken na aanmelding: 80%.	In 2014: Intake binnen 3 weken na aanmelding: minimaal 75%.	Gerealiseerd.
2. Start hulpverlening binnen 4 weken na intake 65%.	Start hulpverlening binnen 4 weken na intake: 100%.	Gerealiseerd.
3. Start hulpverlening binnen 4 weken na intake 65%.	Reactie bij internethulpverlening binnen 3 werkdagen: 100%.	Gerealiseerd.

Relaties met andere programma's
Het bevorderen van participatie van mensen met beperkingen heeft een relatie met de begrotingsonderdelen werk en participatie

Toelichting
De wijziging in scaalscores ten aanzien van de participatie en sociaal isolement zijn te klein om daar conclusies aan te kunnen verbinden.

Individuele voorzieningen voor mensen met een beperking of een chronisch psychische probleem of een psychosociaal probleem (prestatieveld 6 Wmo)

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Het ondersteunen van inwoners met een beperking of met een chronisch-psychisch of een psychisch-sociaal probleem bij het behouden of vergroten van hun maatschappelijke participatie. De ondersteuning bestaat uit het in aansluiting op de eigen mogelijkheden, de mogelijkheden van het sociaal netwerk en de algemene en collectieve voorzieningen in Zwolle, bieden van individuele voorzieningen zodat inwoners in staat zijn:

- Een huishouden te voeren.
- Zich te verplaatsen in en om de woning.
- Zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel.
- Medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

Streefdoel/indicator

1. Het percentage cliënten die gebruik maken van voorzieningen Wmo en die aangeven dat deze ondersteuning een bijdrage levert aan het langer zelfstandig wonen stijgt of blijft gelijk in 2014 ten opzichte van 2012.
2. Het percentage cliënten die gebruik maken van voorzieningen Wmo en die aangeven dat deze ondersteuning een bijdrage levert aan het kunnen blijven meedoen aan de maatschappij stijgt of blijft gelijk in 2014 ten opzichte van 2012.

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
1. In 2012 zijn met ingang van 1 oktober 175 keukentafelgesprekken gevoerd.	Het aantal keukentafelgesprekken neemt toe en er wordt inzicht geboden in de opbouw van het brede arrangement.	In 2014 zijn 1.246 keukentafel gesprekken gevoerd. In 2014 is geïnvesteerd in de bouw van een informatiesysteem waarin inzicht kan worden geboden in de opbouw van het arrangement. Dit systeem is in 2015 in gebruik genomen.
2. Van de cliënten die gebruik maken van individuele voorzieningen Wmo in 2012 geeft 83% aan dat deze ondersteuning een bijdrage levert aan het langer zelfstandig wonen	Van de cliënten die gebruik maken van individuele voorzieningen Wmo geeft minimaal 83% aan dat deze ondersteuning een bijdrage levert aan het langer zelfstandig wonen.	Van de cliënten die gebruik maken van individuele voorzieningen Wmo geeft 87% aan dat deze ondersteuning een bijdrage levert aan het langer zelfstandig wonen.
3. Van de cliënten die gebruik maken van individuele voorzieningen Wmo in 2012 geeft 80% geeft aan dat de ondersteuning een bijdrage levert aan het kunnen blijven meedoen aan de maatschappij.	Van de cliënten die gebruik maken van individuele voorzieningen Wmo geeft minimaal 80% aan dat de ondersteuning een bijdrage levert aan het kunnen blijven meedoen aan de maatschappij	Van de cliënten die gebruik maken van individuele voorzieningen Wmo geeft minimaal 75% aan dat de ondersteuning een bijdrage levert aan het kunnen blijven meedoen aan de maatschappij. We constateren dat de Wmo-voorzieningen voor de oudere leeftijdsgroepen (ouder dan 65 jaar) vooral bijdragen aan het langer zelfstandig wonen en dat een kleiner deel de betekenis hiervan ziet voor het kunnen blijven meedoen aan de maatschappij. Bij de jongere leeftijdsgroepen (van 17 tot en met 34 jaar) lijkt het beeld gespiegeld. De Wmo-voorzieningen zijn van geringere betekenis voor het zelfstandig kunnen blijven wonen, maar hebben wel een grotere betekenis voor het kunnen blijven meedoen aan de maatschappij.

Streefdoel/indicator		
1. In 2014 is het percentage van de aanvragen voor hulp bij het huishouden dat binnen 8 weken is afgerond, gestegen of gelijk gebleven. 2. In 2014 is het percentage van de aanvragen voor rolstoelen en vervoersvoorzieningen dat binnen 8 weken is afgerond, gestegen of gelijk gebleven. 3. In 2014 is het percentage van de aanvragen voor woonvoorzieningen dat binnen 8 weken is afgerond, gestegen of gelijk gebleven. 4. In 2014 is het percentage van de aanvragen voor de gehandicaptenparkeerkaart (GPK) dat binnen 8 weken is afgerond, gestegen of gelijk gebleven.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
1. 88% van de aanvragen voor hulp bij het huishouden is binnen 8 weken afgerond.	Minimaal 88% van de aanvragen voor hulp bij het huishouden is binnen 8 weken afgerond.	In 2014 is 98% van de aanvragen voor hulp bij het huishouden binnen 8 weken afgerond.
2. 85% van de aanvragen voor rolstoelen en vervoersvoorzieningen zijn binnen 8 weken afgerond.	Minimaal 85% van de aanvragen voor rolstoelen en vervoersvoorzieningen zijn binnen 8 weken afgerond.	In 2014 is 77% van de aanvragen voor rolstoelen en vervoersvoorzieningen binnen 8 weken afgerond.
3. 85% van de aanvragen voor een woonvoorziening is binnen 12 weken afgerond.	Minimaal 85% van de aanvragen voor een woonvoorziening is binnen 12 weken afgerond.	In 2014 is 60% van de aanvragen voor een woonvoorzieningen binnen 12 weken afgerond.
4. 97% van de aanvragen voor een gehandicaptenparkeerkaart (GPK) is binnen 8 weken afgerond.	Minimaal 97% van de aanvragen voor een gehandicaptenparkeerkaart (GPK) is binnen 8 weken afgerond.	In 2014 is 89% van de aanvragen voor een gehandicaptenparkeerkaart (GPK) binnen 8 weken afgerond.

Toelichting: In 2014 is er sprake geweest van een administratieve achterstand. Dit wil zeggen dat op voorhand voorzieningen geleverd zijn met toestemming van de cliënt. Cliënten hadden wel al de beschikking over de voorziening of het hulpmiddel maar het afsluiten van het werkproces en de registratie daarvan heeft vertraagd plaatsgevonden.

Maatschappelijke Opvang (prestatieveld 7a Wmo) en Openbare geestelijke gezondheidszorg (prestatieveld 8 Wmo)

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Beperken van noodzaak tot gebruik van maatschappelijke opvang. Indien noodzakelijk opvang en ondersteuning bieden gericht op door- en uitstroom, alsmede het vergroten van participatie en zelfredzaamheid. Daarnaast wordt ingezet op het beperken van overlast door dak- en thuislozen.		
Streefdoel/indicator		
In 2014 zitten alle dak- en thuislozen die bekend zijn bji de centrale toegang, in traject gericht op een stabiele mix van huisvesting, dagbesteding zorg- en hulpverlening waarbij het hoogst haalbare niveau van de cliënt als uitgangspunt wordt gehanteerd.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Alle dak- en thuislozen, bekend bij de centrale toegang, worden na screening in een traject geplaatst, of doorverwezen naar elders (andere regio, andere hulpverlening).	Ook in 2014 zitten alle dak- en thuislozen die bekend zijn bij de centrale toegang, in een traject.	Gerealiseerd.
Streefdoel/indicator		
In 2014 is voor tenminste 60% van de daklozen bekend bij de centrale toegang dagbesteding gerealiseerd.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In 2013 heeft 39 % van de dak- en thuislozen structurele dagbesteding. Een ander deel heeft wel vormen van dagbesteding, maar niet structureel.	In 2014 is voor ten minste 60% van de dak- en thuislozen dagbesteding gerealiseerd.	Gerealiseerd (95%). Alle dak- en thuislozen die bij de Centrale Toegang worden gemeld, krijgen een aanbod van Zwolle Actief voor dagbesteding. Slechts een enkeling maakt geen gebruik van dit aanbod, daarom is de score geen 100%.
Streefdoel/indicator		
Het aantal mensen dat dakloos raakt ten gevolge van huisuitzetting is in 2014 minder dan 5% van het aantal daklozen.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In 2012 was 4,5% van het aantal daklozen het gevolg van huisuitzettingen.	Het aantal mensen dat dakloos raakt ten gevolge van huisuitzetting is in 2014 minder dan 5% van het aantal daklozen.	Exacte cijfers over huisuitzettingen zijn op dit moment nog niet beschikbaar. Wel blijkt uit gesprekken met corporaties en zorgaanbieders dat het aantal huisuitzettingen afneemt en dat dakloosheid als gevolg van huisuitzettingen in de meeste gevallen kan worden voorkomen door tijdig hulpverlening in te zetten.

Streefdoel/indicator		
In 2014 is overlastgevend gedrag van daklozen teruggebracht naar 75% van het niveau van 2010.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Concrete cijfers ten aanzien van nulmeting zijn niet beschikbaar, o.a. vanwege vervanging registratiesysteem bij politie. Hierdoor is de oorspronkelijke 0-meting uit 2007 niet meer te gebruiken als basis voor vervolgmetingen.	In 2013 is met politie en centrale toegang (GGD) onderzocht in hoeverre het alsnog mogelijk is om een betrouwbare nulmeting vast te stellen. Omdat dak- en thuislozen niet meer als zodanig in het registratiesysteem van de politie geregistreerd staan en koppeling van gegevens van C.T. aan het systeem van de politie op technische alsmede op privacy problemen stuitte is geconcludeerd dat dit niet haalbaar is. Wel zijn er andere bronnen die gehanteerd kunnen worden (o.a. buurt voor buurt onderzoek, rapportages project Streetcare) om overlastgevend gedrag van daklozen te monitoren. Insteek blijft uiteraard aantoonbare daling van overlast door dak- en thuislozen.	Er is minder overlast door dak- en thuislozen, gelet op voorgaande kan geen betrouwbare vergelijking tussen de 0 meting in 2007 worden gemaakt.
Streefdoel/indicator		
In 2014 is voor ten minste 95% van de daklozen bekend bij de centrale toegang, huisvesting gerealiseerd.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In 2013 is voor ten minste 95% van de daklozen, bekend bij de centrale toegang, huisvesting gerealiseerd. Hierbij moet wel worden aangegeven dat ook nachtopvang hier als huisvesting is aangemerkt, niemand hoeft op straat te slapen.	In 2014 is voor ten minste 95% van de daklozen bekend bij de centrale toegang, huisvesting gerealiseerd.	Gerealiseerd.
Streefdoel/indicator		
Het aantal mensen dat dakloos raakt ten gevolge van detentie of afwenteling door andere instellingen is in 2014 minder van 5% van het totaal aantal daklozen.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In Zwolle zijn nagenoeg geen gevallen bekend van dakloosheid als gevolg van detentie.	Het aantal mensen dat dakloos raakt ten gevolge van detentie of afwenteling door andere instellingen is in 2013 minder dan 5% van het totaal aantal daklozen.	Gerealiseerd.
Streefdoel/indicator		
In 2014 is het aantal zwerfjongeren in de regio Zwolle met 50% gedaald ten opzichte van het jaar 2008.		
Nulsituatie	**Norm voor 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In 2012 is het aantal zwerfjongeren licht toegenomen naar 92, waarmee het 7 % hoger ligt dan in 2008.	In 2014 is het aantal zwerfjongeren in de regio Zwolle met 50% gedaald ten opzichte van het jaar 2008.	Het aantal zwerfjongeren in 2014 is 93. Dat is vergelijkbaar aan het aantal zwerfjongeren in 2012. De doelstelling dat het aantal 50% lager zou zijn dan het aantal zwerfjongeren in 2008 is echter niet haalbaar gebleken.

Toelichting
In 2014 werd een toename van overlast door dak- en thuislozen in de binnenstad geconstateerd, met name in en bij de bibliotheek. Dit had deels te maken met het sluiten van Bonjour per eind 2013. Een deel van de bezoekers van Bonjour kon geen aansluiting vinden met het aanbod van Zwolle Actief en hield zich in de binnenstad op. Aanvullende afspraken met de partners van Zwolle Actief en gerichte inzet van Streetcare heeft er voor gezorgd dat de overlast is afgenomen.

Ten aanzien van het aantal dakloze jongeren is het streefdoel door de raad in 2010 in een amendement vastgesteld. Het streven is om in 2014 een daling met 50% te realiseren van het aantal zwerfjongeren in de regio Zwolle ten opzichte van het jaar 2008. Wij hebben eerder geconstateerd dat wij op basis van de cijfers van de afgelopen jaren niet verwachten dat het streefdoel realistisch is. Wij zagen in 2012 zelfs een lichte stijging van het aantal zwerfjongeren ten opzichte van 2008. Wij hebben afgelopen de periode fors ingezet op verbetering van de aanpak van de problematiek van zwerfjongeren. Zo is het project Fast Forward (begeleid wonen voor (zwerf)jongeren) gestart in Zwolle en Kampen. Daarnaast wordt ingezet op preventie c.q. warme overdracht van jeugdzorg naar reguliere zorg (project Go-on). Wij verwachten dat mogelijke afname van het aantal zwerfjongeren pas na 2014 zal plaatsvinden.

Relatie met andere programma's

Bij het onderdeel maatschappelijke opvang en openbare geestelijke gezondheidszorg ligt er een relatie met de programma's 8, 10 en 11.

Bieden van vrouwenopvang en het bestrijden van huiselijk geweld (prestatieveld 7b Wmo)

Doelstellingen/maatschappelijke effecten

Voorkomen en tegengaan van huiselijk geweld. In voorkomende gevallen het geweld zo snel mogelijk signaleren en stoppen en betrokkenen ondersteunen naar zelfredzaamheid en terugkeer zonder huiselijk geweld. Zorg dragen voor tijdelijke opvang voor de slachtoffers van huiselijk geweld als de veiligheid daartoe aanleiding geeft.

Streefdoel/indicator

Huiselijk geweld is afgenomen ten opzichte van de verschillende nulsituaties.
1. Het percentage volwassenen van 19-64 jaar dat slachtoffer van huiselijk geweld is daalt of blijft gelijk in 2015 ten opzichte van 2009.
2. Het percentage ouderen dat van 65 jaar en ouder dat slachtoffer is van huiselijk geweld daalt of blijft gelijk in 2015 ten opzichte van 2010.
3. Het percentage 12-24 jarigen dat slachtoffer is van huiselijk geweld (lichamelijke en/of geestelijke mishandeling door familie) daalt of blijft gelijk in 2015 ten opzichte van 2011.

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Huiselijk geweld: 1. 2009: 10% Bij 19-64 jarigen (bron: volwassenenmonitor GGD). 2. 2010: 5% Bij 65 jarigen en ouder (bron: ouderenmonitor GGD). 3. 2011: 6,2% Bij 12-24 jarigen, waarvan 2,6% lichamelijke mishandeling en 4,4% geestelijke mishandeling (bron: jongerenmonitor GGD).	In 2015 wordt door de GGD weer gemeten op de betreffende doelstellingen. Voor 2014 is het dus niet mogelijk een toetsbare norm te formuleren.	Voor 2014 zijn geen gegevens beschikbaar, zoals in de begroting 2014 ook aangegeven.

Streefdoel/indicator

Verhogen van het aantal meldingen van huiselijk geweld (inclusief meldingen kindermishandeling en ouderenmishandeling).
1. Het aantal contacten bij het Steunpunt Huiselijk Geweld betreffende de regio IJsselland is in 2014 gestegen ten opzichte van 2011.
2. Het aantal crisisinterventies in de regio IJsselland is in 2014 gestegen ten opzichte van 2011.
3. Het aantal reguliere politiemeldingen huiselijk geweld wat afgehandeld is in 2014 is gestegen ten opzichte van 2011.

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Meldingen huiselijk geweld		
1. Aantal contacten bij het Steunpunt Huiselijk Geweld betreffende de regio IJsselland in 2011 is 710. In 2012 is het aantal contacten gestegen naar 1220.	Het aantal contacten bij het Steunpunt Huiselijk Geweld betreffende de regio IJsselland is in 2014 gestegen ten opzichte van 2011.	Gerealiseerd. Het aantal contacten in 2014 bij het Steunpunt Huiselijk Geweld voor de regio IJsselland is 1748.
2. Aantal crisisinterventies in de regio IJsselland in 2011 is 157, waarvan 96 met huisverbod. Het aantal crisisinterventies in 2012 is 172, waarvan 107 met huisverbod.	Het aantal crisisinterventies in de regio IJsselland is in 2014 gestegen ten opzichte van 2011.	Niet gerealiseerd. Het aantal crisisinterventies in 2014 voor de regio IJsselland is 139. Hiervan zijn er 116 met huisverbod en 23 zonder huisverbod.
3. In 2011 zijn 242 reguliere politiemeldingen huiselijk geweld afgehandeld. In 2012 is het aantal afgehandelde politiemeldingen gestegen naar 435.	Het aantal reguliere politiemeldingen huiselijk geweld wat afgehandeld is in 2014 is gestegen ten opzichte van 2011.	Gerealiseerd. Het aantal reguliere politiemeldingen huiselijk geweld dat in 2014 is afgehandeld is 1114.

Toelichting

Sinds halverwege 2012 worden alle reguliere politiemeldingen rond huiselijk geweld direct doorgezet naar het Steunpunt Huiselijk Geweld. Dit heeft geleid tot een forse stijging van het aantal meldingen bij het Steunpunt Huiselijk Geweld, met 1956 meldingen in 2013, toen dit voor het eerst het hele jaar gebeurde. Voor 2014 komt het aantal uit op 1748, wat iets lager is dan in 2013, maar hoger dan in de nulsituatie. Het aantal politiemutaties zelf is in 2014 iets lager dan in 2013 en zakt van 1353 naar 1114, maar is in 2014 wel fors hoger dan de nulsituatie. Het aantal politiemutaties is onderdeel van het aantal contacten van het Steunpunt Huiselijk Geweld, naast meldingen van particulieren en van professionals.
Het aantal crisisinterventies is voor het eerst sinds 2011 gedaald. De grootste daling doet zich voor bij crisisinterventies zonder huisverbod, die veelal rond de 60 was en in 2014 uitkomt op 23. Het aantal crisisinterventies met huisverbod is licht gestegen.

Relaties met andere programma's

In de preventie van kindermishandeling heeft het Centrum voor Jeugd en Gezin een belangrijke rol. Het Centrum voor Jeugd en Gezin is opgenomen in programma 7. Preventie, signalering en ondersteuning bij ouderenmishandeling heeft een relatie met het ouderenbeleid en het ondersteunen van mantelzorgers (prestatieveld 4b van de Wmo).

Verslavingsbeleid (prestatieveld 9 Wmo)

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Verslaving verminderen en voorkomen met als doel participatie en zelfredzaamheid.

Streefdoel/indicator
1. a. In 2015 is het percentage inwoners dat meer alcohol gebruikt dan de landelijke norm gedaald of gelijk gebleven. 2. b. In 2015 is het percentage inwoners dat rookt minimaal gelijk gebleven of afgenomen. 3. c. In 2015 is het percentage inwoners dat ooit harddrugs heeft gebruikt gelijk gebleven of afgenomen.

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
1. In 2011 gebruikt 7% van de Zwolse volwassenen (19-65 jaar) meer alcohol dan de landelijke norm. 2. In 2011 rookt 22% van de Zwolse volwassenen. 3. In 2011 is het percentage jongeren van 12 t/m 23 jaar dat dagelijks rookt is 12% (regio IJsselland). 4. In 2011 heeft 4% van de Zwolse volwassenen ooit harddrugs gebruikt.	In 2015 wordt door de GGD weer gemeten op de betreffende doelstellingen. Voor 2014 is het dus niet mogelijk een toetsbare norm te formuleren.	Zoals gemeld zijn er geen gegevens beschikbaar voor 2014.

Relaties met andere programma's

Alcoholmatiging onder jeugdigen is één van de speerpunten van het gezondheidsbeleid en wordt primair vanuit dat beleidsveld vorm gegeven (zie elders in dit programma).

Nazorg ex-gedetineerden

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Het vergroten van de participatie en re-integratie van ex-gedetineerden en het terugdringen van recidive onder ex-gedetineerden. Het gaat hierbij over de inwoners die voorafgaand aan detentie in Zwolle verbleven of om een bijzondere reden in Zwolle willen vestigen.

Streefdoel/indicator
In 2014 is tenminste 90% van de ex-gedetineerden (die nazorg hebben ontvangen) in het bezit van een geldig ID-bewijs bij het verlaten van de penitentiaire inrichting.

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
In 2011 was 75% van de ex-gedetineerden (die nazorg hebben ontvangen) in het bezit van een geldig ID-bewijs bij het verlaten van de penitentiaire inrichting.	In 2014 is 90% van de ex-gedetineerden (die nazorg hebben ontvangen in het bezit van een geldig ID-bewijs bij het verlaten van de penitentiaire inrichting.	Gerealiseerd. In 2014 is het gelukt om alle ex-gedetineerden die nazorg van de gemeente ontvangen in het bezit te laten zijn van een geldig ID-bewijs bij het verlaten van de penitentiaire inrichting.

Streefdoel/indicator
In 2014 heeft tenminste 80% van de ex-gedetineerden (die nazorg hebben ontvangen) bij het verlaten van de penitentiaire inrichting voor de periode kort na detentie een vorm van inkomen en/of dagbesteding.

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
In 2011 had 79% van de ex-gedetineerden (die nazorg hebben ontvangen) bij het verlaten van de penitentiaire inrichting voor de periode kort na detentie een vorm van inkomen en/of dagbesteding.	In 2014 heeft 80% van de ex-gedetineerden (die nazorg hebben ontvangen) bij het verlaten van de penitentiaire inrichting voor de periode kort na detentie een vorm van inkomen en/of dagbesteding.	Gerealiseerd. In 2014 had 90% van de ex-gedetineerden die nazorg van de gemeente ontvangen een vorm van inkomen en/of dagbesteding bij het verlaten van de penitentiaire inrichting.

Streefdoel/indicator
In 2014 is voor tenminste 70% van de ex-gedetineerden met schulden (die nazorg hebben ontvangen), binnen drie weken na verlaten van de penitentiaire inrichting, de schulden in kaart gebracht en indien mogelijk een schuldhulpverleningsplan opgesteld.

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Nog te bepalen.	In 2014 is voor tenminste 70% van de ex-gedetineerden met schulden (die nazorg hebben ontvangen), binnen drie weken na verlaten van de penitentiaire inrichting, de schulden in kaart gebracht en indien mogelijk een schuldhulpverleningsplan opgesteld.	Gerealiseerd. Bij circa 80% van de ex-gedetineerden met schulden (die nazorg hebben ontvangen) is binnen drie weken na verlaten van de penitentiaire inrichting, de schulden in kaart gebracht en is indien mogelijk een schuldhulpverleningsplan opgesteld.

Toelichting

Alle doelstellingen voor de nazorg van ex-gedetineerden zijn in 2014 ruim gehaald, maar op één onderdeel onderdelen vraagt dit een nadere toelichting. Het percentage ex-gedetineerden dat een vorm van inkomen en/of dagbesteding heeft bij het verlaten van de PI is met 90% ruim boven de norm. Het betreft echter vooral inkomen, terwijl de dagbesteding veel vaker niet te realiseren is omdat er te weinig mogelijkheden zijn.

Relatie met andere programma's

Voor het onderdeel nazorg ex-gedetineerden ligt er een relatie met de programma's 8 en 10.

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	43.759	3.664	44.147	4.628	43.090	4.759	1.057	131	1.188
Reservemutaties		992	120	2.083	170	2.052	-50	-31	-81
Gerealiseerd resultaat	43.759	4.656	44.267	6.711	43.260	6.812	1.007	100	1.107

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Gezondheidsbeleid	210	-6	204	-50		154
Geldlening. vm Zandhove-Sophia		-4	-4			-4
Vervoersvoorzieningen	121	22	143			143
Woonvoorzieningen WVG	-131	3	-128			-128
Externe advisering	-2		-2			-2
Gehandicapten parkeerkaarten	5		5			5
Rolstoelen	-36	71	35			35
Gehandicaptenbeleid	66	-54	12			12
Huishuidelijke hulp	336	100	435			435
Algemeen maatschappelijk werk	98		98			98
Beleid meervoud. problematiek	-13		-13		34	21
Maatsch.opvang/Verslavingsbel.	404		404		-65	339
Totaal	1.057	131	1.188	-50	-31	1.107

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Gezondheidsbeleid	+ 194	I/S	Het voordeel ontstaat onder andere door een hogere teruggaaf van het BTW compensatiefonds van de GGD GR dan begroot. De definitieve teruggaaf is pas bekend in januari van het jaar t+1. Reden dat dit dan ook niet eerder is opgenomen in de berap, het blijkt wel dat er de afgelopen jaren een voordeel ten opzichte van de begrote bedragen ontstaat op het BTW compensatiefonds. Daarnaast zijn werkzaamheden op het gebied van gezondheid ouderen en monitoring niet opgestart in 2014, dit omdat ze per 2015 onderdeel van de bezuiniging zijn. Ook het niet benutten van incidentele gelden voor de zichtbare schakel door Buurtzorg vanwege het ontbreken van capaciteit bij Buurtzorg geeft een afwijking op de lasten. Deze gelden zijn gereserveerd om in 2015 te benutten voor verbinding van zorg en welzijn.
Vervoersvoorziening	+143	S	Het voordeel op de vervoersvoorzieningen komt vanwege het voordelig uitvallen van de nieuwe aanbesteding. In de loop van 2015 zal bepaald worden of het voordeel ingezet kan worden vanwege kortingen binnen het sociaal domein.
Woonvoorziening	-128	I	Het nadeel op de lasten komt vanwege een aantal grote aanvragen die nog zijn geweest na de 2e berap.
Rolstoelen	+35	I	Het voordeel op de baten komt vanwege de incidentele verkoop van een aantal rolstoelen.
Gehandicaptenbeleid	+12	I	De afwijking ontstaat als gevolg van werkelijk lagere provinciale baten als lagere uitgaven voor het project de Zevenmijlslaars voor Awbz-decentralisatie in 2014. het project loopt tot 1 maart 2015 en de restant gelden worden dan naar verwachting benut.

Product	afwijking	I/D	Analyse
Huishoudelijke hulp	+435	S	De afwijking in de lasten en baten betref hogere inkomsten voor eigen bijdrage en lagere uitgaven voor WMO verstrekkingen.Bij de 2e berap is dit niet gemeld vanwege het prognosticeren van het totale resultaat op de individuele verstrekkingen van de WMO. Het is dan nog niet mogelijk om te bepalen welke eventuele grote woningaanpassingen of rolstoel aanvragen er zullen zijn. De lagere verstrekkingen voor hulp in het huishouden liggen in lijn met de invoering van keukentafel gesprekken, welke preventief werken en alternatieve oplossingen stimuleren. In sommige situaties leiden deze tot hogere verstrekking vanwege het signalerende karakter van het gesprek.Het behalen van dit voordelig effect is noodzakelijk aangezien de budgetten voor huishoudelijke hulp de aankomende jaren veder naar beneden worden bijgesteld. Het voordeel op de eigen bijdrage ontstaat voornamelijk vanwege een hogere werkelijke bijdrage uit 2013 dan bij de jaarrekening 2013 opgenomen als nog te ontvangen.
Algemeen maatschappelijk werk	+98	I	Deze afwijking is het gevolg van een terugvordering van een subsidie aan de Kern uit oude jaren. De Kern heeft in 2012 en 2013 voor een aantal projecten subsidie ontvangen. Dit betroffen de volgende projecten 2e lijns ambulante hulpverlening, ondersteuning van ontregelde gezinnen en de inzet van een gezinscoach echter uit de verantwoording van de Kern blijkt dat de projecten niet zijn uitgevoerd en dat de subsidie derhalve is teruggevorderd.
Maatsch.opvang/ Verslavingsbel.	+339	I	Het voordeel ontstaat vanwege minder uitgaven voor nazorg ex gedetineerd en huisvesting bijzondere doelgroepen, het stopzetten van het project Tactory en het daarmee terugontvangen van het beschikbaar gestelde voorschot voor dit project. De restant gelden huisvesting bijzondere doelgroepen zijn gereserveerd . Voor Huiselijk Geweld is sinds enkele jaren extra budget beschikbaar gekomen voor onze regio om in te zetten voor Ouderenmishandeling, Kwaliteitsverbetering van de aanpak Huiselijk Geweld en het opstellen en werken vanuit een Regiovisie Huiselijk Geweld. Tegelijkertijd werd aangekondigd dat er een nieuw objectief verdeelmodel zou komen per 2015. Daarom is het extra budget incidenteel ingezet. Leidraad van de inzet is de Regiovisie Huiselijk Geweld IJsselland. Mede doordat de regiovisie pas in de loop van 2014 is vastgesteld en sommige zaken meer voorbereiding nodig hadden dan haalbaar was is de inzet van de middelen in 2014 slechts gedeeltelijk mogelijk gebleken.

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Zwolle gezonde stad	13			afgesloten			
Roelenweg Oost	1.220	245	15	1.450	1.025	425	
IMG - Innovatie in de zorg	106		-13	afgesloten			
IMG - pilot Palestrinalaan	155		-14	afgesloten			
Invoer kst.dec.uitk.AWBZ&JZ	407	2.005	2.620	afgesloten			
Onderzoek netwerkonderst. buurt-wijk	0	214		214	214		
	1.901	2.464	2.608	1.664	1.239	425	0

Project	Bedrag	Besluit	Toelichting
Roelenweg Oost	245	Rb. 3-2-2014	aanv.krediet
invoer kst.dec.uitk.AWBZ&JZ	551	Inc.nw.bel.	budget implementatie sociaal domein
invoer kst.dec.uitk.AWBZ&JZ	149		overheveling implementatiebudget
invoer kst.dec.uitk.AWBZ&JZ	700	Rb. 12-5-2014	organisatiekosten sociaal domein
invoer kst.dec.uitk.AWBZ&JZ	150	Berap 2014-2	impl.krediet backoffice/ict
invoer kst.dec.uitk.AWBZ&JZ	455	BW 19-9-2014	inzet reg.transitiebudget
Onderzoek netwerkonderst. buurt-wijk	214	BW 30-9-2014	
	2.464		

Project	Bedrag
Zwolle Gezonde Stad	13
IMG- Innovatie in de Zorg	119
IMG - Pilot Palestrinalaan	169
Invoer kst.dec.uitk.AWBZ&JZ	-208
	93

Verantwoording (alle restantkredieten ouder dan 3 jaar en belangrijke restant kredieten korter dan 3 jaar)

Het krediet Roelenweg Oost beoogd de realisatie van studentenhuisvesting en een zorgcluster met bijbehorende parkeervoorzieningen. Een belangrijk deel van de voorzieningen zijn reeds gerealiseerd. In 2015 zal de administratieve afhandeling plaatsvinden van de ‘ontwikkel en realisatieovereenkomst Burgemeester Roelenweg Zwolle’ met Volkwessels bouw & Vastgoedontwikkeling BV en afwikkeling van de IMG-subsidie van de provincie Overijssel.

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

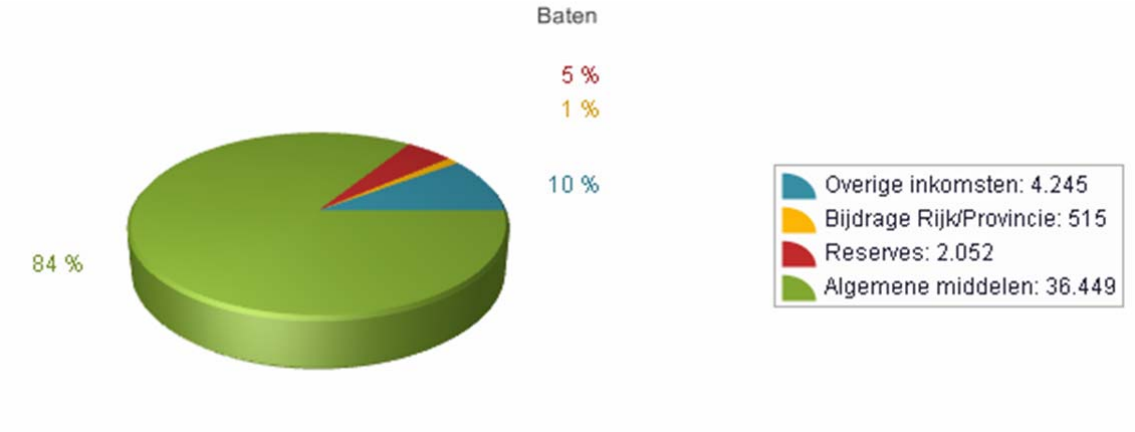

De organisatie

Programma 15 Raad en raadsgriffie

Beleidsverantwoording

Algemeen

Het jaar 2014 heeft in het teken gestaan van de gemeenteraadsverkiezingen en daarna lag de nadruk op het inwerken van de nieuwe raad. Dit laatste heeft plaatsgevonden d.m.v. een uitgebreid inwerkprogramma.
Verder heeft in 2014 vooral de decentralisaties in het sociaal domein veel aandacht gevraagd. Vooral voor nieuwe raadsleden ingewikkelde dossiers, waarover in hoog tempo besluiten moesten worden genomen.
In 2014 is ook overgestapt op een nieuw digitaal systeem (van Notubiz naar Ibabs).

Relevante kaderstellende nota's

- Gemeentewet
- Reglement van Orde Gemeenteraad Zwolle
- Integriteitscode

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
De gemeenteraad is naar buiten gericht, helder in processen en rolverdeling, kent goede persoonlijke verhoudingen, wil inhoudelijk scherpe debatten en is besluitvaardig en transparant over compromissen. Daarbij gelden de volgende principes: de gemeenteraad stuurt aan de voorkant en controleert aan de achterkant er is een heldere rolverdeling raad-college de raad is integer en controleerbaar er is een open kanaal raadsleden-ambtenaren iedereen burger, bedrijf of instelling die wil, kan meedoen, open en laagdrempelig er is sprake van een efficiënte en effectieve werkwijze Doelstelling griffie De griffie streeft naar optimale ondersteuning van de Gemeenteraad en de individuele raadsleden bij hun uitvoering van de taken op het gebied van Volksvertegenwoordiging Vaststelling van kaders Uitoefenen van controle Met optimaal bedoelen wij: klantgericht, tijdig, objectief en effectief, waarbij kosten en baten met elkaar in evenwicht zijn.

Nulsituatie	Norm voor 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Vergaderstructuur Voorwaarde voor een transparant besluitvormingsproces is een heldere, effectieve en efficiënte vergaderstructuur. Voorgesteld wordt om ook in de nieuwe bestuursperiode door te gaan met het Raadsplein. Dus met informatierondes, meningsvormende rondes en besluitvormingsrondes. Wel zal als een continu proces de doorontwikkeling van het Raadsplein op de agenda worden gezet. En uiteraard zal de nieuwe raad zijn eigen accenten zetten. Belangrijk streven in de nieuwe raadsperiode zal zijn om de raad nog meer dan tot nu toe in contact te brengen en te krijgen met de stad. Communicatie, met name ook via social media, is daarbij van belang. Bij het bovenstaande zal de griffie de raad adviseren, ondersteunen en faciliteren.	Niveau handhaven en waar mogelijk versterken.	Kwaliteit van de vergaderstructuur is gehandhaafd. Aan de doorontwikkeling is gewerkt met name als het gaat om de invulling en verdieping van de informatieronde van het raadsplein.
Presidium / Agendacommissie / Werkgevers-commissie / Afstemmingscomite / Reken-kamercommissie Voor het goed functioneren van de raad en de vergaderstructuur is uiteraard in eerste instantie de raad zelf verantwoordelijk. Daarnaast is er een taak weggelegd voor het Presidium en de Agendacommissie. De Agendacommissie is belast met: • het voorbereiden van de agenda's • het opstellen van een vergaderrooster	Niveau van de werkwijze en de aansturing handhaven en waar mogelijk versterken.	Voor het goed functioneren van de raad en de vergaderstructuur, incl besluitvorming is het van belang dat 'aanpalende' gremia, zoals het presidium, de agendacommissie, het afstemmingscomite en de rekenkamercommissie hun werkzaamheden goed kunnen vervullen. Na de verkiezingen zijn genoemde gremia in nieuwe samenstelling hun werkzaamheden gestart.Door ziekte op de griffie zijn sommige gremia wat later gestart

• het rapporteren en adviseren aan het Presidium over de werkwijze van het Raadsplein. Het Presidium heeft de volgende taken: • het aansturen van het functioneren van de raad -het opstellen van een jaarprogramma voor de raad -het voorbereiden van de begroting van de raad en griffie De raad is formeel de werkgever van de griffie. Vanuit de raad neemt de werkgeverscommissie, bestaande uit 3 raadsleden, de werkgeverstaken op zich. De Rekenkamercommissie heeft tot taak het uitvoeren of doen uitvoeren van beleidsevaluatieonderzoeken, gericht op doelmatigheid en doeltreffendheid. Naar de samenstelling van de Rekenkamer zal opnieuw worden gekeken. Het Afstemmingscomite heeft tot taak om zorg te dragen voor de afstemming en coördinatie van de processen, die gericht zijn op de controle binnen de gemeente, zoals vastgelegd in de wet en de verordeningen. Ook heeft het Afstemmingscomite de taak zorg te dragen voor de aansturing van het jaarlijkse proces van de accountantscontrole en de beleidscyclus te evalueren. De griffie ondersteunt deze gremia vanuit de raad bij haar vergaderingen en activiteiten.		of is er soms iets minder ondersteuning geweest, maar over het geheel genomen zijn de benodigde werkzaamheden naar tevredenheid uitgevoerd, ondersteund vanuit de griffie.
Nieuwe Gemeenteraad Op 19 maart 2014 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Voor, tijdens en na de verkiezingen zullen diverse activiteiten plaatsvinden, die in het teken van de verkiezingen staan. Doel is de Zwolse kiezer voor te lichten, de kandidaten te faciliteren en de nieuwe raad een goede start te geven. In samenwerking met bureau Verkiezingen, de afdeling Communicatie en de Concernstaf zal de Griffie dit proces begeleiden en faciliteren. Hiertoe is een Regiegroep in het leven geroepen onder voorzitterschap van de burgemeester. De te ondernemen acties zijn en worden besproken in het Presidium de komende maanden. Het gaat hierbij om opkomstbevorderende maatregelen, het organiseren van debatten en de uitslagenavond.	Minimaal de opkomst van 2010 evenaren (54,3%)	Er zijn diverse opkomstbevorderende maatregelen uitgevoerd, zoals de presentatie van lijsttrekkers, het organiseren en faciliteren van verkiezingsdebatten, het benaderen van o.a. jongeren via social media en de organisatie van een slotdebat. Met name deze laatste activiteit in het net vernieuwde Hedon heeft veel mensen getrokken. Momenteel wordt onderzocht door de Universiteit van Tilburg of en zo ja welk effect opkomstbevorderende maatregelen nu echt hebben. Aan dit onderzoek doen een aantal grote gemeenten, waaronder Zwolle, mee. Wat betreft de gestelde norm: het opkomstpercentage in 2014 was 58,17%
Inwerkprogramma nieuwe raad Om de nieuwe raad goed van start te laten gaan zal door de griffie in samenwerking met de ambtelijke organisatie en met externen een inwerkprogramma worden aangeboden. Cultuur in de raad Bij het aantreden van de nieuwe raad is het van belang veel aandacht te besteden aan cultuuraspecten. Hieronder wordt verstaan de waarden en normen, die de raadsleden hanteren bij het raadswerk. Het gaat hierbij om goede sfeer, omgangsvormen en collegialiteit. Niet in de laatste plaats ten dienste van een goede uitstraling naar buiten. In dat kader zal vanaf het begin af aan ook blijvende aandacht worden geschonken aan het thema integriteit.	Nieuwe raadsleden op een goede manier inwerken door hen zowel met interne zaken als met beleid en de stad te laten kennismaken	Er is een inwerkprogramma opgesteld voor de nieuwe raad, waarbij naast interne zaken, waaronder integriteit, ook een aantal bezoeken hebben plaatsgevonden in de stad. Beleidsdossiers zijn doorgenomen.
Doorontwikkeling digitalisering Het zo maximaal papierloos vergaderen zal worden gecontinueerd. Wel zal bezien worden of aansluiting kan worden gevonden bij het nieuw in te voeren digitale systeem, waarmee college en ambtelijke organisatie gaat werken. Mochten er voordelen aan dit nieuwe systeem zitten en er kostenneutraal kan worden overgestapt, dan zou dit kunnen worden gerealiseerd m.i.v. de nieuwe raadsperiode. Eind 2013 zal een voorstel aan het Presidium	Mocht besloten worden over te stappen op een nieuw digitaal systeem, dit zo geruisloos en makkelijk mogelijk in te voeren voor raadsleden.	Begin 2014 is besloten, uit kostenoverwegingen, over te stappen van Notubiz op Ibabs. De overstap heeft plaatsgevonden bij de wisseling van de raad. Door individuele begeleiding is de overgang soepel verlopen.

worden voorgelegd. Mocht worden besloten om over te stappen, dan zal de griffie dit proces faciliteren naar de raadsleden.		
Decentralisaties De decentralisatie van de jeugdzorg, de AWBZ en de Participatiewet staat er aan te komen. Er is nog veel onduidelijkheid, met name met betrekking tot de financiën, maar duidelijk is dat de gemeente op dit terrein meer taken en bevoegdheden gaat krijgen. Dat betekent ook het nodige voor de raad. Eind 2013 en begin 2014 zal daarom geïnvesteerd worden in kennisvergaring over deze onderwerpen. Potentiële nieuwe raadsleden zullen ook in de gelegenheid worden gesteld hieraan deel te nemen	Goede inwerking en voorbereiding op de decentralisatiedossiers, zodat eind 2014 de juiste besluiten kunnen worden genomen.	Heel 2014 heeft in het teken gestaan van de decentralisaties. Voor zittende en nieuwe raadsleden is gezorgd voor een goede kennisvergaring. Met name de door de raad gevraagde bijpraatsessies hebben hier aan bijgedragen.
Andere overheid Niet alleen, maar zeker mede door de financiële crisis, is er discussie ontstaan over de rol van de overheid en dus ook van de gemeenten en de gemeenteraden. Dit speelt ook in Zwolle. College en raad hebben al een eerste verkenning op dit terrein gedaan als het gaat om de vastgoedmarkt aan de hand van de notitie Van Programmeren naar Stimuleren. Deze discussie zal de komende maanden verder gevoerd moeten worden en verbreed worden naar ook andere beleidsterreinen.	Een discussie opstarten over de toekomstige rol van de raad.	Eind 2013, begin 2014 heeft de raad dit onderwerp besproken aan de hand van het rapport Loslaten in vertrouwen van de Raad voor het Openbaar Bestuur. Dit heeft geleid tot een document voor de nieuwe raad.

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	2.084		2.067		2.091	76	-24	76	52
Reservemutaties				2	2	2	-2		-2
Gerealiseerd resultaat	2.084		2.067	2	2.093	77	-26	76	50

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Raad	-21	46	26			26
Rekenkamer						
Raadsgriffie	-4	29	26	-2		24
Totaal	-24	76	52	-2		50

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

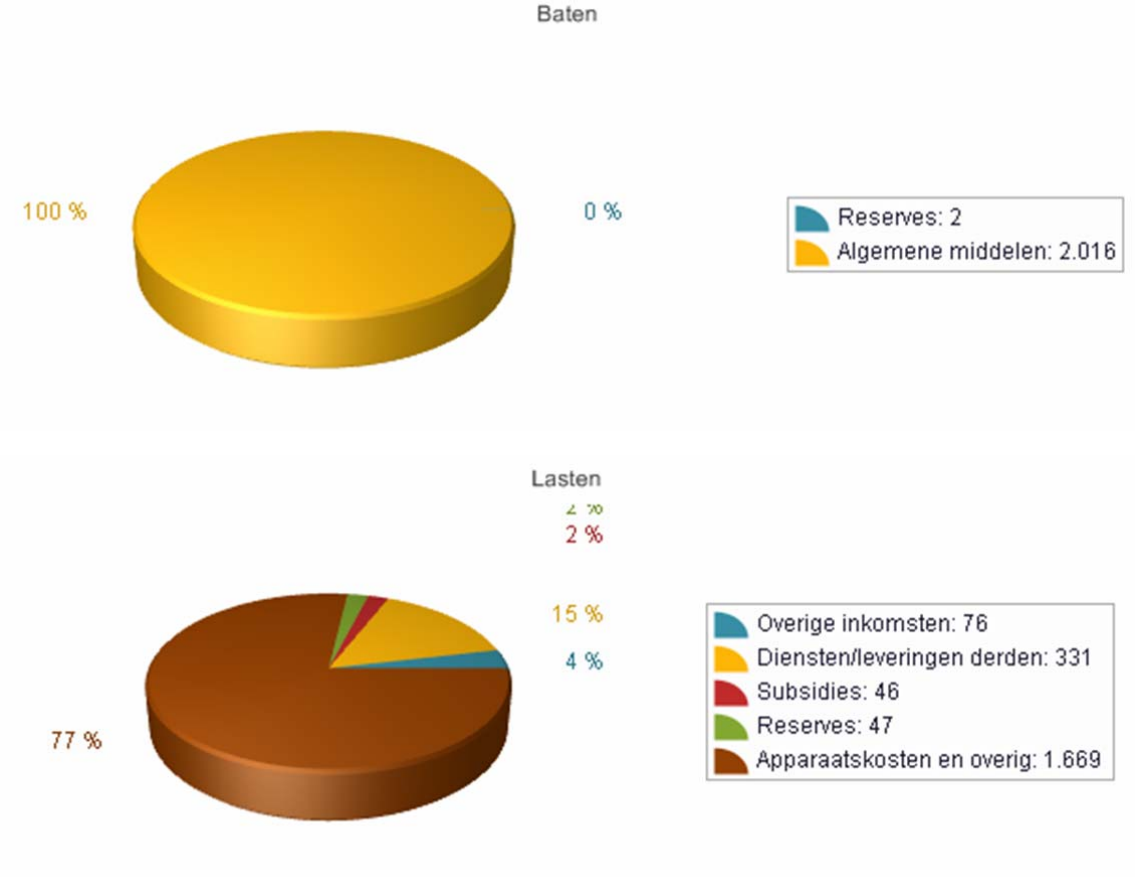

Programma 16 Bestuur en dienstverlening

Beleidsverantwoording

Algemeen

Dienstverlening en KCC
Zoals in de beleidsparagraaf Bestuur al is aangegeven, zijn we in 2014 gestart met het traject voor het opstellen van een nieuwe visie op dienstverlening. Voor het eerst omvat dit zowel de dienstverlening aan burgers als die aan ondernemers. Het digitale kanaal blijft ons voorkeurskanaal. Daarmee lopen we in de pas met de visie van het kabinet voor de digitale dienstverlening van de overheid (Digitaal 2017). In onze kaders voor kanaalsturing (2012) hebben we aangegeven dat we waar dat nodig is zorgen voor passende oplossingen wanneer klanten niet digitaal zelfredzaam zijn. Zo bieden we sinds eind 2012 in samenwerking met de Stadkamer (voorheen Bibliotheek Zwolle) de training Digisterker aan.

Ondanks dat we de afgelopen jaren forse bezuinigingen hebben doorgevoerd en de dienstverlening op punten hebben versoberd blijft de klanttevredenheid op voldoende niveau. De klanttevredenheid ligt op alle kanalen tussen 7,3 en 7,6.

In mei 2013 hebben we u geïnformeerd over de herijking van programma Dienstverlening en KCC. Voor de afronding van het gemeentelijke Klantcontactcentrum (KCC) hebben we één jaar langer de tijd genomen. Het project KCC is inmiddels afgerond. De volgende zaken zijn in 2014 gerealiseerd:

- Per 1 januari 2015 is het KCC dé telefonische ingang voor de burger met vragen over het sociale domein. In 2014 hebben de voorbereidingen plaats gevonden om het proces goed in te richten. Klantvragen worden zoveel mogelijk door de medewerkers van het KCC afgehandeld en vragen die door de sociale wijkteams moeten worden beantwoord, worden doorgezet naar het betreffende sociale wijkteam. De samenwerking KCC en Sociale Zaken was in dit traject goed, zodat de medewerkers van het KCC goed voorbereid de burger te woord konden staan.
- In samenwerking met de Stadkamer voeren we project Digisterker uit. Vrijwilligers trainen hierbij burgers in het digitaal zaken doen met de overheid, waaronder het leren gebruiken van DigiD. Door wisseling van personeel bij de Stadkamer is de aandacht hiervoor in 2014 niet optimaal geweest. Het aantal deelnemers hiervoor was in 2014 ongeveer 15. In 2015 is een nieuwe coördinator begonnen bij de Stadkamer en tezamen gaan we de werving intensiveren.
- In juli 2014 is de nieuwe website Zwolle.nl live gegaan. Deze website gaat uit van ‘toptaken’ en wordt dagelijks aangepast op basis van actueel website bezoek en telefonische informatieverzoeken bij het KCC.
  Doordat een Zwollenaar direct na livegang de website om liet vallen (bijna-hack) zijn we met onze neus op de feiten gedrukt. Informatiebeveiliging, ook bij onze toeleveranciers, moet topprioriteit hebben.
  Verder is er een evaluatie van de webredactie uitgevoerd en is er gestart met een organisatiewijziging om deze redactie beter aan te laten sluiten op de digitale dienstverleningsbehoeften van de klant, maar ook doelen te realiseren op het gebied van (online) participatie. Dit loopt door in 2015.
- Ook is in 2014 de nieuwe eSuite van Dimpact live gegaan. Dit was een lastig project met veel ups en downs. De livegang heeft Zwolle veel productietijd gekost. We hebben geleerd dat in Dimpactverband, ook al werken we met standaarden, geen gemeente gelijk is en ieder traject een maatwerktraject moet zijn. Deze leerervaring passen we direct toe in het Dimpact project mGBA.
- Registratuur valt per 1 juli 2014 organisatorisch onder het KCC. Hiermee is het kanaal Post ook de verantwoordelijkheid van het KCC.
- In 2014 zijn alle voorbereidingen gedaan voor het digitaal aanbieden van de gemeentelijke bekendmakingen en publieksinformatie. Vanaf januari 2015 maken we hiervoor geen gebruik meer van de Peperbus (zie ook beleidsparagraaf 1 Bestuur).

Een paar activiteiten ronden we pas in 2015 af, onder andere het op niveau brengen van de monitoring op de kanalen e-mail, telefoon en website/loket (zie ook begroting 2015). Hierdoor zijn niet alle middelen in 2014 gebruikt. Het benodigde bedrag voor afronding van de activiteiten in 2015 wordt via de reserve Nog Uit te voeren Werken meegenomen naar 2015.

Door een aantal technische oorzaken (waaronder de cookie-regelgeving) hebben we over 2014 niet voor alle kanalen alle cijfers beschikbaar. Duidelijk is wel dat het baliebezoek is gestegen met zo’n 9% t.o.v. 2013. Dat komt met name door de bezoekers voor de nieuwe RNI (registratie niet ingezetenen). Het aantal ingekomen poststukken is in 2014 gezakt met 13% t.o.v. 2013. Het aantal digitaal gemaakte afspraken en digitale transacties over 2014 is vergelijkbaar met 2013.

Dienstverlening van het informatiecentrum is per 31 december 2014 gestopt (inclusief WMO-loket). De taken van het informatiecentrum zijn geïntegreerd in de publieksbalies, d.w.z. dat burgers met informatievragen vanaf 2015 nog steeds op het Stadskantoor terecht kunnen. Ook voor het inzien van stukken (bijv. vergunningsaanvragen en bestemmingsplannen) is dit zo geregeld.

De formulierenmodule waarmee we zelf formulieren kunnen maken en ook betaalprocessen online handiger kunnen inrichten laat nog even op zich wachten door vertraging die is opgelopen in het migratieproject naar de nieuwe eSuite. Het project mGBA (2015) voorziet al wel in een groot aantal kant en klare digitale formuleren die direct gekoppeld zijn aan het back office systeem.

Passende regels
In 2014 zijn in de werkzaamheden aan het kader verordeningen en beleidsregels gestart, maar nog niet afgerond. Dat had onder meer te maken met het feit dat het instrument dat opgenomen zou worden in het kader, het software programma de Lokale

Effectentoets, te kampen had met problemen en daardoor nog niet aangeschaft is in Zwolle. Afronding staat voor 2015 op het programma.
Met de APV is in 2014 gestart. Volgens planning kan er halverwege 2015 een concept APV gepresenteerd worden.
Het afgelopen jaar is regelmatig deelgenomen aan de bijeenkomsten van het Kloosterhoeveberaad, een overleg waarin met name 100.000+ gemeenten afstemmen en uitwisselen. Gebleken is wederom dat dit input kan leveren voor ontwikkelingen binnen onze gemeente en daarnaast de lijnen met andere grote gemeenten kort maakt.
Ten aanzien van het Bewijs van goede dienst en andere landelijke rapportages is afgelopen jaar gekeken naar een efficiëntere wijze van toetsing van de resultaten van de gemeente Zwolle. In 2014 is gestart met de ontwikkeling van een ondernemerspanel, en is de eerste enquête uitgezet (de resultaten daarvan komen begin 2015). In 2015 zal er gekeken worden hoe dit panel verder uitgewerkt kan worden. Daarbij is eveneens van belang dat er aansluiting gehouden kan worden bij landelijke normenkaders.

Verkiezingen
In 2014 zijn er twee verkiezingen gehouden. Voor de gemeenteraad en het Europees Parlement. Het opkomstpercentage in 2014 was 3,9% hoger in vergelijking met de gemeenteraadsverkiezing in 2010. Helaas werd Zwolle niet ingeloot voor deelname aan het experiment centraal stemmentellen. Daarom werd met inzet van veel extra stemmentellers van Randstad uitzendbureau alle stembiljetten “ouderwets” op de verkiezingsavond zelf geteld.
Bij de verkiezingen voor het Europees Parlement deden in Zwolle een record aantal politieke groeperingen mee. Te weten negentien.
De commissie van Beek adviseert het ministerie van BZK over onder welke voorwaarden een terugkeer naar het elektronisch stemmen mogelijk is. De Tweede Kamer zal hierover in mei 2015 verder worden geïnformeerd.

Samenwerkingen

GBLT
De gemeente Zwolle is per 1 januari 2014 toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling GBLT. Daarmee is een samenwerking gerealiseerd op het gebied van belastingen en invordering met een aantal waterschappen en 3 andere gemeenten. In februari 2014 hebben de Zwollenaren één factuur ontvangen met daarop de aanslagen van het waterschap en de jaarlijkse belastingen van de gemeente Zwolle. In 2014 heeft het Klant Contact Centrum van de gemeente Zwolle de klantvragen rondom de belastingaanslag van zowel de gemeente als het Waterschap beantwoord.
De implementatie is over het algemeen goed verlopen waarbij de beoogde besparing door de samenwerking is gerealiseerd. De belastingaanslagen en invordering van oude jaren tot en met 2013 worden door de gemeente Zwolle zelf afgewikkeld. Deze afhandeling verloopt conform planning voorspoedig. De implementatie van het WOZ-proces bij GBLT vraagt nog de nodige aandacht. De contacten over en weer zijn goed en met GBLT vindt afstemming plaats over de doorontwikkeling en verbetermaatregelen.

Ontwikkeling RUD / Implementatietraject kwaliteitscriteria VTH-taken
In 2013 zijn kwaliteitscriteria opgesteld voor de VTH-taken, maar de VTH wet – met de borging hiervan - is nog steeds niet vastgesteld. De commissie Wolfsen heeft in september 2014 aanbevelingen gedaan voor de volgende fase in de ontwikkeling van het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Eind 2014 is de nota van wijziging aan de Tweede Kamer gezonden, waarin de lijn van Wolfsen wordt gevolgd. Met de wetswijziging wordt een landelijk dekkend stelsel van omgevingsdiensten verankerd. Voor de zes BRZO-omgevingsdiensten en het basistakenpakket milieu komen landelijke kwaliteitseisen. Provincies en gemeenten gaan voor de overige omgevingsdiensten zelf bepalen aan welke kwaliteitseisen deze diensten moeten voldoen. IPO en de VNG werken aan modelverordeningen waarmee provincies en gemeenten afspraken maken met de omgevingsdiensten. In het wetsvoorstel staat dat de vorm van de RUD een gemeenschappelijke regeling (GR) moet zijn en dat de huidige netwerk RUD voor 2018 ook een GR moeten worden. Vanuit de RUD Overijssel is aangegeven dat wij deze verplichting in strijd achten met de package deal en een brief aan de Tweede Kamer heeft geleid tot kamervragen. Eind 2014 is besloten ook de werkzaamheden op het gebied van Bouw en RO in te brengen in de RUD. Dit besluit zal in 2015 geëffectueerd gaan worden. Ook zijn er stappen gezet voor het implementeren van een centraal registratiesysteem van de producten van de RUD. In 2015 moet dit leiden tot een acceptabele business-case.

Ontwikkeling aantal aanvragen bouw
De verwachting dat in 2014 het aantal aanvragen enigszins zal stijgen is niet uitgekomen. .
Wij hebben een lichte afname van het aantal aanvragen gezien. Wel hebben wij een forse toename van het aantal sloopmeldingen gezien, zonder dat wij hiervoor een verklaring hebben. De afhandeling van deze meldingen vraagt de nodige capaciteit, terwijl er geen legesinkomsten tegen overstaan.

Wetswijzigingen

Uitbreiding vergunningsvrij bouwen: aanpassing Besluit omgevingsrecht (Bor)
1. Verruiming vergunningsvrij bouwen
   Op 1 november 2014 is het Besluit tot wijziging diverse AMvB’s in verband met het permanent maken van de Crisis- en Herstelwet in werking getreden. De wijzigingen hebben onder meer tot gevolg dat er meer vergunningsvrij kan worden gebouwd en er meer mogelijkheden zijn voor mantelzorg. Deze verruiming van het vergunningsvrij bouwen heeft niet tot veel minder werk geleid. De systematiek van het vergunningsvrij bouwen is zo complex, dat veel aanvragers hulp nodig hebben bij de beoordeling of voor een uit te voeren project een omgevingsvergunning is vereist. Met name in het laatste kwartaal van 2014 is veel gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot vooroverleg in de spreekbox.

2. Private kwaliteitsborging en gecertificeerd bouwtoezicht
   Na overleg met de Kamer heeft de minister besloten het wetvoorstel aan te passen. Dit heeft geleid tot vertraging van de

inwerkingtreding ervan. De verwachting is nu dat de regeling per 1 juli 2016 in werking treedt. In 2015 onderzoeken we de gevolgen van het wetsvoorstel voor Zwolle.

Drank- en horecawet
Per 1 januari 2014 is de leeftijdsgrens verhoogd naar 18 jaar. Dit betekent dat aan personen beneden deze leeftijd geen alcohol verstrekt mag worden en dat zij ook geen alcohol in het bezit mogen hebben. De gemeente heeft hier een toezichthoudende taak. De raad heeft een preventie- en handhavingsplan vastgesteld (artikel 43a Drank- en horecawet). Het plan bevat de hoofdzaken van het beleid over de preventie van alcoholgebruik, met name onder jongeren, en de handhaving van de wet. Het toezicht op de naleving van de wet wordt in samenwerking met 7 gemeenten uitgevoerd in RUD verband.

Omgevingswet
De inwerkingtreding van deze nieuwe wet wordt niet eerder dan 1 januari 2018 wordt verwacht. We volgen de ontwikkelingen en anticiperen zo vroeg mogelijk op de inhoud van de wet.

Wetsvoorstel regulering prostitutie en bestrijding misstanden sexbranche
De stemming over dit wetsvoorstel is in 2013 aangehouden in afwachting van een novelle. De novelle is op 3 maart 2014 aangeboden aan de Tweede Kamer en is daar momenteel in behandeling. Deze novelle schrapt de in het oorspronkelijke voorstel opgenomen registratieplicht. Het zwaartepunt van de novelle ligt nu bij het landelijk uniforme vergunningstelsel. Deze novelle moet nog door beide Kamers worden aangenomen, waarbij onduidelijk is wat daarvan de planning is. Gevolg daarvan is dat de werkzaamheden van de regionale projectgroep ter implementatie van deze wetswijziging momenteel op een laag pitje staan.

Relevante kaderstellende nota's

- Beleidsplan Klantcontactcentrum (2009)
- Dienstverlening in Zwolle: mensgericht en efficiënt (2011)
- Kaders voor kanaalsturing (2012)
- Plan van aanpak herijking programma Dienstverlening en KCC (2013)
- Meerjarenprogramma ICT 2014– 2018 (MPI)
- Handhavingsnota 2011 – 2015
- Handhavings- en gedoogstrategie fysieke leefomgeving Overijssel (2011)
- Handhavingsprogramma 2014
- Buitenste binnen; beleidsplan Communicatie 2010 – 2014

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Onze dienstverlening is mensgericht. Wij werken vanuit het perspectief van de klant en vragen onze klanten hoe zij onze dienstverlening ervaren. Onze producten en diensten zijn voor iedereen toegankelijk, onze informatie daarover is voor iedereen vindbaar en duidelijk en wij spreken en schrijven in een taal die begrijpelijk is voor onze doelgroepen. Wij zijn een betrouwbare en professionele dienstverlener en onze klanten voelen zich welkom en begrepen.		
Streefdoel/indicator		
Minimaal 75% van de klanten die een product hebben aangevraagd via internet vond de informatie over het product en het aanvraagformulier makkelijk vindbaar en begrijpelijk.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
2013: • 76% van de klanten die een product hebben aangevraagd via internet kon het digitale loket goed vinden op de website (2012: 74%) • 71% van deze klanten kon de informatie voor de aanvraag eenvoudig vinden op de website (2012: 74%) • 75% vond de informatie die nodig was voor de aanvraag duidelijk (2012: 77%)	Niveau vasthouden	2014 (periode juli - december): • 73% van de klanten die een product hebben aangevraagd via internet kon het digitale loket goed vinden op de website • 75% van deze klanten kon de informatie voor de aanvraag eenvoudig vinden op de website • 76% vond de informatie die nodig was voor de aanvraag duidelijk We geven hier de cijfers over de periode juli-december omdat we in juli overgegaan zijn op de nieuwe website

Streefdoel/indicator		
In de klanttevredenheidsonderzoeken willen we minimaal de volgende scores halen: • balie: 7,0 • telefoon: 7,0 • e-mail: 7,0 • website / digitaal loket: 7,5		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Scores in 2013: • balie: 7,9 (2012: 7,8) • telefoon: 7,6 (2012: 7,6) • e-mail: 6,0 (op twee niet KCC-mailboxen) (2012: 7,6 op de KCC-mailbox). • website / digitaal loket: 7,3 (2012: 7,3)	Score voor website/digitaal loket handhaven op het niveau van 2013. Streefcijfer van 7,5 is pas haalbaar na implementatie van de nieuwe website in juni 2014 (effect bij meting in 2014 of mogelijk 2015).	• balie: geen klantonderzoek uitgevoerd in 2014 • telefoon: 7,3 (meting november 2014) • e-mail: 7,4 (meting december 2014) • website: 7,6 (over juli-december)
Streefdoel/indicator		
De medewerkers bij de afdeling Fysieke Leefomgeving zijn deskundig en duidelijk en hebben een zakelijke dienstverlenende houding in hun klantcontacten. In 2014 meten we dit met een klanttevredenheidsonderzoek.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
In 2013 is een eerste klanttevredenheidsonderzoek op dit gebied uitgevoerd.		Eind 2014 is het KTO naar de producten op het gebied van bouw opgeleverd. Hieruit blijkt dat de klanten onze dienstverlening waarderen met een ruime 7. De aanbevelingen uit het rapport worden in 2015 geanalyseerd en zo mogelijk doorgevoerd

Relaties met andere programma's
De ambities en doelstellingen op het gebied van dienstverlening worden ook in andere programma's vertaald in concrete inspanningen. Deze zijn m.n. terug te vinden in de programma's 2 (dienstverlening aan ondernemers), 11 en 14.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Wij verminderen onze regeldruk en administratieve lasten voor burgers, ondernemers en instellingen. Wij standaardiseren onze processen en maken ze slank. Wij willen een passende verantwoordelijkheidsverdeling realiseren tussen enerzijds de gemeente en anderzijds de burgers, ondernemers en instellingen in de stad.		
Streefdoel/indicator		
Zwolle scoort bij het instrument Normenkader in 2014 op 8 van de 10 normen een voldoende. De gemeente meet samen met de G32 de kwaliteit van dienstverlening aan ondernemers, met het instrument Normenkader. Door middel van audits krijgen we een beeld van de ervaringen van ondernemers met de 10 meest aangevraagde producten van de gemeente.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Zwolle haalde bij de meting in 2012 op 6 van de 10 normen een voldoende. De volgende meting verwachten we in 2014.	Voldoende op 8 van de 10 normen	Er heeft geen meting plaatsgevonden in 2014. Het instrument Normenkader wordt landelijk niet meer ondersteund en doorontwikkeld. Mede daarom ontwikkelt Zwolle inmiddels een eigen instrument dat aansluit bij landelijke kaders. Het ondernemerspanel is hiervan het eerste onderdeel.
Streefdoel/indicator		
Klachten en bezwaren willen we tijdig en zoveel mogelijk informeel behandelen.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Bezwaarschriften 2013: • 90% binnen de wettelijke termijn afgehandeld • 40% informeel / zonder hoorzitting afgehandeld Klachten 2013: • 95% binnen de wettelijke termijn behandeld • 40% binnen 2 weken behandeld • 62% informeel afgehandeld	• 95% binnen de wettelijke termijn behandeld. • 40% informeel afgehandeld. • 80% ambtelijk horen van de bezwaren die met hoorzitting worden afgehandeld • 95% binnen 6 weken behandeld, waarvan 35% binnen 2 weken. • 65% informeel afgehandeld.	• □90% binnen de wettelijke termijn behandeld • □53% informeel / zonder hoorzitting afgehandeld • □90% ambtelijk horen van de bezwaren die met hoorzitting worden afgehandeld • 84% binnen 6 weken behandeld, waarvan 36% binnen 2 weken. • □circa 80% informeel afgehandeld.

Relaties met andere programma's
Programma 2.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Onze dienstverlening is snel en zeker. Bij het aanbieden van onze producten en diensten streven we zoveel mogelijk efficiency na. We richten onze dienstverlening zo in, dat klanten zoveel mogelijk digitaal zaken met ons doen. De klant hoeft geen gegevens te verstrekken die we al hebben. We zorgen voor vlotte doorlooptijden en werken met servicenormen. We zorgen voor correcte en tijdige oplegging van de aanslagen gemeentelijke belastingen en heffingen, met een minimaal aantal (gegronde) bezwaarschriften.

Streefdoel/indicator
Bij enkelvoudige vragen aan de telefoon wordt de klant in 80% van de gevallen in 1 x geholpen.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Meting februari 2013: 85% van de klanten geeft aan dat zij bij contact met telefoonnummer 14038 (vrijwel) direct geholpen zijn (2012: 83%).	Niveau vasthouden.	Meting november 2014: 75% van de klanten geeft aan dat zij bij contact met telefoonnummer 14038 (vrijwel) direct geholpen zijn. In november 2013 was dit 79%. We nemen in 2015 maatregelen om deze indicator op het streefdoel van 80% te krijgen. Eén maatregel is het meer gebruik maken van een kennisbank, waardoor er meer antwoorden in één keer gegeven kunnen worden.

Streefdoel/indicator
In 2015 worden de meest gevraagde producten 30% vaker digitaal afgenomen dan in 2010.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
Voor 6 van de 15 meest gevraagde producten is het streefdoel medio 2013 al gerealiseerd (waaronder melden verhuizing, uittreksel burgerlijke stand, gehandicaptenparkeerkaart en afspraken reisdocumenten).	In 2014 voor in totaal 10 van de 15 meest gevraagde producten het streefdoel van “30% meer digitaal” realiseren.	Van de 15 produkten die we volgen zijn 2 produkten m.i.v. 2014 belegd bij GBLT. Van de overige 13 produkten is bij laatste meting (medio 2014) bij 8 een stijging van minimaal 30% gerealiseerd op digitaal gebruik.

Streefdoel/indicator
Medio 2015 hebben we voor de 10 producten met het grootste besparingspotentieel de koppeling tussen het digitaal loket en de systemen in de backoffice gerealiseerd door aansluiting op de landelijke BRP. Deze vervangt de huidige GBA. Zie hierboven.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
De 10 producten met het grootste besparingspotentieel zijn nog niet gedefinieerd en er zijn nog geen koppelingen tussen het digitaal loket en de systemen in de backoffice gerealiseerd.		In 2014 is gestart met de voorbereiding van project mGBA. Door deelname als pilotgemeente in het Dimpact programma mGBA moeten we voor eind 2015 de Pink iBurgerzakenmodule hebben geïmplementeerd. Dan zijn de meeste burgerzakenproducten online te regelen en direct gekoppeld met het backoffice systeem. Onderdeel van dit project is het definiëren van het besparingspotentieel (business case).

Streefdoel/indicator
In 2015 hoeft de klant geen gegevens meer in te vullen die wij al hebben uit de basisregistraties GBA, BAG en WOZ.

Nulsituatie	Norm van 2014	Wat is in 2014 gerealiseerd
In de 1e helft van 2013 is gewerkt aan de afstemming van gegevens. Dat gaat leiden tot "gegevens op orde", een hoge kwaliteit van de gegevenshuishouding van onze organisatie. Gegevensmanagement, gepositioneerd onder Informatiemanagement, heeft hierbij een duidelijke rol gespeeld. Daarnaast richten we ons op de realisatie van het Nationaal Uitvoerings Programma (NUP) dat doorloopt tot 2015. Inmiddels zijn er 3 formulieren waarbij de klant na inloggen met DigiD de persoonsgegevens (NAW) niet meer hoeft in te vullen.		In 2014 is met name het project Kwaliteitsslag Makelaarssuite gerealiseerd. Dat gaat dan om opslag, distributie en logging van gegevens in het gegevensmagazijn. Hierdoor is de kwaliteit van de gegevenshuishouding verbeterd. Afnemers van gegevens krijgen nu gegevens met een hogere betrouwbaarheid. Daarnaast is gewerkt aan het verwijderen van de belastinggegevens uit de gegevensvoorziening. Dat loopt nog door in 2015. V.w.b. de NUP bouwstenen is in 2014 de aansluiting gerealiseerd van NHR en BAG. In 2015 staan o.a. BGT, MijnOverheid Berichtenbox en MijnOverheid voor Bedrijven op de planning. Inmiddels zijn er 12 transacties / formulieren waarbij de klant na inloggen met DigiD de persoonsgegevens (NAW) niet meer hoeft in te vullen.

Streefdoel/indicator		
De behandeltermijnen voor vergunningaanvragen zijn in Zwolle gemiddeld korter dan de wettelijke termijnen en het streven is om alle vergunningen die digitaal worden aangevraagd ook digitaal te verlenen.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Op dit moment is er nog geen betrouwbaar inzicht in de doorlooptijd van de aanvragen.		Er is gewerkt aan managementinformatie over doorlooptijden vergunningen maar dit is nog niet gereed,. We hopen dit in 2015 af te ronden.

Streefdoel/indicator		
Maximaal 1% van de vergunningen wordt van rechtswege verleend.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
1e helft 2013: minder dan 1 % van de vergunningen is van rechtswege verleend.	Maximaal 1% van de vergunningen wordt van rechtswege verleend.	Minder dan 1 % van de vergunningen is van rechtswege verleend

Streefdoel/indicator		
Terugdringen van het aantal gegronde WOZ-bezwaarschriften tot 1,5% van het totaal aantal WOZ-beschikkingen. Met ingang van 2014 neemt GBLT deze werkzaamheden over van de gemeente. Deze samenwerking moet nog nader worden uitgewerkt. Voorlopig gaan we ervan uit dat we over deze indicator blijven rapporteren.		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
2011: 1,37 % 2012: 1,6 % 2013: 1,9%	Zie hierboven: 1,5%.	Over 2014 is dit 0,9% (cijfer van GBLT, de partnerorganisatie die de WOZ uitvoert)

Relaties met andere programma's
Relatie met o.a. programma 's 11 en 14 en de verplichte paragraaf Bedrijfsvoering (MPI).

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	32.795	15.378	31.932	14.438	32.352	14.797	-420	359	-62
Reservemutaties	964	4.621	1.875	5.369	1.585	4.846	290	-523	-233
Gerealiseerd resultaat	33.759	19.999	33.807	19.807	33.937	19.643	-130	-164	-295

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Burgemeester en Wethouders	-547	4	-543	-1		-544
Functionele commissies	37	5	41			41
Beeldvorming en samenwerking	132	3	135			135
Voorlichting	27		27			27
Communicatieprojecten	22		22			22
Directie	-20	1	-19			-19
Kaders ontwikkelen en implem.	29	7	36			36
Beleidscyclus	69		69		-16	53
Onderst.bestuurlijk proces	997		997		-736	261
Organisatie-ontwikkeling	-138	38	-100	-32		-131
Saldi kostenplaatsen	-204	451	247	-67	-187	-7
Werken voor derden	-42	49	8			8
Kabinetszaken	-8		-8			-8
Reisdocumenten	-304	274	-30			-30
Rijbewijzen/eigen verklaringen	42	-183	-141		141	
Naturalisatie	11	-2	9			9
Verklaringen	28	-44	-15			-15
Burgerlijke stand	3	-15	-12			-12
Verkiezingen	-352	1	-351	358	169	176
Begravingen	-71	-67	-138	32	106	
Info-centrum gemeente		2	2			2
Overige publ. dienstverlening		3	3			3
Bouw	-155	-167	-322			-322
Geo-informatie	21		21			21
Totaal	-420	359	-62	290	-523	-295

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Burgemeester en Wethouders	-544	I	De pensioenpolissen zijn ondergebracht bij Loyalis. Op basis van de laatste berekening van Loyalis blijkt dat de stand per 1 januari 2015 een negatief beeld geeft. Door een behoorlijke verlaging van de gehanteerde rekenrente ontstaat er een tekort in de voorziening. Er zal hierdoor een extra bedrag € 595.000 gestort moeten worden in de pensioenvoorziening. Dit veroorzaakt voor het grootste deel het tekort op dit onderdeel.
Beeldvorming & Samenwerking	+135	I	Aan de ene kant zijn er in 2014 minder kosten gemaakt voor beeldvorming en samenwerking, terwijl anderzijds incidenteel extra budget is toegekend voor de huldigingen van de Olympische schaatskampioenen en (bekerwinnaar) PEC Zwolle. De kosten voor de Dialoog met de stad zijn aanmerkelijk teruggebracht omdat voor een andere werkvorm is gekozen, namelijk twee Dagen van de Verbinding in plaats van een Week van de Verbinding. Er zijn minder ontvangsten georganiseerd voor nieuwe inwoners, omdat de aanwas van nieuwe Zwollenaren en daarmee ook de animo voor ontvangsten vorig jaar achter is gebleven. Met het oog op de voorgenomen vernieuwing van ons relatiegeschenkenpakket zijn er in 2014 weinig nieuwe relatiegeschenken aangeschaft. De vernieuwing krijgt in 2015 verder vorm. Tweejaarlijks vindt er kwantitatief communicatieonderzoek onder de inwoners plaats, steeds in de oneven jaren. We streven ernaar in de tussenliggende jaren een verdieping van dit kwantitatieve onderzoek te doen, dat wordt de komende jaren vormgegeven. Tot slot zijn we selectiever geworden in de aanschaf en productie van nieuwe corporate voorlichtingsmaterialen.
Ondersteuning bestuurlijk proces	+261	I	De budgetten die beschikbaar zijn gesteld t.b.v. de bezuinigingsoperatie, na aftrek van de gemaakte kosten in 2014, deels doorgeschoven, via de reserve NUTW, naar het jaar 2015 (+162). Bij de externe juridische bijstand is het budget onderschreden. Het budget Externe juridische bijstand is slechts voor een deel te sturen. Inzet van het budget is mede afhankelijk van kwesties en procedures waarin de gemeente wordt betrokken. Dit fluctueert over de jaren en is in 2014 in beperktere mate het geval geweest (+56) Het budget voor Duurzaamheid is o.b.v. de ingezette activiteiten niet volledig benut dit jaar. Naast het in de Berap II reeds gemelde overschot a € 120.000 blijft er aanvullend nog eens € 97.000 over. Het restant van het budget wordt betrokken in de plannen m.b.t. Duurzaamheid in 2015 en wordt het bedrag a € 97.000 ook doorgeschoven via de reserve NUTW naar het jaar 2015.(saldo 0). Deze posten veroorzaken hoofdzakelijk het verschil...
Organisatieontwikkeling	-131	I	De uitzendbureau staffelkorting wordt niet meer verkregen. In 2010 is de mantelovereenkomst met een externe partij, waaraan deze korting was gekoppeld, ontbonden (-84). Daarnaast is dit jaar het bedrag aan WGA-uitkeringen beduidend hoger uitgevallen. Het aantal gevallen is nagenoeg gelijk gebleven, de mate van arbeidsongeschiktheid is hoger, waardoor er meer is uitgekeerd.
Saldi kostenplaatsen	-7	I	Via het product saldi kostenplaatsen wordt het bedrijfsvoeringsresultaat verantwoord. Het resultaat bestaat uit vele mee- en tegenvallers op de diverse afdelingen van de organisatie. Per saldo resulterend in een voordelig resultaat van € 247.000. Na verrekening van de voor- en nadelen met de bedrijfsvoeringsreserve van de eenheden resteert een nadeel van € 7.000.
Reisdocumenten	-30	I	Doordat het rijk de geldigheidsduur van reisdocumenten voor personen ouder dan 18 jaar heeft verlengd van 5 naar 10 jaar zijn de rijksleges ook sterk verhoogd. Hierdoor stijgen onze inkomsten, maar ook onze afdrachten. Het uiteindelijke resultaat wordt veroorzaakt door een iets lager aantal afgegeven reisdocumenten
Rijbewijzen	-	I	Door maximering van de leges rijbewijzen ontstaat er een nadeel op leges die gedekt wordt door een onttrekking aan de reserve rijbewijzen
Verkiezingen	176	I	De bijdrage die gemeenten ontvangen voor het organiseren van de Waterschapsverkiezingen, voor Zwolle € 176.000, was voor 2014 begroot maar komt in 2015 beschikbaar en is daarom in 2014 niet gestort in de reserve verkiezingen. Hierdoor ontstaat hier een voordeel van € 176.000 en bij het programma financiering en algemene dekkingsmiddelen een nadeel van € 176.000. De hogere kosten worden veroorzaakt doordat er in 2014 twee verkiezingen zijn geweest. Deze kosten worden gedekt door een bedrag te onttrekken aan de reserve verkiezingen
Begraven	-	I	Ook dit jaar laat de wet op de lijkbezorging hogere kosten zien. Bij het onderdeel lijkschouw staan hier geen inkomsten tegenover. Een gedeelte van de leges zijn conform afspraak gebruikt om de investering in de Chinese begraafplaats te dekken. Hierdoor ontstaat er een nadeel op de leges. Beide nadelen worden gedekt door een onttrekking te doen aan de reserve begraven.

Product	afwijking	I/D	Analyse
Bouwvergunningen	-322	I/D	Bij advisering ruimtelijke adviezen is er een overschrijding van de kosten (€ 121.000) die nagenoeg volledig gedekt wordt door meer inkomsten (€ 117.000). Hierdoor nemen de kosten en inkomsten bij Bouw toe. Als we dit onderdeel niet meenemen blijft er een nadeel over op leges en kosten door het uitbetalen van twee schadevergoedingen. De leges vallen t.o.v. de Berap 2 tegen doordat er enkele bezwaarschriftprocedures zijn afgerond waardoor leges gedeeltelijk afgeboekt dienden te worden. Ook het aantal vergunningen bleef iets achter.

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Bestuur							
ICT projecten (MPI)	1.230	2.258	2.452	1.036		177	859
correctie 2013 MPI	100			afgesloten			
Registratie niet-ingezetenen (RNI)	50			afgesloten			
projecten Services	192		-4	196			196
AFM:Het Nieuwe Werken	5.583	800	3.322	3.061			3.061
Ontwikkelvermogen OW meerjarig inc.	115	30	108	37	-12	49	
Veranderplannen	210	-92	1	117		117	
Stadhuis en Stadskantoor Duurzaamh.	1.586		1.046	540			540
Stadskantoor verv./upgrade installaties	0	1.370		1.370			1.370
	9.066	4.366	6.925	6.357	-12	343	6.026
Dienstverlening							
Masterplan Kranenburg	426		46	380	-22		402
Uitbreiding Kranenburg	154			154			154
Restauratie Algemene begraafplaats	20		1	19		19	
Chinese begraafplaats	609		71	538	10		528
Wagenpark	0	522		522			522
	1.209	522	118	1.613	-12	19	1.606
	10.275	4.888	7.043	7.970	-24	362	7.632

Project	Bedrag	Besluit	Toelichting
ICT projecten	2.158	MPI	
AFM:Het Nieuwe Werken	800	Rb. 2-12-2013	herinrichting SK en SH
Ontwikkelvermogen OW meerjarig inc.	30		correctie jaarrekening 2013
Veranderplannen	-92		correctie jaarrekening 2014
Stadskantoor verv./upgrade installaties	1.370	Rb. 3-2-2014	
correctie wagenpark 2013	254	Begroting 2013	vervangingsinvesteringen
Wagenpark	268	Begroting 2014	vervangingsinvesteringen
	4.788		

Project	Bedrag
Registratie niet-ingezetenen (RNI)	50
correctie 2013 MPI	100
	150

Verantwoording (alle restantkredieten ouder dan 3 jaar en belangrijke restant kredieten korter dan 3 jaar)

ICT Projecten (MPI)
Afgeronde projecten: per saldo € 165.000
De projecten Windows en Office, HNW, Stukkenstroom, I-Nup, Sepa, E-loket 2014, Upgrade Lias, Opleidingsadministratie, Begroting in beeld, Transitie RIS en Thin clients zijn opgeleverd en in gebruik genomen.
Per saldo was er een overschot op de opgeleverde projecten van € 165.000 op een totaal investeringsvolume van ongeveer € 1,5 mln.

Doorlopende projecten: - € 400.000
Het lopende programma Digitalisering is deels vertraagd. Daarnaast is de doelstelling herijkt, naar verwachting is € 400.000 extra budget nodig. De projecten BGT Bor, Vastgoedmanagement, Pachtbeheer, Website en intranet, VVI, Beheer panden en telefonie zijn vertraagd t.o.v. de oorspronkelijke planning maar zullen naar verwachting in 2015 gereed komen met uitzondering van het project Digitalisering, dit project zal waarschijnlijk in 2016 afgerond worden.

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

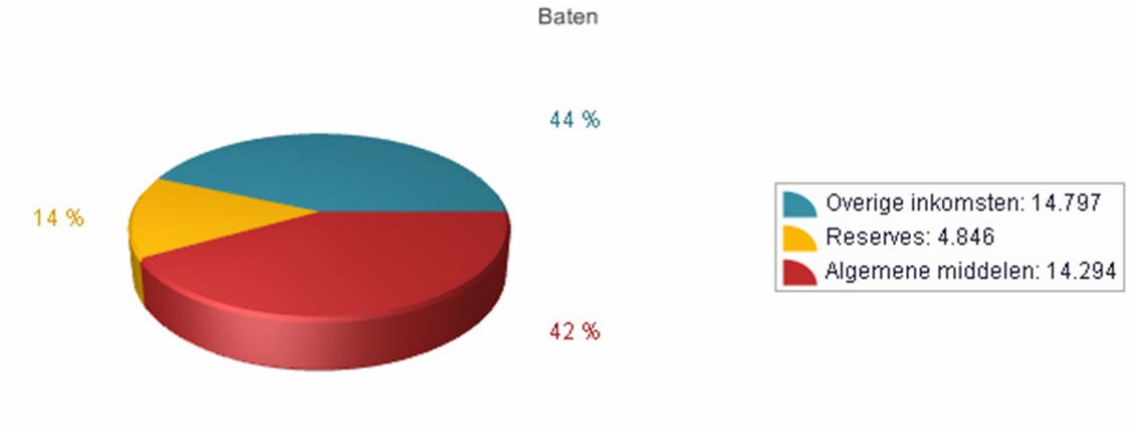

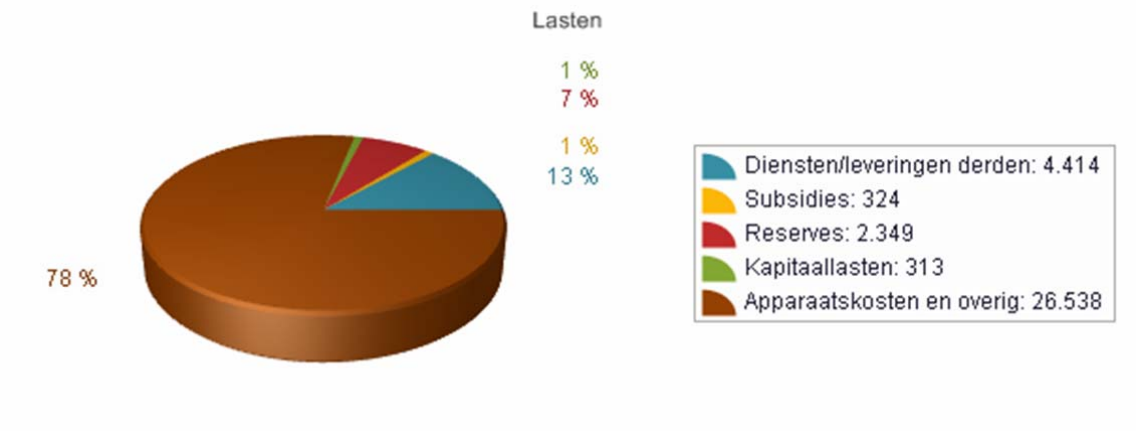

Programma 17A Exploitatie gronden

Beleidsverantwoording

Algemeen

Er hebben zich geen beleidsmatige afwijkingen plaatsgevonden. De besluitvorming m.b.t. aanpassen van kaders binnen projecten vindt separaat plaats.

Ontwikkelingen

Structuurvisie / paragraaf Grondbeleid
De herijking van de structuurvisie zal zich meer gaan richten op het proces om te komen tot een organische gebieds- en locatieontwikkeling en de rol van de gemeente daarbinnen. Met de beperkte financiële middelen in gedachten moet er antwoord worden gegeven op de vragen: Wat willen we koesteren? Waar willen we dat geïnvesteerd wordt? Wat heeft het meeste prioriteit? We starten dit jaar met de herijking en doen dit samen met de stad. De paragraaf grondbeleid zal een visie geven hoe de doelstellingen van de programma's, zoals ze staan opgenomen in de begroting, kunnen worden gerealiseerd.

Onderzoek voorzieningen en bedrijventerreinen
De voorbereidingen voor het onderzoek zijn gestart en de resultaten worden gedeeld met de raad. De verwachting is dat de analyse met bijbehorende scenario's als input kunnen worden gebruikt voor het opstellen van de begroting 2016.

Stadshagen
In 2015-2016 zal de herziening van het bestemmingsplan Stadshagen plaatsvinden. Dit bestemmingsplan moet worden getoetst aan de ladder voor duurzame verstedelijking, zoals wettelijk verankerd in het Bro. Hierbij wordt nadrukkelijk naar de looptijd van het bestemmingsplan gekeken en moet gebaseerd zijn op reële inschattingen. Dit vraagt de aankomende periode om een gedegen inventarisatie van de mogelijkheden. Ook zal er onderzoek plaatsvinden naar de gewenste aanpak voor het afmaken van de wijk, de inrichting van de projectorganisatie met bijbehorende plankostenbudget en de relatie tussen uitvoering en beheer.

Wet Vennootschapsbelasting
De invoering van de belastingplicht voor de vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven per 1 januari 2016 is aanstaande. De inventarisatie van alle potentiële ondernemingsactiviteiten heeft plaatsgevonden, waaruit blijkt dat grondexploitaties, vastgoed en parkeergarages zeker worden aangemerkt als een ondernemingsactiviteit en financieel de grootste risicoposten zijn. Op dit moment vindt op landelijk niveau nog overleg plaats over de concrete uitwerking van de belastingplicht. Toekomstige belastingaanslagen zullen voor de gemeente als één aanslag worden aangemerkt. Binnen de MPV 2015 zijn geen reserveringen, claims of voorzieningen aanwezig om toekomstige belastingaanslagen financieel op te vangen.

Grondprijsontwikkelingen
Vorig jaar is ervoor gekozen om twee instrumenten, met een totale waarde van 7 mln. te introduceren. Per 31-12-2014 zijn nog de volgende bedragen beschikbaar:
A Voorziening voor grondprijsontwikkelingen van € 5,0 mln.
B Stimuleringsreserve woningbouw van in totaal € 1,9 mln.
De bedragen worden hieronder nader uitgelegd.

A Grondprijsontwikkelingen
In de Nota van Uitgangspunten, als basis voor de huidige MPV 2015, is ervoor gekozen om het effect van lagere grondprijzen (minder opbrengst vanwege meer verkopen tegen de ondergrens van onze bandbreedte) te monitoren en de getroffen voorziening van € 5,0 mln. voor grondprijsontwikkelingen te handhaven. Een gevoeligheidsanalyse met drie scenario's heeft hieraan ten grondslag gelegen. Aannemelijk is dat, indien de economie aan gaat trekken, de grondprijzen zullen stijgen. Echter de verwachting is dat deze stijging geleidelijk plaats zal vinden en daarom nog veel onzekerheden met zich mee draagt. Hoe deze stijging verloopt is niet goed te voorspellen. Daarom is besloten om de voorziening te handhaven op € 5,0 mln. Deze voorziening word ingezet om de effecten op lange termijn (vanaf 2017) van de grondprijsontwikkelingen op te vangen.

B Stimuleringsreserve
De stimuleringsreserve is verwerkt conform de vertrouwelijke bijlage bij de nota van uitgangspunten.
Hiervoor is in totaal een bedrag van ca. € 1,9 mln. nog beschikbaar.

Projecten zodanig tot uitvoering brengen dat het binnen de door de raad gestelde kaders tot ontwikkeling kan worden gebracht.

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	65.365	60.048	65.013	61.724	37.544	32.607	27.469	-29.117	-1.648
Reservemutaties		1.919		2.980	6.743	7.440	-6.743	4.460	-2.283
Gerealiseerd resultaat	65.365	61.967	65.013	64.704	44.288	40.047	20.725	-24.657	-3.931

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Strat.bezit NNIEGG	-1.722	1.824	101	-2.161	2.059	
Voorbereidingsprojecten	57.939	-60.214	-2.275			-2.275
Herstructureringsprojecten	-2.444	2.444				
Woningbouwprojecten	-13.593	13.535	-58	-42	100	
Werkgelegenheidsprojecten	-12.144	12.272	128	-172	45	
Particuliere grondexploitaties	-265	265				
Af te sluiten projecten	-301	757	457	-4.369	2.256	-1.656
Totaal	27.469	-29.117	-1.648	-6.743	4.460	-3.931

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Strat.bezit NNIEGG	0	I	De hogere lasten en baten hebben betrekking op verkopen van percelen grond. De reservemutatie betreft de onttrekking aan de algemene reserve vastgoed welke vervolgens weer gedoteerd is in de reserve nniegg om deze op het vereiste niveau te brengen.

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

De reservestortingen (=lasten) betroffen	
Bijdrage in de reserve Stadsuitleg	€ 176
Winstafdrachten	€ 438
Storting in de Alg.Res.Vastgoed tlv Concern Reserve	€ 3.931
Storting in Concern Reserve	€ 37
Storting in de NNIEGG reserve tlv Alg.Res.Vastgoed	€ 2.161
Totaal	**€ 6.743**

De reserveonttrekkingen (=baten) betroffen	
Bijdrage aan Grex Bagijneweide	€ 100
Bijdrage aan Grex Wijthmen fase 1	€ 275
Bijdrage aan Grex Voorsterpoort	€ 195
corr.2013 verliesgevende Grex	€ 19-
Storting in Alg.Voorziening Vastgoed tlv ARV	€ 2.275
Storting in NNIEGG res. exploitatieresultaat 2015	€ 2.263
Storting in de NIEGG reserve tlv Alg.res.Vastgoed	€ 2.161
Bijdrage aan projecten Binnen NNIEGG	€ 190
Totaal	**€ 7.440**

Analyse op baten en lastenniveau

Op baten- en lastenniveau wijken de rekening en begroting niet af. Het saldo van de lasten (grondaankopen, kosten bouwrijpmaken, rente etc.), baten (grondverkopen, subsidies, bijdragen etc.) en mutaties in reserve en voorzieningen (o.a. winstnemingen) wordt bij c.q. afgeschreven op de boekwaarden van de exploitaties. Een afwijking aan de kostenkant betekent dus automatisch ook een afwijking aan de opbrengstenkant.

De begroting is geactualiseerd op basis van de MPV jaarschijf 2014 van € 31.534 lasten en € 29.428 baten. Hierop is in de loop van het jaar één correctie op geweest voor € 3.960 wat resulteert in een begroting van € 27.565 uitgaven en € 29.428 baten

	Lasten	Baten
Krediet MPV 2014	31.534	29.428
correctie rente	- 3.960	
Totaal staat baten en lasten	**27.565**	**29.428**

Analyse op de diverse producten is niet mogelijk, omdat in de loop van het jaar projecten verschuiven van bijvoorbeeld het product voorbereidingsprojecten naar uitvoeringsprojecten, waardoor begroting en rekening niet altijd vergelijkbaar zijn. Daarom is de begroting op totaalniveau opgenomen. Om meer inzicht te geven in de afwijkingen worden in het totaaloverzicht projecten de uitgaven, inkomsten en de boekwaarde per project in beeld gebracht.

B2. Boekwaardeverloop exploitaties

	Projecten	Boekw. Per 1-1-2014	Vermeer-deringen	Jaarschijf MPV Vermin-deringen	Verwacht boekwaarde	Vermeer-deringen	Rekening 2013 Vermin-deringen	Boekw. 31-12-2014	Verschil boekw. T.o.v. MP	Winst-nemingen 2014
Woningbouwprojecten										
19	Stadshagen 1 & 2	24.665	10.726	2.839	32.552	5.603	7.323	22.945	-9.607	
67	Oude Mars	6.010	896		6.906	406	0	6.416	-490	
119	Schaepman/Kraanbolwerk	173	2.262		2.435	1.127	3.767	-2.467	-4.902	
129	Bagijneweide	246	-169		77	239	390	95	18	-100
133	Stinspoort	3.177	409	1.616	1.970	376	1.716	1.837	-133	
281	Wijthmen, fase 1	101	-50	275	-224	102	275	-72	152	
	subtotaal	34.372	14.074	4.730	43.716	7.853	13.471	28.754	-14.962	-100
Werkgelegenheidsprojecten										
11	Marslanden Zuid	-204	274	670	-600	55	378	-527	73	
21	Hessenpoort 1 & 2	52.666	4.462	12.666	44.462	6.508	11.839	47.335	2.873	
57	Voorsterpoort	-5.294	-170		-5.464	7	55	-5.342	122	-195
	subtotaal	47.168	4.566	13.336	38.398	6.570	12.272	41.466	3.068	-195
Herstructureringsprojecten										
269	Vrolijkheid II, herontwikkeling	1.417	104	635	886	77	3	1.491	605	
283	Langenholterweg	148	835	578	405	58	0	206	-199	
313	Geert Grootestraat	21	925	679	267	-4	0	17	-250	
502	Kamperpoort	1.126	6.601	-310	8.037	2.313	251	3.188	-4.849	
	subtotaal	2.712	8.465	1.582	9.595	2.444	254	4.902	-4.693	0
Particuliere grondexploitaties										
123	Forelkolk	76	169	394	-149	4		80	229	
245	ABN-AMRO Prinsenpoort	362	420	653	129	99	265	196	67	
247	Campus	-622	1		-621	-20		-642	-21	
	subtotaal	-184	590	1.047	-641	83	265	-366	275	0

	Projecten	Boekw. Per 1-1-2014	Vermeer-deringen	Jaarschijf MPV Vermin-deringen	Verwacht boekwaarde	Vermeer-deringen	Rekening 2013 Vermin-deringen	Boekw. 31-12-2014	Verschil boekw. T.o.v. MP	Winst-nemingen 2014
Binnenkort af te sluiten exploitaties										
55	Deltion	-72	38	275	-309	1	275	-346	-37	348
51	Beter met Bos	-50	0	0	-50			-50	0	
59	Noordeiland	-776	298	-26	-452	57	39	-758	-306	
87	Holtenbroek Händellaan	9	0	0	9		0	9	0	
135	Westenholte Stins	0	0	0	0	8		8	8	
235	Van der Valk	-162			-162	31	-42	-89	73	89
241	Rechtbank	0	0	0	0	0	19	-19	-19	19
315	Zwolle Zuid restant	222	8	150	80	30	0	252	172	
317	Marslanden G, restant	185	8	200	-7	16	0	201	208	
319	Oosterenk restant	23	21		44	21		44	0	
321	Bos & Buitenplts.restant	496	3		499	25		521	22	
323	Stadsh.1fase 1, restant	-7	8		1	25		18	17	
325	Stadsh.vl.1, restant	2	8		10	3		5	-5	
327	Kop van Hanzeland, restant	40	3		43	4	181	-137	-180	
331	Rood voor Rood, restant		6	108	-102	-69	216	-285	-183	
333	Wipstrikpark, restant		24		24	0	0	0	-24	
	subtotaal	-90	425	707	-372	152	688	-626	-254	456
Voorbereidingsprojecten										
271	Kanonsteeg/Derde Bredehoek	1	35		36	0	0	1	-35	
287	Wijtmenerplas, marktselectie	44			44	98		142	98	
335	Hospice Wipstrikkerallee	0			0	7		7		
	subtotaal	45	35	0	80	105	0	150	63	0
	Af: Voorziening verliezen	-8.732			-8.732			-11.216		
	TOTAAL BOEKWAARDEN	**75.291**	**28.155**	**21.402**	**82.044**	**17.207**	**26.950**	**63.064**	**-16.254**	**161**

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

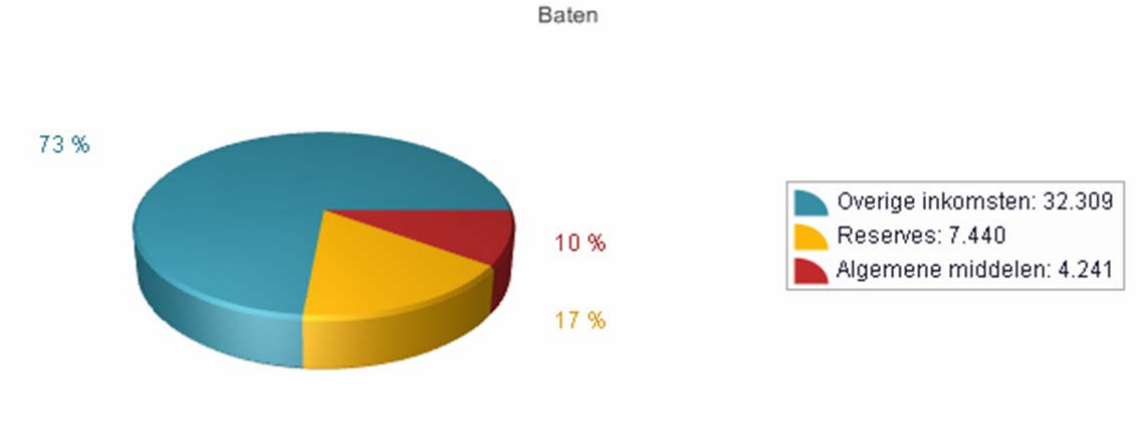

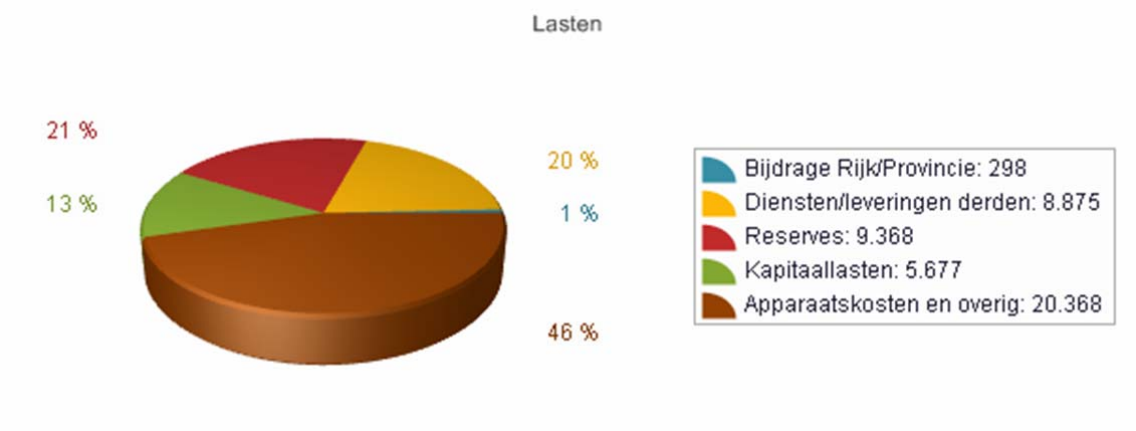

Programma 17B Vastgoedmanagement

Beleidsverantwoording

Algemeen

Het jaar 2014 heeft in het teken gestaan van de uitwerking van de diverse speerpunten uit de Nota Vastgoedmanagement (vastgesteld november 2013). Zo is er een start gemaakt met de ontwikkeling van de Meerjaren Prognose Gebouwen (MPG). De ontwikkeling van deze tool is enigszins vertraagd door de extra tijd en inspanning die de implementatie van ons nieuwe vastgoedregistratiesysteem (Vastgoedmaps) heeft gevergd.

Tevens is er uitwerking gegeven aan het vastgestelde voornemen om de gemeentelijke vastgoedportefeuille af te bouwen. In maart 2014 is de raad door middel van twee nota's geïnformeerd over de verkoop van in totaal 9 gebouwen. In december 2014 heeft u een verkoopbesluit genomen met betrekking tot nog eens 26 vastgoedobjecten. Daadwerkelijk zijn er in 2014 drie gebouwen verkocht: Katerveerdijk 17, Prunuspark 16 en Korenbloemstraat 90. Daarnaast is het Ecodrome-complex verkocht (onderdeel complex "Opstalrecht"). Daar tegenover staat de oplevering en opening van het vernieuwde Hedon en de start van de bouw van het nieuwe Anker in Westenholte. Tevens is er een besluit genomen over de verkoop van Diezerstraat 80 en verbouw en vernieuwde verhuur van Burgemeester Drijbersingel 11-13.

We hebben actief ingezet op reductie van de leegstand binnen ons gebouwenbestand. Dit heeft tot effect dat de leegstand substantieel afneemt. Door onder andere de verkoop van het Ecodrome en het besluit tot sloop van het Hanzebad is het leegstandspercentage van 10% afgenomen naar 5%. Er zijn diverse trajecten gestart die tot verdere afname van de leegstand moeten en gaan leiden. Te denken valt aan herinvulling van leegstaande delen van het Cultuurhuis en de voorgenomen verhuur van de leegvallende vierde verdieping van het stadskantoor. Er is naast deze acties een onderzoek opgestart naar de mogelijkheden om de voorzieningen- en accommodatiestructuur in Zwolle-Zuid te optimaliseren. Dit met als voornemen de maatschappelijke vraag (nog) effectiever en efficiënter te accommoderen en de exploitatie van panden en de kwaliteit van het beheer te verbeteren. Tot slot is er onderzoek verricht naar mogelijkheden om leegstaand gemeentelijk vastgoed te transformeren naar tijdelijke woonruimte. Dit naar aanleiding van een door uw raad aangenomen motie. Afronding van dit onderzoek vindt begin 2015 plaats.

Met betrekking tot de voorgenomen verduurzaming van ons vastgoedbezit is te melden dat in 2014 een start is gemaakt met de ontwikkeling van een Plan van Aanpak. Dit Plan van Aanpak is begin 2015 gereed voor besluitvorming.

We hebben tot slot ook in 2014 weer deelgenomen aan de Benchmark Gemeentelijk Vastgoed. Uitkomst van deze deelname is dat we als gemeente in controle zijn op onze vastgoedportefeuille en -informatie. We zijn een voorbeeld voor andere gemeenten in de mate van kostendekkendheid en koploper in het hanteren van marktconforme huurtarieven en hanteren van een scheiding tussen huur (privaatrecht) en subsidie (publiekrecht).

Relevante kaderstellende nota's

- Nota Vastgoedmanagement (2013)
- PPN 2014-2017
- Meerjaren Prognose Vastgoed (2014)
- Nota Grondprijzen (2014)
- Nota Wijkaccommodaties (2012)
- Gemeentelijk verhuurbeleid (1987)
- Masterplan Onderwijshuisvesting (2010)
- Masterplan Sportaccommodaties (2009)
- Nulmeting Sportaccommodaties (2011)

Wat willen we bereiken en wat gaan we doen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Verduurzaming gemeentelijke vastgoedportefeuille		
Streefdoel/indicator		
Ontwikkeling integrale aanpak verduurzaming vastgoedportefeuille		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Verduurzaming van de vastgoedportefeuille wordt per geval/ ad hoc aangevlogen	Verduurzaming wordt structureel opgepakt conform vastgesteld beleid	Er is een start gemaakt met de ontwikkeling van een Plan van Aanpak ten behoeve van de verduurzaming van onze vastgoedportefeuille. Het lan van Aanpak is begin 2015 gereed voor besluitvorming

Relaties met andere programma's
Programma Duurzaamheid.

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Ontwikkeling Meerjaren Prognose Gebouwen (MPG)		
Streefdoel/indicator		
Vastgesteld MPG 2014-2015		
Nulsituatie	**Norm van 2014**	**Wat is in 2014 gerealiseerd**
Geen MPG beschikbaar	Vastgestelde methodiek MPG Eerste MPG richting gemeenteraad	De ontwikkeling van de Meerjaren Prognose Gebouwen (MPG) is in november 2014 gestart. Dit is later dan verwacht. De vertraging is het gevolg van de extra tijd en energie die de implementatie van ons nieuwe vastgoedregistratiesysteem (Vastgoedmaps) vergt. Dit systeem vormt een belangrijke informatiebron voor de MPG. Oplevering van de MPG volgt bij de Programmabegroting 2016

Relaties met andere programma's
Programma 17A.

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	10.753	11.912	12.790	14.357	13.040	14.275	-250	-82	-332
Reservemutaties	3.172	3.131	3.879	3.349	3.805	3.566	74	218	291
Gerealiseerd resultaat	13.925	15.043	16.668	17.705	16.845	17.842	-176	136	-40

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Verhuurde panden eindbeheer	26	-27	-1	44	-77	-34
Verhuurde grond eindbeheer	-72	79	7	-8		-1
Erfpacht	41	-21	20	-25		-6
Opstalrecht	-244	-112	-357	62	295	
Totaal	-250	-82	-332	74	218	-40

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
verhuurde panden eindbeheer	-34	i	+166 meer ontvangen huur, bijdrage energiekosten, servicekosten etc. -153 hogere energielasten door leegstand en ontvangen afrekeningen uit voorgaande dienstjaren -36 hogere doorbelasting OZB, waterschapslasten etc. -31 meer verantwoorde kosten afd. Vastgoed

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Project .	krediet	nieuw	besteding	restant		dekking	
	1-1-2014	krediet	2014	krediet	derden	res./voorz.	expl.rek.
Brandprev.maatregelen 08 tem 10	-4		2	afgesloten			
Blijmarkt 20	-132	161	29	afgesloten			
Uitbreding Hedon	1.477	225	1.593	109			109
Erfpacht/onderhoud Broerenkerk	-7		0	afgesloten			
Zwembad de Vrolijkheid	205		11	194			194
Havenmeestervoorzieningen	438	91	95	434	250		184
Nieuwbouw Het Anker	5.442	-420	1.852	3.170			3.170
Koningin Wilhelminastraat 91	1			afgesloten			
Ramen tribunezaal Odeon	12			afgesloten			
Diezerstraat 80-82		1.215	437	778	778		
Stadkamer, aank. en verb.		7.950	89	7.861			7.861
Burg.Drijbers.11-13, verbouw		1.450		1.450	450	250	750
	7.432	10.672	4.108	13.996	1.478	250	12.268

Project	Bedrag	Besluit	Toelichting
Blijmarkt 20, verbouw Fundatie	161		rechttrekken budgetten div. bijdragen
Uitbreding Hedon	177		correctie latere oplevering
idem	48	BW 25-3-2014	bijdr. Parkeerplaatsen
Havenmeestervoorzieningen	91	Rb. 16-6-2014	aanvulling in jaarrekening 2013 opgenomen krediet
Nieuwbouw Het Anker	-420	Rb. 2-12-2013	
Diezerstraat 80-82	1.215	Rb. 30-6-2014	Bibliotheek
Stadkamer, aank. en verb.	7.950	Rb. 30-6-2014	Bibliotheek
Burg.Drijbers.11-13, verbouw	1.450		
	10.672		

Project	Bedrag
Brandpreventieve maatregelen	-6
Erfpacht/onderhoud Broerenkerk	-7
Koningin Wilhelminastraat 91	1
Ramen tribunezaal Odeon	12
	0

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

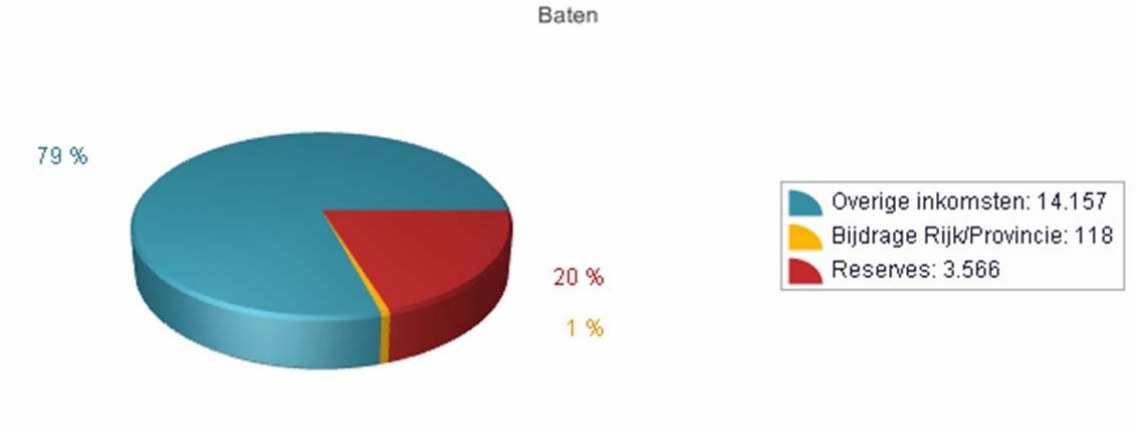

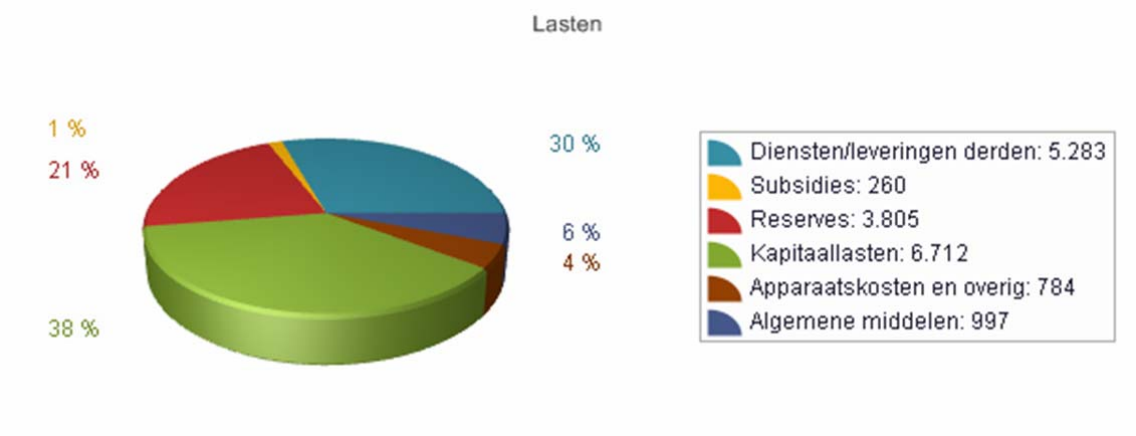

Programma 18 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Beleidsverantwoording

Algemeen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan in hoofdzaak uit de gemeentefondsuitkeringen en de opbrengst uit de onroerende zaakbelasting. Daarnaast worden algemene middelen verkregen via overige belastingen (m.n. precariobelasting), rente-aftoppingsgelden van reserves en reserveverrekeningen.
De toelichting op de belastingopbrengsten is opgenomen in de verplichte paragraaf 4.

Gemeentefondsuitkeringen

In 2014 is in totaal € 140 mln. van het rijk via de uitkeringen uit het Gemeentefonds ontvangen, onderverdeeld in de algemene uitkering en integratie- en decentralisatie-uitkeringen.

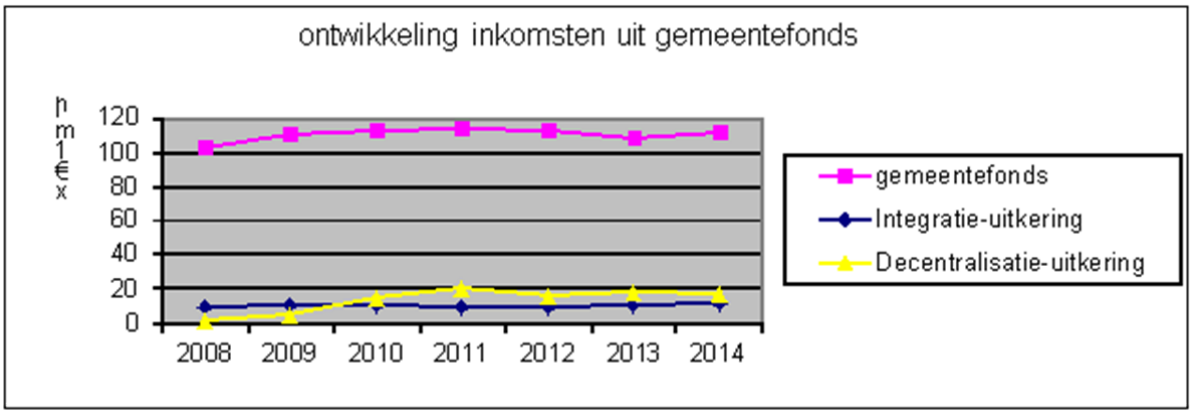

Onderverdeling gemeentefondsuitkeringen:	2012	2013	2014
Algemene uitkering	112,7	108,5	111,4
Integratie- en decentralisatie-uitkeringen	26,0	28,2	29,1
Totaal	**138,7**	**136,7**	**140,5**

(bedragen x € 1 mln.)

Algemene uitkering:
De stijging van de algemene uitkering met ca. € 3 mln. is met name het gevolg een groei van het gemeentefonds vanwege de koppeling aan de rijksuitgaven, verdeel-technische aanpassingen en een toevoeging van € 0,55 mln. voor de intensivering van het armoede- en schuldenbeleid.

Onderuitputtting op de rijksuitgaven
Het accres is gebaseerd op de budgetruimte die de verschillende ministeries hebben. Verrekening van het accres met de gemeenten vindt definitief plaats op basis van de jaarrekening van het rijk. Terugkijkend is telkenjare sprake van enige onderuitputting op de rijksuitgaven, behalve in 2013. In 2013 was er een lichte overschrijding van de rijksuitgaven. De verrekening over 2014 wordt in de meicirculaire 2015 opgenomen.

In onderstaand overzicht is het verloop vanaf 2005 tot nu opgenomen, waarbij in de jaren 2009 t/m 2011 op basis van een bestuursafspraak geen nacalculatie is toegepast.

Overzicht accressen en onderuitputting rijksuitgaven				
	Reëel Accres	Prijsontwikkeling	Totaal Accres	Onderuitputting rijksuitgaven
2005	0,9%	0,7%	1,6%	0,8 mln.
2006	1,9%	1,1%	3,0%	1,2 mln.
2007	2,8%	1,4%	4,2%	1,4 mln.
2008	4,3%	2,2%	6,5%	0,9 mln
2009	4,5%	1,4%	5,9%	n.v.t.
2010	0,0%	0,5%	0,5%	n.v.t.
2011	0,0%	0,0%	0,0%	n.v.t.
2012	-2,65%	1,25%	-1,43%	0,7 mln.
2013	-1,98%	1,54%	-0,44%	-0,2 mln.
2014	2,93%	0,75%	2,18%	n.t.b.

Risico's algemene uitkering gemeentefonds
Met ingang van 2012 is de groei van het gemeentefonds weer gekoppeld aan de ontwikkeling van de netto rijksuitgaven. Bijstelling van de accressen is een reëel risico. Hoewel recente uitkomsten van het CPB een positieve richting aanduiden en daarmee aanvullende rijksbezuinigingen niet direct worden verwacht, blijft het risico bestaan dat het accres in de toekomst lager uitvalt.
Er is een midden risicobedrag opgenomen van ca. € 1,9 mln. (1% structureel risico).
Een ander reëel risico betreft de verdeelsystematiek van de algemene uitkering. De werkelijk ontvangst via de algemene uitkering is mede afhankelijk van de ontwikkeling van de verdeelmaatstaven bij de andere gemeenten. De verwachte aanpassing van het verdeelstelsel zal ingaande 2015 en 2016 tot herverdeeleffecten leiden.
In de risicomatrix is voor het verdeelrisico een midden risicobedrag opgenomen van ca € 1,9 mln. (1% structureel risico).

Integratie- en decentralisatie-uitkeringen:
De stijging van de integratie- en decentralisatie-uitkeringen is mede het gevolg van enkele nieuwe (incidentele) uitkeringen (zie onderstaand overzicht).

Taakwijzigingen op grond van rijksregelgeving:
In 2014 hebben we twee integratie-uitkering en 18 decentralisatie-uitkeringen ontvangen. Ten opzichte van 2013 is er één integratie-uitkering en drie decentralisatie-uitkeringen bijgekomen en 4 decentralisatie-uitkeringen vervallen. Daarnaast zijn enkele uitkeringen qua hoogte gewijzigd. Het merendeel van de uitkeringen heeft een incidenteel karakter en betreft veelal een overheveling van specifieke rijksuitkeringen naar een decentralisatie-uitkering via het Gemeentefonds. Vanaf 2015 worden de rijksgelden voor de drie decentralisaties via een integratie-uitkering aan de gemeenten uitgekeerd.
In 2013 hebben wij de volgende integratie- en decentralisatie-uitkering ontvangen:

	2014	2013
Integratie-uitkeringen (bedragen x € 1 mln.)		
Wmo	11,15	10,25
Vergunningen, toezicht en handhaving	0,35	-
Decentralisatie-uitkeringen		
Beeldende kunst en vormgeving	0,15	0,15
Bodemsanering	0,33	0,33
Combinatiefuncties Brede school, sport en cultuur	0,47	0,47
Gezond in de stad	0,05	0,03
Zichtbare schakel / Wijkverpleegkundige	0,12	0,12
Homo-emancipatiebeleid (LHBT)	0,03	0,02
ISV	1,12	1,22
Jeugd	0,21	0,21
Uitvoeringskosten inburgering	-	0,09
Jeugdwerkloosheid	-	0,66
Maatschappelijke opvang	7,60	7,45
Versterking peuterspeelzalen	0,21	0,21
Veiligheidshuizen	0,22	0,22
Vrouwenopvang	3,41	3,41
Voorbereiding ESF-programma	-	0,10
Werkgeversdienstverlening	-	0,13
We can Young	0,02	0,02
Invoeringskosten Jeugdzorg	0,23	0,24
CJG (Centra voor jeugd en gezin)	2,83	2,82
Mantelzorg	0,04	-
Koopkracht tegemoetkoming	0,44	-
Implementatie participatiewet	0,10	-
Totaal	**29,08**	**28,26**

Rente-aftopping reserves en voorzieningen
Met ingang van 2014 is de rentetoerekening aan het eigen vermogen afgeschaft en daarmee ook de rente-aftopping op de reserves en voorzieningen. Het geheel van de rente-mutaties wordt vanaf 2014 onder de 'financiering' verantwoord.

Financiering
Voor de beleidsmatige verantwoording van de financiering verwijzen wij naar de verplichte paragraaf).

Deelnemingen
In dit programma wordt de algemene deelneming van de BNG verantwoord. De resultaten van de overige deelnemingen (o.a. Vitens, Attero, Enexis en ROVA) worden onder de betreffende programma's verantwoord. Het totaal overzicht van deelnemingen is te vinden in de verplichte paragraaf 3.

Stelposten
Onder de stelposten vallen o.a. de post incidenteel onvoorzien en de stelpost nog functioneel te ramen. Onder onderdeel B van de jaarrekening is de besteding van de post onvoorzien opgenomen.

Gemeentelijke belastingen
Onder deze categorie worden de volgende algemene dekkingsmiddelen verantwoord:
- OZB woningen en niet-woningen
- Precariobelasting
- Baatbelasting
- Toeristenbelasting
- Naheffingsaanslagen fiscalisering parkeerboetes

In de verplichte paragraaf 4 zijn de ontwikkelingen omtrent de gemeentelijke belastingen toegelicht.

Toezegging aan raad, vergoeding proceskosten
Per 1 januari 2015 is het besluit proceskosten bestuursrecht aangepast in die zin dat beoogd wordt de bovenmatige vergoeding voor no-cure-no-pay (ncnp) bureaus in WOZ-zaken een halt toe te roepen. De belangrijkste elementen in de voorstellen van de VNG waren een drempel van 10% voordat tot proceskostenvergoeding wordt overgegaan en beperking van de vergoedingen per punt en per hoorzitting. Geen van deze elementen zijn door de wetgever in de nieuwe wetgeving opgenomen.
De bedoeling van de wijziging is om meerdere bezwaren/zaken die door het NCNP bureau zijn ingediend gelijktijdig te behandelen zodat deze zaken/bezwaren als samenhangend kunnen worden aangemerkt zodat de hoogte van de proceskosten kan worden beperkt.
Tot 1 januari 2015 kon alleen sprake zijn van samenhangende zaken wanneer de bezwaren of beroepen nagenoeg gelijktijdig waren ingediend en nagenoeg identieke zaken betrof. Vanaf 1 januari 2015 beoogd de wetgever te bereiken dat van samenhangende zaken sprake is wanneer de bezwaren of beroepen gelijktijdig of nagenoeg gelijktijdig worden behandeld. Bij samenhangende zaken kan de vergoeding worden beperkt tot (bij gelijktijdige behandeling van 4 of minder bezwaren) 1 keer de vergoeding en (bij gelijktijdige behandeling van meer dan 4 bezwaren) 1,5 keer de vergoeding. De tweede eis dat de werkzaamheden van de rechtsbijstandverlener in elk van de zaken nagenoeg identiek zijn blijft gehandhaafd. De Hoge Raad heeft echter in 2004 al beslist dat werkzaamheden waarbij heffingsgrondslagen (WOZ-waarden) in het geding zijn, niet nagenoeg identiek zijn.
Zolang de Hoge Raad het standpunt herziet ontbeert de wijziging effectieve werking.
Bovendien is het de bedoeling dat de WOZ-waarde gaat gelden voor het Besluit huurprijzen woonruimte. De huurders van woningen krijgen dan belang bij een WOZ-beschikking. Dit zal een nieuw gat in de markt worden voor ncnp bureaus waartegen het aangepaste besluit proceskosten bestuursrecht geen dam opwerpt.
De verwachting is dan ook dat in de toekomst het aantal bezwaren door ncnp bureaus zeker niet gaat afnemen.
Afwikkeling van WOZ bezwaren wordt vanaf 01-01-2014 uitgevoerd door GBLT.

Financieel overzicht (bedragen x € 1.000)

	Vastgestelde begroting 2014		Begroting t/m raad 15-12-2014		Rekening 2014		Te verklaren verschil t.o.v. begroting 15-12-2014		
							-= nadeel; += voordeel		
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Saldo
Saldo van baten en lasten	2.735	187.836	2.614	187.596	2.811	186.877	-197	-720	-917
Reservemutaties	15.083	1.237	25.767	12.426	25.351	16.350	416	3.924	4.339
Gerealiseerd resultaat	17.818	189.074	28.382	200.022	28.163	203.226	219	3.204	3.423

Verschillen ten opzichte van de begroting inclusief begrotingswijzigingen (bedragen x € 1.000)

- = nadeel / + = voordeel	Lasten	Baten	Saldo baten en lasten	Storting reserve	Onttrekking reserve	Gerealiseerd resultaat
Uitkering gemeentefonds		18	18			18
Reserve verrekeningen				0	3.924	3.924
Uitvoering wet W.O.Z.	-115	1	-115			-115
Bel.OZB,precario, toeristenbel		-220	-220			-220
Invordering	-59		-59			-59
Deelnemingen algemeen		-11	-11			-11
Overige financiering	2	-346	-345			-345
Renteverrekening reserves				416		416
Stelposten	-361	-162	-524			-524
Onvoorziene uitgaven inc./str	337		337			337
Totaal	-197	-720	-917	416	3.924	3.423

Financiële verantwoording

Analyse afwijkingen > € 50.000 tussen begroting na wijziging en programmarekening 2014

Product	afwijking	I/D	Analyse
Reserve verrekeningen	3.924	I	Betreft een hogere onttrekking aan de algemene concernreserve dan geraamd i.v.m. het resultaat Vastgoed
Uitvoering wet WOZ	-115	I/D	Het nadeel wordt veroorzaakt doordat de vergoeding proceskosten bij GBLT veel hoger was dan begroot (€ 156.000). Ook de bijdrage aan GBLT valt iets negatief uit (€ 33.000). Dit wordt veroorzaakt door hogere inningskosten. Hier staat tegenover een voordeel op doorschuif BTW van GBLT (€ 47.000). Ook de kosten oude belastingjaren laat een voordeel zien (€ 27.000)
			Zie ook toelichting bij beleid over regelgeving vergoeding proceskosten.
Bel. OZB, precario, toeristenbelasting	-220	I	Het nadeel wordt veroorzaakt doordat in enkele bezwaarprocedures uitspraak is gedaan of de verwachting is dat n.a.v. recente jurisprudentie meerjarig de WOZ waarde verlaagd dient te worden van enkele grote objecten. Het belastingjaar 2014 laat een voordeel zien.
Invordering	-59	I/D	We merken nog steeds dat het economisch nog niet goed gaat in Nederland. Ondanks de eerste positieve geluiden is het bedrag dat niet ingevorderd kan worden door faillissement en schuldsanering hoger dan begroot.
Overige financiering/	-345	I	Deze twee posten moeten in combinatie met elkaar gezien worden en leiden tot een positief treasuryresultaat van € 71.000. Het belangrijkste feit is dat de rente lager was.
renteverrekening reserves	416		
Stelposten	-524	I	Het nadeel op de stelposten wordt grotendeels gecompenseerd door voordelen op andere programma's. De onder de baten genoemde € 162.000 betreft een eenmalig tekort op de bedrijfsvoeringbezuiniging en wordt gedekt via het implementatiebudget (programma 16). Onder de lastenkant is een bijdrage in de kosten van de waterschapverkiezingen geraamd, deze kosten worden in 2015 gemaakt (programma 16).
Onvoorziene uitgaven	337	I	Het beroep op de post onvoorzien (begroot op € 0,5 mln.) is beperkt gebleven tot ruim € 0,1 mln. (voor een specificatie verwijzen wij naar het afzonderlijk overzicht in paragraaf 3.5).

Bedragen x € 1.000

De genoemde verschillen passen binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders.
I = incidenteel verschil, D = verschil met doorwerking naar latere jaren (structureel of meerjarig incidenteel)
- = nadeel, + = voordeel

Financiële structuur lasten en baten bestaand beleid (x € 1.000)

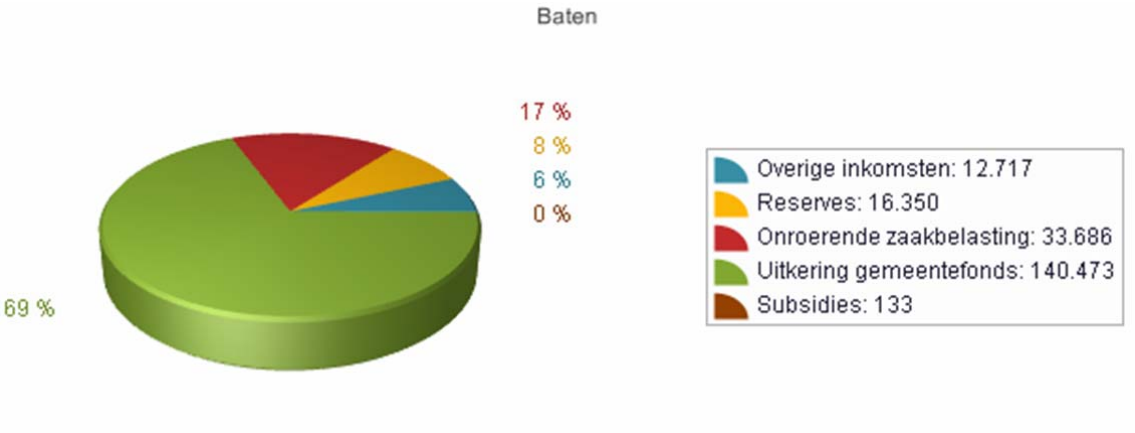

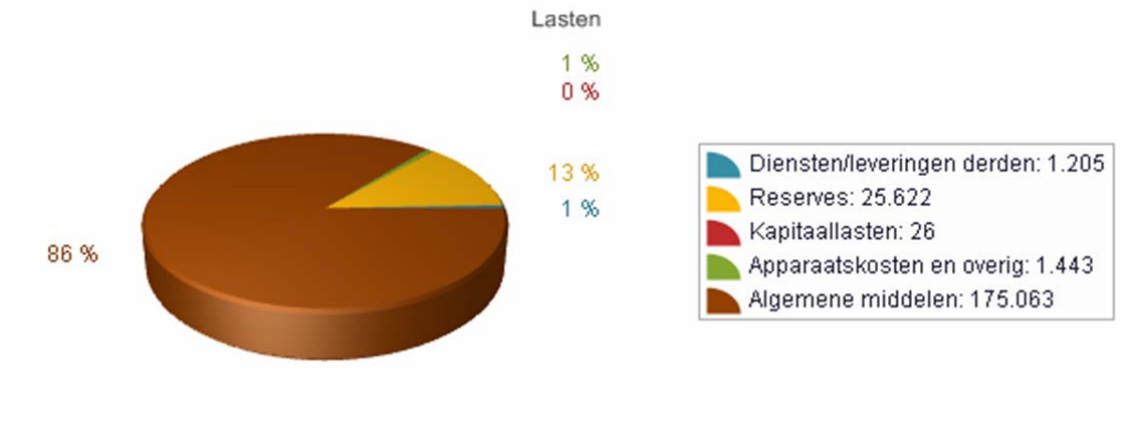

Verplichte paragrafen

Paragraaf 1 Kapitaalgoederen

Inleiding

Met het onderhoud van kapitaalgoederen in de openbare ruimte is een omvangrijk deel van de begroting gemoeid. In deze paragraaf is per onderdeel aangegeven vanuit welk beleidskader wordt gewerkt, wat de stand van zaken is, wat de financiële consequenties en resultaten zijn en wat de actuele risico inschatting is. Deze onderdelen zijn:

- wegen
- riolering
- infrastructurele kunstwerken
- water
- groen
- speelvoorzieningen
- straatmeubilair
- buitensport accommodaties
- onderwijsgebouwen
- verhuurde panden Vastgoed inclusief panden t.b.v. huisvesting gemeentelijk personeel

Openbare ruimte
Het algemene beleidskader voor wegen, riolering, infrastructurele kunstwerken, water, groen en speelvoorzieningen wordt geactualiseerd. De BOR-systematiek wordt vervangen door een nieuwe visie op het beheer en gebruik van de openbare ruimte. De vastgestelde nieuwe beheerprincipes zijn:

- beheren doen we samen (burgers, partijen en gemeente)
- beheren doen we toekomstbestendig (duurzaam gericht op de toekomst)
- beheren doen we op maat (we gaan differentiëren)

Sinds 1 juli 2012 maakt de afdeling uitvoering van de Gemeente Zwolle onderdeel uit van de ROVA. Vanaf 1 januari 2013 is het groenonderhoud uitbesteed aan ROVA. De gewenste kwaliteit van het groen ligt vast in de productbladen beheer openbare ruimte ROVA – Gemeente Zwolle.

Voor extra financiële informatie (inclusief verklaring voor verschillen van baten en lasten) dan wel inhoudelijke toelichting op productniveau wordt verwezen naar programma 9.

Wegen
Om het beschikbare budget voor wegenonderhoud zo efficiënt mogelijk uit te geven is de kadernota “Onderhoud wegen” vastgesteld. De prioritering uit deze nota wordt, samen met de uitkomsten van het wegbeheersysteem (o.a. de weginspecties), gebruikt voor de programmering van het wegonderhoud

Beleidskader	De kadernota onderhoud wegen d.d. 2005
Financiën	In 2014 is voor Wegen een bedrag van € 187.000 geïnvesteerd. Tevens was een budget voor beheer en onderhoud beschikbaar van € 6.150.000 (incl. kapitaallasten). De werkelijke lasten bedroegen € 6.401.000.
Stand van zaken	Het wegonderhoud is uitgevoerd op basis van de prioritering in de kadernota wegen, de uitkomsten van het wegenbeheersysteem en de beschikbare middelen. Aangepakt zijn o.a.: Hasselterweg, Hermelenweg, Zwartewaterallee, Kleine Veerweg, Meppelerstraatweg, Oude Meppelerweg, IJsselallee, Schuttevaerkade, Brinkhoekweg, Harculosepad, Het Engelse Werk, Oldeneelweg, Oude Dalfserweg, Haersterveerweg, Fietspaden 2014: Kerkepad, Van der Capellenstraat, Nieuwe Deventerweg, Weidesteenlaan, Molenkampsweg, ijromenpad, Grenspad, Radenpad, Van der Heijdenpad, De Mars, Bonepad, Campus, Primulapad, Bachlaan, Middelweg
Actuele risico inschatting	Als wegbeheerder zijn wij – voor onze wegen - aansprakelijk voor schade ontstaan als gevolg van gebreken aan de weg. Dit is uitgewerkt in de paragraaf weerstandsvermogen. De veiligheid van de weggebruikers is (in principe) niet in het geding. Er is een klein risico met betrekking tot het voldoen aan de veiligheid, omdat onveilige situaties ons niet altijd bekend zijn. Zodra we dit weten wordt het direct verholpen. Wel staat het budget voor wegbeheer onder druk. Doordat toekomstig beheer van staduitbreiding sinds de aanleg van Zwolle-Zuid goed is geregeld, hebben we problemen in de bestaande stad (grotendeels) kunnen verhelpen uit de groei van het budget door de stadsuitbreiding. De stagnerende groei door de economische situatie kan in deze tot risico’s leiden.
Risicoverantwoording	Al in 2013 zijn we geconfronteerd met sneller slijtende zeer stille asfalt deklagen. Voor vervangen van de deklaag Hasselterweg is in 2014 extra budget toegekend. In 2014 hebben zich geen calamiteiten met persoonlijk letsel voorgedaan die het gevolg waren van verwijtbaar achterstallig beheer en onderhoud van wegen.

Riolering

Beleidskader	Het gemeentelijk rioleringsplan 2011 - 2015 (GRP). Dit geeft aan hoe wij invulling geven aan onze wettelijke zorgplichten (Waterwet) voor het inzamelen en transporteren van afvalwater, afstromend hemelwater en grondwater.
Financiën	In 2014 is voor riolering een bedrag van € 162.000 geïnvesteerd. Tevens was een budget voor beheer en onderhoud beschikbaar van € 6.754.000 (incl. kapitaallasten). De werkelijke lasten bedroegen € 6.826.000.
Stand van zaken	Om de uitgaven van onderhoud, energiekosten, adviezen, verbetermaatregelen en kapitaallasten te dekken wordt rioolheffing geheven. De opbrengst van de rioolheffing en de overige inkomsten (bijdragen derden) dekken de uitgaven 100%. Om sterke schommelingen in de hoogte van de jaarlijks vast te stellen rioolheffing op te vangen, maken wij sinds 1996 gebruik van de egalisatiereserve tarieven rioleringen. De financiering van de aanleg van riolering in nieuw te ontwikkelen woon- en werkgebieden vindt geheel plaats via de grondexploitatie. Er is geen achterstallig onderhoud. Het rioolstelsel heeft naar verwachting gefunctioneerd. Uitgangspunt bij uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) is dat de uitgaven kostendekkend zijn. De egalisatiereserve is positief, zodat wij een onvoorziene tegenvaller op kunnen vangen. Er vindt een onttrekking plaats vanuit de egalisatiereserve tot de ondergrens van € 1 mln is bereikt. Voor wat betreft de tariefontwikkeling in 2014 en de egalisatiereserve wordt verwezen naar de tarievennota 2014.
Actuele risico inschatting	Geen risico's.
Risicoverantwoording	In 2014 heeft zeer beperkte rioolvervanging (ca. 125m1) plaatsgevonden en is ca. 215 m1 riool gerelined. Ook is een oud gemetseld toogriool (1,20x1,50) tussen de Kerkstraat en Diezerstraat van een nieuwe binnenbekleding voorzien.

Infrastructurele kunstwerken

Dit betreft bruggen, tunnels, kades, havens, sluizen, remmingswerken en waterkeringen. Planning en uitvoering zijn gericht op het voorkomen van gevaarlijke situaties. Hiervoor worden de kunstwerken elke 2 jaar geïnspecteerd

Beleidskader	De kunstwerken zijn conform planning geïnspecteerd.
Financiën	In 2014 is voor Infrastructurele Kunstwerken een bedrag van € 648.000 geïnvesteerd. Tevens was een budget voor beheer en onderhoud beschikbaar van € 1.491.000 (incl. kapitaallasten). De werkelijke lasten bedroegen € 1.502.000.
Stand van zaken	
Actuele risico inschatting	Geen risico's.
Risicoverantwoording	In 2014 hebben zich geen calamiteiten voorgedaan.

Water

Het gaat hier om watergangen, sloten, bermen, bermsloten en beschoeiingen.

Beleidskader	Grasbeheer 2008 – 2017 (voor de natte graslandjes en oevers). De snijschouw ligt vast in de maaibestekken.
Financiën	In 2014 is voor Water een bedrag van € 246.000 geïnvesteerd. Tevens was een budget voor beheer en onderhoud beschikbaar van € 995.000 (incl. kapitaallasten). De werkelijke lasten bedroegen € 1.250.000.
Stand van zaken	• Op de meeste Zwolse watergangen en sloten wordt de zogenaamde snijschouw uitgevoerd. • Het technische onderhoud van beschoeiingen e.d. gebeurt op basis van "Zwolse kennis en ervaring". We inspecteren minimaal eens in de 2 jaar. De nadruk van de inspecties ligt op de aspecten heel, veilig en stabiliteit. De inspecteur noteert de geconstateerde "schade" en in overleg met de beheeradviseur worden de schades beoordeeld en maatregelen vastgesteld. De veiligheid en stabiliteit bepalen de prioriteit van de maatregel(en).
Actuele risico inschatting	Geen risico's
Risicoverantwoording	Er hebben zich geen calamiteiten voorgedaan

Groen

Beleidskader	• De bomenverordening 2013 inclusief Groene Kaart. • De lijst Bijzondere Bomen 2013 • Het renovatieplan Licht op Groen, d.d. 2002. • De nota Binnenstadsparken Zwolle, d.d. 1999. • Het Groenbeleidsplan (GBP) 1998 – 2010 d.d. 1998.
Financiën	In 2014 is voor Groen een bedrag van € 47.000 geïnvesteerd. Tevens was een budget voor beheer en onderhoud beschikbaar van € 6.027.000 (incl. kapitaallasten). De werkelijke lasten bedroegen € 6.122.000.
Stand van zaken	Alle 'groeninformatie' staat in het digitale groenbeheerssysteem (Mi2 groen/XEIZ) en is opgenomen in Geopoort. Zo is al het groen in Zwolle inzichtelijk en met een interne raadpleegfunctie opvraagbaar. In 2014 is overgeschakeld naar een nieuw beheersysteem (Obsurv). Iepen en kastanjebomen worden gecontroleerd. Zieke iepen worden direct verwijderd en vervangen. De ± 12.000 risicobomen worden om de 2 jaar geïnspecteerd; de 800 "echte" risicobomen worden elk jaar gecontroleerd aan de hand van de VTA keuring (Visual Tree Assessment). Afhankelijk van de uitkomsten van de VTA inspectie worden maatregelen getroffen.
Actuele risico inschatting	De afgelopen jaren worden we door de klimaatverandering steeds vaker geconfronteerd met boomziektes en stormschade. Daarnaast is er nog sprake van achterstallig onderhoud. Boomziektes en –plagen: • Iepen, kastanjebomen en risicobomen worden gecontroleerd. Vanwege kans op infectie van gezonde bomen worden zieke iepen direct verwijderd en vervangen. Wat de kastanjeziekte betreft worden er preventieve maatregelen genomen. Dode kastanjes worden verwijderd en vervangen. De potentiële risicobomen, circa 12.000 stuks, worden om de 2 jaar geïnspecteerd; de "echte" risicobomen, circa 800 stuks, worden elk jaar gecontroleerd. • De eikenprocessierups heeft in 2014 een enorme toename laten zien. Hierdoor zijn de kosten 60% hoger uitgevallen dan begroot. Direct optreden is noodzakelijk vanwege de gezondheidsrisico's voor onze burgers. In 2015 wordt met regiogemeenten en de GGD gezocht naar een gecoördineerde aanpak. • Overlast door de spinselmot is in 2014 verder gedaald. • De essentakkensterfte, is voor het eerst gesignaleerd in Zwolle in 2012 en breidt zich verder uit. De verwachting is dat de ziekte er toe leidt dat op lange termijn een groot deel van de essen moet worden vervangen. • Bovendien neemt overlast door "lekkende bomen" toe. Door warmere zomers, hebben bomen meer last van luizen, die daardoor vaker hinderlijk gaan "druipen". Naast lindes geven sinds 2012 ook andere boomsoorten deze overlast. Stormschade: Stormschade wordt veelal veroorzaakt door bomen, die in hun val hun omgeving beschadigen. Het blad blijft tegenwoordig langer aan de bomen, waardoor deze langere tijd gevoelig zijn voor stevige stormen (een boom zonder blad kan veel meer wind verdragen). Bovendien vinden meer stormen plaats in de periode dat de bomen nog bladdragend zijn. In 2014 heeft zich geen stormschade voorgedaan. Achterstallig onderhoud: In 2002 is de kwaliteit van de heesters en bomen in de stad geïnventariseerd. Daaruit bleek dat 20% van alle heesters en bomen onder basis kwaliteit is (achterstallig onderhoud hebben). Met het renovatieplan "Licht op Groen" 2002 – 2020 zijn we inmiddels over de helft met het wegwerken van het achterstallige onderhoud.
Risicoverantwoording	

Speelvoorzieningen

Regulier beheer en onderhoud van de Zwolse speelplekken. In het voorjaar worden alle speeltoestellen geïnspecteerd door een onafhankelijk bureau. Op grond van de uitkomsten van de inspectie vindt reparatie of vervanging plaats. Er kunnen onaangekondigde controles op veiligheid worden uitgevoerd door de Voedsel en Waren Autoriteit (VWA).

Beleidskader	• De Nota Speelruimte in Zwolle d.d. 2000, geactualiseerd in 2010 voor natuurspeelplaatsen. • Speelruimtekaarten tot 12 jaar d.d. 2004. • Het Besluit Veiligheid Attractie- en speeltoestellen; sinds maart 1997 van kracht.
Financiën	In 2014 is voor spelen een bedrag van € 360.000 geïnvesteerd. Tevens was een budget voor beheer en onderhoud beschikbaar van € 594.000 (incl. kapitaallasten). De werkelijke lasten bedroegen € 599.000.
Stand van zaken	Beheer en onderhoud is uitgevoerd, alle Zwolse speelplekken zijn veilig.
Actuele risico inschatting	Geen risico's
Risicoverantwoording	Er zijn geen gevaarlijke situaties aangetroffen

Straatmeubilair (gaat vooral om openbare verlichting (ovl) en verkeersregel-installaties (vri's))
Om het openbare leven bij duisternis zo veilig en leefbaar mogelijk te maken, hebben en onderhouden we openbare verlichting (ovl). Deze is veilig, energiezuinig en duurzaam; (visuele) neveneffecten voor mens, dier en plant blijven tot een minimum beperkt. Bij de vervanging houden we rekening met de landelijke en Europese richtlijnen voor openbare verlichting.

Beleidskader	In de informatienota aan de raad van 11/12/ 2012 staat de visie op openbare verlichting en de aanpak voor (grootschalige) vervanging openbare verlichting
Financiën	In 2014 is voor straatmeubilair een bedrag van € 571.000 geïnvesteerd. Tevens was een budget voor beheer en onderhoud beschikbaar van € 2.658.000 (incl. kapitaallasten). De werkelijke lasten bedroegen € 2.645.000
Stand van zaken	De verkeersregelinstallaties (vri's) moeten betrouwbaar zijn, daarvoor worden ze jaarlijks geïnspecteerd op technisch functioneren. Daarnaast worden ze twee keer per jaar visueel gecontroleerd. In 2013 is bij de PPN 2014-2017 nav de visie op openbare verlichting de ombouw naar LED vastgesteld (voor 4 jaar). Het gebiedsgerichte uitvoeringsplan is vastgesteld. Uitvoering is gestart in 2014. Ittersummerlanden is de verlichting omgebouwd van SOX naar dimbare LED. In Westenholte is de SOX-lamp vervangen door LED-oplossing. De 1e fase van de vervangings van masten en armaturen is aanbesteed en opgedragen; uitvoering is in januari 2015 gestart. Er zijn 3 vri's vervangen.
Actuele risico inschatting	Tot nu toe vervingen we met het bestaande budget voor openbare verlichting circa 100 slechte masten en armaturen per jaar. Met als risico dat we over een aantal jaren geconfronteerd zouden worden met grote uitval en hoge kosten (kapitaalvernietiging en mogelijke sociale en verkeersonveiligheid). Omdat dat onwenselijk is, is in de PPN 2014 - 2017 budget beschikbaar gesteld voor grootschalige vervanging en ombouw naar LED. Hiermee wordt het risico op niet functionerende verlichting sterk verminderd. Voor het betrouwbaar houden van de vri's is het nodig jaarlijks minimaal 3 vri's te vervangen. Er zijn 65 verkeersregelinstallaties (vri's). De gemiddelde levensduur is 15 jaar. Door jaarlijks minimaal 3 vri's te vervangen, blijft het areaal up to date en betrouwbaar. Vervanging geschiedt op basis van leeftijd, functioneren, betrouwbaarheid en eventuele (geplande) reconstructies.
Risicoverantwoording	Er hebben zich geen calamiteiten voorgedaan.

Buitensport accommodaties

Jaarlijks cultuurtechnisch onderhoud buitensportaccommodaties

Beleidskader	Het onderhoud op de buitensportaccommodaties vindt plaats op basis van jaarplannen. De uitvoering van deze plannen wordt gedekt door structureel geld. Op basis van analyse van voorgaand jaar wordt het nieuwe jaarplan gemaakt (waarbij kleine accentverschuivingen mogelijk zijn).
Financiën	In 2014 bedroeg het budget € 915.000 (werkelijke kosten € 918.000)
Stand van zaken	Enkele jaren geleden is de prijs kwaliteitsverhouding onderzocht en de uitkomsten hiervan waren goed. Daarnaast worden bij bepaalde accommodaties periodieke keuringen uitgevoerd op basis van NOC/NSF normen.
Actuele risico inschatting	Geen risico's.
Risicoverantwoording	

Periodiek cultuurtechnisch onderhoud buitensportaccommodaties

Beleidskader	Dit onderdeel heeft betrekking op renovatie van sportvelden. De gemeente beschikt over 33 natuurgras sportvelden. Ieder jaar wordt in ieder geval 1 sportveld gerenoveerd. De technische levensduur bedraagt gemiddeld ongeveer 20 jaar.
Financiën	Budget 2014 € 35.947, werkelijke kosten 2014 € 35.947 (dat wil zeggen een deel á € 25.947 is in reserve gestort voor opdracht EC)
Stand van zaken	Op de meeste accommodaties zijn de NOC/NSF kwaliteitseisen van toepassing.
Actuele risico inschatting	Geen risico's.
Risicoverantwoording	

Dagelijks bouwkundig onderhoud buitensportaccommodaties

Beleidskader	De verenigingen krijgen een jaarlijkse bijdrage per kleedkamer op basis van het stichtingsjaar waarvoor de vereniging geacht wordt het klein dagelijks onderhoud uit te voeren. Streven is om dit jaarlijks te schouwen en de verenigingen ook aan te spreken op de voor hen uit te voeren werkzaamheden, omdat deze van invloed kunnen zijn op het groot onderhoud (zie hieronder).
Financiën	In 2014 was er een budget van € 88.395, werkelijke uitgaven € 87.345.
Stand van zaken	Jaarlijkse schouwen.
Actuele risico inschatting	Geen risico's.
Risicoverantwoording	

Periodiek bouwkundig onderhoud buitensportaccommodaties

Beleidskader	Voor het groot onderhoud aan de kleedkamers is een meerjarenonderhoudsplan opgesteld dat jaarlijks wordt geactualiseerd. Jaarlijks wordt de Meerjaren Onderhoud Planning (MOP) beoordeeld en noodzakelijke werkzaamheden in overleg en afstemming met de verenigingen uitgevoerd.
Financiën	Bedrag fluctueert van jaar tot jaar. In de reserve sportaccommodaties (bijlageboek) zijn de financiële gevolgen meerjarig vertaald.
Stand van zaken	Jaarlijkse uitvoering van werkzaamheden op basis van MOP.
Actuele risico inschatting	Geen risico's.
Risicoverantwoording	

Renovatie openluchtbad

Beleidskader	In 2009 is er een renovatieplan voor het Openluchtbad opgesteld. Het voorlopig ontwerp is begin 2010 afgerond. Een subsidieaanvraag bij het Rijk is begin 2011 afgewezen. Een aanvraag voor Provinciale subsidie is gehonoreerd tot een bedrag van ruim € 2,7 mln. Gevoegd bij de gemeentelijke bijdrage van € 2,7 mln. kan er uitvoering worden gegeven aan een optimale renovatie en restauratie van het Openluchtbad. De werkzaamheden zijn gestart in het najaar van 2011 en zijn grotendeels afgerond voor het zwemseizoen 2012. De winterperiode van 2012-2013 zijn de nog openstaande werkzaamheden uitgevoerd.
Financiën	De renovatie heeft uiteindelijk tot een tekort geleid van circa € 23.000 ten opzichte van de beschikbare middelen. Begin 2014 zijn de laatste kosten gemaakt.
Stand van zaken	Na het zwemseizoen 2013 is de coating opnieuw aangebracht. Deze kosten zijn verhaald op de verzekering.
Actuele risico inschatting	Op basis van een nog op te stellen MOP zullen de noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden in kaart worden gebracht. Hiervoor zijn nog geen middelen gereserveerd in de gemeentelijke (sport)begroting.
Risicoverantwoording	

Onderwijsgebouwen

Beleidskader	Vanuit de onderwijsregelgeving zijn de schoolbesturen verantwoordelijk voor het gehele gebouwonderhoud van hun scholen. De schoolbesturen voor het primair en speciaal onderwijs kunnen echter voor de bekostiging van het “buitenkantonderhoud” een aanvraag indienen bij de gemeente volgens een in de Verordening Onderwijshuisvesting neergelegde aanvraagprocedure. De besturen van scholen voor voortgezet onderwijs zijn sinds 2005 geheel financieel verantwoordelijk voor de bekostiging van het gebouwonderhoud. Per 2005 zijn de desbetreffende middelen van de gemeente door het rijk verlegd naar de schoolbesturen. Volledigheidshalve merken wij op dat per januari 2015 een wetswijziging in werking is getreden, op basis waarvan de schoolbesturen voor het primair en speciaal onderwijs ook, net als de besturen voor het voortgezet onderwijs, in financiële zin volledig verantwoordelijk worden voor het totale gebouwonderhoud. De financiële middelen voor “buitenkantonderhoud” gaan dan niet meer via de uitkering Gemeentefonds naar de gemeente, maar rechtstreeks van het rijk naar de schoolbesturen.
Financiën	De in het financiële meerjarenbeleid voor onderwijshuisvesting opgenomen bedragen t.b.v. bekostiging van aanvragen van schoolbesturen voor ‘buitenkantonderhoud’ zijn m.i.v. 2011 gebaseerd op een Meerjaren Onderhoud Planning (MOP) dat per schoollocatie door het Expertisecentrum van de gemeente Zwolle in nauwe samenwerking met de schoolbesturen van het primair en speciaal onderwijs is opgesteld. Deze MOP wordt voor alle schoolgebouwen centraal door het Expertisecentrum beheerd en bewaakt. Door een dergelijke centrale afstemming wordt bereikt dat op gelijkwaardige wijze de behoefte aan onderhoud wordt gedefinieerd en per schoollocatie wordt bewaakt. Daarmee ontstaat inzicht in de financiële consequenties voor zowel het “binnenkantonderhoud” (schoolbesturen) en het “buitenkantonderhoud” (gemeente). De kosten die tot 1 januari 2015 voor rekening van de gemeente komen worden gedekt middels de via de PPN 2011 en de PPN 2012 verkregen middelen, bedoeld om de MOP op zowel financieel als (bouw)technisch verantwoorde wijze te kunnen uitvoeren.
Stand van zaken	
Actuele risico inschatting	Geen risico’s
Risicoverantwoording	

Verhuurde panden Vastgoed inclusief panden t.b.v. huisvesting gemeentelijk personeel

Beleidskader	De Nota Vastgoedmanagement is in november 2013 door de gemeenteraad vastgesteld. In deze Nota is aangegeven op welke wijze de gemeente het beheer en de exploitatie van haar vastgoedportefeuille vorm geeft. Op het vlak van technisch beheer stelt de gemeente voor al haar eigen vastgoedeigendommen meerjaren onderhoudsplannen (MOP) op. In een dergelijk plan wordt voor een periode van tien jaar aangegeven welke onderhoudsmaatregelen (bouwkundig en installatietechnisch) wanneer noodzakelijk zijn om een gebouw op een voldoende tot goed onderhoudsniveau te houden en wat deze maatregelen kosten. Ter actualisatie van de MOP's worden alle gebouwen in een periode van drie jaar geschouwd. Anders gezegd: elk gebouw wordt eenmaal per drie jaar intensief onderzocht. Eventuele gebreken die hierbij aan het licht komen worden meegenomen in de aanpassing van een MOP. Bij verhuur van een gebouw maakt de gemeente als verhuurder afspraken met de huurder over de taak- en verantwoordelijkheidsverdeling aangaande het onderhoud tussen beide partijen. Grofweg kan de volgende verdeling worden gemaakt: verhuurder is verantwoordelijk voor het planbaar onderhoud aan een gebouw, huurder voor de gehele binnenzijde van het gebouw c.q. het klein/dagelijks onderhoud. Gedegen onderhoud is noodzakelijk om de kwaliteit van een gebouw op peil te houden. Een gebouw met een goede staat van onderhoud vertegenwoordigt een hogere huur- of verkoopwaarde dan een pand met een slechte onderhoudsstaat. Jaarlijks wordt naast het dagelijks onderhoud, het planbaar onderhoud behorende bij een jaarschijf, opgedragen aan het Expertisecentrum van de gemeente, die circa 90% van de uit te voeren werkzaamheden uitbesteed conform het gemeentelijk aanbestedingsbeleid. Alle gebouwen in bezit van onze gemeente, zijn verzekerd door middel van een Uitgebreide Gevaren Verzekering (UGV).
Financiën	Het jaarlijks beschikbare budget voor zowel het dagelijks onderhoud als het planbare méérjaren onderhoud staat al enige tijd onder druk. Een eerste analyse wijst uit dat de disbalans tussen de te verwachten onderhoudskosten en -budgetten vanaf circa 2018 resulteert in een negatieve onderhoudsreserve. Bij de eerste Meerjaren Prognose Gebouwen (MPG) in 2015 wordt de analyse geactualiseerd.
Stand van zaken	• verhuurde panden: In 2014 is een budget beschikbaar gesteld ten behoeve van de uitvoer van de MOP van € 2.600.000. Van dit budget is € 1.700.000 aan werkzaamheden ten uitvoer gebracht in 2014. Een deel groot , circa € 400.000, is “overgelopen” naar 2015. Dit betreft werkzaamheden welke wel in opdracht zijn gegeven, maar niet meer in 2014 afgerond konden worden. Een bedrag van nog eens € 400.000 is “on hold” gezet. Om strategische reden worden deze werkzaamheden vooralsnog niet uitgevoerd (bijvoorbeeld mogelijke verkoop van panden). Een bedrag van € 100.000 blijkt na nader onderzoek niet uitgevoerd te hoeven worden. Tot slot is er € 100.000 op het onderhoud bespaard als gevolg van BTW- en inkoopvoordeel. • gemeentelijke huisvesting: In 2014 is ca. € 680.000,- beschikbaar gesteld ten behoeve van de uitvoer van de MOP. Van dit budget is € 115.000 aan onderhoudswerkzaamheden verricht en € 565.000 ten behoeve van verduurzamingmaatregelen aan het Stadhuis en Stadskantoor.
Actuele risico inschatting	Op dit moment is er geen sprake van actuele risico’s binnen het onderhoudsmanagement in de periode 2014 - 2017. De toenemende leegstand en lagere huurniveaus resulteren wel in een lager financieel resultaat op de portefeuille “verhuurde panden”. Het resultaat wordt structureel gemonitord in de MPG.
Risicoverantwoording	

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding
Deze paragraaf bevat de inventarisatie van de weerstandscapaciteit, alsmede van de risico's die de gemeente loopt. Op basis van beide inventarisaties wordt aan het eind van de paragraaf het weerstandsvermogen beoordeeld.
De beleidskaders voor het risicomanagement, de te hanteren uitgangspunten bij het samenstellen van de risicomatrix en de kaders voor het beoordelen van het weerstandsvermogen – en dan in het bijzonder de hoogte van de algemene concernreserve- zijn vastgelegd in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement.
Conform de door de raad vastgestelde beleidskaders heeft een calculatie plaatsgevonden van de geïnventariseerde risico´s met maart 2015 als peilmaand. De volledige becijfering –in de vorm van een risicomatrix – alsmede achterliggende informatie bij een aantal risicoposten liggen vertrouwelijk ter inzage. Aan het eind van deze paragraaf geven wij een cijfermatig totaalbeeld van de uitkomsten en relateren we deze aan de berekende aanwezige weerstandscapaciteit in de vorm van beschikbare weerstandsreserveringen en aanwezige weerstandscapaciteit binnen de stelposten onvoorzien van projectkredieten.

Deze paragraaf gaat niet in op het gevoerde risicomanagement (voorkomen, minimaliseren, beheersen van risico's). Bij diverse programma's en in de onderliggende raadstukken is hieraan aandacht besteed.

Weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen, waarover de gemeente beschikt om niet begrote financiële tegenvallers - incidenteel of structureel - op te vangen. Evenals die tegenvallers kan ook de weerstandscapaciteit worden onderverdeeld in incidenteel en structureel. Incidentele weerstandscapaciteit is aanwezig in de vorm van begrotingsposten voor onvoorzien en aanwezige reserves met een weerstandsfunctie. Structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken. Het gaat dan - naast de mogelijkheid van herschikking binnen bestaande budgetten - om de onbenutte belasting- en heffingscapaciteit van de gemeente.

Weerstandscapaciteit gemeente Zwolle (bedragen x € 1.000)

Weerstandscapaciteit exploitatie	Structureel beschikbaar eind 2014	Structureel begroot voor 2015	Incidenteel beschikbaar Eind 2014	Incidenteel begroot voor 2015
Onbenutte ozb ruimte	pm	pm		
Onbenutte ruimte leges/heffingen	1.012	711		
Post onvoorzien			337	500
Weerstandsreserveringen eind 2014/begroting 2015				
50% stelposten onvoorzien binnen projectkredieten			0	0
Eindstanden 2014/ standen begroting weerstandsreserves			21.200	20.900
Risico's Sociaal Domein			5.900	3.750
Extra weerstandsvermogen voor concrete tegenvallers				5.500
Totalen	1.012	711	27.437	30.650

Toelichting op de weerstandscapaciteit

Onroerende-zaakbelasting (OZB)
Voor wat betreft de OZB is het bepalen van de hoogte van de OZB tarieven sinds 2008 weer volledig een gemeentelijke verantwoordelijkheid. Wel is het zo dat de macro-ontwikkeling van de OZB opbrengst voor het totaal van de gemeente gebonden is aan een door het rijk jaarlijks bepaald percentage.

Leges en andere heffingen
Voor zover de hoogte van leges en andere heffingen niet gebonden is aan landelijk vastgestelde tarieven, is het beleid zoveel mogelijk gericht op 100% kostendekking. Zowel bedrijfseconomische factoren (vraaguitval) als draagvlak (relatieve hoogte tarieven in vergelijking tot andere gemeenten) en beleidsinhoudelijke argumenten geven in de praktijk een begrenzing aan het volledig benutten van de aanwezige onbenutte capaciteit. In de begroting 2015 is de onbenutte capaciteit € 711.000, als volgt te specificeren:

Onbenutte capaciteit	
Leges omgevingsvergunningen	€ 260.000
Leges juridische zaken/veiligheid	€ 98.000
Begraafplaatsrechten	€ 270.00
Havengelden	€ 52.000
Marktgelden	€ 31.000

Voor wat betreft de afvalstoffenheffing en de rioolheffing is de niet benutte heffingscapaciteit, die wordt gecompenseerd door een beroep op egalisatiereserves, niet meegeteld. Bij benutting van de resterende capaciteit zal de meeropbrengst immers tot hetzelfde bedrag gepaard gaan met een afname van de bijdrage uit de egalisatiereserves.

Onvoorziene uitgaven
Jaarlijks wordt in de begroting een post opgenomen van € 500.000 voor incidentele onvoorziene uitgaven die zich kunnen voordoen bij de begrotingsuitvoering.

De posten onvoorzien binnen projectkredieten worden vanaf eind 2014 niet meer gezien als algemene weerstandscapaciteit voor projecten aangemerkt, vanwege het niet liquide kunnen maken van deze posten.

Weerstandsreserveringen
De beschikbare weerstandscapaciteit is geconcentreerd in de algemene concernreserve. Waarbij voor de risico's in het sociaal domein, vanwege de nieuwe taken, de eerste drie jaar een aparte risicoreserve aanhouden wordt. Dit betekent dat de huidige weerstandsreserves WWB en Wmo zijn vervallen (begrotingsbesluit 2015) en de risico's hiervan zijn onder de algemene concernreserve respectievelijk reserve sociaal domein mee worden genomen.
Op basis van de actuele risicoberekening houden wij € 10 mln. aan in de algemene concernreserve en € 5,9 mln. in de risicoreserve sociaal domein.
In de lijn met de MPV wordt de reservering binnen de algemene concernreserve verhoogd tot € 11,2 mln.
Daarnaast betreft € 0,5 mln. de reguliere post onvoorzien.
Zoals blijkt uit bovenstaande tabel hebben wij een totale incidentele weerstandsbuffer van. € 27,4 mln. direct gerelateerd is aan de in maart 2015 uitgevoerde risicocalculatie .

Risico´s
In deze paragraaf zijn de risico's weergegeven conform de methodiek, zoals die al een aantal jaren wordt gehanteerd.
In onderstaande opsomming wordt, indien van toepassing, ook nader ingegaan op risico's samenhangend met de economische crisis.

Niet alle risico's zijn relevant voor het weerstandsvermogen. In dit kader gaat het om substantiële risico's met een kans op financieel verlies dat niet of niet goed meetbaar is en waarvoor geen verzekering kan worden afgesloten of anderszins een voorziening kan worden getroffen.
Voor de inventarisatie van de risico's hanteren wij de volgende onderverdeling:
A. Algemene en specifieke uitgavenrisico´s
B. Algemene en specifieke opbrengstrisico´s
C. Open eind risico´s
D. Schadeclaims
E. Verstrekte geldleningen, garantstellingen en deelnemingen
F. Verzekeringsrisico´s
G. Risico´s vergunningverlening
H. Risico´s grondexploitaties
I. Overige risicoposten
J. Algemene reserve risico's Sociaal Domein

Voor de posten die zijn vermeld onder A t/m E zijn in de vertrouwelijke risicomatrix concrete risicobedragen opgenomen met een taxatie van de risicokans. Voor zover niet vertrouwelijk zijn deze in onderstaande teksten vermeld.
T.a.v. de posten onder F, G en I is volstaan met vermelding van aanwezige risico´s in de risicomatrix. Er is voor deze posten onvoldoende basis om per post een concreet risicobedrag in de risicomatrix op te nemen (pm posten). Wel is voor het totaal van de pm risico´s in de risicomatrix een stelpost opgenomen van € 1,5 mln.
Het risicobedrag m.b.t. grondexploitaties (onder H) is gebaseerd op de meest recente actualisatie van de risicoberekening die is opgenomen in de laatste MPV.

A. Algemene en specifieke uitgaafrisico´s

Renteramingen
De invloed van rentemutaties op onze begroting is met name gerelateerd aan de omvang van het financieringstekort en de omvang van te herfinancieren langlopende leningen en van leningen waarvoor renteherziening gaat plaatsvinden. Voor 2015 wordt uitgegaan van renteniveaus van 3,0 % voor lang en 1,5 % voor kort geld. In de risicomatrix is het effect van 1% extra rentestijging verwerkt (post van ca € 1,7 mln. laag risico).
De kans op tegenvallers t.a.v. renteramingen neemt toe, vooral indien de volgende situaties zich gelijktijdig gaan voordoen: stijgende renteniveaus, afnemende omvang van financiering met eigen vermogen en toename en/of snellere besteding van verleende investeringskredieten.

Loon- en prijsontwikkeling aan de uitgavenkant van de begroting
In de risicomatrix is het effect van 1% additionele stijging van lonen en prijzen voor de algemene middelen verwerkt (post van € 1,9 mln. midden risico).

BTW Leerlingenvervoer
Controle door de Belastingdienst heeft nog niet plaatsgevonden over het jaar 2009 en 2010 t/m augustus. Tegen de opvatting van de Belastingdienst dat de gemeente geen btw-ondernemer is voor het vervoer van leerlingen is bezwaar ingediend. Dit bezwaarschrift is nog niet afgewikkeld. Als het bezwaarschrift wordt afgewezen dan ontvangt de gemeente een naheffingsaanslag van ca. €. 100.000 (hoog risico).

Voorziene wetswijziging ouderbijdrage Voor- en vroegschoolse educatie (VVE)
Er is wetgeving in voorbereiding die gemeenten verplicht de ouderbijdrage voor VVE te beperken tot het minimum volgens de kinderopvangtoeslag. De financiële consequenties zijn op dit moment nog niet te overzien. Er zal gezocht worden naar een oplossing binnen het bestaande budget. Te zijner tijd zal een nieuwe tabel voor VVE-kinderen worden opgesteld. De bijdrage voor regulier peuterspeelzaalwerk blijft onveranderd. Als het lukt om binnen het bestaande budget te blijven, dan kan deze risicopost worden geschrapt. In de risicomatrix is een midden risico van € 150.000 opgenomen.

B. Algemene en specifieke opbrengstrisico´s

Gevolgen rijksbeleid
De risico's met betrekking tot de decentralisatie van de drie sociaal domein taken (jeugd, Wmo en participatie) worden toegelicht onder de totale risico's van het sociaal domein verderop in deze paragraaf.

Ontwikkeling algemene uitkering gemeentefonds
Met ingang van 2012 is de groei van het gemeentefonds weer aan de ontwikkeling (accres) van de netto rijksuitgaven gekoppeld. Bijstelling van de accressen voor de komende jaren is een reëel risico. Daarnaast is er het risico dat er sprake is van onderuitputting op de rijksuitgaven van 2014. In de meicirculaire 2015 wordt de definitieve uitkomst over 2014 verwacht. Er is een midden risicobedrag opgenomen van ca € 1,9 mln. (1% structureel risico).
Een ander reëel risico betreft de verdeelsystematiek van de algemene uitkering. De werkelijk ontvangst via de algemene uitkering is mede afhankelijk van de ontwikkeling van de verdeelmaatstaven bij de andere gemeenten. Daarnaast is een verdeelrisico aanwezig vanwege het groot onderhoud aan de verdeelsystematiek van het gemeentefonds. Deels vindt invoering plaats in 2015 en deels in 2016. In de risicomatrix is voor het verdeelrisico's een midden risicobedrag opgenomen van ca € 1,9 mln. (1% structureel risico).

BTW risico’s BCF
Conform de afspraken vastgelegd na afronding van de BCF(= BTW Compensatie Fonds) is een risicopost hoog opgenomen ter grootte van € 0,6 mln in verband met mogelijke controles belastingdienst

Volumerisico´s opbrengstramingen
Deze doen zich voor bij de OZB en bij diverse eigen heffingen zoals bouwleges, leges burgerzaken, markt-/havengelden. Ook het volume van geraamde dividenden is te zien als een risicopost. Het risicodeel op deze posten is in de risicomatrix gesteld op 10% van de geraamde bedragen en heeft een structureel karakter.
Deze risico’s kunnen jaar in jaar uit voorkomen, maar zijn door de economische crisis extra actueel.
Door de aanhoudende lage bouwvolumes staat de kostendekkendheid van de bouwleges sterk onder druk.
In de risicocalculatie is in totaal ca € 1,3 mln. als risicobedrag opgenomen (waarvan ruim € 0,5 mln. als hoog risico; bijna € 0,8 mln. als middenrisico).

Minderopbrengst OZB verzorgingstehuizen
Door recente jurisprudentie is onduidelijkheid ontstaan hoe om te gaan met de woondelenvrijstelling bij verzorgingstehuizen. In een uitspraak van het Gerechtshof Den Haag is uitgemaakt dat er veel eerder sprake is van het moeten heffen tegen woningtarief i.p.v. het niet-woningtarief. Dit betekent dat geen gebruikersaanslag meer wordt opgelegd en bovendien dat de eigenarenaanslag tegen een lager tarief wordt opgelegd. Daarnaast is er een recente uitspraak van het Gerechtshof Amsterdam geweest die de oude lijn in de jurisprudentie handhaaft. Hierbij heeft de gemeente Zwolle zich aangesloten. In 2014 hebben hiervoor in Zwolle geen procedures gelopen.
We blijven dus vooralsnog de vrijstelling toepassen zoals we al deden. In de risicocalculatie is € 0,35 mln. als laag risicobedrag opgenomen.

Dividenduitkeringen
De gemeente ontvangt jaarlijks dividenduitkeringen van een aantal verbonden partijen. In de risicocalculatie wordt rekening gehouden met een daling van 10%.

Groene en Blauwe Diensten (onderdeel van ILG 2007-2013)
Groene en Blauwe Diensten (GBD) geeft invulling aan het aspect van particulier beheer van landschap, natuur, recreatieve ontsluiting en waterbeheer door particuliere grondgebruikers.
Dit project maakt onderdeel uit van het provinciaal meerjarenprogramma Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG 2007-2013). In 2014 heeft over het totale project ILG eindverantwoording plaatsgevonden aan de provincie.
De provincie heeft op het onderdeel GBD fors lager vastgesteld: een bedrag van € -249.000 vnl. door een toegepaste rendementskorting door de provincie.
Tegen deze lagere vaststelling hebben wij net als meerdere partijen/gemeenten (Groene/Blauwe diensten) bezwaar aangetekend bij de provincie.

C. Open eind risico´s

Een aantal regelingen kenmerkt zich door een open eind karakter. Als inwoners van Zwolle voldoen aan de criteria kunnen zij een beroep doen op deze regelingen, ook al zou dat leiden tot een overschrijding van het gemeentelijk budget. Als regel wordt in de risicomatrix 10% van het in de begroting opgenomen bedrag als risicopost meegeteld. De risico's gepaard gaande met het sociaal deelfonds zijn onder categorie J verwoord.

Wet Werk en Bijstand
Gemeenten voeren de bijstand in medebewind uit. De gemeenten ontvangen daartoe een budget van het rijk via een specifieke uitkering. In 2015 is door het rijk een nieuw verdeelmodel geïntroduceerd. Als gevolg daarvan is het rijksbudget voor de gemeente Zwolle met ruim 14% omlaag gegaan van € 49,1 mln. (2014) naar € 42,1 mln (2015). Inmiddels is duidelijk geworden dat het model overhaast is ingevoerd waardoor er verdeelstoornissen in zitten, die tot onvoorspelbare uitkomsten leiden. Ook voor Zwolle. De minister heeft dit inmiddels onderkend en er komt een verbeterplan voor het model. Echter het rijksbudget voor 2015 blijft ongewijzigd.
De vraag is nu of de gemeente Zwolle uit zal komen met het rijksbudget. Het totaal aan bijstandsuitkeringen 2014 bedroeg € 43,9 mln. Als gevolg van de invoering van de kostendelersnorm en de Wet hervormingen kindregelingen zullen de bijstandsuitgaven over 2015 ten opzichte van 2014 dalen, anderzijds zullen meer personen met een arbeidsbeperking in de bijstand terecht komen door het stopzetten van de toegang tot de Wet Sociale Werkvoorziening en (deels) de Wajong.
Tekorten komen in eerste aanleg voor rekening van de gemeente, overschotten mogen gemeenten vrij besteden. Voor de tekorten geldt een maximum van 100% eigen risico voor een afwijking tot de eerste 7,5% en 50% over de afwijking van 7,5% t/m 12,5%. Het maximale risico voor de gemeente Zwolle is daarmee € 4,1 mln. In de Berap is een afwijking van € 1,0 mln. aangegeven. Het resterend risico bedraagt daarmee 3,1 mln.
De weging van het risico voor de Wet Werk en Bijstand is verhoogd van laag (25%) naar middel (50%). In de risicomatrix is hiervoor een risicopost opgenomen van € 6,2 mln. Tegen 50% is dit 3,1 mln.

Armoedebestrijding en schuldhulpverlening
De uitgaven voor bijzondere bijstand, een verzamelpost van diverse open eind regelingen, hebben in 2014 een verdere stijging laten zien. De stijging betreft met name de kosten van beschermingsbewind en duurzame gebruiksgoederen. Bij beschermingsbewind is de stijging door de gemeente niet beïnvloedbaar. De stijging is in lijn met landelijke ontwikkelingen. Het beroep op duurzame gebruiksgoederen neemt toe. Daarnaast wordt een verdere stijging van het aantal deelnemers aan de collectieve zorgverzekering verwacht. Het financieel risico is beoordeeld als midden. In de risicomatrix is hiervoor een risicopost opgenomen van € 0,8 mln.

Leerlingenvervoer
Het financieel risico van deze regeling is beoordeeld als laag. In de risicomatrix is voor leerlingenvervoer een risicopost opgenomen van € 0,2 mln.

Kwijtschelding
De risico’s zijn zeer beperkt en hebben vooral betrekking op de afvalstoffenheffing. Deze risico’s zijn afgedekt via de reserve afvalstoffenheffing. Bij OZB en rioolheffing is de kwijtschelding qua omvang bijna te verwaarlozen.
Het beperkte risico is in de risicomatrix op pm gesteld.

D. Schadeclaims

Planschade
Er zijn in 2014 meerdere planschadeverzoeken in behandeling genomen die hebben geleid tot schadevergoeding.
Deels worden de kosten opgevangen binnen projecten c.q. het budget planschade. Hoge claims kunnen echter niet opgevangen worden. Dit geldt ook voor een aantal schadekwesties/claims die in de fase van bezwaar en beroep zijn beland. (zie voor concrete informatie de stukken die vertrouwelijk ter inzage liggen)
Om te vermijden dat planschades voor rekening van de gemeente komen, wordt in recente en nieuwe overeenkomsten met ontwikkelaars zoveel als mogelijk opgenomen dat zij verantwoordelijk zijn voor planschades.

Overige schadeclaims
Er is sprake van een aantal lopende schadeclaims met een risico op financieel verlies voor de gemeente (zie de vertrouwelijke specificaties).

Potentiële schadeclaims
Bij het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte loopt de gemeente een toenemende kans op schadeclaims, omdat bedrijven inkomsten mislopen door slechte bereikbaarheid, in het bijzonder wanneer projecten langer duren dan enkele werkdagen. De juridisering van de samenleving neemt toe en daarmee wordt het risico dat de gemeente door burgers aansprakelijk wordt gesteld voor geleden schade, groter.
Het risico voor dit onderdeel is in de risicomatrix op pm gesteld.

E. Verstrekte geldleningen, garantstellingen en deelnemingen. Rente-instrumenten.

Verstrekte geldleningen en economische deelnemingen.
De boekwaarde van de door onze gemeente verstrekte geldleningen c.q. economische deelnemingen bedraagt per 31 december 2014 ca € 51 mln.
Het grootste deel hiervan, bijna € 22 mln. betreft leningen aan woningcorporaties c.a. Dit bedrag is lager dan vorig jaar vanwege reguliere aflossingen. Onderhavige geldleningen vallen onder de vrijwaring door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Eerst indien het WSW in financiële problemen geraakt, nadat ook haar garantievermogen is aangesproken, zijn de gemeenten, samen met het rijk, gehouden naar rato bij te dragen in een achtergestelde lening aan het WSW. Hoewel enkele jaren terug enkele woningcorporaties negatief in het nieuws zijn gekomen, achten wij het geheel beheersbaar. Het risico ter zake kwalificeren we als gering (als pm verwerkt).
Door ons verstrekte leningen aan zorginstellingen hebben een schuldrest van € 2,4 mln. Het risico achten we laag.
Circa € 7,2 mln. verstrekten we, vaak achtergesteld, in het kader van economische deelneming aan bedrijven met een karakter van publieke taak (energie, water, afvalverwijdering). Beperkt risico op deze investeringen is zeker aanwezig gelet op de economisch onzekere tijden. Als pm risico opgenomen in de matrix.
Voor wat betreft de verstrekte leningen in het kader van bijstand c.a., € 3,2 mln. per ultimo 2014, ligt het risico volledig bij het rijk.
De overige schuldrest van circa € 1 mln. betreft leningen verstrekt in het kader van ouderenbeleid aan enkele organisaties op het terrein van de sport en aan particulieren voor riolering en zonnepanelen. Dit is inclusief een reservering ten behoeve van mogelijke besluitvorrning met betrekking de gemeentegarantie (verwacht in voorjaar 2015). Ten aanzien van laatstgenoemde schuldrestanten ligt het risico voor het tijdig ontvangen van rente en aflossing volledig bij onze gemeente. Ons zijn op dit moment geen signalen bekend van betrokken organisaties en/of particulieren die niet aan hun verplichtingen zouden kunnen voldoen. In de matrix is een laag risico opgenomen.
Naast voorgaande leningen verstrekken we nog leningen t.b.v. doelgroepen, die volledig worden gedekt ten laste van respectievelijke stimuleringsfondsen. Risico hierop achten we gering, derhalve pm risico opgenomen.

Garantstellingen
De gemeente Zwolle heeft zich (mede) garant gesteld voor de tijdige betaling van rente en aflossingen op leningen waarvan het schuldrestant ultimo 2014 € 1.971 mln. bedraagt.

Een schuldrestant van ruim € 697 mln. betreft de garantie van leningen aan woningcorporaties. Deze leningen zijn in eerste instantie gegarandeerd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Ten aanzien hiervan hebben deelnemende gemeenten, samen met het rijk, een achtervangfunctie (zie boven).

Een schuldrestant van € 1.265 mln. betreft garantie van hypothecaire leningen aan particulieren in het kader van woningbouw cq. woningverbetering. Het risico over deze categorie leningen is in de risicomatrix als PM post verwerkt.
Bijna € 14 mln. hiervan betreft oude garanties t.b.v. particulieren ten aanzien waarvan we het risico zeer gering achten. De stijging van de huizenprijzen in de loop der jaren moet ruim voldoende geweest zijn, bij (gedwongen) verkoop in voorkomend geval, het schuldrestant van meestal ‘slechts’ enkele tienduizenden euro’s, te dekken.
Het schuldrestant van door onze gemeente gegarandeerde geldleningen verstrekt aan particulieren door het Nationaal Restauratiefonds (NRF), bedraagt ruim € 1 mln. In totaal is sprake van 44 betrokken particulieren. Onze gemeente kan aangesproken worden voor de helft van het totale schuldrestant ofwel ruim € 0,5 mln.
Het schuldrestant van leningen die t/m 2010 via het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW), via de Nationale Hypotheek Garantie (NHG), aan inwoners van onze gemeente zijn verstrekt, bedraagt € 1.250 mln. Het rijk en de gemeenten vervullen ook hier de achtervangfunctie; zij kunnen ieder voor 50% worden aangesproken op financiële tekorten van dit waarborgfonds, voor zover het betreft leningen die t/m 2010 onder deze garantie zijn verstrekt. Met ingang van 2011 staat het rijk zelfstandig volledig garant voor alle vanaf dan verstrekte leningen.
Een simulatie heeft eerder aangetoond dat voor rijk en gemeente in dezen sprake is van een niet te veronachtzamen, maar klein risico. Ons risico is als pm opgenomen.

Tot slot is nog sprake van garantie betreffende een schuldrest van ruim € 9 mln. wegens leningen aan diverse organisaties in onze stad waarvoor onze gemeente 100% garant staat. Een detaillering is opgenomen in de risicomatrix. Het risico daarop aangesproken te worden schatten we in het geheel genomen als laag in.

Deelnemingen
De gemeente Zwolle participeert in een aantal, overheid-geliëerde, bedrijven.
In de vorm van deelname in het aandelenkapitaal geschiedt dit ultimo 2014 tot een bedrag, onze boekwaarde, van ruim € 1,0 mln. Deze aandelen zijn niet vrij verhandelbaar. In het algemeen is de werkelijke waarde van dit aandelenkapitaal op dit moment

aanzienlijk hoger. Er zijn geen redenen die doen twijfelen aan een ongestoorde voortgang van betreffende bedrijven. Derhalve is het risico op deze deelnemingen vrijwel nihil.
Tot een bedrag van circa € 7,2 mln. heeft de gemeente Zwolle geïnvesteerd in bedrijven in de vorm van achtergestelde leningen. Voor deze leningen is sprake van een laag risico (zie onderdeel garantstellingen).

Waardepapier
Reeds vele jaren bezit onze gemeente een aantal waardepapieren. De nominale waarde daarvan, onze boekwaarde, bedraagt ultimo 2014: € 261.060.
Ter zake is sprake van een koersrisico; met inachtneming van het huidige renteniveau zal de marktwaarde van deze waardepapieren op dit moment ongeveer nominaal zijn; we schatten in op ca. 100%. In de risicomatrix is een midden risico van € 261.000 opgenomen.

F. Verzekeringsrisico´s

Met name bij voorzieningen in de openbare ruimte is er sprake van een risico op financiële schade die niet door een verzekering wordt gedekt. In dit verband zijn vooral de volgende risicogebieden te noemen:
- onderhoud wegen, verharding, bruggen, verlichting, bebording, gladheidbestrijding;
- onderhoud havens, watergangen, bermen;
- onderhoud bomen, speelwerktuigen;
- onderhoud riolering
- kabels en leidingen in de openbare ruimte.

De gemeente is verzekerd voor die gevallen, waarin de gemeente naar derden onrechtmatig handelt, of in het geval van wegbeheer, wegmeubilair een gevaarlijke situatie laat ontstaan of heeft laten ontstaan. Voor wegbeheer, leidingbeheer geldt risico aansprakelijkheid, hetgeen betekent dat als er zich een gevaar voordoet en men hiervan schade lijdt, de gemeente in beginsel aansprakelijk is. Voor zaak- en letselschade is het eigen risicobedrag € 5.000 per gebeurtenis. Voor vermogensschade is dit € 12.500 per gebeurtenis.
Onveilige situaties kunnen bij ons onbekend zijn. Zodra wij er kennis van nemen, worden deze met voorrang opgeheven. Het relatief beperkte budget voor structureel onderhoud van onder andere elementenverhardingen zou risicoverhogend kunnen werken. In de praktijk blijkt dit echter mee te vallen. In de afgelopen jaren hebben zich geen calamiteiten voorgedaan.

De gemeente is eigen risicodrager waar het gaat om technische kunstwerken (tunnels, viaducten etc.). Alle technische kunstwerken worden minimaal eens per 2 jaar geïnspecteerd op de aspecten heel en veilig.

De parkeerapparatuur van de gemeentelijke parkeergarages/terreinen is onder de brand- c.q. uitgebreide gevarenverzekering meegenomen. De betaalautomaten voor straatparkeren zijn niet verzekerd. In de budgetten is een post opgenomen voor kosten van vandalisme/schade.

G. Risico´s vergunningverlening

Zie vertrouwelijke informatie.

H. Risico's vastgoed

De risico's m.b.t. de grondexploitaties zijn uitgewerkt in de MPV 2014. Deze zijn ten behoeve van de jaarrekening geactualiseerd, met als uitkomst dat het risicobedrag daalt naar ca. € 22,5 mln.

I. Overige risicoposten

Algemeen
De hierna toegelichte risico´s zijn verwerkt in het in de risicomatrix opgenomen totaalbedrag voor pm-posten zijnde 1,5 mln..

Boomziektes en stormschade
De afgelopen jaren worden we door de klimaatverandering steeds vaker geconfronteerd met boomziektes en stormschade.
Boomziektes en –plagen:
1. Iepen, kastanjebomen en risicobomen worden gecontroleerd. Vanwege kans op infectie van gezonde bomen worden zieke iepen direct verwijderd en vervangen. Wat de kastanjeziekte betreft worden er preventieve maatregelen genomen. Dode kastanjes worden verwijderd en vervangen. De potentiële risicobomen, circa 12.000 stuks, worden om de 2 jaar geïnspecteerd; de "echte" risicobomen, circa 800 stuks, worden elk jaar gecontroleerd.
2. De eikenprocessierups lijkt zich te stabiliseren. Direct optreden is noodzakelijk vanwege de gezondheidsrisico's voor onze burgers.
3. Overlast door de spinselmot is sterk verminderd.
4. De essentakkensterfte, is voor het eerst gesignaleerd in Zwolle in 2012 en breidt zich langzaam verder uit.
5. Bovendien neemt overlast door "lekkende bomen" toe. Door warmere zomers, hebben bomen meer last van luizen, die daardoor vaker hinderlijk gaan "druipen". Naast Lindes geven ook andere boomsoorten deze overlast.

Stormschade wordt veelal veroorzaakt door bomen, die in hun val hun omgeving beschadigen. Het blad blijft tegenwoordig langer aan de bomen, waardoor deze langere tijd gevoelig zijn voor stevige stormen (een boom zonder blad kan veel meer wind verdragen). Bovendien vinden meer stormen plaats in de periode dat de bomen nog bladdragend zijn.

Vandalisme
Niet alleen met Oud en Nieuw, maar gedurende het gehele jaar worden we geconfronteerd met vandalisme en diefstal. Van pure vernieling van straatmeubilair tot het stelen van doelen etc. Tot dusver lukt het meestal de geleden niet verhaalbare schade binnen de reguliere budgetten op te vangen.

Geluidsreducerend asfalt
Afgelopen jaar is gebleken dat de deklagen met geluidwerend asfalt (ZSA) sneller slijten dan was aangenomen. Dat heeft geleid tot tussentijdse kredietaanvragen voor vervangen van het asfalt op Hasselterweg en Westenholterallee. Niet uitgesloten kan worden dat ook op andere wegen deze problematiek zich gaat voordoen. Momenteel wordt verdiepend onderzoek uitgevoerd op diverse wegvakken waar dit type asfalt is toegepast in verleden. Dit onderzoek zal eerst moeten uitwijzen of versnelde vervanging van deklagen absoluut nodig is en wanneer.

Kademuren Thorbeckegracht en Bleekerswegje
De kademuren langs de Thorbeckegracht en Bleekerswegje zijn gebouwd op een houten draagconstructie. Bij extreem laag water komt een deel het hout boven het water uit. Hierdoor ontstaat aantasting van het hout.
Door de jaren heen is de kwaliteit van de draagconstructie sterk afgenomen en bestaat de mogelijkheid dat de kademuren gaan verzakken. Direct instortingsgevaar is niet te verwachten.
Op dit moment loopt een onderzoek naar de te verwachten restlevensduur van het houtwerk onder de kademuren en de mogelijkheden voor herstel.

ICT
De steeds complexer wordende informatievoorziening en de enorme afhankelijkheid daarvan gaan gepaard met een toenemend risico op schade door uitval van systemen, fouten in software waardoor onjuiste gegevensverwerking plaats vindt, virussen, onbedoelde inbreuk op systemen e.d. ontstaan. Hoewel door beveiligingen, servicecontracten, uitwijkcontracten, organiseren van achtervang bij leveranciers e.d. al het mogelijke wordt gedaan om de veiligheid en continuïteit te waarborgen, is het risico op schade niet uit te sluiten.

Bedrijfsrisico's
Door verschuiving van taken tussen overheden en door de bezuinigingen kan er een terugloop in werkzaamheden bij verschillende activiteiten ontstaan, bijv. bij projecten en vergunningverlening. De terugloop wordt allereerst opgevangen binnen de flexibele schil van inhuurkrachten, maar het risico van leegloop onder het vaste personeel is niet uit te sluiten. Inzet van personeel op andere plaatsen, die van de crisis geen last hebben of zelfs extra werk hebben, wordt in die gevallen uiteraard overwogen.

Regionalisering brandweer
De brandweer is per 1 januari 2014 geregionaliseerd. Een aantal zaken vereist nog nadere uitwerking, o.a op het terrein van huisvesting en de ontwikkeling van de FLO kosten. Gekoppeld aan deze open einden is er nog sprake van enig financieel risico.

J. Algemene reserve risico's Sociaal domein

Risicomanagement vormt een integraal onderdeel van de implementatie van de nieuwe taken. Deze implementatie kent een hoge dynamiek en complexiteit hetgeen ook betekent dat slechts in algemene zin risico's naar benodigd weerstandsvermogen te vertalen zijn. Het belang van het sociaal domein rechtvaardigt een aparte uitwerking van de bijbehorende risico's en een apart algemene risicoreserve. Ook deze risico's zijn ingedeeld naar de categorie-indeling die ook voor de andere risico's gebruikt worden. We concentreren ons op de risico's bij de operationele structurele bedrijfsuitoefening, zoals die vanaf 2015 plaatsvindt. Dit is het eerste jaar dat de gemeente deze taken uitvoert. Niet alleen de risico's zijn lastig in te schatten, maar ook de kansen.
De uitwerking per budget is opgenomen in de integrale risico-matrix. We zijn hierbij uitgegaan van de nieuwe budgetten, maar wel inclusief de (oude) WMO. Daarmee vervalt de oude reserve WMO, zoals besloten bij de raadsbehandeling van begroting 2015

Op hoofdlijnen:
De met ingang van 2015 te ontvangen rijksbijdrage voor de decentralisaties is gebaseerd op historische kosten. Vanaf 2016 wordt geleidelijk overgegaan naar een objectief verdeelmodel van de rijksbijdrage. Hier ontstaat een risico dat er herverdeeleffecten optreden. In de meicirculaire 2015 wordt meer informatie verwacht over de wijze en het tempo van de herverdeling. De volgende onderdelen beschouwen we vooralsnog als openeindregeling: (nieuwe) WMO, sociale werkvoorziening, mantelzorgcompliment, tegemoetkoming chronische zieken& gehandicapten, individuele begeleiding, dagbesteding, begeleiding opvang, Jeugdzorg, participatie en , als inkomst, de eigen bijdrage. We berekenen deze conform de spelregels van openeindregeling. Risico's als afwenteling vanuit de Wet Langdurige Zorg (WLZ), toename zorgbehoefte, wijzigingen uit gerechtelijke uitspraken, etc. komen vooral hierin tot uitdrukking. Middels de inkoopcontracten is een balans gezocht tussen de beschikbaarheid van zorg en de beheersing van het budget. Het opbouwen van ervaring vraagt tijd.

Beschermd Wonen
We verwachten voor het Beschermd Wonen een hoog risico. In het najaar 2014 is duidelijk geworden dat beschikbare rijksbudgetten beschermd wonen in de centrumgemeenteregio Zwolle niet afdoende aansluiten bij het te contracteren aanbod voorzieningen in natura om de continuïteit van zorg voor bestaande overgangscliënten beschermd wonen te kunnen continueren. Op grond van de prognose van december 2014 is in december gesteld dat een tekort van ca. € 5 mln. dreigde, waarbij bovendien

nog een aantal risico's zijn benoemd die het tekort nog verder zouden kunnen laten stijgen. Inmiddels komt steeds meer zicht. Het totaal gemeentelijk risico wordt nu geprognosticeerd op € 9,0 mln. aan benodigde, hogere rijksmiddelen.Over de aanvullende middelen alsmede de verdeling daarvan wordt scherp contact gehouden met het ministerie van VWS en de VNG, zodat voor de centrumgemeenteregio Zwolle de financiële mogelijkheden meer gaan aansluiten bij de opgave. Nadat ook van de rijksoverheid in de meicirculaire helder maakt in welke mate de centrumgemeenteregio Zwolle gecompenseerd wordt als het gaat om de rijksmiddelen beschermd wonen kan dit risico worden bijgesteld bij het najaarsmoment. Daarnaast vind er overleg plaats in dit voorjaar over een risicoverevenings- model tussen de regiogemeenten. Deze beide elementen rechtvaardigen een hoog risico, waarbij verwacht wordt dat de gemeente toch minstens een deel van het verschil zal ontvangen. Het bedrag is derhalve ingeschat op € 5,0 mln.

Wet sociale werkvoorziening
De weging van het risico voor de Wet sociale werkvoorziening is verhoogd van laag (25%) naar middel (50%). In de risicomatrix is hiervoor een risicopost opgenomen van € 2,7 mln.

In 2015 is de begroting voor de uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening bij de WEZO NV ten laste van het Participatiebudget structureel verhoogd met € 1,8 mln. Dit om een oplossing te bieden voor het jaarlijks terugkerend tekort op de uitvoering. In de jaarrekening 2014 en begroting 2015 dient zich echter weer een nieuw tekort aan van respectievelijk € 472.000 (verwerkt in Jaarrekening 2014) en € 600.000 (verwerkt in BERAP 1 2015).

Inmiddels is een onderzoek gestart naar de toekomst van de uitvoering van de Wet sociale werkvoorzieningen en de uitvoeringsorganisatie WEZO NV. De deelnemende gemeenten onderzoeken een nieuwe inkooprelatie met de Wezo NV waarbij een reële kostprijs uitgangspunt is in plaats van de rijksbijdrage. De oplopende tekorten in de uitvoering maken daar nadrukkelijk onderdeel uit van dit onderzoek. Uit het onderzoek zal meer duidelijk moeten worden wat de mogelijkheden zijn om de tekorten beheersbaar te houden dan wel terug te dringen. Dit zal van invloed zijn op de beschikbare ruimte voor andere taken binnen de Participatiewet die per 1 januari 2015 zal worden ingevoerd.

Samengevat schatten we voor 2015 in dat de risico's € 10 mln. bedragen. Omdat we ervan uitgaan dat niet alle risico's zullen optreden hanteren we conform de nota weerstandsvermogen & risicomanagement van 50% als benodigd minimum beschikbaar weerstandsvermogen.

Beoordeling weerstandsvermogen

Conform de door de raad vastgestelde beleidskaders heeft een calculatie plaatsgevonden van de geïnventariseerde risico´s met maart 2015 als peilmaand. De uitkomsten –in de vorm van een risicomatrix met achterliggende onderbouwingen- liggen vertrouwelijk ter inzage. In totaliteit is een risicobedrag gecalculeerd van ca € 48,6 mln. Dit bedrag heeft voor ruim € 22,4 mln. betrekking op niet afgedekte risico´s grondexploitaties, voor 11,8 mln. op risicios'sociaal domein en voor bijna € 14,4 mln. op overige niet afgedekte risico´s. Bij de berekening van dit bedrag zijn de uitgangspunten gehanteerd zoals vastgelegd in de door de raad in februari 2012 vastgestelde nota weerstandsvermogen en risicomanagement.

In vergelijking tot de peiling in de voorgaande risicomatrixen is de volgende ontwikkeling waar te nemen :

Peilingsmaand	Risico-Bedrag	Dekkingspercentage gerealiseerd met beschikbare weerstandscapaciteit	Procentuele aandelen posten met:		
			Hoog risico	Midden risico	Laag risico
september 2007	16,6 mln	60%	45%	36%	19%
augustus 2008	16,9 mln	59%	36%	49%	25%
maart 2009	15,7 mln	64%	40%	45%	15%
augustus 2009	15,3 mln	65%	36%	45%	19%
maart 2010	23,0 mln	50%	31%	50%	19%
augustus 2010	27,6 mln	50%	50%	29%	21%
maart 2011	23,7 mln	50%	32%	39%	29%
augustus 2011	21,8 mln	50%	36%	40%	24%
Februari 2012	56,1 mln	55%	45%	41%	14%
September 2012	55,2 mln	56%	44%	41%	15%
Maart 2013	44,5 mln	57%	55%	31%	14%
Augustus 2013	45,6 mln	55%	48%	38%	14%
Maart 2014	40,5 mln	60%	49%	31%	20%
Augustus 2014	42,1 mln	59%	44%	37%	19%
Maart 2015	48,6 mln	57%	43%	42%	14%

De stijging van het risicobedrag van augustus 2014 naar maart 2015 met ca € 6,6 mln. is m.n. te verklaren door een geactualiseerd hoger risicobedrag voor grondexploitaties (€ 0,6 mln), een stijging van de risico's sociaal domein met € 4,3 mln. en een stijging van de overige risico's met € 1,7 mln.

Conform de berekening in de vertrouwelijke risicomatrix is het benodigde weerstandsbedrag ter afdekking van het risicobedrag ad € 48,6 mln. bepaald op ca € 27,6 mln. Hiermee wordt een afdekking van risico's van 57% bereikt, hetgeen ligt tussen de afgesproken marge van 50% en 100%.

Paragraaf 3 Verbonden partijen

In de paragraaf verbonden partijen besteden wij aandacht aan rechtspersonen (verbonden partijen), waarmee de gemeente Zwolle een bestuurlijke én financiële relatie heeft. Verbonden partijen betreffen (participaties in) deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen, stichtingen en verenigingen.
Van bestuurlijke belang is sprake wanneer de gemeente zeggenschap heeft door een zetel in het bestuur of door stemrecht. Onder financieel belang wordt verstaan dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt raakt ingeval van faillissement van de verbonden partij of dat de gemeente voor een bepaald bedrag aansprakelijk wordt gesteld als de verbonden partij zijn/haar verplichtingen niet nakomt.

Ten opzicht van de jaarrekening 2013 besteedt de jaarrekening 2014 meer aandacht aan de financiële situatie bij de verbonden partijen. De overzichten zijn naast een verandering in lay-out, uitgebreid met gegevens over de vestigingsplaats, het (verwachte) eigen vermogen, het (verwachte) vreemd vermogen en het (verwachte) financiële resultaat aan het begin en eind van 2014 van de verschillende verbonden partijen. De verwachting is gebaseerd op de begroting 2015 van de verbonden partij, waarin een verwachting is uitgesproken over de financiële resultaten. Hiermee wordt voldaan aan de nieuwe eisen die zijn gesteld in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv) en wordt verder uitwerking gegeven aan de grip op onze verbonden partijen.

Deelname in gemeenschappelijk regelingen:

Gemeenschappelijke GezondheidsDienst IJsselland (GGD IJsselland) - Zwolle				
Programma	Programma 13: Opvang en bescherming / Programma 14: Inkomen			
Oorsprong verbonden partij	Zwolle neemt deel in de GR GGD IJsselland op basis van verlengd lokaal bestuur. Belangrijkste beleidsterrein betreft de publieke gezondheidszorg. Daartoe voert de GGD een aantal wettelijke taken uit (wet Publieke Gezondheid) en een aantal taken 'in vrijwillige samenwerking' (zoals bijv. lijkschouwing).			
Openbaar belang (doelstelling)	Beschermen en bevorderen van de gezondheid van onze inwoners			
Resultaten beleidsvoornemens	Beschermen en bevorderen van de gezondheid van de inwoners in de GGD-regio. Per 1 januari 2014 is de jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen van Icare naar GGD IJsselland overgegaan. Hiermee is een doorgaande lijn gerealiseerd in de jeugdgezondheidszorg voor 0-19 jarigen.			
Bestuurlijk belang	In totaal nemen 11 gemeenten deel aan de Gemeenschappelijke Regeling (RG) GGD IJsselland. Het DB bestaat uit 3 leden. Zwolle levert de voorzitter van DB en twee leden in het AB (waaronder voorzitter).			
Financieel belang	1 januari 2014:	24% (€ 1.613.196)	31 december 2014:	24% (€ 1.613.196)
Toelichting	Financieel belang is de gemeentelijke bijdrage.			
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	€ 1.356.000	31 december 2014:	€ 1.423.000
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	€ 6.487.000	31 december 2014:	€ 6.314.000
(Verwacht) Financieel resultaat	€ 67.000			
Risico's	Geen significante risico's			

Veiligheidsregio IJsselland (VRIJ) - Zwolle				
Programma	Programma 7: Veiligheid			
Oorsprong verbonden partij	De Veiligheidsregio is ontstaan uit de verplichting, zoals vastgesteld in artikel 9 en volgende van de Wet veiligheidsregio's. Die wet is op 1 oktober 2010 van kracht geworden om daarmee de slagkracht van de overheid bij rampen en zware ongevallen te verbeteren.			
Openbaar belang (doelstelling)	Uitvoering van de veiligheidstaken op basis van de Wet veiligheidsregio's.			
Resultaten beleidsvoornemens	De veiligheidsregio heeft onder meer het regionaal crisisplan vastgesteld, dat de basis vormt waarop de hulpdiensten bij rampen en calamiteiten in samenhang optreden. Daarnaast is er het geactualiseerde regionaal risicoprofiel en het regionaal (brandweer-)dekkingsplan en een aantal rampbestrijdingsplannen.			
Bestuurlijk belang	De veiligheidsregio wordt gevormd door elf gemeenten. De burgemeester van Zwolle is voorzitter van zowel het dagelijks bestuur als het algemeen bestuur.			
Financieel belang	1 januari 2014:	26,5% € (9.080.000)	31 december 2014:	26,5% (€ 8.226.000)
Toelichting	dit is de jaarlijkse bijdrage aan de veiligheidsregio			
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	€ 1.681.000	31 december 2014:	€ 1.856.000
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	€ 1.671.000	31 december 2014:	€ 29.967.000
(Verwacht) Financieel resultaat	€ 4.024.500			
Risico's	Risico wordt gering geacht.			

Regionale Sociale Recherche - Zwolle				
Programma				
Oorsprong verbonden partij	De Gemeenschappelijke Regeling is in 1992 ontstaan met toentertijd 12 regiogemeenten. In verband met herindeling en wijzigingen bestaat de nieuwe GR sinds 2012 uit 8 gemeenten. De GR is ontstaan uit het oogpunt van effectiviteit. In een groter dienstverband kan een betere kwaliteit en dienstverlening worden geboden. Daarnaast is specifieke kennis op gebied van sociale zekerheidsfraude vereist en eenheid in de uitvoering.			
Openbaar belang (doelstelling)	De gemeenschappelijke regeling is ontstaan om redenen van efficiency, kwaliteitsborging en uniforme aanpak met betrekking tot de bestrijding van sociale zekerheidsfraude en handhaving in bredere zin.			
Resultaten beleidsvoornemens	• Nadruk ligt op zichtbaarheid en dienstbaarheid en het leveren van maatwerk richting regiogemeenten; • Prioriteit bij meest schadeveroorzakende typen van fraude en inspanningen plegen waar dit naar verwachting het meest oplevert. • In stand houden van de regionale samenwerking op het gebied van sociale zekerheidsfraude In 2014 zijn door de sociale recherche in totaal 161 zaken afgehandeld (waarvan 102 in Zwolle). Verder zijn er 5 processen-verbaal opgemaakt tegen 10 personen. Door toedoen van de sociale recherche zijn 30 (10 in Zwolle) uitkeringen beëindigd , hetgeen een besparing opleverde van ruim € 29.000 per maand (€ 9.000 in Zwolle) In totaal werd er voor ruim 1,0 mln. (Zwolle € 767.709) aan fraude opgespoord.			
Bestuurlijk belang	8 gemeenten nemen deel aan deze gemeenschappelijke regeling. De stemverhouding in het Bestuurlijk Overleg (het beslissingsbevoegd forum van portefeuillehouders, waarvan Zwolle voorzitter is) is bepaald op basis van het aantal uitkeringsgerechtigden per gemeenten, met een maximum van 3 stemmen. Zwolle heeft 3 stemmen van de 15.			
Financieel belang	1 januari 2014:	nvt	31 december 2014:	nvt
Toelichting	De uitvoering van de sociale recherche is in handen van de gemeente Zwolle. De kosten worden verrekend o.b.v. het aantal uitkeringsgerechtigden per 31-12.			
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	nvt	31 december 2014:	nvt
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	nvt	31 december 2014:	nvt
(Verwacht) Financieel resultaat	Zie toelichting Financieel belang			
Risico's	nvt			

WEZO GR - Zwolle				
Programma	Programma 10: Sociaal economische zelfredzaamheid			
Oorsprong verbonden partij	Vanuit de wettelijke verplichting tot uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening is deze verbonden partij ontstaan.			
Openbaar belang (doelstelling)	De GR WEZO geeft namens de vijf deelnemende gemeenten Wezo NV opdracht tot uitvoering van de Wsw. GR WEZO fungeert als formeel werkgever voor alle – uit de deelnemende gemeenten afkomstige - personen met een Wsw-dienstverband.			
Resultaten beleidsvoornemens	Met de invoering van de Participatiewet per 1-1-2015 stopt de instroom van Wsw-medewerkers. De actuele ontwikkeling en de dubbele bestuursstructuur voor de uitvoering van de Wsw hebben er toe geleid, dat de GR WEZO per 1-1-2016 zal worden opgeheven. In 2014 is de Wsw conform taakstelling uitgevoerd.			
Bestuurlijk belang	5 gemeenten participeren in de GR. Zwolle heeft 2 van de 6 stemmen.			
Financieel belang	1 januari 2014:	73,8% van € 234.000 (€ 173.000)	31 december 2014:	73,8%van € 256.000 (€ 189.000)
Toelichting	De GR heeft een geldlening van € 7,7 mln. aan de NV Wezo verstrekt.			
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	0	31 december 2014:	0
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	€ 13.055.000	31 december 2014:	€ 12.131 (verwacht)
(Verwacht) Financieel resultaat	De exploitatie van GR WEZO is budgetneutraal. De gemeenten dragen na rato van deelname in Wezo NV de kosten van € 256.174.			
Risico's	Met de opheffing van de GR WEZO worden alle risico's rechtstreeks gekoppeld aan Wezo NV. Het betreft de garantstelling voor de BNG, garantiestelling niet Wsw-personeel en vastgoed. Het risico is zeer klein.			

Shared Service Centrum Bedrijfsvoering (SSC) - Zwolle				
Programma	Verplichte paragraaf 7: Bedrijfsvoering			
Oorsprong verbonden partij	In 2012 hebben de gemeenten Kampen, Zwolle en de provincie Overijssel het besluit genomen om het Shared Service Centrum Bedrijfsvoering (SSC) op te richten. Het SSC is een samenwerking tussen de gemeente Kampen, gemeente Zwolle en provincie Overijssel op het gebied van bedrijfsvoering (personeels- en salarisadministratie, ICT en inkoop). Vanaf 1 januari 2013 is het SSC gestart en verleent het de genoemde diensten aan de drie partnerorganisaties.			
Openbaar belang (doelstelling)	Efficiëntere uitvoering van diensten op het gebied van personeels- en salarisadministratie, ICT en inkoop.			
Resultaten beleidsvoornemens	De gemeente Zwolle treedt op als gastheerorganisatie voor het SSC en de SSC- medewerkers zullen naar verwachting begin 2014 in dienst komen bij de gemeente Zwolle. In 2014 wordt het accent gelegd op de daadwerkelijke realisatie van beoogde besparingen. In 2014 zal het perspectief op uitbreiding met andere (bedrijfsvoerings) diensten en met andere deelnemende overheden verder ontwikkeld worden. Dit perspectief zal in de bedrijfsvoeringnota 2014-2017 verwoord worden. Uitbreiding wordt niet in 2014 verwacht.			
Bestuurlijk belang	Zwolle, Kampen en de provincie Overijssel participeren in de GR. Zwolle participeert in de hoedanigheid als centrumgemeente in de GR SSC Bedrijfsvoering.			
Financieel belang	1 januari 2014:	n.v.t.	31 december 2014:	n.v.t.
Toelichting	Als participant is Zwolle een bijdrage in de regeling verschuldigd respectievelijk moet Zwolle betalen voor afgenomen producten en diensten van het SSC			
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	n.v.t.	31 december 2014:	n.v.t.
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	n.v.t.	31 december 2014:	n.v.t.
(Verwacht) Financieel resultaat	n.v.t.			
Risico's	Als participant is Zwolle mede risico drager van een eventueel nadelig exploitatieresultaat van het SSC. De mate waarin is afhankelijk van de nog nader uit te werken verrekenafspraken tussen de drie participanten. Het financieel risico op dit moment nog onbekend.			

Historisch Centrum Overijssel (HCO) - Zwolle				
Programma	Programma 12: Cultuur			
Oorsprong verbonden partij	Eind jaren 90 is er een landelijke tendens geweest dat in elke provincie een historisch centrum is geopend. De samenstellingen van deze historische centra verschilt. Vrijwel altijd is het historisch centrum ook in de provinciehoofdstad gevestigd. Gedachte destijds was vooral dat het archief beter en breder beschikbaar moest zijn (toegankelijkheid) en daarop is de wetgeving aangepast zodat de historische centra er kwamen.			
Openbaar belang (doelstelling)	HCO voert voor de gemeente de wettelijke archieftaak uit. Daarnaast zijn er publiekstaken gericht op ontsluiting van de archieven, zoals tentoonstellingen, websites e.d. Dit is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling, aanvullend in een vierjarig activiteitenplan.			
Resultaten beleidsvoornemens	Het rijk is voornemens om de Gemeenschappelijke Regeling (GR) voor alle historische centra aan te passen. Echter spelen deze voornemens al langer en is hierin weinig voortgang. Indien de GR gewijzigd wordt, zal ook de bestuurssamenstelling worden gewijzigd. Hierover bent u geïnformeerd in 2014, toen u heeft ingestemd met de huidige invulling van het bestuur. De provincie heeft niet deelgenomen aan de GR, maar is een dienstverleningsovereenkomst aangegaan.			
Bestuurlijk belang	50% gemeente Zwolle en 50% Ministerie van OCenW			
Financieel belang	1 januari 2014:		31 december 2014:	
Toelichting	De totaaltelling van de balans op 1 januari 2014 is € 2.124.431. De verleende bijdrage voor 2014 is € 1.492.609.			
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	€ 344.910	31 december 2014:	€ 415.827
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	€ 1.779.517	31 december 2014:	€ 1.507.024
(Verwacht) Financieel resultaat	€ 71.000			
Risico's	Gezien de bestuurlijke constructie bedraagt het financiële risico 50% van een eventueel tekort. Een tekort wordt niet verwacht. Accountantscontrole moet nog plaatsvinden.			

Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT) - Zwolle				
Programma	Programma 18: Financiering en algemene dekkingsmiddelen			
Oorsprong verbonden partij	GBLT voert de belastingheffing en inning plus de Wet WOZ uit voor haar leden.			
Openbaar belang (doelstelling)	Doelstelling van GBLT is het zorgdragen voor een efficiënte en effectieve heffing en invordering van belastingen en WOZ uitvoering			
Resultaten beleidsvoornemens	Door samenwerking ontvangen onze burgers nog maar één aanslag waarin zowel gemeentelijke als waterschapsbelastingen zijn opgenomen. Daarnaast verwachten we door verder samenwerking en uitbreiding de lasten te reduceren.			
Bestuurlijk belang	In totaal nemen 6 waterschappen en 4 gemeenten deel aan GBLT. Het DB bestaat uit 1 lid van de gemeenten en 1 lid vanuit de waterschappen. Zwolle is met één lid vertegenwoordigd in het AB net als de andere deelnemers.			
Financieel belang	1 januari 2014:	9,3% (1.580.000)	31 december 2014:	9,4% (1.575.000)
Toelichting	Jaarlijkse bijdrage			
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	€ 1.398.000	31 december 2014:	€ 713.000
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	€ 5.833.000	31 december 2014:	€ 8.293.000
(Verwacht) Financieel resultaat	€ 334.000			
Risico's	Risico zit hier voornamelijk in het realiseren van de begrote belastinginkomsten, dit risico wordt beperkt geacht.			

Deelname in vennootschappen:

NV BNG Bank – Den Haag				
Programma				
Oorsprong verbonden partij	De N.V. BNG Bank is in 1914 opgericht door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (onder de naam 'Gemeentelijke Credietbank'). De bank is een structuurvennootschap. Klanten van BNG Bank zijn overwegend overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. BNG Bank biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, advies, betalingsverkeer, elektronisch bankieren en vermogensbeheer. Ook participeert de bank in publiek-private samenwerking. Verreweg het grootste deel van de kredietverlening van de bank is kredietrisicovrij, omdat deze aan of onder garantie van overheden plaatsvindt.			
Openbaar belang (doelstelling)	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecificeerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. Doelen voor de gemeente Zwolle zijn : • invloed op dienstverlening en kostenniveau • rendement op aandelen			
Resultaten beleidsvoornemens	Geen bijzonderheden			
Bestuurlijk belang	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Gemeente Zwolle heeft via stemrecht een belang van 0,27%.			
Financieel belang	1 januari 2014:	149.097 aandelen à € 2,50 nominaal = € 372.743	31 december 2014:	149.097 aandelen à € 2,50 nominaal = € 372.743
Toelichting				
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	€ 3.430 mln.	31 december 2014:	€ 3.582 mln.
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	€ 127.721 mln. + 32 mln. achtergestelde schulden	31 december 2014:	€ 149.891 mln. + 32 mln. achtergestelde schulden
(Verwacht) Financieel resultaat	€ 126 mln.			
Risico's	Risico wordt gering geacht			

NV Essent-opvolgers - 's Hertogenbosch				
Programma				
Oorsprong verbonden partij	In 2009 is het productie- en leveringsbedrijf verkocht aan RWE. We zijn nog aandeelhouder in enkele BV's ter afdoening van de verkoop aan RWE waaruit nog geld kan vrijvallen.			
Openbaar belang (doelstelling)	Gezamenlijk met de andere aandeelhouders geleidelijke afbouw van de banden met de restanten van Essent.			
Resultaten beleidsvoornemens	In 2014 zijn er geen ontwikkelingen geweest met betrekking tot afbouw van de banden met Essent. Wij onderzoeken de mogelijkheid om tot verkoop over te gaan.			
Bestuurlijk belang	Gemeente Zwolle heeft via stemrecht een belang van 0,24%.			
Financieel belang	1 januari 2014:	355.645 aandelen à € 1,- nominaal	31 december 2014:	355.645 aandelen à € 1,- nominaal
Toelichting				
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	niet van belang	31 december 2014:	niet van belang
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	niet van belang	31 december 2014:	niet van belang
(Verwacht) Financieel resultaat	niet van belang			
Risico's	Risico wordt gering geacht			

Enexis Holding N.V. - 's Hertogenbosch				
Programma				
Oorsprong verbonden partij	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland is Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een Netwerkbedrijf en een Productie- en Leverings Bedrijf. Enexis richt zich op de netwerkactiviteiten. Het productie- en leveringsbedrijf is verkocht aan RWE. De provincies en gemeenten trachten met hun aandeelhouderschap de publieke belangen te behartigen.			
Openbaar belang (doelstelling)	Doelen van de deelneming: • invloed op dienstverlening en tarieven • rendement (zij het dat Min V&W niet meer het rendement toestaat dat Essent voorheen realiseerde)			
Resultaten beleidsvoornemens	Enexis beweegt mee met duurzame energievoorziening, zoals lokale opwekking.			
Bestuurlijk belang	Gemeente Zwolle heeft via stemrecht een belang van 0,24%.			
Financieel belang	1 januari 2014:	355.645 aandelen à € 1,- nominaal	31 december 2014:	355.645 aandelen à € 1,- nominaal
Toelichting				
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	€ 3.516,7 mln.	31 december 2014:	€ 3.370,1 mln.
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	€ 2.900,3 mln.	31 december 2014:	€ 2894,8 mln.
(Verwacht) Financieel resultaat	€ 265,5 mln.			
Risico's	Niet van toepassing			

Attero - 's Hertogenbosch				
Programma				
Oorsprong verbonden partij	In 2009 is het voormalige bedrijf Essent Milieu verzelfstandigd en verder gegaan onder de naam Attero. Attero is expert in het storten, verbranden en composteren van afval. Daarnaast richt Attero zich op de productie van duurzame energie uit afval.			
Openbaar belang (doelstelling)	Gezamenlijk met andere aandeelhouders verkopen tegen een gunstige prijs.			
Resultaten beleidsvoornemens	Op 27 mei 2014 heeft de overdracht plaatsgevonden van de aandelen Attero aan Waterland. Hiermee is het beleidsvoornemen en de doelstelling in 2014 behaald.			
Bestuurlijk belang	Vanwege verkoop van de aandelen heeft Zwolle geen belang meer in Attero.			
Financieel belang	1 januari 2014:	nvt	31 december 2014:	nvt
Toelichting				
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	nvt	31 december 2014:	nvt
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	nvt	31 december 2014:	nvt
(Verwacht) Financieel resultaat	nvt			
Risico's	Voor Zwolle is bij verkoop van aandelen € 32.099 in escrow (derdenrekening) geplaatst voor eventuele vergoeding aan Waterland. Mochten deze gelden niet worden aangewend, dan wordt in 2015 een bedrag van ongeveer € 22.800 en in 2019 een bedrag van € 9.300 uitbetaald.			

NV Vitens - Zwolle				
Programma				
Oorsprong verbonden partij	Overal in ons land werden drinkwaterbedrijven opgezet; uiteindelijk telde Nederland er zo'n 220. In de jaren daarna fuseerden steeds meer drinkwaterbedrijven tot de huidige tien, waarvan Vitens er één is. Vitens bestaat in haar huidige vorm sinds 2006 en richt zich op het maken van drinkwater.			
Openbaar belang (doelstelling)	• invloed op dienstverlening en tarieven • rendement			
Resultaten beleidsvoornemens	In 2014 heeft Vitens haar tarieven niet verhoogd, in lijn met het beleidsvoornemen. Het eigen vermogen is verminderd. Het voorstel aan de AvA is om de bestemming van de winst deels toe te voegen aan de reserves en deels uit te keren in dividend.			
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,802%. Gemeente Zwolle vertegenwoordigt de Overijsselse gemeenten tijdens de Algemene vergadering van Aandeelhouders.			
Financieel belang	1 januari 2014:	46.329 aandelen à € 1	31 december 2014:	46.329 aandelen à € 1
Toelichting				
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	€ 438,3 mln.	31 december 2014:	€ 421,2 mln.
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	€ 1.273,5 mln.	31 december 2014:	€ 1.292,5 mln.
(Verwacht) Financieel resultaat	€ 77,6 mln.			
Risico's	Niet van toepassing			

NV Wadinko - Zwolle				
Programma	Programma 2: Economie			
Oorsprong verbonden partij	Wadinko is ontstaan vanuit Wavin (en daarvoor de Waterleidingmaatschappij Overijssel, WMO). De gemeente Zwolle is één van de 25 aandeelhouders, allen overheden.			
Openbaar belang (doelstelling)	Het stimuleren van gezonde bedrijvigheid (vooral stuwende sectoren, zoals zakelijke dienstverlening en industrie) en daarmee de groei en het behoud van werkgelegenheid in de regio.			
Resultaten beleidsvoornemens	Op dit moment vinden 6 van de 27 deelnemingen bij bedrijven gevestigd in Zwolle plaats.			
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 4,18%.			
Financieel belang	1 januari 2014:	100 aandelen à € 100	31 december 2014:	
Toelichting	Wadinko heeft een revolverend karakter. Gezien de liquiditeitspositie heeft de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op 19 april 2013 besloten tot een dividenduitkering. Voor de gemeente is dat een uitkering van € 50.000 (€ 500 per aandeel. Deze uitkering is jaarlijks in de periode 2013-2017			
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	€ 54,3 mln.	31 december 2014:	€ 60,5 mln.
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	€ 1,3 mln.	31 december 2014:	€ 1,6 mln.
(Verwacht) Financieel resultaat	€ 7,4 mln.			
Risico's	Het risico in deze deelneming wordt laag geacht.			

NV ROVA - Zwolle				
Programma	Programma 9: Integraal beheer openbare ruimte			
Oorsprong verbonden partij	Rova is in 1996 ontstaan door de verzelfstandiging van de gemeentelijke "dienst" Milieubeheer uit efficiëncyoverwegingen. Het onderdeel afval is toen verzelfstandigd. Rova is in eerste instantie alleen ontstaan door het deel van de gemeente Zwolle. Vervolgens zijn andere gemeenten aangehaakt (Regio IJssel-Vecht). In 2012 is het onderdeel Uitvoering van het beheer van de openbare ruimte overgegaan naar Rova.			
Openbaar belang (doelstelling)	Doelen van de deelneming: invloed op dienstverlening en tarieven.			
Resultaten beleidsvoornemens	Doorvoeren omgekeerde inzameling cf. gemeentelijk grondstoffenplan 2012 – 2016. Per 1 juli 2012 is het onderhoud van openbare ruimte overgegaan naar Rova.			
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: huidig aandeel, aandelen A (afval) → totaal 17,6%. In 2013 heeft uitbreiding plaatsgevonden van het aandelenpakket (C) i.v.m. overgang van het onderhoud van openbare ruimte naar Rova → totaal A+C: 26,7% van de aandelen.			
Financieel belang	1 januari 2014:	1.490 aandelen A à € 113,45 nominaal. 1.225 aandelen C à € 113,45 nominaal. Achtergestelde geldlening € 2,3 mln.: rentevergoeding 8% = € 185.000	31 december 2014:	1.490 aandelen A à € 113,45 nominaal. 1.225 aandelen C à € 113,45 nominaal. Achtergestelde geldlening € 2,3 mln; rentevergoeding 8% = € 185.000
Toelichting	Ontvangen dividenden: 2009 € 673.000 2010 € 664.000 2011 € 1.068.000 2012 € 945.000 2013 € 1.054.000 2014 € 701.000			
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	€ 26.239.000	31 december 2014:	€ 29.435.000
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	€ 31.710.000	31 december 2014:	€ 31.710.000
(Verwacht) Financieel resultaat	€ 3.196.000	o.b.v. begroting 2014		
Risico's	Het risico in deze deelneming wordt laag geacht.			

NV WEZO - Zwolle				
Programma	Programma 10: Sociaal economische zelfredzaamheid			
Oorsprong verbonden partij	Wezo NV is ontstaan vanuit de wettelijke verplichting tot uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening.			
Openbaar belang (doelstelling)	Uitvoering geven aan de Wet sociale werkvoorziening door middel van het Aanwijzingsbesluit van de GR WEZO namens de deelnemende gemeenten			
Resultaten beleidsvoornemens	Met de invoering van de Participatiewet per 1-1-2015 stopt de instroom van Wsw-medewerkers. De actuele ontwikkeling en de dubbele bestuursstructuur voor de uitvoering van de Wsw hebben ertoe geleid dat de GR WEZO per 1-1-2016 zal worden opgeheven en is een traject van aandelenoverdracht voor de Wezo NV in gang gezet. Doelstelling van dit traject is, dat Zwolle per 1-1-2016 enig eigenaar van Wezo NV zal zijn. In 2014 is de Wsw conform taakstelling uitgevoerd			
Bestuurlijk belang	De gemeente Zwolle is voor 73,8 % aandeelhouder. Binnen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) heeft zij 50% stemrecht.			
Financieel belang	1 januari 2014:	1719 van 2330 aandelen (73,8%)	31 december 2014:	1719 van 2330 aandelen (73,8%)
Toelichting	Maatschappelijk kapitaal : 4.500 a 1.000 nominaal Aandelen in portefeuille : 2170 Geplaatst en gestort : 2.330			
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	€ 1.028.000	31 december 2014:	n.n.b.
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	€ 17.129.000	31 december 2014:	n.n.b.
(Verwacht) Financieel resultaat	Negatief exploitatieresultaat 2014 : € 892.000 euro			
Risico's	De aandeelhoudende gemeenten hebben een garantstelling voor de tekorten van de Wezo holding NV afgegeven. Daarnaast hebben gemeenten (via GR WEZO) zich garant gesteld voor de BNG leningen en de wachtgeld uitkeringen en premieafdracht voor het niet Wsw-personeel dat vóór 2001 reeds in dienst was bij de GR WEZO. Het financieel risico is groot, zie paragraaf weerstandsvermogen			

Zuiderzeehaven Ontwikkelingsmaatschappij CV en Zuiderzeehaven Beheer BV – Kampen				
Programma	Programma 2: Economie			
Oorsprong verbonden partij	In het kader van de regionale bestuurlijke samenwerking en omdat Zwolle geen natte kavels meer kan verkopen is er gekozen voor een regionale aanpak. Inmiddels is er de Logistieke visie waarbij zelfs over een tweede ZZH wordt gesproken.			
Openbaar belang (doelstelling)	Versterking van de economische structuur van Zwolle en Kampen. De ontwikkeling van de ZZH, een watergebonden bedrijventerrein op Kampens grondgebied is één van de acties. Voor de gemeente Zwolle van groot belang omdat wij geen watergebonden bedrijventerreinen meer hebben. Daarom de gezamenlijke ontwikkeling via PPS.			
Resultaten beleidsvoornemens	In 2014 is van de 51 hectare nog 14,6 hectare uitgeefbaar. Wel zijn de windmolen rechten a 900.000 verkocht. Streven is per 2018 / 2021 alles verkocht te hebben.			
Bestuurlijk belang	Participatie is in beide gevallen 16,7% obv PPS constructie 50% publieke- en 50% private sector			
Financieel belang	1 januari 2014:	Inbreng als commanditair vennoot € 237.500 en achtergestelde lening € 0,67 mln. Deelname aandelen beherend vennoot 30 aandelen á € 100 = € 3.000.	31 december 2014:	Inbreng als commanditair vennoot € 237.500 en achtergestelde lening € 0,67 mln. Deelname aandelen beherend vennoot 30 aandelen á € 100 = € 3.000.
Toelichting	Geen opbrengst uit rente op kapitaalverstrekking en voorlopig geen dividend.			
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	€ 5.199.058	31 december 2014:	€ 5.816.870
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	€ 4.475.735	31 december 2014:	€ 4.579.376
(Verwacht) Financieel resultaat				
Risico's	Gezien de omvang van het eigen vermogen kunnen alle verplichtingen worden ingelost.			

NV Wonen boven winkels - Zwolle				
Programma	Programma 1: Volkshuisvesting			
Oorsprong verbonden partij	De NV wonen boven winkels Zwolle is in 2002 opgericht met als doelstelling het verruimen van de woonfunctie in de Zwolse Binnenstad in het algemeen en in leegstaande verdiepingen boven winkels in het bijzonder.			
Openbaar belang (doelstelling)	De NV heeft als doelstelling het versterken van de woonfunctie in de Zwolse Binnenstad in het algemeen en in leegstaande verdiepingen boven winkels in het bijzonder. Belangrijke nevendoel-stellingen zijn het versterken van de levendigheid en de leefbaarheid, sociale veiligheid, de zicht- en belevingskwaliteit en het monumentale herstel in de Binnenstad.			
Resultaten beleidsvoornemens	De NV heeft de winkelruimte van het project Boven Jan (Diezerstraat/Korte Smeden) in 2014 verkocht. Vervolgens heeft besluitvorming plaatsgevonden over het aanvullen van het negatieve eigen vermogen door beide aandeelhouders van NV en is besloten de NV te liquideren. (raadsbesluit 15 december 2014)			
Bestuurlijk belang	50% participant, woningstichting deltaWonen participeert voor de overige 50%.			
Financieel belang	1 januari 2014:	€ 5.095.200	31 december 2014:	€ 0
Toelichting	De door de gemeente verstrekte lening is afgelost			
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	- € 2.960.613	31 december 2014:	€ 5395
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	€ 5.679.635	31 december 2014:	€ 0
(Verwacht) Financieel resultaat	€ 0			
Risico's	Geen			

Deelname in stichtingen en verenigingen:

Stichting administratiekantoor Dataland - Gouda				
Programma				
Oorsprong verbonden partij	DataLand is een initiatief van en voor gemeenten. Het doel van DataLand is het realiseren van een landelijke voorziening die leidt tot het breder toegankelijk maken van gegevens uit het gemeentelijke informatiedomein voor de publieke en private markt. Per brief van 13 april 2001 adviseert de Vereniging van Nederlandse Gemeenten aan gemeentebesturen - mede in het licht van de zeer lage eenmalige kosten - deel te nemen aan de activiteiten van Dataland.			
Openbaar belang (doelstelling)	Dataland verzorgt de toegankelijkheid van gemeentelijke vastgoedinformatie voor marktpartijen in Nederland. Dataland faciliteert het Gemeentelijk Geo Beraad; een bestuurlijk podium voor gemeentelijke standpunten op het terrein van de ruimtelijke informatie. En verzorgt een verbinding tussen gemeenten, VNG en KING.			
Resultaten beleidsvoornemens	Verdere integratie en afstemming van informatie uitwisseling heeft plaatsgevonden door ambtelijke participatie in het Gemeentelijk Geo Beraad (GGB)			
Bestuurlijk belang	Zwolle is als een van de 400 deelnemende gemeenten als participant vertegenwoordigd in de certificaathoudersvergadering			
Financieel belang	1 januari 2014:	59.422 certificaten van aandelen Dataland B.V. à € 0,10	31 december 2014:	59.422 certificaten van aandelen Dataland B.V. à € 0,10
Toelichting	Dienstenovereenkomst voor aanlevering gebouwgegevens. 20% van de opbrengst die Dataland maakt op door Zwolle aangeleverde gegevens komt ten gunste van de algemene middelen.			
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	niet beschikbaar	31 december 2014:	niet beschikbaar
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	niet beschikbaar	31 december 2014:	niet beschikbaar
(Verwacht) Financieel resultaat	niet beschikbaar			
Risico's	Risico wordt gering geschat			

Coöperatieve vereniging Dimpact UA – Enschede				
Programma	Programma 16: Bestuur en dienstverlening			
Oorsprong verbonden partij	Sinds 2005 is Zwolle lid van de coöperatieve verenging Dimpact. Een vereniging met als doel het gezamenlijk inkopen van dienstverleningssoftware. Deze doelstelling is inmiddels uitgebreid met het thema standaardisatie van overheidsdienstverlening.			
Openbaar belang (doelstelling)	Vereenvoudigen van digitale (dienstverlenings)processen en digitale aanvragen. Verbeteren digitale dienstverlening.			
Resultaten beleidsvoornemens	Verbeteren van de digitale dienstverlening aan burgers en bedrijven			
Bestuurlijk belang	De vereniging telt 31 lid gemeenten. Zwolle levert voorzitter van de RvC en afvaardiging in kerngroep, stuurgroep, expert- en werkgroepen.			
Financieel belang	1 januari 2014:	€ 0	31 december 2014:	€ 0
Toelichting	Contributie van € 570.000 per jaar			
(Verwacht) Eigen Vermogen	1 januari 2014:	€ 526.460	31 december 2014:	€ 525.955
(Verwacht) Vreemd Vermogen	1 januari 2014:	0	31 december 2014:	0
(Verwacht) Financieel resultaat	- € 505			
Risico's	Risico wordt gering geschat			

Paragraaf 4 Lokale heffingen

Op basis van de uitgangspunten van de begroting 2014 is een algemene inflatiecorrectie op de gemeentelijke tarieven en belastingen toegepast van 1,55%. Voor de meeste tarieven betekent dit dat de algemene inflatiecorrectie is toegepast. De volgende tarieven kennen een afwijkende tariefsaanpassing:

- De sporttarieven met 3,55% te verhogen (algemene verhoging + 2% in verband met extra verhoging vanwege de bezuinigingstaakstelling)
- Voor de baatbelasting is de tariefstelling niet aan de orde.
- De tarieven toeristenbelasting blijven op niveau 2013.
- De tarieven voor parkeerbelasting (parkeren bij parkeerapparatuur) worden niet verhoogd, dit vindt in beginsel één keer in de drie jaar plaats, in 2012 heeft de laatste verhoging plaatsgevonden.
- De tarieven voor rijbewijzen en uittreksels/verklaringen GBA worden niet verhoogd. Voor rijbewijzen geldt per 01-01-2014 een wettelijk maximum. Hierdoor zijn de tarieven naar beneden bijgesteld tot dit wettelijk maximum.

Woonlastenontwikkeling
De OZB tarieven worden met 1,55% verhoogd.
De tarieven voor afvalstoffenheffing worden niet verhoogd en bedragen in 2014:

- € 215,38 voor een éénpersoonshuishouden
- € 269,23 voor een meerpersoonshuishouden.

Het tarief voor de rioolrechten worden met 1,55% verhoogd en bedraagt voor 2014 € 104,10.

Woonlastendruk	WOZ-waarde woning			
	€ 150.000		€ 250.000	
Soort huishouden	**2013**	**2014**	**2013**	**2014**
Huurder 1 persoonshuishouden	215.38	215,38	215.38	215.38
Huurder meer persoonshuishouden	269,23	269.23	269,23	269.23
Eigenaar/bewoner 1 persoonshuishouden	499.39	517.03	620,39	648.73
Eigenaar/bewoner meer persoonshuishouden	553,24	570.88	674,24	702,58

Gerealiseerde opbrengst gemeentelijke tarieven 2013 (bedragen x € 1.000)	rekening 2013	begroting 2014	rekening 2014	
1. Onroerende zaakbelasting	32.830	33.937	33.686	
2. Baatbelasting	1	2	2	
3. Precariobelasting	449	335	352	
4. Toeristenbelasting	91	100	114	
5. Leges Juridische zaken en veiligheid (APV)	144	183	159	
6. Leges Burgerzaken	1.378	1.436	1.268	2)
7. Bouwleges	2.548	2.155	1.870	
8. Gebruiksvergunningen	0	26	9	
9. Havengelden	431	432	433	
10. Warenmarktrechten	234	245	230	
11. Rioolrechten	6.206	6.345	6.344	1)
12. Begraafplaatsrechten	985	894	803	1)
13. Parkeergelden	6.774	6.902	6.641	1)
14. Afvalstoffenheffing/reinigingsrechten	13.309	13.353	13.368	1)
15. Fiscalisering parkeerboetes	796	900	754	1)
16. Sporttarieven	780	778	756	
17. Overige leges/rechten	182	208	283	
Totaal opbrengst gemeentelijke tarieven	**67.138**	**68.231**	**67.072**	

1) Deze tarieven hebben zowel op begrotings-, als op rekeningsbasis een kostendekkendheid van 100%. Voor het onderdeel parkeergelden en fiscalisering parkeerboetes geldt een taakstellende winstafdracht van € 887.000. Verschillen worden verrekend met de egalisatiereserves.
2) De opbrengsten rijksleges zijn buiten beschouwing gelaten, i.v.m. afdracht aan het rijk.

Toelichting op opbrengst van de gemeentelijke tarieven:
De werkelijke opbrengst uit tarieven is ruim € 1,1 mln.. lager dan begroot. Dit is met name het gevolg van minder opbrengsten uit OZB, leges burgerzaken, bouwleges, parkeergelden en fiscalisering parkeerboetes. De motivering van de minderopbrengsten is opgenomen in de financiële toelichting op de betreffende programma's 3,16 en 18

Kwijtschelding
Vanaf 01-01-2014 voert GBLT de kwijtschelding voor de gemeente Zwolle uit.

Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de geheven belasting. Dit is het geval als aan de voorwaarden voor kwijtschelding van de invorderingswet is voldaan. De gemeente Zwolle hanteert de 100% bijstandsnorm. Dit is het wettelijk maximum. In 2014 hebben we 3.777 aanvragen ontvangen waarvan 2.601 volledige toewijzingen en 168 verzoeken nog in behandeling. De verwachte uitgaven over 2014 voor kwijtschelding bedragen 667.000,--.

Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ).
Het belastingjaar 2014 is het eerste jaar dat GBLT deze werkzaamheden heeft uitgevoerd voor de gemeente Zwolle. De herwaarderingsronde 2014 had als waardepeildatum 01-01-2013. Net als in voorgaande jaren zijn de objecten, woningen en niet woningen, modelmatig gewaardeerd. Dit wil zeggen dat bij het waarderen gebruik gemaakt wordt van recente verkoopcijfers. Daarnaast zijn de waarden van niet woningen afhankelijk van de verhuurprijzen van de panden. De Waarderingskamer heeft haar bevindingen zowel aan GBLT als de gemeente Zwolle gezonden. Naar aanleiding hiervan werkt GBLT aan een verbeterplan.

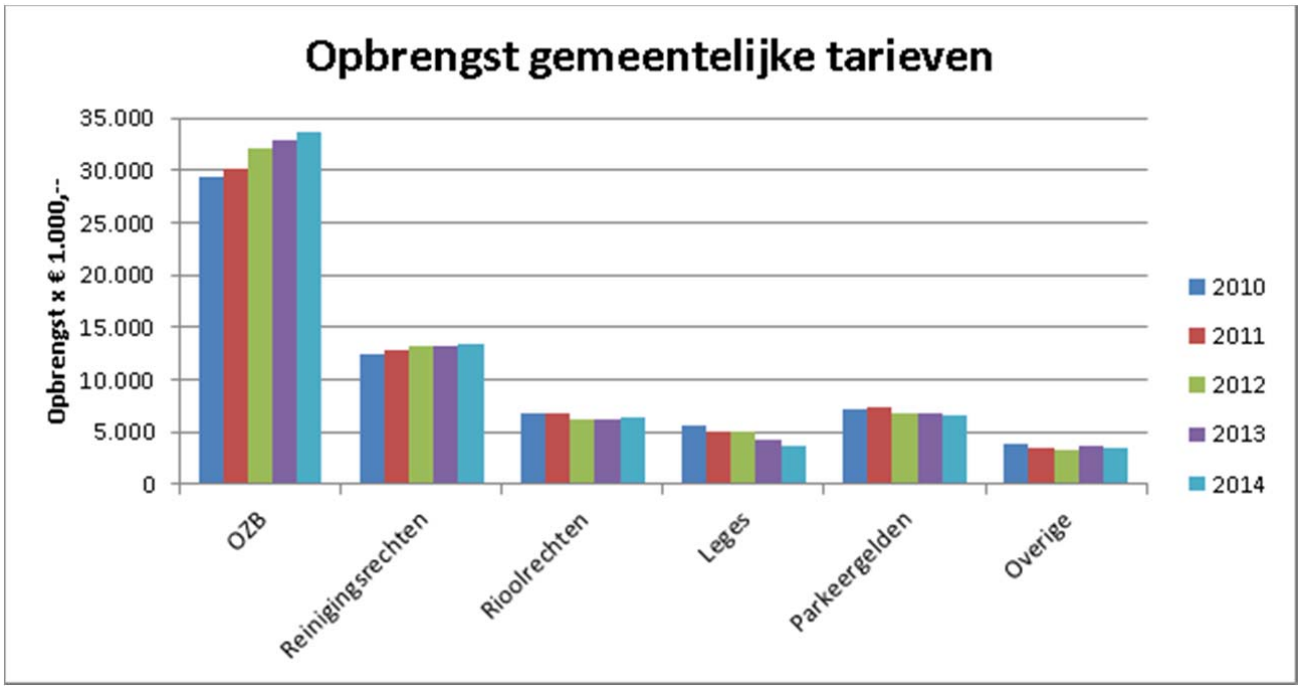

Paragraaf 5 Financiering

Algemene ontwikkelingen

De ontwikkelingen van de economie op mondiaal niveau hebben invloed op de rentetstanden. In de VS trekt de economie aan na een periode waarin de FED (de centrale bank van de VS) een zeer ruimhartig monetair beleid heeft gevoerd door het opkomen van staatsleningen van banken. Dit ruimhartige beleid is in fasen afgebouwd.
De economische groei in Europa blijft achter bij die van de VS. Wij staan aan de vooravond van een gelijksoortig ruimhartig monetair beleid. Onlangs kondigde de ECB aan over te gaan tot een fors opkoopprogramma van € 60 miljard per maand tot in elk geval september 2016 aan staatsleningen om banken meer lucht te geven. Daarvóór besloot de ECB tot een verlaging van de korte rente in twee stappen naar 0,05% en een niet eerder vertoonde negatieve rente van 0,2% op de deposito's die banken bij de ECB plaatsten. De verwachting is dat de ECB in 2015 de depositorente negatief zal houden.
Hierdoor is ook in de rente op langlopende leningen (met een looptijd van meer dan een jaar) in 2014 steeds verder gedaald. Begin 2014 stond de 10-jaarsrente (gebaseerd op een renteruilcontract met aflossing ineens aan het einde van de looptijd) nog op 2,19%; aan het eind van 2014 bedroeg deze 0,82%. In onze begroting voor 2014 waren wij uitgegaan van een 10-jaars swaprente ultimo 2014 van 3,2%. Wij verwachten nu voor 2015 een bandbreedte van 0,6% tot 1,3% voor de 10-jaarsrente.
Wij hielden voor 2014 rekening met een korte rente van 0,5%. In werkelijkheid hebben we gemiddeld onder 0,1% geleend. Met name in de tweede helft van het jaar zijn we er in geslaagd om een groot deel van de korte leningen tegen 0% of een negatieve rente af te sluiten. Wij verwachten dat ook te kunnen doen voor de meeste korte leningen in 2015. De kans dat de rente in 2015 anders uitpakt blijft natuurlijk aanwezig. Eén procent afwijking op de kort lopende financiering betekent ca € 400.000 resultaat op het product rente & financiering.

Eind 2013 zijn aanpassingen in de Wet Financiering Decentrale Overheden (FiDO) doorgevoerd. Met name het Schatkistbankieren is een nieuw onderdeel. Kort samengevat houdt dit in dat gemeenten overtollige liquide middelen bij schatkist van het rijk moeten stallen. Verderop is in deze paragraaf een tabel opgenomen over dit onderwerp. Daarin staat dat wij binnen de bandbreedtes van de Wet hieraan uitvoering hebben gegeven.
In 2014 is ook de Wet Houdbare Overheidsfinanciën in werking getreden.
Naar aanleiding van deze aanpassingen in de wetgeving is in de loop van 2014 het treasurystatuut geactualiseerd en ter vaststelling aangeboden aan uw raad.

Risicobeheer

Renterisicobeheer

Renterisico over de vlottende schuld
De kasgeldlimiet bepaalt de maximale omvang waarvoor gemeenten kortlopende leningen (korter dan 1 jaar) mogen aangaan. Deze limiet wordt conform de Wet FiDO berekend naar een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari. Voor 2014 was de kasgeldlimiet berekend op bijna € 34,1 mln.
Zolang de korte rente lager is dan de rente voor langere looptijden streven wij ernaar om de kasgeldlimiet optimaal te benutten. Over het moment waarop wordt geconsolideerd (omzetten van korte schuld in lange schuld) zijn in het Treasurycommité spelregels afgesproken. Uiteraard spelen hierbij de rentevisie en de liquiditeitsprognose een belangrijke rol.

Kasgeldlimiet (bedragen x € 1 mln)	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Netto vlottende schuld (+)/vlottende middelen	33,768	25,067	4,339	12,609
Kasgeldlimiet	34.085	34.085	34.085	34.085
Ruimte onder limiet	317	9.018	29.745	21.476

De kasgeldlimiet is in het gehele jaar niet overschreden. De beperkte uitnutting van de kortgeldpositie in het derde kwartaal had nog alles te maken met de grote bijdrage van de provincie eind 2013.

Renterisico over de vaste schuld
Voor het renterisico over het begrotingstotaal geldt een wettelijke norm van maximaal 20% per jaar. Kort gezegd houdt dit in dat in enig jaar niet meer dan 20% van het totaal van de begroting mag worden geherfinancierd (herfinanciering als gevolg van aflossingen dan wel renteherzieningen). De maximumnorm is door het rijk ingesteld om een enigszins stabiele rentelast over de jaren te bewerkstelligen. In onderstaand overzicht is dit voor onze gemeente weergegeven voor het verslagjaar en de komende 4 jaren.

Renterisiconorm (bedragen x 1 mln)	Begroot 2014	Realisatie 2014	Begroot 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018
• Maximaal renterisico op vaste schuld	41,6	0,0	46,7	20,5	44,9	17,9
• Renterisiconorm	80,2	80,2	95,5	95,5	95,5	95,5
Ruimte onder limiet	38,6	80,2	48,8	75,0	50,6	77,6

Uit bovenstaand overzicht blijkt dat de renterisiconorm in 2014 niet is overschreden, er zijn geen nieuwe lange leningen aangetrokken. Tevens blijkt uit de doorrekening van volgende jaren dat ook dan geen overschrijding van de renterisiconorm wordt verwacht. Naast de renterisiconorm wordt uiteraard gekeken naar meerjarige financieringsbehoefte. Hierop wordt de looptijd van nieuwe geldleningen afgestemd.

Voor 2015 is er voor € 50 mln. aan nieuwe leningen begroot. Het te lenen bedrag is nodig voor herfinancieringen van bestaande leningen en nieuwe investeringen.

Kredietrisico's op verstrekte leningen

Kredietrisico op uitgezette leningen (bedragen x € 1.000)	Restant vordering Per 1-1-2014		Restant vordering Per 31-12-2014	
	Absoluut	%	Absoluut	%
Gemeenten / provincies	-	-		
Woningcorporaties met WSW-garantie	26.775	38,14%	21.926	40,4%
Woningcorporaties niet WSW-garantie	570	0,11%	464	1,0%
Overheid-gelieerde bedrijven	1.168	1,67%	928,8	1,7%
Entiteiten met karakter publieke taak	35.248	50,22%	24.394	44,8%
Bijstandsleningen	3.376	4,81%	3.220	5,9%
Overige instellingen	3.541	5,05%	3.360	6,2%
Totaal	70.184	100,0%	54.293	100,0%

De beleggingen zijn oplopend gerangschikt naar risico, waarbij alle beleggingen binnen de toegestane kredietrisico's vallen. In de Wet Fido is opgenomen, dat kortlopende beleggingen (korter dan 3 maanden) alleen mogen worden gedaan bij instellingen met minimaal een A-rating. Langlopende beleggingen (langer dan 1 jaar) mogen alleen bij instellingen met minimaal een AAA-rating#. De beleggingen voldoen aan de eisen gesteld door de Wet Fido en het Treasurystatuut of zijn expliciet door uw raad goedgekeurd. Dit geldt vooral voor de verstrekte leningen in de entiteiten met een publiek karakter en de overige instellingen.

Risico's op verstrekte gemeentegaranties

De gemeenteraad heeft vooral in het verleden garanties verstrekt voor leningen die onder meer door lokale woningbouwverenigingen, ouderenhuisvesting, het ziekenhuis, sportverenigingen en dergelijke zijn aangegaan. Ook staat de gemeente nog, deels middels een achtervang, garant voor oude leningen die door particuliere woningeigenaren zijn aangegaan. Dit loopt in de tijd terug naar nihil. Tegenwoordig opereren er waarborgfondsen voor woningbouw, zorg en dergelijke. Hiermee wordt een rechtstreeks beroep op de gemeente om garant te staan voor leningen, steeds kleiner. Bij de sociale woningbouw is de gemeente nog steeds verplicht om als 'achtervang' garant te staan. Ons college heeft besloten om vanaf 1-1-2011 niet meer garant te staan voor nieuwe leningen die worden verstrekt onder de Nationale Hypotheek Garantie (NHG).

Risico op gemeentegaranties (bedragen x € 1 mln.)	Restant bedrag per 1-1-2014	Restant bedrag per 31-12-2014
	Absoluut	Absoluut
• Diverse garantstelling	2.010,2	1.970,9

In bijlage 10 is een overzicht opgenomen van gewaarborgde geldleningen per 31-12-2014 met een toelichting en risicobeschrijving.

Gemeentefinanciering

Financieringspositie
Voor 2014 was voorlopig rekening gehouden met € 36 mln. aan nieuwe leningen. Er zijn in het geheel geen nieuwe lange leningen aangetrokken. Het eind 2013 ontvangen grote voorschot van de provincie Overijssel voor de Spoorzone, kon voorlopig worden ingezet als financieringsbron. In de loop van de jaren zal dit geld worden besteed aan de Spoorzone, wij zullen dan alsnog nieuwe leningen afsluiten. Daarnaast hebben er twee grotere verkopen binnen de grondexploitatie plaatsgevonden. Om de totale schuldpositie te beschouwen dienen korte leningen, lange leningen en de positie in rekening-courant samen genomen te worden. Alles tezamen gezien is onze schuld in 2014 met ongeveer € 14 mln. afgenomen. In de volgende paragraaf opgenomen tabel ziet u de ontwikkeling van de lange schuld.

Leningenportefeuille opgenomen gelden (exclusief bijstandleningen)

Mutaties leningenportefeuille	Begroting 2014		Rekening 2014	
	Bedrag (x € 1 mln.)	**Gemiddelde rente**	**Bedrag (x € 1 mln.)**	**Gemiddelde rente**
Stand per 1 januari 2014	371,0	3,07 %	334,0	3,77%
• Nieuwe leningen	+ 36,0	4,0 %	0	n.v.t.
• Reguliere aflossing	- 43,0	3,46 %	-17,4	2,79%
• Renteswap*			10,0	3,43%
• Vervroegde aflossing	n.v.t.		-3,8	4,59%
• Renteherziening oud	4,8	4,57%	-2,8	4,51%
• Renteherziening nieuw	4,8	4,0%	2,8	2,73%
Stand per 31 december 2014	364,4	2,90 %	322,8	3,25%

*De renteswap werd eerder onder de korte leningen verantwoord.

De begrote cijfers zijn nauwelijks te vergelijken met de gerealiseerde cijfers vanwege de invloed van het grote voorschot van de provincie eind 2013 op het geheel. Per saldo zien we een fors lagere schuldpositie eind 2014. We hebben maar zeer beperkt kunnen profiteren van de lagere rentes in de markt, zodat het gemiddelde percentage minder daalde dan begroot. Daarnaast zijn er twee leningen vervroegd afgelost. Hiervan was bij begroting niet uitgegaan.

Het verloop van het deel van de leningportefeuille voor de algemene financiering is in het volgende grafiek weergegeven.

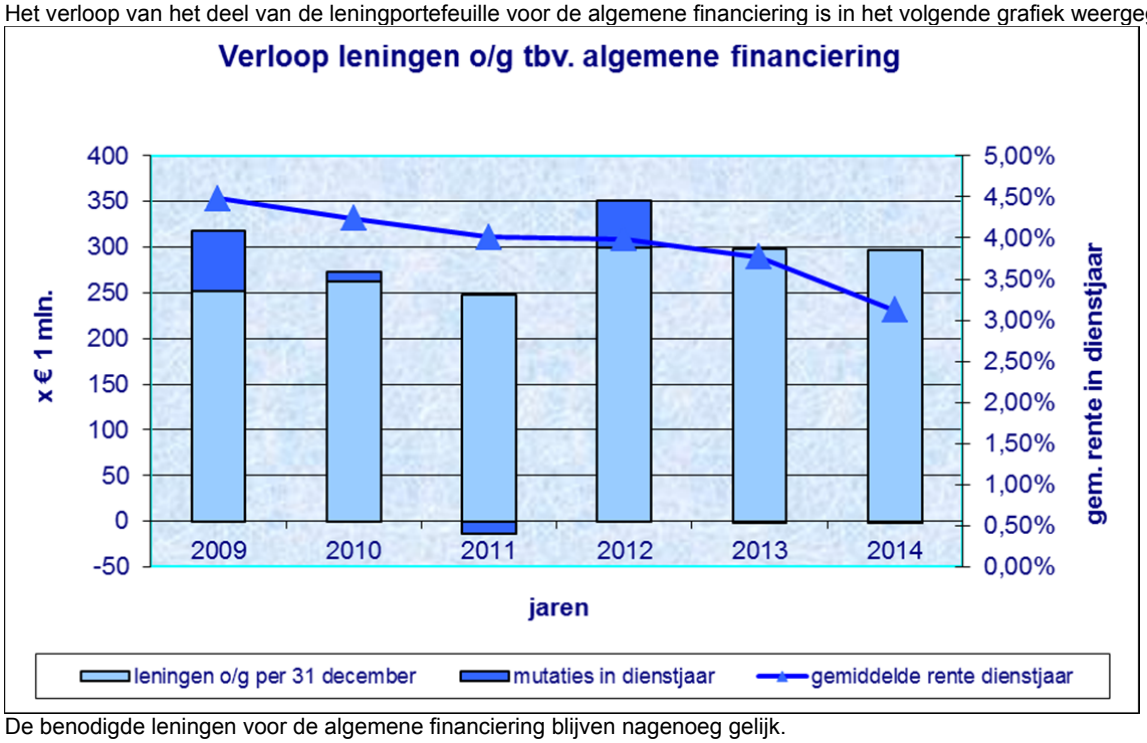

De benodigde leningen voor de algemene financiering blijven nagenoeg gelijk.

Risico swap
Wegens een stelselwijziging in de boekhoudvoorschriften voor gemeenten behoeft er niet langer een voorziening te worden gevormd voor de eventuele negatieve marktwaarde van de swap. Onderdeel van deze voorschriften is dat we ons bereid verklaard hebben in geval een toekomstige break van de swap een eventueel negatieve marktwaarde te financieren in een nieuwe lening.

Leningenportefeuille uitgezette gelden (exclusief bijstandsleningen)
Tot deze portefeuille behoren vooral de leningen die conform uw besluiten zijn verstrekt aan woningbouwverenigingen, achtergestelde leningen in overheid gelieerde bedrijven, twee leningen ten behoeve van de brandweerkazernes aan de Veiligheidsregio IJsselland, een lening aan een zorginstelling, enkele leningen aan sportverenigingen en dergelijke.

Mutaties portefeuille verstrekte leningen	Begroting 2014		Rekening 2014	
	Bedrag (x € 1 mln)	**Gemiddelde rente**	**Bedrag (x € 1mln)**	**Gemiddelde rente**
Stand per 1 januari 2014	38,3	4,80%	61,5	4,06%
• Nieuwe beleggingen*	0,0	0.00%	-1,5	4,96%
• Reguliere aflossing	-1,6	5,11%	-1,8	3,86%
• Vervroegde aflossing	n.v.t.		-7,4	4,77%
• Renteherziening (oud percentage)	-4,8	4,57%	-2,8	4,56%
• Renteherziening (nieuw percentage)	4,8	4,00%	2,8	2,77%
Stand per 31 december 2014	36,6	4,47%	50,8	3,82%

*De gemeentelijke bijdrage in de vervroegde aflossing van de lening aan Wonen Boven Winkels.

De per 31-12-2013 verstrekte leningen aan de Veiligheidsregio IJsselland waren bij de begroting nog niet meegenomen. De NV Wonen boven Winkels heeft de aan haar verstrekte lening vervroegd afgelost, hierover heeft separate besluitvorming plaatsgevonden (inclusief de gemeentelijk bijdrage).
De gemeente kon die lening niet vervroegd aflossen en heeft hem nu opgenomen onder de algemene financiering. Naast de reguliere kleinere aflossingen waren er een drietal renteherzieningen, waarvan twee bij een woningcorporatie en één bij de zorginstelling Het Zand.

Treasury-resultaat

Doordat er middels een rente-omslag methodiek rente wordt toegerekend aan de vaste activa en aan de voorraden gronden enerzijds en anderzijds aan bepaalde reserves rente wordt vergoedt en de externe werkelijke rentekosten afwijken van de begrote kosten ontstaat er een renteresultaat. Per saldo was dit resultaat € 71.000 gunstiger dan bij de laatste Berap gemeld. In het bijlagenboek is daar een overzicht van opgenomen.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat gemeenten overtollige middelen in de schatkist moeten onderbrengen. Een beperkte hoeveelheid geld mag de gemeente op haar eigen bankrekeningen aanhouden. Dit bedrag wordt bepaald op basis van het begrotingstotaal van een gemeente in een jaar. 0,75% van dat begrotingsbedrag mag gemiddeld buiten de schatkist blijven. In onderstaande tabel wordt hierover gerapporteerd.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
	Verslagjaar				
1)	Drempelbedrag	3007,5			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's-Rijks schatkist aangehouden middelen	1.217	922	1.547	941
(3a) = (1)>(2)	Ruimte onder het drempebedrag	1.791	2.086	1.461	2.067
(3b) = (2)>(1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
	Verslagjaar				
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	401.000			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	401.000			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b) * 0,0075 + (4c) * 0,002 met een minimum van € 250.000	Drempelbedrag	3007,5			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's-Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's-Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	109.527	83.857	142.282	86.552
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's-Rijks schatkist aangehouden middelen	1.217	922	1.547	941

Hieruit blijkt dat wij ruimschoots binnen de toegestane drempel zijn gebleven.

Paragraaf 6 Grondbeleid

Kaders grondbeleid
Er wordt uitvoering gegeven aan de door de raad vastgestelde Nota Grondbeleid 2009 - 2013.

Visie op het grondbeleid

In juni 2009 is de nota Grondbeleid door de raad vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe de ruimtelijke opgave geëffectueerd gaat worden en welke (beleids- en wettelijke) instrumenten hiervoor ingezet kunnen worden. De beleidsvelden volkshuisvesting, economie met daarbij het structuurplan, geven uitsluitsel op de vraag wat, waar en wanneer de ruimtelijke ingrepen plaatsvinden. Het Grondbeleid en de in te zetten instrumenten moeten het mogelijk maken om de ruimtelijke doelstellingen waar mogelijk te kunnen faciliteren. Het grondbeleid is ondersteunend aan het realiseren van de gewenste doelen, zoals opgenomen in programma 17A.
De missie is om direct en indirect met inzet van financiële en juridische instrumenten bij te dragen aan een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van Zwolle in kwaliteit en kwantiteit.

De hoofddoelstelling is om binnen de gestelde doelen van ruimtelijke ordening en beleidssectoren te komen tot realisatie van de gewenste verandering van het grondgebruik voor verschillende functies.
Als algemeen uitgangspunt voor het gemeentelijk beleid geldt dat de gemeente Zwolle actief sturing wil blijven geven aan (de kwaliteit van) de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. De gemeente kiest daarbij voor een strategie van “geval tot geval”. Per locatie of deel ervan wordt bepaald welke vorm van grondbeleid wordt voorgestaan.
Echter, met de snel veranderde financiële- en vastgoedmarkt, neemt de gemeente Zwolle steeds vaker een faciliterende en/of regisserende rol aan. Projecten worden kleiner en flexibel van aard, de planhorizon neemt af en er worden steeds sneller go/ no go momenten ingebouwd. Een actief grondbeleid past steeds minder in deze werkwijze. Bij lopende grondexploitaties met afgesloten contracten is de vrijheid van aanpassing van de rolneming echter beperkt.

De wereld rond grondexploitaties is sinds de economische en vastgoedcrisis die in 2008-2009 intrad, wezenlijk veranderd. De uitgifte van kantoorlocaties ligt stil, woningbouwlocaties komen maar beperkt van de grond en ook de haalbaarheid rondom de (stedelijke) voorzieningen zijn flinterdun. De uitgifteprijzen staan onder druk en de fasering wordt uitgesmeerd over een langere periode. Met als gevolg een stagnatie in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad.
Bij de heroriëntatie op de vastgoedprogramma’s is er de afgelopen jaren fors afgeboekt op de woningbouw (aantallen en m2 vastgoedprogramma) en zijn de financiële resultaten hiervan verwerkt in de gemeentelijke grondexploitaties. Een nieuwe realiteit dient zich aan. Na deze moeilijke periode zijn er echter ook lichtpuntjes waarneembaar. Partijen als IKEA en Wehkamp investeren fors in deze stad en scheppen werkgelegenheid en ook bij de woningbouw neemt in aantallen weer toe.

Het financieren van (nieuw) ruimtelijk beleid met winstgevende locaties is voorbij. Steeds meer opgaven worden gekenmerkt met kostbare en complexe binnenstedelijke herontwikkeling en transformatie, waardoor er vaak sprake zal zijn van verliesgevende grondexploitaties. Dit vraagt meer inzet van extern geld (subsidies, algemene middelen) om deze herontwikkelingen toch mogelijk te maken.
Het economisch tij in Nederland komt nog niet tot rust. Vooral de structurele wijzigingen binnen vastgoedontwikkelingen laten zich moeilijk voorspellen.

Samen met de raad is gestart met het ontwikkelen van een nieuwe nota grondbeleid. Het feit dat Zwolle hiervoor een pilot voor het rijk is, bevestigt dat landelijk nog gezocht wordt naar nieuwe kaders voor vastgoedontwikkelingen binnen gemeenteland.
Hoe kan de nieuwe nota Grondbeleid worden afgestemd op de huidige en toekomstige realiteit?
Met een menukaart, met alle mogelijke opties, in de hand zal er naar de doelen, prioriteiten en de grondpositie worden gekeken. Van daaruit worden de opties in beeld gebracht en wordt er vanuit een pro-actieve houding keuzes gemaakt.

Vooruitlopend op de nieuwe nota Grondbeleid is door de raad het besluit genomen om stimuleringsmaatregelen te treffen voor woningbouw en hiervoor 2 instrumenten in te zetten:
- Een voorziening voor grondprijsontwikkelingen van € 5 mln.
- Een stimuleringsreserve van € 1,9 mln.

Grondprijsontwikkelingen
Het effect van lagere grondprijzen is voor vier jaar verwerkt in de grondexploitaties. Een schoksgewijze verhoging van de grondprijzen in 2017 is niet reëel. Hoe deze stijging verloopt is moeilijk te voorspellen. Besloten is een voorziening in te stellen van € 5 mln. om de effecten op lange termijn van de grondprijsontwikkelingen op te vangen.

Stimuleringsreserve
Er is een stimuleringsreserve beschikbaar voor een bedrag van € 1,9 mln. Hieraan ligt een vertrouwelijke matrix ten grondslag, die kan worden ingezet om onderhandelingen vlot te trekken van specifieke producten op lastige locaties.

Door de economische recessie en het voorzichtigheidsbeginsel van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn enkele regels verder aangescherpt. De regels omtrent de waardering en het activeren van kosten bij NIEGG (Niet In Exploitatie Genomen Gronden) zijn door de commissie BBV aangescherpt. Belangrijk daarbij is dat voor het activeren van kosten NIEGG een reëel en stellig voornemen moet bestaan dat deze in de nabije toekomst zal worden bebouwd. Deze verwachting moet gebaseerd zijn op een raadbesluit, waarin inhoud wordt gegeven aan ambitie en planperiode. Het activeren van vervaardigingskosten is aanvaardbaar, maar dient beperkt te worden tot het niveau van de huidige marktwaarde van de grond.

Hoe wordt het grondbeleid uitgevoerd
In het Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV) wordt jaarlijks gerapporteerd over de behaalde resultaten, de toekomstige ontwikkelingen en de financiële positie.

Elk jaar, voordat de MPV wordt gemaakt, worden de programmatische uitgangspunten en rekenparameters door de raad vastgesteld. Voor een toekomstbestendige ontwikkeling van Zwolle is vorig jaar in de heroriëntatie programma's besloten meer in te zetten op flexibiliteit, op marktgeoriënteerde aanpak en op het faciliteren van initiatieven, waardoor de potenties van de stad optimaal worden benut. Om dit te kunnen bewerkstelligen is er voor gekozen niet meer te programmeren, maar de markt te stimuleren door middel van het hanteren van vastgoedagenda's. Om toch een financiële vertaling in de betreffende grondexploitaties te kunnen maken, is een planning noodzakelijk. De planning, zoals in de heroriëntatie op de programma's is vastgesteld, wordt als basis opgenomen. De structurele discussie van programmeren naar vastgoedagenda's zal in 2015 verder worden gevoerd ten tijde van het opstellen en vaststellen van de nota grondbeleid. Projectspecifieke besluiten zijn wel vertaald. Hieronder staat de vertaling van de vastgoedagenda's naar de planningen zoals in de grondexploitaties als uitgangspunt zal worden gehanteerd.

Wonen
a. Voor de periode 2014-2017 400 woningen per jaar;
b. Voor de periode 2018-2022 500 woningen per jaar;
c. 50% van deze woningen wordt gerealiseerd in de bestaande stad en 50% in groenstedelijke gebieden.

Kantoren
Voor kantoren uitgaan van het faciliteren van initiatieven.

Bedrijventerreinen
a. Voor de komende 4 jaar uitgaan van uitgifte van 3 ha per jaar;
b. Van 2018-2022 uitgaan van een uitgifte van 5 ha per jaar;
c. Vanaf 2023 uitgaan van een uitgifte van gemiddeld 5 ha per jaar.

Detailhandel
Voor detailhandel en leisure wordt uitgegaan van het conserveren van de vigerende uitgangspunten. Waar mogelijk kansen uit de markt faciliteren.

In onderstaande tabel staan de projecten opgenomen in de MPV 2015. Per project wordt de financiële voortgang weergegeven.

In exploitatie genomen gronden		boekwaarde per 1-1-2015	Nog te realiseren kosten	opbrengsten	rente	Exploitatieresultaat Eindwaarde	Startwaarde	+ / -	eind jaar	voorziening
Woningbouw										
19	Stadshagen II	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	winst	2012	
								winst		€ -
67	Oude Mars	€ 6.415.900	€ 11.703.743	€ 27.961.144	€ 1.917.302	€ 7.924.199-	€ 2.801.736-	winst	2041	€ -
119	Kraanbolwerk	€ 2.465.560-	€ 8.595.014	€ 4.634.442	€ 154.469	€ 1.649.482	€ 1.277.868	verlies	2021	€ 1.277.868
129	Bagijneweide	€ 5.717-	€ 1.529.013	€ 1.100.000	€ 15.097-	€ 408.200	€ 381.059	verlies	2016	€ 381.059
133	Stinspoort	€ 1.836.508	€ 1.446.648	€ 3.849.891	€ 63.165	€ 503.570-	€ 421.954-	winst	2019	€ -
19/197	Stadshagen I en II	€ 22.944.575	€ 85.188.431	€ 110.633.131	€ 7.262.076	€ 4.761.951	€ 3.153.481	verlies	2025	€ 3.153.481
281	Dorpsvisie Wythmen	€ 71.715-	€ 1.534.135	€ 1.222.726	€ 168.229	€ 407.923	€ 316.022	verlies	2021	€ 316.022
283	Langenholterweg	€ 205.121	€ 743.078	€ 975.905	€ 26.912	€ 794-	€ 692-	winst	2018	€ -
Subtotaal woningbouw		€ 28.859.113	€ 110.740.063	€ 150.377.238	€ 9.577.056	€ 1.201.006-	€ 1.904.048	verlies		€ 5.128.430
Subtotaal woningbouw (incl. Stadshagen)		€ 28.859.113	€ 110.740.063	€ 150.377.238	€ 9.577.056		€ 1.904.048	verlies		€ 5.128.430
Bedrijventerreinen en kantoren										
11	Marslanden Zuid	€ 527.163-	€ 639.210	€ 1.107.220	€ 80.167-	€ 1.075.340-	€ 969.895-	winst	2017	€ -
						€ -		neutraal		€ -
21	Hessenpoort	€ 47.335.435	€ 65.038.186	€ 215.621.945	€ 14.098.494-	€ 117.346.818-	€ 36.884.432-	winst	2044	€ -
						€ -		neutraal		€ -
57	Voorsterpoort (Spoolderwerk)	€ 5.537.094-	€ 7.040.964	€ 8.575.919	€ 5.064.664-	€ 12.136.712-	€ 5.220.830-	winst	2036	€ -
								winst		€ -
								winst		€ -
Subtotaal bedrijven en kantoren		€ 41.271.179	€ 72.718.360	€ 225.305.084	€ 19.243.324-	€ 130.558.870-	€ 43.075.156-	winst		€ -
Herstructurering										
145	Kamperpoort	€ 3.228.583	€ 6.623.034	€ 9.406.112	€ 463.908	€ 909.413	€ 651.378	verlies	2023	€ 651.378
269	Vrolijkheid (Herstructurering)	€ 1.490.188	€ 20.618	€ 1.753.801	€ 53.575	€ 189.420-	€ 176.826-	winst	2016	€ -
313	Geert Groottestraat	€ 17.234	€ 1.338.813	€ 1.360.785	€ 4.738	€ 0	€ 0	verlies	2018	€ 0
335	Wipstrikkerallee	€ 6.714	€ 417.108	€ 523.428	€ 13.805	€ 85.801-	€ 74.771-	winst	2018	€ -
Subtotaal herstructurering		€ 4.742.719	€ 8.399.573	€ 13.044.126	€ 536.026	€ 634.192	€ 399.781	verlies		€ 651.378
Particuliere grondexploitaties										
								winst		€ -
								winst		€ -
								winst		€ -
247	Campus Windesheim	€ 641.739-	€ 951.537	€ 453.500	€ 117.109-	€ 260.811-	€ 218.540-	winst	2019	€ -
Subtotaal part. grondexploitaties		€ 641.739-	€ 951.537	€ 453.500	€ 117.109-	€ 260.811-	€ 218.540-	winst		€ -
Totaal		€ 74.231.271	€ 192.809.533	€ 389.179.948	€ 9.247.351-	€ 131.386.495-	€ 40.989.867-	winst		€ 5.779.807

Toekomstige grondexploitaties		boekwaarde per 1-1-2015	Nog te realiseren kosten	opbrengsten	rente	Exploitatieresultaat Eindwaarde	Startwaarde	+ / -	eind jaar	
								winst		€ -
245	Prinsenpoort	€ 196.169	€ 320.733	€ 450.835	€ 4.609	€ 70.676	€ 68.286	verlies	2015	€ 68.286
271	Kanonsteeg / Derde Bredehoek	€ 678	€ 34.644	€ -	€ 625	€ 35.946	€ 34.730	verlies	2015	€ 34.730
				€ -		€ -	€ -	neutraal	2015	€ -
								winst		
								winst		€ -
Totaal toekomstige grexen		€ 196.847	€ 355.377	€ 450.835	€ 5.233	€ 106.622	€ 103.017	verlies		€ 103.017

Binnenkort af te sluiten complexen		boekwaarde per 1-1-2015	Nog te realiseren kosten	opbrengsten	rente	Exploitatieresultaat Eindwaarde	Startwaarde	+ / -	eind jaar	
55	Deltion	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	neutraal	0	€ -
59	Noordereiland	€ 758.699-	€ 375.053	€ -	€ 55.811-	€ 439.457-	€ 396.365-	winst	2017	€ -
123	Forelkolk	€ 79.781	€ 264.867	€ 403.643	€ 2.927-	€ 61.922-	€ 57.804-	winst	2016	€ -
235	Van der Valk	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	neutraal		€ -
						€ -		neutraal		€ -
						€ -		neutraal		€ -
504	Complex NUTVW	€ 629.111	€ 496.495	€ 792.487	€ 36.325	€ 369.445	€ 333.218	verlies	2017	€ 333.218
Totaal af te sluiten complexen		€ 49.807-	€ 1.136.415	€ 1.196.129	€ 22.412-	€ 131.933-	€ 120.951-	winst		€ 333.218
Totaal MPV		€ 74.378.310	€ 194.301.325	€ 390.826.912	€ 9.264.530-	€ 131.411.807-	€ 41.007.801-			€ 6.216.042

Paragraaf 7 Bedrijfsvoering

In deze paragraaf geven we een beeld hoe we in 2014 gehandeld hebben om te zorgen dat de bedrijfsvoering ondersteunend is aan de uitvoering van het door de raad gefiatteerde beleid. Als referentie gebruiken we de bedrijfsvoeringsnota 2014-2017, zoals het college die eind 2013 heeft vastgesteld. De raad is hierover eind november 2013 geinformeerd.
De Algemene Rekenkamer definieert bedrijfsvoering binnen de gemeente als volgt: “Bedrijfsvoering betreft de bedrijfsprocessen binnen een gemeente om de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren, alsmede de sturing en beheersing daarvan”. Dan hebben we het over de gehele ambtelijke organisatie, inclusief ingehuurde en ingekochte middelen. En over afspraken met partners, die in opdracht van de gemeente beleidsdoelen realiseren.

Bewegingen
De bedrijfsvoeringsnota 2014-2017 is geënt op een aantal bewegingen in onze samenleving die onze aandacht vragen de komende jaren.

1. De vorming van de netwerksamenleving. Burgers willen op een andere manier benaderd willen worden. Sterker nog, zelf bepalen hoe zij in contact met ons (en onze partners) willen treden. Wij werken opgavengericht en daarbij is het maatschappelijke potentieel bepalend voor de schaal waarop wij opereren. We zien hierbij het belang van regionaal en wijkgericht niveau toenemen ten opzichte van het stedelijk niveau. Tevens verschuift de verhouding tussen wat we zelf doen en wat we aan partners overlaten.
2. Ten tweede heeft de taakuitbreiding op het sociaal domein direct betekenis voor het voortbrengingsproces.
3. De hierboven geschetste ontwikkelingen hebben ten derde ook gevolgen voor de door ons ingezette lijn met onze frontoffice, en dus ook met onze kanaalsturing van de dienstverlening van de ambtelijke organisatie aan burgers en organisaties.
4. Zwolle blijft een groeistad en dat geeft een fysieke opgave. De vraag van burger en markt wordt dominanter, we gaan van programmeren naar stimuleren.

De sturing op de ontwikkeling van de bedrijfsvoering.
De grotere beleidsopgaves voor de stad bevatten vele bedrijfsvoeringelementen, waarbij de inhoud de vorm beïnvloedt. Dat vraagt ook meer flexibiliteit van de ambtelijke organisatie en haar partners.
De vormgeving, en ook de grootte, is geen doel op zich. Bij het bezien welke vormen van bedrijfsvoering passend zijn bij nieuwe/andere taken wegen we de scenario’s. We kijken naar het effect op onze burgers, naar het ‘bedrijfseconomisch’ rendement, naar onze verantwoordelijkheid voor de stad, naar sturingsmogelijkheden en risico’s en naar de veranderkundige opgave.
Vanwege de hoge dynamiek en complexiteit van de ontwikkelingen sturen we met behulp van een bedrijfsvoeringsagenda in samenhang en parallel op een twaalftal opgaves. Onderstaand geven we aan wat hoe 2014 verlopen is.

De lichte overheid en rolneming.
De aard van de opgave bepaalt de inzet; we worden behendiger in 'licht' opereren, maar soms is ook juist een zware inzet nodig. Nadat de afgelopen jaren binnen de ambtelijke organisatie het thema rolneming op verschillende wijzen is opgepakt, is in de primaire processen een verhoogd bewustzijn bereikt. Nu is in het coalitieakkoord afgesproken om een programma 'Initiatiefrijk Zwolle, Dienstbare Overheid' te starten. Hiermee wordt nadrukkelijk de relatie naar de stad gelegd. De laatste vier maanden van 2014 is benut om de invulling van het programma vorm te geven, op een dusdanige wijze dat de resultaten zichtbaar en verifieerbaar zijn in zowel stad als organisatie.
In dit programma is aandacht besteed aan het faciliteren van de stad om de gemeente als partner te benutten en het faciliteren van de organisatie om een lerende organisatie te zijn.
We bouwen hierbij voort op de ervaringen met burgerparticipatie en twee eerdere bestuurlijke programma’s (Samen Maken We De Stad en Iedereen Doet Mee)

De werkstijl van de gemeentelijke organisatie (DNA).
Met het programma DNA Zwolle (De Nieuwe Ambtenaar) werken we aan de basis van onze organisatie, onze grondhouding en manier van werken. Want al is de diversiteit in werkzaamheden groot, er is iets dat ons (ver)bindt en dat zijn onze Zwolse waarden vertrouwen, vakmanschap, verantwoordelijkheid en verbinding. Deze waarden geven we betekenis en integreren we in ons persoonlijke en collectieve DNA. Door middel van 3 ontwikkelsporen – medewerker-, team- en leiderschapsontwikkeling – verruimen we onze blik en vergroten we ons handelingsrepertoire. Zo creëren we een cultuur waarin zelfsturing en samensturing de normaalste zaak van de wereld zijn en leidinggevenden zowel richting geven als ruimte voor professionaliteit en initiatief bieden.
In 2014 is geïnvesteerd op het vergroten van het DNA-bewustzijn en experimenteren met nieuw gedrag. 75% van alle medewerkers heeft ondertussen de DNA basisworkshops gevolgd. Daarnaast was er veel animo voor de opfrisworkshops en intervisie. Het merendeel van de teams/afdelingen heeft geïnvesteerd in teamontwikkeling en hierbij gebruik gemaakt van een in- of externe teamcoach. Er is in 2014 een start gemaakt met het lichter maken van (HR) systemen, procedures en regels zodat deze ondersteunend worden aan DNA-gedrag.

Flexibele huisvesting met schakelopties voor samenwerking (HNW).
De gemeente Zwolle wil werken volgens de principes van het nieuwe werken. Dat betekent dat medewerkers tijd- en plaatsonafhankelijk kunnen werken. Zo kan de gemeente haar werk doen op de plaats (bij klanten en partners) en de tijd die het beste past bij de aard van het werk. Uitgangspunt is dat hier het flexibele kantoorconcept wordt geimplementeerd met zo min mogelijk bouwkundige aanpassingen.

Met de verbouwing van Stadhuis en Stadskantoor en het afstoten van De Lure daalt het aantal werkplekken van ruim 1100 naar circa 650 werkplekken, wat neerkomt op een flexfactor van 0,7. Dit levert een besparing op de huisvestingslasten op als onderdeel van de afgesproken bezuinigingen op en ontwikkeling van de bedrijfsvoering.
In april 2014 is de verbouwing van het Stadskantoor gestart om hier een flexibel kantoorconcept te implementeren. De verbouwing loopt volgens planning en binnen het budget. Voor de zomer van 2015 zal deze verbouwing gerealiseerd zijn en wordt de huur van De Lure en werkplein De Lure beeindigd. De vijfde en zesde verdieping zjn verhuurd aan het GBLT per 1 december 2014 en de vierde verdieping is beschikbaar voor verhuur. In de eerste helft van 2015 wordt de herinrichting van het Stadhuis voorbereid, evenals het cateringconcept en de aanbesteding daarvan.

Shared Service Centre
In 2014 is de personele overgang (Inkoop, Ict en personeelsadministratie) van Zwolle, Kampen en de provincie Overijssel naar de GR Shared Service Center gerealiseerd. Dat heeft sporen achtergelaten en vertraging opgeleverd in de harmonisatie. De Gemeente Zwolle is gastwerkgever, 50 medewerkers van de provincie Overijssel en gemeente Kampen zijn ingestroomd. De beoogde besparing op arbeid, niet op inkoop, voor 2014 is gehaald.

De ontwikkeling van de frontoffice in een partnergerichte samenwerking.
In 2014 is het project gemeentelijk KCC afgerond (zie ook programma 16). We zien nog niet dat digitalisering leidt tot afname van contacten, wel tot verschuiving. Baliebezoek en inkomende post daalt (over een aantal jaren gezien). Digitale contacten nemen toe.
In 2014 is de samenwerking met GBLT een feit geworden (zie programma 16). In deze samenwerking zien we dat de rol van de gemeente verschuift naar verantwoordelijkheid voor de manier waarop partners in de keten (vaak namens ons) vormgeven aan hun klantcontacten en werkprocessen. Bij ROVA en in het sociaal domein zien we dat ook. In de nieuwe visie op dienstverlening, waaraan we vanaf 2014 werken (en die we medio 2015 aanbieden) houden we het dienstverleningsconcept “Overheid heeft antwoord” tegen het licht.

Een herbezinning op financiële sturing.
Met het herdefiniëren van financiële sturen beogen we het volgende:
- Op de verschillende niveaus sturen beslissers beter op effecten en inzet van middelen in de keten;
- Verspilling in de keten wordt voorkomen door anders werken.

Onder sturen wordt verstaan (een werkwijze van) beïnvloeden en besluiten op basis van (financiële) informatie over het bereiken van een doel. Beslissers zijn raad, college, DMO, programma- projectleiding tot en met operationele beslissers. Met verspilling worden bedoeld de activiteiten die geen waarde toevoegen, zoals dingen overdoen, dubbel doen, energieverlies bij betrokken en (informatie-) voorzieningen die niet wordt benut.
De activiteiten zijn gericht op het vinden van nieuwe werkwijzen van sturing. Die werkwijze kan gaan over een procesinrichting, informatievoorziening, systemen voor registratie en rapportage (waaronder een ‘doorkliksysteem voor de beleidscyclus), houding en gedragsalternatieven voor beslissers, audits, onderzoeksmethoden en inwinnen van referenties enz. enz.
In 2014 zijn als aanloop heeft een grote groep financials een opleiding, verzorgd doorr het Zijlstra instituut, gevolgd. Verder, is de aanzet voor een doorklikbaar jaarrekening 2014 gemaakt en zijn diverse mogelijkheden behorend bij deze herbezinning onderzocht. Deze zullen in 2015 tot besluitvorming en implementatie begeleid worden. Een verdere ontwikkeling van de beleidscyclus is hierbij inbegrepen. De interne en externe netwerken van de financials zijn verstevigd. De betaaldiscipline van facturen is verbeterd van 71 naar 79% . Dat wil zeggen 79% van de facturen wordt binnen 30 dagen betaald, gerekend vanaf factuurdatum. Gerekend vanaf ontvangstdatum is dit gestegen van 80% naar 85%. In 2015 wordt verdere verbetering verwacht.
Een programma Indirecte kosten is in voorbereiding en wordt voor de zomer 2015 aangeboden voor besluitvorming.

Het benutten van diversiteit en sociaal opdrachtgeverschap.
De overtuiging dat een divers samengesteld team tot betere prestaties leidt, blijft ons vertrekpunt bij het ontwikkelen van interventies op dit gebied. Het aantal medewerkers in vaste dienst jonger dan 30 jaar bedroeg in 2014 2,8%.
Binnen de beperkte mogelijkheden die er in 2014 waren, hebben we ruimte voor deze groep gecreëerd door middel van werkervaringsplaatsen, stages en traineetrajecten. Dit laatste doen we samen met de Talentenregio (www.talentenregio.nl).
Ook zijn we instroom van jongeren meer aandacht gaan geven in onze marketingstrategie voor de arbeidsmarkt.
Voor Gemeente Zwolle betekent het Regionaal Sociaal Akkoord dat, bovenop de 14 mensen met een beperking die momenteel werken bij de gemeente Zwolle, in 2015 bij benadering vijf extra banen komen voor mensen met een arbeidsbeperking. Om deze banen te realiseren wordt samengewerkt tussen gemeente (HRM en SoZaWe), het UWV en de Wezo. In beeld is gebracht dat per 1-1-2015 120 mensen met een SW-indicatie in aanmerking komen voor een garantiebaan. In samenwerking met Wezo en de eenheid SOZAWE en een externe partij, is in september 2014 gestart met een EVP (ervaringsprofiel) en EVC (ervaringscertificaat)-traject waaraan 17 medewerkers van Wezo hebben deelgenomen. Alle deelnemers hebben deze leergang met goed gevolg afgerond. Hiermee hebben zij een nieuw startpunt verworven dat een perspectief op werk buiten Wezo aanzienlijk verbetert. In 2015 worden in ieder geval vijf mensen met een functionele beperking in de organisatie opgenomen. Aan de hand van het profiel van de kandidaat wordt onderzocht waar binnen de gemeente een passende werkplek gecreëerd kan worden. Hiervoor wordt mede geput uit de opbrengst van het EVC/EVP traject.
Met het toepassen van Social Return wil de gemeente Zwolle mogelijkheden creëren om competenties en werknemersvaardigheden van kandidaten te vergroten om zodoende een inclusieve arbeidsmarkt te bewerkstelligen en een groei van jeugdwerkloosheid te voorkomen. SROI is gekoppeld aan onze verantwoordelijkheid als werkgever en inkoper. Om juiste aandacht te besteden aan de invulling van SROI is er vanaf juni 2014 binnen SoZaWe een adviseur aangesteld om interne en externe verbindingen te leggen. Met partners in de stad wordt een kennisplatform gevormd, dat op basis van ‘best practices’ de sociale inhoud van dit instrument op innovatieve wijze kan verruimen tot het bredere arbeidsmarktbeleid. De gedachtevorming binnen dit platform zorgt voor innovatie van zowel beleid als uitvoering, ook wel social business development genoemd (SBD). SBD is belegd bij SoZaWe. September 2014 zijn de voorbereidingen gestart voor de mogelijkheden van een digitaal magazine uitgeven waarin werkgevers, werknemers en andere stakeholders aan het woord komen om het maatschappelijk effect van SROI te delen.

Mobiliteit in de organisatie in tijden van krimp en frictie (de compacte organisatie).
Om aan de voorkant te kunnen sturen op de neerwaartse bijstelling van de omvang van de organisatie wordt concernbreed gewerkt met strategische personeelsplannen (SPP's) . Hiermee wordt gestuurd op de noodzakelijke interne en externe mobiliteit van onze medewerkers.
Vanuit de veranderplannen 2011-2015 en de strategische personeelsplannen van de eenheden van de Gemeente Zwolle is in 2014 een krimp gerealiseerd van 40 fte, onder meer door overdracht van taken naar het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Locosensus Tricijn. Per eind 2014 heeft Zwolle 809 fte, ruim binnen de planning van de veranderplannen.17,5 fte heeft een bovenformatieve status met bijbehorende mobiliteitsmogelijkheden.
Per 1 juli 2014 is het SSC Bedrijfsvoering gevormd, samen met de provincie Overijssel en de gemeente Kampen. Het SSC heeft een formatie van 84 fte, die formeel tot de Gemeente Zwolle behoort, omdat Zwolle de werkgeversrol heeft. Excl. het SSC heeft Zwolle 809 fte, inclusief het SSC 893 fte.
Ook in 2014 zijn we opgetrokken met partners in de regio door het organiseren van mogelijkheden voor uitwisseling (zowel binnen de Talentenregio als met partners in de stad), het delen van vacatures en tijdelijke opdrachten en het begeleiden van medewerkers van werk naar werk met behulp van ons loopbaancentrum. In 2014 heeft de samenwerking binnen de Talentenregio zich uitgebreid door aansluiting van de gemeente Westerveld. De Talentenregio bestaat nu uit de gemeenten Dalfsen, Deventer, Dronten, Hardenberg, Hattem, Heerde, Kampen, Meppel, Oldebroek, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Westerveld, Zwartewaterland en Zwolle. Gezamenlijk hebben deze gemeenten nu een interne arbeidsmarkt van zo'n 5.650 fte.

Human Resources.
Ontwikkeling van medewerkers aan de hand van de organisatiewaarden, de 4 V's (verbinding, vakmanschap, vertrouwen en verantwoordelijkheid) en het stimuleren van en sturen op mobiliteit loopt als een rode draad door de SPP's. In het organisatieontwikkelprogramma DNA-Zwolle (de nieuwe ambtenaar) wordt geëxperimenteerd met de werkstijl die bij de organisatiewaarden hoort. Dat vindt plaats op drie dimensies: leidinggevenden, team en professional.
De instroom was in 2014 7,2%, de doorstroom 3,4% en uitstroom 5,8%.
De reductie van de formatie stimuleert het vormgeven van innovatieve alternatieven om de benadering van het mobiliteitsvraagstuk in de organisatie verder vorm te geven. Dit gebeurt onder meer door Route 66. Route 66 is een pool voor medewerkers van 58 jaar die bovenformatief worden. Deze medewerkers blijven in dienst van de gemeente Zwolle en worden gedetacheerd op tijdelijke klussen. Zij maken 2 jaar voor de AOW datum gebruik van Keuzepensioen. Hiermee maken zij ruimte voor (nieuwe) collega's.
Naast deze poolvorming speelt ook het loopbaancentrum een belangrijke rol door het equiperen van medewerkers met de vaardigheden en netwerk, nodig om een nieuwe perspectief voor zichzelf te bemachtigen. In 2014 zijn 4 medewerkers in Route 66 ingestroomd.

Flexibiliteit in de arbeidsorganisatie en de inzet van externe inhuur.
In de SPP's kijken de eenheden vooruit naar hun toekomstige taak en de capaciteit die daarbij hoort in kwalitatieve en kwantitatieve zin. Hierdoor ontstaat steeds beter zicht op welke gebieden en verantwoordlijkheden de eenheden (flexibele) inzet denken nodig te hebben. Op grond daarvan worden medewerkers (zowel vanuit bovenformativiteit als vanuit loopbaanontwikkeling) uit andere vakgebieden opgeleid om zo'n tijdelijke functie te vervullen.
Om een optimale prijs/kwaliteit te waarborgen, is de gemeente Zwolle vanaf 2014 voor externe inhuur gaan werken volgens het marktplaatsprincipe, waarbij via een virtuele marktplaats steeds een mini-aanbesteding voor inhuur plaatsvindt. Dat biedt meer kansen voor locale partijen en ZZP-ers om mee te doen met een dergelijk mini-aanbesteding dan een raamcontract. Bij een raamcontract zijn het meestal de grotere bureaus waarmee een contract wordt gesloten, omdat kleinere partijen veel niet aan de eisen kunnen voldoen.
De marktplaats geldt met name voor inhuur in de schalen 9 t/m 12-13. Voor inhuur voor de lagere schalen heeft de gemeente Zwolle een contract met Uitzendbureau Randstad. Waar uit oogpunt van doelmatigheid en continuïteit het beter is te werken met een raamcontract, zullen raamcontracten gesloten worden

Incl. het SSC Bedrijfsvoering heeft Zwolle 2014 voor € 9.8 mln extern personeel ingehuurd, onderverdeeld in inhuur voor

Bedragen in €	2013	2014
Bedrijfsvoering	8.446.215	6.156.312
Projecten	1.444.857	1.107.842
Beleidsgerelateerde inhuur	482.581	503.295
Beleidsondersteunende inhuur	66.629	303.626
Subtotaal Zwolle excl. SSC		**8.071.075**
Inhuur SSC Bedrijfsvoering		1.781.132
Totaal	**10.440.282**	**9.852.207**

De totale uitgaven voor externe inhuur zijn in 2014 in vergelijking met 2013 gedaald met € 600.000. De dalende trend van de eerdere jaren zet zich daarmee voort.

Informatie delen, beheren en beveiligen in de netwerkorganisatie.
De belangrijkste thema's afgelopen jaar waren: informatiebeveiliging, sociaal domein, digitalisering en zaakgericht werken.
Begin 2014 is het actieplan informatiebeveiliging 2014 vastgesteld. Dit plan is gebaseerd op een risicoanalyse op basis van het in 2013 vastgestelde informatiebeveiligingsbeleid. Een belangrijk bereikt doel voor 2014 was het slagen voor de DIGID-audit. Daartoe zijn een aantal verbeteracties gerealiseerd waaronder met name het verbeteren van de opzet en werking van het Incident management.

Daarnaast werd een impuls gegeven aan de naleving van de Wet Bescherming Persoonsgegevens. De centrale registratie van applicaties met privacygevoelige gegevens werd geactualiseerd en het beheer structureel versterkt.
In 2014 werden verder audits gehouden op de GBA, de BAG, een reguliere pentest (hackerstest) en de implementatie van aanbevelingen uit het mysteryguest onderzoek van 2013. Een speerpunt in de uitvoering van het actieplan is ook de aansluiting bij de Informatie Beveiligings Dienst (IBD) Het aansluitproces zit in de eindfase.
Voor het SSC-ICT is geld vrijgemaakt om gezamenlijk te investeren in de ICT-infrastructuur (servers en opslagcapaciteit) zodat de continuïteit beter gewaarborgd wordt. Dit wordt in 2015 opgeleverd. Konden we vroeger processen stuk voor stuk efficienter (lean) maken, inmiddels betreft het steeds vaker het digitaliseren dan wel redesign van processen die in een veranderende context komen, waarbij we meteen de leanprincipes toepassen.
De basisregistraties werden verder uitgebouwd: de Basisregistratie grootschalige topografie (BGT) is opgeleverd, de gegevensmakelaar tussen diverse registraties is ingericht, die ondermeer met het Nieuw Handelsregister (Kadaster) is gekoppeld. Vanwege de uitbesteding van belastingtaken aan GBLT zijn belasting- en kadaster-gegevens uit de Zwolse registraties ontvlecht.
De grootste samenwerkingsoperatie dit jaar betrof het sociaal domein. Hierbij hebben we de informatievoorziening voor zowel de sociale wijkteams als de BVO jeugdzorg in korte tijd geregeld. In 2015 zullen we tekortkomingen verhelpen en structurele verbeteringen doorvoeren. Er is bijzondere aandacht besteed aan de privacy aspecten. Uit de privacy impact analyse bleek dat de sofware de vereiste autorisatieniveau's levert om de privacy te waarborgen. Ook bleek het beleid en het privacyreglement in orde. Het CPB heeft getoetst aan aan de handreiking omgang persoonsgegeven. Naar aanleiding hiervan hebben we in 2014 de registratie uitgebreid en zullen we in 2015 op Zwolle.nl publiceren welke persoonsgegevens we in onze registraties hebben.
We hebben bijna alle grote processen in het publiek en sociaal domein digitaal en zaakgericht gemaakt. Daarmee is papier-arm en plaats- en tijdonafhankelijk werken mogelijk. Het inrichten van de faciliteiten voor cocreatie en connectiviteit (telefonie etc) bleek weerbarstig en zal in 2015 worden afgerond.

Inkoop.
Door het toepassen van een startformulier, sinds 2014, bij inkoopbehoefte krijgen de beleidsdoelstelling en ambities (doelmatigheid, rechtmatigheid, maar ook het stimuleren van de lokale economie, duurzaamheid, maatschappelijke betrokkenheid) nadrukkelijk een plek in het inkoopproces. In 2014 is een pilot gestart in het fysieke domein door de samenwerkende partijen in het SSC, met het uniformeren en digitaliseren van de systematiek voor meervoudige onderhandse aanbestedingen bij werken. In 2014 is voor het inkopen van externe inhuur het marktplaatsprincipe geïntroduceerd en geïmplementeerd, waarmee de rechtmatigheid voor deze inkoopcategorie is geborgd. Medio 2014 is de adviseur Social Return aangesteld. De adviseur Social Return begeleidt en controleert de marktpartij bij het invullen van de Social Return verplichting. Medio 2015 zal de rol van de adviseur Social Return worden geëvalueerd. Gestart is met een pilot category-management om het gezamenlijk aanbesteden *door* de samenwerkende organisaties verder vorm te geven.

In 2014 is gewerkt aan het inkopen van diensten voor het sociale domein, zodat daar in 2015 op afgenomen kan worden. In 2015 verbetert het SSC het contractbeheer en voert een pilot geautomatiseerd aanbesteden uit. De implementatie van het inkoopmanagementsysteem zal leiden tot een verbetering van de kwaliteit van de management informatie. De spendanalyse nieuwe stijl is zomer 2014 online gegaan. De totale spend over 2014 is € 129 mln. Na aftrek van de niet beïnvloedbare spend (afdracht aan overheden en stichtingen) resteert een inkoopvolume van € 117 mln. Hiervan is ruim 40% (€ 47 mln.) gegund aan Zwolse bedrijven (inclusief ROVA en WEZO). Aan bedrijven in de regio Zwolle (excl Zwolle zelf) is 15% van het inkoopvolume gegund.
De inzet op SROI heeft geleid tot aantoonbare resultaten om doelgroepen met afstand tot de arbeidsmarkt weer te laten participeren. Medio 2015 worden de resultaten hiervan geëvalueerd. Vanuit de gezamenlijke pilot categorymanagement zijn twee aanbestedingen door middel van een Europese aanbesteding op de markt gezet. Uit de aanbestedingsresultaten van deze pilot is niet af te leiden dat het gezamenlijk inkopen tot een meetbaar inkoopvoordeel heeft geleid.

Kwaliteit van de ondersteunende functies
Het afgelopen jaar is gezocht naar zoekrichtingen en gewerkt aan een nadere uitwerking om waar mogelijk binnen alle domeinen van de bedrijfsvoering een krimp te realiseren in fte en/of kosten. Dit heeft uiteindelijk tot ruim 30 plannen geleid. Al deze plannen worden in de komende jaren nader ingevuld, waarbij het moment waarop de besparing en/of reductie ingeboekt kan worden tot en met 2018 doorloopt.
Door vereenvoudiging van systemen en werkwijze kan dekkingstekort, ontstaan door de voortgaande verkleining van het ambtelijk apparaat worden gedicht. In de komende jaren staat de organisatie nog voor diverse euzes die van invloed zijn op de omvang van de uiteindelijke opbrengst. In het bijzonder de fundamentele vragen die binnen het financiële domein om een antwoord vragen. Hierbij gaat het over herbezinningen wat betreft de toerekening van indirecte kosten, de financiële beheers- en rapportagestructuur, de financiële administratie en de rol en plaats van alle adviseursfuncties binnen het financiële domein.

B. Jaarrekening

1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
Activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs (art 63 lid 1). Passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarden met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde worden gewaardeerd (art 63 lid 7)

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.

Balans

Vaste activa
Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.
De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven.
De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan vanaf het jaar volgend op het jaar van ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Materiële vaste activa met economisch nut.
In erfpacht uitgegeven gronden.
De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen).
Indien de gronden in eeuwigdurende erfpacht zijn uitgegeven vindt waardering tegen registratiewaarde
plaats.
Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht worden tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Overige investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Slijtende investeringen worden vanaf het jaar volgend op het jaar van ingebruikneming lineair afgeschreven gedurende de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.
Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden.
Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken.
Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2004 gedaan zijn, soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen in jaren zijn opgenomen in de afschrijvingstabel in het bijlagenboek.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut.
Voor investeringen in openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut worden de vastgestelde termijnen in de afschrijvingstabel gehanteerd. Voor zover in voorkomende gevallen een snellere budgettaire dekking mogelijk is, wordt op dergelijke activa (resultaatafhankelijk) extra afgeschreven. De boekwaarden moeten dus nadrukkelijk als nog te dekken investeringsrestanten worden gezien.

Financiële vaste activa
Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarde. Het verschil met de destijds betaalde verkrijgingsprijs is als transitorische (rente)post in de balans opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddeld) resterende looptijd tot aflossing/uitloting.

Bijdragen aan activa van derden worden conform desbetreffend raadsbesluit geactiveerd. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Vlottende activa

Voorraden
De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden met uitzondering van de gronden voor toekomstige exploitaties.

De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddelde betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.

De als "onderhanden werken" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.
De systematiek van tussentijdse winstneming binnen grondexploitaties is herzien en door de raad vastgesteld. Deze is toegepast ingaande de jaarrekening 2011. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten.
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Stelselwijzigingen 2014
Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is in 2014 gewijzigd waardoor de volgende stelselwijzigingen doorgevoerd dienen te worden.

De reserves Riolering (€ 4,7 mln.) en Afval (€ 5,1 mln.) moeten worden omgezet in een voorziening. Hiermee wil de wetgever beter borgen dat de via riool- en afvalstoffenheffing ontvangen gelden beschikbaar blijven voor het doel waarvoor ze zijn geheven. Alleen efficiency- en aanbestedingsvoordelen en eigen middelen kunnen nog toegevoegd worden aan een bestemmingsreserve. Aangezien de betreffende reserves overwegend zijn ontstaan uit nog niet bestede van derden verkregen middelen zijn hiervoor 2 nieuwe voorzieningen (art.44,lid 2 BBV) ingesteld. De administratieve verwerking van deze mutaties is conform de notitie riolering van de commissie BBV via een directe balansmutatie per 31 december 2014 gedaan. De vergelijkende cijfers 2013 zijn om die reden niet aangepast.

De voorziening ten aanzien van de swap is niet langer nodig. Ingeval van een break van de swap, kan de mee te financieren negatieve marktwaarde in de nieuwe situatie geactiveerd worden en afgeschreven in de restant looptijd van de nieuwe lening.

Hiermee beoordeelt de wetgever dat een break in een swap niet langer een bijzonder risico is, en de voorziening niet meer nodig is. De huidige voorziening (€ 2,0 mln.) kan vrijvallen en komt rechtstreeks ten gunste van het Eigen Vermogen (de Algemene Reserve). De administratieve verwerking van deze mutatie is via een directe balansmutatie gedaan. Ook de vergelijkende cijfers met 2013 zijn aangepast.

De impact van deze stelselwijzigingen op het vermogen, resultaat en betreffende balanspost is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	"oude" grondslagen (voor stelselwijziging)	"nieuwe' grondslagen (na stelselwijziging)
Eigen vermogen per 31 december 2013	131.055	133.053
Eigen vermogen per 31 december 2014	133.979	126.120
Voorzieningen per 31 december 2013	5.263	3.265
Voorzieningen per 31 december 2014	1.855	11.712
Resultaat 2013	1.230	-768
Resultaat 2014	3.004	3.004

2 Balans met toelichting

2.1 Balansontwikkeling

De ontwikkeling van de balanscijfers.
Het verloop van de totaal bedragen (x €.1.000.000) van de balans is als volgt weer te geven:
*) In de treasuryparagraaf wordt alleen rekening gehouden met het bedrag aan onderhanden werk.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Beschikbaar op lange termijn:										
Algemene reserves	17	45	65	15	11	25	24	30	17	28
Bestemmingsreserves	119	141	121	170	159	151	153	157	115	95
Saldo baten en lasten	5	4	1	3	23	0	4	-57	-1	3
Voorzieningen	37	23	4	4	5	3	3	5	5	12
Schulden op lange termijn	252	299	304	304	368	353	322	341	337	325
Totaal beschikbaar	**430**	**512**	**495**	**496**	**566**	**532**	**506**	**476**	**473**	**463**
Vastgelegd op lange termijn:										
Immateriële/materiële vaste activa	228	263	276	291	322	328	341	366	347	343
Financiële vaste activa	146	147	138	136	137	112	94	61	73	64
Voorraden (icnl.onderhanden werk)	69	119	140	155	168	157	155	112	123	110
Totaal vastgelegd	**443**	**529**	**554**	**582**	**627**	**597**	**590**	**539**	**543**	**517**
Tekort op lange termijn beschikbare middelen	**13**	**17**	**59**	**86**	**61**	**65**	**84**	**63**	**70**	**54**

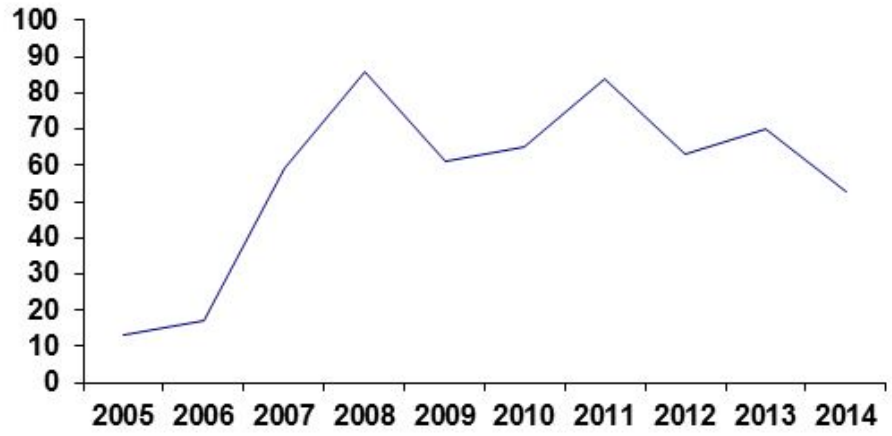

Reserves en voorzieningen.
De voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van de leningen en vorderingen verrekend. De voorziening vastgoed is in mindering gebracht op de post voorraden.
Zie verder de afzonderlijke paragraaf "Ontwikkelingen reserves en voorzieningen 2014"

Schulden op lange termijn.
Eind 2014 is er in totaal € 325,4 mln. aan langlopende leningen beschikbaar. Ten opzichte van 2013 is de omvang met € 11,2 mln. afgenomen.
Dit wordt veroorzaakt doordat er € 21,9 mln. is afgelost en € 0,7 mln. aan bijstandsleningen is opgenomen. Daarnaast is er vorig jaar € 10 mln. als korte lening gepresenteerd, die nu als lange lening wordt gepresenteerd vanwege de relatie met de swap.

Immateriële / materiële vaste activa.
De immateriële / materiële vaste activa is met € 4 mln. afgenomen. De afschrijvingen bedragen € 15,3 mln. en aan bijdragen van derden is € 1,3 mln. ontvangen. De netto-investeringen bedragen € 12,6 mln., hiervan heeft € 10,7 mln. betrekking op investeringen met economisch nut en € 1,9 mln. heeft betrekking op investeringen met maatschappelijk nut. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

Financiële vaste activa.
Onder de leningen financiële activa zijn opgenomen € 22,4 mln. aan leningen die verstrekt zijn aan woningcorporaties. Er is voor € 4,7 mln. leningen aan deelnemingen, € 19,9 mln. aan verbonden partijen en voor een bedrag ad. € 10,4 mln. aan overige leningen verstrekt.
De bijdragen aan activa in eigendom van derden hebben een boekwaarde ultimo 2014 van € 4,5 mln..

Voorraden.
De voorraden worden gecorrigeerd met de voorziening vastgoed, zoals voorgeschreven staat in het Besluit Begroting en Verantwoording. Een nadere specificatie wordt gegeven in de toelichting op de balans.

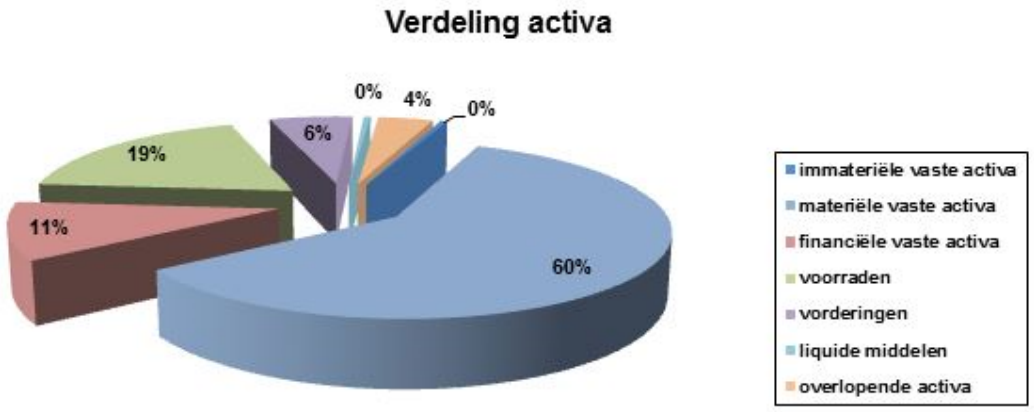

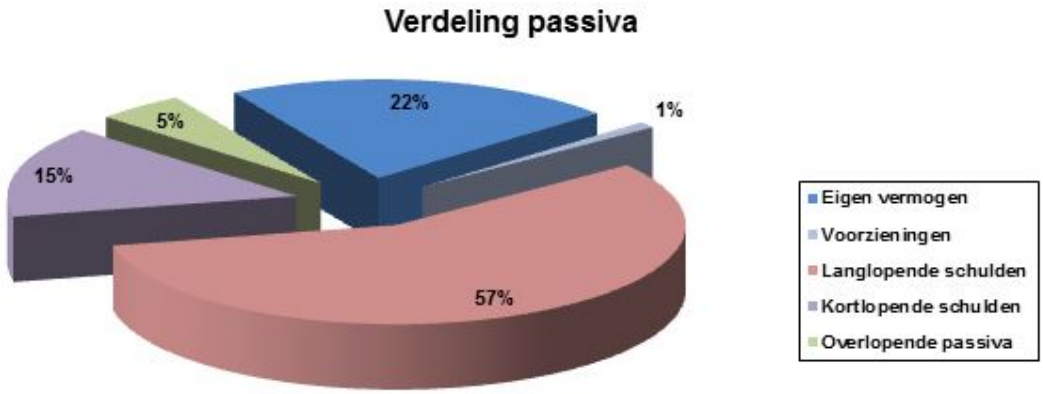

2.2 Balans

(bedragen x €.1.000)	31-12-2014		31-12-2013	
Activa:				
Vaste activa				
immateriele vaste activa:		**28**		**35**
kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	28		35	
materiële vaste activa:		**342.529**		**346.543**
investeringen met economisch nut	292.320		296.128	
investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	34.494		35.823	
investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	12.499		11.613	
in erfpacht uitgegeven (economisch nut)	3.216		2.979	
financiele vaste activa:		**64.020**		**73.460**
kapitaal verstrekkingen aan:				
deelnemingen	1.297		1.340	
leningen aan:				
woningbouwcorporaties	22.391		27.420	
deelnemingen	4.691		4.894	
overige verbonden partijen	19.870		20.179	
overige langlopende leningen	10.978		14.968	
overige uitzettingen > 1 jaar	261		261	
bijdrage aan activa in eigendom van derden	4.532		4.398	
Totaal vaste activa		**406.577**		**420.038**
Vlottende activa				
voorraden:		**110.108**		**123.103**
grond en hulpstoffen				
niet in exploitatie genomen bouwgronden	36.375		36.489	
overige grond en hulpstoffen	11.728		12.353	
onderhandenwerk, waaronder bouwgrondexploitatie	63.233		75.305	
gereed produkt en handelsgoederen	17		34	
vooruitbetalingen	-1.245		-1.078	
uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar:		**36.295**		**31.011**
vorderingen op openbare lichamen	22.518		20.325	
overige vorderingen	13.777		10.686	
overige uitzettingen				
liquide middelen:		**1.897**		**2.242**
kas	102		80	
banksaldi	1.795		2.162	
overlopende activa:		**19.904**		**22.860**
van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te	9.291		16.704	
ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering				
op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel				
overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	10.613		6.156	
die ten laste van volgende begrotingsjaren komen				
Totaal vlottende activa		**168.204**		**179.216**
Totaal generaal		**574.781**		**599.254**

(bedragen x €.1.000)		31-12-2014		31-12-2013	
Passiva					
Vaste passiva					
eigen vermogen			**126.120**		**133.053**
algemene reserve		28.349		19.284	
bestemmingsreserves gekoppeld aan kostendekkingsbeginsel		627		12.119	
overige bestemmingsreserves		94.140		102.418	
gerealiseerd resultaat		3.004		-768	
voorzieningen			**11.712**		**3.265**
vaste schulden			**325.365**		**336.642**
onderhandseleningen met een rentetypische looptijd > 1 jaar:					
	binnenlandse banken en overige financiele instellingen	302.794		313.982	
	overige binnenlandse sectoren	2.571		2.660	
	buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven	20.000		20.000	
	en overige sectoren				
Totaal vaste passiva			**463.197**		**472.960**
Vlottende passiva					
Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter					
dan één jaar			**49.539**		**57.296**
overige kasgeldleningen		26.000		25.000	
banksaldi		0		4.079	
overige schulden		23.539		28.217	
overlopende passiva			**62.045**		**68.998**
verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die		14.289		14.950	
in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen					
van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen		47.756		54.048	
voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek					
bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van					
volgende begrotingsjaren					
Totaal vlottende passiva			**111.584**		**126.294**
Totaal generaal			**574.781**		**599.254**
Gewaarborgde geldleningen			1.970.915		2.010.197
Niet uit de balans blijkende overige verplichtingen			31.242		33.268

2.3 Balanstoelichting

VASTE ACTIVA

Immateriële vaste activa:

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief
De kosten onderzoek en ontwikkeling betreffen een aantal balansposten van onderzoek die te zijner tijd worden toegevoegd aan dan gerealiseerde activa.

Het verloop van de immateriële vaste activa:	2014	2013
boekwaarde per 1 januari	35	41
afschrijving	-7	-6
boekwaarde per 31 december	**28**	**35**

Materiële vaste activa:

Verloop van de totale materiële vaste activa	2014	2013
boekwaarde per 1 januari	346.543	366.407
investeringen	16.962	19.736
desinvesteringen	-4.377	-21.096
afschrijvingen	-15.334	-16.781
bijdrage van derden direct gerelateerd aan een actief	-1.265	-1.723
boekwaarde per 31 december	**342.529**	**346.543**

De materiële vaste activa zijn onderverdeeld in:

Investeringen met economisch nut	2014	2013
gronden en terreinen	33.306	31.941
bedrijfsgebouwen	218.651	218.956
grond- weg en waterbouwkundige werken	862	795
vervoermiddelen	257	1.898
machines apparaten en installaties	20.914	22.241
overige materiële vaste activa	18.330	20.297
totaal	**292.320**	**296.128**

investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	2014	2013
gronden en terreinen	2.067	2.185
bedrijfsgebouwen	39	44
grond- weg en waterbouwkundige werken	29.614	30.579
machines apparaten en installaties	2.350	2.572
overige materiële vaste activa	424	443
totaal	**34.494**	**35.823**

Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	2014	2013
grond- weg en waterbouwkundige werken	7.892	7.390
machines apparaten en installaties	2.511	2.362
overige materiële vaste activa	2.096	1.861
totaal	**12.499**	**11.613**

In erfpacht uitgegeven	2014	2013
in erfpacht uitgegeven	**3.216**	**2.979**
TOTAAL MATERIELE VASTE ACTIVA	**342.529**	**346.543**

De belangrijkste (des)investeringen zijn	2014	2013
Onderwijshuisvestingsbeleid diverse scholen (bouw + onderhoud)	2.230	
Onderwijs Veiligheidseisen	506	977
Het Nieuwe Werken	3.322	
Stadhuis (verduurzaming)	483	
Hedon uitbreiding	1.495	3.719
Anker	1.829	730
Vervangingsinvesteringen Bruggen	620	
Vervangingsinvesteringen Straatmeubilair	571	
Onderwijshuisvestingsbeleid diverse scholen (bijdrage aan activa van derden)	580	
Rioleringsplan 2014	162	613
ICT investeringen (MPI)	2.142	
Overgang Brandweer naar Veiligheidsregio	-2.386	
Ecodrome (opstalrecht)	-1.467	
Aquamarijn uitbreiding schoolgebouw		609
Brug uitbreiding huisvesting		569
Brandweerpost Middelweg 235 (investering)		1.880
Brandweerpost Middelweg 235 (naar Veiligheidsregio)		-4.594
Brandweerpost Marsweg 39 (naar Veiligheidsregio)		-13.565
Pannekoekendijk 15 (Huize Hofvliet)		-883
Verkoop vervoermiddelen aan ROVA		-1.246

Financiële vaste activa:

Kapitaal verstrekkingen aan deelnemingen	2014	2013
100 aandelen N.V. WMO (nominaal € 453,78; 25% volgestort)	10	10
aanpassing Vitens nominale waarde	46	46
2.715 aandelen (nominaal € 113,45) N.V. ROVA Holding	307	307
355.645 aandelen Enexis holding	221	221
355.645 aandelen Essent Milieu (Attero) verkoop in 2014	0	43
355.645 aandelen PBE BV	92	92
0,2376 aandelen vordering Enexis BV	0	0
0,2376 aandelen verkoop vennootschap BV	0	0
0,2376 aandelen CBL vennootschap BV	0	0
0,2376 aandelen Staat vennootschap BV	0	0
149.097 BNG aandelen (nominaal €. 2,50 volgestort)	373	373
dataland	5	5
deelneming WEZO NV	2	2
cv Kapitaal Zuiderzeehaven	238	238
bv Kapitaal Zuiderzeehaven	3	3
	1.297	**1.340**

Leningen aan	2014	2013
woningbouwcorporaties	22.391	27.420
deelnemingen	4.691	4.894
overige verbonden partijen	19.870	20.179
	46.952	**52.493**

Verloop van de leningen	2014	2013
boekwaarde per 1 januari	52.493	39.929
uitzettingen	0	18.159
ontvangen aflossingen	-5.541	-5.595
boekwaarde per 31 december	**46.952**	**52.493**

Leningen aan deelnemingen	2014	2013
achtergestelde lening Zuiderzeehaven	667	667
achtergestelde lening ROVA	2.603	2.603
achtergestelde lening Vitens	1.421	1.624
	4.691	**4.894**

Leningen aan verbonden partijen:	2014	2013
Enexis BV	2.020	2.020
Veiligheidsregio	17.850	18.159
	19.870	**20.179**

Bij verkoop van de aandelen Essent aan RWE is besloten om de leningen niet mee te verkopen aan RWE maar over te dragen aan de aandeelhouders. Het ging hierbij om 4 leningen met een looptijd variërend van 3 t/m 10 jaar. Per 31-12-14 zijn er nog 2 leningen over. Daarnaast zijn 2 leningen verstrekt aan de Veilgheidsregio voor de overname van de gebouwen brandweer.

Overige langlopende leningen	2014	2013
boekwaarde per 1 januari	15.517	16.083
Effecten 2,5% en 3% Grootboek St. Nederl.: in 2014 naar overige uitzettingen > 1 jaar	0	-261
uitzettingen	747	1.184
ontvangen aflossingen	-4.475	-1.396
afwaardering wegens duurzame waardeverminderingen	-271	-93
boekwaarde per 31 december	11.518	15.517
voorziening oninbare leningen algemene bijstand	-460	-476
voorziening risico schuldhulpverlening	-80	-73
boekwaarde per 31 december	**10.978**	**14.968**

Overige uitzettingen > 1 jaar	2014	2013
boekwaarde per 1 januari	261	0
Effecten 2,5% en 3% Grootboek St. Nederl.: in 2014 van overige langlopende leningen		261
Obligaties van het vm. Geneesmiddelenfonds: in 2014 van kapitaalverstr. aan deelnemingen		3
ontvangen aflossingen		-3
boekwaarde per 31 december	**261**	**261**

Bijdrage aan activa in eigendom van derden	2014	2013
boekwaarde per 1 januari	4.398	4.678
bijdragen aan activa in eigendom van derden	581	200
afschrijvingen op bijdragen aan activa in eigendom van derden	-447	-480
boekwaarde per 31 december	**4.532**	**4.398**

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden:

Grond- en hulpstoffen

Niet in exploitatie genomen bouwgronden

	stand per 1-1-2014				mutaties 2014	
	aanschafwaarde	voorziening	boekwaarde	aantal m²	investeringen	desinvesteringen
vm schoolgebouwen	2.887	2.843	44	65.484	264	
terreinen Voorsterpoort	13.970		13.970	101.886		
agrarisch verpacht < 6 jaar	6.954	1.789	5.165	2.636.124		609
agrarisch verpacht > 6 jaar	681	88	593	979.628		
stedelijk diverse bezittingen	703	419	284	16.627	67	175
strategisch bezit bebouwd	347	15	332	9.267		332
Dijklanden	6.463	3.506	2.957	536.226		
Vechtpoort	9.741	6.242	3.499	1.749.515		
aankoop NS gronden	0		0	158.094		
bouwrijpe/ te verkopen terreinen,	21.967		21.967	1.170.188	342	156
uit te nemen gronden	2	2	0	21		
waterberging Alm.Kanaal	5	5	0	250		
subtotaal	63.720	14.909	48.812	7.423.310	673	1.272
corr.grond- en hulpstoffen	-24.389	-12.066	-12.323	-6.080.303	-67	-609
Totaal	**39.331**	**2.843**	**36.489**	**1.343.007**	**606**	**663**

	stand per 31-12-2014					
	aanschafwaarde	aantal m²	aanschaf- waarde per m²	voorziening	boekwaarde	boekwaarde per m²
vm schoolgebouwen	3.151	65.484	48,12	2.843	308	4,70
terreinenen Voorsterpoort	13.970	101.886	137,11		13.970	137,11
agrarisch verpacht < 6 jaar	6.345	2.449.763	2,59	1.670	4.675	1,91
agrarisch verpacht > 6 jaar	681	979.628	0,70	83	598	0,61
stedelijk diverse bezittingen	595	4.090	145,48	419	176	38,04
strategische bezit bebouwd	15	7.317	2,05		15	2,05
Dijklanden	6.463	536.226	12,05	3.727	2.736	5,10
Vechtpoort	9.741	1.749.515	5,57	6.242	3.499	2,00
aankoop NS gronden	0	158.094	0,00		-	0,00
bouwrijpe/ te verkopen terreinen,	22.155	1.282.760	17,27	58	22.097	18,67
uit te nemen gronden	2	21	95,24	2	-	0,00
waterberging Alm.Kanaal	5	250	20,00	5	-	0,00
subtotaal	63.123	7.335.034	8,61	15.049	48.074	6,55
corr.grond- en hulpstoffen	-23.848	-5.893.942	4,05	-12.149	-11.699	1,98
Totaal NNIEGG	**39.275**	**1.441.092**	**27,25**	**2.900**	**36.375**	**27,10**

Ingevolge gewijzigde regelgeving is bovengenoemde voorraad ingaande 2013 niet in zijn geheel als NNIEGG voorraad gepresenteerd, maar een gedeelte onder overige grond- en hulpstoffen.

Overige grond- en hulpstoffen	**2014**	**2013**
voorraad gronden (uit NNIEGG)	11.699	12.323
voorraad restauratiematerialen	29	30
	11.728	**12.353**

Onderhandenwerk, waaronder bouwgronden in exploitatie	**2014**	**2013**
boekwaarde	74.440	84.022
af: voorziening voor verwachte verliezen	-11.216	-8.733
subtotaal bouwgrondexploitatie	63.224	75.289
onderhanden expertisecentrum	9	16
boekwaarde per 31 december	**63.233**	**75.305**

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2014 het volgende overzicht worden weergegeven:

projecten	stand per 1-1-2014			mutaties 2014			stand per 31-12-2014		
	Vervaar-digins-waarde	Voorz. verlies-latende complexen	Boek-waarde	Vermeer-deringen	Vermin-deringen	Winst-nemingen	Vervaar-digings-waarde	Voorz. verlies-latende complexen	Boek-waarde
Woningbouwprojecten									
Stadshagen 1 & 2	24.665	2.498	22.167	5.603	7.323		22.945	3.154	19.791
Oude Mars	6.010		6.010	406	0		6.416		6.416
Schaepman	173	53	120	1.127	3.767		-2.467	1.278	-3.745
Bagijneweide	246	527	-281	239	390	-100	-5	381	-386
Stinspoort	3.177		3.177	376	1.716		1.837		1.837
Wijthmen fase 1	101	481	-380	102	275		-72	316	-388
Subtotaal	**34.372**	**3.559**	**30.813**	**7.853**	**13.471**	**-100**	**28.654**	**5.129**	**23.525**
Werkgelegenheidsprojecten									
Marslanden Zuid	-204		-204	55	378		-527		-527
Hessenpoort 1 & 2	52.665		52.665	6.508	11.839		47.334		47.334
Voorsterpoort (Spoolderwerk)	-5.294		-5.294	7	55	-195	-5.537		-5.537
Subtotaal	**47.167**	**0**	**47.167**	**6.570**	**12.272**	**-195**	**41.270**	**0**	**41.270**
Herstructureringsprojecten									
Vrolijkheid herontwikkeling	1.417	0	1.417	77	3		1.491		1.491
Langenholterweg	148		148	58	0		206		206
Geert Groootestraat	21		21	-4	0		17		17
Kamperpoort incl.Katwolderplein	1.126		1.126	2.313	251		3.188	651	2.537
Subtotaal	**2.712**	**0**	**2.712**	**2.444**	**254**	**0**	**4.902**	**651**	**4.251**
Particuliere grondexploitaties									
Forelkolk	75		75	4			79		79
ABN AMRO Prinsenpoort	362	139	223	99	265		196	68	128
Campus	-621		-621	-20			-641		-641
Subtotaal	**-184**	**139**	**-323**	**83**	**265**	**0**	**-366**	**68**	**-434**
Binnenkort af te sluiten complexen									
Deltion-transactie	-72		-72	1	275	348	2		2
Beter met Bos	-50		-50				-50		-50
Noordereiland	-776		-776	57	39		-758		-758
Holtenbroek-Händellaan	9		9				9		9
Westenholte Stins	0		0	8			8		8
Van der Valk	-162		-162	31	-42	89	0		0
Rechtbank	0		0		19	19	0		0
Zwolle Zuid, restant	222		222	30			252		252
Marslanden G, restant	185		185	16			201		201
Oosternk, restant	23		23	21			44		44
Bos & Buitenplts.,restant	496		496	25			521		521
Stadsh,fase 1, restant	-7		-7	25			18		18
Stasds.vlek1, restant	2		2	3			5		5
Kop Hanzelan, restant	40		40	4	181		-137		-137
Rood voor Rood	0		0	-69	216		-285		-285
Wipstrikark	0		0				0		
Nog uit te voeren werken	0		0	0			0	333	-333
Subtotaal	**-90**	**0**	**-90**	**152**	**688**	**456**	**-170**	**333**	**-503**
Voorbereidingsprojecten									
Kanonsteeg/Derde Bredehoek	1	35	-34				1	35	-34
Wijrhmenerplas, marktsekectie	44		44	98			142		142
Hispice Wipstrikkerallee	0	0	0	7			7		7
Subtotaal	**45**	**35**	**10**	**105**	**0**	**0**	**150**	**35**	**115**
sprong in de grondprijs		5.000	-5.000					5.000	-5.000
TOTAAL	**84.022**	**8.733**	**75.289**	**17.207**	**26.950**	**161**	**74.440**	**11.216**	**63.224**

Gereed produkt en handelsgoederen	2014	2013
rijbewijzen en eigen verklaringen	17	34

Vooruitbetalingen	2014	2013
ontvangen voorschotten op grondverkopen	-1.245	-1.078

Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar:
De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Soort vordering	saldo 31-12-2014	voorziening oninbaarheid	gecorrigeerd saldo 31-12-2014	gecorrigeerd saldo 31-12-2013
vorderingen op openbare lichamen	22.518		22.518	20.325
overige vorderingen	21.877	8.100	13.777	10.686
totaal	**44.395**	**8.100**	**36.295**	**31.011**

Verloop vorderingen	2014	2013
debiteuren openbare lichamen	22.518	20.325
overige debiteuren	13.598	10.190
vorderingen sociale zaken	8.279	8.228
saldo 31-12	**44.395**	**38.743**
voorziening dubieuze debiteuren	-228	-109
voorziening WRZV	-353	-353
voorziening sociale zaken	-7.519	-7.270
gecorrigeerd saldo 31-12	**36.295**	**31.011**

Liquide middelen:

Kas	2014	2013
kassasysteem stadskantoor Publiekszaken	98	73
Werkplein De Lure	4	7
	102	**80**

Banksaldi	2014	2013
BNG	854	0
ING	1	1
rekening-courant restauratiefonds	113	88
rekening-courant Stimuleringsfonds	821	2.015
	1.789	2.104
kruisposten kas, bank en giro	6	58
totaal	**1.795**	**2.162**

Overlopende activa:

Overlopende activa	2014	2013
nog te ontvangen van openbare lichamen	9.291	16.704
nog te ontvangen van overigen	9.306	952
subtotaal nog te ontvangen	18.597	17.656
vooruitbetaalde bedragen t.b.v. overigen	1.307	5.204
totaal	**19.904**	**22.860**

De belangrijkste posten nog te ontvangen bedragen per 31-12-2014 zijn	
te ontvangen subsidies/bijdragen overheden in het kader van diverse projecten	5.990
onroerende zaakbelasting	2.568
betalingsregeling OdS	992
heffingen GBLT afval	834
eigen bijdragen hulp bij het huishouden	676

De belangrijkste posten vooruitbetaalde bedragen per 31-12-2014 zijn	
vooruitbetalingen SSC	453

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen:

Algemene reserve	2014	2013
stand per 1 januari	17.286	30.016
stelselwijziging per 1-1-2014 overheveling saldo van voorziening derivaten	1.998	1.998
stand per 1 januari na stelselwijziging	**19.284**	**32.014**
toevoegingen resultaat bestemming + rente	18.378	46.206
onttrekkingen resultaatbestemming	-8.545	-1.894
toevoeging/onttrekking resultaat vorig boekjaar	-768	-57.042
saldo per 31 december	**28.349**	**19.284**

De belangrijkste mutaties in 2014 zijn	vermeerderingen	verminderingen
stelselwijziging per 1-1-2014 overheveling saldo van voorziening derivaten	1.998	
rekeningresultaat 2013		768
incidenteel nieuw beleid 2014	7.001	
concernstelposten en septembercirculaire	6.000	
berapresultaat		2.636
sociaal domein		700

Bestemmingsreserves gekoppeld aan kostendekkingsbeginsel	2014	2013
stand per 1 januari	12.119	12.430
toevoegingen resultaat bestemming + rente	3	734
onttrekkingen resultaatbestemming	-1.638	-1.045
oveboeking naar voorziening in verband met stelselwijziging	-9.857	
saldo per 31 december	**627**	**12.119**

De belangrijkste mutaties in 2014 zijn	vermeerderingen	verminderingen
omzetting reserve afvalstoffenheffing naar voorziening in verband met stelselwijziging		5.149
omzetting reserve riolering naar voorziening in verband met stelselwijziging		4.708

Overige bestemmingsreserves	2014	2013
stand per 1 januari	102.418	144.270
toevoegingen resultaat bestemming + rente	40.713	127.348
onttrekkingen resultaatbestemming	-48.991	-169.200
saldo per 31 december	**94.140**	**102.418**

De belangrijkste mutaties in 2014 zijn	vermeerderingen	verminderingen
algemene bedrijfsreserve Vastgoed	5.071	5.511
toekomstige exploitatie gronden	2.160	2.264
onderhoud verhuurde panden	2.971	2.739
incidentele bestedingen	3.121	6.461
reserve stadsontwikkelfonds (nieuw)	4.981	
parkeren	2.669	2.312
decentralisatiefonds stadsvernieuwing	1.118	4.206
reserve gebiedsbeheerplan (nieuw)	7.393	542
reserves nog uit te voeren werken (totaal)	8.154	10.640

Alle reserves gesaldeerd naar aard per 31-12-14	2014	2013
weerstand- en risicoreserves : algemene concernreserve, BCF, WWB en WMO	28.349	21.870
reserves gekoppeld aan kostendekkingsbeginsel: begraafpl., rijbewijzen, afvalst., riolering	627	12.119
reserves voor lopende exploitatielasten:		
- ter dekking van kapitaal- en exploitatielasten	12.876	13.254
- onderhoudsreserveringen	7.006	7.207
- rechtspositionele verplichtingen	1.269	1.378
- bedrijfsvoeringsreserves	1.355	1.670
overige bestemmingsreserves: o.a. MIP, stadsuitleg, HIS, parkeren, nog uit te voeren werken	71.634	76.323
	123.116	133.821
exploitatieresultaat (onderdeel eigen vermogen)	3.004	-768
totaal alle reserves	**126.120**	**133.053**

Voor het verloop per reserve verwijzen wij naar het overzicht reserves onder de programmarekening 3.1 en naar het bijlagenboek met de toelichting per reserve.

Resultaat na bestemming	2014	2013
de stad	-10.157	-1.260
de wijken	-62.843	949
de mensen	-79.500	1.402
de organisatie	155.504	-1.859
nadelig resultaat	**3.004**	**-768**

Voorzieningen:

Nr	Voorziening	Stand per 1-1-2014	Toevoeging	Vrijgevallen bedragen	Aanwendingen	Stand per 31-12-2014
A70	Bijdrage voormalig personeel	61	60		59	62
A71	Voorz. rechtspos verplicht. concern	497	21	100	111	307
A72	Voorz. Derivaten	1.998				1.998
Vanwege een stelselwijziging BBV is deze		-1.998				-1.998
voorziening ingaande 2014 omgezet in de algemene concernreserve C01						
C70	Voorz. rechtspos. Verplichtingen cs	38	2		14	26
C73	Alg.Pensioenwet Politieke Ambtsdragers	467	596			1.063
E01	Voorz. rechtspos. verplichtingen ec	201	146		86	261
E02	Voorziening afval			vanwege stelselwijziging reserve ==> voorziening		5.149
E03	Voorziening riolering			vanwege stelselwijziging reserve ==> voorziening		4.708
O72	Grondwatersanering NS emplacement	340	14		354	0
O73	Wonen boven winkels	1.480		1.480		0
R01	Rechtspositie raadsleden	181	45		90	136
	Totaal voorzieningen	**3.265**	**884**	**1.580**	**714**	**11.712**

De belangrijkste mutaties zijn	vermeerder-ingen	verminder-ingen
stelselwijzing BBV waardoor voorziening derivaten ultimo 2013 wordt overgeheveld naar de		1.998
algemene concernreserve		
aanvulling voorziening Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers	596	
omzetting reserve afvalstoffenheffing naar voorziening in verband met stelselwijziging	5.149	
omzetting reserve riolering naar voorziening in verband met stelselwijziging	4.708	
vrijval voorziening Rechtspositionele verplichtingen concern		100
vrijval voorziening Wonen boven Winkels		1.480
aanwending grondwatersanering NS emplacement		354

Voor het verloop per voorziening verwijzen wij naar met bijlagenboek met het voorzieningen-overzicht en toelichting per voorziening

vaste schulden:

Onderhandse leningen van	2014	2013
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	302.794	313.982
overige binnenlandse sectoren	2.571	2.660
buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	20.000	20.000
	325.365	**336.642**

Verloop leningen	2014	2013
stand per 1 januari	336.642	341.209
bij: nieuw aangetrokken leningen binnenland	642	48.404
bij: lening tbv renteswap 2013 Deutsche Bank omgezet van vlottende passiva in vaste passiva	10.000	0
af: reguliere aflossingen	-21.919	-52.971
saldo per 31 december	**325.365**	**336.642**

De swap van € 10 miljoen heeft een looptijd tot december 2053 en de rente is 3,425%. Hij heeft een breekclausule die elke 10 jaar door beide partijen kan worden ingeroepen, voor het eerst in 2023. De Deutsche Bank is de tegenpartij en die heeft een rating van A bij Standard&Poor.
De totale rentelast voor het jaar 2014 met betrekking tot de vaste schulden bedraagt € 11.100
Voor een uitgebreid overzicht verwijzen wij naar het overzicht van leningen in het bijlagenboek.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:

Overige kasgeldleningen	2014	2013
opgenomen kasgeldleningen	**26.000**	**25.000**

Betreft 2 leningen bij Aegon Schadeverzekering en Credit Europe Bank

Banksaldi	2014	2013
BNG	0	**4.079**

Overige schulden	2014	2013
crediteuren	21.161	25.612
sociale zaken verplichtingen SHV	1.288	1.798
sociale zaken overige schulden	1.090	807
	23.539	**28.217**

Overlopende passiva:

Overlopende passiva	2014	2013
m.b.t. openbare lichamen:		
nog te betalen bedragen	386	304
vooruitontvangen bedragen	47.370	53.744
subtotaal openbare lichamen	47.756	54.048
m.b.t. overige:		
nog te betalen bedragen	12.202	13.202
vooruitontvangen bedragen	2.087	1.748
subtotaal overige	14.289	14.950
totaal	**62.045**	**68.998**

De belangrijkste posten nog te betalen bedragen per 31-12-2014 zijn	
afwikkeling subsidies 2014	1.147
rente leningen	4.255

De posten vooruitontvangen bedragen per 31-12-2014 zijn	
vooruitontvangen BDU	67
vooruitontvangen specifieke uitkeringen	47.095
overige openbare lichamen	208
overige	2.087
totaal	**49.457**

De specificatie van de post vooruitontvangen BDU is als volgt	2014	2013
BDU economie 1	61	61
BDU provincie	6	6
	67	**67**
Voor het verloop per regeling verwijzen wij naar het bijlagenboek toelichting op de vooruitontvangen bedragen		

De specificatie van de post vooruitontvangen specifieke uitkeringen is als volgt	2014	2013
specifieke uitkeringen de Mensen/de Wijken		2.317
specifieke uitkeringen de Stad/de Mensen		2.014
specifieke uitkeringen de Stad/de Wijken		49.347
specifieke uitkeringen Sociale Zaken en Werkgelegenheid	493	
specifieke uitkeringen Ontwikkeling	46.327	
specifieke uitkeringen Concernstaf	160	
specifieke uitkeringen Expertisecentrum	115	
	47.095	**53.678**
Voor het verloop per regeling verwijzen wij naar het bijlagenboek toelichting op de vooruitontvangen bedragen		

De overige vooruitontvangen bedragen hebben o.a. betrekking op	
opbrengst parkeervergunningen	724

Waarborgen en garanties

Het verloop van de gewaarborgde geldleningen is als volgt geweest:

Omschrijving categorie	Stand per 1 januari	Gewaarborgde leningen	Aflossingen	Stand per 31 december
Woningcoorpraties met garantie WSW	644.573	18.000	14.663	647.910
Landelijk toegelaten instellingen	50.440		693	49.747
Particuliere woninghypotheken	1.283.000		33.000	1.250.000
Monumentale en behoudenswaardige panden	1.721		650	1.071
Verkrijgen en verbeteren eigen woning	14.994	275	2.114	13.155
Sportverenigingen c.a.	3.231	100	373	2.958
Zorginstellingen	534		267	267
Overige, w.o. woningcorporaties niet	11.704	600	6.497	5.807
gegarandeerd door WSW				
Totaal 31 december	**2.010.197**	**18.975**	**58.257**	**1.970.915**
Voor een nadere toelichting op de gewaarborgde geldleningen wordt verwezen naar het Overzicht gewaarborgde geldleningen ultimo 2014 in het bijlagenboek.				

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

Wij vermelden de volgende verplichtingen en vorderingen die hun oorzaak voor de balansdatum hebben, maar daarna zullen worden geëffectueerd:

	X € 1.000
Terugkoopverplichting gebouwen Brandweer van veilgheidsregio (i.c.m. lening) ultimo 2016	12.889
idem ultimo 2022	3.592
Huurcontracten	12.471
Opgebouwde rechten vakantiegeld over de periode juni (of latere datum indiensttreding) t/m december	1.875
Wachtgeldverplichtingen wethouders	415
- Garantstelling als aandeelhouder voor betalingsverplichtingen NV Wonen boven Winkels voor tenminste	p.m.
13 maanden na ondertekening jaarrekening 2014	
	31.242

3 Programmarekening met toelichting

3.1 Programmarekening over begrotingsjaar 2014

Overzicht van baten en lasten over begrotingsjaar 2014

(bedragen x € 1.000)

	Programma	Raming begrotingsjaar vóór wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
	Pijler De Stad									
	Programma									
1	Volkshuisvesting	1.774	2.912	-1.138	2.312	3.199	-887	2.244	3.113	-869
2	Economie	784	2.821	-2.037	1.395	3.435	-2.040	1.496	3.428	-1.932
3	Bereikbaarheid en mobiliteit	8.180	7.498	682	12.106	19.446	-7.340	11.938	18.561	-6.623
4	Groene leefomgeving en milieu	0	3.133	-3.133	7.090	8.498	-1.408	7.462	8.404	-942
5	Ruimte en cultuurhistorie	0	2.325	-2.325	7.743	10.530	-2.787	7.809	10.140	-2.331
	Totaal Pijler De Stad	**10.738**	**18.689**	**-7.951**	**30.646**	**45.108**	**-14.462**	**30.949**	**43.646**	**-12.697**
	Pijler De Wijken									
	Programma									
6	Leefbaarheid en welzijn	46	8.838	-8.792	46	8.806	-8.760	95	8.540	-8.445
7	Onderwijs en jeugd	3.637	27.080	-23.443	3.958	26.027	-22.069	3.872	24.980	-21.108
8	Veiligheid	206	12.986	-12.780	653	13.542	-12.889	595	11.129	-10.534
9	Integraal beheer openbare ruimte	22.981	48.221	-25.240	23.402	48.919	-25.517	23.869	48.454	-24.585
	Totaal Pijler De Wijken	**26.870**	**97.125**	**-70.255**	**28.059**	**97.294**	**-69.235**	**28.431**	**93.103**	**-64.672**
	Pijler De Mensen									
	Programma									
10	Sociaal economische zelfredzaamheid	21.831	25.125	-3.294	23.010	26.158	-3.148	23.056	26.595	-3.539
11	Bijstandverlening en armoedebestrijding	56.731	66.683	-9.952	51.509	64.002	-12.493	52.153	63.738	-11.585
12	Cultuur	263	17.736	-17.473	103	18.882	-18.779	103	19.171	-19.068
13	Sport	1.098	9.230	-8.132	1.356	9.430	-8.074	1.351	9.328	-7.977
14	Gezondheid en zorg	3.664	43.759	-40.095	4.628	44.147	-39.519	4.759	43.090	-38.331
	Totaal Pijler De Mensen	**83.587**	**162.533**	**-78.946**	**80.606**	**162.619**	**-82.013**	**81.422**	**161.922**	**-80.500**
	Pijler De Organisatie									
	Programma									
15	Raad en raadsgriffie	0	2.084	-2.084	0	2.067	-2.067	76	2.091	-2.015
16	Bestuur en dienstverlening	15.378	32.795	-17.417	14.438	31.932	-17.494	14.797	32.352	-17.555
17a	Exploitatie gronden	60.048	65.365	-5.317	61.724	65.013	-3.289	32.607	37.544	-4.937
17b	Vastgoedmanagement	11.912	10.753	1.159	14.357	12.790	1.567	14.275	13.040	1.235
18	Financiering en alg. dekkingsmiddelen	162	196	-34	162	-24	186			0
	Totaal Pijler De Organisatie	**87.500**	**111.193**	**-23.693**	**90.681**	**111.778**	**-21.097**	**61.755**	**85.027**	**-23.272**
	Totaal	**208.695**	**389.540**	**-180.845**	**229.992**	**416.799**	**-186.807**	**202.557**	**383.698**	**-181.141**

Omschrijving algemene dekkingmiddelen:									
Uitkering gemeentefonds	138.531	0	138.531	140.455	0	140.455	140.473		140.473
Uitvoering Wet WOZ	0	1.642	-1.642	0	1.742	-1.742	1	1.857	-1.856
Bel. OZB, precario,toeristenbel.	34.373	284	34.089	34.373	284	34.089	34.154	284	33.870
Invordering	0	586	-586	0	586	-586		645	-645
Deelnemingen algemeen	200	15	185	200	15	185	189	15	174
Overige financiering	14.570	12	14.558	12.406	12	12.394	12.060	11	12.049
Sub-totaal algemene dekkingsmiddelen	**187.674**	**2.539**	**185.135**	**187.434**	**2.639**	**184.795**	**186.877**	**2.812**	**184.065**
Totaalsaldo van baten en lasten	**396.369**	**392.079**	**4.290**	**417.426**	**419.438**	**-2.012**	**389.434**	**386.510**	**2.924**

	Programma	Raming begrotingsjaar vóór wijziging			Raming begrotingsjaar na wijziging			Realisatie begrotingsjaar		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
	Totaalsaldo van baten en lasten	**396.369**	**392.079**	**4.290**	**417.426**	**419.438**	**-2.012**	**389.434**	**386.510**	**2.924**
	Reserve mutaties:									
	Pijler De Stad									
	Programma									
1	Volkshuisvesting	315	1.298	-983	220	1.450	-1.230	155	1.419	-1.264
2	Economie	82	100	-18	453	121	332	428	140	288
3	Bereikbaarheid en mobiliteit	1.187	1.945	-758	9.316	2.234	7.082	9.314	2.916	6.398
4	Groene leefomgeving en milieu	80	240	-160	5.141	7.390	-2.249	5.168	7.747	-2.579
5	Ruimte en cultuurhistorie	327	451	-124	645	451	194	1.201	1.507	-306
	Totaal Pijler De Stad	**1.991**	**4.034**	**-2.043**	**15.775**	**11.646**	**4.129**	**16.266**	**13.729**	**2.537**
	Pijler De Wijken									
	Programma									
6	Leefbaarheid en welzijn	201	0	201	369	0	369	342	45	297
7	Onderwijs en jeugd	69	0	69	82	0	82	120	184	-64
8	Veiligheid	699	0	699	699	0	699	0	0	0
9	Integraal beheer openbare ruimte	3.234	399	2.835	3.306	479	2.827	2.871	1.275	1.596
	Totaal Pijler De Wijken	**4.203**	**399**	**3.804**	**4.456**	**479**	**3.977**	**3.333**	**1.504**	**1.829**
	Pijler De Mensen									
	Programma									
10	Sociaal economische zelfredzaamheid	697	0	697	826	0	826	801	103	698
11	Bijstandverlening en armoedebestrijding	0	0	0	0	1.329	-1.329		1.457	-1.457
12	Cultuur	0	70	-70	132	778	-646	216	778	-562
13	Sport	844	205	639	849	362	487	856	421	435
14	Gezondheid en zorg	992	0	992	2.083	120	1.963	2.052	170	1.882
	Totaal Pijler De Mensen	**2.533**	**275**	**2.258**	**3.890**	**2.589**	**1.301**	**3.925**	**2.929**	**996**
	Pijler De Organisatie									
	Programma									
15	Raad en raadsgriffie	0	0	0	2	0	2	2	2	0
16	Bestuur en dienstverlening	4.621	964	3.657	5.369	1.875	3.494	4.846	1.585	3.261
17a	Exploitatie gronden	1.919	0	1.919	2.980	0	2.980	7.440	6.743	697
17b	Vastgoedmanagement	3.131	3.172	-41	3.349	3.879	-530	3.566	3.805	-239
18	Financiering en alg. dekkingsmiddelen	1.239	15.083	-13.844	12.426	25.767	-13.341	16.350	25.351	-9.001
	Totaal Pijler De Organisatie	**10.910**	**19.219**	**-8.309**	**24.126**	**31.521**	**-7.395**	**32.204**	**37.486**	**-5.282**
	Sub-totaal mutaties reserve	**19.637**	**23.927**	**-4.290**	**48.247**	**46.235**	**2.012**	**55.728**	**55.648**	**80**
	Gerealiseerd resultaat	**416.006**	**416.006**		**465.673**	**465.673**		**445.162**	**442.158**	**3.004**

3.2 Toelichting op programmarekening

Omvang en samenstelling uitkomsten jaarrekening 2014

Het voordelige gerealiseerde resultaat bedraagt € 3.004.000 ten opzichte van de laatst gewijzigde begroting 2014.
In de cijfers van de laatst gewijzigde begroting zijn de uitkomsten van de beleidsrapportages 2014 al verwerkt, evenals de per saldo neutrale budgettaire gevolgen van de nadien t/m raad van 15 december genomen raadsbesluiten. Het in de gewijzigde begroting verwerkte resultaat van de eerste beleidsrapportage 2014 was € 2,3 mln. negatief en de tweede € 2,3 mln. positief.
Ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 is er dus ook sprake van een voordelig resultaat van € 3,0 mln.

Onderstaand gaan wij kort in op de samenstelling van het voordelig resultaat van de jaarrekening ad € 3,0 mln. vanuit de volgende invalshoeken:

- uitsplitsing resultaat: resultaat vóór en na bestemming (mutatie eigen vermogen)
- specificatie resultaten per pijler

Resultaat vóór en na bestemming

Het feitelijke resultaat van de jaarrekening 2014 komt overeen met de mutatie in het eigen vermogen in het boekjaar.	bedragen x €1.000
Saldo eigen vermogen per 31-12-2014 (inclusief resultaat 2014)	€ 126.120
Saldo eigen vermogen per 1-1-2014 (inclusief resultaat bestemming 2013) *)	€ 133.053
Resultaat voor bestemming 2014 (saldo van baten en lasten)	-/- € 6.933
Stelselwijziging BBV reserves afval en riolering ==> voorziening ultimo 2014	9.857
In de exploitatie zijn resultaatbestemmingen verwerkt volgens bestaand beleid: het saldo van toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves bedraagt	€ 80
Per saldo een voordelig resultaat inclusief toegestane verrekeningen met reserves	**€ 3.004**

*) € 133.053 is inclusief € 1.998 vrijval voorziening SWAP 2013 t.g.v. de algemene concernreserve a.g.v. stelselwijziging BBV.

Specificatie resultaat naar pijler
De samenstelling van de concernuitkomst 2014 blijkt uit onderstaand overzicht:
\+ meevallende uitkomst rekening 2014 t.o.v. laatst gewijzigde begroting 2014
\- tegenvallende uitkomst rekening 2014 t.o.v. laatst gewijzigde begroting 2014

Pijler	bedragen x €1.000
De stad	-/- € 10.157
De wijken	-/- € 62.843
De mensen	-/- € 79.500
De organisatie	€ 155.504
Concernuitkomst resultaat	**€ 3.004**

In de programmaverantwoording zijn de diverse financiële afwijkingen ten opzichte van de laatst gewijzigde begroting gespecificeerd en toegelicht.
Hierna geven wij een samenvatting van de belangrijkste verschillen.

3.3 Belangrijkste verschillen in de staat van baten en lasten

Belangrijkste verschillen in de staat van baten en lasten

Voor een uitvoerige toelichting op de verschillen tussen de rekening en de laatst gewijzigde begroting verwijzen wij naar de verantwoording per programma. Hierin worden ook de verschillen voor en na resultaatbestemming toegelicht en wordt ook nader ingegaan op het structurele dan wel incidentele karakter van ontstane verschillen. Wij volstaan op deze plek met de vermelding van de belangrijkste verschillen (verschillen op productniveau > € 200.000) waarbij uitgegaan is van het gerealiseerde resultaat, dus in deze verschillen zijn de onttrekkingen aan c.q. stortingen in de diverse reserves al meegenomen. Aansluitend volgt een summiere toelichting met de bedoeling om op hoofdlijnen een beeld te schetsenvan de belangrijkste verschillen.

Verschil op productniveau > € 200.000 bedragen x € 1.000	Voordelig verschil	Nadelig verschil
Pijler De Stad	-	-
Pijler De Wijken		
Onderwijshuisvestingsbeleid	475	
Integrale veiligheid	1.567	
Gras en water		-.375
Pijler De Mensen		
Sociale werkvoorziening		-472
Algemene bijstand	594	
Armoedebestrijding	243	
Podiumkunsten		-236
Huishoudelijke hulp	436	
Maatsch. Opvang/verslavingsbel	339	
Pijler De Organisatie		
Burgemeester en wethouders		-544
Onderst. bestuurlijk proces	261	
Bouw		-322
Voorbereidingsprojecten		-2.275
Af te sluiten projecten		-1.656
Reserve verrekeningen	3.924	
Bel. OZB, precario, toeristenbel.		-220
Overige financiering		-345
Renteverrekeningen reserves	416	
Stelposten		-524
Onvoorziene uitgaven inc/str	337	

Toelichting op hoofdlijnen van de belangrijkste verschillen

Onderwijshuisvestingsbeleid + 475
Het verschil is met name tot stand gekomen door uitgestelde plannen met betrekking tot nieuwe schoolgebouwen. Wegens deze uitgestelde plannen is het budget van 350.000 voor het verwijderen van noodlokalen nog niet besteed.

Integrale veiligheid + 1.567
In 2014 vonden er geen grote ruimingen plaats welke ten laste kwamen van de Gemeente Zwolle, dus voordeel op post opruimen explosieven (507.000). Daarbij is de verwachting dat Veiligheidsregio 2014 positief zal afsluiten met een voordeel van 854.000.

Gras en water - 375
Het verschil komt met name tot stand door een langlopende claim. De rechter heeft eind 2014 onverwachts een uitspraak gedaan over een claim welke betrekking heeft op het project baggeren ‘Zwolse wateren’. Bij Berap-2 is besloten de gereserveerde middelen vrij te laten vallen en het risico, dat de claim alsnog zou worden toegekend in de risicoparagraaf op te nemen. Nu tot daadwerkelijke uitkering is overgegaan komt het nadeel ten laste van de algemene middelen.

Sociale werkvoorziening **-472**
De extra lasten worden met name veroorzaakt door de bijdrage aan de wezo voor het resultaat op inkoop en resultaat op de bedrijfsvoering. De extra baten worden met name veroorzaakt door bijstelling van de rijksbijdrage sociale werkvoorziening.

Algemene Bijstand **+594**
Het voordeel ontstaat vanwege een hogere rijksbijdrage dan bij de tweede berap verwacht. In oktober is de definitieve rijksbijdrage bekend geworden deze bleek hoger te zijn dan begroot.

Armoedebestrijding **+243**
Als gevolg van een herberekening van de afrekening van de collectieve zorgverzekering van oude jaren door Achmea ontstaat een incidenteel voordeel. De afrekening van oude jaren is voordelig voor de gemeente Zwolle en Achmea heeft de teveel betaalde premie over 2012/2013 terug betaald.

Podiumkunsten **-236**
In verband met een wijziging in de verantwoording van de subsidie. In berap 2 is vijf maanden correctie vermeld, terwijl dat zes maanden moet zijn.

Huishoudelijke hulp **+436**
De afwijking in de lasten en baten betref hogere inkomsten voor eigen bijdrage en lagere uitgaven voor WMO verstrekkingen.

Maatsch. opvang/verslavingsbel **+339**
Het voordeel ontstaat vanwege minder uitgaven voor nazorg ex gedetineerd en huisvesting bijzondere doelgroepen, het stopzetten van het project Tactory en het daarmee terugontvangen van het beschikbaar gestelde voorschot voor dit project.

Burgemeester en Wethouders **-544**
Door een behoorlijke verlaging van de gehanteerde rekenrente ontstaat er een tekort in de voorziening. Er zal hierdoor een extra bedrag a 595.000,- gestort moeten worden in de pensioenvoorziening.

Onderst. bestuurlijk proces **+261**
De budgetten die beschikbaar zijn gesteld t.b.v. de bezuinigingsoperatie, na aftrek van de gemaakte kosten in 2014, deels doorgeschoven, via de reserve NUTW, naar het jaar 2015 .

Bouw **-322**
De leges vallen t.o.v. de Berap II tegen doordat er enkele bezwaarschriftprocedures zijn afgerond waardoor leges gedeeltelijk afgeboekt dienden te worden. Ook het aantal vergunningen bleef iets achter.

Voorbereidingsprojecten **-2.275**
Voor de toelichting wordt verwezen naar de toelichting van programma 17A Exploitatie gronden.

Af te sluiten projecten **-1.656**
Voor de toelichting wordt verwezen naar de toelichting van programma 17A Exploitatie gronden.

Reserve verrekeningen **+3.924**
Betreft een hogere onttrekking aan de algemene concernreserve dan geraamd i.v.m. het in de vorige posten genoemde resultaat Vastgoed

Be.l OZB, precario, toeristenbel **-220**
Het nadeel wordt veroorzaakt doordat in enkele bezwaarprocedures uitspraak is gedaan of de verwachting is dat n.a.v. recente jurisprudentie meerjarig de WOZ waarde verlaagd dient te worden van enkele grote objecten. Het belastingjaar 2014 laat een voordeel zien.

Overige financiering **-345**
Renteverrekeningen reserves **+416**
Het per saldo voordelig verschil ad € 71.000 betreft het treasuryresultaat.

Stelposten **-524**
Het nadeel op de stelposten wordt grotendeels gecompenseerd door voordelen op andere programma's. De onder de baten genoemde € 162.000 betreft een eenmalig tekort op de bedrijfsvoeringbezuiniging en wordt gedekt via het implementatiebudget (programma 16). Onder de lastenkant is een bijdrage in de kosten van de waterschapverkiezingen geraamd, deze kosten worden in 2015 gemaakt (zie ook programma 16).

Onvoorziene uitgaven (inc/str) **+337**
Het beroep op de post onvoorzien (begroot op € 0,5 mln.) is beperkt gebleven tot ruim € 0,1 mln. (voor een specificatie verwijzen wij naar het afzonderlijk overzicht in paragraaf 3.5).

3.4 Incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten per programma jaarrekening 2014

Programma/omschrijving	Lasten	Baten
Volkshuisvesting totale lasten en baten jaarrekening	5.832	3.699
waarvan incidenteel	458	458
specificatie:		
betreft diverse projecten, w.o. herstructurering Ittersumerlanden Noord	353	353
die worden gedekt door bijdragen van derden en/of reserves		
reserveverrekening tussen stimuleringsfonds en reserve	105	105
incidentele bestedingen		
Economie totale lasten en baten jaarrekening	3.567	1.925
waarvan incidenteel	689	987
specificatie:		
betreft diverse projecten, w.o. duurzame versterking Voorst en Samenw.	589	589
economie Regio die worden gedekt door bijdragen van derden en/of reserves		
kantorenmarkt (mjr.inc.)	100	
verkoop aandelen Attero		358
dividenduitkering		40
Bereikbaarheid en mobiliteit totale lasten en baten jaarrekening	21.477	21.252
waarvan incidenteel	12.444	12.304
specificatie:		
betreft diverse projecten, w.o. Hoofdinfrastructuur Stadshagen en	12.005	12.005
Doorstroming openb.verv.die worden gedekt door bijdragen van derden en/of reserves		
convenant mobiliteitsmanagement (mjr.inc.)	60	
regionaal verkeersmanagement (mjr.inc.)	20	
Verkeersveiligheid Wijheseweg (inc.nw.bel.)	100	
aanwending in het verleden gerserveerde bedragen	259	259
vrijval voorziening arbitragekosten		40
Groene leefomgeving en milieu totale lasten en baten jaarrekening	16.151	12.630
waarvan incidenteel	11.085	11.085
specificatie:		
betreft diverse projecten, w.o. Ondergrond en Noordelijke Stadsrand/	4.501	4.501
/NLY die worden gedekt door bijdragen van derden en/of reserves		
storting bijdragen project Visie op ondergrond en Prov.afkoopsom	6.519	6.519
in reserve Gebiedsplan Zwolle Centraal		
aanwending in het verleden gerserveerde bedragen	65	65
Ruimte en cultuurhistorie totale lasten en baten jaarrekening	12.647	10.010
waarvan incidenteel	8.686	8.686
specificatie:		
betreft diverse projecten, w.o. Spoorzone en Binnenstad die worden	8.101	8.101
gedekt door bijdragen van derden en/of reserves		
overheveling reserve ISV naar reserve nog uit te voeren werken	585	585

Leefbaarheid en welzijn totale lasten en baten jaarrekening	8.585	437
waarvan incidenteel	472	342
specificatie:		
betreft diverse projecten, w.o. Diezerpoort sociaal die worden gedekt door bijdragen van derden en/of reserves	157	157
Ambulant jongerenwerk (mrj.inc.)	100	
Zelforganisaties minderheden (mrj.inc.)	30	
aanwending in het verleden gerserveerde bedragen	185	185
Onderwijs en jeugd totale lasten en baten jaarrekening	25.165	3.992
waarvan incidenteel	271	469
specificatie:		
betreft diverse projecten jeugd die worden gedekt door bijdragen van derden en/of reserves	-56	-56
project Harde Kern	327	327
vrijval budget opvoedingsondersteuning		198
Veiligheid totale lasten en baten jaarrekening	11.129	595
waarvan incidenteel	-1.507	0
specificatie:		
positief saldo Veiligheidsregio incl. BTW-voordeel	-1.000	
ruimen explosieven	-507	
Integraal beheer openbare ruimte totale lasten en baten jaarrekening	49.728	26.740
waarvan incidenteel	55	0
specificatie:		
exploitatie Wythmenerplas	55	
Sociaal econom. zelfredzaamheid totale lasten en baten jaarrekening	26.697	23.856
waarvan incidenteel	2.464	719
specificatie:		
betreft projecten die worden gedekt door bijdragen van derden en/of reserves	23	23
exploitatietekort Wezo	1.745	
aanwending in het verleden gerserveerde bedragen	696	696
Bijstandsverl. en armoedebestr. totale lasten en baten jaarrekening	65.193	52.153
waarvan incidenteel	-1.098	
specificatie:		
vrijval restant buffer bijstandsverlening	-855	
herberekening oude jaren zorgverzekering Achmea	-243	
Cultuur totale lasten en baten jaarrekening	19.949	319
waarvan incidenteel	2.261	100
specificatie:		
betreft diverse projecten jeugd die worden gedekt door bijdragen van derden en/of reserves	30	30
Fundatie (mrj.inc.)	25	
subsidie OdS kalenderjaar<=>theaterseizoen	2.136	
aanwending in het verleden gerserveerde bedragen	70	70
Sport totale lasten en baten jaarrekening	7.752	2.207
waarvan incidenteel	247	247
specificatie:		
betreft diverse projecten sport die worden gedekt door bijdragen	-113	-113
aanwending in het verleden gerserveerde bedragen	360	360

Gezondheid en zorg totale lasten en baten jaarrekening	45.256	6.812
waarvan incidenteel	2.592	3.075
specificatie:		
betreft diverse projecten die worden gedekt door bijdragen	612	612
BTW-voordeel Regio		45
nazorg ex gedetin./huisvesting bijz. doelgroepen/huiselijk geweld	-339	
implementatie sociaal domein	551	
Terugvordering reserve DATO Leger des Heils		650
aanwending in het verleden gerserveerde bedragen	1.068	1.068
organisatiekosten sociaal domein	700	700
Raad en Raadsgriffie totale lasten en baten jaarrekening	2.093	77
	0	0
Bestuur en dienstverlening totale laste en baten jaarrekening	33.937	19.643
waarvan incidenteel	1.482	938
specificatie:		
betreft diverse projecten die worden gedekt door bijdragen	938	938
storting in pensioenvoorziening Loyalis	544	
Exploitatie gronden totale lasten en baten jaarrekening	44.288	40.047
	0	0
vastgoedmanagement totale lasten en baten jaarrekening	16.845	17.842
waarvan incidenteel	364	364
specificatie:		
betreft diverse projecten die worden gedekt door bijdragen	364	364
Financiering en alg. dekkingsm. totale lasten en baten jaarrekening	28.167	203.226
	0	0
TOTALEN JAARREKENING	**444.458**	**447.462**
WAARVAN INCIDENTEEL	**40.965**	**39.774**

3.5 Overzicht van reserves

Nr.	Reserve	Stand per 1-1-2014	Toevoeging resultaat vorig jaar	Toe-voeging resultaat rente	Toe-voeging resultaat bestem-ming	Onttrekking resultaat bestemming	Stand per 31-12-2014
	1. Weerstand- en risicoreservering						
C01	Algemene reserve	17.286.241	-767.609		18.378.025	8.545.417	28.348.796
	vanwege een stelselwijziging is de voorziening	1.997.556					
	derivaten ingaande 2014 omgezet in C01						
S01	Inkomensdeel WWB	1.918.742			48.000	1.966.742	0
S04	WMO	666.833				666.833	0
	Totaal Weerstand- en risicoreservering	**21.869.372**	**-767.609**	**0**	**18.426.025**	**11.178.992**	**28.348.796**
	2. Reservering gekoppeld aan kostendekkingsbeginsel						
E01	Egalisatie afvalstoffenheffing	5.763.826				615.057	5.148.769
	vanwege een stelselwijziging moet deze reserve ultimo 2014 omgezet moet worden in een voorziening						-5.148.769
E02	Egalisatiereserve riolering	5.481.781			2.868	776.088	4.708.561
	vanwege een stelselwijziging moet deze reserve ultimo 2014 omgezet moet worden in een voorziening						-4.708.561
P01	Begraafplaatsen	496.203				105.914	390.289
P04	Egalisatiereserve rijbewijzen/eigen verklaringen	377.553				140.606	236.947
	Totaal Reserv.gekopp. aan kostend.beginsel	**12.119.363**	**0**	**0**	**2.868**	**1.637.665**	**627.236**
	3. Reservering voor lopende exploitatielasten						
	a. ter dekking kapitaal-/exploitatielasten						
A01	ICT investeringen	200.538			470.907	406.835	264.610
A03	Dekking kapitaallasten bedrijfsverzamelgebouw	6.020		241		6.261	0
C06	Afkoop regelingen LVS/WI	90.000				60.000	30.000
E03	Kapitaallasten wagenpark	62.619				10.415	52.204
O01	Algemene bedrijfsreserve Vastgoed	1.561.498			5.071.372	5.511.179	1.121.691
O12	Dekking kapitaallasten Morsestraat	308.115		12.325		21.317	299.123
O13	Dekking kapitaalasten verb.SH/SK	523.334		20.933		65.267	479.000
O18	Dekking kapitaallasten kunstgras	2.188.261		87.530		254.324	2.021.468
O20	Toekomstige exploitatie gronden	7.864.380		314.575	2.160.523	2.263.790	8.075.689
O32	Dekking kapitaallasten binnenklimaat PO	160.987		6.439		26.563	140.863
O33	Dekking kapitaallasten Almeloos Kanaal	0			128.000		128.000
O34	Dekking kapitaallasten Zuiderzeehaven	287.722		11.509		36.302	262.929
	b. onderhoudsreserveringen						
A02	Onderhoud panden gemeentelijke organisatie	833.460			127.206	1.244	959.422
E04	Reserve civiele infrastructuur	225.001			388.800	457.316	156.485
E05	Onderhoud Wythmenerplas	266.325			10.000		276.325
E06	Onderhoud Kleine Veer	77.467				7.350	70.117
E07	Gronddepot Anth. Fokkerstraat	270.128				51.822	218.306
O05	Onderhoud wijk- en buurtcentra	183.379				136.000	47.379
O06	Onderhoud sportaccommodaties	670.261			205.884	265.809	610.336
O27	Onderhoud verhuurde panden	2.393.330			2.970.770	2.738.940	2.625.160
O30	Onderhoud gemeentelijke huisvestingspanden	2.287.185			434.517	679.135	2.042.567
	c. rechtspositionele verplichtingen						
C51	Garantieverplichtingen personeel concernstaf	30.767				30.767	0
C53	Res.Alg.Pensioenwet Polit.Ambtsdr.(APPA)	1.061.977			132.855	73.890	1.120.942
P51	Rechspositionele verplichtingen publiekszaken	170.196		6.808		28.447	148.556
S51	Rechtspositionele verplichtingen sociale zaken	114.947		4.598		119.545	0

Nr.	Reserve	Stand per 1-1-2014	Toevoeging resultaat vorig jaar	Toe-voeging resultaat rente	Toe-voeging resultaat bestem-ming	Onttrekking resultaat bestemming	Stand per 31-12-2014
	d. bedrijfsvoeringsreserves						
A52	Bedrijfsvoeringsreserve a&f	180.244			43.000		223.244
C10	Bedrijfsvoeringsknelpunten directie	277.972			31.549		309.521
C52	Bedrijfsvoeringsreserve concernstaf	74.000			9.000		83.000
E52	Bedrijfsvoeringsreserve expertisecentrum	382.000			46.000		428.000
O52	Bedrijfsvoeringsreserve ontwikkeling	219.000				141.017	77.983
P52	Bedrijfsvoeringsreserve publiekszaken	215.097				215.097	0
R51	Bedrijfsvoeringsreserve raad(sgriffie)	12.000			2.000		14.000
S52	Bedrijfsvoeringsreserve soc.zaken en werkg.	310.077				90.757	219.320
	Totaal Reservering voor lopende exploitatiel.	**23.508.287**	**0**	**464.958**	**12.232.383**	**13.699.389**	**22.506.240**
	4. Overige bestemmingsreserves						
	a. nog uit te voeren werken						
A50	Nog uit te voeren werken a&f	340.159			135.000	97.642	377.517
B50	Nog uit te voeren werken brandweer	17.496				17.496	0
C50	Nog uit te voeren werken concernstaf	2.632.493			120.000	1.456.305	1.296.188
E50	Nog uit te voeren werken expertisecentrum	3.300.522			1.039.592	1.900.086	2.440.028
O50	Nog uit te voeren werken ontwikkeling	13.410.548			5.371.940	5.333.114	13.449.375
P50	Nog uit te voeren werken publiekszaken	948.148				133.797	814.351
R50	Nog uit te voeren werken Raad(sgriffie)	1.512				1.512	0
S50	Nog uit te voeren werken soc.zaken werkg.	2.184.857			1.487.129	1.699.943	1.972.043
	b. overige bestemmingsreserves						
C05	Reserve incidentele bestedingen (v/h MIB)	7.808.996			3.121.000	6.460.500	4.469.496
C03	Stadsontwikkelfonds	0			4.981.000		4.981.000
O04	Stimuleringsreserve podiumkunsten	94.709				84.408	10.301
O21	Stadsuitleg	14.652.503			176.458	987.473	13.841.489
O22	Recreatieve voorziening	157.610				105.518	52.092
O23	Parkeren (vh Bereikbaarheidsfonds)	5.362.316			2.669.326	2.311.638	5.720.004
O24	Stimuleringsfonds volkshuisvesting	3.866.908			40.302	1.414.818	2.492.392
O25	Hoofdinfrastuctuur Stadshagen (HIS)	11.041.163				5.261.593	5.779.570
O26	Bestemmingsplannen	491.570			180.000	159.897	511.673
O28	Openbaar vervoer	352.147			135.000	264.866	222.281
O29	Decentralisatiefonds stadsvernieuwing	9.009.625			1.117.909	4.205.980	5.921.554
O31	Rekening courant NRF	0					0
O35	Gebiedsbeheersplan	0			7.392.792	541.946	6.850.847
P02	Verkiezingen	240.221				169.372	70.849
S03	Wet Inburgering Nieuwkomers	49.608				49.608	0
S53	Regionaal Coördinatiepunt Fraudebestrijding	360.318				-306	360.624
	Totaal Overige bestemmingsreserves	**76.323.429**	**0**	**0**	**27.967.448**	**32.657.206**	**71.633.674**
	TOTAAL RESERVES	**133.820.451**	**-767.609**	**464.958**	**58.628.724**	**59.173.252**	**123.115.946**

3.6 Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

(bedragen x € 1.000)

Reserve	Toevoeging	Onttrekking
Egalisatie afvalstoffenheffing		615
Egalisatie riolering		776
(beide reserves zijn per ultimo 2014 omgezet naar voorziengen)		
Begraafplaatsen		106
Verkiezingen		169
Parkeren	2.669	2.312
Gebiedsbeheersplan		542
Bestemmingsplannen	180	160
Reserves ter dekking kapitaallasten	139	420
Onderhoudsreserves	4.137	4.338
Totaal	**7.125**	**9.438**

3.7 Onvoorzien

Onderwerp	Begrotingswijziging Raadsbesluiten/ B&W besluiten	Bedrag
Beschikbaar voor onvoorziene uitgaven 2014		
1. opgenomen in oorspronkelijke begroting		500.000
Via begrotingswijziging toebedeeld aan programma's:		
1. Parkeren/buitenruimte Hedon	Rb.14-11-2014	- 48000
2. Garantiesubsidie St. Bevrijdingsfestival Overijssel	Rb.14-11-2014	- 25.000
3. Financiering huldiging olympische sporters	Rb.14-11-2014	- 17.000
4. Financiering huldiging PEC Zwolle	Rb.14-11-2014	- 51.000
5. lichtaanpassing attentiemast Zwolle-Noord	Rb.14-11-2014	- 21.000
Restant post onvoorzien		**338.000**

3.8 Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

WNT-verantwoording 2014 Gemeente Zwolle

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de Gemeente Zwolle van toepassing zijnde regelgeving het algemene WNT-maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2014 voor de Gemeente Zwolle is € 228.599. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldigingsgegevens: 2014

Naam	functie	(gewezen) topfunctionaris (ja/nee)	met dienstbetrekking (ja/nee)	beloning	belastbare vaste en variabele onkosten-vergoedingen
RE Riemersma	gemeente secretaris	ja	ja	123.866	0
ABM ten Have	raadsgriffier	ja	ja	96.491	0

Naam	Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaal-baar op termijn	Totale bezoldiging	duur van het dienstverband in het jaar (in dagen)	omvang van het dienstverband in het jaar (fte)	(herrekende)WNT norm
RE Riemersma	20.365	144.231	365	1	228.599
ABM ten Have	14.821	111.312	365	1	228.599

Bezoldigingsgegevens: 2013

Naam	functie	(gewezen) topfunctionaris (ja/nee)	met dienstbetrekking (ja/nee)	beloning	belastbare vaste en variabele onkosten-vergoedingen
RE Riemersma	gemeente secretaris	ja	ja	42.211	0
O Dijkstra	gemeente secretaris	ja	nee	89.651	1.198
ABM ten Have	raadsgriffier	ja	ja	90.757	0

Naam	Voorzieningen ten behoeve van beloningen betaal-baar op termijn	Totale bezoldiging	duur van het dienstverband in het jaar (in dagen)	omvang van het dienstverband in het jaar (fte)	(herrekende) WNT norm
RE Riemersma	8.138	50.350	139	1	87.055
O Dijkstra	14.775	105.624	243	1	152.190
ABM ten Have	15.698	106.455	365	1	228.599

3.9 Analyse begroting (on)rechtmatigheid

De programmabegroting is ingericht naar 18 programma's. Op het niveau van de programma's is voor de onderstaande programma's sprake van een begrotingsoverschrijding van het totaal van de lasten ter grootte van € 100.000 of meer. Hiervan geven wij het volgende begrotingsoverzicht :

Programma	Overschrij-dings-bedrag	In % van de totale lasten	Type over-schrijding	Telt niet mee	Telt mee
4. Groene leefomgeving en milieu - Bodembeheer	263.000	2	3	X	
5. Ruimte en cultuurhistorie - Visie prog. en projecten	666.000	6	3	X	
9. Integraal beheer openbare ruimte - Gras en water	330.000	1	3	X	
10 Sociaal econ. zelfredzaamheid - Sociale werkvoorziening	539.000	2	3	X	
12 Cultuur - Podiumkunsten	289.000	1	3	X	
16 Bestuur en dienstverlening - Diverse producten	130.000	0	3	X	
17b. Vastgoedmanagement - Vastgoedmanagement	177.000	1	3	X	

Uit dit overzicht blijkt dat de begrotingsoverschrijding past binnen de door de raad vastgestelde beleidskaders en dus niet worden meegewogen in het accountantsoordeel.

Toelichting:

Programma 4. Groene leefomgeving en milieu
Deze overschrijding is mede tot stand gekomen doordat er een hogere storting in de reserves heeft plaatsgevonden. Er is in 2014 voor een hoger bedrag aan afkoopsommen ontvangen dan het bedrag dat bij de 2e Berap was verwacht. Deze afkoopsommen zijn bestemd voor het gebiedsbeheersplan en zijn daarom in de reserve gebiedsbeheersplan gestort.

Programma 5. Ruimte en cultuurhistorie
De overschrijding komt voornamelijk tot stand door het overhevelen van middelen uit de reserve ISV naar de reserve Nog uit te voeren werken. Deze middelen zijn gereserveerd inzake het project Binnenstad.

Programma 9. Integraal beheer openbare ruimte
De overschrijding is het gevolg van een uitspraak over een claim. De rechter heeft eind 2014 onverwachts toch een uitspraak gedaan over de claim die de baggeraar bij het Waterschap Groot Salland heeft ingediend voor één van de eerste fasen in het project baggeren ‘Zwolse wateren’. De claim is uiteindelijk toegekend, nadat het jaren bij de rechtbank in behandeling was geweest. Bij Berap-2 is besloten de gereserveerde middelen vrij te laten vallen en het risico, dat de claim alsnog zou worden toegekend in de risicoparagraaf op te nemen. Nu tot daadwerkelijke uitkering is overgegaan komt het nadeel ten laste van de algemene middelen.

Programma 10. Sociaal economische zelfredzaamheid
De extra lasten worden met name veroorzaakt door de bijdrage aan de wezo voor het resultaat op inkoop en resultaat op de bedrijfsvoering. Voor de inrichting voor de regionale werkbedrijven is door het ministerie van SWZ een bedrag ad. € 1.000.000 voor de arbeidsregio beschikbaar gesteld. Het bedrag wordt in delen via de algemene uitkering van de gemeente Zwolle verstrekt. De eerste termijn ad. € 100.000 is in de reserve nog uit te voeren werken gestort.

Programma 12. Cultuur
Odeon de Spiegel ontvangt jaarlijks een subsidie die gebaseerd is op het theaterseizoen dit loopt van juli t/m juni. De gemeentelijke subsidie verantwoording vindt plaats in het kalenderjaar waarop het theaterseizoen eindigt. De accountant heeft erop gewezen dat dit administratief niet juist is. Dit is bij berap 2 2014 gemeld en er is voor vijf maand correctie gemeld, terwijl er op zes maanden correctie vermeld had moeten worden.

Programma 16. Bestuur en dienstverlening
De overschrijding van de lasten ad € 130.000 op de 24 producten die onder het programma bestuur en dienstverlening wordt met name veroorzaakt door:

- Burgemeester en wethouders - Als gevolg van verlaging van gehanteerde rekenrente extra storting in de pensioenvoorziening bij Loyalis € 544.000

- Saldi kostenplaatsen - Via het product saldi kostenplaatsen wordt het bedrijfsvoeringresultaat verantwoord. Het resultaat bestaat uit vele mee- en tegenvallers op de diverse afdelingen van de organisatie. Per saldo resulterend in een voordelig resultaat van € 247.000. Na verrekening van de voor- en nadelen met de bedrijfsvoeringreserve van de eenheden resteert een nadeel van € 7.000.
  Alleen gekeken naar de lasten resteert een verschil t.o.v. de begroting van € 271.000

- Reisdocumenten - Doordat het rijk de geldigheidsduur van reisdocumenten voor personen ouder dan 18 jaar heeft verlengd van 5 naar 10 jaar zijn de rijksleges ook sterk verhoogd. Hierdoor stijgen onze inkomsten maar ook onze afdrachten.€ 304.000

- Bouw – Met name de afboeking leges doordat enkele bezwaarschriftenprocedures zijn afgerond en het uitbetalen van twee schadevergoedingen € 155.000

Tegenover deze tegenvallers staan ook meevallers op met name het product ondersteuning bestuurlijk proces voor ca. 1 mln. Deze lagere lasten voor o.a. de bezuinigingsoperatie en duurzaamheid worden veelal gecompenseerd door een lagere onttrekking dan geraamd aan de reserve nog uit te voeren werken.

Programma 17b. Vastgoedmanagement
De overschrijding wordt met name veroorzaakt door hogere energielasten. Deze lasten komen tot stand door leegstand en ontvangen afrekeningen van voorgaande dienstjaren. Hier staat tegenover dat er voor €166.000 meer ontvangen huur en bijdrage energiekosten waren.

De typen van begrotingsafwijkingen
De typen van begrotingsafwijkingen en de gevolgen daarvan voor het accountantsoordeel zijn ontleend aan paragraaf 3.3.3 van de Kadernota Rechtmatigheid 2013 van de Commissie BBV. Deze worden als volgt omschreven.

Nr.	Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig en telt mee voor het oordeel
1	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
2	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
3	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X 1	
4	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X 1	
5	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
6	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar.		
6a	- geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar		X
6b	'- geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	
7	Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.		
	'- jaar van investeren		X
	'- afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	

[1] Voor dit type begrotingsoverschrijdingen doet de Commissie BBV aan gemeenteraden de aanbeveling om regels vast te leggen over de vraag of de accountant deze moet meewegen in zijn oordeel. Deze kostenoverschrijdingen zijn strikt formeel onrechtmatig. Er zijn echter verschillende situaties denkbaar waarbij de overschrijdingen binnen het door de raad uitgezette beleid zijn gebleven. In overeenstemming met het Bado is het dan niet de bedoeling dat de accountant deze overschrijding betrekt bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden gegeven. Voorwaarde is wel dat deze kostenoverschrijdingen dan goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. Daarnaast moet de accountant in het verslag van bevindingen deze kostenoverschrijdingen, waarvan het college in de jaarrekening aan moet geven dat ze nog dienen te worden geautoriseerd, aan de orde stellen. Wanneer de raad wel nadere regels stelt, gelden uiteraard deze nadere regels als norm voor "passend in het beleid".
Tenslotte zijn er nog de budgetafwijkingen welke weliswaar in financiële zin binnen de begroting blijven, maar waarbij zeer duidelijk is dat aanzienlijk minder prestaties zijn geleverd c.q. activiteiten zijn ontplooid dan in de financiële begroting specifiek als doelstelling was aangegeven en welke niet in de jaarrekening zijn toegelicht vormen een aparte categorie “begrotingsoverschrijdingen”. Indien de accountant dit waarneemt heeft dit geen gevolgen voor de strekking van de controleverklaring. Wel zal de accountant deze waarnemingen opnemen in zijn verslag van bevindingen.
Voor een nadere/ meer uitgebreide uitwerking van het begrotingscriterium wordt verwezen naar de Commissie BBV website.

3.10a SISA Bijlage

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2014 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 2 januari 2015

OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld-	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: D1 / 01*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicatornummer: D1 / 02*					
			€ 889.820	€ 0					
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2015 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle R* *Indicatornummer: D9 / 04*			
			€ 1.601.170	€ 17.000	€ 0	€ 776.966			
I&M	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaai (inclusief bestrijding spoorweglawaai) Subsidieregeling sanering verkeerslawaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 03*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 04*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 05*		
		1	BSV2011057670	€ 0	€ 423	Nee	€ 0		
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 06*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 07*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 08*	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 09*			
		1	BSV2011057670	€ 99.816	€ 74.894	€ 89.003			
I&M	E11B	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr) (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11B / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E11B / 02*	Besteding (jaar T) ten laste van eigen middelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E11B / 03*	Besteding (jaar T) ten laste van bijdragen door derden = contractpartners (niet rijk, provincie of gemeente) *Aard controle R* *Indicatornummer: E11B / 04*	Besteding (jaar T) ten laste van rentebaten gemeente op door provincie verstrekte bijdrage NSL *Aard controle R* *Indicatornummer: E11B / 05*	Teruggestort/verrekend in (jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E11B / 06*	
		1	2008/0051087	€ 0	€ 1.411	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11B / 07*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11B / 08*	Cumulatieve besteding ten laste van eigen middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11B / 09*	Cumulatieve besteding ten laste van bijdragen door derden = contractpartners (niet rijk, provincie of gemeente) tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11B / 10*			
		1	2008/0051087	€ 308.000	€ 168.077	€ 0			
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11B / 11*	Cumulatieve besteding ten laste van rentebaten gemeente op door provincie verstrekte bijdrage NSL tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11B / 12*	Cumulatief teruggestort/verrekend in (jaar T) in verband met niet uitgevoerde maatregelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11B / 13*	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor het komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E11B / 14*			
		1	2008/0051087	€ 27.313	€ 0	Ja			

I&M	**E27B**	**Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden** **Provinciale beschikking en/of verordening** **Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen**	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 03*	**Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen** **Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen** *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 04*	**Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen** **Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen** *Aard controle R* *Indicatornummer: E27B / 05*	
			1 2011/0310733 - 1185929	€ 764.212	€ 161.277			
			2 2009/0197958 - 957696 2011/0314430 - 957696 2014/0261206 - 957696	€ 456.871	€ 928.515			
			3 2012/0262499 - 1946306	€ 129.109	€ 0			
			4 2013/0006503 - 1992156 2014/0359915 - 1992156	€ 26.568	€ 202.962	€ 11.729	€ 51.835	
			5 2013/0004267 - 1992068	€ 250.000	€ 250.000			
			6 2014/0030613 - 2445875	€ 142.500	€ 47.821			
			7 2014/0022487 - 2445825	€ 0	€ 0			
			8 2012/0022650 - 1569142 2014/0053855 - 1569142	€ 16.765	€ 19.708			
			9 2013/0011551 - 1992104	€ 94.659	€ 835.712			
			10 2014/0294841 - 2895769	€ 64.086	€ 64.086			
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 06*	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 07*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 08*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 09*	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E27B / 10*	
			1 2011/0310733 - 1185929	€ 3.021.280	€ 1.175.419		Nee	
			2 2009/0197958 - 957696 2011/0314430 - 957696 2014/0261206 - 957696	€ 988.093	€ 1.603.861		Nee	
			3 2012/0262499 - 1946306	€ 371.591	€ 0		Nee	
			4 2013/0006503 - 1992156 2014/0359915 - 1992156	€ 38.297	€ 335.474		Nee	
			5 2013/0004267 - 1992068	€ 250.000	€ 250.000		Ja	
			6 2014/0030613 - 2445875	€ 142.500	€ 47.821		Ja	
			7 2014/0022487 - 2445825	€ 0	€ 0		Nee	
			8 2012/0022650 - 1569142 2014/0053855 - 1569142	€ 75.000	€ 77.944		Ja	
			9 2013/0011551 - 1992104	€ 100.000	€ 869.096		Ja	
			10 2014/0294841 - 2895769	€ 64.086	€ 64.086		Nee	
SZW	**G1**	**Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_gemeente 2014** **Wet sociale werkvoorziening (Wsw)** **Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of er in (jaar T) geen, enkele of alle inwoners werkzaam waren bij een Openbaar lichaam o.g.v. de Wgr.**	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners van uw gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: G1 / 01*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G1 / 02*				
			0,00	Nee				
SZW	**G1A**	**Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2013** **Wet sociale werkvoorziening (Wsw)** **Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1) na controle door de gemeente.**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G1A / 01*	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G1A / 02*	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkenplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G1A / 03*			
			1 60193 Zwolle	595,24	5,77			
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB_gemeente 2014** **Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.**	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Wet werk en bijstand (WWB) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 06*
			€ 43.095.812	€ 1.110.954	€ 1.753.424	€ 22.462	€ 121.487	€ 7.890
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 09*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2 / 10*		
			€ 44.637	€ 0	€ 6.329	Ja		

SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente 2014** **Besluit**	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 01*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 02*	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 03*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 04*	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 05*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 06*
			€ 272.197	€ 112.442	€ 154.036	€ 111.007	€ 43.417	€ 91.551
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 07*	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 08*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3 / 09*			
			€ 75.193	€ 0	Ja			
SZW	G5	**Wet participatiebudget (WPB)_gemeente 2014** **Wet participatiebudget (WPB)** **Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.**	Het aantal in (jaar T) bij een ROC ingekochte contacturen Let op: Dit is de enige gelegenheid om verantwoording af te leggen over deze taakuitvoering Let op: Deze verantwoording kan niet door een gemeenschappelijke regeling worden uitgevoerd, ongeacht de keuze van de gemeente bij indicator G5/07 *Aard controle D1* *Indicatornummer: G5 / 01*					
			2.072					
			Besteding (jaar T) participatiebudget *Aard controle R* *Indicatornummer: G5 / 02*	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's *Aard controle R* *Indicatornummer: G5 / 03*	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget *Aard controle R* *Indicatornummer: G5 / 04*	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's *Aard controle R* *Indicatornummer: G5 / 05*	Reservering besteding van educatie bij roc's in jaar T voor volgend kalenderjaar (jaar T+1) *Aard controle R* *Indicatornummer: G5 / 06*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee De zelfstandige uitvoering betreft de indicatoren G5/02 tot en met G5/06 *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G5 / 07*
			€ 6.859.209	€ 313.016	€ 50.000	€ 0	€ 0	Ja
SZW	G7	**Verzameluitkering SZW** **Regeling verzameluitkering** **Gemeenten**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: G7 / 01*					
			€ 449.694					

3.10b IMG Bijlage - IIO Bijlage

IMG-verantwoording gemeente Zwolle 2014

	Beschikkings-nummer provincie	Project afgerond / eindverant-woording Ja - Nee	In de verlenings-beschikking opgenomen subsidie voor dit project	Werkelijk besteed t/v provinciale middelen jaar 2014 (conform b&I stelsel)	Werkelijk besteed t/v gemeentelijke middelen jaar 2014 (conform b&I stelsel)	Werkelijk besteed t/v middelen derden jaar 2014 (conform b&I stelsel)	Cumulatief besteed t/v provinciale middelen t/m jaar 2014 (conform b&I stelsel)	Cumulatief besteed t/v gemeentelijke middelen t/m jaar 2014 (conform b&I stelsel)	Cumulatief besteed t/v middelen derden t/m jaar 2014 (conform b&I stelsel)	Geplande einddatum	Optionele toelichting op één van de voorgaande kolommen
Aard controle	D 1	D 1	R	R	R	R	R	R	R	D 1	D 1
Pilot ZorgSaam in de Palestrinalaan	2010/0157845 - 1095324 2012/0182824 - 1095324 2014/0020419 - 1095324	Ja	475.000	13.801-	-	-	305.294	125.000	-	1-7-2014	De baten in 2014 zijn het gevolg van een lagere vaststelling van een verstrekt subsidiebedrag in 2013. Deze subsidie is in 2013 volledig meegenomen als last. Bij de eindverantwoording bleek dat de subsidie 13.801,- te laag is vastgesteld.
Gem. Zwolle, vervanging spoorbrug Blaloweg	2010/0150816 -1185926 2011/0203311 - 1185926 2014/0294841 - 2895769	Ja	-	-	-	-	-	-	-	n.v.t.	Subsidiebeschikking 2010/0150816 is ingetrokken bij beschikking van 4 dec. 2014, kenmerk 2014/0294841 (zaaknr. 2895769), waardoor dit project als afgerond kan worden beschouwd. Dit is afgestemd met de Provincie.
Fietsstraten (Fietsstratenplan)	2010/0127940 - 1185828 2011/0203018 - 1185828 2012/0219868 - 1885828	Ja	1.415.000	17.272	17.272	-	882.770	882.770	-	1-1-2015	
Verbetering toegankelijkheid bushalte (2e fase)	2010/0134475 - 1185869 2011/0165109 - 1185869 2013/0015111 - 1185869 2014/0116105 - 1185869	Ja	500.000	67.279-	214.866	-	400.000	682.145	-	1-7-2013	Correctie beslag provinciale middelen i.v.m. lagere subsidietoekenning (naar rato prestatie).
Externe veiligheid Overijssel - Deel 1 van de subsidie	2011/0100049 - 1447473	Ja	209.866	35.144	-	-	187.275	-	-	1-1-2015	
Projecten warmtenet Stadshagen en renovatie warmtenet en aanleg Diezerpoort (Visie op de ondergrond)	2011/0035605 - 1308944 2012/0069851 - 1308944 2013/0364846 - 1308944	Ja	1.300.000	830.000	251.000	-	1.300.000	558.784	26.000	1-1-2015	
Broerenkerk renovatie stucwerk/ramen/Moer	2011/0326049 - 1660246 2012/0275870 - 1660246 2013/0217190 - 1660246 2013/0332797 - 1660246 2014/0064655 - 1660246	Ja	200.000	-	2.745	-	200.000	610.833	-	1-7-2014	
Zwolle, Burg. Roelenweg Oost	2010/0132836 - 1186020 2011/0335925 - 1186020 2012/0169051 - 1186020 2012/0189061 - 1186020	Nee	2.189.239	-	14.956	-	1.300.000	1.314.956	-	1-1-2016	De provinciale bijdrage bedraagt 50% van de gemeentelijke bijdrage. De gemeente doet de uitgaven en de provincie draagt bij. Om die reden worden de bruto-uitgaven verantwoord in de kolom van de gemeente.
Versterking landschappelijke en recreatieve relatie Stadshagen – Nationaal Landschap IJsseldelta.	2010/0140095 - 1185902 2010/0191823 - 1185902 2014/0058248 - 1185902	Ja	600.000	-	-	-	600.000	600.000	-	1-1-2015	
Externe veiligheid (MEVO 2) deel 2 jaar 2014	2014/0043929 - 2579962	Ja	38.997	38.997	-	-	38.997	-	-	1-1-2015	

4 Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van gemeente Zwolle

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in deze jaarstukken opgenomen jaarrekening 2014 van de gemeente Zwolle gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en het overzicht van baten en lasten over 2014 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa bijlage en IMG-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Zwolle is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening alsmede voor het opstellen van het jaarverslag beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Zuiderzeelaan 53, 8017 JV Zwolle, Postbus 513, 8000 AM Zwolle
T: 088 792 00 38, F: 088 792 94 61, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene(inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door de gemeenteraad bij raadsbesluit van 8 december 2014 vastgesteld. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeente Zwolle een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2014 als van de activa en passiva per 31 december 2014 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2014 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

30 april 2015
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door

F.E. van Kommer RA

Bijlagen

Lijst van afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
AED	Automatisch Externe Defibrillatoren
AMA	Alleenstaande Minderjarige Asielzoekers
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
ASS	Autisme Spectrum Stoornissen
AVO	Algemeen Volwassenen Onderwijs
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
Batsc	Binnenkort af te sluiten complexen
BB	Bijzondere bijstand
BBV	Besluit begroting en verantwoording
Bbz	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BCF	BTW compensatiefonds
BDU	Bijzondere Doeluitkering
BG	Bevoegd gezag
BHV	Bedrijfs HulpVerlening
BIS	BestuursInformatieSysteem
BISON	Breed Ict Samenwerkingsverband Onderwijs
BI-Z	Bedrijfsinvesteringszone
BIZ	Bedrijveninvesteringszorg
BLS	Besluit Locatiegebonden Subsidies
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOR	Beheersinstrumentarium Openbare Ruimte
BOS	Buurt, Onderwijs en Sportvereniging
BREZ	Bereikbaarheid REgio Zwolle
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BvB	Buurt voor buurt-onderzoek
bvo	bruto vloeroppervlak
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAD	Consultatiebureau voor Alcohol en Drugs
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CCO	Centrale Commissie Oranje
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
Concilium	Overleg gemeente, corporaties, ontwikkelaars en makelaars
COSBO	Ouderenbond
CPO	(Collectief) Particulier Opdrachtgeverschap
CtC	Communities that Care
CVAH	Centrale Vereniging Ambulante Handel
Cvites	Een project voor alleenstaande ouders
CVO	Continu Vakantie Onderzoek
CVZ	Centrum Voor Zorgverzekeringen
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DATO	Dakloze Asielzoekers Tijdelijke Opvang
DDB	Duurzaam Dienstenbedrijf
DEOZ	Duurzaam Energie en Ontwikkel Bedrijf Zwolle
Diftar	Gedifferentieerd tarief afvalstoffenheffing
DigiD	Digitale Identiteit
DRIP	Dynamische Route Informatie Panelen
ECO	Extra Comptabel Overzicht
EFRO	Europees Fonds Regionale Ontwikkelingen
EKD	Elektronisch Kind Dossier
EPODE	Ensemble, prevenons l'obesite des enfants (Bestrijding zwaarlijvigheid bij kinderen)
ERIS	EigendomsRegistratie en InformatieSysteem
ESLN	Een Spiegel liegt niet
EVC	Erkenning van verworven compententies
EVO	Vereniging van en voor verladers, ontvangers en eigen vervoerders, gespecialiseerd in logistiek
EZ	Economische Zaken
FSC	Forest Stewardship Council
FLO	Functioneel Leeftijds Ontslag
FWI	Fonds Werk en Inkomen
G27 / 31	31 Grote Steden in het kader van het Grote Stedenbeleid (voorheen 27)
GAN	Gegevens Autoriteit Natuur
GAP	Gemeentelijk AfvalstoffenPlan
GBA	Gemeentelijke Basisadministratie
GBD	Groene en Blauwe Diensten
GBT	GebiedsBeheersTeams
GFT	Groente, Fruit en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GGP	Gemeentelijk Grondstoffenplan

GGV	Gemeenschappelijke Gegevensvoorziening
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GOBT	Gelders Overijssels bureau voor Toerisme
GP	Generaal Pardon
GPA	Grote Podium Accommodatie
GPK	Gehandicaptenkaart
GPO	Collectief Particulier Opdrachtgeverschap
GPR	Gemeentelijke Praktijk Richtlijn voor Duurzaam Bouwen
GPS	Global Positioning System
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GS	(College van) Gedeputeerde Staten
GSB	Grote Steden Beleid
GSBIII	Grote Stedenbeleid 2005 – 2009
GVVP	Gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan
HBD	Hoofdbedrijfschap voor de Detailhandel
Hbh	Hulp bij huishouden
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HCZ	Hockey Club Zwolle
HH	Hulp bij het Huishouden
HIS	Hoofd Infra Structuur Stadshagen
HOV	Hoogwaardige Openbaar Vervoer
HP	Hessenpoort
HRM	Human Resource Management
IBA	Individueel Behandelingssysteem voor Afvalwater
ICT	Informatie en communicatie technologie
IJVD	IJssel Vecht Delta
ILG	Investeringsbudget Landelijk Gebied
IMG	Investeren Met Gemeenten
loaw/z	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers/gewezen zelfstandigen
ISV	Investeringbudget Stedelijke Vernieuwing
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jongeren Op Gezond Gewicht
KCC	Klanten Contact Centrum
KGA	Klein gevaarlijk afval
KIES	Programma voor kinderen in een achterstandsituatie
KISS	Kennis Instituut Stedelijk Samenwerking
KIZ	(Stichting) Kreatieve Industrie Zwolle
KPT	KermisProjectTeam
KvK	Kamer van Koophandel
KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
KWO	Koude Warmte Opslag
LEA	Lokale Educatieve Agenda
LLV	Leerlingenvervoer
LNV	Landbouw, Natuur en Visserij
LOF	Lokaal onderwijsfonds
LVS	Leefbaarheid, Veiligheid en Stadseconomie
mGBA	Modernisering Gemeentelijke Basis Administratie
MBO	Middelbaarberoepsonderwijs
MIB	Meerjarige investeringen en bestedingen
MIP	Meerjarig InvesteringsProgramma
MIRT	Meerjarenprogramma Infra Ruimte Transport
MIT	Meerjarenprogramma Infrastructuur
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
MoMo	Modernisering Monumentenzorg
MOP	Meerjarig OntwikkelingsPlan
MOP	Meerjaren Onderhoudsplanning Onderwijshuisvesting
MOR	Meldingen Openbare Ruimte
MPI	Meerjarig Programma ICT
MPG	Meerjaren Prognose Gebouwen
MPV	Meerjaren Prognose Vastgoed
MTO	Medewerkers Tevredenheids Onderzoek
NICIS	Netherlands Institute City Improvement Studies
NIROV	Nederlands Instituut voor Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting
NLY	Nationaal Landschap IJsseldelta
Nniegg	Nog niet in exploitatie genomen gronden
NRF	Nationaal Restauratie Fonds
NUG	Niet Uitkerings Gerechtigden
NUTW	Nog uit te voeren werken
NVM	Nederlandse Vereniging van Makelaars
nWRO	Nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OGZ	Openbare Gezondheidszorg
OHV	Onderwijshuisvesting
OPDC	Orthopedagogisch Didactisch Centrum
OOZ	Openbaar Onderwijs Zwolle
ORRA	Online Raadpleegbare Reisdocumenten Administratie
OTA	On Track Again
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerend Zaak Belasting
PDR	Programma Directie Ruimte voor de Rivier

PGB	Persoonsgebonden Budget
PIB	Persoonlijk inburgeringsbudget
PM10	Fijn stof
PPN	Perspectiefnota
PRB	Persoonsgebonden Re-integratie Budget
PS	Provinciale Staten
PvA	Plan van Aanpak
PvE	Programma van Eisen
PVG	Project Verglazing Onderwijs
PVVP	Provinciaal Verkeers- en vervoersplan
RAAK	Regionale aanpak kindermishandeling
RAO	Regionaal Ambtelijk Overleg
ROB	Regionaal Bestuurlijk Overleg
RBZ	Regionaal Bureau Zelfstandigen
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
RMF	Regionaal Mobiliteitsfonds
RO	Ruimtelijke Ordening
ROC	Regionaal Opleidingscentrum
ROVA	Regionaal Orgaan voor Afvalverwerking
RPA	Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid
RSO	Richtlijnen Sportdeelname Onderzoek
RUD	Regionale UitvoeringsDienst
RVI	Regeling Vrijwillige Inburgering
RWS	Rijkswaterstaat
SEZZ	Stichting Exploitatie Zwolse Zwembaden
SH	Stadhuis
SHV	Schuldhulpverlening
SIZ	Steunpunt Informele Zorg
SK	Stadskantoor
SMS	Short Message Service
SMVP	Stichting Maatschappij Veiligheid en Politie
SMWDS	Samen maken wij de stad
SOT	Subsidie Op Termijn
SPLIJ+	Stichting Particuliere Landschapsdiensten IJseldelta Plus
SpvE	Stedebouwkundig programma van Eisen
SPP	Strategisch Personeels Plan
SROI	Social Return on Investment
SSC	Shared Service Centre
SSZ	Sport Service Zwolle
SVO	Stichting Vluchtelingenwerk Overijssel
SWOZ	Stichting Welzijn Ouderen Zwolle
SWUNG	Samen Werken aan de Uitwerking van Nieuw Geluidbeleid
SWZ	Stichting Wonen Zwolle
SZW	Sociale zaken en werkgelegenheid
TLN	Transport en Logistiek Nederland
TSC	Telefonisch Service Centrum
UWV	Uitvoeringsinstelling Werknemersverzekeringen
V&W	Verkeer en Waterstaat
VAC	Vrouwen Advies Commissie
VAK	Voor Arbeid en Kansen
VAVO	Volwassenonderwijs
VIA	Vangnet Informatie en Advies
VMBO	Voortgezet middelbaar beroepsonderwijs
VNG	Vereniging voor Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet onderwijs
VRI	VerkeersRegelInstallatie
VRIJ	Veiligheidsregio IJsselland
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VSV	Voortijdig schoolverlaten
VTA	Visual Tree Assessment
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVI	VerVangingsInvesteringen
VWA	Voedsel en Waren Autoriteit
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
WAO	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering
WAVE	Gebiedsbeheersplan bodem Zwolle Centraal/Zwolle Oost
WAZ	Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen
Wet HOF	Wet Houdbare OverheidsFinanciën
Wet OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
WEW	Waarborgfonds Eigen Woningen
WEZO	Werkvoorzieningsschap Zwolle en Omgeving
WI	Werkgelegenheidsimpuls
WI	Wet Inburgering
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
WIJ	Wet Investeren In Jongeren
WION	Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WLZ	Wet Langdurige Zorg
WOZ	Wet Onroerendzaakbelasting
Wpg	Wet Publieke Gezondheid

WRO	Wet Ruimtelijke Ordening
WSNP	Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WVG	Wet Voorziening Gehandicapten
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWI	Wonen, wijken en integratie (onderdeel Ministerie van VROM)
Wwik	Wet Werk en inkomen kunstenaars
WZU	Wijkzaken Uitvoering
ZAS	Ziektemelding als Signaal
ZAT	Zorg en adviesteams
ZK/ZKN	Zwolle - Kampen Netwerkstad
ZOO	Zwolle Op Orde
ZSM2	Zichtbaar, Slim, Meetbaar (uitbreiding van de capaciteit van een aantal snelwegen)
Zvw	Zorgverzekeringswet
ZWA	Zwolle Werkt Aanpak
ZZH	Zuiderzeehaven
ZZP	Zelfstandig ondernemer zonder personeel
ZZP	ZorgZwaartepakket

Colofon

Uitgave: Gemeente Zwolle
Vormgeving: Repro, Gemeente Zwolle
Druk: Repro, Gemeente Zwolle

www.zwolle.nl

verleden

Zwolle

Jaarstukken 2014

Bijlagenboek

Inhoudsopgave

Afschrijvingstabel 3
Overzicht van activa en overzicht kapitaallasten 11
Overzicht van reserves 15
Overzicht van voorzieningen 19
Bijlage reservemutaties 23
Toelichting op de reserves 33
Toelichting op de voorzieningen 113
Toelichting op de vooruitontvangen bedragen 135
Overzicht geldleningen 141
Overzicht gewaarborgde geldleningen 147
EMU-saldo 151
Overzicht inkomensoverdrachten 157
Productrekening na resultaatbestemming 169
Treasuryparagraaf 177

Bijlage 1

Afschrijvingstabel

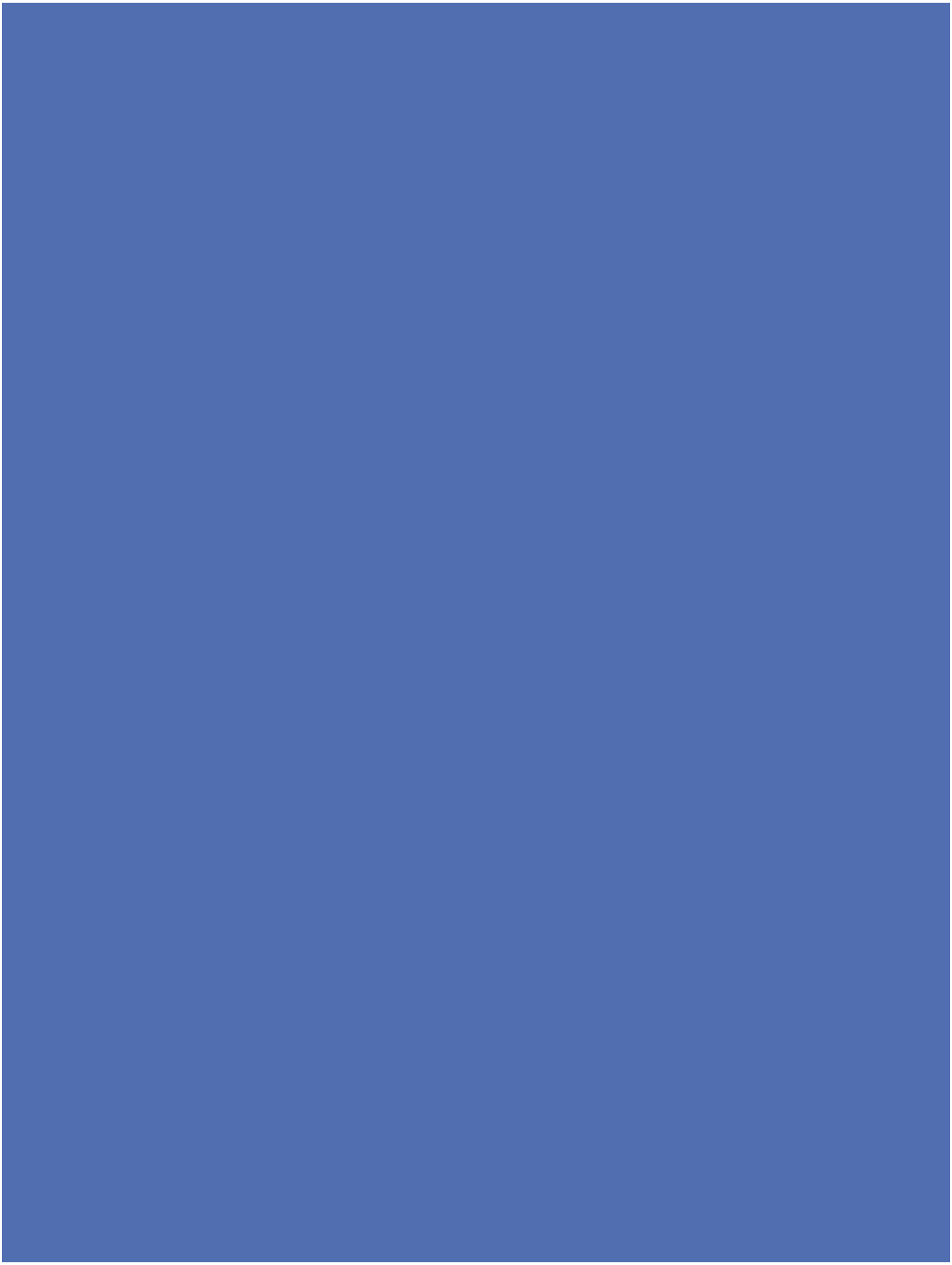

AFSCHRIJVINGSTABEL INVESTERINGEN (Rekening 2014)

Omschrijving activa	Afschrijv. termijn (in jaren)	Economisch Nut (EN) of Maatschap-pelijk Nut (MN)	Balans-code
Apparatuur/voorzieningen (roerend)		**EN**	
adembeschermende middelen	10		019
alarm ontvangers	7		019
auto-laadkraan vrachtauto	8		015
chemicaliënoveralls/gaspakken	6		019
couverteermachine	8		015
redgereedschap voertuigen brandweer	10		019
algemene uitrusting voertuigen (springkussens e.d.)	5		019
beregeningsinstallatie	20		015
bluskleding	7		019
brandslangen	10		019
brandweerhelmen	7		019
containers/olietank	10		019
explosiemeters	7		015
hogedrukreiniger – koud water	10		015
koud/warm water	5		015
hogedrukvernevelaar	2		015
Inpakmachine	8		015
kantoormachines	5		015
motorspuit	10		015
meetbank adembescherming	6		015
noodstroom-aggregaat	20		015
repro-apparatuur	5		015
ontstoppingsmachine	8		015
slangenwasinrichting	10		015
tachy-meter	5		015
verbindingsapparatuur brandweer	8		019
werkplaatsinrichting- wielheffer hydraulisch	15		015
overig	10		015
Automatisering		**EN**	
beeldscherm	4		015
pc	4		015
laptop	4		015
thin client	6		015
printer	5		015
readerprinter	10		015
overige hardware, waaronder centrale hardware	5 à 7		019
software, waaronder software centrale systemen	5 à 7		019
Boten		**EN**	
brandweerboot + trailer	10		014
kunstsof boten	10		014
stalen boten	25		014
Bruggen		**MN**	
aandrijving (mechanisch)	25		013
aanleg bruggen beton/staal	40		013
aanleg bruggen hout	15		013
elektrische installaties	20		015
epoxy deklaag	30		013
remmingswerken bruggen	15		013
renovatie bruggen beton/staal	30		013
slagbomen	20		013
stalen hangkabels	10		013
verfsystemen	25		013

Omschrijving activa	Afschrijv. termijn (in jaren)	Economisch Nut (EN) of Maatschap-pelijk Nut (MN)	Balans-code
Gebouwen / niet verhuurde monumenten		**MN**	
(complete) verbouwing/restauratie	25		011, 012
Gebouwen / overig		**EN**	
complete verbouwing/restauratie verhuurde monumenten	25		011, 012
dakbedekking -plat dak	15		011, 012
-rond dak	20		011, 012
-pannen	40		011, 012
fietsenstalling hout	10		012
fietsenstallingen steen	20		012
garagedeuren	10		012
gebouwen permanent	50		011, 012
gebouwen semipermanent	20		011, 012
grote verbouwingen (verlenging levensduur)	25		011, 012
hekwerk	15		
houten onderkomens plantsoenen	10		012
kleine verbouwingen	15		011, 012
loodsen/opslagplaatsen	20		012
plantenkassen	20		012
schoolgebouwen	50		012
nieuwbouw bij scholen voor niet-onderwijsgebruik	40		012
Gebouwen; inrichting		**EN**	
buitenzonwering	10		019
gordijnen, luxaflex	15		019
inrichting magazijn	10		019
inrichting diverse ruimtes brandweer	10		019
1e inrichting schoolgebouwen (waarvoor vervanging niet via de gemeente loopt, maar via het rijk)	15		019
meubilair schoolgebouwen	15		019
meubilair brandweer: -stoelen	5		019
-overig meubilair	10		019
meubilair gymzalen/sporthallen	10		019
meubilair kantoren -bureaustoelen	8		019
-overige	15		019
toestellen gymzalen/sporthallen -valmatten	5		019
-overige	10		019
vloerbedekking	10		019
onderwijsleermethoden	10		019
Gebouwen/technische voorzieningen (onroerend)		**EN**	
alarminstallatie (brand-, inbraak-)	10		015
brandblusinstallatie (sprinkler)	15		015
c.v. -ketel	20		015
-leidingen, radiatoren	40		015
-regelinstallatie	10		015
geluidsinstallaties	8		015
keukenapparatuur	10		015
lift -installatie	25		015
-besturing en deuren	15		015
om-, oproepinstallatie	8		015
slagbomen	10		015
telefoon -centrale	8		015
-leidingen etc.	25		015
ventilatie en verwarming (airco)	10		015
verlichting (incl. bedrading)	20		015
waterleiding, riolering	40		015

Omschrijving activa	Afschrijv. termijn (in jaren)	Economisch Nut (EN) of Maatschap-pelijk Nut (MN)	Balans-code
Grond			
geen afschrijving			
Havens		**EN**	
aanleg/nieuwbouw	30		013
meerstoel/dukdalf -hout	20		013
-staal	40		013
reconstructies/verbeteringen	20		013
Immateriële activa		**n.v.t.**	
kosten verbonden aan sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	Max. looptijd lening		019
kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	5		019
Openbaar groen, recreatieplassen, speeltuin/plein		**MN**	
Begraafplaatsen		**EN**	
aanleg/herinrichting plantsoenen e.d.	30	EN/MN[1]	013
banken	10	EN/MN[1]	019
kunstwerk	30	MN	
speelwerktuigen	10 à 15	MN	019
speeltuinen/-pleinen	10	MN	
zandstranden, recreatieplassen	10	MN	013
houten keerwanden / geluidsschermen	15	MN	013
rieten dak aula	30	EN	
Parkeervoorzieningen		**EN**	
aanleg parkeerterreinen	20		013
bouw parkeergarages	40		012
camera's/systeemmonitoren e.d.	7		015
parkeerautomaten/apparatuur [2] parkeergarages	10		015
parkeermeters	10		015
dynamische verkeersafsluiting (bollards)	10		015
parkeerverwijssysteem	10		015
Rijdend materieel		**EN**	
aanhangwagen	10		014
aanhangwagen afzet containers	8		014
autoladder brandweer	20		014
autospuit/slangenwagen	15		014
bestelauto	9		014
pick up / terreinwagen	9		014
boomgaardspuit in de hef	14		015
borstelmachine	5		015
cirkelmaaier	5		015
compressieapparatuur aanhanger	10		015
cultivator	11		015
cyclomaaier	6		015
dienstauto brandweer	5		014
dienstauto College van B&W	4		014
dienstbus brandweer	10		014
drainreiniger in de hef	9		015
electro-trucks	5		014
frontbalkmaaier	4		015

[1] Alleen en voor zover betrekking hebbend op begraafplaatsen

[2] Slagbomen, inrijstations, uitrijstations, managementstation, intercomsysteem, volsignalering

Omschrijving activa	Afschrijv. termijn (in jaren)	Economisch Nut (EN) of Maatschap-pelijk Nut (MN)	Balans-code
graafmachine, zelfrijdend	12		014
grondfreesmachine	5		015
grasveegmachine	6		015
haakarmbak	15		014
haakarmvoertuig	15		014
handpallet-wagen BT	5		014
harkmachine in de hef	3		015
harkmachine, zelfrijdend	15		014
heftruck	5		014
heggenschaar	5		015
hoogwerker	15		014
hulpverleningsvoertuig -groot	15		014
-klein	12		014
keet, schaftwagen	10		019
kettingzaag boomfrais	5		015
kraanwagen	8		014
kooimaaier	5		015
kunstmeststof strooier in de hef	8		015
laadbak in de hef	9		014
materieelwagen	5		014
mini-vuildichter THG	5		015
motormaaiers	5		015
motorspuit aanhanger	15		014
onkruid-spuitmachine	20		015
opraapwagen	4		014
pallethefmast in de hef	13		015
personenauto	6		014
poederblus aanhanger	15		014
pomp aggregaat	10		015
rotor kopeg	7		015
schoffelmachine	11		014
sneeuwketting-installatie	5		015
snoeiplateau	10		014
spitmachine	15		015
takkenversnipperaar in de hef	6		015
taludmaaier	8		015
tankautospuit	15		014
topverluchter in de hef	10		015
tractoren	10		014
trekwagen	20		014
verluchtingsmachine	6		015
vrachtauto	8		014
waterongevallenwagen	10		014
watertank opbouw aanhanger	10		015
weiderol	10		015
weidesleep	10		015
Riolen en gemalen		**EN**	
gemalen (gebouwen)	40		012
riolering	40		013
installaties	15		015

Omschrijving activa	Afschrijv. termijn (in jaren)	Economisch Nut (EN) of Maatschap-pelijk Nut (MN)	Balans-code
Sportparken en terreinen		**EN**	
aanleg speelvelden, tennisvelden e.d.	50		010
afrastering/ballenvangers	15		019
drainage	20		013
kleedkamers	40		012
kuipstoelen tribunes	10		019
kunstgrasveld fundering	30		
kunstgrasveld toplaag	15		
kunststofbaan	15		019
toplagen verharding sportparken	20		013
Straatmeubilair		**MN**	
interlokale bewegwijzering	20		019
mast interlokale bewegwijzering	30		019
rijwielklemmen en –blokken	10		019
straatnaamborden	10		019
verkeersborden	10		019
verkeerszuilen	10		019
wegwijzers	10		019
inzinkbare palen	10		019
Straatverlichting		**MN**	
armaturen	15		019
masten (ijzer, aluminium)	40		019
bij gelijktijdige vervanging wordt gem. afschrijvingstermijn gehanteerd	30		019
Tunnels, viaducten		**MN**	
aanleg viaduct	40		013
Dillitatievoegen	15		013
nieuwbouw tunnel	40		013
technische installaties	15		015
verfsystemen	25		013
Verkeersregulering		**MN**	
rotonde	30		013
verkeersregelinstallatie automaat	15		019
Verkeerslichtarmaturen	15		015
verkeerslichtportalen	30		015
(vervanging) grondkabels verkeersregelinstallatie	30		015
Waterbouwkundige werken		**MN**	
betongording	30		013
houten beschoeiing	20		013
reconstructies/verbeteringen	20		013
Wegen, straten en pleinen		**MN**	
asfaltering	25		013
bermverbetering buitengebied	30		019
(her-)bestrating wegen	30		013
fundatie hoofdwegen	25		013
grasbetonstenen	30		013

Voor die zaken die niet kunnen worden ondergebracht bij één van de bovengenoemde categorieën kan in overleg met concernstaf / middelen alsnog een afschrijvingstermijn worden bepaald en door het college worden vastgesteld.

Bijlage 2

Overzicht van activa en overzicht kapitaallasten

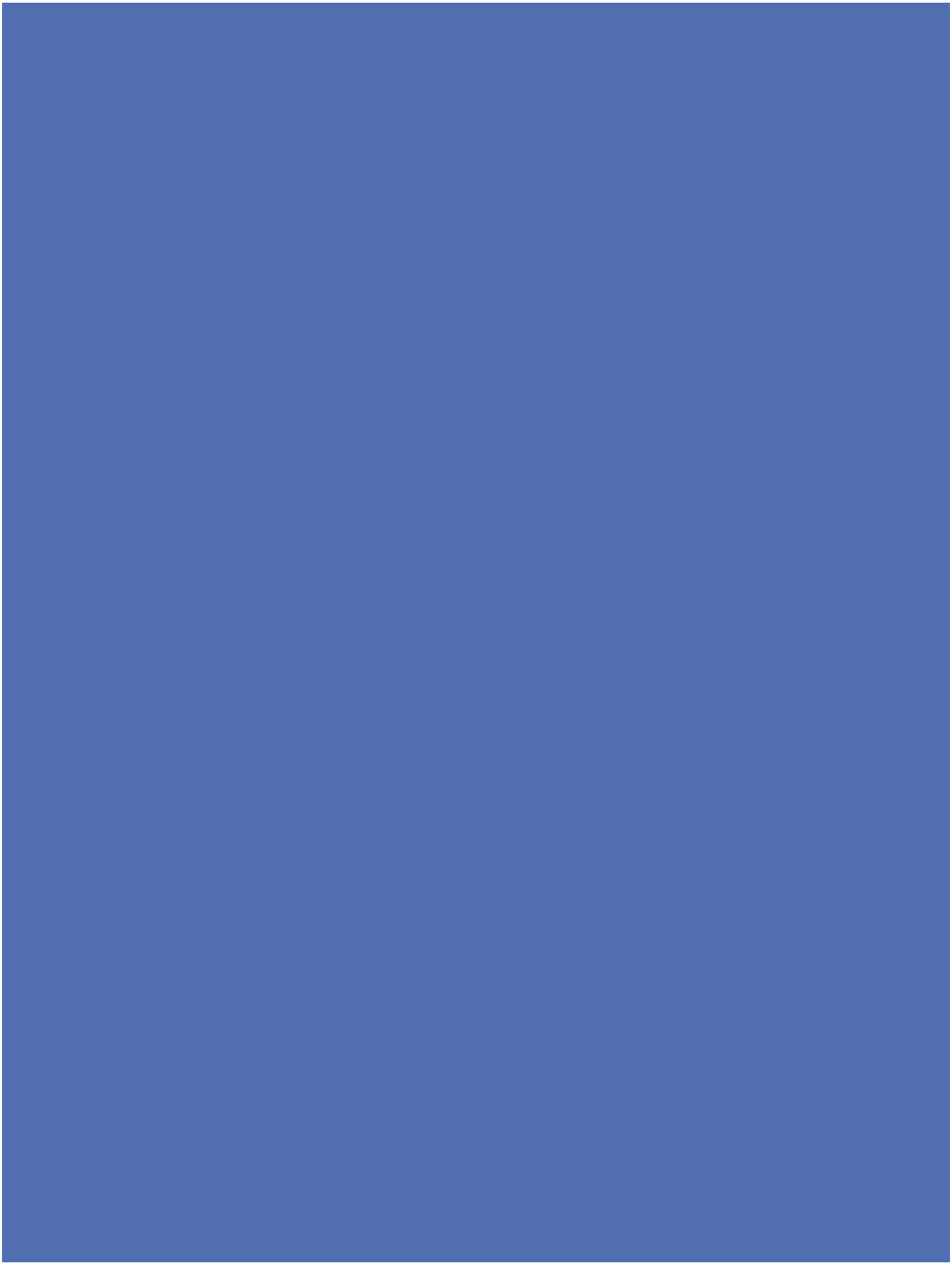

Overzicht van activa en overzicht van kapitaallasten 2014

omschrijving	Boekwaarde 1 januari	correctie balanscode	investeringen	des-investeringen	afschrijvingen / aflossingen	waarvan extra afschrij-ving	bijdragen van derden	afwaard. wegens waarde-vermind.	boekwaarde 31 december	rente	kapitaallasten
Immateriële vaste activa											
Kosten onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	34.670	0	0	0	6.807	0	0	0	27.863	1.387	8.194
Totaal	**34.670**		**0**	**0**	**6.807**	**0**	**0**	**0**	**27.863**	**1.387**	**8.194**
Investeringen economisch nut met heffingen											
Gronden en terreinen		2.185.178			118.367				2.066.811		118.367
Bedrijfsgebouwen		43.932			5.394				38.538		5.394
Grond- weg en waterbouw	30.579.157	0	162.289	0	1.127.413	0	0	0	29.614.033	1.228.394	2.355.808
Machines apparaten en installaties	2.572.262	0	0	0	222.374	0	0	0	2.349.888	103.173	325.548
Overige materiële vaste activa	30.519	412.244	0	0	18.064	0	0	0	424.700	1.221	19.285
Totaal	**33.181.939**	**2.641.354**	**162.289**	**0**	**1.491.613**	**0**	**0**	**0**	**34.493.969**	**1.332.789**	**2.824.401**
Investeringen met economisch nut											
Gronden en terreinen	34.125.657	649.947	0	-1.466.560	2.981	0	0	0	33.306.063	1.520.069	1.523.050
Bedrijfsgebouwen	218.999.878	-2.879.057	10.960.542	-446.763	6.717.659	120.000	-1.265.001	0	218.651.940	9.583.747	16.301.406
Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grond- weg en waterbouw	794.795	0	117.213	0	50.498	0	0	0	861.511	34.506	85.003
Vervoermiddelen	1.898.085	0	0	-1.571.087	70.107	0	0	0	256.892	14.480	84.587
Machines apparaten en installaties	22.241.566	0	3.394.164	-267.620	4.454.238	0		0	20.913.872	952.772	5.407.009
Overige materiële vaste activa	20.708.775	-412.244	195.849	-616.480	1.546.298	0	0	0	18.329.602	846.950	2.393.248
Totaal	**298.768.757**	**-2.641.354**	**14.667.769**	**-4.368.510**	**12.841.780**	**120.000**	**-1.265.001**	**0**	**292.319.880**	**12.952.524**	**25.794.304**
Investeringen met maatschappelijk nut											
Grond- weg en waterbouw	7.390.539	0	905.945	0	404.327	0	0	0	7.892.157	295.622	699.949
Machines apparaten en installaties	2.361.848	0	511.145	0	361.978	0	0	0	2.511.014	94.474	456.452
Overige materiële vaste activa	1.861.077	0	468.983	0	234.775	0	0	0	2.095.285	74.443	309.218
Totaal	**11.613.464**	**0**	**1.886.073**	**0**	**1.001.080**	**0**	**0**	**0**	**12.498.457**	**464.539**	**1.465.619**
In erfpacht uitgegeven	2.979.404	0	245.436	-8.577	0	0	0	0	3.216.263	119.176	119.176
Kapitaalverstrekkingen aan:											
Deelnemingen	1.339.942	0	0	-42.677	0	0	0	0	1.297.265	53.598	53.598
Leningen aan:											
Woningbouwcorporaties	27.419.955	0	0	0	5.029.214	0	0	0	22.390.741	1.223.350	1.223.350
Deelnemingen	4.894.138	0	0	0	202.980	0	0	0	4.691.158	195.766	195.766
Overige verbonden partijen	21.228.590	0	0	0	307.974	0	0	0	20.920.616	565.140	565.140
Correctie gevormde voorziening	-1.050.192								-1.050.192		
Overige langlopende leningen	15.517.247	0	747.299		4.476.113	0	0	-270.886	11.517.546	432.820	432.820
Correctie gevormde voorzieningen	-548.863	0	-199.529	106.540	-101.959	0	0	0	-539.893		
Overige langlopende leningen	**67.460.875**	**0**	**547.770**	**106.540**	**9.914.323**	**0**	**0**	**-270.886**	**57.929.975**	**2.417.075**	**2.417.075**
Overige uitzettingen > 1 jaar	261.060	0	0	0	0	0	0	0	261.060	10.442	10.442
Bijdrage aan activa eigendom derden	4.398.325	0	580.326	0	446.653	0	0	0	4.531.999	175.933	622.586
Totaal	**420.038.435**	**0**	**18.089.662**	**-4.313.224**	**25.702.256**	**120.000**	**-1.265.001**	**-270.886**	**406.576.728**	**17.527.462**	**33.315.395**

verleden

Bijlage 3

Overzicht van reserves

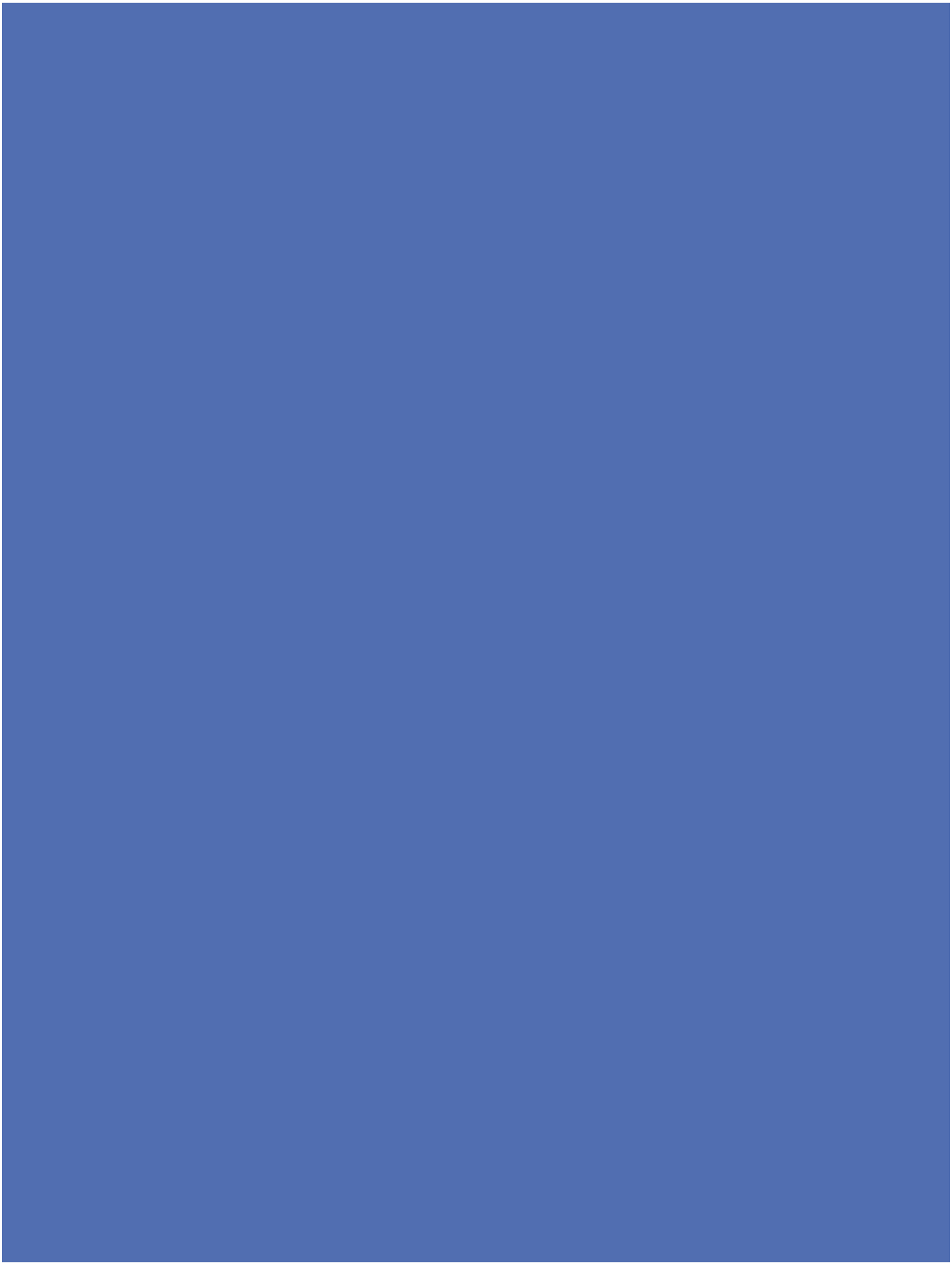

Overzicht van reserves 2014

Nr.	Reserve	Stand per 1-1-2014	Toevoeging resultaat vorig jaar	Toe-voeging resultaat rente	Toe-voeging resultaat bestem-ming	Ont-trekking resultaat bestem-ming	Stand per 31-12-2014
1. Weerstand- en risicoreservering							
C01	Algemene reserve	17.286.241	-767.609		18.378.025	8.545.417	28.348.796
	vanwege een stelselwijziging is de voorziening	1.997.556					
	derivaten ingaande 2014 omgezet in C01						
S01	Inkomensdeel WWB	1.918.742			48.000	1.966.742	0
S04	WMO	666.833				666.833	0
Totaal Weerstand- en risicoreservering		**21.869.372**	**-767.609**	**0**	**18.426.025**	**11.178.992**	**28.348.796**
2. Reservering gekoppeld aan kostendekkingsbeginsel							
E01	Egalisatie afvalstoffenheffing	5.763.826				615.057	5.148.769
	vanwege een stelselwijziging moet deze reserve ultimo 2014 omgezet moet worden in een voorziening						-5.148.769
E02	Egalisatiereserve riolering	5.481.781			2.868	776.088	4.708.561
	vanwege een stelselwijziging moet deze reserve ultimo 2014 omgezet moet worden in een voorziening						-4.708.561
P01	Begraafplaatsen	496.203				105.914	390.289
P04	Egalisatiereserve rijbewijzen/eigen verklaringen	377.553				140.606	236.947
Totaal Reserv.gekopp. aan kostend.beginsel		**12.119.363**	**0**	**0**	**2.868**	**1.637.665**	**627.236**
3. Reservering voor lopende exploitatielasten							
a. ter dekking kapitaal-/exploitatielasten							
A01	ICT investeringen	200.538			470.907	406.835	264.610
A03	Dekking kapitaallasten bedrijfsverzamelgebouw	6.020		241		6.261	0
C06	Afkoop regelingen LVS/WI	90.000				60.000	30.000
E03	Kapitaallasten wagenpark	62.619				10.415	52.204
O01	Algemene bedrijfsreserve Vastgoed	1.561.498			5.071.372	5.511.179	1.121.691
O12	Dekking kapitaallasten Morsestraat	308.115		12.325		21.317	299.123
O13	Dekking kapitaalasten verb.SH/SK	523.334		20.933		65.267	479.000
O18	Dekking kapitaallasten kunstgras	2.188.261		87.530		254.324	2.021.468
O20	Toekomstige exploitatie gronden	7.864.380		314.575	2.160.523	2.263.790	8.075.689
O32	Dekking kapitaallasten binnenklimaat PO	160.987		6.439		26.563	140.863
O33	Dekking kapitaallasten Almeloos Kanaal	0			128.000		128.000
O34	Dekking kapitaallasten Zuiderzeehaven	287.722		11.509		36.302	262.929
b. onderhoudsreserveringen							
A02	Onderhoud panden gemeentelijke organisatie	833.460			127.206	1.244	959.422
E04	Reserve civiele infrastructuur	225.001			388.800	457.316	156.485
E05	Onderhoud Wythmenerplas	266.325			10.000		276.325
E06	Onderhoud Kleine Veer	77.467				7.350	70.117
E07	Gronddepot Anth. Fokkerstraat	270.128				51.822	218.306
O05	Onderhoud wijk- en buurtcentra	183.379				136.000	47.379
O06	Onderhoud sportaccommodaties	670.261			205.884	265.809	610.336
O27	Onderhoud verhuurde panden	2.393.330			2.970.770	2.738.940	2.625.160
O30	Onderhoud gemeentelijke huisvestingspanden	2.287.185			434.517	679.135	2.042.567
c. rechtspositionele verplichtingen							
C51	Garantieverplichtingen personeel concernstaf	30.767				30.767	0
C53	Res.Alg.Pensioenwet Polit.Ambtsdr.(APPA)	1.061.977			132.855	73.890	1.120.942
P51	Rechspositionele verplichtingen publiekszaken	170.196		6.808		28.447	148.556
S51	Rechtspositionele verplichtingen sociale zaken	114.947		4.598		119.545	0

Nr.	Reserve	Stand per 1-1-2014	Toevoeging resultaat vorig jaar	Toe-voeging resultaat rente	Toe-voeging resultaat bestem-ming	Ont-trekking resultaat bestem-ming	Stand per 31-12-2014
d. bedrijfsvoeringsreserves							
A52	Bedrijfsvoeringsreserve a&f	180.244			43.000		223.244
C10	Bedrijfsvoeringsknelpunten directie	277.972			31.549		309.521
C52	Bedrijfsvoeringsreserve concernstaf	74.000			9.000		83.000
E52	Bedrijfsvoeringsreserve expertisecentrum	382.000			46.000		428.000
O52	Bedrijfsvoeringsreserve ontwikkeling	219.000				141.017	77.983
P52	Bedrijfsvoeringsreserve publiekszaken	215.097				215.097	0
R51	Bedrijfsvoeringsreserve raad(sgriffie)	12.000			2.000		14.000
S52	Bedrijfsvoeringsreserve soc.zaken en werkg.	310.077				90.757	219.320
Totaal Reservering voor lopende exploitatiel.		**23.508.287**	**0**	**464.958**	**12.232.383**	**13.699.389**	**22.506.240**
4. Overige bestemmingsreserves							
a. nog uit te voeren werken							
A50	Nog uit te voeren werken a&f	340.159			135.000	97.642	377.517
B50	Nog uit te voeren werken brandweer	17.496				17.496	0
C50	Nog uit te voeren werken concernstaf	2.632.493			120.000	1.456.305	1.296.188
E50	Nog uit te voeren werken expertisecentrum	3.300.522			1.039.592	1.900.086	2.440.028
O50	Nog uit te voeren werken ontwikkeling	13.410.548			4.371.940	5.333.114	12.449.375
P50	Nog uit te voeren werken publiekszaken	948.148				133.797	814.351
R50	Nog uit te voeren werken Raad(sgriffie)	1.512				1.512	0
S50	Nog uit te voeren werken soc.zaken werkg.	2.184.857			1.487.129	1.699.943	1.972.043
b. overige bestemmingsreserves							
C05	Reserve incidentele bestedingen (v/h MIB)	7.808.996			1.821.000	6.460.500	3.169.496
C03	Stadsontwikkelfonds	0			4.981.000		4.981.000
O04	Stimuleringsreserve podiumkunsten	94.709				84.408	10.301
O21	Stadsuitleg	14.652.503			176.458	987.473	13.841.489
O22	Recreatieve voorziening	157.610				105.518	52.092
O23	Parkeren (vh Bereikbaarheidsfonds)	5.362.316			2.669.326	2.311.638	5.720.004
O24	Stimuleringsfonds volkshuisvesting	3.866.908			40.302	114.818	3.792.392
O25	Hoofdinfrastuctuur Stadshagen (HIS)	11.041.163				5.261.593	5.779.570
O26	Bestemmingsplannen	491.570			180.000	159.897	511.673
O28	Openbaar vervoer	352.147			135.000	264.866	222.281
O29	Decentralisatiefonds stadsvernieuwing	9.009.625			1.117.909	3.205.980	6.921.554
O31	Rekening courant NRF	0					0
O35	Gebiedsbeheersplan	0			7.392.792	541.946	6.850.847
P02	Verkiezingen	240.221				169.372	70.849
S03	Wet Inburgering Nieuwkomers	49.608				49.608	0
S53	Regionaal Coördinatiepunt Fraudebestrijding	360.318				-306	360.624
Totaal Overige bestemmingsreserves		**76.323.429**	**0**	**0**	**25.667.448**	**30.357.206**	**71.633.674**
TOTAAL RESERVES		**133.820.451**	**-767.609**	**464.958**	**56.328.724**	**56.873.252**	**123.115.946**

Bijlage 4

Overzicht van voorzieningen

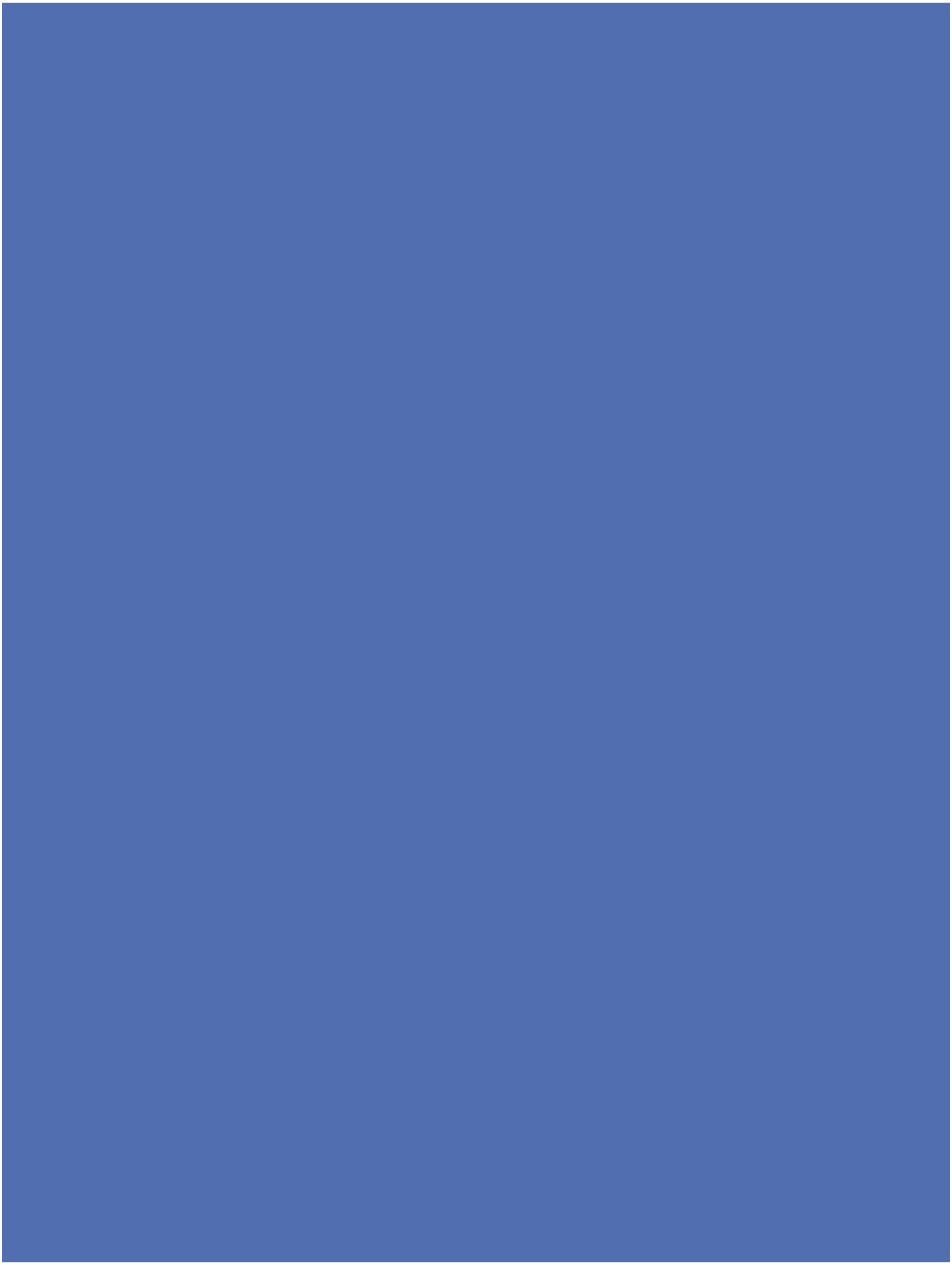

Overzicht van voorzieningen 2014

Nr Voorziening	Stand per 1-1-2014	Toe-voeging	Vrijgeval-len bedragen	Overboek. overlopende passiva	Aan-wendingen	Stand per 31-12-2014
A. Voorzieningen als passivaposten:						
Advies & Faciliteiten						
A70 Bijdrage voormalig personeel	60.642	60.000			58.536	62.106
A71 Voorz. rechtspos verplicht. concern	496.901	20.783	100.000		111.509	306.175
A72 Voorz. Derivaten	1.997.556					1.997.556
Vanwege een stelselwijziging BBV is deze voorziening ingaande 2014 omgezet in de algemene concernreserve C01	-1.997.556					-1.997.556
Totaal Advies & Faciliteiten	**557.543**	**80.783**	**100.000**	**0**	**170.045**	**368.281**
Concernstaf						
C70 Voorz. rechtspos. Verplichtingen cs	38.050	1.522			14.055	25.517
C73 Alg.Pensioenwet Politieke Ambtsdragers	467.589	595.878				1.063.467
Totaal Concernstaf	**505.639**	**597.400**	**0**	**0**	**14.055**	**1.088.984**
Expertisecentrum						
E01 Voorz. rechtspos. verplichtingen ec	200.670	146.430			85.695	261.405
E02 Voorziening afval	vanwege stelselwijziging reserve ==> voorziening					5.148.769
E03 Voorziening riolering	vanwege stelselwijziging reserve ==> voorziening					4.708.561
Totaal Expertisecentrum	**200.670**	**146.430**	**0**	**0**	**85.695**	**10.118.735**
Ontwikkeling						
O72 Grondwatersanering NS emplacement	340.566	13.623			354.189	0
O73 Wonen boven winkels	1.480.000		1.480.000			0
Totaal Ontwikkeling	**1.820.566**	**13.623**	**1.480.000**	**0**	**354.189**	**0**
Raadsgriffie						
R01 Rechtspositie raadsleden	181.448	45.300			90.212	136.536
Totaal Raadsgriffie	**181.448**	**45.300**	**0**	**0**	**90.212**	**136.536**
Totaal voorzieningen als passivaposten	**3.265.866**	**883.536**	**1.580.000**	**0**	**714.196**	**11.712.536**
B. Voorzieningen in mindering op de activa						
C72 Voorz. vordering op verkoop op venn.	1.050.192					1.050.192
O90 Algemene voorziening Vastgoed	23.641.623	2.624.415				26.266.038
O91 WRZV	353.264	710			0	353.974
O92 Voorziening arbitragekosten	77.931				77.931	0
P90 Voorziening dubieuze debiteuren	109.500	270.732			151.974	228.258
S90 Risico oninbaar schuldhulpverlening	73.264	19.047			12.105	80.206
S91 Risico oninbaar bijstandsleningen	475.599	180.482			196.393	459.688
S92 Dubieuze debiteuren	7.270.388	2.058.355			1.809.559	7.519.184
Totaal voorzieningen activaposten	**33.051.761**	**5.153.741**	**0**	**0**	**2.247.962**	**35.957.540**
Totaal voorzieningen	**36.317.627**	**6.037.277**	**1.580.000**	**0**	**2.962.158**	**47.670.076**

Bijlage 5

Bijlage reservemutaties

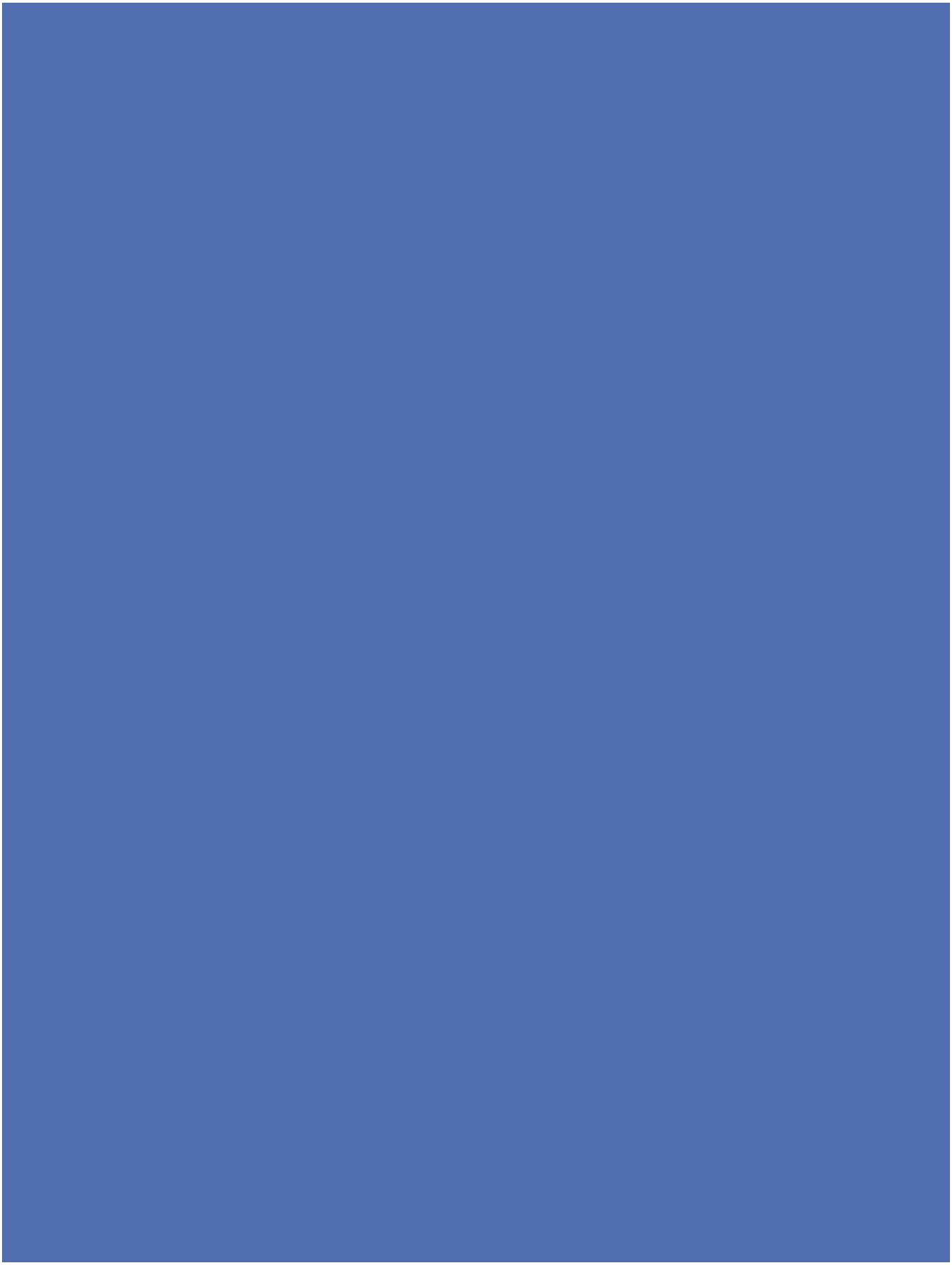

Concernkader reserveringen bestaand beleid en reserveringen nog uit te voeren werken

Wettelijk kader:
Besluit Begroting en Verantwoording BBV, artikelen 17 en 18.
Volgens dit kader geldt bij de toepassing van art 17 en 18 van het BBV de hoofdregel dat "in de rekening mutaties worden verwerkt tot maximaal het bedrag dat via de begroting of via begrotingswijziging door de raad gedurende het begrotingsjaar is geaccordeerd. Hiernaast kan de raad voorafgaand aan het begrotingsjaar of gedurende het begrotingsjaar besluiten dat specifieke saldi met een specifieke bestemmingsreserve worden verrekend".
Uit deze hoofdregel volgt dat het in elk geval niet is toegestaan dat na het einde van het begrotingsjaar nog nieuwe besluiten worden genomen om specifieke saldi alsnog in de rekening van het "oude" begrotingsjaar te verrekenen met reserves.

Concernkader voor de jaarrekening :
Het onderstaande kader is –conform beginsel van bestendige gedragslijn- ongewijzigd ten opzichte van het kader voor de rekening . Waar nodig is het kader technisch geactualiseerd (overzicht reserves).

Evenals dat gold bij de rekening 2013 is niet voorzien in een mogelijkheid om via het raadsvoorstel bij de jaarrekening 2014 nog reserveringen vast te stellen die niet passen in het kader voor verwerking in de jaarrekening zelf.

In onderstaand concernkader worden 4 situaties onderscheiden, waarbij de situaties 1b,2, 3 en 4 betrekking hebben op reserveringskaders

1. Aangegane externe verplichtingen
   a. prestatie geleverd
   Onder overlopende passiva worden verplichtingen opgenomen wegens derden- (rechts)personen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in het volgende begrotingsjaar tot betaling komen. De verplichting moet ontstaan zijn doordat de levering c.q. dienst in het jaar, waarover de verantwoording wordt afgelegd, heeft plaatsgevonden.
   b. prestatie nog niet geleverd
   Reserveringen externe verplichtingen *(=categorie A1 in format reserveringen nog uit te voeren werken*)
   Aantoonbare aangegane externe verplichtingen die in het volgend jaar uitgevoerd worden mogen gereserveerd worden als nog uit te voeren werken.

2. Reserveringen volgens bestaand beleid: koppeling met reserves.
   Voor een aantal begrotingsposten is sprake van een door een raadsbesluit bekrachtigde koppeling van de uitkomst op de staat van baten en lasten met een specifiek benoemde reserve. Het betreft de begrotingsposten gerelateerd aan de volgende reserves: reserve parkeren; rioleringsreserve; reserve afvalstoffenheffing; investeringsreserve ICT.; reserve begraafplaatsen; reserve verkiezingen; bedrijfsvoeringsreserves; reserve vastgoed; algemene reserve; reserve toekomstige exploitatie gronden; reserve stadsuitleg; reserve inburgering; reserve inkomensdeel WWB; reserve WMO; reserve civiele infrastructuur; reserve wagenpark; reserve leges rijbewijzen; onderhoudsreserves. Resultaten op de aan deze reserves gekoppelde begrotingsposten kunnen in de jaarrekening met de reserve worden verrekend conform de door de raad vastgestelde kaders.

3. Reservering van (deels) niet bestede eenmalige budgetten voor omschreven doelen *(= categorie A2 in format reserveringen nog uit te voeren werken*).
   De situatie kan zich voordoen dat –afgezien van de gebruikelijke afwikkelingen met de reserves genoemd onder punt 2- aan het eind van het jaar geld overblijft op de staat van baten en lasten bij budgetten die door de raad eenmalig zijn toegekend voor omschreven doelen. Indien die doelen ultimo 2014 nog ongewijzigd actueel zijn, kan dat overgebleven geld voor die doelen behouden blijven door overheveling naar het volgende jaar via de reserves nog uit te voeren werken. Niet bestede taakgebonden incidentele gemeentefondsmiddelen – voor zover passend binnen het bestaande beleidskader voor de gemeentefondsuitkering- kunnen ook onder deze noemer worden gereserveerd.

4. Reservering van structurele budgetten *(= categorie A3 in format reserveringen nog uit te voeren werken*).
   Niet besteed geld van structurele budgetten valt volgens de geldende voorschriften vrij ten gunste van de algemene middelen. Conform deze regel moeten ook budgetoverschotten vanwege nog openstaande interne orders vrijvallen ten gunste van de algemene middelen. Onverkorte uitvoering van deze regel geeft in de praktijk problemen waar het gaat om interne orders met een onbetwist "going-concern" karakter. Op voorwaarde dat deze "going-concern" orders op 31 december uitstaan en op voorwaarde dat de afronding van deze "going concern" orders spoedig na afloop van het jaar plaatsvindt (= worden uitgevoerd) is reservering in de jaarrekening toegestaan. Niet bestede taakgebonden structurele gemeentefondsmiddelen – voor zover passend binnen het bestaande beleidskader voor de gemeentefondsuitkering- kunnen ook onder deze noemer worden gereserveerd.

In de jaarrekening 2014 verwerkte reserveringen

(in verband met nog uit te voeren werken)

Programma / omschrijving	GERESERVEERDE BEDRAGEN PER (SUB)CATEGORIE T.B.V NOG UIT TE VOEREN WERKEN * betekenis: zie omschrijving onder het schema			
	A1*	A2*	A3*	Totaal
1 Volkhuisvesting				
Trapjes woningen Holterbroek		156.286		156.286
totaal Volkshuisvesting	0	156.286	0	156.286
2 Economie				
PPN 2011 Kantorenmarkt		100.000		100.000
BW 8-5-2011 Samenwerking Regio		14.747		14.747
Incidentele bijdrage ministerie regionaal werkbedrijf		100.000		100.000
Regionaal platform arbeidsmarktbeleid		114.991		114.991
BW 1 april 2014 verplaatsen lichtmasten	21.960			21.960
Programmamanagement ESF	11.410			11.410
Opdracht lonkend perspectief	3.000			3.000
Opdracht de blik naar buiten	3.140			3.140
Lopende verplichting Hiemstra	2.900			2.900
totaal Economie	42.410	329.738	0	372.148
3 Bereikbaarheid en mobiliteit				
PPN - Regionaal verkeersmanagement		20.000		20.000
PPN - Mobiliteitsmanagement		60.000		60.000
Mobiliteits- en verkeersmanagement - verkeersplannen			12.569	12.569
Mobiliteits- en verkeersmanagement - regelstrategie			15.000	15.000
Mobiliteits- en verkeersmanagement - monitoring			29.300	29.300
Berap 2014-2 Verkeersveiligheid Wijheseweg		100.000		100.000
Infra en verkeersveiligheid - Bijdr Toegank. Zwolle		10.000		10.000
totaal Bereikbaarheid en mobiliteit	0	190.000	56.869	246.869
4 Groene leefomgeving en milieu				
RB 2011.098 Visie ondergrond		215.000		215.000
PPN 2012-2015 Milleniumgemeente		25.000		25.000
Europese geluidskaarten		67.356		67.356
Onderzoek naar restwarmte Voorst	10.000			10.000
Woonlastenexperiment	28.800			28.800
Stadsspinner E Colijn	5.320			5.320
Ondersteuning energieplan	2.940			2.940
totaal Groene leefomgeving en milieu	47.060	307.356	0	354.416
5 Ruimte en cultuurhistorie				
PPN Ontwikkelingsprogramma Binnenstad		230.000		230.000
Binnenstad: middelen ISV3		55.000		55.000
Binnenstad: herinrichting Oude Vismarkt-Koningsplein		445.000		445.000
Binnenstad: fietsparkeren		45.000		45.000
Binnenstad: kunstroute Station-Binnenstad		40.000		40.000
Valbeveiliging Peperbus	59.476			59.476
Invoeren gegevens AMR	12.066			12.066
opdracht Geopoort			12.544	12.544

Programma / omschrijving	GERESERVEERDE BEDRAGEN PER (SUB)CATEGORIE T.B.V NOG UIT TE VOEREN WERKEN			
	* betekenis: zie omschrijving onder het schema			
	A1*	A2*	A3*	Totaal
onderzoek gem mon interbellum	5.525			5.525
uitwerking gem mon interbellum	12.500			12.500
geraamde storting monumentensubsidies			40.700	40.700
Reserv. Rest. Mdl. Excessieve opgravingen			6.638	6.638
Herontwikkeling Russenweg		12.159		12.159
Diverse bestemmingsplannen			10.001	10.001
Werkgroep Nieuwe Wetgeving			23.565	23.565
Ruimtelijke plannen			10.425	10.425
Bijdrage visies, initiatieven, etc.	318.376			318.376
VCN	456.756			456.756
totaal Ruimte en cultuurhistorie	864.699	1.827.159	103.873	2.795.731
6 Leefbaarheid en welzijn				
Homo Beleid		45.000		45.000
totaal Leefbaarheid en welzijn	0	45.000	0	45.000
7 Onderwijs en jeugd				
SU2013 Tijd.huisv.vrz.div.scholen			56.755	56.755
Opdracht EC Verwijderen Noodschool			49.573	49.573
Project Harde Kern		78.073		78.073
totaal Onderwijs en jeugd	0	78.073	106.328	184.401
9 Integraal beheer openbare ruimte				
Stedelijke beplanting				
Groene kaart			634	634
Licht op groen (ROVA)	96.555			96.555
Stedelijke tuinen:				
onderhoud stal SH			11.980	11.980
Gras en Water				
beheerkaarten bossen sub 7012			33.787	33.787
beschoeiingen	47.400			47.400
baggeren o.a. hospice	46.935		51.875	98.810
Esdoornbestrijding	30.000			30.000
Herinrichting OZ			12.000	12.000
Advisering water			8.581	8.581
onthouten oevers			14.000	14.000
Buitengebieden				
Incidentele Middelen PPN aanpassingen Wythmenerplas		55.000		55.000
Voorzieningen in het groen				
Werkzaamheden ROVA	70.000			70.000
Wijkgroenstructuur			30.000	30.000
Straatmeubilair:				
Afkoopsom onderhoud Katerdijk van RWS		17.106		17.106

Programma / omschrijving	GERESERVEERDE BEDRAGEN PER (SUB)CATEGORIE T.B.V NOG UIT TE VOEREN WERKEN * betekenis: zie omschrijving onder het schema			
	A1*	A2*	A3*	Totaal
Wijkbeheer				
kleine schades sub 1007	3.005			3.005
Geo/GBKN	8.115			8.115
Gegevensbeheer			13.275	13.275
ROVA afvalbakken	20.000			20.000
aanleg pp Stationsbuurt			6.500	6.500
Onderhoud artistieke kunstwerken inhaalslag	1.403	3.135		4.538
onderhoud monument TP		41.553		41.553
Kunstwerken				
sluizen en remmingswerken sub 7002	22.225		60.067	82.292
buitengewoon onderhoud afstandbediening	34.527			34.527
geluidsschermen/wallen IO 47654 sub 7003	19.812			19.812
geluidsschermen/wallen IO 47654 sub 7025	9.960			9.960
onderhoud sub 7006	6.659			6.659
buitengewoon onderhoud sub 7037	8.533			8.533
buitengewoon onderhoud sub 7040	2.869		4.351	7.220
buitengewoon onderhoud sub 7042	11.175			11.175
totaal Integraal beheer openbare ruimte	439.173	116.794	247.050	803.017
11 Bijstandverlening en armoedebestrijding				
Businesscase "Werken aan minder bijstand"			830.000	830.000
Tegemoetkoming chronisch zieken			290.000	290.000
Implementatie maatregelen Wet Werk en Bijstand			120.000	120.000
Implementatie maatregelen Wet Werk en Bijstand		41.000		41.000
Uitvoeringsbudget koopkrachtregeling		24.596		24.596
Restant budget bijzondere bijstand koopkrachtregeling		103.460		103.460
totaal Bijstandverlening en armoedebestrijding	0	169.056	1.240.000	1.409.056
12 Cultuur				
Muzerie: (terug)storting ivm voorfinanciering tekort 2013		778.000		778.000
totaal Cultuur	0	778.000	0	778.000
13 Sport				
Brede impuls buurtsport			156.613	156.613
Renovatie veld Oranje Zwart Korfbal			25.947	25.947
Meerjarig onderhoudscontract sportpark Hoge Laar		133.760		133.760
meerjarig onderhoud	9.349		22.777	32.126
totaal Sport	9.349	133.760	205.337	348.446
14 Gezondheid en zorg				
Berap 2014-2: knelpunt 2015 maatschappelijke opvang		120.000		120.000
Roelenweg		130.292		130.292
Zichtbare schakel		40.000		40.000
Bevordering maatschappelijke participatie		10.000		10.000
totaal Gezondheid en zorg	0	300.292	0	300.292

Programma / omschrijving	GERESERVEERDE BEDRAGEN PER (SUB)CATEGORIE T.B.V NOG UIT TE VOEREN WERKEN * betekenis: zie omschrijving onder het schema			
	A1*	A2*	A3*	Totaal
16 Bestuur en dienstverlening				
Duurzaamheid		120.000		120.000
p&a: MTO 2015	45.000			45.000
overdracht GBLT	90.000			90.000
Afwikkeling Kwekerij		55.000		55.000
Voorfinanciering participatieraad		50.000		50.000
totaal Bestuur en dienstverlening	135.000	225.000	0	360.000
TOTAAL GENERAAL RESERVERINGEN	**1.537.690**	**3.656.514**	**1.959.457**	**7.153.661**

Toelichting van de onderscheiden sub categorieën mbt de reserveringen voor nog uit te voeren werken

Categorie A1: externe verplichtingen, prestatie ultimo 2014 nog niet geleverd

Categorie A2: reservering van (deels) nog niet bestede door de raad of het college afzonderlijk toegekende eenmalige budgetten.
Uitgangspunt: het doel waarvoor het budget is toegekend is nog onverkort van toepassing.

Categorie A3: - bestemming van niet volledig bestede structurele budgetten voor specifieke doelen op basis van een raadsbesluit
- going concernopdachten die openstaan per 31/12, dwz: per 31/12 openstaande interne orders die spoedig na afloop van het jaar worden uitgevoerd.

Programma / omschrijving	Toelichting:
Programma 1 Volkshuisvesting	
Trapjeswoningen	De rijksbijdrage m.b.t. de impulsregeling is door het ministerie definitief vastgesteld op €446.531. Hiervan is reeds € 290.245 uitbetaald. Het restant bedrag ad. € 156.286 zal worden uitbetaald op het moment dat de prestatie is geleverd. Dit bedrag moet in verband met voorgeschreven richtlijnen in het kader van BBV worden overgeheveld naar een de reserve nog uit te voeren werken. reserve.
Programma 2 Economie	
Regionaal platform arbeidsmarktbeleid	Een aantal gemeenten heeft besloten om op arbeidsmarktbeleid te gaan samenwerken.. Doordat de kosten in 2014 lager waren dan de gemeentelijke bijdragen is het verschil gereserveerd in de reserve nog uit te voeren werken.
PPN Kantorenmarkt	In de PPN van 2011 wordt gedurende 4 jaar € 100.000 per jaar beschikbaar gesteld voor de kantorenmarkt. Het bedrag is bedoeld om te investeren in actieve acquisitie, accountmanagement, monitoring en begeleiding van bestaande locaties als Oosterenk.
Regionale werkbedrijven	Voor de inrichting voor de regionale werkbedrijven is door het ministerie van SWZ een bedrag ad. € 1.000.000 voor de arbeidsregio beschikbaar gesteld. Het bedrag wordt in delen via de algemene uitkering van de gemeente Zwolle verstrekt. De eerste termijn ad. € 100.000 is in de reserve nog uit te voeren werken gestort.
Programma 3 Bereikbaarheid en mobiliteit	
Verkeersveiligheid	In samenspraak met de provincie is in 2013 een voorkeursvariant ontwikkeld voor de verbetering van de kruising Wijheseweg – Dorpsstraat die ook draagvlak heeft bij de bevolking. De uitvoeringskosten hiervan bedragen € 200.000; hiervoor is door de gemeente € 100.000 uitgetrokken, voor de provinciale bijdrage van € 100.000 is inmiddels een BDU-subsidiebeschikking ontvangen. Realisatie van dit project vindt plaats in 2015.
Programma 4 Groene leefomgeving en milieu	
11.098 Visie op de ondergrond	Op 6 juni 2011 heeft de Raad het programma Visie op de ondergrond vastgesteld. Een gedeelte van dit project wordt gedekt uit reguliere middelen. Het bedrag ad. € 215.000 is hier een onderdeel van.
Programma 5 Ruimte en cultuurhistorie	
Binnenstad	Bij de PPN 2013-2016 is incidenteel voor 2014 € 230.000 beschikbaar gesteld voor proceskosten inzake het ontwikkelingsprogramma binnenstad. Daarnaast zijn gelden voor de Binnenstad, die geparkeerd zijn in de reserve Stedelijke Vernieuwing ISV ad € 585.000, overgeheveld naar de reserve Nog uit te voeren werken.
Structuurvisie VCN fase 1	In 2015 heeft zich de situatie voorgedaan dat de inkomsten hoger waren dan de uitgaven. Hierdoor is een bedrag van € 456.756 gedoteerd aan de reserve Nog uit te voeren werken die in komende jaren weer aangewend zullen worden.
Ruimtelijke plannen	Dit betreft een storting van diverse nog lopende meerjarige projectverplichtingen ultimo 2014 ad € 318.376.
Programma 7 Onderwijs en jeugd	
SU2013 Tijd.huisv.vrz. diverse scholen	Bij de Begroting 2013 zijn er vanuit Stadsuitbreiding middelen verkregen voor diverse verhuisbewegingen van scholen in Stadshagen. Het budget 2014 ad € 56.755 is bedoeld voor verhuizing van o.a. De Sprankel naar gebouw Overtoom en Festival (tijdelijk) naar Noodgebouw Oude Wetering. Door gewijzigde huisvestingsplannen heeft de verhuizing nog niet plaatsgevonden, maar zal in 2015 uitgevoerd worden.
Verwijderen Noodschool	EC heeft de opdracht vanuit Onderwijs voor het verwijderen van een noodschool nog niet volledig uitgevoerd in 2014. Het resterende opdrachtbudget ad € 49.573 is nog nodig in 2015 voor o.a. verwijderen van bestrating en riool en uitwisselen van grond en zand.

Programma 11 Bijstandsverlening en armoedebestrijding	
Businesscase "Werken aan minder bijstand"	Door de raad is de business case werken aan minder bijstand aangenomen, om deze voor te kunnen financieren is 850.000 in de reserve gestort.
Tegemoetkoming chronisch zieken	Deze gelden zijn gereserveerd voor de regeling die in 2015 uitgevoerd zal worden.
Implementatie maatregelen Wet Werk en Bijstand	Middels raadsbesluit besloten om voor de invoering van de maatregelen WWB een bedrag van € 120.000, - beschikbaar te stellen uit het overschot van het I-deel WWB.
Restant budget bijzondere bijstand koopkrachtregeling	Deze restant gelden zijn gereserveerd voor 2015 vanwege de doorloop van de afwikkeling van de regeling in 2015.
Programma 12 Cultuur	
Muzerie	Middels besluit is er een bedrag van 778.000 terug gestort in de reserve wat gebruikt is als voorfinanciering van het tekort in 2013
Programma 13 Sport	
Brede impuls buurtsport	Ten laste van Breedtesport is een storting in de reserve NUTW gedaan van € 156.613. Dit betreft het in 2014 nog niet uitgegeven budget vanuit de Decentralisatie uitkering. Het budget is nodig in 2015 en verder om uitvoering te kunnen geven aan het door de Raad goedgekeurde besluit 'Inzet Brede Impuls Combinatiefunctie'.
Renovatie veld Oranje Zwart Korfbal	Een opdracht aan het EC inzake renovatie veld Oranje Zwart is eind 2014 nog niet volledig uitgevoerd. Het resterende opdrachtbudget ad € 25.947 is in de reserve gestort ten laste van Sportaccommodaties en zal in 2015 worden besteed.
Meerjarig Onderhoudscontract Hoge Laar	In 2012 heeft de Raad besloten een investeringskrediet beschikbaar te stellen voor herontwikkeling van Sportpark Hoge Laar (Rb 4-6 herontw.spp.HogeLaar). Onderdeel van dit investeringskrediet betrof een budget ter dekking van het meerjarige onderhoudscontract (10 jaar) dat is af gesloten met Sallandse Wegenbouw. Het per 31-12-2014 nog benodigde bedrag voor dat onderhoudscontract ad € 133.760 is uit het investeringsbudget gehaald en in de reserve gestort. Tot 1-11-2022 kunnen de jaarlijkse onderhoudskosten gedekt worden uit deze reserve.
Programma 14 Gezondheid en zorg	
Roelenweg	Bij de PPN 2011 is besloten 1.3 mln beschikbaar te stellen voor de Roelenweg uit de reserve MIB. Deze middelen zijn in de reserve nutvw gestort in 2012. Daarnaast is middels raadbesluit besloten om een bedrag van 145.248 in 2014 beschikbaar te stellen vanuit de Algemene Concernreserve, het restant wat niet benut is in 2014 is in de reserve nutvw .gestort.
Knelpunt Maatschappelijke opvang	Bij de 2e berap is besloten een bedrag van 120.000 te reserveren voor 2015 vanwege mogelijke tekorten in 2015 vanwege beperkte compensatie vanuit de decentralisatie uitkering MO voor de indexering.
Programma 16 Bestuur en dienstverlening	
Duurzaamheid	Het budget voor Duurzaamheid is, op basis van de activiteiten dit jaar, niet volledig benut (120.000,-). Aangezien er geen budget beschikbaar komt voor dit specifieke programma in 2015 wordt het restant van het budget betrokken in de plannen m.b.t. Duurzaamheid in 2015.

Bijlage 6

Toelichting op de reserves

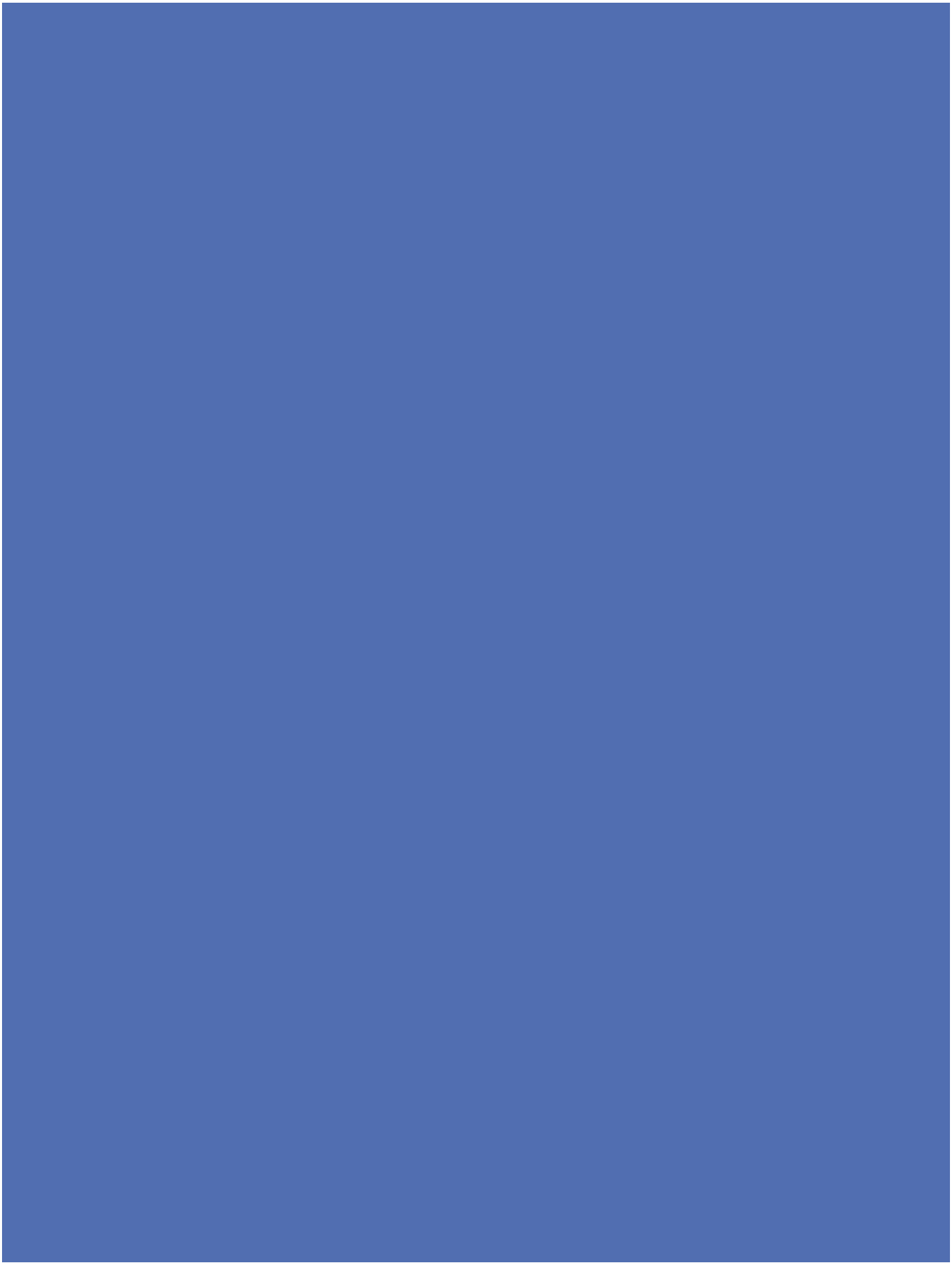

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: A01

Omschrijving: **ICT investeringen**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Deze reserve is bedoeld als een egalisatiereserve. Uit deze reserve kunnen incidentele overschrijdingen van de ICT-bandbreedte worden gedekt. Het niet benutte deel van de ICT-bandbreedte wordt jaarlijks aan deze reserve toegevoegd.
Op basis van het raadsbesluit inzake ICT Investeringen (uitvoering motie 3 en motie 101) van 7 juni 2004 is besloten voor deze reserve een maximum niveau te hanteren van 25% van de ICT-bandbreedte. Als gevolg van het raadsbesluit van 26 maart 2007 is het hanteren van een maximum niveau losgelaten.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	200.538	200.538	
	Overige toevoegingen:			
begroting 2014	inverdieneffecten	254.500	254.500	
begroting 2014	onderschrijding bandbreedte	146.407	146.407	
DT 20-03-14	MPI 2014 voortgangsrapportage BGT/BOR	70.000	70.000	
	Totaal overige toevoegingen	**470.907**	**470.907**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			264.610
begroting 2014	inverdieneffecten	275.000	275.000	
begroting 2014	niet te activeren lasten	184.115	131.835	
	Totaal onttrekkingen	**459.115**	**406.835**	**264.610**
	Stand per 31/12	**212.330**	**264.610**	**264.610**

Toelichting:
De Raad heeft een structureel budget vastgesteld betreffende kapitaalslasten voor investeringen op ICT gebied, dit noemen we de ICT bandbreedte. Benutten we in enig jaar de bandbreedte niet volledig, dan voegen wij het niet-benutte deel toe aan deze reserve informatie. Is in enig jaar de bandbreedte niet toereikend de volledige kapitaalslasten te dekken, dan onttrekken we het verschil aan deze reserve. De basis bandbreedte is de afgelopen jaren (op basis van de besluitvorming bij de PPN 2008) met € 1,0 mln. verhoogd op basis van gerealiseerde inverdieneffecten (besparingen op beheerskosten) en bedraagt thans 3.362 mln.

Voor wat betreft de volgende zaken ligt er een beslag op de middelen in deze reserve:
- kapitaalslasten gedane investeringen voorgaande jaren
- kapitaalslasten voorgenomen investeringen in 2015
- niet-activeerbare kosten projecten uit lopend programma

1) Niet-activeerbare kosten: Dit betreffen de niet-activeerbare kosten ten aanzien van de ICT-projecten (bijv. opleidingskosten, bestede kosten van de eenheid t.b.v. het project).

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: A02

Omschrijving: **Onderhoud panden gemeentelijke organisatie**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Egalisatie van de planbare onderhoudslasten in de loop der jaren.
Ten laste van de exploitatierekening wordt jaarlijks een vast bedrag toegevoegd aan deze reserve.
Alle werkelijke planbare onderhoudslasten in enig jaar komen ten laste van deze reserve.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	833.460	833.460	
	Overige toevoegingen:			
begroting 2014		127.206	127.206	
	Totaal overige toevoegingen	**127.206**	**127.206**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			959.422
begroting 2014		170.479	1.244	
	Totaal onttrekkingen	**170.479**	**1.244**	**959.422**
	Stand per 31/12	**790.187**	**959.422**	**959.422**

Toelichting:
De eenheid Ontwikkeling, afdeling Vastgoed heeft het eigendom van deze panden.
Zij bekostigen ook het planbaar buiten onderhoud van deze gemeentelijke huisvestingspanden.(zie reserve O30)
Via deze reserve loopt het planbaar onderhoud voor wand-, plafond- en vloerafwerkingen.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: A03

Omschrijving: **Reserve dekking kapitaallasten bedrijfsverzamelgebouw**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Deze reserve is bedoeld ter dekking van de kapitaalslasten die voortvloeien uit investeringen met economisch nut.
Op grond van het BBV dienen economische investeringen te worden geactiveerd. Beschikbare eenmalige middelen mogen alleen worden ingezet voor de dekking van de kapitaalslasten. Daarom zijn de eenmalige middelen voor Werkplein De Lure in deze reserve gestort.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	6.020	6.020	
	Rente toevoeging:	241	241	
	Stand per 1-1 na rente	**6.261**	**6.261**	**0**
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			0
begroting 2014		6.020	6.261	
	Totaal onttrekkingen	**6.020**	**6.261**	**0**
	Stand per 31/12	**241**	**0**	**0**

Toelichting:
In 2014 eindigt de afschrijvingstermijn van werkplein De Lure.
In de reserve zijn precies voldoende middelen aanwezig om de kapitaalslasten tot en met 2014 te dekken

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: A50

Omschrijving: **Nog uit te voeren werken A&F**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Via deze reserve kunnen nog niet bestede restanten van incidenteel beschikbaar gestelde gelden, waarvoor geen afzonderlijke reserve is/wordt ingesteld, (tijdelijk) worden geparkeerd.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	340.159	340.159	
	Overige toevoegingen:			
	p&a: MTO 2015		45.000	
	overdracht GBLT		90.000	
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**135.000**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	BCF/BTW	59.659		59.659
	implementatiebudgetten	77.153	14.073	63.080
	management: ondernemingsraad	5.365	5.365	0
	p&a: MTO 2015	84.778		129.778
	0,4% loonsom in afwachting cao	58.204	58.204	0
	invoeren jaarschijven	55.000	20.000	35.000
	overdracht GBLT			90.000
	Totaal onttrekkingen	**340.159**	**97.642**	**377.517**
	Stand per 31/12	**0**	**377.517**	**377.517**

Toelichting:

BCF/BTW: niet gebruikt in 2014; blijft staan

Implementatiebudgetten: verbruikt voor CLO; verder blijft er € 63.000 staan voor het inrichten van inkoopbeleid

MTO: wordt in 2015 uitgevoerd; vanaf 2015 wordt een nieuwe reserve opgebouwd voor het MTO van 2018

Invoeren jaarschijven bij AFF: wordt in 2015 verder doorgevoerd

Overdracht GBLT: GBLT heeft incidenteel geld aan de Gem. Zwolle beschikbaar gesteld voor de overdracht. Naast evt. techniek betekent het ook het inregelen van nieuwe financieel administratieve processen en bouwen van systemen (parkeren en precario) voor belastingsoorten die bij de gemeente Zwolle zijn achtergebleven. Deze werkzaakheden betreffen niet alleen 2014, maar lopen ook door naar 2015,

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: A52

Omschrijving: **Bedrijfsvoeringsreserve A&F**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
De bedrijfsvoeringsreserve (BVR) dient primair ter egalisatie van de financiële bedrijfsvoeringsresultaten van de eenheid.
Daarnaast kan - binnen vastgestelde marges en concernregels - de BVR gebruiken voor incidentele bestedingen die de kwaliteit van de bedrijfsvoering bevorderen.
De maximale omvang is naar rato van de loonsom voor de eenheid bepaald en wordt met ingang van 2007 jaarlijks voor de inflatie aangepast.
Het vastgesteld maximum voor 2014 is € 454.000,-- (conform besluit BVO). Een negatieve stand is niet toegestaan.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. 2002.094 concernmarap d.d. 09-09-2002

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	180.244	180.244	
	Overige toevoegingen:			
	Resultaat 2014		43.000	
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**43.000**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			223.244
begroting 2014		99.978		
	Totaal onttrekkingen	**99.978**	**0**	**223.244**
	Stand per 31/12	**80.266**	**223.244**	**223.244**

Toelichting:

Door een positief bedrijfsvoeringresultaat van A&F is € 43.000 in de reserve gestort.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: B50

Omschrijving: **Nog uit te voeren werken Brandweer**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Via deze reserve kunnen nog niet bestede restanten van incidenteel beschikbaar gestelde gelden, waarvoor geen afzonderlijke reserve is/wordt ingesteld, (tijdelijk) worden geparkeerd.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	17.496	17.496	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
berap 14-2	Vrijval gereserveerde loonsom	17.496	17.496	0
	Totaal onttrekkingen	**17.496**	**17.496**	**0**
	Stand per 31/12	**0**	**0**	**0**

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: C01

Omschrijving: **Algemene Concernreserve**

Aard van de reserve: Weerstand- en risicoreservering

Doel:
De algemene concernreserve dient als weerstandscapaciteit voor het opvangen van verliezen door calamiteiten en andere éénmalige financiële tegenvallers. Op basis van de begin 2012 vastgesteld vierjaarlijkse nota weerstandsvermogen en risicomanagement is besloten ook de risico's met betrekking tot het vastgoedgebeuren onder de algemene concernreserve mee te nemen. Voor zowel Vastgoed als de algemene risico's wordt een normomvang van € 10 mln. gehanteerd, met voor beiden een minimale dekkingsgraad van 50% en maximaal 100%.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	17.286.241	17.286.241	
	stelselwijziging BBV: overheveling naar algemene concernreserve	1.997.556	1.997.556	
	Overige toevoegingen:			
Rb 8-11-2013	Begrotingsbehandeling 2014	6.951.399	6.951.399	
Rb 14-11-2013	Onttrekking en opheffing reserve WWB	1.966.615	1.966.615	
Rb 14-11-2013	Onttrekking en opheffing reserve WMO	630.000	630.000	
Rb 8-11-2013	Begroting 2014: voordeel I-deel WWB	6.000.000	6.000.000	
	Verkoop Korenbloemstraat/Katerveerdijk/Prunuspark	151.000	151.000	
Rb 14-11-2014	Resultaat 2e beleidsrapportage 2014	2.263.511	2.263.511	
Rb 16-12-2014	Uitkomsten septembercirculaire	378.000	378.000	
Rb 16-12-2014	Uitvoering Programma NLY (onderdeel projectdoorlichting)		37.500	
	Totaal overige toevoegingen	**18.340.525**	**18.378.025**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
Rb 30-6-2014	Rekeningresultaat 2013	767.609	767.609	
Rb 3-2-2014	Roelenweg Oost	145.248	145.248	
Rb 17-1-2014	Valbeveiliging Peperbus	145.000	145.000	
Rb 30-6-2014	Resultaat 1e beleidsrapportage 2014	2.636.000	2.636.000	
Rb 12-5-2014	Programma Sociaal domein	700.000	700.000	
Bw 9-9-2014	Versnellingsactie sociale woningbouw	60.000	83	59.917
Rb 6-10-2014	Werken aan minder bijstand	830.000	830.000	
Rb 15-12-2014	Voortgang project Melkmarkt	157.754	157.754	
	eindboeking Vastgoed		3.931.332	
	Totaal onttrekkingen	**5.441.611**	**9.313.026**	**59.917**
	Stand per 31/12	**32.182.711**	**28.348.796**	**59.917**

Toelichting:
Vanwege een recente uitspraak van de commissie BBV vervalt de noodzaak om een voorziening voor de swap te treffen. De accountant geeft dat sprake is van een stelselwijziging en dat deze nog op de beginbalans van 2014 moet worden aangepast. Dat wil zeggen de voorziening wordt afgeraamd en het bedrag wordt toegevoegd aan de algemene concernreserve. Zie de toelichting in de voorziening derivaten (nummer A72).
Bij de begrotingsbehandeling 2015 in november 2014 is besloten de weerstandsreserves WWB en WMO op te heffen en toe te voegen aan de algemene concernreserve, zodat een beter inzicht ontstaat in het beschikbare weerstandsvermogen. In verband met de decentralisaties in het sociaal domein is er met ingang van 2015 voor de eerste drie jaar een aparte risicoreserve sociaal domein gevormd, de overige risico's worden afgedekt via de algemene concernreserve.
Op basis van de geactualiseerde risicoanalyse is een weerstandsvermogen nodig van:

Algemeen weerstandsvermogen	10,00 mln.
Onderdeel vastgoed (weerstandscapaciteit 50%)	11,20 mln.
Subtotaal	21,20 mln.
Nog extra af te schrijven 151.000 (verkoopopbrengst panden)	0,15 mln.
In 2015 verrekenen met tekort verhuurde panden	0,30 mln.

Gereserveerde middelen voor de Kamperlijn (1.160.000) en versnelling sociale Woningbouw (60.000) en grondexploitatie Katwolderplein (622.000)	1,84 mln.
Bijdrage aan begrotingsbesluiten 2015	1,83 mln.
Totaalbenodigd in algemene concernreserve	25,32 mln.
Totaal in reserve	28,35 mln.
Beschikbaar voor incidentele afweging bij PPN	3,03 mln.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: C03

Omschrijving: **Reserve Stadsontwikkelfonds**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel::

Doelstelling van het fonds is het (tussentijds) mogelijk maken van initiatieven en projecten die een bijdrage leveren aan de sociale, economische en/of fysieke ontwikkeling van (delen van) de stad. Het fonds bevat ongeoormerkte middelen, opdat gedurende het gehele jaar besluiten door de raad kunnen worden genomen, waardoor flexibel kan worden ingespeeld op de kansen die zich voordoen.

Als richtlijn om middelen beschikbaar te stellen gelden de volgende criteria:

* voor kleine initiatieven is € 150.000 beschikbaar, per aanvraag max € 15.000 bij min. 50% cofinanciering door derden,
* de initiatieven moeten passen binnen de ambitie van de stad, rendement hebben voor een groot deel van de stad, verdere ontwikkelingen in de stad aanjagen, binnen een jaar uitvoerbaar zijn,
* tevens worden de bestedingen afgestemd met het budget voor burgercontacten in het kader van initiatiefrijk Zwolle,
* investeringsprojecten die met cofinanciering van mede overheden (of andere instanties) gerealiseerd kunnen worden en passen binnen de ambities van Zwolle.

In de PPN worden potentiële projecten zoveel mogelijk aangegeven. Benutting van het stadsontwikkelfonds wordt voorgelegd aan de raad.

Instelling reserve bij raadsbesluit: begroting 2015 d.d. 14-11-2014

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	0	0	
	Overige toevoegingen:			
Rb 14-11-2014	van reserve incidentele bestedingen	4.981.000	4.981.000	
	Totaal overige toevoegingen	**4.981.000**	**4.981.000**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Totaal onttrekkingen	**0**	**0**	**0**
	Stand per 31/12	**4.981.000**	**4.981.000**	**0**

Toelichting:
Bij de begrotingsbehandeling 2015 jl. is besloten een afzonderlijke reserve voor het stadsontwikkelfonds in te stellen en daarmee aan de reserve incidentele bestedingen te onttrekken.
Op het in 2014 toegevoegde bedrag ad € 4.981.000 ligt nog een claim van € 250.000, zijnde een reservering voor de N35. Na aftrek van deze claim en de bij de begroting 2015 besloten storting van €269.000 in deze reserve is een vrije ruimte beschikbaar van € 5 mln.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: C05

Omschrijving: **Reserve incidentele bestedingen**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
In 2002 is de reserve ingesteld met het doel eenmalige vrijkomende middelen in de reserve te storten en jaarlijks bij de PPN en begroting te besluiten over de aanwending van de gelden.
Bij de begrotingsbehandeling 2015 (november 2014) is besloten het onderdeel stadsontwikkelfonds in een aparte reserve te storten.

Instelling reserve bij raadsbesluit begrotingsbehandeling d.d. 29 november 2002

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	7.808.996	7.808.996	
	Overige toevoegingen:			
PPN 12-15	Bezuiniging onderhoud verhuurde panden	171.000	171.000	
	incidenteel nieuw beleid 2014	300.000	300.000	
PPN 12-15	Bezuiniging onderhoud niet verhuurde monumenten	25.000	25.000	
PPN 12-15	onderhoud sportaccomodaties	25.000	25.000	
	vrijval stimuleringsfonds	105.000	105.000	
	Reserve verrekeningen CS	1.195.000	1.195.000	
	Kasschuif ICT reserve			200.000
	Totaal overige toevoegingen	**1.821.000**	**1.821.000**	**200.000**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	PPN 2011-2014	630.000	630.000	
	PPN 2013-2016	285.000	285.000	340.000
	PPN 2012-2015	254.000	254.000	525.000
Rb 14-11-2014	toevoeging aan reserve Stadsontwikkelfonds	4.981.000	4.981.000	
Rb 17-2-2014	1e fase dorpsplan Wijthmen	275.000	275.000	
Rb 10-3-2014	Vechtcorridor Noord	1.500.000		1.499.496
Rb 16-6-2014	Havenmeester voorziening Rodetorenplein	35.500	35.500	
	Verrekening NUP gelden rijk (kasschuif)			900.000
	Huurderving gemeentelijke panden			300.000
	Beeldgroep van der Capellen	100.000		100.000
	Doorstroomassen busvervoer	1.100.000		1.100.000
	Totaal onttrekkingen	**9.160.500**	**6.460.500**	**4.764.496**
	Stand per 31/12	**469.496**	**3.169.496**	**4.564.496**

Toelichting:
Het restantbedrag ad € 3,2 mln. wordt aangewend voor de in de kolom bestedingsrechten genoemde posten.
Bij de begroting 2015 is besloten € 1,1 mln. aan de reserve toe te voegen, hier liggen nog geen claims op en dus nog ter vrije besteding.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: C06

Omschrijving: **Reserve afkoop regelingen LVS/WI**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Eind 2007 heeft het rijk besloten de rijksbijdrage voor de regelingen Leefbaarheid, Veiligheid en Stadseconomie (LVS) en de Werkgelegenheidsimpuls (WI) af te kopen. In totaal is € 6,3 mln. aan afkoopopbrengst ontvangen. Na aftrek van € 1,9 mln. voor afboeking van de resterende boekwaarden van de via de rijksbijdrage gefinancierde investeringen resteert een netto opbrengst van € 4,4 mln.
Als gevolg van de afkoop ontstaat een structureel nadeel van € 0,3 mln. op de exploitatie omdat de rijksbijdragen hoger waren dan de jaarlijkse kapitaallasten van de investeringen. Om het structureel nadeel niet ineens ten laste van de exploitatie te brengen is de reserve afkoop regelingen LVS/WI ingesteld waardoor het mogelijk is het nadeel geleidelijk aan - gedurende een periode van 10 jaar – in de meerjarenraming in te bouwen. In 2015 vindt de laatste beschikking plaats en wordt de reserve opgeheven.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. 2006.085 d.d. 26-06-2006

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	90.000	90.000	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
Rb. 06.085	Jaarlijkse afdracht aan de algemene middelen	60.000	60.000	
	Totaal onttrekkingen	**60.000**	**60.000**	**0**
	Stand per 31/12	**30.000**	**30.000**	**0**

Toelichting:
Het restantbedrag eind 2014 zal in 2015 ten gunste van de algemene middelen komen.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: C10

Omschrijving: **Bedrijfsvoeringsreserve Directie**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:

De bedrijfsvoeringreserve (BVR) Directie is ingesteld als werkbudget voor de directie voor het opvangen van concernmatige knelpunten in de bedrijfsvoering. De directie beschikt hiermee over een eigen bedrijfsvoeringreserve.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	277.972	277.972	
	Overige toevoegingen:			
rekening 2014	Resultaat bedrijfsvoering		31.549	
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**31.549**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Totaal onttrekkingen	**0**	**0**	**0**
	Stand per 31/12	**277.972**	**309.521**	**0**

Toelichting:
Het restantbedrag 2014 dient als werkbudget 2015.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: C50

Omschrijving: **Nog uit te voeren werken Concernstaf**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Via deze reserve kunnen nog niet bestede restanten van incidenteel beschikbaar gestelde gelden, waarvoor geen afzonderlijke reserve is/wordt ingesteld, (tijdelijk) worden geparkeerd.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	2.632.493	2.632.493	
	Overige toevoegingen:			
	Berap 2014-2 duurzaamheid	120.000	120.000	
	Totaal overige toevoegingen	**120.000**	**120.000**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
rekening 2010	Compensatie w erkgeversaanspraken team milieu			47.199
rekening 2010	Ondersteuning bezuinigingsoperatie	1.716.391	1.077.287	639.104
rekening 2010	Duurzaamheid	175.430	78.447	216.983
div.	Arbeidsvoorw aarden lokale CAO			376.654
rekening 2010	A&F-opdracht gezondheidsbeleid	16.248		16.248
rekening 2010	Lobby-activiteiten	35.814	35.814	0
rekening 2012	SSC	255.725	255.725	0
rekening 2013	0,4% loonsom in afw achting cao	9.032	9.032	0
	Totaal onttrekkingen	**2.208.640**	**1.456.305**	**1.296.188**
	Stand per 31/12	**543.853**	**1.296.188**	**1.296.188**

Toelichting:
Compensatie werkgeversaanspraken team milieu
Begin 2010 heeft Zwolle 2 mensen van de voormalige Regio IJssel-Vecht overgenomen (gepositioneerd bij het Expertisecentrum). Door Zwolle is destijds 2 jaarsalarissen gevraagd ter compensatie van werkgeverrisico's. Het risico is vanaf 2013 lager ingeschat en daarom is het bedrag toen verlaagd.

Ondersteuning bezuinigingsproces
Via de PPN 2012 en 2013 en diverse Berap's zijn bedragen t.b.v. implementatiekosten bezuinigingen en decentralisatiedossiers beschikbaar gesteld. De beschikbaar gestelde budgetten minus de gemaakte kosten in 2014 blijven beschikbaar in 2015 via deze reserve.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: C51

Omschrijving: **Garantieverplichtingen personeel**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Deze reserve is ingesteld voor garantieverplichtingen van (oud) medewerkers van de eenheid Concernstaf.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	30.767	30.767	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
Begroting 2014	Vrijval	30.767	30.767	
	Totaal onttrekkingen	**30.767**	**30.767**	**0**
	Stand per 31/12	**0**	**0**	**0**

Toelichting:
Deze reserve kan vrijvallen omdat er geen verplichtingen meer zijn.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: C52

Omschrijving: **Bedrijfsvoeringsreserve Concernstaf**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
De bedrijfsvoeringsreserve (BVR) dient primair ter egalisatie van de financiële bedrijfsvoeringsresultaten van de eenheid.
Daarnaast kan - binnen vastgestelde marges en concernregels - de BVR gebruiken voor incidentele bestedingen die de kwaliteit van de bedrijfsvoering bevorderen.
De maximale omvang is naar rato van de loonsom voor de eenheid bepaald en wordt met ingang van 2007 jaarlijks voor de inflatie aangepast. Het vastgesteld maximum voor 2014 is € 83.000,--. Een negatieve stand is niet toegestaan.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d. 09-09-2002

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	74.000	74.000	
	Overige toevoegingen:			
rekening 2014	Resultaat bedrijfsvoering		9.000	
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**9.000**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Totaal onttrekkingen	**0**	**0**	**0**
	Stand per 31/12	**74.000**	**83.000**	**0**

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: C53

Omschrijving: **Reserve Alg. Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA)**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
De gemeente Zwolle heeft bij een verzekeringsmaatschappij een APPA Plan Risico afgesloten met als verzekerden de (voormalige) wethouders. In geval van overlijden of het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, doet deze verzekeringsmaatschappij een voorstel voor de uitvoering van het nabestaandenpensioen of de levenslange pensioenuitkering. Indien de gemeente besluit om daar geen gebruik van te maken, wordt het opgebouwde bedrag door de verzekeringsmaatschappij terugbetaald. Het desbetreffende bedrag wordt dan gestort in deze bestemmingsreserve. Hieruit worden de maandelijkse uitkeringen aan rechthebbenden gedekt. Het risico (voor- of nadeel) van het uitgekeerde bedrag in relatie tot de maandelijks te betalen uitkeringen ligt bij de gemeente.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr.2010.108 Berap d.d. 28-06-2010

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	1.061.977	1.061.977	
	Overige toevoegingen:			
Rb 14-11-14	Berap 2014-2CS	132.000	132.855	
	Totaal overige toevoegingen	**132.000**	**132.855**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
Rb 14-11-14	Berap 2014-2CS	1.870		
	Uitkering rechthebbeden		73.890	
	Totaal onttrekkingen	**1.870**	**73.890**	**0**
	Stand per 31/12	**1.192.107**	**1.120.942**	**0**

Toelichting:
Inmiddels zijn er in deze reserve bedragen gestort door Loyalis t.b.v. het pensioen voor voormalige wethouders. De voorziening APPA die is getroffen dit jaar heeft geen betrekking op deze reeds gestorte bedragen. Het risico zoals hierboven is benoemd bestaat nog voor deze toekomstige pensioenuitkeringen. De toekomstige kapitaalstortingen die door Loyalis worden uitgekeerd, zullen indien nodig worden aangevuld vanuit de voorziening APPA wanneer blijkt dat een kapitaalstorting te laag is.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: E01

Omschrijving: **Egalisatiefonds afvalstoffenheffing**

Aard van de reserve: Reservering gekoppeld aan kostendekkingsbeginsel

Doel:
Het vastgestelde beleid achter deze reserve is, dat de besteding geoormerkt is voor de functie afvalstoffen.
Op basis van het gehanteerde beginsel van een 100% kostendekkende heffing voor de inzameling en verwerking van afvalstoffen moeten de vrijvallende middelen via deze reserve terugvloeien naar de burger in de vorm van een lagere c.q. minder snel stijgende afvalstoffenheffing.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	5.763.826	5.763.826	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
begroting 2014	Saldo product Afval (Baten en lasten)	1.173.296	615.057	0
2e berap 2014	Mutaties IBOR	-299.000		
	Totaal onttrekkingen	**874.296**	**615.057**	**0**
Stelselwijz.	Omzetting reserve in voorziening		-5.148.769	-5.148.769
	Stand per 31/12	**4.889.530**	**0**	**0**

Toelichting:
Het saldo op de staat van Baten en Lasten van het product Afval wordt geëgaliseerd met deze reserve.
Over 2014 was een onttrekking van € 874.296 geraamd; werkelijk is minder onttrokken, nl. € 274.507) als gevolg van voordelen op diverse onderdelen van het product Afval, vnl. Oud-papier en DVO Rova.
Voor een nadere toelichting op dit saldo wordt verwezen naar programma 9 Integraal Beheer Openbare Ruimte, product Afval.

Vanwege een stelselwijziging schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor dat ultimo 2014 deze reserve omgezet moet worden in een voorziening. Het saldo ad € 5,1 mln. is overgeboekt naar de Voorziening Afval.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: E02

Omschrijving: **Egalisatiereserve rioleringen**

Aard van de reserve: Reservering gekoppeld aan kostendekkingsbeginsel

Doel:
Mee- en tegenvallers op rioleringsgebied worden verrekend met de ingestelde egalisatiereserve rioleringen.
Bij de bepaling van het rioleringstarief wordt deze egalisatiereserve meegenomen.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	5.481.781	5.481.781	
	Overige toevoegingen:			
	rente-effecten restantkredieten	10.083	2.868	
	Totaal overige toevoegingen	**10.083**	**2.868**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			4.708.561
begroting 2014	resulaat 2014	757.172	776.088	
2e berap 2014	Mutaties IBOR	-54.000		
	Totaal onttrekkingen	**703.172**	**776.088**	**4.708.561**
Stelselwijz.	Omzetting reserve in voorziening		-4.708.561	-4.708.561
	Stand per 31/12	**4.788.692**	**0**	**0**

Toelichting:
De geraamde lasten voor het product riolering zijn hoger dan de inkomsten. Het verschil wordt onttrokken aan deze reserve.
In het kader van het GRP 2011-2015 is gekeken naar het meerjarig verloop van de reserve, vanaf 2012 zou de reserve geleidelijk worden afgebouwd tot een niveau van ongeveer € 2 miljoen vanaf 2020.
In de PPN 2014-2017 is de ondergrens van de reserve riolering bijgesteld naar € 1 miljoen.
De reserve zal in de komende jaren snel worden afgebouwd en het minimumbedrag van de reserve zal onder druk komen te staan.

In 2013 is het forfaitair bedrag voor de BTW in het kader BTW-compensatiefonds opnieuw berekend.
Vanaf 2003 was dit bedrag niet aangepast. Inmiddels bedraagt het forfaitair bedrag voor de BTW € 580.000.
Vanaf 2015 wordt dit doorberekend aan het product riolering, waardoor er een hogere onttrekking aan de reserve zal worden gedaan.
Tevens is besloten de kosten van het onderhoud stedelijk water ad. € 65.000 m.i.v. 2015 onder het product riolering te brengen.
Het rentepercentage over de investeringen wordt m.i.v. 2015 verlaagd naar 3,50%.

In het kostendekkingsplan van GRP 2011-2015 is naast de inflatiecorrectie een stijging voorzien van de rioolheffing om de toename van de vervangingskosten en de beheer en onderhoudskosten van een verouderd rioolstelsel op te vangen. De onttrekking past binnen het plan.

Het rioolstelsel van Zwolle is goed maar heeft een eindige levensduur.

Zwolle is van de jaren 50 van de vorige eeuw (zeer) sterk gegroeid. Bij een verwachte levensduur van 80 jaren houdt dit in dat er in de toekomst forse rioolvervangingen moeten plaatsvinden. Dit zal leiden tot (zeer) sterke stijgingen van de rioolheffing.

Wij hebben als gemeente ca. 720 kilometer riolering in beheer. De jaarlijkse rioolvervanging en relining bedraagt nu ca. 1 kilometer (investering ca. € 520.000,-- per jaar). Bij een levensduur van ca. 80 jaren zal op enig moment, vanaf eind jaren 20 van deze eeuw, een rioolvervanging/relining moeten plaatsvinden van 10 á 15 kilometer per jaar (investering € 5.520.000,-- en € 7.800.000,-- per jaar o.b.v. prijspeil 2013).

Eind 2015 zal het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan aan de Raad worden aangeboden. De verwachting is dat de rioolheffing vanaf 2018 meer zal dienen te stijgen dan de inflatiefactor, dit zal mede afhankelijk zijn van de “extra” investeringen die gedaan dienen te worden voor de klimaat-actieve stad.

Vanwege een stelselwijziging schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor dat ultimo 2014 deze reserve omgezet moet worden in een voorziening.

Het saldo ad. € 4,7 miljoen is overgeboekt naar de voorziening Riolering.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: E03

Omschrijving: **Kapitaallasten wagenpark**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Jaarlijkse tegenvallers kapitaallasten/boekwaarde wagenpark worden verrekend met de egalisatiereserve kapitaallasten wagenpark.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. jaarrekening 2005 d.d. 2006

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	62.619	62.619	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			52.204
	verkoop auto's		10.415	
	Totaal onttrekkingen	**0**	**10.415**	**52.204**
	Stand per 31/12	**62.619**	**52.204**	**52.204**

Toelichting:
Vanaf 2010 wordt voor het rollend materieel rekening gehouden met een restwaarde van 10%. Er is gebleken dat na 8-9 jaar gebruik van de wagens de (boekhoudkundige) restwaarde lager blijkt te zijn dan de werkelijke opbrengstwaarde. Voor die wagens die vanaf 2010 aangeschaft zijn, worden de middelen uit deze reserve ingezet ter dekking van het verlies. Met de aanschaf van wagens vanaf 2014 wordt geen rekening meer gehouden met een restwaarde; hetgeen ook geen verlies meer zal opleveren (hooguit een kleine boekwinst).

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: E04

Omschrijving: **Civiele infrastructuur**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Een gelijkmatige verdeling van onderhoudskosten over de jaren gebaseerd op het meerjarenonderhoudsprogramma buitengewoon onderhoud van wegen. Voeding van de reserve vindt plaats door een jaarlijkse storting t.l.v. de staat van baten & lasten alsmede uit het saldo van de baten en lasten voortvloeiende uit de aanleg respectievelijk vervanging van kabels en leidingen (straatwerk).

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	225.001	225.001	
	Overige toevoegingen:			
	buitengewoon onderhoud hoofdwegen	388.800	388.800	
	Totaal overige toevoegingen	**388.800**	**388.800**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			156.485
	Mutatie wegen	457.316	457.316	
	Totaal onttrekkingen	**457.316**	**457.316**	**156.485**
	Stand per 31/12	**156.485**	**156.485**	**156.485**

Toelichting:
In 2014 heeft er geen toevoeging vanuit de herstraatvergoedingen plaatsgevonden.
Dit houdt in dat er voor 2016 een lager bedrag voor buitengewoon onderhoud beschikbaar is, nl. € 388.000.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: E05

Omschrijving: **Onderhoud Wythmenerplas**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Instandhouding, beheer en onderhoud van het dagrecreatief project Wythmenerplas. Vnl. gebouwen en verharding.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	266.325	266.325	
	Overige toevoegingen:			
begroting 2013	Storting t.l.v. exploitatie	10.000	10.000	
	Totaal overige toevoegingen	**10.000**	**10.000**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
begroting 2014	buitengewoon onderhoud	52.235	0	276.325
	Totaal onttrekkingen	**52.235**	**0**	**276.325**
	Stand per 31/12	**224.090**	**276.325**	**276.325**

Toelichting:
In 2014 was een aantal groot onderhoud werkzaamheden gepland. Deze werkzaamheden zijn in 2014 niet uitgevoerd omdat vervanging van bijv. de parkeerautomaten nog niet nodig bleek te zijn. Daarnaast wordt momenteel het onderzoek uitgevoerd naar toekomstige ontwikkelingen van deze plas; dit heeft eveneens een rol gespeeld bij het wel of niet vervangen van onderdelen op de plas.

Er zal een financiële doorrekening gemaakt worden (samen met 't Kleine Veer) waarbij onderzocht zal worden hoe dit onderdeel op termijn kostendekkend geëxploiteerd zal kunnen worden.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: E06

Omschrijving: **Onderhoud Kleine Veer**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Instandhouding, beheer en onderhoud van de veerverbinding "het Kleine Veer".

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	77.467	77.467	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
begroting 2014	vervangen motot/aanpassingen functionaliteit boot	83.626	7.350	70.117
	Totaal onttrekkingen	**83.626**	**7.350**	**70.117**
	Stand per 31/12	**-6.159**	**70.117**	**-70.117**

Toelichting:
In 2014 zijn middelen onttrokken voor enkele aanpassingen aan het deklaag. De vervanging van de motor is in 2015 voorzien. Het saldo van de reserve zal na vervanging van de motor en aanpassingen aan de boot bijna nihil zijn. Er zal een financiële doorrekening gemaakt worden (samen met de recreatieplassen) waarbij onderzocht zal worden hoe deze onderdelen op termijn kostendekkend geëxploiteerd zullen kunnen worden.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer:	E07
Omschrijving:	**Gronddepot**
Aard van de reserve:	Reservering voor lopende exploitatielasten
Doel:	Egalisatie van de voor- en nadelige exploitatie van het gronddepot.
Instelling reserve bij raadsbesluit: nr.	d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	270.128	270.128	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	resultaat 2014		51.822	
	update bodemkwaliteitkaart			40.000
	Totaal onttrekkingen	**0**	**51.822**	**40.000**
	Stand per 31/12	**270.128**	**218.306**	**40.000**

Toelichting:
In de afgelopen jaren heeft het gronddepot vnl. positieve resultaten gekend. De economische situatie momenteel zal naar verwachting geen (grote) positieve bedragen opleveren; er zal misschien met negatieve resultaten rekening gehouden moeten worden.
In 2014 is een negatief resultaat gerealiseerd van € 51.822. Voornamelijk het gevolg van minder aanvoer van grond, het aantal projecten is fors afgenomen. In de begroting was gerekend op 5.000m3, realisatie was 1.528 m3.Lagere opbrengst € 38.192. De kosten voor de inzet zijn voornamelijk vast. Tevens is er extra ambtelijke inzet geweest i.v.m. evaluatie va het gronddepot.
Het negatief resultaat is aan de reserve onttrokken.

De ondergrond wordt gehuurd van Wezo. Het contract met Wezo is voor een periode van 10 jaar afgesloten en loopt af in 2019. Indien dit contract niet verlengd wordt, hebben wij de verplichting het terrein terug te brengen in de oorspronkelijke staat. Dat houdt in dat de aangebrachte inrichting van het terrein ontmanteld zal moeten worden. Voor de ontmanteling van het terrein zullen deze middelen ook gebruikt worden.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: E50

Omschrijving: **Nog uit te voeren werken Expertisecentrum**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Via deze reserve kunnen nog niet bestede restanten van incidenteel beschikbaar gestelde gelden, waarvoor geen afzonderlijke reserve is/wordt ingesteld, (tijdelijk) worden geparkeerd.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	3.300.522	3.300.522	
	Overige toevoegingen:			
begroting 2014	Afwikkeling Kwekerij (n.a.v. DVO ROVA)	55.000	55.000	
begroting 2014	Toevoeging B&L Monumentenzorg	40.700	40.700	
rekening 2014	Afkoopsom expl. Wijthmerplas	0	55.000	
rekening 2014	openstaande opdrachten monumentenzorg	0	42.635	
rekening 2014	val beveiliging Peperbus (inc nieuw beleid 2014)	0	59.476	
rekening 2014	excessieve opgravingen (rest mdl begr 2014)	0	6.638	
rekening 2014	openstaande opdrachten progr IBOR	0	763.037	
rekening 2014	afkoopsom BOR VRI	0	17.106	
	Totaal overige toevoegingen	**95.700**	**1.039.592**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
Begr 13/14	Monumentensubsidies	15.373	15.373	0
BW18-6-07	Restaur./onderh. molen Windesheim Tbv molenbiotoop)	9.728	0	0
begroting 08	Burgerparticipatie	8.410	1.668	6.742
PPN 2008	Mj.inc.nw.beleid: archeologie excessieve opgravingen	79.970	0	79.970
begroting 08	Inc.nw.beleid rest.fontein v.Nahuyspl./Passiebloem	35.641	0	35.641
begroting 09	Mj.inc.nw.beleid monumentensubsidies (projectsubs)	12.349	0	12.349
rekening 10	Mj.inc.nw.beleid inv en uitbr monumentenlijst	26.023	14.908	11.115
rekening 11	Mj.inc.nw.beleid monumentensubsidies (projectsubs)	38.000	0	38.000
rekening 11	Mj.inc.nw.beleid inv en uitbr monumentenlijst	65.000	0	65.000
rekening 11	Inc.nw.beleid Modernisering Monumentenzorg	93.125	0	93.125
begr. 12/13	Mj.inc.nw.beleid monumentensubsidies (projectsubs)	38.000	0	38.000
rekening 12	Openstaande opdrachten (verplichtingen)	56.370	20.770	35.600
begroting 11	Baggeren jaarschijf 2011	427.002	425.000	0
begroting 10	Restauratie Algemene Begraafplaats	19.418	212	19.206
rest.krediet	Wijkboerderij Stadshagen	89.385	0	89.385
Rb.10.091	Afkoopsom onderh. Bep Wiersmapad (20 jaar vanaf 2013)	45.395	2.400	42.995
rekening 10	Afkoop onderhoud artistieke kunstwerken (8 jaar)	35.975	0	35.975
rekening 07	Afk. onderh. Sted. Bepl. Aa-landen (10 jaar vanaf 2010))	53.170	8.862	44.308
rekening 07	Afk. beheer budget Zalné (10 jaar vanaf 2010)	36.000	6.000	30.000
rekening 11	Afkoopsom onderh. Westerveldse Aa (10 jaar vanaf 2012)	124.800	0	124.800
rekening 12	Verkeersveiligheid scholen	16.764	16.764	0
rekening 12	Verkeersveiligheid Hermelenweg	591.616	591.616	0
Berap 2013	Afkoopsom Provincie voor exploitatie Wythmenerplas	315.455	0	315.455
Berap 2013	Afkoopsom Provincie voor exploitatie Kleine Veer	104.827	8.506	96.321
Berap 2013	Afkoopsom Provincie voor exploitatie Recr. Fietspaden	44.720	17.849	26.871
DT 23-10-13	Afwikkeling onderdelen oud-Wijkzaken	24.596	0	24.596

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
begr. 12/13	Mj.inc.nw.beleid monumentensubsidies (projectsubs)	38.000	0	38.000
begr. 2013/14	Mj.inc.nw.beleid exploitatie Wijthmenerplas	55.000	0	110.000
rekening 13	0,4% loonsom in afwachting cao	46.392	46.392	0
rekening 13	openstaande opdrachten Monumentenzorg	23.488	16.375	7.113
rekening 13	excessieve opgravingen (rest mdl begr 2013)	7.411	0	7.411
rekening 13	Implementatiebudget fysiek domein - BOR	40.000	40.000	0
rekening 13	openstaande opdrachten bedrijfsvoering	7.500	7.500	0
2e berap 2013	Afwikkeling Kwekerij	55.000	55.000	0
rekening 13	openstaande opdrachten pr. IBOR	559.039	520.921	38.118
begroting 2014	Toevoeging B&L Monumentenzorg	40.700	4.840	35.860
rekening 2014	openstaande opdrachten monumentenzorg			42.635
rekening 2014	val beveiliging Peperbus (inc nieuw beleid 2014)			59.476
rekening 2014	excessieve opgravingen (rest mdl begr 2014)			6.638
rekening 2014	openstaande opdrachten progr IBOR			763.037
rekening 2014	afkoopsom BOR VRI			17.106
	Compensatie prijsinflatie vm. WZ	91.580	54.130	49.180
	Vrijval			
	begroting 2014	25.000	25.000	0
	Totaal onttrekkingen	**3.396.221**	**1.900.086**	**2.440.027**
	Stand per 31/12	**1**	**2.440.028**	**2.440.027**

Toelichting:

Excessieve opgravingen
Eenmalig beschikbaar gesteld vanwege de wettelijke regeling dat archeologische kosten van bodemverstoringen voor rekening van de gemeente komen wanneer deze redelijkerwijs niet of niet geheel ten laste van de veroorzaker behoren te blijven (excessieve kosten). Bij het vaststellen van het archeologiebeleid is besloten om incidenteel middelen beschikbaar te stellen waaruit de excessieve kosten kunnen worden voldaan conform de Regeling Excessieve Opgravingskosten Zwolle. Daarmee wordt o.a. voorkomen dat ad hoc een beroep op de algemene middelen wordt gedaan en (bouw)plannen onnodig lang worden vertraagd. In de perspectiefnota 2013 is € 200.000 ingeleverd.

Restauratie fontein van Nahuysplein en molen Passiebloem (2013)
Subsidie restauratie fontein is vastgesteld. Vanwege een lagere aanbesteding is de restauratie lager uitgevallen. De resterende beschikbare (eigen) middelen ad € 36.000 zijn gereserveerd totdat de vaststelling van de subsidie door het Rijk voor de restauratie molen Passiebloem heeft plaatsgevonden. De dan nog (eventueel) resterende middelen kunnen na de vaststelling vrijvallen.

Burgerparticipatie en Meerjarig Incidenteel Nieuw Beleid investeringen en uitbreiding monumentenlijst
De resterende middelen zijn voor afronding van de projecten in 2015/16

Meerjarig incidenteel nieuw beleid monumentensubsidies (projectsubsidies)
Van 2009 t/m 2012 meerjarig incidenteel toegekend voor projectsubsidies. Resterende middelen in de reserve worden gebruikt bij een aanvraag voor subsidie.

Inc. Nieuw beleid Modernisering Monumentenzorg
In 2014 is de inventarisatie van cultuurhistorische waarden grotendeels afgerond. In 2014 zal is dit vertaald
naar een cultuurhistorische signaal/ waardenkaart. Hieruit wordt in 2016 gekomen tot een beleidskaart die in het bestemmingsplan een plek zal krijgen.

Wijkboerderij Stadshagen
Krediet is bedoeld voor het aansluiten van de openbare ruimte op de wijkboerderij Stadshagen nadat deze is gerealiseerd. Daarnaast is het krediet nodig om de overgang van het huidige gemeentelijk beheer van de dierenweide naar het beheer door de exploiterende partij mogelijk te maken. Inmiddels is echter de samenwerking met de beoogde partner opgezegd, zij konden niet waarmaken wat ze in een eerdere fase hadden toegezegd en nu is de buurt aan zet. Afhankelijk van de vorderingen van dat proces, zal het krediet nog benodigd zijn.

Verkeersveiligheid Hermelenweg
De werkzaamheden zijn in 2014 uitgevoerd.

Diverse afkoopsommen groen en grijs beheer:
Bep Wiersmapad, artistieke kunstwerken, stedelijke beplanting Aa-landen, beheer Zalné en Westerveldse Aa zijn afkoopsommen
Voor het beheer en onderhoud van de genoemde onderdelen waarvan de kosten over meerdere jaren zijn gespreid.

Afkoopsommen Wythmenerplas, Kleine Veer en Recreatieve fietspaden
De jaarlijkse exploitatiebijdragen van de provincie zijn met ingang van 2013 komen te vervallen. Van de provincie is een afkoopsom ontvangen voor 4 jaar en is gedoteerd aan de reserve NUTW van EC. Deze middelen zullen jaarlijks aangewend worden voor de exploitaties van de Wythmenerplas, Kleine Veer en Recreatieve Fietspaden.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: E52

Omschrijving: **Bedrijfsvoeringsreserve Expertisecentrum**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
De bedrijfsvoeringsreserve (BVR) dient primair ter egalisatie van de financiële bedrijfsvoeringsresultaten van de eenheid.
Daarnaast kan - binnen vastgestelde marges en concernregels - de BVR gebruiken voor incidentele bestedingen die de kwaliteit van de bedrijfsvoering bevorderen.
De maximale omvang is naar rato van de loonsom voor de eenheid bepaald en wordt met ingang van 2007 jaarlijks voor de inflatie aangepast. Het vastgesteld maximum voor 2014 is € 428.000,-- (conform besluit BVO). Een negatieve stand is niet toegestaan.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. 2002.094 concernmarap 2002 d.d. 09-09-2002

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	382.000	382.000	
	Overige toevoegingen:			
	Resultaatbestemming 2014		46.000	
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**46.000**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			428.000
	Totaal onttrekkingen	**0**	**0**	**428.000**
	Stand per 31/12	**382.000**	**428.000**	**428.000**

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O01

Omschrijving: **Alg. bedrijfsreserve Vastgoed**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Verrekening van stortingen uit grondexploitaties (winst name) en onttrekkingen voor het treffen van voorzieningen.
Één keer per jaar wordt de hoogte van de reserve bepaald en wordt bij de vaststelling van de jaarlijkse MPV vastgesteld of de reserve moet worden aangevuld vanuit het concern of dat een bedrag kan worden afgedragen aan het concern.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	1.561.498	1.561.498	
	toevoegingen:			
	Grondexplotatie-projecten			
	Van der Valk, afsluiten		89.592	
	Deltion, afsluiten		348.065	
	Rechtbank, afsluiten		18.989	
	overige toevoegingen			
	resultaat erfpacht	117.010	129.342	
	resultaat vehuurde gronden	149.994	157.738	
	afkoop erfpacht	12.873	12.873	
	verkoop Ecodrome	383.440	383.440	
MPV 2015	aanzuivering saldo Algemene Reserve Vastgoed		3.931.332	
	Totaal overige toevoegingen	**663.317**	**5.071.371**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Afdracht Concern ihkv herijking (verkoop gebouwen)	146.000	146.000	
	storting in de reserve exploitatie NNIEGG		2.160.523	
Rb 1-7-2013	Verpl.Biol.Tuiniersvereniging	145.000	145.000	
Bw 29-10-13	Liquidatie Ecodrome	150.000	157.865	
Rb 22-4-14	Voorbereidingskosten Voorsterpoort	150.000	194.822	
MPV 2014	Bijdrage Stimulering dure woningen	1.000.000		900.000
	Aanpassing grondexploitatie Bagijneweide		100.000	
	Recht van Opstal (incl.onderhoudskosten Ecodrome)		286.715	
	Groot Onderhoud Rieteweg		6.187	57.066
	Voorbereidingskrediet Wipstrikkerallee		18.941	
	acquisitiekosten	20.000	20.000	
	juridische verplichtingen			22.500
	Wijthmenerplas, marktselectie			142.126
MPV 2015	rti ng in Algemene Voorziening Vastgoed		2.275.124	
	Totaal onttrekkingen	**1.611.000**	**5.511.177**	**1.121.692**
	Stand per 31/12	**613.815**	**1.121.692**	**1.121.692**

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O04

Omschrijving: **Stimuleringsreserve podiumkunsten**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Op 7 maart 2000 is bij het raadsbesluit tot realisatie van de Grote Podiumaccommodatie besloten tot het instellen van een reserve, waaruit gedurende een reeks van jaren de lasten van podiumkunsten gedekt kunnen worden.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d. 7 maart 2000

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	94.709	94.709	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Cultuurparticipatie-regeling		84.408	10.301
	Totaal onttrekkingen	**0**	**84.408**	**10.301**
	Stand per 31/12	**94.709**	**10.301**	**10.301**

Toelichting:
De restant middelen in deze reserve worden gebruikt voor nieuwe initiatieven in 2015. In 2014 is incidenteel een bedrag van ruim € 84.000 onttrokken ten behoeve van inzet voor de participatieregeling cultuur, inzake onder andere looproute.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: C05

Omschrijving: **Onderhoud wijk- en buurtcentra**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Dekking van de kosten voor groot onderhoud aan wijk- en buurtcentra.
Voeding: jaarlijkse storting ten laste van de exploitatie.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	183.379	183.379	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
Rb. 2-12-13	Nieuwbouw Wijkcentrum Het Anker	136.000	136.000	
	Toekomstig onderhoud			47.379
	Totaal onttrekkingen	**136.000**	**136.000**	**47.379**
	Stand per 31/12	**47.379**	**47.379**	**47.379**

Toelichting:
Deze reserve doet dienst als egalisatie van de jaarlijkse onderhoudskosten van wijkcentra die niet in gemeentelijk eigendom zijn. In 2014 is een bedrag onttrokken aan de reserve in verband met de nieuwbouw van Wijkcentrum Het Anker. De restant middelen blijven beschikbaar voor toekomstig onderhoud.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O06

Omschrijving: **Onderhoud sportaccommodaties**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
De bestaande onderhoudsreserve sportaccommodaties is bestemd voor onderhoud sporthallen en (groot) onderhoud buitensport accommodaties

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	670.261	670.261	
	Overige toevoegingen:			
begroting 2014	Exploitatiebijdrage buitensportacc.en sporthallen	205.884	205.884	
	Totaal overige toevoegingen	**205.884**	**205.884**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
begroting 2014	Kapitaalslasten investeringen kleedkamers	47.332	47.332	
begroting 2014	Onderhoud buitensportaccommodaties	152.297	198.010	
Rb OW 1206-0160 Hoge Laar	Onderhoud Sportaccomodaties voor Hoge Laar		20.467	
	Totaal onttrekkingen	**199.629**	**265.809**	**0**
	Stand per 31/12	**676.516**	**610.336**	**0**

Toelichting:
Deze reserve bestaat per 31-12-2014 uit:
a. onderhoud gemeentelijke gymzalen 0
b. onderhoud sportparken
c. onderhoud sporthallen

Toelichting op afwijkende onttrekkingen:

Onderhoud buitensportaccommodaties: Deze onttrekking hangt samen met het onderhoudsbudget EC. Er zijn meer kosten gemaakt dan begroot, waardoor er een hoger bedrag onttrokken is.
De hogere kosten EC hebben te maken met het feit dat de gemeente recentelijk heeft besloten alle veldverlichting in eigendom over te nemen, waardoor de storingen aan de verlichting ook voor rekening van de gemeente komen.

De onttrekking 2014 voor Onderhoud Sportaccommodaties Hoge Laar is niet specifiek voor boekjaar 2014 begroot, maar wel op het meerjarige investeringskrediet.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O12 (was W09)

Omschrijving: **Dekking kapitaallasten Morsestraat**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Reserve ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten van het pand aan de Morsestraat 9-13 (gemeentewerf).

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	308.115	308.115	
	Rente toevoeging: 4%	12.325	12.325	
	Stand per 1-1 na rente	**320.440**	**320.440**	**0**
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	kapitaallasten Morsestraat		21.317	
	Totaal onttrekkingen	**0**	**21.317**	**0**
	Stand per 31/12	**320.440**	**299.123**	**0**

Toelichting:
De jaarlijkse kapitaallasten van de gemeentewerf worden conform de begroting gedeeltelijk geëgaliseerd met deze reserve.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O13

Omschrijving: **Reserve dekking kapitaallasten verbouw Stadhuis/Stadskantoor**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Bij B&W-besluit is besloten éénmalige gemeentelijke middelen in te zetten voor de financiering van de verbouw van het Stadhuis en Stadskantoor. Op grond van wettelijke regeling mogen de gemeentelijke middelen niet ineens op een economisch actief worden afgeboekt. De middelen zijn in deze reserve gestort en jaarlijks worden de kapitaallasten van de investering uit de reserve gedekt.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	523.334	523.334	
	Rente toevoeging: 4%	20.933	20.933	
	Stand per 1-1 na rente	**544.267**	**544.267**	**0**
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	T.g.v. staat van baten en lasten i.v.m kapitaallasten		65.267	
	Totaal onttrekkingen	**0**	**65.267**	**0**
	Stand per 31/12	**544.267**	**479.000**	**0**

Toelichting:
Gereserveerde lasten afschrijving tot en met 2024 Stadskantoor en 2025 Stadhuis

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O18

Omschrijving: **Dekking kapitaallasten kunstgrasvelden**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Bij raadsbesluit is besloten éénmalige gemeentelijke middelen in te zetten voor de financiering van kunstgras op diverse sportaccommodaties. Op grond van wettelijke regeling mogen gemeentelijke middelen niet ineens op een economisch actief worden afgeboekt. De middelen zijn in deze reserve gestort en jaarlijks worden de kapitaallasten van de investering uit de reserve gedekt.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	2.188.261	2.188.261	
	Rente toevoeging: 4%	87.531	87.531	
	Stand per 1-1 na rente	**2.275.792**	**2.275.792**	**0**
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
begroting 2014	T.g.v. staat van baten en lasten i.v.m. kapitaallasten	254.324	254.324	
	Totaal onttrekkingen	**254.324**	**254.324**	**0**
	Stand per 31/12	**2.021.468**	**2.021.468**	**0**

Toelichting:
Gereserveerde lasten afschrijving tot en met:

2020 € 65.825 per jaar toplaag HTC/WVF/ZAC +
2022 € 18.538 per jaar toplaag Be Quick +
2022 € 45.562 per jaar toplaag Berkum/Zw. Boys +
2023 € 13.188 per jaar toplaag SVI +
2024 € 20.523 per jaar toplaag WVF. +
2024 € 16.933 per jaar toplaag Tempo 91 +
2025 € 20.164 per jaar toplaag Marslanden +

2035 € 16.239 per jaar fundering
2037 € 4.773 per jaar fundering
2037 € 8.697 per jaar fundering
2038 € 4.964 per jaar fundering
2039 € 5.131 per jaar fundering
2040 € 5.041 per jaar fundering

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O20

Omschrijving: **Toekomstige exploitatie gronden**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Bij MPV 2007 ingestelde bestemmingsreserve ter vereffening van het begrootte exploitatieresultaat op Nnieg-gronden voor de komende 10 jaar. Met de Nota Grondvoorraadbeleid 2011-2014 is besloten aan te sluiten op de gemeentelijke systematiek van meerjarenraming n.l. 4 jaar. Verrekening vindt plaats met de Algemene Reserve Vastgoed.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. MPV 2007 d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	7.864.380	7.864.380	
	Rente toevoeging: 4%	314.575	314.575	
	Stand per 1-1 na rente	**8.178.955**	**8.178.955**	**0**
	Overige toevoegingen:			
	Aanvulling saldo uit algemene reserve vastgoed		2.160.523	
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**2.160.523**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Dekking exploitatiesaldo nniegg		2.263.790	
	Totaal onttrekkingen	**0**	**2.263.790**	**0**
	Stand per 31/12	**8.178.955**	**8.075.688**	**0**

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O21

Omschrijving: **Stadsuitleg**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Bestemd voor het treffen van zgn. bovenwijkse voorzieningen (voorzieningen die buiten een bestemmingsplan zijn gelegen, en dienstbaar zijn aan meerdere plannen/wijken; onder andere aanleg toeleidingswegen, bouw van viaducten bruggen, duikers, fietsvoorzieningen etc.)

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	14.652.503	14.652.503	13.841.488
	Overige toevoegingen:			
bestaand beleid	Stortingen t.l.v. grondexploitaties cfm de MPV	350.000	176.458	1.750.000
bestaand beleid	Correctie o.b.v. voorzichtigheidsprincipe (obv ervaringscijfers max. 350.000 per jaar) en ivm extra risico lagere grondverkopen als gevolg kredietcrisis	-250.000		-800.000
PPN 2014-2017	Bijdrage Stadsontwikkelfonds reservering risico N35			250.000
	Totaal overige toevoegingen	**100.000**	**176.458**	**1.200.000**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Ring van Zwolle (vrijval conform bezuinigingsvoorstel)			1.000.000
Rb. 04.058	Ceintuurbaan reconstructie Bajonet (fase2)	232.141	373.352	858.789
Rb. 08.033	Ceintuurbaan (fase 3,4 en 5)	1.308.342	256.862	301.480
Rb. 09.143	Doorstroming IJsselallee		1.225	
	Afronding Ring van Zwolle - IJsselallee			114.089
Rb. 08.092 + Rb 19-12-11	Regiotram Zwolle-Kampen incl. fietsspoorbrug Blaloweg	1.133.550	173.525	7.630.025
Rb. 11.043	Kabels en leidingen	81.595	7.044	74.552
Rb. 24-9-12+ RB 16-6-14	Reconstr. Roelenweg / fietsroute Stadshagen-centrum	-47.719	-216.199	168.480
2e berap 2012	Verkeerslichten Katerdijk / A28	135.000	135.000	
Rb. 22-4-13	Herontwikkeling Shell-terrein	117.123	194.035	1.005.788
Rb. 10-3-14	Structuurvisie Vechtcorridor Noord	3.000.000	0	3.000.000
2e berap 2014	Bereikbaarheid	65.000	62.629	2.371
	Bestedingsvoornemens:			
	N35 reservering tbv risico			250.000
	Nieuwe bestedingsruimte o.b.v bijdrage grondexploitaties (risiko)			635.915
	Totaal onttrekkingen	**6.025.032**	**987.473**	**15.041.489**
	Stand per 31/12	**8.727.471**	**13.841.488**	**0**

Toelichting:

De reserve Stadsuitleg wordt gevoed vanuit de diverse grondexploitatie-projecten (ivm bovenwijkse voorzieningen door nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen) en vanuit de PPN (ivm voorzieningen voor de bestaande stad).

De bijdragen die vanuit de diverse grondexploitaties worden gestort zijn gebaseerd op de MPV. De bedragen zijn afhankelijk van de gerealiseerde grondverkopen. Realisatie van de geprognostiseerde stortingen zal in de toekomst dus moeten blijken. Van 2004 t/m 2013 waren de bijdragen aanzienlijk lager dan geraamd. Om te voorkomen dat de reserve al wordt toegedeeld voordat daadwerkelijke storting is gerealiseerd, wordt het voorzichtigheidsprincipe gehanteerd en wordt rekening gehouden met een gemiddelde storting van 350.000 per jaar. Vanaf 2009 is de bijdrage stapsgewijs als gevolg van de kredietcrisis verder afgeraamd. Voor 2014 was daarom voorzichtigheidshalve maar € 100.000 geraamd.

Als gevolg van de (meevallende) werkelijke afdracht in 2014 vanuit de grondexploitaties en de signalen van een zich langzaam herstellende conjunctuur is de verwachting van de gemiddelde storting stapsgewijs naar boven bijgesteld tot een storting van € 200.000 in 2016 e.v..

De stortingen en onttrekkingen van de grote infra-projecten wijken over het algemeen binnen een jaarschijf altijd af van de raming. De jaarschijf wordt geraamd op basis van inschattingen van investeringsverloop maar ook van het verloop van andere inkomsten en subsidies. Het betreft verschuivingen in tijd, hogere onttrekkingen nu betekenen lagere onttrekkingen in de komende jaren, en omgekeerd.

De werkzaamheden voor de grote projecten van de Ring van Zwolle (Ceintuurbaan 2-3-4-5 en IJsselallee) bevinden zich in de eindfase. In 2014 heeft de eindafrekening plaatsgevonden van de verschillende subsidiestromen met de provincie.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O22

Omschrijving: **Recreatieve voorzieningen**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Financiering van bosaanleg voortvloeiende uit 'Zwolle Beter met Bos en Recreatie' en overige recreatieve voorzieningen.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	157.610	157.610	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
Rb. 10.015	Uitvoeringsprogr. Noordelijke Stadsrand	1.884	0	1.884
Rb. 11.156	Rustpunten (cofinancieringsdeel gemeente)	7.807	0	7.807
Rb. 11.156	Wandelnetwerk (cofinancieringsdeel gemeente)	28.553	26.152	2.401
Rb 29-10-12 + B&W 1-10-13	Cofinanciering Fietspad Bikkenrade (bijdrage aan ILG)	64.685	64.685	0
Rb 08-04-13	Fietspad Kuijerhuislaan-Marsweg	14.681	14.681	0
	Grondkst Woestijnenweg ivm fietsverbinding Wythmen			40.000
	Totaal onttrekkingen	**117.610**	**105.518**	**52.092**
	Stand per 31/12	**40.000**	**52.092**	**52.092**

Toelichting:
In dit recreatiefonds zijn de middelen gereserveerd die in het verleden zijn toegekend voor recreatieve voorzieningen. Het fonds is tijdelijk ook omgevormd voor de verrekening van de subsidies voor het project Beter met Bos. De op dit moment nog gereserveerde middelen zijn bedoeld voor knelpunten van het meerjarig investeringsplan Recreatie. De beschikbare middelen in de reserve zullen op termijn niet meer voldoende zijn om alle gewenste investeringen uit te kunnen voeren. Structurele voeding van de reserve lijkt gezien de financiële situatie op dit moment niet mogelijk. Daarom wordt met name gekeken om projecten te realiseren vanuit cofinanciering(zoals ook al is gedaan met de ILG (t.b.v. het landelijk gebied), stadsuitbreiding of stadsuitleg (t.b.v. het stedelijk gebied).

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O23

Omschrijving: **Parkeren**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Dekking van investeringen ten behoeve van het parkeren in het centrumgebied van Zwolle, alsmede de exploitatielasten daarvan en dekking van de kosten van maatregelen ter bevordering van het gebruik van ander vervoer dan een auto voor het bezoek aan de binnenstad van Zwolle (flankerend beleid).

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	5.362.315	5.362.315	
	Overige toevoegingen:			
	Parkeren res.verr. tbv expl. E.C.	2.053.636	2.277.884	
	Reservering openstaande verplichtingen	-	391.442	
	Totaal overige toevoegingen	**2.053.636**	**2.669.326**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Parkeren Ontwikkeling (b&l)	978.806	976.539	
Rb04/100	Koersdocument fietsparkeren	71.525	-	71.525
Rb 11.136 / 24-9-2012 (10)	Uitwerkingsplan fietsparkeren	10.005-	6.622	16.627-
Rb 4-5-2012 (15)	Impl.plan 2011-2012 Binnenstad fase 2	29.259	19.711	9.548
Rb 9-11-2012	Uitwerkingsplan financiën en tariefering	150.000	-	150.000
Rb 3-2-2014	Dubbelgebruik en samenvoegen sectoren	50.000	-	50.000
Rb 16-6-2014	Doorontwikkeleing parkeerregulering schilwijken	117.000	94.817	22.183
Rb 9-9-2014	Uitwerkingsplan fietsparkeren fase 3	50.000	7.430	42.570
Rb 11.137	Parkeergarage Diezerpoort opwaardering en grrot onderhoud	22.473	1.495	20.978
Rb. 12-12-2011 (	Noordereiland buitengewoon onderhoud	24.202	23.820	382
Bw 19-05-2012	Aankoop en sanering Thorbeckegracht	133.511	102.667	30.844
Rb 13-5-2013	Uitwerkingsplan Innovatie Parkeren	444.609	95.462	349.146
Rb 24-1-2014	Katwolderplein	750.000	750.000	-
Rb 16-6-2014	Oude Vismarkt en Koningsplein	30.000	30.000	-
Rb 15-12-2014	Voortgang project Melkmarkt	300.000	-	300.000
	openstaande verplichtingen	203.075	203.075	391.442
	Totaal onttrekkingen	**3.344.455**	**2.311.638**	**1.421.991**
	Stand per 31/12	**4.071.496**	**5.720.003**	**1.421.991**

Toelichting:

Op grond van raadsbesluit nr. 99/175 is ingestemd met de conclusies en aanbevelingen van het rapport "Parkeersituatie binnenstad Zwolle" en de eventuele dekking van toekomstige onrendabele investeringen ten laste van deze reserve.

De verschillende bestedingsvoornemens zullen aanzienlijke middelen vergen, het gaat hierbij om:

1. Scenario Katwolderplein / Noordereiland

2. Scenario Koersdocument parkeren

Het meerjarenverloop van deze reserve wordt in het kader van de begroting 2016 opnieuw doorgerekend.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O24

Omschrijving: **Stimuleringsfonds volkshuisvesting**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Zwolle participeert met ingang van 1996 in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting van het Bouwfonds Nederlandse Gemeenten. Dit fonds wordt primair gevoed door de dividenduitkeringen van het Bouwfonds die de deelnemers ontvangen, het Bouwfonds biedt aanvullende financieringsvoordelen. Doel van het fonds is verbetering van de kwaliteit van de volkshuisvesting en de gebouwde omgeving. Hiertoe worden laagrentende leningen verstrekt i.s.m. het Bouwfonds. De financiële transacties voor de gemeente Zwolle worden via dit fonds verantwoord. E.e.a. volgens Rb. 96/159.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. 1996.159 d.d. 1996

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	3.866.908	3.866.908	
	Overige toevoegingen:			
	rentebaten uitgeleende gelden leningen algemeen		693	
	rentebaten uitgeleende gelden startersleningen		39.609	
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**40.302**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Vrijval lening algemeen stimuleringsleningen	105.000	105.000	
	beheersvergoeding startersleningen		9.818	
	Totaal onttrekkingen	**105.000**	**114.818**	**0**
	Stand per 31/12	**3.761.908**	**3.792.392**	**0**

Toelichting:

In het stimuleringsfonds is het ontvangen dividend Bouwfonds over de jaren 1996 t/m 2000 gestort, en een bedrag ad €1.157.000,-- om een aantal MOP beleidsvoornemens te realiseren.

Het verstrekken van geldleningen geschiedt door het SVN en wordt verrekend met de rekening courant die de gemeente heeft. Deze verstrekkingen zijn niet van invloed op de reserve positie van de gemeente

Van de totaal beschikbare middelen (€ 3.792.392 per 31/12/2014) heeft een bedrag ad. € 2.386.910 betrekking op startersleningen en € 1.405.482 op het rekeningcourantsaldo van de algemene leningen. De algemene leningen zijn per 31/12/2014 afgelost.

De starterleningen zijn de leningen die t/m 2012 zijn verstrekt aan starters. Voor de 2013-2015 is 2x € 900.000 ter beschikking gesteld voor het vervolg van de starterslening. Deze leningen lopen niet meer op basis van de revolving-fund-constructie, maar via een constructie van "doorlenen".

In het kader van de nieuwe ronde bezuinigingen valt in 2015 een bedrag ad. € 2.100.000 van deze reserve vrij ten gunste van de algemene middelen. Daarnaast valt er in 2015 ook nog een bedrag ad. € 1.300.000 vrij. Dit bedrag heeft betrekking op de aflossing van de lening voor studentenhuisvesting. Dit betekent dat uitstaande leningen worden geactiveerd, waarbij de rentelasten rechtstreeks worden gedekt door de ontvangen rente van de starters. Verder wordt de aflossing niet weer wordt ingezet voor nieuwe leningen. Dit betekent dat daarmee de revolving-fund gedachte wordt losgelaten.

De volgende geldleningen zijn t.l.v. het stimuleringsfonds verstrekt:

Leningen algemeen		
Uitgegeven leningen:		
Totaal uitstaande leningen per 1/1/2015		0
Lening studentenhuisvesting		1.300.000
Saldo rekening courant per 31/12/2014		105.482
Totale middelen binnen stimuleringsfonds		**1.405.482**

Startersleningen		
Uitgegeven leningen:		
Startersleningen 2007 t/m 2012		1.963.552
Totaal uitstaande leningen per 1/1/2015		1.963.552
Saldo rekening courant per 31-12-2014		423.358
Totale middelen binnen stimuleringsfonds		**2.386.910**

Totaal uitstaande gelden bij het stimuleringsfonds per 1/1/2014		
instellingen	starterslen.	**Totaal**
105.482	**2.386.909**	**2.492.392**

Waarvan beleend		
0	1.963.552	**1.963.552**
Waarvan nog te belenen		
105.482	423.358	**528.840**

In 2014 zijn de 2 resterende algemene leningen volledig afgelost. De vrijvallende middelen
van 2014 en 2015 zullen conform de bezuinigingstaakstelling vrijvallen aan de algemene middelen:

Vrijval stimuleringsfonds 2014 tgv de algemene middelen ivm bezuinigingen	-105.000
Vrijval stimuleringsfonds 2015 tgv de algemene middelen ivm bezuinigingen	-3.400.000

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O25

Omschrijving: **Hoofdinfrastuctuur Stadshagen (HIS)**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Deze bestemmingsreserve heeft tot doel alle middelen voor de aanleg van de (regionale)hoofdinfrastructuur rond Stadshagen te centraliseren.
Dit is nodig gezien de lange uitvoeringsduur alsmede de substantiële bedragen die hiermee gemoeid zijn.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. 2003.128 d.d. 06-10-2003

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	11.041.163	11.041.163	5.779.570
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
Rb. 11.055	Bijdrage aan project HIS fase 1/ deel I en II en fase 2/deel III:	6.350.000	5.211.593	5.778.872
Bw. 22-4-2014	Aanleg Fietspad Westenholterallee	50.000	50.000	
	Rente-risico's (% en investeringsverloop) en onvoorzien			698
	Totaal onttrekkingen	**6.400.000**	**5.261.593**	**5.779.570**
	Stand per 31/12	**4.641.163**	**5.779.570**	**0**

Toelichting:
Bij raadsbesluit van 2004, 2006, 2008 en 2011 is in totaal een krediet van € 97,0 mln. beschikbaar gesteld voor de realisatie van de totale HoofdInfrastructuurStadshagen (HIS). Op basis van de actualisatie van 2011 (Rb 11.055) werd het tekort op het programma gedekt, en werden zelfs voordelen behaald door optimalisatie van het programma, goede aanbestedingsresultaten en hogere rente ivm uitstel investeringen. Als gevolg daarvan is de laatste storting van 5,4 mln. vanuit de grondexploitatie aan de reserve vervallen en is daarnaast in 2011 3,1 mln. en in 2013 0,6 mln. vrijgevallen ten gunste van de algemene middelen.

Aanvullend op de besluitvorming van het krediet van 97,0 mln in 2011 is het krediet voor de fiets/spoorbrug Blaloweg (4,48 mln) overgeheveld naar een apart project, is aanvullend krediet voor de Boeierweg beschikbaar gesteld ivm extra BDU (0,4 mln), zijn een tweetal bijdragen (1 mln) van RWS (0,2 tbv geluidsscherm) en project ILG (0,85 tbv fietspad NLY) toegevoegd, werd het budget verlaagd (0,4 mln) tgv afgeraamde verkoopopbrengsten en is 3,0 mln. vrijgevallen ivm aanbestedingsvoordelen tgv project knoop N340. Hierdoor is het huidige krediet 90,6 mln. Voor de verdere onderbouwing zie de betreffende besluiten.

T/m 2014 is er inmiddels 83,5 mln, waardoor er nog 7,1 mln in de komende jaren kan worden besteed. Hiervan wordt 5,8 mln gedekt uit de reserve HIS.

Op dit moment worden de laatste deelprojecten voorbereid c.q. zijn in uitvoering genomen: de 2e fase Hasselterweg, de tunnel, en de Turnhoutsweg. De verwachting is dat het restant krediet volledig benodigd is voor de afronding van het totaal. Indien er toch voordelen ontstaan zal dit ten goede moeten komen aan andere regionale infra-projecten. Dit is nl. de voorwaarde geweest van de provincie om voor het totale provinciale infra-plan N340/N35 subsidie te verstrekken. Mochten er daadwerkelijke voordelen op de uitvoering van de HIS ontstaan, dan is met de provincie middels de subsidie-overeenkomst overeengekomen dat deze worden ingezet voor de regionale Hoofdinfrastructuur zoals de herinrichting oude N35/omlegging Kroesenallee.

Het project wordt voor een groot deel uit de rente op de reserve (circa 9,6 mln.) gedekt. De rente is afhankelijk van het inplannen van de investeringen in de tijd, en het vaststellen van de gemeentelijke rentepercentages. Wijzigingen in investeringen over de jaren en het wijzigen van % kan enorme effecten hebben. Dat betekent dat het dekkend hebben van de reserve ook snel kan omslaan in een tekort. Om dit risico op te vangen was een extra rentepost van 555.000 in de reserve gereserveerd. Aangezien het project in de afrondende fase zit en alle benodigde rentevergoeding is gehaald is deze post bij de doorlichting vrijgevallen. Dit betekent wel dat grote tegenvallers ook niet meer zijn afgedekt binnen de reserve, kleinere tegenvallers kunnen echter nog worden opgevangen uit de post onvoorzien binnen het project.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O26

Omschrijving: **Bestemmingsplannen**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Op grond van de nieuwe voorschriften "Besluit Begroting en Verantwoording" m.i.v. 2005 van kracht, mogen geen lasten betreffende bestemmingsplannen worden geactiveerd, wel mag een reserve gevormd worden teneinde een gelijke belasting in de jaren te verkrijgen.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	491.570	491.570	
	Overige toevoegingen:			
begroting 2014	Ruimtelijke plannen - bijdrage regulier budget	180.000	180.000	
	Totaal overige toevoegingen	**180.000**	**180.000**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
PPN 2008	Bestemmingsplan Buitengebied	146.765	71.787	74.978
PPN	Actual. best.plannen/proj. Zwolle Extra op Orde (ZEOO)	130.774	77.129	53.645
	Actualiseren bestemmingsplannen nieuwe aanpak	180.000	10.981	349.019
	Bestedingsvoornemens:			
	Afronding huidige ZOO/ZEOO, evaluatie, en opstart nieuwe tranche			34.031
	Totaal onttrekkingen	**457.539**	**159.897**	**511.673**
	Stand per 31/12	**214.031**	**511.673**	**511.673**

Toelichting:
De lasten voor bestemmingsplannen kunnen per jaar behoorlijk fluctueren doordat de doorlooptijd en procedurekosten niet rechtstreeks beïnvloed kunnen worden. Omdat de kosten niet geactiveerd kunnen worden, zouden jaarlijks ofwel overschotten ofwel tekorten ontstaan. Om een gelijke belasting over de jaren te verkrijgen is daarom deze reserve gevormd.

Voor bestemmingsplannen is een regulier jaarbudget beschikbaar. Dit budget is bedoeld voor het actualiseren van de plannen en voor dekking van de procedurekosten (vanaf besluitvorming raad). De kosten voor het opstellen van nieuwe bestemmingsplannen worden in rekening gebracht bij de initiatiefnemer. Intern zijn dit de projecten, extern de particuliere ontwikkelaars. De procedurekosten van nieuwe bestemmingsplannen komen wel t.l.v. het reguliere budget.

Voor het versneld actualiseren is het project "Zwolle op Orde" opgestart. In 2003 is Zwolle daadwerkelijk gestart met het actualiseren van ca. 300 verouderde bestemmingsplannen via een aanpak in de werkplaats ZOO. De werkplaats loopt inmiddels geolied en levert via een procesmatige aanpak volgens planning bestemmingsplannen op.

Voor het aanpakken van nog een aantal blinde vlekken binnen ZOO zijn vanaf 2011 nog extra budgetten beschikbaar gesteld voor ZwolleExtraOp Orde. Deze locaties waren niet opgenomen binnen ZOO omdat er herontwikkeling was voorzien waarbij de bestemmingsplan wijziging binnen het project zou worden meegenomen.

Vanaf 2013 dienen de plannen 1 x per 10 jaar geactualiseerd te worden. Vanaf 2013 begint de cyclus dus opnieuw voor de plannen die als eerste in 2003 geactualiseerd zijn. Jaarlijks zullen er dan gemiddeld 3 plannen geactualiseerd dienen te worden. Verwacht wordt dat de kosten voor het actualiseren van de actuelere en globalere bestemmingsplannen lager zijn (nu per bestemmingsplan € 180.000), waardoor in ieder geval de eerste jaren (waarin circa 2 plannen worden geactualiseerd i.p.v. 3 à 4) het structurele budget van € 180.000 voldoende is.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O27

Omschrijving: **Onderhoud verhuurde panden**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende en toekomstige exploitatielasten

Doel:
Planbaar en dagelijks onderhoud van verhuurde eigendommen kunnen jaarlijks sterk fluctueren. Door deze lasten in een reserve onder te brengen wordt een meer egale exploitatie verwacht en zullen budgetten beschikbaar blijven, zodat het onderhoud flexibeler kan worden uitgevoerd. Door een verbeterde meerjarenplanning is er wel sprake van een verschuiving van dagelijks naar planbaar onderhoud.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	2.393.330	2.393.330	
	Overige toevoegingen:			
begroting 2014	Volume planbaar en dagelijks onderhoud	3.186.108	3.141.770	
begroting 2014	Bezuiniging onderhoud verhuurde panden	-171.000	-171.000	
	Totaal overige toevoegingen	**3.015.108**	**2.970.770**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Vlasakkers kapitaallasten verbouw	10.248	10.248	
Rb. 6-10-2014	Herinv.Bonjourlocatie (Burg.Drijbersingel 11)	250.000		250.000
	brandpreventieve maatregelen 2008 tem 2010		2.011	
	uitgevoerd onderhoud, dagelijks en planbaar		2.726.681	
	Totaal onttrekkingen	**260.248**	**2.738.940**	**250.000**
	Stand per 31/12	**5.148.190**	**2.625.160**	**250.000**

Toelichting:

Er hebben onderhoudslasten plaatsgevonden voor een bedrag van	2.726.681
In de begroting 2014 is een bedrag begrepen voor onderhoudskosten van	2.970.770
Per saldo gestort in de reserve t.l.v. de staat van Baten en Lasten	244.089

Het Expertisecentrum voert de onderhoudswerkzaamheden uit en is reeds verplichtingen aangegaan in 2014 die doorlopen naar 2015 voor een bedrag van € 400.000. Tevens is besloten voor een bedrag van € 400.000 planbaar vooralsnog niet uit te voeren in verband met mogelijke verkoop van panden ca en voor een bedrag van € 100.000 blijkt bij nader inzien niet uitgevoerd te worden
In 2014 is voor een totaal bedrag van € 3.676.600 onderhoud aan EC opgedragen. (€ 1.027.900 dagelijks en € 2.648.700.300 planbaar onderhoud) De uitgaven bedroegen € 2.726.700 (€ 1.058.000 dagelijks en € 1.668.700 planbaar onderhoud)

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O28

Omschrijving: **Openbaar vervoer**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Het treffen van voorzieningen ten behoeve van het openbaar vervoer.
Na de overdracht van de O.V.-bevoegdheid naar de provincie betreft dit alleen nog het gemeentelijke deel van onderzoek c.q. uitvoering.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	352.147	352.147	222.281
	Overige toevoegingen:			
Rb. 25-2-2013	OV-lang Pannenkoekendijk	1.235.000	135.000	1.100.000
	Totaal overige toevoegingen	**1.235.000**	**135.000**	**1.100.000**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
Rb. 12-12-11	Halteplan toegankelijkheid 2e fase	215.721	214.866	0
Rb. 08.099	Halteplan toegankelijkheid 1e fase	370		0
B&W 15-12-09	Verkenning station Zwolle-Zuid	50.000		0
inc.nw.bel.'10	Doorstroommaatregelen OV uitvoering korte termijn	50.000	50.000	0
Rb11.135 / Rb2013-02-25 / Rb2014-01-20 / Rb2014-11-24	Doorstroomassen lange termijn (uitvoering voor 1 juli 2016)	901.576		901.576
	Totaal onttrekkingen	**1.217.667**	**264.866**	**901.576**
	Bestedingsvoornemens			
	IMG Doorstroomassen lange termijn (uitvoering voor 1 juli 2016)			342.980
	Ten behoeve van risico project toegankelijkheid OV	26.500		77.725
		26.500	**0**	**420.705**
	Stand per 31/12	**342.980**	**222.281**	**0**

Toelichting:
Voor de doorstroomassen lange termijn is 1,2 mln. beschikbaar gesteld uit het cofinancieringsfonds i.h.k.v. de IMG. Hiervan is in 2011 (Rb2011.135) 0,1 mln. aangewend. Het resterende bedrag in het cofinancieringsfonds zal naar deze reserve worden overgeboekt (berap 2015-1). Voor de uitvoering van die resterende 1,1 mln. zijn inmiddels besluiten vastgesteld voor een bedrag van 757.020. Voor het restant (342.980) zullen gefaseerd besluiten worden voorgelegd. Het totale project bedraagt circa 15 mln., incl. een bijdrage van 13,8 van de provincie.

De post rente/inflatie van 26.500 en de uit de overige projecten vrijvallende middelen 51.000 zijn gereserveerd voor risico project Doorstroomassen.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O29

Omschrijving: **Investeringsbudget stedelijke vernieuwing ISV 1/2/3 (oud Decentralisatiefonds stadsvernieuwing)**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Tot 2000 ontving de gemeente rijksbijdragen op grond van de Wet op de Stads- en Dorpsvernieuwing. Deze geoormerkte middelen werden via deze reserve (voorheen voorziening) gereserveerd.
Op grond van het convenant met de rijksoverheid heeft de gemeente vanaf 2000 rijksmiddelen ontvangen voor de pijler fysiek van het Grote stedenbeleid (GSBIII). Hieronder vallen ook de gelden voor ISV (Investeringsbudget stedelijke vernieuwing). De ISV1- middelen voor de periode 2000- 2004 en de ISV2 -middelen voor de periode 2005-2009, zijn als vooruitontvangen subsidies geactiveerd. Op basis van het gemeentelijk verantwoordingsverslag op grond van de Wet Stedelijke Vernieuwing is het ISV-budget voor deze perioden inmiddels definitief vastgesteld door de minister van Vrom. De nog niet bestede middelen blijven voor de volgende ISV periode (2010 - 2014) beschikbaar. Nu de verantwoording van deze middelen gereed is en de ISV3-middelen voor de periode 2010 - 2014, zijn gewijzigd in een decentralisatie-uitkering waarover geen verantwoording meer hoeft plaats te vinden, lopen alle middelen via deze reserve.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	9.009.625	9.009.625	5.921.555
	Overige toevoegingen:			
	ISV 2014	1.115.806	1.115.806	
	Bijdrage reserve MIB 2015	500.000		500.000
	NRF		2.103	
	Totaal overige toevoegingen	**1.615.806**	**1.117.909**	**500.000**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
Rb. 10.159	Diezerpoort programmamanagement 2010-2013	2.539.388	418.537	2.120.851
Rb. 09.137	Trapjeswoningen	1.333.334		1.333.334
Rb. 11.104	Ittersummerlanden	-170.415	-170.415	0
Rb. 09-07-12	Binnenstad	40.000	40.000	0
begroting jaarl.	BL apparaatsk part woning	143.258	88.501	54.757
2e berap 2012	Krekenbuurt	13.150		13.150
RB 4-2-2013	Startersleningen	22.500	15.000	7.500
RB 4-2-2013	Startersleningen	267.905	22.580	245.325
BW 15-3-2013	WWS Kermis exploitanten	145.828	28.304	117.524
	NRF	16.303		18.407
Rb 16-06-14 + Rb 09-09-14	Herinrichting Oude Vismarkt en Koningsplein	490.000	490.000	0
Rb. 10-3-14	Walgebruik woonboten	125.000	27.721	97.279
berap 2009	Bodemprogramma ISV	234.065	234.065	0
RB 09.033 + Rb. 11.098	Visie ondergrond	2.151.776	1.531.937	619.839
Rb. 11.098	Duurzaam Dieze	550.000	50.000	500.000
Rb. 11.062 + Rb. 11.115	Duurzame woningbouw	835.268	220.268	615.000
Rb. 11.157	Geluidssanering	-9.480	-7.673	-1.807
RB 4-11-2013	ISV2: procesbegeleiding spoorbaan Zw-Dev/ Mimosa	50.000	8.096	41.904
RB 4-11-2013	ISV2: Saneringsprogramma restant woningen	55.000	1.921	53.079
RB 4-11-2013	ISV2: actualiseren actieplan 2014-2018	50.000	4.026	45.974
RB 4-11-2013	ISV2: cofinanciering actieplan geluid	500.000	14.974	485.026
RB 6-1-2014	ISV1: Bodemsanering Tadema 04/64 / spoedlocaties	133.137	133.137	0

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Bestedingsvoornemens volkshuisvesting			0
	ISV 3 : Binnenstad overheveling res nutw fysiek	1.010.000	55.000	955.000
	ISV1 : Middelen woonwagenlocaties (MCB)	75.000		75.000
	ISV1 : Vervolg walgebruik	9.890		9.890
	Bestedingsvoornemens Milieu-bodem / duurzaamheid			
	ISV2: Nog toe te wijzen projecten bodem	14.523		14.523
	Totaal onttrekkingen	**10.625.430**	**3.205.979**	**7.421.555**
	Stand per 31/12	**0**	**6.921.555**	**0**

Toelichting:
De toevoegingen aan deze reserve bestaan uit de door het Rijk aan de gemeente Zwolle toegekende subsidies op grond van het afgesloten convenant. In het convenant zijn afspraken gemaakt over de doelstellingen welke door de gemeente behoren te worden gerealiseerd. In het jaarplan is per deelprogramma aangegeven hoe de doelstelling bereikt zullen worden. Voor een toelichting van de bestedingsvoornemens van aanwezige middelen, wordt dan ook verwezen naar de diverse deelprogramma's.

Een groot deel van deze middelen is reeds via raadsbesluiten verplicht. Het reserveoverzicht begroting 2015 geeft inzicht in het investeringsverloop. De resterende middelen zijn deels geoormerkt. Hiervoor zal aparte besluitvorming worden voorgelegd.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O30

Omschrijving: **Onderhoud gemeentelijke huisvestingspanden (ON)**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende en toekomstige exploitatielasten

Doel:
Bij de jaarrekening 2007 is de reserve onderhoud gemeentelijke panden gesplitst in een deel bij de eenheid A&F (zie A02) en een deel via de eenheid Ontwikkeling. Via deze reserve wordt het planmatig onderhoud van de gemeentelijke huisvestingspanden bekostigd. Jaarlijks wordt een vast bedrag voor onderhoud ten laste van de exploitatie gebracht en toegevoegd aan deze reserve. Alle zich werkelijk manifesterende onderhoudslasten komen ten laste van deze reserve. Aan de hand van een meerjarige onderhoudsplanning zal worden bepaald of de jaarlijkse dotatie toereikend is.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	2.287.185	2.287.185	
	Overige toevoegingen:			
begroting 2014	t.l.v. onderhoudsbegroting gem.huisv.panen	434.517	434.517	
	Totaal overige toevoegingen	**434.517**	**434.517**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
Rb. 1-7-13	Verduurzaming Stadhuis en Stadskantoor	563.446	563.445	
begroting 2014	onttrekking i.v.m. onderhoud van de in beheer zijnde panden	266.110	115.690	
	Totaal onttrekkingen	**829.556**	**679.135**	**0**
	Stand per 31/12	**1.892.146**	**2.042.567**	**0**

Toelichting:

Storting in reserve is conform vastgestelde begroting.

In 2014 is voor het Stadhuis aan het Expertisecentrum voor € 266.110 planbaar onderhoud opgedragen.

De werkelijke kosten bedragen € 163.613, er moeten echter ook nog werkzaamheden in 2015 uitgevoerd worden

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O31

Omschrijving: **Rekening-courant NRF en subsidie-op-termijn**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Zwolle participeert in het NRF met ingang van 1996. Doel van het NRF is verbetering van de kwaliteit van de Volkshuisvesting en de gebouwde omgeving. Hiertoe zijn in het verleden subsidies op termijn verstrekt voor particuliere woningverbetering en monumenten. Inmiddels is de regeling per 2003 verlopen. Er worden dus geen nieuwe subsidies meer verstrekt en de huidige subsidies lopen met een duur van 15 jaar tot maximaal 2022 omdat de inleg van een aantal heeft plaatsgevonden na 2003.
De financiële transacties voor de gemeente Zwolle worden via deze reserve verantwoord.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	0	0	
	Rente toevoeging: geen	0	0	
	Stand per 1-1 na rente	**0**	**0**	**0**
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			0
	Totaal onttrekkingen	**0**	**0**	**0**
	Stand per 31/12	**0**	**0**	**0**

Toelichting:

Lopende subsidies-op-termijn St. NRF	aantal 31-12-2014	schuldrest 31-12-2014		eindbedrag subs. op term.
Uitstaande subsidies op termijn NRF particuliere woningbouwverbetering	31	362.644		413.420
Uitstaande subsidies op termijn NRF subsidie monumentenverbetering	21	775.501		937.656
	57	1.263.097		1.545.398

Vanaf 2009 komen de kosten voor afkoop en de opbrengsten beide ten laste cq. ten gunste van deze rek.courant en vloeit het postieve resultaat naar het Decentralisatiefonds.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O32

Omschrijving: **Dekking kapitaallasten binnenklimaat primair onderwijs**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Bij raadsbesluit is besloten éénmalige gemeentelijke middelen in te zetten voor de financiering van maatregelen binnenklimaat primair onderwijs. Op grond van wettelijke regeling mogen gemeentelijke middelen niet ineens op een economisch actief worden afgeboekt. De middelen zijn in deze reserve gestort en jaarlijks worden de kapitaallasten van de investering uit de reserve gedekt.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. 2011.120 d.d. 11-07-2011

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	160.987	160.987	
	Rente toevoeging: 4%	6.439	6.439	
	Stand per 1-1 na rente	**167.426**	**167.426**	**0**
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	T.g.v. staat van baten en lasten i.v.m. kapitaallasten		26.563	140.863
	Totaal onttrekkingen	**0**	**26.563**	**140.863**
	Stand per 31/12	**167.426**	**140.863**	**140.863**

Toelichting:
Gereserveerde lasten afschrijving tot en met 2021 € 20.124 per jaar.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O33

Omschrijving: **Dekking kapitaallasten Almeloos Kanaal**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Bij raadsbesluit is besloten éénmalige gemeentelijke middelen in te zetten voor de financiering van het pand Almeloos Kanaal 33. Op grond van wettelijke regeling mogen gemeentelijke middelen niet ineens op een economisch actief worden afgeboekt. De middelen zijn in deze reserve gestort en jaarlijks worden de kapitaallasten van de investering uit de reserve gedekt. Zie OW1011-0292 d.d. 16 april 2012

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	0	0	
	Overige toevoegingen:		128.000	
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**128.000**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Totaal onttrekkingen	**0**	**0**	**0**
	Stand per 31/12	**0**	**128.000**	**0**

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O34

Omschrijving: **Dekking kapitaallasten Zuiderzeehaven**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Het dekken van de renteverliezen door deelname in het (commanditaire) aandelenkapitaal van en het verstrekken van een achtergestelde renteloze lening aan de Zuiderzeehaven. De rentelasten zijn t/m 2011 gedekt uit de voorziening Zuiderzeehaven. Ingaande 2012 is de voorziening omgezet in deze reserve

Instelling reserve bij raadsbesluit: d.d. 17 maart 2003

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	287.722	287.722	
	Rente toevoeging: geen	11.509	11.509	
	Stand per 1-1 na rente	**299.231**	**299.231**	**0**
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Rentelasten		36.302	
	Totaal onttrekkingen	**0**	**36.302**	**0**
	Stand per 31/12	**299.231**	**262.929**	**0**

Toelichting:
Bij raadsbesluit van 17 maart 2003 is besloten om deel te nemen in het (commanditaire)aandelenkapitaal van de rechts-personen die de ontwikkeling van het bedrijventerrein Zuiderzeehaven bij Kampen tot doel hebben.
Concreet gaat het om de Zwolse inbreng van commanditair kapitaal ad € 237.503 en € 3.000,-- aandelenkapitaal alsmede het verstrekken van een achtergestelde renteloze niet aflosbare lening ad € 667.057,--.
De totale Zwolse kapitaalinbreng ad € 907.560,-- genereert rentelasten gedurende de looptijd van het project tot eind 2019.
Aangezien geen rente en zeker de eerste jaren geen dividend wordt ontvangen is voor de dekking van de rentelasten gekozen voor het treffen van een dekkingsreserve. Deze reserve is in 2003 gevoed uit de ISV-middelen(fysieke economie EZ) De vaste rente van deze reserve wordt niet afgetopt.
De accountant heeft bij de jaarrekening 2011 opgemerkt dat deze voorziening moet worden omgezet in een bestemmingsreserve.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O35

Omschrijving: **Reserve Gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Het Gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal heeft als doel de bijdrage van de ondergrond in het centrumgebied aan de duurzame ontwikkeling van Zwolle te maximaliseren. Zwolle doet dit door samen met haar ondergrondpartners (provincie Overijssel en waterschap Groot Salland) de knelpunten als gevolg van de aanwezigheid van grondwaterverontreinigingen weg te nemen, efficiënt gebruik te maken van de beschikbare ondergrondse ruimte en beschikbare (financiële) middelen voor het beheer van de ondergrond efficiënt te benutten.

De inkomsten, die grotendeels in de periode 2013-2015 beschikbaar zijn dan wel binnenkomen, worden in de reserve 'Gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal' gestort. Op deze reserve vindt de standaard rentebijschrijving plaats.
De jaarlijkse uitvoeringskosten van € 500.000 worden in de programmabegroting opgenomen en gedekt vanuit deze reserve. Jaarlijkse afwijkingen, zowel positief als negatief, worden met deze reserve geëgaliseerd.

Instelling reserve bij raadsbesluit: d.d. 6 januari 2014

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	0	0	
	Rente toevoeging: geen	0	0	
	Stand per 1-1 na rente	**0**	**0**	**0**
	Overige toevoegingen:			
Rb. 06-01-14	Bijdrage Visie Ondergrond	2.880.000	2.880.000	
Berap-2 2014	Gemeentelijke projecten	1.174.226	1.174.226	
	Afkoopsom provincie gasfabriek	2.708.566	2.708.566	
	Afkoopsom derden	320.000	630.000	
	Totaal overige toevoegingen	**7.082.792**	**7.392.792**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
Rb. 06-01-14	Bijdrage Visie Ondergrond	500.000	541.946	
				6.850.846
	Totaal onttrekkingen	**500.000**	**541.946**	**6.850.846**
	Stand per 31/12	**6.582.792**	**6.850.846**	**6.850.846**

Toelichting:
De verwachting is dat de komende jaren een bedrag ad. € 5 mln in de reserve wordt gestort. Van dit bedrag is € 2,9 mln beschikbaar gesteld door het ministerie. In jaarlijkse termijnen wordt het bedrag door het ministerie uitbetaald. (periode 2015-2020)

De uitvoeringskosten zijn opgebouwd op basis van het model zoals opgenomen in het SKB Handreiking II "Gebiedsgericht beheer van verontreinigd grondwater". Om ook in de toekomst de kosten te kunnen dekken is het van belang dat de komende jaren het bedrag ad. € 5 mln in de reserve wordt gestort.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O50/1

Omschrijving: **Reserve nog uit te voeren werken Ontwikkeling (sociaal)**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Via deze reserve kunnen nog niet bestede restanten van incidenteel beschikbaar gestelde gelden, waarvoor geen afzonderlijke reserve is/wordt ingesteld, (tijdelijk) worden geparkeerd.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	3.937.351	3.937.351	
	Overige toevoegingen:			
	Onderwijs en Jeugd			
Rekening 2014	Tijdelijke huisvesting diverse scholen		56.755	
Rekening 2014	Verwijderen noodschool		49.573	
	Sport:			
Rb. 20-1-14	Inzet Brede implus combinatiefunctie		156.613	
Rekening 2014	Meerjarig onderhoudscontract sportpark Hoge Laar		133.760	
Rekening 2014	Renovatie veld Oranje Zwart		25.947	
	Cultuur:			
Rb. 10-03-14	Dekking frictiekosten De Muzerie	708.000	708.000	
	Welzijn:			
Berap-2 2014	Knelpunt 2015 maatschappelijke opvang	120.000	120.000	
Rek 2013 inc.	Voorfinanciering Muzerie	70.000	70.000	
Rek 2013 inc.	Voorfinanciering Participatieraad	50.000	50.000	
Rekening 2014	Homobeleid		35.000	
Rekening 2014	Bevordering maatschappelijke participatie		10.000	
Rekening 2014	LHBT emancipatie (decembercirculaire 2014)		10.000	
Rekening 2014	Zichtbare schakel		40.000	
Rb 03-02-2014	Roelenweg Oost		130.292	
	Totaal overige toevoegingen	**948.000**	**1.595.940**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Onderwijs en jeugd:			
Berap-2 2014	(Restant) rente	12.901	12.901	0
Rb. 07.031	Impuls Brede School	84.476	84.476	0
PPN 2009	Brandveiligheidsvoorzieningen	504.060		504.060
Rb. 07.031	Brede School regulier	104.499	31.037	73.462
BW 6-3-12	Frictiekosten peuterspeelzalen	18.000		18.000
BW 6-3-12	Bezuinigingen peuterspeelzalen	183.469		183.469
Rb. 21-01-13	Project Doorontwikkeling netwerk CJG	70.000		70.000
Berap 2012-1	Overdracht scholen	50.000	6.580	43.420
Rekening 2014	Tijdelijke huisvesting diverse scholen			56.755
Rekening 2014	Verwijderen noodschool			49.573
				998.739

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Sport:			
Berap-2 2014	(Restant) rente	19.336	19.336	0
rekening 2009	Jaar gehandicaptensport/ restant budget 2009	88.879		88.879
PPN 10-13	Beleid gehandicaptensport	19.357	59.258	-39.901
BW 18-09-07	Vooronderzoek OLB (restant)	1.562	1.562	0
Inc.bel.10	Masterplan sportaccommodaties	40.457	30.000	10.457
Rb. 10.047	Sociaal plan zwembaden	568.274	358.494	209.780
BW 13-4-10	Verkiezing sportiefste school van Nederland	1.000	1.000	0
BW 10-4-12	Brede Impuls Buurtsport	176.000		176.000
OW 1308-0136	Buurtsportcoaches	268.480		268.480
Rb. 20-01-14	Inzet Brede impuls combinatiefunctie		2.115	154.498
Rekening 2014	Meerjarig onderhoudscontract sportpark Hoge Laar			133.760
Rekening 2014	Renovatie veld Oranje Zwart			25.947
				1.027.900
	Cultuur:			
Berap-2 2014	(Restant) rente	15.301	15.301	0
BW 24-05-11	Decentralisatiefonds Beeldende Kunst	42.382	30.022	12.360
BW 14-12-10	Fundatie 1e fase	25.000		25.000
inc.bel.10	Zaalgebruik Odeon de Spiegel door amateurkunst	492		492
BW 19-07-11	Lions beeldende kunst	35.000		35.000
rekening 2011	Zwembad bkv	3.191		3.191
	Overige	4.400		4.400
	Percentageregeling Beeldende Kunst	31.248		31.248
				111.691
	Welzijn:			
Berap-2 2014	(Restant) rente	11.031	11.031	0
rek. 2009	Verhuiskosten geclusterde voorziening	233.103		233.103
Rb. 07-02-12	Roelenweg Oost	194.429		194.429
inc.bel.10	Pakketmaatregelen AWBZ dagbesteding 2010	84.500	42.250	42.250
inc.bel.10	Inc.middelen onderst.begel. / vrijval AWBZ	34.246	34.246	0
Rb.12-12-11	Frictiekosten Travers/WIJZ	60.000	60.000	0
Berap-2 2014	Vrijval reserve huiselijk geweld	97.000	97.000	0
BW 30-11-11	Tactory	90.000	45.000	45.000
Berap 12/2	Gehandicaptenbeleid / JGZ Dimence	60.000	60.000	0
Rb. 27-11	Vrouwenopvang	254.000		254.000
Rek 2013 inc.	Projectdoorlichting participatie voorfinanciering	-50.000		0
Rek 2013 inc.	Voorfinanciering Muzerie afwikkeling	-70.000		0
Rb. 09.052	5e ronde wijkbudgetten 2009	66.562	66.562	0
Rb. 10.092	6e ronde wijkbudgetten 2010	22.344	22.344	0
Rb. 11.093	Jongerenbudget 2012 en 2013	177.932	41.467	136.465
Rb. 11.093	Stadsbudget 2011	8.233	8.233	0
rekening 2011	Wijkveiligheidsacties	8.866		8.866
rekening 2012	Buurt voor Buurtonderzoek	27.450		27.450
begroting 2013	Jongerenbudget 2013	74.886		74.886
1e berap 2013	Huisvesting bijzondere doelgroepen	50.000	15.180	34.820
Inc. 2012/2013	Homobeleid	27.500	27.500	0
Rek 2013 inc.	MO Afd. ondersteuning	100.000		100.000
DT 16-5-12	Implementatie-budget decentralisatiedossier	420.505	420.505	0
Inc. 2013	We can Young	5.000	5.000	0
Rb. 02/12/13	Huiselijk Geweld en Kindermishandeling	170.000	170.000	0

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
Sept circ. '13	Regiovisie vrouwenopvang	50.000	50.000	0
Dec circ 2013	Beschermd wonen	70.000	40.000	30.000
Berap-2 2014	Knelpunt 2015 maatschappelijke opvang			120.000
Rekening 2014	Homobeleid			35.000
Rekening 2014	Bevordering maatschappelijke participatie			10.000
Rekening 2014	LHBT emancipatie (decembercirculaire 2014)			10.000
Rekening 2014	Zichtbare schakel			40.000
Rb 03-02-2014	Roelenweg Oost			130.292
				1.526.561
	Totaal onttrekkingen	**4.645.351**	**1.868.400**	**3.664.891**
	Stand per 31/12	**240.001**	**3.664.891**	**3.664.891**

Toelichting:

Onderwijs:
Brandveilgheidsvoorzieningen: in de PPN 2009 en de PPN 2010 zijn middelen (respectievelijk €. 500.000 en €. 443.000) beschikbaar gesteld voor het treffen van brandveiligheidsvoorzieningen aan schoolgebouwen. Dit om te voldoen aan de vereisten voor het verkrijgen van een gebruiksvergunning en aan de eisen die de verzekeringsmaatschappij stelt. Het restantbedrag in de reserve bedraagt nog € 504.060 en zal in 2015 worden uitgegeven voor het treffen van de brandveiligheidsvoorzieningen aan de schoolgebouwen.
Brede school: Deze middelen zijn gereserveerd als gevolg van boekhoudkundige verschillen die ontstaan door kalenderjaren en schooljaren. Per 31-12-2014 resteert een bedrag van € 73.462.
Impuls brede school: Het per 1-1-2014 hiervoor in de reserve NUTW Onderwijs aanwezige bedrag van € 84.476 is in 2014 aangewend voor dekking van de te betalen subsidies aan Muzerie en Bibliotheek voor de 2 combinatiefunctionarissen.
In 2013 is de Impulsregeling brede scholen, sport en cultuur met de Impuls buurtsportcoaches samengevoegd in een nieuwe regeling onder de naam Brede Impuls Combinatiefuncties (BIC).
Frictiekosten Peuterspeelzalen: Voortvloeiend uit de bezuiniging op peuterspeelzalen, krijgen we te maken met frictiekosten. Om deze te kunnen opvangen, is in 2012 (BW6-3(11N) besloten hiervoor een bedrag van € 247.500 te reserveren. Tezamen met het restant van € 18.000 op het in 2010 gestorte bedrag, een reserve van € 265.500. Hierop is in 2013 € 64.031 besteed. Per eind 2014 resteert er nog € 201.469.
'Doorontwikkeling netwerk CJG en transitie jeugdzorg': De Raad heeft besloten in te stemmen met het projectplan 'Doorontwikkeling netwerk CJG en transitie jeugdzorg'. De projectkosten worden voor een deel van € 70.000 gedekt uit reservering van het budgetoverschot CJG 2012. In 2014 hoefde de reserve nog niet te worden aangesproken.
Overdracht scholen: In 2012 is incidenteel (PPN) een bedrag beschikbaar gesteld voor overdracht van scholen om de kosten die in 2014 gemaakt zouden worden, te kunnen dekken. In 2014 is hierop € 6.580 uitgegeven. Het restantbedrag ad € 43.420 zal in 2015 besteed worden.
Tijdelijke huisvesting diverse scholen: Bij de Begroting 2013 zijn er vanuit Stadsuitbreiding middelen verkregen voor diverse verhuisbewegingen van scholen in Stadshagen. Het budget 2014 ad € 56.755 is bedoeld voor verhuizing van o.a. De Sprankel naar gebouw Overtoom en Festival (tijdelijk) naar Noodgebouw Oude Wetering. Door gewijzigde huisvestingsplannen heeft de verhuizing nog niet plaatsgevonden, maar zal in 2015 uitgevoerd worden.
Verwijderen Noodschool: EC heeft hiervoor opdracht verkregen vanuit Onderwijs. De opdracht is nog niet in zijn geheel uitgevoerd. Het resterende opdrachtbudget ad € 49.573 is nog nodig in 2015 voor o.a. verwijderen van bestrating en riool en uitwisselen van grond en zand.

Sport
Gehandicaptensport: Het in de jaren 2011 t/m 2014 jaarlijks beschikbaar gestelde bedrag ad € 75.000 werd in de reserve gestort voor het in dat jaar niet bestede deel; Bij de doorlichting (PPN 2014-2016) is € 74.000 vrijgevallen.
Per 31-12-2014 resteert er een bedrag van € 48.978. De periode waarin de gelden besteed worden, is met een jaar verlengd (t/m 2015).
Masterplan sportaccommodaties: De middelen voor het masterplan zijn beschikbaar voor werkzaamheden en activiteiten conform het in 2010 opgestelde implementatieplan 2010-2014. Per 31-12-2014 resteert er een bedrag van € 10.457.
Sociaal plan zwembaden: Bij raadsbesluit 201.047 is 1.4 mln in deze reserve gestort ten behoeve van de eenmalige incidentele kosten van het Sociaal plan voor het huidige personeel van de zwembaden. Nu het nieuwe zwembad in gebruik is genomen, worden deze kosten gemaakt. In 2012 is een niet benodigd deel van € 150.000 vrijgevallen. In 2013 is een beroep gedaan op de gereserveerde middelen voor een bedrag van € 681.726, in 2014 is er € 358.494 besteed, waardoor er per 31-12-2014 een bedrag resteert van € 209.780.
Brede Impuls Buurtsportcoaches: Van het Rijk is in 2012 € 201.000 ontvangen voor de Brede Impuls Buurtsportcoaches. Dit bedrag is in 2012 in de reserve gestort. In 2013 is hierop een bedrag besteed van € 25.000, waardoor er eind 2014 een bedrag resteert van € 176.000.
Buurtsportcoaches: In 2013 is middels decentralisatie-uitkering een bedrag ontvangen van € 268.480 en in de reserve gestort. Dit bedrag is benodigd voor de Regeling Brede Impuls Combinatiefuncties (BIC) in de jaren 2014 en verder. In 2014 en verder zit het budget van € 268.480 structureel in de begroting; er is in 2014 echter een bedrag op overgebleven van € 154.498. Ook dit restbudget is in de reserve gestort en zal in 2015 en verder besteed worden aan genoemde Regeling. In totaal op Buurtsportcoaches een reservebedrag van € 422.978.
Meerjarig Onderhoudscontract Hoge Laar: in 2012 heeft de Raad besloten een investeringskrediet beschikbaar te stellen voor herontwikkeling van Sportpark Hoge Laar (Rb 4-6 herontw.spp.HogeLaar). Onderdeel van dit investeringskrediet betrof een budget ter dekking van het meerjarige onderhoudscontract (10 jaar) dat is af gesloten met Sallandse Wegenbouw.
Het per 31-12-2014 nog benodigde bedrag voor dat onderhoudscontract ad € 133.760 is uit het investeringsbudget gehaald en in de reserve gestort. Tot 1-11-2022 kunnen de jaarlijkse onderhoudskosten gedekt worden uit deze reserve.

Renovatie veld Oranje Zwart: een opdracht aan het EC inzake renovatie veld OranjeZwart is eind 2014 nog niet volledig uitgevoerd. Het resterende opdrachtbudget ad € 25.947 is in de reserve gestort en zal in 2015 worden besteed.

Cultuur:

Decentralisatiefonds beeldende

Voor decentralisatiefonds beeldende kunst is nog een bedrag van 81.799 beschikbaar. Deze gelden zijn onder andere benodigd voor het onderhoud van de diverse beelden kunstvoorwerpen. Daarnaast is er nog budget beschikbaar voor nieuwe objecten volgens de 1% regeling.

Welzijn gezondheid en zorg

Verhuiskosten geclusterde voorziening

Dit bedrag is gereserveerd ten behoeve van verhuiskosten, mogelijke derving exploitatie en additionele kosten vanwege de geclusterde voorziening. De start van de bouw zal medio 2013 gebeuren, de middelen worden deels ingezet ad 100.000 ten gunste van het krediet hiervoor is in 2014
een voorstel geweest.

Roelenweg

Bij de PPN 2011 is besloten 1.3 mio beschikbaar te stellen voor de Roelenweg uit de reserve MIB. Deze middelen zijn in de reserve nutvw gestort in 2012. De middelen zijn ten behoeve van de realisatie van de geclusterde voorziening aan de roelenweg-oost, de middelen worden ingezet ten gunste van het krediet.

Pakketmaatregelen AWBZ dagbesteding/participatieraad

Deze restant middelen zijn nodig voor incidentele tekorten voor de invoering van de participatieraad in de jaren 2014-2015 .

Tactory

Aan Tactus is een eenmalige subsidie verleend van € 180.000 voor de uitvoering van het project Tactory in de periode 2012 t/m 2015. Het is de bedoeling dat het project verder “selfsupporting” kan zijn, zodat geen aanvullende subsidie meer nodig is. De middelen zijn in de reserve gestort om jaarlijks 45.000 in de jaren 2012 t/m 2015 te onttrekken

Vrouwenopvang/Huiselijk geweld:

De gelden die beschikbaar zijn gesteld bij raadsbesluit van 27/11/2012 zijn gereserveerd voor;
- een verdere invulling van het verbetertraject van de aanpak Huiselijk Geweld en Vrouwenopvang en Mogelijke nadelen van het nieuwe verdeelmodel voor Huiselijk Geweld en Vrouwenopvang op te vangen (€ 254.000).

Gehandicaptenbeleid

Jongerenbudget

De middelen zijn ten behoeve van de activiteiten die uitgevoerd worden voor het krediet dat beschikbaar is gesteld voor jongeren initiatieven. In 2015 zal bekeken worden in hoeverre de activiteiten plaats hebben gevonden en wat de uitputting van het krediet is.

MO Afd. veranderplan;

Deze gelden zijn ten behoeve van het realiseren van de veranderplannen voor de afdeling MO.

Knelpunt 2015 maatschappelijke opvang

Bij de 2e berap 2014 is incidenteel 120.000 gereserveerd ten behoeve van een knelpunt voor het budget maatschappelijke opvang 2015 in verband met indexering.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O50/2

Omschrijving: **Reserve nog uit te voeren werken Ontwikkeling onderdeel fysiek en economie**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Via deze reserve kunnen nog niet bestede restanten van incidenteel beschikbaar gestelde gelden, waarvoor geen afzonderlijke reserve is/wordt ingesteld, (tijdelijk) worden geparkeerd.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	9.473.199	9.473.199	
	Overige toevoegingen:			
	Economie:			
PPN 2010-2014	Kantorenmarkt	100.000	100.000	
BW 08-05-2011	Samenwerking regio		14.747	
Rekening 2014	Incidentele bijdrage Ministerie regionaal werkbedrijf		100.000	
Rekening 2014	Regionaal platform arbeidsmarktbeleid		114.991	
Rekening 2014	Diverse verplichtingen 2014		42.410	
	Milieu:			
Begroting 2014	Bevoegd gezag (reservering ivm Decentralisatieuitkering)	215.000	215.000	
PPN 12-15	Millenniumgemeente	25.000	25.000	
Berap 2014-2	Geluidskaarten / Geluidsanering		67.356	
Rekening 2014	Diverse verplichtingen 2014		47.060	
	Volkshuisvesting:			
Berap2014-2	Trapjeswoningen	156.286	156.286	
	Mobiliteit en bereikbaarheid:			
PPN 2011	Bijdrage tbv regionaal verkeersmanagement	20.000	20.000	
PPN 2011	Bijdrage tbv mobiliteitsmanagement	60.000	60.000	
Inc nw bel 2014	Verkeersveligheid Wijheseweg	100.000	100.000	
Rekening 2014	Diverse verplichtingen 2014		66.869	
	Ruimtelijke plannen en monumenten:			
PPN 13-16	Plankosten Binnenstad	230.000	230.000	
Rekening 2014	Binnenstad: Oude Vismarkt-Koningsplein		445.000	
Rekening 2014	Binnenstad: Kunstroute		40.000	
Rekening 2014	Binnenstad: overheveling ISV-middelen		55.000	
Rekening 2014	Binnenstad: Fietsparkeren		45.000	
Rekening 2014	Structuurvisie VCN fase 1		456.756	
Rekening 2014	Diverse verplichtingen 2014		374.526	
	Totaal overige toevoegingen	**906.286**	**2.776.000**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Algemeen:			
	Vergroting ontwikkelvermogen	144.893	95.824	49.069
	Veranderplannen	118.142	1.272	116.870
Berap-2 2014	Vrijval cao 2013	38.660	38.660	0

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Economie:			
incNwBel11	Centrummanagement	56.628	56.578	
IncNwBel09	Stimulering vernieuwing economie	30.605	30.606	
PPN2010-2013	Meerjarig incidenteel dynamisering economie	70.574	-59.317	229.892
PPN2010-2013	Digitaal ondernemersloket	42.255		42.255
RB 09.145	Duurzame versterking Voorst	419.916	164.366	655.550
RB 09.146	Verbeteren havens Voorst	20.911		20.912
Rb. 09-028	Versterking recr & toer. sector (maatregelen kredietcrisis)	6.796		6.795
Berap 2010	Quick scan IJsselhallen	11.532		11.532
incNwBel11/Berap 14-2	Flaneeravonden/winkelsluitingstijden	55.000	55.000	
incNwBel11	Centrummarkten	24.171		24.171
PPN2011-2014	Kantorenmarkt	62.453	44.983	167.470
PPN2011-2014	Economische Ontwikkeling ZKN	249.225	13.970	360.255
BW 2-12-2010	Heel Zwolle glasvezel	35.450		35.450
B&W 6-12-11	Hanzelijn monitor	47.588	30.000	17.588
RB 21.11.2011	Economische ontwikkeling binnenstad	30.000		30.000
BW 4-6-12	Transformatie Oosterenk	2.625		2.625
BW 08-05-2011	Samenwerking Regio	246.061		260.808
	Regionaal platform arbeidsmarktbeleid			114.991
	Arbeidsmarktbeleid reg werkbedrijven			100.000
	Havenmeestervoorziening	44.089	44.089	
	Herontwikkeling Vastgoed	25.000		25.000
	Lopende verplichtingen	20.590	20.590	42.410
	Milieu:			
Rb 02-12-2013	Externe veiligheid			111.134
Rekening 13/14	Verplichtingen	80.064	65.283	61.841
Rb 08.064	Project Wave - overloopbudgetten nog te ontvangen	-20.000		-20.000
Rb 08.064	Project Wave - overloopbudgetten nog te betalen	50.000		50.000
Rb 2012	Luchtkwaliteitsplan	20.928	1.411	19.517
Rb 10.013	Duurzaam bouwen particulieren	37.655		37.655
Rb 11.098	Vervolg klimaatbeleid SLOK	19.400		19.400
Rb 11.098	Duurzaam energie SLOK	100.000		83.709
PPN 10-13	Geluidsoverlast	5.290	3.970	1.320
Rb 11.062	Duurzaam Dieze Oost - slok bijdrage	33.749		33.749
Rb 11.098	Visie ondergrond - ppn	131.528	147.820	
Rb 11.098	Visie ondergrond - onderdeel bevoegd gezag	1.160.000	1.160.000	
Rb 11.098	Visie ondergrond - onderdeel FES	545.710	445.710	100.000
Rb 11.098	Visie ondergrond - water	68.000		68.000
PPN 12-15	Millenniumdoelen	73.046	8.551	64.495
Berap2014-2	Geluidskaart / 328 Geluidsanering		6.403	60.953
Berap 2014-2	Willemsvaart	48.631	48.631	
	Volkshuisvesting:			
BW 24-01-2012	Almeloos kanaal	13.593	13.593	
Berap 2011	Trapjeswoningen Holtenbroek planbegeleiding	50.982	12.866	329.651
Berap 2011	Trapjeswoningen Holtenbroek bijdrage riolering		6.534	42.251
Berap 2011	Trapjeswoningen Holtenbroek bijdrage Woningschap			75.000
Berap 2014-2	Trapjeswoningen Holtenbroek Impulssubsidie	156.286		156.286

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
Rb 11.063	Woonservicegebieden	55.000		55.000
BW 27-09-2011	Woononderzoek	6.119		6.119
BW 25-09-2012	Stimuleren particulier opdrachtgeverschap	35.000	11.962	23.038
Berap 2013-1	Verplichtingen oud woningschap	12.212	12.211	3.582
Rekening 2010	Verplichting bijdrage Driezorg Westenholte (Woningschap)	25.000		25.000
	Groen en recreatie:			
rb 2012	Schellerdriehoek	167.869	62.331	105.539
rb 2012	Park de Weezenlanden	367.939	237.777	130.162
PPN 2009	Buurtschap IJsselzone	31.112	26.183	0
berap 2012	ILG uitvoering t/m 2013 (incl. Kuijerhuislaan Zuid)	232.261	141.295	90.966
PPN 2011-2014	ILG LOP	10.000	0	10.000
Rb.10-03-14	Structuurvisie Vechtcorridor Noord (1e fase)	111.000	0	111.000
	Mobiliteit en bereikbaarheid:			
Rekening 2013	Verplichtingen ultimo boekjaar	55.553	55.553	66.869
Rb 29-10-12	Beter Benutten / verkeersverwijssysteem	35.668	35.668	
RB 11.007	Bijdrage regionaal verkeersmanagement	25.000	25.000	
Rb 4-6-12	Mobiliteitsvisie	32.365	10.000	22.365
Rb 11.186	Fietsproj. Rechterland - rotonde Boerendanserdijk	65.182	2.844	
Rb10.045-11.091	Fietsproj.11-12 Ontwikkeling QuickWins	8.364		
Rb 11.091	Fietsproj.11-12 Wijkzaken BDU	112.320	14.429	
Rb 11.151	Toek. Verkeersontsluiting SH	46.710	35.383	61.327
Berap 2014-2	Verkeersveiligheid Wijheseweg	100.000		100.000
	Ruimtelijke plannen en monumenten:			
Rekening 2012	Verplichtingen 2012	5.200	5.200	0
Rekening 2013	Verplichtingen 2013	225.115	214.597	10.518
Rekening 2014	Verplichtingen 2014	0	0	374.526
PPN 13-16	Binnenstad - ontwikkelingsprogramma	342.483	154.001	158.482
Rb 09-09-14	Binnenstad: 3e fase uitwerkingsplan fietsparkeren	45.000		45.000
Rb 16-06-14	Binnenstad: Oude Vismarkt-Koningsplein			445.000
Rb 09-07-12	Binnenstad: Kunstroute			40.000
Rb 15-12-2014	Binnenstad: Melkmarkt	50.000		50.000
Rb 10-03-14	Structuurvisie VCN fase 1			456.756
Rb 30-09-2013	Spoorzone	1	4.298	-4.297
Rb 2012	Visie Diezerpoort / Vogelaar-gelden	578.235	104.767	473.468
PPN 2010	Uitbreidingslocaties / structuurplan	51.225		51.225
BW 12-11-2013	Herontwikkeling Weezenlanden	37.381	-146.176	183.557
	Totaal onttrekkingen	**7.247.340**	**3.464.714**	**6.703.806**
	Bestedingvoornemens:			
	Algemeen			
	Prijscompensatie voor grote/uitgestelde projecten			50.038
	Economie:			
	Prijscompensatie voor grote/uitgestelde projecten			23.438
	Restant Havenmeestervoorziening			550

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Milieu:			
	Prijscompensatie voor grote/uitgestelde projecten	13.286		14.655
	Volkshuisvesting:			
	Woonschepen Almeloos kanaal	25.557		25.557
	Restant woonzorgzones/ouderenhuisvesting	3.188		3.188
	Prijscompensatie voor grote/uitgestelde projecten	8.650		8.650
	Groen en recreatie:			
	Prijscompensdatie voor grote/uitgestelde projecten			26.919
	Mobiliteit en bereikbaarheid:			
	Verkeersmaatregelen Campus Windesheim			1.685.475
	Prijscompensdatie voor grote/uitgestelde projecten			17.788
	Cofinanciering fietsstraat Kamperweg (rest fietsprojecten)			168.593
	Ruimte:			
	Binnenstad			10.000
	Binnenstad: Fietsparkeren (dubbel uit ISV gehaald)			45.000
	Prijscompensatie voor grote/uitgestelde projecten			828
	Totaal bestedingsvoornemens	**50.681**	**0**	**2.080.679**
	Stand per 31/12	**3.132.145**	**8.784.485**	**8.784.485**

Toelichting:
Via deze reserve worden diverse restantkredieten gedekt waarvoor geen specifieke reserve beschikbaar is. Tevens worden op grond van expliciete besluitvorming in deze reserve bedragen gestort waarvoor nog plannen gemaakt moeten worden. De van externen ontvangen bijdragen worden met ingang van 2007 conform het BBV verantwoord onder vooruitontvangen bedragen.

Onder bestedingsvoornemens staat het saldo waarover nog geen besluitvorming heeft plaatsgevonden en wat niet direct gereserveerd is voor bepaalde activiteiten. Dit saldo ontstaat door het bijschrijven van de de rente op de reserve. Deels is dit saldo nodig om de inflatie op de kosten in langlopende projecten op te kunnen vangen. Met name bij de zeer grote projecten (zoals de Binnenstad of Diezerpoort), kan een jaar verschuiving in uitvoering een behoorlijke kostenstijging met zich meebrengen.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: O52

Omschrijving: **Bedrijfsvoeringsreserve Ontwikkeling**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
De bedrijfsvoeringreserve (BVR) dient primair ter egalisatie van de financiële bedrijfsvoeringresultaten van de eenheid.
Daarnaast kan - binnen vastgestelde marges en concernregels - de BVR gebruikt worden voor incidentele bestedingen die de kwaliteit van de bedrijfsvoering bevorderen.
De maximale omvang is naar rato van de loonsom voor de eenheid bepaald en wordt met ingang van 2007 jaarlijks voor de inflatie aangepast. Het vastgesteld maximum voor 2014 is € 378.000. Een negatieve stand is niet toegestaan

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. 2002.094 concernmarap 2002 d.d. 09-09-2002

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	219.000	219.000	
	Rente toevoeging: geen	0	0	
	Stand per 1-1 na rente	**219.000**	**219.000**	**0**
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
Rekening 2014	Nadelig bedrijfsvoeringresultaat		141.017	77.983
	Totaal onttrekkingen	**0**	**141.017**	**77.983**
	Stand per 31/12	**219.000**	**77.983**	**77.983**

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: P01

Omschrijving: **Begraafplaatsen**

Aard van de reserve: Reservering gekoppeld aan kostendekkingsbeginsel

Doel:
Het vastgestelde beleid achter deze egalisatiereserve is, dat de besteding geoormerkt is voor de functie begraafplaatsen.
Op basis van het gehanteerde beginsel van 100% kostendekkende begraafplaatsrechten moeten vrijvallende middelen in deze reserve benut worden voor het realiseren van lagere c.q. minder snel stijgende begraafplaatsrechten

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	496.203	496.203	
	Overige toevoegingen:			
budg effecten	Budgettaire effecten restantkredieten 31-12-13	26.967		
	Totaal overige toevoegingen	**26.967**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:		105.914	
	Totaal onttrekkingen	**0**	**105.914**	**0**
	Stand per 31/12	**523.170**	**390.289**	**0**

Toelichting:
De onttrekking aan de reserve vind plaats ter dekking van de gemaakte investeringskosten voor de Chinese begraafplaats.
De komende jaren vinden er nog diverse investeringen plaats, zoals afronding Chinees begraven en renovatie Aula, waarvan de lasten (gedeeltelijk) gedekt worden uit deze reserve. Daarnaast komen de kosten van lijkschouw, die de laatste jaren sterk toenemen, ten laste van begraven waardoor er elk jaar een tekort ontstaat op dit onderdeel.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: P02

Omschrijving: **Verkiezingen**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Deze bestemmingsreserve dient ter egalisatie van de lasten die gepaard gaan met het houden van verkiezingen. Tevens worden in deze reserve bedragen geparkeerd voor eventueel te houden referenda. Ieder jaar worden in de begroting lasten opgenomen voor het houden van één verkiezing. Indien er geen verkiezing wordt gehouden, dan wordt het positieve saldo toegevoegd aan deze reserve; worden meerdere verkiezingen gehouden dan wordt het negatieve saldo onttrokken aan deze reserve.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	240.221	240.221	
	Overige toevoegingen:			
BW 02-12-14	Toewijzing extra Rijksuitkering aan budget verkiezingen	176.000		
	Totaal overige toevoegingen	**176.000**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:		169.372	
	Totaal onttrekkingen	**0**	**169.372**	**0**
	Stand per 31/12	**416.221**	**70.849**	**0**

Toelichting:
Deze onttrekking vind plaats omdat er in 2014 twee verkiezingen, gemeenteraad en Europees, zijn geweest.
De gelden voor het organiseren van de waterschapsverkiezingen, 176.000 via de algemene uitkering, komen in 2015 beschikbaar en kunnen daarom niet in 2014 in de reserve worden gestort.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: P04

Omschrijving: **Egalisatiereserve rijbewijzen / eigen verklaringen**

Aard van de reserve: Reservering gekoppeld aan kostendekkingsbeginsel

Doel:
Met ingang van de begroting 2007 is een egalisatiereserve rijbewijzen/eigen verklaringen ingesteld.
Deze reserve vangt de grote verschillen per jaar binnen de tienjaarscyclus van rijbewijzen op en maakt het mogelijk jaarlijks nagenoeg 100% kostendekkend te zijn.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	377.553	377.553	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:		140.606	
	Totaal onttrekkingen	**0**	**140.606**	**0**
	Stand per 31/12	**377.553**	**236.947**	**0**

Toelichting:
Vanaf 01-01-2014 zijn de leges rijbewijzen wettelijk gemaximeerd. Deze reserve wordt gebruikt ter dekking van het tekort dat hierdoor ontstaat.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: P50

Omschrijving: **Nog uit te voeren werken Publiekszaken**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Via deze reserve kunnen nog niet bestede restanten van incidenteel beschikbaar gestelde gelden, waarvoor geen afzonderlijke reserve is/wordt ingesteld, tijdelijk worden geparkeerd.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	948.148	948.148	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Over van reserve nutw A&F:			
	Veiligheidsmonitor 2013	26.281		26.281
	Subs.Prov.OV. Tgv RPCIJ 2011	22.200		22.200
	Ruimen explosieven	500.000		500.000
	Bewust bekwame burger	8.108		8.108
	Camera's upgrading	49.058		49.058
	Subjectieve veiligheid communicatieplan	9.113		9.113
	VOS overlast	7.115		7.115
	Impuls tijdelijk huisverbod	9.000		9.000
	Pilot Burgernet / RCIV	67.970		67.970
rekening 2013	Restant KCC project	174.925	68.819	106.106
rekening 2013	Restant implementatie RNI (Registratie Niet Ingezetenen)	15.154	15.154	0
rekening 2013	Restant budget inzet ex gedetineerden	18.000	8.600	9.400
rekening 2013	0,4% loonsom in afwachting cao	41.224	41.224	0
	Totaal onttrekkingen	**948.148**	**133.797**	**814.351**
	Stand per 31/12	**0**	**814.351**	**814.351**

Toelichting:
Het resultaat op het product Veiligheid is positief waardoor er in 2014 geen onttrekking aan de reserve hoeft te worden gedaan voor de eerste tien onderdelen. Dit bedrag zal de komende jaren gebruikt worden voor onderdelen waarvoor momenteel nog geen structurele dekking aanwezig is.
De regeling voor ruimen explosieven gaat vanaf 2015 veranderen, het Rijk gaat 70% van de gemaakte kosten vergoeden. De 500.000 uit deze reserve zullen we gebruiken ter dekking van de overblijvende 30%.
Voor cameratoezicht is er, door in 2014 niet te onttrekken, voor 2015 nog een bedrag beschikbaar. Besluitvorming over hoe structureel om te gaan met cameratoezicht dient bij PPN plaats te vinden.
De overige eerste tien onderdelen zullen conform begroting 2015 ingezet worden voor Burgernet en RCIV.

In mei 2013 hebben we u geïnformeerd over de herijking van programma Dienstverlening en KCC. Eind 2014 is de ontwikkeling van het gemeentelijke Klantcontactcentrum (KCC) afgerond. Een paar activiteiten ronden we pas in 2015 af, onder andere het op niveau brengen van de monitoring op de kanalen e-mail, telefoon en website/loket. Daarnaast ronden we in dit kader in 2015 de nieuwe visie op dienstverlening af.

Inzet ex gedetineerden rest nog een klein bedrag dat in 2015 ingezet zal gaan worden.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: P51

Omschrijving: **Rechtspositionele verplichtingen Publiekszaken**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
De loonkosten voor de bovenformatieven en de garantietoelagen worden gedekt door een onttrekking uit de reserve rechtspositionele verplichtingen per eenheid.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	170.196	170.196	
	Rente toevoeging: 4%	6.807	6.807	
	Stand per 1-1 na rente	**177.003**	**177.003**	**0**
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:		28.447	
	Totaal onttrekkingen	**0**	**28.447**	**0**
	Stand per 31/12	**177.003**	**148.556**	**0**

Toelichting:
Er zijn nog steeds mensen die vallen onder deze regeling en waarvoor nog geen structurele dekking aanwezig is. Hierdoor zal de komende jaren bedragen onttrokken worden aan deze reserve.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: P52

Omschrijving: **Bedrijfsvoeringsreserve Publiekszaken**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
De bedrijfsvoeringsreserve (BVR) dient primair ter egalisatie van de financiële bedrijfsvoeringsresultaten van de eenheid. Daarnaast kan - binnen vastgestelde marges en concernregels - de BVR gebruikt worden voor incidentele bestedingen die de kwaliteit van de bedrijfsvoering bevorderen. De maximale omvang is naar rato van de loonsom voor de eenheid bepaald en wordt m.i.v. 2007 jaarlijks voor de inflatie aangepast. Het vastgesteld maximum voor 2014 is € 381.000. Een negatieve stand is niet toegestaan.

Instelling reserve bij raadsbesluit: nr. d.d.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	215.097	215.097	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:		215.097	
	Totaal onttrekkingen	**0**	**215.097**	**0**
	Stand per 31/12	**215.097**	**0**	**0**

Toelichting:
Het bedrijfsvoeringsresultaat van de eenheid PUZA laat een nadeel zien waardoor het volledige bedrag uit de reserve wordt onttrokken.

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: R50

Omschrijving: **Nog uit te voeren werken Raad**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Via deze reserve kunnen nog niet bestede restanten van incidenteel beschikbaar gestelde gelden, waarvoor geen afzonderlijke reserve is/wordt ingesteld, (tijdelijk) worden geparkeerd.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	1.512	1.512	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
berap 14-2	Vrijval gereserveerde loonsom	1.512	1.512	
	Totaal onttrekkingen	**1.512**	**1.512**	**0**
	Stand per 31/12	**0**	**0**	**0**

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: R51

Omschrijving: **Bedrijfsvoeringsreserve Raad(sgriffie)**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
De bedrijfsvoeringsreserve (BVR) dient primair ter egalisatie van de financiële bedrijfsvoeringsresultaten.
Daarnaast kan - binnen vastgestelde marges en concernregels - de BVR gebruikt worden voor incidentele bestedingen die de kwaliteit van de bedrijfsvoering bevorderen.
De maximale omvang is naar rato van de loonsom bepaald en wordt m.i.v. 2007 jaarlijks voor de inflatie aangepast. Het vastgesteld maximum voor 2014 is € 14.000. Een negatieve stand is niet toegestaan

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	12.000	12.000	
	Overige toevoegingen:			
	Exploitatieresultaat 2014 (max)		2.000	
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**2.000**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Totaal onttrekkingen	**0**	**0**	**0**
	Stand per 31/12	**12.000**	**14.000**	**0**

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: S01

Omschrijving: **Inkomensdeel WWB**

Aard van de reserve: Weerstand- en risicoreservering

Doel:
Deze reserve is in de paragraaf weerstandsvermogen aangemerkt als een specifieke egalisatiereserve met een buffer ter afdekking van de risico's in verband met de openeindregeling van de WWB

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	1.918.742	1.918.742	
	Overige toevoegingen:			
berap 14-2	Dotatie risicoberekening	48.000	48.000	
	Totaal overige toevoegingen	**48.000**	**48.000**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
begroting 2015	Opheffen reserve	1.966.742	1.966.742	
	Totaal onttrekkingen	**1.966.742**	**1.966.742**	**0**
	Stand per 31/12	**0**	**0**	**0**

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: S03

Omschrijving: **Wet Inburgering Nieuwkomers**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Deze reserve dient ter egalisatie van de kosten van de afdeling Inburgering.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	49.608	49.608	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
berap 14-2	Vrijval reserve	49.608	49.608	
	Totaal onttrekkingen	**49.608**	**49.608**	**0**
	Stand per 31/12	**0**	**0**	**0**

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: S04

Omschrijving: **WMO**

Aard van de reserve: Weerstand- en risicoreservering

Doel:
Deze reserve is in de paragraaf weerstandsvermogen aangemerkt als een specifieke egalisatiereserve met een buffer ter afdekking van de risico's in verband met de openeindregeling van de WMO

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	666.833	666.833	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
berap 14-2	Vrijval overschot reserve	36.249	36.249	
	opheffen reserve	630.584	630.584	
	Totaal onttrekkingen	**666.833**	**666.833**	**0**
	Stand per 31/12	**0**	**0**	**0**

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: S50

Omschrijving: **Nog uit te voeren werken Sociale Zaken en Werkgelegenheid**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Via deze reserve kunnen nog niet bestede restanten van incidenteel beschikbaar gestelde gelden, waarvoor geen afzonderlijke reserve is/wordt ingesteld, (tijdelijk) worden geparkeerd.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	2.184.857	2.184.857	
	Overige toevoegingen:			
meicirculaire	maatregelen WWB	41.000	41.000	41.000
rb.8-9-14	werken aan minder bijstand	830.000	830.000	830.000
rb.8-12-14	dotatie chronisch zieken	290.000	290.000	290.000
rb.24-11-14	implementatie maatregelen	120.000	120.000	120.000
	Uitvoering koopkrachtregeling		24.596	24.596
	Koopkrachtregeling		103.460	103.460
	Bijdrage project jwl (harde kern)		78.073	78.073
	Totaal overige toevoegingen	**1.281.000**	**1.487.129**	**1.487.129**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
berap 13-2	Uitvoeringsbudget bijstandsverlening 2014	220.000	220.000	0
bw 29-10-13	Intensivering armoedebeleid	79.000		79.000
rekening 13	Overboeking reserve van OW mo vsv	20.152	20.152	0
rekening 13	Jeugdwerkloosheid	537.954	537.954	0
berap 14-2	Vrijval gereserveerde loonsom	46.772	46.772	0
rekening 13	Decembercirculaire, handhaving inburgering	94.000	94.000	0
rekening 13	Decembercirculaire, uitvoering ESF	100.000	83.041	16.959
rekening 13	Ontsluiting CV	127.128	119.227	7.901
rekening 13	Lean maken processen	20.000	20.000	0
rekening 13	Deltion JWL effectief vakmanschap	128.000	32.000	96.000
rekening 13	Bijdrage project jwl (harde kern)	42.921	42.920	1
PPN	Egalisatie individuele verstrekk.van reserve WMO (S04)	172.751	172.751	0
berap 12-2	Aanscherping handhaving en sanctiebeleid	246.667	123.333	123.334
berap 12-2	Beleidsplan schulddienstverlening	18.569	18.569	0
berap 12-2	Veranderplan Sozawe	20.000	20.000	0
rekening 12	Implementatiebudget WWNV	182.225	149.225	33.000
berap 13-2	Mee Doen (sociaal leenstelsel)	128.718		128.718
	Totaal onttrekkingen	**2.184.857**	**1.699.943**	**484.914**
	Stand per 31/12	**1.281.000**	**1.972.043**	**1.972.043**

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: S51

Omschrijving: **Rechtspositionele verplichtingen**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
Deze reserve is ingesteld ter dekking van de kosten van personeel dat bovenformatief is aangesteld

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	114.947	114.947	
	Rente toevoeging: 4%	4.598	4.598	
	Stand per 1-1 na rente	**119.545**	**119.545**	**0**
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Dekking bovenformatieven 2014		119.545	
	Totaal onttrekkingen	**0**	**119.545**	**0**
	Stand per 31/12	**119.545**	**0**	**0**

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: S52

Omschrijving: **Bedrijfsvoeringsreserve Sociale Zaken en Werkgelegenheid**

Aard van de reserve: Reservering voor lopende exploitatielasten

Doel:
De bedrijfsvoeringsreserve (BVR) dient primair ter egalisatie van de financiële bedrijfsvoeringsresultaten van de eenheid.
Daarnaast kan - binnen vastgestelde marges en concernregels - de BVR gebruikt worden voor incidentele bestedingen die de kwaliteit van de bedrijfsvoering bevorderen.
De maximale omvang is naar rato van de loonsom voor de eenheid bepaald en wordt m.i.v. 2007 jaarlijks voor de inflatie aangepast. Het vastgesteld maximum voor 2014 is € 392.000. Een negatieve stand is niet toegestaan.

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	310.077	310.077	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:			
	Dekking bedrijfsvoeringsresultaat 2014		90.757	
	Totaal onttrekkingen	**0**	**90.757**	**0**
	Stand per 31/12	**310.077**	**219.320**	**0**

Rekening 2014 RESERVES

Nummer: S53

Omschrijving: **Regionaal Coördinatiepunt Fraudebestrijding (RCF)**

Aard van de reserve: Bestemmingsreserve

Doel:
Via deze reserve kunnen nog niet bestede middelen die zijn ontvangen voor de uitvoering van het RCF tijdelijk worden geparkeerd.

Instelling reserve bij Berap 2012-2 d.d. 2012

raads-besluitnr		t/m raad 15/12	Rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	360.318	360.318	
	Overige toevoegingen:			
	Totaal overige toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Onttrekkingen via resultaat bestemming:		-306	
	Totaal onttrekkingen	**0**	**-306**	**0**
	Stand per 31/12	**360.318**	**360.624**	**0**

Bijlage 7

Toelichting op de voorzieningen

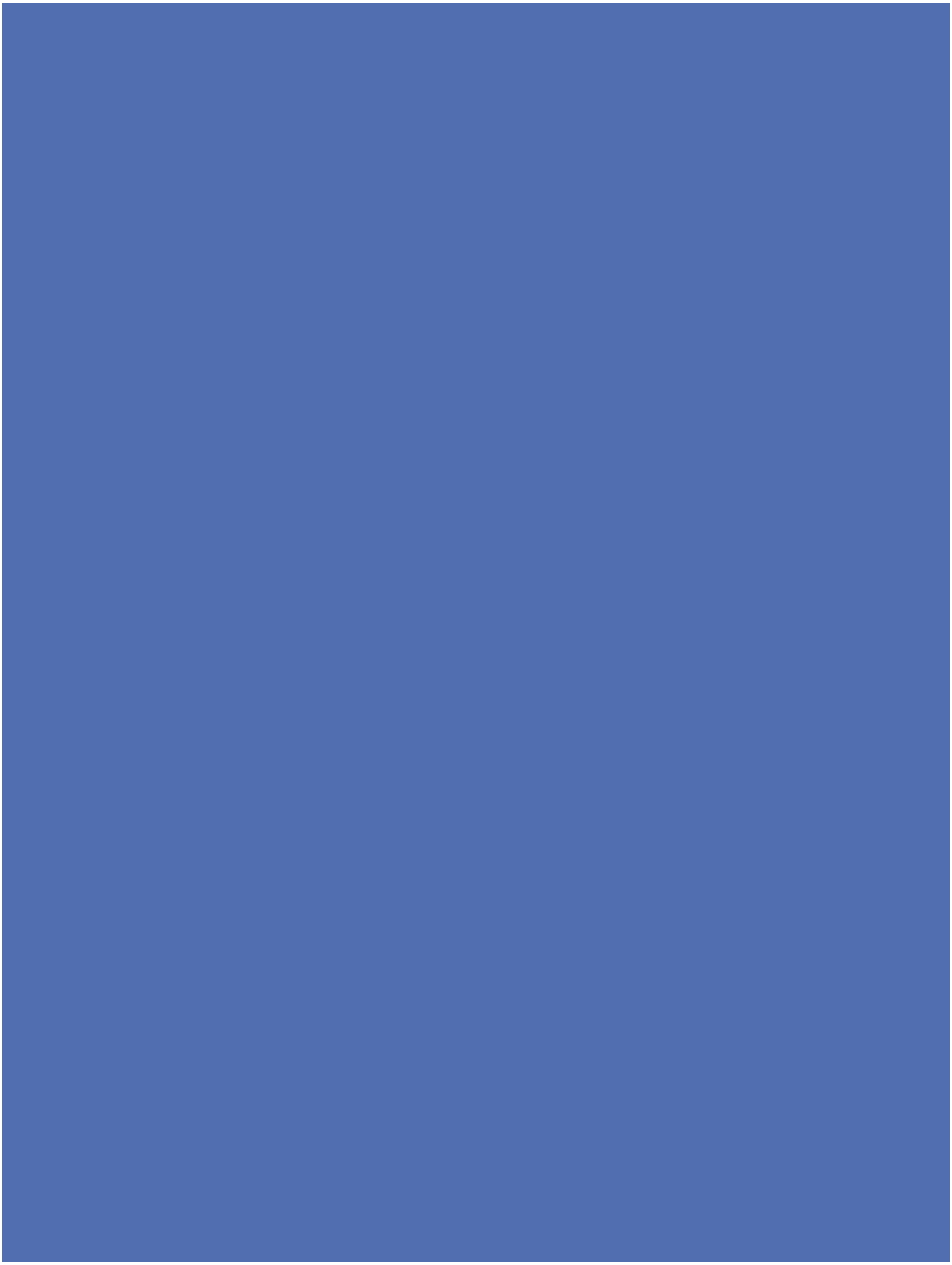

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: A70 A70

Omschrijving: **Bijdrage v/m personeel** **Bijdrage v/m personeel**

Doel:
Dekking van de lasten FPU/WW voor voormalig medewerkers.

Instelling voorziening bij: d.d.

raadsbesluitnr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	60.642	60.642	
	Toevoegingen:			
	Aanvulling tlv exploitatie medewerker AFJ		60.000	
	Totaal toevoegingen	**0**	**60.000**	**0**
	Aanwendingen:			
	Sociale lasten voormalig personeel		58.536	
	Totaal aanwendingen	**0**	**58.536**	**0**
	Stand per 31/12	**60.642**	**62.106**	**0**

Toelichting:
Deze voorziening is ingesteld om de lasten te dekken voor 2 medewerkers van A&F die een aanvulling op hun (bovenwettelijke) WW krijgen.

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: A71

Omschrijving: **Rechtspositionele verplichtingen concern (A&F)**

Doel:
Deze voorziening is ingesteld voor rechtspositionele verplichtingen van (oud) medewerkers van de gemeente Zwolle (wachtgelduitkeringen, sociaal statuut, excl. 55+ regeling, etc.). De stand van de voorziening moet voldoende zijn om de verwachte meerjarenverplichtingen te dekken.

Instelling voorziening bij: d.d.

raadsbesluitnr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	496.901	496.901	
	Toevoegingen:			
	Aanvulling tlv exploitatie			
	Rentecompensatie	19.876	19.876	
	Vergoeding voor personeel		907	
	Totaal toevoegingen	**19.876**	**20.783**	**0**
	Aanwendingen:			
	Salarissen en sociale lasten		111.509	
	vrijval		100.000	
	Totaal aanwendingen	**0**	**211.509**	**0**
	Stand per 31/12	**516.777**	**306.175**	**0**

Toelichting:
In het kader van de herijking is in 2003 eenmalig t.l.v. de reserve tekortdekking een bijdrage ontvangen voor afkoopsommen. Door een actief uitstroombeleid (afkoopsommen, suppletiebijdragen e.d.) zullen de kosten de komende jaren omlaag gebracht dienen te worden. Jaarlijks wordt de stand van deze voorziening aangepast aan de berekende meerjarenverplichtingen. Deze rechtspositionele verplichtingen lopen tot 2017. Vanaf 2015 is er nog sprake van 4 personen. Op basis van de huidige prognoses is er in 2014 € 100.000 extra vrij gevallen.

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: A72

Omschrijving: **Voorziening Derivaten**

Doel:
Op grond van de richtlijn van de Commissie BBV (vraag 2012.7) dient een voorziening te worden getroffen indien sprake is van negatieve marktwaarde van derivaten. Dit geldt uitsluitend in geval van derivaten die een CSA (Credit Support Annex) en/of een breakclausule kennen en op grond daarvan dus vóór het einde van de looptijd zouden kunnen worden beëindigd.

Instelling voorziening bij: jaarrekening 2012

raadsbesluitnr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	1.997.556	1.997.556	
	stelselwijziging BBV: overheveling naar algemene concernreserve	-1.997.556	-1.997.556	
	Toevoegingen:			
	Aanvulling tlv exploitatie			
	Totaal toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Aanwendingen:			
	Totaal aanwendingen	**0**	**0**	**0**
	Stand per 31/12	**0**	**0**	**0**

Toelichting:
Onze renteswap DB 357630L kent geen CSA doch wel breakclausule. Die breakclausule houdt in dat partijen in elk tiende jaar van de looptijd kunnen besluiten de overeenkomst te beëindigen.

Zeer recent is door de commissie BBV een uitspraak gedaan over een casus waarbij de swap kan worden omgezet in een lening en de eventuele negatieve marktwaarde wordt meegefinancierd in de nieuwe lening.. De meegefinancierde negatieve marktwaarde mag worden geactiveerd en afgeschreven in de restant looptijd van de lening. Door deze stelselwijziging is geen voorziening meer nodig voor de swap.

Onze accountant stemt er mee in de richtlijn van de Commissie-BBV te volgen voor onze swap, onder voorwaarden dat wij een besluit tot voornemen van herfinanciering inclusief de negatieve marktwaarde nemen ingeval van een toekomstige breek. Wij hebben dit besluit tot dat voornemen genomen. De tweede voorwaarde is dat Deutsche Bank nu toezegt dat zij bereid is een offerte voor de dan benodigde nieuwe lening uit te brengen. Dat zeggen zij nu toe.

De voorziening vervalt en komt rechtstreeks ten gunste van het eigen vermogen.

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: C70

Omschrijving: **Rechtspositionele verplichtingen concernstaf**

Doel:
Deze voorziening is ingesteld voor rechtspositionele verplichtingen van (oud) medewerkers van de Concernstaf

Pijler De Organisatie

raadsbesluit nr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	38.050	38.050	
	Toevoegingen:			
begroting 2014	Inflatiecorrectie	1.522	1.522	
	Totaal toevoegingen	**1.522**	**1.522**	**0**
	Aanwendingen:			
	Salarissen en sociale lasten		14.055	
	Totaal aanwendingen	**0**	**14.055**	**0**
	Stand per 31/12	**39.572**	**25.517**	**0**

Toelichting:
De aangegane verplichtingen voor bovenformatief personeel worden uit deze voorziening gedekt. De looptijd is t/m het jaar 2016.

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: C72

Omschrijving: **Voorziening op vordering op Verkoop Vennootschap BV**

Doel:
Deze voorziening is in 2009 ingesteld in verband met de verkoop van Essent aan RWE.

Pijler De Organisatie

raadsbesluitnr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	1.050.192	1.050.192	
	Toevoegingen:			
	Totaal toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Aanwendingen:			
	Totaal aanwendingen	**0**	**0**	**0**
	Stand per 31/12	**1.050.192**	**1.050.192**	**0**

Toelichting:
In het kader van de transactie met RWE hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties gegeven aan RWE.
Het overgrote merendeel van deze garanties is door de verkopende aandeelhouders op het moment van verkoop van Essent PLB aan RWE overgedragen aan deze deelneming, die vanaf het moment van oprichting dus ook aansprakelijk is, mochten een of meer van deze garanties onjuist blijken te zijn.
Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd op een aparte bankrekening zal worden aangehouden (in jargon: in escrow worden gestort). Buiten het bedrag dat in escrow zal worden gehouden, zijn de verkopende aandeelhouders niet verder aansprakelijk voor inbreuken op garanties.
Daarmee is de functie van Verkoop Vennootschap B.V. dus tweeërlei. Als vennootschap die vrijwel alle garanties onder de verkoop-overeenkomst heeft overgenomen van de verkopende aandeelhouders zal zij eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RWE. Daarnaast treedt Verkoop Vennootschap B.V. op als vertegenwoordiger van de verkopende aandeelhouders voor het geven van instructies aan de escrow agent voor wat betreft het beheer van het bedrag dat in escrow wordt gestort.
In Verkoop Vennootschap BV is een escrow opgenomen van € 800 miljoen. Voor de gemeente Zwolle betekent dit een vordering op deze vennootschap van € 1,9 miljoen. Per ultimo 2009 is voor 100% een voorziening opgenomen. Dit is conform de gestandaardiseerde boekhoudkundige verwerking, zoals die door externe accountants zijn opgesteld voor de diverse aandeelhouders.
In 2011 is 50% van deze escrow vrijgevallen onder aftrek van ingediende claims van RWE. Het restant van de escrow zal onder aftrek van ingediende claims door RWE eind september 2015 vrijvallen.

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: C73

Omschrijving: **Voorziening Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA)**

Doel:
Deze voorziening is in 2012 ingesteld in verband met de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA)

Pijler De Organisatie

raadsbesluitnr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	467.589	467.589	
	Toevoegingen:			
	Aanvulling 2014		595.878	
	Totaal toevoegingen	**0**	**595.878**	**0**
	Aanwendingen:			
	Totaal aanwendingen	**0**	**0**	**0**
	Stand per 31/12	**467.589**	**1.063.467**	**0**

Toelichting:
Het Besluit begroting en verantwoording (Bbv) verplicht de gemeente sinds 2012 een pensioenvoorziening voor wethouders in te stellen. Het is van belang om deze voorziening op peil te houden. De pensioenpolissen zijn ondergebracht bij Loyalis en ieder jaar stelt Loyalis actuariële berekeningen op voor zowel de actieve wethouders en de oud-bestuurders en hun nabestaanden. Deze berekeningen geven aan dat, op dit moment, de pensioenpolissen niet toereikend zijn, de benodigde aanvulling wordt, net als vorig jaar, gestort in deze voorziening. De huidige lage rekenrente leidt ertoe dat , op dit moment, er extra middelen nodig zijn om aan de toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen.

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: E01

Omschrijving: **Voorziening rechtspositionele verplichtingen EC**

Doel:
Deze voorziening is ingesteld voor rechtspositionele verplichtingen van (oud)medewerkers van de eenheid Expertisecentrum.

Instelling voorziening bij: d.d.

raadsbesluitnr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	200.670	200.670	
	Toevoegingen:			
	Aanvulling tlv exploitatie			
	Rentecompensatie	8.027	3.058	
	Uitkeringsverplichting voor medewerker die ontslagen wordt		143.372	
	Totaal toevoegingen	**8.027**	**146.430**	**0**
	Aanwendingen:			
	Uitkeringsverplichting ontslagen medew.		27.695	
	Afkoop ontslagen medewerker		58.000	
	Totaal aanwendingen	**0**	**85.695**	**0**
	Stand per 31/12	**208.697**	**261.405**	**0**

Toelichting:
Betreft het opbouwde spaarverlof vanuit een oude regeling van één medewerker (oude regeling spaarverlof), de uitkeringsverplichtingen voor ontslagen medewerkers (2012- 1 medewerker en 2014- 1 medewerker) en een medewerker die is ontslagen in 2014 (in de rekening 2013 toegevoegd).

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: E02

Omschrijving: **Voorziening afval**

Doel:
Het vastgestelde beleid achter deze voorziening is, dat de besteding geoormerkt is voor de functie afvalstoffen.
Op basis van het gehanteerde beginsel van een 100% kostendekkende heffing voor de inzameling en verwerking van afvalstoffen moeten de vrijvallende middelen via deze voorziening terugvloeien naar de burger in de vorm van een lagere c.q. minder snel stijgende afvalstoffenheffing.

Instelling voorziening bij: stelselwijziging BBV 2014

raadsbesluitnr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	0	0	
	Toevoegingen:			
	Totaal toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Aanwendingen:			
	Totaal aanwendingen	**0**	**0**	**0**
	Stelselwijziging reserve==> voorziening		5.148.769	5.148.769
	Stand per 31/12	**0**	**5.148.769**	**5.148.769**

Toelichting:

Vanwege een stelselwijziging (BBV-voorschriften) zijn de middelen van de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing per eind 2014 overgeheveld naar de voorziening Afval.

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: E03

Omschrijving: **Voorziening riolering**

Doel:
Mee- en tegenvallers op rioleringsgebied worden verrekend met deze ingestelde voorziening rioleringen.
Bij de bepaling van het rioleringstarief wordt deze voorziening meegenomen.

Instelling voorziening bij: stelselwijziging BBV 2014

raadsbesluitnr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	0	0	
	Toevoegingen:			
	Totaal toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Aanwendingen:			
	Totaal aanwendingen	**0**	**0**	**0**
	Stelselwijziging reserve==> voorziening		4.708.561	4.708.561
	Stand per 31/12	**0**	**4.708.561**	**4.708.561**

Toelichting:

Vanwege een stelselwijziging schrijft het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor dat ultimo 2014 de reserve omgezet moest worden in een voorziening.

De geraamde kosten van het product riolering zijn hoger dan de inkomsten. Het verschil wordt onttrokken aan deze voorziening.
In het kader van het GRP 2011-2015 is gekeken naar het meerjarig verloop van de voorziening. De voorziening wordt geleidelijk afgebouwd tot een minimumniveau van € 1 milj. In 2018 zal deze ondergrens worden bereikt.
Eind 2015 zal het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan aan de Raad worden aangeboden. De verwachting is dat de rioolheffing vanaf 2018 Meer zal dienen te stijgen dan de inflatiefactor, dit zal mede afhankelijk zijn van de “extra” investeringen die gedaan dienen te worden voor de klimaat-actieve stad.

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: O72

Omschrijving: **Grondwatersanering NS emplacement**

Doel:
Dekking van een deel van de gemeentelijke kosten van de verwijdering van de diepe grondwaterverontreiniging onder het NS emplacement die samen met andere partijen wordt aangepakt.

Instelling voorziening bij: d.d.

raadsbesluit nr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	340.566	340.566	
	Toevoegingen:			
begroting 2014	Inflatiecorrectie	13.623	13.623	
	Totaal toevoegingen	**13.623**	**13.623**	**0**
	Aanwendingen:			
Berap 2014-2	Project Integrale Saneringsvariant Zw olle	13.622	13.623	
Bw 6-1-2014	Project Integrale Saneringsvariant Zw olle		340.566	
	Totaal aanwendingen	**13.622**	**354.189**	**0**
	Stand per 31/12	**340.567**	**0**	**0**

Toelichting:

Bij raadsbesluit 03-462 is besloten om een Voorziening grondwatersanering NS-emplacement in te stellen waarin alle eigen en externe bijdragen voor dit project worden gestort. Gekozen is voor samenvoeging van eigen bijdragen en bijdragen derden, in afwijking op de BBV. In dit geval was deze uitzondering mogelijk. Eveneens wordt een inflatie-compensatie berekend.

De voorziening is ingesteld n.a.v. de afgesloten overeenkomst "integrale saneringsvariant Zwolle", en is bedoeld ter dekking van de kosten van het project diepe grondwatersanering. Deze overeenkomst is per 20 november 2013 beëindigd.
Hoewel de doelen uit de overeenkomst zijn behaald is voor een blijvende duurzame waterwinning ook in de toekomst aandacht nodig voor bedreiging door grondwaterverontreiniging. In het evaluatierapport zijn hiervoor een aantal aanbevelingen met betrekking tot de resterende verplichtingen en verantwoordelijkheden opgenomen, zoals:
- neem de monitoring mee in gebiedsgerichte aanpak en bepaal hiervoor een adequate strategie;
- zorg voor een betrouwbaar model van de complexe situatie van ondergrond en grondwater in samenwerking met Vitens;
- onderzoek of de bronmaatregel permanent in stand gehouden moet worden;

Uitvoering van deze aanbevelingen zal plaats vinden binnen de door de gemeente ontwikkelde gebiedsgerichte grondwater aanpak in het gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal. Voor de monitoring, beheer en ontmanteling worden in 2014 nog kosten verwacht tussen de €100.000 en €150.000, waarna een restant overblijft ten behoeve van de overige werkzaamheden onder andere monitoring en modellering.

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: O73

Omschrijving: **Wonen boven Winkels**

Doel:

Bestemd voor de dekking van het negatief eigen vermogen van NV Wonen boven winkels

Instelling voorziening bij: jaarrekening 2013 d.d.

raadsbesluit nr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	1.480.000	1.480.000	
	Toevoegingen:			
	Totaal toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Aanwendingen:			
RB 15-12-2014	Beslisnota liquidatie		1.480.000	
	Totaal aanwendingen	**0**	**1.480.000**	**0**
	Stand per 31/12	**1.480.000**	**0**	**0**

Toelichting:

De gemeente Zwolle is aandeelhouder van de NV Wonen winkels en bezit 50 % van het geplaatste aandelenkapitaal. De doelstelling van de NV wonen boven winkels is meer woningen creëren in de Zwolse binnenstad in het algemeen en in leegstaande verdiepingen in het bijzonder. Belangrijke nevendoelstelling zijn het versterken van de levendigheid, leefbaarheid, sociale veiligheid en belevingskwaliteit, alsmede herstel van monumentale panden in de binnenstad

Het beleid van de NV is om geen nieuwe projecten meer te starten. Over 2013 is een exploitatieverlies geleden. Verder heeft de NV op advies van de accountant van de NV er in 2013 voor gekozen een stelselwijziging door te voeren, en het bezit te waarderen tegen marktwaarde ipv tegen bedrijfswaarde. Hierdoor is een nadelig eigen vermogen ontstaan. Voor dit tekort is in 2013 een voorziening ad. € 1,480 mln getroffen.

In december 2014 heeft de Raad besloten om in te stemmen met liquidatie van de NV Wonen boven winkels Zwolle. Er is besloten om het bedrag ad. € 1.480 mln beschikbaar te stellen voor het aanvullen om het negatieve eigen vermogen van de NV Wonen boven winkels Zwolle Dit betekent dat deze voorziening per 31-12-2014 wordt opgeheven.

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: O90

Omschrijving: **Algemene voorziening Vastgoed**

Doel:
Bestemd voor de dekking van de voorzienbare toekomstige- en conjuncturele risico´s van de grondexploitaties.
Één keer per jaar wordt de benodigde stand bepaald en wordt bij de vaststelling van de jaarlijkse MPV besloten of de voorziening moet worden aangevuld vanuit de reserve of kan vrijvallen ten gunste van de reserve.

Instelling voorziening bij: d.d.

raadsbesluit nr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	23.641.623	23.641.623	
	Toevoegingen:			
begroting 2014	Inflatiecorrectie	349.291	349.291	
	MPV 2015		2.275.124	
	Totaal toevoegingen	**349.291**	**2.624.415**	**0**
	Aanwendingen:			
	Totaal aanwendingen	**0**	**0**	**0**
	Stand per 31/12	**23.990.914**	**26.266.038**	**0**

Toelichting:

Volgens de BBV-voorschriften moet voor een project of complex waar geen sluitende exploitatie mogelijk is, een voorziening Worden getroffen ter grootte van het exploitatieresultaat .
Naar aanleiding van de MPV 2005 is in 2004 ten laste van de Algemene Reserve Vastgoed deze Voorziening gevormd.

Jaarlijks wordt de hoogte herijkt. In de MPV 2015 is de benodigde voorziening berekend op een bedrag van € 26,3 mln.
Dit betekent een storting t.l.v. de Algemene Reserve Vastgoed van € 2,3 miljoen.

Dit bedrag is als volgt gespecificeerd:

	2012	2013	2014
Voorziening Complexen			
Kantoorprogrammering	6.118.066	0	0
Bos en Buitenplaatsen	1.430.375	0	0
Nooterhof	148.524	0	0
Almelose Kanaal	24.485	0	0
Schaapman/Kraenbolwerk	4.257	53.381	1.277.868
Stadshagen 1 & 2	18.224.091	2.497.842	3.153.481
Stadshagen fase I	156.801	0	0
Stadshagen vlek 13	249.838	0	0
Bagijneweide	156.053	526.831	381.059
Rood voor rood	742.733	0	0
Kop Hanzeland	497.014	0	0
Katwolderplein	215.050	0	0
Herstructurering Vrolijkheid	147.200	0	0
Westenholte-Stins	192.661	0	0
Ijsselhallen Kamperpoort	116.481	0	651.378
Prinsenpoort	307.513	138.961	68.286
Kiekeboslaantje	4.629	0	0
Manage de Haerst	68.267	0	0
Kanonsteeg/Derde Bredehoek	34.647	34.706	34.730
Dorpsvisie Wythmen	35.531	0	316.022
Nog uit te voeren werken (NUTVW)		480.554	333.218
Voorziening sprong in de grondprijs		5.000.000	5.000.000
	28.874.216	8.732.275	11.216.042
Voorziening NNIEGG			
toekomstige grondexploitaties	3.207.523	2.843.197	2.843.197
overige NNIEG-gronden			57.955
Strategische bezittingen	2.504.448	1.789.040	1.670.478
Strategische bezittingen	164.516	87.908	82.805
Strategische bezittingen	256.271	419.293	419.293
Strategische bezittingen bebouwd	1.231.406	14.730	0
Dijklanden	3.533.692	3.505.909	3.726.998
Vechtpoort	6.242.276	6.242.276	6.242.275
Nog uit te nemen gronden	1.995	1.995	1.995
rechten verplichtingen	5.000	5.000	5.000
	17.147.127	14.909.348	15.049.996
Totaal	**46.021.343**	**23.641.623**	**26.266.038**

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: O91

Omschrijving: **WRZV**

Doel:
Bestemd voor afdekking van de financiële risico´s inzake de WRZV-hallen

Instelling voorziening bij: d.d.

raadsbesluitnr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	353.264	353.264	
	Toevoegingen:			
	Storting		710	
	Totaal toevoegingen	**0**	**710**	**0**
	Aanwendingen:			
	Totaal aanwendingen	**0**	**0**	**0**
	Stand per 31/12	**353.264**	**353.974**	**0**

Toelichting:

De betalingsachterstand van de WRZV is in 2014 opgelopen met een bedrag van € 708 aan incassokosten op oude vorderingen.

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: O92

Omschrijving: **Voorziening arbitragekosten**

Doel:
Bestemd voor afdekking van de financiële risico's inzake arbitragekosten

Instelling voorziening bij: jaarrekening 2011 d.d.

raadsbesluitnr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	77.931	77.931	
	Toevoegingen:			
	Totaal toevoegingen	**0**	**0**	**0**
	Aanwendingen:			
	afrekening voorlopig ingestelde vordering		8.119	
	arbitragekosten 2014		30.020	
	afdracht aan algemene middelen		39.792	
	Totaal aanwendingen	**0**	**77.931**	**0**
	Stand per 31/12	**77.931**	**0**	**0**

Toelichting:

In voorgaande jaren is een voorziening arbitragekosten gevormd. Een deel van deze voorziening kan vrijvallen. Op 30 januari jl. is het eindvonnis gewezen inzake het geschil waarvoor genoemde arbitragekosten werden gemaakt. Aangezien arbitrage vertrouwelijk is, is de raad hiervan middels een vertrouwelijke informatienota op de hoogte gebracht.

In de loop van 2014 heeft de afwikkeling met de N.S. plaatsgevonden en verrekend met deze voorziening. Als gevolg hiervan vallen de ultimo 2014 in deze voorziening resterende middelen (€ 39.792,-) vrij t.g.v. de algemene middelen

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: P90

Omschrijving: **Dubieuze debiteuren**

Doel:
Dubieuze vorderingen worden ten laste van deze voorziening gebracht om schommelingen in de exploitatie tegen te gaan.

Pijler De Organisatie

raadsbesluitnr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	109.500	109.500	
	Toevoegingen:			
begr.2014	incidenteel nieuw beleid Oninbare vorderingen	200.000	200.000	
	Aanvullende storting		70.732	
	Totaal toevoegingen	**200.000**	**270.732**	**0**
	Aanwendingen:			
	Oninbare vorderingen		151.974	
	Totaal aanwendingen	**0**	**151.974**	**0**
	Stand per 31/12	**309.500**	**228.258**	**0**

Toelichting:

Inschatting risico oninbaarheid openstaande vorderingen per 31/12:	Openstaand bedrag	% oninbaar	Verwacht bedrag oninbaar
stopcode F: faillissement	63.551	95%	60.373
stopcode Q: vertrokken, onbekend waarheen (vow)	1.368	50%	684
stopcode S: schuldsanering	1.846	75%	1.385
stopcode W: wet schuldsanering natuurlijke personen	816	100%	816
GBLT 10% van 1.648.065,--			165.000
			228.258

Storting ten laste van de staat baten & lasten € 70.732

Bij Berap en jaarrekening wordt bekeken of de stand van deze voorziening voldoende hoog is om aan toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen. Dit is conform het Besluit Begroting en Verantwoording.

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: R01

Omschrijving: **Rechtspositie raadsleden**

Doel:
Bij raadsbesluit 94/011 is deze voorziening ingesteld voor structurele verbetering van de secundaire rechtspositie van de raadsleden. De voorziening is bedoeld om schommelingen in de exploitatie-uitkomsten te egaliseren.

raadsbesluitnr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	181.448	181.448	
	Toevoegingen:			
begroting 2014	Jaarlijkse storting	45.300	45.300	
	Totaal toevoegingen	**45.300**	**45.300**	**0**
	Aanwendingen:			
	Salarissen c.a.	95.000	90.212	
	Totaal aanwendingen	**95.000**	**90.212**	**0**
	Stand per 31/12	**131.748**	**136.536**	**0**

Toelichting:

De wachtgeldregeling voor raadsleden is voor nieuwe leden afgeschaft bij Rb. 2010.055 aanpassingen verordeningen raad d.d.16/04/2010.
De raadsleden die in 2014 uit de raad zijn vertrokken en nog recht hadden op deze regeling zijn/worden in 2014 t/m 2015 (in 2015 € 31.000) ten laste van deze voorziening gebracht.
Er zijn nog 10 personen die rechten kunnen ontlenen aan deze regeling. De totale resterende wachtgeldclaim bedraagt € 139.000. Dit bedrag zal, mede afhankelijk van het werkelijk vertrek van deze raadsleden, dan worden uitgekeerd. Hiervoor wordt tot en met 2015 de jaarlijkse bijdrage van € 45.300 gecontinueerd.

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: S90

Omschrijving: **Risico oninbaar schuldhulpverlening**

Doel:
Deze voorziening is ingesteld om oninbaarheidsrisico´s van niet-zakelijke kredietverlening op te vangen.

raadsbesluitnr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	73.264	73.264	
	Toevoegingen:			
	Aanvulling saldo		19.047	
	Totaal toevoegingen	**0**	**19.047**	**0**
	Aanwendingen:			
begroting 2014	onttrekking i.v.m. aflossing		12.105	
	Totaal aanwendingen	**0**	**12.105**	**0**
	Stand per 31/12	**73.264**	**80.206**	**0**

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: S91

Omschrijving: **Risico oninbaar bijstandsleningen**

Doel:
Deze voorziening is ingesteld om oninbaarheidsrisico´s van bijstandsleningen op te vangen.

raadsbesluitnr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	475.599	475.599	
	Toevoegingen:			
	Opboeking leenbijstand	100.000	161.662	
	Dotatie		18.820	
	Totaal toevoegingen	**100.000**	**180.482**	**0**
	Aanwendingen:			
	Buiteninvorderingstelling	75.000	106.539	
	Aflossing	100.000	89.854	
	Totaal aanwendingen	**175.000**	**196.393**	**0**
	Stand per 31/12	**400.599**	**459.688**	**0**

Toelichting:

Lopende het jaar worden verstrekte bijstandsleningen (bijna) volledig in de voorziening oninbaar gestort, vanwege de zeer beperkte courantie van deze leningen. Aan het einde van het jaar wordt de inbaarheid van de op dat moment openstaande leningen definitief bepaald, waarna (mogelijk) een correctie in de voorziening plaatsvindt.

Rekening 2014 VOORZIENING

Nummer: S92

Omschrijving: **Risico oninbaar bijstandsvorderingen**

Doel:
Deze voorziening is ingesteld om oninbaarheidsrisico´s van bijstandsvorderingen op te vangen.

raadsbesluitnr		t/m raad 15/12	rekening 2014	bestedings-rechten
	Stand per 1/1	7.270.388	7.270.388	
	Toevoegingen:			
	Dotatie i.v.m. opboeking vordering	1.600.000	1.920.815	
	Aanvulling saldo		137.540	
	Totaal toevoegingen	**1.600.000**	**2.058.355**	**0**
	Aanwendingen:			
	Onttrekking i.v.m. aflossing vordering	1.350.000	1.256.122	
	Onttrekking i.v.m. afboeking vordering	250.000	553.437	
	Totaal aanwendingen	**1.600.000**	**1.809.559**	**0**
	Stand per 31/12	**7.270.388**	**7.519.184**	**0**

Toelichting:

Lopende het jaar worden verstrekte bijstandsvorderingen (bijna) volledig in de voorziening oninbaar gestort, vanwege de zeer beperkte courantie van deze vorderingen. Aan het einde van het jaar wordt de inbaarheid van de op dat moment openstaande vorderingen definitief bepaald, waarna (mogelijk) een correctie in de voorziening plaatsvindt.
Deze "voorziening" dubieuze debiteuren betreft een correctie op de waardering van de bijstandsvorderingen. Gezien de geringe fluctuaties in het openstaande saldo van de bijstandsvorderingen is de waarderingscorrectie navenant.

Bijlage 8

Toelichting op de vooruitontvangen bedragen

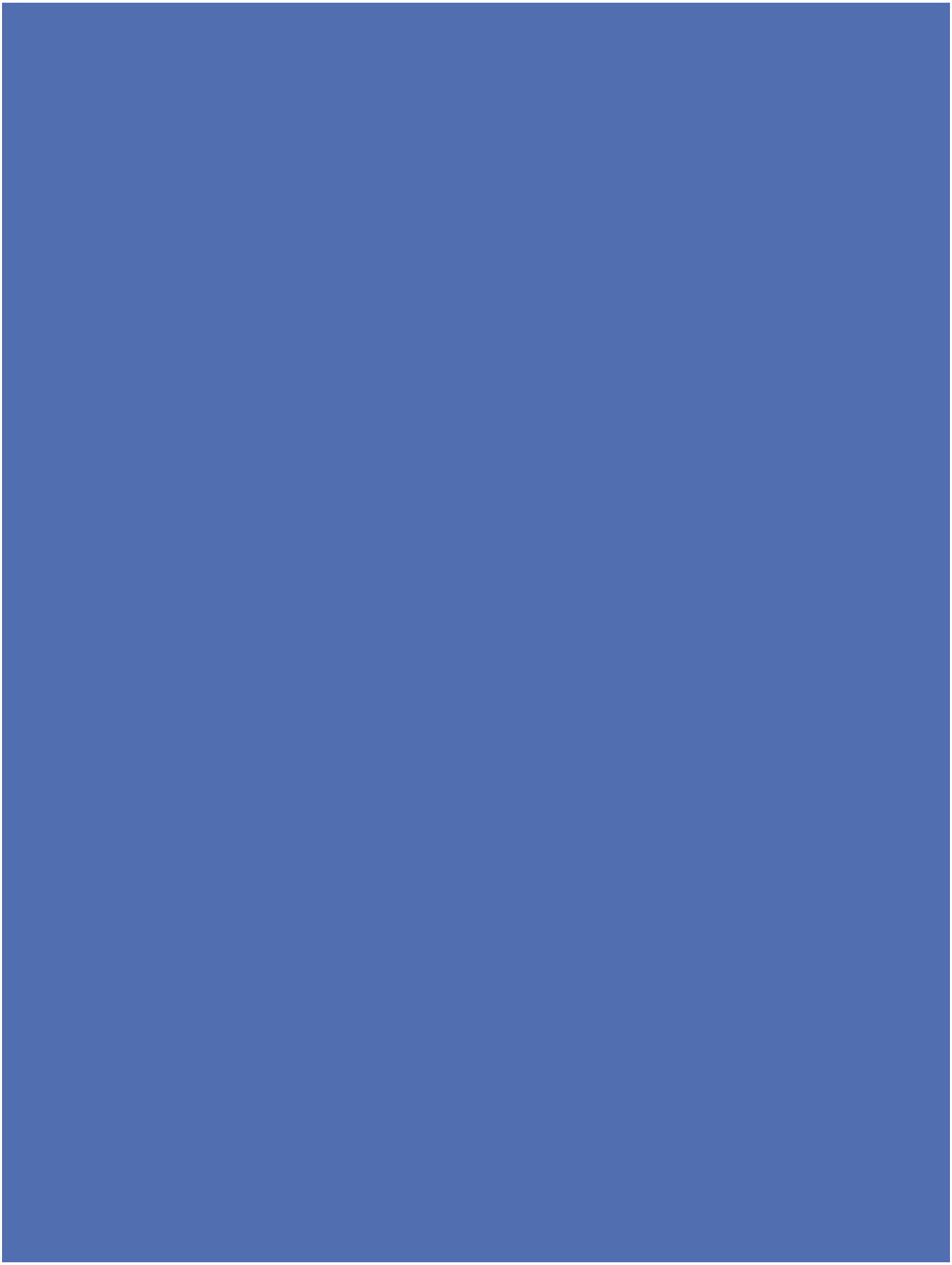

Vooruitontvangen specifieke uitkeringen met bestedingsverplichting:

Hieronder worden verstaan de van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren (artikel 49 , lid b, BBV).

Nr.	Balanspost/besteding	Stand per 1-1-2014	Mutaties 2014		Stand per 31-12-2014
			Toevoegingen	Onttrekkingen	
Eenheid: Sociale Zaken en Werkgelegenheid					
1	Rijksbijdrage RMC	72.504	849.900	889.820	32.583
2	Participatiefonds (Werkdeel+Educatie)	2.008.262			
	Educatie OCW		293.510		
	Re-integratie		5.018.122	6.859.209	460.685
3	Rijk - Wet Sociale Werkvoorziening		15.492.668	15.492.668	0
4	Prov. Actieplan Jeugdwerkloosheid H2O Prov. Gld		11.000	11.000	0
Totaal eenheid Sociale Zaken en Werkgel.		**2.080.766**	**21.665.200**	**23.252.697**	**493.268**
Eenheid: Ontwikkeling					
1	BDU Economie	86		86	0
2	BDU Fysiek Ec. ISV I of 180	61.216			61.216
3	BDU Provincie GSB III	5.854			5.854
4	Prov.-IMG wijkenaanp Kamperpoort-Diezerpoort	-142.427			-142.427
5	Prov. Bijdrage Cultuurhuis	31.395		31.395	0
6	Prov.-Cultuureducatie primair onderwijs	-29.018			
	Cultuureducatie		14.986		
	Cultuurhuis		31.395		
	Bouwen aan cultuureducatie 2013-2016		38.505	42.783	13.085
7	Prov. - Hedon uitbreiding		50.000	50.000	0
8	Prov. Bijdrage sportacc. (inc.nieuw beleid 2008)	5.648		5.648	0
9	Prov.bijdrage breedtesport	218.749		218.749	0
10	Rijk Inburgering oudkomers	24.918		24.918	0
11	Rijk - Educatie - oud -	228.153		228.153	0
12	Rijk - Onderwijsachterstanden	776.966	1.542.864	1.618.170	701.660
13	Rijk - Verbetering binnenklimaat PO	196.440		196.440	0
14	IMG 4-14 jr. Niet-geïndic.ambt.begel.	0	2.000	2.000	0

Nr.	Balanspost/besteding	Stand per 1-1-2014	Mutaties 2014		Stand per 31-12-2014
			Toevoegingen	Onttrekkingen	
15	Prov.- Proj. Eigen Kracht CJG	8.615		8.615	0
16	Prov. Transitie Jeugdzorg Ov. 20	0	368.136	409.040	-40.904
17	Rijk - nazorg volw. Ex-gedetineerden	4	36.310	40.344	-4.030
18	Prov. - Reg. Alcoholmatiging Jeugd	-25.166	25.166		0
19	Prov. - Eén huishouden één aanpak	82.000	-82.000		0
20	Prov. - IMG Innovatie in de zorg	21.498	3.620		25.118
21	Prov. - IMG pilot zorgsaam Palestrinalaan	-69.095	13.801		-55.294
22	Prov. - GSB Jongerenhotel	90.000			90.000
23	Prov. - IMG Roelenweg Oost	700.000			700.000
24	Prov. - Ov. Netwerk CJG		56.296		56.296
25	Prov. - WMO/AWBZ decentralisatie	122.344		82.562	39.782
26	Prov. - Netwerk Buurt & Wijk		192.907		192.907
27	Ov. ZonMw Kind in beweging	-50.000			-50.000
28	Prov. - Zorginnovatie Zwolle/Kampen	53.744	9.051		62.795
29	Prov. - Stadsacupunctuur		7.500		7.500
30	Ov. - ESF proj. 2005/3d/0450	5.000		5.000	0
31	WWI - Verzameluitkering - trapjeswijk	156.286		156.286	0
32	Prov. - Bouwimpuls Overijssel	60.000		8.077	51.923
33	Prov. - Wonen, Zorg en Welzijn		272.000	91.037	180.963
34	Prov. - Energiebesp. Openbaar Belang		2.500	2.500	0
35	Prov. - Verbouw ULU moskee		25.000	25.000	0
36	Prov. - pMJP-ILG projecten	-58.679	7.691	46.702	-97.690
37	Prov. - Nrd. Stadsrand/Bijdr NLY	556.351			
	Prov. Nrd. Stadsrand NLIJ		18.243		
	POP-subsidie Ruimzichtkreek		28.823	28.823	
	Inrichting Stadsbroek		135.000		709.594
38	Prov. - Wandelnetw.IJsseldelta	-8.425	8.425		0

Nr.	Balanspost/besteding	Stand per 1-1-2014	Mutaties 2014		Stand per 31-12-2014
			Toevoegingen	Onttrekkingen	
39	Nrd.Stadsrand / NLY 07-13	93.750		93.750	0
40	Rijk - GGV - A28 Ceintuurbaan 345		300.000	300.000	0
41	Prov. - Bajonet BDU / GDU		1.455.740	1.455.740	0
42	Prov. - GGV - A28 Ceintuurbaan	4.000.000		4.000.000	0
43	Prov. - Ceintuurbaan 3-4-5 BDU/GDU		2.299.260	2.299.260	0
44	Prov. - IOO / QW-fietsprojecten		7.536	7.536	0
45	Prov. - IMG WZ Fietsstraten	387.320		14.429	372.891
46	Prov. - IMG Verbetering toegankel.bushaltes	32.721	67.279		100.000
47	Prov. - IMG IJsselallee kruispunten		425.000	425.000	0
48	Prov. - BDU-DVM / BREZ			129.109	-129.109
49	Prov. - DIA fietssnelw. aanl. cen.		620.000	620.000	0
50	Prov. - Rechterland fietspad-rotonde	162.182		2.844	159.339
51	Prov. - BDU Kruisp. Blaloweg / Katwolderweg			38.297	-38.297
52	Prov. - Onderzoek BREEAM		15.000		15.000
53	Prov. - BDU niet infra 2014		71.250	71.250	0
54	Prov. - Fietspad verb NLY-Stadsh.	1.031.250		266.250	765.000
55	Prov. - Onderdoorg. Kamperlijn SH	1.725.000	0	64.086	1.660.914
56	Rijk - VROM Geluidsscherm Assdrp	325.509			325.509
57	Rijk - VROM geluidsbelastingkaart	67.356		67.356	0
58	Prov. - Visie externe veiligheid	4.710			4.710
59	Prov. - MEVO verst.org.veiligheid	5.269			
	MEVO deel 1 11-14		52.467	35.144	
	MEVO deel 2 - 2014		38.997	38.997	22.592
60	Prov.- IMG Zonnepanelen gemeentel.gebouwen		498	498	0
61	Prov. - verduurz. Energiehuish. Z-Zw		12.250	12.250	0
62	Prov. - Spoorzone bestuursconvenant	1.566.390		62.489	1.503.902
63	Prov. - Vechtcorridor: Nat. Ontw. Kromme Kolk			2.829	-2.829

Nr.	Balanspost/besteding	Stand per 1-1-2014	Mutaties 2014 Toevoegingen	Mutaties 2014 Onttrekkingen	Stand per 31-12-2014
64	Prov. - Gezondheid en Veiligheid	3.151			3.151
65	Prov. - Spoorzone 2e tranche uitvoering	-1.400.201			
en	Rb 9-7-2012 (Kunst)route			50.000	
	Rb 12-12 Noregret zuidzijde			1.007.612	
66	Prov. - Spoorzone uitvoering	44.454.041			
	Rb 30-9-2013 Spoorzone uitv.			1.790.439	
	Rb 17-2-2014 Reizigerstunnel			2.219.039	37.986.751
67	Prov. - Deltaproof binnenstad		38.000	38.000	0
68	Prov. IJssel-Vecht Delta		1.152.000	605.067	546.933
69	Prov. - Nooterhof Enexisterrein		45.000	15.800	29.200
70	Ov. - EFRO-subsidies binnenstad	60.000	40.000	200.000	-100.000
71	Anker nieuwb.subs. Zonnepanelen		68.180	68.180	0
72	Ov - BRIM-subsidies: Nat. Restauratiefonds		13.384	13.384	0
Totaal eenheid Ontwikkeling		**55.540.905**	**9.530.059**	**19.336.963**	**45.734.002**
Eenheid: Concernstaf					
1	Prov.subs.Bewust verlichten Regio Zwolle		225.000	65.110	159.890
Totaal eenheid Concernstaf		**0**	**225.000**	**65.110**	**159.890**
Eenheid: Expertisecentrum					
1	Prov. - Beeldengroep	45.000			45.000
2	Prov. - Maatregelen duurz. Veiligheid	69.000			69.000
3	BDU - EC Infra 2012	9.265		16.765	-7.500
4	Prov. - Fietsroute Hermelenweg		90.000	90.000	0
Totaal eenheid Expertisecentrum		**123.265**	**90.000**	**106.765**	**106.500**
TOTAAL-GENERAAL		**57.744.936**	**31.510.259**	**42.761.535**	**46.493.660**

Deze bedragen zijn op de balans verantwoord onder:

Vooruitontvangen bedragen	**€ 47.161.660**
Nog te ontvangen (de negatieve bedragen in de laatste kolom)	**€ 668.000**
Saldo	**€ 46.493.660**

Bijlage 9

Overzicht geldleningen

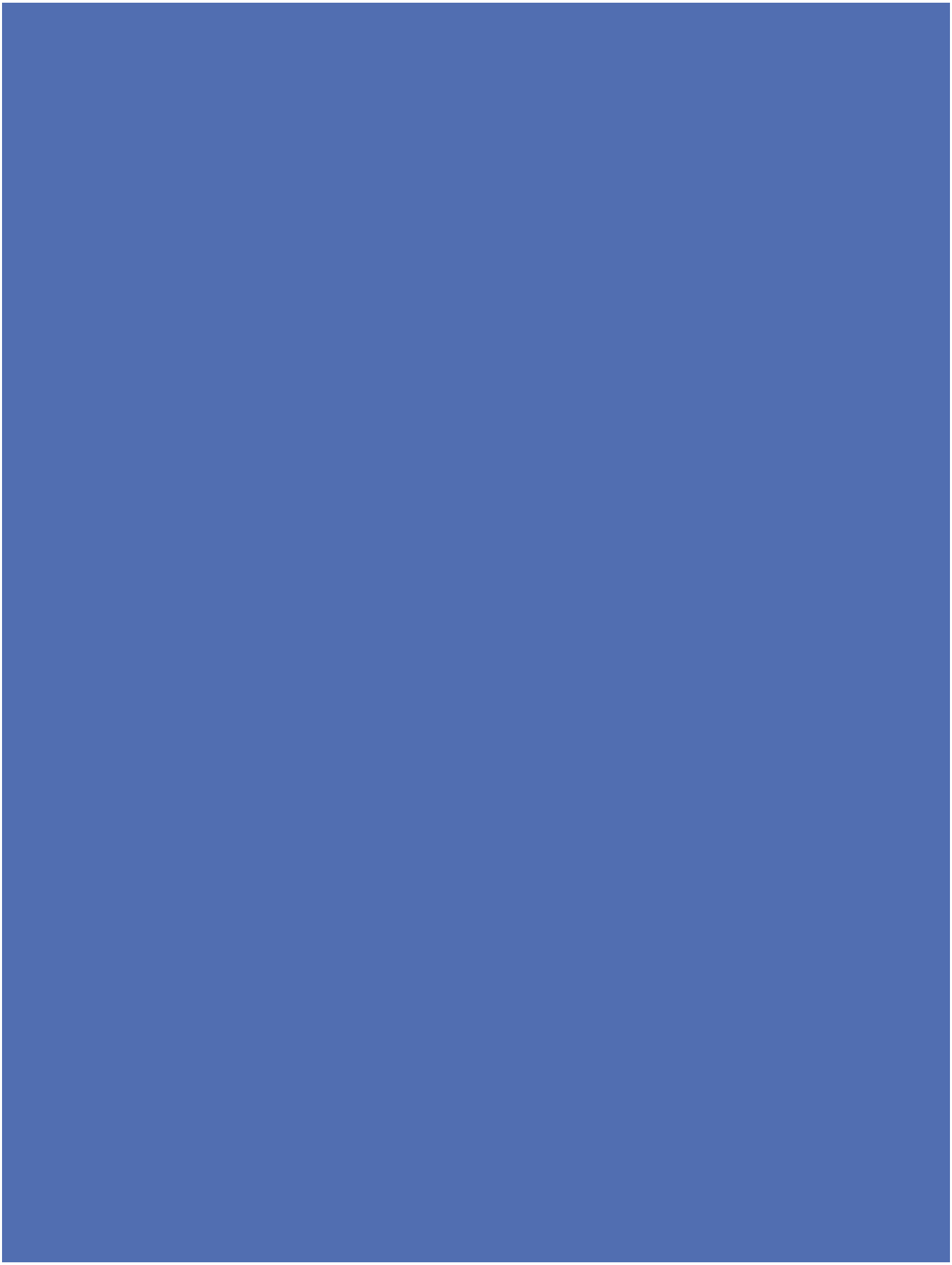

Overzicht langlopende geldleningen o/g (opgenomen geldleningen per 31 december 2014)

Categorie Geldgever + nummer	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Type lening	Jaar van de laatste aflossing	Rentepercentage huidige %	 eventuele herzienings-datum	Restantbedrag van de lening op 1 jan. 2014	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar aangegane geldleningen	Bedrag van de rente ten laste van 2014	 de aflossing in 2014	Restantbedrag van de lening op 31 dec. 2014
Tbv. algemene financiering:										
BNG - 40.0089201	6.806.703	15 jr. lin.	2014	4,950		453.780		369	453.780	
BNG - 40.0090814	9.000.000	20 jr. lin.	2020	4,320		3.150.000		118.238	450.000	2.700.000
ASN - 053137	7.500.000	11 jr. fixe	2016	3,550		7.500.000		266.250		7.500.000
Rabobank - 19071	5.000.000	11 jr. fixe	2016	3,555		5.000.000		177.750		5.000.000
Rabobank - 19362	5.000.000	8 jr. fixe	2014	3,999		5.000.000		167.629	5.000.000	
NWB - 1-24574	10.000.000	30 jr. fixe	2036	4,125		10.000.000		412.500		10.000.000
NWB - 1.24134	5.000.000	10 jr. fixe	2017	3,760		5.000.000		188.515		5.000.000
BNG 10.102419	5.000.000	40 jr. fixe	2047	4,068		5.000.000		203.400		5.000.000
BNG 40.102583	5.000.000	40 jr. fixe	2047	4,297		5.000.000		214.850		5.000.000
BNG 40.102366	5.000.000	50 jr. fixe	2058	4,040		5.000.000		201.447		5.000.000
BNG 40.102365	5.000.000	50 jr. fixe	2059	4,045		5.000.000		201.696		5.000.000
BNG 40.104240	8.000.000	10 jr. fixe	2019	4,690		8.000.000		375.200		8.000.000
ASN 279 / 59693	10.000.000	12 jr. fixe	2021	4,680		10.000.000		468.000		10.000.000
ASN / 59825	10.000.000	6 jr. fixe	2015	3,970		10.000.000		397.000		10.000.000
BNG 40.104390	10.000.000	9 jr. fixe	2018	4,315		10.000.000		432.682		10.000.000
BNG 40.104620	5.000.000	6 jr. fixe	2015	3,270		5.000.000		163.948		5.000.000
BNG 40.104717	8.000.000	8 jr. fixe	2017	3,515		8.000.000		281.970		8.000.000
ASN / 60408	8.000.000	10 jr. fixe	2019	3,770		8.000.000		303.253		8.000.000
NWB 1-26665 (basisrentelening)	10.000.000	50 jr. fixe	2061	3,278	febr. 2015	10.000.000		328.698		10.000.000
BNG 40.105745	12.000.000	10 jr. lineair	2020	2,459		8.400.000		196.774	1.200.000	7.200.000
NWB - 1-26928	15.000.000	14 jr. fixe	2024	3,540	nov. 2020	15.000.000		532.455		15.000.000
BNG 40.105414 (basisrentelening)	15.000.000	50 jr. fixe	2062	3,340	okt. 2016	15.000.000		486.933		15.000.000
NWB 1 - 27680	7.500.000	2 jr. fixe	2014	1,150		7.500.000		62.384	7.500.000	
BNG 40.107605	10.000.000	4 jr. fixe	2016	1,670		10.000.000		167.458		10.000.000
BNG 40.107606	5.000.000	4 jr. fixe	2016	1,750		5.000.000		87.740		5.000.000
BNG 40.107721	10.000.000	15 jr. fixe	2027	3,300		10.000.000		330.904		10.000.000
Sachsen AG	15.000.000	20 jr. fixe	2032	3,380		15.000.000		508.389		15.000.000
Süddeutsche Lebensversiecherung	5.000.000	20 jr. fixe	2032	3,380		5.000.000		169.463		5.000.000
NWB 1-27906	10.000.000	2 jr. + 3 mnd.	2015	0,660		10.000.000		66.181		10.000.000
NWB 1-27907	10.000.000	2 jr. + 7 mnd.	2015	0,700		10.000.000		70.192		10.000.000
BNG 40.108267	8.000.000	3 jr. + 4 mnd.	2016	0,875		8.000.000		70.192		8.000.000
BNG 40.108268	10.000.000	3 jr. + 10 mnd.	2017	1,035		10.000.000		103.784		10.000.000
BNG 40.108269	10.000.000	4 jr. + 8 mnd.	2017	1,230		10.000.000		123.337		10.000.000
Renteswap DB 3576304L icm lening 20140150301	10.000.000	40 jr.	2053	3,425				347.257		10.000.000
Tbv. project stadskantoor:										
BNG - 40.0088278	9.983.165	50 jr. ann.	2050	5,450	juli 2015	9.231.893		504.346	82.158	9.149.735
BNG - 40.0088279	11.344.505	15 jr. ann.	2015	5,400		2.075.796		85.574	1.010.611	1.065.184

verleden

Overzicht langlopende geldleningen o/g (opgenomen geldleningen per 31 december 2014)

Categorie Geldgever + nummer	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Type lening	Jaar van de laatste aflossing	Rentepercentage huidige %	 eventuele herzienings-datum	Restantbedrag van de lening op 1 jan. 2014	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar aangegane geldleningen	Bedrag van de rente ten laste van 2014	 de aflossing in 2014	Restantbedrag van de lening op 31 dec. 2014
Tbv. project De Spiegel:										
BNG 40.107544 (vh.Triodos 000116)	10.000.000	30 jr. fixe	2037	3,640	jan.2017	10.000.000		356.022		10.000.000
rentekorting tgv. Cultuur				0,500				50.000		
Triodos 000558	5.000.000	25 jr. gelijk	2034	3,178	dec.2019	4.200.000		133.789	200.000	4.000.000
rentekorting tgv. Cultuur				0,400				16.800		
Triodos 000108	6.000.000	27 jr. fixe	2037	1,106	april 2018	6.000.000		46.183		6.000.000
Tbv. door-lenen aan Het Zand:										
NWB - 10022120	3.233.184	lineair	2032	2,230	dec. 2022	2.047.683		45.663	107.773	1.939.910
NWB - 10013035 RH	907.560	lineair	2034	2,500		476.469		16.153	22.689	453.780
Herfinanciering woningbouw:										
A.Z.C.W.	10.180.104	4 leningen				7.764.252		315.690	2.282.318	5.481.934
Beter Wonen	2.869.920	1 lening				1.652.297		86.498	148.403	1.503.894
Openbaar Belang	4.447.046	2 leningen				3.446.551		156.242	1.884.350	1.562.202
Savo	19.355.088	4 leningen				13.912.707		655.517	534.492	13.378.215
Doorgeleend:										
B.N.G. 40.86510 / sporthal Zwolle-zuid	1.231.106	lineair	2037	3,860	2018	738.663		28.512	30.778	707.886
Objectfinanciering:										
NWB 25401 / NV Wonen boven winkels Zwolle	8.745.000	50 jr. lineair	2058	4,760		7.870.500		367.656	174.900	7.695.600
Stim.fonds Vhv / SWZ tbv herontwikkeling	750.000	10 jr. ann.	2019	1,500		560.955		8.414	105.253	455.702
Sub-Totaal Leningen o/g	**383.853.382**					**333.981.547**		**11.099.896**	**21.187.505**	**322.794.042**
BIJSTANDLENINGEN										
Opgenomen (rente-)leningen BBZ						2.650.429	614.910		709.978	2.555.361
Opgenomen leningen WIK						10.189	26.714		21.529	15.374
Leningen in administratie bij SoZaWe						**2.660.618**	**641.624**		**731.506**	**2.570.736**
Totaal Langlopende geldleningen o/g	**383.853.382**					**336.642.166**	**641.624**	**11.099.896**	**21.919.011**	**325.364.778**

verleden

Overzicht langlopende geldleningen u/g (verstrekte geldleningen per 31 december 2014)

Geldnemer	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening(en)	Type lening	Jaar van de laatste aflossing	Rentepercentage huidige %	Rentepercentage eventuele herzienings-datum	Restantbedrag van de lening c.q. deelneming op 1 jan. 2014	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar verstrekte geldleningen	Bedrag van ontvangen rente in 2014	Bedrag van ontvangen aflossing 2014	Restantbedrag van de lening op 31 dec. 2014
LENINGEN U/G										
Het Zand 92 - 01	4.310.912	40 jr. lin.	2032	3,240	dec. 2022	2.047.683		66.345	107.773	1.939.910
Het Zand 94 - 01	907.560	40 jr. lin.	2034	2,760		476.469		17.221	22.689	453.780
NV Wonen boven winkels Zwolle - 2007.01	8.745.000	50 jr. lin.				5.095.200	-1.480.000	224.798	3.615.200	0
Sporthal Zwolle-zuid	1.231.106	40 jr. lin.	2037	4,160		738.663		29.768	30.778	707.885
ZLTB	47.479	lin.	2031	4,950		27.223		1.348	1.513	25.710
a.v. PEC	36.302	ann.	2028	5,400		24.961		1.348	1.122	23.839
Lening ug Marsweg 39; brandweerkazerne tijdelijk naar regio	13.565.189		2016	2,200		13.565.189		298.434	215.618	13.349.571
Lening ug Middelweg 235; brandweerkazerne tijdelijk naar regio	4.593.608		2022	3,300		4.593.608		151.589	92.356	4.501.252
SWZ - herontwikkeling oude ambachtschool	750.000	10 jr. ann.	2019	1,500		569.619		8.544	105.123	464.496
SWZ - vh AZCW - 4 leningen	10.180.105					7.764.252		315.690	2.282.318	5.481.934
SWZ - vh Beter Wonen) - 1 lening	2.925.895					1.651.984		86.663	148.090	1.503.894
Openbaar Belang - 2 leningen	4.447.046					3.446.551		156.242	1.884.350	1.562.202
Delta Wonen - 4 leningen	19.355.087					13.912.707		655.517	534.492	13.378.215
Accretio; zonnepanelen	41.310	25 jr. ann.	2037	4,600		40.396		1.858	956	39.439
VV Berkum; zonnepanelen	44.383	25 jr. ann.	2037	4,600		43.401		1.996	1.028	42.373
Vivente-Ichtus; zonnepanelen	10.169	25 jr. ann.	2037	4,600		9.944		457	235	9.708
Vivente-Klokbeker; zonnepanelen	57.078	25 jr. ann.	2037	4,600		55.815		2.567	1.322	54.493
Vivente-Zevensprong; zonnepanelen	42.037	25 jr. ann.	2037	4,600		41.107		1.891	973	40.133
Leningen riolering aan 21 particulieren	57.181	ann.				30.458		1.578	7.707	22.750
Totaal Leningen u/g	**71.347.448**					**54.135.228**	**-1.480.000**	**2.023.856**	**9.053.642**	**43.601.586**
ECONOMISCHE DEELNEMINGEN										
Enexis BV (vh. Essent)	499.158	achterg.lng		9,000		499.158		44.924		499.158
2,5% Grootboek Staat der Nederlanden	91.210	obligatie				91.210		2.253		91.210
3% en 3,5% Grootboek Staat der Nederlanden	169.850	obligatie				169.850		5.034		169.850
Tranche C Vordering op Vennootschap	1.188.000	achterg.lng	2016	4,650		1.188.000		55.242		1.188.000
Tranche D Vordering op Vennootschap	831.601	achterg.lng	2019	7,200		831.601		59.875		831.601
ROVA	2.603.241	achterg.lng		8,000	2016	2.603.241		208.259		2.603.241
Vitens	3.044.700	achterg.lng	2021	4,100		1.623.840		66.616	202.980	1.420.860
Zuiderzeehaven	667.057	achterg.lng				667.057				667.057
Totaal Economische Deelnemingen	**9.094.817**					**7.673.958**		**442.204**	**202.980**	**7.470.978**
LENINGEN U/G SOZAWE										
Leningen nABW						91.605			18.820	72.785
Uitstaande (rente-) leningen BZ						2.650.429	366.398		461.466	2.555.361
Uitstaande leningen W.I.K.						70.032			15.562	54.470
Kredietypotheken nABW						490.431	54.229		87.223	457.437
Kredietnemers SchuldHulpVerlening						73.265	49.042		42.100	80.207
Totaal Leningen u/g in administratie bij SoZaWe						**3.375.762**	**469.669**	**0**	**625.170**	**3.220.261**
Totaal Langlopende verstrekte geldleningen	**80.442.265**					**65.184.948**	**-1.010.331**	**2.466.059**	**9.881.792**	**54.292.824**

verleden

Bijlage 10

Overzicht gewaarborgde geldleningen

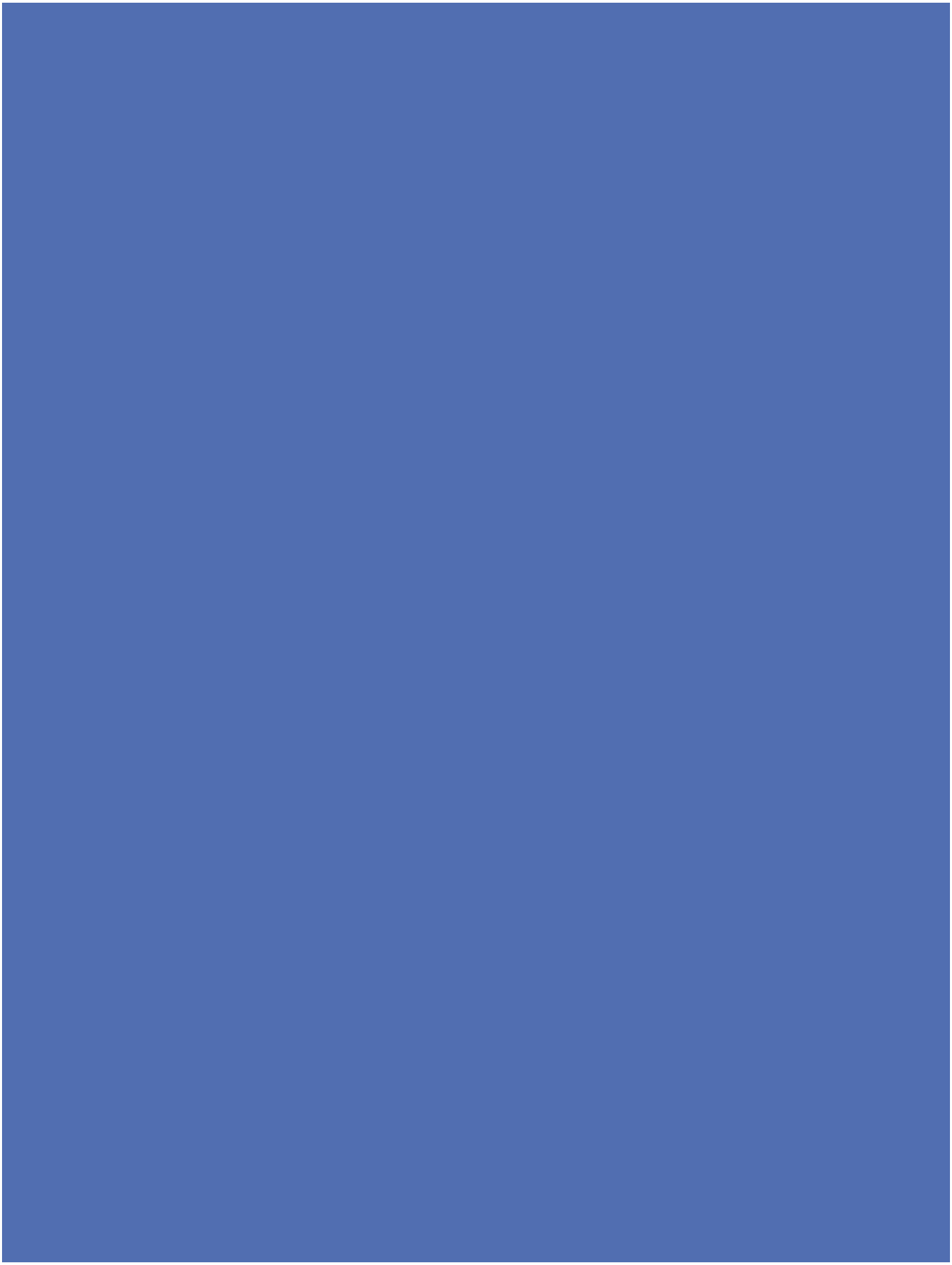

Overzicht gewaarborgde geldleningen ultimo 2014

Soort	Garantstelling / waarborgfonds	Omvang jaarrek. 2014	Omschrijving garantstelling / waarborgfonds	Omschrijving risico
- Woningcorporaties - Landelijk toegelaten instellingen	WSW	647.909.656 49.746.655	Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) staat borg voor leningen zodat corporaties een lagere rente kunnen aantrekken. Gemeenten en Rijk kunnen in laatste instantie worden aangesproken, dat wil zeggen: als er geen geld meer in het fonds zit. Rijk en gemeenten zijn samen achtervang als het vermogen van het waarborgfonds tekortschiet. Zij moeten dan renteloze leningen verstrekken (het Rijk en de gemeenten ieder 50 procent). Nadeelgemeenten betalen 25 procent. De andere 25 procent moet worden opgebracht door alle gemeenten, inclusief de nadeelgemeenten. Dit is overigens nog nooit gebeurd. De som van de geborgde leningen waarvoor een gemeente een achtervangpositie inneemt bij het WSW mag maximaal gelijk zijn aan de som van de laatst bekende WOZ-waarden van bezit in die gemeente. Het betreft hier door de deelnemer ingebrachte en door het WSW als onderpand geaccepteerd bezit.	Het risico dat gemeenten lopen bestaat uit het verstrekken van een relatief kleine en renteloze lening, die het WSW te zijner tijd terugbetaalt. Dit speelt pas als een corporatie niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen èn het garantievermogen van het WSW niet toereikend blijkt. De gemeente wordt dan aangesproken voor het genoemde percentage (zie vorige kolom) afhankelijk van waar de problemen zich voordoen. Dit kan dus ook zijn als er zich problemen voordoen bij een corporatie elders in het land. Financiële problemen bij Zwolse corporaties kunnen ook politiek gevoelig liggen (bijvoorbeeld als er onvoldoende gemeentelijk toezicht is geweest).
Particuliere woninghypotheken	NHG / WEW	1.250.000.000	Het Waarborgfonds eigen woningen (WEW) staat garant voor de onder Nationale hypotheek garantie (NHG) afgegeven hypotheken aan particulieren. Per 1-1-2011 is er geen achtervang meer voor gemeenten bij nieuwe NHG hypotheken. De achtervangpositie voor de NHG hypotheken van voor 1-1-2011 blijft bestaan.	Het WEW kan bij dreigende liquiditeitstekorten in verband met tot en met 31 december 2010 afgegeven borgtochten een beroep doen op achtergestelde, renteloze leningen van het Rijk (50%) en van de gemeenten (50%). Ten aanzien van per 1 januari 2011 afgegeven borgtochten wordt de volledige achtervangfunctie door het Rijk vervuld. Tot ongeveer 2009 stegen de huizenprijzen waardoor de risico's minder groot waren. Daarnaast is de regel om voor NHG in aanmerking te komen dat de waarde van het onderpand niet volledig mag worden gefinancierd. De meeste risico's zitten in de NHG garanties tussen 2009 en 2011 vanwege waardedaling door de economische crisis.
Monumentale en behoudenswaardige panden	Gemeente Zwolle	1.070.762	De gemeente Zwolle staat garant voor de door het Nationaal Restauratiefonds (NRF) verstrekte laagrentende restauratiehypotheken van onroerende goederen in de gemeente Zwolle ('Revolvingfund, restaurantiefonds (oud)'). Daarnaast verstrekt de gemeente 'Subsidies op termijn'. Hierbij gaat het NRF er vanuit dat de gemeente tot een bepaald maximum 100 % subsidie verleent in de goedgekeurde kosten van voorzieningen tbv monumenten cq stadsvernieuwingspanden. Deze subsidie wordt echter pas na 15 jaar uitgekeerd. Voor het bedrag van de op termijn uit te betalen subsidie kan de eigenaar een aflossingsvrije lening met een, voor restauratiehypotheken, gunstig rentepercentage bij het NRF aantrekken.	Bij het niet nakomen van de betalingsverplichtingen door de geldnemer loopt de gemeente financieel risico. Financiële problemen bij de geldnemer kunnen ook politiek gevoelig liggen (bijvoorbeeld als er onvoldoende gemeentelijk toezicht is geweest). De leningen zijn verstrekt na onderzoek van kredietwaardigheid door het NRF, er is een notariële akte opgesteld en er is hypotheek gevestigd. Het NRF zal slechts een beroep doen op gemeentegarantie als de eigenaar niet aan de betalingsverplichting voldoet en executoriale verkoop van het pand vervolgens onvoldoende oplevert om de restschuld te voldoen. Hierbij moet in aanmerking worden genomen dat de huizenprijzen sinds 1996 aanmerkelijk zijn gestegen. Mocht het NRF zelf in financiële problemen komen, dan staat het Rijk garant. Sinds 2002 worden geen nieuwe garantstellingen meer verstrekt door de gemeente Zwolle.
Verkrijgen en verbeteren eigen woning	50% Rijk en 50% Gemeente	13.155.500	Tot 1995 hebben gemeenten garanties verleend ter bevordering van het eigen woningbezit. Het Rijk staat voor 50% garant en de gemeente voor 50%. Er worden geen nieuwe garanties meer verstrekt.	Bij het niet nakomen van de betalingsverplichtingen door de geldnemer loopt de gemeente financieel risico. Het gaat dan om de helft van de betreffende financiering, voor de andere helft staat het Rijk garant. Sinds 2002 worden geen nieuwe garantstellingen meer verstrekt door de gemeente Zwolle. Over het algemeen zal de waarde van de woningen gestegen zijn tov de periode van voor 1995.
Sportverenigingen	Klein deel SWS, grote deel gemeente Zwolle	2.958.209	De gemeente fungeert als achtervang voor de geldverstrekker wanneer de geldnemer niet aan zijn verplichtingen voldoet. Bij 1 van deze leningen (Hoge Laar hoofdsom 1.225.000,- en stand volgens jaarrekening 2014 ultimo 815.000,-) fungeert de gemeente samen met de Stichting Waarborfonds Sport (SWS) als achtervang voor de geldverstrekker wanneer de geldnemer niet aan zijn verplichtingen voldoet. De SWS garandeert 50% van de te lenen hoofdsom met een maximum van € 250.000,-. De rest van de garantie is voor risico van de gemeente.	Bij het niet nakomen van de betalingsverplichtingen door de geldnemer loopt de gemeente financieel risico. Financiële problemen bij Zwolse sportverenigingen kunnen ook politiek gevoelig liggen (bijvoorbeeld als er onvoldoende gemeentelijk toezicht is geweest). Door de economische crisis kampen sportverenigingen sinds een aantal jaar met afname leden waardoor de inkomsten dalen.
Zorginstellingen	WFZ	267.219	Met een borgstelling van het Waarborgfonds Zorgsector (WFZ) kan een zorginstelling tegen gunstige condities een financiering aantrekken voor investeringen. Voor de oprichting van het WFZ in 1999 hebben gemeenten borg gestaan voor de zorgsector.	Er is nog sprake van relatief gering risico over een schuldrest die in 2015 geheel zal zijn afgelost.
Overig, onder andere: SWZ, Kringloop, Dierenasiel	Gemeente Zwolle	5.807.357	De gemeente fungeert als achtervang voor de geldverstrekker wanneer de geldnemer niet aan zijn verplichtingen voldoet.	Bij het niet nakomen van de betalingsverplichtingen door de geldnemer loopt de gemeente financieel risico. Financiële problemen bij de geldnemer kunnen ook politiek gevoelig liggen (bijvoorbeeld als er onvoldoende gemeentelijk toezicht is geweest).
Totaal		**1.970.915.358**		

Bijlage 11
EMU-saldo

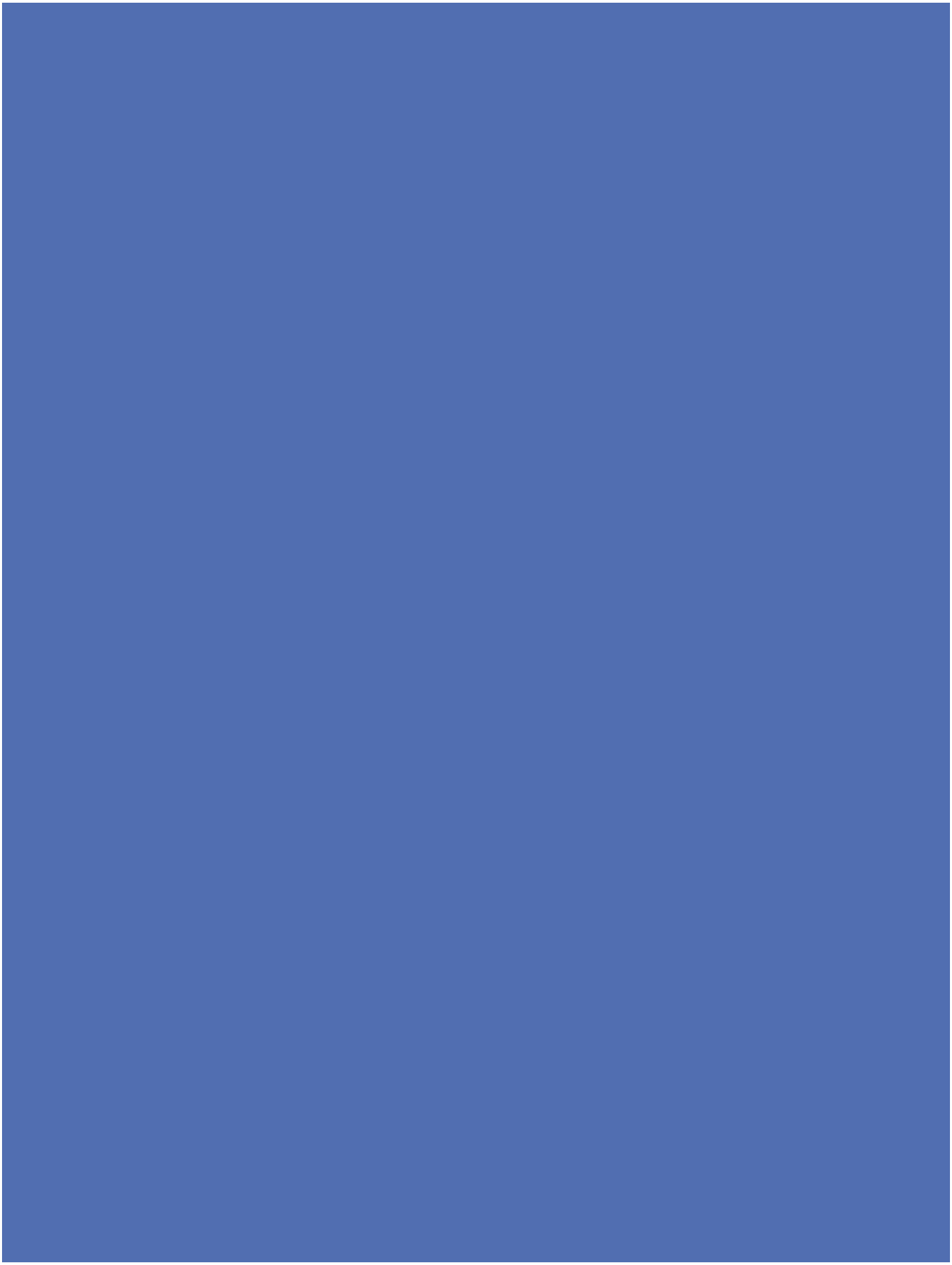

OVERZICHT BEREKENING EMU-SALDO JAARREKENING 2014

Verdelingsmatrix iv3 2014 Lasten		1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.0	3.1	3.3.2	3.3.3	3.4.1	3.4.3	4.1.1	4.2.1	4.2.2	4.2.3	4.2.4	4.2.5	4.3.1	4.3.2	Totaal
Functies \ Categorieën		Loonbetalingen en sociale premies	Sociale uitkeringen personeel	Werkelijk betaalde rente	Toegerekende rente	Afschrijvingen	Personeel van derden	Energie	Aankoop gronden	Overige aankopen en uitbestedingen duurzame goederen	Betaalde belastingen	Aankopen niet duurzame goederen en diensten	Inkomensoverdrachten aan het Rijk	Subsidies aan marktproducenten	Sociale uitkeringen in geld	Sociale verstrekkingen in natura aan personen	Inkomensoverdrachten aan overheid (niet-Rijk)	Overige inkomensoverdrachten	Investeringsbijdragen en overige kapitaaloverdrachten aan	Overige investeringsbijdragen en overige	Totaal functies/ kostenplaatsen/ balansmutaties
Hoofdfunctie 0	**ALGEMEEN BESTUUR**	1.995	835				219	2		26	87	3.667	974				463	46			8.314
Hoofdfunctie 1	**OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID**											452					8.456				8.908
Hoofdfunctie 2	**VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT**						439	822		4.847	57	16.838					336				23.339
Hoofdfunctie 3	**ECONOMISCHE ZAKEN**						10	39	30	1	35	448					304			40	907
Hoofdfunctie 4	**ONDERWIJS**						93	12			1.054	2.428				1.280	2.846	126			7.839
Hoofdfunctie 5	**CULTUUR EN RECREATIE**	168					112	45			186	11.593		4.312			18.884	21			35.321
Hoofdfunctie 6	**SOCIALE VOORZ. EN MTSCH. DIENSTVER**	22					851			63		7.425		1.403	46.177	20.236	38.441	933	56		115.607
Hoofdfunctie 7	**VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU**						59	236				15.329					4.112	214			19.950
Hoofdfunctie 8	**RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUIS**						317	133	36	19.380	447	6.081					306	13	19		26.732
Hoofdfunctie 9	**FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGS**						153	1.086			647	4.314					260				6.460
Totaal functies		**2.185**	**835**				**2.253**	**2.375**	**66**	**24.317**	**2.513**	**68.575**	**974**	**5.715**	**46.177**	**21.516**	**74.408**	**1.353**	**75**	**40**	**253.377**
Totaal Kostenplaatsen		**60.868**	**39**	**11.081**	**857**	**15.788**	**9.400**	**753**		**115**	**134**	**17.903**					**27**				**116.965**
Balansmutaties																					
Totaal Vaste Activa											**64**								**601**		665
Totaal Vlottende Activa																					
Totaal Vaste Passiva		273	87				25					1.842			164						2.391
Totaal Vlottende Passiva																					
Totaal Balansmutaties		**273**	**87**				**25**				**64**	**1.842**			**164**				**601**		**3.056**
Totaal lastencategorieën		**63.326**	**961**	**11.081**	**857**	**15.788**	**11.678**	**3.128**	**66**	**24.432**	**2.711**	**88.320**	**974**	**5.715**	**46.341**	**21.516**	**74.435**	**1.353**	**676**	**40**	**373.398**

verleden

Verdelingsmatrix IV3 2014 Baten		2.1	2.2	2.3	3.0	3.2.1	3.2.2	3.3.1	3.3.2	3.4	4.0.1	4.0.2	4.0.3	4.1.1	4.1.2	4.2.1	4.2.2	4.2.3	4.3.1	4.3.2	Totaal
Functies \ Categorieën		Werkelijk ontvangen rente en winstuitkeringen	Toegerekende rente	Afschrijvingen	Vergoeding voor personeel	Huren	Pachten	Opbrengst van grondverkopen	Overige verkopen van duurzame goederen	Overige goederen en diensten	Belastingen op producenten	Belasting op inkomen van gezinnen	Vermogensheffing	Inkomensoverdracht van het Rijk	Vermogensoverdracht van het Rijk	Baten met betrekking tot vergoeding en verhaal sociale uitkeringen	Overige inkomensoverdrachten van overheid (niet-Rijk)	Overige inkomensoverdrachten	Investeringsbijdragen en overige kapitaaloverdrachten van overheid (niet-Rijk)	Overige investeringsbijdragen en overige kapitaaloverdrachten	Totaal functies/ kostenplaatsen/ balansmutaties
Hoofdfunctie 0	ALGEMEEN BESTUUR	1			65					2.610							6	18			2.700
Hoofdfunctie 1	OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	450								134								23			607
Hoofdfunctie 2	VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT					284	313	688	11	8.736				121	1		259	52	3.438		13.903
Hoofdfunctie 3	ECONOMISCHE ZAKEN	683				161				713							395		16		1.968
Hoofdfunctie 4	ONDERWIJS					615				146				2.508	228			39			3.536
Hoofdfunctie 5	CULTUUR EN RECREATIE	32				998	301			181				6			2	66	350		1.936
Hoofdfunctie 6	SOCIALE VOORZ. EN MTSCH. DIENSTVER	14								1.166				72.025		4.739	1.417	252	65		79.678
Hoofdfunctie 7	VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	993							1	14.728	422	5.922			67		74	1.482	2.733		26.422
Hoofdfunctie 8	RUIMTELIJKE ORDENING EN VOLKSHUIS	1.703				1.050	468	25.504	778	4.162					156			58	6.558	70	40.507
Hoofdfunctie 9	FINANCIERING EN ALGEMENE DEKKINGS	197	857			9.397	352	1.858	391	1.512	33.800		2	140.473			133	6			188.978
Totaal functies		**4.073**	**857**		**65**	**12.505**	**1.434**	**28.050**	**1.181**	**34.088**	**34.222**	**5.922**	**2**	**215.133**	**452**	**4.739**	**2.286**	**1.996**	**13.160**	**70**	**360.235**
Totaal Kostenplaatsen		**18**			**1.120**	**318**				**4.497**				**68**			**9.170**	**468**	**81**		**15.740**
Balansmutaties																					
Totaal Vaste Activa				15.787						34											15.821
Totaal Vlottende Activa																					
Totaal Vaste Passiva																					
Totaal Vlottende Passiva																					
Totaal Balansmutaties				**15.787**						**34**											**15.821**
Totaal batencategorieën		**4.091**	**857**	**15.787**	**1.185**	**12.823**	**1.434**	**28.050**	**1.181**	**38.619**	**34.222**	**5.922**	**2**	**215.201**	**452**	**4.739**	**11.456**	**2.464**	**13.241**	**70**	**391.796**

Verdelingsmatrix IV3 2014 Lasten	1.1	1.2	2.1	2.2	2.3	3.0	3.1	3.3.2	3.3.3	3.4.1	3.4.3	4.1.1	4.2.1	4.2.2	4.2.3	4.2.4	4.2.5	4.3.1	4.3.2	
Totaal lastencategorieën (zie vorige pagina)	63.326	961	11.081	857	15.788	11.678	3.128	66	24.432	2.711	88.320	974	5.715	46.341	21.516	74.435	1.353	676	40	373.398

EMUSALDO ZWOLLE 2014 lasten minus baten	**-18.398**
Referentiewaarde 2014	**15.132**
Onderschrijding	**33.530**

Toelichting bij berekening EMU-saldo jaarrekening 2014:
Deze cijfers worden gepresenteerd conform het door de ministeriële Regeling Informatie voor derden voorgeschreven format. De bovenvermelde verplichte categorieën en functies wijken af van de door Zwolle gekozen indeling.
Dit voorgeschreven format voor de verantwoording van de werkelijke cijfers t.b.v. de kwartaalopgaves en jaarrekening heeft ook een andere opzet dan het voor de begroting voorgeschreven format (zie bijlage 9 begroting 2014).
De bovenstaande cijfers betreffen alleen de werkelijke transactielasten en -baten. Dit houdt in dat "administratieve" boekingen niet worden meegeteld.
Tegenover deze lasten-batenbenadering kan ook vanuit de balansmutaties het EMU-saldo worden bepaald. De relevante balansmutaties voor 2014 zijn (bedragen x € 1.000):

categorie 5.1	chartaal geld en deposito's: kas- en banksaldi	-3.735
categorie 5.5	kortlopende leningen: opgenomen kasgeldleningen	1.000
categorie 5.6	langlopende leningen: financiële vaste activa excl. bijdr.activa in	
	eigendom van derden + vaste schulden	-896
categorie 5.7	aandelen en overige deelnemingen	43
categorie 5.8	handelskredieten en transitorische posten: uitzettingen < 1 jaar+	
	overige schulden + overlopende activa/passiva	-14.810
	Totaal	**-18.398**

De definitieve jaarcijfers 2014 worden uiterlijk 15 juli 2015 zoals voorgeschreven ingediend bij het CBS. Deze beoordeelt de cijfers waaruit nog correcties kunnen voortvloeien. Ook converteert het CBS de gegevens van alle aangeleverde verdelingsmatrixen naar de vereisten van de Europese Unie.
De referentiewaarde 2014 voor Zwolle ad € 15.132 is gebaseerd op het maximale begrotingstekort voor de totale Nederlandse overheid van 3% van het bruto binnenlands product. Voor alle gemeenten gezamenlijk geldt een maximum van 0,32% is € 1.961.725.
Overschrijding van de referentiewaarde heeft voor de individuele gemeentes voorlopig geen consequenties.

In de begroting 2014 is geraamd dat de uitgaven € 10 mln. hoger zijn dan de inkomsten.
In deze jaarrekening zijn de werkelijke inkomsten € 18 mln. hoger dan de uitgaven. Een “positief” verschil van € 28 mln. dus.

Dit wordt grofweg veroorzaakt door:

Lagere investeringsbedragen in 2014 dan geraamd:
de (restant)investeringen > 1 mln. worden in de begroting vastgelegd in jaarschijven.
De overige investeringen worden als totaal vastgelegd in het jaar waarin de meeste uitgaven worden verwacht.
Hierdoor en door vertraging in de uitvoering zijn niet alle verwachte investeringsbedragen daadwerkelijk in 2014 uitgegeven.
Het betreft investeringsbedragen die onder materiële vaste activa worden verantwoord 10 mln.
zoals o.a. onderwijsinvesteringen Stadshagen en parkeren bankenlocatie en
investeringsbedragen die via de exploitatie worden verantwoord i.v.m. bijdragen derden/reserve, zoals 9 mln.
Hoofdinfrastructuur Stadshagen en Wijkcentrum Het Anker.

Overige diverse “kleinere” posten op alle programma’s 9 mln.

Bijlage 12
Overzicht inkomensoverdrachten

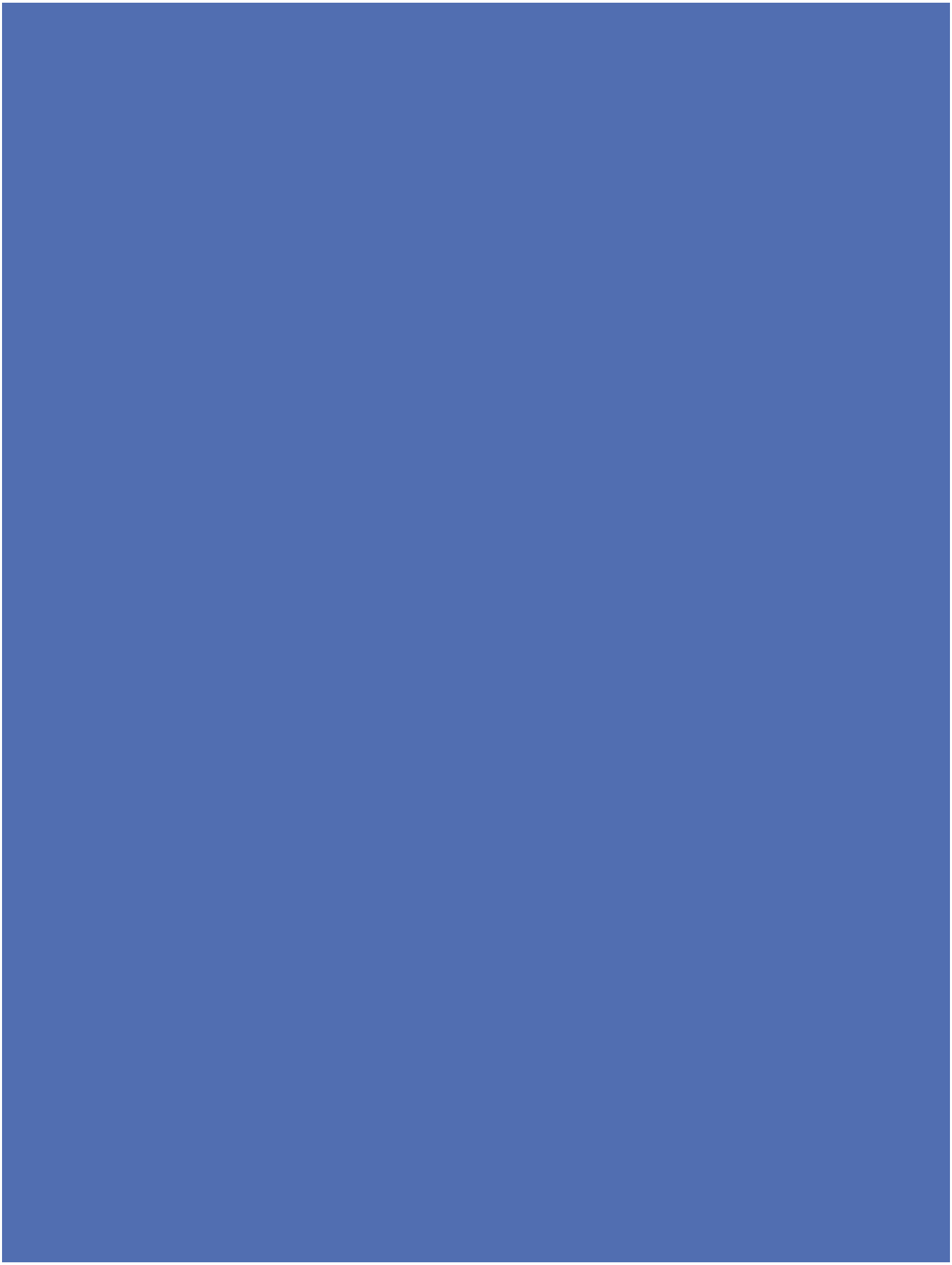

Subsidiestaat rekening 2014

Gesubsidieerden	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014
De stad			
Programma Volkshuisvesting			
Overige Woningbouwprogrammering	66.208	12.212	12.211
Woningbouwprogrammering	66.208	12.212	12.211
Overige beleid stedelijke vernieuwing	12.500	0	0
Beleid stedelijke vernieuwing	12.500	0	0
incidentele subsidies	1.981	3.471	25.950
Doelgroepenbeleid	1.981	3.471	25.950
Programma Economie			
incidentele subsidies	22.255		
Marketing en promotie	22.255	0	0
incidentele subsidies	12.000		5.376
City Centrum Zwolle Winkeliersvereniging	3.500	4.000	4.000
de Straatklinkers muzikaal genootschap	4.000	1.000	1.000
Bevrijdingsfestival Overijssel	89.722	114.722	89.722
Stichting Hanzesteden	24.000	24.725	24.725
Nationale Gedenkdagen	23.000	11.500	2.871
Stichting Sportevenementen	25.000	25.000	25.000
Eileuvers Carnavalsvereniging	2.500	3.500	3.500
Stichting Halve Marathon	30.000	30.000	30.000
Straten Festival Zwolle	45.000	31.500	31.500
Stichting Stadsfestival Zwol	110.000	110.000	110.000
Stichting De freule van Eekhout	300		
Bartjens rekendictee Stichting	10.000	2.500	2.500
Omloop van Stadshagen	1.500		
Stichting Zwolle Unlimited	56.044	56.044	56.044
Nevobo	-1.500		
Ten 4 ijsbanen BV	20.000		
RTL Nederland B.V.	5.000		
WV Noordwesthoek		1.000	1.000
Stichting Marketing Oost	420.000	389.551	366.275
Toeristisch beleid	880.066	805.042	753.513
Programma Groene leefomgeving en milieu			
incidentele subsidies			
st. Milieuraad Zwolle	29.434	28.900	28.900
Duurzaam stedelijk beheer	29.434	28.900	28.900
incidentele subsidies	60.000	0	1.362
Groenbeleid	60.000	0	1.362
Programma Ruimte en cultuurhistorie			
incidentele subsidies	3.500	4.930	750
Monumentenzorg	3.500	4.930	750

Gesubsidieerden	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014
De Wijken			
Programma Leefbaarheid en welzijn			
incidentele subsidies	40.806		
St.Vrijwilligerscentrale	298.563	351.153	365.153
Vrijwilligersbeleid	339.369	351.153	365.153
incidentele subsidies	20.000	60.000	52.249
Spoolde buurthuis	2.062	2.023	2.062
St.Gemeenschapscentrum De Elshof	2.062	2.023	2.000
WijZ	66.138	64.229	67.196
Dieze-Oost wijk en speeltuinvereniging	43.958	45.860	43.958
Wipstrikkerkwartier wijk- speeltuinvereniging	39.426	39.390	39.420
St. Aa landen wijkcentrum de Bolder	47.600	38.594	34.100
Travers	410.350	354.244	353.867
St. Gerenlanden wijkcentrum	68.033	937	-6.064
Wijkver. Noorden		2.023	
St. Dorpshuis Windesheim	2.062	2.023	2.000
Wijkcentrum De Enk	82.270	81.063	82.270
Anker het ontmoetingscentrum	27.000	28.437	27.000
Wijkvereniging Berkum de Weijenbelt	23.495	25.787	23.495
Beleid accommodaties	834.456	746.633	723.553
incidentele subsidies		160.400	
Travers	2.598.215	2.569.972	2.704.264
Sociaal cultureel werk	2.598.215	2.730.372	2.704.264
incidentele subsidies	16.536	2.701	
Overige wijkverenigingen			
Wipstrikkerkwartier wijk- speeltuinvereniging	6.000	6.605	6.000
Aa-landen wijkgemeenschap st.	12.000	12.066	12.000
Holtenbroek Wijkgemeenschap	9.000	9.004	9.000
Bollebieste Buurtvereniging	3.092	3.074	3.092
W.V.F. wijkvereniging	5.700	5.797	5.700
Zwolle-Zuid Wijkvereniging	25.741	25.863	24.000
Wijkvereniging Veeralleekwartier	2.700	2.832	2.700
Wijkvereniging plaatselijk belang Windesheim	2.472	2.457	2.478
Recreatieve initiatieven Kamperpoort	-264	2.859	
Wijthmen plaatselijk belang	2.650	2.624	2.661
Noorden Wijkvereniging		2.931	
Vlasakkers,wijkvereniging	3.188	2.858	3.188
Bewonersvereniging Binnenstad	4.287	3.287	4.300
Langenholte buurtvereniging	1.857	1.864	1.855
Wijkcentrum Dieze-Oost	5.533	5.591	
Stadshagen Totaal Stichting	18.581	16.108	19.000
Assendorper Zaken	11.712	11.378	11.712
Berkum Wijkvereniging	5.845	5.855	5.800
Sichting Strik	2.768		2.793
Huis van Vriendschap			3.650
Holtenbroek Kwaliteitspan		5.018	
Wijkorganisaties	139.398	130.772	119.929

Gesubsidieerden	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014
incidentele subsidies		2.019	19.795
C.O.C.	2.750	2.740	2.750
St. de Zwolse bal speel-o-theek	6.733	5.712	-1.122
Stichting Slachtofferhulp Nederland	10.175	14.705	10.175
Pavarini stichting kindercircus	5.500	6.397	5.500
Welzijnsbeleid	25.158	31.573	37.098
incidentele subsidies	145.497	34.463	23.078
Vluchtelingenwerk Zwolle st.	105.380	137.066	137.066
SOOZ			-150
Anti Discriminatie Bureau Oost	45.437	46.276	45.287
Zelforganisatie minderheden	296.314	217.805	205.281
incidentele subsidies	49.240	70.712	64.678
Welzijn ouderen st	1.235.726	1.150.498	1.150.498
COSBO	3.870	3.955	3.870
Ouderenbeleid	1.288.836	1.225.165	1.219.046
incidentele subsidies			73.163
Doe het zelf garage Indische Buurt Travers	61.275	69.596	62.907
Wijkmanagement	61.275	69.596	136.070
Buurtbemiddeling (Travers)	58.258	59.162	59.629
Leefbaarheid en wijkveiligheid	58.258	59.162	59.629
Programma Onderwijs en jeugd			
incidentele subsidies			4.572
Artez Hogeschool vd Kunst	263.204	276.759	267.800
Wijkvereniging Berkum	16.500	16.500	16.500
Onderwijshuisvestingsbeleid	279.704	293.259	288.872
incidentele subsidies	8.625	130.763	26.940
GGD IJsselland	9.432		
Travers	31.709	26.067	26.067
de Kern, Maatschappelijk Werk	38.183		38.794
Schoolsportdagen Organisatie Cie.	-439		
Lokaal onderwijsbeleid	87.510	156.830	91.801
incidentele subsidies	4.995	9.005	6.000
SOOZ	1.350	1.500	-927
Vrieden van Elektra regio Zwolle	2.350	2.500	2.000
Stichting stad & Cultuur	52.673	53.515	53.515
Studentenbeleid	61.368	66.520	60.588
incidentele subsidies	741.820	276.793	318.330
Brede School	741.820	276.793	318.330
incidentele subsidies	1.596.865	1.540.664	1.585.913
Gem.onderwijs achterstandbeleid	1.596.865	1.540.664	1.585.913

Gesubsidieerden	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014
incidentele subsidies	61.014	14.594	276
Stichting Travers Welzijn	7.050		7.050
Assendorp speeltuinvereniging	6.750	7.080	6.750
het Noorden wijk- en speeltuinver.	4.840		3.336
Wipstrikkerkwartier wijk- speeltuinvereniging	4.485	4.236	6.200
Wijkorg. Holtenbroek N.			1.376
Wijkver. Kamperpoort			749
Wijkver. WVF			1.916
Vaandrig Lengton Groep	3.076	3.750	2.484
Hervormde Jeugdraad	2.648	3.363	2.506
Wijkvereniging Berkum	6.117		3.600
Christelijk Jongeren Verbond	2.000	1.038	1.966
Oudervereniging Ger.Clubwerk	1.705	1.599	1.800
Zwolsche Zeeverkennersgroep	1.596	1.636	1.559
CJV Windesheim	488	626	500
Scouting Huysmangroep	3.295	3.527	3.594
Christofoor Zeeverkenners	1.337	1.079	1.500
Jan Lijdinggroep Zwolle	2.151	1.895	2.225
Christelijke Scoutinggroep	4.495	4.714	4.445
YMCA	1.115	725	2.112
Hopman Kippers scouting	3.927	3.527	4.186
Stichting Scouting Zwolle Zuid	4.519		4.445
Holtenbroek Speeltuinvereniging	5.000	5.151	5.000
Wijkvereniging Veeralleekwar	725		725
Strik stichting	749		
Stichting Stadshagen Totaal	2.900		2.900
WVF	1.900		
Werkgroep dierenweide Aalanden	2.200		2.200
Jeugdland HWZ	650		650
Jeugdland		20.910	
Dance inc.	1.016		
Jeugdraad Adventskerk Zwolle	3.500		3.480
Ver. Plaatselijk Belang Windesheim eo	2.914	1.929	746
Scoutinggroep Renatum	1.062	1.303	1.062
Jongerenbeleid	145.224	82.682	81.338
incidentele subsidies	444.013	408.579	354.499
Travers	162.311	213.658	
Opvoedingsondersteining/-ontwikkeling	606.324	622.237	354.499
GGD Regio	147.424	182.200	123.274
OPV-Handhaven kinderopvang			49.589
Kinderopvang	147.424	182.200	172.863
incidentele subsidies	64.031		
Travers	1.199.893	1.219.091	1.219.091
Peuterwerk	1.263.924	1.219.091	1.219.091
Programma Veiligheid			
GGD Regio		2.600	3.360
APV openbare orde	0	2.600	3.360

Gesubsidieerden	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014
Dierenasiel	296.075	300.812	300.812
Dierenasiel	296.075	300.812	300.812
incidentele subsidies		22.200	
Veiligheidsregio Ijsselland		9.079.884	8.225.884
Integrale veiligheid	0	9.102.084	8.225.884
Veiligheidsregio	867.974		
Regio brandweer	867.974	0	0
Programma Integraal beheer openbare ruimte			
incidentele subsidies	15.444	34.701	4.560
Travers, wijkboerderijen	355.165	395.061	381.504
Kinderboerderij Berkum			3.385
Wijkboerderijen Landstede Stadshagen	45.833	42.600	61.575
Travers, buurtweiden	31.442		
Dierenwelzijn (Dierenasiel)	15.299	15.544	15.543
Dierenambulance Zwolle e.o.	16.969	8.961	27.520
Jeugdtuinvrijwilligers	2.600	2.243	3.120
overige kleinere structurele subsidies	-1.100		
overige kleinere incidentele subsidies	6.981		12.168
Stedelijk tuinen	488.633	499.110	509.375
Garantieregeling oud papier	213.267	251.520	213.755
Afval	213.267	251.520	213.755
Lidmaatschap Ned. Riviergemeenten	4.800	4.162	4.800
Dierenambulance	10.117		
Reiniging	14.917	4.162	4.800
De Mensen			
Programma Sociaal economisch zelfredzaamheid			
incidentele subsidies	71.428	32.000	395.666
Landstede	45.500	136.500	136.500
Deltion College	106.375	223.125	223.125
Stichting de Broekriem	5.000	15.000	15.000
Trajecten (WWB)	228.303	406.625	770.291
incidentele subsidies			20.338
Wezo	15.426.787	16.649.071	17.144.244
Werkplaatsen buiten Zwolle	67.085	52.007	85.074
Sociale werkvoorziening	15.493.872	16.701.078	17.249.656
Programma Bijstandverlening en armoedebestrijding			
incidentele subsidies			450.429
Armoedebestrijding	95.594		
AA-Tuinen De Tuindersver.	1.490		
De Ruime Wind, stichting	700		
Stichting Weekje Weg	-361		
Travers	418.485		20.320
GGD Regio Ijssel-Vecht	20.000		12.432
Sportservice Zwolle St.			
Armoedebestrijding	535.908	0	483.181

Gesubsidieerden	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014
Programma Cultuur			
Stichting Bibliotheek Zwolle	3.751.071	3.773.394	3.773.577
Bibliotheken	3.751.071	3.773.394	3.773.577
incidentele subsidies	129.135	72.685	89.400
Odeon De Spiegel	4.265.714	6.200.165	6.435.347
Hedon Podium voor Popcultuur	521.203	1.173.540	1.173.495
Gnaffel		101.600	101.355
Stichting Filmtheater Fraterhuis	15.771	15.748	15.866
Kameroperahuis stichting	25.000	25.400	25.000
Podiumkunsten	4.956.823	7.589.138	7.840.463
Overige festivals		7.765	
Festivals	0	7.765	0
incidentele subsidies		82.000	
Stichting Bibliotheek Zwolle		67.278	70.002
St. de Muzerie	2.878.714	1.371.476	1.355.997
Cultuureducatie	2.878.714	1.520.754	1.425.999
incidentele subsidies	77.182	132.759	90.535
Algemeen		8.643	
Voorwaarts Algem.Muziekvereniging	15.000	16.531	13.831
Bazuin chr. harmonie orkest ver.	9.500	10.415	9.480
David Brassband chr. Ver.	3.326	5.926	4.945
Prins Willem Alexander Drumfanfare	5.607	7.913	4.447
Gloria Patri Koor	1.156	1.179	1.051
Kunst en Vermaak, Accordeonver.	1.580	1.640	2.005
Kunst na Arbeid muziekvereniging	6.036	6.175	6.176
Slavisch Koor Zwolle	1.188	1.179	1.188
Euphonia	3.563	3.545	3.563
Zang en Vriendschap Westenholt	657	1.179	324
Con Amore	1.188	1.179	1.188
Sangh en Spel Geref.Koren	1.188	1.179	1.188
Studentenkoor Zwols		710	3.563
Commissie Orgelconcerten	3.000	3.272	3.000
Gitaarweken Zwolle	6.500	6.600	6.500
Theater Transparant			
Roepstem	1.188	1.179	1.188
de Nieuwe Ster	3.500	3.545	1.125
Zanglust Wijthmen			
Anthem, Koor voor kerkmuziek	1.188	1.179	1.188
Caecilia toonkunstkoor	3.563	3.545	3.500
Overijssels Kamerkoor	1.188	1.179	955
Zanglust Windesheim	585	847	
Vocaal Ensemble Zwols	1.150	1.154	3.525
Jubal en Jong Jubal Show en Marching Band	7.987	8.009	9.080
Excelsior muziekvereniging	9.155	9.619	8.967
Berkum drumfanfare			
Thomas a Kempis Orkestvereniging	4.936	2.694	4.682
Zwolse harmonie en drumfanfare	4.005	5.474	4.534

Gesubsidieerden	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014
Zwols Muziek theater	12.778		12.500
Kunst en Cultuur Overijssel st.		1.242	
Schnitgerprijs Stichting		2.366	
Zwols Seniorenorkest			
Hanzezangers Chr.Mannenkoor	1.188	1.179	1.000
St. Literaire activiteiten Zwolle	5.600	5.557	5.600
Popkoor Swingshift	1.083		1.147
Kamerorkest Zwolle			
Musica Vocalis Stichting	850	1.064	1.150
Melodysingers	1.188	1.179	1.188
De Inn Singers Zangver.	1.086	787	1.080
Kinderkoor Konstantijn	1.188	1.179	1.188
Zwols Symfonie orkest	2.974	2.662	2.974
Promise, Interkerkelijk Jongerenkoor	692	809	692
Bigband Allotria	1.738	1.678	1.750
Kamerkoor Convocaal	1.188	1.009	1.188
Nooit Gedacht Muziekvereniging	7.413	7.444	7.434
St.Ecomuze	6.944	6.944	6.944
St. Hanze Orkest	2.916	2.974	2.974
Stichting Jeugd Strijkorkest Constantijn			
De Galerij,Toneelvereniging			
Vuurvogel Stichting	2.974	2.974	3.569
Lowland Brigade Pipe Band	1.870	699	1.650
Vocaal Ensemble Intonatus			
Zwols Shantykoor De Iselanders	1.188	1.030	1.188
Looft den Heer zangvereniging	1.188	1.179	1.188
Stichting Zwolse Beiaard	2.582	2.645	2.582
Meander Bigband			
Stichting de Muzerie	66.580	62.992	62.992
Benjamin Britten orkest	2.974		2.974
Multiple Voice	945		1.035
Huismuziek afdeling Zwolle	1.095		953
Theater initiatief Zwolle	1.050		1.050
Zwolse Omroep Organisatie	72.650	73.856	72.650
The Second Voices	660		660
Gioia vrouwenkoor vereniging	790		1.110
Popkor On-Cue	960		960
Groot Mannenkoor Zwolle	1.188	1.179	1.188
Zwolse Accordeonver.	2.402		2.150
Amateurkunst	385.038	433.075	398.436
incidentele subsidies	-37.000		-100
Stedelijk Museum Zwolle	1.205.939	1.188.923	1.188.025
Natuur en Milieu Overijssel	13.704		
IJsselacademie St.	30.555	32.864	30.739
Machinemuseum Zwolle stichting			
Ecodrome Zwolle			
NAMEZ Stichting	11.000		
Buurtmuseum Kamperpoort	13.328	13.487	13.228
Museum de Fundatie Stichting	699.562	704.478	703.609
Musea	1.937.088	1.939.752	1.935.501

Gesubsidieerden	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014
Historisch Centrum Overijssel	1.469.103	1.463.576	1.492.609
Lokale geschiedenis	1.469.103	1.463.576	1.492.609
incidentele subsidies	100.027	18.704	
Kunstenaars Belangenvereniging	4.579	4.782	4.579
Langhuis het Galerie St	20.000	22.787	22.600
Culturele werkplaats R10	128.105	106.303	106.339
Ateliers Zwolle	132.203	134.095	132.996
Beeldende kunst	384.914	286.671	266.514
Programma Sport			
incidentele subsidies	148.997	464.448	395.748
St Welzijn ouderen WijZ	54.692	55.567	81.867
St. Travers Welzijn			30.013
VG Sport Zwolle	11.000	11.000	12.331
Revas De Peperbus	15.635	15.635	14.431
Zwolse Wandel Verenigingen	5.000	5.075	5.000
COSBO			3.955
Swoll 1894 Zwemvereniging	26.333	26.333	26.333
Hogeschool Windesheim		76.200	
Paardrijden voor gehandicapten	10.450	10.450	12.314
SportService Zwolle St.	519.133	910.726	959.519
St Kids Zwolle	9.613	10.713	8.002
Bestuur WRZV/De Boog	8.012	8.012	8.349
Breedtesport	808.865	1.594.159	1.557.862
incidentele subsidies			
International Stallion Sh	-80		
Topsport Steunpunt Regio	13.000		
Topsport	12.920	0	0
incidentele subsidies		213.303	194.816
PEC 1910 atletiekver.	4.800	4.800	4.875
KNKV Korfbal district Oost			
CSV '28 voetbal	4.480	4.480	4.550
Honk- en Softbalvereniging Blue Hawks Zwolle	1.280	1.280	1.300
Voetbalvereniging Berkum	7.680	7.680	7.800
WRZV Sporthallen	62.022	62.658	62.022
Sportvereniging Zwolsche Boys	3.840	3.840	
Landstede stichting	146.000	146.000	146.000
Tempo 41 mixed hockey club ver			
SVI voetbalvereniging	7.040	7.040	7.150
V.V. Z.A.C.	3.840	3.840	3.900
Wijthmen voetbal	1.280		1.300
SV.Zwolle-Voetbal	7.679	7.040	16.332
Voetbalvereniging Be-Quick	3.840	3.840	3.900
Ulüspor FC			
Oranje-Zwart korfbal	2.560	2.560	2.600
VSW V.V.	640	640	
Storica V.V.	4.815	3.840	3.900
Rugby Club Zwolle	640	640	650

Gesubsidieerden	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014
Tyfoon SV	3.840	3.840	3.900
Optisport Zwolle B.V.	2.146.882	2.215.754	2.220.676
Stichting Sporthal Zwolle-Zuid	70.432	70.993	70.432
Z.M.H.C.			
WVF Voetbalvereniging	7.680	7.680	7.800
HTC Voetbalvereniging	1.920	1.920	1.950
Christelijke Korfbalvereniging	1.280		
Openluchtbad Zwolle, Vereniging	56.000	56.840	56.000
Oranje Zwart ZVV	11.548		11.548
Overige sportaccommodaties			
Sportaccommodaties	2.562.018	2.830.508	2.833.401
Programma Gezondheid en zorg			
incidentele subsidies	227.944	387.676	308.918
Icare	1.734.718	73.195	
GGD Regio	1.632.892	3.479.970	3.541.668
Tactus Verslavingszorg	89.900		
Dimence	67.978	60.000	71.135
Gezondheidsbeleid	3.753.432	4.000.841	3.921.721
incidentele subsidies		55.577	-5.320
Travers	59.589	58.619	59.619
De Bres, stichting	18.580	20.138	18.580
Humanitas District Oost	77.782		
De Kern			55.000
Stichting Focus	328.537	334.189	328.474
Gehandicaptenbeleid	484.488	468.523	456.353
incidentele subsidies	167.397		
Wijz		43.810	
de Kern, Maatschappelijk Werk	1.857.086	1.988.949	1.934.997
Algemeen maatschappelijk werk	2.024.483	2.032.759	1.934.997
incidentele subsidies	137.527	89.703	50.789
Vrijwilligerscentrale st.	298.268	321.003	329.971
Dimence	40.752	41.453	39.335
Driezorg Zwolle		17.850	17.850
Stichting Present Zwolle	65.180	64.807	65.180
PaRT Zwolle Welzijn		21.420	21.420
Alzheimer Nederland	8.469	8.469	8.469
Stichting Mantelzorg	3.460		3.100
Beleid meervoud. problematiek	553.656	564.705	536.114
incidentele subsidies	1.204.231	1.133.940	382.003
Leger des Heils st.	2.649.610	2.146.998	2.328.872
Kern		79.718	86.738
WRZV Sporthallen	33.978	33.928	33.978
Vrouwenopvang Overijssel	3.059.057	3.031.877	3.134.810

Gesubsidieerden	Rekening 2013	Begroting 2014	Rekening 2014
GGD Regio IJssel-Vecht	1.201.770	1.137.837	1.128.054
GGD Ijsselland	102.725		
Evangelisch Begeleidingscentrum	477.717	485.364	485.360
RIBW Ijsselvecht	198.985	463.861	463.861
IrisZorg Stichting	846.593	860.035	860.138
LIMOR	329.603	804.300	826.224
Tactus Verslavingszorg	1.772.427	1.730.268	1.582.565
GGD Gelre Ijssel	303.631	324.993	331.050
Ontmoeting Stichting	77.545	78.786	78.786
St. Kadera			15.000
Bureau Jeugdzorg Overijssel		23.420	23.420
Stichting De Herberg			
Maatschappelijke opvang /verslavingsbeleid	12.257.872	12.335.325	11.760.859
De organisatie			
Programma Bestuur en dienstverlening			
GGD Ijsselland	225.888	231.494	231.494
Veiligheidsregio	108.000		
Functionele commissies	333.888	231.494	231.494
incidentele subsidies	10.000	15.800	23.580
Onderst.bestuurlijk proces	10.000	15.800	23.580
Totaal generaal	**68.350.708**	**79.213.292**	**78.716.598**

Bijlage 13

Productrekening na resultaatbestemming

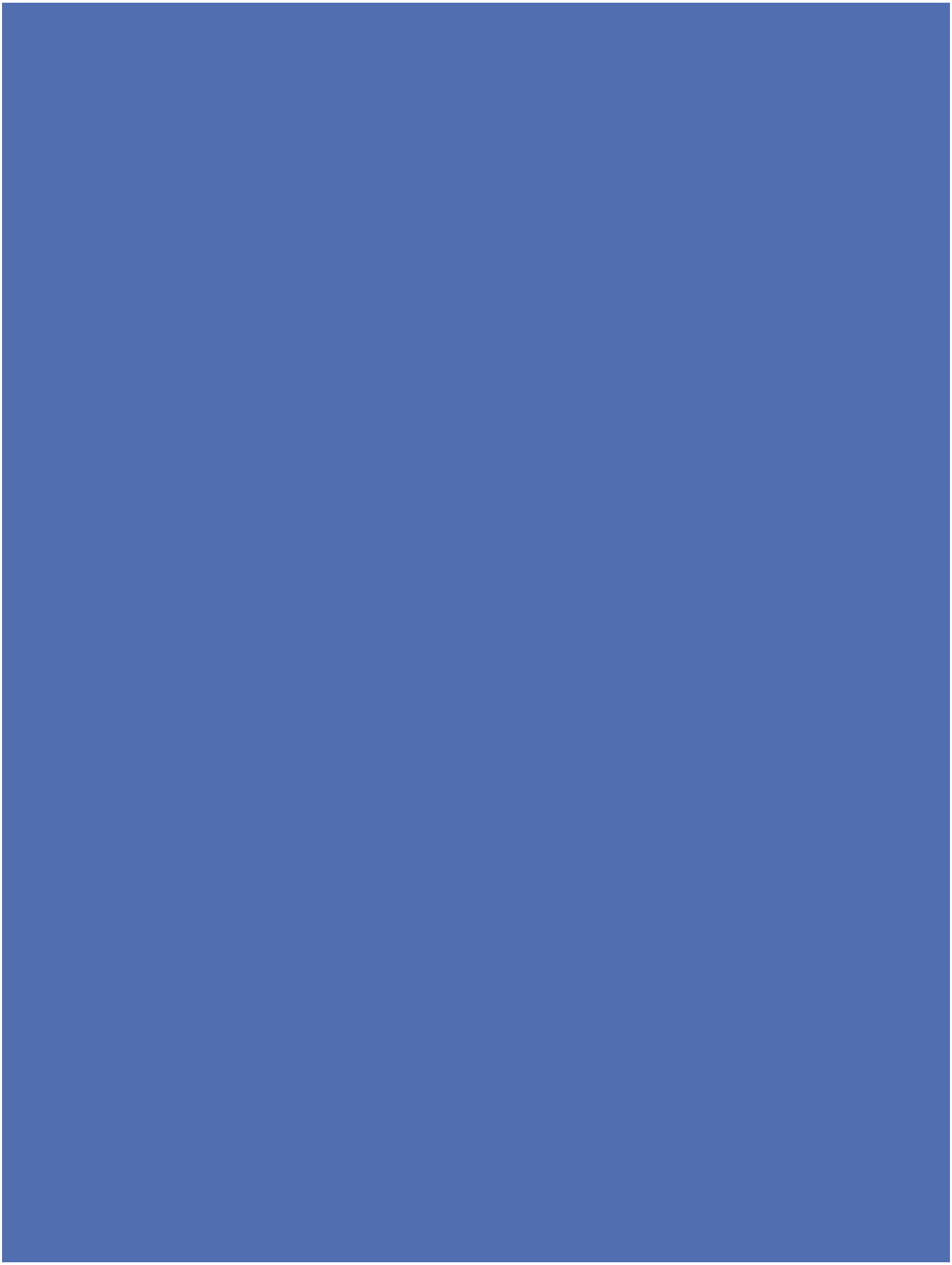

Produktrekening 2014 staat van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

Pijler/programma/product	Vastgestelde begr. 2014		begr. 2014 t/m raad 15/12		Rekening 2014	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Pijler De Stad						
Bijzondere doelgroepen	674	54	674	54	674	61
Bestuursdwang	60	32	60	32	57	24
Woningbouwprogrammering	295	27	369	102	377	99
Beleid stedelijke vernieuwing	1.478	373	1.870	765	1.821	707
Doelgroepenbeleid	415	314	453	356	380	285
Woningexpl. toegel. instellingen	1.289	1.289	1.223	1.223	1.223	1.223
Volkshuisvesting	**4.211**	**2.089**	**4.649**	**2.532**	**4.532**	**2.399**
Economisch beleid en progr.	565	91	881	382	865	367
Relatiebeheer/acquisitiebeleid	413		686	353	686	353
Marketing en promotie	373	21	394	21	380	21
Evenementen	192		192		198	1
Toeristisch beleid	1.161	134	1.186	134	1.178	142
Economische deelnemingen	217	620	217	959	260	1.041
Economie	**2.921**	**866**	**3.556**	**1.849**	**3.567**	**1.925**
Parkeerbeleid OW	269	1.155	1.187	2.075	1.143	2.071
Parkeren expl. EC	8.016	8.016	8.141	8.141	7.969	7.969
Mobiliteitsbeleid	64		753	506	757	506
Verkeers mngt en mobiliteitbeh	235	40	1.084	889	1.084	889
Infra en verkeersveiligheid	859	156	10.514	9.811	10.524	9.817
Bereikbaarheid en mobiliteit	**9.443**	**9.367**	**21.679**	**21.422**	**21.477**	**21.252**
Waterbeleid	219	55	219	55	235	64
Milieu bodem	409		758		633	
Bodembeheer	602		11.616	10.998	11.964	11.350
Geluid, lucht ext.veiligheid	216		390	175	404	180
Milieuverg. toezicht en handhaving	1.161		1.161		1.165	3
Duurzaam stedelijk beheer	390	25	870	504	881	528
Groenbeleid	376		874	499	869	505
Groene leefomgeving en milieu	**3.373**	**80**	**15.888**	**12.231**	**16.151**	**12.630**
Visies, programma's en projecten	688	165	8.577	8.082	9.162	8.666
Ruimtelijke kaders	1.079	60	1.271	224	1.329	269
Monumentenzorg	685	102	809	82	815	75
Archeologie	324		324		341	
Ruimte en cultuurhistorie	**2.776**	**327**	**10.981**	**8.388**	**11.647**	**9.010**
Totaal pijler De Stad	**22.724**	**12.729**	**56.753**	**46.422**	**57.374**	**47.216**

Pijler/programma/product	Vastgestelde begr. 2014 lasten	Vastgestelde begr. 2014 baten	begr. 2014 t/m raad 15/12 lasten	begr. 2014 t/m raad 15/12 baten	Rekening 2014 lasten	Rekening 2014 baten
Pijler De Wijken						
Vrijwilligersbeleid	436		436		436	
Beleid accommodaties	1.236	99	1.124	99	983	60
Sociaal cultureel werk	2.912		3.016	105	2.990	105
Wijkorganisaties	131		131		120	
Welzijnsbeleid	178	28	178	39	184	39
Integratiebeleid					6	
Zelforganisaties minderheden	218		218		207	
Ouderenbeleid	1.275		1.275		1.268	
Wijkmanagement	2.207	98	2.182	149	2.155	211
Leefbaarheid en wijkveiligheid	245	22	246	22	236	22
Leefbaarheid en welzijn	**8.838**	**247**	**8.806**	**414**	**8.585**	**437**
Onderwijshuisvestingsbeleid	14.823	26	14.440	39	13.996	70
Lokaal onderwijsbeleid	491		491		472	
Studentenbeleid	124		124	228	118	228
Brede School	915	635	915	635	949	646
Leerlingenvervoer	1.446		1.523	15	1.346	14
Beleid bewegingsonderwijs	2.530	243	1.914	243	1.888	221
RMC/leerplicht/voortijd school	2.095	1.253	2.230	1.388	2.083	1.242
Gem. onderwijs achterstandbel.	1.863	1.541	1.653	1.541	1.714	1.618
Jongerenbeleid	139		83	-56	82	-56
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	1.106		1.106		908	
Kinderopvang	212	8	212	8	273	9
Peuterwerk	1.336		1.336		1.336	
Onderwijs en jeugd	**27.080**	**3.706**	**26.027**	**4.041**	**25.165**	**3.992**
APV openbare orde	666	180	736	140	748	120
Veiligheid	263		263		255	
Dierenasiel	301		301		301	
Integrale veiligheid	11.265	699	11.751	1.185	9.465	466
Gebruiksvergunning	491	26	491	27	360	9
Veiligheid	**12.986**	**905**	**13.542**	**1.352**	**11.129**	**595**
Stedelijke beplanting	4.907	272	4.900	272	4.801	195
Stedelijke tuinen	976	17	956	17	936	13
Buitengebieden	1.116	178	1.093	178	980	88
Gras en water	3.038	215	3.032	640	3.412	645
Spelen	651		594		599	3
Voorzieningen in het groen	672		842		858	7
Wegen	7.467	639	8.272	640	8.503	746
Straatmeubilair	2.735		2.658		2.745	100
Kunstwerken	1.616	88	1.579	89	1.596	94
Riolering	6.806	7.051	6.773	7.067	6.862	7.156
Onkruidbeheer	347		347		343	
Wijkbeheer	1.754	71	1.903	71	1.915	76
Afval	14.550	16.399	14.602	16.449	14.434	16.381
Reiniging	99		99		97	

Pijler/programma/product	Vastgestelde begr. 2014		begr. 2014 t/m raad 15/12		Rekening 2014	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Toezicht openbare ruimte	266		225		268	
Reclame	48	269	48	269	75	300
APV openbare ruimte	259	42	189	42	193	50
Markten	388	358	372	358	318	345
Havens	730	444	721	444	680	450
Veerdiensten	195	172	193	172	113	91
Integraal beheere openbare ruimte	**48.620**	**26.215**	**49.398**	**26.708**	**49.728**	**26.740**
Totaal pijler De Wijken	**97.524**	**31.073**	**97.773**	**32.515**	**94.607**	**31.764**
Pijler De Mensen						
Aansluiting onderw/arbeidsmark	64		88	23	188	23
Trajecten (WWB)	7.563	6.995	8.767	8.161	8.310	7.761
Sociale werkvoorziening	17.398	15.434	17.109	15.457	17.693	15.569
Inburgering	100	100	194	194	506	503
Sociaal economische zelfredzaamheid	**25.125**	**22.529**	**26.158**	**23.835**	**26.697**	**23.856**
Kwijtschelding	200		200		218	
Algemene bijstand	54.491	52.976	52.511	48.117	52.561	48.761
BBZ/BOB	1.191	1.174	780	763	831	749
IOAW/IOAZ	1.941	1.769	2.035	1.863	2.047	1.875
Wet inkomensvoorz. kunstenaars				4		6
Armoedebestrijding	5.680	232	6.625	182	6.366	168
Schuldhulpverl. en kredietverl.	1.117	180	1.117	180	1.125	296
Budgetbeheer	1.884	221	1.884	221	1.884	164
WSNP	179	179	179	179	161	134
Bijstandsverl. en armoedebestrijding	**66.683**	**56.731**	**65.331**	**51.509**	**65.193**	**52.153**
Bibliotheken	3.839		3.839		3.839	
Podiumkunsten	7.088		8.988		9.309	85
Festivals	24		24		24	
Cultuureducatie	2.561	263	2.485	190	2.500	189
Amateurkunst	492		492	15	452	15
Musea	1.976		1.976		1.977	
Lokale geschiedenis	1.430		1.430		1.422	
Beeldende Kunst	358		388	30	388	30
Beiaardier	38		38		38	
Cultuur	**17.806**	**263**	**19.660**	**235**	**19.949**	**319**
Breedtesport	1.674		1.976	302	1.929	309
Sportaccommodaties	7.760	1.942	7.816	1.903	7.819	1.898
Sport	**9.434**	**1.942**	**9.792**	**2.205**	**9.748**	**2.207**
Gezondheidsbeleid	4.308	80	4.320	80	4.160	74
Geldlening. vm Zandhove-Sophia	66	88	66	88	66	84
Vervoersvoorzieningen	4.837	30	4.652	33	4.531	55
Woonvoorzieningen WVG	2.057	1	1.535	4	1.666	7
Externe advisering	391		313		315	
Gehandicapten parkeerkaarten	47	25	47	25	42	25
Rolstoelen	1.014	20	1.238	59	1.274	130
Gehandicaptenbeleid	638	137	638	137	572	83

Pijler/programma/product	Vastgestelde begr. 2014		begr. 2014 t/m raad 15/12		Rekening 2014	
	lasten	baten	lasten	baten	lasten	baten
Huishoudelijke hulp	13.148	3.344	12.625	3.184	12.289	3.284
Algemeen maatschappelijk werk	2.090		2.090		1.993	
Beleid meervoud. problematiek	2.116	612	3.568	1.936	3.581	1.970
Maatsch. opvang/verslavingsbel	13.047	319	13.175	1.165	12.771	1.100
Gezondheid en zorg	**43.759**	**4.656**	**44.267**	**6.711**	**43.260**	**6.812**
Totaal pijler De Mensen	**162.807**	**86.121**	**163.212**	**84.495**	**162.851**	**85.347**
Pijler De Organisatie						
Raad	1.316		1.304	2	1.325	48
Rekenkamer	54		54		54	
Raadsgriffie	714		709		714	29
Raad en raadsgriffie	**2.084**	**0**	**2.067**	**2**	**2.093**	**77**
Burgemeester en wethouders	2.719	74	2.834	206	3.382	210
Functionele commissies	756		756		719	5
Beeldvorming en samenwerking	408		477		345	3
Voorlichting	533		533		506	
Communicatieprojecten	161		161		139	
Directie	551		551		571	1
Kaders ontwikkelen en implem.	848		848		819	7
Beleidscyclus	1.749	393	1.373	16	1.304	
Onderst.bestuurlijk proces	3.692	2.476	3.445	2.183	2.448	1.447
Organisatie-ontwikkeling	1.407	84	1.522	181	1.691	219
Saldi kostenplaatsen	11.638	10.580	11.883	11.811	12.153	12.075
Werken voor derden					42	49
Kabinetszaken	209		209		217	
Reisdocumenten	1.181	1.116	1.181	1.116	1.485	1.390
Rijbewijzen/eigen verklaringen	396	539	396	539	354	497
Naturalisatie	127	97	127	97	116	94
Verklaringen	215	198	215	198	187	154
Burgerlijke stand	721	248	721	248	718	233
Verkiezingen	275		451		445	170
Begravingen	1.129	902	1.247	1.020	1.286	1.058
Info-centrum gemeente	152		152		152	2
Overige publ. dienstverlening	21	2	21	2	21	6
Bouw	4.153	3.290	4.053	2.190	4.208	2.023
Geo-informatie	718		651		629	
Bestuur en dienstverlening	**33.759**	**19.999**	**33.807**	**19.807**	**33.937**	**19.643**
Stat.bezit NNIEGG	2.902	2.942	3.920	3.960	7.803	7.843
Voorbereidingsprojecten	62.463	59.025	60.668	60.319	2.730	105
Herstructureringsprojecten					2.444	2.444
Woningbouwprojecten			275	275	13.910	13.910
Werkgelegenheidsprojecten			150	150	12.466	12.466
Particuliere grondexploitaties					265	265
Af te sluiten projecten					4.670	3.014
Exploitatie gronden	**65.365**	**61.967**	**65.013**	**64.704**	**44.288**	**40.047**
Verhuurde panden eindbeheer	13.094	14.212	13.727	14.758	13.657	14.654
Verhuurde grond eindbeheer	204	204	203	204	284	284
Erfpacht	347	347	608	613	592	592
Opstalrecht	280	280	2.130	2.130	2.312	2.312
Vastgoedmanagement	**13.925**	**15.043**	**16.668**	**17.705**	**16.845**	**17.842**

Pijler/programma/product	Vastgestelde begr. 2014 lasten	Vastgestelde begr. 2014 baten	begr. 2014 t/m raad 15/12 lasten	begr. 2014 t/m raad 15/12 baten	Rekening 2014 lasten	Rekening 2014 baten
Uitkering gemeentefonds		138.531		140.455		140.473
Reserve verrekeningen	14.667	1.237	24.888	12.426	24.890	16.349
Uitvoering wet W.O.Z.	1.642		1.741		1.857	1
Bel.OZB,precario,toeristenbel.	284	34.373	284	34.373	284	34.154
Invordering	586		586		645	
Deelnemingen algemeen	15	200	15	200	15	189
Overige financiering	12	14.571	12	12.406	11	12.060
Renteverrekening reserves	416		881		465	
Stelposten	-304	162	-361	162		
Onvoorziene uitgaven(inc/str)	500		337			
Financiering en alg. dekkingsmiddelen	**17.818**	**189.074**	**28.383**	**200.022**	**28.167**	**203.226**
Totaal pijler De Organisatie	**132.951**	**286.083**	**145.938**	**302.240**	**125.330**	**280.835**
Staat van baten en lasten	**416.006**	**416.006**	**465.672**	**465.672**	**442.158**	**445.162**

Baten rekening 2014	**445.162**
Lasten rekening 2014	**442.158**
Voordelig verschil	**3.004**

Per eenheid	Vastgestelde begr. 2014 lasten	Vastgestelde begr. 2014 baten	begr. 2014 t/m raad 15/12 lasten	begr. 2014 t/m raad 15/12 baten	Rekening 2014 lasten	Rekening 2014 baten
Advies en faciliteiten	4.153	11.196	4.792	12.554	4.484	12.386
Concernstaf	25.440	144.264	35.182	157.476	34.699	160.724
Expertisecentrum	50.318	24.856	59.749	33.929	60.568	34.434
Ontwikkeling	180.285	99.871	211.088	130.725	189.228	106.285
Publiekszaken	28.017	42.916	28.477	41.936	26.818	41.276
Raad(sgriffie)	2.084		2.068	2	2.093	77
Sociale zaken	117.142	84.336	115.749	80.483	115.715	81.427
Shared Service Centrum	8.567	8.567	8.567	8.567	8.553	8.553
Staat van baten en lasten	**416.006**	**416.006**	**465.672**	**465.672**	**442.158**	**445.162**

Bijlage 14
Treasuryparagraaf

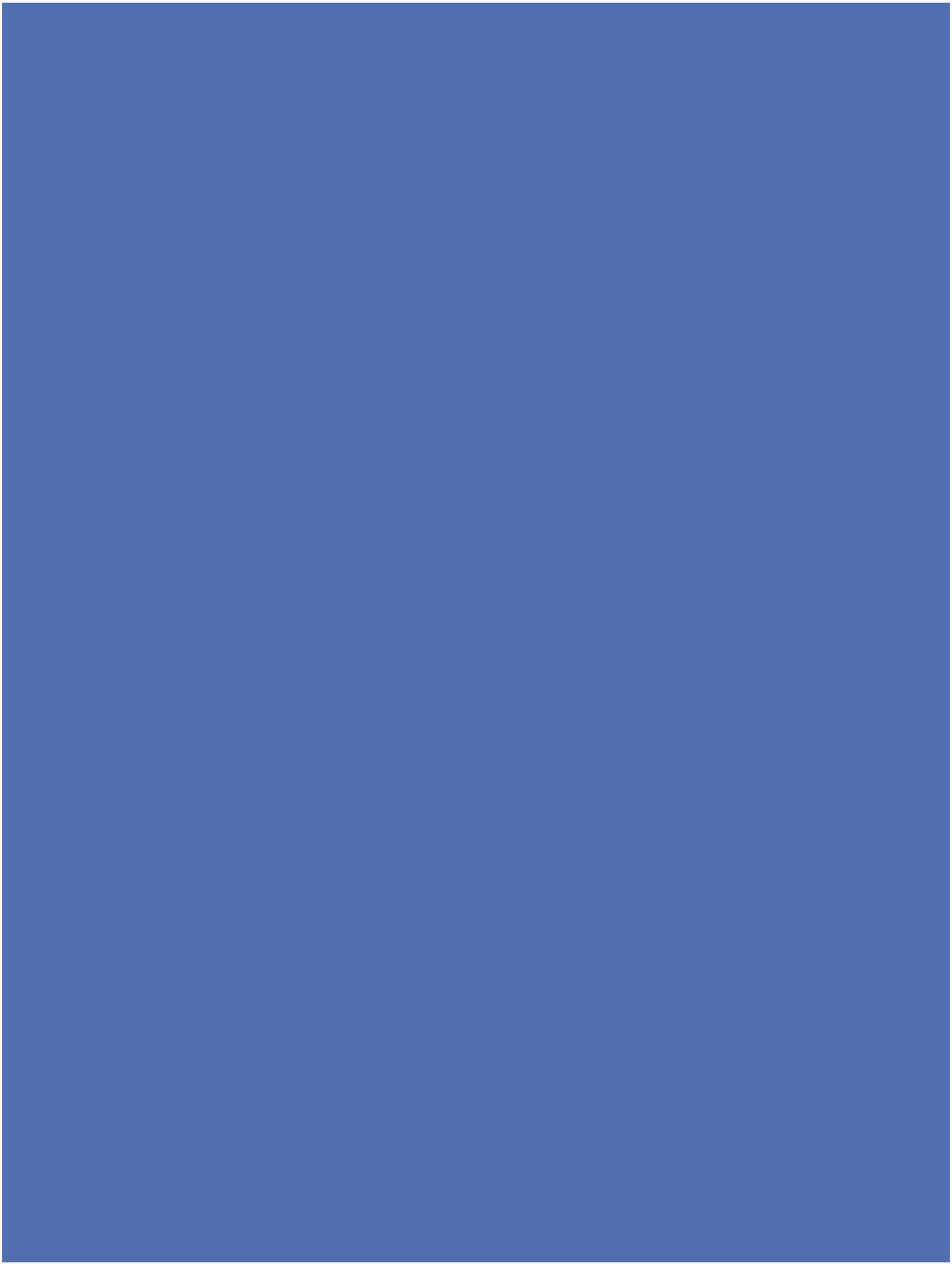

FINANCIERING

Financieringsbehoefte en- bronnen

Het volgende overzicht geeft een meerjarig beeld betreffende de financieringsbehoefte van onze gemeente per ultimo van genoemd jaar alsmede van de wijze waarop we daarin hebben voorzien:

Financieringsbehoefte en -bronnen per 31 december van genoemd jaar

(bedragen x € 1 miljoen)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Financieringsbehoefte:						
- Boekwaarde investeringen	451	438	433	424	418	406
- Onderhanden werk grondexpl.	185	156	156	176	84	74
- NNIEGG	32	45	44	44	64	63
- Af: Voorzieningen in minder activa	*-49*	*-44*	*-46*	*-108*	*-25*	*-27*
Totaal financieringsbehoefte	**619**	**620**	**588**	**536**	**541**	**517**
Financieringsbronnen:						
Langlopende financiering:						
- Reserves, voorz. en waarborgsommen	175	183	179	135	137	135
- Langlopende geldleningen	366	353	322	341	334	325
	541	536	502	476	471	460
Kortlopende financiering:						
- Netto leverancierskrediet	16	26	41	35	50	37
- Kortlopende geldleningen	29	39	45	54	25	26
- Rkng.-courant saldo + afronding	1	-4	0	-28	*-5*	*-6*
	46	61	86	61	70	57
Totaal financieringsbronnen	**587**	**597**	**588**	**537**	**541**	**517**

Liquiditeitenplanning.

Gemakshalve veronderstellen we dat de structurele uitgaven kunnen worden betaald uit de reguliere inkomsten in de loop van het jaar. Daarnaast is sprake van forse uitgaande en inkomende geldstromen wegens investeringen in materieel, uitvoering van projecten, aan- en verkopen van gronden, aantrekken / aflossen van geldleningen e.d. Is per saldo sprake van een hogere uitgaande geldstroom, financieren we dit allereerst zo maximaal mogelijk met kortlopende financieringsmiddelen tot de kasgeldlimiet (in 2014 € 34 mln.). Dreigen we de kasgeldlimiet langdurig te overschrijden, moeten we consolideren ofwel kortlopende financieringsmiddelen vervangen door langlopende financieringsmiddelen. Het volgende overzicht geeft het verloop van de kort-geld-positie in 2014, de wettelijke kasgeldlimiet en de kredietlimiet bij de BNG Bank.

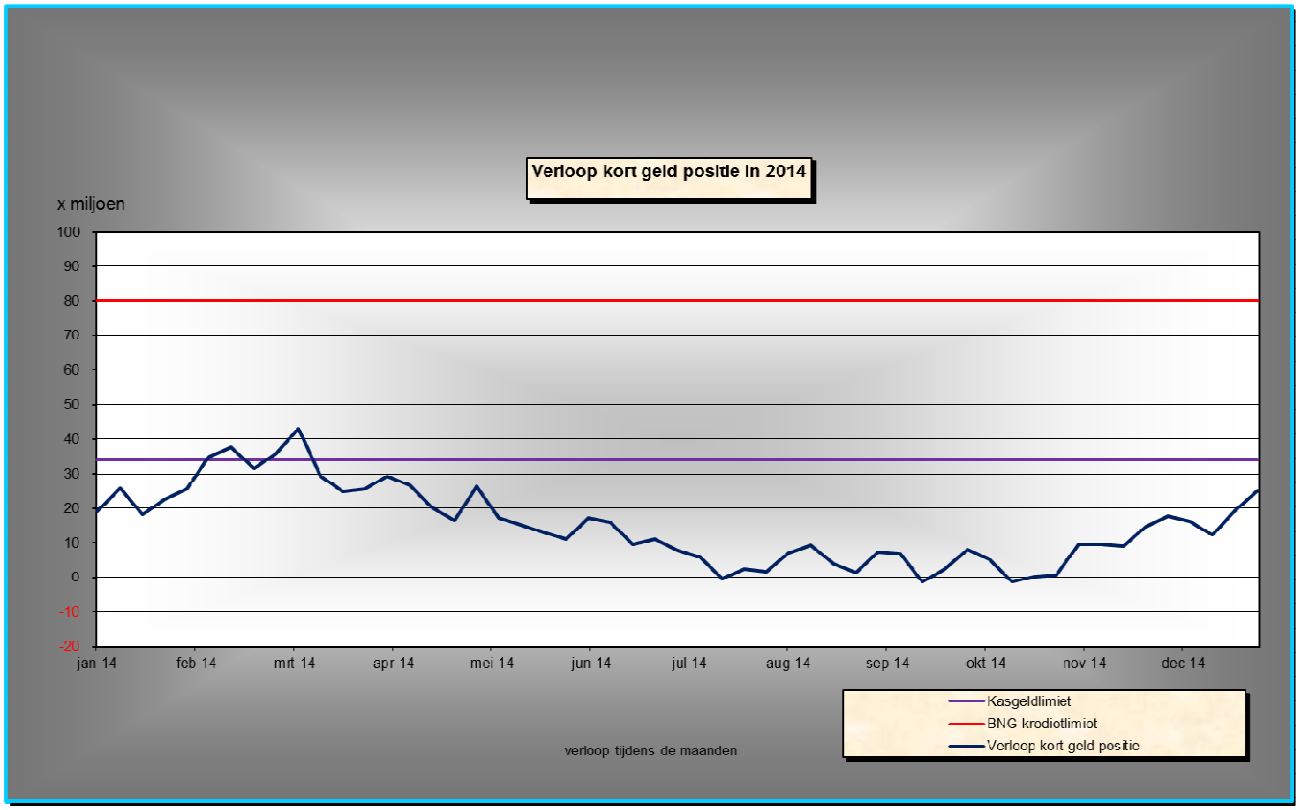

Financieringslasten c.q. -baten.

Het totaal van de financieringslasten slaan we om over de boekwaarden van de respectievelijke investeringen. We gebruiken daarvoor het zgn. rente-omslagpercentage. Gemeenten zijn vrij in het bepalen van dit percentage. Met de in 2013 vastgestelde rentenotitie is de wijze van totstandkoming van het door onze gemeente te hanteren percentage bepaald.
Het verloop van ons rente-omslagpercentage in de loop der jaren laat zich als volgt weergeven:

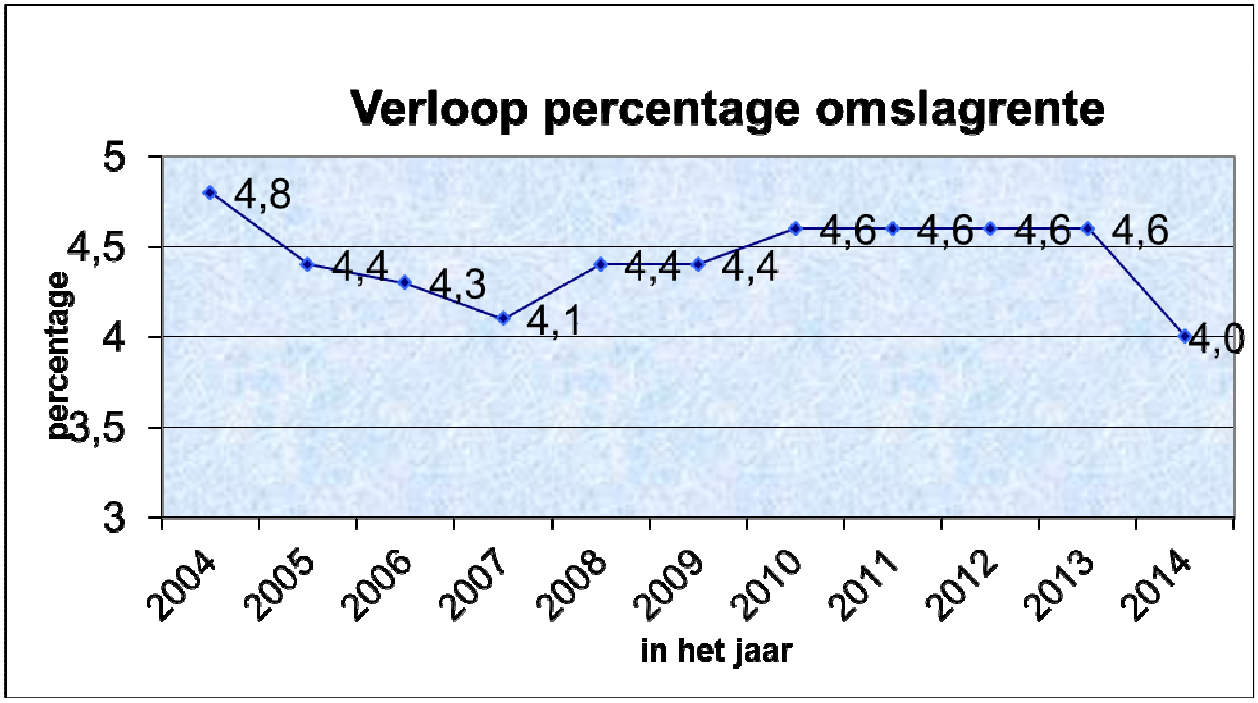

Voor 2015 is het omslagpercentage verlaagd naar 3,5%.

Treasuryresultaat

In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven hoe het treasuryresultaat tot stand is gekomen.

Gecomprimeerd overzicht Treasuryresultaat in kader Rekening 2014	
LASTEN:	
- Rente voor opgenomen leningen met een looptijd > 1 jaar	**9.535.951**
- Rente voor aangetrokken financieringsmiddelen met een looptijd < 1 jaar	**44.619**
- Vergoede rente voor belegde reserves / voorzieningen	**857.297**
- Afgedragen rente-aftopping over belegde reserves / voorzieningen	**0**
	10.437.867
BATEN:	
- Ontvangen rente (4,0%) wegens kapitaalverstrekking voor gedane investeringen	**21.591.910**
- Overige ontvangen rentes; w.o. heffingsrente	**40.419**
	21.632.328
VOORDELIG TREASURY-RESULTAAT IN KADER REKENING 2014	**11.194.462**
- Bij: Onttrekking Voorziening derivaten	**nvt**
NETTO-RESULTAAT TREASURY IN 2014	**11.194.462**

Colofon

Uitgave: Gemeente Zwolle
Vormgeving: Repro, Gemeente Zwolle
Druk: Repro, Gemeente Zwolle

www.zwolle.nl

Kon pagina 1 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 2 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 3 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 4 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 5 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 6 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 7 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 8 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 9 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 10 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 11 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 12 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 13 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 14 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 15 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 16 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 17 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 18 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 19 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 20 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 21 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 22 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 23 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 24 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 25 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 26 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 27 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 28 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 29 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

Kon pagina 30 uit document D:\iBABS\Sites\Zwolle\Bundels\Documenten\61ced4e6-7b8d-468f-b01f-dfa6bcfcb7b0.pdf niet importeren
Foutmelding:
PdfReader not opened with owner password

bericht

Zwolle

Concernstaf

Stadhuis
Grote Kerkplein 15
Postbus 10007
8000 GA Zwolle
Telefoon (038) 498 2267
A.van.Dreven@zwolle.nl

www.zwolle.nl

Behandeld door Adila van Dreven
Datum 13 mei 2015
Onderwerp Advies bij de jaarstukken 2014

Beste raadsleden,

Op 12 mei jl. heeft het afstemmingscomité met de accountant gesproken over de jaarstukken 2014. De rekeningcommissie die bestaat uit de raadsleden die hierin zitting hebben, wil de volgende bevindingen met u delen.

- Door de wisselende marktontwikkelingen krijgen de grondexploitaties jaarlijks de aandacht van de accountant. Zijn conclusie dat er realistisch en actief gestuurd wordt, zodat alert gereageerd wordt op ontwikkelingen in de vastgoedmarkt, geeft vertrouwen.

- Op speciaal verzoek van de raad heeft de accountant aandacht geschonken aan de Spoorzone. Zijn bevindingen laten zien dat de financiën van dit project naar behoren beheerst worden. Voor het verder vervolg van het project doet de accountant enige aanbevelingen om proactief de financiële beheersing positief te beïnvloeden. Het gaat hierbij om de second opinion rond contracten met derden, de BTW en de verwerking in de jaarrekening.

- In 2015 heeft de commissie BBV de verslagleggingsregels voor swaps veranderd. Dit is voor de gemeentelijke financiën gunstig. Wij behoeven geen voorziening meer te treffen voor de negatieve marktwaarde van de swap. De in het verleden gereserveerde € 2 mln. zijn toegevoegd aan de algemene reserve per 31-12- 2013.

- In het kader van de decentralisatiedossiers bestaan in den lande nog veel onzekerheden over de werkelijke lasten van de zorg. Het vergt nog veel inspanningen om de financiële informatie op orde te krijgen. Wij bevelen de raad aan om zich op gezette tijden over de financiële ontwikkelingen ter zake te laten informeren, vergelijkbaar met wat nu al op inhoud gebruikelijk is, waarbij de raad vooraf criteria aangeeft waaraan de informatievoorziening moet voldoen, zoals

bijvoorbeeld periodiciteit, aard van de informatie etc.
Dit laat onverlet dat binnen de beleidscyclus de gebruikelijke financiële verantwoording plaats vindt.

- Onder punt 2.7 gaat de accountant in op de informatiewaarde van de jaarrekening. Omdat de jaarrekening gebaseerd wordt op de begroting zijn slecht marginaal structurele wijzigingen doorgevoerd in vergelijking met vorige jaar. Daarnaast kunnen wij u melden dat het project sturend vermogen van start is gegaan, waarbij het afstemmingscomité geconsulteerd wordt. Doel van het project is om in 2018 een andere beleidscyclus te hebben die beantwoord aan criteria als betere sturing, transparantie en (digitale) presentatie. Dit maakt dat tot die tijd ook gewerkt zal worden aan de informatiewaarde van de jaarrekening.

Samenvattend zijn we positief over het gevoerde financiële beheer in 2014 en de goedkeurende verklaring van de accountant. Wij adviseren u dan ook in te stemmen met de jaarrekening 2014.

Met vriendelijke groet,
Frank Futselaar
voorzitter

Jaarrekening

Fractie	SP
Vraag	Met ingang van 2015 is er voor het Sociaal Domein voor de eerste drie jaar een aparte risicoreserve gevormd. Gaat het voordeel op het I-deel WWB van € 6.000.000,00 naar deze risicoreserve of vervalt deze in de algemene concernreserve? Wat is daar de reden van?
Antwoord	Bij de begrotingsbehandeling 2014 is besloten de weerstandsreserve voor de WWB op te heffen en de voor- en nadelen te verwerken via de algemene middelen, evenals de overige (bestaande) begrotingsposten. Het voordeel op het I-deel WWB over 2014 is dan ook met de algemene middelen (algemene concernreserve) verrekend. I.v.m. de nieuwe taken in het sociaal domein en de rijkskortingen op de Wmo is besloten een tijdelijke risicoreserve aan te houden vanwege het ongewisse karakter omtrent de uitvoering van de nieuwe taken in relatie tot de doorgevoerde rijkskortingen op het sociaal domein.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Jan Brink
Jaarrekening	Financieel verslag (pag. 12)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Wat is de visie achter de “Agenda Duurzaamheid” en welke kaders wil de gemeente hiervoor gebruiken?
Antwoord	Agenda Duurzaamheid is op 26 mei jl. vastgesteld door het college en naar de raad gestuurd.. Het borduurt voort op de Visie Zwolle Duurzaam uit 2011 en het programma dat hierop volgde. Met dien verstande dat de Agenda Duurzaamheid meer aansluit op de dynamiek in de samenleving, vandaar een agenda en geen programma. Daarnaast is de agenda inhoudelijk verbreed ten opzichte van het programma duurzaamheid die met name ging over het thema 'energie'.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Filip van As
Beleidsparagraaf	Duurzaamheid (pag. 24)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Wat is gerealiseerd in 2014 m.b.t. duurzaamheid en energiebesparing in nieuwe woningen?
Antwoord	In 2014 is in totaal aan 192 woningen subsidies voor duurzame nieuwbouw toegekend waarvan 78 corporatiewoningen.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
Programma	Volkshuisvesting (pag. 35)

Fractie	SP
Vraag	Op pagina 36 van de jaarstukken staat vermeld dat de doelstelling voor 2014 de productie van 100 seniorenwoningen was. De realisatie bedraagt slechts 64 woningen. Hoe is dit verschil te verklaren?
Antwoord	Het gaat hierbij om gemiddeld 100 levensloopbestendige woningen per jaar in de periode 2011-2015. Voor de periode 2011-2015 worden minimaal 500 woningen toegevoegd die geschikt zijn voor senioren. Van 2011-2014 zijn in totaal (2011: 147, 2012: 92, 2013: 103, 2014: 64 = in totaal 406 Woningen geschikt voor senioren toegevoegd.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
Programma	Volkshuisvesting (pag. 36)

Fractie	SP
Vraag	Op pagina 36 van de jaarstukken staat vermeld dat de doelstelling voor 2014 de productie van 40 zorgwoningen was. De realisatie bedraagt slechts 29 woningen. Hoe is dit verschil te verklaren?
Antwoord	Het gaat hierbij om gemiddeld 40 zorgwoningen per jaar in de periode 2011-2015. Onderdeel van de oplevering van het talentenplein zijn 24 wooneenheden voor Tactus waarmee het totaal aan gerealiseerde zorgwoningen in 2014 op 53 uitkomt. Door het scheiden wonen/zorg worden minder doelgroepenwoningen gebouwd. Daarentegen worden meer reguliere woningen gebouwd, waarin verschillende doelgroepen zelfstandig kunnen/moeten wonen.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
Programma	Volkshuisvesting (pag. 36)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Het valt op dat er wel normeringen zijn gesteld in het overzicht, maar geen meetresultaten beschikbaar zijn, wat is de waarde dan van de normen?
Antwoord	De monitoring van de biodiversiteit is een zaak van de lange termijn. De cyclus beslaat ongeveer 3 jaar, de nulmeting is uitgevoerd. Over drie jaar zal aan de hand van de nog te kiezen soorten de ontwikkeling van de biodiversiteit in Zwolle echt meetbaar zijn aan de hand van een vervolgmeting.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Filip van As
Programma	Groene leefomgeving en milieu (pag. 58)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Bij luchtkwaliteit is er geen nulsituatie bekend. Waarom?
Antwoord	De nulsituatie is de luchtkwaliteit als berekend in 2012. De getallen die daarbij horen zijn dus wel bekend. Ook de luchtkwaliteit in de jaren erna is bekend. Zij voldoen aan de normen die hier wettelijk aan zijn gesteld. Deze normen staan opgenomen bij Streefdoel/indicator
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Filip van As
Programma	Groene leefomgeving en milieu (pag. 60)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Bij Groenbeleid zijn de lasten 5 en de baten 7, maar de som is 11 weergegeven! Hoe kan dit? Moet dit niet 12 zijn?
Antwoord	Dit is een kwestie van optelling van onafgeronde bedragen (bijv. 4,6 (afger. 5) + 6,6 (afger.7) = 11,2 ((afger. 11), die lager uitvalt dan de optelling van de afgeronde getallen (5 en 7 = 12).
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Filip van As
Programma	Groene leefomgeving en milieu (pag. 63)

Fractie	GroenLinks
Vraag	De doelstelling was energiebesparing van 3%: is dit gehaald? Dat valt niet uit de informatie op te maken.
Antwoord	Energiebesparing is altijd lastig te meten. Dit doel komt voort uit de doelstelling “20% CO2 reductie in 2020” Het monitoringsinstrument dat daarvoor gebruikt wordt is het softwareprogramma "Energie in Beeld" dat door Enexis beschikbaar is gesteld aan gemeenten. Daarmee kan inzichtelijk worden gemaakt wat de reductie van CO2 is die jaarlijks wordt gerealiseerd. Echter er zijn ook activiteiten uitgevoerd, die niet direct, maar in de toekomst zullen leiden tot CO2 reductie, bijvoorbeeld voorbereidingen project Dieze Oost, ondersteuning Blauwvingerenergie in voorbereiding “burgerinitiatieven” wind- en zonne-energieprojecten, het beschikbaar stellen van subsidieregelingen (duurzame nieuwbouw, Overijsselse aanpak 2.0), het benutten van provinciale subsidies voor gemeentelijke gebouwen, het project geothermie, het project restwarmte Voorst, de energieprestatieafspraken met woningbouwcorporaties over verduurzaming van de bestaande voorraad, etc. Wij zijn op dit moment niet in staat om van alle projecten/activiteiten inzichtelijk te maken wat hun aandeel in de CO2 reductie zal zijn. Van het project geothermie is een inschatting gemaakt, ook van het effect van de Overijsselse aanpak is een inschatting gemaakt. Daarnaast is te berekenen, welke reductie het zonnepark van GDF Suez (Harculo) zal leveren, en de pv-systemen van Wehkamp, en Scania. Uit "Energie in Beeld" is ook af te lezen wat de reeds aanwezige systemen in Zwolle nu opbrengen.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Filip van As
Programma	Groene leefomgeving en milieu (pag. 64)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Doelstelling tevredenheid voorzieningen jongeren niet gehaald. Leidt dit tot een interventie?
Antwoord	Buurt voor Buurt (BvB) 2014 laat een stijging zien van 28% naar 29 %. De doelstelling was inderdaad hoger, maar het behaalde resultaat geeft nu geen aanleiding tot een interventie. Daarbij komt dat BvB 2014 ook laat zien dat gemiddeld 71 % van de Zwollenaren van mening is dat er voldoende voorzieningen voor jongeren in de openbare ruimte, zoals trap- of basketbalveld aanwezig zijn.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Ed Anker
Programma	Leefbaarheid en welzijn (pag. 78)

Fractie	SP
Vraag	De GGD heeft gecontroleerd op naleving van regels bij kinderdagverblijven en peuterspeelzalen. Beoogd was dat 75% van de instellingen aan de eisen zou voldoen, maar dit is slechts 61%. Wat zijn de eisen die door de GGD gesteld worden en is er duidelijk waardoor het percentage lager ligt dan beoogd?
Antwoord	De Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen stelt regels over de volgende onderwerpen - Pedagogisch klimaat; - Personeel en groepen; - Veiligheid en gezondheid; - Accommodatie en inrichting; - Ouderrechten. In totaal gaat het hierbij om 101 items die door GGD jaarlijks namens de gemeente worden gecontroleerd. Bij 61% van de locaties is er dus sprake van geen enkele overtreding van deze 101 items. Overtreedt een kinderdagverblijf één of meer van deze items dan wordt hiertegen door de GGD en de gemeente handhavend opgetreden. Er is geen duidelijke oorzaak aan te wijzen voor de lagere spontane naleving in 2014 dan in de jaren ervoor. De GGD heeft in 2014 op dezelfde wijze toezicht gehouden als de jaren ervoor en ook de gemeente heeft op dezelfde wijze gehandhaafd. Mogelijk dat een oorzaak nog blijkt uit de cijfers die gebruikt worden voor het wettelijke jaarverslag wet kinderopvang waarover wij vóór 1 juli 2015 zullen besluiten
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Ed Anker / Henk Jan Meijer
Programma	Onderwijs en jeugd (pag. 83)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Kunststofinzameling per inwoner is 9 kg , in 2016 moet dit 20 kg zijn, welke beleidsinterventie vindt plaats om dit te bereiken? Ook BERAP blz. 15 constateert dit, maar aangedragen oplossingen zijn niet duidelijk.
Antwoord	De gemeentelijke doelstelling van 20 kg per inwoner is gebaseerd op een proef in de Veerallee en in Dieze-Hoogenkamp met omgekeerd inzamelen. De uitkomsten van deze proef zijn vertaald naar een gemeentelijke doelstelling. Dit is een ambitieuze doelstelling, ook landelijk gezien. In de proefgebieden was namelijk bijna geen sprake van hoogbouw, terwijl op dit moment bij hoogbouw nog geen plastic aan huis wordt ingezameld. De stand van 9 kg per inwoner in 2014 is gebaseerd op het ombouwen van circa 60% van de stad naar omgekeerd inzamelen aan het eind van 2014, waarbij een groot deel pas afgelopen jaar is omgebouwd. Mensen moeten wennen aan het nieuwe systeem. In Stadshagen, de wijk die al wat langer is omgebouwd wordt nu 16 kg per inwoner ingezameld en voor de hele stad verwachten we in 2015 12 kg per inwoner. De verwachting is dat we, uitgaande van alleen plastic inzamelen bij laagbouw, zonder verdere maatregelen op termijn uit zullen komen op circa 15 kg per inwoner aan plastic afval. We zijn momenteel aan het bekijken hoe we ook bij hoogbouw het plasticafval apart kunnen inzamelen. We hebben daarvoor momenteel een pilot lopen in de Aa-landen bij twee flats (Spui en Biesbosch). Hoe groot het effect daarvan is, kunnen we nu nog niet zeggen. In het nieuwe Gemeentelijk Grondstoffenplan (GGP), dat in 2016 met u zal worden besproken, zullen we de doelstellingen tegen het licht houden en met voorstellen komen hoe we de, ook landelijk steeds scherper worden de doelstellingen, willen halen. Maatregelen willen we daarbij in samenhang afwegen.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Filip van As
Programma	Integraal beheer openbare ruimte (pag. 98)

Fractie	SP
Vraag	Financiële afbouw is gerealiseerd. Maar wat is er met de genoemde 13 mensen concreet gebeurd nadat zij een traject gevolgd hebben gericht op re-integratie, activering of maatschappelijke participatie?
Antwoord	Van de 13 mensen die een traject hebben gevolgd op re-integratie, activering of maatschappelijke participatie: - 4 personen doen vrijwilligerswerk - 2 personen zijn parttime aan het werk (zorg en taxichauffeur) - 3 personen hebben mantelzorgtaken - 1 persoon zit in de ziektewet - 1 persoon is huisman geworden (zijn vrouw werkt fulltime) - 1 persoon ontvangt WW plus - 1 persoon heeft een opleiding gevolgd, is aan het werk geweest Deze personen hebben opleidingen gevolgd zoals Heftruckcertificaat, Taxipas, cursus werknemersvaardigheden en/of Digivaardigheden, deelname projecten (o.a. Woodselect) en inzet jobhunter. Deze personen vallen nu onder de reguliere dienstverlening van de gemeente, waarbij vijf personen aan het solliciteren zijn naar een reguliere (parttime) baan.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
Programma	Sociaal economische zelfredzaamheid (pag. 107)

Fractie	SP
Vraag	Aantal burgers dat participeert is nog niet betrouwbaar te meten. Hoe moet ik de daar genoemde 415 dan duiden? Wat houdt dit getal in?
Antwoord	Het gaat hier om 415 burgers die naar vermogen meedoen in de samenleving. Zij doen vrijwilligerswerk of onbetaalde arbeid (zij staan op trede vier van participatieladder)
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
Programma	Sociaal economische zelfredzaamheid (pag. 107)

Fractie	SP
Vraag	Er is voor € 452.000,00 aan minder re-integratietrajecten ingezet. Wat is daar de reden van?
Antwoord	Deze gelden zijn via de meeneemregeling toegevoegd aan het budget van 2015 om de sterk teruglopende re-integratiemiddelen te dempen.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
Programma	Sociaal economische zelfredzaamheid (pag. 107)

Fractie	SP
Vraag	Hier wordt 70% (nul situatie) en 80% (norm) benoemd. Maar bij gerealiseerd wordt 1921 vermeld. Welk percentage kan aan dit getal worden toegekend ter vergelijking met die 70% en 80%.
Antwoord	Het percentage toekenningen in de inkomensklasse tot 100% bedroeg in 2014 91.3%.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
Programma	Bijstandsverlening en armoedebestrijding (pag. 111)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Bij Sportparticipatie volwassenen staat bij norm 2014: 2e meting 2014 :75% en bij wat is gerealiseerd in 2014 staat weer bij 2e meting 2014: 78%! Welk % is correct?
Antwoord	De norm 2014 geeft het streefdoel voor het jaar 2014 weer, dat bij de 2e meting zou moeten zijn behaald. Onder gerealiseerd staat het resultaat dat daadwerkelijk is bereikt. Kortom, de sportparticipatie was in 2014 met 78% hoger, dan de doelstelling.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	René de Heer
Programma	Sport (pag. 122)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Idem bij Sportparticipatie jeugdigen staat bij norm 2014: 2e meting 2014 :80% en bij wat is gerealiseerd in 2014 staat weer bij 2e meting 2014: 90%! Welk % is correct
Antwoord	De norm 2014 geeft het streefdoel voor het jaar 2014 weer, dat bij de 2e meting zou moeten zijn behaald. Onder gerealiseerd staat het resultaat dat daadwerkelijk is bereikt. Kortom de sportparticipatie jeugdigen was in 2014 met 90% hoger, dan de doelstelling.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	René de Heer
Programma	Sport (pag. 122)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Idem bij het aandeel kinderen zonder zwemdiploma in groep 7 staat bij norm 2014: 2e meting 2014 1% en bij wat is gerealiseerd in 2014 staat weer bij 2e meting 2014: 3,5%! Welk % is correct?
Antwoord	De norm 2014 geeft het streefdoel voor het jaar 2014 weer, dat bij de 2e meting zou moeten zijn behaald. Onder gerealiseerd staat het resultaat dat daadwerkelijk is bereikt. Kortom, het aandeel kinderen zonder zwemdiploma was in 2014 hoger dan beoogd.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	René de Heer
Programma	Sport (pag. 122)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Idem bij het Percentage inactieven staat bij norm 2014: 2e meting 2014 :4% en bij wat is gerealiseerd in 2014 staat weer bij 2e meting 2014: 9%! Welk % is correct?
Antwoord	De norm 2014 geeft het streefdoel voor het jaar 2014 weer, dat bij de 2e meting zou moeten zijn behaald. Onder gerealiseerd staat het resultaat dat daadwerkelijk is bereikt. Kortom, het aandeel inactieven was in 2014 hoger dan beoogd.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	René de Heer
Programma	Sport (pag. 122)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Bij het aandeel sportverenigingen dat maatschappelijk actief is staat bij norm 2014: 1e meting 2014 :65% en bij wat is gerealiseerd in 2014 staat dat in 2014 heeft geen meting plaatsgevonden! Welk % is correct?
Antwoord	De norm 2014 geeft het streefdoel voor het jaar 2014 weer, dat bij de 2e meting zou moeten zijn behaald. Onder gerealiseerd staat het resultaat dat daadwerkelijk is bereikt. Aangezien geen meting heeft plaatsgevonden, is niet bekend of het streefdoel is behaald.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	René de Heer
Programma	Sport (pag. 123)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Bij het percentage sportverenigingen met leden uit speciale doelgroepen staat bij norm 2014: 1e meting 2014 :40% en bij wat is gerealiseerd in 2014 staat bij 1e meting 2013:55%! Welk % is correct?
Antwoord	De norm 2014 geeft het streefdoel voor het jaar 2014 weer, dat bij de 2e meting zou moeten zijn behaald. Onder gerealiseerd staat het resultaat dat daadwerkelijk is bereikt. Kortom, het percentage sportverenigingen met leden uit een speciale doelgroep was in 2014 hoger dan de doelstelling.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	René de Heer
Programma	Sport (pag. 123)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Bij het percentage sporters dat lid is van een Sportvereniging staat bij norm 2014: meting 2014 :60% en bij wat is gerealiseerd in 2014 staat bij 1e meting 2014:54%! Welk % is correct?
Antwoord	De norm 2014 geeft het streefdoel voor het jaar 2014 weer, dat bij de 2e meting zou moeten zijn behaald. Onder gerealiseerd staat het resultaat dat daadwerkelijk is bereikt. Kortom, het percentage sporters dat lid is van een sportvereniging was in 2014 lager dan de doelstelling.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	René de Heer
Programma	Sport (pag. 123)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Is de norm 2014 bij de bezettingspercentage van de sportaccommodaties gehaald?
Antwoord	Er is geen exacte meting gedaan van de bezetting. De bezetting vanuit de sportverenigingen wijzigt jaarlijks nauwelijks. Het gebruik uit bewegingsonderwijs neemt echter ietwat af. Volgens opgave van SSZ is het gebruik van de sportaccommodaties ten opzichte van de 0-meting in 2012 de afgelopen jaren nauwelijks veranderd.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	René de Heer
Programma	Sport (pag. 124)

Fractie	GroenLinks
Vraag	De meting van het % kinderen zonder zwemdiploma is 3,5 %. Dit is te hoog, maar er is ook slechte respons bij onderzoek. Waarom word dit niet beter onderzocht? Er is veel debat geweest over goed vangnet na afschaffing schoolzwemmen.
Antwoord	De meting is afhankelijk van de medewerking van het onderwijs. Het onderwijs wordt gevraagd in de klas het zwemdiplomabezit te inventariseren en terug te koppelen. Niet alle onderwijsinstellingen geven hier gevolg aan. Een andere (maar meer arbeidsintensieve) wijze van onderzoek is mogelijk, maar zal aanzienlijk hogere kosten met zich meebrengen. Desalniettemin worden de kinderen uit groep 7 zonder zwemdiploma gewezen op de mogelijkheid deel te nemen aan het vangnet. Gezien het aantal aanmeldingen voor het vangnet mag geconcludeerd worden dat dit goed functioneert en in een behoefte voorziet.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	René de Heer
Programma	Sport (pag. 124)

Fractie	SP
Vraag	Hoe komt het dat het aantal crisisinterventies m.b.t. huiselijk geweld is gedaald, terwijl er een stijging beoogd werd, kan dit met de transities te maken hebben?
Antwoord	Het beleidsterrein huiselijk geweld is de laatste jaren sterk in ontwikkeling. In eerste instantie lag veel nadruk op het bespreekbaar maken van huiselijk geweld en het taboe te doorbreken om hulp te zoeken. In dit licht moet ook deze indicator worden gezien. De afgelopen jaren steeg het aantal meldingen, het aantal adviesaanvragen en ook het aantal (crisis)interventies, al dan niet met huisverbod. Dat was ook gewenst vanuit het oogpunt van taboe doorbreken en het bespreekbaar maken van huiselijk geweld. Uiteindelijk zou het goed zijn om tot een daling van de crisisinterventies te komen, als we meer aan de voorkant zijn gekomen en er eerder een (lichtere) interventie kan worden gepleegd. Het is lastig om hier goede indicatoren te vinden. Een toename van de meldingen kan tijdelijk goed zijn. Zo ook voor de (crisis) interventies. De meest betrouwbare indicator is het percentage mensen dat bij de GGD monitor aangeeft slachtoffer te zijn geweest van huiselijk geweld. Dit geeft echter pas op de langere termijn een resultaat te zien. De daling van het aantal crisisinterventies in 2014 is daarmee op zich een goede ontwikkeling, die nog niet voorzien was bij het opstellen van de begroting van 2014 en het formuleren van de indicatoren.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Ed Anker/Nelleke Vedelaar
Programma	Gezondheid en zorg (pag.136)

Fractie	GroenLinks
Vraag	De dagbesteding voor ex-gedetineerden lukt maar mondjesmaat. Wat is de reden? Hoe gaat dat elders in Nederland? Wat is nu het plan om dit vlot te trekken?
Antwoord	Algemeen: Dat de dagbesteding van ex-gedetineerden slechts mondjesmaat lukt is niet overeenkomstig de feiten en de tekst in de jaarrekening. Het streefdoel dat 80% van de gedetineerden kort na detentie een vorm van inkomen en/of dagbesteding heeft is in 2014 ruim gehaald met 90%. Er is een kanttekening gemaakt omdat het onderdeel dagbesteding voor ex gedetineerden moeilijk is gebleken en voor circa 70% wordt gerealiseerd, als het apart wordt beoordeeld. In de doelstelling is de formulering algemener, zodat deze wel wordt gerealiseerd. De problematiek die speelt bij deze doelgroep vraagt om maatwerk. Werkgevers zijn moeilijk te bewegen om deze doelgroep een kans te geven. De kandidaten die kansrijk zijn lukt het werk te vinden en te behouden. Ook (terug naar) een opleiding volgen is voor sommige (18+) jongeren lastig. De mogelijkheden om een maatwerk traject te realiseren zijn door allerlei veranderingen de afgelopen jaren steeds beperkter geworden. Het ontbreken van voldoende motivatie van veel ex-gedetineerden helpt ook niet mee met het realiseren van de genoemde doelstellingen. De gang van zaken in Zwolle is overeenkomstig het landelijke beeld. Ontwikkelingen als de Participatiewet maken het vooral voor doelgroepen die meer maatwerk vragen lastiger, ook elders in het land. Wij verwachten dat met de verdere ontwikkeling van de Sociale Wijkteams, en het doorzetten van de inzet op maatwerk, er in de toekomst meer resultaat behaald kan worden bij het bieden van maatwerk bij dagbesteding van ex-gedetineerden. Sinds het najaar van 2014 maken we gebruik van een (kleine) subsidieregeling van het rijk, om aanvullend aan onze reguliere inzet extra trajecten voor ex-gedetineerden op onder meer dagbesteding en/of werk in te zetten. Hier zien we de eerste resultaten, al hoewel kleinschalig. Ook op de doelgroep 18-23 jaar blijven we onze inzet plegen om vooral ook aan scholing en opleiding te werken. We verwachten de komende periode ook resultaten van de activiteiten die vanuit het justitiële kader binnen de PI en door bv. reclassering meer dan voorheen zullen worden ingezet. Binnen de PI's wordt nu nog niet overal, maar wel steeds meer, gewerkt met een Re-integratie centrum (RIC). Door al binnen de muren van de PI in te zetten op re-integratie na het verlaten van de PI. Door hier in samen te werken en elkaars inzet te versterken verwachten wij betere resultaten te kunnen realiseren. Wij zullen deze ontwikkelingen volgen en er actief bij aansluiten. Omdat er sprake is van een moeilijke doelgroep en maatwerk nodig is zijn de inspanningen groot en de resultaten niet altijd te garanderen. Wij gaan er vooralsnog van uit dat de genoemde inspanningen en ontwikkelingen de komende periode tot meer dagbesteding of werk bij ex-gedetineerden leiden.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
Programma	Gezondheid en zorg (pag.137)

Fractie	GroenLinks
Vraag	over zwolle.nl: "ook doelen te realiseren op het gebied van(online) participatie. Dit loopt door in 2015" – wat gaan we precies doen?
Antwoord	We formeren een centraal team dat regie voert op alle digitale kanalen die de gemeente Zwolle tot haar beschikking heeft. Dit team zal eind 2015 volledig operationeel zijn. Op dit moment vindt webcare plaats vanuit het KCC en de afdeling Communicatie. Hierbij worden Facebook en Twitter ingezet. Het team Digitale Regie gaat aan de slag met het digitaal vaardig maken van de hele organisatie als het gaat om participeren in de digitale samenleving. We willen dichter bij de stad staan, dus zullen ambtenaren zelf vanuit hun functie steeds meer digitaal moeten gaan communiceren. En het juiste digitale platform bij de juiste boodschap gaan inzetten. We gaan bijvoorbeeld kijken naar Whatsapp of Instagram en hoe deze platforms ingezet kunnen worden om de participatieve of communicatiedoelen te ondersteunen. We moeten het ons eigen maken dat we vragen die we hebben gewoon digitaal 'in de groep' kunnen gooien in de stad. Online participatie moet hiermee going concern worden. Het team Digitale Regie zorgt voor de kaders, tools en trainingen om dit mogelijk te maken. Verder willen we als organisatie deel uitmaken van het digitale gesprek dat nu al in en over de stad wordt gevoerd. Ook gaan we beter digitaal luisteren om zo onze dienstverlening te verbeteren.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Henk Jan Meijer
Programma	Bestuur en dienstverlening (pag. 148)

Fractie	GroenLinks
Vraag	"geen meting plaatsgevonden in 2014. Het instrument Normenkader wordt landelijk niet meer ondersteund" – waarom staat deze norm dan in de begroting?
Antwoord	Deze norm staat in de begroting 2014, daarom wordt erover gerapporteerd in de rekening 2014. We werken aan een nieuwe norm. Het normenkader willen we aanpassen en vervolgens wellicht via het ondernemerspanel toetsen of we eraan voldoen.
Verantwoordelijk portefeulllehouder	Henk Jan Meijer
Programma	Bestuur en dienstverlening (pag. 151)

Fractie	GroenLinks
Vraag	doel klachtenafhandeling: 95% binnen 6 weken behandeld gehaald: 84% binnen 6 weken behandeld hoe kan dat dat zijn teruggevallen (was in 2013 95%)?
Antwoord	Er is onduidelijkheid ontstaan doordat de termen ‘afgehandeld binnen de wettelijk termijn’ (al dan niet met verdaging) en ‘afgehandeld binnen 6 weken’ door elkaar zijn gebruikt. In 2014 was 98% binnen de wettelijke termijn afgehandeld. In 2013 was dit 96%. In 2014 was 84% binnen zes weken afgehandeld. In 2013 was dit 83%. De resultaten van beide jaren zijn dus vergelijkbaar.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Henk Jan Meijer
Programma	Bestuur en dienstverlening (pag. 151)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Ondersteuning bestuurlijk proces: "budget voor Duurzaamheid is o.b.v. de ingezette activiteiten niet volledig benut dit jaar. Naast het in de Berap II reeds gemelde overschot a € 120.000 blijft er aanvullend nog eens € 97.000 over" Wat is hiervoor de verklaring?
Antwoord	In het coalitieakkoord is afgesproken dat het programma Duurzaamheid niet wordt voortgezet, maar dat er een Agenda Duurzaamheid wordt opgesteld, zonder extra middelen ter beschikking te stellen. De Agenda Duurzaamheid wordt binnenkort aan uw raad ter besluitvorming voorgelegd. De gelden die beschikbaar waren voor het programma Duurzaamheid zijn gereserveerd voor de Agenda Duurzaamheid. Er is ongeveer 2 ton beschikbaar, waarvan ongeveer 1 ton is gereserveerd voor activiteiten die er nog aan komen. Zoals Verbeter & Bespaar en het project Verduurzaming van eigen vastgoed. Daarmee is er nog ongeveer 1 ton 'vrij' besteedbaar, gekoppeld aan de Agenda Duurzaamheid.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Filip van As
Programma	Bestuur en dienstverlening (pag. 154)

MPG

Fractie	GroenLinks
Vraag	"Ten aanzien van enkele verhuurde panden is er een reëel risico op huuropzegging. Eventuele huuropzeggingen hebben direct consequenties voor het financiële resultaat van ons verhuurde vastgoed. Tevens voorzien we extra onderhoudskosten en kosten die verband houden met bijzonder omstandigheden (bijvoorbeeld sanering asbest)" Gaat het hier om mogelijke huuropzegging vanwege bezuinigingen van de gemeente?
Antwoord	In eerste instantie houden deze opzeggingen verband met veranderingen in wetgeving (voornamelijk passend onderwijs). In één situatie is er sprake van een subsidiebeëindiging die samenvalt met het aflopen van een huurcontract. Huurder heeft gemeente verzocht om een huurverlaging. Dit laatste is dus niet zozeer een huuropzegging als wel een eventuele huurprijsbijstelling.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	René de Heer Beslisnota Raad (pag. 7)

Fractie	GroenLinks
Vraag	"Heffing van vennootschapsbelasting op het Resultaat na bestemming kan resulteren in een extra financiële opgave" Om hoeveel geld gaat dat dan (inschatting)?
Antwoord	Voorlopig zijn de verhuurde panden gekoppeld aan vermogensbeheer en dat is niet in concurrentie met de particuliere markt en valt dan ook niet onder de vennootschapsbelasting. Mocht dit veranderen dan gaat het waarschijnlijk om 25% van de "winst" die wordt behaald met de verhuur van vastgoed. De voorlopige insteek is afgestemd met onze externe adviseur en wordt t.z.t. ter toetsing voorgelegd aan de belastingdienst.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	René de Heer Beslisnota Raad (pag. 7)

Berap

Fractie	SP
Vraag	De andere aandachtsgebieden gaat men ook meer onder aandacht brengen. Is dat al concreet voor wat betreft hoe en op welke termijn?
Antwoord	De communicatie op de andere aandachtsgebieden is reeds in gang gezet. Zo is er extra aandacht in communicatie geweest voor psycho-sociale problematiek en ook voor jeugd. In die zin dat ook hiervoor een beroep kan worden gedaan op het sociale wijkteam. Dit zullen we blijven doen. De praktijk wijst overigens nu uit dat deze inwoners het sociale wijkteam weten te vinden.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Ed Anker / Nelleke Vedelaar
	Beleidsparagraaf Sociaal Domein (pag. 4)

Fractie	SP
Vraag	Waar wordt die overschrijding van participatie door veroorzaakt?
Antwoord	De primitieve begroting is te laag vastgesteld. De rijksbijdrage wordt namelijk op dit onderdeel bijgesteld. Wanneer deze middelen in de begroting worden verwerkt dan is dit tekort niet meer aanwezig.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
	Beleidsparagraaf Sociaal Domein (pag. 4)

Fractie	SP
Vraag	Welk deel binnen de genoemde € 120.000,00 betreft het ‘budget voor de sociale werkvoorziening’?
Antwoord	Dit betreft € 105.000 t.a.v. WSW.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
	Beleidsparagraaf Sociaal Domein (pag. 5)

Fractie	SP
Vraag	De € 195.250,00 van het UWV wordt budgetneutraal beschikbaar gesteld aan Pec United. Waarom is daar voor gekozen? Waarom is dit bedrag niet (deels of geheel) aan BC Group of Manpower beschikbaar gesteld? Had de raad hier geen besluit over moeten nemen?
Antwoord	De constructie is dat gemeente Zwolle, in haar functie als centrumgemeente de middelen van het UWV heeft doorgezet naar PEC Zwolle United. Deze middelen zijn het door UWV beschikbaar gesteld. Het UWV heeft hiervoor een aanvraag gedaan bij het hoofdkantoor UWV ‘Experimentele gelden voor samenwerkingsprojecten in de regio’, welke is toegekend. Het bedrag van € 192.250,00 betreft weliswaar geen gemeentelijke middelen maar ook voor het doorsluizen van middelen is, bij een bedrag hoger dan € 50.000, een raadsbesluit nodig. Vandaar dat het in de berap is opgenomen. Dit onderwerp had echter, naast de vermelding in de beleidsparagraaf Sociaal domein, ook opgenomen moeten worden in het Programma Inwonersondersteuning met als netto afwijking € 0 maar dat is abusievelijk niet gebeurd. Doel is het plaatsen van Wajongers in een passende baan bij reguliere werkgevers die zich bij PEC Zwolle United hebben gecommitteerd. Het partnership met PEC Zwolle United biedt toegang tot een regionaal, strategisch interessant banen en bedrijvennetwerk. Manpower en BC-group functioneren als onderdeel van dit partnership.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
	Beleidsparagraaf Sociaal Domein (pag. 5)

Fractie	GroenLinks
Vraag	Gaarne een uitleg over deze tekst bij Afwijking en oorzaak: “De toetsing op Stikstofdepositie is bij planvorming actueel geworden is gebleken bij enkele recente ontwikkelingen.” Wat betekent dit?
Antwoord	Ongeveer een halfjaar geleden is de provincie de regels uit het nieuwe besluit PAS (Programmatische Aanpak Stikstof) niet alleen bij agrarische ontwikkelingen toe gaan passen, maar ook bijvoorbeeld bij nieuwe vestiging van bedrijven op Hessenpoort. De PAS geeft aan hoeveel stikstofdepositie een bedrijf mag veroorzaken richting de Natura 2000 gebieden en bij grotere bedrijven kan dat een probleem geven. Inmiddels zijn de regels wat versoepeld en wordt de druk al niet meer zo sterk gevoeld als bij het indienen van de afwijkingen van de Berap in februari. Het blijft lastig om vooraf te bepalen of dit besluit PAS veel gevolgen heeft. Het hangt er immers ook vanaf welke bedrijven/ontwikkelingen zich aandienen. Maar de verhoging van de drempelwaarde naar 1 mol (een mol is een eenheid om de hoeveelheid stof aan te geven) voor bedrijven (1 mol stikstofdepositie per hectare per jaar) is echter een geruststellende ontwikkeling. Dit was 0,05 mol. Het blijft een besluit waarvan we de ontwikkelingen blijven volgen en hierop terugkomen als helder wordt wat de invloed is op de stad.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Filip van As
Programma	Groene leefomgeving en milieu (pag. 11)

Fractie	SP
Vraag	Wat is de stand van zaken van de pilot gescheiden inzamelen kunststofverpakkingen, drankenkartons en blik bij hoogbouw?
Antwoord	Er loopt momenteel tot eind mei een pilot in de Aa-landen bij twee flats (Spui en Biesbosch). Er worden interviews met bewoners gehouden over hun ervaringen. De omvang van het effect is nog niet bekend. We verwachten eind juni een rapportage van Rova.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Filip van As
Programma	Integraal beheer openbare ruimte (pag. 155)

Fractie	SP
Vraag	Is de € 650.000,00 uitsluitend gerelateerd aan die 1% ophoging, of zijn er (ook nog) andere redenen voor deze tegenvaller?
Antwoord	Vanuit het landelijk G-32 overleg is er voor 2015 en 2016 de aanbeveling gedaan om tijdelijk 1%-punt extra te reserveren van de rijksgelden sociaal domein, dit vanwege incidentele- en frictiekosten. Voor de structurele begroting is uitgegaan van een going concern activiteit, die uitgekristalliseerd is. Dat betekent dat voor de begin jaren er aanvullend budget nodig zal zijn voor aanloopkosten. Het programmateam is met dit incidenteel budget in staat om het transitieproces goed uit te voeren. Er zijn geen andere redenen voor dit aanvullend incidenteel budget.
Verantwoordelijk portefeulllehouder	Nelleke Vedelaar
Programma	Samenleving (pag. 20)

Fractie	SP
Vraag	De voorlopige rijksbijdrage WWB is € 2.800.000,00 lager. Stel dat de definitieve toch hoger uitkomt. Wordt die eventuele meevaller dan ‘geoormerkt’ speciaal ten behoeve van inkomensondersteuning?
Antwoord	Als de definitieve rijksbijdrage hoger uitvalt dan de benodigde middelen voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen, zal het overschot vrijvallen naar de algemene middelen. Andersom geldt ook dat als na de definitieve vaststelling van de rijksbijdrage er een tekort is om de bijstandsuitkeringen te verstrekken, dat tekort ten laste zal komen van de algemene middelen. De financiële beslissingen naar aanleiding van de totale mei- en najaarscirculaire worden aan de raad ter besluitvorming voorgelegd.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
Programma	Inkomen (pag. 23)

Fractie	SP
Vraag	Wordt een deel van deze € 390.000,00 veroorzaakt door externe inhuur? Zo ja, welk deel van dit bedrag betreft dit?
Antwoord	Het gaat hier om middelen voor tijdelijke uitbreiding van de reguliere formatie om de stijging van het aantal aanvragen/klanten op te kunnen vangen. Er is gekozen voor het aannemen van personeel in (tijdelijke) dienst van de gemeente. De procedure voor het selecteren van (bovenformatief) personeel kost tijd. Om in deze periode de dienstverlening op peil te houden, wordt, ter overbrugging, gebruik gemaakt van externe inhuur. Het gaat hierbij om ervaren krachten die direct inzetbaar zijn en waarvan we weer afscheid nemen, zodra de formatie weer op peil gebracht is en het personeel in dienst van de gemeente daadwerkelijk gestart is. Het gaat dus om een relatief klein deel van het budget. Omdat de proces van werven nog gaande is, is een exacte inschatting op dit moment niet te geven.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
Programma	Inkomen (pag. 23)

Fractie	SP
Vraag	Wordt een deel van deze € 280.000,00 veroorzaakt door externe inhuur? Zo ja, welk deel van dit bedrag betreft dit?
Antwoord	Deze extra middelen worden ingezet ter compensatie van het vertrek van kundige en ervaren collega's naar de Sociale Wijkteams om de dienstverlening van de twee afdelingen Inkomensondersteuning en Schulddienstverlening op peil te houden tot nieuwe collega's die werden herplaatst binnen het Sociale Domein voldoende ingewerkt zijn. Gelet op dit doel is en wordt dit budget gebruikt voor de inzet van externe, ervaren en direct inzetbare inhuur.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
Programma	Inkomen (pag. 25)

PPN

Fractie	GroenLinks
Vraag	Is de Klimaat Actieve Stad inmiddels kader voor de toekomstige ruimtelijke projecten, zoals door Wethouder Anker toegezegd tijdens het debat over de Wateragenda?
Antwoord	Ruimtelijke adaptatie en meerlaagsveiligheid is een nieuw concept dat ook landelijk nog nadere uitwerking vraagt. Zwolle is hierin één van de koplopers en dat willen we blijven. We zetten volop in in op het klimaatrobuust ontwikkelen van Zwolle. Het gedachtegoed is vastgelegd in de wateragenda en wordt meer en meer meegenomen in stedelijke ontwikkelingen, waaronder ruimtelijke projecten als Stadshagen+, Spoorzone, bedrijventerrein Voorst, Wezenlanden, Frankhuis , Pannekoekendijk. Werkende wijs geven we met onze partners handen en voeten aan het gedachtegoed. Daarnaast is een speerpunt van de wateragenda om voor Zwolle een klimaatadaptatiestrategie te ontwikkelen. Vandaaruit kan gekeken worden of het noodzakelijk is om het gedachtegoed nader vast te leggen in beleid en regelgeving. Hetzelfde geldt voor samenwerking met partners. Met een flink aantal partijen en burgers/bedrijven wordt al samengewerkt aan initiatieven vanuit de beweging klimaatactieve stad (KAS) .
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Ed Anker
Agenda	Agenda voor de toekomstbestendige stad (pag. 8)

Fractie	SP
Vraag	Heeft de bezuinigingsopgave BOR van € 1.000.000,00 gevolgen voor de Wezo/Rova medewerkers? Zo ja, welke medewerkers betreft dit? Welke aantallen? Welke gevolgen zal dit (globaal) hebben voor de begroting van Wezo?
Antwoord	De bezuinigingen op BOR zullen ook consequenties hebben voor het werkpakket van Rova. De maatregelen die tot nu toe zijn genomen konden worden opgevangen zonder gevolgen voor de medewerkers van Rova en de door Rova ingehuurde medewerkers van Wezo. Samen met Rova bekijken we van alle voorstellen die nog worden voorbereid de consequenties voor het werkpakket van Rova, de effecten voor de werkgarantie die de gemeente heeft gegeven voor voormalige gemeentelijke medewerkers en medewerkers van Wezo en bijvoorbeeld Pauropus. Deze effecten spelen een belangrijke rol bij de voorstellen die we met de PPN volgend jaar aan u zullen voorleggen tav de invulling van de bezuinigingsopgave.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Filip van As
Agenda	Agenda voor de toekomstbestendige stad (pag. 9)

Fractie	SP
Vraag	Zijn er momenteel initiatieven of onderzoeken gaande of gepland (al dan niet samen met Rova) om het gescheiden inzamelen van GFT-afval in de binnenstad en bij hoogbouw mogelijk te maken?
Antwoord	Er zijn momenteel geen initiatieven. De proeven in het verleden waren niet succesvol omdat er veel restafval tussen het GFT terecht kwam. Omdat de omvang van de afvalstroom gering is hebben we geen prioriteit gegeven aan het oplossen hiervan, maar hebben we ons geconcentreerd op omgekeerd inzamelen in de stad. In het kader van het nieuwe Gemeentelijk Grondstoffenplan (GGP) wordt opgenomen hoe we hier verder mee om willen gaan.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Filip van As
Agenda	Agenda voor de toekomstbestendige stad (pag. 9)

Fractie	SP
Vraag	Er is gepoogd om bij de Uitwerking opgaven verkeer en vervoer gebruik te maken van resterende IMG-gelden (provinciale cofinanciering) oorspronkelijk bedoeld voor fietsstraten voor een bedrag van 285.000 euro. Dit is afgewezen door GS. Is deze cofinanciering nu definitief verloren voor Zwolle? Wat is hiervan de oorzaak?
Antwoord	Ja, dit resterende subsidiebedrag is niet meer beschikbaar voor Zwolle. Het niet benutten van dit bedrag heeft te maken met het doorvoeren van een bezuiniging en een goedkopere uitvoering van projecten die wel zijn uitgevoerd. De aanleg van fietsstraten is één van de projecten geweest in het kader van de IMG-afspraken met de Provincie. Vanuit de IMG hebben we 50%/50% subsidie gekregen voor de realisatie van vier fietsstraten: De Eemlaan, de Ruiterlaan-Willemsvaart, de Philosophenallee en de Klooienberglaan. Voor de fietsstraat Klooienberglaan heeft de raad bij de projectendoorlichting 2013 besloten om deze fietsstraat als prestatie terug te geven aan de provincie. Daarmee zou € 325.000 subsidie niet worden benut en is het 50% gemeentelijke deel van € 325.000 vrijgevallen voor de bezuinigingen. Naast de niet benutte subsidie van € 325.000 voor de Klooienberglaan, waren de eindafrekeningen in 2014 voor de projecten Rechterland en Ruiterlaan-Willemsvaart lager waardoor circa € 200.000 IMG-subsidie niet is verbruikt. Dit geeft een totaal van € 525.000 niet benutte IMG-subsidie. Aangezien altijd wordt geprobeerd om subsidies optimaal te benutten, is met de provincie ambtelijk overleg gevoerd om toestemming te krijgen om de resterende subsidie alsnog in te zetten. Helaas bleek het college van GS niet in te willen stemmen met herinzet in verband met de gestelde eindtermijn. Wel werd van de provincie een BDU-subsidie voor verkeersveiligheid verstrekt waardoor het krediet voor de Uitwerking opgaven Verkeer en vervoer toch lager kan worden vastgesteld.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Filip van As
	Agenda voor de toekomstbestendige stad (pag. 9)

Fractie	GroenLinks
Vraag	er wordt gewerkt aan de Toekomstverkenning Regio Zwolle: hoe wordt betrokkenheid raden gegarandeerd? (gesproken over een andere financieringsconstructie van zowel de bestuurlijke samenwerking als het huidige Programma economie Regio Zwolle. In de (concept)financieringsvoorstellen wordt voorgesteld de bureau- en organisatiekosten en een Regionaal Investeringsfonds te financieren vanuit een bijdrage van de 19 gemeenten van € 1 per inwoner én € 1 per inwoner door de vier provincies)
Antwoord	De betrokkenheid van de raden bij de Toekomstverkenning wordt per gemeente verschillend ingevuld. Na het zomer reces zullen wij u informeren over de Toekomstverkenning Regio Zwolle. Bij de besluitvorming over de doorontwikkeling van de Regio Zwolle zal de raad betrokken worden.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Henk Jan Meijer
	PPN Bijlage 1: investeringen (pag. 19)

Fractie	SP
Vraag	Met betrekking tot de bezuinigingen op de straatreiniging. Er staat vermindering. Dit levert 60.000 euro op. • Hoe gaat deze vermindering er uit zien? • Worden de straten minder vaak geveegd? • Worden er bepaalde wijken niet meer gedaan? Welke wijken zijn dit dan? • Wat gaat dit betekenen voor het straatbeeld? Ook in combinatie met de bezuinigingen op de groenvoorziening?
Antwoord	De exacte invulling is nog onderwerp van gesprek, maar wordt gezocht in het straatvegen. De insteek is om met name op plekken waar de vervuiling gering is de standaard veegfrequentie te verminderen. Er zal dus meer sprake zijn van maatwerk. Bezuinigen op straatvegen is ook tijdens de wijkdialogen vaak door bewoners genoemd als optie.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Filip van As
	PPN Bijlage 2 (pag. 21)

Fractie	SP
Vraag	Wat betreft de bezuinigingen op de groenvoorziening: • Hoeveel prullenbakken zijn er inmiddels weggehaald? • Hoeveel prullenbakken zijn er inmiddels geadopteerd? • Zijn er meldingen van overlast bekend? Zo ja, hoeveel?
Antwoord	Totaal zijn er 1098 prullenbakken weggehaald (van de 2212). Op dit moment zijn 89 prullenbakken geadopteerd door bewoners. Voordat er plannen waren om het aantal prullenbakken te verminderen waren er ook meldingen over overlast. We zien vooralsnog geen toename van de klachten over zwerfafval. Met de maandelijkse schouw wordt dat laatste gemonitord. Op twee plekken worden extra hondenhaltes geplaatst en op sommige plekken zijn grotere prullenbakken geplaatst.
Verantwoordelijk portefeuillehouder	Filip van As
	PPN Bijlage 2 (pag. 21)

besluit

ARCHIEF EXEMPLAAR

CONFORM BESLOTEN

Zwolle

Besluit

Jaargang 2015
Onderwerp Jaarstukken 2014

De raad van de gemeente Zwolle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d. 10-06-2015

besluit:

1. De jaarstukken 2014 vast te stellen
2. Het saldo van de rekening 2014 ad € 3.004.000 als resultaat op de balans te verwerken
3. Het rekeningresultaat toe te voegen aan de algemene concernreserve.
4. De behaalde boekwinst op verkoop van gemeentelijke panden in 2014 ad € 150.000 in te zetten voor extra afschrijving op bestaande investeringen in de openbare ruimte.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 15-06-2015,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	Beleidsrapportage (Berap) 2015 - 1
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Tory, AH (Bert) 2538
eenheid/afdeling	Concernstaf CSOND

Voorgesteld besluit raad

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de Berap 2015 -1
2. Akkoord te gaan met de aangegeven wijzigingen van budgetten per programma
3. Akkoord te gaan met dekking van het verwachte nadelig resultaat ad € 3,1 mln. uit de algemene concernreserve
4. Akkoord te gaan met 7 stortingen en onttrekkingen betreffende de reserves H.I.S, parkeren, M.I.B./stadsontwikkelfonds, openbaar vervoer, afval, nog uit te voeren werken en bedrijfsvoeringsreserve sociale zaken
5. Akkoord te gaan met 8 budgettair neutrale kredietmutaties
6. Akkoord te gaan met de 1e periodieke begrotingswijziging op basis van collegebesluiten
7. Een aanvullend krediet beschikbaar te stellen van € 1.738..000,- voor de doorontwikkeling van het sociaal domein, het Sociaal Wijkteam, het programmateam en de transformatie in taken en bemensing afdeling inkomensondersteuning en schulddienstverlening.
8. Voor de jaren 2015 en 2016 een bedrag van €. 1 mln. per jaar beschikbaar te stellen voor de huishoudelijke hulp toelage en deze te dekken uit de rijksbijdrage.
9. De ESF subsidie van €. 2.031.500 die Zwolle als centrumgemeente ontvangt voor het thema actieve inclusie voor een bedrag van €. 1.375.000 door te betalen aan de andere participanten en het Zwolse deel van €. 656.500 beschikbaar te houden in het participatiebudget om hiermee toekomstige projecten binnen het terrein van re-integratie te kunnen financieren.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 10 juni 2015
Ons kenmerk js/bt

Onderwerp Berap 2015 - 1
Versienummer 2

Portefeuillehouder J.Brink

Informant B.Tory / J.Schings
Eenheid/Afdeling CS
Telefoon 2538 / 2099
Email b.tory@zwolle.nl / jjhm.schings@zwolle.nl
Bijlagen Berap 2015 - 1

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de Berap 2015 -1
2. Akkoord te gaan met de aangegeven wijzigingen van budgetten per programma met uitzondering van het budget Zwolse theaters (programma 9)
3. Akkoord te gaan met dekking van het verwachte nadelig resultaat ad € 3,1 mln. uit de algemene concernreserve
4. Akkoord te gaan met 7 stortingen en onttrekkingen betreffende de reserves H.I.S, parkeren, M.I.B./stadsontwikkelfonds, openbaar vervoer, afval, nog uit te voeren werken en bedrijfsvoeringsreserve sociale zaken
5. Akkoord te gaan met 8 budgettair neutrale kredietmutaties
6. Akkoord te gaan met de 1e periodieke begrotingswijziging op basis van collegebesluiten
7. Een aanvullend krediet beschikbaar te stellen van € 1.738..000,- voor de doorontwikkeling van het sociaal domein, het Sociaal Wijkteam, het programmateam en de transformatie in taken en bemensing afdeling inkomensondersteuning en schulddienstverlening.
8. Voor de jaren 2015 en 2016 een bedrag van €. 1 mln. per jaar beschikbaar te stellen voor de huishoudelijke hulp toelage en deze te dekken uit de rijksbijdrage.
9. De ESF subsidie van €. 2.031.500 die Zwolle als centrumgemeente ontvangt voor het thema actieve inclusie voor een bedrag van €. 1.375.000 door te betalen aan de andere participanten en het Zwolse deel van €. 656.500 beschikbaar te houden in het participatiebudget om hiermee toekomstige projecten binnen het terrein van re-integratie te kunnen financieren.

Datum 10 juni 2015
Ons kenmerk js/bt

Toelichting op het voorstel

Inleiding
In de Beleidsrapportage 2015-1 (verder te noemen Berap) wordt per programma een tussenstand gegeven van de uitvoering van de begroting per 1 maart 2015. Het gaat hierbij nadrukkelijk **alleen** om de beleidsmatige en financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Beoogd effect
Melden van afwijkingen in de uitvoering van de begroting 2015
De Berap kan voor sturing gebruikt worden omdat het volgende in beeld gebracht wordt:
a. wat zijn de afwijkingen in de uitvoering
b. welke oorzaken liggen daaraan ten grondslag
c. welke interventie is nodig om de prestatie wel te realiseren
De afwijkingen die gemeld worden kunnen betrekking hebben op inhoud, planning, vastgestelde prestaties of financiën.

Argumenten
Toelichting op besluit 1
"kennis te nemen van de Berap 2015-1"
De uitvoering van de begroting 2015 als geheel tot 1 maart 2015 ligt op koers. Majeure beleidsinterventies om zaken bij te stellen zijn op dit moment niet aan de orde. Wel worden bij enkele programma's financiële mee- danwel tegenvallers verwacht om de in de begroting aangegeven prestaties te realiseren.
In deze Berap is een aparte beleidsparagraaf opgenomen waarin ingegaan wordt op de stand van zaken in de pijler Sociaal Domein.

Toelichting op besluit 2
"akkoord te gaan met de aangegeven wijzigingen van budgetten per programma"
Voor een aantal doelstellingen wordt aangegeven dat de beschikbare middelen naar verwachting over heel 2015 niet voldoende zijn. Naast deze tegenvallers treden ook meevallers op.
Wij stellen voor de budgetten met mee- en tegenvallers te muteren door begrotingswijzigingen via autorisatie door de raad. In de programmateksten in de Berap worden deze mee- en tegenvallers gespecificeerd en in bijlage 1 van de Berap is een samenvatting opgenomen.
Op de frictiekosten bij Zwolse theaters komen wij terug bij Berap 2 2015. Na het zomerreces zullen wij informeren over de exploitatie van Zwolse theaters, waarbij we ook in zullen gaan op de ontwikkeling van de huisvestingskosten

Toelichting op besluit 3
"Akkoord te gaan met dekking van het verwachte nadelig resultaat ad € 3,1 miljoen uit de algemene concernreserve"

Datum 10 juni 2015
Ons kenmerk js/bt

Het financieel resultaat van deze eerste Berap 2015 geeft aan dat een tegenvaller van € 3,1 miljoen verwacht wordt. Met name in de sfeer van de algemene bijstand, sociaal domein en bouwleges is er sprake van forse tegenvallers. Op de loonkosten is een meevaller te verwachten.

Toelichting op besluit 4
"akkoord te gaan met 7 stortingen en onttrekkingen betreffende de reserves H.I.S, parkeren, M.I.B./sradsontwikkelfonds, openbaar vervoer, afval, nog uit te voeren werken en bedrijfsvoeringsreserve sociale zaken"
Een aantal mee- en tegenvallers worden verrekend met reserves. Deze reserve mutaties moeten door de raad worden geautoriseerd. Het betreft :

- Onttrekking aan de reserve Hoofdinfrastructuur Stadshagen(H.I.S.) ad €. 14.300 (zie toelichting programma 2)
- Storting in de reserve parkeren ad € 28.000 (zie toelichting programma 3)
- Overheveling middelen doorstroomassen openbaar vervoer van €. 1,1 mln. vanuit de reserve M.I.B./stadsontwikkelfonds naar de reserve Openbaar vervoer (zie toelichting programma 3)
- Onttrekking aan de reserve openbaar vervoer ad €. 66.000 (zie toelichting programma 3)
- Onttrekking aan de voorziening afval ad €. 143.000 (zie toelichting programma 8)
- Onttrekking aan de reserve nog uit te voeren werken Concern ad €. 75.000 (zie toelichting programma 9)
- Onttrekking aan de bedrijfsvoeringsreserve sociale zaken ad €. 200.000 (zie toelichting programma 16)

Toelichting op besluit 5
"akkoord te gaan met 8 budgettair neutrale kredietmutaties"
Kredietmutaties moeten door de raad worden geautoriseerd. Het betreft 8 mutaties, die budgettair neutraal zijn. De betreffende mutaties zijn per programma aangegeven onder financiën onderdeel B en in bijlage 1 is een samenvatting opgenomen.

Toelichting op besluit 6
"akkoord te gaan met de 1e periodieke begrotingswijziging"
Door het college zijn besluiten genomen, die formeel nog door de raad moeten worden geautoriseerd.
De 1e periodieke begrotingswijziging 2015 is als bijlage 2 in de Berap opgenomen.

Toelichting op besluit 7
"een aanvullend krediet beschikbaar te stellen van € 1.738..000,- voor de doorontwikkeling van het sociaal domein, het Sociaal Wijkteam, het programmateam en de transformatie in taken en bemensing afdeling inkomensondersteuning en schulddienstverlening"
In het raadsbesluit van mei 2014, Organisatiekosten programma sociaal domein 2014, en in de berap 2 2014 is er aangegeven dat voor de continuering en financiering van de werkzaamheden van het programma in 2015 (ontwikkeljaar) er opnieuw nader gerapporteerd zal worden over de stand van zaken en nog benodigde extra middelen in 2015.
Vanaf april 2014 heeft het programma sociaal domein vooral gewerkt aan de transitie van de nieuwe taken naar de gemeente. De contracten zijn afgesloten, de verordeningen vastgesteld, de sociale wijkteams zijn ingericht, onze inwoners zijn over de veranderingen geïnformeerd. We hebben een drietal wettelijke taken vormgegeven en onze organisatie, onze partners en onze inwoners daarop tijdig voorbereid. Met de komst van de nieuwe taken hebben we ook een transformatie voor ogen. We moeten stappen zetten die leiden tot een maatschappelijke ondersteuning, die uitgaat van het perspectief van onze inwoners en ruimte geeft aan de professionals.
Transformatie betekent een verandering in houding en gedrag van onze inwoners, onze partners en niet in de

laatste plaats van onszelf. De budgetten vanuit het rijk voor het sociaal domein bedragen ca. € 145 miljoen. Op deze budgetten zijn flinke kortingen doorgevoerd. De transformatie gaat dus gepaard met een forse bezuiniging. Ons hoofddoel is en blijft de continuering van een kwalitatieve ondersteuning in onze stad: iedereen doet mee. In 2015 zal de inzet van het programma gericht zijn op vier hoofddoelen: continuering van de ondersteuning aan onze inwoners, transformatie, monitoring en het realiseren van een forse bezuiniging in het sociale domein. Om deze doelen geïntegreerd uit te voeren is de sturing vanuit het programma Sociaal Domein van essentieel belang in 2015. Daarnaast is er incidenteel geld nodig om de medewerkers van het sociaal wijkteam op te leiden, het ontwikkelen van het burgerportaal Topicus en ICT koppelingen in te richten. Tevens voor het opvangen van extra werkzaamheden t.a.v.
bezwaar en beroep, heronderzoeken en aanvullende ondersteuning vanuit het Klant contactcentrum.

Gezien bovenstaande opgave is er voor 2015 een incidenteel krediet benodigd voor de doorontwikkeling van het sociaal domein, het goed positioneren van het Sociaal Wijkteam, het programmateam en de transformatie in taken en bemensing afdeling inkomensondersteuning en schulddienstverlening.
*Het incidenteel budget uitvoeringskosten Sociale Wijkteams bedraagt € 808.000. De processen dienen ingeslepen te worden (opleidingen, samenwerking) en de aanloopkosten voor bijvoorbeeld communicatie, ICT en klachtenafhandeling worden hiermee gefinancierd.(€ 200.000). Daarnaast is er incidenteel geld nodig om de medewerkers van het Sociaal Wijkteam op te leiden met HRM ondersteuning, het ontwikkelen van het burgerportaal Topicus en ICT koppelingen in te richten (€ 213.000). Tevens zijn er middelen nodig voor het opvangen van extra werkzaamheden t.a.v. bezwaar en beroep, heronderzoeken en aanvullend ondersteuning vanuit het Klant contactcentrum (€ 395.000).
(zie Programma De organisatie, bestuur en dienstverlening)
*Het incidenteel budget voor Uitvoeringskosten organisatie Sociaal Domein bedraagt € 650.000
Het programmateam zal zich in 2015 vooral inzetten op vier hoofddoelen: continuering van de ondersteuning aan onze inwoners, transformatie, monitoring en het realiseren van een forse bezuiniging in het sociale domein. Om deze doelen geïntegreerd uit te voeren is de sturing vanuit het programma Sociaal Domein van essentieel belang in 2015. Het programma team bestaat uit een aantal medewerkers zoals een programmaleider, secretaris, adviseur middelen & risicobeheersing, proces begeleider transformatie agenda, ICT adviseurs en secretariële ondersteuning. Tevens wordt voor de koppeling met wonen, welzijn en zorg voorzien en de communicatietaken rondom sociaal domein breed (niet zijnde swt). Voor het programmateam sociaal domein is in 2015 incidenteel een bedrag van 800.000 benodigd. Hiervan kan 150.000 gedekt worden uit het beschikbare budget binnen het Jeugdbudget, uit de stelpost/buffer.
(zie Programma Pilot Sociaal domein, Samenleving).
*Het incidenteel budget voor extra capaciteit inkomensondersteuning / schulddienstverlening bedraagt € 280.000
Bij de vorming/bemensing van de Sociale Wijkteams is samen met de partners afgesproken dat er vanuit iedere organisatie gekozen wordt voor kwaliteit. Goed gekwalificeerde medewerkers van de afdeling Inkomensondersteuning met taken op het gebied van bijstandsverlening en schulddienstverlening zijn naar de Sociale Wijkteams gegaan. Dit veroorzaakt een tijdelijke effect op deze twee afdelingen in 2015. De ontstane vacatures worden ingevuld door medewerkers die herplaatst moeten worden omdat hun taken naar het SWT zijn gegaan. Deze medewerkers zullen zich een nieuwe vakspecialisatie eigen moeten maken. Daar is tijd en opleiding voor nodig. Dat vraagt om tijdelijke middelen, ad 480.000: Sociale Zaken wil haar bedrijfsvoering reserve hiervoor inzetten, ad 2 ton. Daarmee resteert een nog eenmalig dekkingstekort van 280.000. Op deze wijze kan voorkomen worden dat de vorming van het sociale wijkteam ten koste gaat van de dienstverlening van de twee afdelingen, Inkomensondersteuning en Schulddienstverlening, aan hun klanten.
(zie Programma De organisatie, bestuur en dienstverlening).

Datum 10 juni 2015
Ons kenmerk js/bt

Met behulp van de Sociale Wijkteams springt Zwolle optimaal in op actuele zaken. De transitie verloopt goed en met dit incidenteel krediet zijn we in staat om dit proces door te zetten. Vanuit het landelijk G-32 overleg is er voor 2015 en 2016 de aanbeveling gedaan om tijdelijk 1%-punt extra te reserveren van de rijksgelden sociaal domein, dit vanwege incidentele- en frictiekosten. Tot op heden is er maar 3% punt beschikbaar en dat is onvoldoende in een ontwikkeljaar met bijbehorende frictiekosten. Het benodigde krediet komt nagenoeg overeen met het incidentele uitvoeringskrediet 2014. Het structurele budget voor de uitvoering van de activiteiten sociaal domein is binnen de gemeentelijke begroting opgenomen en is sluitend.

Toelichting op besluit 8
"voor de jaren 2015 en 2016 een bedrag van €. 1 mln. per jaar beschikbaar te stellen voor de huishoudelijke hulp toelage en deze te dekken uit de rijksbijdrage"
Het rijk heeft voor de jaren 2015 en 2016 in totaal een bedrag van € 75 miljoen per jaar aan extra middelen ter beschikking gesteld voor een Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT). De doelstelling van deze middelen is het langer behouden van volwaardige werkgelegenheid van huishoudelijke hulpen. In oktober 2014 is door de gemeente Zwolle samen met de aanbieders HH en de participatieraad een aanvraag ingediend voor deze middelen van € 1 miljoen per jaar. U bent over deze aanvraag geïnformeerd.
De gemeente Zwolle heeft van het ministerie van VWS een toekenning ontvangen voor de HHT van € 1 miljoen in 2015 en € 1 miljoen in 2016.

Toelichting op besluit 9
"*de ESF subsidie van €. 2.031.500 die Zwolle als centrumgemeente ontvangt voor het thema actieve inclusie voor een bedrag van €. 1.375.000 door te betalen aan de andere participanten en het Zwolse deel van €. 656.500 beschikbaar te houden in het participatiebudget om hiermee toekomstige projecten binnen het terrein van re-integratie te kunnen financieren"*
Voor onze arbeidsmarktregio heeft het ESF-middelen beschikbaar gesteld voor het thema actieve inclusie voor de periode 2014 tot en met 2016. De gemeente Zwolle is centrumgemeente.
De gemeente Zwolle heeft de volgende ESF-aanvragen ingediend als centrumgemeente voor de arbeidsmarktregio IJsselvechtstreek:

1. 'Talent heeft toekomst in de IJssel-Vecht' met een omvang van € 609.450,- namens de 16 pro/vso-scholen in de regio. Het betreft stage- en werkplekleren, branchecursussen en Leerwerkbedrijf. Door extra begeleiding bij deze activiteiten krijgen 1429 leerlingen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt een betere kans op werk of een vervolgopleiding.
2. 'Werk mogelijk maken' met een omvang van € 1.422.050,- namens 12 van de 14 regiogemeenten in de arbeidsmarktregio IJsselvechtstreek. Binnen dit project staan twee doelstellingen centraal: de bestrijding van jeugdwerkloosheid en het vergroten van de mogelijkheden tot duurzame arbeidsinpassing. Dat doen we door het uitvoeren van re-integratietrajecten en –activiteiten op maat die zijn gericht op werk voor mensen die niet in staat zijn om zelfstandig werk te vinden.

Omdat de gemeente Zwolle centrumgemeente is, wordt door de gemeente Zwolle het totale subsidiebedrag van €. 2.031.500 ontvangen en dient het subsidiebedrag dat ten gunste komt van de andere participanten te worden doorbetaald. De door te betalen subsidie bedraagt € 1.375.000 en de subsidie voor de gemeente Zwolle bedraagt €. 656.500.
Voor de gemeente Zwolle zelf zijn de totale projectkosten € 1.313.000. Deze projectkosten worden uit bestaande middelen (herinzet van eigen personeel) gedekt.
Het subsidiebedrag van €. 656.500 dat Zwolle ontvangt, is niet benodigd voor de uitvoering van dit project maar

wordt beschikbaar gehouden in het participatiebudget om hiermee toekomstige projecten binnen het terrein van re-integratie te kunnen financieren.
(Zie programma Inkomensondersteuning).

Openbaarheid
Dit voorstel is openbaar

Toezegging en motie
Update betalingsgedrag gemeente Zwolle
MKB Nederland heeft in 2014 een rapport over het betalingsgedrag van gemeenten in 2013 laten verschijnen (te vinden op www.snellerbetalen.nl). Het bevat een ranglijst van gemeenten naar tijdig betalingsgedrag aan ondernemers in het MKB. Het rapport plaatst Zwolle op een teleurstellende 321ste plaats van alle Nederlandse gemeenten als het gaat om betalingsgedrag. Slechts 67% van de rekeningen van MKB'ers werden in 2013 tijdig betaald volgens MKB Nederland. In september 2014 is er over dit onderwerp een raadsdebat geweest en is de organisatie gevraagd om maatregelen te treffen ter verbetering van het betalingsgedrag.
De Gemeente Zwolle hanteert een betalingsnorm van 80%. Dat betekent, dat 80% van de facturen betaald wordt binnen 30 dagen na factuurdatum.
In de inkoopvoorwaarden van de Gemeente Zwolle staat vermeld dat nota's binnen 30 dagen na ontvangst van de nota worden betaald.
Zowel binnen de organisatie als bij de crediteur wordt deze problematiek serieus opgepakt. Binnen de eenheden worden processen aangescherpt en budgethouders worden aangesproken op houding en gedrag. In onderstaande tabel is af te lezen welke resultaten deze maatregelen tot en met februari 2015 hebben opgeleverd.

Percentage betaald binnen 30 dagen

	Betaal- t.o.v. factuurdatum	**Betaal- t.o.v. ontvangstdatum**
Jaar		
2012	67%	
2013	67%	
2014 (gemiddeld)	71%	
Januari 2015	81,80%	89,0%
Februari 2015	82,40%	88,8%

We hebben er vertrouwen in, dat de opgaande lijn zich voortzet in 2015 en daarmee de norm van 80% ruimschoots wordt gehaald.
Monitoring voortgang sociale wijkteams
Heet maatschappelijke resultaat van gemeentelijk beleid volgens nader op te stellen outcome criteria per wijk te monitoren. Daarbij per wijk te monitoren hoe de organisatieontwikkeling van sociale wijkteams voortkomt uit actuele zorgvragen in de wijk en sociale netwerken van bewoners. Halfjaarlijks (bij de beraps) de raad te informeren hierover.
In deze berap 1 hebben wij een paragraaf opgenomen over het sociaal domein teneinde u te informeren over de actuele ontwikkeling ook ten aanzien van de monitoring. In berap 2 hopen wij uitvoering te kunnen geven aan deze motie

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

Datum 10 juni 2015
Ons kenmerk js/bt

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw R.E. Riemersma MCM, secretaris

Datum 10 juni 2015
Ons kenmerk js/bt

Besluit

Jaargang
Nummer
Onderwerp Beleidsrapportage 2015-1

De raad van de gemeente Zwolle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d.

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van

de voorzitter,

de griffier,

Zwolle

Beleidsrapportage 1 2015

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 1
Inleiding 2
Beleidsparagraaf Sociaal domein 4
Programmarapportage 6
1 Volkshuisvesting 7
2 Economie 8
3 Bereikbaarheid en mobiliteit 9
4 Groene leefomgeving en milieu 11
5 Ruimte en cultuurhistorie 12
6 Onderwijs 13
7 Veiligheid 14
8 Integraal beheer openbare ruimte 15
9 Cultuur 17
10 Sport 19
11 Samenleving 20
12 Inwonersondersteuning 21
13 Opvang en bescherming 22
14 Inkomen 23
15 Raad en raadsgriffie 24
16 Bestuur en dienstverlening 25
17A Exploitatie gronden 26
17B Vastgoedmanagement 27
18 Financiering en algemene dekkingsmiddelen 28
Bijlage 1 Samenvattingen 29
Bijlage 2 Eerste periodieke begrotingswijzingen 32
Projectenrapportage 33

Inleiding

De Beleidsrapportage (Berap) is een onderdeel van de beleidscyclus. In de Berap wordt per programma een tussenstand gegeven van de uitvoering van de in de begroting vastgestelde activiteiten. Tot 2011 werd jaarlijks één Berap opgesteld. Conform de wens van de raad verschijnen er vanaf 2012 jaarlijks twee Beraps. In deze Berap 2015-1 wordt gerapporteerd over de stand van zaken per 1 maart 2015. Voor de Berap 2015-2 is het ijkpunt 1 september 2015.

De positie van de Beleidsrapportage binnen de beleidscyclus is hieronder weergegeven.

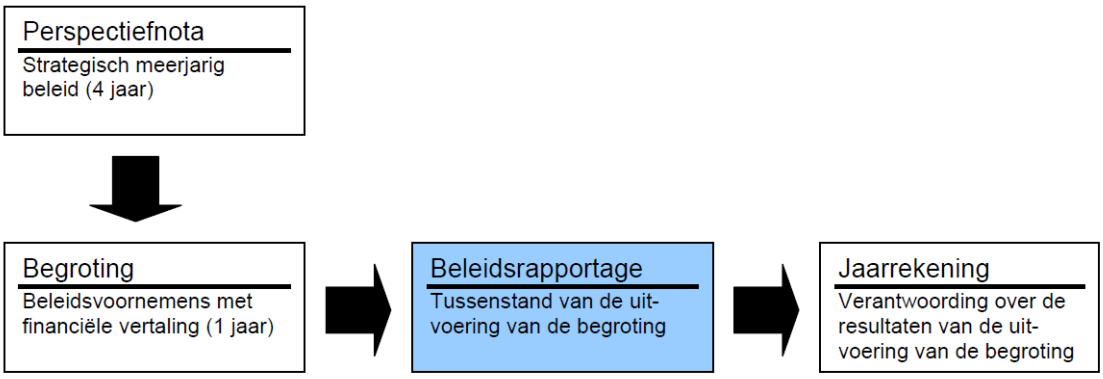

Om de Berap te willen benutten als sturingsinstrument heeft de Raad aangegeven in de Berap **alleen** te focussen op de beleidsmatige en financiële **afwijkingen in de uitvoering** ten opzichte van de begroting.
De Berap kan voor sturing gebruikt worden omdat het volgende in beeld gebracht wordt:

a. wat zijn de afwijkingen in de uitvoering
b. welke oorzaken liggen daaraan ten grondslag
c. welke interventie is nodig om de prestatie wel te realiseren

De afwijkingen die gemeld worden kunnen betrekking hebben op inhoud, planning, vastgestelde prestaties of financiën.

In deze Berap 2015 - 1 worden alleen de beleidsmatige en financiële *afwijkingen* in de uitvoering van de begroting per 1 maart 2015 gemeld.

Voor alle beleidsvoornemens uit de begroting 2015 waarover hier niet wordt gerapporteerd mag u ervan uit gaan dat de uitvoering geheel volgens afspraak en plan wordt uitgevoerd.
Bij programma 7 (Veiligheid), 10 (Sport), 15 (Raad en Raadsgriffie) en 17a (Exploitatie gronden) zijn geen beleidsmatige- noch financiële afwijkingen te melden. Deze programma's zijn bij de programmarapportage derhalve niet opgenomen.

Beleidsparagraaf Sociaal Domein
In een afzonderlijke beleidsparagraaf wordt verslag gedaan van de stand van zaken in de pijler Sociaal Domein.

Begrotingsuitvoering ligt op koers :
De uitvoering van de begroting 2015 als geheel tot 1 maart 2015 ligt op koers. Majeure beleidsinterventies om zaken bij te stellen zijn op dit moment niet aan de orde. Wel worden bij enkele programma's financiële mee- danwel tegenvallers verwacht om de in de begroting aangegeven prestaties te realiseren.

Conform afspraak worden in de Berap ook de afwijkingen in projecten gemeld. In de projectenrapportage wordt één afwijking gemeld. De voortgang van de projecten is sinds 1 april 2014 digitaal in te zien via de link: **http://bit.ly/PnCQSY** .

Financiën:
In deze Berap wordt een tegenvaller van € 3,1 miljoen op de exploitatie 2015 verwacht. De tegenvaller is het resultaat van meerdere plussen en minnen, waarvan de belangrijkste, groter dan 0,25 miljoen, onderstaand worden benoemd.

meevallers / tegenvallers :

Bezuiniging Zwolse theaters; frictiekosten	tegenvaller	€ 0,35 miljoen	(zie programma 9)
Uitvoeringskosten organisatie Sociaal Domein	tegenvaller	€ 0,65 miljoen	(zie programma 11)
Algemene bijstand	tegenvaller	€ 1,39 miljoen	(zie programma 14)
Bouwleges	tegenvaller	€ 0,65 miljoen	(zie programma 16)
Inkomensondersteuning/schulddienstverlening	tegenvaller	€ 0,28 miljoen	(zie programma 16)
Budget uitvoeringskosten Sociale Wijkteams	tegenvaller	€ 0,81 miljoen	(zie programma 16)
Gemeentefondsuitkering	tegenvaller	€ 0,39 miljoen	(zie programma 18)
Loonkosten ontwikkeling	meevaller	€ 0,97 miljoen	(zie programma 18)
Renteresultaat	tegenvaller	€ 0,30 miljoen	(zie programma 18)
Onderuitputting kapitaallasten	meevaller	€ 0,90 miljoen	(zie programma 18)

De opbouw van deze Berap is als volgt :
Na deze inleiding worden de afwijkingen per programma gemeld.
Verder zijn er 2 bijlagen :
Bijlage 1 : samenvatting financiële effecten
Bijlage 2 : tweede periodieke begrotingswijziging 2015.

Beleidsparagraaf Sociaal domein

Sociaal Domein.
Vanaf 1 januari 2015 zijn we als gemeente Zwolle verantwoordelijk voor een fors aantal nieuwe taken in het sociale domein. Het gaat om: de Wmo (Individuele begeleiding, Huishoudelijke Hulp en Dagbesteding), Participatiewet en Jeugdzorg. Deze overheveling is gepaard gegaan met bezuinigingen. In 2014 hebben we gewerkt aan de transitie van deze nieuwe taken naar de gemeente. De contracten zijn afgesloten, de verordeningen vastgesteld, de sociale wijkteams zijn ingericht, onze inwoners zijn over de veranderingen geïnformeerd. We hebben een drietal wettelijke taken vormgegeven en onze organisatie, onze partners en onze inwoners daarop tijdig voorbereid.

Sociale Wijkteams
Vanaf 1 januari 2015 kunnen inwoners voor alle vragen over hulp en ondersteuning terecht bij een Sociaal wijkteam. Zwolle heeft vijf Sociale wijkteams, één in ieder stadsdeel. Ieder wijkteam bestaat uit zo'n 10 tot 20 professionals. Ze werken in de wijk, dichtbij de inwoners, en ze zijn gemakkelijk te bereiken. In de stadsdelen noord en zuid hebben de teams vanaf 1 oktober 2014 ervaring op kunnen doen. Ondanks de onvermijdelijke aanloopproblemen is er bij de medewerkers een grote drive om de teams tot een succes te maken. Burgers weten de wijkteams goed te vinden. Er komen veel nieuwe ondersteuningsvragen binnen, mede doordat inwoners fysiek bij de wijkteams langskomen. De ondersteuningsvragen betreffen verhoudingsgewijs het meest WMO-aanvragen. Om ook de andere aandachtsgebieden van het sociale wijkteam meer onder de aandacht te brengen, is verdere communicatie noodzakelijk. Op het onderdeel samenwerking zijn mooie ontwikkelingen ingezet. Zo is de samenwerking met het Klant Contact Centrum in de afgelopen maanden verder verbeterd. In de wijken is steeds meer contact en verbinding met het vrijwillige- en professionele veld. Partijen waarderen het zoeken van de samenwerking door de wijkteams.

(Regionale) samenwerking
Er zijn ten opzichte van eerdere jaren opvallende ontwikkelingen geweest in regie en samenwerking. De meest in het oog springende zijn: de regionale samenwerking Jeugdzorg IJsselland die is uitgemond in een bedrijfsvoeringsorganisatie en een stevig inhoudelijk samenwerkingsverband; processen van (bestuurlijk) aanbesteden zowel lokaal als regionaal en de samenwerking met kern- en schilpartners rond sociale wijkteams.
In 2015 is het van belang deze regie- en samenwerkingsvormen verder te ontwikkelen en uit te diepen. En daaraan nog belangrijke toe te voegen, bijvoorbeeld regionale samenwerking rond de Wmo. Wij zijn voornemens de gemeenteraad voor de zomer over de stand van zaken te informeren.

Conclusie en vervolg
Inwoners weten de sociale wijkteams goed te vinden. Er gaan veel dingen goed, maar er moeten ook nog onderdelen doorontwikkeld worden. Het jaar 2015 is in feite nog een invoeringsjaar. Zo dienen de processen verder ingeslepen te worden, moeten medewerkers van het sociale wijkteam verder opgeleid worden en dient de communicatie met inwoners en de wijk verder te worden gecontinueerd. Daarnaast is er op ICT gebied nog de nodige doorontwikkeling noodzakelijk. De belangrijkste onderdelen die doorontwikkeling vragen zijn: documentcreatie voor beschikkingen, brieven en ondersteuningsplannen, ontwikkelen van management, beleid en verantwoordingsinformatie, ontwikkeling van het Burgerportaal, doorontwikkeling van berichtenverkeer voor zorgaanbieders en het realiseren van koppelingen. Kort na de zomer moet deze basis software op orde zijn.

Vervolgens vraagt ook de informatiehuishouding voor monitoring, financiën en verantwoording de nodige inzet in 2015. Dit is namelijk belangrijk voor de sturing en beheersing in het sociaal domein. Dit betekent dat nu, peildatum maart 2015, het nog lastig is om financiële prognoses af te geven. Deze zijn nu vaak gebaseerd op de vergelijking tussen de budgetten en de contracten. Zichtbare facturen, als gevolg van het gebruik door burgers van de voorzieningen, zijn nog niet goed optelbaar. Daarnaast speelt een rol dat het gebruik van burgers over deze eerste twee maanden van transformatie niet veel zegt over het gehele jaar. We leggen derhalve nu geen begrotingswijzigingen aan u voor, als die voortkomen uit prognoses van verbruik. Het totaal van alle wijzigingen binnen de gedecentraliseerde taken willen we bezien op sociaal domein niveau. Dat is ook ons afwegingskader en dat is het niveau van de risicoreserve sociaal domein. De eerste, zeer voorzichtige, prognoses geven dan per saldo geen aanleiding tot begrotingswijzigingen. Wel blijkt uit de prognoses dat participatie een overschrijding kent, , daar staat tegenover dat het budget vervoersvoorzieningen een overschot laat zien. Tevens wordt op de budgetten diensten in en aan huis en lokaal jeugd mogelijk een overschot gerealiseerd. Dit is wel afhankelijk van de ontwikkeling landelijk ten aanzien van de toezegging om de volumegroei te compenseren. Onduidelijk is of deze voldoende zal zijn.
Alleen daar waar wij zelf als college besloten hebben om inhoudelijk redenen budgetwijzigingen te voorzien, vaak gedekt door specifieke inkomsten vanuit het rijk, leggen we deze aan u voor middels wijzigingen per programma.

In het najaar 2014 is duidelijk geworden dat de inkomsten (beschikbare rijksbudgetten) beschermd wonen in de centrumgemeenteregio Zwolle niet afdoende aansluiten bij de noodzakelijke uitgaven i.c. het te contracteren aanbod voorzieningen in natura alsmede de toe te kennen pgb-omvang om de continuïteit van zorg voor bestaande overgangscliënten beschermd wonen te kunnen continueren. Op grond van de prognose is in december 2014 gesteld dat een tekort van ca. € 5 mln. dreigde, waarbij bovendien nog een aantal elementen zijn benoemd die het tekort nog verder zouden kunnen doen oplopen. Via de informatienota 'contractering beschermd wonen 2015' hebben wij uw raad hierover medio december 2014 geïnformeerd. Het totaal gemeentelijk risico is inmiddels geprognosticeerd op € 5,5 miljoen.

Conform de bestuurlijke afspraak dat het rijk zou voorzien in passende middelen voor deze nieuwe taak zal dit voorjaar aan de hand van een landelijke analyse van de daadwerkelijke realisatiecijfers over 2014 het budget 2015 voor beschermd wonen landelijk worden bijgesteld en minimaal het surplus worden herverdeeld tussen regio's met aantoonbare tekorten. Op basis daarvan achten wij de kans reëel dat de inkomsten beschermd wonen voor de centrumgemeenteregio Zwolle in de meicirculaire dermate worden opgehoogd dat de inkomsten en uitgaven in 2015 uiteindelijk weer aansluiten.Desondanks is er een risico dat het tekort niet geheel gecompenseerd wordt in de meicirculaire. Dit risico hebben wij opgenomen in het weerstandsvermogen, zoals opgenomen bij de jaarrekening 2014.
Over de aanvullende rijksmiddelen alsmede de verdeling daarvan wordt scherp contact gehouden met het ministerie van VWS en de VNG, zodat voor de centrumgemeenteregio Zwolle de financiële mogelijkheden meer gaan aansluiten bij de opgave. Nadat ook van de rijksoverheid in de meicirculaire helder maakt in welke mate de centrumgemeenteregio Zwolle gecompenseerd wordt als het gaat om de rijksmiddelen beschermd wonen kan dit risico worden bijgesteld bij het najaarsmoment. Daarnaast vind er onder meer overleg plaats in dit voorjaar over een risicovereveningsmodel tussen de regiogemeenten.

Ook op de andere onderdelen zijn er vermeldingswaardige ontwikkelingen met financiële betekenis. Zo bieden op het gebied van jeugd de eerste prognoses, dus nog zonder feitelijk verbruik, een licht positief beeld van enkele procenten, in euro's enkele tonnen. De marges zijn dun.
Verder binnen het sociaal domein, in september 2014 de verdeling van het landelijk participatiebudget 2015 geactualiseerd. Dit geeft een bijstelling van dit budget, incl. budget voor de sociale werkvoorziening, van €.120.000. Het voorstel is om het totale bedrag van deze bijstelling op het re-integratiedeel te verwerken. De begroting 2015 van de gemeente Zwolle op het onderdeel re-integratie is gebaseerd op het participatie budget van 2014. Om het budget re-integratie op het zelfde niveau te krijgen als waar het Rijk van uit gaat zou echter nog eens €.125.000 nodig zijn boven op de €.120.000 bijstelling.
Via de meeneemregeling vanuit het 'oude' participatiebudget 2014, komt €.460.000 beschikbaar. Deze middelen worden budgetneutraal toegevoegd aan het budget re-integratie en worden gebruikt om de sterk teruglopende re-integratiemiddelen te dempen.
In oktober 2014 heeft de raad ingestemd met de uitvoering van de businesscase 'Werken aan minder bijstand'. Het UWV heeft in een vroegtijdig stadium aangegeven graag te willen aansluiten bij dit initiatief. Hiervoor heeft het UWV €.195.250 beschikbaar. Dit budget wordt budgetneutraal door het UWV via de gemeente Zwolle beschikbaar gesteld aan de PEC United. Deze laatste twee leiden tot een budgettair voorstel tot begrotingswijziging. (zie programma inwonersondersteuning)
De begroting 2015 voor het onderdeel WSW is gebaseerd op de begroting 2015 van Wezo GR. Toendertijd waren dat de meest actuele cijfers. Inmiddels is de begroting van Wezo NV vastgesteld. Met ingang van 2014 kennen wij het inkoopmodel voor de dienstverlening van de Wezo. De begroting van Wezo NV geeft een hoger bedrag van deze inkoop aan van €.285.000 voor de gemeente Zwolle. Daarnaast wordt er een bedrijfsvoering resultaat gepresenteerd van €.398.000 ten laste van de gemeente Zwolle.
Naar aanleiding van het raadsbesluit van 25 augustus 2014 aangaande het 100% eigenaarschap van de Wezo NV zijn er drie onderzoeken gestart die hier verband mee houden. De totale kosten voor deze onderzoeken, de procesbegeleider en de implementatie van de aanbevelingen en de te nemen besluiten worden, na aftrek van de cofinanciering door de andere gemeenten, geraamd op €. 110.000. Dit wordt als begrotingswijziging aan u voorgelegd. Dit is verder toegelicht bij de financiële afwijkingen bij het programma 12 Inwonersondersteuning.

We verwachten voor Berap 2 een beduidend beter beeld te hebben en diverse begrotingswijzigingen aan u voor te leggen

Programmarapportage

1 Volkshuisvesting

Beleidsmatige afwijkingen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
We willen een grote variatie aan woningen beschikbaar hebben, zodat we verschillende groepen, zoals starters aan de stad kunnen binden.		
Streefdoel/indicator		
Binnen het nieuwbouwprogramma is voldoende aanbod van woningen die bereikbaar zijn voor starters. Voor de mogelijkheden van starters op de woningmarkt is het van belang dat er doorstroom is op de woningmarkt. Wij ontwikkelen instrumenten om de doorstroom te bevorderen, in dat licht evalueren wij de starterslening.		
Activiteiten 2015	**Afwijking en oorzaak**	**Voorgestelde beleidsinterventie**
Toekennen startersleningen tot budgetplafond is bereikt.	De verwachting is dat de rijksbijdrage begin april 2015 eindigt. Daarna zullen de leningen gefinancierd worden door 50% gemeente en 50% provincie.	Het gemeentelijk budget zal eerder uitgeput zijn omdat rijksbijdrage stopt. Wij blijven leningen verstrekken tot hut budgetplafond is bereikt.

Financiële afwijkingen

B. verwachte financiële afwijkingen bij kredieten

Trapjeswoningen **Meevaller € 23.077**

Een onderdeel van het krediet is het deelproject mens milieu vriendelijk wonen Trapjeswijk. Hiervoor is een duurzaamheidssubsidie beschikbaar gesteld voor 52 woningen. Uiteindelijk zijn er 36 woningen gerealiseerd waardoor de subsidie met € 46.154 naar beneden is bijgesteld. Doordat 50 % wordt gefinancierd door de provincie en 50 % door de gemeente kan een bedrag ad € 23.077 vrijvallen.

2 Economie

Beleidsmatige afwijkingen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Werkstad voor eigen inwoners en regio.		
Streefdoel/indicator		
Jaarlijkse banengroei 0,5%-punt boven landelijk gemiddelde.		
Activiteiten 2015	**Afwijking en oorzaak**	**Voorgestelde beleidsinterventie**
In het Regionaal Platform Arbeidsmarktbeleid IJssel-Vecht (RPA) wordt vorm en inhoud gegeven aan het regionaal arbeidsmarktbeleid.		Op grond van wetgeving wordt samen met Ondernemers, Vakbonden en Onderwijs een regionaal werkbedrijf opgericht. Dit Werkbedrijf Regio Zwolle zet onder een nieuwe naam de activiteiten van het RPA voort.

Financiële afwijkingen

B. verwachte financiële afwijkingen bij kredieten

Duurzame versterking Voorst **Netto afwijking 0**

Aanvullend krediet €. 294.300; Dekking res. H.I.S 14.300; riolering 150.000; wegen 130.000
Binnen het krediet is een bedrag ad. € 50.000 voor het fietspad tussen Hoekerweg en Botterweg beschikbaar gesteld. Dat bedrag wordt gedekt uit de reserve HIS. Gaandeweg de voorbereidingen blijkt dat er extra maatregelen moeten worden genomen o.a. vanwege wortelgroei van de bomen die er staan. Hierdoor is het budget ad. € 50.000 niet voldoende en is er een extra bedrag nodig van €. 28.600. De helft van de overschrijding kan gedekt worden binnen het totaalkrediet duurzame versterking Voorst en de andere helft wordt gedekt uit de reserve HIS

Verder zal voor de reconstructie van Voorst A een bijdrage ad.€ 130.000 aan het project plaatsvinden vanuit riolering en een bijdrage ad. € 150.000 vanuit wegen. De reguliere werkzaamheden zijn namelijk gecombineerd met de reconstructie van Voorst A.

3 Bereikbaarheid en mobiliteit

Dit programma heeft geen beleidsmatige afwijkingen

Financiële afwijkingen

A. verwachte financiële afwijkingen van de financiële jaarprognose

Parkeren exploitatie EC **Netto afwijking 0**

Verwacht wordt een meevaller van € 28.000. Deze meevaller is deels incidenteel (€ 143.000 positief) en deels structureel (€ 115.000 negatief) en wordt verrekend met de reserve Parkeren. Deze meevaller bestaat uit de volgende componenten:

1. Parkeerhandhaving: meevaller € +60.000
   Als gemeld bij de jaarrekening 2014 werd in 2014 in goed overleg met de Regiopolitie een volgende stap gezet in de afbouw van haar inzet, deze afbouw gaat zo voortvarend dat een lager beslag nodig was op de hiervoor gereserveerde middelen dan verwacht. Verder behoefde het extra budget voor eventuele aanloopproblemen bij de nieuwe handhaaf-organisatie en voor incidentele acties niet volledig te worden aangesproken. Ingeschat wordt dat dit voor een bedrag van € 30.000 een structureel karakter heeft.
2. Naheffingsinkomsten: tegenvaller € -145.000
   In 2014 is gestart met de nieuwe handhavingsorganisatie (slimmere inzet en meer zichtbaar op straat); als gevolg daarvan is over heel 2014 een betalingsbereidheid gerealiseerd van 96,3% terwijl de inkomsten uit de naheffingsaanslagen lager waren dan begroot. Verwacht wordt dat deze nieuwe aanpak tot structureel lagere naheffingsinkomsten leidt.
3. Kosten geldgaring: budgettair neutraal
   Als gevolg van de geleidelijke overgang naar cashless parkeren wordt een verschuiving geconstateerd in de kostensoorten; tegenover hogere (digitale betalings-)bankkosten (€ 25.000) staan gelijk lagere kosten van het verzamelen van het muntgeld.
4. Inkomsten C.J.I.B.: meevaller € +113.000
   Evenals voorgaande jaren is ook voor het jaar 2014 een vergoeding vastgesteld door het C.J.I.B. i.h.k.v. de 'Vergoedingsregeling Gemeente voor handhaving en parkeren en overlast 2012' (het betreft hier de meerjarig incidentele stimuleringsregeling van de z.g. Mulderfeiten). Deze regeling is m.i.v. het jaar 2015 ingetrokken en dus is deze incidentele meevaller vooralsnog de laatste in dit kader.

Mobiliteitsbeleid **Tegenvaller € 20.000**

Station, voetgangerstunnel
NS voert een landelijk programma uit om op 82 stations ‘beheerste toegang’ te realiseren door de plaatsing van OV-chipkaartpoortjes (OVCP). Station Zwolle hoort bij deze 82 stations. De gemeenteraad van Zwolle heeft op 30 september 2013 bij motie uitgesproken tegen de plaatsing van de poortjes te zijn; de raad streeft naar een onbelemmerde doorgang van de voetgangerstunnel. In lijn met deze motie is op 15 april 2014 schriftelijk door de gemeente Zwolle en de provincie Overijssel bij de staatssecretaris van I&M gepleit voor een open gesprek met alle betrokkenen over het wel of niet plaatsen van poortjes op station Zwolle. De staatssecretaris heeft bij brief van 18 december 2014 gereageerd en aangegeven dat de komst van de poortjes voor haar een gegeven is. Ze benadrukt het belang van een creatief en constructief proces op zoek naar een oplossing waarin alle partijen zich kunnen vinden. Inmiddels heeft een extern bureau opdracht gekregen om namens alle partijen de standpunten en visies in beeld te brengen en te komen tot aanbevelingen voor een maatwerkoplossing. De kosten van dit proces zijn niet voorzien en worden daarom gemeld in deze berap.

B. verwachte financiële afwijkingen bij kredieten

Verkeer- en vervoermanagement **Netto afwijking 0**

H.O.V. Doorstroomassen vermindering krediet € 120.000, verminderde dekking uit grex € 120.000

- Door aanbestedingsvoordeel en het niet volledig benutten van de post onvoorzien van deelproject Katerdijk is er een restantbudget ter grootte van € 1,01 mln. Aangezien de grondexploitatie Katwolderplein heeft bijgedragen aan het krediet HOV Doorstroomassen en niet alle werkzaamheden binnen het bestek zijn uitgevoerd, is de bijdrage vanuit de grex Katwolderplein verlaagd met € 120.000.Het resterende bedrag (0,89 mln) kan van het deelkrediet worden afgeboekt. Dit bedrag zal worden ingezet voor de realisatie van de restantprestatie-afspraken H.O.V.: begeleiding, contractvorming en uitvoering van de Willemskade en Oostelijke doorstroomas, waarover in het raadsvoorstel van oktober 2014 'HOV Doorstroomassen, voorlopig ontwerp Willemskade' al melding is gedaan.

- Het restant van het gemeentelijk financieringsdeel (cofinanciering i.h.k.v. de provinciale I.M.G.-gelden) voor de realisatie van de doorstroomassen (1,1 mln) is in het stadsontwikkelfonds geparkeerd. Voorgesteld wordt deze middelen over te hevelen naar de reserve Openbaar Vervoer, zodat beter inzicht ontstaat in de nog beschikbare middelen voor O.V.-taken.

Verkeer- en vervoermanagement **Netto afwijking 0**
Beter Benutten ZKN aanvullend krediet € 30.000, dekking uit provinciale en rijksbijdrage € 30.000
het krediet voor Beter Benutten wordt verhoogd wegens:

- een aanvullende bijdrage van de provincie Overijssel (€ 20.000) voor het evalueren, actualiseren en ontwikkelen van regionale regelscenario's, volgend vanuit de knelpunteninventarisatie 2014
- een rijksbijdrage (€ 10.000) voor het I.T.S.-parkeren (open parkeerdata)

Verkeer- en vervoermanagement **Netto afwijking 0**
O.V. korte termijn aanvullend krediet € 159.750, dekking uit provinciale bijdrage € 93.750 en reserve OV € 66.000
Om de doorstroming van het verkeer en de verkeersveiligheid te bevorderen worden er in de ochtend- en middagspits verkeersregelaars ingezet bij de uitritten van het stad- en streekbusstation, de voetgangersoversteekplaats en de rotonde bij het station. De verkeersregelaars leveren een belangrijke bijdrage aan de doorstroming van het busverkeer en de verkeersveiligheid voor voetgangers en fietsers. Het voorstel is om tot de oplevering van het nieuwe busstation aan de zuidzijde van het station van Zwolle op 1 september 2018 de inzet van de verkeersregelaars te continueren. De pool van verkeersregelaars vervult een functie in de gastvrijheidsbeleving van Zwolle en de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (Social Return on Investment, SROI).
Primair verantwoordelijk ten aanzien van de doorstroming van het openbaar vervoer is de concessieverlener i.c. de provincie Overijssel. Het belang van de gemeente ligt op het terrein van overall-doorstroming stationsgebied (in de rol van wegbeheerder) en verkeersveiligheid (o.a. op de voetgangersoversteekplaats) en de instandhouding van de pool gastvrije verkeersregelaars. Voor de vervoerder is het comfort van de reiziger en de doorstroming voor de buschauffeurs van belang. Op basis van bovenstaande gedeelde belangen is de insteek om gezamenlijk tot een oplossing te komen.

Op 10 juli 2012 is door de raad van Zwolle besloten de inzet van de verkeersregelaars voort te zetten tot eind 2014.
De kosten zijn gedekt uit de provinciale subsidie voor doorstromingsmaatregelen korte termijn. Tot 1 april 2015 is sprake van een overbruggingsperiode en worden de kosten € 37.500 incidenteel gedekt door de Provincie Overijssel.
Vanaf 1 april 2015 is er ambtelijk overeenstemming met de provincie over een gelijke verdeling (50-50) van de kosten van de verkeersregelaars. Voor de laatste 3 kwartalen van dit jaar is de provinciale bijdrage daarvan € 56.250 en wordt het gemeentelijk aandeel en de begeleidingskosten EC geraamd op € 66.000 welke ten laste kan worden gebracht van de reserve O.V. (risicoreservering HOV-Doorstroomassen).
Voor de jaren 2016-2018 zijn de hieraan verbonden kosten als knelpunt aangemeld bij de P.P.N.

Infra en Verkeersveiligheid **Netto afwijking 0**
Kamperlijn aanvullend krediet € 1.781.000, dekking uit bijdrage provincie en EFRO € 1.781.000
Eind vorig jaar is de formele bevestiging ontvangen van de provincie betreffende de toegezegde subsidie van 2,26 mln voor het project 'Toekomst Kamperlijn'. Hierbij wordt tevens de bijdrage van de gemeente aan de provincie vanuit de EFRO-gelden (0,479 mln) verrekend.

Infra en Verkeersveiligheid **Netto afwijking 0**
Ring van Zwolle - Ceintuurbaan aanvullend krediet € 70.000, dekking krediet € 70.000
Binnen het project Ring van Zwolle - Ceintuurbaan zijn werkzaamheden verricht i.h.k.v. het project 2e fase Halteplan voor een verbeterde toegankelijkheid van een zevental bushaltes. Hiervoor zijn vanuit dat project 2e fase Halteplan de kosten vergoed.

Infra en Verkeersveiligheid **Tegenvaller € 55.000**
RodeTorenbrug, afwikkeling vermindering krediet € 162.000, verminderde dekking (lagere uitkering verzekering) € 217.000
Vorig jaar werden de maximale kosten van herstel van de RodeTorenbrug geraamd op € 350.000. De herstelkosten bedroegen uiteindelijk € 188.000. Via de verzekering is uiteindelijk een bedrag van € 133.000 ontvangen. Per saldo resteert een bedrag van € 55.000 dat niet op een andere partij kon worden verhaald.

4 Groene leefomgeving en milieu

Beleidsmatige afwijkingen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Verbeteren van landschap, natuur en recreatieve voorzieningen in het buitengebied rondom de stad.
Streefdoel/indicator
Het aantal kilometers vrij liggend fietspad in het buitengebied neemt gemiddeld met 1 km per jaar toe.

Activiteiten 2015	Afwijking en oorzaak	Voorgestelde beleidsinterventie
Aanleg van Fietspad Hessenpoort - Hessenweg in de Vechtcorridor-noord (1,2 km)	Schuift door naar 2016, vertraging N340 (Hessenweg)	Verzoek aan provincie om de eindtermijn van subsidiebeschikking te verlengen.
Start aanleg fietspad op geluidswal Hasselterweg (ca. 4 km) onderdeel NL IJsseldelta, verbetering Rondje Zwolle.	Vertraagde grondverwerving van de weg heeft ook effect op realisatiesnelheid van geluidswal en fietspad. Dat is niet eind 2016 gereed maar eind 2017.	Verzoek aan provincie om de eindtermijn van subsidiebeschikking te verlengen.
Realisatie informele wandelpaden (o.a Stadsbroek, NL IJsseldelta)	Wandelpad & natuurbouw Stadsbroek 1 jaar uitstellen vanwege kans op "werk met werk" gevolgbeperkende wal Stadshagen IJsselVechtdelta.	Verzoek aan provincie om de eindtermijn van subsidiebeschikking te verlengen.

Luchtkwaliteit

Doelstellingen/maatschappelijke effecten
Zorgen dat de luchtkwaliteit blijvend voldoet aan de maatgevende normen voor stikstofdioxide (NO2) en voor fijn stof (PM10) en bereiken dat de lucht gezond blijft in Zwolle.
Streefdoel/indicator
• PM10 voldoet aan jaargemiddelde concentratie 40 ug/m3 vanaf 2011. • PM10 voldoet aan de daggemiddelde concentratie van 50 ug/m3 (max. 35 dagen per jaar overschrijding). • NO2 voldoet aan jaargemiddelde concentratie 40 ug/m3 vanaf 2015.

Activiteiten 2015	Afwijking en oorzaak	Voorgestelde beleidsinterventie
Bijhouden beleidsontwikkelingen luchtkwaliteit (regelgeving, gezondheidsaspecten, meetmethoden).	De toetsing op Stikstofdepositie is bij planvorming actueel geworden is gebleken bij enkele recente ontwikkelingen.	Borgen dat de toetsing in het vervolg onderdeel uitmaakt van de procedure. Beleidsontwikkeling is niet nodig. Wél het eigen maken en toepassen van bestaande rekenmethodes.

Dit programma kent geen financiële afwijkingen

5 Ruimte en cultuurhistorie

Dit programma heeft geen beleidsmatige afwijkingen

Financiële afwijkingen

A. verwachte financiële afwijkingen van de financiële jaarprognose

Valbeveiliging Peperbus **Meevaller € 59.000**

De kosten van de valbeveiliging van de Peperbus zijn € 59.000 lager dan de in 2014 toegekende middelen ad € 145.000 (incidenteel nieuw beleid).
De kosten zijn lager omdat de aanbesteding gunstiger was dan geraamd en omdat de werkmethodiek goedkoper was, er hoefde bijvoorbeeld geen kraan te worden ingezet met alle bijkomende kosten.

B. verwachte financiële afwijkingen bij kredieten

Herontwikkeling Bachlaan-West **Netto afwijking 0**

aanvullend krediet, € 37.290, dekking uit inkomsten SWZ €. 37.290

Met SWZ is een anterieure overeenkomst afgesloten inzake een te realiseren nieuwbouwprogramma bestaande uit circa 113 tot 138 wooneenheden dat voorziet in een combinatie van appartementen en grondgebonden woningen. De totaal hiervoor te maken kosten zullen € 52.290 bedragen. Voor dit project is al eerder € 15.000 beschikbaar gesteld uit het product Ruimtelijke plannen. Het overig deel ad € 37.290 zal door SWZ bekostigd worden.

6 Onderwijs

Dit programma heeft geen beleidsmatige afwijkingen

Financiële afwijkingen

A. verwachte financiële afwijkingen van de financiële jaarprognose

Onderwijshuisvestingsbeleid **Meevaller € 35.519**
In 2013 is vanuit Stadsuitbreiding meerjarig een bedrag van € 55.000 beschikbaar gesteld voor tijdelijke huisvestingsvoorzieningen. Het bedrag zou vrijvallen in 2016. In 2015 is het budget slechts gedeeltelijk nodig en daarom kan het restbudget ad € 35.519 vrijvallen.

Bewegingsonderwijs **Netto afwijking 0**
Vanaf 2015 kan er structureel een uitgavenbudget van € 30.000 over van Bewegingsonderwijs naar Vastgoed.
Het gaat hier om een vergoedingenbudget voor het gebruik van gymzaal Gerenlanden . De vergoeding werd t/m 2013 betaald t.l.v. het product Bewegingsonderwijs, maar aangezien de lasten nu terechtkomen bij Vastgoed, hoort het budget daar ook thuis.

RMC **Netto afwijking 0**
De rijksbijdrage is €11.000 hoger dan geraamd. De baten en de lasten zullen hiervoor worden bijgesteld.

Leerlingenvervoer **Meevaller € 50.000**
Op leerlingenvervoer wordt in 2015 een structureel voordeel verwacht vanwege lagere kosten door de nieuwe aanbesteding in 2014.

7 Veiligheid

Dit programma heeft geen beleidsmatige of financiële afwijkingen

8 Integraal beheer openbare ruimte

Beleidsmatige afwijkingen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Toekomstbestendige stad: Duurzame wijken, waar voldaan wordt aan de zorgplichten m.b.t. huishoudelijk afval, afvalwater, hemelwater en grondwater.		
Streefdoel/indicator		
Vanuit het beheer en onderhoud van de openbare ruimte dragen we bij aan een schone en groene stad, aan energiebesparing, aan hergebruik van grondstoffen, reductie van het restafval en aan een klimaatactieve stad. Met Total Costs of Ownership maken we de effecten van duurzame investeringen voor de toekomst inzichtelijk. Concrete doelstellingen zijn: 47 kg. meer grondstoffen uit het restafval en grof huishoudelijk afval halen in 2016 t.o.v. 2010 (± 17 % reductie in 2016 t.o.v. 2010). De Zwolse rioolstelsels blijven voldoen aan de wettelijke basisinspanning: het lozen van 50% minder vuil op het oppervlaktewater t.o.v. de referentie rioolstelsel. Minder energieverbruik door openbare verlichting en daarmee CO2 vermindering.		
Activiteiten 2015	**Afwijking en oorzaak**	**Voorgestelde beleidsinterventie**
Uitvoeren GGP 2012 – 2016 met name gericht op verbetering bronscheiding grondstoffen. Dit betreft o.a.: • Grofhuishoudelijk afval: aanpassen van de 250 kg regeling. • Na Stadshagen, Westenholte, Aa-Landen, Holtenbroek, Wipstrik en Berkum invoeren van het omgekeerd inzamelen van plastic verpakkingen in geheel Zwolle Zuid.	Ultvoering GGP loopt conform planning. De maatregelen leveren echter niet de beoogde effecten. Het restafval daalt weliswaar, maar niet zo snel als beoogd. Hetzelfde geldt voor de toename van de deelstromen. Kunststof stijgt, maar niet snel genoeg. Papier is minder in te zamelen, vanwege het papierloos werken. Er wordt niet meer glas ingezameld, ondanks een stimuleringscampagne (zie toelichting).	Volgens planning zal eind 2015 heel Zwolle omgekeerd inzamelen. Dit betreft alleen de laagbouw. Dwz dat ca halverwege 2016 de resultaten totaal in beeld komen. Dat neemt niet weg dat we ervan uit gaan dat de GGP doelstellingen niet worden gehaald (zie ook financiële toelichting). Mogelijke interventie wordt geïnventariseerd en onderzocht, gedacht wordt aan: extra maatregelen, zoals bijvoorbeeld optreden tegen misbruik/verkeerd gebruik, aanschrijven bewoners, proefdraaien met verkleining van de inwerptrommels van de ondergrondse containers.
Uitvoeren GRP 2011-2015 Er is een goed beeld van de kwaliteit en de functionaliteit van het totale rioolstelsel in Zwolle. Op basis van dit beeld vindt er in 2015 beperkte rioolrelining plaats. Wij zullen ca 200 m riolering relinen. Dit is het binnen de bestaande rioolstreng aanbrengen van een kunststof buis.	De max.afvoercapaciteit van het transportriool Zwolle Zuid zit op zijn grens. Dit betonriool vertoont aantasting waardoor de stroomsnelheid afneemt. Door het deels relinen ontstaat een gladdere buiswand waardoor de capaciteit toeneemt (minder weerstand)	Hiervoor zullen wij in 2015 in totaal Zwolle ca 930m relinen ipv de verwachte 200m relinen. Dit is binnen het vervangingskrediet te realiseren.
Duurzaam investeren in groen door duurder (onderhoudsintensief) groen om te bouwen naar goedkoper (onderhoudsextensief) groen. Met name heesters zonder extra belevingswaarde en een lage ecologische functie vervangen door gras. Zo behouden we groenbeleving èn groenareaal.	Uitvoering van de bezuiniging heesters-gras is complex. Het vergt intensieve en tijdrovende communicatie met de wijk, die vooruit loopt op de uitkomsten van de dialogen. De komende tijd - als we de dialogen verder vormgeven - wordt duidelijk hoe de invulling precies zal zijn	In Berap 2015-2 komen we hierop terug

Toelichting GGP, uitkomsten van de analyse van de ontwikkelingen per deelstroom:

- restafval: de daling van het restafval gaat langzamer dan verwacht. Voor een deel is dit te wijten aan grof vuil dat niet naar het ROVA brengstation wordt gebracht, maar in de ondergrondse containers wordt aangeboden.
- kunststof verpakkingen en drankenkartons en blik: De doelstelling voor kunststof verpakkingen is 20 kg per inwoner. In Stadshagen halen we 16 kg/inw, in Zwolle totaal blijft de hoeveelheid achter. Per 1 januari is gestart met de inzameling van drankenkartons en blik. Deze fracties kunnen gelijktijdig worden aangeboden met de kunststof verpakkingen. Het effect wordt zichtbaar in het resultaat over 2015. Momenteel loopt een pilot naar de gescheiden inzameling kunststofverpakkingen, drankenkartons en blik bij de hoogbouw.
- oud papier: Voor oud papier lijken de tegenvallende resultaten te komen door een steeds verdere digitalisering van de samenleving. Door de invoering van het omgekeerd inzamelen blijft de hoeveelheid oud papier nagenoeg gelijk, waar elders in Nederland de hoeveelheid daalt.
- glas: Er wordt niet meer glas ingezameld, ondanks een stimuleringscampagne.

Financiële afwijkingen

A. verwachte financiële afwijkingen van de financiële jaarprognose

Afval **Netto afwijking 0**

Het omgekeerd inzamelen voor de laaggebonden woningen zal naar verwachting eind 2015 volledig geïmplementeerd zijn. De resultaten hiervan zullen in de loop van 2016 te zien zijn. Op basis van de resultaten in 2014 is echter een nadeel te constateren. In 2014 werd een daling van 1.080 ton restafval verwacht (van 27.080 naar 26.000 ton), dat is uiteindelijk 500 ton geworden (26.580). De prognose voor 2015 was een hoeveelheid van 24.900 ton restafval, nu is deze raming bijgesteld naar 26.000 ton restafval. Het achterblijven van de tonnages restafval van 1.100 ton zal in 2015 leiden tot een nadeel van € 143.000. Voor 2016 en 2017, als het omgekeerd inzamelen volledig geïmplementeerd is, zal het nadeel op restafval ingelopen zijn afhankelijk van de effectiviteit van de te nemen extra maatregelen. Het resultaat van € -143.000 zal gedekt worden uit de Voorziening Afval. Er wordt vanuit gegaan dat dit nadeel Incidenteel is.

Reserve Wijthmenerplas wordt reserve Recreatieplassen **Netto afwijking 0**

Voor de Wijthmenerplas is in het verleden door de Regio Ijssel-Vecht een reserve ingesteld voor toekomstig groot onderhoud. Voor de andere twee gemeentelijke plassen, Agnietenplas en Milligerplas, is geen onderhoudsreserve gevormd. De onderhoudswerkzaamheden werden direct ten laste van de staat van Baten en Lasten gebracht hetgeen in het verleden tot schommelende resultaten op deze producten leidde. Om voor deze twee plassen ook groot onderhoud te kunnen egaliseren wordt voorgesteld de reserve Wijthmenerplas te wijzigen in de reserve Recreatieplassen, hetgeen inhoudt dat het ook de Agnietenplas en Milligerplas omvat. De jaarlijks te doteren extra middelen aan deze reserve ad € 6.050 kunnen gedekt worden binnen de budgetten van de (twee) plassen.

Reclame **Meevaller € 63.860**

Voor de displayreclame is een contract met een nieuwe partij afgesloten voor 5 jaren.
Afgelopen jaren werden de reclamecontracten, door het ontbreken van personele capaciteit passief beheerd.
We hebben in 2014 besloten daar extra capaciteit op in te zetten, omdat we verwachtten, dat we door een actievere houding met name bij de verschillende aanbestedingsprocessen een hogere opbrengst zouden kunnen genereren. Die verwachting is uitgekomen.
Willen we dit niveau aan opbrengsten op peil houden, dan moet die inzet structureel zijn. De extra opbrengsten bedragen bruto € 125.000. De ambtelijke inzet is van 0,08 fte naar 0,38 fte gegaan. Hetgeen een extra toerekening aan het product reclame betekent van € 61.140. Per saldo resulteert een positief resultaat voor de algemene middelen van € 63.860. Dit resultaat is structureel, mits er voldoende capaciteit is om actief te opereren. Vanaf 2016 is dit structurele voordeel meegenomen in de bezuinigingen B.O.R..

9 Cultuur

Beleidsmatige afwijkingen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Het bevorderen van het culturele aanbod en het stimuleren van de passieve (‘passief’ genietend van kunst en cultuur, zoals concertbezoek) en de actieve (bv. zelf muziek maken) cultuurparticipatie en cultuurbeleving.		
Streefdoel/indicator		
In 2015 is het % inwoners dat bezoeker of gebruiker van gemeentelijk gefinancierde culturele voorzieningen (zie a) in Zwolle is, minimaal gelijk gebleven.		
Activiteiten 2015	**Afwijking en oorzaak**	**Voorgestelde beleidsinterventie**
Samen met betrokken culturele instellingen onderzoeken wij hoe in effectieve onderlinge samenwerking een flexibele organisatie vormgegeven kan worden om de cultuurhistorische waarde van Zwolle optimaal zichtbaar te laten zijn.	In onze Veranderbrief van 5 maart 2015 staat dat we de cultuurhistorische attractiviteit van onze stad willen versterken door de gezamenlijke kracht te benutten van de culturele partners. Door de samenwerking tussen de verschillende spelers als HCO, Fundatie, SMZ, Grote Kerk e.a. te vergroten, moet een bezuiniging van ca. € 300.000 gerealiseerd worden. Uit gesprekken met een groot aantal betrokken partners komt inmiddels een gedeeld beeld op de cultuurhistorische identiteit naar voren, maar over de weg naar deze ‘stip op de horizon’ verschillen de opvattingen. Daarom zijn alle partijen voorstander van een onafhankelijke kwartiermaker voor dit proces.	Er zal een onafhankelijke kwartiermaker versterken cultuurhistorie worden aangesteld.

Financiële afwijkingen

A. verwachte financiële afwijkingen van de financiële jaarprognose

Kwartiermaker cultuurhistorie **Netto afwijking 0**

In de Veranderbrief van 5 maart 2015 staat dat de we cultuurhistorische attractiviteit van de stad willen versterken door de gezamenlijke kracht te benutten van de culturele partners. Door de samenwerking tussen de verschillende spelers als HCO, Fundatie, SMZ, Grote Kerk e.a. te vergroten, moet een bezuiniging van ca. € 300.000 gerealiseerd worden. Uit gesprekken met een groot aantal betrokken partners komt inmiddels een gedeeld beeld op de cultuurhistorische identiteit naar voren, maar over de weg naar deze ‘stip op de horizon’ verschillen de opvattingen. Daarom zijn alle partijen voorstander van een onafhankelijke kwartiermaker voor dit proces. De kosten bedragen naar schatting €. 75.000 en worden gedekt uit het Implementatiebudget.

Bezuiniging Zwolse theaters; frictiekosten **Tegenvaller €. 350.000**

De komende jaren blijven we inzetten op de zichtbaarheid van cultuur in de (binnen)stad. We richten ons steeds meer op activiteiten en minder op gebouwen en organisaties. Dit gesprek hebben we ook gevoerd met stichting Zwolse Theaters: hoe kunnen de activiteiten in stand blijven en de uitgaven gereduceerd?
Steeds strakker wordt gestuurd op de exploitatieomzet, mede ingegeven door bezuinigingen en een veranderende markt: welke extra inkomsten kunnen worden gegeneerd en welke kosten kunnen worden gereduceerd. Stichting Zwolse theaters huurt de panden De Spiegel en Odeon van gemeente Zwolle. Lagere huurlasten zijn daarom geen zoekrichting. Vandaar dat er is gekeken naar bedrijfsvoering.
Structureel lagere lasten, gepaard met een flexibelere organisatie zijn financieel wenselijk, maar ook wenselijk voor een meer flexibele bedrijfsvoering. Deze flexibiliteit geeft de ruimte om meer in te spelen op de kansen die zich voordoen. De nieuwe organisatie moet ook zorgen voor een hoger rendement: het genereren van nieuwe inkomsten, om de veranderende marktomstandigheden te kunnen volgen.
De Zwolse Theaters zijn volop bezig met de omslag van de organisatie, welke gepaard gaan met frictiekosten. De organisatie is niet in staat om de volledige frictiekosten zelf te financieren, omdat hierbij de kost voor de baat uit gaat. De organisatie draagt zelf ook bij aan de kosten.

Jaar	Onderwerp	Bedrag jaarlijks	Incidentele bijdrage
2015	Bezuiniging	€ 250.000	€ 350.000
2016	Bezuiniging	€ 250.000	
2017	Bezuiniging	€ 250.000	
2018	Bezuiniging	€ 350.000	
2019	Bezuiniging	€ 350.000	
			Totaal € 350.000

De gemeente draagt incidenteel € 350.000 bij om de structurele bezuiniging van € 350.000 te realiseren. De bezuiniging van € 250.000 is een besluit uit 2012. De aanvullende bezuiniging van € 100.000 per 2018 is opgenomen in de PPN 2016 -2019. Hierdoor wordt de Zwolse Theaters in staat gesteld om een voorziening te vormen de komende twee jaar om een gedeelte van hun frictiekosten op te vangen.

10 Sport

Dit programma heeft geen beleidsmatige afwijkingen

Financiële afwijkingen

A. verwachte financiële afwijkingen van de financiële jaarprognose

Veldsportaccommodaties **tegenvaller € 22.500**

Als uitwerking van de herinrichting van het vrijkomende terrein van wijkcentrum Het Anker is het noodzakelijk dat de bestaande materiaalruimte van IJsvereniging Westenholte in tegenstelling tot eerdere planvorming alsnog moet worden verwijderd en aangebouwd bij het nieuwe clubgebouw. Met deze ontwikkeling is een extra gemeentelijke bijdrage noodzakelijk van € 22.500,--

11 Samenleving

Dit programma heeft geen beleidsmatige afwijkingen

Financiële afwijkingen

A. verwachte financiële afwijkingen van de financiële jaarprognose

Vluchtelingenwerk **Netto afwijking 0**

Voor de herziene taakstelling van 190 statushouders is vanaf 2015 minimaal 2 FTE nodig om de eerste noodzakelijke begeleiding van statushouders te borgen. Aan de begeleiding van statushouders werken veel vrijwilligers mee. De huidige formatie bij de stichting vluchtelingenwerk (1 FTE) is te weinig om de benodigde ongeveer 60 vrijwilligers te werven, te binden en te begeleiden in hun werkzaamheden. Uitbreiding van formatie is daarom dringend noodzakelijk.
Binnen het programma Samenleving waar de begeleiding van uitgeprocedeerde asielzoekers deel van uitmaakt, is financiële ruimte ontstaan om de overschrijding te dekken. Door het sluiten van wijkcentrum Gerenlanden is er een structureel subsidiebedrag vrijgevallen van €. 65.000. Daarnaast resteert op de post “flankerend ouderenbeleid” dat is bedoeld voor incidentele inzet van middelen nog ruimte voor de ontbrekende € 36.500. Deze middelen kunnen ingezet worden om het tekort bij Vluchtelingenwerk te dekken. Voorgesteld wordt deze middelen zoals voorgesteld aan te wenden.
Opgemerkt wordt nog dat het nadeel (wegvallende huur) dat op het programma Vastgoedmanagement ontstaat als gevolg van de sluiting van het wijkcentrum binnen dit programma opgevangen kan worden.

Verwacht wordt dat dit vraagstuk een structureel karakter heeft. Om die reden wordt het ook als een structureel knelpunt opgevoerd voor de Perspectiefnota met het voorstel de aangegeven dekking voor dit doel beschikbaar te stellen.

Uitvoeringskosten organisatie Sociaal Domein **Tegenvaller € 650.000**

Zoals in de Berap 2014-2 is aangekondigd wordt in Berap 2015-1 nader gerapporteerd over de stand van zaken en de nog benodigde extra middelen in 2015. Met behulp van de Sociale Wijkteams springt Zwolle optimaal in op actuele zaken. De transitie verloopt goed en met dit incidenteel krediet zijn we in staat om dit proces door te zetten. Het programmateam zal zich in 2015 vooral inzetten op vier hoofddoelen: continuering van de ondersteuning aan onze inwoners, transformatie, monitoring en het realiseren van een forse bezuiniging in het sociale domein. Om deze doelen geïntegreerd uit te voeren is de sturing vanuit het programma Sociaal Domein van essentieel belang in 2015.

Vanuit het landelijk G-32 overleg is er voor 2015 en 2016 de aanbeveling gedaan om tijdelijk 1%-punt extra te reserveren van de rijksgelden sociaal domein, dit vanwege incidentele- en frictiekosten. Tot op heden is er maar 3% punt beschikbaar en dat is onvoldoende. Het structurele budget voor de uitvoering van de activiteiten sociaal domein is binnen de gemeentelijke begroting opgenomen en is sluitend.

Voor het programmateam sociaal domein is in 2015 incidenteel een bedrag van 800.000 benodigd. Hiervan kan 150.000 gedekt worden uit het beschikbare budget binnen het Jeugdbudget, uit de stelpost/buffer.

B. verwachte financiële afwijkingen bij kredieten

Inrichting en interieur wijkcentrum Gerenlanden **vrijval krediet 90.000**

In een eerder stadium was het idee dat wijkcentrum Gerenlanden een wijkfunctie zou behouden, al dan niet in een andere opzet en al dan niet met een andere beherende instelling. Verwachting was dat om de wijkfunctie een nieuwe impuls te geven een aanpassing van de accommodatie nodig was. Hiervoor is bij de begroting 2013 is een krediet van €. 90.000 aangevraagd. Inmiddels is gebleken dat er onvoldoende toekomstperspectief is voor het behouden van een wijkfunctie aldaar. Het wijkcentrum is daarom medio 2013 gesloten. Op dit moment is er (nog) geen nieuwe invulling gevonden voor de vrijstaande ruimtes, maar uitgangspunt is dat deze niet meer als wijkcentrum worden ingezet. Het krediet kan dus vrijvallen en leidt tot structureel lagere kapitaallasten. De vrijvallende kapitaallasten 2015 (€. 11.835) zijn reeds opgenomen in de post Onderuitputting op het programma financiering en algemene dekkingsmiddelen en zullen in de begroting 2016 niet meer worden geraamd.

12 Inwonersondersteuning

Dit programma heeft geen beleidsmatige afwijkingen

Financiële afwijkingen

A. verwachte financiële afwijkingen van de financiële jaarprognose

Participatiebudget onderdeel wsw; onderzoekskosten **Tegenvaller € 110.000**

Er zijn drie onderzoeken gestart die verband houden met de toekomst van de uitvoering van de WSW en Wezo. Een onderzoek naar de waardebepaling van de aandelen van de Wezo en aandelenoverdracht van de overige aandeelhoudende gemeenten aan de gemeente Zwolle.. Daarmee samenhangend is om tot een juiste waardebepaling van de aandelen te komen gestart met een due diligence onderzoek bij de Wezo door een juridisch bureau. En als laatste een onderzoek naar de mogelijkheden tot intensievere samenwerking tussen Wezo en de afdeling WRP van de eenheid Sociale Zaken. De kosten voor deze onderzoeken, de procesbegeleider en de implementatie van de aanbevelingen en de te nemen besluiten worden geraamd op €. 150.000.De andere aandeelhoudende gemeenten delen voor 50% mee in de kosten van de due diligence en het onderzoek naar de aandelenoverdracht. Dit is een opbrengst van € 40.000,--.

Regionaal Werkbedrijf **Netto afwijking 0**

Voor de inrichtingskosten van de werkbedrijven van de arbeidsregio ontvangen wij in 2015 € 500.000. Dit bedrag wordt doorgegeven aan het werkbedrijf. Per saldo een budgetneutrale verwerking (zie Programma Financiering en Algemene dekkingsmiddelen).

Huishoudelijke Hulp **Netto afwijking 0**

Het rijk heeft voor de jaren 2015 en 2016 in totaal een bedrag van € 75 miljoen per jaar aan extra middelen ter beschikking gesteld voor een Huishoudelijke Hulp Toelage (HHT). De doelstelling van deze middelen is het langer behouden van volwaardige werkgelegenheid van huishoudelijke hulpen. In oktober 2014 is door de gemeente Zwolle samen met de aanbieders HH en de participatieraad een aanvraag ingediend voor deze middelen van € 1 miljoen per jaar. De Raad is over deze aanvraag geïnformeerd.
De gemeente Zwolle heeft van het ministerie van VWS een toekenning ontvangen voor de HHT van € 1 miljoen in 2015 en € 1 miljoen in 2016. Deze toekenning kon niet meer in de vastgestelde begroting 2015 worden opgenomen.

De uitgaven nemen in 2015 toe met € 1 miljoen, hier staan ook inkomsten van € 1 miljoen tegenover. Per saldo een budgetneutrale verwerking (zie Programma Financiering en Algemene dekkingsmiddelen).

ESF project actieve inclusie **Netto afwijking 0**

Voor onze arbeidsmarktregio heeft het ESF-middelen beschikbaar gesteld voor het thema actieve inclusie voor de periode 2014 tot en met 2016. De gemeente Zwolle is centrumgemeente.
De gemeente Zwolle heeft de volgende ESF-aanvragen ingediend als centrumgemeente voor de arbeidsmarktregio IJsselvechtstreek:

1. ‘Talent heeft toekomst in de IJssel-Vecht’ met een omvang van € 609.450,- namens de 16 pro/vso-scholen in de regio. Het betreft stage- en werkplekleren, branchecursussen en Leerwerkbedrijf. Door extra begeleiding bij deze activiteiten krijgen 1429 leerlingen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt een betere kans op werk of een vervolgopleiding.
2. ‘Werk mogelijk maken’ met een omvang van € 1.422.050,- namens 12 van de 14 regiogemeenten in de arbeidsmarktregio IJsselvechtstreek. Binnen dit project staan twee doelstellingen centraal: de bestrijding van jeugdwerkloosheid en het vergroten van de mogelijkheden tot duurzame arbeidsinpassing. Dat doen we door het uitvoeren van re-integratietrajecten en –activiteiten op maat die zijn gericht op werk voor mensen die niet in staat zijn om zelfstandig werk te vinden.

Omdat de gemeente Zwolle centrumgemeente is, wordt door de gemeente Zwolle het totale subsidiebedrag van €. 2.031.500 ontvangen en dient het subsidiebedrag dat ten gunste komt van de andere participanten te worden doorbetaald. De door te betalen subsidie bedraagt € 1.375.000 en de subsidie voor de gemeente Zwolle bedraagt €. 656.500.
Voor de gemeente Zwolle zelf zijn de totale projectkosten € 1.313.000. Deze projectkosten worden uit bestaande middelen (herinzet van eigen personeel) gedekt.
Het subsidiebedrag van €. 656.500 dat Zwolle ontvangt, is dus niet benodigd voor de uitvoering van dit project en wordt beschikbaar gehouden in het participatiebudget om hiermee toekomstige projecten binnen het terrein van re-integratie te kunnen financieren.

13 Opvang en bescherming

Beleidsmatige afwijkingen

maatschappelijke opvang

Streefdoel/indicator		
In 2015 is het aantal dakloze jongeren in de regio Zwolle met 50% gedaald ten opzichte van het jaar 2008.		
Activiteiten 2015	**Afwijking en oorzaak**	**Voorgestelde beleidsinterventie**
Subsidiëren woonbegeleiding (Take Off en Fast Forward).	De kosten voor Fast Forward blijken veel hoger dan verwacht. Dit wordt veroorzaakt door hogere huisvestingskosten als gevolg van de krappe huursector en hogere personeelskosten als gevolg van veel meer begeleiding om tegemoet te komen aan verwachtte overlast bij omwonenden.	De invulling van Fast Forward terugbrengen naar de oorspronkelijke opzet met lichte begeleiding en andere besparingen onderzoeken. De inzet is daarbij om structureel binnen de begroting te blijven.

Dit programma heeft geen financiële afwijkingen

14 Inkomen

Dit programma heeft geen beleidsmatige afwijkingen

Financiële afwijkingen

A. verwachte financiële afwijkingen van de financiële jaarprognose

Algemene bijstand **Tegenvaller € 1.390.000**

De voorlopige rijksbijdrage WWB van 2015 is door het rijk 2.8 miljoen naar beneden vastgesteld. Naast dit nadelige effect ontstaat wel een financieel voordeel op de bijstandsuitgaven: als gevolg van de invoering van de kostendelersnorm en de Wet hervormingen kindregelingen dalen deze naar verwachting met 1.8 miljoen. Hierdoor ontstaat per saldo een verwacht negatief tekort ten opzichte van de begroting van €. 1 miljoen.
Algemeen: tekorten op de WWB komen in eerste aanleg voor rekening van de gemeenten; overschotten mogen de gemeente vrij besteden. Pas als het tekort van de gemeente Zwolle boven de 4,1 miljoen komt dan gaat het rijk meebetalen.
In de risicomatrix van de paragraaf weerstandsvermogen wordt rekening gehouden met een risico van 3,1 miljoen (4,1 - 1,0 in deze Berap afgedekt).

Daarnaast is vanaf 2010 een stijging van het aantal werkprocessen met als oorzaak een toename van het aantal bijstandsgerechtigden. De stand per 1 februari 2015 is 3.327 klanten. Eind 2013 had Zwolle 3001 klanten. Eind 2012 waren dat er 2.840 en eind 2011 2.901. Het aantal klanten met betrekking tot de WWB en schulddienstverlening neemt de komende jaren ook niet snel af. Een mogelijk preventief effect van de nieuwe sociale wijkteams is nu nog niet waarneembaar. De groei van de werkzaamheden is door de huidige bezetting niet te realiseren, deze stijging is niet vertaald in een toename van de vaste formatie van de eenheid. Op basis van een actuele formatiecalculatie is berekend dat er in 2015 €. 390.000 euro benodigd is om de huidige stijging van het aantal aanvragen en klanten vanaf 2011 aan te kunnen. Voor de jaren 2016 en 2017 is in de PPN eenzelfde bedrag opgenomen.

15 Raad en raadsgriffie

Dit programma heeft geen beleidsmatige en financiële afwijkingen

16 Bestuur en dienstverlening

Dit programma heeft geen beleidsmatige afwijkingen

Financiële afwijkingen

A. verwachte financiële afwijkingen van de financiële jaarprognose

Digitalisering gemeentelijke publicaties **Tegenvaller € 32.000**

Bij de bezuinigingen is uitgegaan dat we volledig over zouden gaan tot digitaal publiceren. Uiteindelijk is er voor gekozen om nog een klein gedeelte van onze publicaties huis aan huis te blijven verspreiden. Hierdoor wordt de totale bezuiniging van 150.000,-- niet volledig gerealiseerd. In de PPN is ook voor 2016 een bedrag van €. 32.000 opgenomen.

Begraven / lijkschouw **Netto afwijking 0**

Per 2014 is de nodo-procedure (nader onderzoek doodsoorzaak minderjarigen) buiten werking gesteld. Het verplicht overleg en mogelijk vervolg onderzoek door de lijkschouwer na een overlijden van een minderjarige is wel in stand gebleven. Voorheen werden de kosten voor de nodo-procedure gesubsidieerd. Vanaf 2014 vallen deze kosten onder de reguliere kosten lijkschouw. Het aantal (mogelijk) niet natuurlijke overlijdens is toegenomen (landelijk meer zelfdoding, mogelijk toename euthanasie). Dit vertaalt zich in meer kosten voor de lijkschouw. Hierdoor nemen de kosten van lijkschouw toe en drukken steeds zwaarder op kostendekkendheid van begraven waardoor de stand van de reserve begraven verslechterd.

Bouwleges **Tegenvaller € 650.000**

In de begroting voor 2015 is een bedrag van € 3.250.000,- aan legesinkomsten geraamd. Wij verwachten echter dit bedrag niet te kunnen realiseren. Hiervoor zijn twee redenen:

- Hoewel de signalen op dit moment een lichte stijging van de bouwactiviteiten laten zien, verwachten niet dat het bouwvolume terug keert op het peil van voor de crisis.
- Dit jaar zijn er geen echte grote bouwplannen voorzien, die een substantieel bijdrage aan de legesinkomsten.

Onze inschatting is dat het legesbedrag rond de € 2.600.000,- uit zal komen.
De verwachting is dat de legesinkomsten structureel lager uit zullen vallen. Dit is als knelpunt aangemeld bij de PPN met een bedrag van €. 500.000.

Dit jaar vindt onderzoek plaats naar de gevolgen van privatisering van de bouw, zoals die naar verwachting vanaf juli 2016 wettelijk geregeld wordt. Het onderzoek zal mede een goed inzicht moeten geven in de inzet van Zwolle op het product Bouw in vergelijking met andere gemeenten.

Extra capaciteit inkomensondersteuning / schulddienstverlening **Tegenvaller € 280.000**

Bij de vorming/bemensing van de Sociale Wijkteams is samen met de partners afgesproken dat er vanuit iedere organisatie gekozen wordt voor kwaliteit. Goed gekwalificeerde medewerkers van de afdeling Inkomensondersteuning met taken op het gebied van bijstandsverlening en schulddienstverlening zijn naar de Sociale Wijkteams gegaan.Dit veroorzaakt een tijdelijke effect op deze twee afdelingen in 2015. De ontstane vacatures worden ingevuld door medewerkers die herplaatst moeten worden omdat hun taken naar het SWT zijn gegaan. Deze medewerkers zullen zich een nieuwe vakspecialisatie eigen moeten maken. Daar is tijd en opleiding voor nodig. Dat vraagt om tijdelijke middelen, ad 480.000: Sociale Zaken wil haar bedrijfsvoering reserve hiervoor inzetten, ad 2 ton. Daarmee resteert een nog eenmalig dekkingstekort van 280.000. Op deze wijze kan voorkomen worden dat de vorming van het sociale wijkteam ten koste gaat van de dienstverlening van de twee afdelingen, Inkomensondersteuning en Schulddienstverlening, aan hun klanten.

Incidenteel budget uitvoeringskosten Sociale Wijkteams **Tegenvaller € 808.000**

Zoals in de Berap 2014-2 is aangekondigd wordt in Berap 2015-1 nader gerapporteerd over de stand van zaken en de nog benodigde extra middelen in 2015. Met behulp van de Sociale Wijkteams springt Zwolle optimaal in op actuele zaken. De transitie verloopt goed en met dit incidenteel krediet zijn we in staat om dit proces door te zetten.

Met een incidentele aanvulling wordt ervoor gezorgd dat de Sociale Wijkteams goed werkend gepositioneerd kunnen worden. Denk hierbij aan huisvesting: laagdrempelig makkelijk benaderbaar en bekendheid in de wijk. De processen dienen ingeslepen te worden (opleidingen, samenwerking) en de aanloopkosten voor bijvoorbeeld communicatie, ICT en klachtenafhandeling zijn voldoende gefinancierd. Daarnaast is er incidenteel geld nodig om de medewerkers van het Sociaal Wijkteam op te leiden, het ontwikkelen van het burgerportaal Topicus en ICT koppelingen in te richten. Tevens zijn er middelen nodig voor het opvangen van extra werkzaamheden t.a.v. bezwaar en beroep, heronderzoeken en aanvullend ondersteuning vanuit het Klant contactcentrum

Vanuit het landelijk G-32 overleg is er voor 2015 en 2016 de aanbeveling gedaan om tijdelijk 1%-punt extra te reserveren van de rijksgelden sociaal domein, dit vanwege incidentele- en frictiekosten. Tot op heden is er maar 3% punt beschikbaar en dat is onvoldoende. Het structurele budget voor de uitvoering van de activiteiten sociaal domein is binnen de gemeentelijke begroting opgenomen en is sluitend.

17A Exploitatie gronden

Dit programma heeft geen beleidsmatige of financiële afwijkingen

17B Vastgoedmanagement

Beleidsmatige afwijkingen

Doelstellingen/maatschappelijke effecten		
Ontwikkeling Meerjaren Prognose Gebouwen (MPG)		
Streefdoel/indicator		
Vastgesteld MPG 2015-2016		
Activiteiten 2015	**Afwijking en oorzaak**	**Voorgestelde beleidsinterventie**
Ontwikkeling MPG eind 2014/begin 2015.	De ontwikkeling van de Meerjaren Prognose Gebouwen (MPG) is recentelijk gestart. Anders dan voorheen streven we nu naar de realisatie van een MPG in twee delen: 1. een onderdeel dat tegelijk met de Jaarrekening wordt gepresenteerd aan de raad en 2. een onderdeel dat aan de Programmabegroting wordt gekoppeld. Het is denkbaar dat het tweede onderdeel uiteindelijk wordt bestempeld als de daadwerkelijke MPG. Door deze knip in de MPG wordt een betere aansluiting gevonden bij de reguliere beleidscyclus.	Doorvoering voorgestelde knip in de MPG.

Financiële afwijkingen

A. verwachte financiële afwijkingen van de financiële jaarprognose

Ecodrome **Netto afwijking 0**

Het Ecodrome is in 2014 verkocht. In het kader van deze verkoop is afgesproken dat de gemeente de koper begeleidt bij enkele zaken, waaronder wijziging van het bestemmingsplan. Ook worden de kosten van deze wijziging door de gemeente afgedekt. Tezamen een bedrag van naar verwachting € 70.000,-. In dit geval gaat het om een tegenvaller bij ‘Recht van Opstal’, dit onderwerp maakt onderdeel uit van de reserve verrekening Vastgoed, net als het resultaat grondexploitaties, Niegg en Erfpachten. Omdat de prognose van het resultaat van de overige onderdelen op dit moment nog niet bekend is, zal het feitelijke resultaat worden meegenomen in de verrekening van de Tussentijdse MPV tijdens het najaar moment van de beleidscyclus.

18 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Dit programma heeft geen beleidsmatige afwijkingen

Financiële afwijkingen

A. verwachte financiële afwijkingen van de financiële jaarprognose

Gemeentefondsuitkeringen **tegenvaller € 391.000**

Over de gevolgen van de september- en decembercirculaire 2014 voor het jaar 2015 hebben wij u via afzonderlijke informatienota's geïnformeerd. De uitkomsten van de circulaires worden via de berap verwerkt, te weten:

- gevolgen septembercirculaire (per saldo) een nadeel van € 370.000
- gevolgen decembercirculaire (per saldo) een voordeel van € 179.000.

Het nadeel in de septembercirculaire is het gevolg van een lagere accresraming, herverdeeleffecten vanwege groot onderhoud aan de verdeelsystematiek van het gemeentefonds en herverdeeleffecten vanwege het vervallen van de explosieven regeling.
Het voordeel vanuit de decembercirculaire is het saldo van een voordelige correctie op de herverdeling groot onderhoud aan de verdeelsystematiek van het gemeentefonds en een nadelig herverdeeleffect als gevolg van de omzetting van de decentralisatie-uitkering Centra Jeugd en Gezin naar de algemene uitkering.
Voor de inrichtingskosten van de werkbedrijven van de arbeidsregio ontvangen wij in 2015 € 500.000. Dit bedrag wordt doorgegeven aan de werkbedrijf. Per saldo een budgetneutrale verwerking (zie Programma Inwonersondersteuning).
Daarnaast vindt een bijstelling plaats van enkele verdeelmaatstaven (met name aantal bijstandsontvangers) vanwege actuele gegevens over de aantallen. Nadeel € 200.000.
Risico: de verrekening van de onderuitputting op de rijksuitgaven (via het accres) over het jaar 2014 wordt in de komende meicirculaire bekend gemaakt, evenals een mogelijke aanpassing van de accrespercentages voor 2015 en verder. Uit informele informatie kan worden afgeleid dat sprake is van onderuitputting op de rijksgaven 2014 en daarmee een nadeel voor de gemeenten. In afwachting van het geheel aan mutaties van de meicirculaire ramen wij de onderuitputting als een pro memorie post.

Stelposten **meevaller € 970.000**

Vanwege lagere werkgeverslasten (o.a. pensioenpremie) dalen de loonkosten met 1,7% ten opzichte van de begroting. Het voordeel in 2015 is € 970.000 en heeft een structurele doorwerking van circa € 0,7 mln.

Renteresultaat: **tegenvaller € 300.000**

Na verwerking van de jaarrekening 2014 is een actuele prognose gemaakt van de het renteresultaat. Ten opzichte van de begroting wordt een nadeel verwacht van € 300.000. Het nadeel is vooral het gevolg van de lagere financieringsbehoefte in combinatie met het renteverschil in de aan te trekken leningen en de via het omslagpercentage door te belasten rentekosten. De lagere financieringsbehoefte houdt verband met het in de tijd verschuiven van de diverse investeringen. Zie ook het effect op de hieronder vermelde post onderuitputting kapitaallasten.

O**nderuitputting kapitaallasten (rente en afschrijving):** **meevaller € 900.000**

Na verwerking van de jaarrekening 2014 zijn de rente en afschrijvingslasten van de restantkredieten geactualiseerd. Vanwege het in de tijd verschuiven van diverse investeringen schuiven ook de rente- en afschrijvingslasten door naar latere jaren. Per saldo ontstaat een eenmalig voordeel in 2014 van € 0,9 mln.

Proceskosten GBLT **tegenvaller € 125.000**

In de rekening 2014 hebben we gemeld, dat de vergoeding voor proceskosten aan No Cure No Pay (NCNP) bureaus n.a.v. bezwaren WOZ aanzienlijk hoger waren dan begroot. Deze lijn zet zich voort in 2015. GBLT heeft in de begroting 2015 rekening gehouden met een kostenpost, maar de verwachting is dat de proceskosten de begroting fors zullen overstijgen. Voor de Gemeente Zwolle betekent dit naar verwachting een extra bijdrage van € 125.000,--
De inrichting van het WOZ proces bleek bij GBLT in 2014 op onderdelen nog niet op orde. Na een extern onderzoek wordt nu gewerkt aan een plan van aanpak met acute maatregelen. Dit verbeterplan zal mogelijk ook financiële gevolgen hebben voor de gemeente Zwolle. Het is op dit moment nog niet duidelijk wat de bijdrage voor Zwolle gaat worden en wat de eventuele structurele gevolgen zullen zijn.

Bijlage 1 Samenvattingen

Samenvatting financiële effecten

Bij diverse programma's treden er afwijkingen in baten dan wel lasten op, die moeten leiden tot aanpassing van de door de raad vastgestelde programmabegroting 2014. Dit gebeurt via het vaststellen van begrotingswijzigingen.
De raad autoriseert de afwijkingen op programmaniveau en het college die op (onderliggend) productniveau.
In onderstaande tabel zijn alle financiële afwijkingen gerubriceerd ; een aantal afwijkingen leidt niet tot een telbaar saldo in deze berap vanwege verrekening met reserves dan wel stelposten.
In de programma teksten zijn de afwijkingen ook benoemd en worden ze toegelicht voor zover de afwijking groter is dan € 50.000.
Eventuele verrekeningen met reserves zijn daar ook gespecificeerd. De verrekeningen met reserves dienen door de raad te worden vastgesteld.

Programma	Omschrijving afwijking op productniveau	Afwijking x € 1.000 Meevaller = + Tegenvaller = -	Omschrijving financieel	Afwijking x € 1.000 Meevaller = + Tegenvaller =
Programma's				
1. Volkshuisvesting	Trapjeswoningen Holtenbroek; vrijval krediet	23		23
2. Economie		0		0
3 Bereikbaarheid en mobiel	Parkeren exploitatie EC	0	28 naar reserve Parkeren	
	Mobiliteitsbeleid; poortjes voetgangerstunnel	-20		
	Rode Torenbrug; afwikkeling krediet	-55		
4. Groene leefomgeving en milieu		0		0
5 Ruimte en cultuurhistorie	Valbeveiliging Peperbus	59		59
6 Onderwijs	Onderwijshuisvestingsbeleid	35		
	Bewegingsonderwijs	0	-30 en +30 budgetverschuiving	
	RMC/Leerplicht	0	-11 en +11 ivm hogere rijksbijdrage	
	Leerlingenvervoer	50		
				85
7 Veiligheid		0		0
8 Integraal beheer openbare ruimte	Afval	0	-143 uit voorziening afval	
	Reserve Wijthmenerplas wordt reserve recreatieplassen	0		
	Reclame inkomsten	64	+125 inkomsten, -61 uitgaven	
				64
9. Cultuur	Kwartiermaker cultuurhistorie	0	-75 uit implementatiebudget	
	Bezuiniging Zwolse theaters, frictiekosten	-350		
				-360
10. Sport	Bijdrage ijsbaanvereniging	-23		-23

Sociaal Domein				
11 Samenleving	Vluchtelingenwerk	0	-102 en +102 budgetverschuiving	
	Uitvoeringskosten organisatie Sociaal Domein	-650	excl. 150 uit buffer Jeugdbudget	
				-650
12 Inwonersondersteuning	Participatiebudget; onderzoekskosten	-110	+150 uitg. en +40 ink	
	Regionaal Werkbedrijf	0	+500 uitg. en +500 ink.	
	Huishoudelijke hulp	0	+1000 uitg. en + 1000 ink.	
	ESF Project actieve inclusie	0	+ 656 uitg. en + 656 ink	
				110
13 Opvang en bescherming		0		0
14 Inkomen	Algemene bijstand	-1390	-1 mln lager rijksbijdrage; -390 extra arbeidscapaciteit	-1390
De organisatie				
15 Raad en raadsgriffie		0		0
16 Bestuur en dienstverlening	Digitalisering gemeentelijke publicaties	-32		
	Begraven/lijkschouw	0	reserve verrekening	
	Bouwleges	-650		
	Extra capaciteit inkomensondersteuning / schulddiensverlening	-280	-480 waarvan 200 tlv reserve BV Soza	
	Incidenteel budget uitvoeringskosten Sociale Wijkteams	-808		
				-1770
17a Exploitatie gronden		0		0
17b Vastgoed management	Ecodrome	0		0
18 Financiering en dekkingsmiddelen	Gemeentefondsuitkeringen	-391		
	Loonkosten ontwikkeling	970		
	Renteresultaat	pm		
	Onderuitputting kapitaallasten	pm		
	Proceskosten GBLT	-125		
	OZB opbrengsten	pm		
	Renteresultaat	-300		
	Onderuitputting kapitaallasten	900		
				1054
Totaal				**-3083**

Samenvatting kredietmutaties

Bij een aantal programma's worden kredietmutaties gemeld. Deze mutaties moeten door de raad worden geautoriseerd. De mutaties zijn budgettair neutraal. In de genoemde programma's is toelichting opgenomen.

Programma	Project	Kredietmutatite
Programma 1 :		
Programma 2 :	Duurzame versterking Voorst	aanvullend krediet € 294.300, dekking reserve H.I.S.; Product riolering en product wegen
Programma 3 :	HOV Doorstroomassen	vermindering krediet € 120.000, lagere dekking Grex Katwolderplein
	Beter Benutten ZKN	aanvullend krediet € 30.000, dekking vanuit bijdrage provincie en rijk
	O.V. korte termijn; verkeersregelaars	aanvullend krediet € 159.500, dekking: bijdrage provincie en reserve O.V.
	Kamperlijn	aanvullend krediet € 1.781.000, dekking vanuit bijdrage provincie
	Ring van Zwolle-Ceintuurbaan	aanvullend krediet € 70.000, dekking uit project 2e fase Halteplan
Programma 4 :		
Programma 5 :	Herontwikkeling Bachlaan-West	aanvullend krediet €. 37.290, dekking uit inkomsten SWZ
Programma 6 :		
Programma 7 :		
Programma 8 :		
Programma 9 :		
Programma 10 :		
Programma 11 :	Inrichting wijkcentrum Gerenlanden	vrijval krediet €. 90.000; voordeel op kapitaallasten al in post onderuitputting
Programma 12 :		
Programma 13 :		
Programma 14 :		
Programma 15 :		
Programma 16 :		
Programma 17a :		
Programma 17b :		
Programma 18 :		

Bijlage 2 Eerste periodieke begrotingswijzingen

Eerste periodieke begrotingswijziging 2014

Bij de beleidsrapportages en de laatste raadsvergadering van het jaar wordt een lijst (de zgn. periodieke begrotingwijziging) met door het college genomen besluiten, die budgettaire gevolgen op de lopende begroting hebben, ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.
Het betreft wijzigingen die voorgelegd worden op basis van de hierna genoemde verordening.

Conform verordening artikel 212 van de Gemeentewet (artikel 5 uitvoering begroting):

A. Draagt het college er zorg voor dat wijzigingen op de oorspronkelijk geraamde lasten en baten in de productenraming geautoriseerd worden door de raad, indien deze wijzigingen leiden tot een verandering van de omvang van een programmabudget.
B. Is het college bevoegd bij uitvoering van de begroting in de loop van het jaar te besluiten tot herschikking tussen de programma's, onder voorwaarden dat
   - De herschikking budgettair neutraal is voor de lopende begroting en de doorwerking naar de toekomstige begrotingen
   - De herschikking per keer het bedrag van € 50.000 niet mag overschrijden
   - De herschikking afzonderlijk wordt gemeld bij de beleidsrapportage respectievelijk jaarrekening.

Wij stellen uw raad voor akkoord te gaan met deze 1e periodieke concern-begrotingswijziging, waarin een aantal reserve-onttrekkingen en bestedingen ten laste van de post onvoorzien en bijdragen van derden zijn opgenomen. In bijgevoegde lijst is onderscheid gemaakt tussen rubriek A. wijzigingen ter vaststelling door de raad en rubriek B. meldingen door het college aan de raad.

Specificatie van de eerste periodieke (concern-) begrotingswijziging 2015 (nr. 55025x)

Toelichting: er wordt onderscheid gemaakt tussen begrotingswijzigingen boven de € 50.000 en wijzigingen beneden de € 50.000

B&W datum	Nr.	Omschrijving	Debet	Credit	Programma
A. ter vaststelling door de raad art. 5 verordening artikel 212					
2015					
3-feb	11B	Toewijzing extra budget verkiezingen	176.000		Bestuur en dienstverlening
		tlv bijdrage rijk		176.000	
Diverse administratief technische budgetneutrale begrotingswijzigingen:					
2015					
-		DT 21-01 Vaststelling begroting SWT	99.050		Bestuur en dienstverlening
-		tlv bijdrage derden		99.050	
B. meldingen door het college, bedragen maximaal € 50.000 conform artikel 5 van de verordening 212					
2014					
24-nov	11h	Verbouwing van de voormalige Ulu moskee	25.000		Volkshuisvesting
		tlv bijdrage provincie		25.000	
Diverse administratief technische budgetneutrale begrotingswijzigingen:					
2015					
17-feb	11f	Geluidscherm Schoenerweg 3	30.500		Groene leefomgeving en milieu
		tlv project Duurzame versterking Voorst		15.000	Economie
		tlv onvoorzien concern		15.500	Financiering en algemene dekking

Projectenrapportage

Project
1e fase Dorpsplan Wijthmen
Afwijking in doel, financiën en planning
De 1e fase Dorpsplan Wijthmen wordt gerealiseerd door een samenwerkingsverband tussen de Stichting Ouderenzorg Wijthmen (SOW), Salverda en de gemeente Zwolle. Dit samenwerkingsverband vormt de basis om tot een financieel haalbaar initiatief waarbij de taken per partij zijn vastgelegd. De gezamenlijke exploitatie met de partners die loopt tot en met een vastgesteld bestemmingsplan en het bouwrijp opleveren van het gebied. Er is een vast bedrag voor het bouwrijp maken en het woonrijp maken van het gebied met partner/aannemer Salverda overeengekomen. De gemeentelijke exploitatie is op 17 februari 2014 door de Raad vastgesteld. Nadat met Diepman overeenstemming is bereikt over de koopsom van de grond worden de plannen verder uitgewerkt. Daarbij blijkt dat het project meer dimensies omvat dan alleen een vastgoedontwikkeling met de bijbehorende Wro procedures. Daardoor sluiten de oorspronkelijke uitgangspunten niet meer aan op de actuele situatie. Dit heeft ook financiële consequenties.
Voorgestelde beleidsinterventie
De totale meerkosten worden daarmee geraamd op ca. **€ 300.000** en worden meegenomen in de MPV 2015. In een afzonderlijke nota zal de raad worden betrokken bij het vervolg en de voortgang van dit project.

Colofon

Uitgave: Gemeente Zwolle
Vormgeving: Repro, Gemeente Zwolle
Druk: Repro, Gemeente Zwolle

www.zwolle.nl

besluit

ARCHIEF EXEMPLAAR

CONFORM BESLOTEN

Zwolle

Besluit

Jaargang 2015
Onderwerp Berap 2015 - 1

De raad van de gemeente Zwolle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d. 10-06-2015

besluit:
1. Kennis te nemen van de Berap 2015 -1
2. Akkoord te gaan met de aangegeven wijzigingen van budgetten per programma met uitzondering van het budget Zwolse theaters (programma 9)
3. Akkoord te gaan met dekking van het verwachte nadelig resultaat ad € 3,1 mln. uit de algemene concernreserve
4. Akkoord te gaan met 7 stortingen en onttrekkingen betreffende de reserves H.I.S, parkeren, M.I.B./stadsontwikkelfonds, openbaar vervoer, afval, nog uit te voeren werken en bedrijfsvoeringsreserve sociale zaken
5. Akkoord te gaan met 8 budgettair neutrale kredietmutaties
6. Akkoord te gaan met de 1e periodieke begrotingswijziging op basis van collegebesluiten
7. Een aanvullend krediet beschikbaar te stellen van € 1.738..000,- voor de doorontwikkeling van het sociaal domein, het Sociaal Wijkteam, het programmateam en de transformatie in taken en bemensing afdeling inkomensondersteuning en schulddienstverlening.
8. Voor de jaren 2015 en 2016 een bedrag van €. 1 mln. per jaar beschikbaar te stellen voor de huishoudelijke hulp toelage en deze te dekken uit de rijksbijdrage.
9. De ESF subsidie van €. 2.031.500 die Zwolle als centrumgemeente ontvangt voor het thema actieve inclusie voor een bedrag van €. 1.375.000 door te betalen aan de andere participanten en het Zwolse deel van €. 656.500 beschikbaar te houden in het participatiebudget om hiermee toekomstige projecten binnen het terrein van re-integratie te kunnen financieren.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 15-06-2015,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	Meerjaren Prognose Vastgoed (MPV) 2015
portefeuillehouder	Rene de Heer
informant	Balk, JWP (Johan) 3362
eenheid/afdeling	Ontwikkeling OWV

Voorgesteld besluit raad

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. De complexen Deltion, Rechtbank en van der Valk met winst af te sluiten, tegen een totaalbedrag van € 456.646;
2. De bestemmingsreserve voor de exploitatielasten Nniegg-gronden te verhogen met een bedrag van € 211.308;
3. De voorziening Vastgoed te verhogen met een bedrag van € 2.275.124;
4. De gepresenteerde grondexploitaties en voorbereidingskredieten vast te stellen;
5. De projectgebonden en economische risico's van Hessenpoort binnen het project op te vangen.
6. Een risicobedrag op te nemen voor de economische risico's ad. € 3,6 mln. en voor de projectgebonden risico's ad. € 18,9 mln.;
7. Op basis van bovenstaande beslispunten in te stemmen met de MPV en het financiële resultaat van Vastgoed per 31 december 2014 ad € 3.931.332 nadelig en conform het huidige beleid te onttrekken uit de Algemene Concernreserve;
8. In samenhang met de uitkomsten van de jaarrekening, de eerste berap 2015 en de perspectiefnota 2016-2019 bepalen hoe het vereiste weerstandsvermogen weer op de 50% gebracht kan worden.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 24 april 2015
Ons kenmerk OW15xx-xxxx

Onderwerp	MPV 2015
Versienummer	1
Portefeuillehouder	R. de Heer
Informant	J. Balk / H. Bekkema
Eenheid/Afdeling	Ontwikkeling / Vastgoed
Telefoon	3362 / 2973
Email	j.balk@zwolle.nl / h.bekkema@zwolle.nl
Bijlagen	1. MPV 2015

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. De complexen Deltion, Rechtbank en van der Valk met winst af te sluiten, tegen een totaalbedrag van € 456.646;
2. De bestemmingsreserve voor de exploitatielasten Nniegg-gronden te verhogen met een bedrag van € 211.308;
3. De voorziening Vastgoed te verhogen met een bedrag van € 2.275.124;
4. De gepresenteerde grondexploitaties en voorbereidingskredieten vast te stellen;
5. De projectgebonden en economische risico's van Hessenpoort binnen het project op te vangen.
6. Een risicobedrag op te nemen voor de economische risico's ad. € 3,6 mln. en voor de projectgebonden risico's ad. € 18,9 mln.;
7. Op basis van bovenstaande beslispunten in te stemmen met de MPV en het financiële resultaat van Vastgoed per 31 december 2014 ad € 3.931.332 nadelig en conform het huidige beleid te onttrekken uit de Algemene Concernreserve;
8. In samenhang met de uitkomsten van de jaarrekening, de eerste berap 2015 en de perspectiefnota 2016-2019 bepalen hoe het vereiste weerstandsvermogen weer op de 50% gebracht kan worden.

Inleiding

Datum 24 april 2015
Ons kenmerk OW15xx-xxxx

Het afgelopen jaar kenmerkt zich vooral doordat er weer beweging komt in de markt. Marktpartijen en particulieren krijgen weer vertrouwen in de toekomst en dat is waar te nemen. De bouwaanvragen nemen toe, particulieren durven weer met de bank in gesprek te gaan over financiering, de huizenprijzen in de bestaande markt laten een opwaartse lijn zien en ook partijen zonder bouwclaim in Zwolle tonen interesse in het afnemen van bouwgrond. Deze signalen zijn positief te noemen.

Nog nadrukkelijker dan voorgaande jaren kijken we naar onze rol op, en het functioneren van de grondmarkt. De financiële risico's en vooruitzichten van het gemeentelijk grondbezit worden scherp gemonitord. Het adequaat anticiperen op ontwikkelingen in de markt is een belangrijke opgave waar we nu en de aankomende jaren voor komen te staan. Kaders, (beleids-)uitgangspunten en (financiële)aannames staan steeds vaker ter discussie en worden heroverwogen. Het "kan het niet anders" wordt steeds vaker "we doen het anders", dit om ontwikkelingen ook daadwerkelijk tot uitvoering te laten komen.

Het gaat relatief goed met de ontwikkeling van de regio en stad Zwolle. De economie trekt steeds meer aan en we zien de (bereidheid tot) investeringen toenemen. Er komen steeds meer initiatieven van burgers, ondernemers en instellingen. Zwolle doet het bij de landelijke onderzoeken relatief gezien goed op vele vlakken, ook economisch gezien. Dit wordt kracht bijgezet door het in gebiedsontwikkeling bekende beeld van de sterkste marktgebieden van ons land[1],
De locatie in combinatie met onze economische kracht zijn aantrekkelijke eigenschappen voor waarde creatie op het terrein van vastgoed en dit geeft dan ook vertrouwen voor de nabije toekomst.

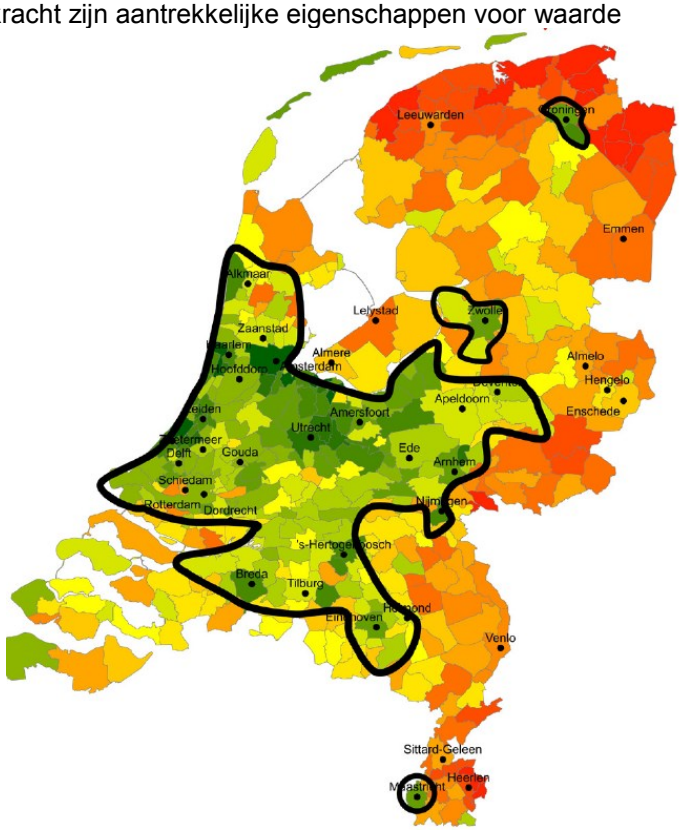

De eerste voortekenen van voorzichtig economisch herstel zijn ook in Zwolle zichtbaar. In 2014 zijn in de stad Zwolle de woningverkopen met circa 21% gestegen en we zien in alle woningcategorieën een stijging in het aantal verkopen[2]. Ook de prijsontwikkeling voor woningbouw in de regio Zwolle laat voor het eerst weer een opgaande lijn zien met een stijging van 1,2%[3]. Deze opgaande lijn is echter nog niet duidelijk waar te nemen in de nieuwbouw voor woningen. Er wordt beter gescoord dan in 2013, echter de verwachting voor 2014 is niet volledig gerealiseerd. De prijzen staan nog steeds onder druk en voor sommige producten is maar een zeer geringe doelgroep beschikbaar. Voor het jaar 2015 is het dan ook interessant om te bezien of het vastgoedprogramma gerealiseerd gaat worden. De voortekenen voor de woningbouw zijn

[1] Prof.mr. Friso de Zeeuw, Gebiedsontwikkeling.nu, d.d. 16 december 2014
[2] Bron: woningmarktrapportage Ten Hag 4e kwartaal 2014
[3] Bron: NVM prijsontwikkeling periode 2013-2014

opbeurend te noemen. Nieuwe vastgoed initiatieven, zowel voor voorzieningen als bedrijventerreinen, hebben het nog steeds moeilijk om tot daadwerkelijke realisatie te komen.

In het hoofdstuk ontwikkelingen wordt kort stilgestaan bij een aantal onderwerpen op het gebied van beleid, wet- en regelgeving en vastgoed- en gebiedsontwikkelingen.

Kortheidshalve wordt voor alle resultaten verwezen naar de bijgevoegde MPV 2015 die in hoofdlijnen de volgende opbouw kent:
- Samenvatting en resultaten MPV op hoofdlijnen. Dit deel stelt de lezer in staat om de financiële resultaten op hoofdlijnen tot zich te nemen;
- Een toelichting en onderbouwing van het financiële resultaat van Vastgoed;
- Bijlagen, in een afzonderlijk document terug te vinden.

Beoogd effect
De voorliggende MPV 2015 geeft een financiële vertaling van het huidige gemeentelijke beleid/werkwijze binnen het economische klimaat. We kunnen het zien als een foto van de situatie met de op dit moment vastgelegde planningen en overige uitgangspunten. Tegelijkertijd geeft de MPV 2015 een financiële doorkijk naar de toekomst, in een snel veranderende vastgoedbranche. De rapportage en uitkomsten van de MPV 2015 lopen mee in de planning van de beleidscyclus.

Argumenten
1.1 Door het afsluiten van complexen wordt de MPV kleiner en beheersbaarder.
Deze MPV kunnen er drie exploitaties worden afgesloten, het betreft de projecten Deltion, Rechtbank en v.d. Valk. Deze exploitaties laten bij het afsluiten een positief resultaat zien van € 0,5 mln. .
Dit positieve resultaat van de projecten wordt verrekend in de Reserve Vastgoed. In paragraaf 2.1.2 van de MPV 2015 zijn de resultaten per project weergegeven.

2.1 De jaarlijkse exploitatielasten van de Nniegg
Het in bezit hebben van grond brengt kosten met zich mee. Enerzijds voor beheer en onderhoud en anderzijds rentelasten op de boekwaarde. Deze jaarlijkse exploitatielasten worden gedekt uit de bestemmingsreserve exploitatie gronden. In deze bestemmingsreserve worden de kosten voor de komende 4 jaar gedekt. Vorig jaar was de bestemmingsreserve € 7,9 mln. Het exploitatieresultaat van de Nniegg-gronden moet dit jaar verhoogt worden met € 0,2 mln. tot € 8,1 mln. De verhoging wordt veroorzaakt door het op termijn vervallen van tijdelijke huurinkomsten en de verwachte uitname van gronden. Hiervoor wordt nu het resterende benodigde bedrag van € 0,2 mln. onttrokken uit de Reserve Vastgoed.

3.1 Gevormde voorziening Vastgoed
De hoogte van de voorziening per 31-12-2014 bedroeg € 23.641.614. De omvang van de totaal noodzakelijke voorziening vastgoed bedraagt € 26.266.038 per 31-12-2014. Hierdoor moet er een bedrag van € 2.275.124 onttrokken worden uit de Algemene Concernreserve. De toename van de voorziening wordt vooral veroorzaakt door de grondexploitaties Kraanbolwerk, Kamperpoort en Stadshagen, waarbij de Raad in een eerder stadium al over is geïnformeerd en/of heeft besloten.

4.1 De begrote inkomsten en uitgaven voor de grondexploitaties worden opnieuw vastgesteld.

Datum 24 april 2015
Ons kenmerk OW15xx-xxxx

Bij het openen van een grondexploitatie bij de start van een project wordt het krediet vrijgegeven voor het maken van kosten en opbrengsten. Jaarlijks worden in de MPV de grondexploitaties herzien. In dit beslispunt worden de gewijzigde kredieten voor alle projecten opnieuw vastgesteld. In het bijlagenboek zijn de grondexploitaties financieel gepresenteerd.

5.1 Risico's Hessenpoort binnen het project opvangen.
Het project Hessenpoort heeft een verwacht positief resultaat op startwaarde van € 36,9 mln. met een eind jaar van exploitatie in 2044. De gewogen projectgebonden risico's van € 2,6 mln. en de gewogen economische risico's van 2,3 mln. zijn dus gewaardeerd voor in totaal € 4,9 mln. Deze risico's kunnen eenvoudig worden opgevangen binnen het projectresultaat. Dit is in afwijking van de standaardmethodiek voor het bepalen van het weerstandsvermogen, waarvoor goedkeuring wordt gevraagd.

6.1 Op basis van de risicomethodiek worden de risico's eenduidig bepaald
Voor de risicovolle projecten worden de projectrisico's middels een vastgestelde format jaarlijks bepaald en gewogen. De economische risico's worden berekend over de getotaliseerde cijfers van de MPV, dit na besluitvorming over de parameters in de Nota van Uitgangspunten voor de MPV. De economische en projectgebonden gewogen risico's bepalen de benodigde weerstandscapaciteit. Deze wordt afgezet tegen de aanwezige weerstandscapaciteit om zodoende het weerstandsvermogen van Vastgoed te bepalen (zie conclusie). Hiervan is uitgezonderd de positieve grondexploitatie Hessenpoort, die de risico's binnen het positieve geprognotiseerde resultaat opvangt.

7.1 De reserve vastgoed is de lopende rekening van Vastgoed
De financiële stand van zaken op korte termijn wordt bepaald door de Reserve Vastgoed. Dit kan ook wel de lopende rekening van Vastgoed genoemd worden. Elk jaar wordt op basis van de stand van de reservepositie bepaald hoe hoog het bedrag is wat gestort moet worden vanuit de Algemene Concernreserve. Van afdracht is de komende jaren geen sprake.
De stand van de reserve Vastgoed per 31-12-2014 is € 1,7 mln. negatief (€ 1.656.208, zie blz. 24 MPV). Het tekort wordt conform vastgesteld beleid onttrokken uit de Algemene Concernreserve.
De belangrijkste ontwikkelingen zijn:

-	exploitatieresultaat van de Nniegg	-/-	€ 2,2 mln. negatief;
-	voorbereidingskredieten	-/-	€ 0,4 mln. negatief;
-	afsluiten van projecten		€ 0,5 mln. positief;
-	resultaat erfpacht en verhuurde gronden		€ 0,3 mln. positief;
-	verkoopresultaat, incidenteel		€ 0,1 mln. positief;
	Totaal	-/-	€ 1,7 mln. negatief.

Deze bedragen zijn niet direct herleidbaar in het overzicht van de stortingen en onttrekkingen van de Reserve Vastgoed in hoofdstuk 4 van de MPV 2015, omdat administratief deze verschillend verwerkt worden.

Het hierboven genoemde bedrag van € 1.656.208 samen met het ophogen van de voorziening van € 2.275.124, zoals genoemd bij besluit 3.1, is het financiële resultaat over 2015 en betreft in totaal

€ 3.931.332 negatief, waarvan wordt voorgesteld om dit bedrag te onttrekken uit de Algemene Concernreserve.

8.1 Weerstandvermogen aanvullen
Conform het huidige beleid is het nodig om het weerstandsvermogen weer aan te vullen tot minimaal 50%. Het weerstandsvermogen staat nu op 31% en loopt met het besluit zoals geformuleerd onder 7.1 ad € 3,9 mln. op tot 48%. Er is vervolgens nog een extra benodigd bedrag nodig van € 0,3 mln. om het voldoende aan te vullen tot aan het minimum van 50%.

Motie

Bij de behandeling van de nota van uitgangspunten is de motie "Nieuwe economie – maatschappelijke waarde binnen grondbeleid" door het college in pre advies genomen.
In de MPV 2015 is deze motie verwerkt:
Middels een separate informatienota wordt de Raad eind mei op de hoogte gebracht van de diverse lokale initiatieven die in de afgelopen jaren tot stand zijn gekomen. Daarbij zijn ook oorzaken benoemd die er toe leiden dat dergelijke initiatieven soms niet tot realisatie komen. In de nota wordt ingegaan op de verschillende vormen van tijdelijk grondgebruik. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de systematiek van bekostiging in relatie tot de maatschappelijk meerwaarde.

Ontwikkelingen

- Structuurvisie / paragraaf Grondbeleid

De herijking van de structuurvisie zal zich meer gaan richten op het proces om te komen tot een organische gebieds- en locatieontwikkeling en de rol van de gemeente daarbinnen. Met de beperkte financiële middelen in gedachten moet er antwoord worden gegeven op de vragen: Wat willen we koesteren? Waar willen we dat geïnvesteerd wordt? Wat heeft het meeste prioriteit? We starten dit jaar met de herijking en doen dit samen met de stad. De paragraaf grondbeleid zal een visie geven hoe de doelstellingen van de programma's, zoals ze staan opgenomen in de begroting, kunnen worden gerealiseerd.

- Onderzoek voorzieningen en bedrijventerreinen

De voorbereidingen voor het onderzoek zijn opgestart en de resultaten worden gedeeld met de Raad. De verwachting is dat de analyse met bijbehorende scenario's als input kunnen worden gebruikt voor het opstellen van de begroting 2016.

- Stadshagen

In 2016 zal de herziening van het bestemmingsplan Stadshagen plaatsvinden. Dit bestemmingsplan moet worden getoetst aan de ladder voor duurzame verstedelijking, zoals wettelijk verankerd in het Bro. Hierbij wordt nadrukkelijk naar de looptijd van het bestemmingsplan gekeken en moet gebaseerd zijn op reële inschattingen. Dit vraagt de aankomende periode om een gedegen inventarisatie van de mogelijkheden. Ook zal er onderzoek plaatsvinden naar de gewenste aanpak voor het afmaken van de wijk, de inrichting van de projectorganisatie met bijbehorende plankostenbudget en de relatie tussen uitvoering en beheer.

- Wet Vennootschapsbelasting

De invoering van de belastingplicht voor de vennootschapsbelasting voor overheidsbedrijven per 1 januari 2016 is aanstaande. De inventarisatie van alle potentiële ondernemingsactiviteiten heeft plaatsgevonden, waaruit blijkt dat grondexploitaties, vastgoed en parkeergarages zeker worden aangemerkt als een ondernemingsactiviteit en financieel de grootste risicoposten zijn. Op dit moment vindt op landelijk niveau nog overleg plaats over de concrete uitwerking van de belastingplicht. Toekomstige belastingaanslagen zullen voor de gemeente als één aanslag worden aangemerkt. Binnen de MPV 2015 zijn geen reserveringen, claims of voorzieningen aanwezig om toekomstige belastingaanslagen financieel op te vangen.

- Grondprijsontwikkelingen

Vorig jaar is ervoor gekozen om twee instrumenten, met een totale waarde van 7 mln. te introduceren. Per 31-12-2014 zijn nog de volgende bedragen beschikbaar:
A Voorziening voor grondprijsontwikkelingen van € 5,0 mln.
B Stimuleringsreserve woningbouw van in totaal € 1,9 mln.
De bedragen worden hieronder nader uitgelegd.

A Grondprijsontwikkelingen
In de Nota van Uitgangspunten, als basis voor de huidige MPV 2015, is ervoor gekozen om het effect van lagere grondprijzen (minder opbrengst vanwege meer verkopen tegen de ondergrens van onze bandbreedte) te monitoren en de getroffen voorziening van € 5,0 mln. voor grondprijsontwikkelingen te handhaven. Een gevoeligheidsanalyse met drie scenario's heeft hieraan ten grondslag gelegen. Ook bij de huidige cijfers van de MPV 2015 hebben we een dergelijke puntschatting gemaakt. De uitkomst hiervan beweegt zich binnen de reeds, bij de Nota van Uitgangspunten afgegeven vertrouwelijke scenario's. Aannemelijk is dat, indien de economie aan gaat trekken, de grondprijzen zullen stijgen. Echter de verwachting is dat deze stijging geleidelijk plaats zal vinden en daarom nog veel onzekerheden met zich mee draagt. Hoe deze stijging verloopt is niet goed te voorspellen. Daarom is besloten om de voorziening te handhaven op € 5,0 mln. Deze voorziening word ingezet om de effecten op lange termijn (vanaf 2017) van de grondprijsontwikkelingen op te vangen.

B Stimuleringsreserve
De stimuleringsreserve is verwerkt conform de vertrouwelijke bijlage bij de nota van uitgangspunten. Hiervoor is in totaal een bedrag van ca. € 1,9 mln. nog beschikbaar. Aangezien deze van invloed is op de nog te voeren onderhandelingen verwijzen we naar de vertrouwelijke bijlage 1 van de Nota van Uitgangspunten voor een verdere onderbouwing.

Conclusies

Ontwikkeling totaalresultaat grondexploitaties
Het totale resultaat van alle exploitaties is verbeterd met € 2,1 mln.. Dit komt vooral door de aanscherping van de civieltechnische uitgangspunten in Hessenpoort wat een positief effect geeft op het resultaat. De grondexploitaties Kamperpoort, Kraanbolwerk en Stadhagen laten door diverse oorzaken een negatief resultaat zien. Deze projecten zijn specifiek in de Raad behandeld.
Hierdoor is het resultaat van alle grondexploitaties op de lange termijn € 41,0 mln. positief. Dit positieve resultaat wordt vooral veroorzaakt door de grondexploitatie Hessenpoort.

Datum 24 april 2015
Ons kenmerk OW15xx-xxxx

Exploitatieresultaat
Het bedrijfsresultaat van het afgelopen boekjaar is € 1,7 mln. negatief en om de voorzieningen op peil te houden is een extra bedrag noodzakelijk van € 2,2 mln.

Reserves en voorzieningen
In onderstaande tabel zijn de reserves samengevat.

Reserves en voorzieningen	MPV 2015	MPV 2014
Voorziening Vastgoed (geoormerkt geld tekortplannen)	€ 26.266.038	€ 23.641.614
Bestemmingsreserve Nniegg	€ 8.075.688	€ 7.864.380

Tabel 1: Reserves en voorzieningen

De reserve vastgoed is onder argument 3.1 toegelicht. De voorzieningen zijn toegelicht onder argument 4.1 en in paragraaf 4.2 in de MPV 2015. En de bestemmingsreserve wordt toegelicht onder argument 2.1 en in paragraaf 4.3 in de MPV 2015.

Weerstandsvermogen
Met het exploiteren van (bouw) grond gaan niet alleen grote bedragen om, maar zijn er ook enorme risico's aan verbonden. Zeker gelet op de lange looptijden, de relatief hoge boekwaarden, geprognosticeerde omzetten en hoge nog te genereren opbrengsten moet rekening gehouden worden met een reëel bedrijfsrisico. De regels omtrent de risicosystematiek en het bijbehorende niveau van het weerstandsvermogen van de afdeling Vastgoed zijn vastgelegd in de nota Grondbeleid 2009 – 2013 en de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2011 – 2014.
Tegenover de risico's die zich voor kunnen doen moet minimaal 50% dekking aanwezig zijn.
Dit wordt weergegeven in het weerstandsvermogen.
Het beleid voor het weerstandsvermogen gaat uit van de begrippen vereiste weerstandscapaciteit en aanwezige weerstandscapaciteit. In het overzicht hieronder is een korte omschrijving gegeven van de betekenis van deze begrippen.

Weerstandsvermogen:
De verhouding tussen de aanwezige en vereiste weerstandscapaciteit.
Vereiste weerstandscapaciteit:
Het risicobedrag dat periodiek bepaald wordt op basis van een inventarisatie en financiële vertaling van risico's .
Aanwezige weerstandscapaciteit:
Het vrij besteedbare geld dat de gemeente gereserveerd en beschikbaar heeft om tegenvallers op te vangen.

Conform beleid moet het weerstandsvermogen een dekkingsgraad hebben van minimaal 50% en maximaal 100%. Daarbij wordt een ondergrens van minimaal € 10 mln. gehanteerd voor de aanwezige weerstandscapaciteit. Bij de begroting 2015 is dit bedrag, in verband met de berekening van de tussentijdse MPV, aangevuld met 0,9 mln..

Datum 24 april 2015
Ons kenmerk OW15xx-xxxx

Het berekende weerstandsvermogen in de MPV 2015 is 31%. Dit betekent dat 31% van de risico's gedekt kunnen worden uit de aanwezige middelen. Dit voldoet niet aan de minimale eis van 50%. Er is extra dekking noodzakelijk vanuit de Algemene Concernreserve óf er moet een herstelplan worden geschreven om te kunnen voldoen aan de minimale eis.

In totaal betekent dit een extra noodzakelijke aanvulling op de reserve Vastgoed. Er wordt door de MPV 2015 een extra claim op de Algemene Concernreserve gelegd van in totaal € 4.2 mln. Dit bedrag is opgebouwd uit de onder 7.1 genoemde € 3,9 mln. en de onder 8.1 genoemde € 0,3 mln.

Financiële opbouw bovengenoemde cijfers

In onderstaande tabel is een financiële weergave gegeven van de berekening van het weerstandsvermogen.

Aanwezige weerstandscapaciteit			**Weerstandsvermogen**
Reserve Vastgoed na verrekening Voorzieningen	€	3.931.332-	
Storting concern naar Reserve Vastgoed	€	-	
Weerstandsreserve vastgoedrisico's (concern)	€	10.900.000	
Totaal aanwezige weerstandscapaciteit	**€**	**6.968.668**	
Vereiste weerstandscapaciteit			
Economische risico's	€	5.886.532	**31,0%**
Economische risico's Hessenpoort (gewogen)	€	2.289.629-	
Projectgebonden risico´s (rood) 75%	€	14.532.834	
Projectgebonden risico's (oranje) 50%	€	5.690.757	
Projectgebonden risico's (groen) 25%	€	1.278.524	
Projectgebonden risico's Hessenpoort (gewogen)	€	2.641.642-	
Totaal vereiste weerstandscapaciteit	**€**	**22.457.377**	

Tabel: weerstandsvermogen

Conclusie weerstandsvermogen:

1. De aanwezige weerstandscapaciteit is € 7,0 mln (€ 10,9 - € 3,9 mln.). Hiertegenover staat de Vereiste weerstandscapaciteit van € 22,5 mln. Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en de vereiste weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen is 0,31. Dit betekent dat 31,0% van de risico's kunnen worden gedekt.
2. In de algemene concernreserve is een weerstandsreserve vastgoedrisico's van € 10 mln. (reserve Vastgoed).
3. Bij de begroting 2015 is een bedrag van € 0,9 mln. toegevoegd aan de weerstandsreserve vastgoedrisico's (reserve Vastgoed).
4. De economische risico's zijn toegenomen door het opnemen van de post programma aanpassing.
5. Ten opzichte van vorig jaar is de berekening van het weerstandsvermogen gewijzigd, zie punt 7 en 8.
6. De vereiste weerstandscapaciteit (alle risico's) is t.o.v. 2014 met € 2,4 mln. gedaald (€ 24,9 - € 22,5 mln.).
7. De projectgebonden en economische risico's van de positieve grondexploitatie Hessenpoort van € 4,9 mln. wordt binnen het project opgevangen.
8. Het saldo onvoorzien in de projecten is uit de aanwezige weerstandscapaciteit gehaald.
9. De reserve Vastgoed sluit per 31-12-2014 af met een negatief saldo van € 3,9 mln.
10. Er is een extra storting van € 4,2 mln. noodzakelijk om het weerstandsvermogen aan te vullen naar een percentage van 50%, dit conform beleid.

Datum 24 april 2015
Ons kenmerk OW15xx-xxxx

11. De gewogen projectgebonden en economische risico's van de grondexploitatie Hessenpoort worden binnen het project zelf opgevangen.

Risico's
Zie hoofdstuk 5 in rapport Meerjaren Prognose Vastgoed 2015.

Financiën
De besluitpunten 2 en 3 leggen een claim van € 3.931.000 op de Algemene Concernreserve. Om het weerstandsvermogen aan te vullen tot 50% is een extra storting van € 329.000 noodzakelijk. Zie toelichting rapport MPV 2015.

Communicatie
Deze MPV zal meelopen met de planning en besluitvorming van de beleidscyclus 2015.

Vervolg
De resultaten van de MPV 2015 worden verwerkt in de jaarrekening 2014.

Openbaarheid
Dit voorstel en bijbehorende MPV 2015 zijn openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw R.E. Riemersma MCM, secretaris

Datum 24 april 2015
Ons kenmerk OW15xx-xxxx

Besluit

Jaargang	2015
Nummer	1
Onderwerp	MPV 2015

De raad van de gemeente Zwolle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d.

Besluit:

1. De complexen Deltion, Rechtbank en van der Valk met winst af te sluiten, tegen een totaalbedrag van € 456.646;
2. De bestemmingsreserve voor de exploitatielasten Nniegg-gronden te verhogen met een bedrag van € 211.308;
3. De voorziening Vastgoed te verhogen met een bedrag van € 2.275.124;
4. De gepresenteerde grondexploitaties en voorbereidingskredieten vast te stellen;
5. De projectgebonden en economische risico's van Hessenpoort binnen het project op te vangen.
6. Een risicobedrag op te nemen voor de economische risico's ad. € 3,6 mln. en voor de projectgebonden risico's ad. € 18,9 mln.;
7. Op basis van bovenstaande beslispunten in te stemmen met de MPV en het financiële resultaat van Vastgoed per 31 december 2014 ad € 3.931.332 nadelig en conform het huidige beleid te onttrekken uit de Algemene Concernreserve;
8. In samenhang met de uitkomsten van de jaarrekening, de eerste berap 2015 en de perspectiefnota 2016-2019 bepalen hoe het vereiste weerstandsvermogen weer op de 50% gebracht kan worden.

Aldus besloten in de openbare vergadering van

de voorzitter,

de griffier,

inzicht

Zwolle

Meerjaren Prognose Vastgoed 2015

1 Inhoudsopgave

Inleiding 4
Leeswijzer 4
2 Samenvatting en conclusies 5
2.1 Context MPV 5
2.1.1 Grondprijzen 6
2.1.2 Afsluiten grondexploitaties 7
2.1.3 Stimulering sociale woningbouw 7
2.1.4 Nieuwe economie - maatschappelijke waarde binnen grondbeleid 7
2.1.5 Verkoop panden 8
2.2 Financiële stand van zaken 8
2.2.1 Samenvatting resultaten financiële positie grondbedrijf 8
2.2.2 Resultaat grondexploitaties 8
2.2.3 Reserve, voorziening en bestemmingsreserve Vastgoed 9
2.2.4 Risico's 10
2.2.5 Weerstandsvermogen 11
3 Verwacht resultaat grondexploitaties 13
3.1 Complexen 13
In exploitatie genomen gronden 13
Binnenkort af te sluiten complexen 13
Toekomstige grondexploitaties 13
3.2 Financieel resultaat complexen 14
3.2.1 Inleiding 14
3.2.2 In exploitatie genomen complexen 14
3.2.3 Binnenkort af te sluiten complexen 14
3.2.4 Toekomstige exploitaties (voorbereidingskredieten) 15
3.2.5 Resumé financieel overzicht complexen 15
3.3 Analyse resultaten complexen 16

3.3.1 Analyse resultaten woningbouw ... 16
3.3.2 Analyse resultaten bedrijventerreinen en kantoren ... 19
3.3.3 Analyse resultaten herstructurering ... 20
3.3.4 Analyse resultaten particuliere grondexploitaties ... 21
3.3.5 Analyse resultaten binnenkort af te sluiten complexen ... 21
3.3.6 Analyse resultaten toekomstige exploitaties ... 21
3.4 Financieel resultaat Nog niet in exploitatie genomen gronden (Nniegg) ... 22
3.4.1 Verloop boekwaarde Nniegg-gronden ... 22
3.4.2 Waardering Nniegg-gronden per 31-12-2014 ... 23
3.4.3 Jaarlijks exploitatieresultaat Nniegg-gronden ... 23
3.4.4 Jaarlijks exploitatieresultaat erfpachtgronden en recht van opstal ... 23
4 Reserves, voorzieningen en bestemmingsreserve Vastgoed ... 24
4.1 Reserve Vastgoed ... 24
4.1.1 Reserve Vastgoed per 31-12-2014 ... 24
4.1.2 Ontwikkeling reserve Vastgoed komende 4 jaar ... 25
4.2 Voorziening Vastgoed ... 26
4.3 Bestemmingsreserve Nniegg ... 26
5 Risico's in relatie tot weerstandsvermogen ... 26
5.1 Risico's ... 27
5.1.1 Projectgebonden risico's ... 27
5.1.2 Economische risico's ... 28
5.2 Weerstandsvermogen ... 29
5.2.1 Aanwezige weerstandscapaciteit ... 30
5.2.2 Vereiste weerstandscapaciteit ... 31
5.2.3 Weerstandsvermogen ... 32
Bijlage 1: Nota van Uitgangspunten Meerjaren Prognose Vastgoed 2015 ... 33

Inleiding

Voor u ligt de Meerjaren Prognose Vastgoed (MPV) 2015. De MPV doet verslag van de financiële effecten van het gevoerde beleid. Beleidskeuzes over ruimtelijke programma's, visies, plannen en projecten vinden plaats in de daarvoor geëigende gremia. De uitkomsten van de MPV kunnen vanzelfsprekend wel belangrijke input zijn voor eventuele beleidswijzigingen.

Leeswijzer

In deze leeswijzer wordt aangegeven welke inhoudelijke gegevens gewijzigd zijn en waar deze in de MPV terug te vinden zijn.

Hoofdstuk 2 begint met de samenvatting en conclusies. In dit hoofdstuk wordt informatie gegeven over de context van de MPV en een samenvatting van de financiële stand van zaken. Hoofdstuk 3 gaat vervolgens verder met een gedetailleerde onderbouwing van de resultaten van de complexen. Vervolgens gaat hoofdstuk 4 in op de reserve Vastgoed, de voorziening en de bestemmingsreserve Vastgoed.

In hoofdstuk 5 van dit document wordt uitgebreid stilgestaan bij de methode voor het bepalen van de risico's en het weerstandsvermogen. Daarbij wordt de relatie tussen deze twee begrippen uitgelegd. Dit beleid is verankerd in de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2011- 2014.

De MPV wordt ondersteund met verschillende bijlagen, zoals de afzonderlijke grondexploitaties van alle complexen, resultaat erfpachtgronden en recht van opstal e.a.. De bijlagen worden als apart document bijgevoegd.

2 Samenvatting en conclusies

2.1 Context MPV

Het afgelopen jaar kenmerkt zich vooral doordat er weer beweging komt in de markt. Marktpartijen en particulieren krijgen weer vertrouwen in de toekomst en dat is waar te nemen. De bouwaanvragen nemen toe, particulieren durven weer met de bank in gesprek te gaan over financiering en ook partijen zonder bouwclaim hebben interesse in bouwgrond. Deze signalen zijn positief te noemen, zonder daarbij vooralsnog grote financiële resultaten binnen de grondexploitaties waar te nemen. De nieuwbouw aan woningen laat t.o.v. 2013 een goede stijging zien, dit geldt overigens nog niet voor de voorzieningen.

Nog nadrukkelijker dan voorgaande jaren kijken we naar onze rol op, en het functioneren van de grondmarkt. De financiële risico's en vooruitzichten van het gemeentelijk grondbezit worden scherp gemonitord. Het adequaat anticiperen op ontwikkelingen in de markt is een belangrijke opgave waar we nu en de aankomende jaren voor komen te staan. Kaders, (beleids-)uitgangspunten en (financiële)aannames staan steeds vaker ter discussie en worden heroverwogen. Het "kan het niet anders" wordt steeds vaker "we doen het anders", dit om ontwikkelingen ook daadwerkelijk tot uitvoering te laten komen.

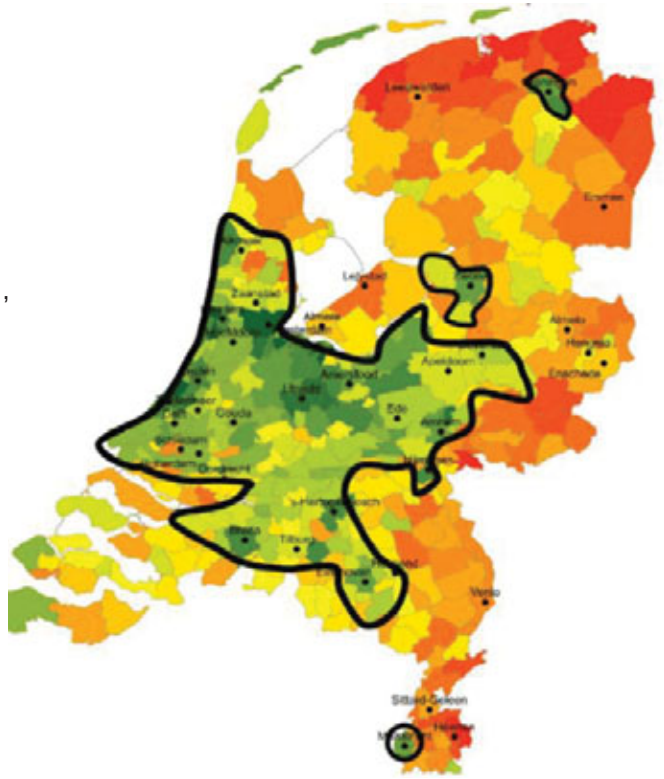

Het gaat relatief goed met de ontwikkeling van de regio en de stad Zwolle. De economie trekt steeds meer aan en we zien de (bereidheid tot) investeringen toenemen. Er komen steeds meer initiatieven van burgers, ondernemers en instellingen. Zwolle doet het bij de landelijke onderzoeken relatief gezien goed op vele vlakken, ook economisch gezien. Dit wordt met kracht bijgezet door het in gebiedsontwikkeling bekende beeld van de sterkste marktgebieden[1]. De locatie in combinatie met onze economische kracht zijn aantrekkelijke eigenschappen voor waarde-creatie op het terrein van vastgoed en dit geeft dan ook vertrouwen voor de nabije toekomst.

De eerste voortekenen van voorzichtig economisch herstel zijn ook in Zwolle zichtbaar. In 2014 zijn in de stad Zwolle de woningverkopen met circa 21% gestegen en we zien in alle woningcategorieën een stijging in het aantal verkopen[2]. Ook de prijsontwikkeling voor woningbouw in de regio Zwolle laat voor het eerst weer een opgaande lijn zien met een stijging van 1,2%[3]. Deze opgaande lijn is echter nog niet duidelijk waar te nemen in de nieuwbouw voor woningen. Er wordt beter gescoord dan in 2013, echter de verwachting voor 2014 is niet volledig gerealiseerd. De prijzen staan nog steeds onder druk en voor sommige producten is maar een zeer geringe doelgroep beschikbaar. Voor het jaar 2015 is het dan ook interessant om te bezien of het

[1] Gebiedsontwikkelling.nu d.d. 16 december 2014 (auteur prof. Mr. Friso de Zeeuw)

[2] Bron: woningmarktrapportage Ten Hag 4e kwartaal 2014

[3] Bron: NVM prijsontwikkeling periode 2013-2014

vastgoedprogramma gerealiseerd gaat worden. De voortekenen voor de woningbouw en enkele voorzieningen zijn opbeurend te noemen. Nieuwe vastgoed initiatieven, zowel voor voorzieningen als bedrijventerreinen, hebben het nog steeds moeilijk om tot daadwerkelijke realisatie te komen. De financieringen en risicoprognoses zijn hierbij een belangrijke struikelblok, aangezien de criteria zijn aangescherpt. Dit is een landelijke tendens die is waar te nemen.

De herijking van de structuurvisie zal zich meer gaan richten op het proces om te komen tot een organische gebieds- en locatieontwikkeling en de daarbij gewenste rol van de gemeente daarbinnen. Met de beperkte financiële middelen van de gemeente moet er antwoord worden gegeven op de vragen: Wat willen we koesteren? Waar willen we dat geïnvesteerd wordt? Wat heeft de meeste prioriteit? We starten dit jaar met de herijking en doen dit samen met de stad. De paragraaf grondbeleid, als onderdeel van de begroting, zal een visie geven hoe de doelstellingen van de programma's kunnen worden gerealiseerd.

De MPV 2015 is behoudend van aard, maar wel anticiperend op ontwikkelingen. Na een periode van stevige afboekingen op de vastgoedprogramma's en het afsluiten van exploitaties, laat deze MPV vooral verschuivingen zien bij een aantal verlieslatende grondexploitaties. De opbouw van het risicoprofiel voor de berekening van de weerstandscapaciteit is iets anders van opzet, aangezien Hessenpoort zelf de risico's binnen het project kan beheersen. Bij de retraite 2014, ter voorbereiding op de begroting 2015 is voor deze insteek gekozen. Dit heeft grote positieve invloed op de weerstandscapaciteit. Dit jaar zal er (intern) onderzoek worden verricht naar de programma's (commerciële) voorzieningen en bedrijventerreinen. Hierdoor ontstaat er een goed fundament om de structurele wijzigingen bij vastgoedontwikkelingen het komende jaar te analyseren en te vertalen naar de nieuwe MPV 2016. Er wordt echter in deze nota wel op een aantal vlakken voorgesorteerd op een aantal mogelijke structurele wijzigingen die in de markt gaande zijn.

2.1.1 Grondprijzen

Bij de behandeling van de nota van uitgangspunten 2014 is er besloten om 2 instrumenten in te zetten:
A Voorziening voor grondprijsontwikkelingen van € 5 mln.
B Stimuleringsreserve van € 2,0 mln.

A Grondprijsontwikkelingen

Vorig jaar is er bij de MPV ervoor gekozen om het effect van lagere grondprijzen (minder opbrengst vanwege meer verkopen tegen de ondergrens van onze bandbreedte) voor vier jaar te verwerken in de voorziening van 60 miljoen euro. Dit zou betekenen dat in het 4e jaar (2017) het effect van lagere grondprijzen in 1 jaar goed gemaakt zou moeten worden. Deze schoksgewijze verhoging van de grondprijzen in 2017 is niet reëel. Aannemelijk is dat, indien de economie aan gaat trekken, de grondprijzen zullen stijgen. Echter, de verwachting is dat deze stijging geleidelijker plaats zal vinden dan nu is opgenomen. Hoe deze stijging verloopt is moeilijk te voorspellen, maar wordt jaarlijks bij de nota van uitgangspunten gemonitord met verschillende scenario's en vertrouwelijk aan de raad gepresenteerd. In overleg met de accountant is vorig jaar besloten om een voorziening in te stellen van € 5,0 miljoen voor grondprijsontwikkelingen. Scenario onderzoek bij de nota van uitgangspunten heeft aangetoond dat het wenselijk is om deze voorziening te handhaven. Deze voorziening wordt ingezet om de effecten op lange termijn van de grondprijsontwikkelingen op te vangen.

B Stimuleringsreserve

De stimuleringsreserve is verwerkt conform de vertrouwelijke bijlage bij de nota van uitgangspunten.
Hiervoor is oorspronkelijk een bedrag van € 2,0 mln. gereserveerd, het afgelopen jaar heeft de grondexploitatie Bagijneweide een bijdrage ontvangen van € 0,1 mln., waardoor er in totaal nog een bedrag van ca. € 1,9 miljoen is gereserveerd. Aangezien de onderbouwing van de stimuleringsbijdrage van invloed is op de nog te voeren onderhandelingen verwijzen we naar de vertrouwelijke bijlage bij de nota van uitgangspunten (zie bijlage 1) voor een verdere onderbouwing.

2.1.2 Afsluiten grondexploitaties

In de vorige MPV zijn veel grondexploitaties afgesloten en zijn de restwerkzaamheden ondergebracht in een nieuw complex NUTVW. Dit jaar zijn de projecten Deltion, Rechtbank en van der Valk afgesloten en is het resultaat ten gunste van de reserve Vastgoed (lopende rekening) gebracht.

Complex Nog Uit Te Voeren Werken (NUTVW)

De nog te maken kosten uit de afgesloten grondexploitaties zijn vorig jaar ondergebracht in het nieuwe (verzamel) complex NUTVW. De resterende nog uit te geven gronden uit de afgesloten projecten zijn onder gebracht in dit complex. Uitgangspunt hierbij is dat de gronden met een reële boekwaarde zijn overgeheveld. De prognose is dat deze werkzaamheden in 2017 zijn afgerond.
Het exploitatieresultaat van het complex NUTVW bedraagt ca. € 0,3 miljoen negatief. Voor dit tekort is een voorziening genomen.

Binnenkort af te sluiten complexen	boekwaarde per 1-1-2015	Nog te realiseren kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Nog te realiseren rente	Exploitatieresultaat Eindwaarde	Exploitatieresultaat Startwaarde	Exploitatieresultaat + / -	eind jaar
504 Complex NUTVW	€ 629.111	€ 496.495	€ 792.487	€ 36.325	€ 369.445	€ 333.218	verlies	2017

Financiële gevolgen

In 2014 zijn drie grondexploitaties afgesloten, (de projecten Deltion, Rechtbank en van der Valk) met een positief resultaat van € 457.000. Het effect in de reserve Vastgoed is een optelling van de positieve en negatieve resultaten van de projecten bij het afsluiten en het vrijvallen van de eventuele voorzieningen die al genomen waren. In onderstaande tabel hebben we het resultaat van de afgesloten grondexploitaties inzichtelijk gemaakt.

Afgesloten complexen	Resultaat
Deltion	€ 348.065
Rechtbank	€ 18.989
van der Valk	€ 89.592
Totaal resultaat	**€ 456.646**

2.1.3 Stimulering sociale woningbouw

Bij de besluitvorming van de nota van uitgangspunten op 12 januari 2015 is de motie “stimuleren sociale woningbouw” door het college in pre-advies aangenomen. In de MPV 2015 is deze motie als volgt verwerkt;
Bij de Nota van Uitgangspunten is aan de Raad geadviseerd om de stimuleringsmaatregel voor duurdere woningbouw breder inzetbaar te maken door o.a. te gebruiken als aanjager voor gebiedsgericht ontwikkelen en/of voor de ontwikkelingsbevordering van gemixte wijken. De Raad heeft echter met de motie het college van B&W verzocht om het geheel nog breder te trekken en ook de versnellingsoperatie sociale huurwoningen hierin te betrekken.
Bij de besluitvorming m.b.t. de versnellingsactie sociale woningbouw is deze motie behandeld.

2.1.4 Nieuwe economie - maatschappelijke waarde binnen grondbeleid

Bij de besluitvorming van de nota van uitgangspunten op 12 januari 2015 is de motie “nieuwe economie – maatschappelijke waarde binnen grondbeleid” door het college in pre-advies genomen. In de MPV 2015 is deze motie als volgt verwerkt;

Middels een separate informatienota is de Raad op de hoogte gebracht van de diverse lokale initiatieven die in de afgelopen jaren tot stand zijn gekomen. Daarbij zijn ook oorzaken benoemd die er toe leiden dat dergelijke initiatieven soms niet tot realisatie komen. In de nota wordt ingegaan op de verschillende vormen van tijdelijk grondgebruik. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de systematiek van bekostiging in relatie tot de maatschappelijk meerwaarde.

2.1.5 Verkoop panden

De komende jaren wordt ingezet op de verkoop van onze eigendommen, gronden en panden. Binnen de Nniegg betreft het vooral (agrarische)gronden en incidenteel nog een opstal. De opstallen van de gemeente zijn niet opgenomen in de MPV maar komen tot uitting bij het opstellen van de nieuwe Meerjaren Prognose Gebouwen (MPG) in 2015, waarbij de effecten van de mogelijke verkoop van panden transparant in beeld wordt gebracht.

2.2 Financiële stand van zaken

In deze paragraaf wordt een samenvatting gegeven van de belangrijkste financiële resultaten van de MPV 2015 die van belang zijn voor de financiële positie van Vastgoed. De paragraaf begint met een samenvattend overzicht van de resultaten van het grondbedrijf. Dit zijn de resultaten van de grondexploitaties, de reserves en voorzieningen, de risico's en het weerstandsvermogen. In de volgende paragrafen zijn deze resultaten verder onderbouwd.

2.2.1 Samenvatting resultaten financiële positie grondbedrijf

In deze paragraaf wordt een samenvattend overzicht gegeven van de financiële positie van het grondbedrijf.

Resumé	Exploitatieresultaat per 31-12-2014			Gunstiger, neutraal of ongunstiger
	MPV 2015	MPV 2014	verschil	
Resultaat grondexploitaties	41.000.000-	38.900.000-	2.100.000-	gunstiger
Reserve Vastgoed:				
- Stand reserves	1.700.000	5.600.000	3.900.000-	gunstiger
- Stand voorzieningen	26.300.000	23.600.000	2.700.000	ongunstiger
- Stand bestemmingsreserve	8.075.688	4.100.000	3.975.688	ongunstiger
Risico's vastgoedontwikkelingen	27.400.000	24.900.000	2.500.000	ongunstiger

Bovenstaande resultaten worden in de volgende paragrafen kort toegelicht. Een uitgebreide toelichting is terug te vinden in hoofdstuk 3 van dit document.

2.2.2 Resultaat grondexploitaties

Het resultaat van de grondexploitaties is met € 2,1 mln. verbeterd tot een positief resultaat van 41,0 mln..
Dit wordt met name veroorzaakt door de grondexploitatie Hessenpoort die € 4,3 mln. gunstiger is geworden en de grondexploitaties Kraanbolwerk en Kamperpoort die respectievelijk met € 1,2 mln. en € 1,3 mln. zijn verslechtert. In hoofdstuk 3 worden de verschillen in resultaten per categorie toegelicht.

2.2.3 Reserve, voorziening en bestemmingsreserve Vastgoed

Reserves en voorzieningen		MPV 2015		MPV 2014
Reserve Vastgoed (lopende rekening)	€	1.656.208-	€	5.573.775-
Voorziening Vastgoed (geoormerkt geld tekortplannen)	€	26.266.038	€	23.641.614
Bestemmingsreserve Nniegg	€	8.075.688	€	7.864.380

Reserve Vastgoed
De financiële stand van zaken van het grondbedrijf op korte termijn wordt bepaald door de reserve Vastgoed. Dit kan ook wel de lopende rekening van Vastgoed genoemd worden. De hoogte van de reserve Vastgoed wordt bepaald door stortingen en onttrekkingen. Elk jaar wordt op basis van de stand van de reservepositie bepaald hoe hoog het bedrag is wat overgeheveld kan worden naar de Algemene Concernreserve of wat gestort moet worden vanuit de Concernreserve.
De stand van de reserve Vastgoed per 31-12-2014 is € 3,9 mln. negatief, bestaande uit het resultaat van de lopende rekening ad € 1,7 mln. negatief en het ophogen van de voorzieningen met € 2,2 mln. negatief. Aan de voorziening vastgoed van 23,6 mln. is 4% rente toegevoegd

De reserve is het afgelopen jaar met € 1,2 mln. toegenomen en afgenomen met € 3,3 mln. De toename is vooral het gevolg van het afsluiten van een drietal grondexploitaties, het resultaat van de erfpacht en verhuurde gronden en de verkoop van het Ecodrome. De afname betreft vooral het resultaat van de Nniegg, de afwikkeling van een verkoop en de voorbereidingskredieten. Het resultaat van de MPV 2015, op basis van het saldo op 31-12-2014, stortingen en onttrekkingen is € 1,7 mln. negatief. Het tekort wordt onttrokken uit de concernreserve. Het resultaat van de bestemmingsreserve Nniegg (€ 0,2 mln. negatief) is verrekend met het jaarresultaat reserve Vastgoed en maakt daar dan ook onderdeel vanuit.

De belangrijkste ontwikkelingen en aandachtspunten zijn:

- afsluiten van projecten, totaal resultaat is € 0,5 mln positief;
- exploitatieresultaat van de Nniegg, € 2,2 mln negatief;
- verkoopresultaat Ecodrome, die incidenteel een negatief resultaat geeft in de reserve vastgoed maar structureel een positief effect heeft op de onderhoudsreserve;
- grondprijzen, voorziening van totaal € 5,0 mln en een stimuleringsreserves van € 1,9 mln. (zie paragraaf 2.1.1)

Voorziening Vastgoed
De voorziening Vastgoed is bedoeld voor de zogenaamde tekortplannen en de afwaardering van de Nniegg-gronden. Per 1 januari 2014 was een voorziening gevormd van € 23,6 mln.. Aan de voorziening vastgoed wordt jaarlijks de rente toegevoegd, in 2014 in totaal € 0,35 mln. De volgende grote wijzigingen hebben plaatsgevonden waardoor een verhoging van de voorziening noodzakelijk is:

In exploitatie genomen gronden	Exploitatieresultaat per 31-12-2014		Gunstiger, neutraal of ongunstiger
	MPV 2015	Verschil	
Woningbouw			
Kraanbolwerk	1.277.868	1.224.487	ongunstiger
Bagijneweide	381.059	145.773-	gunstiger
Stadshagen I en II	3.153.481	655.648	ongunstiger
Dorpsvisie Wythmen	316.022	316.022	ongunstiger
Kamperpoort	651.378	1.268.429	ongunstiger

Rekening houdend met o.a. bovenstaande wijzigingen is de benodigde voorziening per 31 december 2014 per saldo gestegen met € 2,6 mln. tot een totaal van € 26,3 mln. Een bedrag van € 2,6 mln. is gestort in de voorziening vastgoed en als nadelig resultaat gepresenteerd in de staat van Baten & Lasten. Een uitgebreide toelichting op de voorziening is te vinden in hoofdstuk 4.

Bestemmingsreserve Nnieg-gronden
De jaarlijkse exploitatielasten worden gedekt uit de bestemmingsreserve exploitatie gronden. Sinds de introductie van het instrument is de hoogte van deze reserve ieder jaar opnieuw bepaald aan de hand van het jaarlijkse exploitatieresultaat. Vorig jaar was de bestemmingsreserve € 7,9 mln. Het exploitatieresultaat van de Nniegg-gronden bedraagt dit jaar € 8,1 mln. over de komende 4 jaar. Dit bedrag is gereserveerd in de bestemmingsreserve exploitatie gronden. De omvang van de voorziening is verhoogd door het vervallen van een huurcontract vanaf 2017.

2.2.4 Risico's

Met het exploiteren van (bouw) grond zijn niet alleen grote bedragen gemoeid, er zijn ook risico's aan verbonden. Zeker gelet op de lange looptijden, de relatief hoge boekwaarden van de lopende exploitaties, geprognosticeerde omzetten en hoge nog te genereren opbrengsten moet rekening gehouden worden met een reëel bedrijfsrisico.

De regels omtrent de risicosystematiek en het bijbehorende niveau van het weerstandsvermogen zijn vastgelegd in de nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2011 – 2014. In het overzicht hieronder zijn de gewogen risico's van de MPV 2015 weergegeven.

Risico´s	MPV 2015	MPV 2014
Economische risico's	€ 5.886.532	€ 4.437.293
Projectgebonden risico´s (rood)	€ 14.532.834	€ 14.134.000
Projectgebonden risico's (oranje en groen)	€ 6.969.281	€ 6.321.836
Specifieke risico's	€ -	€ -
Totaal risicobedrag	**€ 27.388.647**	**€ 24.893.129**

De € 4,9 mln. aan risico's (projectgebonden en economische risico's) die specifiek op de positieve grondexploitatie Hessenpoort van toepassing zijn, moeten in bovenstaande tabel in mindering worden gebracht. Deze risico's worden binnen het project opgevangen. Verder is het programmarisico, conform de besluitvorming bij de Nota van Uitgangspunten, ad € 1,6 mln. toegevoegd aan de economische risico's. In de tabel hieronder zijn de gecorrigeerde gewogen risico's inzichtelijk gemaakt.

De projectgebonden risico's van de projecten Stadshagen, Kamperpoort, Kraanbolwerk en Oude Mars zijn nog steeds groot te noemen, waarvan er, uitgezonderd de Oude Mars, sprake is van een negatief exploitatieresultaat. Deze risico's maken voor ca. 75% deel uit van alle projectgebonden risico's.

Risico's	
Economische risico's	€ 5.886.532
Economische risico's Hessenpoort (gewogen)	€ 2.289.629-
Projectgebonden risico´s (rood) 75%	€ 14.532.834
Projectgebonden risico's (oranje) 50%	€ 5.690.757
Projectgebonden risico's (groen) 25%	€ 1.278.524
Projectgebonden risico's Hessenpoort (gewogen)	€ 2.641.642-
Totaal risicobedrag	**€ 22.457.377**

Het risicoprofiel waarmee het weerstandsvermogen wordt berekend is € 2,4 mln. lager dan bij de MPV 2014.

2.2.5 Weerstandsvermogen

De hoogte van de risico's en de grootte van het weerstandsvermogen hangen nauw met elkaar samen.
Het beleid voor het weerstandsvermogen gaat uit van de begrippen vereiste weerstandscapaciteit en aanwezige weerstandscapaciteit. In het overzicht hieronder is een korte omschrijving gegeven van de betekenis van deze begrippen.

Weerstandsvermogen:
De verhouding tussen de aanwezige en vereiste weerstandscapaciteit.
Vereiste weerstandscapaciteit:
Het risicobedrag dat periodiek bepaald wordt op basis van een inventarisatie en financiële vertaling van risico's .
Aanwezige weerstandscapaciteit:
Het vrij besteedbare geld dat de gemeente gereserveerd en beschikbaar heeft om tegenvallers op te vangen.

Het berekende weerstandsvermogen in de MPV 2015 is 31,0%. Dit betekent dat 31,0% van de risico's gedekt kunnen worden uit de aanwezige middelen.

In de tabel hieronder is een financiële weergave gegeven van bovenstaande begrippen.

Aanwezige weerstandscapaciteit			Weerstandsvermogen
Reserve Vastgoed na verrekening Voorzieningen	€	3.931.332-	
Storting concern naar Reserve Vastgoed	€	-	
Weerstandsreserve vastgoedrisico's (concern)	€	10.900.000	
Totaal aanwezige weerstandscapaciteit	**€**	**6.968.668**	
Vereiste weerstandscapaciteit			
Economische risico's	€	5.886.532	**31,0%**
Economische risico's Hessenpoort (gewogen)	€	2.289.629-	
Projectgebonden risico´s (rood) 75%	€	14.532.834	
Projectgebonden risico's (oranje) 50%	€	5.690.757	
Projectgebonden risico's (groen) 25%	€	1.278.524	
Projectgebonden risico's Hessenpoort (gewogen)	€	2.641.642-	
Totaal vereiste weerstandscapaciteit	**€**	**22.457.377**	

Kernpunten en conclusies:

1. De aanwezige weerstandscapaciteit is € 7,0 mln (€ 10,9 - € 3,9 mln.). Hiertegenover staat de vereiste weerstandscapaciteit van € 22,5 mln. Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en de vereiste weerstandscapaciteit. Het weerstandsvermogen is 0,31. Dit betekent dat 31,0% van de risico's kunnen worden gedekt.
2. In de algemene concernreserve is een weerstandsreserve vastgoedrisico's van € 10 mln (reserve Vastgoed).
3. Bij de begroting 2015 is een bedrag van € 0,9 mln. toegevoegd aan de weerstandsreserve vastgoedrisico's (reserve Vastgoed).
4. De economische risico's zijn toegenomen door het opnemen van de post programma aanpassing.
5. Ten opzichte van vorig jaar is de berekening van het weerstandsvermogen gewijzigd, zie punt 7 en 8.
6. De vereiste weerstandscapaciteit (alle risico's) is t.o.v. 2014 met € 2,4 mln. gedaald (€ 24,9 - € 22,5 mln.).
7. De projectgebonden en economische risico's van de positieve grondexploitatie Hessenpoort van € 4,9 mln. wordt binnen het project opgevangen.
8. Het saldo onvoorzien in de projecten is uit de aanwezige weerstandscapaciteit gehaald.
9. De reserve Vastgoed sluit per 31-12-2014 af met een negatief saldo van € 3,9 mln.
10. Er is een extra storting van € 4,2 mln. noodzakelijk uit de algemene concernreserve om het weerstandsvermogen aan te vullen naar een percentage van 50%, dit conform beleid.

3 Verwacht resultaat grondexploitaties

3.1 Complexen

Alle complexen zijn administratief ingedeeld aan de hand van 3 rubrieken. In de tabel hiernaast is dit zichtbaar.

In exploitatie genomen gronden

Dit zijn complexen waar een grondexploitatie of herziening door de raad is vastgesteld. De stedenbouwkundige planvorming is minimaal in de fase van het stedenbouwkundig ontwerp beland en de eerste activiteiten in het kader van de grondexploitatie hebben plaatsgevonden. Onder deze rubriek vallen 15 projecten.

Binnenkort af te sluiten complexen

De meeste projecten in deze rubriek zijn afgesloten. De projecten Deltion, Rechtbank en van der Valk zijn in 2014 afgesloten. Voor resterende werkzaamheden is er het complex Nog Uit Te Voeren Werkzaamheden (NUTVW), waar een gering aantal werkzaamheden in is opgenomen.

Toekomstige grondexploitaties

Voor deze complexen moet nog een grondexploitatie ter vaststelling worden voorgelegd. Er is wel een voorbereidings- of aankoopkrediet gevoteerd. Het project Prinsenpoort zal in 2015 worden afgesloten.

OVERZICHT PROJECTEN	
In exploitatie genomen gronden	**Binnenkort af te sluiten complexen**
Woningbouw	59 Noordereiland
67 Oude Mars	123 Forelkolk
119 Kraanbolwerk	504 Complex NUTVW
129 Bagijneweide	
133 Stinspoort	
19/197 Stadshagen I en II	
281 Dorpsvisie Wythmen	
283 Langenholterweg	**Toekomstige grondexploitaties**
Bedrijventerreinen en Kantoren	245 Prinsenpoort
11 Marslanden Zuid	271 Kanonsteeg / Derde Bredehoek
21 Hessenpoort	
57 Voorsterpoort (Spoolderwerk)	
Herstructurering	
145 Kamperpoort	
269 Vrolijkheid (Herstructurering)	
313 Geert Groottestraat	
335 Wipstrikkerallee	
Particuliere grondexploitaties	
247 Campus Windesheim	

3.2 Financieel resultaat complexen

3.2.1 Inleiding

Voor elk complex wordt een begroting opgesteld. Een dergelijke grondexploitatie geeft inzicht in enerzijds de reeds gerealiseerde kosten en opbrengsten en anderzijds de nog te maken kosten en de te verwachten opbrengsten. Uit deze financiële opstelling wordt het voorgecalculeerde exploitatieresultaat bepaald op zowel startwaarde (= contante waarde per 1-1-2015) als eindwaarde. De startwaarde wordt aangegeven omdat de looptijden van de projecten verschillen. Het terugrekenen naar een startwaarde van nu maakt de projecten onderling vergelijkbaar.

3.2.2 In exploitatie genomen complexen

Deze complexen zijn onderverdeeld in de categorieën woningbouw, bedrijventerreinen en kantoren, herstructurering en particuliere grondexploitaties. In de tabel hiernaast is zichtbaar wat het voorgecalculeerde exploitatieresultaat is van de 'In exploitatie genomen gronden'.

In de bijlage is per complex een berekening opgenomen van het exploitatieresultaat. Daarin zijn de reeds gemaakte kosten en opbrengsten per 1-1-2015 opgenomen en wordt daarbij inzicht gegeven in de nog te maken kosten en opbrengsten per kosten- respectievelijk opbrengstensoort per jaar.

Kernpunten:

1. Het verwachte voorgecalculeerde exploitatieresultaat is op startwaarde € 41,0 mln. positief.
   Het saldo is als volgt opgebouwd:
   - Complexen met een verwacht positief resultaat € 46,8 mln.
   - Complexen met een verwacht negatief resultaat € 5,8 mln.
2. Voor de grondexploitaties met een verwacht verlies wordt een voorziening getroffen van € 5,8 mln.

3.2.3 Binnenkort af te sluiten complexen

In dit complex staan alle complexen die binnen een periode van 4 jaar kunnen worden afgesloten. Het resultaat wordt bij de administratieve afsluiting ten gunste of ten laste van de reserve Vastgoed gebracht.

In exploitatie genomen gronden	Exploitatieresultaat				eind
	Eindwaarde	Startwaarde	+ / -		jaar
Woningbouw					
67 Oude Mars	€ 7.924.199-	€ 2.801.736-	winst		2041
119 Kraanbolwerk	€ 1.649.482	€ 1.277.868	verlies		2021
129 Bagijneweide	€ 408.200	€ 381.059	verlies		2016
133 Stinspoort	€ 503.570-	€ 421.954-	winst		2019
19/197 Stadshagen I en II	€ 4.761.951	€ 3.153.481	verlies		2025
281 Dorpsvisie Wythmen	€ 407.923	€ 316.022	verlies		2021
283 Langenholterweg	€ 794-	€ 692-	winst		2018
Subtotaal woningbouw	**€ 1.201.006-**	**€ 1.904.048**	**verlies**		
Subtotaal woningbouw (incl. Stadshagen)		**€ 1.904.048**	**verlies**		
Bedrijventerreinen en kantoren					
11 Marslanden Zuid	€ 1.075.340-	€ 969.895-	winst		2017
21 Hessenpoort	€ 117.346.818-	€ 36.884.432-	winst		2044
57 Voorsterpoort (Spoolderwerk)	€ 12.136.712-	€ 5.220.830-	winst		2036
Subtotaal bedrijven en kantoren	**€ 130.558.870-**	**€ 43.075.156-**	**winst**		
Herstructurering					
145 Kamperpoort	€ 909.413	€ 651.378	verlies		2023
269 Vrolijkheid (Herstructurering)	€ 189.420-	€ 176.826-	winst		2016
313 Geert Groottestraat	€ 0	€ 0	verlies		2018
335 Wipstrikkerallee	€ 85.801-	€ 74.771-	winst		2018
Subtotaal herstructurering	**€ 634.192**	**€ 399.781**	**verlies**		
Particuliere grondexploitaties					
247 Campus Windesheim	€ 260.811-	€ 218.540-	winst		2019
Subtotaal part. grondexploitaties	**€ 260.811-**	**€ 218.540-**	**winst**		
Totaal	**€ 131.386.495-**	**€ 40.989.867-**	**winst**		

Berekening startwaarde: ''vertalen" van de waarde van het toekomstig exploitatieresultaat naar "wat het per 01-01-2015 waard is".

Kernpunten:

1. Het verwachte exploitatieresultaat is op startwaarde € 0,1 mln.
   - Complexen met een verwacht positief resultaat € 0,5 mln.
   - Complexen met een verwacht negatief resultaat € 0,3 mln.
2. Voor de nog uit te voeren werkzaamheden (NUTVW) in een aantal projecten die vorig jaar zijn afgesloten is een complex geopend. De kosten van deze werkzaamheden leiden tot een complex met een verlies. Hiervoor is een voorziening getroffen van € 0,3 mln.

3.2.4 Toekomstige exploitaties (voorbereidingskredieten)

In de tabel hiernaast zijn de complexen weergegeven waarvoor een (voorbereidings) krediet beschikbaar is gesteld. Wanneer op basis van een haalbaarheidsanalyse blijkt dat het project als haalbaar wordt aangemerkt, zal een grondexploitatie ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd.

Binnenkort af te sluiten complexen		Exploitatieresultaat				eind
		Eindwaarde		Startwaarde	+ / -	jaar
59 Noordereiland	€	439.457-	€	396.365-	winst	2017
123 Forelkolk	€	61.922-	€	57.804-	winst	2016
504 Complex NUTVW	€	369.445	€	333.218	verlies	2017
Totaal af te sluiten complexen	**€**	**131.933-**	**€**	**120.951-**	**winst**	

Kernpunten:

1. Per 01-01-2015 is het resultaat van alle voorbereidingskredieten € 0,1 mln. negatief.
2. Voor alle complexen geldt dat het onzeker is of het krediet leidt tot een financieel haalbare grondexploitatie. In verband hiermee is uit voorzichtigheidsprincipe een voorziening getroffen.
   Ondanks deze getroffen voorziening geldt de inspanningsverplichting om te streven naar een minimaal haalbaar resultaat van de complexen.

Toekomstige grondexploitaties		Exploitatieresultaat				eind
		Eindwaarde		Startwaarde	+ / -	jaar
245 Prinsenpoort	€	70.676	€	68.286	verlies	2015
271 Kanonsteeg / Derde Bredehoek	€	35.946	€	34.730	verlies	2015
Totaal toekomstige grexen	**€**	**106.622**	**€**	**103.017**	**verlies**	

3.2.5 Resumé financieel overzicht complexen

Paragraaf 3.2 wordt afgesloten met een samenvattend financieel overzicht van de complexen. Zoals weergegeven in de tabel hiernaast is het totaalresultaat van de complexen ten opzichte van de MPV 2014 met € 2,1 mln. gestegen tot een bedrag van € 41,0 mln. De grootste oorzaak hiervan is de positieve bijstelling van de grondexploitatie Hessenpoort.

In paragraaf 3.3 worden de verschillen verder verklaard, waarbij ingegaan wordt op de individuele grondexploitaties.

Resumé	Exploitatieresultaat per 31-12-2014			Gunstiger, neutraal of ongunstiger
	MPV 2015	MPV 2014	verschil	
In exploitatie genomen gronden	41.000.000-	38.900.000-	2.100.000-	gunstiger
Binnenkort af te sluiten complexen	100.000-	200.000-	100.000	ongunstiger
Toekomstige exploitaties	100.000	200.000	100.000-	gunstiger
Totaal	**41.000.000-**	**38.900.000-**	**2.100.000-**	**gunstiger**

3.3 Analyse resultaten complexen

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op het verschil in resultaat van de complexen tussen de MPV 2014 en de MPV 2015. De parameters en programmatische aanpassingen zoals opgenomen in de nota van uitgangspunten MPV 2015 zijn doorvertaald naar de complexen.

In paragraaf 3.3.1 tot en met 3.3.5 worden de verschillen per project verklaard.

Kernpunten:

1. Voor een aantal projecten geldt dat de fundamentele wijzigingen tussentijds met de raad gedeeld zijn. Dat zijn onder andere de projecten Kraanbolwerk, Stadshagen, Kamperpoort/Katwolderplein en Hessenpoort.
2. Bij de herziening in het kader van de MPV 2015 zijn voorafgaand voor alle projecten een aantal uitgangpunten vastgesteld, zijnde grondprijzen, programma's en parameters (rente, kostenstijging, opbrengstenstijging)

3.3.1 Analyse resultaten woningbouw

Oude Mars

Het voordelige exploitatieresultaat van Oude Mars is verbeterd met € 6 ton. Deze verbetering is met name toe te wijzen aan de opties op de kavels die er lopen. Hierdoor kan worden uitgegaan van een snellere fasering van de opbrengsten in de eerste paar jaren, waardoor de rentekosten dalen, en het resultaat stijgt.

Kraanbolwerk

In december 2014 is de raad geïnformeerd over het aanpassen van de grondexploitatie Kraanbolwerk waardoor het tekort met ca € 1,2 miljoen toeneemt. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door het aanbrengen van extra damwanden/kademuren, tegenvallende saneringskosten en opnemen van de in daarbij behorende risico's als reële kosten in de grondexploitatie. De grondexploitatie van 2015 is een vertaling van de in de aan de raad geïnformeerde aanpassingen.

In exploitatie genomen gronden		Exploitatieresultaat per 31-12-2014			Gunstiger, neutraal of ongunstiger
		MPV 2015	MPV 2014	Verschil	
Woningbouw					
67	Oude Mars	2.801.736-	2.203.146-	598.590-	gunstiger
119	Kraanbolwerk	1.277.868	53.381	1.224.487	ongunstiger
129	Bagijneweide	381.059	526.831	145.773-	gunstiger
133	Stinspoort	421.954-	374.087-	47.867-	gunstiger
19/197	Stadshagen I en II	3.153.481	2.497.833	655.648	ongunstiger
281	Dorpsvisie Wythmen	316.022	0-	316.022	ongunstiger
283	Langenholterweg	692-	35.705-	35.014	ongunstiger
Subtotaal		**1.904.048**	**465.107**	**1.438.941**	**ongunstiger**

Bagijneweide
De verbetering van het resultaat komt nagenoeg geheel voor rekening van een herziene (lagere) civiele kostenraming. De lagere grondopbrengst voor fase 1 ad. € 100.000 wordt gecompenseerd door een even hoge bijdrage vanuit de reserve stimulering woningbouw. Het exploitatieresultaat op startwaarde bedraagt ca. € 386.000,- nadelig.

Stinspoort
De versnelling van de kaveluitgifte in 2014 en de renteverlaging zijn de reden van een lichte verhoging van het resultaat.
Na de verwachte uitgifte voor 23 woningen in 2015 resteren er 11 kavels voor de periode 2016-2018.

Stadshagen
Op 9 februari 2015 heeft de gemeenteraad de herziening van de grondexploitatie Stadshagen vastgesteld. Deze grondexploitatie sloot met een tekort van € 3,1 mln. De grondexploitatie in deze MPV is een technische doorvertaling van de vast-gestelde grondexploitatie. De looptijd van de exploitatie is met 3 jaar verlengd, de parameters zijn verwerkt en de herziening heeft plaatsgevonden, waardoor het tekort is opgelopen met € 0,7 miljoen. De doelstelling is om een gemixed woning-bouwprogramma van minimaal 180 woningen te realiseren, de wijziging van het bestemmingsplan op te starten en onderzoek te doen naar het (commerciële) voorzieningenprogramma. Verder zal er onderzoek plaatsvinden naar:

- De gewenste aanpak voor het afmaken van de wijk
- De benodigde inrichting van de projectorganisatie
- De relatie tussen uitvoering en beheer
- Het noodzakelijke plankostenbudget

Dorpsplan Wythmen
De gemeenteraad heeft op 17 februari 2014 de grondexploitatie van Dorpsplan Wythmen vastgesteld. Door extra inzet te plegen op het verkrijgen van afzetzekerheid van de gronden van één van de partners, het voldoen aan milieuvoorwaarden en overleg met belanghebbenden verslechtert het resultaat met afgerond € 300.000. Het exploitatieresultaat op startwaarde bedraagt ca. € 316.000 nadelig.

Langenholterweg/Geert Grootestraat
De complexen Geert/Groottestraat/Langenholterweg is een zogenaamde zoet/zuur constructie. Het voordelig exploitatieresultaat van de Geert Groottestraat wordt gebruikt voor het nadelig exploitatieresultaat van de Langenholterweg. De programmering van de Geert Grootestraat is vertraagd en het verwervingsvraagstuk Langenholterweg leidt tot extra ambtelijke inzet. Het gezamenlijke exploitatieresultaat op startwaarde bedraagt ca. € 1.000,- voordelig.

3.3.2 Analyse resultaten bedrijventerreinen en kantoren

Marslanden Zuid
Het voordelige exploitatieresultaat van het project Marslanden Zuid is met € 21.040,- verbeterd. De rentebijschrijving is de voornaamste veroorzaker van deze verbetering. Echter, een aantal overschrijdingen op diverse posten hebben een dempende werking op de gerealiseerde verbetering. De resterende 9 nog uit te geven bedrijfskavels te samen met de nog uit te voren werkzaamheden, zullen volgens planning in de periode tot en met 2017 plaatsvinden. Het exploitatieresultaat op startwaarde bedraagt ca. € 970.000,- voordelig.

Hessenpoort
Het voordelige exploitatieresultaat van het project Hessenpoort is verbeterd met ca. € 4,3 mln. Deze verbetering wordt grotendeels veroorzaakt door de actualisatie van de civieltechnische raming. Op basis van de verschillende gerealiseerde aanbestedingsvoordelen, is het prijsniveau aangepast. Het exploitatieresultaat op startwaarde bedraagt ca. € 36,9 miljoen voordelig.

Voorsterpoort (Spoolderwerk)
Het voordelige exploitatieresultaat van het project Voorsterpoort/Spooldereiland is met ca. € 343.149,- verbeterd. De rentebijschrijving is de voornaamste veroorzaker van deze verbetering. Daarnaast zijn de grondopbrengsten geïndexeerd (o.b.v. contract 2003). De ambtelijke kosten voor nieuwe initiatieven zijn gedekt uit de reserveringsvergoeding en het voorbereidingskrediet. Het exploitatieresultaat op startwaarde bedraagt ca. € 5.2 mln. voordelig.

In exploitatie genomen gronden		Exploitatieresultaat per 31-12-2014			Gunstiger, neutraal of ongunstiger
		MPV 2015	MPV 2014	Verschil	
Bedrijventerreinen en kantoren					
11	Marslanden Zuid	969.895-	948.854-	21.040-	gunstiger
21	Hessenpoort	36.884.432-	32.558.054-	4.326.378-	gunstiger
57	Voorsterpoort (Spoolderwerk)	5.220.830-	4.877.681-	343.149-	gunstiger
Subtotaal bedrijven en kantoren		**43.075.156-**	**38.384.590-**	**4.690.567-**	**gunstiger**

3.3.3 Analyse resultaten herstructurering

Kamperpoort
De geconsolideerde grondexploitatie Kamperpoort bestaat enerzijds uit de grondexploitatie Katwolderplein en anderzijds uit de geconsolideerde grondexploitatie Kamperpoort-Midden (bestaande uit diverse deelcomplexen). In de MPV zijn deze complexen samengevoegd en wordt de geconsolideerde grondexploitatie Kamperpoort gepresenteerd.

In exploitatie genomen gronden		Exploitatieresultaat per 31-12-2014			Gunstiger, neutraal of ongunstiger
		MPV 2015	MPV 2014	Verschil	
Herstructurering					
145	Kamperpoort	651.378	617.051-	1.268.429	ongunstiger
269	Vrolijkheid (Herstructurering)	176.826-	178.632-	1.806	ongunstiger
313	Geert Groottestraat	0	0	0	ongunstiger
335	Wipstrikkerallee	74.771-	-	74.771-	gunstiger
Subtotaal herstructurering		**399.781**	**795.683-**	**1.195.465**	**ongunstiger**

Recentelijk is de grondexploitatie Katwolderplein opnieuw vastgesteld door de raad. Anders dan voorgaande jaren is met de vaststelling van deze nieuwe grondexploitatie Katwolderplein het exploitatieresultaat van de gecondolideerde grondexploitatie Kamperpoort verschoven van een voordelig resultaat naar een nadelig resultaat (een verslechtering van ca.€ 1,3 mln). Het exploitatieresultaat Katwolderplein bedraagt ca. € 5,0 mln. nadelig. Het exploitatieresultaat Kamperpoort-Midden bedraagt ca. € 4,35 mln voordelig. Voor beide grondexploitaties geldt dat er ten opzichte van de vorige vaststelling door de raad er geen noemenswaardige veranderingen hebben opgetreden. Na verevening met de grondexploitatie Kamperpoort-Midden bedraagt het exploitatieresultaat Kamperpoort in de MPV 2015 ca. € 651.000 nadelig. Dit tekort wordt gedekt door het treffen van een voorziening in de MPV 2015.

Vrolijkheid
De herinrichting van het openbaar gebied is opgeleverd en de eindafrekening met de Provincie m.b.t. de subsidie is met succes afgerond. De nog uit te geven kavels zijn nogmaals met een extra jaar uitgefaseerd, dit i.v.m. aanvullende contractafspraken. Er hebben zich geen afnemers gemeld voor de beschikbare kavels. De afronding zal in 2015-2016 plaatsvinden. Het risicoprofiel is gehandhaafd, aangezien er geen mutaties hebben plaatsgevonden.

Wipstrikkerallee
In december 2014 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie Wipstrikkeralle vastgesteld. De verbetering van het resultaat komt nagenoeg geheel voor rekening van wijziging van de parameters. Het exploitatieresultaat op startwaarde bedraagt ca. € 74.771 voordelig.

3.3.4 Analyse resultaten particuliere grondexploitaties

Campus Windesheim
Het afgelopen jaar hebben er geen activiteiten plaatsgevonden. Het exploitatieresultaat van het project Campus Windesheim is gelijk gebleven. Het exploitatieresultaat op startwaarde bedraagt ca. € 220.000 voordelig.

In exploitatie genomen gronden		Exploitatieresultaat per 31-12-2014			Gunstiger, neutraal of ongunstiger
		MPV 2015	MPV 2014	Verschil	
Particuliere grondexploitaties					
247	Campus Windesheim	218.540-	219.386-	846	ongunstiger
Subtotaal part. grondexploitaties		**218.540-**	**219.386-**	**846**	**ongunstiger**

3.3.5 Analyse resultaten binnenkort af te sluiten complexen

Noordereiland
Ten opzichte van de MPV 2014 is het project Noordereiland met € 91.000 verbeterd. Deze verbetering is met name te danken aan het ontvangen van een hogere definitieve saneringssubsidie voor de grondwatersanering dan bij de MPV 2014 was geraamd (€ 60.000). Daarentegen zijn vanwege de inspanningsverplichting om extra saneringssubsidie voor de sanering van de bovengrond te verkrijgen extra plankosten opgenomen. Deze kosten kunnen worden opgevangen doordat een aantal budgetten vanwege minderwerk kan worden afgesloten, zodat per saldo het resultaat op startwaarde met € 91.000 stijgt.

Binnenkort af te sluiten complexen		Exploitatieresultaat per 31-12-2014			Gunstiger, neutraal of ongunstiger
		MPV 2015	MPV 2014	verschil	
55	Deltion	-	297.290-	297.290	ongunstiger
59	Noordereiland	396.365-	305.338-	91.027-	gunstiger
123	Forelkolk	57.804-	45.686-	12.119-	gunstiger
504	Complex NUTVW	333.218	480.554	147.336-	gunstiger
	Totaal af te sluiten complexen	**120.951-**	**167.759-**	**46.808**	**ongunstiger**

Complex NUTVW
De samengestelde grondexploitatie van vorig jaar afgesloten projecten is verbeterd met ca. € 147.000,-. Dit wordt veroorzaakt door een onvoorziene extra grondopbrengst uit het project Rood voor Rood. Daarnaast is er een optimalisatie doorgevoerd in de nog te maken kosten. Het exploitatieresultaat op startwaarde bedraagt ca. € 333.000,- nadelig. Dit tekort wordt gedekt door het treffen van een voorziening in de MPV 2015.

3.3.6 Analyse resultaten toekomstige exploitaties
In de tabel hiernaast zijn de complexen weergegeven waarvoor een voorbereidingskrediet beschikbaar is gesteld. Wanneer op basis van de haalbaarheidsanalyse blijkt dat het project haalbaar is, leidt dit tot een toekomstige grondexploitatie, welke ter goedkeuring aan de raad wordt voorgelegd.

Het saldo van de totaal toekomstige grondexploitaties is ca. € 0,1 mln gunstiger dan bij de MPV 2014. Dit betekent dat er minder voorziening moet worden getroffen voor de toekomstige exploitaties.

Prinsenpoort
Als gevolg van de verkoop van extra benodigde bouwgrond aan de marktpartij, is het exploitatieresultaat verbeterd met ca. € 71.000,-. Het exploitatieresultaat op startwaarde bedraagt ca. € 69.000,- nadelig. Dit tekort wordt gedekt door het treffen van een voorziening in de MPV 2015.

Toekomstige grondexploitaties		Exploitatieresultaat per 31-12-2014			Gunstiger, neutraal of ongunstiger
		MPV 2015	MPV 2014	verschil	
245	Prinsenpoort	68.286	138.961	70.675-	gunstiger
271	Kanonsteeg / Derde Bredehoek	34.730	34.706	25	ongunstiger
	Totaal toekomstige grexen	**103.017**	**173.667**	**70.650-**	**gunstiger**

3.4 Financieel resultaat Nog niet in exploitatie genomen gronden (Nniegg)

De gemeenteraad heeft bij de vaststelling van de nota van uitgangspunten de gronden aangewezen met een stellig voornemen tot ontwikkeling (Nniegg gronden). De resterende gronden zijn in de rubriek voorraad gronden opgenomen.

3.4.1 Verloop boekwaarde Nniegg-gronden

De gemeente Zwolle rubriceert de gronden en de overige onroerende zaken die in het verleden zijn aangekocht en nog niet in exploitatie genomen zijn onder de categorie 'Nog niet in exploitatie genomen gronden'.
Deze rubriek kan vervolgens onderverdeeld worden in:
- Toekomstige exploitaties
- Strategisch grondbezit
- Te verkopen terreinen en uit te nemen gronden.

In de tabel hiernaast zijn de mutaties weergegeven en is de boekwaarde per 31-12-2014 in de laatste kolom zichtbaar.

Kernpunten:
1. De voorraad gronden is per saldo afgenomen met ca. 187.000 m². Het betreft landbouwgronden waarvan de pacht is verstreken.
2. De totale boekwaarde van de voorraad gronden is gedaald met € 542.000 door oa;
   - o Toekomstige exploitaties € 0,06 miljoen +
   - o Grondverkopen (agrarisch) € 0,60 miljoen -

   Totaal € 0,54 miljoen -
3. Op basis van oppervlakten is in 2014 18,6 hectare onbebouwde grond verkocht en 3 nniegg-percelen.

Project		Stand per 1-1-2014			Mutaties 2014		Stand per 31-12-2014		
		boekwaarde	m²	bw per m²	in €	in m²	boekwaarde	m²	bw per m²
Toekomstige grondexploitaties									
48100021	Toekomstige exploitaties	€ 16.856.258	167.370	€ 100,71	€ 264.214	-	€ 17.120.472	167.370	€ 102,29
	rubriek stellig voornemen	€ 22.475.795	1.175.637	€ 19,12	€ 321.248-	510-	€ 22.154.547	1.175.127	€ 18,85
	Totaal Nnieg-gronden	**€ 39.332.053**	**1.343.007**	**€ 29,29**	**€ 57.034-**	**-510**	**€ 39.275.019**	**1.342.497**	**€ 29,26**

Project		Stand per 1-1-2014			Mutaties 2014		Stand per 31-12-2014		
		boekwaarde	m²	bw per m²	in €	in m²	boekwaarde	m²	bw per m²
Strategisch grondbezit									
48100031	Verpachtingen korter dan 6 jaar	€ 6.954.325	2.636.124	€ 2,64	€ 609.029-	186.361-	€ 6.345.296	2.449.763	€ 2,59
48100032	Verpachtingen langer dan 6 jaar	€ 681.406	979.628	€ 0,70	€ -	-	€ 681.406	979.628	€ 0,70
48100033	Diverse bezittingen	€ 528.228	4.090	€ 129,15	€ 67.420	-	€ 595.648	4.090	€ 145,64
48100037	Strategisch bezit bebouwd	€ 14.730	7.317	€ 2,01	€ -	-	€ 14.730	7.317	€ 2,01
48100038	Dijklanden	€ 6.462.370	536.226	€ 12,05	€ -	-	€ 6.462.370	536.226	€ 12,05
48100039	Vechtpoort	€ 9.741.306	1.749.515	€ 5,57	€ -	-	€ 9.741.306	1.749.515	€ 5,57
48100040	NS Gronden	€ -	158.094	€ -	€ -	-	€ -	158.094	€ -
Subtotaal Strategisch grondbezit		**€ 24.382.364**	**6.070.994**	**€ 4,02**	**€ 541.609-**	**186.361-**	**€ 23.840.755**	**5.884.633**	**€ 4,05**
Te verkopen terreinen / uit te nemen									
48100042	Bouwrijpe terreinen/te verkopen	€ 1	9.038	€ 0,00	€ -	-	€ 1	9.038	€ 0,00
48100044	Uit te nemen/Wijkzaken e.o.	€ 1.995	21	€ 95,00	€ -	-	€ 1.995	21	€ 95,00
48100045	Waterberging Almelose Kanaal	€ 5.000	250	€ 20,00	€ -	-	€ 5.000	250	€ 20,00
Subtotaal overige bezittingen		**€ 6.996**	**9.309**	**€ 0,75**	**€ -**	**-**	**€ 6.996**	**9.309**	**€ 0,75**
	Totaal voorraad-gronden	**€ 24.389.360**	**6.080.303**	**€ 4,01**	**€ 541.609-**	**-186.361**	**€ 23.847.751**	**5.893.942**	**€ 4,05**

Project	Stand per 1-1-2014			Mutaties 2014		Stand per 31-12-2014		
	boekwaarde	m²	bw per m²	in €	in m²	boekwaarde	m²	bw per m²
Totaal gronden	**€ 63.721.413**	**7.423.310**	**€ 8,58**	**€ 598.643-**	**-186.871**	**€ 63.122.770**	**7.236.439**	**€ 8,72**

3.4.2 Waardering Nniegg-gronden per 31-12-2014

Op basis van de eerder vastgestelde waarderingsgrondslagen is de waarde van de onroerende zaken afgezet tegen de boekwaarde van de gronden. Voor de gronden/objecten waarvan de boekwaarde hoger is dan de marktwaarde wordt een voorziening getroffen. In 2014 is de waarderingsgrondslag van de verpachte gronden op perceelsniveau bepaald en is er een contractclaim opgenomen. Dit leidt tot een hogere voorziening van ± € 0,1 mln. De benodigde voorziening is berekend op € 15,0 mln.

3.4.3 Jaarlijks exploitatieresultaat Nniegg-gronden

Voor het beheer van de in voorraad zijnde Nniegg-gronden worden jaarlijks exploitatielasten gemaakt. Daarnaast worden er opbrengsten gegenereerd. Het saldo van de jaarlijkse exploitatielasten worden in de tabel hiernaast samengevat en bedraagt € 2,3 mln. voor het komende begrotingsjaar.

De jaarlijkse exploitatielasten worden gedekt uit de bestemmingsreserve exploitatie gronden. Rekening met bovenstaande komt het exploitatieresultaat van de Nniegg-gronden uit op een bedrag van € 8,1 miljoen over de komende 4 jaar (contant gemaakt naar 1-1-2015). Dit bedrag is gereserveerd in de bestemmingsreserve exploitatie gronden. De omvang van de voorziening is met € 0,2 miljoen verhoogd omdat een huurcontract over 2 jaar afloopt.

3.4.4 Jaarlijks exploitatieresultaat erfpachtgronden en recht van opstal

De gemeente heeft in het verleden gronden in erfpacht uitgegeven en een recht van opstal gevestigd. Het jaarresultaat van de erfpachtscontracten is € 129.000 en voor de verhuurde gronden € 158.000, waardoor er een positief resultaat van € 287.000 in de reserve Vastgoed is opgenomen.

Project		Stand per 31-12-2014 boekwaarde	m²	bw per m²	Waardering per 31-12-2014 per m²	Totaal	Te treffen voorziening
Toekomstige grondexploitaties							
48100021	Toekomstige exploitaties	€ 17.120.472	167.370	€ 102,29	€ 83,73	€ 14.277.275	€ 2.843.197
	rubriek stellig voornemen	€ 22.154.547	1.273.722	€ 17,39	€ 17,35	€ 22.096.593	€ 57.955
	Totaal Nnieg-gronden	**€ 39.275.019**	**1.441.092**	**€ 27,25**	**€ 25,24**	**€ 36.373.868**	**€ 2.901.152**

Project		Stand per 31-12-2014 boekwaarde	m²	bw per m²	Waardering per 31-12-2014 per m²	Totaal	Te treffen voorziening
Strategisch grondbezit							
48100031	Verpachtingen korter dan 6 jaar	€ 6.345.296	2.449.763	€ 2,59	€ 4,18	€ 10.511.203	€ 1.670.478
48100032	Verpachtingen langer dan 6 jaar	€ 681.406	979.628	€ 0,70	€ 2,43	€ 2.443.535	€ 82.805
48100033	Diverse bezittingen	€ 595.648	4.090	€ 145,64	€ 26,63	€ 176.355	€ 419.293
48100037	Strategisch bezit bebouwd	€ 14.730	7.317	€ 2,01	€ 83,23	€ 14.730	€ -
48100038	Dijklanden	€ 6.462.370	536.226	€ 12,05	€ 5,51	€ 2.985.372	€ 3.726.998
48100039	Vechtpoort	€ 9.741.306	1.749.515	€ 5,57	€ 2,00	€ 3.499.030	€ 6.242.276
48100040	NS Gronden	€ -	158.094	€ -	€ 3,00	€ 474.282	€ -
Subtotaal Strategisch grondbezit		**€ 23.840.755**	**5.884.633**	**€ 4,05**	**€ 3,42**	**€ 20.104.507**	**€ 12.141.849**
Te verkopen terreinen / uit te nemen							
48100042	Bouwrijpe terreinen/te verkopen	€ 1	9.038	€ 0,00	€ 0,00	€ 1	€ -
48100044	Uit te nemen/Wijkzaken e.o.	€ 1.995	21	€ 95,00	€ -	€ -	€ 1.995
48100045	Waterberging Almelose Kanaal	€ 5.000	250	€ 20,00	€ -	€ -	€ 5.000
Subtotaal overige bezittingen		**€ 6.996**	**9.309**	**€ 0,75**	**€ 0,00**	**€ 1**	**€ 6.995**
	Totaal voorraad-gronden	**€ 23.847.751**	**5.893.942**	**€ 4,05**	**€ 3,41**	**€ 20.104.508**	**€ 12.148.844**

Project	Stand per 31-12-2014 boekwaarde	m²	bw per m²	Waardering per 31-12-2014 per m²	Totaal	Te treffen voorziening
Totaal gronden	**€ 63.122.770**	**7.335.034**	**€ 8,61**	**€ 7,70**	**€ 56.478.376**	**€ 15.049.996**

Exploitatieresultaat Nniegg	Bedragen
Rente	€ 2.329.474
Beheerskosten EC en Vastgoed	€ 876.637
Subtotaal kosten	**€ 3.206.111**
Huur en pachtopbrengsten	€ 889.352
Saldo exploitatieresultaat	**€ 2.316.759**

4 Reserves, voorzieningen en bestemmingsreserve Vastgoed

4.1 Reserve Vastgoed

De financiële stand van zaken op korte termijn wordt bepaald door de reserve Vastgoed. Dit is de lopende rekening van Vastgoed. De hoogte van de reserve Vastgoed wordt bepaald door stortingen en onttrekkingen. Elk jaar wordt op basis van de stand van de reservepositie bepaald hoe hoog het bedrag is wat overgeheveld kan worden naar de concernreserve of wat gestort moet worden vanuit de concernreserve.

4.1.1 Reserve Vastgoed per 31-12-2014

De stand van de reserve Vastgoed per 31-12-2014 is € 3,9 mln. negatief, opgebouwd uit een bedrag van € 2,2 mln. aan extra voorzieningen en € 1,7 mln. als jaarresultaat. In de tabel hiernaast is zichtbaar wat de mutaties in 2014 op het jaarresultaat zijn geweest.

Kernpunten:

1. Het totaal resultaat van het afsluiten van projecten is € 0,5 mln. positief (subtotaal winstafdrachten).
2. Onder de post Overig hebben een aantal stortingen en onttrekkingen plaatsgevonden voor het verkopen en het beheren van panden.
3. Het negatieve exploitatieresultaat van de NIEGG gronden is € 2,3 mln. en bestaat grotendeel uit beheerskosten en rente van grond en panden.
4. De post diverse claims, waaronder stimulering woningbouw, betreft een verzameling van besluiten waarvan de betaling in 2015 of later zal plaatsvinden.

Reserve Vastgoed			**Bedrag**
Stand reserve Vastgoed per 1 januari 2014, incl. rentetoevoeging inclusief claims		€	1.561.498
Winstafdrachten vanuit grondexploitaties			
Afsluiten Van der Valk	89.592		
Afsluiten Rechtbank	18.989		
Afsluiten Deltion	348.065		
Subtotaal winstafdrachten		€	*456.646*
Overig			
resultaat (afkoop) erfpacht	142.215		
resultaat verhuurde gronden	157.738		
verkoop Ecodrome	383.440		
wijziging exploitatiereserve nniegg 2015-2018	103.267		
Subtotaal overig		€	*786.660*
	Totaal toevoegingen	**€**	**1.243.307**
Onttrekkingen			
Overig			
voorbereidingskrediet Voorsterpoort	194.822		
voorbereidingskrediet Wipstrikkerallee	18.941		
resultaat nniegg 2014	2.263.790		
afwikkeling ecodrome	444.580		
overige onttrekkingen	317.187		
stimulering woningbouw bagijnweide	100.000		
Subtotaal overig		€	*3.339.320*
	Totaal onttrekkingen	**€**	**3.339.320**
diverse claims			
verplichtingen volgende jaren			
diverse claims	221.692		
reservering stimulering woningbouw	900.000		
Subtotaal diverse claims		€	1.121.692
Saldo per 31 december 2014		**€**	**1.656.208-**

4.1.2 Ontwikkeling reserve Vastgoed komende 4 jaar

Zoals in de inleiding van dit hoofdstuk toegelicht is, wordt de reserve Vastgoed gevormd door stortingen in en onttrekkingen aan de reserve. De stortingen worden voornamelijk veroorzaakt door de winsten uit complexen.

De winst wordt gestort als het complex afgesloten wordt of als er tussentijds winst genomen kan worden volgens de richtlijnen tussentijdse winstneming (raadsbesluit 13-02-2012).

Voor de aankomende jaren verwachten we (bijna) geen projecten af te kunnen sluiten waar een winst op te verwachten is. De reserve Vastgoed staat onder druk aangezien er steeds voor vier jaar een bestemmingsreserve Nniegg wordt getroffen, terwijl het jaarlijkse resultaat ten laste van de reserve wordt gebracht. Dit jaarlijkse exploitatieresultaat van de Nniegg gronden beweegt zich de afgelopen jaren tussen de € 1,5 en de € 2,0 mln. negatief en heeft de neiging op te lopen, aangezien incidentele winstafdrachten vanuit projecten opdrogen. De aankomende jaren zal de focus binnen het grondbedrijf liggen op het afstoten en het beheer van de gronden en het zorgvuldig afdekken van deze kosten.

4.2 Voorziening Vastgoed

Volgens de BBV-richtlijnen moet er in ieder geval een voorziening worden getroffen:
- Voor een project of complex waar geen sluitende grondexploitatie mogelijk is;
- Als de boekwaarde van de zogenaamde Nniegg-gronden de marktwaarde van de gronden overstijgt;

Voor grondprijsontwikkelingen in de toekomst is conform Nota van Uitgangspunten 2013 een voorziening getroffen van in totaal € 5,0 mln.
Daarnaast is voor de toekomstige complexen, waarvan naar huidige inzichten bekend is dat deze niet gaan leiden tot een sluitende grondexploitatie een voorziening getroffen.
Per 31 december 2014 is er een bedrag aan voorzieningen nodig van € 26,3 mln. De opbouw van deze voorziening is in de tabel hiernaast weergegeven.

Te treffen voorzieningen	MPV 2015
In exploitatie genomen gronden	€ 6.113.025
Voorziening Nniegg	€ 15.049.996
Overige toekomstige exploitaties	€ 103.017
Sprong in de grondprijs	€ 5.000.000
Nieuw te treffen voorziening	**€ 26.266.038**
Stand per 31-12-2014, incl. rentetoevoeging	€ 23.990.914
Onttrekking uit de reserve Vastgoed	**€ 2.275.124**

Kernpunten:

1. De voorzieningen voor in exploitatie genomen gronden betreft de grondexploitaties met een tekort. In de tabel hiernaast is aangegeven hoe de verhoging van de voorziening met een bedrag van € 2,5 mln. opgebouwd is.
2. Voor grondprijsontwikkelingen is conform de Nota van uitgangspunten 2013 een voorziening getroffen van in totaal € 5,0 mln. In de vertrouwelijke bijlage bij de Nota van uitgangspunten is m.b.t. de monitoring uitleg gegeven van de scenario's en is de voorziening gehandhaafd.

complexen		voorziening		
met een voorziening		2014	2015	verschil
119	Kraanbolwerk	€ 53.381	€ 1.277.868	€ 1.224.487
129	Bagijneweide	€ 526.831	€ 381.059	€ 145.773-
19/197	Stadshagen I en II	€ 2.497.833	€ 3.153.481	€ 655.648
281	Dorpsvisie Wythmen	€ -	€ 316.022	€ 316.022
145	Kamperpoort	€ -	€ 651.378	€ 651.378
245	Prinsenpoort	€ 138.961	€ 68.286	€ 70.675-
271	Kanonsteeg / Derde Bredehoek	€ 34.706	€ 34.730	€ 25
504	Complex NUTVW	€ 480.554	€ 333.218	€ 147.336-
	Totaal	**€ 3.732.267**	**€ 6.216.042**	**€ 2.483.775**

4.3 Bestemmingsreserve Nniegg

In de MPV 2015 is voor de gekapitaliseerde exploitatielasten een bestemmingsreserve gevormd van € 7,9 mln. De verwachte jaarlijkse exploitatielasten komen neer op een bedrag van € 2,3 mln. De jaarlijkse kosten en opbrengsten zijn ongeveer in balans, echter uitgezonderd de rentekosten op de gronden. De omvang van de reserve is met € 0,2 mln. verhoogd, aangezien het vervallen van een huurcontract vanaf 2017 invloed heeft op het resultaat. Op grond hiervan bedraagt de nieuwe bestemmingsreserve Nniegg € 8,1 mln.

5 Risico's in relatie tot weerstandsvermogen

Met het exploiteren van (bouw) grond gaan niet alleen grote bedragen om, maar zijn er ook enorme risico's aan verbonden. Zeker gelet op de lange looptijden, de relatief hoge boekwaarden, geprognosticeerde omzetten en hoge nog te genereren opbrengsten moet rekening gehouden worden met een reëel bedrijfsrisico. De regels

omtrent de risicosystematiek en het bijbehorende niveau van het weerstandsvermogen van de afdeling Vastgoed zijn vastgelegd in de nota Grondbeleid 2009 – 2013 en de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2011 – 2014. Bovenstaande wordt verder uitgewerkt en toegelicht in de paragrafen 5.1 en 5.2.

5.1 Risico's

In deze paragraaf worden de risico's toegelicht en onderbouwd. Het gaat om de projectgebonden risico's en de economische risico's. De economische risico's worden door middel van een gevoeligheidsanalyse bepaald.

5.1.1 Projectgebonden risico's

Ieder project kent eigen projectgebonden risico's. Die zijn per project bepaald door de projectorganisatie. Het bepalen van deze risico's gebeurt door gebruik te maken van de Handreiking Risicomanagement Projecten en het bijbehorende model risicoscan. We onderscheiden hoge risico's (code rood), middelgrote risico's (code oranje) en lage risico's (code groen).

De scan kent de volgende projectgebonden risico's:

- Financiële risico's
- Bestuurlijke en politieke risico's
- Organisatorische risico's
- Ruimtelijke risico's
- Juridische en wettelijke risico's'

Kernpunten:

1. Het risicoprofiel projecten is voor alle projecten doorgerekend en heeft een ongewogen resultaat van € 35,9 mln.

2. Als de projecten gewogen zijn, dan ontstaat er een totaal projectgebonden risicobedrag van € 21,5 mln. die in samenhang moet worden gebracht met de aanwezige weerstandscapaciteit. Bij de grondexploitatie Hessenpoort, een exploitatie met een positief resultaat, worden de projectgebonden gewogen risico's van € 2,6 mln. binnen het projectresultaat opgevangen. Het gewogen risico komt daarmee uit op € 18,9 mln. en is ten opzichte van vorig jaar met € 1,6 miljoen afgenomen.

Risico's	Totaal	Wegingsfactor	Gecorrigeerd totaal
Rood	€ 19.377.112	75%	€ 14.532.834
Oranje	€ 11.381.514	50%	€ 5.690.757
Groen	€ 5.114.097	25%	€ 1.278.524
Totaal	€ 35.872.724		€ 21.502.116

5.1.2 Economische risico’s

Op totaalniveau van de grondexploitaties wordt een gevoeligheidsanalyse gemaakt. Hierbij wordt gerekend met 3 variabelen oftewel 3 individuele risico’s:

- Vertraging van het programma
- stijging van de kosten
- daling van de opbrengsten

Bovenstaande komt neer op een totaal economisch risico van ca. € 5,9 mln. - € 2,3 mln is € 3,6 mln. Het betreft een daling van € 0,8 mln. ten opzichte van vorig jaar. Bij de grondexploitatie Hessenpoort, een exploitatie met een positief resultaat, worden de risico’s binnen het projectresultaat opgevangen.

Kernpunten:

1. Er is gerekend met een vertraging van het programma met 1 jaar. De kans dat deze programmavertraging zich op korte termijn ook voor zal doen wordt geschat op 75%, wat neerkomt op een gewogen risico van € 1,6 mln;
2. Er is gerekend met een stijging van de kosten met 0,5%. De kans dat deze kostenstijging zich op korte termijn daadwerkelijk ook voor zal doen wordt geschat op 50%, wat neerkomt op een gewogen risicobedrag van € 1,1 mln;
3. Er is gerekend met een daling van de opbrengstenstijging met en gemiddelde van 0,5%. De kans dat deze opbrengstendaling zich ook daadwerkelijk voor zal gaan doen wordt geschat op 75%. Dit komt neer op een gewogen risicobedrag van € 3,3 mln;

Risico's	
Economische risico's	€ 5.886.532
Economische risico's Hessenpoort (gewogen)	€ 2.289.629-
Projectgebonden risico´s (rood) 75%	€ 14.532.834
Projectgebonden risico's (oranje) 50%	€ 5.690.757
Projectgebonden risico's (groen) 25%	€ 1.278.524
Projectgebonden risico's Hessenpoort (gewogen)	€ 2.641.642-
Totaal risicobedrag	**€ 22.457.377**

Economische risico´s	MPV 2015
Programma	€ 1.580.783
Kostenstijging	€ 1.054.268
Opbrengstendaling	€ 3.251.481
Totaal risicobedrag	**€ 5.886.532**

5.2 Weerstandsvermogen

De hoogte van de risico's en de grootte van het weerstandsvermogen hangen nauw met elkaar samen. Daarnaast moet tegenover de risico's die zich voor kunnen doen minimaal 50% dekking aanwezig zijn.

Het beleid voor het weerstandsvermogen van Vastgoed gaat uit van de begrippen vereiste weerstandscapaciteit en aanwezige weerstandscapaciteit. In het overzicht hiernaast is een korte omschrijving gegeven van de betekenis van deze begrippen.

Het vastgestelde beleid is terug te vinden in hoofdstuk 5 van de Nota Risicomanagement en Weerstandsvermogen 2011 – 2014.

Weerstandsvermogen:
De verhouding tussen de aanwezige en vereiste weerstandscapaciteit.
Vereiste weerstandscapaciteit:
Het risicobedrag dat periodiek bepaald wordt op basis van een inventarisatie en financiële vertaling van risico's .
Aanwezige weerstandscapaciteit:
Het vrij besteedbare geld dat de gemeente gereserveerd en beschikbaar heeft om tegenvallers op te vangen.

5.2.1 Aanwezige weerstandscapaciteit

De aanwezige weerstandscapaciteit wordt gevormd door een optelsom van de reserve Vastgoed en het geoormerkte geld voor het opvangen van vastgoedrisico's.

De reserve Vastgoed en de weerstandsreserve vastgoedrisico's zijn direct beschikbaar om risico's op te kunnen vangen.

Kernpunten:

1. De *reserve Vastgoed* sluit per 31-12-2014 af met een negatief saldo van € 3,9 mln. Dit bedrag wordt gestort uit de concernreserve.

2. De *weerstandsreserve vastgoedrisico's* ad. € 10 mln. + € 0,9 (extra beslag bij de begroting) is uitsluitend bedoeld voor de situatie dat financiële risico's die betrekking hebben op lopende grondexploitaties omslaan in harde verliesverwachtingen. De reserve zal dan moeten worden aangesproken om bestaande voorzieningen op de balans voor lopende exploitaties op te hogen dan wel om nieuwe voorzieningen te vormen voor lopende exploitaties. Indien een beroep op de weerstandsreserve ertoe leidt dat de weerstandsreserve op een niveau komt beneden de actueel berekende benodigde omvang moet zorg worden gedragen voor de benodigde aanvulling.

3. De *weerstandsreserve* is niet bedoeld als dekkingsreserve voor berekende tekorten van nieuwe plannen waarvoor nog geen exploitatie is vastgesteld. Het wegwerken van tekorten op nieuwe plannen dient te worden afgewogen als onderdeel van het investeringsprogramma.

Reserve Vastgoed	€
Weerstandsreserve vastgoedrisico's	€ +
Aanwezige weerstandscapaciteit	**€**

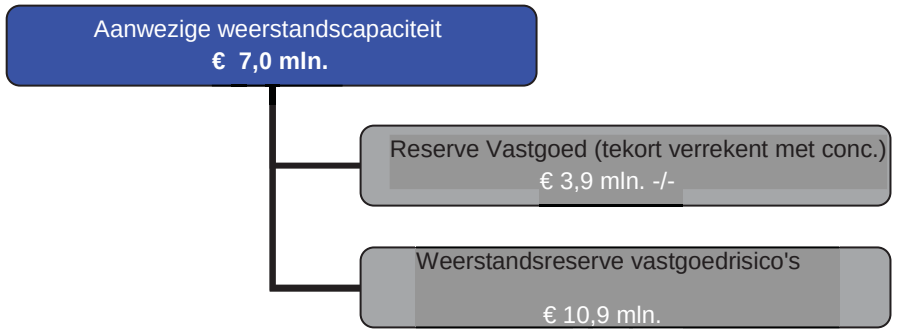

5.2.2 Vereiste weerstandscapaciteit

De vereiste weerstandscapaciteit wordt bepaald aan de hand van een optelsom van de economische risico's en de projectgebonden risico's.

De economische risico's zijn onderverdeeld in risico's als gevolg van wijzigingen in de kosten- en opbrengstenstijging en risico's als gevolg van het niet realiseren van de programma's.

De economische risico's zijn berekend op € 3,6 mln. De projectgebonden risico's zijn berekend op € 18,9 mln.

Economische risico's	€
Projectgebonden risico's	€ +
Vereiste weerstandscapaciteit	**€**

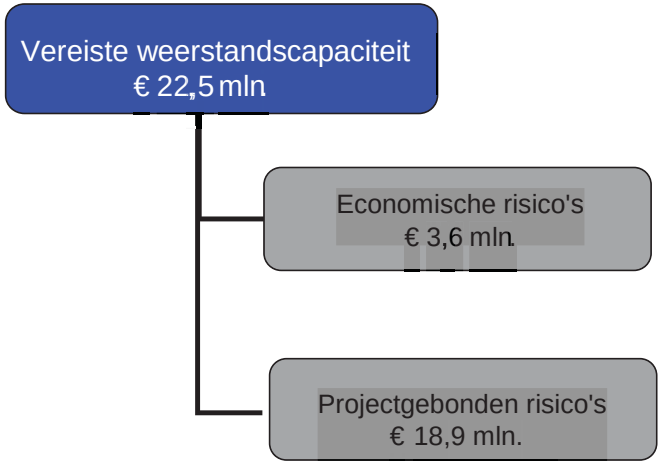

5.2.3 Weerstandsvermogen

Uiteindelijk kan het weerstandsvermogen van Vastgoed worden berekend door de aanwezige weerstandscapaciteit te delen op de vereiste weerstandscapaciteit.

$$\frac{\text{Aanwezige weerstandscapaciteit}}{\text{Vereiste weerstandscapaciteit}} = \text{weerstandsvermogen Vastgoed}$$

Conform beleid moet de dekkingsgraad minimaal 50% en maximaal 100% zijn. Daarbij wordt een ondergrens van minimaal € 10 mln. gehanteerd. Bij de begroting 2015 is er reeds een extra bedrag van € 0,9 mln. afgezonderd voor de reserve Vastgoed.

De aanwezige weerstandscapaciteit is € 7,0 mln. Hiertegenover staat de vereiste weerstandscapaciteit van € 22,5 mln. Dit betekent dat 31% van de risico's kunnen worden gedekt. Dit is onvoldoende conform het vastgestelde beleid van een minimum van 50%.

Het resultaat van de reserve Vastgoed van € 3,9 mln. negatief moet worden aangevuld vanuit het concern. Hiermee neemt het weerstandsvermogen toe tot 48%. Vervolgens is er nog een benodigd kapitaal nodig van ca. € 0,3 mln. om het weerstandsvermogen naar de vereiste 50% te brengen.

Aanwezige weerstandscapaciteit			Weerstandsvermogen
Reserve Vastgoed na verrekening Voorzieningen	€	3.931.332-	
Storting concern naar Reserve Vastgoed	€	-	
Weerstandsreserve vastgoedrisico's (concern)	€	10.900.000	
Totaal aanwezige weerstandscapaciteit	**€**	**6.968.668**	
Vereiste weerstandscapaciteit			
Economische risico's	€	5.886.532	**31,0%**
Economische risico's Hessenpoort (gewogen)	€	2.289.629-	
Projectgebonden risico´s (rood) 75%	€	14.532.834	
Projectgebonden risico's (oranje) 50%	€	5.690.757	
Projectgebonden risico's (groen) 25%	€	1.278.524	
Projectgebonden risico's Hessenpoort (gewogen)	€	2.641.642-	
Totaal vereiste weerstandscapaciteit	**€**	**22.457.377**	

Bijlage 1: Nota van Uitgangspunten Meerjaren Prognose Vastgoed 2015

Colofon

Afdeling:	Vastgoed
Opdrachtgever:	A.N Jager
Opdrachtnemer:	J. Balk

www.zwolle.nl

inzicht

Zwolle

Meerjaren Prognose Vastgoed 2015

Bijlagen

INHOUDSOPGAVE

1	**GRONDEXPLOITATIES**	**2**
1.1	TOTAAL MPV 2015	3
1.2	WONINGBOUW	5
1.3	BEDRIJVENTERREINEN – KANTOREN	20
1.4	HERSTRUCTURERING	27
1.5	PARTICULIERE GRONDEXPLOITATIES	36
1.6	BATSC	39
1.7	TOEKOMSTIGE GRONDEXPLOITATIES	46
2	**BIJLAGEN**	**51**

1 GRONDEXPLOITATIES

OVERZICHT PROJECTEN	
In exploitatie genomen gronden	**Binnenkort af te sluiten complexen**
Woningbouw	59 Noordereiland
67 Oude Mars	123 Forelkolk
119 Kraanbolwerk	504 Complex NUTVW
129 Bagijneweide	
133 Stinspoort	
19/197 Stadshagen I en II	
281 Dorpsvisie Wythmen	
283 Langenholterweg	**Toekomstige grondexploitaties**
Bedrijventerreinen en Kantoren	245 Prinsenpoort
11 Marslanden Zuid	271 Kanonsteeg / Derde Bredehoek
21 Hessenpoort	
57 Voorsterpoort (Spoolderwerk)	
Herstructurering	
145 Kamperpoort	
269 Vrolijkheid (Herstructurering)	
313 Geert Groottestraat	
335 Wipstrikkerallee	
Particuliere grondexploitaties	
247 Campus Windesheim	

1.1 TOTAAL MPV 2015

CONSOLIDATIE SAMENVATTING

Opdrachtgever	Gemeente Zwolle
Project	Consolidatie projecten
Deelproject	...

Plantypering	...
Planfase	...
Versie	...

GEBIED			
Plangebied	4.536.355	m2	
Buiten Beschouwing	69.796	m2	
Exploitatiegebied	4.466.559	m2	
Uitgeefbaar	3.252.300	m2	75%
Openbaar gebied	1.214.259	m2	25%
Verharding	259.089	m2	5%
Groen/water	956.670	m2	19%

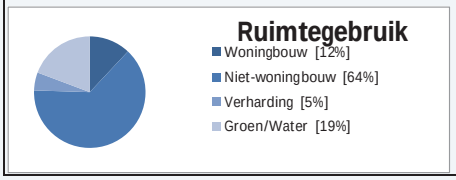

PARAMETERS		
Rente	4,00%	op jaarbasis
Kostenstijging	2,00%	op jaarbasis
Opbrengstenstijging	1,00%	op jaarbasis
Planontwikkelingskosten	60,14%	v/d civieltechnische kosten

LOOPTIJD	**2015 t/m 2044**
Startdatum	1 januari 2015
Einddatum	31 december 2044

PROGRAMMA WONINGBOUW			
Aantal woningen	2.714	st	
Goedkoop	816	st	30%
Midden	1.195	st	44%
Duur	703	st	26%
Eengezins	2.575	st	95%
Meergezins	139	st	5%

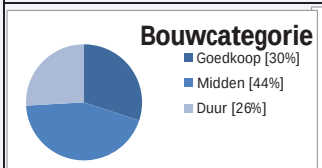

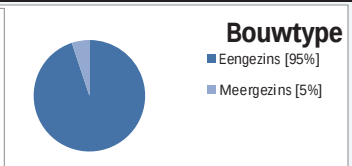

PROGRAMMA NIET-WONINGBOUW			
72 Kantoren	43.501,00	m2 uitgeefbaar	2%
73 Industrieterreinen	2.201.312,00	m2 uitgeefbaar	94%
74 Commerciële voorzieningen	88.385,00	m2 uitgeefbaar	4%
75 Niet-commerciële voorzieningen	-	m2 uitgeefbaar	0%
TOTAAL	2.333.198,00	m2 uitgeefbaar	

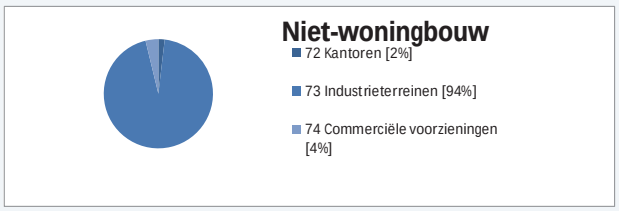

INVESTERINGEN	Totaal	Reeds gerealiseerd	Kengetal per m2 exploitatiegebied
Verwerving	159,9 mln	155,9 mln	*35,8 €/m2*
CIVIELE TECHNIEK			
Bouw- en woonrijpmaken	258,7 mln	156,6 mln	*57,9 €/m2*
Planontwikkelingskosten	155,6 mln	110,6 mln	*34,8 €/m2*
Overige kosten	242,9 mln	227,4 mln	*54,4 €/m2*
Kostenstijging	27,8 mln		
Rente	0,0 mln	0,0 mln	*0,0 €/m2*
TOTAAL	844,8 mln	650,5 mln	*189,1 €/m2*

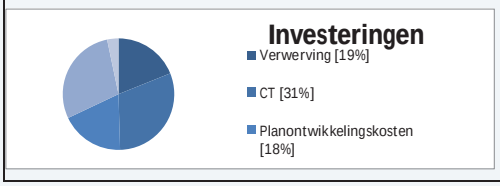

OPBRENGSTEN	Totaal	Reeds gerealiseerd	Kengetal per m2 exploitatiegebied
Woningbouw	415,9 mln	296,6 mln	*93,1 €/m2*
Niet-woningbouw	357,6 mln	130,5 mln	*80,1 €/m2*
Overige opbrengsten	160,4 mln	148,9 mln	*35,9 €/m2*
Opbrengstenstijging	33,0 mln		
Rente	8,3 mln	0,0 mln	*1,9 €/m2*
TOTAAL	975,2 mln	576,1 mln	*218,3 €/m2*
SALDO Eindwaarde: 31-12-2044	130,5 mln voordelig		*29,2 €/m2*
SALDO Contante Waarde: 01-01-201	40,2 mln voordelig	-74,4 mln	*9,0 €/m2*

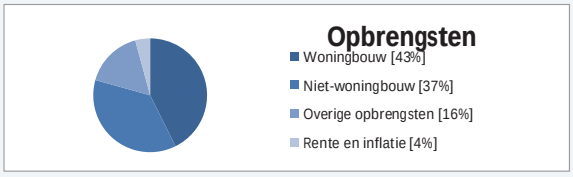

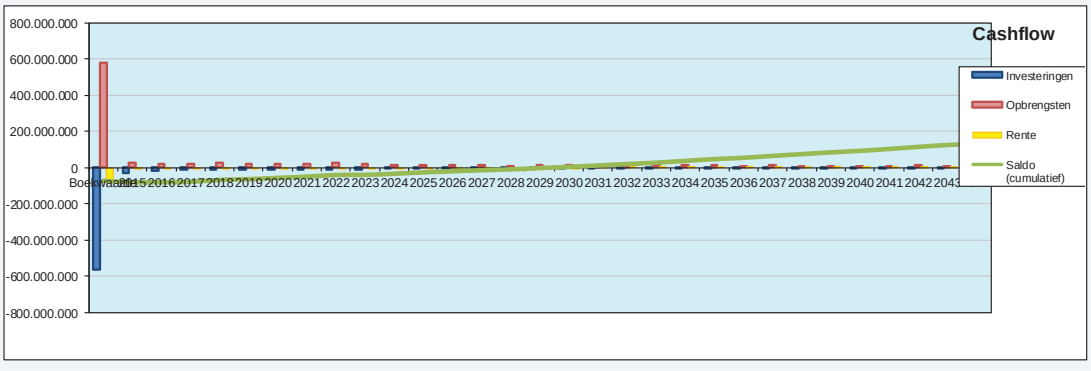

1.2 WONINGBOUW

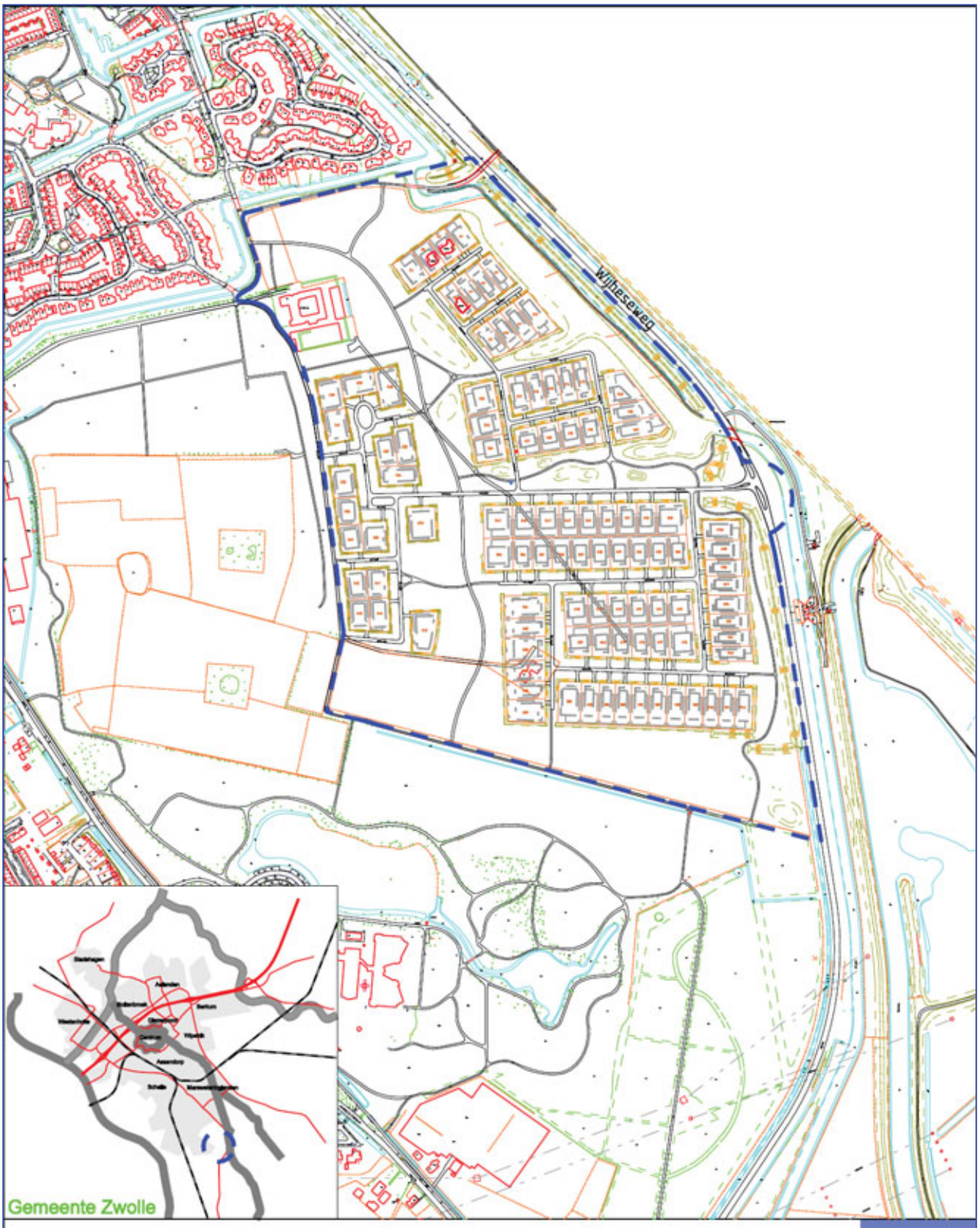

bereikbaar

Zwolle

Oude Mars

schaal: 1:7000
get.: H.Habers
datum: 29-12-2010
tek.nr.: 2004-081B

Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle

MPV 2015 — 53067 — Oude Mars

PLANECONOOM:	Maryl Veldkamp
PROJECTMANAGER:	Piet van de Kerkhof
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	Esther Wolfkamp
PLANTYPERING:	Woningbouw
PLANFASE:	Uitvoering

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	363.975 m²		
Buiten Beschouwing	0 m²		
EXPLOITATIEGEBIED	363.413 m²		
Verharding	26.548 m²		7%
Groen/water	212.043 m²		58%
Uitgeefbaar	124.822 m²		34%
Aantal woningen	100 st		
TOTAAL WONINGBOUW	114.183 m²		91%
Industriterreinen [0%]	0 m² bvo		0%
Kantoren [0%]	0 m² bvo		0%
Commerciele voorzieningen [0%]	0 m² bvo		0%
Niet-commerciele voorzieningen [100	10.639 m² bvo		100%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	10.639 m² bvo		9%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2041
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	23 maart 2015

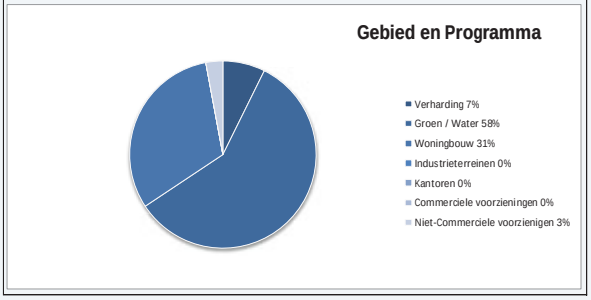

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

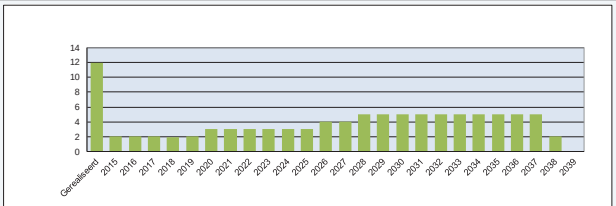

FASERING NIET-WONINGBOUW

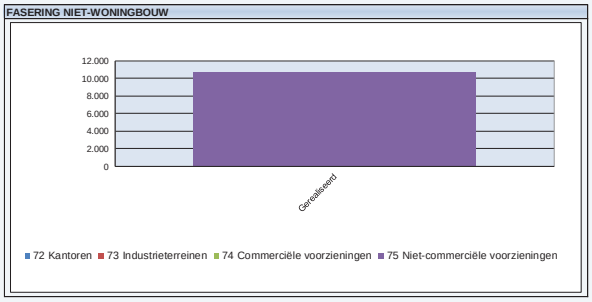

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	3.441	3.441	0
Sloop en ontruiming	92	53	39
Tijdelijk beheer	760	194	566
Bodemsanering	0	0	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	5.194	2.165	3.029
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	6.278	2.539	3.740
Voorbereidingskosten	1.465	695	770
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	3.393	2.185	1.209
TOTAAL	**20.623**	**11.271**	**9.352**

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	28.967	3.874	25.093
Niet-Woningbouw	971	971	0
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	0	0	0
Bijdragen / Subsidies	10	10	0
Bijdragen reserves / voorzieninge	0	0	0
TOTAAL	**29.948**	**4.855**	**25.093**

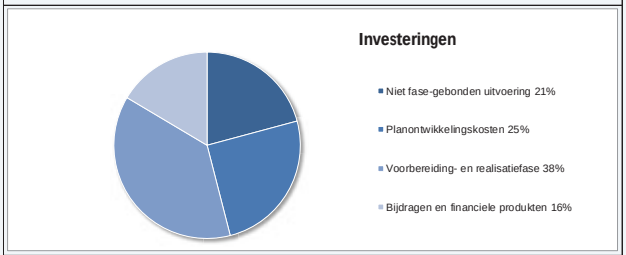

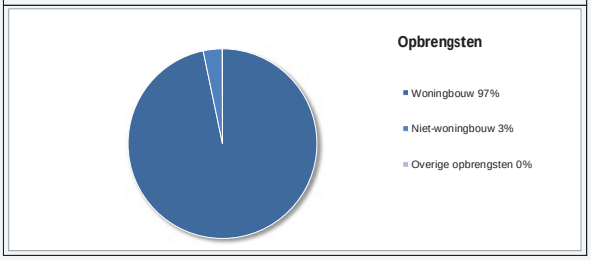

RESULTAAT	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	-2.801.736	(OVERSCHOT)	-2.203.146	(OVERSCHOT)	-598.590	(VERBETERING)

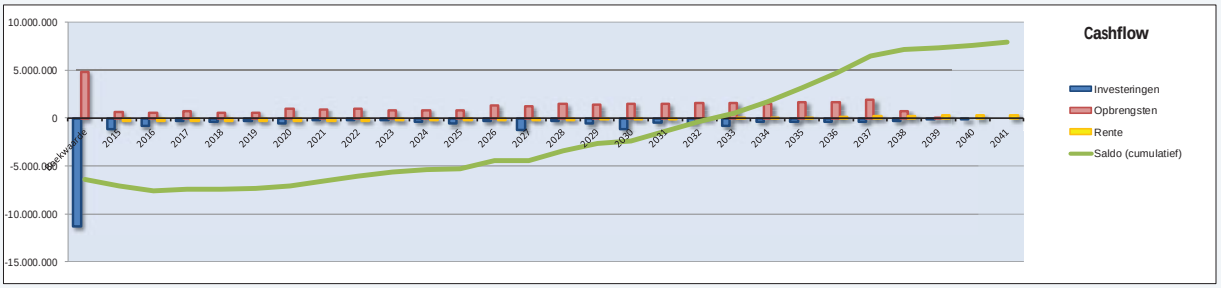

Opmerkingen:

De verbetering van het resultaat met € 0,6 miljoen is met name toe te wijzen aan de opties die er nu lopen waardoor wordt uitgegaan van een snellere fasering van de opbrengsten in de eerste paar jaren, waardoor de rentekosten dalen.

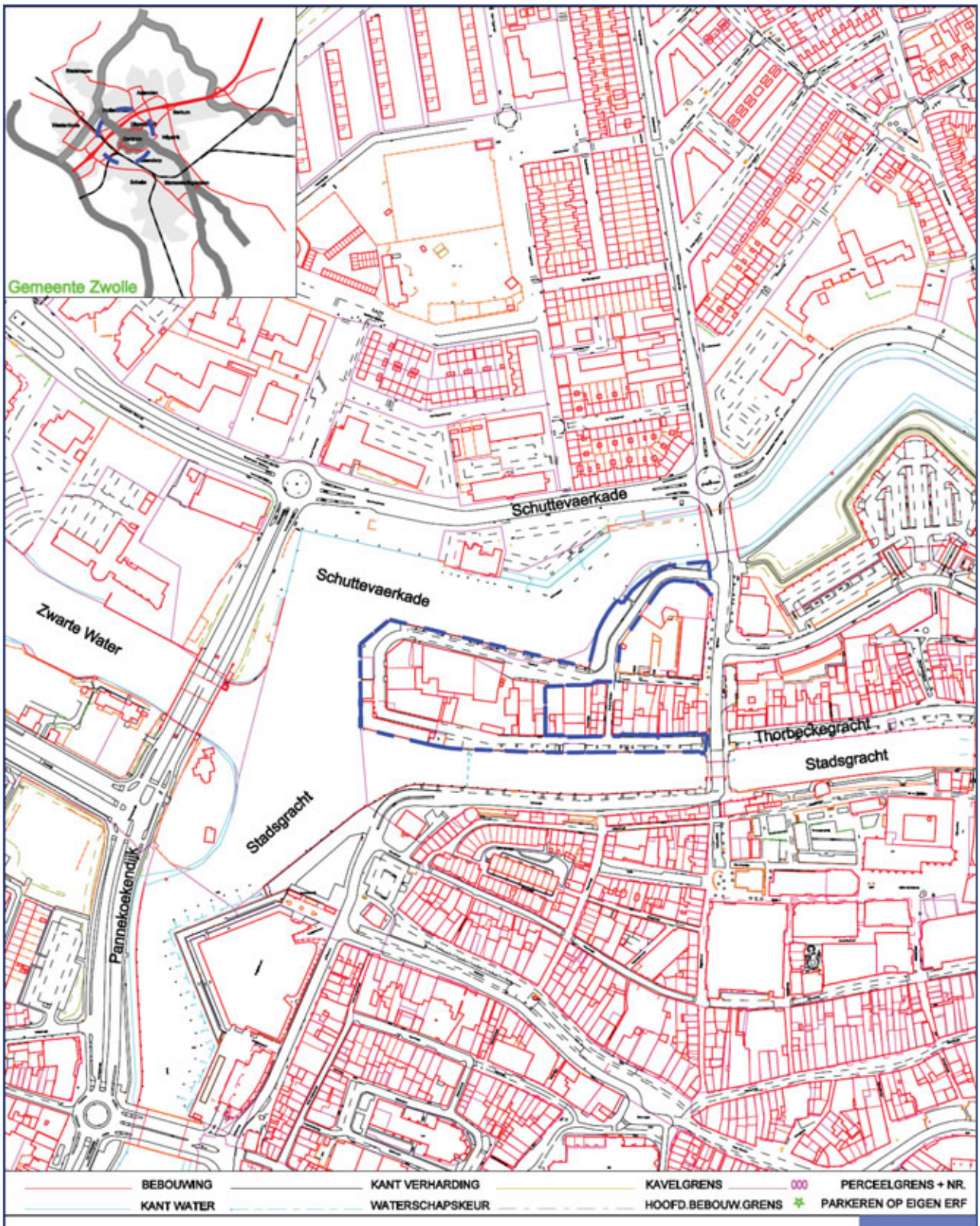

op maat

Zwolle

Kraanbolwerk

schaal: 1:4000
get.: H.Habers
tek.nr: 2005-188 A
datum: 21-12-2010

Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle 038-498 9111

MPV 2015 — 53119 — Kraanbolwerk

PLANECONOOM:	Maryl Veldkamp	**PLANTYPERING:**	Woningbouw
PROJECTMANAGER:	Ciska Waalewijn		
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	Peter Rhebergen/Esther Wolfkamp	**PLANFASE:**	Uitvoering

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	10.292 m²	
Buiten Beschouwing	0 m²	
	10.291 m²	
Verharding	4.082 m²	40%
Groen/water	0 m²	0%
Uitgeefbaar	6.209 m²	60%
Aantal woningen	148 st	
TOTAAL WONINGBOUW	6.209 m²	100%
Industriterreinen [0%]	0 m² bvo	0%
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%
Commerciele voorzieningen [0%]	0 m² bvo	0%
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m² bvo	0%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	0 m² bvo	0%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2021
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	23 maart 2015

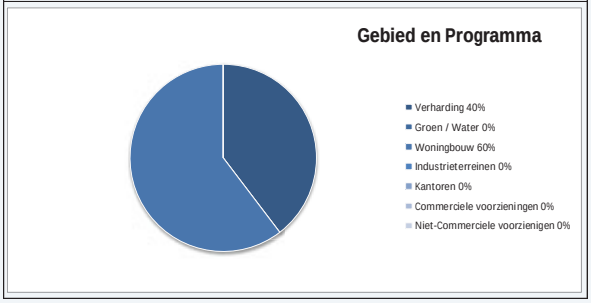

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

FASERING NIET-WONINGBOUW

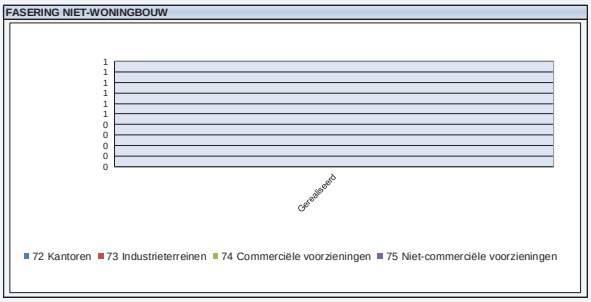

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	9.031	8.815	215
Sloop en ontruiming	187	187	-
Tijdelijk beheer	187	6	181
Bodemsanering	2.922	921	2.001
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	4.170	2.504	1.666
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	3.279	5	3.273
Voorbereidingskosten	518	58	461
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	476	-89	565
TOTAAL	**20.769**	**12.407**	**8.361**

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	8.401	3.766	4.634
Niet-Woningbouw	0	0	0
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	0	0	0
Bijdragen / Subsidies	10.241	10.241	0
Bijdragen Reserves Voorzieninge	865	865	0
TOTAAL	**19.507**	**14.873**	**4.634**

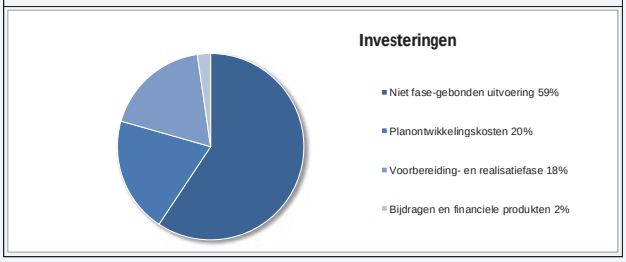

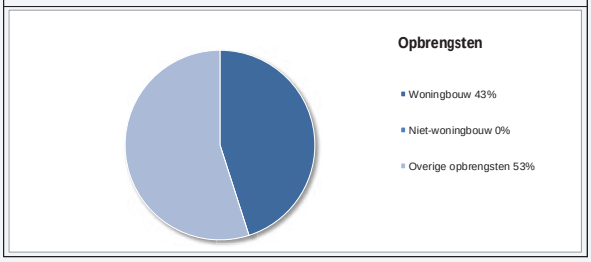

RESULTAAT

	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	1.277.868	(TEKORT)	53.381	(TEKORT)	1.224.487	(VERSLECHTERING)

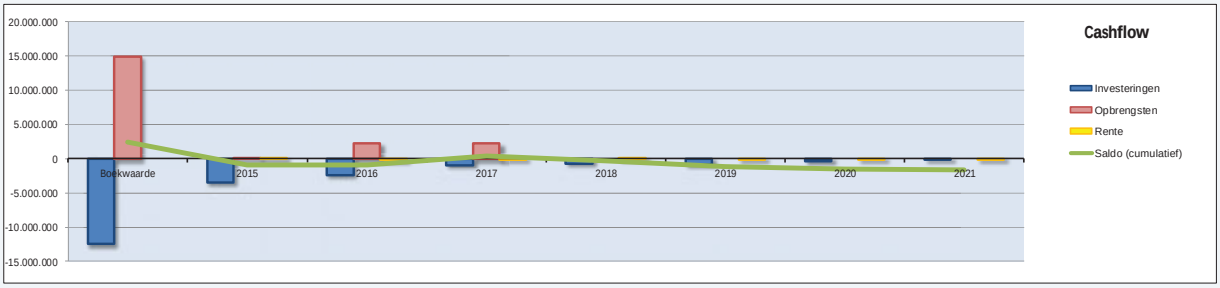

Opmerkingen:

In december 2014 is de raad geïnformeerd over het aanpassen van de grondexploitatie Kraanbolwerk waardoor het tekort met ca € 1,2 miljoen toeneemt. Deze stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door het aanbrengen van extra damwanden/kademuren, tegenvallende saneringskosten en opnemen van de in daarbij behorende risico's als reële kosten in de grondexploitatie. De grondexploitatie van 2015 is een vertaling van de in de aan de raad geïnformeerde aanpassingen.

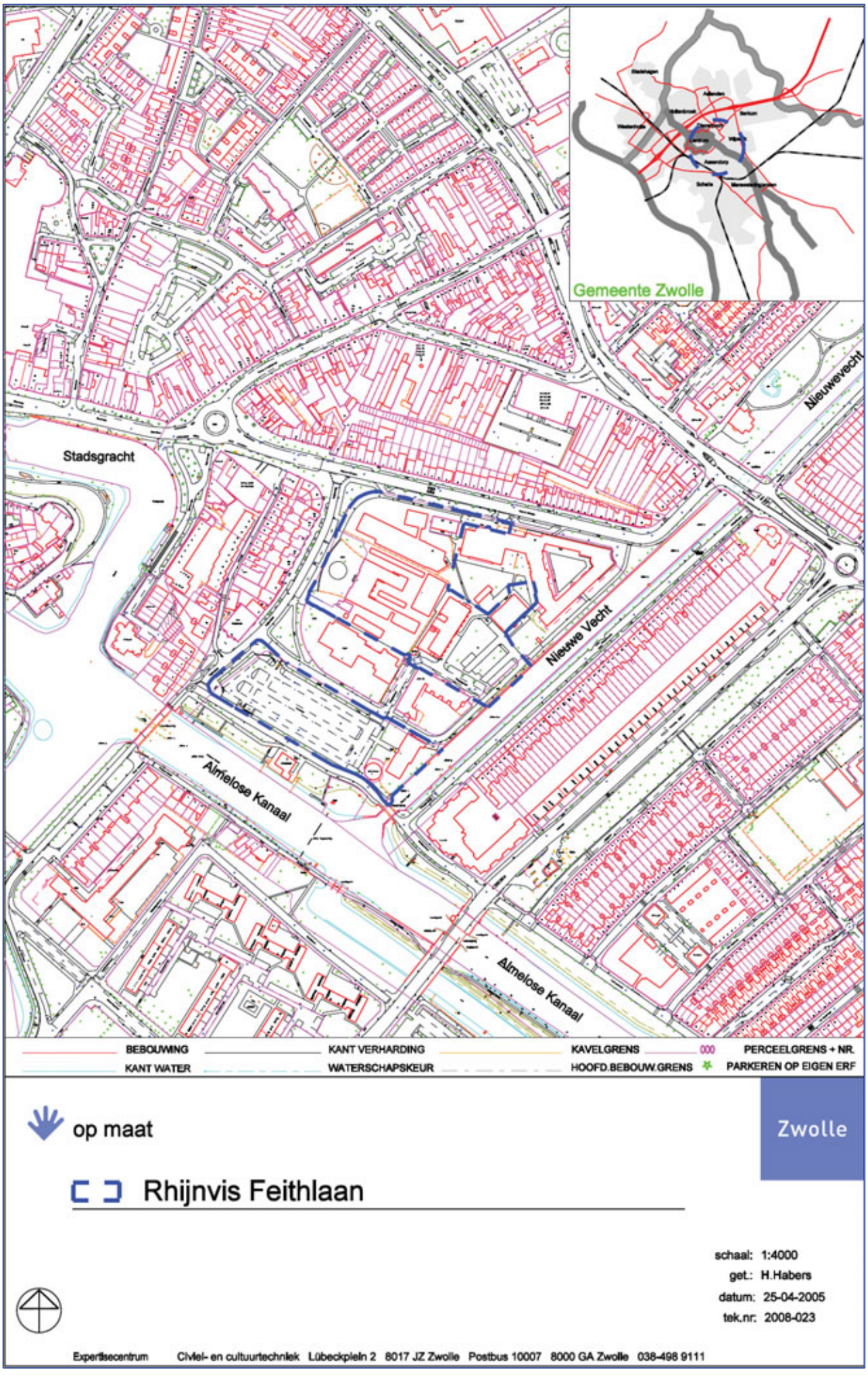
Gemeente Zwolle
Stadsgracht
Nieuwe Vecht
Almelose Kanaal
Almelose Kanaal
Nieuwevecht
BEBOUWING
KANT WATER
KANT VERHARDING
WATERSCHAPSKEUR
KAVELGRENS
HOOFD.BEBOUW.GRENS
PERCEELGRENS + NR.
PARKEREN OP EIGEN ERF
op maat
Zwolle
Rhijnvis Feithlaan
schaal: 1:4000
get.: H.Habers
datum: 25-04-2005
tek.nr: 2008-023
Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle 038-498 9111

MPV 2015 — 53129 — Bagijneweide

PLANECONOOM:	Wim van der Linde
PROJECTMANAGER:	Ciska Waalewijn
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	Esther Wolfkamp
PLANTYPERING:	Woningbouw
PLANFASE:	Uitvoering

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	5.000 m²	
Buiten Beschouwing	0 m²	
EXPLOITATIEGEBIED	5.000 m²	
Verharding	2.289 m²	46%
Groen/water	0 m²	0%
Uitgeefbaar	2.711 m²	54%
Aantal woningen	55 st	
TOTAAL WONINGBOUW	2.711 m²	100%
Industriterreinen [0%]	0 m² bvo	0%
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%
Commerciele voorzieningen [0%]	0 m² bvo	0%
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m² bvo	0%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	0 m² bvo	0%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2016
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	24 maart 2015

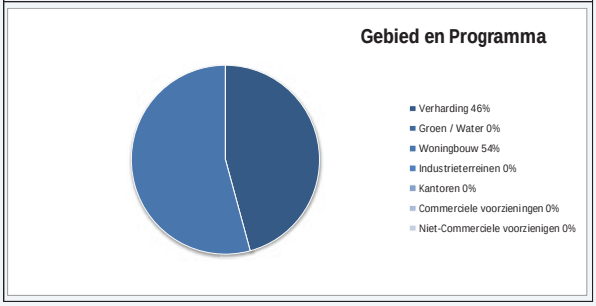

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

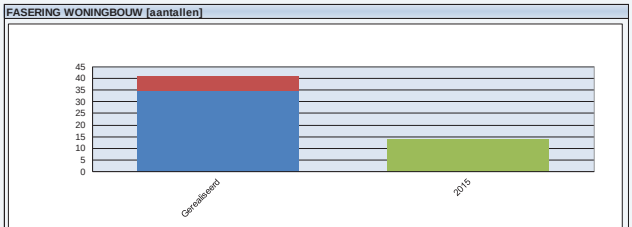

FASERING NIET-WONINGBOUW

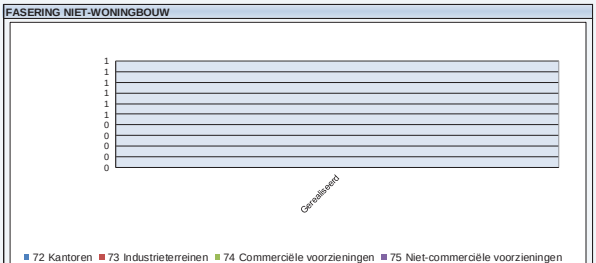

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	740	740	0
Sloop en ontruiming	238	168	70
Tijdelijk beheer	15	4	10
Bodemsanering	0	0	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	1466	1368	99
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	1393	248	1146
Voorbereidingskosten	252	142	110
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	214	147	67
TOTAAL	**4.319**	**2.816**	**1.502**

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	1.490,00	390	1100
Niet-Woningbouw	0,00	0	0
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	0	0	0
Bijdragen / Subsidies	973	973	0
TOTAAL	**2.463**	**1.363**	**1.100**

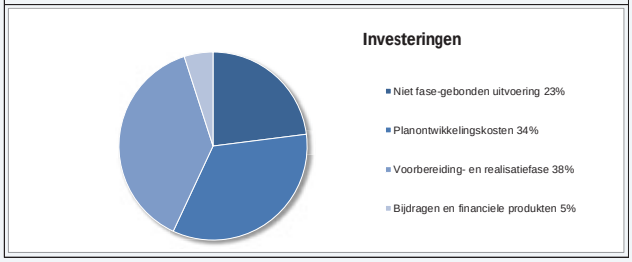

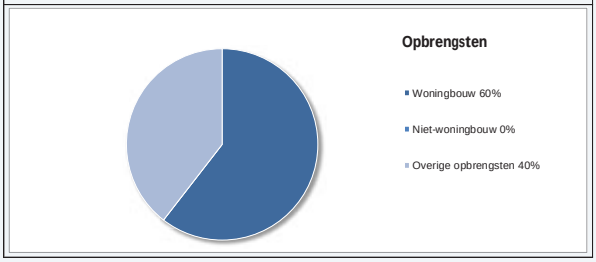

RESULTAAT

	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	381.059	(TEKORT)	526.831	(TEKORT)	-145.772	(VERBETERING)

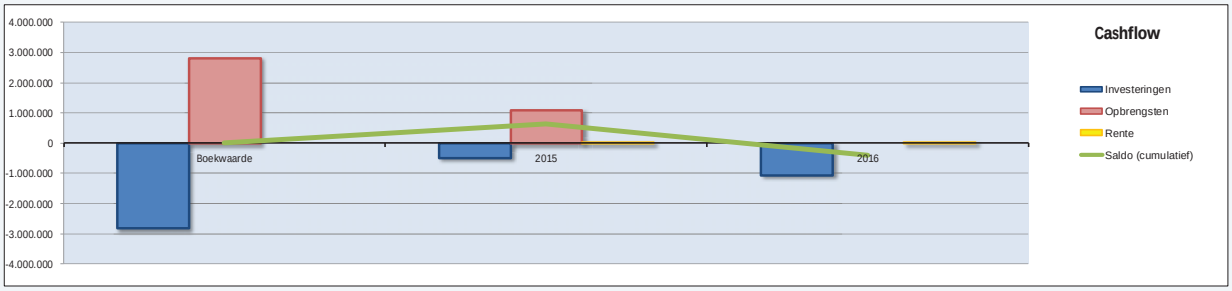

Opmerkingen: Het resultaat van de MPV 2015 is met afgerond € 100.000 verbeterd als gevolg de herziene (lagere) civiele kostenraming. De lagere grondopbrengst voor fase 1 ad. € 100.000 wordt gecompenseerd door een evenhoge bijdrage vanuit de reserve stimulering woningbouw.

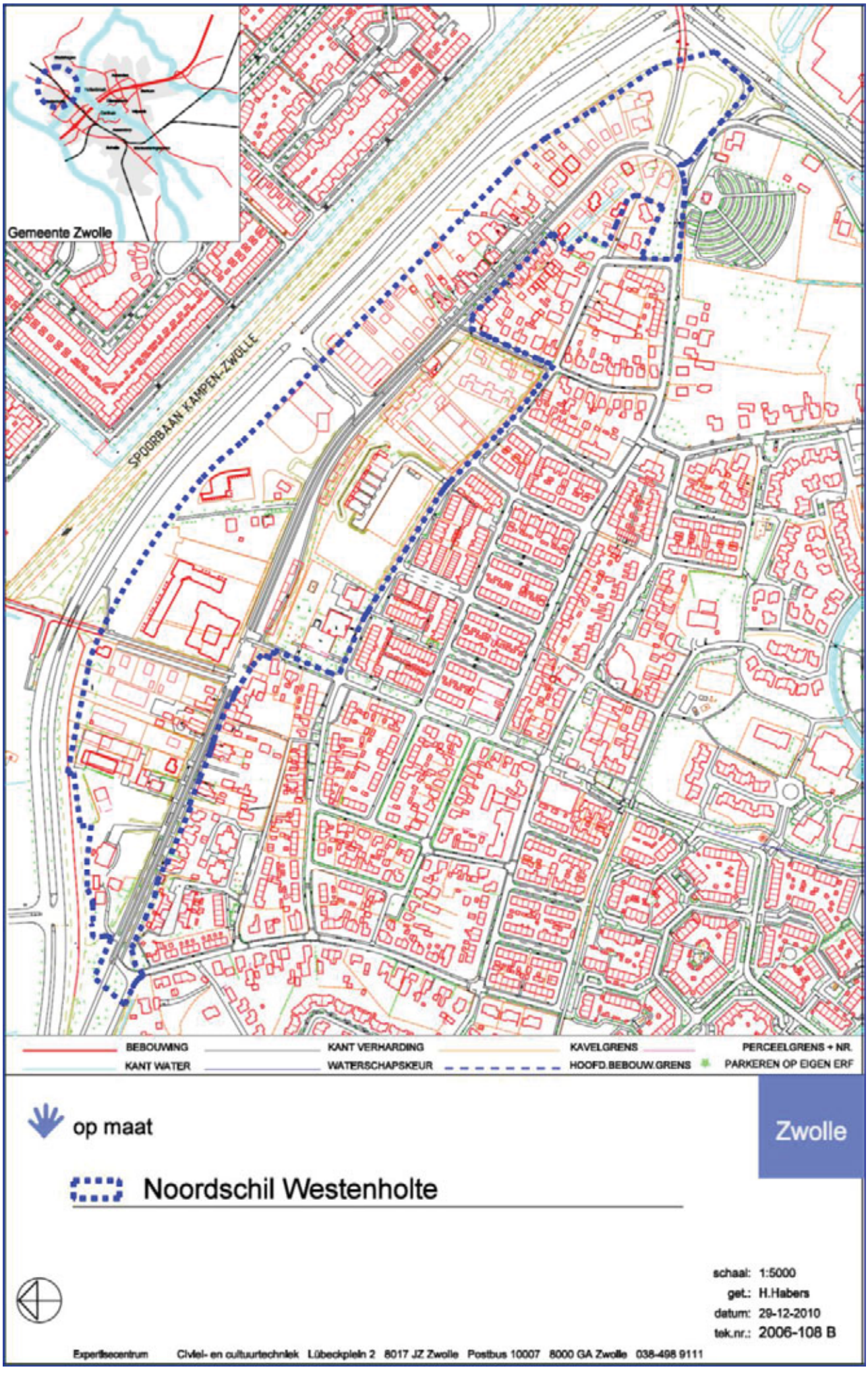
Gemeente Zwolle
SPOORBAAN KAMPEN-ZWOLLE
BEBOUWING
KANT VERHARDING
KAVELGRENS
PERCEELGRENS + NR.
KANT WATER
WATERSCHAPSKEUR
HOOFD.BEBOUW.GRENS
PARKEREN OP EIGEN ERF
op maat
Zwolle
Noordschil Westenholte
schaal: 1:5000
get.: H.Habers
datum: 29-12-2010
tek.nr.: 2006-108 B
Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle 038-498 9111

MPV 2015 — 133 — Stinspoort

PLANECONOOM:	Dick Boersma
PROJECTMANAGER:	Hester Nijmeijer
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	Peter Rhebergen
PLANTYPERING:	Woningbouw
PLANFASE:	Uitvoering

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	61.885 m²	
Buiten Beschouwing	33.651 m²	
EXPLOITATIEGEBIED	46.838 m²	
Verharding	9.470 m²	20%
Groen/water	9.640 m²	21%
Uitgeefbaar	27.728 m²	59%
Aantal woningen	149 st	
TOTAAL WONINGBOUW	24.713 m²	89%
Industriterreinen [0%]	0 m² bvo	0%
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%
Commerciele voorzieningen [0%]	0 m² bvo	0%
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m² bvo	0%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	0 m² bvo	0%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2019
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	24 maart 2015

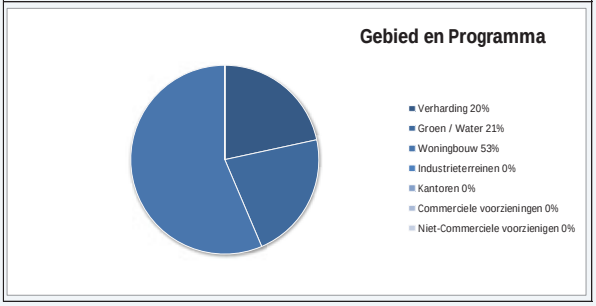

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

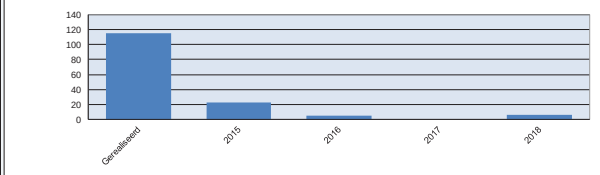

FASERING NIET-WONINGBOUW

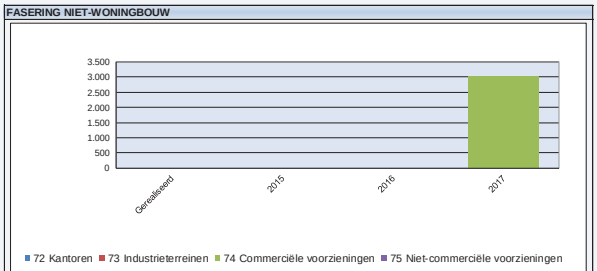

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	4.055	4.055	0
Sloop en ontruiming	130	130	0
Tijdelijk beheer	111	91	20
Bodemsanering	100	100	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	2.361	2.167	195
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	2.174	1.179	994
Voorbereidingskosten	337	178	159
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	2.311	2.274	37
TOTAAL	**11.579**	**10.174**	**1.405**

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	9.490	6.218	3.272
Niet-Woningbouw	1.224	816	408
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	5	5	0
Bijdragen / Subsidies	32	32	0
Bijdragen reserves / voorzieninge	0	0	0
TOTAAL	**10.751**	**7.070**	**3.680**

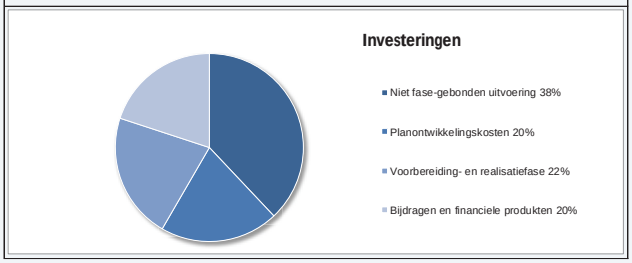

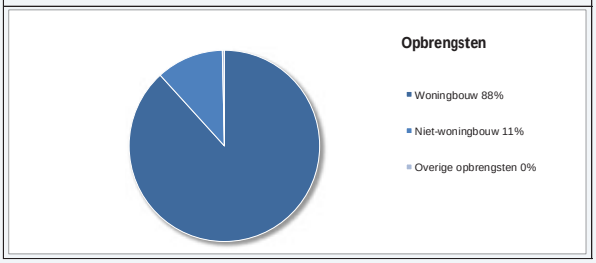

RESULTAAT

	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	-413.897	(OVERSCHOT)	-374.087	(OVERSCHOT)	-39.810	(VERBETERING)

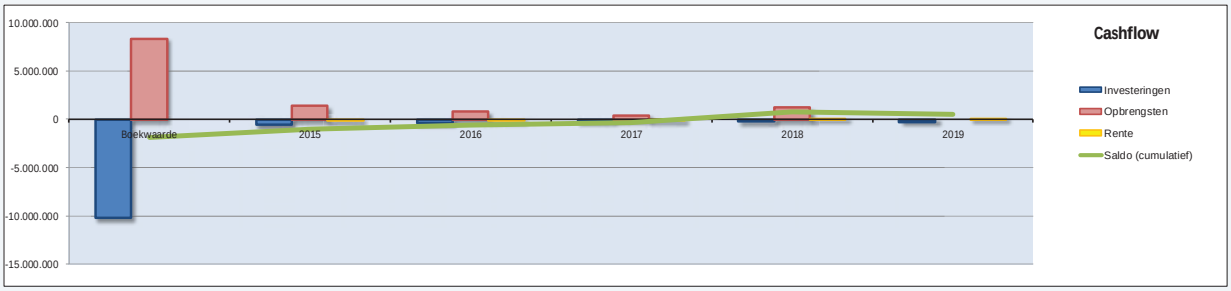

Opmerkingen:

Doordat de verkopen in 2014 beter dan verwacht zijn verlopen en door de renteverlaging izijn de rentekosten verlaagd. poor het grexresultaat betekent dit e per saldo een kleine verbetering . Bepalend voor het eindresultaat is vooral de onwikkeling van de locatie woningen/bedrijfsverzamelgebouw. Naar verwachting kan daarover in 2015 een eindoordeel worden opgemaakt.

Gemeente Zwolle
BEBOUWING
KANT WATER
KANT VERHARDING
WATERSCHAPSKEUR
KAVELGRENS
HOOFD.BEBOUW.GRENS
000
PERCEELGRENS + NR.
PARKEREN OP EIGEN ERF
op maat
Zwolle
Stadshagen
wijk: 22
mut. datum: xxx
schaal: 1: 25000
get.: D. Driessen
opdr.: W. van der Linde
datum: 16-04-2014
tek.nr.: 2014-104
Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle 038-498 9111

MPV 2015 — 53019/53197 — Stadshagen

PLANECONOOM:	Wim van der Linde
PROJECTMANAGER:	Ron Eggink
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	Phira Otten
PLANTYPERING:	Woningbouw
PLANFASE:	Uitvoering

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	801.860	m²	
Buiten Beschouwing	0	m²	
EXPLOITATIEGEBIED	1.256.417	m²	
Verharding	0	m²	0%
Groen/water	0	m²	0%
Uitgeefbaar	1.256.417	m²	100%
Aantal woningen	2.025	st	
TOTAAL WONINGBOUW	411.164	m²	33%
Industriterreinen [5%]	43.391	m² bvo	5%
Kantoren [0%]	0	m² bvo	0%
Commerciele voorzieningen [2%]	19.729	m² bvo	2%
Niet-commerciele voorzieningen [93%	782.133	m² bvo	93%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	845.253	m² bvo	67%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2025
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	23 maart 2015

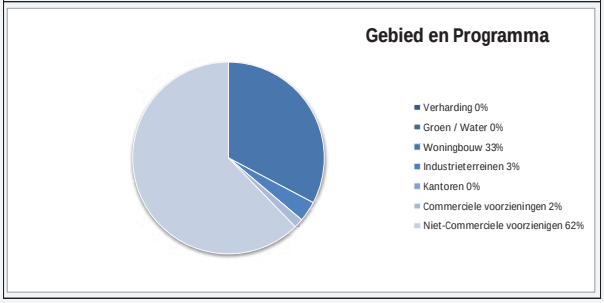

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

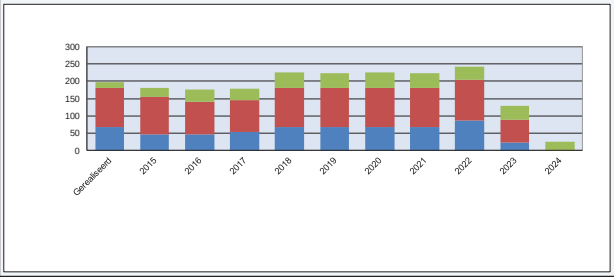

FASERING NIET-WONINGBOUW

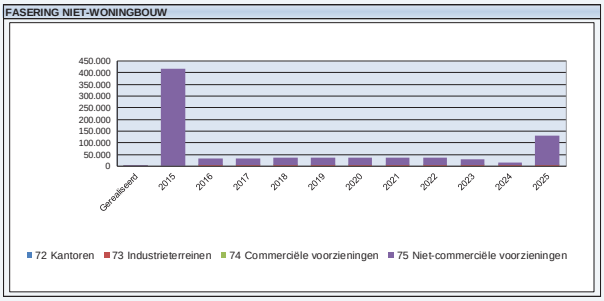

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	73.669	71.343	2.326
Sloop en ontruiming	323	148	175
Tijdelijk beheer	2.846	1.965	882
Bodemsanering	229	229	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	69.968	55.592	14.376
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	149.622	98.713	50.909
Voorbereidingskosten	9.180	3.895	5.285
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	181.981	176.697	5.284
TOTAAL	**487.818**	**408.582**	**79.236**

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	359.727	278.207	81.519
Niet-Woningbouw	41.456	15.798	25.658
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	1.070	1.070	0
Tijdelijke verhuur	1.002	592	411
Bijdragen / Subsidies	51.317	50.880	438
Bijdragen reserves en voorziening	39.090	39.090	0
TOTAAL	**493.663**	**385.638**	**108.026**

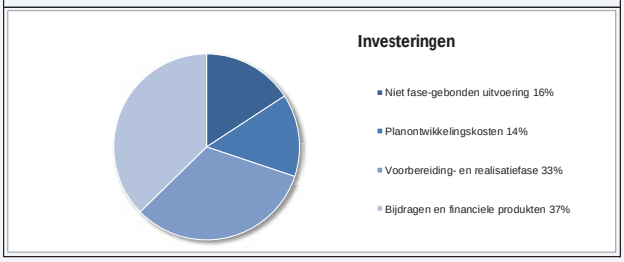

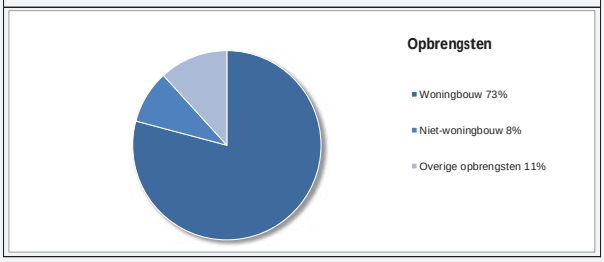

RESULTAAT

	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	3.093.273	(TEKORT)	2.497.833	(TEKORT)	595.440	(VERSLECHTERING)

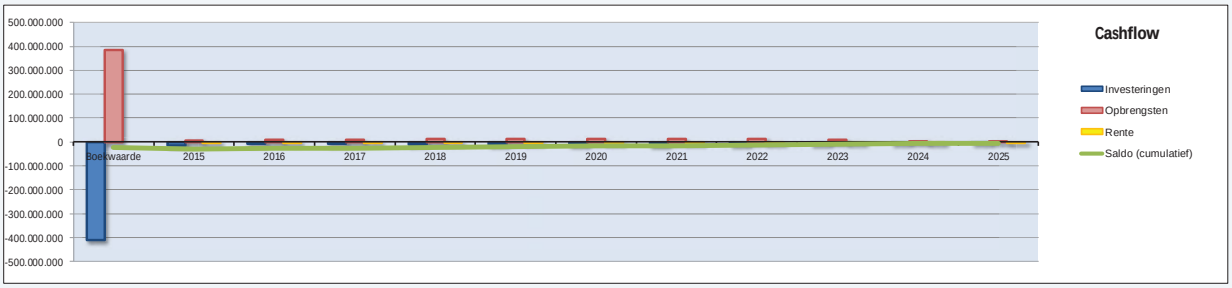

Opmerkingen:
De grondexploitatieresultaat van Stadshagen verslechterd met € 0,7 miljoen. De uitgifte van het programma is verdergaand gefaseerd, waardoor de looptijd van de grondexploitatie met 3 jaar is verlengd.

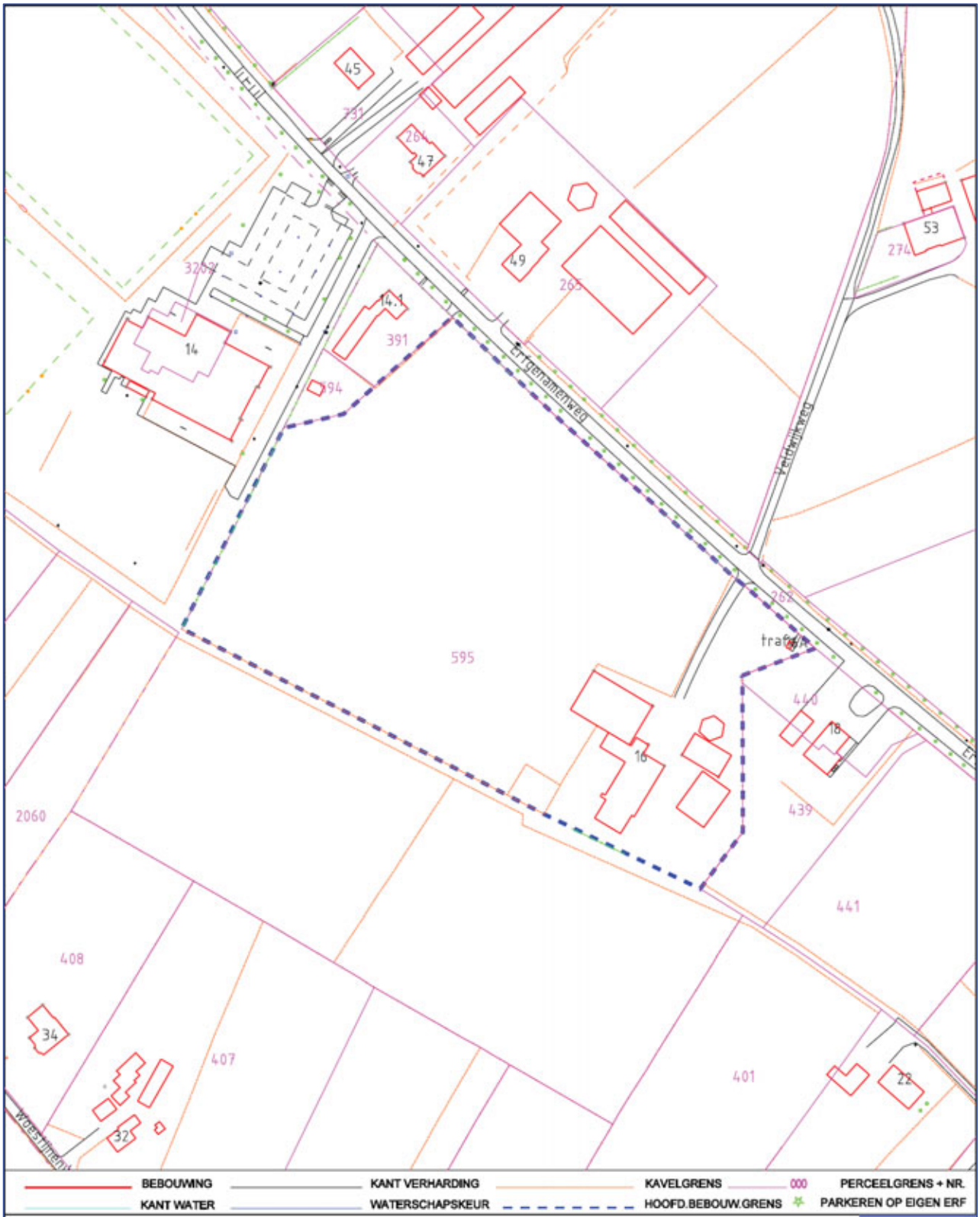

op maat

Zwolle

Dorpsvisie Wijthmen

wijk: 41
mut. datum: xxx
schaal: 1: 2000
get.: D. Driessen
opdr.: W. van der Linde
datum: 24-04-2012
tek.nr.: 2012-069

Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle 038-498 9111

MPV 2015 — 53281 — Dorpsplan Wythmen

PLANECONOOM:	Wim van der Linde
PROJECTMANAGER:	Aldert Koop
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	Esther Wolfkamp
PLANTYPERING:	Woningbouw
PLANFASE:	Ontwerp

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	24.000 m²	
Buiten Beschouwing	20.620 m²	
EXPLOITATIEGEBIED	3.690 m²	
Verharding	0 m²	0%
Groen/water	0 m²	0%
Uitgeefbaar	3.690 m²	100%
Aantal woningen	13 st	
TOTAAL WONINGBOUW	3.690 m²	100%
Industriterreinen [0%]	0 m² bvo	0%
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%
Commerciele voorzieningen [0%]	0 m² bvo	0%
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m² bvo	0%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	0 m² bvo	0%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2021
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	23 maart 2015

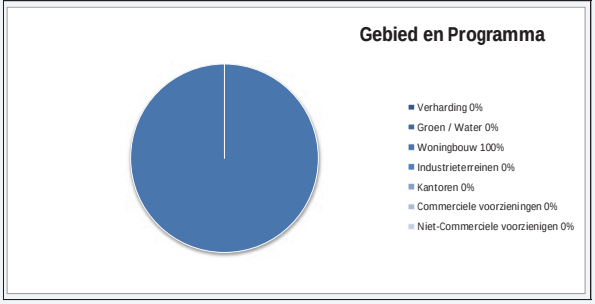

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

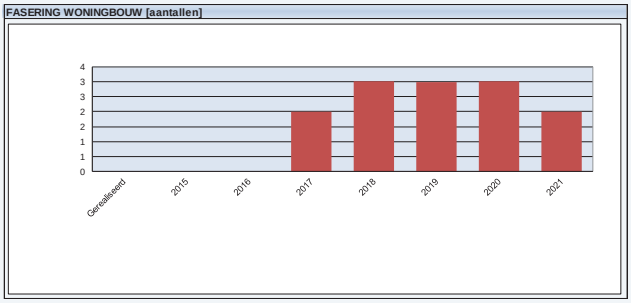

FASERING NIET-WONINGBOUW

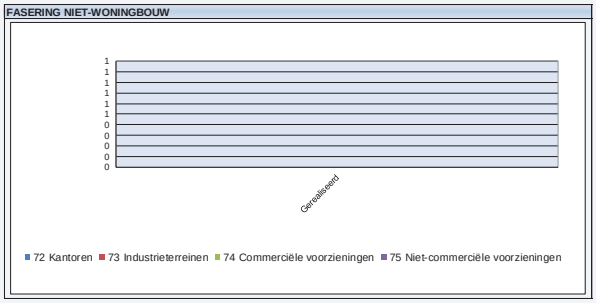

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	1139	0	1139
Sloop en ontruiming	0	0	0
Tijdelijk beheer	0	0	0
Bodemsanering	0	0	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	464	192	272
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	0	0	0
Voorbereidingskosten	40	0	40
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	59	11	48
TOTAAL	**1.702**	**203**	**1.498**

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	959,40	0	959
Niet-Woningbouw	0,00	0	0
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	0	0	0
Bijdragen / Subsidies	275	275	0
TOTAAL	**1.234**	**275**	**959**

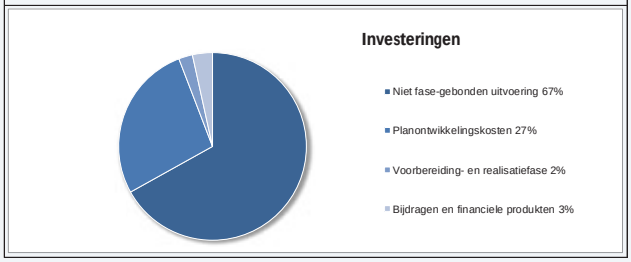

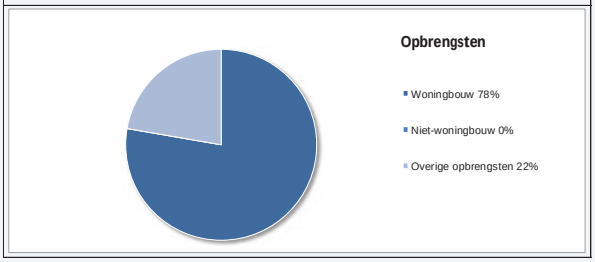

RESULTAAT	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	316.022	(TEKORT)	-	(NEUTRAAL)	316.022	(VERSLECHTERING)

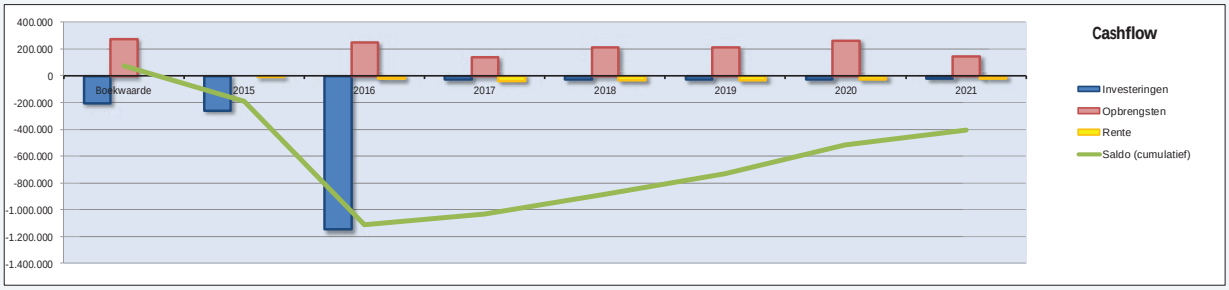

Opmerkingen: De eerste grondexploitatie Dorpsplan Wythmen is in de raad van 17 februari 2014 vastgesteld. In de MPV 2014 was de grondexploitatie sluitend door middel van een bijdrage uit het stadsontwikkelfonds. Door extra inzet te plegen op het verkrijgen van afzetzekerheid van de gronden van één van de partners, het voldoen aan milieuvoorwaarde n en overleg met belanghebbenden is het resultaat verslechterd met afgeond € 300.000.

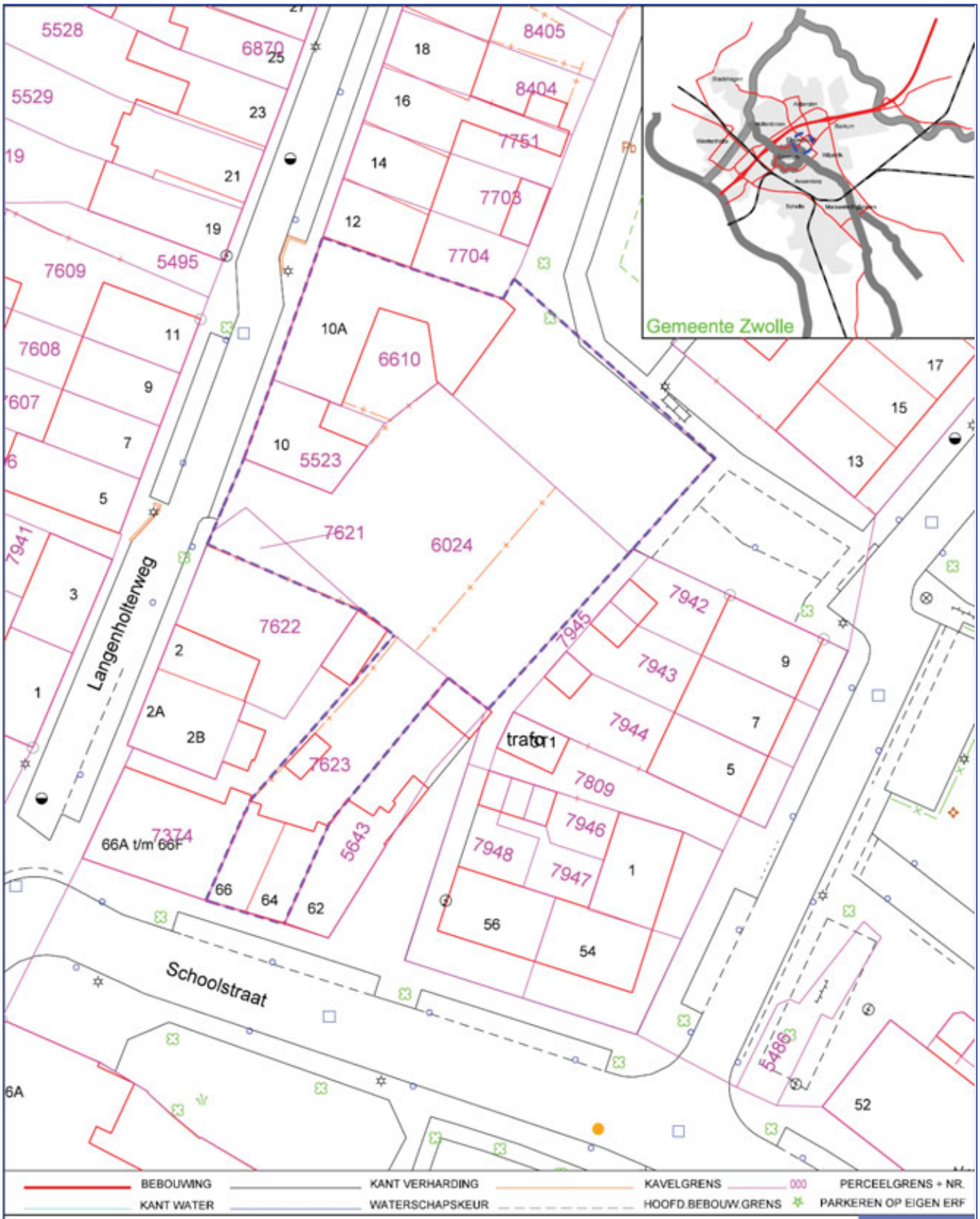

op maat

Zwolle

Langenholterweg

schaal: 1: 500
get.: D. Driessen
datum: 12-04-2013
tek.nr.: 2013-083

Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle 038-498 9111

MPV 2015 — 53283 — Langenholterweg

PLANECONOOM:	Wim van der Linde
PROJECTMANAGER:	Aldert Koop
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	Esther Wolfkamp
PLANTYPERING:	Woningbouw
PLANFASE:	Ontwerp

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	2.166 m²		
Buiten Beschouwing	616 m²		
EXPLOITATIEGEBIED	1.550 m²		
Verharding	0 m²		0%
Groen/water	596 m²		38%
Uitgeefbaar	954 m²		62%
Aantal woningen	9 st		
TOTAAL WONINGBOUW	954 m²		100%
Industriterreinen [0%]	0 m² bvo	0%	
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%	
Commerciele voorzieningen [0%]	0 m² bvo	0%	
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m² bvo	0%	
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	0 m² bvo		0%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2018
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	24 maart 2015

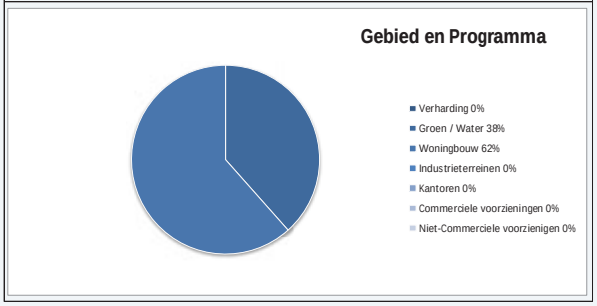

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

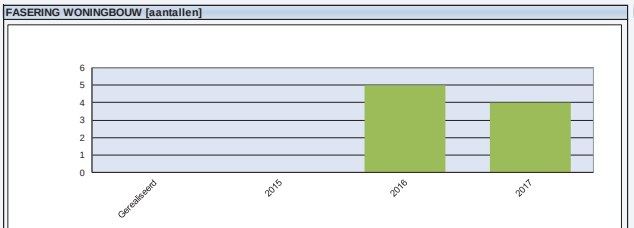

FASERING NIET-WONINGBOUW

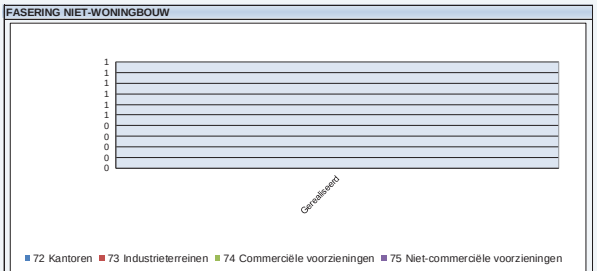

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	200	0	200
Sloop en ontruiming	54	0	54
Tijdelijk beheer	0	0	0
Bodemsanering	157	0	157
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	363	194	170
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	98	0	98
Voorbereidingskosten	14	0	14
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	44	12	32
TOTAAL	**930**	**205**	**725**

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	228,96	0	229
Niet-Woningbouw	0,00	0	0
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	0	0	0
Bijdragen / Subsidies	746	0	746
TOTAAL	**975**	**0**	**975**

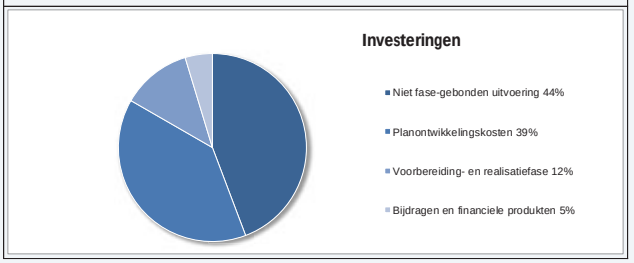

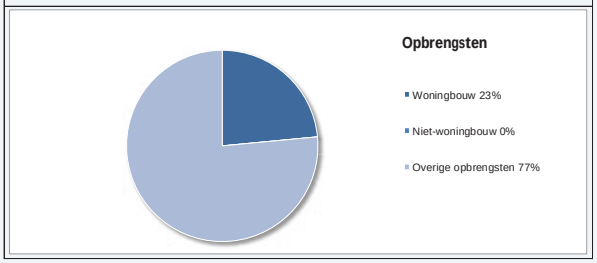

RESULTAAT

	MPV 2015	MPV 2014	VERSCHIL
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	-692 (OVERSCHOT)	-35.705 (OVERSCHOT)	35.013 (VERSLECHTERING)

Opmerkingen: De grondexploitatie Langenholterweg is een combiproject Geert Groottestraat. De positieve resultaten van de Geert Groottestraat worden als bijdrage ingebracht in de grondexploitatie Langenholterweg. De planvorming kost meer tijd en geld als gevolg van de programmering Geert Groottestraat en het verwervingsvraagstuk Langenholterweg. Per saldo verslechterd het resultaat met afgerond € 35.000.

1.3 BEDRIJVENTERREINEN – KANTOREN

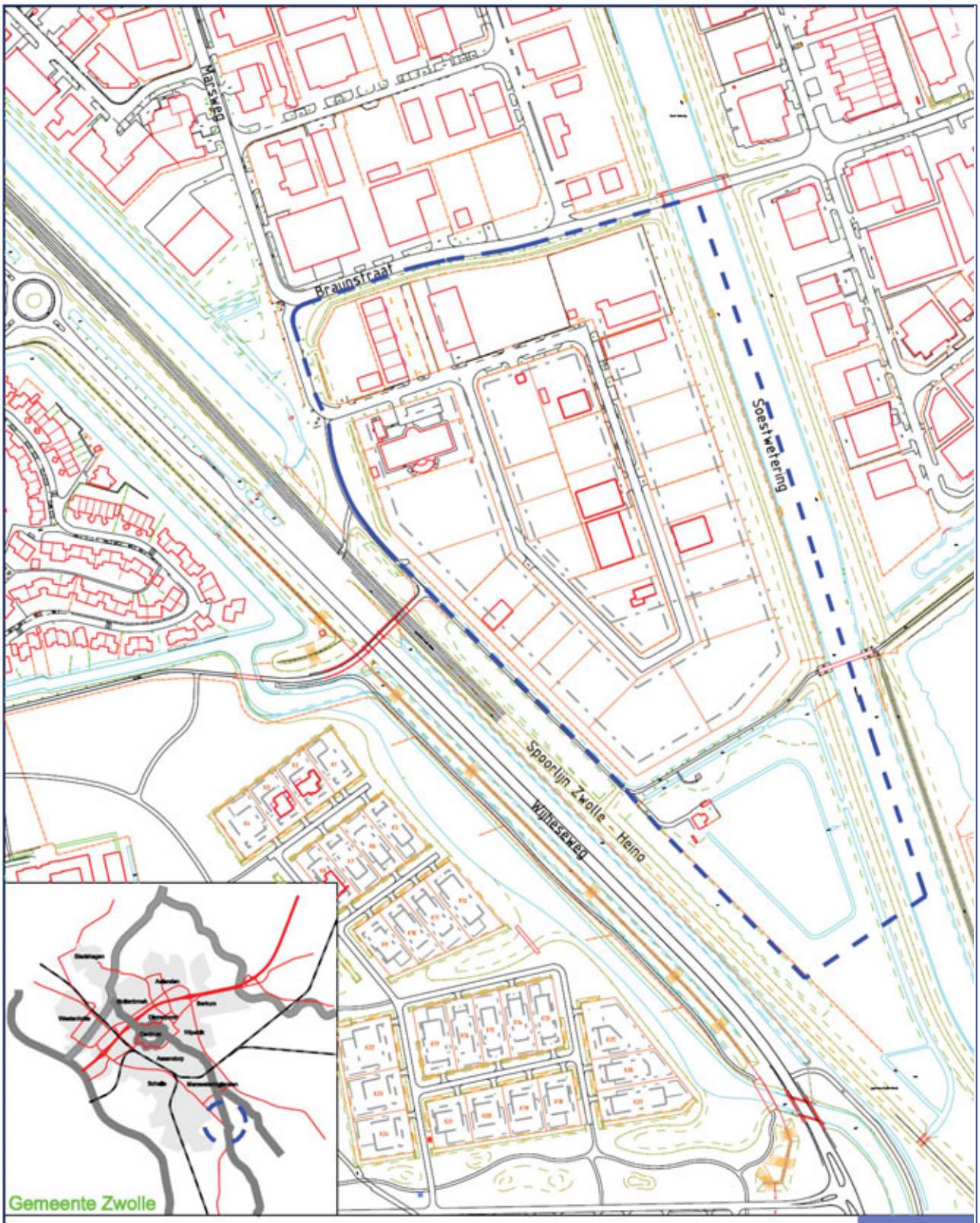

bereikbaar

Zwolle

Marslanden Zuid

schaal: 1:4000
get.: H.Habers
datum: 30-12-2010
tek.nr.: 2004-079 A

Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle

MPV 2015 — 53011 — Marslanden Zuid

PLANECONOOM:	H. Bekkema	**PLANTYPERING:**	Industrieterreinen - Kantoren
PROJECTMANAGER:	H. Bekkema		
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	E. Wolfkamp	**PLANFASE:**	Uitvoering

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	68.273 m²		
Buiten Beschouwing	0 m²		
EXPLOITATIEGEBIED	68.273 m²		
Verharding	0 m²		0%
Groen/water	0 m²		0%
Uitgeefbaar	68.273 m²		100%
Aantal woningen	0 st		
TOTAAL WONINGBOUW	0 m²		0%
Industriterreinen [100%]	68.273 m² bvo	100%	
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%	
Commerciele voorzieningen [0%]	0 m² bvo	0%	
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m² bvo	0%	
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	68.273 m² bvo		100%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2017
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	23 maart 2015

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

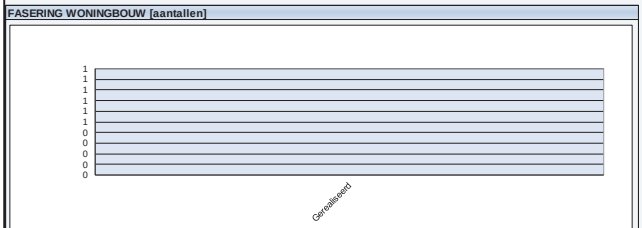

FASERING NIET-WONINGBOUW

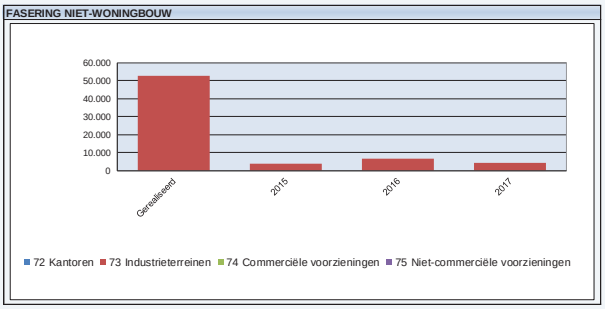

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	187	187	0
Sloop en ontruiming	0	0	0
Tijdelijk beheer	73	45	28
Bodemsanering	0	0	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	682	626	56
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	1687	1278	408
Voorbereidingskosten	104	34	70
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	155	93	63
TOTAAL	**2.889**	**2.263**	**626**

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	0,00	0	0
Niet-Woningbouw	3.738,70	2.631	1107
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	0	0	0
Bijdragen / Subsidies	0	0	0
Bijdrage reserves / voorzieningen	159	159	0
TOTAAL	**3.898**	**2.790**	**1.107**

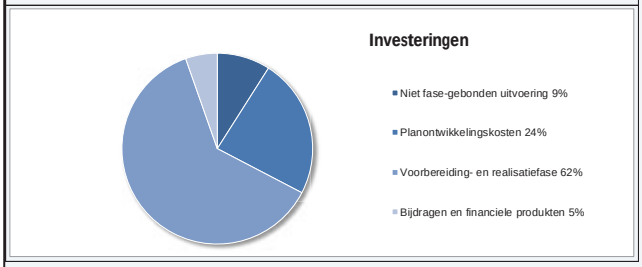

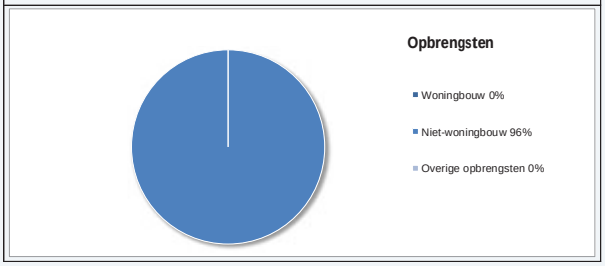

RESULTAAT

	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	-969.895	(OVERSCHOT)	-948.854	(OVERSCHOT)	-21.041	(VERBETERING)

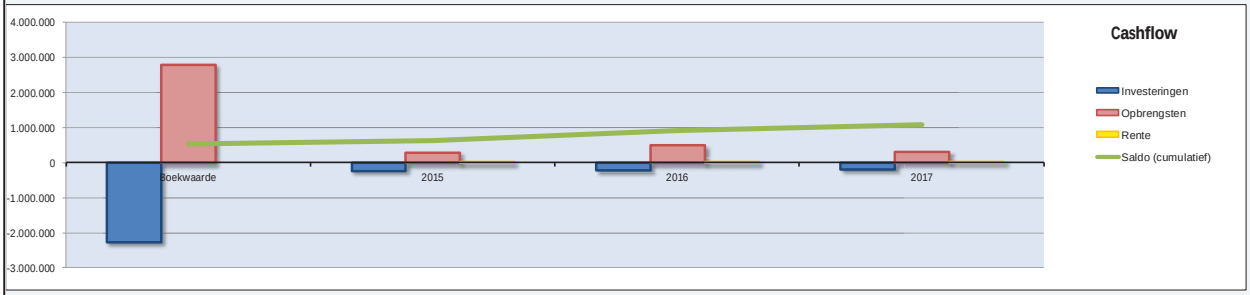

Opmerkingen: De grondexploitatie is ten opzichte van vorig jaar nagenoeg ongewijzigd gebleven.

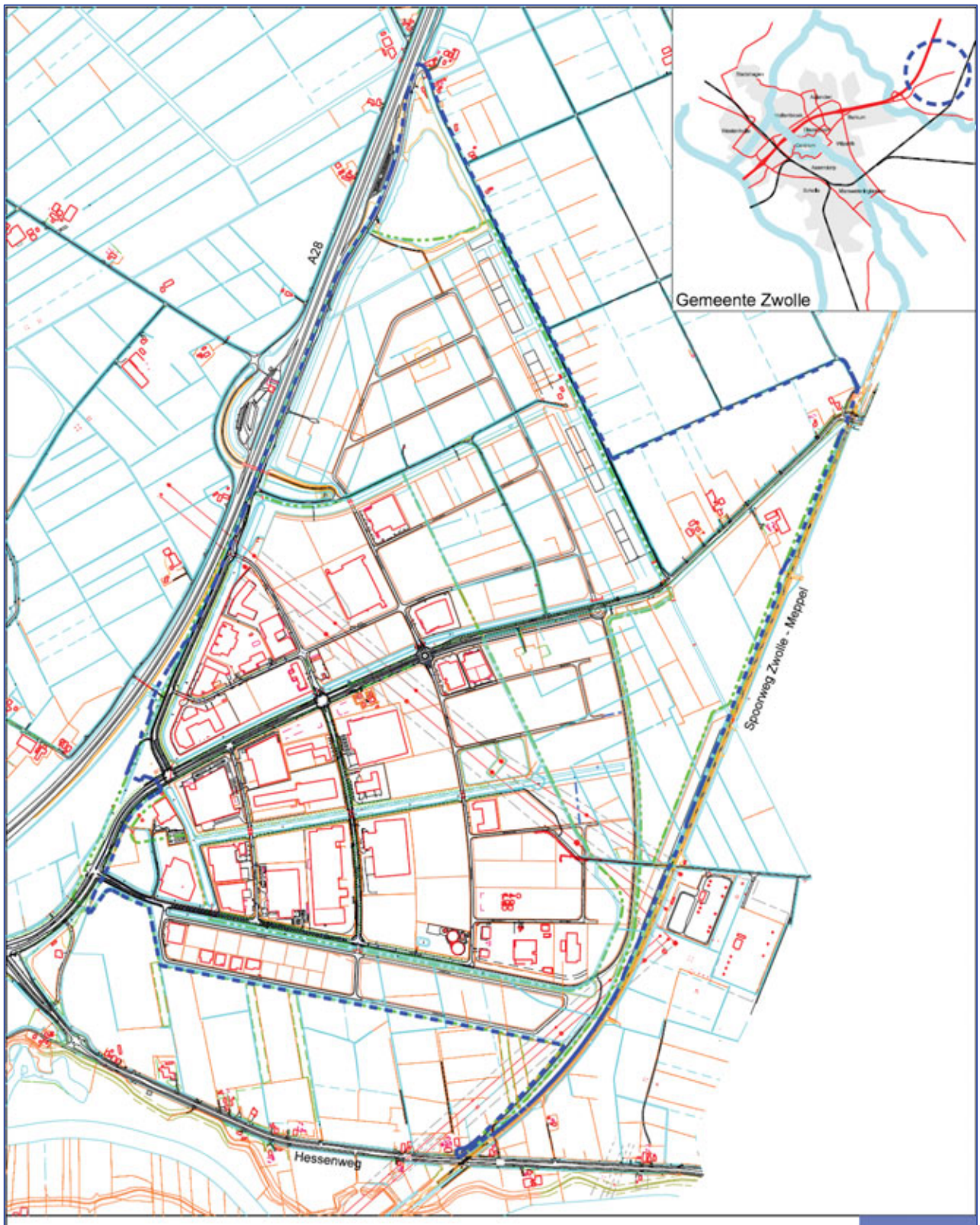

op maat

Zwolle

Hessenpoort

schaal: 1:17500
get.: D. Driessen
datum: 11-04-2013
tek.nr.: 2013-081

Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle 038-498 9111

MPV 2015 — 5302173 — Hessenpoort

PLANECONOOM:	H. Bekkema
PROJECTMANAGER:	P. v.d. Kerkhof
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	E. Wolfkamp
PLANTYPERING:	Industrieterreinen - Kantoren
PLANFASE:	Uitvoering

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	3.073.534 m²	
Buiten Beschouwing	20.485 m²	
EXPLOITATIEGEBIED	3.053.049 m²	
Verharding	182.691 m²	6%
Groen/water	730.198 m²	24%
Uitgeefbaar	2.140.160 m²	70%
Aantal woningen	0 st	
TOTAAL WONINGBOUW	0 m²	0%
Industriterreinen [98%]	2.089.648 m² bvo	98%
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%
Commerciele voorzieningen [2%]	49.461 m² bvo	2%
Niet-commerciele voorzieningen [0%	1.051 m² bvo	0%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	2.140.160 m² bvo	100%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2044
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	23 maart 2015

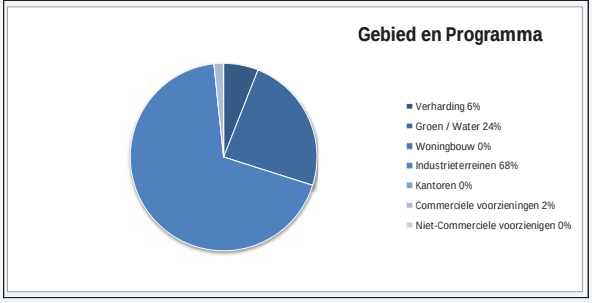

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

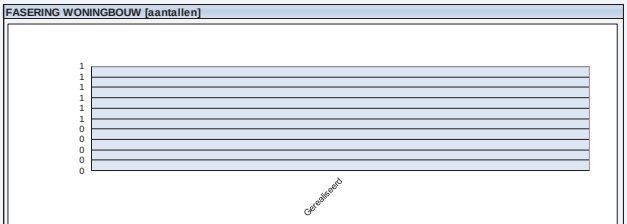

FASERING NIET-WONINGBOUW

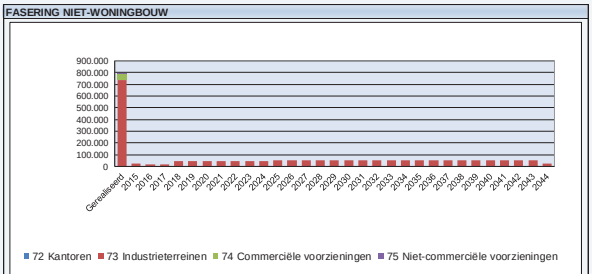

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	55.477	55.477	0
Sloop en ontruiming	1.778	1.474	305
Tijdelijk beheer	2.772	754	2.019
Bodemsanering	54	14	40
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	24.579	15.432	9.147
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	55.793	29.437	26.356
Voorbereidingskosten	4.954	1.537	3.417
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	45.784	39.688	6.096
TOTAAL	**191.192**	**143.813**	**47.379**

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	0	0	0
Niet-Woningbouw	274.565	87.827	186.738
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	146	146	0
Bijdragen / Subsidies	11.029	8.504	2.524
Bijdragen reserves en voorziening	0	0	0
TOTAAL	**285.740**	**96.477**	**189.263**

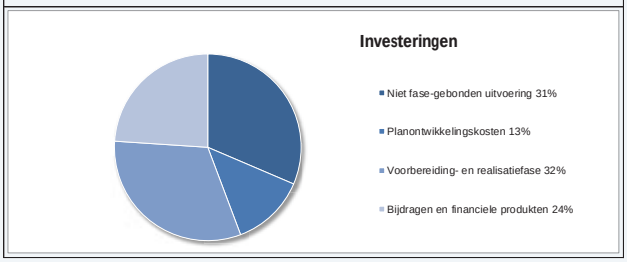

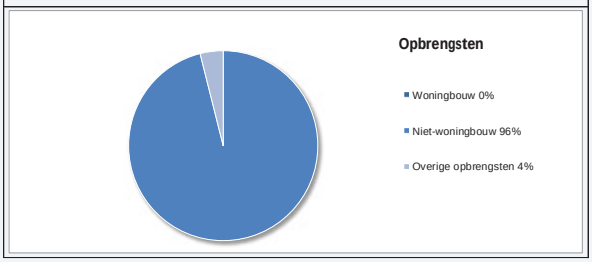

RESULTAAT

	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	-36.884.432	(OVERSCHOT)	-32.558.054	(OVERSCHOT)	-4.326.378	(VERBETERING)

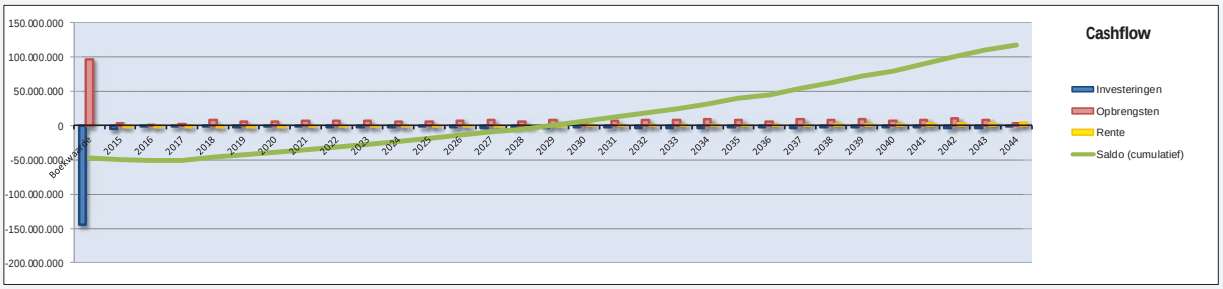

Opmerkingen: Het exploitatieresultaat is met ca. 8,5 miljoen verbeterd ten opzichte van vorig jaar. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er in 2013 meer gronden zijn verkocht (Wehkamp) dan was opgenomen in de prognose. Daarnaast is het verlagen van het rentepercentage van 4,6% naar 4,0% voor een langlopende exploitatie als deze positief van invloed op het exploitatieresultaat. De vertraging omtrent de komst van IKEA is nadelig van invloed op het exploitatieresultaat. In de MPV 2013 is als uitgangspunt gehanteerd dat de grondoverdracht van IKEA in 2013 zou plaatsvinden. Bovenstaande cashflow grafiek laat zien dat op basis van de gehanteerde uitgagnspunten het breakevenpoint in de grondexploitatie in 2029 wordt bereikt.

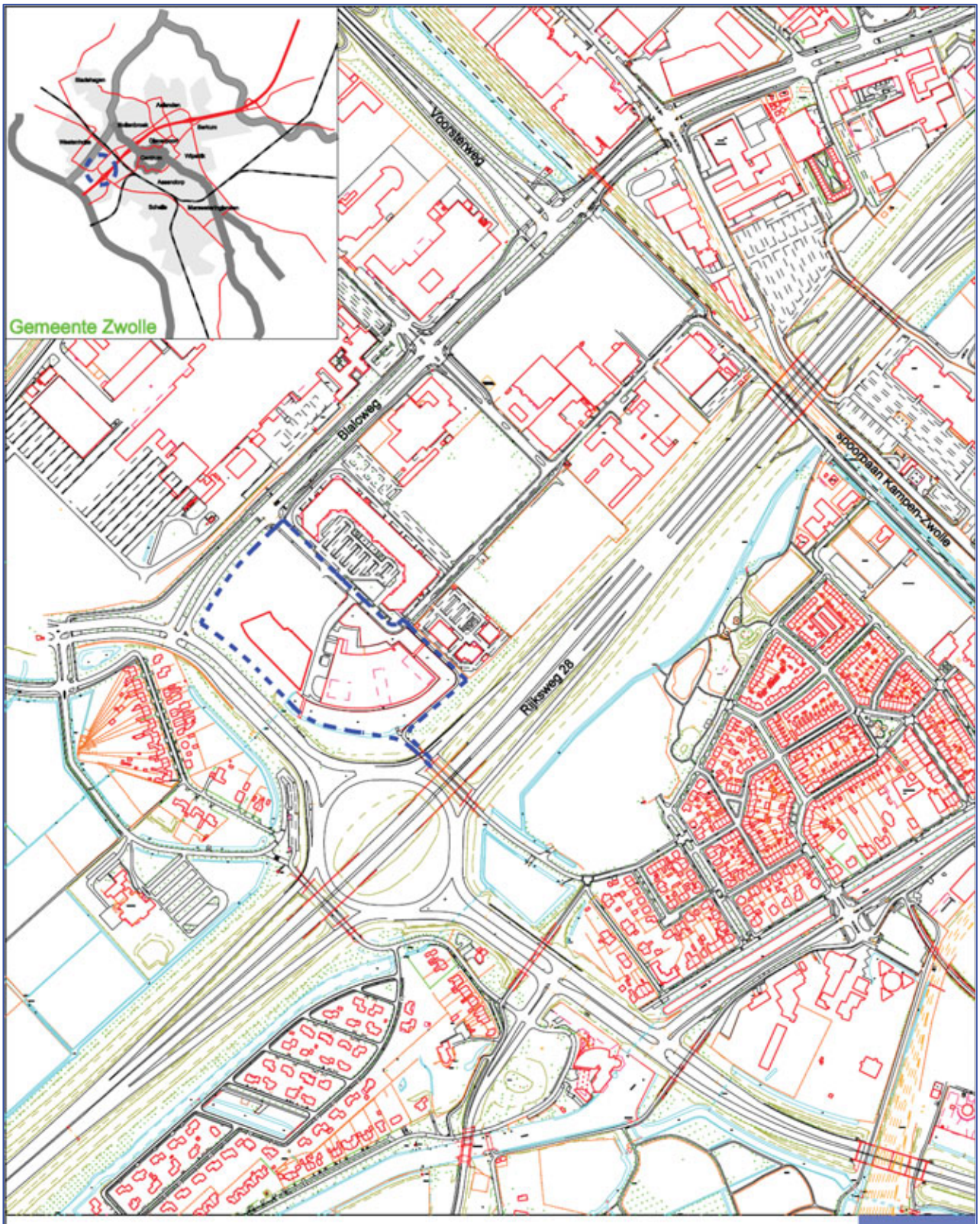

bereikbaar

Zwolle

Voorsterpoort

schaal: 1:8000
get.: H.Habers
datum: 28-03-2011
tek.nr.: 2007-063 B

Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle

MPV 2015	53057	Voorsterpoort

PLANECONOOM:	W. v.d. Linde
PROJECTMANAGER:	P. v.d. Kerkhof
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	P. Otten

PLANTYPERING:	Industrieterreinen - Kantoren
PLANFASE:	Uitvoering

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	43.502 m²	
Buiten Beschouwing	0 m²	
EXPLOITATIEGEBIED	43.502 m²	
Verharding	0 m²	0%
Groen/water	0 m²	0%
Uitgeefbaar	43.502 m²	100%
Aantal woningen	0 st	
TOTAAL WONINGBOUW	0 m²	0%
Industriterreinen [0%]	0 m² bvo	0%
Kantoren [100%]	87.001 m² bvo	100%
Commerciele voorzieningen [0%]	1 m² bvo	0%
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m² bvo	0%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	87.002 m² bvo	200%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2036
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	24 maart 2015

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

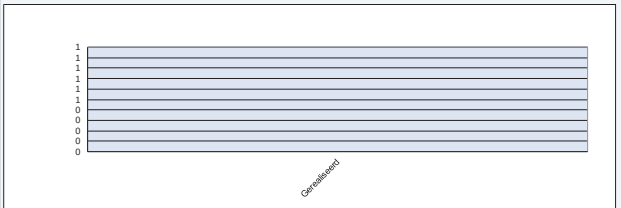

FASERING NIET-WONINGBOUW

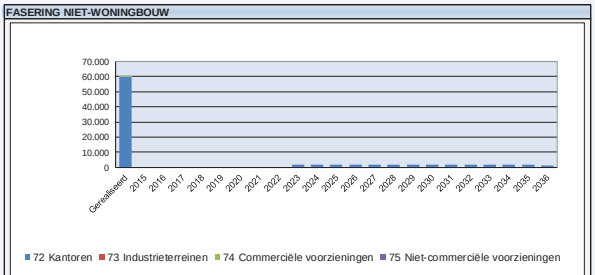

INVESTERINGEN	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	1.448	1.448	0
Sloop en ontruiming	434	434	0
Tijdelijk beheer	174	174	0
Bodemsanering	185	185	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	9.654	8.530	1.124
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	6.061	2.455	3.606
Voorbereidingskosten	968	319	649
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	2.864	2.307	558
TOTAAL	**21.789**	**15.852**	**5.936**

OPBRENGSTEN	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	0	0	0
Niet-Woningbouw	27.034	19.595	7.439
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	940	940	0
Bijdragen / Subsidies	660	660	0
Bijdragen reserves / voorzieninge	281	195	86
TOTAAL	**28.914**	**21.389**	**7.525**

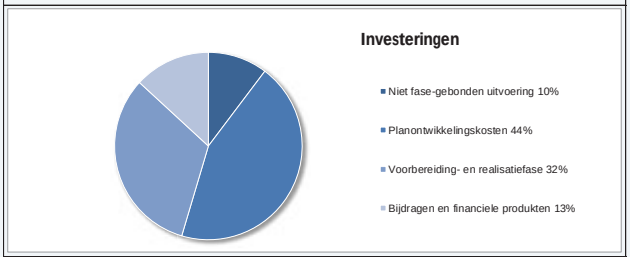

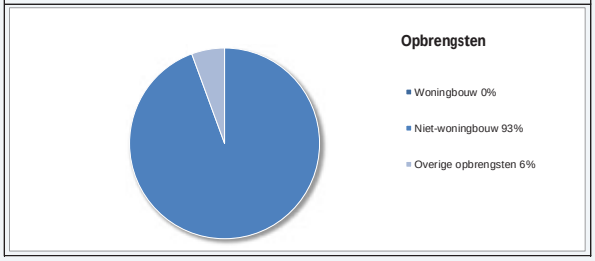

RESULTAAT	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	-5.220.830	(OVERSCHOT)	-4.877.681	(OVERSCHOT)	-343.149	(VERBETERING)

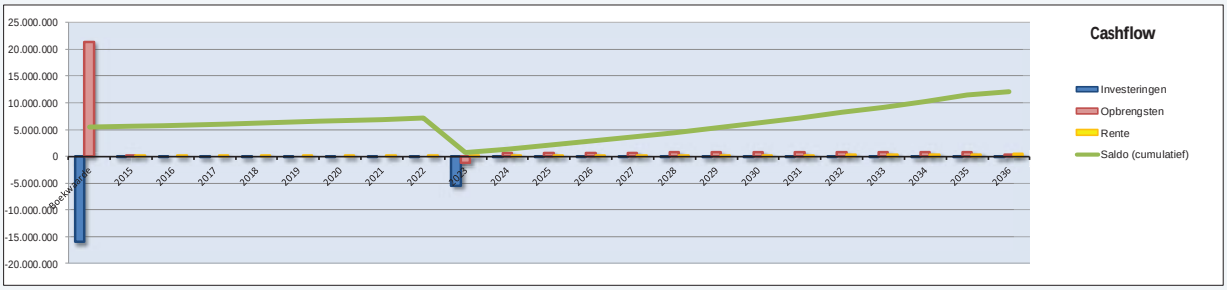

Opmerkingen:
De activiteiten van 2014 hadden betrekking op het faciteren van nieuwe initiatieven. De nieuwe initiatieven worden bekostigd uit het voorbereidingskrediet. Voor het overige doen zich geen wijzigingen voor in deze grondexploitatie.

1.4 HERSTRUCTURERING

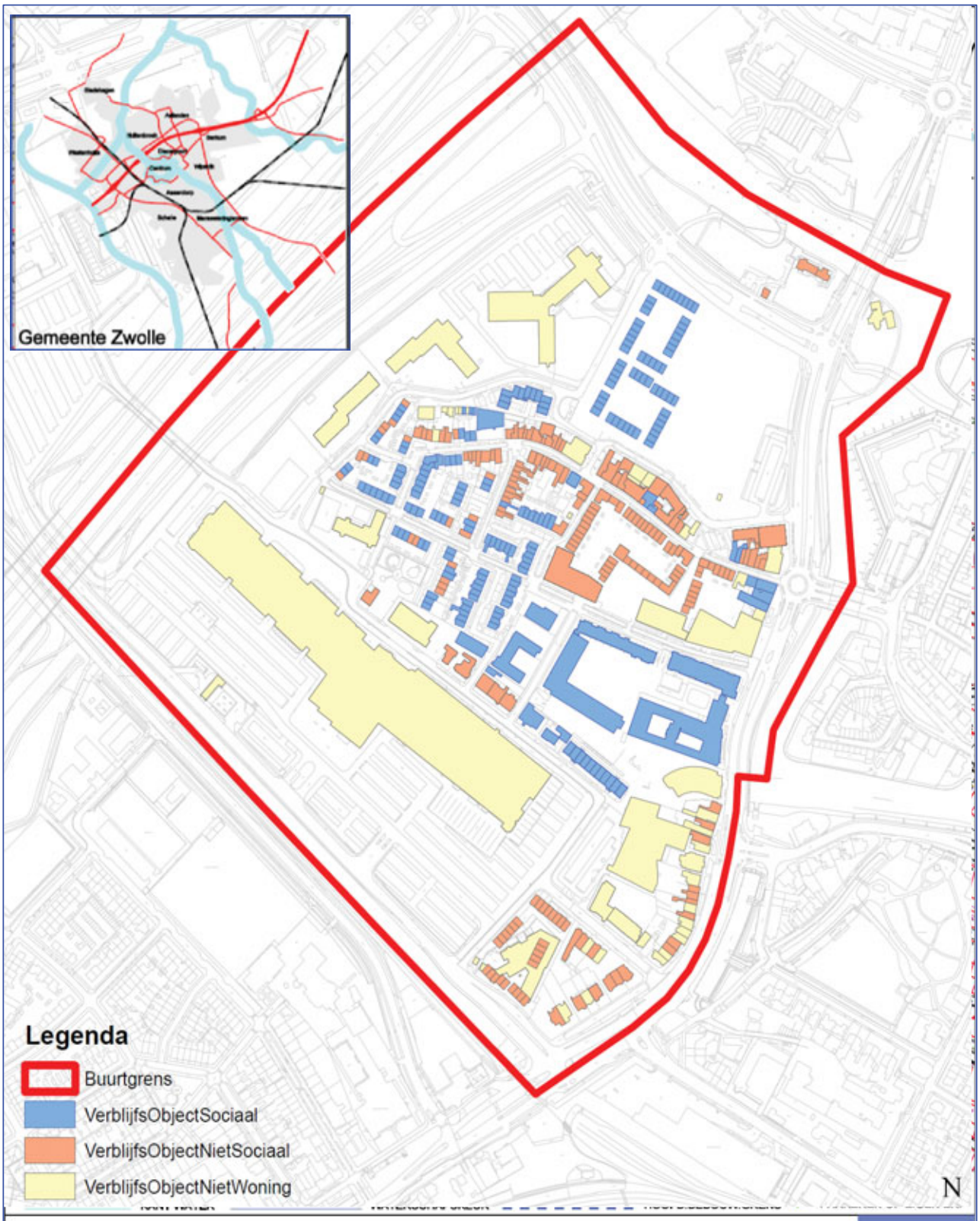

op maat

Zwolle

Kamperpoort

sectie: ZLE-A-E-F
wijk: 10-11-14-20
mut.datum: 01-03-2010
schaal: 1:4000
get.: H.Habers
opdr.: A.Veldthuis
datum: 17-03-2008
tek.nr.: 2007-069 B

Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle 038-498 9111

MPV 2015 — 53700 — Consolidatie Kamperpoort

PLANECONOOM:	H. Bekkema
PROJECTMANAGER:	R. Egging
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	E. Wolfkamp
PLANTYPERING:	Herstructurering
PLANFASE:	Uitvoering

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	35.698 m²	
Buiten Beschouwing	0 m²	
EXPLOITATIEGEBIED	36.514 m²	
Verharding	0 m²	0%
Groen/water	0 m²	0%
Uitgeefbaar	36.514 m²	100%
Aantal woningen	172 st	
TOTAAL WONINGBOUW	26.557 m²	73%
Industriterreinen [0%]	0 m² bvo	0%
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%
Commerciele voorzieningen [100%]	9.957 m² bvo	100%
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m² bvo	0%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	9.957 m² bvo	27%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2023
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	23 maart 2015

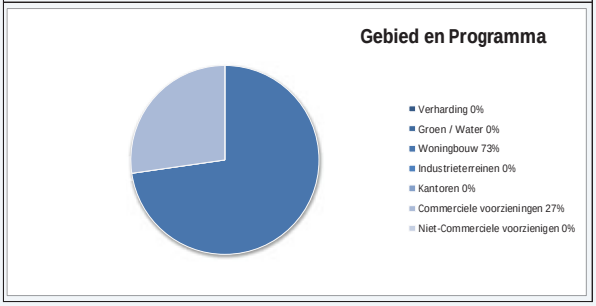

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

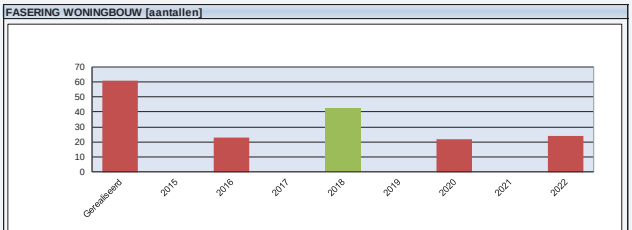

FASERING NIET-WONINGBOUW

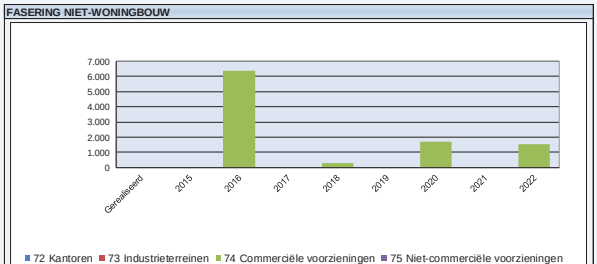

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	4.085	4.085	0
Sloop en ontruiming	1.317	1.314	3
Tijdelijk beheer	154	51	103
Bodemsanering	418	19	398
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	9.745	7.400	2.344
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	8.241	5.386	2.855
Voorbereidingskosten	573	224	349
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	-43	-398	354
TOTAAL	**24.489**	**18.081**	**6.408**

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	3.485	891	2.593
Niet-Woningbouw	1.707	0	1.707
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	82	5	78
Tijdelijke verhuur	5	5	0
Bijdragen / Subsidies	7.807	2.885	4.922
Bijdrage reserve / voorziening	11.105	11.067	38
TOTAAL	**24.191**	**14.853**	**9.338**

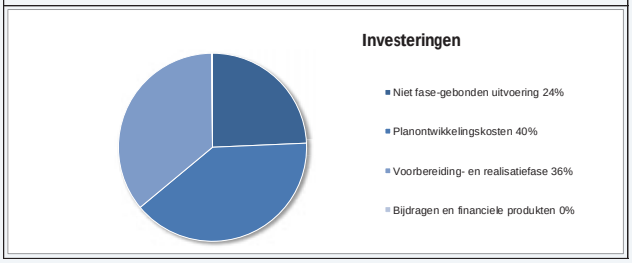

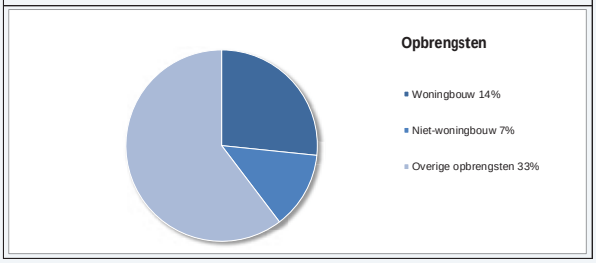

RESULTAAT

	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	651.376	(TEKORT)	-2.625.307	(OVERSCHOT)	3.276.683	(VERSLECHTERING)

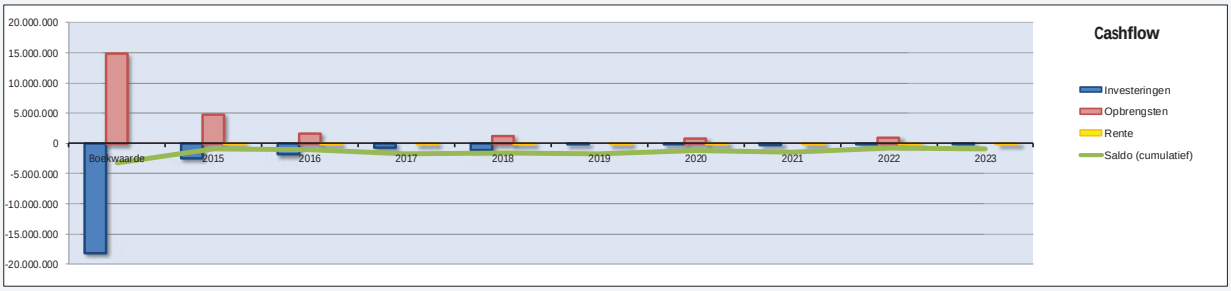

Opmerkingen:De grondexploitatie Kamperpoort is een consolidatie van alle deelgebieden binnen de Kamperpoort.-Midden en de grondexploitatie Katwolderplein. De grondexploitatie Katwolderplein is in januari 2015 opnieuw vastgesteld door de raad. Er zijn ten opzichte van dit ijkmoment geen noemenswaardige wijzigingen binnen de geconsolideerde grondexploitatie Kamperpoort te melden.

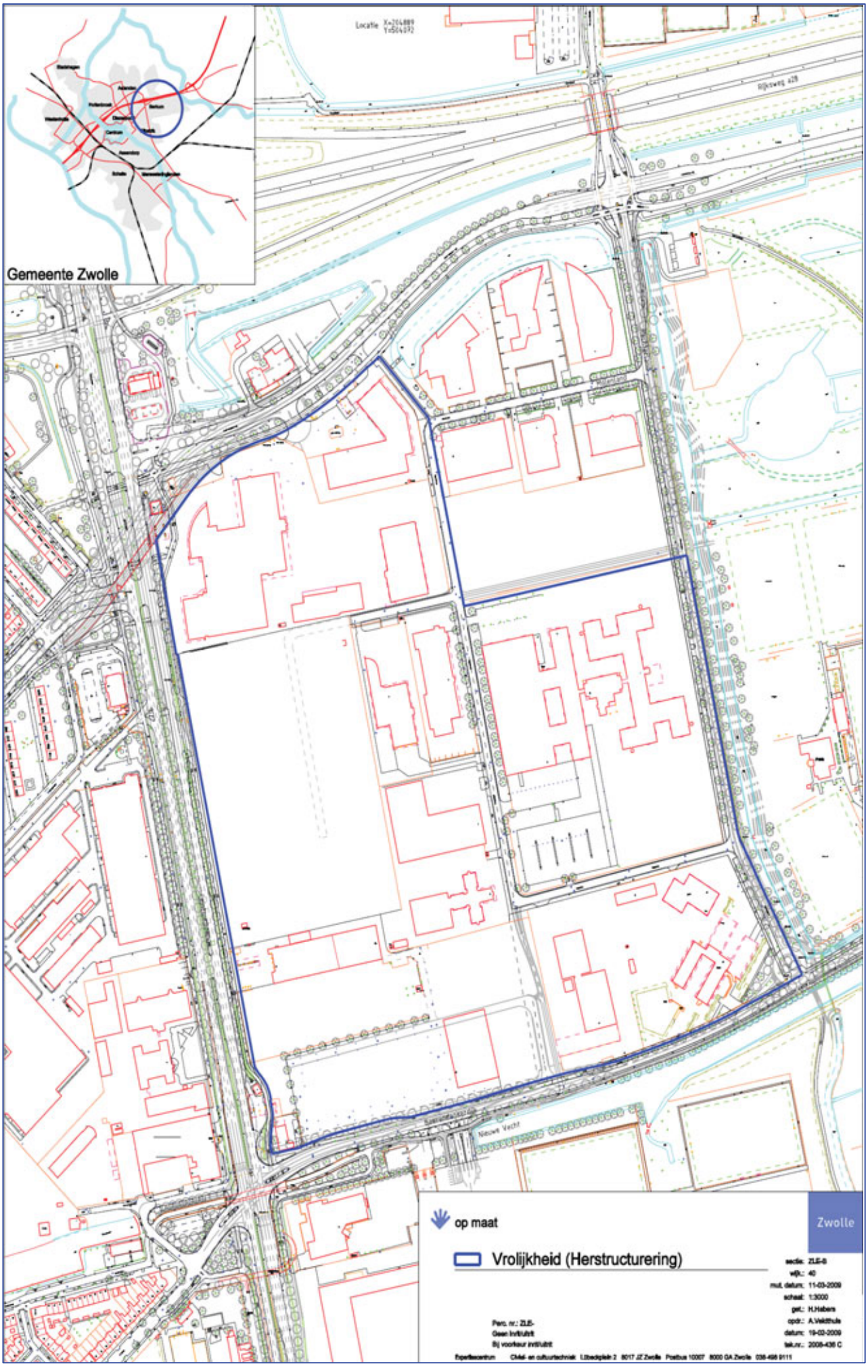
Gemeente Zwolle
op maat
Zwolle
Vrolijkheid (Herstructurering)

MPV 2015	269	Vrolijkheid

PLANECONOOM:	Johan Balk	**PLANTYPERING:**	Binnenkort af te sluiten complexen
PROJECTMANAGER:	Hester Nijmeijer		
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	Esther Wolfkamp	**PLANFASE:**	Uitvoering

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	0 m²	
Buiten Beschouwing	0 m²	
EXPLOITATIEGEBIED	11.667 m²	
Verharding	0 m²	0%
Groen/water	0 m²	0%
Uitgeefbaar	11.667 m²	100%
Aantal woningen	0 st	
TOTAAL WONINGBOUW	0 m²	0%
Industrieterreinen [100%]	11.667 m² bvo	100%
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%
Commerciele voorzieningen [0%]	0 m² bvo	0%
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m² bvo	0%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	11.667 m² bvo	100%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2016
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	25 maart 2015

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

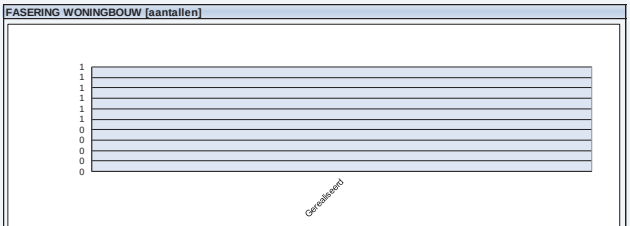

FASERING NIET-WONINGBOUW

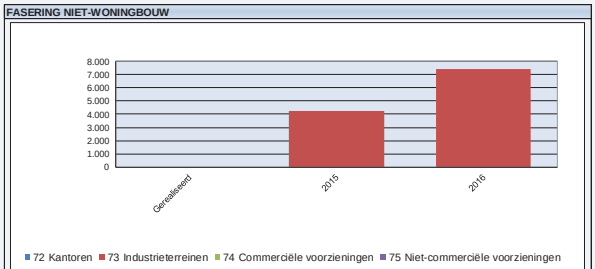

INVESTERINGEN	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	2184	2184	0
Sloop en ontruiming	43	43	0
Tijdelijk beheer	56	52	4
Bodemsanering	0	0	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	902	863	39
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	1218	1218	0
Voorbereidingskosten	30	30	0
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	143	165	-22
TOTAAL	**4.576**	**4.556**	**20**

OPBRENGSTEN	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	0,00	0	0
Niet-Woningbouw	2.737,43	984	1754
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	82	82	0
Bijdragen / Subsidies	0	0	0
TOTAAL	**2.820**	**1.066**	**1.754**

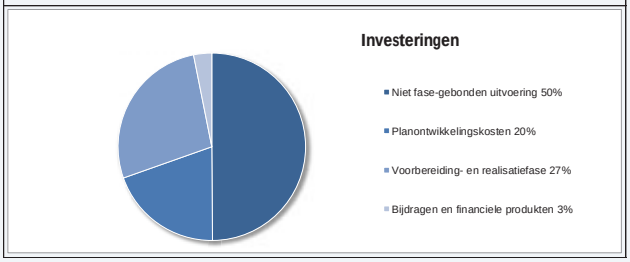

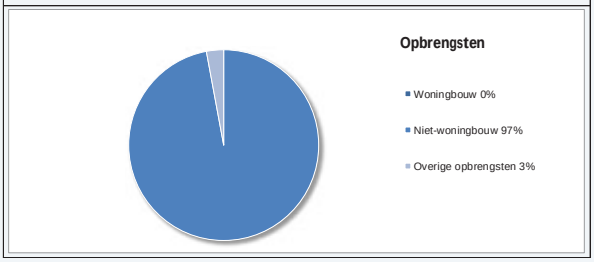

RESULTAAT	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	-176.826	(OVERSCHOT)	-178.632	(OVERSCHOT)	1.806	(VERSLECHTERING)

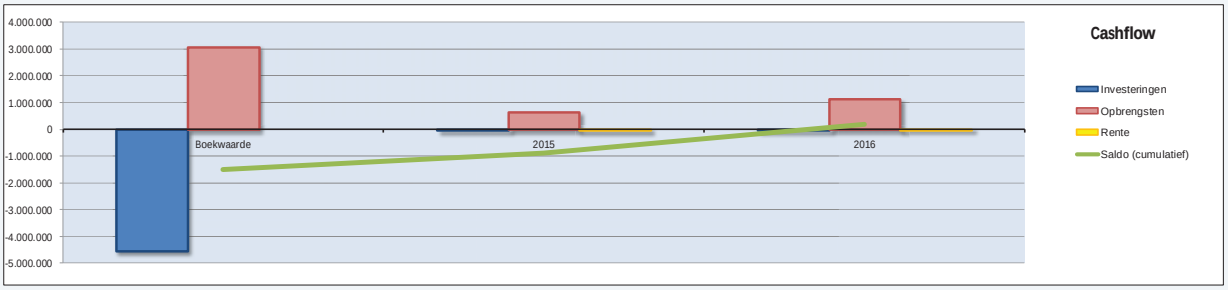

Opmerkingen:

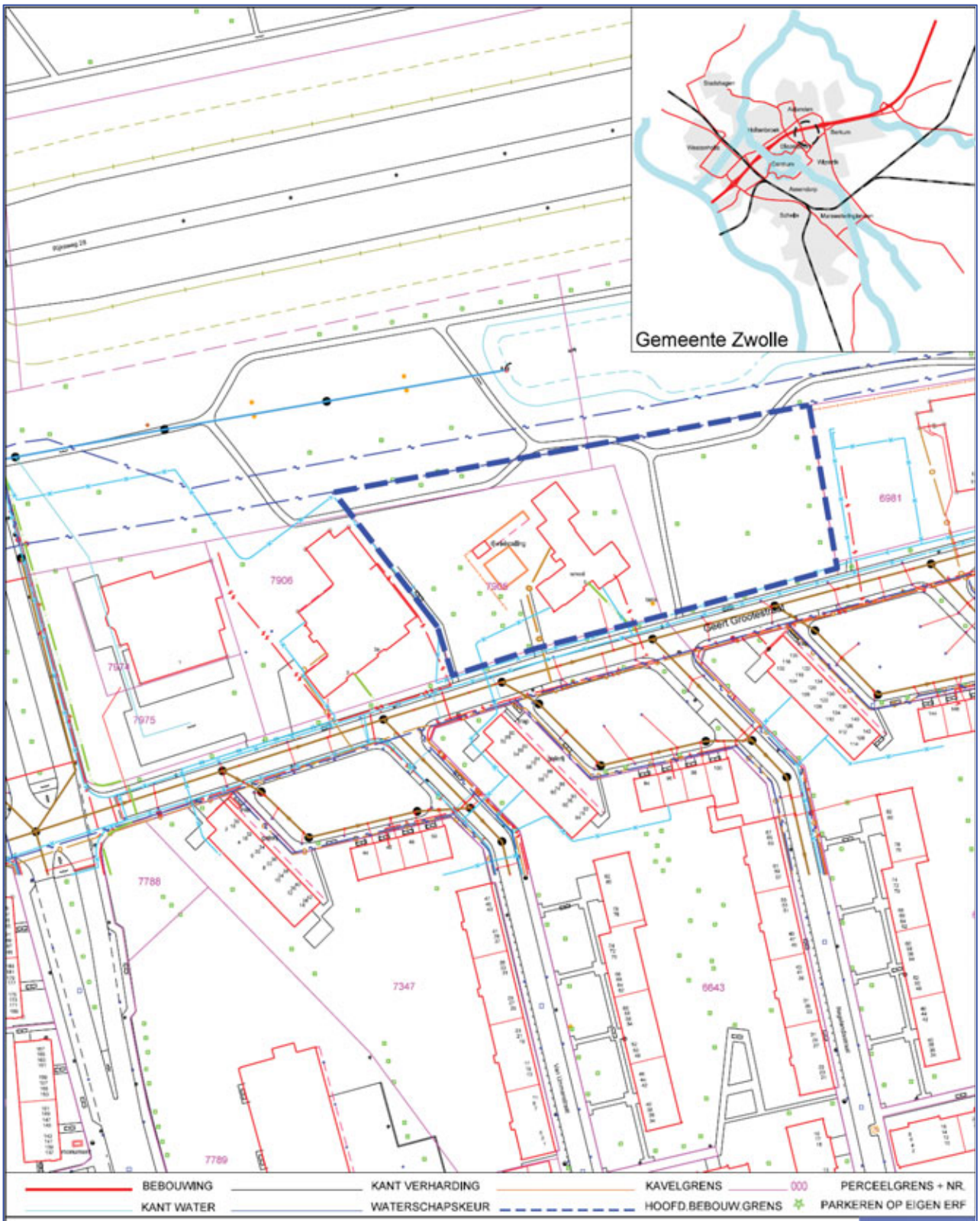

op maat

Zwolle

Geert Grootestraat

sectie: ZLE-A
wijk: 11
mut. datum: 16-04-2014
schaal: 1: 1500
get.: A. Kho
opdr.: F. Boot
datum: 12-02-2013
tek.nr.: 2013-031C

Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle 038-498 9111

MPV 2015	53313	Geert Grootestraat

PLANECONOOM:	Wim van der Linde	PLANTYPERING:	Herstructurering
PROJECTMANAGER:	Aldert Koop		
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	Esther Wolfkamp	PLANFASE:	Ontwerp

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	4.000 m²		
Buiten Beschouwing	0 m²		
EXPLOITATIEGEBIED	4.000 m²		
Verharding	0 m²		0%
Groen/water	0 m²		0%
Uitgeefbaar	4.000 m²		100%
Aantal woningen	0 st		
TOTAAL WONINGBOUW	0 m²		0%
Industriterreinen [0%]	0 m² bvo	0%	
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%	
Commerciele voorzieningen [100%]	5.000 m² bvo	100%	
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m² bvo	0%	
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	5.000 m² bvo		125%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2018
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	23 maart 2015

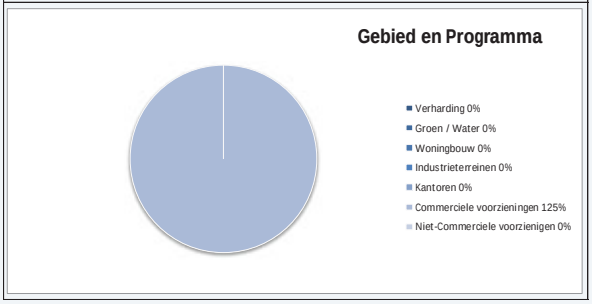

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

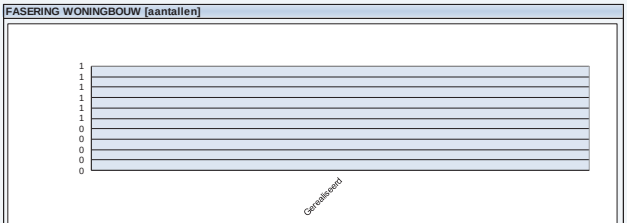

FASERING NIET-WONINGBOUW

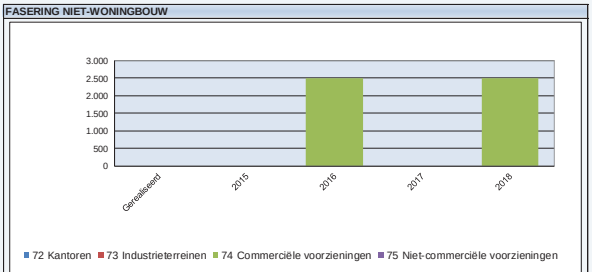

INVESTERINGEN	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	24	0	24
Sloop en ontruiming	51	0	51
Tijdelijk beheer	0	0	0
Bodemsanering	0	0	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	86	16	70
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	76	0	76
Voorbereidingskosten	11	0	11
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	1061	1	1059
TOTAAL	**1.309**	**17**	**1.291**

OPBRENGSTEN	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	0,00	0	0
Niet-Woningbouw	1.357,40	0	1357
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	0	0	0
Bijdragen / Subsidies	0	0	0
TOTAAL	**1.357**	**0**	**1.357**

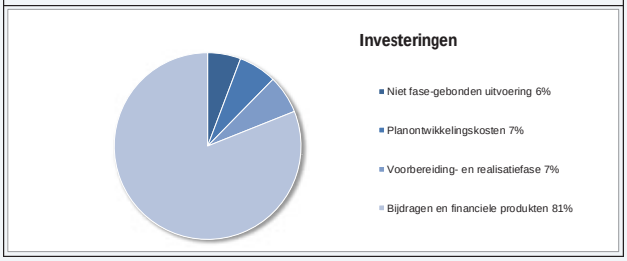

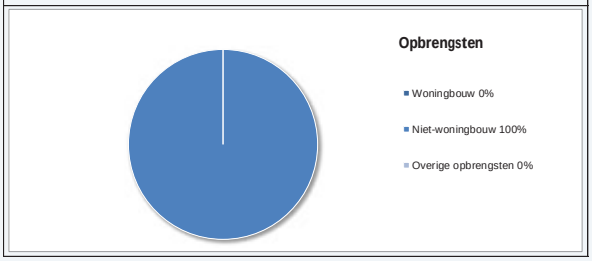

RESULTAAT	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	0	(TEKORT)	-	(NEUTRAAL)	0	(VERSLECHTERING)

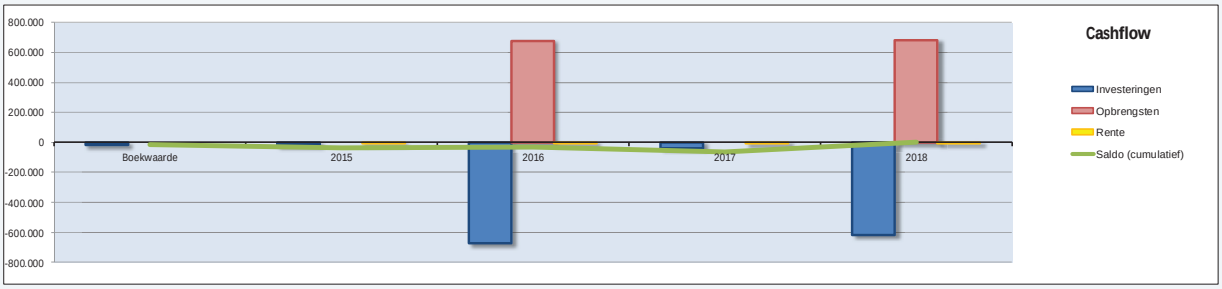

Opmerkingen: De grondexploitatie Langenholterweg is een combiproject Geert Groottestraat. De positieve resultaten van de Geert Groottestraat worden als bijdrage ingebracht in de grondexploitatie Langenholterweg. De planvorming kost meer tijd en geld als gevolg van wijziging van de volgorde van realisatie, het concreet vertalen van het SpvE naar concrete bouwplannen, het zoeken naar gebruikers van de bouwplannen en het onderzoek naar de staat van levering van de gronden. Per saldo verslechterd het resultaat van de Geert Groottestraat niet.

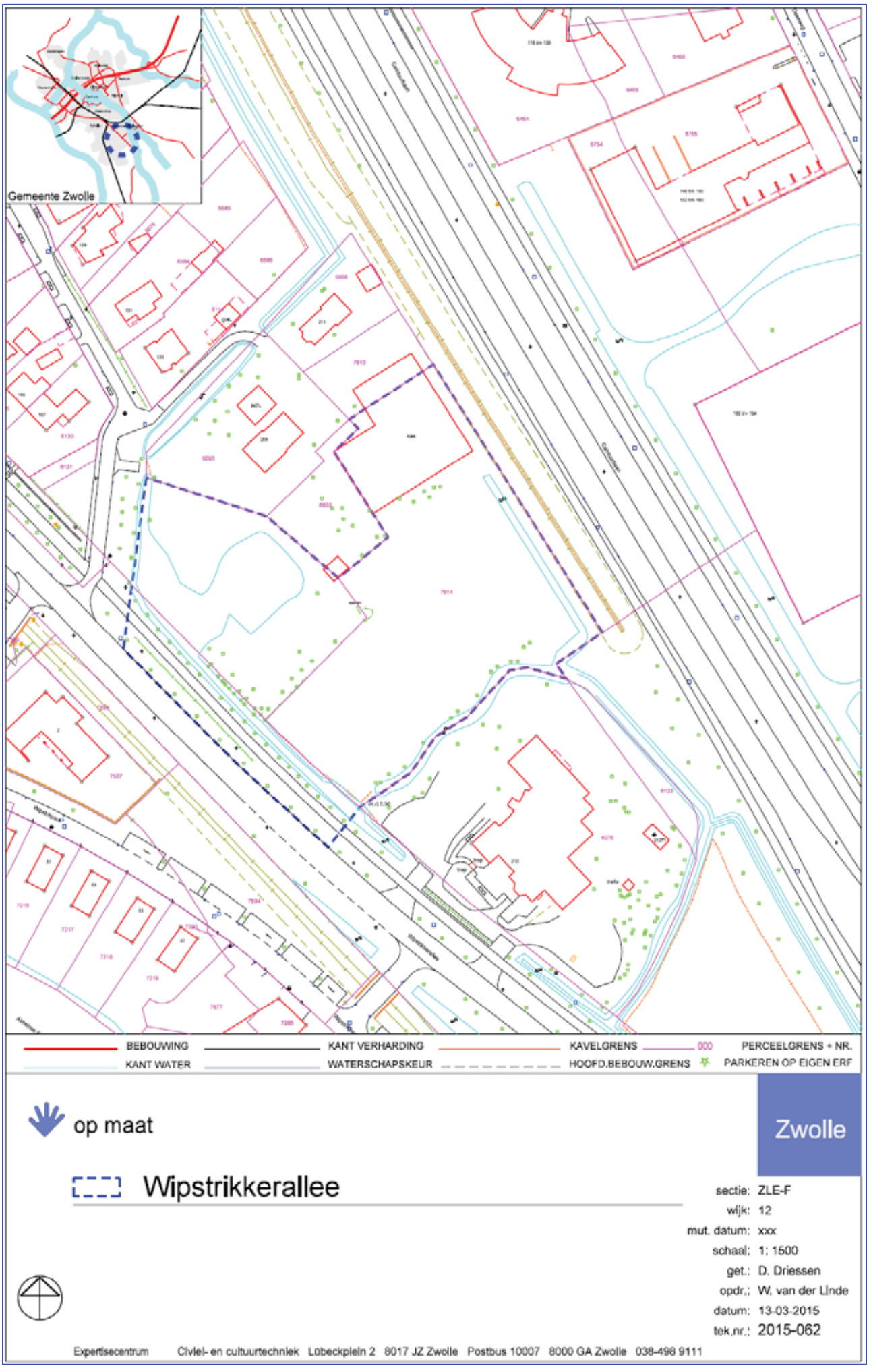
Gemeente Zwolle
BEBOUWING
KANT WATER
KANT VERHARDING
WATERSCHAPSKEUR
KAVELGRENS
HOOFD.BEBOUW.GRENS
PERCEELGRENS + NR.
PARKEREN OP EIGEN ERF
op maat
Zwolle
Wipstrikkerallee
sectie: ZLE-F
wijk: 12
mut. datum: xxx
schaal: 1; 1500
get.: D. Driessen
opdr.: W. van der Linde
datum: 13-03-2015
tek.nr.: 2015-062
Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle 038-498 9111

MPV 2015	53335	Wipstrikkerallee

PLANBEZONDOM:	Wim van der Linde	PLANTYPERING:	Binnenkortafte sluiten complexen
PROJECTMANAGER:	Wim van der Linde		
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:		PLANFASE:	Initiatief

GEBIED EN PROGRAMMA			
Plangebied	6.443 m²		
Buiten Beschouwing	0 m²		
EXPLOITATIEGEBIED	6.443 m²		
Verharding	800 m²		12%
Groen/water	1.000 m²		16%
Uitgeefbaar	4.643 m²		72%
Aantal woningen	0 st		
TOTAAL WONINGBOUW	0 m²		0%
Industrieterreinen [0%]	0 m² bvo	0%	
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%	
Commerciële voorzieningen [0%]	0 m² bvo	0%	
Niet-commerciële voorzieningen [100	4.643 m² bvo	100%	
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	4.643 m² bvo		100%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE	
STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2018
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	24 maart 2015

FASERING WONINGBOUW (aantallen)

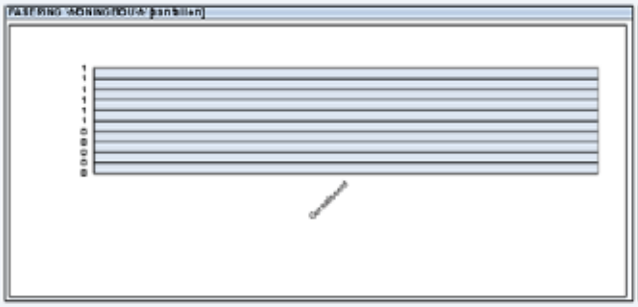

FASERING NIET-WONINGBOUW

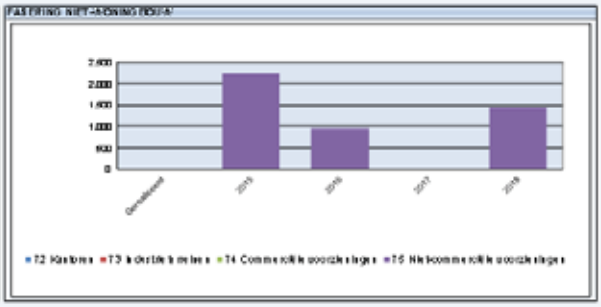

INVESTERINGEN	Totaal (€ 1.000)	Boekwaarde (€ 1.000)	Nog te realiseren (€ 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	12	0	12
Sloop en ontruiming	0	0	0
Tijdelijk beheer	5	0	5
Bodemsanering	0	0	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	150	0	150
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	119	7	112
Voorbereidingskosten	30	0	30
Bijdragen en financiële produkten			
Overige kosten	103	0	103
TOTAAL	419	7	412

OPBRENGSTEN	Totaal (€ 1.000)	Boekwaarde (€ 1.000)	Nog te realiseren (€ 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	0,00	0	0
Niet-woningbouw	522,13	0	522
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	0	0	0
Bijdragen / Subsidies	0	0	0
TOTAAL	522	9	522

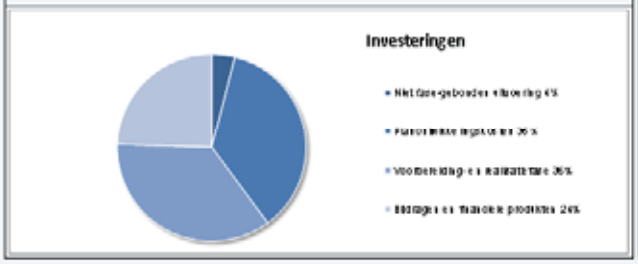

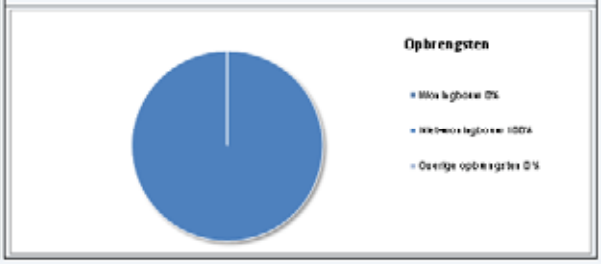

RESULTAAT	MPV 2015	MPV 2014	VERSCHIL
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	-74.771 (OVERSCHOT)	-66.313 (OVERSCHOT)	-18.458 (VERBETERING)

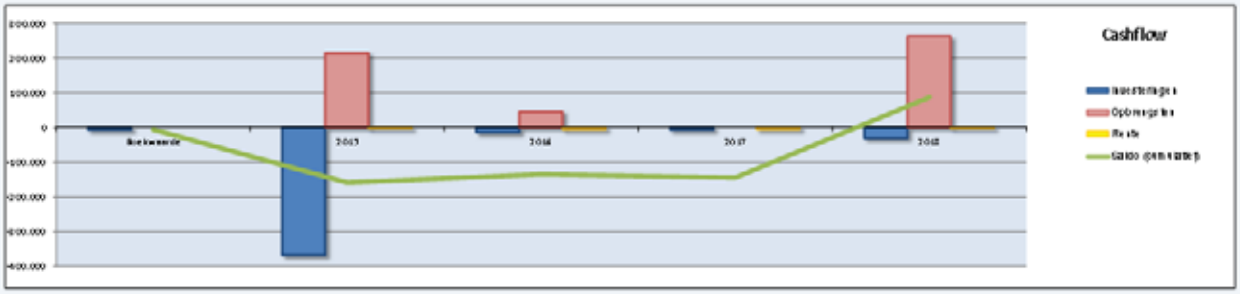

Opmerkingen:
Op 8 december 2014 is de eerste grondexploitatie Wipstrikkerallee vastgesteld. Deze grondexploitatie is geactualiseerd voor de MPV 2015.

1.5 PARTICULIERE GRONDEXPLOITATIES

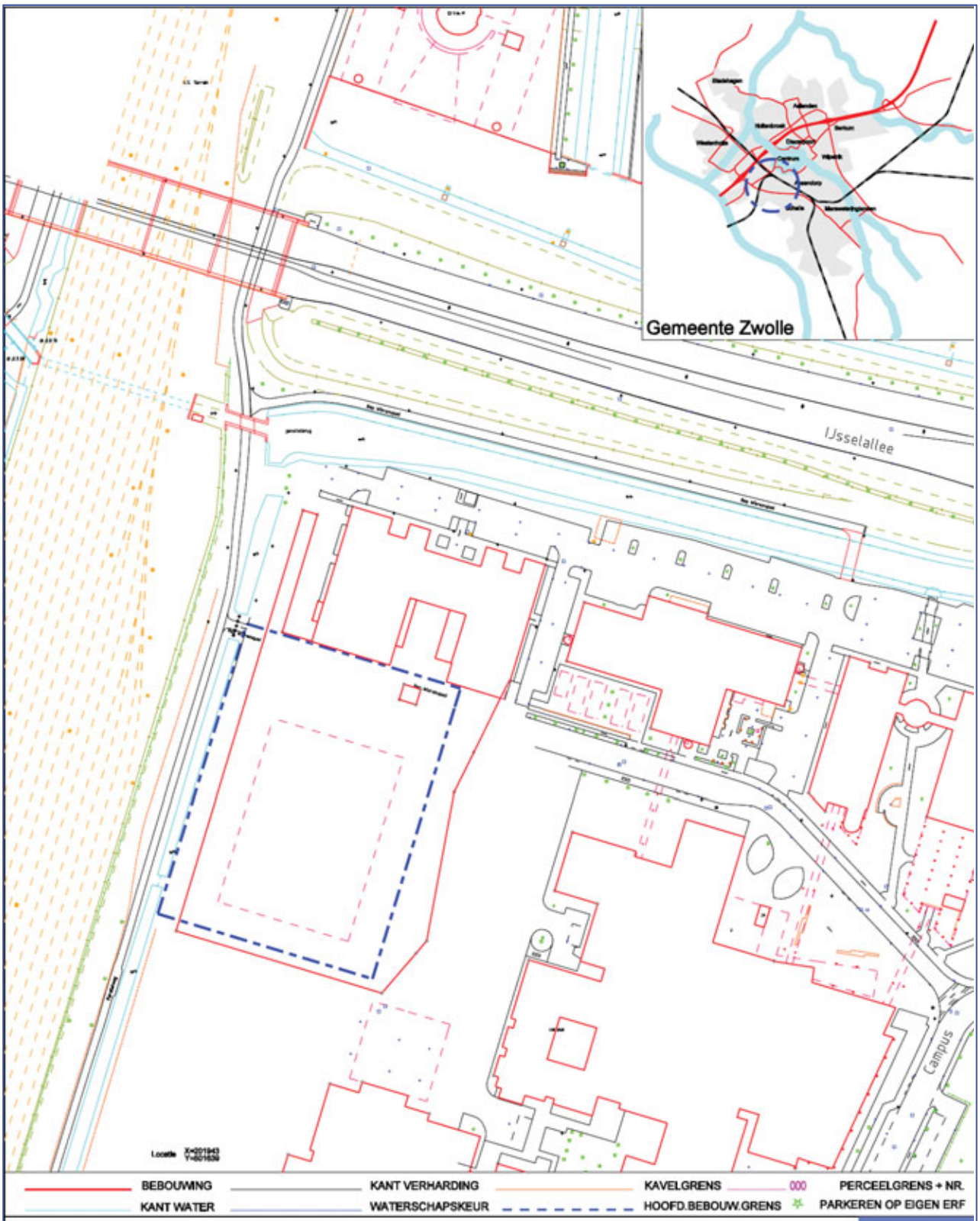

op maat

Zwolle

Campus Windesheim

wijk: 50
schaal: 1:2000
get.: H.Habers
opdr.: F.L.Pol
datum: 03-01-2011
tek.nr.: 2008-024 A

Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle 038-498 9111

MPV 2015 — 53247 — Campus Windesheim

PLANECONOOM:	H. Bekkema
PROJECTMANAGER:	C. Waalewijn
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	E. Wolfkamp
PLANTYPERING:	Particuliere grondexploitaties
PLANFASE:	Uitvoering

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	0 m²	
Buiten Beschouwing	0 m²	
EXPLOITATIEGEBIED	0 m²	
Verharding	0 m²	0%
Groen/water	0 m²	0%
Uitgeefbaar	0 m²	0%
Aantal woningen	0 st	
TOTAAL WONINGBOUW	0 m²	#DEEL/0!
Industriterreinen [0%]	0 m² bvo	0%
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%
Commerciele voorzieningen [0%]	0 m² bvo	0%
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m² bvo	0%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	0 m² bvo	#DEEL/0!

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2019
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	23 maart 2015

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

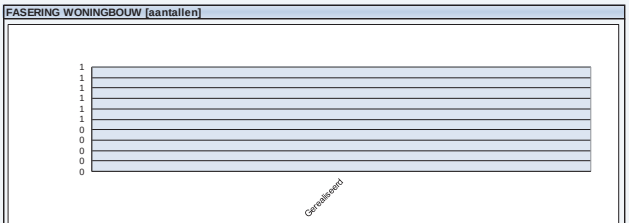

FASERING NIET-WONINGBOUW

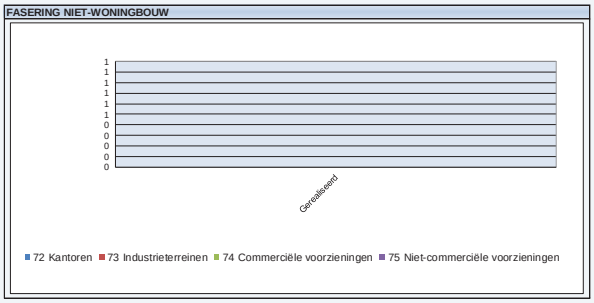

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	0	0	0
Sloop en ontruiming	0	0	0
Tijdelijk beheer	0	0	0
Bodemsanering	0	0	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	946	782	164
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	656	0	656
Voorbereidingskosten	50	0	50
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	-159	-182	23
TOTAAL	**1.493**	**600**	**893**

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	0	0	0
Niet-Woningbouw	0	0	0
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	0	0	0
Bijdragen / Subsidies	1.695	1.242	454
Bijdragen reserves / voorzieninger	0	0	0
TOTAAL	**1.695**	**1.242**	**454**

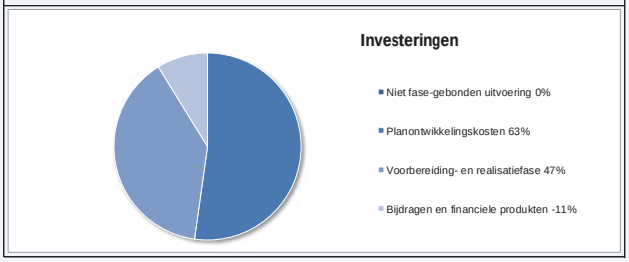

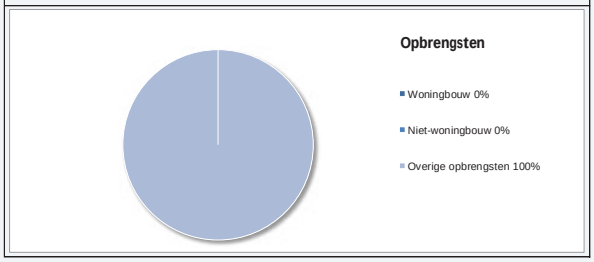

RESULTAAT

	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	-218.540	(OVERSCHOT)	-219.386	(OVERSCHOT)	846 (VERSLECHTERING)

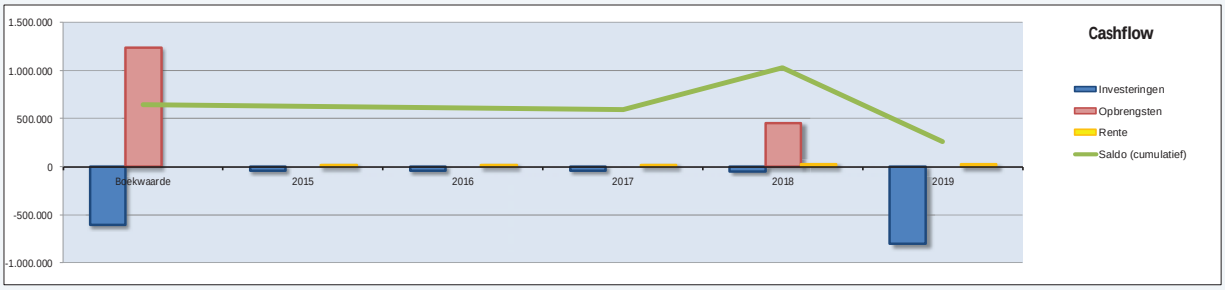

Opmerkingen: Het afgelopen jaar hebben er geen activiteiten plaatsgevonden en is het exploitaiteresultaat nagenoeg niet veranderd.

1.6 BATSC

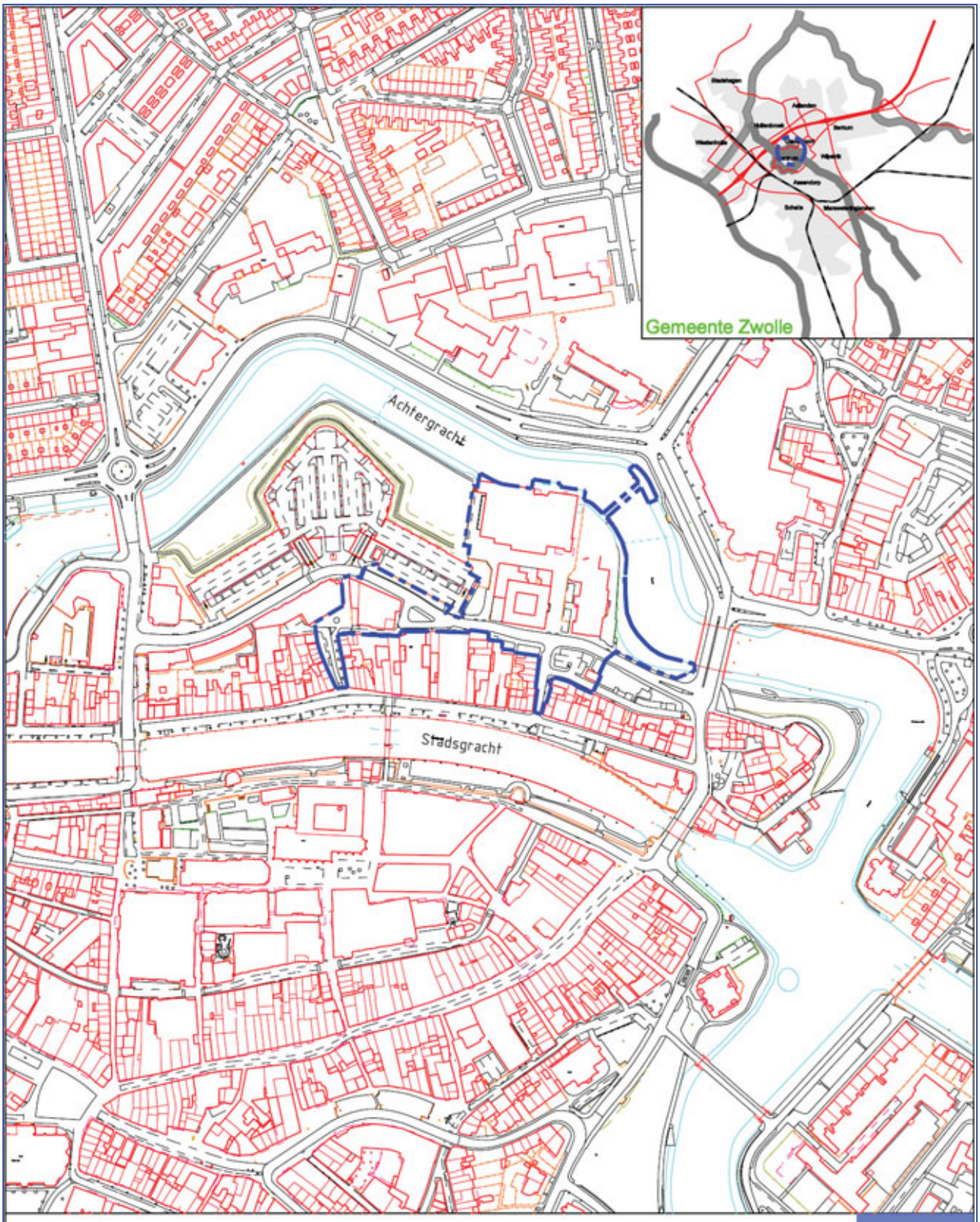

bereikbaar

Zwolle

Noordereiland, de Tanerij

schaal:1:4000
get.:D. Driessen
datum: 07-03-2012
tek.nr:2004-045 D

Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle

MPV 2015	53059	Noordereiland

PLANECONOOM:	Maryl Veldkamp	**PLANTYPERING:**	Binnenkort af te sluiten complexen
PROJECTMANAGER:	Stef ten Have/Ciska Waalewijn		
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	Esther Wolfkamp	**PLANFASE:**	Uitvoering

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	28.261 m²	
Buiten Beschouwing	0 m²	
EXPLOITATIEGEBIED	28.261 m²	
Verharding	16.000 m²	57%
Groen/water	0 m²	0%
Uitgeefbaar	12.261 m²	43%
Aantal woningen	41 st	
TOTAAL WONINGBOUW	2.200 m²	18%
Industrieterreinen [0%]	0 m² bvo	0%
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%
Commerciele voorzieningen [19%]	1.930 m² bvo	19%
Niet-commerciele voorzieningen [81%	8.131 m² bvo	81%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	10.061 m² bvo	82%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2017
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	23 maart 2015

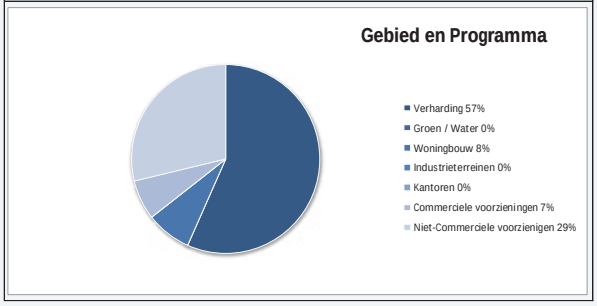

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

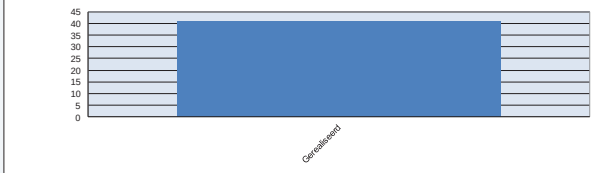

FASERING NIET-WONINGBOUW

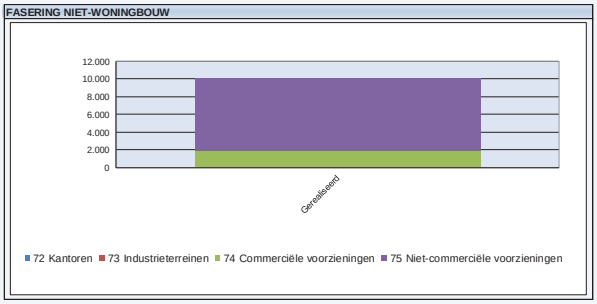

INVESTERINGEN	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	3.174	3.153	22
Sloop en ontruiming	210	210	-
Tijdelijk beheer	95	95	-
Bodemsanering	3.346	3.276	69
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	4.845	4.618	227
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	1.862	1.851	11
Voorbereidingskosten	313	311	2
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	4.341	4.303	38
TOTAAL	**18.187**	**17.818**	**369**

OPBRENGSTEN	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	3.451	3.451	-
Niet-Woningbouw	1.927	1.927	-
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	-	-	-
Tijdelijke verhuur	155	155	-
Overige grondopbrengsten	4.540	4.540	-
Bijdragen / Subsidies	3.202	3.202	-
Bijdragen reserves / voorzieninger	5.300	5.300	-
TOTAAL	**18.576**	**18.576**	**0**

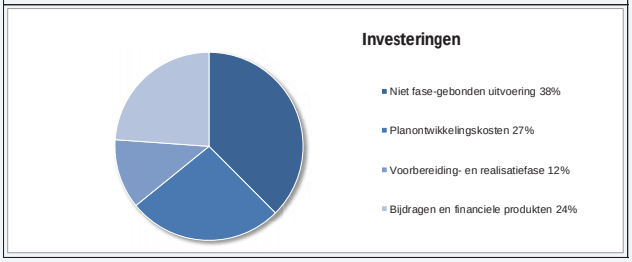

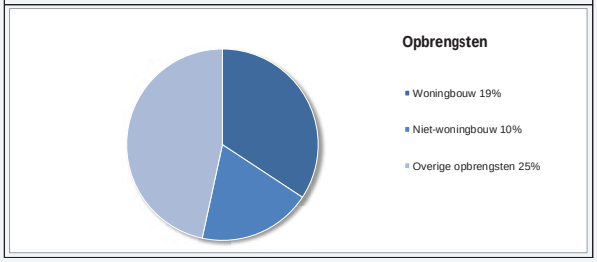

RESULTAAT	MPV 2015	MPV 2014	VERSCHIL
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	-396.365 (OVERSCHOT)	-305.337 (OVERSCHOT)	-91.028 (VERBETERING)

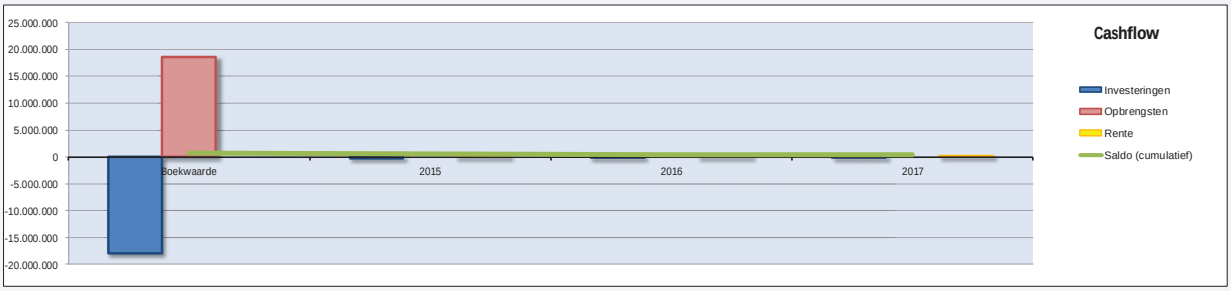

Opmerkingen:

Het verschil wordt voornamelijk veroorzaakt omdat er een hogere definitieve saneringssubsidie voor fase 1,3 en 4 wordt ontvangen dan bij de MPV 2014 was geraamd vanwege afkoop (€ 65.000,-).
Daarentegen zijn vanwege de inspannningsverplichting tot het verkrijgen van extra saneringssubsidie voor een deel van de bovengrond van fase 2 extra plankosten opgenomen.
De kosten hiervan kunnen worden opgevangen doordat een aantal budgetten vanwege minderwerken kunnen worden afgesloten, zodat per saldo het resultaat op startwaarde met € 91.000 stijgt.

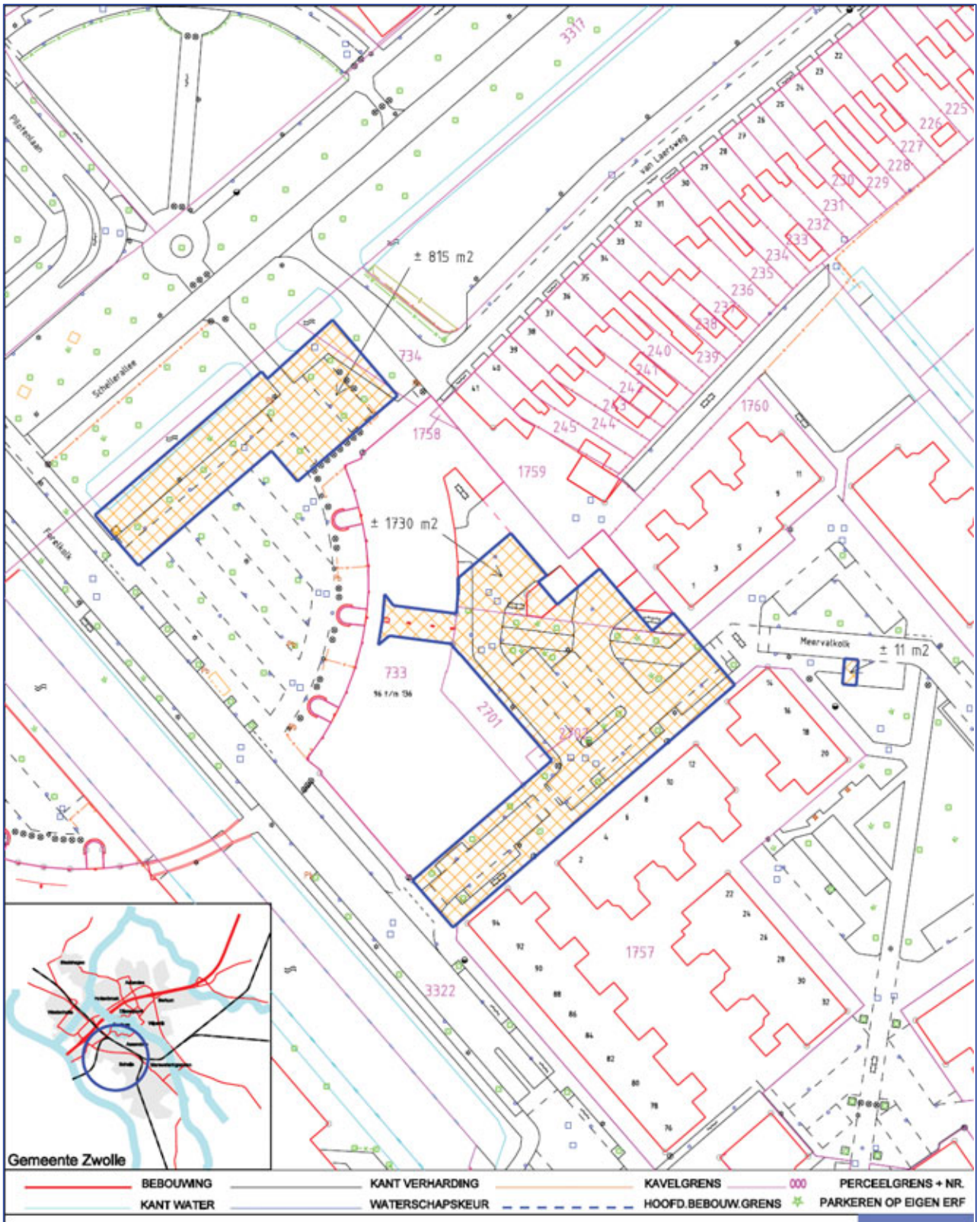

op maat

Zwolle

Forelkolk

Perc. nr.: ZLE-P-733ged,734ged,2701,2702,3322ged.
Geen inrit/uitrit
Bij voorkeur inrit/uitrit

sectie: ZLE-P
blad nr.: xxx
wijk: 50
schaal: 1:1000
get.: H.Habers
opdr.: F.L.Pol
datum: 11-03-2008
tek.nr.: 2008-026 A

Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle 038-498 9111

MPV 2015 — 53123 — Forelkolk

PLANECONOOM:	W. van der Linde
PROJECTMANAGER:	E. Ekkelenkamp
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	-

PLANTYPERING:	Binnenkort af te sluiten complexen
PLANFASE:	uitvoering

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	2.556 m²	
Buiten Beschouwing	0 m²	
EXPLOITATIEGEBIED	2.556 m²	
Verharding	2.114 m²	83%
Groen/water	150 m²	6%
Uitgeefbaar	292 m²	11%
Aantal woningen	0 st	
TOTAAL WONINGBOUW	0 m²	0%
Industriterreinen [0%]	0 m² bvo	0%
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%
Commerciele voorzieningen [100%]	292 m² bvo	100%
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m² bvo	0%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	292 m² bvo	100%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2016
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	24 maart 2015

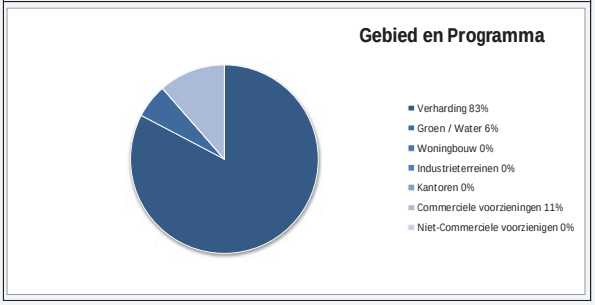

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

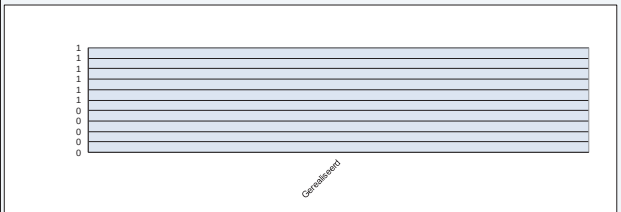

FASERING NIET-WONINGBOUW

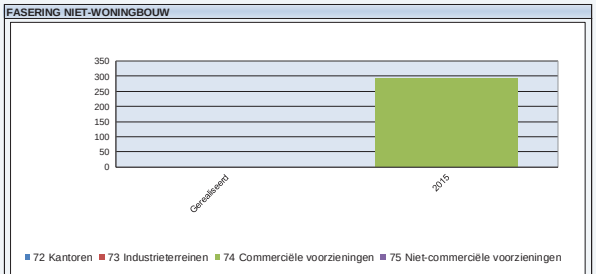

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	0	0	0
Sloop en ontruiming	0	0	0
Tijdelijk beheer	0	0	0
Bodemsanering	0	0	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	67	61	6
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	189	0	189
Voorbereidingskosten	67	0	66
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	20	19	1
TOTAAL	**342**	**80**	**262**

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	0,00	0	0
Niet-Woningbouw	403,64	0	404
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	0	0	0
Bijdragen / Subsidies	0	0	0
TOTAAL	**404**	**0**	**404**

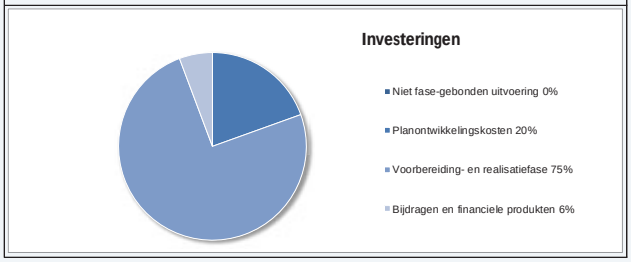

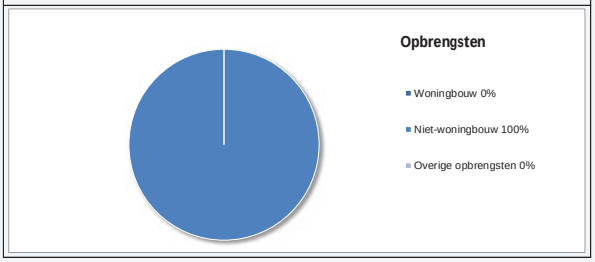

RESULTAAT

	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	-57.804	(OVERSCHOT)	-45.686	(OVERSCHOT)	-12.118	(VERBETERING)

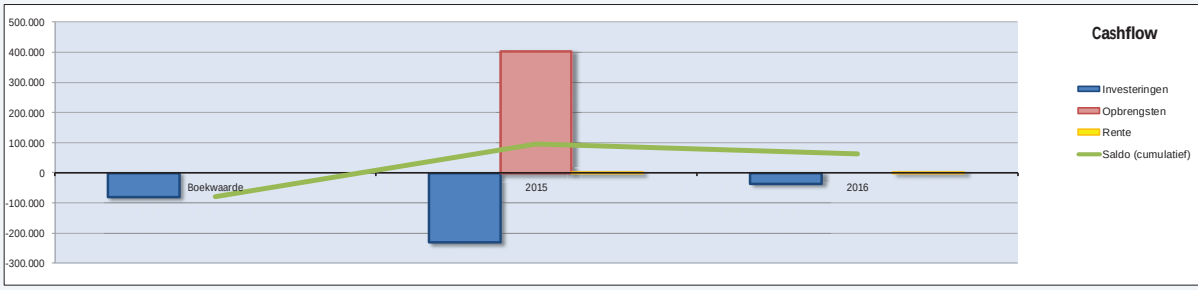

Opmerkingen:

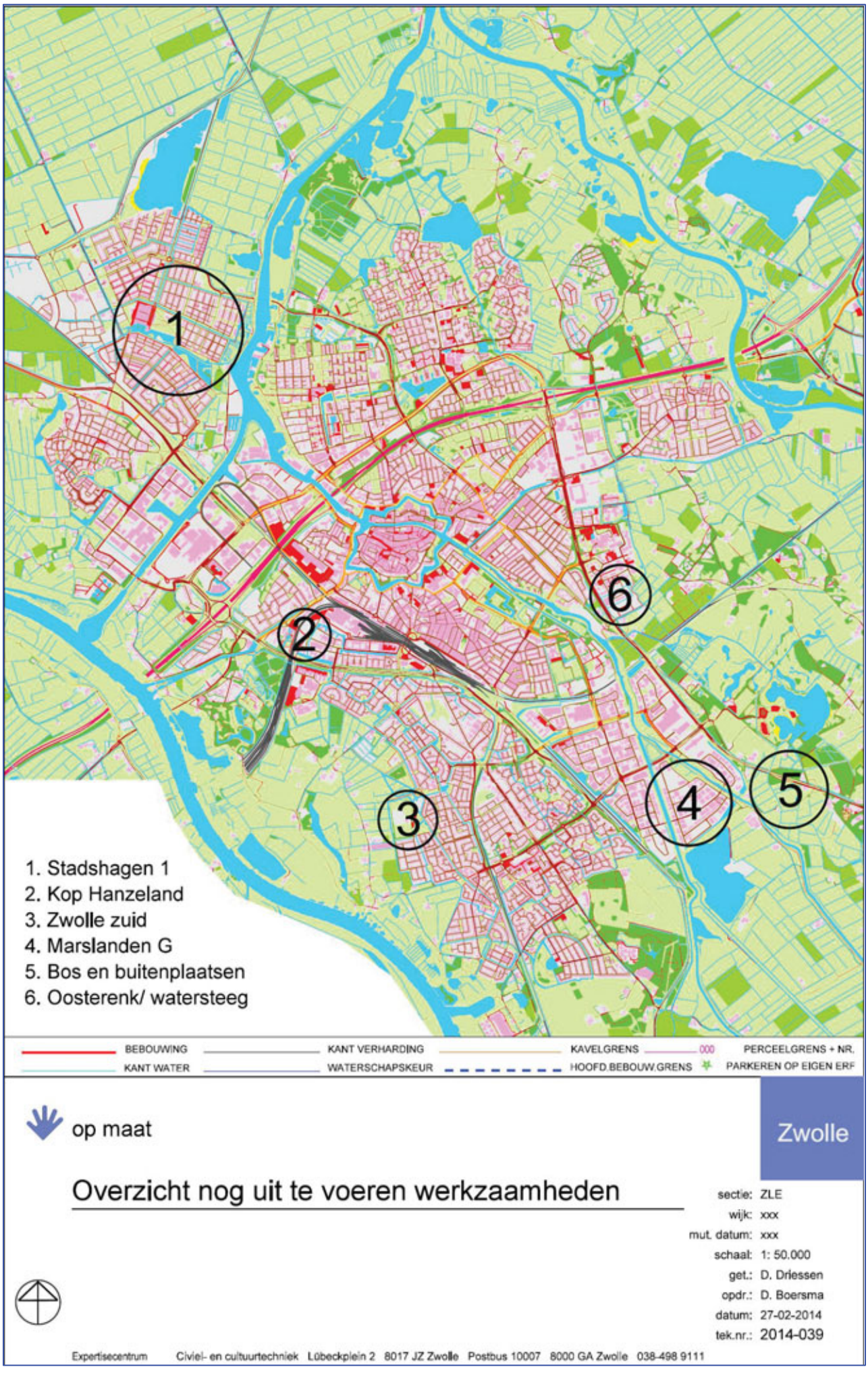
1
2
3
4
5
6
1. Stadshagen 1
2. Kop Hanzeland
3. Zwolle zuid
4. Marslanden G
5. Bos en buitenplaatsen
6. Oosterenk/ watersteeg
BEBOUWING
KANT WATER
KANT VERHARDING
WATERSCHAPSKEUR
KAVELGRENS
HOOFD.BEBOUW.GRENS
000
PERCEELGRENS + NR.
PARKEREN OP EIGEN ERF
op maat
Zwolle
Overzicht nog uit te voeren werkzaamheden
sectie: ZLE
wijk: xxx
mut. datum: xxx
schaal: 1: 50.000
get.: D. Driessen
opdr.: D. Boersma
datum: 27-02-2014
tek.nr.: 2014-039
Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle 038-498 9111

MPV 2015 — 53504 — NUTVW

PLANECONOOM:	H. Bekkema	**PLANTYPERING:**	Binnenkort af te sluiten complexen
PROJECTMANAGER:	H. Bekkema		
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	E. Wolfkamp	**PLANFASE:**	Beheer

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	0 m²	
Buiten Beschouwing	0 m²	
EXPLOITATIEGEBIED	475 m²	
Verharding	0 m²	0%
Groen/water	0 m²	0%
Uitgeefbaar	475 m²	100%
Aantal woningen	1 st	
TOTAAL WONINGBOUW	475 m²	100%
Industriterreinen [0%]	0 m² bvo	0%
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%
Commerciele voorzieningen [0%]	0 m² bvo	0%
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m² bvo	0%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	0 m² bvo	0%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2017
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	23 maart 2015

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

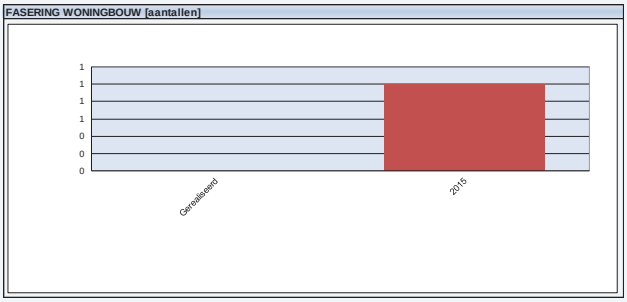

FASERING NIET-WONINGBOUW

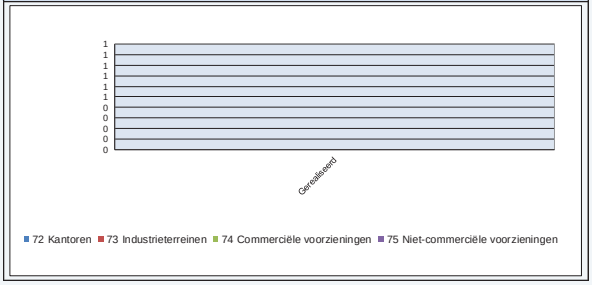

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	986	984	2
Sloop en ontruiming	-70	-70	0
Tijdelijk beheer	127	26	102
Bodemsanering	0	0	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	509	251	258
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	83	3	79
Voorbereidingskosten	51	3	49
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	74	74	0
TOTAAL	**1.760**	**1.271**	**489**

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	27	0	27
Niet-Woningbouw	0	0	0
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	1.163	397	766
Tijdelijke verhuur	0	0	0
Bijdragen / Subsidies	0	0	0
TOTAAL	**1.190**	**397**	**792**

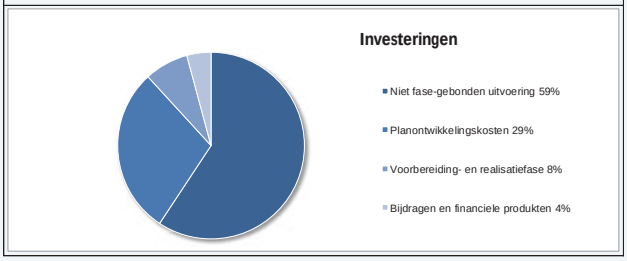

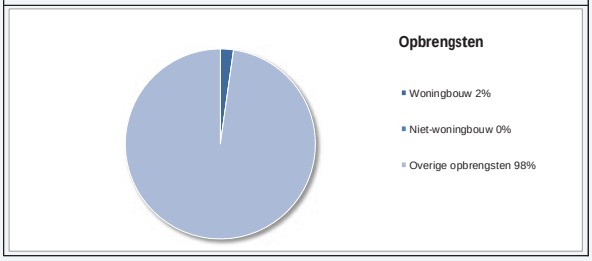

RESULTAAT

	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	333.218	(TEKORT)	514.567	(TEKORT)	-181.349	(VERBETERING)

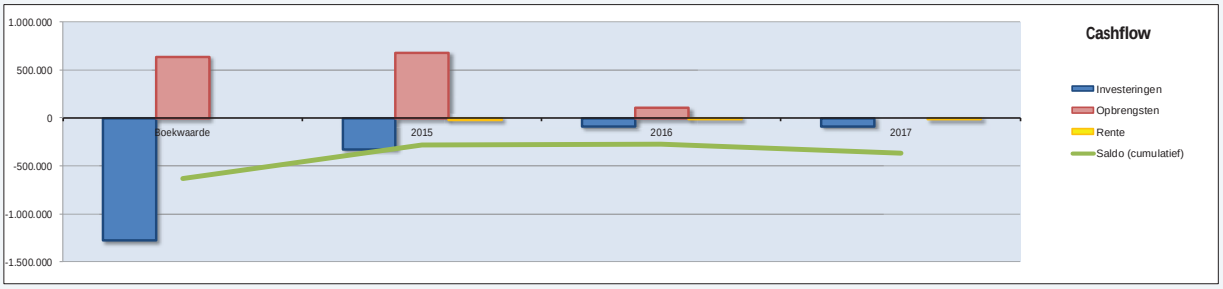

Opmerkingen: **De verbetering van het exploitatieresultaat** wordt veroorzaakt door een onvoorziene extra grondopbrengst uit het project Rood voor Rood. Daarnaast is er een optimalisatie doorgevoerd in de nog te maken kosten.

1.7 TOEKOMSTIGE GRONDEXPLOITATIES

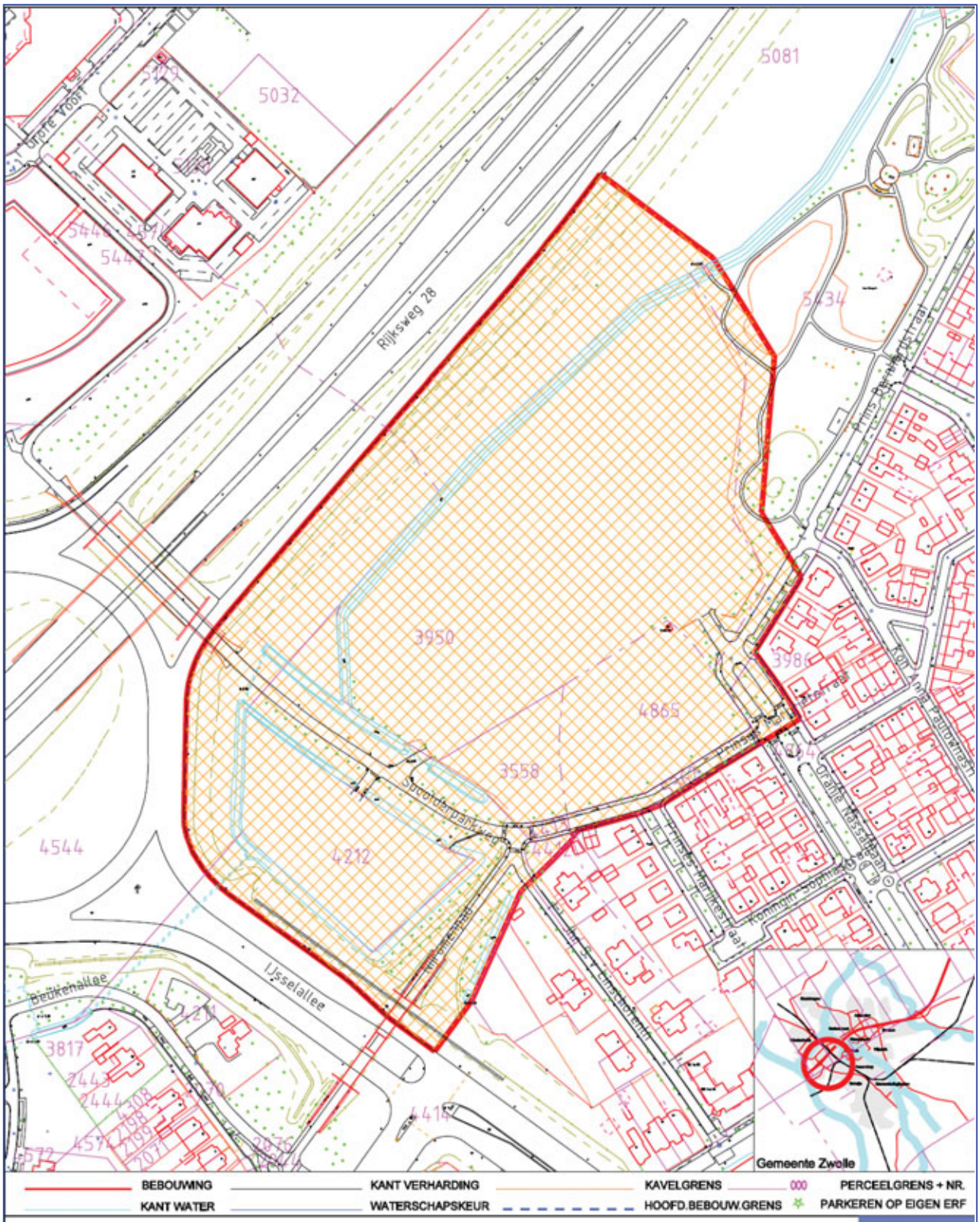

op maat

Zwolle

Prinsenpoort

Perc. nr.: ZLE-E-4864ged,4865,5362ged,5434ged,5081ged.
Perc. nr.: ZLK-N-3558,3950,4212,4413,4414ged,4544ged.
Geen inrit/uitrit
Bij voorkeur inrit/uitrit

sectie: ZLE-E_ZLK-N
wijk: 14
mut.datum: 03-02-2010
schaal: 1:3000
get.: H.Habers
opdr.: R.Alblas
datum: 08-04-2008
tek.nr.: 2007-051 D

Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle 038-498 9111

MPV 2015 — 53245 — Prinsenpoort

PLANECONOOM:	A. Mosterman
PROJECTMANAGER:	R. Ijsselstein
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	E. Wolfkamp
PLANTYPERING:	Toekomstige grondexploitaties
PLANFASE:	Initiatief

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	1.500 m²	
Buiten Beschouwing	0 m²	
EXPLOITATIEGEBIED	1.500 m²	
Verharding	0 m²	0%
Groen/water	1.500 m²	100%
Uitgeefbaar	0 m²	0%
Aantal woningen	0 st	
TOTAAL WONINGBOUW	0 m²	#DEEL/0!
Industrieterreinen [0%]	0 m² bvo	0%
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%
Commerciële voorzieningen [0%]	0 m² bvo	0%
Niet-commerciële voorzieningen [0%	0 m² bvo	0%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	0 m² bvo	#DEEL/0!

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2015
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	23 maart 2015

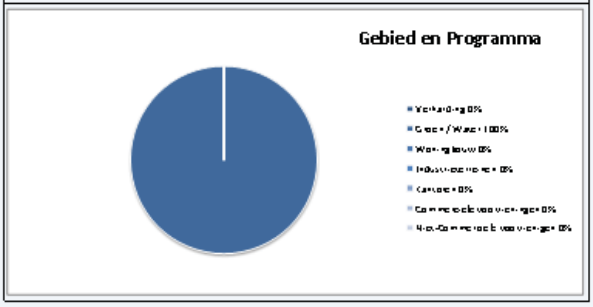

FASERING WONINGBOUW (aantallen)

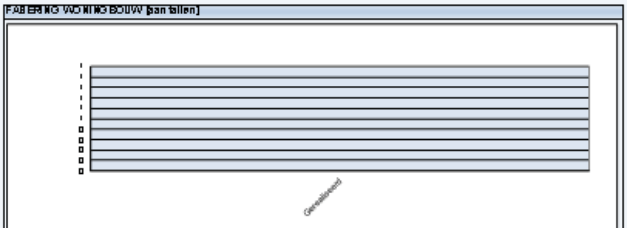

FASERING NIET-WONINGBOUW

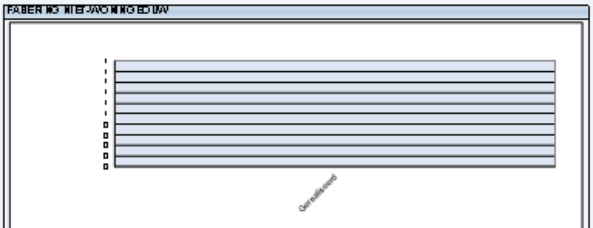

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden uitgaven			
Grondverwerving	0	0	0
Sloop en ontruiming	0	0	0
Tijdelijk beheer	0	0	0
Bodemsanering	0	0	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	360	318	42
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	301	0	301
Voorbereidingskosten	87	76	11
Bijdragen en financiele producten			
Overige kosten	33	69	-36
TOTAAL	782	463	319

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	0	0	0
Niet-Woningbouw	0	0	0
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	453	2	451
Tijdelijke verhuur	0	0	0
Bijdragen/ Subsidies	0	0	0
TOTAAL	463	2	461

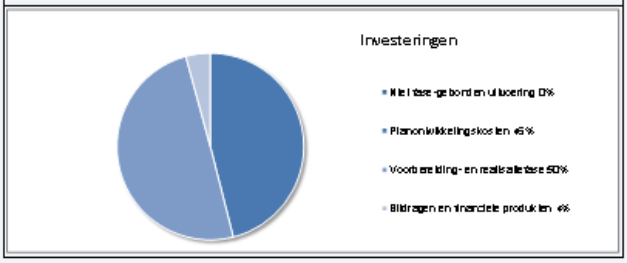

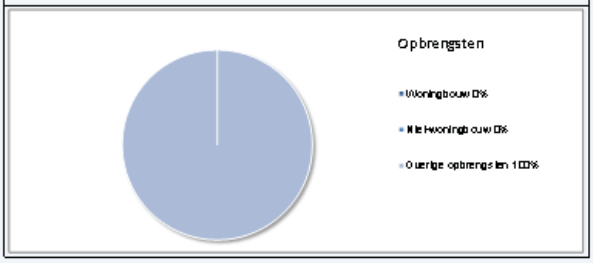

RESULTAAT

	MPV 2015	MPV 2014	VERSCHIL
BEGROOTTE RESULTAATSTARTWAARDE	68.236 (TEKORT)	138.961 (TEKORT)	-70.725 (VERBETERING)

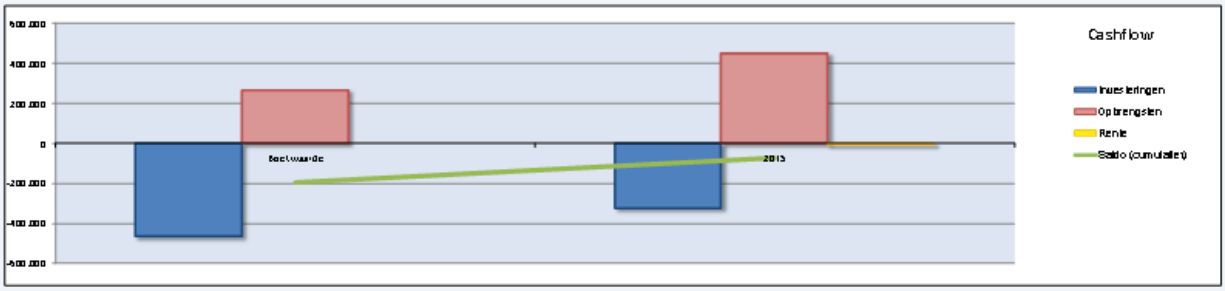

Opmerkingen: In 2015 wordt de grond geleverd. De exploitatiebijdrage is in 2014 betaald door de ontwikkelaar. De bouwweg wordt in het voorjaar van 2015 aangelegd waarna de grondexploitatie kan worden afgesloten.

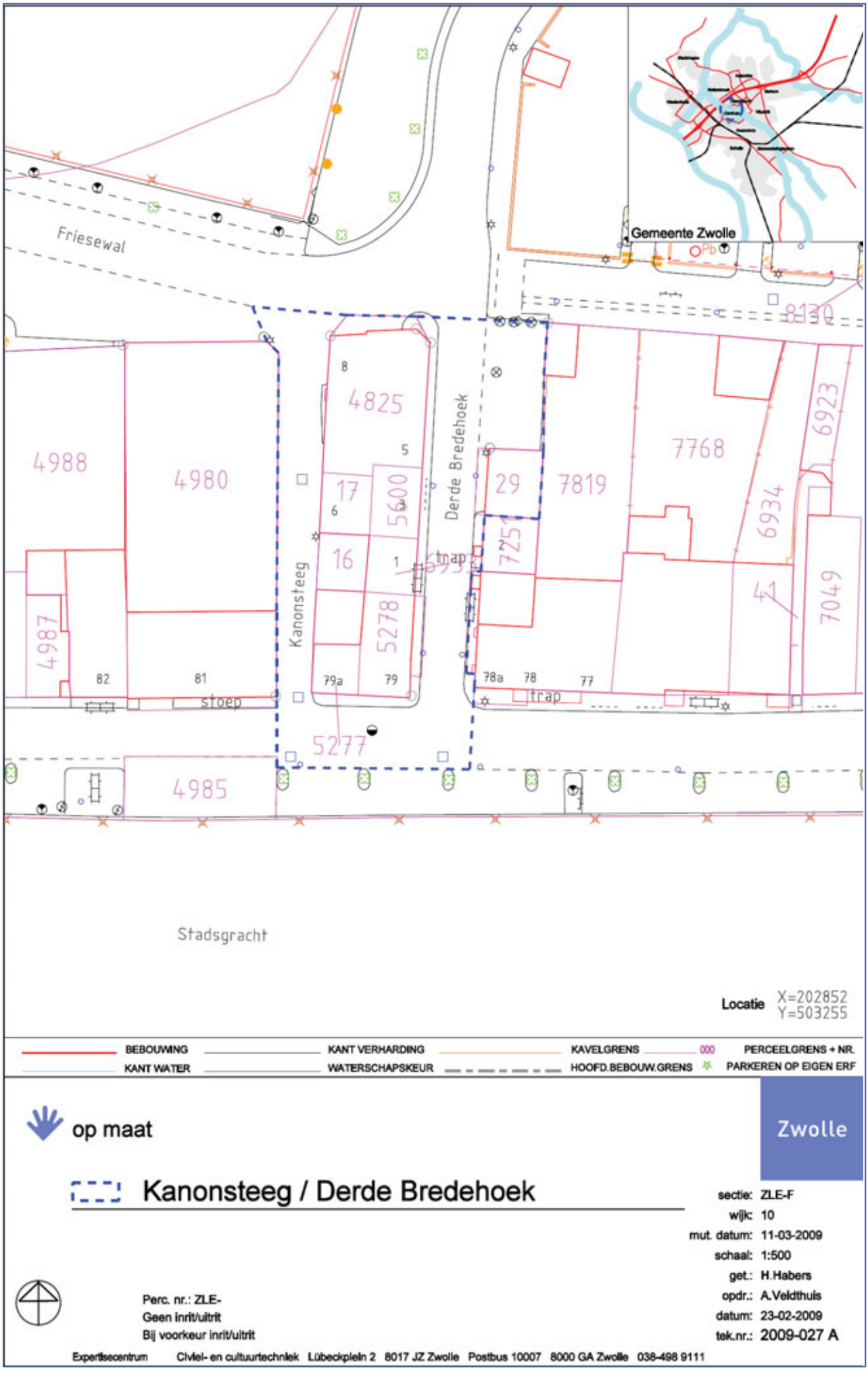
Friesewal
Gemeente Zwolle
8130
4825
4988
4980
17
5600
16
5278
Kanonsteeg
Derde Bredehoek
29
7819
7768
6923
6934
7049
41
4987
82
81
79a
79
78a
78
77
stoep
trap
5277
4985
Stadsgracht
Locatie X=202852 Y=503255
BEBOUWING
KANT WATER
KANT VERHARDING
WATERSCHAPSKEUR
KAVELGRENS
HOOFD.BEBOUW.GRENS
PERCEELGRENS + NR.
PARKEREN OP EIGEN ERF
op maat
Zwolle
Kanonsteeg / Derde Bredehoek
sectie: ZLE-F
wijk: 10
mut. datum: 11-03-2009
schaal: 1:500
get.: H.Habers
opdr.: A.Veldthuis
datum: 23-02-2009
tek.nr.: 2009-027 A
Perc. nr.: ZLE-
Geen inrit/uitrit
Bij voorkeur inrit/uitrit
Expertisecentrum Civiel- en cultuurtechniek Lübeckplein 2 8017 JZ Zwolle Postbus 10007 8000 GA Zwolle 038-498 9111

MPV 2015 — 530271 — Kanonsteeg/Derde Bredehoek

PLANECONOOM:	Maryl Veldkamp
PROJECTMANAGER:	Ciska Waalewijn
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	Esther Wolfkamp
PLANTYPERING:	Binnenkort af te sluiten complexen
PLANFASE:	Initiatief

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	233 m²	
Buiten Beschouwing	0 m²	
EXPLOITATIEGEBIED	4.048 m²	
Verharding	2.720 m²	67%
Groen/water	0 m²	0%
Uitgeefbaar	1.328 m²	33%
Aantal woningen	1 st	
TOTAAL WONINGBOUW	1.328 m²	100%
Industriterreinen [0%]	0 m² bvo	0%
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%
Commerciele voorzieningen [0%]	0 m² bvo	0%
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m² bvo	0%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	0 m² bvo	0%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2015
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	24 maart 2015

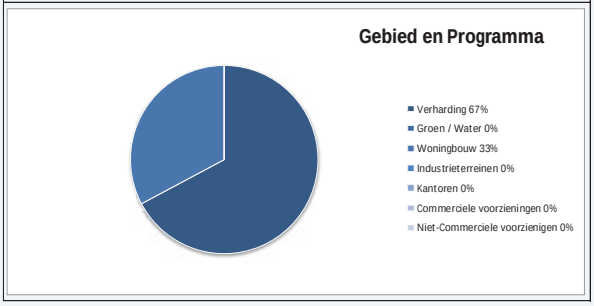

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

FASERING NIET-WONINGBOUW

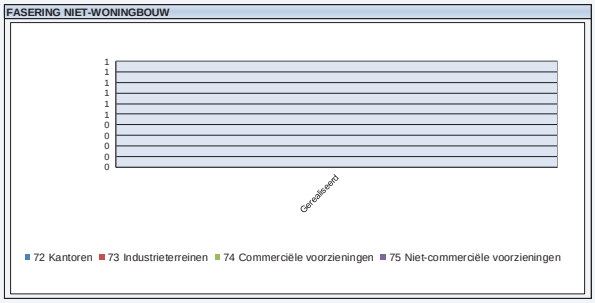

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	-	-	-
Sloop en ontruiming	-	-	-
Tijdelijk beheer	-	-	-
Bodemsanering	-	-	-
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	35	1	34
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	-	-	-
Voorbereidingskosten	-	-	-
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	0	0	-
TOTAAL	**35**	**1**	**34**

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	-	-	-
Niet-Woningbouw	-	-	-
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	-	-	-
Tijdelijke verhuur	-	-	-
Bijdragen / Subsidies	-	-	-
TOTAAL	**0**	**0**	**0**

RESULTAAT

	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	34.730	(TEKORT)	34.706	(TEKORT)	25	(VERSLECHTERING)

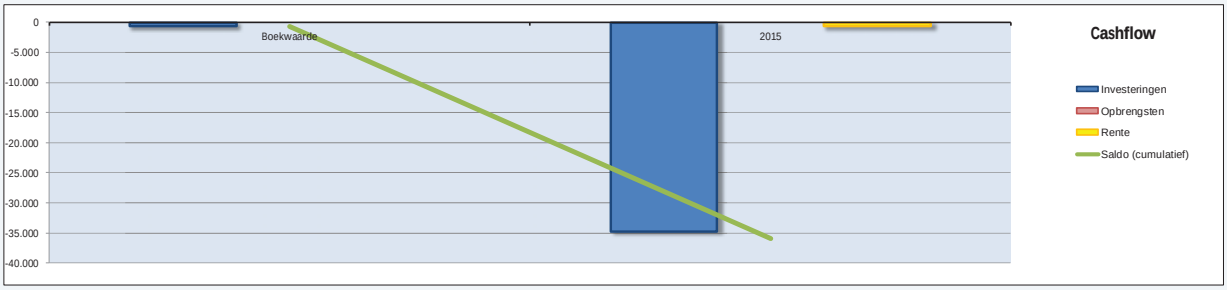

Opmerkingen:

Afhankelijk of in 2015 een woningbouwvereniging in deze locatie verder wil investeren en of dit leidt tot een haalbare ontwikkeling wordt besloten of dit project verder voortgezet of afgesloten.
Ten opzichte van vorig jaar geen wijzigingen.

2 BIJLAGEN

MPV 2015 — n.v.t. — nniegg

PLANECONOOM:	Wim van der Linde
PROJECTMANAGER:	Wim van der Linde
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:	
PLANTYPERING:	Binnenkort af te sluiten complexen
PLANFASE:	Initiatief

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	4 m²	
Buiten Beschouwing	0 m²	
EXPLOITATIEGEBIED	4 m²	
Verharding	0 m²	0%
Groen/water	0 m²	0%
Uitgeefbaar	4 m²	100%
Aantal woningen	0 st	
TOTAAL WONINGBOUW	0 m²	0%
Industriterreinen [0%]	0 m² bvo	0%
Kantoren [0%]	0 m² bvo	0%
Commerciele voorzieningen [0%]	0 m² bvo	0%
Niet-commerciele voorzieningen [100	4 m² bvo	100%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	4 m² bvo	100%

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2018
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	24 maart 2015

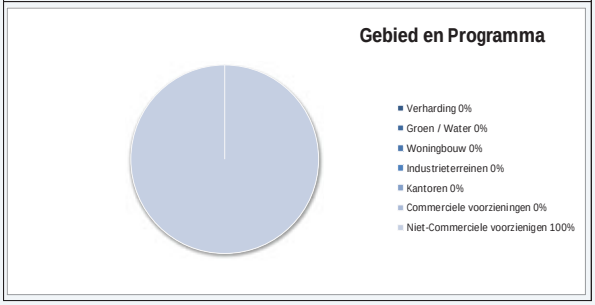

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

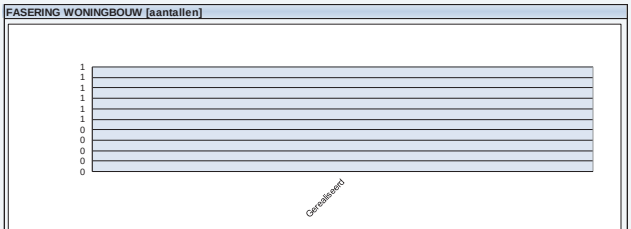

FASERING NIET-WONINGBOUW

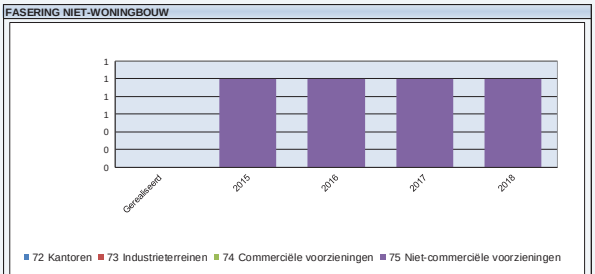

INVESTERINGEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	63023	63123	-100
Sloop en ontruiming	0	0	0
Tijdelijk beheer	0	0	0
Bodemsanering	0	0	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	1636	0	1636
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	0	0	0
Voorbereidingskosten	740	0	740
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	2098	971	1127
TOTAAL	**67.497**	**64.094**	**3.403**

OPBRENGSTEN

	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	0,00	0	0
Niet-Woningbouw	800,00	0	800
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	63123	0	63123
Tijdelijke verhuur	2757	0	2757
Bijdragen / Subsidies	0	0	0
TOTAAL	**66.680**	**0**	**66.680**

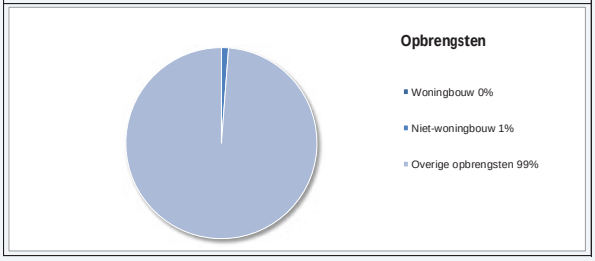

RESULTAAT

	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	8.075.688	(TEKORT)	-	(NEUTRAAL)	8.075.688	(VERSLECHTERING)

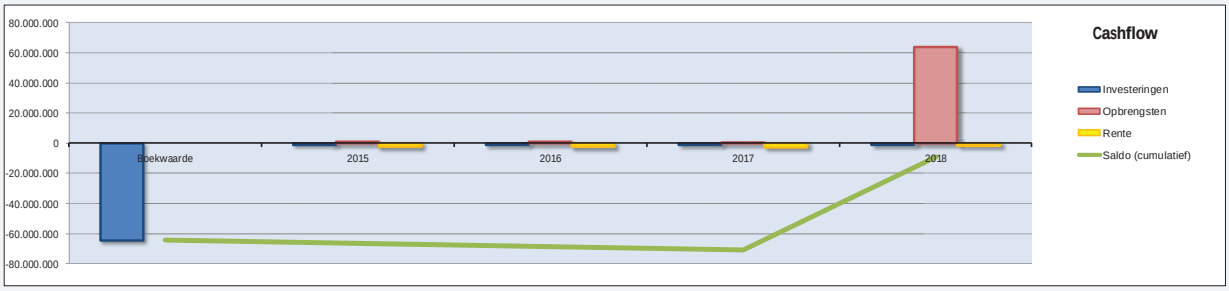

Opmerkingen:
In deze grondexploitatie worden de exploitatielasten weergegeven voor de perriode van 2015 t/m 2018,

MPV 2015	n.v.t.	recht van opstal

PLANECONOOM:	Wim van der Linde	PLANTYPERING:	Binnenkort af te sluiten complexen
PROJECTMANAGER:	Wim van der Linde		
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:		PLANFASE:	Initiatief

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	0 m²		
Buiten Beschouwing	0 m²		
EXPLOITATIEGEBIED	0 m²		
Verharding	0 m²		0%
Groen/water	0 m²		0%
Uitgeefbaar	0 m²		0%
Aantal woningen	0 st		
TOTAAL WONINGBOUW	0 m²		#DEEL/0!
Industriterreinen [0%]	0 m² bvo		0%
Kantoren [0%]	0 m² bvo		0%
Commerciele voorzieningen [0%]	0 m² bvo		0%
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m² bvo		0%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	0 m² bvo		#DEEL/0!

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2015
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	24 maart 2015

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

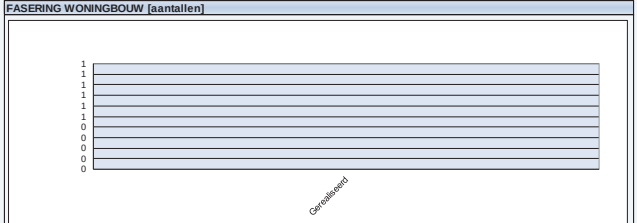

FASERING NIET-WONINGBOUW

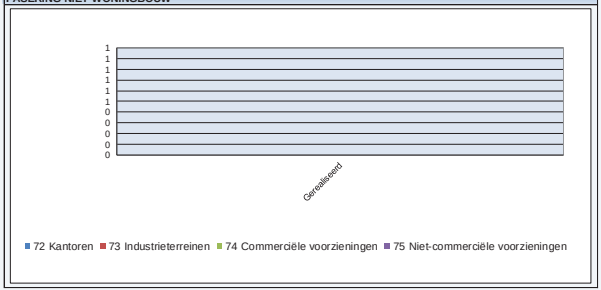

INVESTERINGEN	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	0	0	0
Sloop en ontruiming	0	0	0
Tijdelijk beheer	0	0	0
Bodemsanering	0	0	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	0	0	0
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	0	0	0
Voorbereidingskosten	0	0	0
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	0	0	0
TOTAAL	**0**	**0**	**0**

OPBRENGSTEN	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	0,00	0	0
Niet-Woningbouw	0,00	0	0
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	5	0	5
Bijdragen / Subsidies	0	0	0
TOTAAL	**5**	**0**	**5**

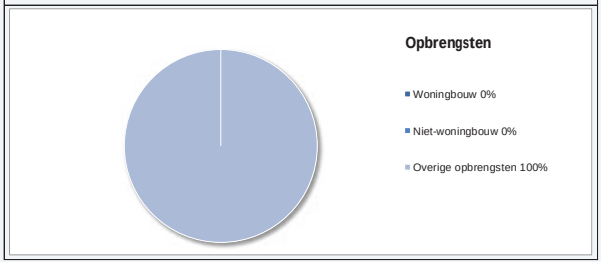

RESULTAAT	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	-5.021	(OVERSCHOT)	-	(NEUTRAAL)	-5.021	(VERBETERING)

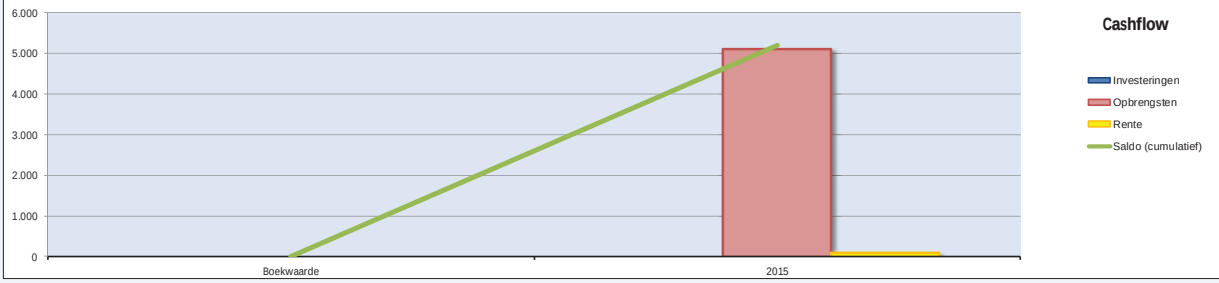

Opmerkingen:

MPV 2015	divers	Erfpachtsgronden

PLANECONOOM:	Wim van der Linde	**PLANTYPERING:**	Binnenkort af te sluiten complexen
PROJECTMANAGER:	Wim van der Linde		
AMBTELIJK OPDRACHTGEVER:		**PLANFASE:**	Initiatief

GEBIED EN PROGRAMMA

Plangebied	0 m^2	
Buiten Beschouwing	0 m^2	
EXPLOITATIEGEBIED	0 m^2	
Verharding	0 m^2	0%
Groen/water	0 m^2	0%
Uitgeefbaar	0 m^2	0%
Aantal woningen	0 st	
TOTAAL WONINGBOUW	0 m^2	#DEEL/0!
Industriterreinen [0%]	0 m^2 bvo	0%
Kantoren [0%]	0 m^2 bvo	0%
Commerciele voorzieningen [0%]	0 m^2 bvo	0%
Niet-commerciele voorzieningen [0%	0 m^2 bvo	0%
TOTAAL NIET-WONINGBOUW	0 m^2 bvo	#DEEL/0!

START- EN EINDDATUM GRONDEXPLOITATIE

STARTDATUM EXPLOITATIE	1 Januari 2015
EINDDATUM EXPLOITATIE	31 december 2015
DATUM BOEKWAARDE	31 december 2014
PRINTDATUM GRONDEXPLOITATIE	24 maart 2015

FASERING WONINGBOUW [aantallen]

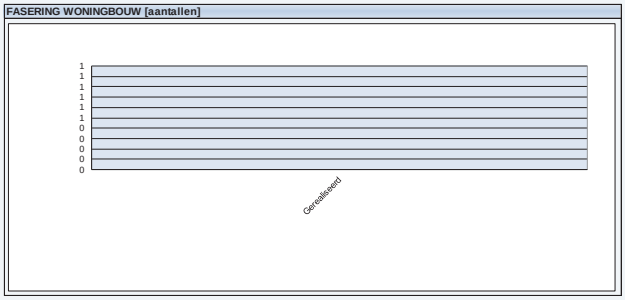

FASERING NIET-WONINGBOUW

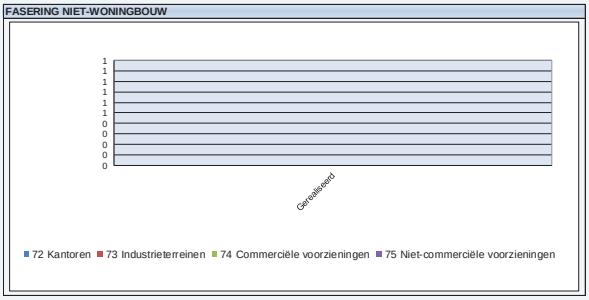

INVESTERINGEN	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Niet fase-gebonden Uitvoering			
Grondverwerving	0	0	0
Sloop en ontruiming	0	0	0
Tijdelijk beheer	0	0	0
Bodemsanering	0	0	0
Planontwikkelingskosten			
Planontwikkeling	107	0	107
Voorbereiding- en realisatiefase			
Civiele werkzaamheden	0	0	0
Voorbereidingskosten	0	0	0
Bijdragen en financiele produkten			
Overige kosten	122	0	122
TOTAAL	**229**	**0**	**229**

OPBRENGSTEN	Totaal (x 1.000)	Boekwaarde (x 1.000)	Nog te realiseren (x 1.000)
Uitgifte			
Woningbouw	0,00	0	0
Niet-Woningbouw	0,00	0	0
Overige opbrengsten			
Uitname gronden	0	0	0
Tijdelijke verhuur	358	0	358
Bijdragen / Subsidies	0	0	0
TOTAAL	**358**	**0**	**358**

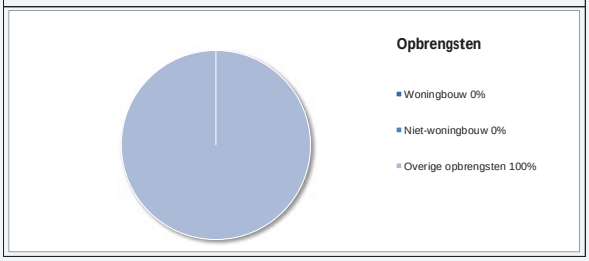

RESULTAAT	MPV 2015		MPV 2014		VERSCHIL	
BEGROOT RESULTAAT STARTWAARDE	-124.804	(OVERSCHOT)	-	(NEUTRAAL)	-124.804	(VERBETERING)

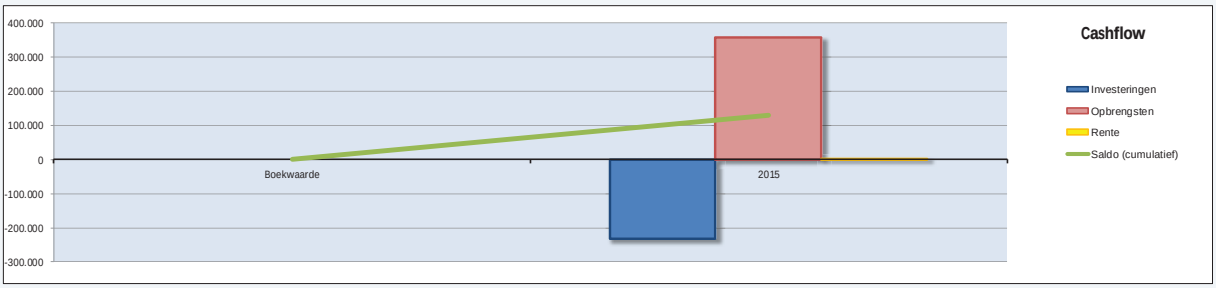

Opmerkingen:

Projecten met het risicoprofiel hoog		Projectgebonden risico's			
Projecten	Planeconoom	ROOD	ORANJE	GROEN	TOTAAL
Stadshagen	J. Balk / W. v.d. Linde	€ 5.152.876	€ 3.539.514	€ 310.000	€ 9.002.390
Voorsterpoort (Spolderwerkeiland)	W. vd Linde	€ -	€ -	€ -	€ -
Voorsterpoort (NNIEGG deel)	W. vd Linde	€ 1.828.000	€ 1.325.000	€ 1.920.000	€ 5.073.000
Hessenpoort I en II	H. Bekkema	€ 3.130.523	€ 550.000	€ 75.000	€ 3.755.523
Kamperpoort Katwolderplein	H. Bekkema	€ 903.213	€ -	€ 1.857.236	€ 2.760.449
Oude Mars	M. Veldkamp	€ 6.440.000	€ 360.000	€ -	€ 6.800.000
Kraanbolwerk	M. Veldkamp	€ 1.133.500	€ 2.972.000	€ 635.000	€ 4.740.500
Langenholterweg/Geert Grootte	W. vd Linde		€ 1.057.000	€ 92.000	€ 1.149.000
Dorpsplan Wythmen	W. vd Linde	€ 414.000	€ 943.000	€ 91.000	€ 1.448.000
Subtotaal		**€ 19.002.112**	**€ 10.746.514**	**€ 4.980.236**	**€ 34.728.862**

Projecten met het risicoprofiel midden		Projectgebonden risico's			
Projecten	Planeconoom	ROOD	ORANJE	GROEN	TOTAAL
Stinspoort	D. Boersma	€ -	€ 225.000	€ -	€ 225.000
De Vrolijkheid	J. Balk	€ 375.000	€ 200.000	€ -	€ 575.000
Bagijneweide	W. vd Linde	€ -	€ -	€ -	€ -
Noordereiland	M. Veldkamp	€ -	€ 210.000	€ -	€ 210.000
Recht van Opstal	W. vd Linde	€ -	€ -	€ -	€ -
Kanonsteeg/Derde Bredehoek	M. Veldkamp	€ -	€ -	€ -	€ -
Subtotaal		**€ 375.000**	**€ 635.000**	**€ -**	**€ 1.010.000**

Projecten met het risicoprofiel laag		Projectgebonden risico's			
Projecten	Planeconoom	ROOD	ORANJE	GROEN	TOTAAL
Bos en Buitenplaatsen	H. Bekkema				€ -
Marslanden Zuid	H. Bekkema				€ -
Marslanden G	H. Bekkema				€ -
Zwolle Zuid	H. Bekkema				€ -
Kamperpoort midden	H. Bekkema		€ -	€ 26.750	€ 26.750
Campus Windesheim	H. Bekkema	€ -	€ -	€ -	€ -
Forelkolk	W. vd Linde				€ -
Wipstrikkerallee	W. vd Linde				€ -
Kop Hanzeland	H. Bekkema				€ -
Westenholte Stins (NUTVW)	M. Veldkamp	€ -	€ -	€ 107.112	€ 107.112
Prinsenpoort	H. Bekkema				€ -
Subtotaal		**€ -**	**€ -**	**€ 133.862**	**€ 133.862**

Resume	€ 19.377.112	€ 11.381.514	€ 5.114.097	€ 35.872.724

Colofon

Afdeling:	Vastgoed
Opdrachtgever:	A.N Jager
Opdrachtnemer:	J. Balk

www.zwolle.nl

besluit

ARCHIEF EXEMPLAAR

CONFORM BESLOTEN

Zwolle

Besluit

Jaargang 2015
Onderwerp MPV 2015

De raad van de gemeente Zwolle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d. 24-04-2015

besluit:
1. De complexen Deltion, Rechtbank en van der Valk met winst af te sluiten, tegen een totaalbedrag van € 456.646;
2. De bestemmingsreserve voor de exploitatielasten Nniegg-gronden te verhogen met een bedrag van € 211.308;
3. De voorziening Vastgoed te verhogen met een bedrag van € 2.275.124;
4. De gepresenteerde grondexploitaties en voorbereidingskredieten vast te stellen;
5. De projectgebonden en economische risico's van Hessenpoort binnen het project op te vangen.
6. Een risicobedrag op te nemen voor de economische risico's ad. € 3,6 mln. en voor de projectgebonden risico's ad. € 18,9 mln.;
7. Op basis van bovenstaande beslispunten in te stemmen met de MPV en het financiële resultaat van Vastgoed per 31 december 2014 ad € 3.931.332 nadelig en conform het huidige beleid te onttrekken uit de Algemene Concernreserve;
8. In samenhang met de uitkomsten van de jaarrekening, de eerste berap 2015 en de perspectiefnota 2016-2019 bepalen hoe het vereiste weerstandsvermogen weer op de 50% gebracht kan worden.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 15-06-2015,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	Meerjaren Prognose Gebouwen (MPG) 2015 - 2018
portefeuillehouder	
informant	Drielen, PA van (Peter) 4063
eenheid/afdeling	Ontwikkeling OWV

Voorgesteld besluit raad

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de uitkomsten van de voorlopige Meerjaren Prognose Gebouwen (periode 2015 tot en met 2018).
2. In te stemmen met de voorgestelde verlaging van de begrote afdracht vanuit Programma 17B Vastgoedmanagement aan de concernbegroting.
3. Kennis te nemen van de verwachte resterende financiële opgave en het vervolgproces in dit kader.

In te stemmen met herinrichting van Programma 17B, waardoor enkel gebouwen onderdeel blijven uitmaken van dit Programma.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 16 maart 2015

Openbaar

Onderwerp	(Voorlopige) Meerjaren Prognose Gebouwen
Versienummer	1.0
Portefeuillehouder	René de Heer
Informant	Peter van Drielen
Eenheid/Afdeling	Ontwikkeling / OWV
Telefoon	(038) 498 4063
Email	P.van.Drielen@zwolle.nl

Bijlagen
N.v.t.

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de uitkomsten van de voorlopige Meerjaren Prognose Gebouwen (periode 2015 tot en met 2018).
2. In te stemmen met de voorgestelde verlaging van de begrote afdracht vanuit Programma 17B Vastgoedmanagement aan de concernbegroting.
3. Kennis te nemen van de verwachte resterende financiële opgave en het vervolgproces in dit kader.
4. In te stemmen met herinrichting van Programma 17B, waardoor enkel gebouwen onderdeel blijven uitmaken van dit Programma.

Datum 16 maart 2015

1 Inleiding

Professionalisering Vastgoedmanagement
De afgelopen jaren is ingezet op een verdere professionalisering van het gemeentelijke vastgoedmanagement. In dit kader is de vastgoedorganisatie opnieuw ingericht (centralisatie vastgoedmanagement 2012), een visie op onze portefeuille ontwikkeld en door de raad vastgesteld (Nota Vastgoedmanagement 2013) en een vastgoedregistratiesysteem (2014) aangeschaft. Een vierde essentiële stap in de voorgestane doorontwikkeling is de ontwikkeling en implementatie van de Meerjaren Prognose Gebouwen (MPG). De MPG is een integraal instrument waarmee enerzijds verantwoording kan worden afgelegd over de prestaties van de vastgoedportefeuille en anderzijds kan worden vooruitgekeken en kansen en risico's in kaart kunnen worden gebracht. Dit met als doel tijdig maatregelen ter interventie te kunnen formuleren en implementeren.

Meerjaren Prognose Gebouwen
De ontwikkeling van de MPG is eind 2014 gestart. Anders dan voorheen streven we nu naar de realisatie van een MPG in twee delen: 1. een onderdeel dat tegelijk met de Jaarrekening wordt gepresenteerd aan de raad en 2. een onderdeel dat aan de Programmabegroting wordt gekoppeld. Het is denkbaar dat het tweede onderdeel uiteindelijk wordt bestempeld als de daadwerkelijke MPG. Door deze knip in de MPG wordt een betere aansluiting gevonden bij de reguliere beleidscyclus.

Oorspronkelijk was oplevering van de MPG voorzien ten tijde van de aanlevering van de najaarsstukken aan college en raad (behandeling september 2015). De ontwikkeling van de tool is echter versneld. Het resultaat van deze versnelling is de oplevering van een voorlopige MPG. Hierdoor worden college en raad tussentijds geïnformeerd over het financieel perspectief binnen onze gebouwenportefeuille. Dit zodat zij deze informatie beschikbaar hebben bij de behandeling van de PPN. De nu opgestelde voorlopige MPG biedt voor de periode 2015-2018:

- Een meerjaren doorkijk van de huurinkomsten per pand. In dit kader is tevens per leegstandssituatie een inschatting gemaakt van het tempo en het financieel effect van een nieuwe invulling.
- Een meerjaren doorkijk van de diverse lasten die verband houden met eigendom, beheer en exploitatie van het verhuurde gemeentelijk vastgoed.
- Inzicht in het structurele en incidentele financiële effect van alle voorgenomen verkopen.
- Een prognose van het financiële resultaat van Programma 17B "Vastgoedmanagement" (ook wel "Resultaat na bestemming" genoemd) en mogelijkheden tot optimalisering van dit resultaat.

Afbouw vastgoedportefeuille
Een belangrijk speerpunt in de Nota Vastgoedmanagement is de afbouw van onze vastgoedportefeuille door verkoop van gebouwen. Aanleiding tot de voorgenomen afbouw is tweeledig:

1. Afstoten van panden die niet langer tot ons kernbezit worden gerekend; terug naar een kernportefeuille.
2. Genereren boekwinsten en realiseren eventuele vrijval van lasten (huurderving < vrijval van lasten).

Verhuur van gemeentelijk vastgoed is nog steeds een winstgevende activiteit. Wel is het zo dat de te verwachten jaarlijkse winsten niet meer overeenkomen met de bedragen waarmee structureel in gemeentebegroting rekening wordt gehouden. Bij de programmabegroting 2015 is de raad hiervan op de hoogte gesteld. In dit kader is ook aangegeven dat ter voorbereiding op de PPN 2016-2019 onderzoek wordt verricht naar mogelijkheden om het

financieel resultaat van de verhuur van panden weer op het niveau van de begroting te krijgen. Verkoop van panden is als een mogelijke oplossingsrichting benoemd. Daarnaast zijn ook andere mogelijkheden onderzocht.

Status gepresenteerde informatie
De MPG is een instrument in ontwikkeling. Door deze status zijn de resultaten van de voorlopige MPG nog niet vastomlijnd. Wel biedt de MPG de raad inzicht in de verwachte ontwikkeling van het financieel resultaat op verhuurde panden de komende jaren. De MPG laat zien dat de disbalans tussen de te verwachten financiële resultaten en de begrote winstafdracht blijft voortbestaan. Vanuit dit perspectief wordt in dit raadsvoorstel een bijstelling van de begrote winstafdracht vanuit Programma 17B Vastgoedmanagement aan de concernbegroting voorgesteld. Deze bijstelling is voor een deel kostenneutraal vorm te geven. Daarnaast pakt de verkoop van diverse panden financieel gunstig uit: realisatie substantiële boekwinsten en vrijval van lasten. Deze besparingen kunnen worden ingezet ter gedeeltelijke afdekking van de begrotingswijziging. Na deze exercitie resteert naar verwachting een tekort. De komende periode wordt benut om de MPG aan te scherpen en waar (nog) mogelijk het financieel resultaat te optimaliseren. Insteek is om het resterende tekort binnen het Programma Vastgoedmanagement op te lossen. Bij de Programmabegroting 2016 en de Berap II wordt de raad geïnformeerd over de stand van zaken en eventuele knelpunten.

2 Beoogd effecten

- Informeren van de gemeenteraad over de uitkomsten van de voorlopige MPG (2015 t/m 2018).
- Bijstelling van de begrote winstafdracht aan de concernbegroting tot een realistisch en verantwoord niveau.
- Herinrichting van Programma 17B van onze begroting waardoor enkel gebouwen onderdeel blijven uitmaken van het Programma. Het beheer van de gronden wordt ondergebracht in Programma 17A “Exploitatie gronden”.

3 Argumenten

1.1. De MPG biedt inzicht in de ontwikkeling van het financieel resultaat van ons verhuurde vastgoed

Er is voor de periode 2015 tot en 2018 een prognose gemaakt van verwachte baten en lasten. Het saldo van de baten en lasten van de panden, maar ook van de gronden, wordt “het Resultaat” genoemd. Er worden twee “Resultaten” binnen het Programma 17B Vastgoedmanagement gehanteerd: het “Resultaat voor bestemming” en het “Resultaat na bestemming”.

- *Resultaat voor bestemming*: komt tot stand komt door verrekening van baten en lasten voor vier clusters: 1. Verhuurde panden, 2. Verhuurde gronden, 3. Erfpacht en 4 Recht van Opstal. Indien de baten de lasten overstijgen is er sprake van een positief resultaat en andersom (lasten > baten) van een negatief resultaat.
- *Resultaat na bestemming:* houdt rekening met verrekeningen met de “Algemene Reserve Vastgoed” de “Onderhoudsresere Verhuurde Panden”, overige reserves en projectkredieten.

Het “Resultaat na bestemming” - het financiële resultaat van het Programma Vastgoedmanagement - heeft een rechtstreekse relatie met de concernbegroting. Met andere woorden: een positief Resultaat worden doorgesluisd naar de concernbegroting, een negatief Resultaat gecompenseerd. De ontwikkeling van dit Resultaat in de grafiek op de volgende pagina voor de periode 2015 tot en met 2018 weergegegeven (bedragen x € 1.000,-):

Datum 16 maart 2015

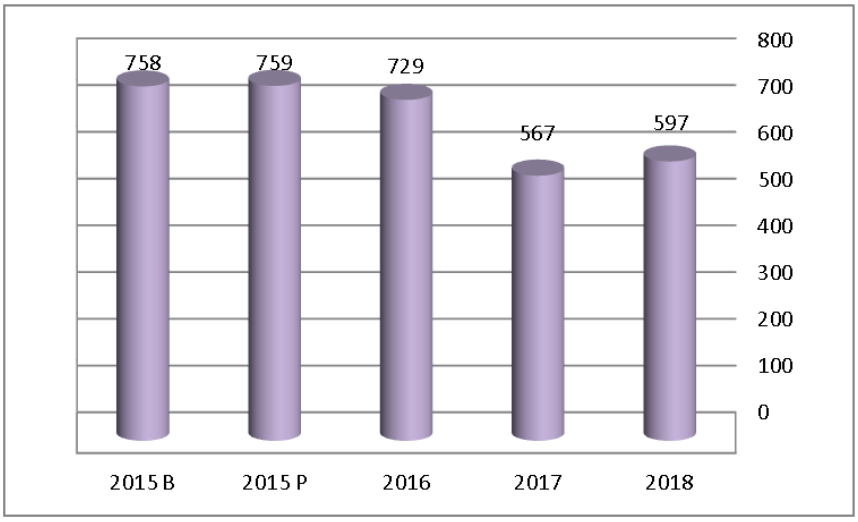

Te zien is dat in 2015 de begroting (2015B) en prognose (2015P) zich nagenoeg tot elkaar verhouden. In 2016 en daalt het resultaat licht, in 2017 substantieel om vervolgens in 2018 weer licht te stijgen. De veranderingen in Resultaat hebben diverse oorzaken: daling in huurinkomsten, structurele effect van verkoop van panden, leegstand, verwachte nieuwe verhuur et cetera.

2.1. Structurele afdracht staat niet meer in verhouding tot de verwachte financiële resultaten

In de concernbegroting wordt structureel rekening gehouden met een afdracht van een “winst” van € 1.300.000,- vanuit Programma 17B Vastgoedmanagement. De grafiek hierboven laat zien dat het financieel resultaat van het verhuurde gemeentelijk vastgoed substantieel afwijkt van de begrote afdracht aan de concernbegroting. Een aantal ontwikkelingen maakt het dat de afdracht niet meer realistisch is:

1. *Verkoop Diezerstraat 80 (Stadkamer)*
   In het kader van het bibliotheektraject (vestiging Zara en herhuisvesting bibliotheek) wordt Diezerstraat 80 verkocht aan Dela. Dit met als doel een economische impuls te geven aan ons kernwinkelgebied. Verkoop resulteert in een substantiële eenmalige verkoopopbrengst. Dit bedrag wordt ingezet ter dekking van de kosten van herhuisvesting van de Stadkamer. Tegelijkertijd valt na verkoop (tweede kwartaal 2016) ook een structurele huuropbrengst van circa € 325.000,- op weg. Doordat we voorlopig eigenaar blijven van het bouwdeel waarin onder andere de Statenzaal is gesitueerd, blijft een substantieel deel van de kosten achter in de begroting. De gehele businesscase rondom het bibliotheektraject is echter zo ingericht dat de huurderving van circa € 325.000,- wordt opgevangen door een vrijval van subsidielasten met een gelijk bedrag in de cultuurbegroting.

2. *Financiële consequenties van enkele specifieke verkopen*
   Het merendeel van de voorgenomen verkopen heeft een positief financieel effect; zowel structureel als incidenteel levert verkoop geld op. Bij het afstoten van enkele specifieke panden ligt dit anders: verkoop heeft een incidenteel positief/neutraal en structureel negatief effect. We zijn bijvoorbeeld in gesprek met de lokale woningcorporaties over de realisatie van sociale woningbouw op verscheidene plekken in de stad. Diverse locaties zijn door hoofdzakelijk gemeente en deltaWonen aangedragen. In totaal maken derhalve ook zeven gemeentelijke gebouwen onderdeel uit van de te sluiten overeenkomst. Verkoop van deze vastgoedobjecten, ongeacht aan wie, heeft een structureel negatief effect van circa € 100.000,-. Dit doordat de huurderving

hoger is dan vrijval van lasten. In dit specifieke geval worden de panden door de gemeente tegen boekwaarde ingebracht, waardoor geen incidentele boekwinst wordt gerealiseerd. Commerciële verkoop van de panden had een boekwinst van tussen de € 1.500.000,- en € 2.000.000,- opgeleverd.

3. *Bezuinigingen*

Gemeentelijke bezuinigingen hebben geleid tot huuropzegging door enkele maatschappelijke organisaties. Hierdoor daalden de huurinkomsten, terwijl de lasten frequent toenamen. Dit laatste werd veroorzaakt door de verlegging van gebruikerslasten (huurderonderhoud, ozb gebruiker, energiekosten, beheerkosten) van vertrekkende huurder naar de gemeente. Belangrijke bezuinigingen met effect op de vastgoedportefeuille: Muzerie en wijkcentrum Gerenlanden. Bij doorvoering van de bezuinigingen is de opdracht meegegeven de panden opnieuw te verhuren en zodoende nieuwe inkomsten te genereren. Inmiddels is duidelijk dat de Goudsteeg 19 (voormalige hoofdvestiging Muzerie) wordt verkocht en niet opnieuw verhuurd. Hierdoor ontstaat er impliciet een huurderving van circa € 140.000,- op jaarbasis. Daarnaast zijn de vrijvallende ruimten in voormalig wijkcentrum Gerenlanden niet tot nauwelijks geschikt voor (marktconforme) herinvulling. Dit resulteert in eveneens in een structurele derving.

4. *Veranderende marktomstandigheden*

De economische teruggang van de afgelopen jaren heeft geresulteerd in lagere huurniveaus bij nieuwe verhuur en de leegstand binnen onze vastgoedportefeuille. Een groot deel van deze leegstand is of wordt opgelost door sloop en/of verkoop. Vaak met een positief incidenteel effect, maar met een negatief structureel effect op het “Resultaat voor bestemming” (huurderving > vrijval van lasten).

Er wordt voorgesteld de begrote winstafdracht bij te stellen naar aanleiding van bovenstaande ontwikkelingen. Hierdoor wordt de structureel begrote afdracht: € 1.300.000,- minus € 325.000,- (effect bibliotheek) minus € 100.000,- (effect verkoop specifieke panden) minus € 140.000,- (effect Muzerie) = € 735.000,-. Tegelijkertijd hebben college en raad besloten tot een bezuiniging van € 110.000,- in 2015 en € 210.000,- vanaf 2016 op het Programma Vastgoedmanagement. Deze bezuiniging kan worden gerealiseerd door het structurele positieve effect van de verkoop van diverse panden. Doorvoering van de bezuinigingen leidt tot een ophoging van de afdracht aan de concernbegroting. Bovenstaande resulteert in een nieuw afdrachtschema:

Omschrijving	2015	2016	2017	2018
Begrote afdracht	€ 1.300.000	€ 1.300.000	€ 1.300.000	€ 1.300.000
Aanpassing bibliotheek	€ -	€ 217.375-	€ 326.063-	€ 326.063-
Aanpassing specifieke verkopen	€ -	€ -	€ 100.000-	€ 100.000-
Aanpassing Muzerie	€ 140.000-	€ 140.000-	€ 140.000-	€ 140.000-
Doorvoering bezuiniging	€ 110.000	€ 210.000	€ 210.000	€ 210.000
Nieuw e afdracht	€ 1.270.000	€ 1.152.625	€ 943.937	€ 943.937

3.1. Bijstelling leidt tot een betere balans tussen resultaat en afdracht, maar er resteert een financiële opgave

De voorgestelde bijstelling van de winstafdracht aan de concernbegroting kan voor een deel kostenneutraal worden vormgegeven. De huurderving als gevolg van het vertrek van de bibliotheek wordt op concernnviveau opgevangen door een gelijke vrijval van lasten op de cultuurbegroting. Echter, met de bijstelling van de afdracht als gevolg van enkele specifieke verkopen (onder andere ten behoeve van de versnellingsactie sociale woningbouw) en de Muzerie is geen rekening gehouden. Dit levert in eerste instantie een financieel vraagstuk op van € 140.000,- in 2015 en 2016 en € 240.000,- vanaf 2017 voor de gemeentebegroting. Het streven is dit

vraagstuk (zoveel mogelijk) te tackelen binnen het Programma “Vastgoedmanagement”. Hieronder is de opgave gevisualiseerd:

Omschrijving	2015	2016	2017	2018
Oude afdracht	€ 1.410.000	€ 1.510.000	€ 1.510.000	€ 1.510.000
Nieuw begrote afdracht	€ 1.270.000	€ 1.152.625	€ 943.937	€ 943.937
Verschil	€ 140.000	€ 357.375	€ 566.063	€ 566.063
Vrijval lasten bibliotheek elders	€ -	€ 217.375	€ 326.063	€ 326.063
Resterende opgave (1)	€ 140.000	€ 140.000	€ 240.000	€ 240.000
Resultaat MPG	€ 54.019	€ 90.153	€ 136.720	€ 166.986
Resterende opgave (2)	€ 85.981	€ 49.847	€ 103.280	€ 73.014

In bovenstaande tabel is de huidige afdracht (inclusief bezuinigingstaakstelling) afgezet tegen de voorgestelde nieuwe afdracht. Het verschil tussen deze twee getallen minus de “vrijval van lasten bibliotheek elders” en minus het Resultaat van de MPG is het resterende tekort op de gemeentebegroting. Conclusie is dat een substantieel deel van de oorspronkelijke opgave van € 550.000,- (zie programmabegroting en veranderbrief college) wordt gerealiseerd. De komende periode wordt gebruikt om:

- De MPG verder af te ronden en uitvoerig te controleren.
- Te onderzoeken of en op welke wijze de verwachte resterende tekorten kunnen worden opgelost binnen het Programma Vastgoedmanagement.

De raad wordt bij de Programmabegroting 2016 en Berap II geïnformeerd over de stand van zaken en eventuele resterende knelpunten.

4.1. Scheiding gronden en gebouwen leidt tot transparantie en overzicht

In het verleden is er voor gekozen ontwikkeling en beheer van gronden van elkaar te scheiden. Ontwikkeling van gronden is ondergebracht in Programma 17A “Exploitatie gronden” en de daarbij behorende Meerjaren Prognose Vastgoed (MPV). Beheer van gronden in Programma 17B “Vastgoedmanagement”. Hierdoor loopt het resultaat van de clusters Verhuurde gronden, Erfpacht en Opstalrecht via laatstgenoemde Programma van onze begroting. Het financieel resultaat van deze clusters wordt verrekend met de Algemene Reserve Vastgoed en uiteindelijk weer meegenomen in het financiële resultaat van de MPV. Dit vertroebelt het beeld binnen het Programma Vastgoedmanagement. Er wordt voorgesteld gronden en gebouwen te splitsen, waardoor Programma 17B enkel betrekking krijgt op het gebouwde gemeentelijk onroerend goed. Alle aspecten die betrekking hebben tot beheer en ontwikkeling van gronden komen terug in Programma 17A en de Meerjaren Prognose Vastgoed (MPV). Deze exercitie kan financieel neutraal worden vormgegeven.

4 Risico’s

Huuropzeggingen en lastenverzwaring
In de MPG is een prognose van baten en lasten opgenomen. Deze prognose houdt rekening met diverse voorziene ontwikkelingen. Met de kennis van nu is tevens een inschatting gemaakt van potentiële kansen (kostenreductie en extra huuropbrengsten) en risico’s (extra kosten of huurderving). Een deel van deze kansen en risico’s is financieel vertaald in de MPG. Andere mogelijke positieve of negatieve ontwikkelingen zijn nog niet hard genoeg om meegenomen te worden in het financieel resultaat van ons verhuurde vastgoed. Wel zijn dergelijke

kansen en risico's kwalitatief geduid. Ten aanzien van enkele verhuurde panden is er een reëel risico op huuropzegging. Eventuele huuropzeggingen hebben direct consequenties voor het financiële resultaat van ons verhuurde vastgoed. Tevens voorzien we extra onderhoudskosten en kosten die verband houden met bijzondere omstandigheden (bijvoorbeeld sanering asbest). Vooralsnog is het beeld dat deze extra onderhoudskosten opgevangen kunnen worden in de Onderhoudsreserve Verhuurde Panden (O27).

Verkopen moeten worden gerealiseerd

De verkoop van diverse panden is essentieel ter oplossing van de financiële problematiek binnen Programma 17B. De raad heeft in 2014 kennis genomen en ingestemd met de verkoop van in totaal circa 35 panden. De structurele en incidentele financiële effecten van de voorgenomen verkopen zijn meegenomen in de MPG. Indien panden niet worden verkocht of tegen een lagere waarde dan aangenomen, dan heeft dit nadelige consequenties voor het financiële resultaat binnen Programma 17B Vastgoedmanagement.

Resterende financiële opgave binnen Programma oplossen

Er is aangegeven dat wordt getracht de gepresenteerde financiële opgave binnen het Programma Vastgoedmanagement op te lossen. Gelet op de hierboven geschetste risico's is het de vraag in hoeverre dit lukt. Indien er geen oplossing kan worden gevonden binnen het Programma, resteert er een knelpunt op concernniveau. De raad wordt bij de behandeling van de Programmabegroting en Berap II voorzien van een stand van zaken.

Vennootschapsbelasting

Het is vooralsnog onduidelijk welk effect de nieuwe richtlijnen en verplichtingen vennootschapsbelasting hebben op het Programma Vastgoedmanagement. Heffing van vennootschapsbelasting op het Resultaat na bestemming kan resulteren in een extra financiële opgave.

5 Financiën

Totaaloverzicht

Omschrijving	2015	2016	2017	2018
Begrote afdracht	€ 1.300.000	€ 1.300.000	€ 1.300.000	€ 1.300.000
Aanpassing bibliotheek	€ -	€ 217.375-	€ 326.063-	€ 326.063-
Aanpassing specifieke verkopen	€ -	€ -	€ 100.000-	€ 100.000-
Aanpassing Muzerie	€ 140.000-	€ 140.000-	€ 140.000-	€ 140.000-
Doorvoering bezuiniging	€ 110.000	€ 210.000	€ 210.000	€ 210.000
Nieuwe afdracht	€ 1.270.000	€ 1.152.625	€ 943.937	€ 943.937
Prognose Resultaat	€ 759.019	€ 729.319	€ 567.199	€ 597.465
Tekort	€ 510.981	€ 423.306	€ 376.738	€ 346.472
Effect verkopen panden	€ 15.000	€ 488.459	€ 488.459	€ 488.459
Stelpost resterende leegstand	€ -	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Eenmalige bijdrage	€ 550.000	€ -	€ -	€ -
Tekort/overschot	€ 54.019-	€ 90.153-	€ 136.720-	€ 166.986-
Verwacht resultaat	€ 1.324.019	€ 1.242.778	€ 1.080.658	€ 1.110.924
Begroot resultaat	€ 1.270.000	€ 1.152.625	€ 943.937	€ 943.937
Saldo	€ 54.019	€ 90.153	€ 136.720	€ 166.986

Datum 16 maart 2015

Toelichting
In de begroting van 2015 wordt rekening gehouden met een “Resultaat na bestemming” van circa € 750.000,-. Dit wijkt circa € 550.000,- af van de begrote afdracht van € 1.300.000,-. In de dekking van dit negatieve verschil is reeds voorzien door het beschikbaar stellen van een eenmalig bedrag van € 550.000,- binnen de concernbegroting voor 2015.
In voorgaande tabel is te zien dat met de voorgestelde aanpassing van de afdracht aan de concernbegroting verwachte financiële resultaten meer in evenwicht komen met de begrote resultaten. De nieuw begrote afdracht wordt behaald en zelfs meer dan dat. Tegelijkertijd:

- Bestaat het risico op huuropzeggingen waardoor het verwachte surplus voor deze jaren minder wordt of verdwijnt.
- Moet zoals geschetst een begrotingsprobleem van € 140.000,- in 2015 en 2016 en € 240.000,- worden opgelost. De extra winsten kunnen hiervoor worden ingezet. Dit resulteert niet in volledige oplossing van het probleem.

Een belangrijke optimalisering van het financiële resultaat wordt bereikt door de voorgenomen verkopen van gemeentelijke gebouwen. Deze verkopen leveren ons naar verwachting een substantiële boekwinst op. Deze boekwinst is berekend op basis van enkele aannames. Op dit moment worden de diverse panden getaxeerd. De incidentele boekwinsten kunnen worden omgebogen naar een structurele vrijval van lasten in de begroting. Dit door met deze middelen investeringen van maatschappelijk nut (bijvoorbeeld scholen en wegen) af te boeken. Hierdoor vallen kapitaallasten vrij. Deze vrijvallende last kan worden ingezet ter afdekking van (een deel van) het tekort binnen het Programma Vastgoedmanagement (rechtstreeks of door middel van een begrotingswijziging).

Verder wordt een groot deel van de leegstand momenteel weggewerkt. Dit door verkoop of nieuwe verhuur. Hierna resteert nog een beperkt aandeel leegstand in onze vastgoedportefeuille. Het streven is ook deze leegstand weer opnieuw in te vullen door middel van verhuur. In dit kader hebben we een stelpost opgenomen van € 25.000,- aan te realiseren verhuuropbrengsten.

Bekostiging onderhoud
Daarnaast is de Onderhoudsreserve Verhuurde Panden (O27) tegen het licht gehouden. De afgelopen jaren is binnen de beleidscyclus op meerdere momenten melding gemaakt van uitputting van deze reserve. Door een door de raad geaccordeerde extra storting van € 2.000.000,- (OW1204-0006, 2012) in deze reserve in 2013 en verdere optimalisering hebben we een betere afstemming tussen (verwachte) onderhoudslasten en dekking gevonden. Dit op een dusdanige wijze dat uitputting van de onderhoudsreserve naar verwachting wordt voorkomen.

6 Communicatie

De voorlopige MPG betreft in eerste aanleg een interne systematiek en aangelegenheid. Er heeft geen externe communicatie plaatsgevonden.

7 Vervolg

Bij de programmabegroting 2016 wordt een definitieve MPG opgeleverd voor de periode 2016 tot en met 2019. De MPG wordt opgenomen in de reguliere beleidscyclus. Op meerdere momenten gedurende een jaar kan een prognose van het financieel resultaat van de verhuurde panden worden afgegeven.

Datum 16 maart 2015

8 Openbaarheid

Dit voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw R.E. Riemersma MCM, secretaris

besluit

ARCHIEF EXEMPLAAR

CONFORM BESLOTEN

Zwolle

Besluit

Jaargang 2015
Onderwerp (Voorlopige) Meerjaren Prognose Gebouwen

De raad van de gemeente Zwolle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d. 16-03-2015

besluit:

1. Kennis te nemen van de uitkomsten van de voorlopige Meerjaren Prognose Gebouwen (periode 2015 tot en met 2018).
2. In te stemmen met de voorgestelde verlaging van de begrote afdracht vanuit Programma 17B Vastgoedmanagement aan de concernbegroting.
3. Kennis te nemen van de verwachte resterende financiële opgave en het vervolgproces in dit kader.
4. In te stemmen met herinrichting van Programma 17B, waardoor enkel gebouwen onderdeel blijven uitmaken van dit Programma.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 15-06-2015,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	Perspectiefnota (PPN) 2016 - 2019
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Dreven, A van (Adila) 2267
eenheid/afdeling	Concernstaf CSADV

Voorgesteld besluit raad

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. De perspectiefnota 2016-2019 vast te stellen en daarmee

- In te stemmen met een storting van € 4,2 mln. in de algemene concernreserve om het weerstandsvermogen voor het onderdeel vastgoed aan te vullen.
- In te stemmen met de storting van € 2,15 mln. in de risicoreserve sociaal domein.
- In te stemmen met het incidenteel inzetten van de jaarschijf 2016 van de buffer sociaal domein:
- € 1,3 mln. voor dekking restant bezuinigingstaakstelling sociaal domein in 2016
- € 1,1 mln. voor participatie sociaal domein
- € 2,6 mln. toevoeging aan risicoreserve sociaal domein als extra weerstandsvermogen.
- In te stemmen met de structurele investeringsvoorstellen ad € 433.000 in 2016 , aflopend naar € 294.000 vanaf 2017.
- In te stemmen met de (meerjarig) incidentele investeringsvoorstellen ad € 2.605.000.
- In te stemmen met het beschikbaar stellen van € 0,7 mln. voor de binnenstad in deze investering te dekken uit het stadsontwikkelfonds.
- In te stemmen met het bezuinigingspakket van € 10,36 mln. en bij de perspectiefnota 2017-2020 invulling te geven aan de resterende bezuinigingsopgave van € 0,64 mln.

2 kennis te nemen van het onderzoek woonlasten.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 28 april 2015

Onderwerp	PPN 2016-2019
Versienummer	2
Portefeuillehouder	J. Brink
Informant	Adila van Dreven, Jan van Dijk
Eenheid/Afdeling	Concernstaf / CSADV
Telefoon	(038) 498 2267 / 2664
Email	A.van.Dreven@zwolle.nl
Bijlagen	1.PPN 2016-2019 2.Gemeentelijke woonlasten 3.Informatienota tekortschietend rijksbudget beschermd wonen 4.Informatienota SSC

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. De perspectiefnota 2016-2019 vast te stellen en daarmee
- In te stemmen met een storting van € 4,2 mln. in de algemene concernreserve om het weerstandsvermogen voor het onderdeel vastgoed aan te vullen.
- In te stemmen met de storting van € 2,15 mln. in de risicoreserve sociaal domein.
- In te stemmen met het incidenteel inzetten van de jaarschijf 2016 van de buffer sociaal domein:
  - € 1,3 mln. voor dekking restant bezuinigingstaakstelling sociaal domein in 2016
  - € 1,1 mln. voor participatie sociaal domein
  - € 2,6 mln. toevoeging aan risicoreserve sociaal domein als extra weerstandsvermogen.
- In te stemmen met de structurele investeringsvoorstellen ad € 433.000 in 2016 , aflopend naar € 294.000 vanaf 2017.
- In te stemmen met de (meerjarig) incidentele investeringsvoorstellen ad € 2.605.000.
- In te stemmen met het beschikbaar stellen van € 0,7 mln. voor de binnenstad in deze investering te dekken uit het stadsontwikkelfonds.
- In te stemmen met het bezuinigingspakket van € 10,36 mln. en bij de perspectiefnota 2017-2020 invulling te geven aan de resterende bezuinigingsopgave van € 0,64 mln.

2 kennis te nemen van het onderzoek woonlasten.

Datum 21 april 2015

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Na de presentatie van het coalitieakkoord zijn wij gestart met de verdere uitwerking. In deze PPN treft u hiervan het eindresultaat. In de afgelopen periode zijn wij over de voorstellen in de PPN op diverse manieren het gesprek met de stad aangegaan. De eerste resultaten daarvan hebben wij in de begroting 2015 gepresenteerd. Daarnaast hebben wij met de raad op 2 maart jl. van gedachten gewisseld over de Veranderbrief waarin vooral aandacht is besteed aan de bezuinigingsrichtingen die ons voor ogen stonden. Naar aanleiding van het debat hebben wij op twee hoofdpunten onze voorstellen gewijzigd. Voor de versnellingsactie sociaal domein 2016 nemen wij meer tijd om de onderdelen hulp in de huishouding en nieuwe zorgarrangementen sociale wijkteams nader uit te werken. Daartoe zetten wij een deel van de buffer sociaal domein 2016 in. (€ 1,3 mln.) De wijkvestigingen van de bibliotheek blijven in stand. Hiervoor in de plaats worden andere bezuinigingen voorgesteld. De periode na het debat hebben wij benut om de bezuinigingsrichtingen nader te concretiseren. In deze PPN doen wij de definitieve voorstellen over de bezuinigingen van € 10,4 mln.

Beoogd effect
Het vaststellen van het meerjarig beleid in de vorm van vier agenda's als uitwerking van het coalitieakkoord met het daarbij behorende financieel beeld

Argumenten
1. Voor de toelichting op de beslispunten wordt verwezen naar de PPN
2. In het coalitieakkoord is afgesproken dat een onderzoek zal worden gedaan naar de mogelijkheden om de woonlasten als communicerende vaten te beschouwen. Uit het onderzoek blijkt, dat
    a. De verwachte mogelijkheden om een bijdrage te leveren aan de bezuinigingsopgave minimaal is, omdat de in de huidige tarieven al is geanticipeerd op toekomstige voordelen (lagere verbrandingstarieven bij afval).
    b. De toepassing als begrotingssystematiek gecompliceerd is vanwege andere (soms wettelijke) uitgangspunten, zoals maximaal 100% kostendekkendheid in combinatie me het vormen van voorzieningen voor afval en riolering vanwege de 100% kostendekkendheid.
    c. De toepassing de beheersbaarheid van de begroting beperkt wordt, omdat hogere kosten bij afval en riolering negatieve gevolgen heeft voor de gemeentelijke inkomsten.

    Daarom stellen wij voor de systematiek niet in te voeren. Incidenteel zullen wij net als in het verleden onze afweging maken in het kader van het totale financiële beleid.

Moties
In de afgelopen tijd zijn een aantal moties aangenomen en zijn er toezeggingen aan de raad gedaan waarbij door de raad is verzocht bij de PPN informatie te leveren

Verkenning naar buurtbegrotingen

Datum 21 april 2015

Bij de uitwerking van de agenda's uit het coalitieakkoord te verkennen of instrumenten als buurtbegrotingen en budgetmonitoring een bijdrage kunnen leveren aan de gewenste betrokkenheid van inwoners bij het bestuur van de stad
In het kader van initiatiefrijk Zwolle lopen een aantal initiatieven vergelijkbaar met het WIJbedrijf Dieze Oost. Dit is van, door en voor alle bewoners van deze wijk en is gericht op duurzame wijkontwikkeling in zowel fysiek, sociaal als economisch opzicht. Binnen het concept van de WIJbedrijven past ook het vormgeven van wijkbegrotingen. Momenteel werken we toe naar een experiment.
Hiernaast loopt momenteel het project sturend vermogen van de beleidscyclus. De in de motie genoemde onderwerpen vormen daarvan een onderdeel. Wij willen het gevraagde in de motie dan ook hierbij meenemen.

Shared service centrum verdienmogelijkheden
Bij het in het voorjaar 2015 door de raad te bespreken bezuinigingsopties een uitgewerkt voorstel met betrekking tot de besparings- en benuttingsmogelijkheden van het SSC mee te nemen.
Hierbij verwijzen wij naar de aparte notitie SSC die bij de voorjaarsstukken gevoegd is.

Ophogen bovengrens individuele bijzondere bijstand
Te onderzoeken of het haalbaar is dat de inkomensgrens voor recht op bijzondere bijstand van 110% naa 115% van het bijstandsniveau kan worden verhoogd met het door het rijk beschikbaar gestelde middelen ten behoeve van armoedebestrijding. Daarbij ook mogelijke effecten in beeld brengen.
Gelijktijdig met het presenteren van de voorjaarsstukken ontvangt de raad hierover een voorstel.

Betaalbaarheid wonen welzijn zorg
Ruim voor de behandeling van de PPN te komen met voorstellen om deze ongewenste situaties op te heffen en het wonen voor deze mensen betaalbaar te maken en te houden.
Wij zullen een betaalbaarheidsagenda presenteren waarin gemeente en corporaties gezamenlijk de afspraken neerleggen en de koers bepalen voor het verbeteren van de betaalbaarheid van het wonen voor de laagste inkomensgroepen.

Nieuwe economie maatschappelijke waarde binnen grondbeleid
Die het college oproept om een keuze te maken uit de lokale initiatieven niet concurrerend met al gerealiseerd initiatieven met te verwachten maatschappelijk meerwaarde die tot nog toe niet van de grond is gekomen- lerend aan de slag gaan door regelmatig terug te koppelen welke belemmeringen zich voordoen en welk nieuw beleid nodig zou zijn om deze op te lossen. Bij de MPV 2015 te presenteren welke consequenties de pilots voor het bestaande beleid hebben (gehad)
Eind mei presenteren wij een informatienota. Vanuit het Tijdelijk Anders Gebruiken (TAG) binnen projecten gaan wij daarbij in op de motie

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

Datum 21 april 2015

mevrouw R.E. Riemersma MCM, secretaris

toekomst

Zwolle

Perspectiefnota 2016-2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 1
Inleiding 2
Financieel perspectief 3
Agenda voor een Toekomstbestendige stad 7
Agenda voor een Sociale stad 10
Agenda voor een Ondernemende stad 13
Agenda voor een Levendige stad 15
Bijlage 1 Investeringen 17
Bijlage 2 Bezuinigingen 21
Bijlage 3 Financieel technische uitgangspunten meerjarenraming 23

Inleiding

We werken aan een stad die toekomstbestendig is en die ook over twintig jaar nog bloeit. Het college kan en wil dit niet alleen doen, we hebben daar onze inwoners, bedrijven, instellingen, de omliggende gemeenten en de provincie Overijssel bij nodig. Gelukkig begint het economisch tij te keren nu de woningmarkt en de economie aantrekken. Ondanks de economische crisis en de noodzakelijke bezuinigingen op de gemeentelijke begroting beschikt Zwolle over een stevige uitgangspositie: sociaal, financieel en economisch. Hiervan zijn we ons goed bewust en wordt dit ook landelijk steeds vaker opgemerkt: in Zwolle en de regio Zwolle zijn mooie en verrassende ontwikkelingen en innovaties.
Met de voorstellen die u in deze Perspectiefnota aantreft, bouwen we daarom voort op al het goede dat er is om onze uitgangspositie verder te verstevigen en naar een hoger niveau te brengen. Dit doen we met het oog op de toekomst van de stad.

Het afgelopen jaar hebben we de eerste stappen gezet in het realiseren van ambities zoals die in het coalitieakkoord zijn gesteld. Het programma Initiatiefrijk Zwolle is vastgesteld, de gemeenteraad stemde in met de versnellingsactie sociale huurwoningen, waarmee we driekwart van de gewenste 400 sociale huurwoningen realiseren en wordt er gewerkt aan een nieuwe visie op de Binnenstad.
De transformatie van het sociaal domein is ingezet. De afgelopen jaren hebben we met volle kracht gewerkt om klaar te zijn voor deze nieuwe taken. In een nieuwe setting en met een nieuwe werkwijze bieden de medewerkers van het sociaal wijkteam hulp en ondersteuning op maat aan de mensen die dat nodig hebben. Hierbij staat de kracht van onze inwoners centraal. Het is tijd om uit de discussie over structuren en budgetten te komen. We willen de sociale wijkteams de rust en ruimte geven om zonder afleiding hun werk te doen, zodat de transformatie in het sociaal domein echt gestalte krijgt en de medewerkers er vooral kunnen zijn voor de Zwollenaren.

Het uitvoeren van het coalitieakkoord en het behouden van een financieel gezonde uitgangspositie is een uitdaging. We weten dat we in 2019 €11 mln. minder te besteden hebben. Dit willen we niet oplossen door eenzijdig in de budgetten te snijden. We sluiten aan bij de veranderingen in de samenleving. Steeds meer mensen nemen verantwoordelijkheid en zoeken, vinden en voeren oplossingen uit die hun leefomgeving ten goede komen. Bij onze partners zien we de bereidheid om verder te kijken dan hun eigen belangen. In de gesprekken die we onder andere gevoerd hebben in aanloop naar de veranderbrief ervoeren we energie, veerkracht en slagkracht.

Zwollenaren zijn zeer betrokken bij hun stad. De grote opkomst bij de wijkdialogen is daar een getuige van. Er zit een energie in de stad die verder gaat dan het opperen van ideeën. Bij het uitwerken van de stedelijke opgaven sluiten we meer dan voorheen aan bij de energie in de wijken en buurten. Zoals de zorg en ondersteuning dichtbij onze inwoners is georganiseerd, zo hebben we ook oog voor de positie van het onderwijs in de wijken en willen we de opgaven in het fysiek domein uitbreiden met veiligheid. Hier werken we samen met bestaande netwerken en instellingen en kijken we over de grenzen van de organisaties en budgetten heen.

De energie die de stad Zwolle heeft, treffen we ook in de regio aan. Het samenwerkingsverband regio Zwolle beslaat inmiddels 19 gemeenten en 4 provincies en heeft landelijk een sterke positie. We willen de regio Zwolle verder verstevigen, van Zwolle een echt regionaal centrum maken, zodat we deze toppositie behouden en versterken. De regio Zwolle is op haar beurt onderdeel van een groter netwerk, en levert een grote bijdrage aan de regionale, nationale en internationale economie.
Meer en meer beseffen we ons dat de besluiten die we voor Zwolle nemen, ook invloed hebben op en in de regio. De groei van de lokale werkgelegenheid en ontwikkeling van de arbeidsmarkt kan niet los gezien worden van het regionaal werkbedrijf. Het jeugdbeleid beschouwen we in relatie tot het onderwijs dat Zwolle de regio aanbiedt, het waterbeleid, bereikbaarheid: het zijn maar enkele voorbeelden van de natuurlijke positie die Zwolle als centrumgemeente inneemt. Deze rol vraag om een andere speelveld en een blik die verder reikt dan de Zwolse stadsgrens.

Kortom, er is een transformatie gaande in de stad, de regio en in de gemeentelijke organisatie. Wij maken onderdeel uit van een samenleving die op haar eigen kracht vertrouwt. We zijn op weg naar een organisatie die niet langer bepaalt, maar samenwerkt, waar nodig loslaat en vertrouwen heeft. We sluiten aan bij de initiatieven en investeringen die ons helpen onze ambities te realiseren. We maken die afwegingen en durven die keuzes te maken die het brede maatschappelijke belang dienen. Tegelijkertijd beseffen we dat we aan het begin staan van deze ontwikkeling en dat het voor alle partijen (soms) moeilijk is om de vertrouwde structuren los te laten en een nieuw instrumentarium te ontwikkelen. We willen met de gemeenteraad als partner en samen met andere overheden, netwerken, bedrijven en instellingen deze transformatie en ons eigen aandeel daarin vormgeven.

Leeswijzer
In het hoofdstuk Financiën treft u het financiële beleid op hoofdlijnen aan. Daarna volgt de uitwerking van de agenda's: toekomstbestendige stad, sociale stad, ondernemende stad en levendige stad. Hierin zetten we de koers voor het beleid uiteen, doen we voorstellen voor de bezuinigingen en worden de investeringen onderbouwd. De bijlagen bestaan uit de overzichten van de bezuinigings- en investeringsvoorstellen.

Financieel perspectief

Financieel perspectief

Met deze perspectiefnota leggen we de basis voor een evenwichtig financieel meerjarenbeleid. Met een bezuinigingspakket ter hoogte van € 10,4 mln. liggen we op koers om de begroting structureel sluitend te houden. Daarnaast zien we ruimte om te investeren én is de ruimte om risico's op te vangen op peil gebracht. Want risico's zijn er. De risico's in het sociaal domein, in het bijzonder de ontwikkeling van het onderdeel beschermd wonen, hebben onze aandacht. Waar mogelijk, oefenen we invloed uit om de risico's te beïnvloeden. Een gezond financieel beleid blijft ons uitgangspunt.

A. Structureel

Een structureel sluitende meerjarenraming is ons uitgangspunt. Daarom doen we in deze perspectiefnota voorstellen om in 2018/2019 € 10,4 mln. minder uit te geven dan we nu doen. De voorstellen sluiten aan op uw bespreking van de Veranderbrief van maart jongstleden. In de Veranderbrief gaven wij aan dat het financieel beeld ten opzichte van de begroting iets is verbeterd. Op dit moment constateren wij een verbetering van het structurele beeld van circa € 1 mln., maar ook dat met name het rijksbeleid een onzekere factor is voor de gemeentelijke inkomsten. In de meicirculaire 2015 verwachten we nadere informatie te ontvangen over diverse herverdelingen in de rijksbijdragen, de accressen voor de komende jaren en de hoogte van de compensatie van de hogere uitgaven voor beschermd wonen. De ruimte van € 1 mln. houden wij voorlopig achter de hand om eventuele gevolgen van het rijksbeleid en overige onvoorziene ontwikkelingen op te kunnen vangen. Bij de behandeling van de begroting in het najaar komen wij met een geactualiseerde meerjarenraming. Zodra de uitkomsten van de meicirculaire bekend zullen wij deze met u delen.

In het coalitieakkoord is opgenomen dat financiële meevallers worden ingezet voor a. het versterken van de financiële positie van de gemeente en b. voor investeringen in de stad. Bij de begroting 2016 komen wij met een voorstel hoe wij invulling aan deze afspraak willen geven. Aandachtspunten daarbij zijn hoe bepalen wij de meevallers, hoe ontwikkelt zich de schuldpositie van de gemeente en hoe kunnen wij aansluiten bij de wettelijk eis om vanaf 2016 financiële kengetallen (o.a. schuld- en solvabiliteitsquote) op te nemen. In het voorstel nemen wij ook de verwachte rentevoordelen op her te financieren leningen mee.

Tabel 1

Geactualiseerde structurele uitkomsten meerjarenraming 2016-2019				
(bedragen x € 1 mln.)	2016	2017	2018	2019
Uitkomsten bij begroting 2015 *(incl. buffer € 5 mln. sociaal domein)*	**-3,4**	**-7,5**	**-11,2**	**-11,2**
Autonome ontwikkelingen bestaand beleid	1,2	1,4	2,8	2,1
Nieuwe herverdeeleffecten rijksuitkeringen	-0,2	-0,6	-0,8	-0,8
Structurele investeringsbesluiten	-0,4	-0,3	-0,3	-0,3
Actuele uitkomsten meerjarenraming bij PPN 2016-2019	**-2,8**	**-7,0**	**-9,5**	**-10,2**
Bezuinigingen/veranderopgave	**3,9**	**8,1**	**11,0**	**11,0**
Inzet voor incidentele investeringen (zie incidenteel kader)	-0,1			
Ruimte voor opvang risico's (o.a. meicirculaire GF)	**1,0**	**1,1**	**1,5**	**0,8**

De mutaties ten opzichte van de begroting 2015 zijn grofweg te rubriceren in autonome ontwikkelingen, nieuwe herverdeeleffecten op de rijksuitkeringen en structurele investeringsbesluiten. De autonome ontwikkelingen in het bestaande beleid geven per saldo een voordeel van € 2,1 mln., vooral vanwege lagere loonkosten (werkgeverslasten), lagere prijsinflatie en de doorwerking van de gevolgen van de september- en decembercirculaire van het gemeentefonds. In bijlage 3 zijn de financiële technische parameters voor de meerjarenraming opgenomen.
In het kader van de financiële verhouding met het rijk is landelijk onderzoek gedaan naar de verdeelsystematiek van diverse rijksuitkeringen aan de gemeente. Deels is het onderzoek een gevolg van de constatering dat de huidige methodiek onvoldoende aansluit bij het uitgangspunt van kostengeoriënteerdheid en deels is het een gevolg van het doorvoeren van een objectieve verdeling van de diverse rijksbijdragen, waaronder de nieuwe uitkeringen in het kader van de decentralisaties in het sociaal domein. De herverdelingen in het kader van de decentralisaties maken onderdeel uit van de totale sturing op de beschikbare middelen voor het sociaal domein. De overige herverdelingen (2^{e} fase groot onderhoud gemeentefonds en het macrobudget WWB) hebben een direct effect op de algemene middelen en zijn daarom opgenomen in het structurele beeld. Voor beide uitkeringen geldt dat op basis van voorlopige gegevens een nadeel van € 0,4 mln. wordt ingeschat. In de meicirculaire worden de definitieve uitkomsten verwacht.
Naast de autonome ontwikkelingen zetten wij € 0,3 mln. in voor structurele investeringsbesluiten om het bestaande beleid ook in de komende jaren binnen de budgettaire kaders uit te kunnen voeren.

Tabel 2

Investeringsvoorstellen structureel					
(bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	S/I
Regionalisering	-174	-65	-65	-65	S
Wonen	-74	-74	-74	-74	S
Cameratoezicht	-70	-70	-70	-70	S
Vluchtelingenwerk	-102	-102	-102	-102	S
Dekking via vrijval middelen bestaande budgetten	102	102	102	102	S
Dienstverlening GBLT	-115	-85	-85	-85	S
Totaal structureel	**-433**	**-294**	**-294**	**-294**	

De investeringen zijn bij de desbetreffende agenda's in bijlage 1 omschreven en toegelicht.

Veranderopgave/bezuinigingen
In februari hebben wij de richting voor de bezuinigingsopgave van € 11 mln. via de Veranderbrief met u gedeeld. Gehoord uw reflectie op de zoekrichtingen leggen wij u bij deze perspectiefnota een totaalpakket aan bezuinigingsmaatregelen voor van € 10,4 mln. en gaan we het komende jaar verder verkennen hoe de resterende opgave van € 0,6 mln. kan worden ingevuld. Zoekrichtingen daarbij zijn o.a. veiligheidsregio, cultuur, parkeren (o.a. bezoekerspas) en dienstverlening.

Tabel 3

Bezuinigingsvoorstellen					
(bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	S/I
Bezuinigingen					
Beheer openbare ruimte	300	600	1.000	1.000	S
Sociaal domein collectief vervoer(o.a. inkoopvoordeel)	500	500	500	500	S
Sociaal domein breed		5.500	6.500	6.500	S
Versnelling sociaal domein jeugd	600				I
Inzet via buffer sociaal domein (eenmalig)	1.300				I
Totaal sociaal domein breed	*2.400*	*6.000*	*7.000*	*7.000*	
Sport	300	500	800	800	S
Leerlingenvervoer (inkoopvoordeel)	50	50	50	50	S
Parkeren	640	640	640	640	S
Dienstverlening & communicatie	50	50	50	50	S
Cultuur: versterken historisch Zwolle			300	300	S
Cultuur: anders & slimmer organiseren	150	240	520	520	S
Totaal Bezuinigingen	**3.890**	**8.080**	**10.360**	**10.360**	
Opgave	**2.400**	**7.500**	**11.000**	**11.000**	
Verschil	**1.490**	**580**	**-640**	**-640**	

De bezuinigingen zijn nader uitgewerkt in de agenda's en technisch toegelicht in bijlage 2 bezuinigingsvoorstellen.

Risico's versus buffer en risicoreserve sociaal domein.
De transformatie van het sociaal domein is een enorme beweging, in termen van financiering, verschuivende verantwoordelijkheden en verhoudingen en van een andere aanpak om mensen die hulp en zorg nodig hebben te ondersteunen. Dit veranderproces zal jaren vergen en met de nodige risico's en mogelijke ongewenste maatschappelijke effecten gepaard gaan. Om de risico's en ongewenste effecten op te kunnen vangen beschikken wij over de volgende twee begrotingsposten:

- Structureel de **buffer** voor ongewenste maatschappelijke effecten ad € 5 mln.
- Incidenteel de **risicoreserve** sociaal domein € 5,9 mln. (Zie incidenteel financieel kader.)

Omtrent de inzet van bovenstaande begrotingsposten handelen wij volgens de volgende werkwijze:

- De structurele buffer sociaal domein is bestemd voor het opvangen van ongewenste maatschappelijke effecten.
- Jaarlijks worden bij de perspectiefnota voorzienbare knelpunten afgewogen en zo nodig uit de buffer gefinancierd.
- Het dan resterende deel van de eerste jaarschijf van de buffer wordt toegevoegd aan de risicoreserve sociaal domein.
- De risicoreserve is bestemd voor acute problemen in het sociaal domein in het lopende begrotingsjaar.
- De hoogte van de risicoreserve wordt bepaald door de risico-inventarisatie op de begrotingsposten van het sociaal domein, analoog aan de risico-inventarisatie van de andere begrotingsposten waarvan de opvang via de algemene concernreserve loopt.
- Indien na risico-inventarisatie blijkt dat er overtollige middelen in de risicoreserve aanwezig zijn, dan komt het surplus ten gunste van de algemene middelen.

In 2017 verwachten wij een redelijk eindbeeld te hebben van de opgaves en de financiële kaders in het sociaal domein. Op dat moment kan beoordeeld worden of eventuele structurele middelen nodig zijn.

Ter uitvoering van bovenstaande werkwijze stellen wij voor de eerste jaarschijf van de buffer (2016) als volgt in te zetten:
- € 1,3 mln. incidentele dekking restanttaakstelling op het sociaal domein. Zie toelichting in bijlage 2 bezuinigingen.
- € 1,1 mln. voor participatie in het sociaal domein. Zie agenda sociale stad.
- € 2,6 mln. toevoegen aan de risicoreserve sociaal domein als extra weerstandsvermogen en opvang maatschappelijke effecten.

Incidenteel hebben wij daarmee voor de opvang van risico's en ongewenste maatschappelijke effecten in 2015 en 2016 € 8,5 mln. als reserve beschikbaar.
De buffer blijft vanaf 2017 structureel.

Weerstandsvermogen risico's sociaal domein

<table>
<tr><th></th><th>2015</th><th>2016</th><th>2017</th><th>2018</th><th>2019 e.v.</th></tr>
<tr><td rowspan="3">Structureel:
buffer</td><td rowspan="3"></td><td></td><td rowspan="3"></td><td rowspan="3"></td><td rowspan="3"></td></tr>
<tr><td>1,3 mln
1,1 mln
2,6 mln</td></tr>
<tr><td rowspan="2">5 mln</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Incidenteel:
risico-reserve</td><td rowspan="2"></td><td rowspan="2"></td><td rowspan="2"></td><td rowspan="2"></td></tr>
<tr><td>5,9 mln.</td><td colspan="3">Jaarlijks hoogte risicoreserve
bepalen d.m.v. risico-inventarisatie.</td></tr>
</table>

= structureel budget
= incidentele reserve
= incidentele inzet voor bezuiniging sociaal domein 2016
= incidentele investering 2016 in participatie

B Incidenteel

Het incidenteel financieel perspectief wordt bepaald door de beschikbare incidentele bestedingsruimte, het op peil houden van de benodigde weerstandsreserves en de (meerjarig) incidentele bestedingsbesluiten.
De incidentele bestedingsruimte omvat de volgende drie onderdelen:
- Stadsontwikkelfonds
- Reserve incidentele bestedingen
- Mee- en tegenvallers in de exploitatie, met name gerelateerd aan de uitkomsten van het rekening- en berapresultaat.

Het stadsontwikkelfonds kent zijn eigen criteria en is bedoeld om gedurende het jaar snel in te kunnen spelen op actuele ontwikkelingen, waaronder initiatieven uit de stad. Na inzet van € 1,5 mln. voor de versnelling van de sociale woningbouw en € 0,7 mln. voor het uitvoeringsbudget binnenstad resteert € 2,8 mln. als vrije ruimte in het fonds.

De vrije ruimte in de reserve incidentele bestedingen en het saldo van mee- en tegenvallers bepaald, na inzet van het op peil brengen van het benodigd weerstandsvermogen, de hoogte van de incidentele bestedingsruimte. De incidentele bestedingsruimte is € 2,6 mln. In tabel 4 is een totaaloverzicht van de incidentele bestedingsruimte opgenomen.

Tabel 4

Overzicht beschikbare incidentele middelen en investeringen				
(bedragen x € 1.000)	2015	2016	2017	2018
Reserve incidentele bestedingen	1.425			
Mee- en tegenvallers:				
Vrijval reservering extra weerstandsvermogen	4.660			
Vrijval voorziening renteswap	2.000			
Resultaat jaarrekening 2014 (na verrekening beslispunten)	2.850			
Vrije ruimte algemene concernreserve	500			
Boekwinst verkoop grootboekobligaties	560			
Berapresultaat 2015/1	-3.083			
	8.912			
Op peil brengen benodigd weerstandsvermogen:				
Vastgoed	-4.200			
Risicoreserve sociaal domein	-2.150			
Beschikbare ruimte na aanvulling weerstandsvermogen	2.562			
(Meerjarig) incidentele investeringsbesluiten		-1.257	-1.125	-223
Inzet voordelig begrotingsresultaat 2016		43		
Stand reserve incidentele bestedingen	**2.562**	**1.348**	**223**	**0**

De post vrijval reservering extra weerstandsvermogen betreft het restant van de bij de begroting 2015 extra gereserveerde € 5,5 mln. voor enkele concreet verwachte nadelen bij de jaarrekening (te weten: vastgoed, renteswap, Wezo en gemeentefonds). De betreffende posten zijn in het rekeningresultaat verwerkt, dan wel afzonderlijk benoemd.
De overige mee- en tegenvallers zijn grotendeels toegelicht in de jaarrekening en de berap.

De aanwezige weerstandsreserves voor vastgoed en het sociaal domein liggen beneden het afgesproken minimum van 50% dekking van de gewogen risico's. Voor het op peil brengen van het benodigde weerstandsvermogen is in totaal een storting van € 6,35 mln. nodig.
De weerstandsreserve voor vastgoed is vanwege het nadelig resultaat over 2015 onder het minimum gekomen. Voor aanvulling tot een dekkingspercentage van 50% is een storting van € 4,2 mln. nodig. Hiermee komt het totale weerstandsvermogen voor vastgoed op € 11,2 mln. Voor nadere informatie verwijzen wij u naar de MPV 2015.
Uit de actualisering van de risico's in het sociaal domein blijkt dat op het onderdeel beschermd wonen sprake is van een fors verhoogd risico. In totaal is bij 50% dekking van de gewogen risico's een weerstandsreserve nodig van € 5,9 mln. Dit betekent een aanvullende storting van € 2,15 mln. in de risicoreserve sociaal domein.
Nadere informatie over de risico's is opgenomen in de risicoparagraaf van de jaarrekening.

De beschikbare incidentele bestedingsruimte zetten wij vooral in om het bestaande beleid de komende jaren binnen de budgettaire kaders uit te kunnen voeren. De investeringsbesluiten zijn bij de diverse agenda's en in bijlage 1 toegelicht.

Tabel 5

Investeringsvoorstellen (meerjarig) incidenteel					
(bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	S/I
Water/klimaatbestendige stad	-100	-100	-100		I
Dekking ten laste van inkomsten bevoegd gezag	100	100	100		I
Bouwleges	-500	-500			I
Opvang uitgeprocedeerde asielzoekers (DATO)	-100	-100	-100		I
Toename bijstand en schuldregeling	-390	-390			I
Accountmanager MKB	-60	-60	-60		I
Verkeersregelaars station-binnenstad	-75	-75	-63		I
Digitalisering gemeentelijke publicaties	-32				I
Oninbaar vorderingen/dubieuze debiteuren	-100				I
Binnenstad	-700				I
Dekking uit het stadsontwikkelfonds	700				I
Totaal (meerjarig) incidenteel per jaar	**-1.257**	**-1.125**	**-223**		
Totaal (meerjarig) incidenteel cumulatief	*-1.257*	*-2.382*	*-2.605*		

Agenda voor een Toekomstbestendige stad

Toekomstbestendig Zwolle betekent dat we – met oog voor de toekomst en toekomstige generaties – in het hier en nu stappen zetten om de stad verder te ontwikkelen. De creativiteit tussen inwoners van onze stad, grote projecten en kleinschalige ideeën, allemaal dragen ze bij aan de bloei van de stad. De agenda voor de toekomstbestendige gaat vooral over de fysieke en ruimtelijke ontwikkelingen. We richten ons hier op de belangrijkste en ook op die onderwerpen die tot bestedingsvoorstellen dan wel tot bezuinigingen leiden.

Ontwikkelingen
Er gebeurt veel in het ruimtelijk-fysiek domein. De rol van de overheid verschuift van het programmeren naar het meer ruimte geven aan en faciliteren van particuliere initiatieven. Zonder dat daarbij onze verantwoordelijkheid voor de ruimtelijke ontwikkeling van de stad volledig verdwijnt. De nieuwe Omgevingswet streeft naar een meer integrale behandeling van ruimtelijke vraagstukken en zal de rol van de lokale overheid verder veranderen. Daarnaast hebben we sinds 2012 te maken met de toepassing van de ladder voor duurzame verstedelijking. Dat betekent dat we bij plannen voor stedelijke vernieuwing het bestaan van een regionale behoefte moeten aantonen. De Raad van State hanteert dit vereiste vrij strikt. Dit dwingt ons tot een goede regionale samenwerking en afstemming met de provincie en regiogemeenten.

Zwolle
In ons beleid sluiten wij aan bij bovenstaande ontwikkelingen. Daarbij gaan we uit van de positie van Zwolle als stad met een sterke regionale functie. Een stad in een landschappelijke delta met een hoge kwaliteit van de woon- en leefomgeving en een sterke sociale structuur. De structuurvisie is het kader voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen en hierin leggen we vast hoe we ruimtelijk en fysiek gaan inspelen op de uitdagingen die op ons afkomen. Bijvoorbeeld op het gebied van wonen, duurzaamheid, klimaat en water. Waarbij veel ruimte is voor initiatieven uit en in de stad. Het Kwaliteitsboek Spoorzone is een voorbeeld van deze werkwijze: een kader dat richting geeft, maar ruimte schept voor ontwikkelingen en initiatieven. Ook bij het beheer van de openbare ruimte spelen we in op deze ontwikkelingen. We doen meer samen met de bewoners en laten ruimte voor ideeën en initiatieven die in wijken en buurten leven.

Ruimte
Spoorzone
De Spoorzone heeft een prominente plek in de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. Samen met de provincie Overijssel, NS en ProRail, werken we aan een zo duurzaam en robuust mogelijk stadsdeel. De rode draad wordt gevormd door drie doelen: een goed functionerende en aantrekkelijke OV-knoop, een duurzaam, meer gemengd stedelijk gebied en de delen van de stad aan weerszijden van het spoor beter met elkaar verbinden. De raad heeft op 30 maart 2015 het Kwaliteitsboek Spoorzone vastgesteld. Daarmee wordt inspiratie en richting gegeven aan concrete uitwerkingen van alle projecten en initiatieven in de Spoorzone. Het vormt een ‘stip op de horizon’ voor alle belanghebbenden in het gebied, zonder dat alles op de vierkante centimeter is vastgelegd en zonder dat alles financieel is gedekt. Tegelijkertijd heeft de raad het programma van eisen (PvE) voor de busverbinding vastgesteld. Dit PvE, dat past binnen de kaders van het Kwaliteitsboek Spoorzone heeft draagvlak bij partijen (inclusief omwonenden), is gericht op een verbetering van de bussnelheid en daarmee de dienstregeling, op het comfort voor de reiziger, op de milieueffecten (denk aan emissie), op de verkeersveiligheid en op de kosten van beheer & onderhoud.

Structuurvisie
We werken aan een nieuwe structuurvisie, die aansluit bij de nieuwe realiteit op economisch, maatschappelijk en fysiek gebied en kaders geeft voor de verschillende gebieden. De rol van de overheid bij gebiedsontwikkeling verandert en langjarig vooruitkijken is lastig. Met het oog op de aankomende Omgevingswet is de Structuurvisie hét integrale instrument en een eerste aanzet tot een gemeentelijke Omgevingsvisie. Wij hebben u hierover ook recentelijk geïnformeerd.

Aanpak leegstand
In de Veranderbrief hebben we de lijnen geschetst waarlangs we ons (maatschappelijk) vastgoed verduurzamen. We zoeken naar slimme combinaties in het beschikbare vastgoed en stoten delen van ons bezit af. De aanpak van leegstand heeft hoge prioriteit. Met eigenaren, ondernemers en andere betrokkenen wordt gebiedsgericht naar oplossingen gezocht. Een recent voorbeeld hiervan is het Broerenkwartier.
In de kantorensector zetten we aan de vraagkant stevig in op acquisitie en accountmanagement. Initiatieven tot transformatie van leegstaande gebouwen van marktpartijen, ondernemers of inwoners willen we stimuleren en faciliteren. Daarom starten we voor de periode van een jaar de pilot Transitieteam. Dit flexibele team kan gebieds- of casusgericht ondersteunen bij het oplossen of voorkomen van urgente leegstand, primair in de gebieden Binnenstad, Oosterenk en Hanzeland.

Leges
De opbrengsten uit bouwleges dalen, als gevolg van de economische crisis maar ook door vergunningsvrij bouwen en minder grote gebouwen. We zien tegelijkertijd een verschuiving van inzet op bouwvergunningverlening naar advisering omdat de huidige regelgeving omtrent vergunningsvrij bouwen voor veel aanvragers onduidelijk is. Tegenover deze inzet staan geen legesinkomsten. Daarnaast zien wij de afgelopen jaren een toename van de complexiteit van de aanvragen. Hoewel we in 2016 een verbetering verwachten, zullen de leges nog niet het bedrag van de begroting halen. Daarnaast treedt eind 2016/ begin 2017 de regelgeving rond private kwaliteitsborging gefaseerd in werking. We onderzoeken momenteel de gevolgen van de private kwaliteitsborging voor Zwolle. De uitkomsten van dit onderzoek verwachten wij in het najaar van 2015 beschikbaar te hebben. Wij

stellen dan ook voor om vooruitlopend op gewijzigde regelgeving in 2016 en 2017 de begrote opbrengst uit de bouwleges (€ 3,25 mln.) met € 500.000 per jaar te verlagen.

Wonen
Een aantrekkelijk en gevarieerd aanbod van woningen is cruciaal voor de toekomstbestendigheid van Zwolle. Binnen de woningmarkt liggen grote opgaven op het gebied van nieuwbouw & transformatie, betaalbaarheid, duurzaamheid en wonen & zorg.

De rol van de gemeente verandert van programmeren en zelf doen naar faciliteren en stimuleren. Dit heeft positieve effecten op de programmaresultaten. De inzet van de gemeente is relatief geringer dan wanneer we het project zelf ter hand nemen en de woningen worden sneller gerealiseerd. De inzet voor accountmanagement en acquisitie en kennis van de markt is daarbij essentieel. Er ligt daarbij ook relatie op de transformatieopgave van leegstaand vastgoed naar wonen. Begin 2015 is een overeenkomst gesloten met de corporaties over de bouw van circa 300 woningen in de 'versnellingsactie sociale huur'. Gestreefd wordt in 2017 te starten met de bouw van de woningen op de betrokken locaties. Met deze overeenkomst is er zicht op invulling van een aanzienlijk deel van de ambitie uit het coalitieakkoord. Daarnaast is een aantal plannen voor collectief particulier opdrachtgeverschap in ontwikkeling.

Corporaties zijn strategische investeerders in de stad die voor een belangrijk deel bijdragen aan de doelen van de stad. Vanuit de herzieningswet geeft de gemeente de opdracht om op basis van een gemeentelijke woonvisie prestatie-afspraken met de corporaties te maken. Inhoudelijk is het verbeteren van de betaalbaarheid van de voorraad een belangrijke opgave voor de komende jaren. Met de corporaties hebben wij gewerkt aan de betaalbaarheidsagenda. Doel van de betaalbaarheidsagenda is voor de inkomensgroepen op bijstandsniveau de betaalbaarheid van het wonen te verbeteren, zodat de woonlasten in lijn komen met normen die Nibud hierover geeft.
Op het gebied van duurzaamheid zijn het verbeteren van energieprestaties en levensloopbestendigheid van woningen forse opgaven in Zwolle. De rol van wonen gaat hier om verbinding met de woonafspraken met de provincie en stimuleren van particulieren om te investeren in hun woningen. Daarnaast gaat het om principes van natuurlijke wijkvernieuwing en duurzame aanpak van onderop (wij-bedrijven).

Wonen en zorg is een omvangrijke opgave waarbij het gaat om verbinden van vraagstukken die direct gevolg zijn van de decentralisaties en scheiden wonen en zorg aan de strategie van de stad voor de langere termijn, om ook op de piek van de vergrijzing (tussen 2025-2040) een houdbaar stelsel voor wonen en zorg in de stad te hebben. Actuele vraagstukken voor korte termijn zijn onder andere verbinding van de keten van wonen zorg voor verstandelijk gehandicapten en GGZ-problematiek aan de woonladder, beschermd wonen. Het stadsinitiatief WWZ038 heeft als doel mensen zelfstandig te laten wonen in een prettige leefomgeving met voldoende zorg. Wij sluiten ons graag aan bij dit sterke initiatief. Eind 2014 heeft WWZ038 het eindrapport opgeleverd. Voor 2015 zijn afspraken met gemaakt over de implementatie van voorstellen en adviezen en verdere doorontwikkeling en verbinding aan het sociaal domein. In deze PPN hebben we dan ook € 74.000 aan middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van deze woonvraagstukken zodat de capaciteit die eerder gefinancierd werd door ISV-middelen gehandhaafd wordt.

Aparte vermelding verdient de ontwikkeling van Stadshagen. De afgelopen periode is succesvol de beweging ingezet om Stadshagen meer te benaderen als een wijk in ontwikkeling. Veel nieuwe bouwprojecten worden in overleg met de bestaande wijk en haar inwoners ontwikkeld. En op basis van buurt en wijkinitiatief werken we onder andere aan het geven van meer sfeer aan het winkelcentrum, een goede plek voor jongeren en zijn er vele buurtinitiatieven op het gebied van tijdelijk gebruik van grond. Deze trend zal zich voortzetten, waarbij met vaart de afbouw van Frankhuis en Breecamp wordt doorgezet.

Duurzaamheid
Bij duurzaamheid gaat het niet alleen om energie en milieu, maar ook over ruimtelijke ontwikkeling en beheer, bedrijvigheid, participatie en sociale cohesie en financieel rentmeesterschap. Vanuit die breedte aan onderwerpen werkt het college aan een Agenda Duurzaamheid. De inzet is erop gericht deze Agenda in mei te behandelen in het college.

Het doel van de Agenda Duurzaamheid is te bevorderen dat meer mensen zich bewust zijn van duurzaamheid. Het pionierswerk van voorlopers in Zwolle is onmisbaar. Tegelijkertijd kan het daar niet bij blijven: de opgave is deze maatschappelijke beweging uit te bouwen en meer inwoners te inspireren duurzame keuzes te maken (‘versnellen’). Wil duurzaamheid breed ingang krijgen in Zwolle, dan is het nodig dit concreet en zichtbaar te maken. Abstracte doelen op het gebied van bijvoorbeeld CO2 zet mensen niet in beweging; in de Agenda Duurzaamheid wordt daarom aansluiting gezocht bij lokale behoeften, zoals lagere woonlasten, groene tuinen en de auto delen en meer sociale behoeften als meedoen en sport. Met de Agenda Duurzaamheid spreekt de gemeente uit om in partnerschap met anderen concrete initiatieven in gang te zetten of te ondersteunen.

Klimaatactieve stad
Zwolle ligt in de prachtige delta van IJssel en Vecht. De delta is een aantrekkelijk gebied om in te wonen, werken en recreëren. Het gebied is echter ook kwetsbaar voor klimaatveranderingen; we moeten ons voorbereiden op de gevolgen daarvan. De ligging in een delta is tegelijkertijd ook een kans voor een duurzame, aantrekkelijke en economisch krachtige stad. De Zwolse Wateragenda - die u onlangs heeft vastgesteld - geeft hiervoor de koers en speerpunten voor de komende jaren aan: waterrobuust ontwikkelen, wateropgaven benutten voor duurzame ontwikkeling (werk met werk maken) en het ontwikkelen van een klimaat adaptatie strategie. Daarbij maken we gebruik van de Klimaat Actieve Stad: een gezamenlijk actieprogramma waarbinnen 42 partijen werken aan 28 initiatieven om de IJssel-Vechtdelta klimaatbestendiger en duurzamer te maken.

We kiezen ervoor om de taken die met dit onderwerp te maken hebben te financieren uit de uitkering van het Rijk van €100.000 die we ontvangen voor taken van bodem/ondergrond. We zien overlap in de opgaves voor water en bodem waardoor wij de inzet van deze middelen voor klimaatactieve stad verantwoord achten.

Beheer openbare ruimte
Waar voorheen de overheid het niveau van het beheer van de openbare ruimte grotendeels bepaalde, hebben we nu stappen gezet naar een andere werkwijze, meer toegespitst op de veranderende maatschappij. Inwoners uit wijken en buurten denken en doen actief mee. en hebben ideeën voor verbetering van het beheer. In januari van dit jaar heeft u de drie nieuwe beheerprincipes vastgesteld. Beheren doen we: 'toekomstbestendig', 'samen' en 'op maat'.
De afgelopen tijd hebben we met veel inwoners (via de wijkdialogen) gesprekken gevoerd over de nieuwe beheerprincipes èn de bezuinigingsopgave. We ervoeren kracht en energie in de samenwerking in buurten en wijken, inwoners hebben ideeën hoe het anders en beter kan en wat ze daar zelf aan willen en kunnen bijdragen. Uit de dialogen en een enquête over de buitenruimte zagen we een paar rode draden: onderhouden van openbaar groen is gemakkelijker aan bewoners over te laten dan verharding en wegen. Bewoners zien kansen voor groenonderhoud; onderhoud van wegen zien ze vooral als een taak van de gemeente. Opruimacties voor zwerfvuil en adoptie van groenstroken zijn de meest naar voren komende initiatieven.
Per wijk zal dit de komende tijd een vervolg krijgen, iedere wijk is immers anders. De uitkomsten worden verwerkt in een nieuwe visie op het beheer en gebruik van de openbare ruimte. In de PPN hebben we een structurele bezuinigingsopgave voor BOR opgenomen van € 1,0 mln.

Regionale samenwerking
Zwolle heeft van oudsher een centrumpositie in de regio. We blijven daarop inzetten. Het geeft verantwoordelijkheid en biedt kansen voor de verdere ontwikkeling en positionering van de stad en regio in het land. De kracht van de Regio Zwolle met daarin Zwolle-Kampen Netwerkstad als basis is het gezamenlijk optrekken van de vier O's: ondernemers, onderwijs, onderzoek en overheid. Regio Zwolle wil versterken en versnellen. Met nieuwe antwoorden op het veranderende financieel en economisch tij en een vitaal alternatief voor de verzorgingsstaat. Regio Zwolle richt zich de komende jaren op drie thema's: Economische ontwikkeling, Sociale innovatie en Positionering en verbinding. In de eerste helft van 2015 stelt Regio Zwolle samen met al haar partners een agenda op onder het motto: Verbinden, Verbreden en Versnellen.
Voor het onderdeel Economische ontwikkeling kan de regio inmiddels laten zien waar ze staat. Deze regio doet het goed en wil dat ook graag zo houden. Regio Zwolle heeft een krachtige regionale economie met een brede samenstelling van grote en kleine bedrijven, verdeeld over diverse sectoren. De regionale economie moet zich blijven vernieuwen en versterken om het welzijn van zijn inwoners en de mogelijkheden voor werk en ondernemerschap ten volle te benutten. Daarbij wordt de komende jaren gericht op 3 thema's: vernieuwend ondernemen. menselijk kapitaal en grenzeloos ondernemen. Belangrijkste sectoren daarin zijn Agrofood, Health, Kunststoffen, Vrijetijdseconomie en logistiek. De andere twee thema's worden in de loop van 2015 verder uitgewerkt. We investeren dan ook incidenteel voor 2016 € 174.000 en structureel vanaf 2017 € 65.000 in Regio Zwolle.

Naast de regio zijn wij actief betrokken bij het programma Agenda Stad dat op rijksniveau is gestart. De steden hebben de toekomst aangezien de stedelijke bevolking wereldwijd explosief groeit en de arbeidsproductiviteit in de steden hoger ligt en harder groeit dan daarbuiten. Tegelijkertijd zien steden zich gesteld voor talrijke opgaven om de leefomgeving aantrekkelijk te houden. De specifieke stedelijke context biedt extra kansen voor veel van die vraagstukken. Door concentratie kan massa worden gemaakt, ontmoetingsplekken gecreëerd en integrale sectoroverschrijdende oplossingen gemaakt. Binnen Agenda Stad worden steden uitgedaagd om te komen tot citydeals waarbij steden met de vier O's komen tot aanpakken die internationaal onderscheidend zijn en de concurrentiekracht van Nederland kunnen versterken. Voor ons is onze aanpak op de klimaatadaptatie het onderwerp waarop we deze citydeal willen sluiten.

Bezuinigings- en investeringsvoorstellen

(bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	S/I
Bezuinigingen					
Beheer openbare ruimte	300	600	1.000	1.000	S
Investeringen					
Regionalisering	-174	-65	-65	-65	S
Water/klimaatbestendige stad	-100	-100	-100		I
Dekking ten laste van inkomsten bevoegd gezag	100	100	100		I
Wonen	-74	-74	-74	-74	S
Bouwleges	-500	-500			I

Agenda voor een Sociale stad

De transformatie sociaal domein vult het leeuwendeel van de agenda sociale stad. In deze bestuursperiode willen we de voorgenomen veranderrichting samen met partners tot praktijk maken, van transitie naar transformatie. Hierna geven we weer langs welke lijnen we dat doen. Een stad met een sterk sociaal cement, een stad waar talent maximaal wordt aangeboord en een stad waar ondersteuning en zorg, wanneer nodig, op maat beschikbaar zijn. Iedereen doet mee en telt mee in een sociaal Zwolle. Dan gaat het ook om sport, onderwijs en veiligheid.

Transformatie Sociaal Domein
Het sociaal domein staat voor een van de grootste veranderingsoperaties ooit, in termen van financiering, van verschuivende verantwoordelijkheden en verhoudingen en van een andere aanpak om mensen die hulp en zorg nodig hebben te ondersteunen. Dat gaat niet van de ene op de andere dag, maar vergt een lange adem. De verandering zal uiteindelijk moeten komen van mensen die samen-redzaamheid en sociale innovatie in praktijk brengen. Dit betekent dat niet alleen een perspectief nodig is op de *richting* van de transformatie – die is al in veel rapporten en adviezen beschreven – maar ook een strategie om de zorg en ondersteuning daadwerkelijk in die richting te brengen. Het gaat niet alleen om de inhoud van de richting, maar ook om de route om er te komen; niet alleen om het waarom, maar ook om het hoe. Samen met burgers en partners/organisaties willen we tot de goede strategie te komen. Nu het stof van de transitie wat begint neer te dalen ontstaat er ruimte om de goede strategie met burgers, partners en organisaties uit te denken, uit te werken en te delen. Wij laten ons daarbij graag inspireren door het rapport “Leren innoveren in het Sociaal Domein” van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling.
In de Veranderbrief van februari jongstleden hebben we met u gedeeld een besparing van € 7 mln. te kunnen realiseren in het sociaal domein, daarbij richten we ons op de volle breedte van het sociale domein, zowel bestaande als nieuwe taken. Juist in de onderlinge samenhang, andere en vernieuwende manieren van werken brengen we beweging op gang die tot verschuiving van middelen en daarmee tot besparingen kan leiden. De tekst van de Veranderbrief herhalen we hier niet, we stippen kort de uitgangspunten aan: dan gaat het om *her-organisatie*, een aanpassing van de bestaande organisaties in het sociaal domein, om *trajectsturing* in plaats van indicatie-sturing, om *preventie* die zwaardere en dus kostbare vormen van zorg voorkomt, om een *passend aanbod* voor dagbesteding en om een *inclusieve* arbeidsmarkt die de leidraad is om zoveel mogelijk mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt te laten werken bij het reguliere werkgevers en voor een slimme samenwerking tussen de gemeentelijke organisatie en de Wezo NV. De uitgangspunten voor jeugdzorg zijn *signalering, preventie* en *lichte zorg*.

We staan aan het begin van de transformatie, we doen werkende-weg ervaring op, met nieuwe partners en – voor ons – nieuwe taken. Om de transformatie mogelijk te maken, is er een uitvoeringsbudget. Voor risico’s is er een incidentele reserve en een structurele reserve (zie hoofdstuk financiën). En waar nodig, investeren we.

Sinds uw bespreking van de Veranderbrief voeren we gesprekken met aanbieders op het terrein van Jeugdzorg als WMO waarbij we mogelijkheden tot vernieuwing en besparing verkennen. Het is positief te constateren dat aanbieders daarin pro-actief zijn en in gezamenlijkheid komen tot ideeën en initiatieven. Ook de toekomst van de sociale wijkteams is op korte termijn onderwerp van een gezamenlijk gesprek en gezamenlijke verkenning, met de partners in de stad. . Uw raad zal hierin nog in het tweede kwartaal van 2015 worden betrokken.

Al deze ontwikkelingen leiden vanaf het derde kwartaal 2015 tot richtingen die wij met uw raad bespreken. Waar mogelijk concretiseren we deze in voorstellen, uiterlijk bij de volgende Perspectiefnota en de Begroting 2017. Eveneens bij de volgende Perspectiefnota duiden we de besparingsmogelijkheden die meer tijd vragen. Bij de Perspectiefnota 2018 en verder leggen we u deze voorstellen ter besluitvorming voor.

Maatschappelijke opvang
Op het terrein van maatschappelijke opvang en beschermd wonen blijft de aandacht gericht op het voorkomen van de instroom en het bevorderen van de uitstroom. Bij beschermd wonen hebben we te maken met een financieel risico omdat de cliëntgegevens waarop de rijksmiddelen zijn gebaseerd niet aansluiten op het reële aanbod. Op verschillende niveaus voeren we gesprekken om te zorgen dat de realiteit en de rijksmiddelen wel op elkaar aansluiten.

Een investering in opvang en begeleiding voor (uitgeprocedeerde) asielzoekers is onoverkomelijk. We stellen u dan ook voor om vanaf 2016 voor de duur van drie jaar, jaarlijks €100.000 beschikbaar te stellen voor de noodopvang DATO voor (uitgeprocedeerde) asielzoekers die geen recht hebben op opvang door het rijk. Asielzoekers die uitgeprocedeerd zijn moet Nederland verlaten. Een deel van hen kan hier om verschillende redenen (nog) niet aan voldoen en doet een beroep op de noodopvang. Inmiddels heeft het kabinet een standpunt ingenomen met betrekking tot de opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers. Het kabinet wil de bed, bad, brood opvang in gemeenten vervangen door een nieuw systeem. Totdat de Raad van State zich uitspreekt over het kabinetsvoornemen, continueren wij de noodopvang DATO zoals hierboven beschreven.
We willen daarnaast €102.000 structureel besteden aan de huisvesting en begeleiding van vluchtelingen (statushouders). Sinds 2013 groeit hun aantal gestaag. We kunnen dit dekken uit de vrijval van bestaande middelen.

Inkomensondersteuning
De ondersteuning van klanten die de stap naar werk nog niet gemaakt hebben, vraagt de komende twee jaar een investering van €390.000 per jaar. Steeds meer inwoners doen een beroep op inkomensondersteuning en schulddienstverlening. Verder dan twee jaar kunnen we niet vooruit kijken. Hoewel de economie aantrekt, verwachten we in deze periode geen grote uitstroom van het aantal bijstandsgerechtigden. Voor schulddienstverlening geldt dat de laagdrempelige wijkteams een grotere vraag lijken te genereren. Als de groep is geholpen en preventie en vroegsignalering goed belegd zijn in het sociaal wijkteam, zal het aantal aanvragen dalen.

Participatie en re-integratie
In de zomer van 2014 is besloten tot een structurele bezuiniging van € 2 mln. per jaar met ingang van 2016 op participatie en re-integratie. We denken dit bedrag te realiseren met een gezondere exploitatie van onze sociale werkvoorziening, Wezo NV. We kiezen er bewust niet voor om het –reeds uitgedunde- participatiebudget verder te verlagen. Dit zou met zich meebrengen dat er nauwelijks budget (ongeveer € 2 mln.) over is om in te zetten voor de noodzakelijke re-integratieactiviteiten.

Op dit moment onderzoeken we de mogelijkheden voor een effectievere en efficiëntere samenwerking tussen Wezo NV en de gemeentelijke re-integratie en
participatieactiviteiten. Om die reden kunnen we in 2016 nog geen besparing van € 2 mln realiseren, maar denken we in te groeien met een besparing met een omvang van € 0,9 mln. Het verschil (€ 1,1 mln.) dekken we in 2016 vanuit de buffer sociaal domein.

Sport
De kracht van de stad is bij uitstek zichtbaar bij de sportverenigingen. Enthousiaste vrijwilligers zetten zich dagelijks in voor hun vereniging, vaak verbonden met wijk en buurt. Inzet die we beter kunnen benutten om ook in de toekomst vitale verenigingen te hebben. Met de meeste sportverenigingen hebben we gesproken over de opgave op korte en lange termijn. We hebben hen uitgedaagd om op basis van concrete voorstellen en innovatieve ideeën de vitaliteit te behouden in de realiteit van krimpende middelen. We denken en werken mee aan het vergroten van het verdienvermogen van sportverenigingen en het slimmer samenwerken tussen verenigingen onderling. We onderzoeken welke ruimte verenigingen daarvoor nodig hebben, welke belemmeringen we weg kunnen nemen en vooral welke afspraken we vastleggen. Alle verenigingen dragen evenredig bij aan de opgave, waarbij in de oplossingsrichting ruimte wordt geboden voor maatwerk.

Tot de zomer schetsen we in samenspraak met de verenigingen de plannen en voorwaarden. Zo stellen we een ‘agenda voor sport en bewegen’ op, gericht op evensvatbare en actieve sportverenigingen en vitale inwoners. SportService Zwolle is belangrijke schakel in de Zwolse sport. Met SportService en de verenigingen kijken we welke ondersteuning nodig is en beschikbaar is bij het realiseren van de voorstellen. Dat neemt niet weg dat we ook van SportService Zwolle een bijdrage vragen in bezuinigingsopgave. Door te kijken naar haar bedrijfsvoering, maar vooral ook om voor zichzelf tot verdienmodellen te komen. Voor 2016 verwachten wij een structurele bezuiniging van € 0,025 mln. te kunnen inboeken op het budget van SportService Zwolle. Vanaf 2016 verwachten we een structurele opbrengst, oplopend tot € 0,8 mln. in 2018 uit de agenda voor sport en bewegen.

Onderwijs en jeugd
Zwolle kent een divers palet aan basisscholen, voortgezet onderwijs, mbo- en hbo-instellingen. In de stad werken we aan de verbinding tussen school en wijk en op niveau van de regio Zwolle werken ondernemers, onderwijs, onderzoeksinstellingen en overheid aan een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Een jeugdige die zo ononderbroken mogelijk zijn schoolloopbaan kan doorlopen heeft ook de beste kansen om succesvol in de samenleving te kunnen participeren. Passend onderwijs biedt zoveel mogelijk kinderen een plek in het reguliere basisonderwijs. Aan de verbinding tussen (passend) onderwijs en jeugdhulp werken we vanuit het perspectief van één gezin, één plan. De Zwolse onderwijsbesturen leggen afspraken met ons vast in een ontwikkelagenda. We staan open voor vernieuwende ideeën.

We vinden het belangrijk om jongeren te betrekken. De winst van de Jong Lokaal bokaal laat zien dat we op de goede weg zijn. De inzet, inbreng en creativiteit van jongeren bij Zwolse vraagstukken blijven we benutten. Kansen zien we onder meer bij het versterken van een veilige en stimulerende leefomgeving voor, met en door jongeren zoals het goed gebruiken van hun denk- en doekracht bij voorzieningen in Stadshagen.

Voor de jeugd die een steuntje in de rug kan gebruiken blijven we inzetten op goede ondersteuning. We streven ernaar kinderen en jongeren daarbij zoveel mogelijk in hun eigen leefwereld blijven ('erbij halen, niet verwijzen'). Daartoe investeren we in transformatie van jeugdhulp door vernieuwing in bestaand aanbod, ruimte voor nieuwe aanbieders en versterken van gerichte preventieve maatregelen in wijken, op scholen en in gezinnen.

Op leerlingenvervoer wordt vanaf 2015 een structureel voordeel van €50.000 verwacht vanwege lagere kosten door de nieuwe aanbesteding in 2014. Deze wordt als bezuinigingsopbrengst vanaf 2016 in de begroting verwerkt.

Veiligheid
Recent hebben wij de nieuwe beleidsvisie veiligheid aan u voorgelegd ter besluitvorming. Op basis van deze nieuwe visie is er de komende jaren extra aandacht voor veiligheid in de wijken en bij evenementen, is er oog voor de eigen verantwoordelijkheid van Zwollenaren en wordt extra ingezet op jihadisme en outlaw motorgangs.

2015 is het laatste jaar dat er nog middelen beschikbaar zijn in de reserve ter dekking van de kosten van cameratoezicht. Vanaf 2016 ontstaat er een tekort van €70.000 als we met de huidige camera's het toezicht voortzetten. Het gaat hierbij om structurele kosten voor onderhoud, exploitatie en uitlezen van de beelden. Aangezien het einde van de technische levensduur in zicht komt, dient ook het vraagstuk van eventuele vervanging zich aan. We onderzoeken momenteel of en wanneer vervanging aan de orde is. Besluitvorming hierover is bij de PPN 2017-2020 aan de orde.

Agenda sociale stad.

Bezuinigings- en bestedingsvoorstellen					
(bedragen x € 1.000)	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**S/I**
Bezuinigingen					
Sociaal domein collectief vervoer	500	500	500	500	S
Sociaal domein breed		5.500	6.500	6.500	S
Versnelling sociaal domein jeugd	600				I
Inzet via buffer sociaal domein (eenmalig)	1.300				I
Totaal sociaal domein breed	2.400	6.000	7.000	7.000	
Sport	300	500	800	800	S
Leerlingenvervoer	50	50	50	50	S
Bestedingen					
Cameratoezicht	-70	-70	-70	-70	S
Vluchtelingenwerk	-102	-102	-102	-102	S
Dekking via vrijval middelen bestaande budgetten	102	102	102	102	S
Opvang uitgeprocedeerde asielzoekers (DATO)	-100	-100	-100		I
Toename bijstand en schuldregeling	-390	-390			I

Agenda voor een Ondernemende stad

We willen een economisch sterke stad blijven, verbonden met de regio en ons internationale netwerk. Innovatie en creativiteit, grote en kleine bedrijven, vitale arbeidsmarkt zijn daarbij sleutelwoorden. Daarin blijven wij investeren.

Economie, werk en participatie
De ambitie is dat zoveel mogelijk burgers zelf in hun levensonderhoud kunnen voorzien. Participatie, bij voorkeur via werk, zorgt voor sociale, economische en financiële zelfstandigheid. Om dit te bereiken streven wij naar een inclusieve arbeidsmarkt; een arbeidsmarkt waar iedereen met loonwaarde deel van uitmaakt. Oók de talenten van mensen met een arbeidsbeperking of een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt willen we benutten. De economie in Zwolle en de regio is succesvol. Het aantal vacatures neemt net als in 2014 toe in vrijwel alle sectoren. De kansen die dit biedt, vertalen we in ons 1000-banen plan 'De kracht van Zwolle'. Door de sociale en economische agenda te verbinden maken we meer vaart met het verzilveren van de kansen die er liggen.

De laatste jaren daalt het aantal vaste werknemers en stijgt het aantal flexwerkers. Om hier goed op in te kunnen spelen is onze ondersteuning naar werk voor de mensen die dat nodig hebben, gericht op het vergroten van employability: het vermogen om nu en in de toekomst verschillende functies adequaat te kunnen vervullen. Hiervoor zetten we re-integratie trajecten in die we zelf uitvoeren. Dit in plaats van het inkopen van trajecten. Uitdagingen zijn om de doelgroep van de Participatiewet beter in beeld te krijgen en de vraag van de werkgevers scherper op ons netvlies te hebben; wat hebben zij nodig om meer mensen vanuit de doelgroep een baan te bieden? Kortom: meer maatwerk voor zowel de werkzoekende als de werkgever zodat we sneller en beter in staat te zijn om vacatures in te vullen. Wat hier voor nodig is werken we samen met de Wezo NV uit in een visie op arbeidsontwikkeling.

Bij de ondersteuning van werkgevers bij het in dienst nemen van werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt werken we zo regelluw mogelijk. Dit doen we door het aanbieden van een eenvoudige set instrumenten (bijvoorbeeld loonkostensubsidie en jobcoaching), de werkgever zelf één of meerdere instrumenten te laten kiezen en te werken met één contactpersoon vanuit de gemeente. Deze werkwijze staat ook centraal binnen onze (sub)regionale werkgeversdienstverlening. Het nader inrichten hiervan doen we vanuit het Werkbedrijf Regio Zwolle. Dat is een samenwerkingsverband in onze arbeidsmarktregio IJsselvechtstreek waarin 14 gemeenten, UWV, onderwijs, werkgevers en werknemers uitvoering geven aan de afspraken die zijn gemaakt als onderdeel van de Participatiewet en het regionaal sociaal akkoord. Dat laatste is een vertaling van het landelijk sociaal akkoord. Op basis van ons regionale marktbewerkingsplan werken we gezamenlijk aan het invullen van 1000 extra (leerwerk)banen voor mensen met een arbeidsbeperking en mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Door gericht, € 60.000 per jaar, te investeren in MKB-accountmanagement hebben we zicht op de ontwikkelingen waarmee bedrijven, creatieve industrie, starters en ZP-ers geconfronteerd worden in het creëren van economische groei. Daarnaast blijven we werken aan een concurrerend vestigingsklimaat om zo de groei van de werkgelegenheid in Zwolle en de regio te stimuleren. Onderdelen van dat vestigingsklimaat zijn innovatieve regionale clusters, aantrekkelijke werklocaties voor kantoren en bedrijven, goede verbindingen via weg-, spoor- en water, kwalitatief sterke evenementen en een gastvrije binnenstad.

Mobiliteit en bereikbaarheid
Beter benutten is het sleutelwoord om de bereikbaarheid van Zwolle te versterken. Fundamenteel voor deze aanpak is dat we samen met bedrijven, (onderwijs)instellingen en medeoverheden werken aan innovatieve concepten en slimme verbindingen voor een duurzame toekomst.

Twee gezichtspunten zijn daarbij leidend:
1. De ladder van Verdaas: fundamenteel voor de onze mobiliteitsvisie is de ladder van Verdaas. De ladder is erop gericht om oplossingen voor verkeersproblemen af te wegen. De uitbreiding van infrastructuur is de laatste stap op de ladder van Verdaas. Mogelijke oplossingen liggen eerst in de ruimtelijke ordening, prijsbeleid, mobiliteitsmanagement of optimalisatie van het openbaar vervoer. Pas als al deze opties niet voldoende soelaas bieden, kan de uitbreiding van infrastructuur overwogen worden. In aansluiting op deze ladder heeft actief vervoer (voetganger, fiets) prioriteit.
2. Beter benutten: in het Zwolse Actieprogramma mobiliteit staat dat sprake is van een kantelpunt. Met de afronding van de lopende infrastructurele projecten (HOV-assen, HIS, N35, aansluiting N340-A28) is de stad de komende jaren op orde. De aandacht wordt verlegd van verdere uitbreiding van de infrastructuur naar beter benutten van bestaande capaciteit en het klantvriendelijker maken van parkeren. Daarbij komt meer betekenis toe aan de samenwerking met partijen in de stad (gedeelde verantwoordelijkheid) en de inzet van nieuwe technologie (data, management, etc.).
   Toegankelijkheid, duurzaamheid en verkeersveiligheid zijn belangrijke randvoorwaarden bij het bereikbaar en gastvrij houden van Zwolle.

Zwolle is gekozen tot fietsstad van het jaar 2014, meer dan de helft van alle Zwollenaren fietst. Dat levert veel voordelen op voor onze stad en voorkomt grote investeringen in wegen en parkeervoorzieningen. De groeiende rol van de E-fiets die zorgt dat er meer en over langere afstanden gefietst kan worden door forensen, studenten, scholieren en bezoekers van de binnenstad en evenementen.Tegelijkertijd nemen de drukte en de snelheidsverschillen op fietspaden toe. Het fietsparkeren in de binnenstad en in de buurt van het station vraagt permanente aandacht. Om goed in te kunnen spelen op deze ontwikkelingen, kansen en bedreigingen, stellen wij een Agenda fiets op.

Om de doorstroming van het verkeer en de verkeersveiligheid te bevorderen worden in de ochtend- en middagspits verkeersregelaars ingezet bij de uitritten van het stad- en streekbusstation, de voetgangersoversteekplaats en de rotonde bij het station. De verkeersregelaars leveren een belangrijke bijdrage aan de doorstroming van het busverkeer en de verkeersveiligheid voor voetgangers en fietsers. Het voorstel is om tot de oplevering van de busbrug op 1 september 2018 de inzet van de verkeersregelaars te continueren. De kosten hiervan bedragen € 75.000 op jaarbasis.

Parkeertarieven
In ons huidige parkeerbeleid maken we elke 3 jaar de afweging of de parkeertarieven met de inflatiecorrectie verhoogd worden met minimale tariefstappen van € 0,20. De laatste geplande tariefverhoging is uitgesteld. Voor 2016 stellen we deze verhoging voor waarbij 2 zones met de inflatiecorrectie verhoogd worden en de laagste tariefzone met 25% verhoogd wordt van € 0,80 naar € 1 per uur. Hierbij hebben we oog voor de positie en trekkracht van de binnenstad.
Uit een recent uitgevoerde benchmark blijkt dat Zwolle met deze aangepaste tarieven zich op hetzelfde niveau of lager bevindt als vergelijkbare steden als Apeldoorn, Amersfoort, Enschede en Deventer. Daarnaast geldt het tarief in zone 1 slechts voor het compacte centrum van Zwolle (in tegenstelling tot een grote centrumgebied met hoge tarieven in andere steden) en zijn er goedkopere alternatieven op beperkte loopafstand beschikbaar. Jaarlijks levert dit alles een bedrag op van € 640.000.

Dienstverlening
Dit jaar stellen we een nieuwe visie op dienstverlening op. Naast inwoners komen hierin ook de ondernemers aan bod. In de nieuwe visie gaan we - en dat is anders dan in de huidige visie - uitvan de waarden waarmee gemeente Zwolle haar dienstverlening kan onderscheiden van andere gemeenten. We willen met onze dienstverlening tot de top van de gemeenten blijven behoren. We zullen een creatieve manier ontwikkelen om te sturen op de realisatie van de visie. Een idee is een platform dienstverlening Zwolle zodat we onze dienstverlening meer in samenwerking met partners, ondernemers en instellingen vorm kunnen geven. Onze dienstverlening blijven we doorlopend innoveren en aanpassen aan de mogelijkheden van de tijd. We verwachten in de toepassing van vernieuwende en digitale dienstverleningsconcepten, in slimmer en anders werken, bijvoorbeeld door toepassing van spraakherkenning op ons telefoonkanaal 14038, uiteindelijk een structurele besparing van € 50.000 te kunnen realiseren.
Een belangrijk accent in de nieuwe visie isde doorontwikkeling van de digitale dienstverlening (dat volgt ook uit landelijke afspraken). Digitalisering is ook nu al een uitgangspunt bij investeringen en bezuinigingen. Bij de bezuinigingen is uitgegaan dat we volledig over zouden gaan tot digitaal publiceren. Uiteindelijk is er voor gekozen om nog een klein gedeelte van onze publicaties huis aan huis te blijven verspreiden. Het gaat dan om de raadswijzer en bekendmakingen die nu nog niet digitaal mogen.Hierdoor wordt de totale bezuiniging niet volledig gerealiseerd. Om dit te compenseren is in 2016 éénmalig een bijdrage van € 32.000 beschikbaar.
Voor het oplossen van een aantal knelpunten en het verbeteren van de kwaliteit van dienstverlening bij het GBLT stellen we de komende jaren extra geld beschikbaar. In 2016 € 115.000, de jaren daarna € 85.000. Het in de begroting opgenomen bedrag voor het dekken van de kosten van oninbare vorderingen blijkt op dit moment niet voldoende. Het gaat dan vooral om gemeentelijke belastingen. In 2016 verhogen we daarom het bedrag dat hiervoor is gereserveerd eenmalig met €100.000.

Bezuinigings- en investeringsvoorstellen					
(bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	S/I
Bezuinigingen					
Parkeren	640	640	640	640	S
Dienstverlening & communicatie	50	50	50	50	S
Investeringen					
Accountmanager MKB	-60	-60	-60		I
Verkeersregelaars station-binnenstad	-75	-75	-63		I
Digitalisering gemeentelijke publicaties	-32				I
Dienstverlening GBLT	-115	-85	-85	-85	S
Oninbaar vorderingen/dubieuze debiteuren	-100				I

Agenda voor een Levendige stad

Om Zwolle een nog aantrekkelijker, gastvriendelijker en uitnodigende stad te maken, blijven we inzetten op versterking van gastvrijheid, kwaliteit en verrassend aanbod. Binnenstad en cultuur zijn daarbij twee belangrijke thema's, maar ook de betekenis van ons buitengebied .

Binnenstad
De historische binnenstad is één van de belangrijkste trekpleisters van Zwolle. Ondanks het historisch karakter verandert de binnenstad permanent. Net als andere binnensteden heeft ook de Zwolse binnenstad te maken met allerlei trends en ontwikkelingen. Negatieve en positieve. Dat vraagt om regelmatige herijking van de visie op de binnenstad. Daar werken we het komende jaar aan. We stellen € 700.000 uit het stadsontwikkelfonds beschikbaar om op basis van deze visie gericht in de binnenstad te investeren.
Speciale aandacht geven we de komende periode aan het Broerenkwartier. Daar laten zich vooral de trends in negatieve zin gelden: ondernemers trekken weg en daardoor vermindert de aantrekkelijkheid. Verder ontwikkelen we de komende tijd innovatieve instrumenten met partners om de leegstand te verminderen en om vastgoed beter te benutten. We maken functiemenging en flexibiliteit in bestemming mogelijk. Op die manier geven we ruimte aan innovatieve, creatieve bedrijven en instellingen en versterken we de economische en culturele dynamiek. We faciliteren initiatieven zoals bij de Oude Vismarkt/Koningsplein en het Gasthuisplein evenals de plannen voor de Grote Kerk. Voor het beheer van de openbare ruimte kijken we naar mogelijkheden van gezamenlijke aanpak.

Cultuur
Zwolle is een levendige stad met een mooie cultuurhistorische omgeving en een goede basisinfrastructuur. We kijken vooruit: wie zien kansen om op het terrein van cultuurhistorie de aantrekkelijkheid van Zwolle verder te versterken en om de verhalen van het verleden beter zichtbaar te maken. We maken daarbij gebruik van de kracht in de stad en van de samenwerking tussen partners die elkaar aanvullen. Kunst, cultuur, creatieve sector en industrie, allen dragen ze bij aan het karakter en de ontwikkeling van de stad.
Met veel partijen uit het culturele veld hebben we sinds de zomer diverse gesprekken gevoerd over een eigentijdse culturele agenda. En deze gesprekken vinden nog steeds plaats. We zetten globaal in op verandering volgens de volgende uitgangspunten:

- zichtbaarheid vergroten: gericht op activiteiten
- slimmer en anders organiseren

Zichtbaarheid kunst en cultuur in de stad vergroten

- Versterken cultuurhistorisch Zwolle
  Eén van de speerpunten van het coalitieakkoord is het meer zichtbaar maken van de cultuurhistorie in de binnenstad van Zwolle. Die cultuurhistorie geeft de stad een eigen gezicht, zowel voor bewoners, studenten als voor bezoekers. Zwolle heeft veel meer te bieden dan met het blote oog zichtbaar is. Het kunnen beleven van de cultuurhistorie in de binnenstad is dan ook een belangrijk onderdeel van de agenda voor een levendige stad. Op zo'n manier dat bewoners en bezoekers de cultuurhistorie van Zwolle nog meer kunnen beleven en de bewoners zich verbonden voelen met hun stad. Samenwerking met en tussen culturele en andere partners is hiervoor een belangrijke voorwaarden. Te denken valt aan Historisch Centrum Overijssel, Museum de Fundatie, het Stedelijk Museum Zwolle en de Grote Kerk. In de gesprekken zijn we op zoek gegaan naar een gedeeld beeld op de cultuurhistorische identiteit van de stad waarbij woorden als 'stad van de Hanze', 'Moderne Devotie' en andere cultuurhistorische aspecten zorgen voor inspiratie. Dit gedeelde beeld als een stip op de horizon hebben de partijen nu, hoe daar te komen is een volgende stap.
  Bij deze andere manier van kijken en werken passen ook de recente initiatieven van de Grote Kerk. Uit gesprekken met vele betrokken partners komt inmiddels een gedeeld beeld op de cultuurhistorische identiteit naar voren, maar over de weg naar deze 'stip op de horizon' verschillen de opvattingen. Daarom zijn alle partijen voorstander van een onafhankelijke kwartiermaker voor dit proces (hierbij wordt u verwezen naar de Berap). In het proces staan niet de instellingen centraal, maar de gezamenlijke ambitie en de uitwerking daarvan. In de uitwerking gaan we het ook efficiënter organiseren, waardoor er per 2018 structureel € 300.000 bezuinigd kan worden.
- Podiumkunsten
  Met verschillende podia en amateurkunstgezelschappen in de stad voeren wij de komende maanden nog gesprekken over de inzet van hun subsidies. Het gaat dan niet om bezuinigingen op deze middelen, maar om de dialoog te voeren over de inzet van deze subsidies voor activiteiten waardoor de zichtbaarheid van kunst en cultuur in de stad vergroot kan worden. We verkennen de mogelijkheden voor deze gezelschappen om op een andere wijze hun vaste kosten te financieren en de subsidie meer gericht in te zetten voor activiteiten en zichtbaarheid.
  In deze lijn past ook het afbouwen van de structurele huisvestingssubsidie aan ArtEZ. Daarbij zetten we incidentele stimuleringsmiddelen in om de activiteiten van ArtEZ in de stad meer zichtbaar te laten zijn. Met dit beeld voor ogen zien we dan ook een verschuiving in de subsidiëring: van subsidies voor instellingen naar subsidies op inspanningen en activiteiten. Een premie op 'doen' in plaats van 'zijn'. Culturele instellingen als Museum de Fundatie kunnen hun expertise en PR voor andere partijen inzetten en ook op andere locaties bijvoorbeeld bij onderwijsinstellingen aanwezig zijn. Zo werken ze meer in de stad, zorgen voor zichtbaarheid en verrijken daarmee het profiel van Zwolle.

Anders & slimmer organiseren: de bibliotheek en Zwolse theaters
Anders werken: de digitalisering zet door. In de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen (WSOB) is geregeld, dat de digitale bibliotheek landelijk georganiseerd wordt. Onderdeel hiervan is de centrale inkoop van e-content voor de digitale bibliotheek en daarmee voor de openbare bibliotheken. Het benodigde budget hiervoor is verkregen door een onttrekking aan het gemeentefonds (oplopend van € 57.000 naar € 87.000 in 2018).Uitgangspunt is dat deze korting doorgevoerd wordt op de subsidie, zoals gebruikelijk met kortingen op het gemeentefonds.
In overleg met de bibliotheek vullen we het bedrag van € 63.000 nader in, met daarbij de randvoorwaarden dat het niet ten laste van de activiteiten en de dienstverlening mag gaan.
Voor de Zwolse Theaters bieden we ruimte om de kwaliteit van hun organisatie en alternatieve verdienmodellen verder uit te bouwen. Dit zorgt voor een structurele besparing op de gemeentelijke bijdrage. Dit gaat gepaard met frictiekosten.(zie de in de beleidsrapportage 2015 opgenomen passage bij het programma cultuur) Uiteindelijk moet het anders en slimmer organiseren een structurele besparing van € 520.000 opleveren.

Buitengebied
We willen dat de kwaliteit van ons buitengebied bijdraagt aan de vrijetijdseconomie in en rond de stad. In de Groene Agenda spreken we ons uit voor versterking van stadslandbouw in onze stadsrand en we ondersteunen de transitie van het Nationaal Landschap IJsseldelta en de (toeristische) ontwikkeling van het Vechtdal.

Bezuinigings- en investeringsvoorstellen

(bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	S/I
Bezuinigingen					
Cultuur: versterken historisch Zwolle			300	300	S
Cultuur: anders & slimmer organiseren	150	240	520	520	S
Investeringen					
Binnenstad	-700				I
Dekking uit het stadsontwikkelfonds	700				I

Bijlage 1 Investeringen

Tabel 6

Investeringsvoorstellen (bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	S/I
Agenda voor een toekomstbestendige stad					
Regionalisering	-174	-65	-65	-65	S
Water/klimaatbestendige stad	-100	-100	-100		I
Dekking ten laste van inkomsten bevoegd gezag	100	100	100		I
Wonen	-74	-74	-74	-74	S
Bouwleges	-500	-500			I
Agenda sociale stad					
Cameratoezicht	-70	-70	-70	-70	S
Vluchtelingenwerk	-102	-102	-102	-102	S
Dekking via vrijval middelen bestaande budgetten	102	102	102	102	S
Opvang uitgeprocedeerde asielzoekers (DATO)	-100	-100	-100		I
Toename bijstand en schuldregeling	-390	-390			I
Agenda voor een ondernemende stad					
Accountmanager MKB	-60	-60	-60		I
Verkeersregelaars station-binnenstad	-75	-75	-63		I
Digitalisering gemeentelijke publicaties	-32				I
Dienstverlening GBLT	-115	-85	-85	-85	S
Oninbaar vorderingen/dubieuze debiteuren	-100				I
Agenda voor een levendige stad					
Binnenstad	-700				I
Dekking uit het stadsontwikkelfonds	700				I
Totaal structureel	**-433**	**-294**	**-294**	**-294**	
Totaal (meerjarig) incidenteel per jaar	**-1.257**	**-1.125**	**-223**		
Totaal (meerjarig) incidenteel cumulatief	*-1.257*	*-2.382*	*-2.605*		

Toelichting bij tabel 6

Cameratoezicht:
2015 Is het laatste jaar dat er nog middelen beschikbaar zijn in de reserve ter dekking van de kosten van cameratoezicht. Vanaf 2016 ontstaat er een tekort van € 70.000 als we met de huidige camera's het toezicht voortzetten. Het gaat hierbij om structurele kosten voor onderhoud, exploitatie en uitlezen van de beelden. Bij vervanging of uitbreiding zijn de kosten hoger zijn. Aangezien het einde van de technische levensduur in zicht komt, moet besloten worden of we over willen gaan tot vervanging. Verwachting is dat besluitvorming hierover kan wachten tot de PPN 2017-2020.

Vluchtelingenwerk:
Ten aanzien van de huisvesting van statushouders (vluchtelingen) zien we een forse groei in de taakstelling. In 2013 moest Zwolle 78 statushouders huisvesten. In 2015 is dat aantal opgelopen tot 210. In de 1e helft van 2016 wordt een groei van meer dan 25% verwacht. Dit legt naast een grote druk op de woningmarkt ook een grote druk op de lokale afdeling van Stichting Vluchtelingenwerk. Zodra statushouders zich in Zwolle vestigen is er naast de verplichte inburgeringscursus ook ondersteuning nodig bij een groot aantal praktische zaken zoals het vinden van werk en het aanvragen van huurtoeslag. Stichting Vluchtelingenwerk doet dit met een groot aantal vrijwilligers, maar de span of control van de enkele beroepskracht is te beperkt om de nieuw geworven vrijwilligers te scholen en te begeleiden.
Bij de 1e Berap 2015 is dit knelpunt ad. €101.500 gemeld en dekking aangegeven.
De dekking zoeken wij in het vrijgevallen budget van € 65.000 door het sluiten van wijkcentrum Gerenlanden en het restant € 36.500 onttrekken wij aan het budget voor flankerend ouderenbeleid door de jaarlijkse incidentele inzet vanuit dit budget te beperken.

Opvang uitgeprocedeerde asielzoekers (DATO):
DATO is de noodopvang voor (uitgeprocedeerde) asielzoekers die geen recht hebben op opvang door het rijk. De bezetting is sinds de tweede helft van 2014 laag. Op dit moment zijn 12 mensen ondergebracht in DATO.
Voortzetting van deze voorziening is evenwel van belang. Binnen de grote vluchtelingenstroom zijn asielzoekers die snel uitgeprocedeerd zullen zijn en Nederland dienen te verlaten. Een deel van hen kan hier om verschillende redenen (nog) niet aan voldoen en een beroep doen op de noodopvang.
Daarnaast hebben gemeenten vooralsnog (door een uitspraak van de Rechtbank op 17 december 2014 in Amsterdam) de plicht om uitgeprocedeerde asielzoekers op te vangen voor zover het rijk niet in opvang voorziet. Het is moeilijk in te schatten hoeveel mensen alsnog een beroep op DATO zullen doen. Inmiddels heeft het kabinet de “bed, bad, brood regeling” gepresenteerd. (zie hiervoor de agenda sociale stad)

Toename bijstand en schuldregeling:
Door de gestage toename van het aantal aanvragen voor bijstand en schulddienstverlening en de verwachting dat in 2015, 2016 en 2017 (verder kunnen we niet vooruit kijken) het aantal aanvragen nauwelijks minder zal zijn.
Deze verwachting is gebaseerd op de situatie op de arbeidsmarkt en de ontwikkelingen op het gebied van schulddienstverlening in het sociaal wijkteam.
Bijstandsverlening: de verwachting voor 2015, 2016 en 20167 is dat onze uitstroom niet substantieel zal toenemen. Dit omdat ondanks het herstel van de economie nog vele jaren duurt voordat de arbeidsmarkt echt aantrekt en bijstandsklanten met een afstand tot de arbeidsmarkt kunnen uitstromen.
Schulddienstverlening: de verwachting is dat door de laagdrempelige werkwijze van het sociaal wijkteam het aantal aanvragen voor schulddienstverlening de eerste jaren eerder toe- dan afneemt omdat een aanzienlijke groep schuldenaren eerder niet bereikt werd. Als deze extra aanwas geholpen is en preventie en vroegsignalering goed belegd zijn in het sociaal wijkteam, dan pas zal het aantal aanvragen afnemen.

Accountmanager MKB:
In het coalitieakkoord 2014-2018 staat dat de kracht van de economie voortkomt uit een goede balans tussen een krachtige groep starters en zzp-ers, MKB en grote bedrijven. Juist zo ontstaat innovatieve en creatieve kracht. In het akkoord is daarom afgesproken dat we met het succesvolle Zwolse accountmanagement inzetten op een extra impuls voor het MKB, starters en zelfstandigen.
Met deze impuls wordt aangesloten op twee ontwikkelingen in de Regio Zwolle die van belang zijn voor de versterking van de economie:
1. MKB-ondernemers bundelen de krachten in MKB RegioZwolle. Daarmee is de onderlinge organisatiegraad van ondernemers in de regio versterkt en kan er met meer kracht worden gewerkt aan een economische agenda voor stad en regio. De gemeente Zwolle heeft de totstandkoming van de stichting MKB RegioZwolle ondersteund. Door de intensivering van deze contacten is een eenduidig aanspreekpunt nodig wat nu ontbreekt. Aanvullend op MKB RegioZwolle hebben ook de zzp-netwerken in de Regio Zwolle zich georganiseerd.
2. Faciliterende organisaties zoals de Kamer van Koophandel en (voorheen) Syntens trekken zich terug als het gaat om de primaire en individuele dienstverlening aan ondernemers. De eerstelijnsondersteuning van nieuwe en bestaande ondernemers is daarmee onder het gewenste niveau. De gemeente heeft belang bij een goed ondernemersklimaat; de provincie is bereid met gerichte projecten de tweedelijnsondersteuning te organiseren (IkStartSmart).
Als MKB-vriendelijkste stad heeft Zwolle het fundament om verder te bouwen aan vernieuwend ondernemerschap. Het doel is het bestaande MKB-bedrijfsleven én startende bedrijven of zzp-ers gericht te ondersteunen in hun groeiambities. De starters van nu zijn geworteld in de regio en daarmee ook de werkgevers van de toekomst. De belangrijkste verbonden ondernemers die op dit moment hun middelen investeren in de stad en regio, waren vijftien tot twintig jaar geleden starters. Juist het onderhouden van dit ecosysteem vergroot het perspectief op banen in deze groep.

Verkeersregelaars station-binnenstad:
In het kader van het bevorderen van de doorstroming van het verkeer en de verkeersveiligheid worden er in de ochtend- en middagspits verkeersregelaars ingezet bij de uitritten van het stad- en streekbusstation, de voetgangersoversteekplaats en de rotonde bij het station. De verkeersregelaars leveren een belangrijke bijdrage aan de doorstroming van het busverkeer en de verkeersveiligheid voor voetgangers en fietsers. Het voorstel is om tot de oplevering van het nieuwe busstation aan de zuidzijde van het station op 1 september 2018 de inzet van de verkeersregelaars te continueren. De pool van verkeersregelaars vervult een functie in de gastvrijheidsbeleving van Zwolle en de inzet van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt (Social Return on Investment, SROI).
Primair verantwoordelijk ten aanzien van de doorstroming van het openbaar vervoer is de concessieverlener i.c. de provincie Overijssel. Het belang van de gemeente ligt op het terrein van overall-doorstroming stationsgebied (in de rol van wegbeheerder) en verkeersveiligheid (o.a. op de voetgangersoversteekplaats) en de instandhouding van de pool gastvrije verkeersregelaars. Voor de vervoerder is het comfort van de reiziger en de doorstroming voor de buschauffeurs van belang. Op basis van bovenstaande gedeelde belangen is de insteek om gezamenlijk tot een oplossing te komen.
De totale kosten op jaarbasis bedragen € 150.000, waarvan de provincie en de gemeente ieder voor 50% in bijdragen.

Digitalisering gemeentelijke publicaties:
Bij de bezuinigingen is ervan uitgegaan dat we volledig over zouden gaan tot digitaal publiceren. Uiteindelijk is er voor gekozen om nog een klein gedeelte van onze publicaties huis aan huis te blijven verspreiden. Het gaat dan om de raadswijzer en bekendmakingen die nu nog niet digitaal gepubliceerd mogen worden. Hierdoor wordt de totale bezuiniging van €150.000 niet volledig gerealiseerd. De verwachting is nu dat per 01-01-2017 alles digitaal gepubliceerd mag worden. Hierdoor neemt het

knelpunt al fors af (met € 25.000). In de loop van 2015 zal de raad haar besluit om de raadswijzer niet digitaal te publiceren heroverwegen. We verwachten daarom dat het om een incidenteel knelpunt gaat.

Dienstverlening GBLT:
We hebben zeer recentelijk de kaderbrief van GBLT ontvangen met de uitgangspunten voor de begroting 2016 en verder . In deze kaderbrief worden diverse knelpunten aangegeven. Het gaat dan om verbetering kwaliteit bij de WOZ (incidenteel en structureel), extra inhuur KCC en aanzienlijk hogere vergoeding proceskosten. De kwaliteitsverbetering en hogere proceskosten komen voornamelijk voor rekening van de deelnemende gemeenten. Daar staat de toetreding van twee nieuwe gemeenten tegenover, maar dat voordeel is beperkt (€ 10.000 voor Zwolle). GBLT heeft een gedeelte van de WOZ-kosten overgeheveld naar het generieke gedeelte waardoor er een voordeel ontstaat voor de gemeenten. Het aantal objecten van Zwolle t.o.v. andere deelnemende gemeenten stijgt sterker waardoor ons deel in de kosten ook toeneemt.

Oninbare vorderingen/dubieuze debiteuren:
Structureel is er €100.000 beschikbaar voor het dekken van de kosten van oninbare vorderingen. De afgelopen jaren is het werkelijke bedrag tussen de €100.000 en €150.000 hoger. Dit is incidenteel opgelost. We merken ondanks een lichte verbetering van de economie nog niet dat het percentage oninbaar lager wordt. Het gaat hierbij om alle dubieuze debiteuren van de gemeente Zwolle exclusief de SoZaWe debiteuren. Het grootste gedeelte van deze dubieuze debiteuren heeft betrekking op de gemeentelijke belastingen en heffingen. Voorgesteld wordt de post oninbaar in 2016 met € 100.000 te verhogen.

Regionalisering:
In opdracht van de provincie Overijssel en de Regio Zwolle wordt momenteel gewerkt aan de Toekomstverkenning Regio Zwolle. Op dit moment zijn de uitkomsten van deze verkenning en de financiële consequenties daarvan, nog niet bekend. Verwacht wordt dat voor de zomer van 2015 hierover meer duidelijk wordt. Tegelijkertijd wordt in de Regio Zwolle gesproken over een andere financieringsconstructie van zowel de bestuurlijke samenwerking als het huidige Programma economie Regio Zwolle.
In de (concept)financieringsvoorstellen wordt voorgesteld de bureau- en organisatiekosten en een Regionaal Investeringsfonds te financieren vanuit een bijdrage van de 19 gemeenten van € 1 per inwoner én € 1 per inwoner door de vier provincies. Verwacht wordt dat met deze verandering van financiering het budget voor Zwolle Kampen Netwerkstad (ZKN) naar beneden kan worden bijgesteld.
Omdat besluitvorming over de nieuwe financieringsvoorstellen nog moet plaatsvinden houden we vooralsnog vast aan de huidige financieringsstructuur. Bij het opstellen van de begroting 2016 kan dit bedrag alsnog worden bijgesteld.
In totaal betekent dit dat voor regionalisering een bedrag noodzakelijk is van € 234.000. Hiervan wordt reeds € 60.000 gedekt binnen het reguliere budget economie. Voorgesteld wordt om het resterende bedrag van € 174.000 voor 2016 incidenteel beschikbaar te stellen in afwachting van de uitkomsten van de toekomstverkenning en de eventuele nieuwe financieringsstructuur. Voor 2017 e.v. is structureel minimaal
€ 125.000 nodig, hiervan is reeds € 60.000 structureel in de begroting opgenomen onder het programma Economie. Dit betekent dat structureel nog € 65.000 nodig is vanaf 2017 en verder.
Het bedrag wordt besteed aan Regio Zwolle (€ 35.000), programma economie Regio Zwolle (€ 125.000) en Zwolle Kampen Netwerkstad (€ 74.000). Gezien het structurele karakter van de Regio Zwolle is een structurele dekking van deze gelden noodzakelijk.

Klimaatactieve stad
De Zwolse Wateragenda die u onlangs heeft vastgesteld, geeft de koers en speerpunten voor de komende jaren aan: water robuust ontwikkelen, wateropgaven benutten voor duurzame ontwikkeling (werk met werk maken) en het ontwikkelen van een klimaat adaptatie strategie. Daarbij maken we gebruik van de Klimaat Actieve Stad: een gezamenlijk actieprogramma. Voor de taken bodem / ondergrond hebben we jarenlang een uitkering van het rijk ontvangen. Het grootste deel van deze middelen gingen naar de zogenaamde “Bevoegd Gezag taken Wet bodembescherming” (bijv. wettelijke taken voor het afgeven van beschikkingen, toezicht en handhaving, uitvoeren van de bodemsaneringsoperatie enz.). We hebben deze wettelijke taken afgelopen jaren sober en doelmatig uitgevoerd, zodat wij jaarlijks €100.000 vrij konden maken voor de doorontwikkeling en uitvoering van de visie op de ondergrond.
Deze uitkering van het rijk loopt door o.a. de vertraging van de Omgevingswet nog 5 jaar door. We stellen voor € 100.000 die jaarlijks naar de visie op de ondergrond ging, in te zetten voor het knelpunt water / klimaat actieve stad, ook vanwege de overlap tussen beide onderwerpen. De doorontwikkeling van de visie op de ondergrond richt zich immers op het inzetten van de “derde rivier” (bodem / ondergrond) voor de water en klimaatvraagstukken.

Wonen
Bij wonen is in de beginjaren van ISV (rond 2000) besloten om een deel van de vaste formatie ten laste te brengen van de rijksregeling ISV. Het ging om een bedrag van
€ 74.000 per jaar. Omdat het ISV als rijksregeling niet verlengd is, valt deze dekking onder de formatie weg. Binnen wonen zijn 4 strategische opgaven te onderscheiden waarvoor de beleidscapaciteit van wonen wordt ingezet: nieuwbouw, betaalbare voorraad & corporaties, duurzaamheid en wonen & zorg zoals hierboven is toegelicht. Voor de aanpak van deze opgaven stellen we dan ook voor om structureel
€74.000 beschikbaar te stellen voor de inzet van ambtelijke capaciteit.

Bouwleges
De opbrengst uit de bouwleges is de laatste jaren fors gedaald met als dieptepunt 2014.
Voor 2015/2016 en verder verwachten we een verbetering t.o.v. 2014. De leges van de grotere aanvragen zijn in 2015 aanzienlijk verhoogd en we verwachten in 2016 enkele grotere aanvragen op het gebied van infrastructurele werken. Maar ondanks deze verbetering is de verwachting dat de leges in 2016 en 2017 niet het bedrag van de begroting zullen halen. Wij stellen dan ook voor om de begrote bouwleges (€ 3,25 mln.) in deze jaren te verlagen met € 500.000. We zitten dan ongeveer op het niveau van 2013 (€ 2,55 mln.) plus de tariefsaanpassing van 2015.
Bovenstaand knelpunt is gebaseerd op de huidige regelgeving. De verwachting is dat in de loop van 2016 of begin 2017 de regelgeving rond private kwaliteitsborging gefaseerd in werking zal treden. Dit heeft behoorlijke gevolgen voor onze legesinkomsten maar ook voor onze kosten omdat de formatie naar verwachting zal afnemen. Algemeen wordt aangenomen dat de kostendekkendheid er echter zeker niet op vooruit gaat, omdat de markt van de overheid verwacht/eist dat zij via verlaging van de leges passend gecompenseerd wordt voor het feit dat zij zelf moet zorgen voor private kwaliteitsborging.
Momenteel zijn we samen met een extern bureau de gevolgen van de private kwaliteitsborging voor Zwolle in beeld aan het brengen. De uitkomsten van dit onderzoek verwachten wij in het najaar van 2015 beschikbaar te hebben.

Binnenstad:
Eind 2011 heeft de gemeenteraad het Ontwikkelingsprogramma Binnenstad geactualiseerd en de looptijd verlengd tot 2020. Het Ontwikkelingsprogramma Binnenstad is een strategische visie op de (m.n. economische en stedenbouwkundige) ontwikkeling van de binnenstad met een structuurbeeld en een beschrijving in hoofdlijnen van de gewenste ontwikkelingen. Gastvrijheid, beleving, het versterken van de combinatie van winkelen, uitgaan en cultuur en het compact maken van het kernwinkelgebied zijn de hoofdlijnen die nog steeds redelijk actueel zijn.
Bij de vaststelling van het Ontwikkelingsprogramma in 2011 is gekozen om geen meerjarige projectenlijst en programmering op te nemen. In plaats daarvan is ervoor gekozen flexibel aan te sluiten bij de actualiteit, in te spelen op initiatieven uit de binnenstad en jaarlijks te bepalen aan welke opgaven wordt gewerkt. Projecten als de herinrichting van de Oude Vismarkt, het Gasthuisplein, de Voorstraat en ander gebruik van de Grote Kerk zijn op die manier door initiatieven uit de stad aan de projectenlijst toegevoegd.
In november 2014 is een brede bijeenkomst georganiseerd over de toekomst van de binnenstad. De aanwezigen hebben daar aangegeven de hoogste prioriteit te willen geven aan het verbeteren van de routering naar en in de binnenstad, het oprichten van een Zwollefonds en het beschikbaar stellen van ruimtes voor starters, creatieve functies en tijdelijk gebruik.
Momenteel loopt ook de discussie over de aanpak van leegstand in het Broerenkwartier. Hiervoor hebben in de afgelopen maanden gesprekken plaatsgevonden tussen bewoners, ondernemers, eigenaren en gemeente over de vraag hoe het Broerenkwartier haar élan weer kan terug krijgen. Voor de Ontwikkeling van de binnenstad, de opstelling van de Visie Binnenstad en het project Broerenkwartier is aanvullend op de in voorgaande jaren beschikbaar gestelde middelen € 700.000 nodig.

Bijlage 2 Bezuinigingen

Inleiding
In de voorgaande agenda's is de visie toegelicht, inclusief de financiële effecten. Onderdeel hiervan zijn de bezuinigingen. In deze bijlage worden de bezuinigingen samengevat.

Tabel 7

Bezuinigingsvoorstellen					
(bedragen x € 1.000)	2016	2017	2018	2019	S/I
Bezuinigingen					
Toekomstbestendig					
Beheer openbare ruimte	300	600	1.000	1.000	S
Sociaal					
Sociaal domein inkoop collectief vervoer	500	500	500	500	S
Sociaal domein breed		5.500	6.500	6.500	S
Versnelling sociaal domein jeugd	600				I
Inzet via buffer sociaal domein (eenmalig)	1.300				I
Totaal sociaal domein breed	2.400	6.000	7.000	7.000	
Sport	300	500	800	800	S
Inkoop Leerlingenvervoer	50	50	50	50	S
Ondernemend					
Parkeren	640	640	640	640	S
Dienstverlening & communicatie	50	50	50	50	S
Levendig					
Cultuur: anders & slimmer organiseren	90	180	570	570	S
Cultuur: zichtbaarheid kunst & cultuur	60	60	250	250	S
Totaal Bezuinigingen	**3.890**	**8.080**	**10.360**	**10.360**	
Opgave	**2400**	**7500**	**11000**	**11000**	
Verschil	**1490**	**580**	**-640**	**-640**	

Toelichting op tabel 7
Agenda toekomstbestendige stad: Beheer Openbare Ruimte
De bezuinigingen BOR worden dan ook fasegewijs vormgegeven. De verwachting is dat werken vanuit de nieuwe visie en daarbij het realiseren van de bezuinigingen veel voorbereidingstijd, communicatie en samenwerking vergt en pas over enige tijd effect zal hebben. In 2016 € 300.000, in 2017 aanvullend € 300.000 en in 2018 aanvullend €400.000. De totale ombuiging bedraagt daarmee € 1 mln. per 2018. Voor de begroting 2016 ligt het accent meer op posten die minder voorbereiding en dialoog vragen. Er worden een aantal structurele stedelijke bezuinigingen voorgesteld die haalbaar zijn door kritische analyse en effectieve aan- en uitbesteding:
ROVA heeft voor reiniging een deelcontract met een andere afvalverbrander afgesproken.
(€ 65.000)
Nieuwe apparatuur en verlichting in de vri's (verkeersregelinstallaties) gebruiken minder energie (€ 50.000).
Vermindering straatreiniging (€ 60.000)
Verbeterde inzet van capaciteit voor reclamebeleid en contracten levert € 60.000 op.
Invulling op diverse posten 'blauw, grijs en groen' van € 65.000, uit te werken in begroting 2016.

Agenda sociale stad: Inkoopvoordeel collectief vervoer WMO
Op collectief taxi vervoer WMO, onderdeel Sociaal Domein, wordt een structureel voordeel gerealiseerd door een gunstige aanbesteding en door een betere beheersing en betere controle op het aantal ritten. Het structurele voordeel wordt geprognotiseerd op € 500.000 vanaf 2016.
Agenda sociale stad: Sociaal Domein breed
Het rijk heeft taken gedecentraliseerd met bijbehorende budgetten, daarvan heeft het rijk een korting afgetrokken. Zwolle heeft daarbij het voornemen geuit om de zorg zodanig te organiseren dat dit past binnen de rijksbudgetten. Per 2018 betreft rijkskorting € 16 mln. De raad heeft inmiddels ingestemd met plannen die hiervan € 11,0 mln. invullen. We willen het vervolg op deze

transformatie met een zachte landing vormgeven. Een landing die financieel betekent dat we nog € 5,0 mln. aan aanpassingen willen realiseren om op het niveau van rijksbudgetten uit te komen. Daarvan betreft € 2,4 mln. in 2016.
Het onderwerp collectief vervoer WMO is een invulling van de beoogde financieel doelstelling sociaal domein. Dit verlaagt daarmee de nog resterende opgaaf van € 5.5 mln. per 2017, aangevuld met € 1,0 mln. in 2018. We bezien bij deze transformatie ook zeker de taken die wel al hadden op het gebied van welzijn, zorg en participatie. Ook deze oude taken kunnen een bijdrage leveren aan het gezond maken van onze financiële huishouding. We zien hier mogelijkheden en ramen deze op € 2,0 mln. Tezamen wordt de opgave in het sociaal domein € 5,5 mln. in 2017, oplopend naar € 6,5 mln. in 2018.
In 2015 willen we intensief met partners in gesprek gaan en de kansen en mogelijkheden verkennen. Eerste richtingen zullen we eind 2015 met uw raad bespreken, meer concrete opgaven zullen worden opgepakt ten behoeve van PPN en begroting 2017. Bij de PPN 2017 zullen ook de ontwikkelingen die wat meer tijd vragen (juni 2016) geduid worden. Deze zullen via PPN 2018 en begroting 2018 tot besluitvorming leiden.

Agenda sociale stad: Versnelling sociaal domein jeugd
Ten opzichte van de teruggang van het rijksbudget is de voorgenomen korting in 2016 € 0,6 mln. hoger. (€ 2,8 mln. om € 2,2 mln.) De reden hiervoor is dat uit “eigen middelen” een algemene risicobuffer is gevormd voor het sociaal domein. Daardoor kan de post onvoorzien van € 0,35 mln. in de jeugdbudgetten komen te vervallen. Daar komt nog bij dat voor € 0,25 mln. extra is geïnvesteerd in de sociale wijkteams om specifiek innovatie in het jeugddomein te bewerkstellingen. Met deze inzet en herschikking van financiële middelen resteert nog een budget van € 1,5 mln. voor innovatie en versterken preventie. Daarmee wordt o.a. een versterking van de verbinding met het onderwijsveld beoogd.

Agenda sociale stad: Buffer sociaal domein
Dit betreft dit geen bezuiniging maar het gebruik maken van de buffer sociaal domein om het transformatieproces zorgvuldig te laten verlopen

Agenda sociale stad: Sport
De geformuleerde uitgangspunten en visie op het gebied sport betekenen financieel dat het nadelig saldo van het programma sport verkleind wordt door een combinatie van opbrengst verhogende (tarieven begroting) en kostenverlagende maatregelen. Met ingang van 2016 betreft dit € 300.000 (waarvan €25.000 SportService Zwolle). Voor 2017 wordt dit saldo verder verkleind met €200.000 en in 2018 aanvullend € 300.000.

Agenda sociale stad: Inkoopvoordeel leerlingenvervoer
Op leerlingenvervoer wordt vanaf 2015 een structureel voordeel van € 50.000 verwacht vanwege lagere kosten door de nieuwe aanbesteding in 2014. Deze wordt als bezuinigingsopbrengst vanaf 2016 in de begroting verwerkt.
Agenda ondernemend stad: Parkeren
In de begroting 2016 (tarievennota) wordt een verhoging van de opbrengst parkeertarieven van € 640.000 verwerkt. Deze worden ten gunste gebracht aan de algemene middelen.

Agenda ondernemende stad: Dienstverlening en communicatie
Bij de begroting 2015 is al aangegeven dat er ruimte is om de uitgaven voor onze communicatie met de stad te verminderen. In aanvulling daarop stellen we nu voor om minder middelen in te zetten voor de dialoog met de stad, de nieuwjaarsbijeenkomst, corporate voorlichtingsmateriaal, mediatraining, rampenorganisatie, relatiegeschenken, communicatieonderzoek en promotionele activiteiten. Dit betekent dat een structurele verlaging van het budget Beeldvorming en samenwerking ad € 50.000, te verwerken in begroting 2016.

Agenda levendige stad: Cultuur
De verwoording van de agenda levendig geeft inhoudelijk de visie aan. Financieel betekent dit:
Voor het onderdeel zichtbaarheid kunst en cultuur:
- De subsidie voor de bibliotheek in 2016 en 2017 te verlagen met € 57.000 en vanaf 1-1-2018 structureel met € 150.000 te verlagen
- De subsidie voor Zwolse Theaters per 01-01-2018 met € 100.000 te verminderen.

Voor het onderdeel anders en slimmer organiseren:
- Een taakstelling op het terrein van cultuurhistorie van € 300.000 per 2018;
- Beëindiging van de subsidie voor ArtEZ per 01-01-2018 (€ 270.000). Dit geschiedt gefaseerd (2016 € 90.000, in 2017 aanvullend €90.000, 2018 aanvullend € 90.000).

Zoekrichting restantopgaaf
Vanaf 2018 resteert een ter realiseren bedrag van € 640.000. De zoekrichtingen hiervoor zijn parkeren (bezoekersvergunning), cultuur, veiligheidsregio, dienstverlening.

Bijlage 3 Financieel technische uitgangspunten meerjarenraming

In tabel 8 zijn de in de meerjarenraming verwerkte financieel-technische parameters/ uitgangspunten opgenomen.

Tabel 8

Financieel technische parameters/uitgangspunten 2016-2019				
	2016	2017	2018	2019
Loonkosten (salarissen en werkgeverslasten) 1)	2,25%	2,0%	2,0%	2,0%
Index prijsstijging (pBBP)	0,8%	1,25%	1,25%	1,25%
Index kleine subsidies	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Index subsidiecontracten	-0,8%	1,8%	1,8%	1,8%
Inflatiecorrectie gemeentelijke tarieven	-0,25%	1,6%	1,6%	1,6%
Rente lang geld (cfm. rentenotitie)	3,5%	3,5%	3,5%	3,5%
Rente kort geld (idem)	1,5%	2,0%	2,0%	2,0%
Toename woningen (netto: jaar n-1)	400	400	400	400
Toename aantal inwoners (jaar n-1)	1.000	1.000	1.000	1.000

1) inclusief doorwerking cao verplichtingen 2015 0,25%

De negatieve index voor subsidiecontracten en gemeentelijke tarieven is het gevolg van een na-ijleffect op de loonkosten in de jaren 2013 t/m 2015. Op basis van de vorig jaar afgesloten cao voor gemeenteambtenaren voor de periode 2013 t/m 2015 en de met ingang van 2015 lagere werkgeverslasten (m.n. pensioenpremies) vindt op nacalculatiebasis een correctie plaats over de in de jaren 2013 t/m 2015 te hoog bepaalde subsidie-index en gemeentelijke tarieven. Deze correctie verrekenen wij met ingang van het jaar 2016.

Colofon

Uitgave: Gemeente Zwolle
Vormgeving: Repro, Gemeente Zwolle
Druk: Repro, Gemeente Zwolle

www.zwolle.nl

informatie

Zwolle

Expertisecentrum
EC

Stadskantoor
Lübeckplein 2
Postbus 538
8000 AM Zwolle
Telefoon (038) 498 2539
www.zwolle.nl

Gemeentelijke woonlasten

Het principe van communicerende vaten nader beschouwd

Opdrachtgever
Opdrachtnemer
Versie 26 maart 2015

Datum 26 maart 2015
Ons kenmerk Gemeentelijke woonlasten

Inhoud

1	**Inleiding**	**3**
1.1	Aanleiding	3
1.2	Kaders onderzoek	3
1.3	Reikwijdte begrip woonlasten in deze notitie	3
2	**Conclusies en advies**	**4**
3	**Gemeentelijke woonlasten, hoe nu geregeld**	**5**
3.1	Onroerende Zaak Belasting (OZB)	5
3.2	Afvalstoffenheffing	6
3.2.1	Systematiek heffing	6
3.2.2	Reeds genomen besluiten die van invloed zijn op de financiële ruimte	7
3.3	Rioolheffing	8
3.3.1	Systematiek heffing	8
3.3.2	Reeds genomen besluiten die van invloed zijn op de financiële ruimte	9
4	**Communicerende vaten**	**10**
4.1	Algemeen principe	10
4.2	Welke scenario's zijn mogelijk	11
4.3	Welk scenario is waarschijnlijk	12
4.4	Risico's	14
5	**Welke overige maatregelen zijn mogelijk**	**15**
5.1	Aan welke knoppen kunnen we draaien	15
5.2	Verschuiving rioolheffing naar gebruikers	15
5.3	Overhevelen afvalstoffenheffing naar OZB	16
5.4	Overhevelen OZB-gebruikersdeel niet-woningen naar OZB-eigenarendeel niet-woningen.	16
6	**Woonlastenproblematiek algemeen (perspectief burger (en corporatie)**	**17**
6.1	Betaalbaarheid van het wonen	17
6.2	Verruiming investeringsruimte door verschuiving rioolheffing naar de gebruiker	18
	Bijlagen	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het coalitieakkoord is afgesproken een onderzoek naar de woonlasten op te starten, waarbij vanuit het perspectief van de klant naar woonlasten wordt gekeken. Het onderzoek moet voldoen aan de in het coalitieakkoord genoemde kaders (zie paragraaf 1.2)
In deze notitie gaan we ook in op de mogelijkheden om vanuit de woonlasten via de methode van communicerende vaten een bijdrage aan de besparingsopgave te leveren: een lagere dan inflatie tariefstijging bij afvalstoffen en rioolheffing biedt ruimte voor een extra verhoging van OZB. Leidend voor de uitwerking zijn de gestelde kaders, o.a. de totale woonlasten stijgen niet meer dan de inflatie.

In de notitie gaan we achtereenvolgens in op de kaders van het onderzoek, de reikwijdte van het begrip woonlasten, hoe de woonlasten nu in de begroting worden verwerkt, de uitwerking van de toepassing van de systematiek van communicerende vaten in scenario's, overige aan de woonlasten gerelateerde onderwerpen (woonlastenproblematiek burger en creëren investeringsruimte woningcorporaties, moties) en hoe de verschillende mogelijkheden uitwerken voor de burger (gebruiker en/of eigenaar), de eigenaar/niet gebruiker van een woning en de gevolgen voor de gemeente.

1.2 Kaders onderzoek

Het coalitieakkoord geeft de volgende kaders voor het onderzoek mee:

- We stimuleren vernieuwende aanpakken en ideeën met betrekking tot de afvalverwerking en rioolzuivering die leiden tot lagere kosten en dus lagere heffingen
- Die vernieuwende ideeën zijn toekomstbestendig: duurzaam
- In het onderzoek betrekken wij de autonome ontwikkeling van de opbrengst van de ozb
- We spreken af dat de totale woonlasten niet stijgen met een hoger percentage dan de inflatie

Binnen de woonlasten zijn afval riool en onroerend goed/gebruik communicerende vaten de heffingen/belastingen die hiermee samenhangen zijn daarmee ook communicerende vaten. De daling van één van de delen mag niet leiden tot een sprongsgewijze stijging van één van de andere delen. Uit het onderzoek volgt een maximum stijgingspercentage.

1.3 Reikwijdte begrip woonlasten in deze notitie

Woonlasten als algemeen begrip bestaan uit meerdere componenten: huur dan wel rente en aflossing van de hypotheek, waterschapslasten, huurwaardeforfait (eigen woning), energie, onderhoud (eigen woning), gemeentelijke belastingen en heffingen. De focus van dit onderzoek ligt op de door de gemeente te innen woonlasten: Onroerende Zaak Belasting (OZB), rioolheffing en afvalstoffenheffing. Dat doen we omdat hier de beslissingsbevoegdheid van de gemeenteraad ligt.

We kijken daarbij niet alleen wat de effecten van keuzes zijn voor de gemeentelijke (financiële) huishouding, maar nadrukkelijk ook naar de effecten voor de inwoner en woningbouwcorporatie/verhuurder. In het onderzoek betrekken we ook de wens dat daar waar de inwoner zorgt voor lagere kosten, die lagere kosten ook bij hem/haar terecht komen.

Dit onderzoek raakt aan beleid op diverse terreinen. Zo zijn er duidelijke relaties met armoedebeleid, kwijtscheldinggsbeleid, het beleid rond afvalstoffen en riolering. We geven de raakvlakken en ontwikkelingen aan, maar formuleren niet het beleid op die terreinen. De in deze notitie gebruikte cijfers zijn gebaseerd op het huidige beleid; wijzigingen in dat beleid kunnen die cijfers natuurlijk beïnvloeden.

2 Conclusies en advies

2.1 Conclusies

Er is een aantal conclusies uit dit onderzoek te trekken:

1. Er is afgelopen tijd al een voorschot genomen op verwachte kostenbesparingen bij Afvalinzameling: kosten van kwijtschelding, een hogere toerekening van BTW zijn al ten laste van Afvalinzameling gebracht, de dividenduitkering is geheel ten gunste van de algemene middelen gebracht. De methodiek van communicerende vaten levert daardoor aanzienlijk minder OZB-ruimte op dan wellicht was verwacht.
2. De kostenontwikkeling bij afvalinzameling en riolering lijkt in 2016 (en wellicht ook in 2017) ruimte te bieden om de OZB met iets meer dan inflatie te laten stijgen. Dit kan in beide jaren een hogere opbrengst van de OZB opleveren van circa € 100.000. Op basis van huidige inzichten en aannames met betrekking tot ontwikkeling van kosten en baten betekent dit wel, dat de afvalstoffen-reserve op middellange termijn (rond 2021) negatief wordt, hetgeen op enig moment maatregelen nodig zal maken. Vanaf 2018 is de kans groot dat de kosten van afvalinzameling en riolering tezamen met meer dan het inflatiepercentage stijgen. Hetgeen, bij hanteren van het principe van communicerende vaten, leidt tot een stijging van de OZB met een lager percentage dan inflatie. Hetgeen tot vergroting van de bezuinigingsopgave leidt.
3. Bij dalende kosten van afvalinzameling, een daardoor lagere afvalstoffenheffing en een compensatie daarvan door een hogere OZB treedt een lastenverschuiving op van huurders naar eigenaren (waaronder verhuurders). En binnen de groep van eigenaren met name de eigenaren van de duurdere woningen. Het omgekeerde effect treedt op wanneer de kosten van afvalinzameling met een hoger dan inflatiepercentage stijgen.

2.2 Adviezen

In dit onderzoek hebben we een aantal adviezen geformuleerd. Hierna hebben wij die adviezen op een rij gezet. Voor de achtergrond van deze adviezen wordt verwezen naar de genoemde paragrafen.

1. Handhaaf de bestaande systematiek van areaaluitbreiding en laat de opbrengst daarvan afzonderlijk ten gunste van de meerjarenbegroting komen (paragraaf 3.1)
2. Extra belasting wordt in het afvalstoffentarief doorberekend en wordt buiten het systeem van communicerende vaten gehouden (leidt dus niet tot OZB-daling; paragraaf 3.2.2).
3. De maatregel om misbruik van de 250 kg regeling tegen te gaan levert in 2016 een kostenbesparing bij afvalinzameling op van € 150.000. Geadviseerd wordt die bezuiniging in te boeken op afval middels het verlagen van de afvalstoffenheffing en het verhogen van het ozb-tarief op woningen (paragraaf 3.2.2).
4. Voorkom sprongsgewijze aanpassingen in tarieven. Een tariefaanpassing is “sprongsgewijs” indien de aanpassing meer dan € 12 afwijkt van het inflatietarief (paragraaf 4.1).
5. Beter inzamelgedrag moet beloond worden door een lagere afvalstoffenheffing en niet teruggehaald worden door een hogere OZB (paragraaf 4.1).
6. Riolering is onlosmakelijk verbonden aan het vastgoed. Verschuiving van de heffing naar de gebruiker brengt substantieel extra kosten met zich mee en verhoogt de woonlasten van huurders (met uitzondering van hen die recht hebben op kwijtschelding). Wij adviseren de rioolheffing niet bij de gebruiker te innen (paragraaf 5.2).
7. de werkgroep adviseert de afvalstoffenheffing niet te verschuiven naar de OZB (paragraaf 5.3)
8. Overhevelen OZB-gebruikersdeel niet-woningen heeft onmiskenbaar voordelen met betrekking tot de inning. De herverdeeleffecten kunnen voor een paar categorieën echter fors zijn en lijken niet te compenseren. We adviseren hier eerste nader onderzoek naar te doen (paragraaf 5.4)
9. De bijdrage van de gemeente aan de betaalbaarheid van het wonen ligt op 2 terreinen: een maximaal inflatoire stijging van de gemeentelijke heffingen en continueren van het kwijtscheldingsbeleid (paragraaf 6.1)
10. Wij adviseren om de rioolheffing niet te verschuiven van eigenaar gebruiker (paragraaf 6.2)

3 Gemeentelijke woonlasten, hoe nu geregeld

De gemeente kent 3 inkomstenbronnen die tot de woonlasten van haar inwoners gerekend worden: OZB, riool- en afvalstoffenheffing. Een groot verschil tussen OZB enerzijds en rioolheffing en afvalstoffenheffing anderzijds is, dat de inkomsten uit OZB vrij besteed kunnen worden, terwijl de inkomsten uit de 2 heffingen alleen ingezet mogen worden ter dekking van de kosten van riolering respectievelijk afvalstoffen.

3.1 Onroerende Zaak Belasting (OZB)

De OZB bestaat uit meerdere onderdelen: de OZB voor woningen wordt geheven bij de eigenaar, de OZB voor niet-woningen (zoals kantoren) wordt deels bij de eigenaar, deels bij de gebruiker geïnd. Kwijtschelding is mogelijk maar komt niet veel voor. Het totaalbedrag aan kwijtschelding komt in 2014 uit op circa € 7.400.

OZB-opbrengsten begroting 2015

	2015
Woningen	14.489.000
Eigenaar niet-woning	12.089.000
Gebruiker niet-woning	8.282.000
Totaal	34.860.000

In alle gevallen is de OZB een percentage van de WOZ-waarde. Deze totale WOZ-waarde wordt jaarlijks vastgesteld. Voor 2015 is dit de WOZ-waarde per 01-01-2014. Daalt de totale waarde van woningen en niet-woningen, dan stijgt het WOZ-percentage wat meer om de totale opbrengst voor de gemeente gelijk te houden. Stijgt die totale waarde, dan daalt het percentage. Voor de gemiddelde belastingplichtige geldt dus, dat een daling van de waarde van de onroerende zaak niet tot een lastendaling leidt, een stijging van die waarde echter ook niet tot een stijging van zijn lasten. Er is geen wettelijk maximum aan de hoogte van de OZB. Wel is landelijk in onderzoek om een maximum stijging aan de woonlasten (vergelijkbaar met de door ons gehanteerde reikwijdte) per gemeente te bepalen.

In de meerjarenraming wordt rekening gehouden met een bepaalde groei aan OZB inkomsten. Deels door uitbreiding van het aantal woningen en niet-woningen (de zogenaamde areaaluitbreiding) en deels door compensatie voor inflatie. Eén van de kaders voor het onderzoek is het betrekken van de autonome ontwikkeling van de opbrengst van de OZB. Indien de areaaluitbreiding onder de systematiek van communicerende vaten en maximaal inflatie wordt gebracht, dan heeft dit een nadelig effect op de meerjarenbegroting.
In de meerjarenbegroting is nu een areaalopbrengst van € 120.000 per jaar cumulatief geraamd. Over vier jaar ca. € 0,5 mln.

Advies 1: de bestaande systematiek van areaaluitbreiding handhaven en afzonderlijk ten gunste van de meerjarenbegroting laten komen.

OZB dient bij woningen geheven te worden van de eigenaar, bij niet-woningen kan geheven worden van de eigenaar en van de gebruiker. In Zwolle passen we dit ook op deze manier toe. Een verschuiving bij niet-woningen van gebruiker naar eigenaar en vice versa is mogelijk. Voor woningen en niet-woningen kunnen verschillende inflatiepercentages worden toegepast: de stijging van de OZB voor woningen en niet-woningen hoeft niet gelijk te zijn.

De tariefontwikkeling in de jaren 2011 t/m 2015 is in bijlage 2 weergegeven.

3.2 Afvalstoffenheffing

3.2.1 Systematiek heffing

Afvalstoffenheffing wordt geheven bij de gebruiker van een woning [1].

[1] Bij een niet-woning loopt het afval of via het reinigingsrecht of via een commerciële afvalverwerker.

Er gelden 2 tarieven:

a. een tarief voor eenpersoonshuishoudens (in 2015 bedraagt dit tarief € 215,38),
b. een tarief voor twee- en meerpersoonshuishoudens (in 2015 € 269,23).

Het totaal aantal huishoudens, dat een heffing krijgt opgelegd, bedraagt 53.785 (waarvan circa eenderde eenpersoonshuishoudens). Er bestaat een kwijtscheldingsmogelijkheid voor huishoudens met een laag inkomen (bijstandsniveau of lager). Het aantal kwijtscheldingen komt in 2014 uit op circa 2.600 huishoudens (totaal bedrag aan kwijtschelding: € 654.000).

De totale opbrengst van de afvalstoffenheffing mag niet meer zijn dan de kosten van inzameling van huishoudelijk afval. De afgelopen jaren wordt steeds meer de nadruk gelegd op de waarde die onderdelen van het afval hebben: papier, glas, metalen en kunststof leveren per saldo geld op, de verwerking van restafval, GFT en grof huisvuil en tuinafval kost geld. Naarmate inwoners afval beter scheiden dalen de kosten van afvalverwerking. De inzameling van afval ligt bij de ROVA.

De jaarlijkse tariefbepaling is afhankelijk van de volgende factoren:

- Meerjarenprognose ontwikkeling exploitatielasten en –inkomsten.
- Mogelijkheden tot verrekening van tekorten en overschotten met de egalisatiereserve afval.
- Minimumomvang van de egalisatiereserve (€ 0,5 mln.)
- Voorkomen van grote tariefstijgingen of –dalingen door middel van afvlakking tarief.

De tariefontwikkeling in de jaren 2011 t/m 2015 is in bijlage 2 weergegeven.

Om sterke schommelingen (bijvoorbeeld als gevolg van grote investeringen of wijzigingen van kosten van verwerking) in de hoogte van de afvalstoffenheffing te voorkomen kent de gemeente een egalisatiereserve [2] afvalstoffenheffing.

Verloop egalisatiereserve afvalstoffen (cijfers februari 2015)

	Begroting	**Meerjarenraming**			
	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Uitgaven	15.008.038	14.134.498	13.543.321	13.742.418	13.934.672
Inkomsten	13.521.880	13.623.103	13.723.671	13.824.239	13.924.807
Mutatie egalisatiereserve	1.486.158	511.395	-180.349	-81.820	-9.866
Stand reserve 31-12	2.889.374	2.377.978	2.558.328	2.640.148	2.630.282

3.2.2 Reeds genomen besluiten die van invloed zijn op de financiële ruimte

Vanaf de begroting 2014 hebben zich diverse ontwikkelingen c.q. aanpassingen vanwege bestuursbesluiten voorgedaan die de verwachte voordelen op de afvaltarieven

[2] Met ingang van 1 januari 2015 wordt deze reserve omgezet in een voorziening (als gevolg van wijziging regelgeving). We houden in deze notitie voor het gemak de term “egalisatiereserve” of “reserve” aan.

behoorlijk beperken. Zo is al geanticipeerd op de lagere verbrandingstarieven (vanaf 2016) van Attero en is rekening gehouden met 4,5% minder restafval per jaar. Bovengenoemde voordelen zijn (bij de begroting 2014) al ingezet om een bijdrage te leveren aan de bezuinigingsopgave. Dit is gebeurd door het dividend van de ROVA volledig ten gunste van de algemene middelen te brengen en de hogere BTW-kosten (conform wetgeving) door te belasten aan het product afval.

Met ingang van 2015 wordt door het rijk een extra belasting geheven op verwerking van restafval. Deze extra heffing (circa € 330.000) leidt tot verhoging van de lasten van afvalverwerking en is nog niet meegenomen in de meerjarenraming. Omdat het een exogene (niet door gemeente of burger te beïnvloeden) factor is, wordt deze extra heffing doorberekend in het afvalstoffentarief.

Advies 2: extra belasting wordt in afvalstoffentarief doorberekend en wordt buiten het systeem van communicerende vaten gehouden (leidt dus niet tot OZB-daling).

Bij de begroting 2015 heeft de raad besloten met ingang van 2016 een bezuinigingsopbrengst in te boeken op afval door maatregelen te treffen die het oneigenlijk gebruik van de 250 kg regeling tegengaan. Op 2 maart jl. heeft de raad ingestemd met de wijze van invulling van de bezuiniging. (Vooruitlopend op besluit) Omdat het product afval maximaal kostendekkend mag zijn wordt de hogere opbrengst vanwege het heffen aan de poort (per saldo € 150.000) verdisconteerd in een lager afvaltarief. Hiertegenover staat voor een gelijk bedrag een verhoging van de ozb op woningen (communicerende vaten, zie paragraaf 4.1), zodat de besparing op de algemene middelen kan worden ingeboekt.

De gevolgen voor de tarieven zijn:

- Afvalstoffenheffing: - 1,09% (- € 2,75)
- Ozb-woningen: + 1,03%

<u>Advies 3:</u> In te stemmen met het inboeken van de bezuiniging op afval middels het verlagen van de afvalstoffenheffing en het verhogen van het ozb-tarief op woningen.

3.3 Rioolheffing

3.3.1 Systematiek heffing

Rioolheffing wordt geheven bij de eigenaar van een perceel, dat op het riool is aangesloten. Indien meer dan 500 m3 water wordt afgevoerd, wordt ook een aanslag voor het gebruikersdeel opgelegd. Adila: Kennelijk is dit van geringe omvang? In het licht van dit onderzoek beperken wij ons tot het eigenaarsdeel. Er bestaat een kwijtscheldingsmogelijkheid voor huishoudens met een laag inkomen (bijstandsniveau of lager).

Het tarief voor de rioolheffing bedraagt in 2015 € 105,77. Het aantal aansluitingen bedraagt 57.500. Het aantal kwijtscheldingen komt in 2014 uit op circa 45 huishoudens (totaal bedrag aan kwijtschelding: € 4.700).

De totale opbrengst van de rioolheffing mag niet meer zijn dan de kosten van inzameling en transport van afvalwater, afvloeiend hemelwater en structureel overlastgevend grondwater..

De jaarlijkse tariefbepaling is afhankelijk van de volgende factoren:

- Meerjarenprognose ontwikkeling exploitatielasten en –inkomsten.
- Mogelijkheden tot verrekening van tekorten en overschotten met de egalisatiereserve riolering.
- Minimumomvang van de egalisatiereserve (€ 1,0 mln.)
- Voorkomen van grote tariefstijgingen of –dalingen door middel van afvlakking tarief.

De tariefontwikkeling in de jaren 2011 t/m 2015 is in bijlage 2 weergegeven.

Om sterke schommelingen (bijvoorbeeld als gevolg van grote investeringen of wijzigingen van kosten van verwerking) in de hoogte van de rioolheffing te voorkomen kent de gemeente een egalisatiereserve [3] riolering. In deze reserve is ultimo 2014 nog ca. € 5 mln. beschikbaar. Daar staat tegenover dat jaarlijks ca. € 0,9 mln., afnemend naar € 0,5 mln, aan de reserve moet worden onttrokken om de exploitatie sluitend te krijgen. Dit is een uitvloeisel van het in 2012 genomen besluit de rioolheffing substantieel te verlagen. Over enkele jaren dreigt de reserve door het minimumniveau van € 1 mln. te zakken. Op basis van de huidige gegevens is een daling van de tarieven niet aan de orde, de eerste jaren moet minimaal de inflatiecorrectie worden toegepast. Vanaf 2018 naderen we het minimumniveau van de reserve en is het de verwachting (in afwachting van de nieuwe Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP)) dat het rioleringstarief met meer dan inflatie moet toenemen om de exploitatie sluitend te houden en een reserve van minimaal € 1 mln. aan te houden.

Verloop egalisatiereserve riolering (cijfers februari 2015)

	Begroting	**Meerjarenraming**			
	2015	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Uitgaven	7.364.311	7.463.328	7.559.310	7.553.060	7.516.787
Inkomsten	6.444.626	6.573.300	6.713.409	6.856.320	7.002.084
Mutatie egalisatiereserve	919.685	890.028	845.901	696.740	514.703
Stand reserve 31-12	3.788.876	2.898.848	2.052.947	1.356.207	841.504

3.3.2 Reeds genomen besluiten die van invloed zijn op de financiële ruimte

De volgende ontwikkelingen mbt de riolering zijn relevant:

- Theoretisch gaan wij uit van een gemiddelde technische levensduur voor riolering van 80 jaren. Vanaf de jaren 50 van de vorige eeuw heeft een forse uitbreiding plaatsgevonden van het rioolstelsel door de groei van de stad. Vanuit de gedachte van het ‘just in time’ principe wordt de rioolvervanging

[3] Met ingang van 1 januari 2015 wordt deze reserve omgezet in een voorziening (als gevolg van wijziging regelgeving). We houden in deze notitie voor het gemak de term “egalisatiereserve” of “reserve” aan.

bepaald. Het jaar van aanleg van de riolering speelt hierbij geen rol. De functionaliteit en de stabiliteit bepalen de ingrijpmaatregel.
Door veroudering van het rioleringsstelsel moeten de komende decennia, ondanks gebruikmaking van nieuwe technieken om de vervanging uit te stellen, vele kilometers aan riolering worden vervangen. In totaal heeft de gemeente ruim 720 km riolering in beheer. Uit nader onderzoek over de technische levensduur van riolering en de insteek op risico gestuurd beheer zijn wij steeds minder riolering gaan vervangen dan voorzien in het huidige GRP. Gelet op de kwaliteitsbeoordelingen die er zijn, zal voor de komende jaren naar verwachting minder dan 1 km per jaar worden vervangen c.q. gerelined. In de in 2015 op te stellen GRP 2016-2020 komen we met een actualisering van de investeringen en onderhoudsbehoefte.

- In het in 2013 getekende Bestuursakkoord Water (onderdeel van de bestuursafspraken tussen rijk en decentrale overheidsinstanties) is met het waterschap Groot Salland en de daar onder vallende gemeenten de ambitie uitgesproken om in het kader van een duurzamer (afval)waterketen in 2020 een besparing van in totaal € 6 mln. te realiseren. Op dit moment is er geen aanwijzing dat deze ambitie niet gehaald wordt en dat het tot extra kostenposten zal leiden.
- De gevolgen van het thema 'Klimaat actieve stad' voor het investeringsniveau van de gemeente (en waterschap) zijn nog niet duidelijk. In de nieuwe GRP komt dit onderwerp nadrukkelijk aan de orde. Er zal een keuze gemaakt moeten worden of wij actief gaan inzetten op het aanpassen van de openbare ruimte om zware regenbuien te kunnen verwerken ten gevolge van klimaatwijzigingen.

4 Communicerende vaten

4.1 Algemeen principe

In het coalitieakkoord is aangegeven dat OZB, riool- en afvalstoffenheffing als communicerende vaten moeten worden benaderd. Het totaal van deze 3 heffingen mag niet meer stijgen dan het inflatiepercentage. Dit betekent dat een lagere inflatietoename bij één van de woonlasten kan leiden tot een hogere prijsaanpassing bij een van de andere woonlasten, als maar binnen de inflatie toename als totaal wordt gebleven. Omgekeerd dient een hogere dan inflatietoename bij één van de woonlasten gecompenseerd te worden door een lagere prijsaanpassing bij een van de andere heffingen.

Dit algemene principe kan dus ook als gevolg hebben dat de OZB met minder dan inflatie verhoogd kan worden en dat de daardoor wegvallende dekking in de begroting moet worden gecompenseerd met (extra) bezuinigingen op uitgaven buiten de sfeer van riolering en/of afvalstoffen.

Het coalitieakkoord geeft aan dat een en ander niet mag leiden tot een sprongsgewijze aanpassing van een (of meer) van de tarieven. Het is arbitrair wanneer een tarief "sprongsgewijs" wordt aangepast. Wij stellen voor de grens tussen een "normale" en

een sprongsgewijze aanpassing van het tarief op € 12 (€ 1 per maand) boven inflatie te leggen. Als € 12 als maximum voor extra tariefstijging wordt gehanteerd dan betekent dit voor een gemiddelde woning met een WOZ waarde van € 250.000 de volgende stijgingspercentages:

- OZB: 3,6%
- Afval: 4,8%
- Riolering: 11,4%

Advies 4: een tariefaanpassing is "sprongsgewijs" indien de aanpassing meer dan € 12 afwijkt van het inflatietarief.

Er is één uitzondering op deze systematiek: indien (op begrotingsbasis) de kosten van afvalinzameling lager worden door beter scheiden van afval door de burger, daalt de afvalstoffenheffing zodanig dat die lagere kosten gecompenseerd worden door een lagere heffing. Deze lagere afvalstoffenheffing wordt vervolgens niet teniet gedaan door een extra verhoging van de OZB. Door deze uitzondering op het mechanisme kan de burger beloond worden voor beter inzamelgedrag.

Advies 5: beter inzamelgedrag moet beloond worden door een lagere afvalstoffenheffing en niet teruggehaald worden door een hogere OZB.

4.2 Welke scenario's zijn mogelijk

Onderstaand zijn enkele scenario's beschreven.

Scenario A
De afvalstoffenheffing daalt en de rioolheffing stijgt met inflatie. Er ontstaat ruimte om de OZB boven de inflatie te verhogen. De meeropbrengst bij de OZB kan ingezet worden voor de bezuinigingsopgave.

Scenario B
De afvalstoffenheffing daalt (of stijgt met minder dan inflatie) en de rioolheffing stijgt met meer dan inflatie. De stijging bij deze heffingen tezamen blijft lager dan inflatie. Ook in dit geval kan de OZB met meer dan inflatie stijgen. Die meeropbrengst kan ingezet worden voor de bezuinigingsopgave.

Scenario C
De afvalstoffenheffing daalt (of stijgt met minder dan inflatie) en de rioolheffing stijgt met meer dan inflatie en tezamen leidt dit tot een stijging boven het inflatiepercentage. In dat geval dient het inflatiepercentage van de OZB naar beneden te worden bijgesteld en heeft het een nadelig effect op de meerjarenbegroting (omdat de inflatie op OZB al wordt meegeteld in de meerjarenbegroting).

Scenario D
Zowel afvalstoffenheffing als rioolheffing stijgen met meer dan inflatie. Het inflatiepercentage van de OZB moet dan lager vastgesteld worden met een nadelig effect op de meerjarenbegroting.

Scenario E
De raad besluit de OZB met meer dan inflatie te verhogen. Dit moet dan opgevangen worden door een lagere stijging dan inflatie of zelfs daling van de afvaltarieven en/of rioolheffing. Hierbij is het de vraag of dit via de exploitatie en egalisatiereserves is op te vangen.

4.3 Welk scenario is waarschijnlijk

In 2016 en 2017 lijkt scenario A waarschijnlijk. Bovenop een tariefdaling van circa € 3 bij de afvalstoffenheffing als gevolg van beter scheiden lijkt een extra tariefdaling van € 1 à € 2 mogelijk als gevolg van kostenverlagingen cq opbrengstenverhogingen, die niet het gevolg zijn van gedrag van de burger. De rioolheffing zal met inflatie moeten stijgen om de onttrekking uit de reserve niet nog groter te laten worden. Als gevolg van de extra tariefdaling bij de afvalstoffenheffing kan de OZB met iets meer dan inflatie verhoogd worden. Dat levert in die jaren circa € 100.000 aan extra inkomsten op. Dit betekent wel dat bij ongewijzigd beleid de egalisatiereserve afvalstoffen op middellange termijn (circa 2021) negatief wordt. Op enig moment zullen dus maatregelen nodig zijn om dit te voorkomen, ofwel in de kostensfeer ofwel in de opbrengstensfeer.

Vanaf 2018 zal scenario C het meest waarschijnlijke scenario zijn. Bij riolering zal zeer waarschijnlijk een extra stijging nodig zijn vanwege de toenemende kosten en vanwege de noodzaak om interen op de reserve te stoppen. Toepassing van de principes zoals die in paragraaf 4.1 zijn beschreven betekent dat de OZB met minder dan inflatie stijgt (of wellicht zelfs moet dalen). Een en ander zal derhalve een extra bezuinigingsinspanning nodig maken.

Onderstaand is deze scenario-ontwikkeling vertaald in de procentuele tariefontwikkeling voor de jaren 2016 t/m 2019.

Tariefaanpassingen 2016	**OZB**	**Afval**	**Riool**
inflatie	-0,40%	-0,40%	-0,40%
ontwikkelingen afval burger	0,00%	0,70%	
ontwikkelingen afval efficiency	0,76%	-0,81%	
ontwikkelingen riool	0,00%		0,00%
Tariefmutatie 2016 tov 2015	0,36%	-0,51%	-0,40%

Mogelijke extra ozb-opbrengst vanwege omzetting € 110.000

Tariefaanpassingen 2017	OZB	Afval	Riool
inflatie	1,60%	1,60%	1,60%
ontwikkelingen afval burger	0,00%	-1,48%	
ontwikkelingen afval efficiency	0,75%	-0,81%	
ontwikkelingen riool	0,00%		0,00%
Tariefmutatie 2017 tov 2016	2,35%	-0,69%	1,60%

Mogelijke extra ozb-opbrengst vanwege omzetting € 110.000

Tariefaanpassingen 2018	OZB	Afval	Riool
inflatie	1,60%	1,60%	1,60%
ontwikkelingen afval burger	0,00%	-1,23%	
ontwikkelingen afval efficiency	0,00%	0,00%	
ontwikkelingen riool	-0,43%		0,97%
Tariefmutatie 2018 tov 2017	1,17%	0,37%	2,57%

Mogelijke minder ozb-opbrengst vanwege omzetting - € 65.000

Tariefaanpassingen 2019	OZB	Afval	Riool
inflatie	1,60%	1,60%	1,60%
ontwikkelingen afval burger	0,00%	-1,35%	
ontwikkelingen afval efficiency	0,00%	0,00%	
ontwikkelingen riool	-0,42%		0,94%
Tariefmutatie 2019 tov 2018	1,18%	0,25%	2,54%

Mogelijke minder ozb-opbrengst vanwege omzetting - € 65.000

De gevolgen van de bovenstaande tariefsaanpassingen voor de verschillende doelgroepen/klanten voor het jaar 2016 worden in onderstaande overzichten duidelijk. De omzetting van lagere afvaltarieven in hogere ozb tarieven geeft een voordelig effect voor de gebruiker/huurder en een nadelig effect voor de eigenaar/verhuurder. Naarmate de woning meer waard is, is het nadelig effect groter. De eigenaar/gebruiker zit er tussenin.

Tarief	**woning 150.000**									
	gebruiker		**eigenaar/gebruiker**		**eigenaar**	**gebruiker**		**eigenaar/gebruiker**		**eigenaar**
	tarief 2015					**tarief 2016**				
	1 pers	meerpers	1 pers	meerpers		1 pers	meerpers	1 pers	meerpers	
OZB			200,70	200,70	200,70			201,42	201,42	201,42
Afval	215,38	269,23	215,38	269,23		214,28	267,85	214,28	267,85	
Riolering			105,77	105,77	105,77			105,35	105,35	105,35
	215,38	**269,23**	**521,85**	**575,70**	**306,47**	**214,28**	**267,85**	**521,05**	**574,62**	**306,77**
infl -0,4%	214,52	268,15	519,76	573,40	305,24	-0,51%	-0,51%	-0,15%	-0,19%	0,10%
in €	-0,86	-1,08	-2,09	-2,30	-1,23	-1,10	-1,38	-0,80	-1,08	0,30

Tarief	woning 250.000									
	gebruiker		eigenaar/gebruiker		eigenaar	gebruiker		eigenaar/gebruiker		eigenaar
	tarief 2015					tarief 2016				
	1 pers	meerpers	1 pers	meerpers		1 pers	meerpers	1 pers	meerpers	
OZB			334,50	334,50	334,50			335,70	335,70	335,70
Afval	215,38	269,23	215,38	269,23		214,28	267,85	214,28	267,85	
Riolering			105,77	105,77	105,77			105,35	105,35	105,35
	215,38	**269,23**	**655,65**	**709,50**	**440,27**	**214,28**	**267,85**	**655,33**	**708,90**	**441,05**
infl -0,4%	214,52	268,15	653,03	706,66	438,51	-0,51%	-0,51%	-0,05%	-0,08%	0,18%
in €	-0,86	-1,08	-2,62	-2,84	-1,76	-1,10	-1,38	-0,32	-0,60	0,78

Tarief	woning 400.000									
	gebruiker		eigenaar/gebruiker		eigenaar	gebruiker		eigenaar/gebruiker		eigenaar
	tarief 2015					tarief 2016				
	1 pers	meerpers	1 pers	meerpers		1 pers	meerpers	1 pers	meerpers	
OZB			535,20	535,20	535,20			537,12	537,12	537,12
Afval	215,38	269,23	215,38	269,23		214,28	267,85	214,28	267,85	
Riolering			105,77	105,77	105,77			105,35	105,35	105,35
	215,38	**269,23**	**856,35**	**910,20**	**640,97**	**214,28**	**267,85**	**856,75**	**910,32**	**642,47**
infl -0,4%	214,52	268,15	852,92	906,56	638,41	-0,51%	-0,51%	0,05%	0,01%	0,23%
in €	-0,86	-1,08	-3,43	-3,64	-2,56	-1,10	-1,38	0,40	0,12	1,50

4.4 Risico's

Bovenstaande scenariokeuze en berekeningen suggereren een grote nauwkeurigheid c.q. voorspelbaarheid. Er is echter nog sprake van een groot aantal onzekerheden. De risico's bij de afval met betrekking tot de thans gehanteerde uitgangspunten zijn:

- Vanaf 2017 is rekening gehouden met een inflatiepercentage van 1,6%. Als dit daalt naar 1% dan heeft dit direct een nadelig invloed op de stand van de reserve;
- Over 2014 valt de daling van de restafval lager uit dan verwacht. Als deze lijn zich doorzet naar latere jaren dan heeft dat een nadelig effect op de berekeningen.
- De kosten van inzamelen door ROVA zullen door het "omgekeerd inzamelen" stijgen. Nu is rekening gehouden met een stijging van € 50.000 in 4 jaar oplopend naar € 200.000. De ROVA heeft eerder het dubbele aangegeven. En het risico bestaat dat de ROVA de verrekening volledig in 2016 of 2017 invoert.
- De invoering van VPB [4] zal leiden tot lagere nettowinst en daaraan gekoppeld een lager dividend voor de gemeente. Lager dividend houdt een direct nadeel

[4] Vennootschapsbelasting overheidsondernemingen

in voor de Algemene middelen. Om dit nadelig effect op te vangen zal een mogelijkheid zijn om aan de voorkant lagere tarieven met ROVA af te spreken zodat minder VPB betaald hoeft te worden. Het voordeel zal dan te vinden zijn op de producten van Afval. Dit voordeel op Afval geeft, na compensatie van het lagere dividend, ruimte om ingezet te worden in een extra verhoging van de OZB.

Voor het product riolering wordt vanaf 2018 een geleidelijke stijging van de uitgaven verwacht. Deze zijn voorlopig vertaald in een verhoging van het tarief van circa 1% boven de inflatie.

5 Welke overige maatregelen zijn mogelijk

5.1 Aan welke knoppen kunnen we draaien

In hoofdstuk 4 is ingegaan op de effecten van het principe van het hanteren van communicerende vaten. Met betrekking tot de gemeentelijke heffingen zijn meer maatregelen mogelijk. Een overzicht daarvan, met de gevolgen voor gemeente, burger en instelling, is opgenomen in bijlage 2. Hierna worden enkele van die maatregelen wat nader beschreven.

5.2 Verschuiving rioolheffing naar gebruikers

Verschuiving van rioolheffing betekent een woonlastenstijging van ca € 100 per jaar voor huurders. Huurders met de laagste inkomens (waaronder de huishoudens die in de betaalbaarheidsagenda als meest kwetsbaar worden beschouwd: inkomen uit WWB, alleen AOW of Wajong) kunnen echter aanspraak maken op kwijtschelding. Voor eigenaar-bewoners is deze verschuiving zo goed als budgettair neutraal.

De kosten van oninbare vorderingen stijgen naar verwachting met € 300.000. Die kostenpost levert, wanneer die wordt gedekt uit de rioolheffing, een stijging van de woonlasten op van ca € 5 per jaar. Hogere kwijtscheldingslasten worden omgeslagen over de resterende aansluitingen en leiden voor die aansluitingen tot een extra verhoging. Volgens het principe van de communicerende vaten dient die extra verhoging gecompenseerd te worden door een lagere tariefstijging bij afvalstoffenheffing of OZB,

Met de verschuiving lijkt recht te worden gedaan aan het principe “de gebruiker betaalt”. Vergeleken met de afvalstoffeninzameling is riolering echter niet echt een product waar de individuele burger door eigen handelen invloed kan uitoefenen op de kosten. Riolering is een product dat onlosmakelijk aan het vastgoed is verbonden.

De verschuiving levert verhuurders (sociale en particuliere) een substantiële kostenbesparing op, die ingezet kan worden voor een beter exploitatieresultaat en/of een verruiming van het investeringsvolume (zie ook paragraaf 6.2).

<u>Advies 6:</u> Riolering is onlosmakelijk verbonden aan het vastgoed. Verschuiving van de heffing naar de gebruiker brengt substantieel extra kosten met zich mee en verhoogt de woonlasten van huurders (met uitzondering van hen die recht hebben op kwijtschelding). Wij adviseren de rioolheffing niet bij de gebruiker te innen.

5.3 Overhevelen afvalstoffenheffing naar OZB

De argumenten voor een overheveling van (een deel van de) afvalstoffenheffing naar OZB zijn voor een groot deel een spiegel van de in de vorige paragraaf genoemde: een daling van woonlasten voor huurders, een substantieel lager bedrag voor oninbaar (circa € 685.000), een substantiële stijging van de kosten voor woningverhuurders en loslaten van het principe “de gebruiker betaalt”. Groot verschil is echter dat de gebruiker bij afvalstoffen duidelijk invloed kan uitoefenen op de kosten. De koppeling tussen gedrag en financieel gevolg is duidelijk groter dan bij de rioolheffing.

Met een verschuiving van (een deel van) de kosten van afvalstoffenheffing naar OZB wordt ook het principe van 100% kostendekkendheid losgelaten. Het beeld zal ontstaan dat in Zwolle de inkomsten uit afvalstoffenheffing de kosten niet dekken. Dit zal op termijn een opwaartse druk op de hoogte van de afvalstoffenheffing opleveren.

Een verschuiving zorgt bij huurders voor een substantiële daling van de woonlasten (circa € 250 per jaar per huishouden). Bij verhuurders echter tot een extra last van circa € 5 mlj. Gelet op de extra lasten die woningverhuurders afgelopen en komende jaren al (hebben) moeten opvangen, achten we een dergelijke verschuiving niet opportuun en schadelijk voor hun financiële positie.

Advies 7: de effecten overziend adviseert de werkgroep de afvalstoffenheffing niet te verschuiven naar de OZB

5.4 Overhevelen OZB-gebruikersdeel niet-woningen naar OZB-eigenarendeel niet-woningen.

Bij de begrotingsbehandeling is toegezegd in deze woonlastennotitie ook in te gaan op de mogelijkheid om de OZB-gebruikersdeel voor niet-woningen over te hevelen naar het OZB-eigenarendeel voor niet-woningen.

De overheveling van gebruiker naar eigenaren geeft onmiskenbaar voordelen in de uitvoering omdat de aanslagoplegging eenvoudiger wordt doordat niet meer met leegstand rekening hoeft te worden gehouden. Bij een gelijkblijvende totaalopbrengst kan het heffingspercentage daarom iets omlaag. Dat is voor eigenaar-gebruikers een voordeel. Echter de overheveling brengt behoorlijke herverdeeleffecten met zich mee. De eigenaren (geen gebruiker) gaan fors meer betalen. Gelet op de vaak langjarige huurcontracten kunnen eigenaren deze extra lasten niet automatisch doorberekenen in de huur. Op dit moment zijn er twee categorieën die vrijgesteld zijn voor OZB gebruiker. Het gaat om bouwgronden en gemengde bedrijven (combinatie bedrijf met wonen; op grond van het amendement De Pater – Van der Meer zijn deze wonen-bedrijven-

combinaties nu vrijgesteld van het gebruikersdeel van de OZB). Beide categorieën gaan 68,5 % meer belasting betalen, indien alleen nog maar bij eigenaren van niet-woningen OZB wordt geheven. De OZB-wetgeving biedt geen ruimte om dit te compenseren. Gelet op de op het eerste oog forse consequenties adviseren we hier nader onderzoek naar te doen.

Advies 8: Overhevelen OZB-gebruikersdeel niet-woningen heeft onmiskenbaar voordelen met betrekking tot de inning. De herverdeeleffecten kunnen voor een paar categorieën echter fors zijn en lijken niet te compenseren. We adviseren hier eerste nader onderzoek naar te doen.

6 Woonlastenproblematiek algemeen (perspectief burger (en corporatie)

Vanuit wonen en de betaalbaarheid van de sociale huur zijn voor de werkgroep woonlastenonderzoek twee onderwerpen van belang.

1. de betaalbaarheid van het wonen voor de laagste inkomens en
2. het verzoek van de corporaties om de rioolheffing niet langer bij de eigenaar van de woning, maar bij de gebruiker van de woning te heffen. Dit levert veel extra investeringsvermogen voor de corporaties op.

6.1 Betaalbaarheid van het wonen

Betaalbaarheid van het wonen is met name voor de laagste inkomens een toenemend probleem. De economische crisis, bezuinigingen, stapelingseffecten en de invoering van meer dan inflatievolgend huurprijsverhogingen hebben de betaalbaarheid van het wonen onder druk gezet. De corporaties en de gemeente herkennen en erkennen dat probleem. In de prestatieafspraken 2014/2015 is afgesproken dat gewerkt wordt aan een ‘betaalbaarheidsagenda’ en dat met elkaar afspraken gemaakt worden over het verbeteren van de betaalbaarheid van het wonen.

Het NIBUD is gevraagd onderzoek te doen naar de bestedingsruimte van een aantal huishoudens voor woonlasten ofwel de maximaal betaalbare huur. Bij de volgende huishoudtypes blijkt met name dat er onvoldoende financiële ruimte is voor de minimale huur. Te weten:

- eenpersoonshuishouden van 23-27 jaar in de bijstand;
- tweepersoonshuishouden met en zonder kinderen in de bijstand;
- tweepersoonshuishouden met kinderen met minimumloon;
- tweepersoonshuishouden met alleen AOW.

Deze huishoudens houden dus conform alle regelingen in 2014, als ze aan alle financiële verplichtingen hebben voldaan, geen geld over voor woonlasten of hebben zelfs al een tekort zonder de woonlasten. In de praktijk betalen deze mensen waarschijnlijk wel de huur en bezuinigen ze op andere posten, maken schulden of bouwen een betalingsachterstand op.

Advies 9: De bijdrage van de gemeente op dit vlak ligt op 2 terreinen: een maximaal inflatoire stijging van de gemeentelijke heffingen en continueren van het kwijtscheldingsbeleid.

6.2 Verruiming investeringsruimte door verschuiving rioolheffing naar de gebruiker

De corporaties hebben voor de tweede maal het verzoek ingediend om de systematiek van de rioolheffing te wijzigen. De rioolheffing wordt in Zwolle bij de eigenaar van de woning geïnd. Corporaties verzoeken om de rioolheffing bij de gebruiker van de woning te innen. De af te dragen rioolheffing drukt op de begroting van de corporaties (totaal 2.1 miljoen per jaar). Als deze niet meer door hen betaald hoeft te worden kunnen zij hun investeringsvermogen vergroten met 20 miljoen (eenmalig 20 mln geeft een structurele last van 2,1 mln). Een verschuiving van de heffing van eigenaar naar gebruiker levert aan de andere kant een woonlastenverzwaring op voor de huurders en een kostenstijging voor de gemeente. Hierbij wordt verondersteld dat de huur die in rekening wordt gebracht niet verlaagd wordt (de verlaging wordt immers gebruikt om investeringsruimte te vergroten)

Advies 10: Wij onderkennen dat een lastenverlaging bij de corporaties leidt tot een (gewenste) vergroting van het potentiële investeringsvolume. Wij adviseren echter niet om die ruimte te creëren door een deel van de Zwolse burger (de huurder) extra te laten betalen voor riolering. Voor een volledig overzicht van de argumentatie wordt verwezen naar paragraaf 5.2.

Bijlage 1 Tariefontwikkeling in de jaren 2011 – 2015.

Ontwikkeling percentage woonlasten in de afgelopen jaren:
Woonlastenontwikkeling periode 2011-2015

	2011	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**totaal**
In percentages:						
Gemeentelijk inflatiepercentage	0,10	2,60	1,75	1,55	1,60	7,60
CPI (consumentenprijsindex)	*2,30*	*2,50*	*2,50*	*1,50*	*1,00*	*1) 9,80*
OZB	0,0	2,60	1,75	1,55	1,60	7,50
Riolering	0,0	-9,00	0,0	1,55	1,60	-5,85
Afval	2,00	3,50	0,0	0,00	0,00	5,50
In euro's bij woning van € 250.000: 2)						
OZB	0,00	7,25	5,00	4,50	5,25	22,00
Riolering	0,00	- 10,14	0,00	1,59	1,67	-6,88
Afval (meerpers. Huish)	5,10	9,10	0,00	0,00	0,00	18,37
Huurder/gebruiker	5,10	9,10	0,00	0,00	0,00	14,20
Eigenaar/gebruiker	5,10	6,21	5,00	6,09	6,92	29,32

1) CPI: op basis van de decemberraming van het CPB bijgesteld naar 1,0% voor 2015.
2) Door de waardeontwikkeling is een woning van €250.000 in 2010 in 2015 minder waard.

Bijlage 2 Overzicht effecten diverse maatregelen

De effecten van de keuzes kunnen neerslaan bij de gemeente zelf, bij onze inwoners of bij bedrijven en instellingen. Per belasting c.q. heffing wordt hierna weergegeven welke effecten de verschillende maatregelen hebben voor de gemeente, voor de burger en voor bedrijven/instellingen.

OZB

Maatregel	**Gevolg voor gemeente**	**Gevolg voor burger (eigenaar of huurder)**	**Gevolg voor instellingen / bedrijven**
OZB voor woningen wordt meer of minder dan inflatiepercentage verhoogd of verlaagd	Eén procent meer of minder verhoging dan inflatie zorgt voor een circa € 140.000 hogere of lagere OZB-opbrengst.	Eén procent meer of mindere verhoging dan inflatie zorgt op jaarbasis gemiddeld voor ca € 2,75 woonlastenstijging c.q. daling voor de woningeigenaar. (Het bedrag is afhankelijk van de WOZ-waarde.)	Eigenaren van huurwoningen betalen per woning gemiddeld ca. € 2,75 per jaar meer of minder OZB. De verhuurder kan dit doorberekenen aan de huurder.
Verschuiving gebruikersdeel OZB niet-woningen naar eigenaren	Op zich budgettair neutraal. Inningskosten zullen, gelet op contract met GLTB niet direct dalen, de kosten van oninbare vorderingen zullen waarschijnlijk wel dalen.	Geen	Hogere lasten voor eigenaren van niet-woningen. Eigenaren van niet-woningen kunnen deze lastenverzwaring (op termijn) doorberekenen aan de gebruikers van niet-woningen. Risico van behoorlijke herverdeeleffecten (bouwgrond en combinatie bedrijf met woning).

Rioolheffing

Maatregel	**Gevolg voor gemeente**	**Gevolg voor burger**	**Gevolg voor instellingen / bedrijven**
Verlagen reserve tot een minimaal noodzakelijk niveau	Hier is in de meerjarenraming al rekening mee gehouden	Geen (afname reserve is het gevolg van een sterke verlaging van het tarief in 2012)	Geen (afname reserve is het gevolg van een sterke verlaging van het tarief in 2012)
Rioolheffing verlagen en tegelijkertijd OZB verhogen; lasten riool worden deels gedekt uit algemene middelen (loslaten eis 100% dekking lasten uit rioolheffing) Is hier wel sprake van?	Budgettair neutraal voor rioolheffing. Voordeel door hoger OZB opbrengst.	Per saldo geen voordeel voor (groepen) burgers	Per saldo geen voordeel voor instellingen / bedrijven
Heffing bij gebruikers in plaats van bij eigenaar	Op zich kan dit budgettair neutraal. De inningskosten, de kosten “oninbaar” en kwijtscheldingskosten zullen echter stijgen (globale inschatting: € 300.000), wat ofwel gecompenseerd moet worden door een extra stijging of een besparing elders binnen de gemeente.	Lastenverzwaring voor huurders (tenzij de kostendaling door verhuurders wordt doorgegeven aan huurder). De lastenstijging voor huurders bedraagt ca € 110 per jaar. Voor lage inkomens ontstaat mogelijkheid van kwijtschelding.	Lagere kosten voor verhuurders. De kostendaling voor verhuurders bedraagt ca € 2,1 miljoen. Verhuurders willen de ruimte inzetten voor investeringen en zullen het voordeel naar verwachting niet doorgeven aan de huurder.

-

Afvalstoffenheffing

Maatregel	**Gevolg voor gemeente**	**Gevolg voor burger**	**Gevolg voor instellingen / bedrijven**
Afvalstoffenheffing verlagen (bijvoorbeeld voor het deel van de vaste kosten of door efficiency in de bedrijfsvoering van afval .c.q. aanbestedingsvoordelen) en tegelijkertijd OZB verhogen	Per saldo kostenneutraal voor afval. Wel meeropbrengst via OZB.	Lastenverschuiving van gebruikers naar eigenaren van woningen. Voor de gemiddelde eigenaar-gebruiker lastenneutraal, binnen de groep van eigenaren echter wel een verschuiving van lasten naar eigenaren met duurdere woningen. Huurders krijgen een lastenverlichting, tenzij de verhuurder de kosten via de huur doorberekent. De gemeente heeft hierop geen invloed	Verhuurders worden geconfronteerd met een lastenverzwaring . Alleen indien die lastenverzwaring doorberekend wordt naar de huurder (via een iets hogere huurverhoging) hebben verhuurders hier geen last van.
Kostenbesparing door beter scheiden aan de bron (inzamelgedrag burger)	Aangezien afvalstoffenheffing maximaal kostendekkend mag zijn, leiden lagere kosten tot een lagere afvalstoffenheffing . Eea is voor de gemeente dus kostenneutraal. De kostendaling wordt niet omgezet in een ozb verhoging.	Lagere lasten	Geen gevolgen

stedelijk Museum zwolle

Aan de leden van de gemeenteraad van Zwolle

Betreft: Raadsplein info/debat 8 juni 2015-PPN 2016-2019-onderdeel Cultuur

Datum 4 juni 2015

Zeer geachte raadsleden,

In de raadsvergadering van maandag 8 juni 2015 vindt het debat plaats over de Perspectiefnota 2016-2019. Het bestuur van SMZ heeft kennis genomen van deze nota, in het bijzonder van de paragraaf over Cultuur. Het bestuur wil u graag voor dat debat zijn visie meegeven op dat onderdeel van het cultuurbeleid van Zwolle waarvoor het SMZ zich verantwoordelijk acht.

Een stad als Zwolle met de rijke cultuurhistorie van Hanzestad, Moderne Devotie , Thorbecke , Thomas van Kempen en belangrijke internationaal erkende kunstenaars kan niet zonder een museale instelling die deze historie levend houdt en zichtbaar maakt. Het Stedelijk Museum beschikt daarvoor naast de eigen collectie over de indertijd van de Vereeniging tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis (VORG)in langdurig bruikleen verkregen collectie. Bovendien beschikt de professionele staf van het museum over de kennis en expertise hoe deze rijke cultuurhistorie voor het publiek op aantrekkelijke wijze te presenteren.
In de afgelopen jaren heeft het Stedelijk Museum Zwolle zich ingezet om deze publieksfunctie te realiseren overeenkomstig de afspraken met de gemeente in het vijfjarig beleidsplan dat dit jaar afloopt. Gegeven het toenemend aantal bezoekers over de afgelopen jaren en het groeiend aantal leden van de " Vrienden van " is het museum daarin geslaagd.

Het College heeft als een van de speerpunten in het coalitieaccoord het meer zichtbaar maken van de cultuurhistorie in de binnenstad van Zwolle benoemd. Het College wil de cultuurhistorische attractiviteit van Zwolle versterken door de gezamenlijke kracht van de culturele partners te benutten door de samenwerking tussen die partners te vergroten.
Mét het College ziet het Stedelijk Museum kansen om in samenwerking met die partners de cultuurhistorie van Zwolle op een eigentijdse manier zichtbaar(der) te maken. De twee panden van het museum aan de Melkmarkt, het Drostenhuis en de moderne aanbouw, zijn daarvoor bij uitstek geschikt en kunnen in combinatie met HCO en de

~~Postbus 1130~~
~~8001 BC Zwolle~~
telefoon (038) 421 46 50
fax (038) 421 92 48
I: www.stedelijkmuseumzwolle.nl
E: muszwol@stedelijkmuseumzwolle.nl
ING bank zwolle 69.17.61.388
Postbank 80 33 25
Kantoor/afgifte goederen
Voorstraat 34, 8011 ML Zwolle
entree museum:
Melkmarkt 41

stedelijk Museum zwolle

Grote Michaëlskerk een prachtig podium daarvoor bieden. De inbreng van de cultuurhistorische expertise bij het Stedelijk Museum is daarvoor onmisbaar. In de afgelopen periode heeft het Stedelijk Museum daarin ook zelf reeds stappen gezet. Zoals eerder in de brief van 27 februari 2015 van het bestuur van de Vrienden van het Stedelijk Museum Zwolle aan u verwoord ligt het fundament van de cultuurhistorische identiteit van de stad in het Stedelijk Museum. Aan het bestaan van het Stedelijk Museum kan en mag daarom niet getornd worden

In het licht van het bovenstaande werkt het Stedelijk Museum van harte mee aan de uitvoering van de opdracht van de wethouder de heer Jan Brink aan het buro LaGroup om in nauwe samenwerking met de culturele partners in Zwolle een concept voor " Het Verhaal van Zwolle " te ontwikkelen. Sterker nog, het Stedelijk Museum is ervan overtuigd dat samenwerking met andere Zwolsen cultuuraanbieders voor de stad essentieel is en heeft dit tot speerpunt in het eigen vernieuwd beleid gemaakt. Het is van belang dat vóórdat definitieve besluiten door uw raad worden genomen hoe te komen tot een versterking van de cultuurhistorische attractiviteit van de stad de uitkomst van het onderzoek van buro LaGroup wordt afgewacht zodat nu geen beslissingen worden genomen die straks in strijd blijken met de beoogde versterking.

Met vriendelijke groet,
Namens het bestuur van het Stedelijk Museum Zwolle,

Erik Meulemans, voorzitter

besluit

CONFORM BESLOTEN

ARCHIEF EXEMPLAAR

Zwolle

Besluit

Jaargang 2015
Onderwerp Perspectiefnota 2016-2019

De raad van de gemeente Zwolle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d. 28-04-2015

besluit:
1. De perspectiefnota 2016-2019 vast te stellen en daarmee
   - In te stemmen met een storting van € 4,2 mln. in de algemene concernreserve om het weerstandsvermogen voor het onderdeel vastgoed aan te vullen.
   - In te stemmen met de storting van € 2,15 mln. in de risicoreserve sociaal domein.
   - In te stemmen met het incidenteel inzetten van de jaarschijf 2016 van de buffer sociaal domein:
     - € 1,3 mln. voor dekking restant bezuinigingstaakstelling sociaal domein in 2016
     - € 1,1 mln. voor participatie sociaal domein
     - € 2,6 mln. toevoeging aan risicoreserve sociaal domein als extra weerstandsvermogen.
   - In te stemmen met de structurele investeringsvoorstellen ad € 433.000 in 2016 , aflopend naar € 294.000 vanaf 2017.
   - In te stemmen met de (meerjarig) incidentele investeringsvoorstellen ad € 2.605.000.
   - In te stemmen met het beschikbaar stellen van € 0,7 mln. voor de binnenstad in deze investering te dekken uit het stadsontwikkelfonds.
   - In te stemmen met het bezuinigingspakket van € 10,36 mln. op voorwaarde dat de bezuinigingen op het sociaal domein zo worden ingevuld dat de nodige zorg, ondersteuning en/of begeleiding op een aanvaardbaar niveau blijft, d.w.z. dat voorkomen wordt dat inwoners door het ontbreken van juiste hulp en ondersteuning niet meer in staat zijn om optimaal te participeren en/of te voorzien in eerste levensbehoeftes
   - en bij de perspectiefnota 2017-2020 invulling te geven aan de resterende bezuinigingsopgave van € 0,64 mln.; het sociaal domein is daarbij geen zoekrichting.

2 kennis te nemen van het onderzoek woonlasten.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 15-06-2015,

de voorzitter,

de griffier,

CDA

AM-3

GROENLINKS

Zwolle,
15 juni 2015

Amendement Bezuinigingen sociaal domein

Gelezen de Perspectiefnota 2016-2019

overwegende dat
- van het voorgestelde bezuinigingspakket van € 10,36 mln. (beslispunt 1, bullet 7) het leeuwendeel, t.w. € 7 mln., moet worden opgebracht door bezuinigingen in het sociaal domein
- van die bezuinigingsopgave slechts € 0,5 mln concreet is ingevuld, t.w. door 'inkoopvoordeel collectief vervoer'
- de invulling van de overige bezuinigingen op het sociaal domein zowel in de zogeheten Veranderbrief als in de perspectiefnota slechts in algemene termen wordt aangeduid
- tijdens het debat op 8 juni jl. het college heeft aangegeven dat de besparingen vooral worden gezocht in 'ontdubbeling', 'ontbureaucratisering' en 'minder overhead / management'

van oordeel dat
- op dit moment onzeker is of de bovengenoemde bezuinigingsopgave op deze manier kan worden gerealiseerd
- absoluut voorkómen moet worden dat inwoners die - naast inzet van hun eigen draagkracht en die van hun netwerk - zorg, ondersteuning en/of begeleiding nodig hebben door deze bezuinigingsopgave in de problemen komen

stellen wij de raad voor het voorstel (beslispunt 1, bullet 7) *als volgt te wijzigen:*

- In te stemmen met het bezuinigingspakket van € 10,36 mln. **op voorwaarde dat de bezuinigingen op het sociaal domein zo worden ingevuld dat de nodige zorg, ondersteuning en/of begeleiding op een aanvaardbaar niveau blijft, d.w.z. dat voorkomen wordt dat inwoners door het ontbreken van juiste hulp en ondersteuning niet meer in staat zijn om optimaal te participeren en/of te voorzien in eerste levensbehoeftes**

- en bij de perspectiefnota 2017-2020 invulling te geven aan de resterende bezuinigingsopgave van € 0,64 mln.; **het sociaal domein is daarbij geen zoekrichting.**

Namens fractie GroenLinks

Patrick Rijke

CDA

Judith Compagner

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	Kredietaanvraag herinrichting stadhuis
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Roeland, JH (Johan) 4164
eenheid/afdeling	Ontwikkeling OWP

Voorgesteld besluit raad

In te stemmen met:
1. de restantkredieten stadskantoor en voorbereidingskosten stadhuis van in totaal € 725.000,- af te ramen en in te zetten voor de verbouwing van het stadhuis
2. de in de begroting beschikbare budgetten meubilair 2016 (€. 75.000), dagelijks onderhoud 2016 (€. 50.000) en een deel van het krediet rond de duurzaamheidsmaatregelen stadhuis (€. 120.000) in te zetten voor de verbouwing van het stadhuis
3. een aanvullend krediet van € 5.282.282,- beschikbaar te stellen voor de verbouwing van het stadhuis
4. dit krediet als volgt te dekken:
a. € 789.386,- ten laste van de onderhoudsreserve O30 “Gemeentelijke huisvestingspanden”
b. € 253.896,- ten laste van de onderhoudsreserve A02 “Onderhoud panden gemeentelijke organisatie”
c. de overige kapitaallasten ad. €. 423.900,- van het resterende krediet van € 4.239.000,- te dekken uit de becijferde kostenbesparing HNW zoals opgenomen in de Businesscase
Kennis te nemen van:
5. de gemaakte keuzes voor het ruimtegebruik van het stadhuis.

voorstel

Zwolle

Beslisnota voor de raad

Datum 24 maart 2015

Openbaar

Onderwerp	Kredietaanvraag herinrichting stadhuis
Versienummer	004
Portefeuillehouder	Jan Brink / René de Heer
Informant	Johan Roeland
Eenheid/Afdeling	Ontwikkeling / OWP
Telefoon	(038) 498 4164
Email	J.Roeland@zwolle.nl

Bijlagen

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

In te stemmen met

1. de restantkredieten stadskantoor en voorbereidingskosten stadhuis van in totaal € 725.000,- af te ramen en in te zetten voor de verbouwing van het stadhuis
2. de in de begroting beschikbare budgetten meubilair 2016 (€. 75.000), dagelijks onderhoud 2016 (€. 50.000) en een deel van het krediet rond de duurzaamheidsmaatregelen stadhuis (€. 120.000) in te zetten voor de verbouwing van het stadhuis
3. een aanvullend krediet van € 5.282.282,- beschikbaar te stellen voor de verbouwing van het stadhuis.
4. dit krediet als volgt te dekken:
   a. € 789.386,- ten laste van de onderhoudsreserve O30 “Gemeentelijke huisvestingspanden”
   b. € 253.896,- ten laste van de onderhoudsreserve A02 “Onderhoud panden gemeentelijke organisatie”
   c. de overige kapitaallasten ad. €. 423.900,- van het resterende krediet van € 4.239.000,- te dekken uit de becijferde kostenbesparing HNW zoals opgenomen in de Businesscase

Kennis te nemen van

5. de gemaakte keuzes voor het ruimtegebruik van het stadhuis.

Datum 24 maart 2015

Inleiding
In 2011 heeft de gemeenteraad ingestemd met de invoering van Het Nieuwe Werken (HNW) binnen de gemeentelijke organisatie.

Voor de huisvesting is uitgangspunt genomen om de twee hoofdlocaties (stadskantoor en stadhuis) geschikt te maken voor HNW door het invoeren van een flexibel kantoorconcept en daarmee De Lure als nevenlocatie volledig vrij te spelen. De verbouwingen van het stadhuis en het stadskantoor worden gedekt uit de opbrengsten (besparing op de huur en vrijval van facilitaire kosten) van De Lure. Bovendien wordt bij het volledig doorvoeren van het flexibele kantoorconcept nog meer ruimte vrijgespeeld in het stadskantoor en stadhuis zelf. In verband met de betere verhuurbaarheid van de locatie stadskantoor heeft ons college in november 2012 besloten om voor de verdere uitwerking het stadhuis zoveel mogelijk te benutten voor eigen gebruik en drie vrijkomende verdiepingen van het stadskantoor te huur aan te bieden op de kantorenmarkt.

Op 2 december 2013 is door de gemeenteraad ingestemd met de kredietaanvraag voor de verbouwing en herinrichting van het stadskantoor en het stadhuis. Het beschikbaar gestelde krediet bestond uit 6,2 miljoen euro voor de verbouwing van het stadskantoor en 0,8 miljoen aan voorbereidingskrediet voor het stadhuis. In de bij deze besluitvorming gepresenteerde businesscase is rekening gehouden met dekkingsruimte om ook het stadhuis geschikt te maken voor Het Nieuwe Werken. Hiermee spelen we nog meer ruimte vrij voor verhuur.

Op 3 februari 2014 heeft de gemeenteraad ingestemd met een aanvullende investering van € 1,37 miljoen voor vervanging en upgrading van de installaties van het Stadskantoor en deze werkzaamheden in de verbouwing voor HNW mee te nemen.

De verbouwing van het stadskantoor verloopt volgens planning. Deze werkzaamheden worden in juli dit jaar afgerond. Vanaf 1 december jl. heeft het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Locosensus-Tricijn (GBLT) als huurder de vijfde en zesde verdieping van het stadskantoor betrokken. De medewerkers uit De Lure zijn inmiddels verwelkomd in het Stadskantoor en de huur van De Lure wordt per 1 juni 2015 beëindigd.

Voor het stadhuis is het voorberedingskrediet aangewend voor een visie op het stadhuis, het opstellen van een programma van eisen, het selecteren van een architect en het maken van een voorlopig ontwerp. Op basis van dit voorlopig ontwerp zijn de kosten voor de herinrichting van het stadhuis geraamd. Deze kredietaanvraag is hierop gebaseerd.

Beoogd effect
In navolging van het stadskantoor wordt het stadhuis geschikt gemaakt voor Het Nieuwe Werken, waarmee de laatste fase van de huisvesting voor HNW wordt gerealiseerd. In deze verbouwing worden een aantal aanpassingen aan het stadhuis gecombineerd. Zo wordt een deel van het geplande onderhoud (2012-2019) meegenomen. Ook nemen we een deel van reeds geplande duurzaamheidsmaatregelen mee. Tenslotte wordt de keuken aangepast en geschikt gemaakt voor het nieuwe cateringsconcept.

Datum 24 maart 2015

Argumenten

1.1 De restantkredieten zijn reeds ter beschikking gesteld voor Het Nieuwe Werken binnen de totale businesscase.

De verbouwing van het stadskantoor nadert zijn voltooiing. Op basis van de actuele stand van zaken en prognoses is het te verwachten eindresultaat positief ten opzichte van de projectbegroting. De belangrijkste oorzaken zijn een positief aanbestedingsresultaat, een groter aandeel van hergebruik van meubilair en meevallers in de projectbezetting. Tenslotte zijn de posten onvoorzien niet volledig ingezet. Dit leidt tot een positief resultaat op het budget voor de verbouwing stadskantoor. Ook het voorbereidingskrediet voor het stadhuis is niet volledig ingezet. Voorgesteld wordt om het restantkrediet van het stadskantoor van in totaal € 725.000,- in te zetten voor de verbouwing van het stadhuis. Dit geld was immers reeds bestemd voor de verbouwingen voor HNW.

3.1 Met de verbouwing van het stadhuis wordt het gebouw in navolging van het stadskantoor geschikt gemaakt voor Het Nieuwe Werken.

De nieuwe kantoorinrichting faciliteert de medewerkers in het tijd- en plaatsonafhankelijk werken. Het Nieuwe Werken ondersteunt de verandering die de organisatie doormaakt naar een andere, compactere overheid. De invoering van het flexibele kantoorconcept leidt tot een efficiënter gebruik van kantoor en vergaderruimten, waardoor een structurele besparing op de bedrijfsvoering wordt gerealiseerd. Ook ontstaat de mogelijkheid tot verhuur van een deel van het stadskantoor (huuropbrengsten). De inrichting is toekomstvast en kan beter toekomstige groei of krimp van de organisatie opvangen, waardoor minder kosten voor interne verhuizingen en verbouwingen worden gemaakt.

3.2 Het stadhuis krijgt een eigentijdse inrichting met respect voor de karakteristieke uitstraling en de cultuurhistorische waarden van het gebouw.

Met het beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet is de herinrichting van het stadhuis uitgewerkt tot een voorlopig ontwerp. In de visie op het stadhuis zijn een aantal karakteristieken benoemd die we willen behouden. Het gebouw heeft een historische waarde, een democratische waarde en een ceremoniële waarde. Daarnaast is uitgesproken dat het stadhuis moet bijdragen aan de uitstraling die het hedendaagse bestuur en een moderne organisatie wil hebben. Deze zijn samengevat in de woorden licht, transparant en dynamisch. In het voorlopig ontwerp komen bestaande karakteristieken en gewenste uitstraling tot uitdrukking. De architect heeft in het ontwerp zoveel mogelijk de bestaande (bouwkundige) structuur van het gebouw als uitgangspunt genomen, waardoor het accent meer ligt op herinrichten dan op verbouwen. De kosten worden daardoor zoveel mogelijk beperkt.

3.3 Ook zonder de invoering van het nieuwe kantoorconcept, is er een investering in de kantoren, keuken en de inrichting nodig.

Een groot deel van het meubilair in het stadhuis is aan vervanging toe. Verder staan al onderhoudswerkzaamheden gepland voor 2014 en 2015 (o.a. vloerbedekking, binnenschilderwerk en installaties). Voorgesteld wordt het geplande onderhoud tot 2019 mee te nemen in deze verbouwing voor zover het onderdelen raakt die bij HNW aan bod komen. Het nieuwe cateringconcept gaat uit van een bedrijfsrestaurant op het stadskantoor en een uitgiftepunt met een beperkt assortiment van dranken en (lunch)gerechten op de eerste verdieping van het stadhuis (de huidige burgerzaal). Het restaurant op de vierde verdieping van het stadhuis is niet rendabel en verdwijnt.

4.1 Door de onderhoudswerkzaamheden van de komende vijf jaren en werkzaamheden voor
2.1 duurzaamheid nu mee te nemen besparen we tijd en geld.

In de verbouwing van het stadhuis worden verschillende werkzaamheden gecombineerd. Door werk met werk te maken bespaart de gemeente op de overige kosten, zoals de projectorganisatie en procedures. De Meerjarenonderhoudsprognose (MOP) wordt na de werkzaamheden geactualiseerd. Voor duurzaamheid zijn de afgelopen tijd de nodige aanpassingen aan het gebouw gedaan. Er is dubbele beglazing aangebracht en er is Warmte-Koude-Opslag aangelegd. Hierdoor is het stadhuis van energielabel F naar energielabel C gegaan. De werkzaamheden die met deze verbouwing worden meegenomen dragen bij aan het uiteindelijke doel om energielabel A te realiseren. Als alle duurzaamheidsmaatregelen gerealiseerd zijn besparen we jaarlijks ongeveer € 15.000,- op onze energierekening.

5.1 ***Als gevolg van de veranderende manier van werken en de flexibele inzet van ruimte zijn keuzes gemaakt in welke ruimten worden ingezet voor HNW en welke beschikbaar komen voor ander gebruik.***

De afdeling Vastgoed heeft onderzocht in hoeverre er sprake is van het risico op leegstand van delen van het stadhuis en de eventuele verhuurbaarheid ervan.

<u>De Weeme</u>

Het ontwerp voor het stadhuis voorziet in voldoende overlegruimte, waardoor De Weeme niet meer nodig is voor eigen gebruik. Ons college heeft ingestemd met het onderzoeken van de mogelijkheden voor verhuur of verkoop aan een externe partij, al of niet door De Weeme los te koppelen van het stadhuis.

<u>Begane grond Zuid</u>

Het ontwerp voorziet in ruim voldoende werkplekken op de kantoorverdiepingen, waardoor er een halve verdieping zou kunnen vervallen. De begane grond van de zuid-veugel is het meest geschikt voor verhuur aan derden. Er is voor gekozen deze vleugel niet te verbouwen voor HNW. De overige verdiepingen voorzien in het vereiste aantal werkplekken.

<u>Vierde verdieping</u>

In juni 2014 is door de directie een nieuw cateringconcept vastgesteld en besloten om de restaurantfunctie van de vierde verdieping te laten vervallen. Het restaurant is met ca. 30 bezoekers per dag niet rendabel. De catering in het stadhuis is meer gericht op banqueting (cateringservice voor o.a. vergaderingen, recepties en bijeenkomsten). Dit krijgt een plek in het nieuwe ontwerp. Doordat het restaurant vervalt komt er ruimte op de vierde verdieping vrij voor een andere functie. Er is onderzocht in hoeverre deze ruimte geschikt is te maken voor extern gebruik (verhuur). De benodigde investering om de ruimte te ontsluiten voor extern gebruik (een eigen toegang) zijn echter niet terug te verdienen in de exploitatie. Met de werkgroepen (inspraak HNW) is het idee uitgewerkt om de vierde verdieping te gebruiken voor bijeenkomsten, zoals recepties, lezingen, seminars, workshops, naturalisatieceremonies, de ontvangst nieuwe inwoners van Zwolle. Het ontwerp voorziet in een loopbrug vanaf het ontmoetingsgebied (huidige burgerzaal) naar het trappenhuis van de zuidvleugel. Door het trappenhuis op te hogen wordt de vierde verdieping ontsloten voor externe bezoekers. Dit

zorgt voor een heldere routing en een duidelijk scheiding tussen kantoor- en semi-openbaar ontmoetingsgebied.

Financiën

Businesscase HNW
Voor de verbouwing van het Stadskantoor en het Stadhuis is reeds € 7,0 miljoen beschikbaar gesteld, opgebouwd uit 6,2 miljoen voor de verbouwing van het stadskantoor en 0,8 miljoen als voorbereidingskrediet voor het Stadhuis. Ten tijde van het beschikbaar hiervan is voorgesteld om de verbouwingen te dekking uit de besparingen van De Lure en vrijval kapitaallasten meubilair. 0,5 mln. van de besparing is reeds ingezet als bezuiniging op de bedrijfsvoering. Dit heeft in 2013 tot volgende businesscase geleid:

Besparing De Lure (jaarlijks):

• Vrijval kapitaalslasten meubilair Stadskantoor	€ 338.000,-	
• Huur Werkplein de Lure	€ 1.200.000,-	
• Facilitaire kosten Werkplein de Lure	€ 200.000,-	+
Totaal	€ 1.738.000,-	

Exploitatielasten n.a.v. investering (jaarlijks):

• Krediet stadskantoor + voorbereiding stadhuis (7,5 mln.)	€ 750.000,-	
• Reeds ingeboekte bezuiniging op de bedrijfsvoering	€ 500.000,-	-
Restant / bestedingsruimte	**€ 488.000,-**	

De kosten voor de verbouwing en herinrichting van het stadhuis (HNW, catering, gepland onderhoud en duurzaamheid) zijn als volgt geraamd:

Kosten verbouwing en herinrichting stadhuis

• Bouwkosten	€ 2.788.723,-
• Inrichting (meubilair en maatwerk)	€ 1.072.356,-
• Overige inrichting (Bijz. verlichting, wandprints, AV, ICT)	€ 441.500,-

Aanvullende werkzaamheden

• Verbeteren dakbedekking restaurant	€ 211.284,-
• Isolatieglas 4e verdieping en verminderen ventilatie	€ 120.000,-
• Onderhoud en verbetering E- en W-installaties	€ 460.701,-

Overige kosten

• Bijkomende kosten (rente, prijsst., leges, verhuiz., onv.)	€ 525.997,-
• Personele inzet (pm, architect, overige adv., dir/toez.)	€ 631.463,-
Totaal	**€ 6.252.024,-**

Voorgesteld wordt de kosten als volgt te dekken:

Dekking

• Overschot stadskantoor en voorbereiding stadhuis	€ 725.000,-
• Budget meubilair 2016	€ 75.000,-
• Budget dagelijks onderhoud 2016	€ 50.000,-

Datum 24 maart 2015

• Budgetten duurzaamheidsmaatregelen	€ 120.000,-
• Budget onderhoudsreserves (MOP)	€ 1.043.282,-
• Benodigd aanvullend krediet	€ 4.239.000,-+
Totaal	**€ 6.252.024,-**

Het benodigd aanvullend krediet leidt tot structurele kapitaalslasten van € 423.900,- en past daarmee binnen het restant aan bestedingsruimte uit de businesscase van € 488.000,- (structureel). Als de verbouwing van het stadhuis afgerond is, dan hebben we gemeentebreed Het Nieuwe Werken ingevoerd, noodzakelijke vervangingen en onderhoud uitgevoerd en jaarlijks meer dan 500.000 euro bezuinigt op de huisvestingskosten.

Aanvullende besparingen / bezuinigingen op de bedrijfsvoering
Tijdens het opstellen van de businesscase waren een aantal potentiële besparingen nog onzeker, bijvoorbeeld of GBLT daadwerkelijk zou gaan huren in het stadskantoor. Deze besparingen zijn daarom toen niet in de businesscase meegenomen. Verhuur aan het GBLT is inmiddels gerealiseerd en door ook het stadhuis te verbouwen komen extra mogelijkheden voor verhuur in zicht, zoals de 4e verdieping van het stadskantoor, de beganegrond van de zuid-vleugel van het stadhuis en De Weeme.

Communicatie
Bij het maken van de visie op het stadhuis zijn gebruikers van het gebouw en enkele partners uit de stad betrokken. Het programma van eisen is opgesteld op basis van de visie, input van de gebruikers en technische aspecten van het stadhuis. In oktober 2014 is Team 4 architecten uit Groningen geselecteerd op basis van een gepresenteerd schetsontwerp. Het ontwerp is nu uitgewerkt tot een Voorlopig Ontwerp (VO). De werkgroepen ‘kantoren, ontvangst en ontmoeten’ en ‘bestuursvleugel’ hebben inspraak gehad in een aantal bijeenkomsten. In de werkgroepen zijn de gebruikers vertegenwoordigd (eenheden, MT’s, OC, bestuur, griffie). Over de werkzaamheden zal met de gebruikers van het stadhuis worden gecommuniceerd.

Vervolg
Na het beschikbaar stellen van het krediet wordt het ontwerp verder uitgewerkt en aanbestedingsgereed gemaakt. Naar verwachting kan de bouw starten in de tweede helft van september 2015. De uitvoeringstijd is afhankelijk van de bouwlogistiek en de fasering en zal ongeveer 10 maanden in beslag nemen. Dit heeft geen gevolgen voor het gebruik van het fractiehuis, de Tak-zaal en de raadzaal, omdat die geen onderdeel zijn van dit project.

Openbaarheid
Dit besluit is openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw R.E. Riemersma MCM, secretaris

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 1 juni 2015

onderwerp	Aanvullende informatie kredietaanvraag Stadhuis
portefeuillehouder	Jan Brink
informant	Roeland, JH (Johan) 4164
eenheid/afdeling	Ontwikkeling OWP

Voorgesteld besluit raad

Kennis te nemen van aanvullende informatie inzake de kredietaanvraag voor de herinrichting van het stadhuis

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 22 april 2015

Onderwerp	Aanvullende informatie kredietaanvraag Stadhuis
Versienummer	V0.1

Portefeuillehouder Jan Brink

Informant J.H. Roeland
Eenheid/Afdeling Ontwikkeling/OW
Telefoon 038 498 4164
Email J.Roeland@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Aanvullende informatie omtrent de kredietaanvraag voor de herinrichting van het stadhuis.

Datum 22 april 2015

Inleiding
Op verzoek van de heer H. Van Wijnen, namens de VVD-fractie van de gemeenteraad van Zwolle, is op 13 april 2015 het onderwerp kredietaanvraag stadhuis van de agenda gehaald, met het verzoek dit weer te agenderen als aanvullende informatie is verstrekt door ons college. Het informatieverzoek komt samengevat hierop neer:

1. Meer aansluiting bij eerdere besluitvorming over dit onderwerp.
2. Meer inzicht in wat noodzakelijk is en wat eventueel gefaseerd kan, zodat voor de raad duidelijk is welke keuzes we maken.

Kernboodschap

1. Toelichting op eerdere besluitvorming Het Nieuwe Werken

Besluit invoering HNW in 2011
In 2011 heeft de gemeenteraad besloten:

"De ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie tot compacte overheid te faciliteren met Het Nieuwe Werken en daartoe het gevraagde eenmalig krediet van ruim € 6 mln beschikbaar te stellen, hetgeen vanaf 2016 leidt tot een structurele kostenverlaging van ruim € 500.000 per jaar."

Uitgangspunt bij dit besluit was om met een verbouwing van het Stadskantoor de locatie De Lure vrij te spelen en de kosten van deze verbouwing uit de besparing op de huisvestingslasten van De Lure te dekken. Na aftrek van de investeringslasten resteert een structurele besparing van € 500.000,- op de huisvestingslasten.

Het invoeren van het flexibele huisvestingsconcept leidt naast genoemde financiële voordelen tot een betere ondersteuning van de verandering naar een andere, compactere overheid. Deze verandering is continu en vraagt om steeds wisselende samenwerkingsvormen, zowel binnen de gemeentelijke organisatie als met partners in de stad en in regionale samenwerkingsverbanden. Het faciliteren van tijd- en plaatsonafhankelijk werken ondersteunt dit. Verder kunnen mogelijke toekomstige groei- en krimpbewegingen van de organisatie beter worden opgevangen, waardoor kosten voor toekomstige interne verhuizingen en verbouwingen tot een minimum worden beperkt. De bewegingen van groei en krimp zijn moeilijk te voorspellen voor de komende 10 jaar en verder, omdat er enerzijds sprake is van afslanking door onderdelen buiten de organisatie te plaatsen, maar er anderzijds sprake zal zijn van regionalisering en decentralisaties, waardoor de organisatie kan groeien of partners vaker bij ons zullen komen werken. De huisvesting moet flexibel genoeg zijn om dit op te kunnen vangen.

Bij dit besluit is afgesproken dat de gemeenteraad een definitief besluit zou nemen over de inzet van het krediet voorafgaand aan de aanbesteding van de verbouwing van het Stadskantoor.

Besluit verbouwing Stadskantoor en voorbereidingskrediet Stadhuis in 2013
Op 2 december 2013 gemeenteraad heeft een krediet van 6,2 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de invoering van een flexibel kantoorconcept in het Stadskantoor op basis van een verder uitgewerkt plan. Inmiddels was gebleken dat door het flexibel kantoorconcept ook op het Stadhuis in te voeren er nog meer voordelen zouden worden gerealiseerd. Door ook de werkplekken op het Stadhuis flexibel te

maken komen op het Stadskantoor drie verdiepingen vrij voor verhuur (waarvan er inmiddels twee zijn verhuurd aan GBLT) . Omdat het Stadhuis een bouwkundig en installatietechnisch specifiek gebouw is, is als uitgangspunt genomen om met minimale bouwkundige aanpassingen het flexibele kantoorconcept door te voeren. Voor de voorbereiding van de verbouwing van het Stadhuis is een voorbereidingskrediet van 0,8 miljoen euro gevraagd.

Bij dit besluit is de volgende businesscase gepresenteerd, waarin de afspraken uit de eerdere besluitvorming rond de invoering van HNW uit 2011 zijn geïntegreerd:

Besparing De Lure (jaarlijks):

• Vrijval kapitaalslasten meubilair Stadskantoor	€ 338.000,-
• Huur Werkplein de Lure	€ 1.200.000,-
• Facilitaire kosten Werkplein de Lure	€ 200.000,- +
Totaal	€ 1.738.000,-

Exploitatielasten n.a.v. investering (jaarlijks):

• Krediet stadskantoor + voorbereiding stadhuis (7,5 mln.)	€ 750.000,-
• Reeds ingeboekte bezuiniging op de bedrijfsvoering	€ 500.000,- -
Restant / bestedingsruimte (t.b.v. stadhuis)	**€ 488.000,-**

Met de gemeenteraad is destijds afgesproken dat op basis van een uitgewerkt plan een aanvullende kredietaanvraag zou worden gedaan voor het stadhuis. Deze vraag ligt nu voor en de aanvraag voor aanvullend krediet blijft binnen het restant aan bestedingsruimte zoals in de businesscase van 2013 is benoemd.

Verdeling over twee locaties

Na het besluit over de invoering van HNW in 2011 bleek bij de nadere uitwerking dat er meer kantoorruimte vrij zou komen dan voorzien. Verder kon door ook de publiekshal ingrijpender aan te passen in aanvulling op de kantoorverdiepingen van De Lure, tevens de huur van het Werkplein (de balies bij De Lure) worden opgezegd. In voorbereiding op het besluit van 2 december 2013 heeft ons college gekeken naar wat een optimaal gebruik van de twee locaties Stadskantoor en Stadhuis zou zijn en wat een optimale verdeling van de functies en werkplekken zou zijn. Er is toen besloten om voor te stellen in beide gebouwen te investeren. Het Stadhuis blijft de zetel van het bestuur en het ‘huis van de stad’. Door ook in het Stadhuis te investeren komt - na de afspraken over de verhuur van de vijfde en zesde verdieping aan het GBLT - ook de vierde verdieping van het Stadskantoor vrij voor verhuur. Er is mede voor dit scenario gekozen omdat de locatie van het Stadskantoor in tegenstelling tot het Stadhuis zeer geschikt is voor verhuur aan derden, onder andere door de uitstekende bereikbaarheid.

2. Noodzakelijkheid en mogelijkheden tot fasering

Aan het voorliggende besluit om te investeren in het Stadhuis gaan eerdere besluiten vooraf en dit besluit staat derhalve niet op zichzelf. Door de twee ‘harde’ deadlines (inhuizing GBLT op 1 december 2014 en opzegging De Lure op 1 juni 2015) is eerst hard gewerkt aan de aanpassingen van het Stadskantoor. Hiermee zijn twee belangrijke besparingen op tijd gerealiseerd. Tijdens het besluit om deze deadlines leidend te laten zijn in de planning, hebben we er bewust voor gekozen om het Stadhuis later aan te passen. Nu de meeste ruimtewinst reeds is gerealiseerd op het Stadskantoor rijst de vraag wat de noodzaak van de verbouwing van het Stadhuis nog is.

Datum 22 april 2015

Huisvestingsconcept Het Nieuwe Werken

In de herinrichting van het Stadhuis komen meerdere vraagstukken bij elkaar. Voor HNW zit de winst voor het Stadhuis vooral in het faciliteren van een andere manier van werken. Dit huisvestingsconcept houdt meer in dan alleen het aanpassen van werkplekken. Verschillende manieren van samenwerken en ontmoeten worden gefaciliteerd. Op dit moment blijkt in het Stadskantoor hoezeer het naast het aanpassen van werkplekken nodig is om ook het ontmoeten te faciliteren. Doordat het ontmoeten in de laatste bouwfase wordt gerealiseerd ontstaat er op dit moment grote druk op de kantoorverdiepingen, waardoor het HNW-concept nog niet tot zijn recht komt. Na het realiseren van het vergader- en ontmoetingsplein op het Stadskantoor is de aanpassing van het Stadhuis nodig om ook de verdeling tussen de gebouwen optimaal te krijgen. Dit leidt naast verdere optimalisatie in het faciliteren van een andere manier van werken ook tot extra ruimtewinst: De Weeme en de begane grond van de Zuid-vleugel van het Stadhuis zijn niet meer nodig en kunnen op termijn worden verhuurd/verkocht. Tenslotte is de aanpassing van het Stadhuis nodig om eventuele krimp- en groeibewegingen van de organisatie op te kunnen vangen. Die flexibiliteit is er met alleen de verbouwing van het Stadskantoor niet. Er is dus op verschillende manieren een belangrijke samenhang tussen de beide werklocaties.

Integrale benadering van meerdere vraagstukken

Naast het faciliteren van het HNW-concept en het stimuleren van ontmoeting worden er ook andere ontwikkelingen meegenomen in deze verbouwing, zoals onderhoud (o.a. installaties, vloerbedekking, schilderwerk), duurzaamheidsmaatregelen, het vernieuwde cateringsconcept, ICT-voorzieningen, vervanging van meubilair, vervanging van audiovisuele middelen, verbetering van de (mobiele) spraakdekking, de invoering van het Hospitality concept als onderdeel van een vernieuwd beveiligingsconcept, enzovoorts. Al deze onderwerpen vragen de komende jaren - los van de invoering van HNW - om investeringen.

De Tak-zaal wordt de laatste tijd steeds vaker gebruikt voor parallelle vergaderingen door de Gemeenteraad. Daarom zullen we bekijken of het technisch mogelijk is om vergaderingen op te nemen en uit te zenden vanuit de Tak zaal. Als dat goed mogelijk blijkt, zullen we dit, afhankelijk van de ermee gepaard gaande kosten, binnen de projectkaders realiseren.

Met de voorliggende kredietaanvraag wordt de aanpassing van het Stadhuis mogelijk gemaakt met een integrale oplossing voor al deze vraagstukken. Dit leidt tot voordelen in procedure- en begeleidingskosten. Echter, juist door de integraliteit van de oplossing is het moeilijk om er een onderdeel uit te halen, of te faseren, zonder negatieve gevolgen voor andere ontwikkelingen. De herinrichting van het Stadhuis *is* de laatste fase in de aanpassing van de huisvesting die een ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie als geheel ondersteunt.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer

mevrouw R.E. Riemersma MCM

VVD ZWOLLE

MOTIE

Inzet structurele bezuiniging van 1 miljoen

De gemeenteraad van Zwolle in vergadering bijeen op 15 juni 2015, gehoord hebbende de beraadslagingen over de voorjaarsstukken waaronder de PPN 2016-1019 en de kredietverstrekking voor implementatie van HNW het Stadhuis,

Overwegende dat:

- De raad akkoord is gegaan met een kredietverstrekking van 6,3 miljoen voor de implementatie van het Nieuwe Werken in het Stadskantoor;
- Door implementatie van HNW alsook door sluiting van Werkplein de Lure er een structurele bezuiniging ingevoerd had kunnen worden van bijna 1 miljoen euro;
- Van deze 1 miljoen in de vorige raadsperiode 500.000 is ingeboekt als bezuinig; (beslisnota d.d. 13 oktober 2013)
- Van de overgebleven bijna 500.000 euro een deel gebruikt zou worden voor een versoberde uitvoering van HNW in het Stadhuis; (beslisnota d.d. 13 oktober 2013)
- Er nu een kredietverstrekking aanvraag voorligt waardoor van de overgebleven structurele bezuiniging van bijna 500.000 euro resteert een bedrag van 57.000 euro.

Van mening dat:

- De opdracht van de raad lag in besteding van een deel van het structurele bezuinigingsbudget van bijna 500.000 i.p.v. tot op 57.000 het hele bezuinigings-budget op te maken;
- Het voor de beeldvorming in deze tijd van bezuinigingen niet goed is dat er voor aanpassingen in eigen huis alle ruimte is;
- Het nooit te laat is om kritisch te kijken naar uitgestippelde uitgaven.

Draagt het college op:

- Bij de Begroting 2016 met een aanvullende structurele bezuiniging te komen die recht doet aan de afspraak slechts een deel 500.000 euro in te zetten voor verbouwing van het Stadhuis;
- In deze aanvullende structurele bezuiniging geen met de ondernemers in de Stad concurrerende zaken op te nemen.

En gaat over tot de orde van de dag.

VVD

Aly van der Vegte Thom van Campen

besluit

ARCHIEF EXEMPLAAR

CONFORM BESLOTEN

Zwolle

Besluit

Jaargang 2015
Onderwerp Kredietaanvraag herinrichting stadhuis

De raad van de gemeente Zwolle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders, d.d. 24-03-2015

besluit:

1. de restantkredieten stadskantoor en voorbereidingskosten stadhuis van in totaal € 725.000,- af te
2. ramen en in te zetten voor de verbouwing van het stadhuis
3. de in de begroting beschikbare budgetten meubilair 2016 (€. 75.000), dagelijks onderhoud 2016
4. (€. 50.000) en een deel van het krediet rond de duurzaamheidsmaatregelen stadhuis (€. 120.000)
5. in te zetten voor de verbouwing van het stadhuis
6. een aanvullend krediet van € 5.282.282,- beschikbaar te stellen voor de verbouwing van het
7. stadhuis.
8. dit krediet als volgt te dekken:
    a. € 789.386,- ten laste van de onderhoudsreserve O30 "Gemeentelijke huisvestingspanden"
    b. € 253.896,- ten laste van de onderhoudsreserve A02 "Onderhoud panden gemeentelijke organisatie"
    c. de overige kapitaallasten ad. €. 423.900,- van het resterende krediet van € 4.239.000,- te
9. dekken uit de becijferde kostenbesparing HNW zoals opgenomen in de Businesscase
10. Kennis te nemen van
11. de gemaakte keuzes voor het ruimtegebruik van het stadhuis.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 15-06-2015,

de voorzitter,

de griffier,

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	Tekortschietend rijksbudget beschermd wonen 2015
portefeuillehouder	Nelleke Vedelaar
informant	Eekeren, LGJ van (Lauris) 2299
eenheid/afdeling	Ontwikkeling OWS

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- De actuele prognoses van het financiële risico 2015 ten aanzien van beschermd wonen (Wmo) en de achtergronden daarvan;
- De inspanningen die wij op dit moment verrichten om te komen tot een passend rijksbudget;
- De maatregelen die wij nemen om te komen tot een situatie waarin inkomsten en uitgaven op zo kort mogelijk termijn weer in balans zijn.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 30 april 2015

Onderwerp	Tekortschietend rijksbudget beschermd wonen 2015

Portefeuillehouder N. Vedelaar

Informant L.G.J. van Eekeren
Eenheid/Afdeling Ontwikkeling / Maatschappelijke Ontwikkeling
Telefoon 038 498 2299
Email LGJ.van.Eekeren@zwolle.nl

Bijlagen n.v.t.

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- De actuele prognoses van het financiële risico 2015 ten aanzien van beschermd wonen (Wmo) en de achtergronden daarvan;
- De inspanningen die wij op dit moment verrichten om te komen tot een passend rijksbudget;
- De maatregelen die wij nemen om te komen tot een situatie waarin inkomsten en uitgaven op zo kort mogelijk termijn weer in balans zijn.

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Vanaf 1-1-2015 zijn gemeenten in het kader van de Wmo 2015 ook verantwoordelijk voor beschermd wonen voor inwoners met psychische of psychosociale problemen. Aangezien het rijk de financiële middelen zonder korting zou overhevelen, er sprake is van een uitgebreid overgangsrecht en het een kwetsbare groep inwoners betreft heeft uw raad met ons voorstel ‘kadernotitie transitie beschermd wonen 2015’ op 30 juni 2014 gekozen voor het bieden van maximale continuïteit van beschermd wonen in 2015. Hoewel uitgangspunt was dat de middelen voor beschermd wonen zonder korting overkomen van het rijk, werd in het najaar 2014 steeds duidelijker dat de beschikbare rijksbudgetten in veel regio’s, waaronder de centrumgemeenteregio Zwolle, bij lange na niet afdoende aansluiten bij de noodzakelijke uitgaven. U bent hierover medio december 2014 geïnformeerd middels een informatienota. Ook bent u op dat moment geïnformeerd over de wijze waarop wij in die situatie een afweging hebben gemaakt ten aanzien van de contractering, de wijze waarop wij omgaan met het financiële risico dat zich in 2015 kan voordoen evenals de vervolgmaatregelen die wij hebben genomen om op korte termijn weer tot een situatie te komen waarbij inkomsten en uitgaven in balans zijn. Middels deze informatienota informeren wij u over de actuele prognoses van het financiële risico ten aanzien van beschermd wonen en de achtergronden daarvan. Tevens informeren wij u over de inspanningen die wij op dit moment verrichten zodat wij een passend rijksbudget ontvangen. Tenslotte informeren wij u over de maatregelen die wij nemen om te komen tot een situatie waarin inkomsten en uitgaven op zo kort mogelijke termijn weer in balans zijn.

Kernboodschap
In de informatienota van december 2014 hebben wij een aantal risico's benoemd die nog financieel effect zouden kunnen krijgen. Deze risico’s zijn de afgelopen periode daadwerkelijk ingetreden en bovendien in forse omvang. Ten eerste hebben de uitkomsten van de afronding van de contractering zorg in natura nog geleid tot een forse bijstelling van het tekort in negatieve zin. Ten tweede hebben de

4e en 5e gegevenslevering van het rijk zoals die in februari en maart heeft plaatsvonden tot een onverwacht grote omvang van PGB-cliënten geleid die niet eerder in de gegevensleveringen van het rijk waren opgenomen. Het gaat dan met name om de door Bureau Jeugdzorg eerder geïndiceerde, maar inmiddels volwassen PGB-cliënten. Ook is sprake van een autonome PGB-groei aan het eind van het jaar ("decentralisatie-effect"). Met deze beide effecten is het geprognotiseerde potentiele risico ten aanzien van beschermd wonen in de centrumgemeenteregio gestegen van ca. € 5 miljoen (in december 2014) tot nu ca. € 9 miljoen, waarbij er daarnaast nog een risico is van ca. € 2,5 mln. die gedragen wordt door aanbieders. In een fors aantal regio's, waaronder de centrumgemeenteregio Zwolle, gaat het daarmee inmiddels om tekorten van ca. 25% ten opzichte van de beschikbaar gestelde rijksbudgetten (die onverkort zouden worden overgeheveld vanuit het rijk).

Consequenties

Vanaf het moment dat het tekort zich liet voorzien hebben wij maximale inspanningen verricht die erop gericht zijn geweest de financiële effecten te beheersen en zo spoedig mogelijk te komen tot een situatie waar inkomsten en uitgaven in balans zijn, terwijl wel de continuïteit van maatschappelijke ondersteuning wordt gewaarborgd. Wij zetten de vervolgmaatregelen (zie vervolgparagraaf) met kracht door om snel te komen tot een financieel solide en duurzame situatie.

Daarnaast hebben wij de afgelopen maanden maximale inspanning verricht om het vraagstuk landelijk te agenderen zodat er uiterlijk in de meicirculaire 2015 een passend budget komt voor alle centrumgemeenteregio's. Deze inspanningen zijn nog geintensiveerd toen bleek dat de de 5^{e} gegevenslevering van het rijk nog een forse verzwaring van ons potentiele risico met zich meebracht. Zo is op initiatief van de centrumgemeente Zwolle de staatssecretaris van VWS op 17 april jl. in overleg getreden met alle centrumgemeenten over de ontstane situatie. Daarin heeft de staatssecretaris bevestigd dat er een oplossing moet komen voor de centrumgemeenten die nu worden geconfronteerd met onvoorziene tekortschietende budgetten. De staatssecretaris van VWS heeft de Tweede Kamer enkele weken terug hier ook over geïnformeerd middels de Kamerbrief 'Verdeling middelen langdurige zorg en stand van zaken overleg Beschermd Wonen'. Daarin staat onder meer het volgende:

- De staatssecretaris bevestigt het uitgangspunt dat gemeenten geen last mogen hebben van iets waar ze niets aan kunnen doen bij het voldoen aan de continuïteit van maatschappelijke ondersteuning.
- De staatsecretaris bevestigt dat hij niet alleen ten aanzien van een eventueel macrotekort zijn verantwoordelijkheid zal nemen, maar zo nodig ook als het gaat om een vraagstuk van onjuiste toedeling naar regio's.
- De staatssecretaris geeft aan dat daar waar sprake is van juridische of contractuele belemmeringen voor herverdeling, in die zin dat gemeenten geen geld meer kunnen vrijmaken, door de staatssecretaris in redelijkheid zal worden gehandeld.
- De staatssecretaris gaat z.s.m., maar uiterlijk in de meicirculaire duidelijkheid bieden aan gemeenten.

Met deze toezeggingen bevestigt de staatssecretaris de lijn die hij in eerder in december 2014 persoonlijk heeft bekrachtigd richting de centrumgemeente Zwolle. Dit onderstreept onze verwachting dat 'linksom of rechtsom' er een financiële oplossing komt voor de soms zeer forse tekorten die ontstaan bij veel centrumgemeenten, waaronder de centrumgemeenteregio Zwolle.

Om de voorwaarden voor deze oplossing tot stand te laten komen wordt op dit moment hard gewerkt door VNG, centrumgemeenten en het ministerie van VWS om te komen tot een passend budget voor 2015 (en 2016) in de meicirculaire 2015. Zo worden de tekorten en uitgavencomponenten bij de centrumgemeenteregio's in beeld gebracht. Ook wordt een onderzoek uitgevoerd naar een reele (historische) toedeling van budgetten aan regio's. In beide trajecten denken wij nadrukkelijk mee om daarmee tijdig de juiste voorwaarden te creeren voor een oplossing in de meicirculaire. Tegelijkertijd is

het belang én de urgentie voor veel regio's, waaronder de centrumgemeenteregio Zwolle, en cliënten dermate groot dat wij dit belang ook expliciet en persoonlijk de afgelopen weken bij verschillende Tweede Kamer-fracties onder de aandacht hebben gebracht.

Communicatie
De regiogemeenten zijn door ons afgelopen weken nader geinformeerd. Samen met de regiogemeenten wordt samengewerkt aan de maatregelen om de inkomsten en uitgaven weer in balans te krijgen. De aanbieders zijn de afgelopen week geinformeerd over de actuele prognoses en onze aanpak. Nadat de uitkomsten van de meicirculaire beschikbaar zijn is, is een bijeenkomst met aanbieders voorzien om de situatie en vervolgstappen te bespreken.

Vervolg
Ook de komende periode doen wij maximale inspanning in overleg met de VNG, andere centrumgemeenten, regiogemeenten en het ministerie van VWS om al datgene te doen wat nodig is om te komen tot een passend budget voor 2015 (en 2016). Hierbij is uitgangspunt dat een passend budget beschikbaar komt voor onze centrumgemeenteregio voor 2015 (en 2016). Aangezien op dit moment daarover nog geen volledige zekerheid kan worden geboden verkennen wij op dit moment alle mogelijkheden (juridisch en financieel) die ons ter beschikking staan mocht de situatie toch ontstaan dat de rijksoverheid in de meicirculaire geen passend budget voor 2015 voor onze centrumgemeenteregio beschikbaar stelt. Wij voeren verder met kracht de maatregelen uit die wij in gang hebben gezet enerzijds gericht op het beheersen van de financiële risico's en anderzijds het reduceren van de uitgaven.

Om de financiële risico's te beheersen zetten wij in 2015 in op het voortzetten van de volgende maatregelen. Ten eerste wordt op dit moment in overleg met de andere gemeenten in de centrumgemeenteregio Zwolle gewerkt aan de voorbereiding van de invoering van een vereveningsmodel beschermd wonen (en maatschappelijke opvang). Op deze manier worden eventuele tekorten en overschotten evenals risico's evenwichtig gedeeld tussen gemeenten. Gemeenten zijn immers in het kader van de Wmo 2015 in gezamenlijkheid verantwoordelijk voor beschermd wonen in de centrumgemeenteregio. Ten tweede is op basis van de actuele prognose het financiële risico van beschermd wonen preciezer ingeschat en hergewaardeerd. Het geactualiseerde risico wat daaruit ontstaat is verwerkt in de aanpassing van het weerstandsvermogen in de jaarrekening 2014 van de centrumgemeente Zwolle. Bij het najaarsmoment kan, op basis van de uitkomsten van de meicirculaire evenals de invoering van het regionale vereveningsmodel, het financiele risico voor de gemeente Zwolle bijgesteld worden. Ten derde wordt in de loop van 2015 een subsidiedeelverordening geïntroduceerd, op basis waarvan onder meer jaarlijks het subsidieplafond kan worden vastgelegd en wij verder invulling kunnen geven aan voorwaarden en criteria om de contractering 2016 vorm te geven binnen de beschikbare rijksmiddelen.

Daarnaast worden onder meer de volgende maatregelen verder doorgevoerd als het gaat om het beperken van de uitgaven. Ten eerste wordt vanaf 1-1-2015 gestuurd om de omvang van de instroom in 2015 te beperken en uitstroom te bevorderen. Zo zijn er afspraken gemaakt met gemeenten en de regionale centrale toegangen om scherp te beoordelen op nieuwe instroom in 2015 als het gaat om beschermd wonen en daarbij maximaal de voorliggende voorzieningen te benutten. Daarbij vindt in de loop van 2015 onder meer herbeoordeling plaats van de cliënten met een pgb, aangezien de verzilvering van beschermd wonen in de vorm van een pgb een overgangsrecht kent van 1 jaar. Ten

tweede wordt er op gestuurd om de door- en uitstroom te bevorderen. Van aanbieders wordt in het licht van de contractering 2015 maximale inspanning gevraagd in het bevorderen van de zelfredzaamheid en participatie (en daarmee een verhoogde kans op uitstroom) en het bieden van bescherming. Die afspraken zullen nog worden geconcretiseerd in het licht van de contractering 2016. Ten derde wordt in 2015 samen met regiogemeenten en aanbieders een regionale meerjarige transformatie-agenda opgesteld waarin aanvullende beleidsmatige inspanningen een plek zullen krijgen om de gewenste vernieuwing vorm te geven, zodat beschermd wonen ook duurzaam beschikbaar kan blijven voor die doelgroep die het nodig heeft. Door de ontstane situatie is het voor ons niet mogelijk gebleken een voorstel voor een regionale meerjarige transformatieagenda beschermd wonen voor te bereiden afgelopen maanden, zodat deze nog behandeld kan worden voor het zomerreces van uw raad. Dit zal dus in de zomer en het najaar zijn beslag krijgen. Daarmee sluiten we ook aan bij het ondersteuningsprogramma van de VNG in deze.

Veel van de eventuele aanvullende maatregelen hangen samen met de budgetten 2015 (en 2016) die beschikbaar worden gesteld in de meicirculaire 2015. Mocht onverhoopt blijken dat de aanvullende rijksmiddelen niet toereikend zijn en er daadwerkelijk een onaanvaardbaar tekort in 2015 (en wellicht ook in 2016) dreigt te ontstaat dan zullen wij samen met de regiogemeenten aanvullende maatregelen treffen om de inkomsten en uitgaven op zo kort mogelijke termijn weer in balans te brengen. Hiervoor worden door ons reeds scenario's voorbereid. Wij zullen uw raad informeren zodra duidelijk wordt welke omvang qua middelen beschikbaar komt in de meicirculaire voor de regio. Daar waar nadere kaderstelling door uw raad aan de orde is zullen wij u daarvoor een voorstel doen. Gezien de landelijke inspanningen die op dit moment gedaan worden om te komen tot een passend budget voor elke centrumgemeenteregio verwachten wij dat de rijksbudgetten echter pas laat in mei duidelijk worden. Wij zullen ons voorziene voorstel voor de zomer aan uw raad naar verwachting dan ook beperken tot datgene wat nodig is om voor 1 juli het contracteringsproces 2016 rechtmatig op te kunnen starten dusdanig dat in 2016 gewerkt kan worden binnen de financiele middelen die tot onze beschikking worden gesteld. Mocht het rijk de tekorten in 2015 niet volledig compenseren dan is voor ons een mogelijkheid eventueel resterende tekorten in 2015 door te vertalen naar evenredige kortingen op de uitgaven in de komende jaren, zodat meerjarig en binnen de collegeperiode weer tot een budgettair neutrale situatie kan worden gekomen.

Openbaarheid
Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer

mevrouw R.E. Riemersma MCM

voorstel

Zwolle

Raadsplein besluitvormend

Datum 15 juni 2015

onderwerp	Perspectief voor shared services
portefeuillehouder	
informant	Riemersma, RE (Regina)
eenheid/afdeling	Directie DIR

Voorgesteld besluit raad

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- onze beantwoording van de motie Shared Service Centrum Verdienmogelijkheden.

voorstel

Zwolle

Informatienota voor de raad

Datum 26 maart 2015

Onderwerp	Perspectief voor shared services
Versienummer	V0.1

Portefeuillehouder Jan Brink

Informant R.E. Riemersma/ M. Vd Bosch
Eenheid/Afdeling Directie/DIR
Telefoon 038 498 2015
Email R.Riemersma@zwolle.nl

Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

- onze beantwoording van de motie Shared Service Centrum Verdienmogelijkheden.

Datum 26 maart 2015

Toelichting op het voorstel

Inleiding
Bij de begrotingsbehandeling in november 2014 heeft de raad een motie van de VVD en de Christenunie aangenomen waarin het college gevraagd wordt om een toekomstperspectief te schilderen voor het Shared Service Centrum Bedrijfsvoering. Aanleiding voor de motie is gelegen in de zoektocht naar een sluitende structurele begroting voor de gemeente. Bovendien is bij de start van de samenwerking voor het SSC bij de raad het beeld geschetst dat forse besparingen via het SSC te behalen zouden zijn. Daarbij is een bedrag van 7,5 mio genoemd aan inkoop voordelen. De invoering van het SSC bleek een moeizamer proces dan aanvankelijk is geschetst, alhoewel wel besparingsambities zijn gerealiseerd. In de motivatie en raadsdiscussie is verwezen naar de mogelijkheden van shared services om te "verdienen", in overdrachtelijke zin en zo bij te dragen aan bezuinigingen.

Doelen bij de oprichting en resultaten tot en met 2014
Bij de oprichting van het SSC is een aantal doelen aangegeven: efficiency op arbeid, verbeterde kwaliteit/continuïteit en inkoopvoordelen. Het Shared Service Centrum Bedrijfsvoering krijgt, na een moeizame start, het huis op orde in de loop van 2015. Hoewel de doelen van het het SSC in belangrijke mate worden gerealiseerd, waren deze aanvankelijk eerder verwacht.

De formatie van het SSC bedraagt in de begroting 2015 84 fte (inclusief algemeen management en ondersteuning, daar waar in 2013 is begonnen met 95 fte (excl. management). Hiermee is een efficiencydoelstelling op arbeid gerealiseerd van 16% (ex garantietoelagen) c.q. 14% (inclusief) op de loonsom.

De uniformering van processen tussen de drie partners komt geleidelijk op gang. Dat moet nog bijdragen aan de resultaten.

De transitie van drie naar één is uitgevoerd met hier en daar een dip in de beschikbaarheid. In grote lijnen kan gesteld worden dat de dienstverlening voor ICT beheer goed is overgedragen en ook een versterkte basis heeft gekregen door een robuuster, minder kwetsbaar, platform. Daarin wordt nu ook verder geïnvesteerd.

Bij de instelling van het SSC is, naast efficiency, ook gedoeld op grote voordelen door gezamenlijk inkopen. De significante investering die daarvoor nodig is in systemen en professionaliteit (inkopen en contractbeheer), is in stukjes geknipt om het rendement te borgen. Er zijn mooie voorbeelden van effectieve inkoopsamenwerking, veelal incidenteel. Als dit gemeten wordt volgens de meetwijze zoals in de oorspronkelijke businesscase is opgenomen bij de aanvang van het SSC, dan is een behaald resultaat over de 3 organisaties te zien van 7,9 mio in 2014. Zoals verwacht is het grootste deel gerealiseerd bij de provincie. Voor gemeente Zwolle is een inkoopresultaat behaald van 1,6 mio. Er valt te zien dat een fors aantal uren werk bespaard is. Het is echter lastig meetbaar hoe en op welke wijze de inkoop gerealiseerd zou zijn zonder het SCC.

De meetmethode zelf is gebaseerd op het verschil tussen inkoopraming en contractraming. En houdt bijvoorbeeld weinig rekening met conjunctuur en de uitnutting/realisatie van een contract. De wijze van berekening van zowel de inkoop- als contractraming willen we verbeteren.

2015 en verder

Huis op orde en ICT
Eind 2014 zijn 17 projecten gestart onder de vlag Huis op Orde. Een deel van deze projecten wordt in nauwe samenwerking tussen partners en SSC gerealiseerd. Het betreft onder andere inregelen van demand/supply-management, actualiseren en standaardiseren van het productenaanbod en bijbehorend dienstenovereenkomst, standaardisatie van processen/producten/diensten over de partners heen en eenduidig regelen van eigenaarschap en mandatering.
Andere projecten zijn spelen zich intern binnen het SSC af. Voorbeelden hiervan zijn gestandaardiseerde ICT-beheerprocessen invoeren, medewerkers van ICT en personeelsadministartie (PSA) ook inzetbaar maken over de partners heen (van specialisatie op partner naar specialisatie op taak), geoliede en voorspelbare processen invoeren bij de PSA, innovatie op het gebied van inkoopmanagement.
De Huis op Orde projecten zorgen er voor dat het gefragmenteerde landschap van de drie verschillende partners in de loop van de tijd gaat groeien naar één aaneengesloten geheel van producten, diensten en processen. Dat zal enige tijd duren omdat standaardisatie van ICT-apparatuur pas plaatsvindt op het moment dat de oude apparatuur afgeschreven is.

Inkoop
In de netwerksamenleving die wij als gemeente voorstaan worden contractpartners en (het beheer van) inkooprelaties steeds belangrijker bij het doeltreffend en doelmatig opereren. We ervaren dat de drie partijen processen en werkwijzen hanteren die van elkaar verschillen. Het vraagt verdieping in de overwegingen die ten grondslag liggen aan de verschillen in om tot een gedragen uniforme werkwijze te komen. Dat vraagt tijd. Het college kiest voor een behoedzame uitbouw van inkoopkwaliteit. De bundeling van expertise in het SSC en de verdere investering in kwaliteit van mensen en processen is een belangrijk onderdeel. Het economisch voordeel dat daarvan verwacht mag worden is nog steeds omvangrijk, maar draagt alleen bij aan incidentele resultaten. Het inkoopvolume van de gezamenlijke partners is gekrompen ten opzichte van de oorspronkelijke businesscase en verschuift van overwegend fysiek naar overwegend sociaal.

Uitbreiding
Voor de uitbreiding van taken in het SSC blijft de focus liggen op de bedrijfsvoeringstaken. Daarvoor wordt een koers uitgezet, rekening houdend met de toenemende centrumrol die de gemeente Zwolle speelt in de stad en de regio.
Voor de uitbreiding van partners in het SSC staan de gemeenten Dalfsen en Dronten in de wachtkamer. In de tweede helft van 2015 mag de raad een voorstel tegemoet zien om de gemeenten Dalfsen en Dronten op te nemen in de gemeenschappelijke regeling. Dat voorstel voorziet ook in gewenste juridische aanpassingen. De randvoorwaarden voor toetreding zijn geformuleerd evenals

het proces van afweging en besluitvorming. Deze zijn afgeleid van de doelen van het SSC: efficiency, continuiteit en standaardisatie.

Levering diensten door het SSC aan niet-partners
In de toekomst is het denkbaar dat het SSC diensten levert aan partners in het publieke domein, zonder dat zij toetreden tot het SSC. Voordat we die mogelijkheden in kaart brengen, inventariseren we de ruimte die de belastingwetgeving mbt btw en vennootschapsbelasting ons biedt. Tevens stellen we dan hier een business-case voor op, inclusief de risico's.

Tot slot
De raad heeft bij motie verzocht te komen tot een uitgewerkt voorstel met betrekking tot de besparings- en benuttingsmogelijkheden van het SSC te komen. Met het inzicht in de mate waarin de gestelde doelen bereikt zijn en het vooruitzicht op onze speerpunten voor 2015 en 2016, te weten huis op orde, ICT, Inkoop en de (mogelijke) uitbreiding met twee partners, menen we de raad hierin voorzien te hebben.

Openbaarheid
Openbaar

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer

mevrouw R.E. Riemersma MCM

de Sociale Alliantie
voor een samenleving zonder armoede

De lokale solidariteit getoetst

Mogelijkheden die gemeenten hebben om de armoede onder hun inwoners te bestrijden

ARMOEDE TOEGENOMEN

Sinds het uitbreken van de economische crisis is de armoede met ruim een derde in omvang toegenomen. Het CBS becijfert het aantal arme huishoudens op 726.000. Dat zijn 1,4 miljoen personen (9,1% van de bevolking). Bij het SCP schommelt het aantal arme personen in Nederland tussen 837.000 (volgens basisbehoeftecriterium) en 1.255.000 (volgens het niet-veel-maar-toereikend-criterium). Deze cijfers zijn afkomstig uit het Armoedesignalement van december 2014. Daarin staat ook een overzicht van de tien gemeenten met het hoogste percentage arme inwoners: Amsterdam (13,2%), Rotterdam (13,0%), Den Haag (12,7%), Groningen (10,8%), Vaals (10,4%), Leeuwarden (10,3%), Enschede (10,3%), Arnhem (10,1%), Schiedam (10,0%), Heerlen (9,9%). Er zijn wijken waar ruim een kwart van de bevolking arm is (Heechterp-Schieringen in Leeuwarden 28,8%; Schilderswijk-West in Den Haag 26,8%).

LOKAAL ARMOEDEBELEID

Lokale minimavoorzieningen zijn nodig om mensen uit de armoede te halen en te houden. Er zijn tal van gemeenten die veel geld en aandacht besteden aan goede aanvullende minimavoorzieningen en aan onafhankelijke informatie om het gebruik van deze voorzieningen te bevorderen. Maar dat is niet in alle gemeenten het geval. Ook het beleid van het huidige kabinet is tweeslachtig: enerzijds wordt er flink bezuinigd, worden inkomensregelingen gekort of afgeschaft en wordt het gemeenten verboden om categoriaal minimabeleid te voeren; anderzijds krijgen gemeenten extra middelen voor het bestrijden van verarming en verschulding. De Sociale Alliantie is van mening dat armoede eerst en vooral bestreden moet worden via landelijk beleid dat voldoende inkomenszekerheid garandeert. Als aanvulling daarop is lokaal beleid nodig om in voorkomende gevallen maatwerk te kunnen leveren.

LOKALE MAATREGELEN

Lokale situaties met elkaar vergelijken is moeilijk, omdat meestal het totaaloverzicht niet voorhanden is. Toch is het van belang dat anti-armoedegroepen aan de gemeenteraad, aan het college, aan maatschappelijke organisaties en aan medeburgers de vraag kunnen voorleggen hoe het gesteld is met de lokale solidariteit. Wat hebben mensen in onze gemeente voor elkaar over? In hoeverre kijken medeburgers in onze gemeente naar elkaar om? Steken medeburgers en gemeente in voldoende mate een helpende hand uit?

Om deze vragen toe te spitsen of om door te vragen kan onderstaande lijst met lokale maatregelen worden gebruikt. De Sociale Alliantie roept de maand mei 2015 uit tot Maand van de Lokale Solidariteit. In die maand wordt onderstaande lijst van lokale maatregelen naar alle gemeenteraden gestuurd met het verzoek hieraan aandacht te schenken tijdens de behandeling van de voorjaarsnota/kadernota. Lokale anti-armoedegroepen worden opgeroepen de gemeenteraadsleden daarop aan te spreken. De lijst met maatregelen is niet uitputtend. Ze is bedoeld als middel om het minimabeleid in gemeenten te evalueren. De uitkomst kan bijvoorbeeld zijn dat een gemeente een aantal voorzieningen en regelingen prima voor elkaar heeft en op een aantal andere punten nog een tandje bij kan zetten.

1. Respectvolle bejegening

Bejegening is een essentieel aspect van sociale dienstverlening. Hierbij staan de mens en het cliëntperspectief centraal. Bij een goed sociaal beleid passen geen drang en dwang. Vertrouwen schenken en perspectief bieden zijn de ingrediënten van een werkzame aanpak. Respect en invoelingsvermogen zijn kwaliteiten die ontwikkeld en onderhouden moeten worden bij alle medewerkers van uitvoeringsinstellingen.
Goed lokaal armoedebeleid voorziet in (bij)scholingsprogramma's rond het thema bejegening. Daarbij krijgen armen zelf voldoende gelegenheid om hun alledaagse ervaringen en hun duiding van de werkelijkheid in te brengen. Dat helpt ook bij het bestrijden van valse beeldvorming over mensen die met armoede geconfronteerd worden.

2. Collectieve gemeentelijke zorgverzekering

Gemeenten kunnen een collectieve zorgverzekering afsluiten voor inwoners met een laag inkomen. Veel gemeenten hadden al zo'n regeling. Met het wegvallen van de landelijke inkomensregelingen Wtcg en CER hebben veel gemeenten deze regeling uitgebreid en verbeterd. Om het wegvallen van genoemde inkomensregelingen te kunnen compenseren heeft het rijk extra geld gestopt in het gemeentefonds. Dit is niet geoormerkt, dus de gemeenten zijn vrij om dit geld naar eigen goeddunken te besteden. Veel gemeenten besteden (een deel van) dit geld aan een uitbreiding van het verzekerde pakket en een verhoging van de gemeentelijke tegemoetkoming in de premie. Ook het eigen risico dat mensen moeten betalen (in 2015 is dat € 375,--) kan daarin opgenomen worden. Het is de enige regeling die nog categoriaal toegepast mag worden en ze biedt daarmee mogelijkheden om tegen lage uitvoeringskosten een substantiële ondersteuning te verstrekken aan minimahuishoudens.
Een goede collectieve gemeentelijke zorgverzekering is toegankelijk voor mensen met een inkomen tot 120-125% van het voor hen geldend sociaal minimum. En de gemeente betaalt per verzekerde een eigen bijdrage van minimaal € 17,50 per maand; er zijn gemeenten die een bijdrage verstrekken van meer dan € 40,-- per maand. Via de site

www.gezondverzekerd.nl kan nagegaan worden of en hoe een collectieve zorgverzekering in iedere gemeente geregeld is. Om te voorkómen dat mensen van verzekering moeten veranderen is het goed als de gemeente met meerdere zorgverzekeraars de gemeentelijke zorgverzekering regelt. Ook ouderen met een AOW of AIO en werkenden met een totaal inkomen van niet meer dan 120-125% van het sociaal minimum moeten gewezen worden op de mogelijkheid om zich aan te melden voor de collectieve verzekering.

3. Maatschappelijke participatie van kinderen

In 2013 hadden 423.000 minderjarige kinderen kans op armoede. Dat is 12,8% van alle kinderen. Om het maatschappelijk participeren van deze kinderen te bevorderen hebben veel gemeenten allerlei regelingen in het leven geroepen. Vaak wordt de voorkeur gegeven om voorzieningen te verstrekken in natura, om er zeker van te zijn dat het verstrekte geld ten goede komt aan de kinderen voor wie het bedoeld is. Er zijn gemeenten die een eigen kindpakket hebben ontwikkeld. Andere gemeenten maken gebruik van de voorzieningen van het Jeugdsportfonds, het Jeugdcultuurfonds en de Stichting Leergeld. De gemeente subsidieert deze fondsen en kinderen uit de gemeente kunnen een beroep doen op ondersteuning van deze fondsen, die mogelijk via een kindpakket samenwerken en ervoor zorgen dat ieder kind uit een arm huishouden toch deel kan nemen aan de samenleving (school, sport, cultuur).
Een goede kindregeling stelt per kind uit een huishouden met een inkomen tot 120-125% van het sociaal minimum per jaar minimaal voorzieningen beschikbaar ter waarde van € 250,--
Het getuigt verder van een goed armoedebeleid als een gemeente bij besturen van scholen bepleit dat scholen zelf een fonds maken om in voorkomende gevallen er voor te zorgen dat alle kinderen mee kunnen doen met schoolactiviteiten, ook de kinderen bij wie thuis onvoldoende middelen aanwezig zijn om de vereiste eigen bijdragen te betalen.

4. Individuele inkomenstoeslag

Mensen beneden de 65 jaar die al lange tijd op het sociaal minimum zitten kunnen een toeslag krijgen.
Een goede regeling hanteert daarbij de volgende criteria: 3 jaar aangewezen zijn op een laag inkomen en geen uitzicht op inkomensverbetering; het laag inkomen is niet hoger dan 110% van het geldend sociaal minimum. De bedragen die beschikbaar worden gesteld zijn minimaal: € 550 voor gehuwden/samenwonenden; € 495 voor alleenstaande ouder; € 385 voor alleenstaande. Een goed armoedebeleid onderkent dat mensen boven de 65 jaar met een gedeeltelijke AOW en een aanvullende bijstandsuitkering ook langdurig op het sociaal minimum zitten zonder uitzicht op inkomensverbetering. Ook voor deze groep is enige vorm van inkomensondersteuning noodzakelijk. Wanneer gemeenten zoveel mogelijk inzetten op

preventie kunnen ze uiteindelijk veel geld besparen en voorkomen dat mensen verder in de problemen raken.

5. Goede schuldhulpverlening en maximale kwijtschelding

Heel veel huishoudens hebben te maken met problematische schulden. De gemeente moet zorg dragen voor goede schuldhulpverlening en moet creatief en behulpzaam zijn bij het vinden van wegen voor schuldsanering. De gemeente kan er op toezien dat zijzelf en andere overheden zich niet onredelijk opstellen bij het innen van schulden en in ieder geval de beslagvrije voet respecteren. Huisuitzettingen moeten in principe worden voorkómen, zeker wanneer daar kinderen bij betrokken zijn. Maximaal kwijtschelding verlenen voor het betalen van gemeentelijke belastingen/heffingen is het minste wat gemeenten kunnen doen.

Voor deze vrijstelling gelden landelijke richtlijnen. Een goede lokale regeling gaat op de maximaal toegestane normen zitten: 100% kwijtschelding voor mensen met een inkomen tot 100% van het voor hen geldend sociaal minimum. Als het inkomen in geringe mate hoger is dan het sociaal minimum is gedeeltelijke kwijtschelding mogelijk.

Gemeenten gaan met experts in het veld na in hoeverre het systeem van het innen van schulden bijdraagt aan onnodige oploop van schulden en doen er alles aan om onnodige schuldenstapeling te voorkomen.

6. Ondersteuning maatschappelijke initiatieven

Burgers zetten initiatieven op om medeburgers te ondersteunen. Dat kan bij voorbeeld in de vorm van een noodfonds of een voedsel- of kledingbank. Dat kan ook in de vorm van initiatieven om eenzaamheid vanwege armoede te bestrijden.

Goed lokaal armoedebeleid maakt het functioneren van een lokaal noodfonds mee mogelijk, opdat 100% van de noodhulp van particulieren ook naar die hulp gaat. Goed lokaal armoedebeleid bekostigt desgevraagd in ieder geval de huisvestingskosten van een lokale voedselbank, opdat de initiatiefnemers zich kunnen concentreren op het week in week uit beschikbaar krijgen van toereikende voeding en/of kleding. Ook andere maatschappelijke initiatieven mogen desgevraagd rekenen op steun van de lokale overheid.

7. Integraal beleid

In gemeenten zijn niet alleen gemeentelijke diensten maar ook tal van maatschappelijke organisaties actief op het terrein van armoedebestrijding. Een goed lokaal minimabeleid stimuleert de onderlinge samenwerking tussen deze initiatieven en stelt middelen beschikbaar om uitwisseling te bevorderen en integraal beleid mogelijk te maken. Naast werk en inkomen wordt daarbij ook aandacht besteed aan de positie en situatie van minima

op levensterreinen als huisvesting, gezondheidszorg en onderwijs. Een belangrijk criterium om het beleid op al deze terreinen te beoordelen, is de vraag of er voldoende samenhang is tussen het beleid op deze terreinen, opdat de ondersteunende werking ervan voor kansarme groepen zo groot mogelijk is. De opdracht en kunst hierbij is: de mens centraal stellen en niet de regelgeving!
Dit integrale mensgerichte beleid is met name van belang in overgangssituaties. Omdat veel regelingen niet op elkaar zijn afgestemd of omdat dossiers niet 'warm' worden overgedragen, ontstaan er hiaten, ontvangen mensen een tijdlang geen of onvoldoende inkomen. Dergelijke haperingen in de uitvoering brengen mensen in de problemen en in schuldsituaties waar ze niet of moeilijk uit komen. Een goed armoedebeleid zorgt voor sluitende overgangsregelingen.

8. Werkende armen

Uit landelijke cijfers blijkt dat de armoede onder werkenden de laatste jaren sterk toeneemt. De flexibilisering is doorgeslagen en resulteert voor steeds meer mensen in een bestaan vol onzekerheden. Steeds meer mensen worden gedwongen om schijnzelfstandige te worden; velen van hen slagen er niet in om voldoende fatsoenlijk betaald werk te vinden om naast een leefbaar inkomen zorg te dragen voor toereikende sociale voorzieningen.
Een goed lokaal armoedebeleid stimuleert verantwoord (parttime) ondernemerschap, steunt mensen bij het opzetten van een eigen bedrijf en faciliteert maatschappelijke initiatieven van werkenden om elkaar onderling te ondersteunen (bijvoorbeeld via het opzetten van een broodfonds). Daarnaast is het van belang ook bij werkenden aandacht te vragen voor aanwezige mogelijkheden om ondersteuning te krijgen als het inkomen te laag is.

9. Bijstand vervanging kapotte apparaten

Mensen met een laag inkomen kunnen in aanmerking komen voor gratis vervanging van kapotte apparaten zoals koelkast, wasmachine, tv, computer, kooktoestel.
Een goed lokaal armoedebeleid hanteert als toelatingscriterium voor deze voorziening: 110% van het sociaal minimum gedurende 3 jaar.

10. Ruimere mogelijkheden voor garantiebanen en emplooi in onbetaalde arbeid

Het bedrijfsleven en de overheid hebben zich verbonden om tot 2026 125.000 garantiebanen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te creëren in de private en publieke sector. Welke stappen zetten gemeenten om hun eigen quotum te realiseren? Er is inmiddels bijna een half jaar verstreken, dus gemeenten zouden nu intensief op weg moeten zijn.

Het getuigt van verstandig en sociaal beleid om mensen die niet voor een garantiebaan in aanmerking komen en toch weinig of geen perspectieven op de arbeidsmarkt hebben, ruime mogelijkheden te geven om emplooi te vinden in de sfeer van de civil society. Daar kunnen mensen hun kwaliteiten ontdekken en uitbouwen. Dat is in het belang van betrokken mensen én in het belang van de samenleving. Deze maatschappelijke inzet kan een bijdrage leveren om allerlei sociale problemen te voorkomen. Dat geldt voor vrijwilligerswerk, het geldt ook in situaties waarin mensen mantelzorg (moeten) verrichten of kinderen (moeten) verzorgen. Werk dat op het eerste oog economisch niet rendeert, kan bij nader inzien door zijn sociaal rendement wel degelijk lonend zijn voor de samenleving. Het kan ook in economische zin de samenleving veel voordeel opleveren en hoge (zorg)kosten besparen. Bovendien kunnen mensen middels activiteiten in de sfeer van de civil society hun zelfvertrouwen hervinden en hun kwaliteiten uitbouwen, wat een eventuele overstap naar de betaalde arbeid kan vergemakkelijken.
Goed lokaal armoedebeleid stimuleert deze inzet in de onbetaalde arbeid – zonder betaalde arbeid te verdringen! – en honoreert de inzet van mensen via het beschikbaar stellen van een door de belastingdienst toegestane onkostenvergoeding van € 1500,-- op jaarbasis.

Utrecht, 28 april 2015
Sociale Alliantie

De Alliantie voor Sociale Rechtvaardigheid - ook kortweg Sociale Alliantie genoemd - is een initiatief van de vakbeweging, de kerken, de humanisten en uitkeringsgerechtigden.
Het samenwerkingsverband begon in 2000 en is doorgegroeid naar een netwerkorganisatie waaraan ruim vijftig landelijke, regionale en plaatselijke organisaties en groepen deelnemen.
Samen strijden zij voor een samenleving zonder armoede.
Zie ook: www.socialealliantie.nl

Sociale Alliantie, Postbus 2758, 3500 GT Utrecht
Telefoon 06 – 42092030; info@socialealliantie.nl